

**IJA # 1175**

**סידור דרך החיים**

**Sidur Derekh ha-Ḥayim**

**Warsaw, 5628 (1868)**







Handwritten text in the top right corner, possibly a date or reference number, written in a cursive script.

Small handwritten mark or signature in the upper right quadrant.



סידור

# דרך החיים

כמנהג

ספרד

עם

## נהורא השלם

### ותקוני שבת

להרב המאה"ג מו"ה משה מזאלשין זצ"ל .  
עם הרבה הוספות  
כמבואר בשער השני .

בשנת תרכ"ח . לפ"ק

בהוצאות בית מסדר הספרים של ר' זוסמאן יעב"ץ ובנו .

## בווארשא

בדפוס ר' יצחק גאלדמאן נ"י

SEDER TEFYLA SEFARD

WARSZAWA

w Drukarni J. GOLDMANA.

1868.



סדר  
**נהזרא השלם**

כמנהג ספרד

עם

**דרך החיים**

כולל

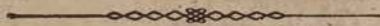
קובץ דינים חדשים גם ישנים השייכים לסדר התפלה מכל השנה כולם נקבצו  
ובאו דבר דבור על אפניו. ונלקטו לאחד אחד בטוב טעם ודעת משלחן ערוך  
אורה חיים ט"ז מ"א א"ר ס"מ ע"י האדס הגדול בענקים כבוד הרב הנאון האדיר

**מ"ה יעקב ולהיה אבד"ק ליססא יע"א**



עם תקוני שבת מהרב מה"י משה מואלשין זצוק"ל,  
גם פרשיות. תקוני שבת. הושענות. ויצרות. סליחות.  
יום כפור קטן.

ועוד כמה מעלות טובות שלא היו בראשונים.



בשנת תרכ"ח לפ"ק

בהוצאת בית מסחר הספרים של ר"ז יעב"ץ ובנו

**בווארשא**

Дозволено Цензурою.  
Варшава, 5 Июля 1868 года.



מפתחות מתפלות ודינים

| עמוד   | שם   |
|--------|--|
| 13-1   | ספר עבודה המה  |
| 14     | דיני השכמת הבוקר   |
| 59     | דיני נמי' וכוונת הברכות  |
| 60     | ועניית אמן   |
| 61     | סדר קימה (נהורא השלם)  |
| 62     | תיקון חצות   |
| 64     | הפלת הכנסת וציאת ביהמ"ד  |
| 66     | כוונת בריאת האדם (נה"ש)  |
| 68     | דיני ברכת ציצית  |
| 70     | דין בגדים שהייבין בציצית ומקום הציצית  |
| 71     | דיני חומי הציצית   |
| 73-82  | דיני אם נודע לו בשוק שהציצית פסולין  |
| 85     | דין ציצית שעשאן נכרי ואשה קטן ודין טלית שאולה  |
| 86-91  | דין אם להתיר ציצית מבגד לבגד ואם נקרע הטלית ודין שיעור טלית                                      |
| 94-95  | דין מי הם חייבים בציצית וזמן ציצית וברכתן ודין לקיחת טלית מנכרי וציצית שנפסקו וציצית בבית הקברות |
| 95     | דין הנהגת לבישת ציצית ושכרה  |
| 99-105 | דין הנתת תפלין וברכתן  |
| 106    | דין מקום הנתת תפלין  |
| 107    | דין זמן הנתת תפלין ותליצתן   |
| 108    | דין אם נתקלקל עור הבתים ורצועות  |
| 109    | דין מי הם הפטורים מתפלין   |
| 110    | דין תפלין שנמצאו ביד נכרי ואיך לנהוג בקדושת תפלין  |
| 111    | ואם מורידין מקדושה חמורה לקלה  |
| 112    | דין שישתדל האדם להתפלל בצבור בבהמ"כ  |
| 113    | דיני פסוקי דמזמרה וברכת השחר   |
| 114    | זמן ק"ש ואם עבר זמנה מה דינה זמן תפלת שחרית  |
| 115    | דברים האסורים קודם התפלה אם אחד לבוא לבהמ"כ אך יתנהג   |
| 116    | דין קדיש בעשרה ומי שמצטרף ואם יצאו מקצתן   |
| 117    | דין צואה ובית הכסא ור"ר היאך ירחיק מהם בשעת ק"ש ותפלה  |
| 118    | משאר דברים הצריכין ליותר בק"ש ותפלה  |
| 119    | מי ראוי להיות ש"ץ  |
| 120    | דיני אונן בק"ש ותפלה ושאר  |

דין

מפתחות מתפלות ודינים

| עמוד | שם  |
|------|---|
| 121  | דין מי שלא התפלל מוסף   |
| 122  | דין מי שלא התפלל מנחה בשבת היאך ישליכנה   |
| 123  | דין מי שלא התפלל מנחה בערב ר"ח  |
| 124  | דין מי שלא הזכיר יעלה ויבא בכנחה של ר"ח   |
| 125  | דין מי שלא התפלל מעריב בר"ח   |
| 126  | דין מי שלא התפלל שחרית בר"ח   |
| 127  | דין מי שלא התפלל מנחה ביום שלפני יום שמתחילין לומר טל ומטר                        |
| 128  | דין חולה ורוכב אם צריכין לעמוד בתפלה  |
| 129  | אימת יכול להפסיק מתוך התפלה   |
| 130  | שלא לישוב בצד המתפלל  |
| 131  | אבינו מלכנו ופירושו ודינו   |
| 132  | דיני תחנון  |
| 133  | דיני קדיש וברכו   |
| 134  | סדר הוצאת ס"ת בחול  |
| 135  | הקרמת אשרי (נה"ש)   |
| 136  | דיני קדיש ועניית אמן  |
| 137  | דיני קדיש עם הלכות פסוקת מספר כנסת יחזקאל   |
| 138  | דיני קדיש יתום  |
| 139  | דיני אורת ותושב   |
| 140  | מוזמרים של יום  |
| 141  | מוזמר בצורת המגירה  |
| 142  | הזכרות וי"ג עקרין   |
| 143  | פרשת היראה  |
| 144  | פרשת תשובה  |
| 145  | פרשת המן  |
| 146  | הנהגות מהר"ם  |
| 147  | הלכות סעודה ונמי' לסעודה  |
| 148  | דין מי שאין מצויים לפניו מים לנטילה   |
| 149  | דין העושה צרכיו ורוצה לאכול   |
| 150  | דיני כלים הראויים לנטילה  |
| 151  | דין איזה מים בשרים לנטילה   |
| 152  | דיני חציצה בנטילה   |
| 153  | דין הפסק בין בציעה לנטילה   |
| 154  | דינים ודברי מוסר הנוהגים בסעודה   |
| 155  | דין אם שכח והכניס אוכלין לפיו בלא ברכה  |
| 156  | דין איזה מין פת מצוה להקדימו לבצוע עליו   |
| 157  | דין איזה דברים נקראים הפסק בסעודה   |
| 158  | דין איזה דברים היו היסוד הרעת בסעודה  |
| 159  | קצת מנהגי הסעודה ודין מים אחרונים   |
| 160  | דין כוס בהמ"ו ושלא יהא פגום לקבוע ברכה במקום סעודה ועד כמה יכול לברך              |
| 161  | מי ששכח ולא בירך  |
| 162  | דין בהמ"ו בג' או בעשרה ואם טעה בבהמ"ו   |
| 163  | מי שלא אכל ושמע ברכת הוימן היאך עונה  |
| 164  | דיני צירוף לוימן ומתי אין רשאין לחלק  |
| 165  | דיני בהמ"ם ויעלה ויבא ועל הנמים   |
| 166  | מי שאכל בשבת וי"ט בחנוכה ופירוס ונמשכה סעודתו עד הלילה היאך יזכיר בבהמ"ו          |
| 167  | דין ברכת המזב והמטיב על היין  |
| 168  | דיני ברכת הריח  |
| 169  | דיני ברכות פרטיות   |
| 170  | דיני תפלת הדרך  |
| 171  | דיני ברכת שהחיינו   |
| 172  | הרוצה לאכול ולשתות קודם נמי' איך יתנהג בברכה אחרונה                               |
| 173  | דין ברכה לאכול דבר בתוך הסעודה  |
| 174  | דין ברכת שהכל וקצת כללים  |
| 175  | בברכה ראשונה  |
| 176  | דיני בפה"ע ובפה"א   |
| 177  | דין בורא מיני מזונות  |
| 178  | דין ברכת היין ואם פוטר שאר משקין  |
| 179  | דין עיקר וטפל   |
| 180  | דין קריסה בברכות  |
| 181  | דין טעות בברכות   |
| 182  | דין אכל פירות והביאו לו עוד כללים בברכה אחרונה                                    |
| 183  | הלכות אירוסין ונשואין   |
| 184  | סדר ברכת אירוסין ונשואין  |
| 185  | דיני בהמ"ו בבית חתן בשבעת ימי המשתה   |
| 186  | סדר בהמ"ו לנשואין   |
| 187  | סדר בהמ"ו לברית מילה  |
| 188  | (שאל דיני וסדר נשים מילס ופדיון הבן סנהא 56 כללים שנסוף בסודור נח"ג מן 199 עד 205 |
| 189  | סדר ברכת המזון  |
| 190  | סדר ברכות אחרונות   |
| 191  | סדר ברכות הנהגין  |
| 192  | סדר תפלת מנחה   |
| 193  | זמן תפלת מנחה   |

דיני



מפתחות מתפלות ודינים

| עמוד | שם  | עמוד    | שם                                       |
|------|---|---------|--|
| 234  | דיני תפלת מנחה .                              | 325     | דינים אם נמצא טעות בס"ת .                |
| 235  | דיני תפלת ערבית .                             | 326     | דין על איזה טעות מוציאין אחרת .          |
| 236  | דיני ק"ש שעל המטה .                           |         | דין בעת שכוציאין ג' ס"ת ואין לו אלא ב' . |
| 238  | סדר ק"ש על המטה .                             | 329     | דיני קריש וסדר הפטרה .                   |
| 241  | ענייני שבת .                                  | 330     | דיני וסדר הגבהה וגלילה .                 |
|      | דיני הכנסת שבת .                              | 331     | דיני החייבין לקריאה .                    |
|      | דיני קריאת הפרשה שמו"ת .                      |         | סדר ברכת התורה .                         |
|      | זמן הדלקת הנר וקבלת שבת .                     | 332     | ברכת הגומל .                             |
| 243  | אימת מחחיל איסור מלאכה בע"ש .                 |         | סדר ברכות הפטרה .                        |
| 244  | ליקוטי הלכות שבת .                            | 334     | יקום פורקן .                             |
| 250  | דין מוקצה באוכלין .                           | 335     | מי שברך לחולה וליוולדות .                |
| 251  | דין מוקצה בכלים .                             |         | לוח קביעות ראשי חרשים ומועדים .          |
| 252  | דין שבתי כלים .                               |         | תפלה למלכות יר"ה .                       |
|      | דין מוקצה ברבר שאינו כלי כלל .                | 336     | ברכת החדש ואב הרחמים ודיניו .            |
|      | דין במים לדבר האסור .                         | 337     | סדר הכנסת ס"ת .                          |
|      | דין מלמול מוקצה בכל פרטיו .                   | 340-338 | תפלת מוסף לשבת ודינה .                   |
|      | הנהגת עש"ק בכל פרטיה .                        | 345     | שיר היחוד לשבת ואנעים זמירות .           |
|      | שיר השירים .                                  | 348     | סדר תקוני שבת למעודה שניה .              |
| 258  | סדר קבלת שבת .                                | 351     | סדר קידוש ליום השבת .                    |
| 262  | דיני ערבית של שבת .                           | 356     | זמירות ליום השבת .                       |
| 270  | סדר תפלת ערבית לחול לשבת וי"ט .               | 359     | תפלה מנחה לשבת ודינה .                   |
| 272  | תפלת ערבית לשבת ודינה .                       | 363     | ברכי נפשי .                              |
| 279  | ברכת מגן אבות ודינה .                         |         |  |
| 282  | פרק במה מדליקין ופירושו .                     |         |  |
| 283  | שלום עליכם .                                  |         |  |
| 286  | סדר תקוני שבת .                               |         |  |
| 287  | דיני קידוש על היין בביהו .                    |         |  |
| 291  | דין על איזה יין מקרישין .                     |         |  |
| 296  | דין קידוש במקום מעודה .                       |         |  |
| 297  | דיני ביצעת הפת .                              |         |  |
| 298  | התעוררת לקידוש מסודר תיקון שבת .              |         |  |
| 299  | קידוש ליל שבת .                               |         |  |
| 303  | זמירות ליל שבת .                              |         |  |
| 304  | הנהגת ליל שבת (נה"ש) .                        |         |  |
| 307  | תפלה מהרמב"ן בליל החיבור להתרחק מאשה נדה .    |         |  |
| 308  | תפלת שחרית של שבת ודינה .                     |         |  |
| 309  | סדר הוצאת ס"ת .                               |         |  |
| 310  | הנהגת קריאת התורה (נה"ש) .                    |         |  |
| 311  | דיני קבלת ס"ת ומי הוא הקורא .                 |         |  |
| 312  | הנהגת הקהל בשעת קריאה והש"ץ .                 |         |  |
| 313  | דין לאיזו אנשים אין קורין אפי' הוא כהן .      |         |  |
| 314  | דין אם אין שם כהן ולוי ואח"כ באו ושאר דיניו . |         |  |
| 315  | דין הנהגת הקורא לעלות לס"ת ודיני ברכת התורה . |         |  |
| 316  | דיני וסדר הקריאה וככה יקרא .                  |         |  |
| 317  | היאך יתנהג אם טעה בקריאה .                    |         |  |

מפתחות מתפלות ודינים

| עמוד    | שם   | עמוד   | שם  |
|---------|--|--------|---|
| 125     | הנהגת יום שני של פסח .                                     | 52     | אם מותר להריח באתרוג ובהדס .                      |
|         | דיני מוצאי יום טוב .                                       |        | דין נכרי שהביא לולב .                             |
| 126     | הנהגת חוה"מ ושאר ימי פסח (נה"ש) .                          | 53     | דיני פרטים ללולב .                                |
|         | דיני חודש ניסן .   | 54     | סדר ברכת לולב .                                   |
| 127     | דינים הנהגים בין פסח לעצרת .                               |        | סדר הלל עם פירושו ודיניו .                        |
|         | הנהגת פסח קטן ול"ג בעומר .                                 | 62     | הפלת מוסף לר"ח ולשבת ר"ח ודיניו .                 |
|         | דינים הנהגים מ"ז בתמוז עד אחר ט"ב .                        | 66     | דיני תפלת יו"ט .                                  |
| 129     | דיני בין המצרים (נה"ש) .                                   | 67     | הנהגות יום טוב .                                  |
|         | דינים מדברים שאין אסורין רק מר"ח ואילך .                   | 71     | סדר תפלה לרגלים .                                 |
| 131     | קצת דיני מילה שמר"ח עד ט"ב .                               | 76     | תפלת מוסף לרגלים .                                |
| 132     | דין ערב ט"ב ודין סעודה המפסקת .                            | 79     | הנהגת ברכת כהנים ודיניו .                         |
|         | דין ערב ט"ב שחל לחיות בשבת ומ"ב שחל לחיות בשבת ונרחה .     | 82     | דיני נשיאת כפים .                                 |
| 133     | דין מנהגי ט"ב ודין ט"ב במו"ש ודין אבל ואונן בט"ב .         | 83     | סדר ברכת כהנים .                                  |
|         | דיני מילה בט"ב .   | 84     | דיני הנהגת יו"ט .                                 |
| 134     | דין איסור מלאכה ואיסור געילות הסנדל ודין שאילת שלום בט"ב . | 85     | דיני עירובי תבשילין .                             |
|         | דין תפלת מנחה בט"ב ודין איסור בבשר ויין אחר התענית .       | 86     | דיני עירובי תבשילין .                             |
| 135     | דין חדש אלול וערב ר"ה .                                    | 87     | דיני עירובי תבשילין .                             |
|         | קצת התעוררות לימי אלול כספר היו אדם .                      | 88     | דיני עירובי תבשילין .                             |
|         | דיני התעניות של עש"ת .                                     | 89     | הנהגת אפיית חמצות והגעלת כלים וביעור חמץ (נה"ש) . |
| 137     | דיני תפלות של ראש השנה .                                   |        | זמן בדיקת חמץ ובטולו .                            |
|         | דברים הנהגים לאכול בליל ר"ה .                              |        | דין ברכת בדיקת חמץ .                              |
| 138     | דיני ראש השנה .  |        | סדר בדיקת חמץ .                                   |
|         | דיני וכדר התרת נדרים .                                     |        | דינים הנהגים אחר הבדיקה .                         |
| 141     | הנהגות ערב ר"ה ותפלת ר"ה .                                 |        | דין נכרי שהפקיד חמצו אצל ישראל .                  |
| 148     | מנהג ליל ר"ה .   |        | דינים מה שצריך לבער .                             |
| 149     | קידוש ליל ר"ה .  |        | דיני חמץ בערב פסח .                               |
|         | דיני תקיעת שופר .  |        | דין ערב פסח שחל בשבת .                            |
| 150     | מי הם הראוין לתקיעת שופר .                                 |        | סדר אמירת קרבן פסח .                              |
|         | סדר התקיעות .  |        | הנהגות ליל פסח (נה"ש) .                           |
| 151     | דיני טעות בתקיעות .  |        | דיני המיבה וארבע כוסות .                          |
|         | דין הפסק בין ברכות לתקיעות .                               |        | סדר הקערה .                                       |
|         | דיני מלמול שופר ופרטי דיני השופר .                         |        | דין כוס ראשון וסדר הפסח עד כוס ב' .               |
| 155-152 | סדר תקיעות וברכות שופר .                                   |        | דין מי שאין לו יין .                              |
|         | תפלת מוסף לר"ה ודיניה ופירושי' .                           |        | סדר קידוש לשלש רגלים .                            |
| 168     | דיני תענית ברה"ה .   |        | סדר הגדה של פסח ופירושיה .                        |
|         | הנהגות אחר התפלה ברה"ה .                                   | 121-96 | הנהגת יום ראשון של פסח וענין ספירת העומר (נה"ש) . |
|         | סדר תשלך והתפלה מעבודת הקודש .                             |        | דיני ספירת העומר .                                |
| 169     | דיני קידוש ליל שני של ר"ה והבדלה במוצאי ר"ה .              |        | סדר ספירת העומר .                                 |







אשרו רצון בטענה דכל הנפטר נחזירו אל פיטר אלף ונתוך דבר הלכה שמתוך כך זוכרנו. ולכאורה משמע דהאי אל פיטר אלף נמתוך דבר הלכה הוא לנתינת טעם שמתוך כך זכרנו. והוא בלתי מובן. הכי יזכור אותו ההלכה אשר שונע בעת פרידתם שהוא נזהל ואף לדרכו יותר נושא יאמר טרם ישים לדרך פענויו. אמנם לדעתי יתכן שהך נמתוך כך זכרנו אינו נתינת טעם על כי נפסי זה יאמר לו דבר הלכה בעת פרידתם. ואכן מוסב ע"ד הלכה. והרלוך כי התנא תורה לנו זה כי טוב לפני העובר עונקים לנסוע לדרך לאשר ידוע ונאמרו ז"ל כי כל הדרכים בחוקת סכנה לזאת הקדים להכין רפואה והללה לנעוץ יגלל וכל רע לא יפגעהו. והוא זהו אומר דבר הלכה מדינים השכיחין תמיד כבדי שמתוך כך יזכרנו תמיד. וזהו כונן נאמרו ז"ל נמתוך כך זוכרנו והיינו שהדבר הלכה יהיה נדבר שזכרנו בכל יום ביני הלכו והתגולל לו זכות ונתוך כך שהזכיר יזכרנו ע"ד הלכה אשר לנוד מוננו וכל הטוב זכר שמו בכל פעם ויזכרנו. ונודע כי ברכת לדיק עושה רושם לטובה ועי"ז שרם יהיה לו וישמור לאתו וזוהו ויגלל וכל רע לא תזוהו והללה והללה חסונתו וזכרתו יונטתו. ועתה אם כך אמרו ז"ל על הנפטר נחזירו צדודו בחיים חיותו להשגור גופו כל יקראו אסון צדודו לדרך דרכו הרים פענויו לנטענות. איך התי יתן אל לנו על אחת כונה וכונה התפלל להכין ולהנניח נזור ומרופה לבל יכשל כשיצא עת פקודתו לילך בדרך כל הארץ כי זה כל האדם. איך יתנהל נפשו ותדלא והתחלחל ואל יתן דניו לו עד יבוקן מרפא לנפש זהוית הדקן ומסוכן. כנודע ונאמרו ריב"ז שהיה צוכה ואומר אלו לפני נולך צ"ו מוליכין אותי כיו ולא עוד אלא שיש לפני שמי דרכים. הנה בעת זה נועד לאתו לרין רחמים גדולים צחה דין ומשגון כל ילכדו המעשים הדשונים בנפשו חיו. ונה טוב ונה יפה העלה היעולה לנו כי ילעד דבר הלכה לרבים וכן שלמים בדינים השכיחין תמיד בכ"י שמתוך כך תמיד על הטוב יזכר שמו בצי"תו חק עולם יהיה לו כולם יאמרו ישר כמו ופעלו אשר העלה ואשר הביא לפניו להקל הדקן גם כי ירם בקצר שפתיו צדור ונללו וזכרתם יתעורר עליו רחמים גדולים ויגלל וכל דין העמוד לנגדו ומתה נפשו בגלל הדבר הזאת בטח ושקט ושגון ואין עשירי. וזהוית עתה עת כל מי וצאתי צי"תים זה נועד עת הכנה לידה לנפש התחשט עם קורו ונעלם עשין כל מי עת פקודתו לא ידע אדם לאמתתו אלקים ואלו ונה יוני חיותו. ונחפשי צלומתתו בראותי כי זכות ונעש אין. חשנתי אני עם לני כענד אל אדוניו בנה אחרלם אם לא בתפלה

והתפלות. ונקרא בשם (כוונות ישרות) ולא על כוונות הארציות כצד אנוניותהם. כי לא כל נוחא סובליהם. ואין הקצ"ה זה צדונית עמסה. רק עשיתי לפני אנשים פחותי ערך כוונתי לקיים זהם צנוקלת אשגבהו כי ידע. וזכונתו נקונות יהיה נעזר צו איזה התעוררות לתפלה:

אתה הקורא נעים אל יתנוה על התפן והלא כונה גלוניס אשר עברו לפני ואשר הנה עודני בחיים. אשר קטנים ענה עונתי נודע לא עשו הם החיבור הזה. על זה אודיע ונה שכתב צוה הרב הנוקבל נהיר"י הירץ בהקדמה. וז"ל. אומר קהלת לכל זמן ועת לכל חפץ. להורות שיש לדורות אחרונים לחפש ד"ת ונה שלא יכלו הדורות הראשונים לחדשו ואף כי קטנם ענה עונתי האחרונים לפי שעדיין לא הגיע הזמן. ע"כ. ובפרט החיבור הזה שאין לומר עליו דאח זה דבר חדש הוא. כי ידוע לכל הנועייניו צו שכל ונה שכתבתי צו הוא נשורם וגלוי בספרים הקדמונים. ואיני אלא כונעתיק ונפסרים לכתבו על נייר חדש. ועוד אל יקטן צעייך לשונע חורם אפי נפסי קטן צעייך אל לא נגד עייניו נאמר צמדנר רבה פי י"ד. ע"פ דברי חכמים כדכונות. וה"ם צוה"ק פ' ואחמקן ובפ' תרונת:

והנה אמת דבר ה' אשר דבר עי"ז רז"ל הא לטור נספיינין אוחו. כי הלל אכני הרוח צחיבור הזה הניקוד על העבודה אשר צדור יהום הזה צוה"ר כל הספרים הנקונים על עבודה זו תפלה יתנה עונתה צקין זויות עד הנס. ועתה רבים וכן שליונים נכספה וגם כלתה נפסם לסדר (תפלת נהורא) להנות נזיו אורה הסבירה. להגדיל פירושה ולהאדירה. ולהויליאה בשלימות לאורה:

והנה אמת נאלץ תלונה ולדק כל אנני פי העדנר אליכם ונה ראיתי על ככה ונה הגיע אלי ללקט צלונרים הנעיינים האלה העונדים צרונו של עולם: והנה אמת נכון הדבר. כי ניוס עונדי על דעתי יום ציוס הייתי נחאצק בעפר רגלי הסכנים הנחצרים ספרים על עבודה זו תפלה והייתי נוסחופך צללם אל החכמה צללם הכסף אשר כספתי ונעורתי עד היום הזה. ולא שלותי ולא שקעתי ולא נחתי עד שהעליתי על הכתב מכונה נפרטי תפלה. בחיבור קטן הכונות ורצ האיות. ובעת התפלה צויתי אוחו נגד פני: הנה אמת יתן לכתוב שמתלה נחשבותי לא היה כ"א לעזרתי ולא לזולתי. ולא עלה על דעתי להעלות על הדפוס את תפלתי. ובהארכת הזמן כשראו צני גילי. אחי את הענילה. ענו ואמרו וני יתן והיה להיות נדפס סדר התפלה אלה להסיר מעלינו התקלה:

והנה אמת חפתי לשאול על זה את פי דוגי דוריטו. ונענעו לי רשעם בהכונה על דבריטו. והיתה לי הסכונת לעדות ולגראי שהיא עלת החיבור הזה בכונה דפוסים וכל דפוס כונה פענוים וכלם אזדו לעלמא נרוב חצינותם. ועד עתה הנה נדפס מעט ונעזיר מהפירושים הנולוקטים. ועתה העירני השם להדפיס בשלימות כפי הסדר האמור לנעלה וקראתיו בשם (תפלת נהורא השלם) בכל וייני שלימות: ועתה להשם ימי אתן הודאה רבה נעיינה בחשיקה ומנהלה הביאני רחמינו בחוך נשכן התפילה ראיתי רבים יסדו חצורים יפים אך לא מילאו ידיהם כונות לחוים העירידי לז ואינם יגולים לשים על הלל צעת התפלה כונות סגדולות אשר נקדו בחצורים בעו סדור האר"י ז"ל וטענה"ש ומשנת חסידים וסידור הנקובל

והתפלות. ונקרא בשם (כוונות ישרות) ולא על כוונות הארציות כצד אנוניותהם. כי לא כל נוחא סובליהם. ואין הקצ"ה זה צדונית עמסה. רק עשיתי לפני אנשים פחותי ערך כוונתי לקיים זהם צנוקלת אשגבהו כי ידע. וזכונתו נקונות יהיה נעזר צו איזה התעוררות לתפלה: אתה הקורא נעים אל יתנוה על התפן והלא כונה גלוניס אשר עברו לפני ואשר הנה עודני בחיים. אשר קטנים ענה עונתי נודע לא עשו הם החיבור הזה. על זה אודיע ונה שכתב צוה הרב הנוקבל נהיר"י הירץ בהקדמה. וז"ל. אומר קהלת לכל זמן ועת לכל חפץ. להורות שיש לדורות אחרונים לחפש ד"ת ונה שלא יכלו הדורות הראשונים לחדשו ואף כי קטנם ענה עונתי האחרונים לפי שעדיין לא הגיע הזמן. ע"כ. ובפרט החיבור הזה שאין לומר עליו דאח זה דבר חדש הוא. כי ידוע לכל הנועייניו צו שכל ונה שכתבתי צו הוא נשורם וגלוי בספרים הקדמונים. ואיני אלא כונעתיק ונפסרים לכתבו על נייר חדש. ועוד אל יקטן צעייך לשונע חורם אפי נפסי קטן צעייך אל לא נגד עייניו נאמר צמדנר רבה פי י"ד. ע"פ דברי חכמים כדכונות. וה"ם צוה"ק פ' ואחמקן ובפ' תרונת: והנה אמת דבר ה' אשר דבר עי"ז רז"ל הא לטור נספיינין אוחו. כי הלל אכני הרוח צחיבור הזה הניקוד על העבודה אשר צדור יהום הזה צוה"ר כל הספרים הנקונים על עבודה זו תפלה יתנה עונתה צקין זויות עד הנס. ועתה רבים וכן שליונים נכספה וגם כלתה נפסם לסדר (תפלת נהורא) להנות נזיו אורה הסבירה. להגדיל פירושה ולהאדירה. ולהויליאה בשלימות לאורה: והנה אמת נאלץ תלונה ולדק כל אנני פי העדנר אליכם ונה ראיתי על ככה ונה הגיע אלי ללקט צלונרים הנעיינים האלה העונדים צרונו של עולם: והנה אמת נכון הדבר. כי ניוס עונדי על דעתי יום ציוס הייתי נחאצק בעפר רגלי הסכנים הנחצרים ספרים על עבודה זו תפלה והייתי נוסחופך צללם אל החכמה צללם הכסף אשר כספתי ונעורתי עד היום הזה. ולא שלותי ולא שקעתי ולא נחתי עד שהעליתי על הכתב מכונה נפרטי תפלה. בחיבור קטן הכונות ורצ האיות. ובעת התפלה צויתי אוחו נגד פני: הנה אמת יתן לכתוב שמתלה נחשבותי לא היה כ"א לעזרתי ולא לזולתי. ולא עלה על דעתי להעלות על הדפוס את תפלתי. ובהארכת הזמן כשראו צני גילי. אחי את הענילה. ענו ואמרו וני יתן והיה להיות נדפס סדר התפלה אלה להסיר מעלינו התקלה:

והנה אמת חפתי לשאול על זה את פי דוגי דוריטו. ונענעו לי רשעם בהכונה על דבריטו. והיתה לי הסכונת לעדות ולגראי שהיא עלת החיבור הזה בכונה דפוסים וכל דפוס כונה פענוים וכלם אזדו לעלמא נרוב חצינותם. ועד עתה הנה נדפס מעט ונעזיר מהפירושים הנולוקטים. ועתה העירני השם להדפיס בשלימות כפי הסדר האמור לנעלה וקראתיו בשם (תפלת נהורא השלם) בכל וייני שלימות: ועתה להשם ימי אתן הודאה רבה נעיינה בחשיקה ומנהלה הביאני רחמינו בחוך נשכן התפילה ראיתי רבים יסדו חצורים יפים אך לא מילאו ידיהם כונות לחוים העירידי לז ואינם יגולים לשים על הלל צעת התפלה כונות סגדולות אשר נקדו בחצורים בעו סדור האר"י ז"ל וטענה"ש ומשנת חסידים וסידור הנקובל



י' הערך ושאריו סדורים כ"א ליהידי סגול' והכל נופחם כבוד הגלות וטרת הפקסס. ועל דבר זה יש לי להודות ולהלל לאל ית' על שנקום הניחו אבותי להגדר זו לעשות סדר' הספילה. בלשון קלילה. כזוונות פשטיות כונעט על כל ונה. כי בפקדים אשר למעלה מזכרים. לא היו ענייני תפלה נקודרים. רק אלה פה ואלה פה היו נפוזרים. אך בחזרונו זה בסקירה אחת הנה נקורים. וקראתי שם הדיבור (תפלת נהורא) כי תיבת נהורא קאי על עשר ספי' כחצו ונהורא ענה שרא כחצוהר בסקר שושן סודות ד' י"א עמוד א' ואל הם כוונתי כל התפילות כחצוהר בחלוצי' בהקדמה. ועוד כד' ז"ג ונללי בלז' זכה וברה כדן חיפוק יתי' תפלתו ונחשיכה לנהורא. עוד כי תיבת (נהורא) בנילוי' כזה (טון ההו' ריש אלף) עולם השמי'ט ומוטבגא דדין עולה כחוצוהר א"ס ז"ה עם הר"ת ונני'ם שכל עיקר הפנתו הוא ליהדס. כי א"ס עולה כננין ר"ז והר"ת ונני'ם היינו. (כח"צ ג"ת נהי"ם) עולם (תקני"א) ר"ז עם תקני"א עולה (תשמי"ת) והוא והס' אחד כידוע הרי עוד א' עולם הכל (תשמי"ט): עוד עטס' אחר כי שני בקרבו כפי שזכר סגולתו בפקדים כידוע:

ואתה הקורא נעים אטוט כערכי. ראוי לך אחי להיות ענין פקוחות ואזנין קשובות לכל עם שנוצר בחיבור הגזס. ראוי לך אחי להיזכר הזה לא הלכתי בגדולות להאריך דקדו יס ונקושיות כאשר עשו הנהגרים שקדונוי נבג'ע שלא נאה לסקר התפלה בקושיות ותולוים. כי זעורב כוונות הנתפלל. כי זנון תורה לחד זנון תפלה לחד. רק הלכתי בדרך קלה זביאור היטיב. לא בדרך פירוט רק בדרך כוונות פשטיות. כאדס המדבר לנוכח. שידעה שכלו שנומד לפני הנוגך ועדבר ענו פא"פ. ועכ"ז יחורץ עניולא כונה קושיות ודקדוקים שהקשו הנופ'ים. והעניין הטיב כשיעין זו מוצתת אחי זע"ה שיואלא כ"א ענוקשו ויודה לדברי:

**עיקר** כוונתי זה החיבור הוא. באזה עקונון של שזכרים והודאות על גודל טובותיו ית' פרשתי אותם זע"ה ע"ל היותר נורה עובותיו יתברך. וע"ל היותר נורה נייטוט ערכו. ככדי לעורר לב האדם שיאמר הסזכים שהתלהבות וזשנוחה:

ובכל עקוונות התחנה והתפלה על כפרת עונותיו. התעוררתי את לב האדם שהעוררות שזעזלה ונפחד אותו לשזב בתשובה שליונה: וזה שלא העלונתי את שני כאשר היה זדפוס הראשון שהעלם. טעניו ונינוקני עוני. להיות נודעה רבה לכל הוג' זיקים. שאני הנאסף מדיפס זע"ה זעלונתי את הס"ת (נהורא) ולא יהא נדונה להם כשדה הפקר ככדי שלא ישיגו גדולי ששום אופן: ובפרט לעני הנהפך בחירה. בנייעוט שזר ובשיבור עלנות למדינות רחוקות ובהולאות גדולות שם עניות יהלכון: ונעמתי באחינו ז"י אשר יאתה ה' בלזס שנו א' לא יעזרו על הגבול שגבלו הגלוים בהסכנותיהם. והאיש אשר יעשה זדון בלזמי שנוע אל החסם צרכו ייסקנה ונזעיקו יניצ' דלתיה ואכרך ה' אשר יעלני. וניוס ענודי על דעמי זעניני תפלה הדריכני להדפיס את (סדר תפלת נהורא השלם) זיכני ולזכות את הרבים העירי. ואני תפלתי לך ה' עטגיאות ניי יצין תנקי. (אכ"י):

# הקדמה

## לסידור תיקון שבת

יתברך הבורא וישתנה הדיור אשר בחר בנו מכל עם ורוממו מכל לשון וקדשנו בפרותו הקדושה לעבדה ולשמרה ברמ"ח מ"ע ובס"ה ל"ח ועי"ז יזכה האדם לחיים הנלתיים בעולם הנלתי וכולו טוב. וזה עיקר המכוון בתפלה ברי"ת מין האנושי אשר יזכה האדם בזה ובזה ויוכל לקבל פשטת חסדיו ויהיה כלי מחזיק ברכתו ית' אמנם לאי כל אדם זוכה להשיג ולתבונן בזה כל ימי חלדו. ורובו בני אדם בזבזים לעי"ז אינם זוכרים כלל ואינם מביים על נבם על מה ולמה צאו לשולם זה פונה לכרמו וזה פונה לזיתו איש איש אחר שרירות לבו זה באופן זה וזה באופן אחר האד' השום וכו'. והמליץ לוות, ראה זו רעם חולה לא זורה ולא חובשה בהתעלם השוקת משכיל לחכמה בלי הוטיל כו'. כל אשר יאמרו חנרת פחומי כחוחיו יתן להם וכל אשר יתאוו הם יקחו חלקם. וככלל יחידתו צירכתיים מרדס יחידה היא והיא מתנכרה אם יבקשו חבונות מפיס תסכל האלם פתחה הזס פועל חכס סימחק מיד עדשים זו המכר בכורה או כסוב שישישו בני מפי' ונפסי האכל. ארמתי פנס האדם ונשמתי חסם. אם להשגת תכלית רחוק נבראתי ואני אהנהלם לאשי מתפלל שומן יד נלאה להשיב אל שולתי דבר. מה חמריוני שיבה טובה ושנות חיים שוסיפו לי. מה יוסיף ומה יתן. אם לפשות מלאכתי שולחתי הנה ואני רפה ידים גנוט הפיול מוכס הבטלה מה ייטיב ומה ירפ שבחי הביט מעט או הרבה עכ"ל הנשים בדילוג. והאדם מוסיף ימי חלדו בזבזי הכלים. וגם כמה הלמודי חכמים שעוסקים בתורה ה' והוגים זה זזסם וליה אינם מביים לב על עיקר עזרות הבורא כמ"ס בספר הנחמד מסילת יסרים כי יס מהס שישימו רוב החבוננם בנלפולי הלכות מהס במדרשים מהס בספקי דייטס אך מועטים יהיו מן המין הזה אשר יקבעו עיון ולימוד על ענייני שלימות הפשדה על היראה ושהבנה ופול הדביקות ולא יאחר לימוד הדברים אלה וקראתי ספרי מוסר כ"א אל אותם שאין שכלם כל כך דק וקרוב לסיזת נס. עד שכפי מרכב עולם כשאתראה אחד מתחמד לא תוכל למנוט מלחמוד אותו לגם השכל כו' עי"ס. והגאון ביערות דבש כתב אל האמרו שזס מדיף מתחמד לא תוכל למנוט מלחמוד אותו לגם השכל כו' עי"ס. והגאון ביערות מדיף מחבירו אם מתפלל יותר בזוונה ובדביקות מחבירו מ"ס זכרבו למלד. ואינם זוכרים במאמר הקדום המבטיל מ"ס חז"ל אפי' תורה אין לו ח"ס דוד המע"ס זאת היאם לי כי פקודיך נגרתו כי התורה קקרא' וזה כבוד. ובתחת הסיפורי בס"י בשעת הלימוד שלא לזכות בה' ית' חז"ל אורך ביושר לבז בלמודי משפטי דקדק היינו מחשבות ודביקות בלב כו'. אי' לנו מיום הדין או לנו מיום הבחכה מה נאמר ומה נדבר בזה הנבא לחלף מזס הטולם ולעמוד לדין לפני המלך הקדוש ית' ויבא עת זמן שנלמדך ליתן דין וחשבון לפני אל דעות ה' כמ"ס במ"ל בשם הרמב"ם הלכות השנוס חז"ל שיקול זה אינו לפי מנין הזכיות והשוונות אלא לפי גדלם יש זכות שהוא נגד כמה עוונות יש מון שהוא כנגד כמה זכיות ואין שוקליך אלא בדעתו של אל דעות והוא היודע אך עורכינ הזכיות כנגד עוונות. ומי יאחר זכיתי לבי מן ח"ו עבר עבירה אחת או יותר ששקול נגד כמה זכיות שלו וכמ"ס דרך כל איש ישר בעיניו ומובן לבות ה'. ולא חז' כליתם חגיגו בזסם חכסנו ולחפשנו אין שיפור. וכ' בס"ק סקיב מלד לסבול זער צבוס' וחרכס פניות וסורין משיככול הרפות צבוס' צ שסס מכריזין בכל עלמות חסאיו וכמרז"ל כל העובר עבירה בסחר הקב"ס מכריז עליו בגלוי. ובאלשיך פ' חלא בחוס' ביאור טוב לו שילקה צבוס' צב"ד של משה משיכוהו מכות גדולות באותו העולם אחתי ע"י צ"ד ש"מ. ולא עוד אלא שמרויח פה אותה שסס שמתנייש צב"ד העיון וצוה"ק כתב כשנזרין פונס על איש מכריזין עליו לפני הסי' ב"ה וב"ג צב"ד העליון כולו ולפני הנשמות שאין להם מספר ולפני כל הפתילא ש"מ מכריזין ולועקין דל סלני' דמריד במאריה מריד לעילא. מריד לחתא. מריד באורייתא. מריד בסיקודיו. חמו טובדיו חמו מלוי כב ליה דלא אצרי. באופן שסס עליו בבושה ובכלימה הסי' יותר מכל משפטי גיהנם ח"ס ונקלה אחיך לעיניך בלבד ולא לפני הצ"ד ש"מ כי אי' לה לאותה בושה כי אז בשולם העליון מראים לו מה שנסס בחטאיו מה שקלקל צפונותיו המרים ובוש ונכסל ומשחיתם באומרו אי' לי על שברי כי לא ידעתי שכל הרפה זאת עשיתי ואו חשך משחור חוארו כו' ואין לבשר איתם חרפות ובושות שיש לו שם בשולם אחתי. עוד נוסף לזה זער גדול הובא בספר קול יעקב (עיון ב"ס) זקוקין דנורא בשם מדרש חתלים ארי"ל אין הקב"ה מקלל את הרשעים אלא בזבזה כו' באורך. ועיון ב"ס שנס מוסר פרק כ"ו) מדרש פניב רשעים יחלכוך פניב לנדיקים רשעים יתאלכו לראות צבונת הנדיקים ולנס יולא מהם מחמת שזכות הלז ופי' הוא ז"ל כי ארז"ל זכה נוסל חלקו וחלק חבירו נג"ע ומראין לרשעים אך הנדיקים יורשיהם נס חלקם. ולא די זערי ונעמיים קאים ומרים שיש להם אלא עוד שמויליין אותם משאלו החמות ומולוכין אותם ומראים להם מי ששז על כסאם נג"ע בחענוג נפלא ונשיה ונסנה מזיו השכינה ויושיבים ברומו של עולם בנחת גדול ובזה יכאז לגם מלד. רחמנא לילין מכאז לב וזכרות לב כוס. ובוה נכפל להם הנער כי הפני כשרואה את עשיר



הקדמה

ששיר אוכל ושותה מפדנים וסוף אין לו כלום מפטר למחר. ומכ"ש כשזאף את אחר מחסדו בממונו בגזל ממנו וכו' אין כלום אז נשבר לבי בקרבנו לאין שיפור וכו' ישפיה סנה עבדי ירינו מטיב לב וחסה תצטק מנאכל לב ומשבר רוח תייללו. ואנחנו עניי הדפס מוצים בסגורים אין זכרים את כל זאת ולנו מבלים ימים סיקרים בהבלי הבליים ה' ירחם עלינו בתורה :

ודנהה פל כל הקלוקלים ופגמים האלו ה' הרחמן יתברך ויחפלה תרוסה למחלתו והיא מזהה תשובה ובצוננו אליו מקבל תשובתו כלשים וניחוחים כמ"ש פ"י נבואו שובו בית ישראל וחיו החסן אחסין בנות ברבע כי את בשובו מדרכיו וחיה. ואל יתיאש אלם לאמר הלא רבו פשעי ומה יועיל לי תשובה כי זה מעשה הילר ואר"ל אין לך דבר שאין מועיל לו תשובה ורמזו ג"כ במ"ש כל מה שיאמר לך בע"כ עשה חוץ מאל. ופיין בספר קול יעקב ס"פ שמה בחור כו' פנין נחמד בזה כעין שכתוב במ' מ"ל בשם העוללות אשרים ס' הוי מושגי פין בחבלי שוא וכפנות העגלה חסאה הילר מקפין את הפון כדי להסיתו ואח"כ כשזאף לשוב מגדיל בעיניו מחד את החסא כדי למועטו מתשובה ו"ש בודיו את אשר הקלת החמרתו שלכאורה אין לו ביאור ולה"ל מובן. וכמו בחרוסות הסופסויות ימלא סמים מהם מוטילים הרבה ומסס מועילים מספ כמו כן בחרוסות נפשיות ימלא סמים מוטילים ימלא סמים מהם מוטילים במדרסות ואנדות. והנה בתוך מיקומו החשובה נמלא מיקון אחד על פניו עונות רבים והיא עלתה על בולגה הלא היא שמירה שבה בכללותה ופירוטותיה ופיין זה רם ונעלה ונשא למאד כמו שיבא א"ה בפנים בשם ס"ק באורך למאד (ועיין בפנים עיין יקר בשם ס' דרך חכמה וגם מזה בשם ספר תפארת הקודש ס' יסוד התשובה) ובה כתב הגאון החסיד במ' יוסף לקח ח"ל מי שנדבס רוחו לשוב בתשובה לריכה אליו שמירה שבה ביותר כי בחפאיו נשתלק הקדושה שבו ובאה הספ"א והסקיגוריים שנבראו בחפאיו הם חוטים סביב סביב לו. אבל הסומר שבה כאליו מקיים החורה כולה ויבואו סגנונים וידחו המלאכי חבלה ובהיות שבהו בעל תשובה נמשך עליו בשבת ניחון מהשכינה ודומה הספ"א אשר נקרבנו ונמלא כי בשמירה שבה נחקנו נפשו וגופו כו' ונריך לבוין בזה לקיים מלותיו ית' והוא עיקר גדול לעושה תשובה והיא שבויה להשתרח מ"ס"ר ולידבק אל הקדושה. עוד שם יעג שבה לחסול לכבוד שבה דוקא וללבוש בגדי שבה לכבוד שבה דוקא ולקבוע לימוד כי לא יקן שבה אלא לעסוק בתורה ואם כה יעשה מתחילם שוונותיו ובכללם פנס ברית ג"כ ע"ש והמגיד אחר חלו נתן לנו את השבת ולא קרבנו לפי כל סיי דינו ומה לנו להגדיל פנין זה והוא ידוע לכל בפלי עינים כהמש בחי' השמים. אשר ע"כ בעזר השם יסידו הרחמן יתעלה ויתגשא הפירוני רעיוני וברבו רחמי וחסדיו ותניינו לאין תכלית נפל במחשבתו לאסוף ולקנן כל ענייני שבה המפורים בדברי חז"ל בשם זו"ה"ק ומדרשים ועוד מספרים הרבה ראשונים ואחרונים קדושים וספרים כושר הקיטע מזכירים הכל אל מקום אחד כדי שיהיה עיין גדול ונורא הסוף משפין שבה קודש מוכן ומזומן לפיו כל א' וא' ומה גם לדלי בני עיניו י"ן אשר מחיית קשה פליסם ובכל ימי השבוע המה טרודים על התחום ועל הכלכלה ואף את רוח ה' ניססה בהם וינכו בית ישראל אחרי ה' נבואה לא יקן להם העת והזמן חופש לקחת ענאי לחפש רוחם זולת שבת קודש אשר יבטחו ממלאכתם ידרכו אחר ספרים המאירים עינים. ולטעות זה אין יד כל אדם משבת לקנות ספרי גדולי חקרי לב ללקט מהם אורות למלאות נפשו הרוא והנאשא. ובעזה"י ארספי ולקמתי פניי אשרי דפה מספרים יקרים ועימיים אשר דבריהם כופת אופים ערבים על לב שומעיהם. ולרפתי עמסה בעזה"י ענייני תשובה ויראה יקרים למאד וזה מפני שגודע מסתק בכל ערב שבת ירבה אדם בתשובה ופנוותה בפנים באורך ועוד עניני שוטטו אחת הנה ואחת הנה ימלא כל ענייני ערב שבת ושבת הגלגלים לפניו מבורר כש"ע בלשין קל וקאר ומן הראוי היה להפתיק כל הלכות שבת דייטס הסכנהיים לקוים הרבה מגדולי אחרונים כמו מספר פמ"ג וסוף שבת וכדומה כמו שפטינו ב"ה שפטינו לקנות ספרי גדולי חקרי לב האלמות הדפס סוליס הרבה וזה אשר הכריחתי ג"כ לקאר ולהשמיט הקדמה סוללת קודם כל חפלות ובכרות ופסלות המופדים וכו' כמו שכתב הקדמתי והשתקתי קודם ברכת נכ"י וקודם ברכת הסורה גם לא מלאתי את אשר היה עם לבני להפתיק ענייני חג בנה קודם חפלות החג וכן ענייני פסח וכן ענייני ימים נוראים קודם חפלות י"ג מספרי פרד"ם הרבה גם דיני שו"ע הסכנהיים ופעמי ורמזי מלות סוהנים אז ממש פ"ד שפטינו ב"ה בענייני שבת וזה היה דבר נחון למאד אך אחת דיבר המליץ מה סתרון חושק חפיתת סיכולת שישק (ראוי בזה לטורר לב מי מיראל עס קדוש י"ן שיתנדב לעשות כזה לכות רבים בכל זה סג"ל סכרו מרובה מאה הסי' ) :

ספר

עבודה תמה

כולל

סדר עבודת תמידן של יום ביומו מלבד עבודת המוספין של שבת בשבתו וראשי חודשים ולרגלים ודבר בעתו מה טוב לאמרים כל אחד במונו לקיים מאמר חז"ל על הפסוק ונשלמה פרים שפתינו.

סדר עבודת צבור ע"פ דעת הרמב"ם ד"ל לאמרם כל אחד במונו משום ונשלמה פרים שפתינו :

סדר עבודת תמיד השחר בכל יום

הכתובים השכימו בלילה קודם שבה הממונה וטבלו ולבשו בגדי כהונה. וכשבא הממונה שעל הפייסות הקיש על העורה מרקיס סלשונים. ספ"ג ופותחין לו ומבלשין את כל העורה ומעמידין עושי הביתין לעשות החביתין ומפייסין בלשכת הגויה מי שיוכה בתרומת הדשן והוא מסדר מערכה גדולה ומערכה שניה של קטורת והוא מעלה שני גזירי עצים למזבח והוא מכניס מחתת אש מן המזבח החיצון למזבח החב שבחיכל להקטיר קטורת. ועוד מפייסין פיים שני מי שיוכה בשחיטת התמיד. והשני העומד אצלו הוא מקבל דם התמיד וורקו על המזבח. והשלישי שאצל השני מדשן מזבח הקטורת שבהיכל. והרביעי שבצדו מדשן את המנורה ומטיב את הנרות. והחמישי מעלה ראש התמיד ורגליו הומני לכבש המזבח. הששי מעלה שתי הידים. השביעי מעלה העוקץ והרגל השמאלי. השמיני מעלה הזה ונהה. הט מעלה שתי הדפנות. העשירי מעלה הקרבים והכרעים. האחד עשר מעלה סולת הנסכים. הי"ב מעלה הקבתין. הי"ג מעלה י"ן של הנסכים. זה שוכה בתרומת הדשן אומרים לו החר שלא תגע בכלי עד שתקדש ירך ורגליך מן הכיור. ומקדש ידיו ורגליו ואח"כ לקח מחתת של כסף שהיא נתונה במקצוע בין כבש למזבח במערבו של כבש ועולה לראש המזבח ומפנה נחלים אילך ואילך וחותרה מן הגחלים שנתאכלו בלב האש ויורד למטה לארץ והופך פניו ומהלך בארץ למזבח הכבש כמו י" אמות כלפי צפון וצובר הגחלים שחתה ע"ג הרצפה החוק מן הכבש שלשה מפהים. אחר שירד זה שתרם רצים אחיו הכהנים ומקדשין ידיהם ורגליהם במהרה ונושלין את המגרפים ואת הצנורות ועולין לראש המזבח וכל אברי העולות ואימרי הקרבנות שלא נתאכלו כל הלילה מחזירין אותן לצדדי המזבח אם אין הצדדים מחזיקין סודרין אותן בכבש המזבח כנגד הסוכב. ואח"כ גורפין את הדשן במגרפות מכל צדדי המזבח ומעלין אותו ערימה ע"ג התפות ונורפין אותה הערימה בפסכתו (הוא כלי המחוק לתך) ומורידין אותו למטה (וברגלים אין מורידין) ומציאין חוין לעיר לשפך הדשן במקום שאין הרוחות מושבות בו בחוקה ולא חזירים גורפין אותו. ולא יפורנו שם שנאמר ושמו שיניהנו בנתת. כרתו עצי האנה ימים ועץ שנמצא בו תולעת פסול למזבח הבהן שתרם את הדשן מסדר מערכה גדולה כמורת המזבח ומראה שמסדר מן המזבח וריוח היה בין הנורים וראשי הנורין הפנימים היו גוגעין בדשן שבתפוח שעל המזבח וזו היא מערכה



סדר עבודת תמיד השחר

גדולה שעליה מקריבין התמיד עם שאר קרבנות. ואחר זה חוזר ובורר עצי תאנה ימים ומסדר מערכה שניה של קטורת מכנגד מערבית דרומית משוכה מן הקרן כלפי צפון ד' אמות ליטול ממערכה זו נהלים למזבח הזהב שבהיכל להקטיר קטורת ובה כמו המשנה סאין נחלים ובשבת עושין בה כמו שמנה סאין נהלים מפני שעליה מקטירין שני תמיד בויכי לבונה של לחם הפנים ועוד היה שם מערכה שלישית של קיום האיש לקיים איש תמיד תוקד על המזבח וזו המערכה עושין אותה בכל מקום מן המזבח שרצו ובכל עת מן היום שירצו (ע' בלחם סאין מ' וע"י ס' קניז) ומצית בה את האיש. ולא יצית האיש למטה ויעלה אותה למזבח אלא על המזבח עצמו מציתין שני ואש המזבח תוקד בו מכאן להצתה שלא תהא אלא בראשו של מזבח ואחר מערכי שני של קטורת מעלה הכהן שתי את הדשן שני נזירי עצים ומניחן על המערכה גדולה להרבות האש. ואח"כ נכנסין ללשכת הכלים ומציאין כל הכלי שרת הצריכים להם כל היום (והם צ"ג כלי שרת) ומבקרין את כבש התמיד ומשקין אותו מים. וזה שזכה בשחיטתו מושכו לביה המטבחים והולכין אחריו הכהנים שזכו בקבלה וזריקה ולהעלות האברים לכבש ושוחין שם עד שפותחין שער הגדול של היכל ובשעת פתיחת שער היכל כשהאיר המזרח שוחטין התמיד (עקוד ראשו לדרום ופניו למערב) על קרן צפונית מערבית של בית המטבחים על טבעת שניה. וקבל המקבל את הדם בכלי שרת בצפון. ונכנסים להיכל שני כהנים האחד שזכה בדישון מזבח הפנימי ובידו כלי של זהב מחזיק קביים וחצי. ושני הוי שמו של הכלי והשני שזכה בדישון המזבח נכנס ובידו כלי של זהב ושם הכלי כזו. והמדשן מזבח הזהב מדשן בשעה ששוחטין את התמיד הוא הופך בידיו האפר והפסח ומניח לתוך הטני ובאחרונה מכבד את השאר לתוכה ומניחו שם כהיכל. ואח"כ זה שקבל דם התמיד זורקו במורק על קרן מזרחית צפונית ועל קרן מערבית דרומית למטה מחוט הסקרא ומתכוין שיהיה הדם מקיף על הזווית כמין נאים ושירי הדם היה שופך על יסוד דרומי ואחר שזורקין את הדם זה שבהיכל שזכה בדישון המזבח מטיב המשנה גרות שכל נר שכבה מסיר הפתילה וכל השמן שבנר ומקנחו ונותן בכזו הפתילה והשמן שדשן מן המזורה ונותן בנר פתילה אחרת ושמן אחר כמדה (דהיינו חצי לוג) ומדליק נר שכבה מנרות האחרות שמושך הפתילה עד שמדליקה ומזוירה והדלקת הנרות היא הטבתם ונר שמצאו נר שפני המזורה על מלה השניה משלשה אותו אחר דשנונו אלא ממזבח החיצון. ומניח הכזו שם לפני המזורה על מעלה השניה משלשה מעלות שלפניה ויוצאין שניהם הדינו המדשן מזבח הפנימי והמדשן המזורה ואלו שבבית המטבחים מפשיטין ומנחתין את כבש התמיד ומדיחין בבית המדיחין הכרס והקרבים והכרעים וכל אחד ואחד מעלה לכבש אבר שזכה בו. ועומדים בשורה. הראשון בראש ורגל הראש בימינו וחוטמו כלפי ורועו וקרניו בין אצבעותיו ובית שחיטתו למעלה והפדר נתון עליה והרגל של ימין בשמאלו ובית עורה להוין. השני בשתי ידים של ימין בימינו ושל שמאל בשמאלו ובית עורן לחוין. השלישי בעוקץ ורגל. הרביעי בחזה ונרה. החמישי בשתי הדפנות. השישי בקרבים הנתונים בבוך וכרעים על גביהם מלמעלה. השביעי בסולת למנחת נסכים. השמיני בהכיתין. הטי' ביין של נסכים. הלכו כל אלה ונתנו מה שבידם מחצין כבש ולמטה במערכו ומולחין שם את האברים וזורקין מלה ע"ג הכבש (אפילן בשבת) כדי שלא יהליקו ויפלו הכהנים בהליכתן ואחר שהעלו האברים לכבש מתכנסין כולם ללשכת הגוית והממונה אומר להם ברכו ברכה אחת והם פותחין וקורין אהבת עולם ועשרת הדברות ושמוע והיה אם שמוע ויאמר אמת ויצבו ורצה ושום שלום (ובשבת מוסיפין ברכה אחת שאמרו משמר היוצא למשמר הנכנס מי ששכן שמו בבית הוה ישיכן ביניכם אהבה ואהוה ושלוה ורעיות) ואח"כ מפייסין פיים שלישי על כהנים שלא זכו להקטיר קטורת מימיהן ומי שיוכה בפיים זה הוא זוכה להקטיר קטורת. ואח"כ מפייסין פיים ד' על כל הכהנים מי מעלה אברים מן הכבש למזבח ואחר פיים הרביעי מסרו אותו שלא זכו בפיים לחזנים ומפשיטים את בנדיהם ולא היו מניחין עליהם אלא מכנסים לבד:

**מי שזכה בקטורת** היה נוטל כלי (ושמו בוך) מלא קטורת גדיש וכסוי היה לו. ונותן הבוך בתוך כלי אחר וכף היה שמו ומכסה הכף בבגד קטן ואוחז הכף בידו והכהן שזכה בדישון מזבח החיצון היה לוקח מחתה של כסף ועלה לראש המזבח ומפניה הנחלים אילך ואילך ונוטל מן הנחלים שנתאכלו במערכה שניה של קטורת ויורד ומערה אותן לתוך מחתה של זהב אם נתפורו מן הנחלים כמו קב או פחות מכבש לאמה (ובשבת כנפה עליהן מסכתו) ואם נתפורו יותר על קב חוזר וחותרה. הגיעו המקטיר ומי שזכה במחתה בין האולם ולמזבח נטל אחד את המגריפה (היא כלי שיר) וזרקה בין האולם ולמזבח והיה לה קול גדול וכהן השומע את קולה היה יודע שאחיו הלויים נכנסין להשתחוות והוא רץ ובא ונלוויו השומע את קולה ידע שאחיו הלויים ידברו בשיר והוא רץ ובא. וראש המעמד כשהיה שומע קולה היה מעמיד

סדר עבודת תמיד השחר

את הטמאים בשער המזורה מפני החשד שידעו הכל שעדיין לא הביאו כפרתן החלו (המקטיר והזוכה במחתה) עולים במעלות האולם. מי שזכה בדישון מזבח הפנימי היה מקדים לפניו ונוטל הפני שבו דשן מזבח הפנימי והשתחוה ויצא וזה שבידו המחטה עם הנחלים נכנס וצובר הנחלים ע"ג מזבח הפנימי ומרדן בשולי המחטה ומשתחוה ויוצא. וזה שזכה בקטורת שבידו הכף נוטל את הבוך מתוך הכף ונותנו לאוהבו או לקרובו ורואה אם נתפור מן הקטורת מעט בכף אוהבו או קרובו נותן לו לתוך הפנין זה שנתפור עם הקטורת שבבוך ומשתחוה ויוצא. ואומרים לזה המקטיר הוזהר שלא תתחיל מלפניך שלא תכזה ומתחיל מפניה שהוא חוצה לו ומשליך הקטורת על האש בנחת כמי שמרקד סולת עד שתתרדה על כל האש. ואין המקטיר מקטיר עד שהממונה אומר לו הקטר (ואם הכהן גדול מקטיר הממונה אומר לו אישי כ"ג הקטר) ואחר שאומר פרשו כל העם מן ההיכל ומבין האולם ולמזבח המקטיר והשתחוה ויוצא. ואח"כ נכנס זה שזכה בדישון המזורה ומטיב שתי הנרות ונוטל הכזו בידו ומשתחוה ויוצא זה שהקטיר עם מדשן המזורה ועומדין על מעלות האולם. נכנס כ"ג (ושלשה) אוחזים בו אחד בימינו ואחד בשמאלו ואחד באבנים טובות ומשתחוה ויוצא. ונכנסו אחיו הכהנים והשתחוו ויצאו באו ועמדו על מעלות האולם עמדו הראשונים לדרום אחיהם הכהנים והמשנה כלים בידם הטני ביד אחד והכזו ביד אחד והמחטה ביד א' והבוך ביד אחד וכסויה ביד אחד. ואחר כך מעלה מי שזכה באברים את האברים מן הכבש למזבח וזרקן על האש. ואם רצה כ"ג להקטיר עלה בכבש הושיטו לו את האברים וסמך עליהן וזרקן על האש ואם רצה הוא סומך ואחרים זורקין. ואחר שמעלין את האברים מתחילין אלו שעל מעלות האולם ומברכין את העם ברכת כהנים בשם המפורש ככתבו בנשיאת כפיהם ע"ג ראשיהן ואצבעותיהן פשוטות חוץ מכו"ג שאין מנביה ידיו למעלה מן הציץ. ואחר מקרא אותן מלה במלה כדרך שעושין בנבולין עד שישלימו שלשה פסוקים יברכך כו' יאר כו' ישא כו'. ואין העם עונין אמן אחר כל פסוק אלא עושין אותן במקדש ברכה אחת וכששלימו כל העם עונין ברוך ה' אלקים אלקי ישראל מן העולם ועד העולם. ואחר כך נותנין מלה על מנחת נסכים מנחת נסכים היא עשירית האיפה סולת בלולה בשמן כתיב רביעית ההין ואינה נקמצת וכולה נשרפת על המזבח ואחר הפולת מקטיר חביתין של כהן גדול ואחר החביתין מעלין את היין לנסוך. כשהיו נותנין את היין לנסוך היו שני הכהנים עומדים על יסוד החלבים ושתי הצוצרות בידם. והסגן עומד על קרן המזבח והסודרין בידו תקעו והריעו ותקעו ובאו אלה השנים ועמדו אצל הממונה על הצלצל א' מימינו וא' משמאלו שחה המנסך לנסך הניף הסגן בסודרין והקיש זה על הצלצל ותקעו אלה בחצוצרות ונגנו לויים בנבלים וכנורות על מ"ו מעלות שבין עזרת נשים לעזרת ישראל ודברו אחרים בשיר של יום הגיעו לסוף פרק תקעו והשתחוו כל העם שבוערה על כל פרק תקיעה ועל כל תקיעה השתחוה השיר שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום הראשון לה' הארץ ומלואה כו'. בשני גדול ה' כו' הכל כמו שמבואר במשנה. ובכל יום היו עושין מן השיר נ' פרקים ולהן מ' תקיעות ומ' השתחויות. והו סדר תמיד השחר בבית אלקינן יח"ד שיבנה במהרה בימינו אמן:

סדר עבודת תמיד הערב

**לא** היה פיים בתמיד של בין הערבים אלא לקטורת אבל שאר העבודות מי שזכה בעבודה שחרית זכה בעבודה כזו בין הערבים. ובשבת היה פיים בין הערבים למשמר הנכנס: **תמיד** של בין הערבים נשחט בשמנה שעות ומחצה על היום וקרב בתשע ומחצה. בערבי פסחים נשחט בשבע ומחצה וקרב בשמנה ומחצה בין בחול בין בשבת. הל ערב פסח בערב שבת נשחט בשש ומחצה וקרב בשבע ומחצה. הכהן שזכה בתרומת הדשן בשחרית אומר לחבירו זכה עמי בשני נזירין וערכו שניהם שני נזירי עצים על המערכה גדולה הביאו בכש תמים כן שנתו השוקוהו מים ובקרוהו. מי שזכה בשחיטה בתמיד של שחר משכו לבית המטבחים ואותן שזכו באברין בשחרית הולכין אחריו. בשעת שהיטה מדשנין מזבח הפנימי זה שזכה בדישון מזבח הפנימי בבוקר נכנס להיכל והטני בידו הגיע למזבח הפנימי מניח הטני לפניו היה הופך פתח של המזבח ונותן תוך הטני ובאחרונה כובד את השאר לתוכה הניחו שם ויצא עקוד המלה ראשו לדרום ופניו למערב. שהטו השוחט על קרן מזרחית צפונית על טבעת שנייה קבל המקבל את דמו בכלי שרת בצפון וזורקו במורק שתי זריקות למטה מחוט הסקרא מזרחית צפונית ומערבית דרומית ומתכוין שיהא הדם מקיף על הזווית כמין נאים. שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי. הפשיטו התמיד ונתהוהו בבית המטבחים (סדר הפשט



ונתנה עי' כלל מ"ו ונתנו לכהנים שזכו באברים בשחרית ועומדים כולם בשורה הראשון בראש ורגל כו' הכל כמו בשחרית ששה כהנים באברים השביעי בסולת למנחת נסכין השמיני בחביתין התשיעי ביין של נסכים הלכו כל אלה ונתנו מה שבידם מחצו כבש ולמטה לצד מערב מלחום והניחום שם באו ללשכת הגזית לקרות שמע וברכותיה ואמר להם הממונה ברכו ברכה אחת והם ברכו וקראו עשרת הדברות שמע והיה אם שמעו ויאמר אמת ואמונה עבודה ושים שלום. העלה המעלה האברים בכבש למזבח וורקן על האש של מערכה גדולה (ואם רצה כ"ג להקטיר הו' כמו בשחרית ע"ש) אמר להם הממונה חדשים לקטורת באו והפיסו זכה מי שזכה. מי שזכה בקטורת נטל כף של זהב והבזך בתוכו מלא וגדוש קטורת. ומי שזכה במחתה נטל מחתת כסף ועלה לראש מזבח החיצון פינה גתלים (של מערכה שנייה) אילך ואילך וחתן מן המאוכלות הפנימה ירד ועירן לתוך מחתה של זהב. הלכו אלה עם הכף והמחתה הניעו בין האולם ולמזבח נטל א' מן הכהנים את המגריפה וורקה בין האולם ולמזבח שמעו הכהנים קולה רצו ובאו להשתחוות (כמו בתמיד השחר ע"ש). החלו (אותן שזכו בכף ומחתה) עולין במעלות האולם. מי שזכה בדישון מזבח הפנימי היה מקדים לפניהם ונטל המני שבו דישון מזבח הפנימי והשתחוה ויצא וזה שזכה במחתה נכנס וצבר הגתלים ע"ג מזבח הפנימי ומרדדן בשולי המחתה והשתחוה ויצא. וזה שזכה בקטורת נטל את הכזך מתוך הכף ונתנו לאוהבו או לקרובו ורואה אם נתפור מן הקטורת מעט בכף אוהבו או קרובו נתן לו לתוך חפניו מה שנתפור עם הקטורת שבכזך והשתחוה ויצא. ואומרים לזה המקטיר היה שלא תחיל מלפניך כו' (כמו בשחרית ע"ש). ומשליך הקטורת על האש בנחת כמי שמנפה סולת על שתתדרה על כל האש. ואין המקטיר מקטיר עד שהממונה אומר הקטר כו' (כמו בתמיד השחר ע"ש) ואחר שאומר פרשו כל העם מן ההיכל ומבין האולם ולמזבח והקטיר המקטיר והשתחוה ויצא נכנס כ"ג \* ושלשה אותים בו אחד בימינו ואחד בשמאלו ואחד באבנים טובות והשתחוה ויצא. ונכנסו אהיו הכהנים והשתחוה ויצאו. באו ועמדו על מעלות האולם כו' ואח"כ מעלה זה שזכה באברים את האברים מן הכבש למזבח וורקן על האש. ואם רצה כ"ג כו' עד ואחרים וורקן (ברכת כהנים לא הנה אלא בשחרית) ואח"כ נתן מלח על מנחת נסכים היא עשירית האיפה סולת בלולה בשמן כתיב רביעית ההין וכולה נשרפה ע"ג המזבח העולה. והקטיר מחצית השני של החביתין הביאו יין לנסך רביעית ההין. כשהיו נותנין את היין למנסך היו שני כהנים עומדים על שלחן החלבים ושתי הציצות בידם והסגן עומד על קרן המזבח כו' תקעו והריעו ותקעו ודברו הלויים בשיר (כמו בשחר) ג' פרקים על כל פרק תקיעה ועל כל תקיעה השתחוה. זהו סדר עבודת תמיד הערב בבית אלקינו יה"ר שיבנה במהרה בימינו אמן.

סדר מוסף שבת

אחר עבודת התמיד בשעה ששית ביום הביאו שני כבשים בני שנתן תמימים השקום ובקרום ועקדום. שהטם השוחט זה שזכה בשחיטת התמיד וכן שאר העבודות וזה ע"י פיים דתמיד השחר בצפון וקבל המקבל את דמן בכלי שרת בצפון. בא לו לקרן מזרחית צפונית נתן עם המזרק מזרחית צפונה (כמין נא"ם) ונתן מערבה דרומה (כמין נא"ם) למטה מחוט הסקרא. שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי הפשיטו העולות ונתחום כמשפט הפרים קרבים כבש כהנים עמדו בשורת העלה כל אחד מה שזכה בו מהפריים על כרכוב המזבח מלמעלה בין קרנות המזבח (כדי לפרסם שהוא ראש חדש אבל בפסח ועצרת מניחין מחצו כבש ולמטה לצד מזרח) מלחום וירדו וכן לפר השני. וירדו באו ללשכת הגזית ברכו עם העם עבודה ושים שלום עלו הכהנים בהעלאת אברים מן הכבש למזבח ונטלו האברים מן הכבש וורקום על המערכה (ואם כהן גדול רוצה להקטיר האברים עיין בתמיד השחר) אברי פרים תחלה ואחר כך של איל ואחריו של כבשים (ברכת כהנים בנשיאת כפים לא היה במקדש אלא בשחרית) נתנו מלח על מנחות הנסכים ובללום בלשמה עשרונים סולת בלולות בשמן חצי הין לפר האחד וכן לכולם ושני עשרונים סולת כלולות בשלושית ההין שמן לאיל. ועשרון סולת בלול רביעית ההין שמן לכבש האי' וכן לכל כבש וכבש והקטירום על מזבח החיצון. הביאו יין לנסך הין לפרים. שלישית ההין לאילים והין ושלוש רביעיים לכל הכבשים. הכהנים תקעו והריעו ותקעו בחצוצרות (וביום א' הפסח ובעצרת היה החליל מכה לפני המזבח) דברו הלויים בשיר (כמין קיד ונפסח סהלים ק"ז ובעשרת סהלים ק"ח) ועושים מן השיר שלשה פרקים הניעו ופרק תקעו והשתחוה העם על כל פרק תר"ח ועל כל תקיעה השתחוה נמצאו תשע תקיעות למוסף ותשע השתחויות לכל העם:

שזכה בו לכבש מחצו ולמטה ובמדרו של כבש ומלחום וירדו. באו ללשכת הגזית ברכו עם העם העבודה ושים שלום וברכה למשמר הנכנס מי ששכן שמו בבית הזה הוא ישכון ביניכם אהבה ואהות ושלום וריעות מי שזכה בתמיד בהעלאת אברים מן הכבש למזבח העלה אותן וורקן על האש של מערכה גדולה (ואם רצה כהן גדול כו' כמו בתמיד השחר ע"ש) ברכת כהנים במקדש בנשיאת כפים לא היה בשום עבודה רק פעם אחת ביום בתמיד של שחר וכ"כ הרמב"ם בפירושו בספר אהבה בה' ברכת כהנים) הקטיר מנחת נסכין של מוסף שני עשרונים סולת בלולות בשמן חצי ההין. בשעה שביעית היו נותנין להם הפנים על שלחן הזהב בהיכל ומוציאין את של שבת העברה. נתנו מלח על שני בויכי לבונה והקטירום שני כהנים על מזבח החיצון. נתנו לו יין לנסך חצי ההין ותקעו והריעו ותקעו בחצוצרות שחה המנסך לנסך הנוף הסגן בסודרין והקיש בן ארזא על הצלצול ותקעו בחצוצרות ונגנו הלויים בנבלים (כגונרות על ש"ן מעלות ישבין עזרת ישראל לעזרת נשים ודברו אחרים בשיר (שירת האוינו חולקין לששה חלקים הוי"ו ל"ד) אומרים חלק בכל שבת נמרו השירה בששה שבתות חזורים (לראש) ועושים מכל חלק שלשה פרקים הניעו לפרק תקעו והשתחוה העם על כל פרק תקיעה ועל כל תקיעה השתחוה. נמצאו תשע תקיעות ותשע השתחויות. חלקו משמר היוצא ומשמר הנכנס את להם הפנים נטל כהן גדול מהציתן לחלקו שנאמר והיתה לאהרן ולבניו ואין אוכלין את הלחם עד שיקטירו את הבויכין של לבונה על האש. הנכנסין חולקין ביניהם בצפון שהם מוכנים לעבודה והיוצאין בדרום. זהו עבודת קרבן מוסף שבת ולחם הפנים בבית המקדש יה"ר שיבנה במהרה בימינו אמן. מנחה של שבת היה השיר או ישיר ומי כמוך ואו ישיר עיין בלחם משנה:

סדר עבודת מוסף ר"ח ועצרת

אחר תמיד השחר בשעה ששית ביום הביאו המוספים פרים שנים ואיל אחד בני שתי שנים ושבעה כבשים בני שנה כולן עולות. ושעיר עזים א' בן שנתו לחטאת השקום ובקרום. מי שזכה בפיים שחרית וזה במוספין (ואחריהם נמשכים עמהם עד מספר עשרים וארבעה כהנים הצריכים לפרים) שהט השוחט את שעיר החטאת בצפון וקבל המקבל את דמו בכלי שרת בצפון. עלה בכבש ופנה לימינו לסוכב בא לו לקרן דרומית מזרחית וטבל אצבעו הימני בדם וסמכו באמה מאכן ובאנגול מאכן ומחטא ויורד על חודו של קרן למעלה מחוט הסקרא עד שכלה הדם שנאצבעו ומקנה אצבעו בשפת המזרק. בא לו לקרן מזרחית צפונית. טבל אצבעו פעם שנית ונתן על הקרן כמשפט הראשון. וכן במערבית דרומית שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי. שהט השוחט הראשון הפרים בצפון ואחריהם האיל ואחריו הכבשים קבל המקבל דמן כסדר הזה בכלי שרת בצפון ונתן מכולן במזרק שתי מנחות שהן ארבע על קרן מזרחית צפונית ומערבית דרומית כמין נא"ם למטה מחוט הסקרא. שירי הדם היה שופך על יסוד דרומי. אחר וריקת הדם הפשיט את שעיר החטאת קרעו והוציא אמוריו. נתנן במנעם ומלחום והעלים המעלה למזבח ומקטירין מיד על המערכה וירד והבשר נאכל ליום ולילה עד הצות. הפשיטו העולות ונתחום כמשפט הפרים קרבים כבש כהנים עמדו בשורת העלה כל אחד מה שזכה בו מהפריים על כרכוב המזבח מלמעלה בין קרנות המזבח (כדי לפרסם שהוא ראש חדש אבל בפסח ועצרת מניחין מחצו כבש ולמטה לצד מזרח) מלחום וירדו וכן לפר השני. וירדו באו ללשכת הגזית ברכו עם העם עבודה ושים שלום עלו הכהנים בהעלאת אברים מן הכבש למזבח ונטלו האברים מן הכבש וורקום על המערכה (ואם כהן גדול רוצה להקטיר האברים עיין בתמיד השחר) אברי פרים תחלה ואחר כך של איל ואחריו של כבשים (ברכת כהנים בנשיאת כפים לא היה במקדש אלא בשחרית) נתנו מלח על מנחות הנסכים ובללום בלשמה עשרונים סולת בלולות בשמן חצי הין לפר האחד וכן לכולם ושני עשרונים סולת כלולות בשלושית ההין שמן לאיל. ועשרון סולת בלול רביעית ההין שמן לכבש האי' וכן לכל כבש וכבש והקטירום על מזבח החיצון. הביאו יין לנסך הין לפרים. שלישית ההין לאילים והין ושלוש רביעיים לכל הכבשים. הכהנים תקעו והריעו ותקעו בחצוצרות (וביום א' הפסח ובעצרת היה החליל מכה לפני המזבח) דברו הלויים בשיר (כמין קיד ונפסח סהלים ק"ז ובעשרת סהלים ק"ח) ועושים מן השיר שלשה פרקים הניעו ופרק תקעו והשתחוה העם על כל פרק תר"ח ועל כל תקיעה השתחוה נמצאו תשע תקיעות למוסף ותשע השתחויות לכל העם:







סדר שתי הלחם בעצרת

הלחם ומניח שתי ידיו מלמטה וחוזר ומניח הכל כאחד מולך ומביא מעלה ומוריד. הקטיר האומרוין ומקריב את מנחתן על ידי שיר והחליל מכה לפני המזבח ושאר בשר הכבשים נאכלין לזכרי כהונה ליום ולילה עד הצות. וכן שתי הלחם. נוטל כה"ג את מן והשנייה מתחלקת לכל המשמורות. והו סדר עבודת קרבן מוסף דעצרת ושתי הלחם בבה"מ יהיה שיבנה במהרה בימינו:

סדר מוסף ראש השנה שום לכל ר"ח וכל וכל אפינו בהנחה אכרים על סכסג אלה טלון כהן אלה מי א' ונשניו הוא מוגבל. לפיכך יאמר מקודם סדר מוסף דריח עד גניורא (לטיב). ויאמר זה סדר מוסף ר"ח כ"ו:

ואח"כ הביאו למוסף דריח פר ואיל ושבעה כבשים כולן עולות ושעיר עזים א' חטאת הנאכלת ועשאוהו כמשפטם הראשון דריח והקריבו מנחתם ונסכיהם כשיר שהיו הלויים אומרים בשעת הנסוך והרגינו לאלהים עזוינו (ואם הל ר"ח ביום השמיני כשירתי מסבל שכמו בלבד. והרגינו מניח עד מוסף) ועזוינו ממנו שלשה פרקים על כל פרק תרית על כל תקיעה השתחוויה (וכשכל ר"ח כשנס סיו ג' ומוסף. כל שנה חתמה ולח"כ דריח ולח"כ דריח ושי' על שנה נחמה) (ועזין במוסף הראש חודש אך היו עושים עם הנסכים): זהו סדר מוסף דריח בבית אלקינו יהי רצון שיבנה במהרה בימינו:

סדר ליום כפור

בשלושה בתשרי מפרשיין כה"ג מביתו ללשכת פרהרין ומתקנין לו כהן אחר תחתיו: ומזין על הכי"ג מאפר פרה בשלישי להפרשתו ובשביעי שהוא עיי"כ. והואתו אינה דוחה שבת. כל שבעת הימים מרגילין אותו בעבודות וזרק הדם ומקטיר קטורת ומטיב את הנרות ומקטיר אברים על המזבח כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודת יו"כ ומסירים לו וקנים מוקני ב"ד וקורין לפניו ומלמדין אותו עבודת יו"כ. ואומרים לו אישי כ"ג קרא אתה בפק מסרוהו וקני ב"ד את הכי"ג לזקני כהונה והעלוהו לעליית בית אבטינס ללמדו הפינת קטורת והשבעוהו ואמרו לו אישי כ"ג אנו שלוחי ב"ד ואתה שלוחינו ושלח ב"ד משביעין אנו עליך במי ששכן שמו בבית הזה שלא תשנה דבר מכל מה שאמרנו ושלא ישים הקטורת על מחתת האש בחוץ ויכניס שוה הוא דעת הצדוקין הוא פורש ובוכה והן פורשין ובוטין. נפשו והלכו להם. עיי"כ שהרית מעמידין אותו בשער המזרח ומעבירין לפניו פרים ואילים וכבשים כדי שיתבונן ויהא מכיר ורגיל בעבודה. כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל ומשקה. אבל עיי"כ עם השכה לא היו מניחין אותו לאכול הרבה שהמאכל מביא את השינה. ולא היו מאכילין אותו דברים המרגילין לשכבת ורע כגון בצים וחלב הם וכיוצא מהן. ולא היו מניחין אותו לישן והכל כדי שלא יבא לידי קרי. כליל יה"כ אם היה כ"ג חכם דורש כל הלילה בדבר הלכה. ואם לא היה חכם ת"ח דורשין לפניו. אם היה רגיל לקרות קורא. ואם לאו קורין לפניו בכתבי קדש: בקש להתנמנם פרחי כהונה מכין לפניו באצבע צרדה ואומרים לו אישי כ"ג עמוד והפג את על הרצפה (שלא יישן מטעם הנ"ל) ומעסיקין אותו עד שיגיע זמן שחיטת התמיד:

סדר עבודה ביום כפור

בחצות הלילה מפיסין תרומת הדשן. ומדשנין המזבח ומסדרין המערכות ומוסיפין מערכה אחת להכניס ממנה אש להקטיר קטורת לפני ולפנים. ועוסקין עד שיגיע זמן שחיטת התמיד אם הגיע תרואה אומר ברקאי. או האיר פני כל המזרח. ושואלין אותו עד שבתכרו. והוא אומר הן. פרסן סדון של בויץ בין כי"ג ובין העם כדי שיכיר שעבודת היום בבני בויץ. פשט כ"ג בגדי חול ושבל ולובש בגדי זהב (הם שמנה בגדים הראויים לכ"ג בכל השנה) ומקדש ידיו ורגליו. ושוחט התמיד ברוב שני הסמינים. וכהן אחר גומר השחיטה. והכי"ג מקבל הדם במזרק וזורקו על המזבח כמצותו (ע' סדר תמיד השחר בכל העבודות) ואח"כ נכנס הכי"ג להיכל להקטיר קטורת של שחר. ומטיב את הנרות. ואח"כ הושיטו לו את האברים מן הכבש וסמך עליהן וזרקן על האש של מערכה גדולה. וברכו ברכת כהנים בנשיאת כפים ומקריב החביתין ואת הנסכים כמו בשאר ימות השנה (ע' בעבודת תמיד השחר) ואין חילוק אלא שבשאר ימות השנים שאר כהנים עובדים העבודות ובי"כ כל העבודות אינן כשרות אלא בכ"ג ואחר עבודת התמיד (ואם הוא שבת מקריב מוסף של שבת וממתינין עם נסוך היין עד

סדר עבודה ביום כפור

אחר מוסף של י"כ ומנסך שני הנסכים בבת אחת ע' במוסף שבת) הביאו לו לצפון המוספין של י"כ פר בן שתי שנים ושבעה כבשים בני שנה המימים כולן עולות. והשקם ובקרום. שחט בצפון הפר ברוב שני הסמינים ונמר אחר השחיטה וכ"ג קבל דמו. ואח"כ שהש הכי"ג הכבשים כולן ברוב שנים ואחר נמר השחיטות והבהן גדול קבל דמן ונתן מכולן במזרק על קרן מזרחית צפונות כמין נא"ם וכן על קרן מערבית דרומית. שירו הדם היה שופך על יסוד דרומי אחר זריקת דמן הפשיטו את העולות ונתהומו ניתנו האברים מחצי כבש ולמטה במזרח ומלחום. ואחר כך באו ללשכת הנזית וברכו עם העם עבודה ורצה ה' אלקינו עבודת עמך ישראל ברוך אתה יי המקבל עבודת עמו ברצון ושום שלום. אח"כ עלה כהן גדול באמצע הכבש ונטל האברים וסמך עליהן וזרקן על המערכה גדולה (ואם י"כ בשבת נותנין לחם הפנים לפני ה' וכ"ג מקריב השני בויץ לבונה והחלות מתחלקות לערב) פרסן סדון של בויץ בין כי"ג ובין העם וכ"ג מקדש דיו ורגליו ופושט בגדי זהב וטובל ולובש בגדי לבן (פלוסין של שמנה עשר מנה מכנסים כתונת מצנפת אבנט) ומקדש ידיו ורגליו. בא לו אצל פרו ופרו היה עומד בצפון בין האולם ולמזבח ראשו לדרום ופניו למערב. והכי"ג עומד במזרח ופניו למערב וסמך בכל כהן שתי ידיו על ראש הפר ומתודה וכך היה אומר אנא השם (שם המפורש היה מוכרז וכן בכל פעם בכל דו"ג פעמים) ובהניחו הגורל על שעיר של שם אומר לה' חטאת בשם המפורש נמצא שהיה מוכרז שם המפורש י' פעמים ט' בני דווים ואחד לה' חטאת חטאתי עויתי פשעתי לפניך אני וביתי. אנא השם (שם המפורש) כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך אני וביתי וכתוב בתורת משה עבדך כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' (שם המפורש) תטהרו והכהנים והעם העומדים בעורה כשהיו שומעין את שם המפורש כשהוא יוצא מפי כ"ג היו כורעים ומשתחווים ונופלים על פניהם ואומרים בשכמל"ו. וכ"ג היה מתכוין לנמור את השם כנגד המכרכים ואומר חטאתו. בא לו למזרח העורה לצפון המזבח הסגן בימינו וראש בית אב משמאלו ושם שני שעירים שוים במראה ובקומה ובדמים ובלקיותן כאחד וקלפי היתה שם ובה שני גורלות. טרף בקלפי והעלה שני גורלות אחד כתוב עליו לשם וא' כתוב עליו לעזאזל. אם של שם עלה בימינו הסגן אומר לו אישי כ"ג הנבה ימיך. ואם של שם עלה בשמאלו ראש בית אב אומר לו הנבה שמאלך. נתן הגורלות על השעירים. ובשנותן הגורל של שם אומר לה' (שם המפורש חטאת. קשר לשון של הזרות בראש שעיר המשתחה ולנשחט כנגד בית שחיטתו. בא ד' אצל פרו פעם שנית וסימך בכל כהן שתי ידיו על ראשו ומתודה פעם שנית עליו ועל אהו הכהנים. וכך היה אומר אנא השם (שם המפורש) חטאתי עויתי פשעתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך. אנא השם (שם המפורש) כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שחטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושיך ככתוב בתורת משה עבדך כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' (שם המפורש) תטהרו. והכהנים והעם העומדים בעורה כשהיו שומעין את שם המפורש כשהוא יוצא מפי כ"ג היו כורעים ומשתחווים ונופלים על פניהם ואומרים בשכמל"ו. וכ"ג היה מתכוין לנמור את השם כנגד המכרכים ואומר להם תטהרו. שחט את הפר ברוב שנים וכהן אחר נמר השחיטה. וכ"ג קבל את הדם בכלי שרת ונתנו למי שהיה מרים בדם כדי שלא יקדש על הרוכד הרביעי של היכל מבחוץ. נטל מחתה של זהב מחוקת ג' קבין ועלה לראש המזבח והותה בה אש מעל המזבח מן הסמך למערב שנאמר מעל המזבח מלפני ה' מן המאובכות הפנימית ויורד ומניחם על הרובד שבעורה ומוציאין לו כף וכלי מלא קטורת דקה מן הדקה (שבעיי"כ היו מחזיקין למכתשת ושוחקין כדי שתהא דקה מן הדקה) וחופן ממנה מלא חפניו ונתן לתוך הכף. ונטל המחטה עם האש בימינו וכהן הקטורת בשמארו ומהלך בהיכל עד שהוא מגיע לקדש קדשים מצא הפרוכת פרופה נכנס לקדש הקדשי עד שהוא מגיע לארון נותן המחטה אש בין שני בדי הארון (ובבית שני שלא היה ארון היה מניח על אבן השתייה) וזאתו שפת הכף בראשי אצבעותיו או בשניו זמורה הקטורת כגודלו לתוך חפניו עד שמחזיק לתוך חפניו כמו שהיתה מלא חפניו וצובר הקטורת על הנהלים (וכל העם פורשים מן ההיכל בשעת הקטרת וממתין שם עד שיתמלא הבית עשן ומניח שם הכף והמחטה ויוצא והוא מהלך אחורנית עד שיוצא מן הפרוכת ומתפלל בדיוכל תפלה קצרה יהי רצון שתהא שנה זו נשומה אם שחונה ולא יעדי עבדי יולטן מדבית יהודה ולא יהו עמך ישראל צריכין זה לזה ולא תכניס לפניך תפלת עובדי דרכים (ולא היה מאריך בתפלה שלא להבעית את ישראל) אח"כ נטל דם הפר מן הממס ונכנס לקדש הקדשים ומה ממנו שמנה הזאת בין בדי הארון

כנס יומא כ"ג טרף בקלפי דף ח"ג ח"ס ט"כ סוקיפ מנכרי לחם ללוח קטורת שמכניסין לפני ולפנים ומנו טסחג לטיב:







אם הל' צמול יסיים זהו סדר של מוסף יום ראשון לסוכות יס' וכי' ולא של צננה יאמר גם זו:

**מוסף** של שבת קודם לשל הג' בכל עבודותיו וממתינין עם נסוך היין עד שיגמרו מוסף הרגל ומנסך שני הניסוכין בבת אהת ומאריכין בתקיעות ומרכין בתוקעין כנגד ב' המוספין. אח"כ נותנין להם הפנים לפני ה'. הקטירו הבויכין. כל עבודות להם הפנים במשמר שומנו קבוע. והחלות מתהלכות לכל המשמורות: זה סדר מוסף דשבת יום א' דסוכות בבהמ"ק יה"ד שיבנה ב"ב אמן:

**בשני** דסוכות אחר תמיד השחר בשעה ששנת הביאו לקרבן מוסף י"ב פרים ואילים שנים וי"ד כבשים לעשותן כולן עולות ושעיר א' לחטאת. מסרו י"א פרים לי"א משמורות שלא הקריבו אתמול פרים. ופר א' למשמר שכבר הקריב. ואילים השנים ושעיר האחד הטאת לג' משמורות. וי"ד כבשים עשרה מהן לה' משמורות הנמשכות ג' למשמר א'. וארבעה כבשים מקריבין ד' משמורות הנשארות אחד א'. השקום ובקרום כו' כזאתמול עד נמירא השיר שהיו הלויים אומרים הבו לה' בני אלים (תהלים כ"ט) ועושין ממנו ג' פרקים על כל פרק תקיעה תרועה תקיעה: זהו סדר קרבן מוסף בשני דסוכות בבהמ"ק יה"ד שיבנה ב"ב אמן:

**בג'** דסוכות הביאו י"א פרים ואילים שנים וי"ד כבשים כולן עולות ושעיר א' לחטאת מסרו י"א פרים לי"א משמורות הנמשכות כסדר. וי"ד כבשים ה' מהם ה' משמורות שנים למשמר. ושש הנותרים לשש משמורות א' א' למשמר. ואילים השנים ושעיר הא' לג' משמורות אחרות. השקום ובקרום כו' כמו ביום א' עד נמירא. השיר של הלויים ולרשע אמר אלקים (תהלים ג') ועושין ממנו ג' פרקים על כל פרק תרי"ח: (אם הל' בשבת יאמר כאן מוסף של שבת): זה סדר קרבן מוסף בג' דסוכות בבהמ"ק יה"ד שיבנה ב"ב אמן: **ברביעי** דסוכות הביאו עשרה פרים ואילים שנים וי"ד כבשים כולן לעולות ושעיר חטאת א'. עשרה פרים ושני האילים ושעיר החטאת לי"ב משמורות על הסדר וי"ד כבשים ששה לשלשה משמורות ב' כבשים למשמר וה' הנשארים לה' משמורות כבש למשמר. השקום ובקרום כו' כמו ביום א'. השיר של הלויים (תהלים צ"ד) מי יקום לי עם מרעים) עושים ממנו ג' פרקים על כל פרק תרי"ח: זה סדר קרבן מוסף בדי' דסוכות בבהמ"ק יה"ד שיבנה ב"ב אמן:

**בחמישי** דסוכות הביאו תשעה פרים ואילים שנים וי"ד כבשים כולן עולות. ושעיר חטאת אחד תשעה הפרים ושני האילים ושעיר החטאת לי"ב משמורות. וי"ד כבשים ד' לשתי משמורות ועשרה לעשר משמורות. השקום ובקרום כו' כמו ביום ראשון. השיר (תהלים צ"ד) כינו בווערים בעם כו' ועושין ממנו ג' פרקים על כל פרק תרועה תקיעה תרועה: (אם הל' בשבת יאמר כאן מוסף של שבת לעיל): זה סדר מוסף ה' דסוכות בבהמ"ק יה"ד שיבנה ב"ב אמן:

**בז'** דסוכות הביאו ח' פרים ושני אילים וי"ד כבשים כולן לעולות ושעיר א' לחטאת. ח' פרים ושני האילים ושעיר החטאת לי"א משמורות. וי"ד הכבשים י"ב לי"ב משמ: ות המשמר הנשאר מקריב ב' כבשים השקום ובקרום כו' כמו ביום א'. השיר (תהלים פ"ט) הסירותי מסבל שכמו) עושין ממנו ג' כו': (אם הל' בשבת יאמר מוסף של שבת כדלעיל): זה סדר מוסף ו' דסוכות בבהמ"ק יה"ד שיבנה ב"ב אמן:

**בשביעי** דסוכות הביאו שבעה פרים ושני אילים וי"ד כבשים כולן עולות ושעיר חטאת אחד מסרום לכ"ד המשמורות כהונה לכל משמר בהמה אחת. השקום ובקרום כו' כמו ביום ראשון. השיר (תהלים פ"ב) ימוטו כל מוסדי ארץ) ועושין ממנו ג' פרקים כו': (אם הל' אחד מימי חול המועד בשבת ימוטו ידהח):

**בשמיני** עזרת הביאו פר א' איל א' כבשים שבעה כולן עולות ושעיר א' לחטאת. מפסין על כל המשמורות מי שזכה השקום ובקרום כו'. (השיר על השמינית תהלים ח') עושין ממנו ג' פרקים על כל פרק תרועה תקיעה תרועה החליל מבה לפני המזבה אבל לא בחול המועד: (אם הל' בשבת יאמר כאן מוסף של שבת כדלעיל) זהו סדר המוספין בבהמ"ק יה"ד שיבנה ב"ב אמן.

סדר שמחת בית השואבה לנסוך המים בחג

**ערב** י"ט הראשון היו מתקנין במקדש מקום לנשים מלמעלה ולאנשים מלמטה כדי שלא יתערבו אלו עם אלו. ומתחילין לשמוח במוצאי י"ט הראשון וכן בכל יום מחול המועד אחר שיקריבו תמיד הערב. החליל מכה ומנגנין בכנורות ונבלים ומצלתיים ובכל כלי שיר ובפה ורוקדין ומספיקין ומטפחין ומפוזים ומכרכרים ואומרים שירות ותושבחות להשי". ושיר זה אינו דוחה לא שבת ולא יו"ט. ומצוה להרבות בשמחה זו. מגורות של זהב היו שם ודי' ספלין של זהב בראשיהן וארבעה מפרחי כהונה בידיהם כדי שישמן של כ"ח לוג שמטילין לכל סבל. מבלאי מכנסי כהנים ומהמייניהם היו עושין פתילות ובהם היו מדליקין. לא היתה חצר בירושלים שלא היתה מארה מאור בית השואבה. מי שלא ראה שמחה זו לא ראה שמחה מימיו ולא היו עושין שמחה זו ע"י עמי הארץ וקלי דעת אלא חסידים ואנשי מעשה היו מרקדים באבוקות של אור בידיהם ואומרים שירות כפה והלויים בכלי שיר בלא מספר על ט"ו מעלות היוורדת מעזרת ישראל לעזרת נשים ואומרים שירה ועמדו שני כהנים בשער העליון היוורדת מעזרת ישראל לעזרת נשים ושני הצוצרות כסף בידיהם. קרא הגבר תקעו והריעו ותקעו. הגיעו למעלה עשירית תקעו והריעו ותקעו. הגיעו לעזרת תקעו והריעו ותקעו. היו תוקעין והולכין עד שהגיעו לשער היוצא למזרח. הפכו פניהם למערב ואומרים אנו ליה וליה עינינו. בתוך כך האיר השחר. הגיעו לשילוח היה ממלא ממנו עלוהית של זהב מחזקת ג' לוגין. הגיעו לשער המים תקעו והריעו ותקעו. עלה ככבש ופנה לשמאלו שני ספלים של כסף היו שם של מערבי מים לנסך בו את המים. וכל י' ימי החג ננסכין המים עם נסוך היין של תמיד של שחר היה מנסך המים לבדו. כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת אלא שהיה ממלא מערב שבת חבית של זהב (שאניה מקודשת) מן השילוח ומניחה בלשכה. נשפכה או נתגלתה היה ממלא מן הכיור: זהו סדר נסוך המים בחג בבהמ"ק ושמחת בית השואבה כמו שנאמר ושאתם מים בששון. יה"ד שנוכה לשמחה זו ב"ב אמן:



# דרך החיים

דין השכמת הבקר.

שויתי יהוה לגנדי תמיד

הוא כלל גדול בחורה ובנועות הלדיקים אשר הולכים לפני האלהים. כי אין ישיבת האדם והנועותיו ועסקיו והוא לבדו בצינו כי ישיבת האדם והנועותיו ועסקיו והוא לפניו ונלך גדול. ולא דיברו והרחבת פיו כלונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו כדיברו ונושג הנלך. כ"ש כשישים האדם אל לבו שהנלך הגדול הקב"ה אשר נולד כל הארץ כבודו. עונד עליו ורואה בנושגיו כמו שכאמר אם יסתר איש בנפתלים ואני לא אראנו נחם ה'. ויך יגיע אליו היראה וההכנעה צמוד הש"ת ובושחו ונונו תמיד. ולא יתבייש מפני בני אדם הנושגים עליו בעבודת הש"ת: גם בהלנג לבת. ובשכחו על ונשכחו ידע לפני מי הוא שוכב וכשיעור ונשגו (ישהא רק ונעט מפני הסכנה ואח"כ) ויך יתגבר כלאי ויקום בצריות לעבודת זולתו יתברך ויתעלה. קודם שיחבר עליו יכרו הרע בטעות ותואכות לבקש ונונו של אדם יקום ויתחכם עליו להשיאו בחורף איך תעמוד בצוקר והקור גדול. ובקץ שיאנו איך תעמוד ונושגך ועדיין לא שבעת ונשגתך או בטעות אחרת כדונה כי הוא זקן וכסיל. וידע לזר בני אדם בנהמורות כל יקום. ולכן לריך כל בעל נפש ירא וחדר על דבר ה' שלא ישמע לו. ואף אם יהיה לו לטורח ונד כבוד הגוף ועללו. שים וננוחו לזון ונ"ה הקב"ה. וישיג אל לבו כי אם יקרא בע"מ או אדם אחר אליו יקום תיד. או מפני ריח שיגא לו מי שעם או עיראח הפסק ונונו קון נפלה דליקה בעיר יקום ויך בנהמה ולא יתשל. או אם יטורח ללכת לעבודת הנלך יקום ואל יתשל קן יעלילו עליו או לנולא קן בעיני הנלך. על אחת כונה וכונה לעבודת הנלך ונלכי הנולכים הקב"ה שים לו להזכר לקום בנהמורות ובצרות. והנולד א"ע בדרך הזה ד' או ה' פעמים לא יכד עליו ולא יהיה לו לטורח. והנלך לטהר ונשיעין לו:

דיני נשי' בשחרית (ולבישת בגדים וקצת הנהגת בית הבסא):

(א) בשחרית חייך כשיעמוד ונשכחו יעול ידיו ואסור לילך ד' אמות בלא נטי' ויעשה לרכיו ואח"כ יעול ידיו פעם שנית ויברך ענטי' וגם אשר ילך, וכן יש ליזכר בשחרית שיעלו

הנרחק והנוטל לפרטיו והחולץ ונעליו והנושגים נעטו והנוגע בכנה והנופלה את כליו אפילו לא נגע בכנה והנוגע בגופו ובידו ובקומות הנכסבי. ונוי שעשה אחת מכל אלו ולא נעל ידיו אם ת"ת הוא תלמודו ונשכח ונונו, ואם אינו ת"ת הוא יולא מדעתו: (יג) לריך ליזכר בחפלה שלא יגע בשוק ויברך ובקומות הנכסביס בחדם לפי שיש סם ונלמולי זיעה וכן שלא לחך בראשו, אבל בקומות הנולכים בראשו ובפניו ובקומות הנולדה שבזרועותיו היינו עד הפרק שנקרא (עלענבאגן) אין להקפיד, וכן מותר ליגע בלוארו עד החזה: (יד) אם אין לו נים יקנה ידו בלרור או בעפר או בכל יניד דונק, אפי' בן היר, ויברך על נקיות ידים כדלעיל להפלה, אבל לא להעציר הר"ר שעליהן (ואף שלחפלה ונחה אין ונרכין ון העשם דקני בנקיות עפר הכא לריך לברך על נקית ידים ונשום דלילה רובע ובקומות הננוטפים וחיוז גדול לנקות ידיו לכן לריך לברך שחרית אף כשונק בלרור או בשאר יניד דונק: (ט"ו): (טז) לא תקנו נטי' אלא להפלה אף כשישן בצני ידים ובדואי לא נגע בקומות הננוטף אבל שאר צרכות השחר יכול לומר אם ישן בצני ידים אף בלא נטי' (ט"ז) ואף אם אין ישן בצני ידים ואין לו נים אלא ונשכחו חייך כשיעור ונשגו ואמר מודה אני לשנך מלך ה' וקים שהחזרת בי נשמתו בהמלה רבה אמינתך: [ויש לומר חיהת צמולה באהמיה. כי רבה אמונתך אין להפסיק ביניהם והוא ון כחזון חדשים לבקרים בו' שהקב"ה ונקיים אנונחו להחזיר נשמות המופקדים בנך בברך. וטעות הוא ציד האומרים בנשימה אחת ונפרדים בין חיהת רבה ובין אמונתך (יד אפרים):] שאין בו לא סם ולא כינוי: (ט"ח) כל הדברים הננויים לעיל (ט"ז) לריכין נטי' לא נשום ר"ר ואפי' לא נגע רק בלנגע קענה לריך ליטול עד הפרק ולכל הפחות עד קשרי אלצעותי אבל אם ליכלך ידיו צטיט או צרפס א"ל לנקות אלה ונקום הנולוכך בלנד (ט"ט): (י') יעורו בליהם א"ל לברך רק אם נגע בקומות ונונוף או עשה לרכיו לריך לברך (א"ר) ונשום דלה"הש העשם שלריך לברך שחרית ונשום שידיו אינם נקיות ואף שלחפלה ונחה א"ל לברך אף כשנוטל ידיו ונשום שאינם נקיות, ונ"ע בשחרית תקנו חכמים שחייב ליעול ידיו ולריך לברך א"כ אם עשה לרכיו או נגע בקומות ונונוף לריך ליטול להר"הש וגם לטעם הרש"ה שבי' העשם לנטי' שחרית ונשום דעשם צריה חדשה ונ"ע אף שלא ישן לריך לברך ונשום דעל חידוש העולם לריך לברך אף שאינו נהנה כמו שכ' הרש"ה א' בחשו' כ"י קני' וכוון לדעת הר"הש והרש"ה לריך

לברך ענטי' ראוי לקמוך עליהם: (י"ח) כשינצות בדיו יזכר שלא יגלה גופו ואל יאמר הכני בחרי חדרים מי רואני, כי הקב"ה נולא כל הארץ כבודו: (י"ט) ידקק שלא ילכס החלוק או שאר בגד עם התפירות לחון שלא יתגנה בעיני הצרות ויזכר ונלצות שני בגדים ביחד כי קשה לשכחה: (כ) ינעל ונעל ימין תהלה ולא יקשרנו ואח"כ ינעול של שמאל ויקשרנו ויחזור ויקשר של ימין, ובנועלים שאין להם קשיה ינעול ימין תהלה. לעולם ימכור אדם כל נה שיש לו ויקח ונעלים לרגליו: (כ"א) כל אדם ירגיל עצמו לפנות ערב ובוקר (כ"ב) אם נפנה בקומות ונשום יתא לטע צנית הכסא ולא יגלה א"ע עד שיטע וגם אז לא יזכר רק ונה שלריך לו, ויזכר בליה כמו ציום: (כ"ג) אם נפנה בקומות ונולדה שאין סם ונחיות יכוין שיהיה פניו לדרום ואחורו ללפון או אפכה, אבל צין מוצר למערב אסור ולהעיל נים בכל ענין שרי: (כ"ד) לא יפנה בעמידה, לא יאנוס לדחוק עצמו ויזכר מדאי שלא יתק שני הכרכשתא, אם אינו יכול לפנות ילך ד"ה וישב ויעמוד וישב עד שיפנה, או יקח כי לואה צפי הטבעת ונעכנת התפלה, לא יקח ציד ימין ופני שקושר צה תפילין, ונשיט אין לקנה בלצבע אונעי שטורף עליו לרועה של תפילין: ואיער יד יקנה בשמאל ידיו שהוא ימין של כל אדם: (כ"ה) הנשמה נקצו עובר ונשום כל תשקו ובקעני' ונשום כל תשקו, ונשום שלא יהיה עקר:

דיני כוונת הברכות (ודין עניית ברוך הוא וב"ש ואמ'):

(א) יכוין בצרכות פירות הנולות, [ברוך אינו לשון פעול אלא כמו רחום ומנון שהוא עלונו הוא נקור הצרכות ואינו נקבלם מאחרים (אצודרהס) והטעם שתקנו הצרכות בלשון טובה ונסתר שאונור בתהלה חמה ואח"כ אונור קדשו וכדונה הוא ופני שהקב"ה נגלה ונסתר, נגלה ונלד ונעשו ונסתר ונלד אלהו (שם בשם הריב"ה):] ובשיזכור השם, יכוין [קוד' שמוכירו] פי קריאתו באדנות שהוא אדון הכל, ויכוין פי כתיבתו צ"ה שהוא היה הוה ויהיה [והיינו כשכתב צ"ה אבל כשכתב בל"ה ד"ת אין לכוין אלא שהוא אדון הכל, ולריך לקרותו בנשף פחה ובקמן תחת הנו"ן הן כשכתב יו"ד ה"ה הן כשכתב א' ד' ובהזכור אלהים יכוין שהוא מקיף ובעל היכולת ובעל הכחות כולם: (ב) כל צרכה שאדם שונע בכל מקום אונור ברוך הוא וברוך שמו, ואם הוא עומד בקומות שאינו רשאי להפסיק אסור לאונורו ואפי' בפקוקי דונרה כחנ



(כתבו המהדר לקמן דיני צדק שאמרו) ונכ"ש צדקת שהש"ץ מניח, כגון ברכת שופר ומגילה פשוט דאקור לאמרו ונשם דהוי הפסק באנוגע צדקה (דגול ונרצח) וכן נולדתי בשמי דבר שמואל ונדין להחיי על זם ההגון: ואחר כל צדקה יענה אמן ואם הוא צדקה אדאם כגון צדק שאמרו וישמח וגאל ישראל וכדומה, יכוין בלבו אמת היל הצדקה שנידן המבדק ואני מנאנין

זה, ואם הוא צדקה הפלה יכוין אמת הוא ולא מתפלל שיאמינו דבריו (ויחד דיני אמן הנולד דיני קדים): (ג) אם צדק צדקה לנפלה יאמרו אח"כ צדק סם כבוד מלכותו לעולם ועד. על שהוליד סם שמים בצמלה, ואם אמר צדק אמת ה' ולא אמר אלהינו יקיים ויאמר למדני מוקדן שיחא נראה כקורא פסוק ואין כאן מוליד סם בצמלה [ס' ר"י]:

### נהורא השלם

#### סדר קימה

ז"ל קדישי כשרים נעור בלינה ולבו אומר לו לקום אמן להמטרל דבר אלף יקום צריחו וחזיונו מיל קודם שיבשר עליו ילדו הרע בעענות ופאנום לבקש ומנו: שאל יקום ויסחכם עליו וכל ידע מה כי הוא זקן וכסיל וידע ללוד בני אדם ולהפיל אורו במהומה כל יקום. ולכן לדין כל בעל נפש ירא וחדר על דבר ה' שאל ישמע לו ואף אם יהיה עליו לטורח מלך כבוד הגוף ועללו ישים נגמח לרן מוה"ק הקב"ה. והנולד אורו צדק הזה ד' או ה' שמים לא יכדד עליו ולא יהיה לטורח. ארבעה גמל בעטר וקיימין לו:

ובקומו יאמר מיד  
**מודה אני לפניך מלך חי וקים שהחזרת בי נשמתו בהמרה רבה אמונתך.**  
 וא"ל לזה נכ"ש עכ"ל:

אם ראה קרי וניעור ונשמה יעול ידיו ויאמר בשכרון לג רבש"ע עשיתי זה בלא בוגה רק בהרהורים רעים ובמחשבות רעות לכן יהר"ם ה' אלהי ואלהו אבותי מהוק ברחמיך הרבים עון זה ותצילנו מרהורים רעים ובמוצא בהם לעולם ועד אבי"ד.

בהב האלע"י שהולך ד' אמות בידי ענאות חייב מיהא לשמים לפי שבניא אל אחר בידי ועליו הכבוד אומר יעליו אלהים כיו מי הם ומגזי אל אולם הנביאים אל אחר בידיים וכן איתא בזה"ק ע"כ כל ירא וחדר לדבר ה' יזהר בזה שמועין אלל מראשותיו בני כלים אחר ואלל מים ואחר ריקן וימן הולל כבוד הריקן מוכסה ונקי ואם יהיה הריקן שכור ומלאך עוב ויפה. וכשהוא חולה ליעול ידיו יקח הכלי של עוב ימינו ואח"כ יתנו לשמאלו ויעול המלה ידו הימנית ואח"כ השמאלית והוא ע"כ קוד וחדר הלינה עד ג"ס כפירויגן דווקא והנולד ללאה די כל הדעות יעול המלה ג"ס כפירויגן ואח"כ יערה עליהם ג"ס כבוד כי לדעת ה"ק לדין ליעול ידיו כבוד דווקא וכמה הקד"ה בכל הדברים הליכיים נעילה לדין לקדים ליעול ידיו כל האפשר להקדי מעליו כח אומה עומאה ולפיהתק מנחה. ויפיק אחר הנעילה ידן למנות הן לקטנים הן לגדולים כי גם זה הוא תיקון גדול בעולמות העליונים כמנואר בכחמי האר"ל שבו משידי שקן הקליפס מתקדשה לכן ראוי לומר קודם שיפיק למנות הרינו הולך לפנות עצמי כדי להפיר הקליפה מהקדושה:

מי שיימין כחכיו האר"ל יראה שם כוונה יחד פנימיו וקודם שיבדק שום צדקה יראה לנקות א"ע וכל עינוק וכל מותר הנמאל ללאה מנופו אפילו ונחמיו או עשיו וירחק מן וסניו הרע בקבל עליו מו"ש בקדושה ופסח"י ודעת ע"ה"ק אם נלך לנקותי סוכך בקומו ומעטו וחיו יכול להעמיד עצמו אף כדי נעילה ההכרח לא יגונה וילך לפנות המלה ע"ש טעמו. וחדר מו"ד לקח פי טעמם היטיב אחר עש"ס לרכיו כנייר דווקא והובא בספרים שירחן סם כי א"ל בקימה שאל וישא ומהו וכמה התולעי צדקה הכבא יכוין שיחיה סניו לדרוש להם כבוד למען עליון ואחריו ללפון כי מלפון הפחה הרעה ולא יבד בין מורה לטורח והטעם שאל להפירי חלופו של עולם וכבי"כ שיש בו מהילות א"ן להקפיד ולא יקח דינון מעטם הכ"ל עכ"ל וכמה שלמה שאף בשמאל לא יקח כאלעזר חלעזי לפי שבו כבוד רעוה דמשיגין של יד ויהי כבוד קדושתו עליונים וא"ך יקח עצמו דבר שהוא מוכסה לקדושה עכ"ל וז"ל ס' בראשית ד"י ע"ב תלמי מו"ד ברוח רעה צדקה הכבא השורה על הידים לכן ירא שמים יעול ידיו ג"ס אחר עש"ס לרכיו צדקה הכבא קבוע. בכל פסע שנותן מים על יד ומינו (יאמר) הוד הגדולה וביד שמאל (יאמר) הוד החוקה וכשתפסע הידים יחד (יאמר ג"ס) יד הרמח כשינאל ידיו לרחון פניו (יאמר) רדיו גלגלי וזה כ"ו כשוחן פניו (יאמר) ראשו כחם פן כ"ו כשוחן עינו (יאמר) עינו כיונים כ"ו כשוחן לחיו (יאמר) לחיו כערוגה כ"ו כשוחן שפתותיו (יאמר) שפתותיו שני עינים כ"ו כשוחן פיו (יאמר) מעין עשת שן מולדת ספרים כשונב פניו (יאמר) ופנייהם פני אדם ופני אריה על הומין לארבעתן כשנשים מנעליו בגלגיו (יאמר) שוקיו עמודו יש ש מוסריו על אדנו פן. וזהו י"ל אן בעיני כל רואי. ודבריו יהיו כשנשים ומוראו יהיה מוטלה על כל צדקה:

וכתב ה"ק יגביה ידיו שייבך ענטי"ו עכ"ל: ויכוין להשקט שפני ידיו הקפירות של ועלה ל"א לצנות ידיו שכי ידיו יש כ"ח מרקס וכן שם היום הכולל כל האלימות הוא בניגולו וד' הא ואו הא הם יוד אומיות ובניגולו דעולו כ"ח אומיות: יוד וזו דלת הא ח"לף ואו ח"לף ואו הא ח"לף. וכמה השע"ס שאל יגביה ידיו ח"לף בשעת הכרעה:

וה"ל הקד"ה מליו צדקה כשאלה מנבים ידיו למעלה ואינו לא זמן תפלה ולא צדקה השקן עמוד לקטרב ורוח השומאה שורה על הידים כ"ו. לכן יחדר צדקה. ואחר נמר צדקה ענטי"ו יספיל ידיו ויבדק סוכך צדקה אחר ילד: אח"כ יאמר אמת נשמה כ"ו כי ג' ברכות אלו לריכין לתיום על הקד"ה ז"ל:

(ואח"כ יאמר זה):

אל אלהי הרחום שליט בעליונים ובתחתונים חן בי כה לעבודתך וליראתך ולהורתך שיקום בי מקרא שכתוב בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר. ואהיה כלי מוכן לקבל נפש ורוח ונשמה אשר נפחה בי כדי שאחזור לעתיד למקור שחצבת נפשי ורוחי ונשמתי משם שלא אכלם בעולם הזה ולא אבוש לעולם הבא ולהיות מוכן ומוזמן מאותם הגוהלים לחיות בנועם ה' ולבקר בהיכלו כלו אומר כבוד אמן.

ולפי כחמי האר"ל יקדד האדם סוכך אחר ג"ב ח"לף ה"י ברכות ומהנות לכסו צדקה עד אחר ברכת המורה ינינו אחר ברכת העערי צדקה יאמר ה"י יח"י ואח"כ ברכת המורה וכמהו הקפ"י שאל יאמר אדם ברכת המות לכסו צדקה עד אחר הבוקר ואחר י"ח ברכות ה"ל יעורר אדם ח"י לקדד תיקון חלום כאשר הם מקדורים כאן לפניך:

ובדי לעיני לנכ אלוס כערי אל קינות חלום. אכבוד הקדמה מנולד ועלמה בקילור כיוון להקל על הקורא. גודל ועלה קינות חלום מנואר בזה"ק בנקוונות רבות ומילא שמים יעין כ"י נה. לך לך. מולדות. וחי. בשלח. מרומה. פקודי. מריש. אחרי מות. קדושים. ופקודים. וז"ל. והלשנה בקילור אשמוק ומלמד קלד: י"ל וז"ל ס' שכל ד' ליה ע"כ כל צ"כ דכ"ו ואר"י קל"י על מורגן ביהא דק"ה"ס זכי למאי דכתיב לבחר יחדו ירכו חכי לנחמיה ליה בשמח בהדומה עכ"ל בקילור. ח"לף ז"ל ד"ה ד"ה ק"ה ע"כ ח"לף ומשורה סביב מנו חנון מנעין אחריו דאקרון כלי"י ליון דק"ה ומלכלו על מורגן כה"ק"ה ובההוא שעתה דקריאל הגבר כ"ו קרי בחילי ואמר אהערו לככיה דביה מוקדשא כל איתון מלריסון דשלוס דכתיב מלכ"י שלום נרי יעיקון כלחו מנכסנין לככיה דביה מוקדשא מלון חמי ערבוביא דכל חילי שמיא וכל רמיכין קדישין גנו וכוו והקדיש גני וכוו ג"ו. כ"י איהו בעיני דקרישין כלחו וכל חילין וכל רמיכין כחלן ומחלגלין. וז"ל קאמרתי אלהים חלו ג"ו כי כחמו חל ככלה עבדיך וגו'. על הכרות צדל וגו' עכ"ל. ובכספי האר"ל ז"ל ובפרט ונה שראוי לכיון הוא שחמנו העלמו והשלכנו חל הנשמות מוך הקליפות והכרמנו להשכינה שחר לנעם בגלות לבין הקליפות ללקוח חותם הנשמות כ"ו. נולל כי בעוונותינו היא נלכרם לירד בגלות ואנו גרמנו לה כ"ז כ"ו. ונבואר שם שהשכינה הקדושה כביכול צדקה ועוקבה כל לילה אחר חלות על לערה למיכך חיוז על האדם שגורס לה זה הזער בעונו להשתחף עונה בלערה. ובעל ר"ח בשער הקדושה האריך בחיוב המועיל עליו לקום בחלות הלינה עפי"ו ז"ה"ק. וכמה שם שאל יאכל בלינה ח"לף מוויי מרקחה מוהכות חל הלכ וזכא יוכל לעמוד ברוב הלינה בעסק המורה בלי שניה כ"ו. כ"א אריה יאכל מרצים

ב' בעיני זמן חלות לילה העלה בשום שב יעקב ס' א' דחשבין חלות הלינה בין לדעת הש"ס ובין לדעת הזוהר ושעה שהחיל לנכס רוח פמויה דרוח ונעם בח"י לילה י"ב שעות אחר חלות היום שהחיה בראש כל אדם בין בקין ובין בחורף. וכ"כ הרב עהר"ר דוד פארדו ז"ל בר"ם שכו ונכסה לרוד כהר"ב שב יעקב ז"ל ד"ש לנו לחשוב בכל מקום וכל זמן בין בקין ובין בחורף י"ב שעות השוות ונעם שהשמש בחולע הרקיע וד"ה כבר עברו שם שעות מאויותו ההחלת הלינה עפי"ו וכ"כ ב"י שליו כגור בשם הרב המקובל מאריש שרעמי זלוקלי וכך יש לכתוב:

### תיקון חצות לילה

דא לנכ זרע קודם תקון חלות לילה המועק מנן החיים. ולדין לנשוח שני תיקונים בחלות הלילה. אחד לקוין על רחל דבריאה שכלבה בגולה. והשני לזווג יעקב ודלה. פי"י לנכ ורחל הוא השכינה נקראת כך פעמים בקראת רחל ונעמיים נקראת לנא. ולדין לנשוח שני תיקונים לשכינה. אחד לקוין בחלות על גלות השכינה שכלבה בגולה ע"י עמו אכ"י בלרה ומקוין ז"ל נקראת מקוין רחל. והשני לדין לזווג מורה בחלות חל נקרא תקון

Der Hach.

הקטורים לעלות לחוה. ולפי רוב הקטורים והמשנים ירבה הסינה בלחם כ"ו. גם ראוי להכין חרנגול שיעוריה בחלות הלילה. שהרי מליו כ"י הרוחא שחיה הולך בדרך והיה מולך עמו חרנגול. הוי שהכונים הראשונים ח"ע בחלות היו סוויכים על הכוונה והקדושה שיקילו ח"ע בחלות והיו לריכיים קינע כ"י אכמה. לכן ח"י אומר שמי שאין לו חרנגול יבקש לו חבר שיקוין אורו בחלות ונעם וחניו יש לו חבר כ"ו. ואם ח"ן לו חבר ראוי שאל יסכוב בנעם מולעת ח"לף ונשמה לשבת. ונעמיים שהחכם וסר"י נ"י שנה לא ימן בנעם מולעת ח"לף ונשמה לשבת. והיס דרכו לישן ע"ג סיכה חמה ורבליו חלויים. והיס קם בחלות ונעם. ולא ידע אדם וזה עד אחר פתיחה שקיפרס אשמו כ"ו עכ"ל. והאריך שם בעינין הקפ"ו מו"ד. ויהי סנייס יקרא נעם וזו יעבור הש"י בכל לבו. ויעומת החוה שח"ן אחר חלות לילה כח"י לנשוח הפקון וללמד קודם שיאור היום מועב שיניה הלימוד ושיניה לנשוח הפקון חלום ויחשוב האדם שהשכינה כגורו שאלמד ספכי כמים לך נוכח פני אדני:

דינים השייכים לתקון חצות לקוין על הרבן הבית לקוח מסדור בית עובר.

א' כספר הזוהר הקדוש האריך הרמ"ב והפליג מו"ד בגודל חיוב זמ קדושה בחלות לילה לנשוח כחמה ולהפיל החנונים על גלות השכינה וגלות ישראל וסדרה לדבר שם בחומרי עונם הנעטל מלווה זו הטט נא כ"י"ש כ"י לך לך דכח"י הלינה ב"ה הקב"ה חל גן עדן החתון ידעי ולא מפקסל"ן ח"י יקוונן ברי"א וכו' ווי דל"א יקוונן בעירא דח בגו דוכתי דלדיקיא חמפקדו דוכתייהו אהמסרו בידא דדוונא נחתי ולא סלקי עלייהו כתיב כל"ה עון וילך כן יורד שאלו ולא יעלה ע"כ. וסופק יומר כבוד וירא עד דקרי ליה שם גי"סא דמלוי דל"א חמרי ווחיה ולא אשנה ליקריה דמלריה וכו' יע"ש. כי על כן ראוי הוא לכל אדם להסיר מלחו כקיום מלוה זו. כי כקומו מלוה זו לא זו בלבד דמוגל הוא מהעונם החמרי סנ"י. ח"לף גם שכרו הנה חמו רב מו"ד כי מנולד השונם להמנעל מלוה זו חמה למד רביו שכרו דמורכה מזה עונה וכו' וכבר שח"ן שבח קיום מלוה זו מנולד חיונה הרב הקדוש בעל ראשית חמנה ז"ל והר"ב דעת חמנה שער העבודה פרק א':

ב' בעיני זמן חלות לילה העלה בשום שב יעקב ס' א' דחשבין חלות הלינה בין לדעת הש"ס ובין לדעת הזוהר ושעה שהחיל לנכס רוח פמויה דרוח ונעם בח"י לילה י"ב שעות אחר חלות היום שהחיה בראש כל אדם בין בקין ובין בחורף. וכ"כ הרב עהר"ר דוד פארדו ז"ל בר"ם שכו ונכסה לרוד כהר"ב שב יעקב ז"ל ד"ש לנו לחשוב בכל מקום וכל זמן בין בקין ובין בחורף י"ב שעות השוות ונעם שהשמש בחולע הרקיע וד"ה כבר עברו שם שעות מאויותו ההחלת הלינה עפי"ו וכ"כ ב"י שליו כגור בשם הרב המקובל מאריש שרעמי זלוקלי וכך יש לכתוב:

יעקב ולאה ר"ל מוונים ומחברים יחד ישראל ספקיה יעקב עם השכינה הנקראת לנא ע"י עסק המורה שמוקיים בחלות הלינה זכ"ו לפי פשוט. אבל יש בזה קודות עמוקים והמשפיל יבין. ומקוין רחל הוא רק צינים שמומרים נפילת אפי"ס. ומקוין לנא הוא אפי"ס צינים שאין חומרים נפילת אפי"ס ח"מנו שבת וי"ט ור"ה רק שאין חומרים ממור יעקב ה' אבל חומרים שאר הסדר. ולדין לזווג אחר החקון עד אחר הבוקר ואם הלינה חלויים



תקון חצות לילה

ארוכים ואינו יכול לעמוד עליו כפי שיהיה יכול לחזור  
 לישן רק שחזרה שקודם שיחזור היום ויעלה עמוד השחר  
 שחזרו להמערור בזמן כשהוא רחל לעלות עם דורה  
 בזור הנקרא שהמלאך נעור בקור העיר השחר אזי  
 מעורר השחר:  
 הנה אחר שהשחר נוסף (פי' לפנות ולעשות לרכך) והרחק  
 ידוך ועיניך וחלשך מלבושך האחר כל הכריכות על  
 הקדר כח"ס הרובים ז"ל לפי מנהג ספרד עד ואזי אכרי'  
 ולפי מנהג אשכנזים עד לעולם יהא ארס ירא שמים וכו'  
 וכבר כהנאי ז"ל אמר חלום לילה נעשים ב' דברים

תקון רחל

יקח אחר ונקלה וישים על מלחו במקום הנחם חמילין ויחמו:  
 לשום לאבלי ציון פאר תחת אפר.  
 ויהלך מנעליו והחכי יעול ידיו וישב לארץ אלל מחותם הפה ויחמו והווי אשמונו כו' מה נאמר לפניך  
 כו' אתה יודע כו' עד על כל חטאתינו: והחכי יחמו:

קלו על-נהרות פבל שם ישבנו גם-בכיננו בזכרנו את-ציון: על-ערבים בתוכה  
 תלינו כנפורותינו: כי שם ישאלנו שובינו דברי-שיר ותוללנו שמחה  
 שירו לנו משיר ציון: אף גשיר את-שיר-יהודה על אדמת נבר: אם-אשפתך  
 ירושלים תשפח וימיני: תדבק לשוני ולחכי אם-לא אוקרבי אם-לא אעלה את-  
 ירושלים על ראש שמחת: זכר יהודה לבני אדום את יום ירושלים האמרים ערו:  
 ערו עד היסוד בה: בת-גבל השדה אשרי שישלם לך את-גמולך שגמלת  
 לנו: אשרי ושיאחו ונפץ את-עלליך אל-הסלע:

עט מזמור לאקף אלהים באו גוים בגתלתך טמאו את-היכל קדשך שמו את-  
 ירושלים לעיים: נתנו את-גבלת עבדיך מאכל לעוף השמים בשר

הנה דהוינו (על כהרות בעל. ישכנו) ישיבה הראוי לגוים מוטה על הארץ (גם בכינו בזכרנו את ליון) החריבה  
 והסוממה (על ערבים) על אלני ערבים שנחל (הליו כנורוסיפו) שהיינו ונגנים כה'הנך כרי להעלימם  
 מן עין האויב כהן עכ"פ האילנות: והטעם (כי שם שאלנו זכרנו) שבקשו השכחים ויחזרו לנגן על הכנורות  
 (דברי שיר: ותוללנו) הנהחלים והמלעגים בנו שאלו דברי שמה וכך חזרו לנו (שירו לנו ושיר) אשר שוררם  
 בעיר (ליון) חזרו אז ללבו (אך נשיר כו' לדעת ככר) שאינו נקום ונקדם. ולפי שפחדנו כי יכופו אוננו  
 לשורר לנו העלנונו מן העין וחזרו שאלנו בדרך: (אם אשכחך ירושלים) אז (השכחתי ימיני) שני  
 השכח את כחה ותנועה: (עד היסוד בה) שחגלו היסוד אשר בה: והנה (בה בעל) ערה בעל. (השדורה)  
 מיוחד: (זכור ה') לשלם גמול (לכני ארום כו') מה שעשו בעת חורבן ירושלים: (האומרים) אשר חזרו ללבלים:  
 (ערו ערו) החריבו והשחיתו: (עד היסוד בה) שחגלו היסוד אשר בה: והנה (בה בעל) ערה בעל. (השדורה)  
 אשר ספק להיות שדורה (אשרי) לזה (שישלב לך את גמולך) הראוי לך כפי (שגולת לנו. אשרי שיאחו כו')  
 אשרי לזה אשר יאחו כידו את עלליך וירלל על פני הקלע ויקום נקמה עם ה':

לבוא אל חוכן אורי קדום בקדים הקדמה אחת. כי מודעת זאת שלא עלה כדעתו יח' להחריב אלל ירושלים ולא  
 אח ישראל כנשיה כלה ה' חוננו כו' ודכשו ר"ל ובנה כלה וילת את כליון ששק חמחו על עליהם ואכזבים.  
 אבל האומה שזרו לרעה וגברו חוננם והרגו כישאל עד אין מקשר: ועל פי הדברים האלה כרתנו דרים לבוא  
 אל הביאור:

אלהים ומה היין גרוה (בחו גוים כנחלק עמנו כו' שמו את ירושלים לעיים) לגלי אכזבים. וכל זאת לא  
 עלה סונוי בהם. בהיות כי אחת עשית. אבל הם הוקימו על בזירתך (כחו את נבלם כו') זה לא גזרם

פירוש

על כהרות בעל. דוד למה ברויחק אשר יגלה כנכדנכרי את ישראל לבלל בזמן הלוי אשר יקוננו ויכפרו  
 את הקורות אוחס. בדרך: [ערכים] ערבי נחל: [הליו כנורוסיפו] שהיינו ונגנים בהם ב"ה. וסונם  
 ה' להעלימם מן עין חוכן עכ"פ האילנות לזמן לא יראו האויב: [כי שם] ר"ל עמם העלנוהם כי שם שאלו  
 השכחים מחזנו לפני על הכנורות דברי שיר: [ותוללנו] ונשקן הולגה. הנהחלים והמלעגים בנו שאלו דברי שמה  
 וחזרו לנו שירו לנו מן העיר אשר שוררם בליון כביהנו על הרוקן: [אך נשיר] כו' חזרו ללבלים: [שכחתי ימיני]  
 בהה והנעמה: [ערו ערו] אשר חורבן: [בה בעל] ערה בעל: [השדורה] אשר ספק להיות שדורה ע"י דרית  
 סונוי: [אשרי שיסלב] שוכוס ומוכלל יח' זה אשר ישלב לך את גמולך הראוי לך כפי אשר גולת לנו: [אשרי  
 שיאחו] שוכוס ומוכלל יח' זה אשר יאחו כידו את עלליך וירלל על פני הקלע ויקום נקמה עם ה':

תקון חצות

חסידיך לחיותו ארץ: שפכו דמם בפנים סביבות ירושלים ואין קובר: היינו  
 חרפה לשכנינו לעג וקלם לסביבותינו: עדרמה יהודה תאנף לנצח תבער פמו'  
 אש קנאתך: שפך חמתך אלה-הגוים אשר לא-ידעך ועל ממלכות אשר  
 בשמך לא קראו: כי אבל את-יעקב ואת-גוהו השמו: אל-תזכר-לנו עונות  
 ראשונים מדר יקדמונו רחמך פי דלוננו מאד: עזרנו אלהי ישענו על-דבר  
 פבור-שמך והצילנו וכפר על-חטאתינו למען שמך: לפה ויאמרו הגוים איה  
 אלהים יודע בגוים לעינינו נקמת דם-עבדיך השפוך: תבוא לפניך אנקת  
 אסיר בגדל ורועה הזר בני תמותה: והשב לשכנינו שבעתים אל חיקם  
 חרפתם אשר חרפה אדני: ונאנחנו עמך ויצאן מרעיתך גודה לך לעולם לדר  
 ודר נספר תהלתך:

זכור יהודה מה דעה לנו הביטה וראה את חרפתנו: גתלתנו נהפכה לזרים  
 בתינו לנכרים: ותומים היינו ואין אב אמותינו קאלמנות: מימינו בקסף  
 שתינו עצינו במחיר ובאו: על צוארנו נרדפנו יגענו ולא הונה לנו: מצרים  
 נתנו יד אשר לשבוע לחם: אבותינו הטאו ואינם ונאנחנו עונותיהם סבלנו:  
 עבדים משלו בנו פורק אין מידם: בנפשנו נביא לחמנו מפני חרב המדבר:  
 עזרנו כתנור נכמרו מפני זקעפות רעב: נשים בציון ענו בתולות בערי יהודה:  
 שרים בידם נתלו פני זקנים לא נהדרו: בחורים מחון נשאו ונערים בעין  
 בשליו: זקנים משער שבתו בחורים מנגינתם: שבת משוש לבנו נהפך לאבל  
 מחולנו: נפלה עטרת ראשנו אוי נא לנו כי חמאנו: על זה היה דנה לבנו על  
 אלה חשכו עינינו: על הר ציון ששמש שועלים הלכו בו: אתה יהודה לעולם  
 תשב כסאך לדרו ודרו: לפה לנצח תשכחנו תעזבנו לאורך ימים: השיבנו  
 יהודה אליה ונשובה חדיש ימינו בקדם: כי אם מאוס מאסתנו קצפת עלינו עד  
 מאוד: השיבנו יהודה אליה ונשובה חדיש ימינו בקדם:

עליהם זכן יולרי וכו' (שק חמק כו' לא יעור) אשר לא רלו לידעיק לאמר כי מונך הכל (ועל כו' לא  
 קראו) שלא נעלו רשות מונך להרוג אוחס. כי שהים רעות עשו עמנו: א' (כי חכל את יעקב) והכי (ואם נוסו  
 הסונו) וזה לא היה מונך על כן בקשהינו (אל מזכור כו' עזרנו אלהי ישענו) עם היות שאין חנו רחיים. עש  
 זאם (על דבר) על נה עשה חרשים ונדברים (על כבוד שונך והלילנו כו' למען שמך) ולא למענו: יודע  
 בגוים לעינינו כו') לעינינו עזרנו בחיים יודע הנקמה בעכ"ס: (אנקת אסיר) האקור בגולם (הורג בני חמותם)  
 החר קשרי הנאערים להוליאם להריגה:

מה יפה לנו. השם היום במלוא העולה (ויהי) כההפך למס"ד הקשה הרעות בלנו שמוא ג"י פיז כמנין (אלהים)  
 האר"י ז"ל:

פירוש

לעיים. לגלים: (לחיותו) ויח' יחירה: (וקלם) ענין לעג וחרפה: (עד מה) עד מתי: (חמק) חמק. עד מתי  
 יהי כן וכי האקף לבלל. וכי שבער קאלחך כחו אש שהולך וסורף עד חומו: (אל הגוים) על הגוים:  
 צהור) פחה אקירים מונקגר שחם: (בני חמותם) הווכבים להוליאם להריגה: (ואנחנו) וזה אנחנו שאלו עמך  
 כו' נודע לך לעולם:

זכור ה' מה היה לנו. הטוב אשר ה' לנו בנינו קדם. וראה חרפתנו עמה. איך השלכנו. וחגרה רוח לבירא  
 ענוקתה: (ווינינו ככסף שמינו) שהיו יראים לשאוב מים מן הכהר מפני האויבים והיינו קונים עמם  
 בכסף: (על לאורינו נרדפנו) בעול עבודה קשה: (יגענו) חסם היגיעה הים לנו. אבל הדבר אשר יגענו בעבוד  
 לא הונח לנו: (עלגים כחו יד) שיעזרונו. ולאשור שיבענוו בלחוס: (בנפשנו נביא לחמנו) בככנת נפשינו  
 שהיינו מוכוכים כשהיינו ונחלים ונגומונו מן השדה מפני חרב המדבר: (כמור) כהתמוה: (זלעפות רעב) כמו  
 ורוח זלעפות לשון חטיפה: (עחון נשאו) כשהיו האויבים מולכים אוחס בקולרין היו נוחים על כהפיהם רחיים  
 ומשאות כדי ליגעם: וכן בעץ כסלו. כשל כוחם: (על זה היה דוח לבנו) על המורס במקרה שלאחריו: (ואת ה')  
 ידענו כי לעולם חסך והואל וכן הוא לזום לבלל השכחנו: (כי אם חמק מאסתנו) כשכיל שחמנו לא היה  
 לך להרבות קלף עד מאוד כאשר קלפת: (הסעינו ה') מפני שנקיים בדברי כוחם הולך לבלל ונקרא שלכנו  
 פעם אחרת:



הבט משמים וראה מזבול קדשה ותפארתה איה קנאתה וגבורותה המון מעיד  
 ורחמיה אלי התאפקו: כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא  
 יכירנו אתה יהוה אבינו גואלנו מעולם שמה: למה תתענו יהוה מדרבנה תקשיח  
 לבנו מיראתה שוב למען עבדיך שבמי גחלתה: למען ירשו עם קדשה צרינו  
 בוססו מקדשה: ועתה יהוה אבינו אתה אנתנו החומר ואתה יוצרנו ומעשה  
 ידך בלנו: אל תקצוף יהוה עד מאוד ואל לעד תזכור עון הן הבט גא עמך  
 בלנו: ערי קדשה היו מדבר ציון מדבר היתה ירושלם שממה: בית קדשנו  
 ותפארתנו אשר הללוך אבותינו הנה לשריפת אש וכל מתמדנו הנה להרבה:  
 העל אלה תתאפק יהוה תחשה ותעננו עד מאוד: המאוס מאסת את יהודה  
 אם בציון געלה נפשך: מדוע הכיתנו ואין לנו מרפא קנה לשלום ואין טוב  
 לעת מרפא והנה בעתה: ידענו יהוה רשענו עון אבותינו כי חטאנו לך: אל  
 תנאץ למען שמה אל תגבל פסא כבודך וכוזר אל תפסר בריתך אתנו: כה אמר  
 יהוה קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם  
 על בניה כי איננו: יהוה ממרום ישאג וממעון קדשו ותן קולו שאוג ישאג  
 על גהו: ויקרא אדני אלהים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרה  
 ולחגור שק: על אלה אני בוכיה עיני עיני יורדה מים כי רחוק ממני מנחם  
 משיב נפשי היו בני שוממים כי גבר אויב: הן אראלם צעקו הוציא מלאכי  
 שלום מר ובקיון:

יאלתר לחיכ אלנו מנחם קיננו. קינס ה' מיצר סרב מוסריר ומס אלמך זל"ס:

הקבצו ושמעו בני יעקב בלכם. קרעו לבבכם ואל בגדיכם. כי  
 בפשעיתכם שלחה אמתכם. ותנו כבוד ליהוה אלהיכם:  
 מי האיש החפץ חיים וחיך אוכל ומעם לו. אוהב ימים לראות  
 טוב ולבקר בהיבולו. והאלהים יראה לו לשפון באהלו מבלי לו.  
 אשר לא עמל בו ולא גדלו:  
 אנה הלך דודך תרקע עמו לשחקים. אנכי חטאתי והוא אסור  
 בזיקים. ועל זאת ספדו והלילו בואו ולינו בשקים. ברחובות ובשוקים:  
 שכינה מה אומרת קלני מראשי. הגדלה והגבורה ותפארת  
 עברו ראשי. והנצח וההוד אין דורש לנפשי. ותנוח משלום נפשי:  
 על זאת אספדה ואלילה. אסלדה בחילה. קולי כחולה מעי מעי  
 אוחילה. למענכם שלחתי בכלה ואני בתוך הגולה:  
 עונתיכם הטו אלה וחטאתיכם. הגלית אתכם ליפרה אתכם.  
 ויתעבר יהוה בי למענכם. וישלחני אלהים לפניכם:  
 בבית ישראל ראיתי שערורייה. אין איש שם על לב שלמה

אתה בעמיה. בקיר נטוי וכגדר הדחוייה. המדבר הייתי לישראל  
 אם ארץ מאפליה:

ידענו יהוה רשענו ועון אבותינו. הננו אתאנו לך יהוה אלהינו.  
 שוב למען עבדיך וסלחת לעוננו. תשוב תרחמנו ותכבוש עונותינו:  
 ויאמר יהוה אהבתי אתכם. כל ישעי וכל חפצי אשוב לרחמכם.  
 שובו אלי ואשובה אליכם. אנכי אנכי מנחמכם:

אמרו לבת ציון כה אמר אדוניך. תחת היותך עובדה ובעלוק  
 בנדך. ובמשוש חתן על בלה ישיש עבדך אלהיך. והיית עטרת  
 תפארת ביד יהוה וצניף מלובה בכף אלהיך:

קינס זו חכמה סגלס וזרי וכי אים סאלסס ונהריר חיים הכסן ון ארס לנס זל"ס וסנו חסוס בראשי  
 סכמים חיים הכסן:

קול ברמה נשמע ביללה. קול גהי מציון תמהוללה: קול ברמה  
 חשבתו ימים הייתי גברת. ביד יהוה עטרת תפארת. ועתה אני  
 שחרחררת. טבעתי בבור ביון מצולה: קול  
 יחידה בעיה אוי הייתי. וכבוד עליון אני נקראתי. ועתה לתחתיות  
 ירדתי. ודודי ורעי לרום עלה: קול

יחד יודעי בתולותי ורעותי. בכו עמי כי רבות אנהותי. אין  
 נוטה עוד אהלי ומקים רעותי. כי דודי מגי נפע ונגלה: קול  
 ממרום השלכתי ברוב מגינה. שלח אש בעצמותי וירדנה.  
 ויצאתי בגולה בדר כאלמנה. הגלה יהודה הגלת שלומים  
 בלה: קול

הייתי ככלה בתוך אפריון. וענן יומם על מכון הר ציון. השלכתי  
 לחוץ בעני ואביון. בגדי לקח צר ואני אמללה: קול  
 כחני וקני טבחוי אויבי. מחזיקים בכריתי ורע אויבי. בני הנקרים  
 ובחורי הלכו בשבי ועוללי בגולה: קול  
 הן כל אלה אין דורש לנפשי. אמלאה חחרבה ואל עמים ארים  
 ראשי. ואויבי אמר לא תקראי עוד אישי. כי נפלתי לפני בני  
 עולה: קול

גא אב הרחמן תשוב לציון. עין בעין נראה בכנין אפריון. והבית  
 הנה יהוה עליון. ואז גאולים ופצחו צהלה: והבית וכו'

קינס זו חכמה מיינעלס חוכ"ס: כגון סונוון קול פסן:

עד מתי יהוה ביום זה לעמתי. במר תליל עדתך. על בית  
 תפלתך אשר שרפו צריך. וברגו בני בריחה. אלהים באו גוים בגחלתך:



עד מתי יהנה תשפח שאון קמיה. ושוממות היכלה ונפוצות לאמה. הלחוצים עליה. התרוגים על שמך.  
 עד מתי עשנת בתפלת עמך. אשר יהגו לפניה. על חורבן ביתך. אלהים באו גוים בנחלתך.  
 עד מתי יהנה אשכבה בין שפתים. ובין פגור וכירים. וכהו לי עינים. לוחטים לי ישאפו ערב ובקר וצהרים.  
 עד מתי אשתומם על חורבן פעמים. עד מתי לא תרחם את ירושלים. עד מתי יהנה בצר שארית צאן מרעהיה. אלהים באו גוים בנחלתך. עד מתי יהנה רשעים ועלוזו. עד אן יצעק בשבי (פביס) אמתך. אלהים באו גוים בנחלתך.  
 קינס רביעיס. קינס זו ריש של עם ארבי:  
 בהיכלך שמיר ושית. הנה זאת תורת הבית: בהיכלך וכו'. איכה נחרב האולם. ונהרס יסוד העולם. והלו פוכבים והלם. ובא אשר לו הבית: בהיכלך  
 דירת קודש אשר בנית. להנחיל לעם זו קניית: אוי בי לאויבים צוית. יבאו ופגו את הבית: בהיכלך  
 נחשכו כל מאוריה. סגרו כל שעריה. עד כי אמרו כל רואיה. כנגע נראה לי בבית: בהיכלך  
 ישוב מחרון אפה נחמתה. וזכור דבר נבואתך. לבשר נא לעדתך. גדול יהיה כבוד הבית: לבשר נא וכו'  
 קינס חמיס:  
 על היכלי אבבה יומם ולילה. ולתפארת ציון עיר המהוללה: כבי תמיד על החרבן פעמים. ארץ צבי וירושלים. ועל עמך אשר הלכו בגולה: ולתפארת  
 בית תפארתו שם אויב לשמה. הושיבני בידי נביות ושמה. על זאת אבבה תמיד בקול יללה: ולתפארת  
 ספדי תורה בי חללה תפארתך. נפלה נזרף מיום שחרב ביתך. על זאת אשא קינה על אהליבה ואתלה: ולתפארת  
 חזקי עמי מהר אבנה דבירכם. נקם אלפיש ואשיב את שבותיכם. תוף היכלי אשפון כבתחלה. בי מציון תצא תורה ותהלה. כדכתיב כי מציון תצא תורה ודבר יהוה מירושלים:  
 עורה נא ימינה רמה. ולזעומה קרא נוחמה. ויאמר לעם דלה נענומה. עניה סוערה רוחמה:  
 עורה

עורה נא חשוף ורועה. ויגלה קץ ישעה. ויאמר לשה נאלמה. עניה סוערה רוחמה:  
 עורה נא ימינה האל: ופרה ברחמיך ישראל. ויאמר לעם דל השואל. ובא לציון גואל:  
 עורה נא ימינה עליון. ויבנה ברחמיך את ציון. ויאמר לעם דל ואביון. כי נחם יהוה ציון. כדכתיב כי נחם יהוה ציון נחם כל דרכותיה וישם מדברה בעדן וערכתה כגן יהוה ששון ושמחה ומצא בה תורה וקול זמרה:

למו כן סטטור לקום ולומר חלו סוקיס:

התגערי מעפר קומי שבי וירושלים התפתחי מוסרי ציארך שביה בת ציון: על חומותיך וירושלים הפקדתי שומרים כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו המזבירים את יהוה אל דמי לבם ואל תתנו דמי לו עד יבזגו ועד ישים את ירושלים תהלה בארץ: נשבע יהוה בימינו ובזרוע עזו. אם אתן את דגנך עוד מאכל לאויביך ואם ישתי בגי נכר תירושך אשר יגעת בו: כי מאספיו יאכלהו ותללו את יהוה ומקבציו ישתהו בחצרות קדשי:  
 הטה אלהי אונך ושמע פקח עיניך וראה שוממותינו והעיר אשר נקרא שמך עליה כי לא על צדקותינו אנחנו מפילים תחנונינו לפניה כי על רחמיך דברים: אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אל תאחר למענה אלהי כי שמך נקרא על עירך ועל עמך: אמה תקום תרחם ציון כי עת להננה כי בא מועד: כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו: בונה ירושלים יהוה גדתי ישראל וכנס: עד כאן תקון רחל

מכאן ואילך תקון לאה

וידי חלטינו חסנו וכו' וחסים חומרי לרוד וחומר חמלם כסיר של יום: כליל ריש חין לומר כיה חלו החומרים ססקינן כללית. כאלי תערוג. לה סחרן. חלטים יתכנו. הללוים חרם סי:  
 מב למנצח משביל לבני קרח: כאיל תערוג על אפיקי מים בן נפשי תערוג אלהים: צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבא ואראה פני אלהים: היתה לי דמעתו לחם יומם ולילה באמור אלי כל היום איה אלהיך: אלה אוברה ואשפכה עלי נפשי כי אעבור בסף אדרם עד בית אלהים בקול רנה ותודה המון חונג: מה תשתוחחי נפשי ותהמי עלי הוחילי לאלהים כי עוד אודנו ישועות פניו: אלהי עלי נפשי תשתוחח על בן אונךך מארץ ירדן וחרמונים מהר מצער: תהום אל תהום קורא לקול צנוריה כל משבריה ונליקה עלי עברו: יומם יצוה יהוה חסדו ובלילה שירה עמי תפלה לאל חי: אומרה לאל סלעי למה שכחתי למה קודר אלה בלחץ אויב: ברצח בעצמותי זרפוני צוררי באמרים אלי כל היום איה אלהיך: מה תשתוחחי נפשי ומה תהמי עלי הוחילי לאלהים כי עוד אודנו ישועות פני ואלהי:

מג שפמני אלהים וריבה ריבי מגוי לא חסיד מאיש מרמה ועולה תפלמני: כי אמה אלהי מעזי למה ונחמתי למה קודר אתהלה בלחץ אויב: שלח אונךך



ואמתה המה יגחוני. וביאני אל הר קדשה ואל משבנותיה: ואבואה אל מזבח  
אלהים אל אל שמחת גילי ואודה בכבוד אלהים אלהי: מה תשתחוהו נפשי ומה  
תקמי עלי הוהילי לאלהים כי עוד אודנו ישועות פני ואלהי:

ואח"כ חזורים לזכרה וזמור לרוב יעד סגלה קודם וכל לליון. לזכרה בנגינות וזמור שיר וכו' סגלה חסר הספלה:  
קיא הללויה אודה יהוה בכל לבב בסוד ישירים ועדה: גדולים מעשי יהוה  
דרושים לכל הפציהם: הוד והדר פעלו ועדקתו עומדת לעד: זכר עשה  
לגפלאותיו חנון ורחום יהוה: מרף נתן ליראיו וזכור לעולם בריתו: פה מעשיו  
הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים: מעשי דיו אמת ומשפט נאמנים כל פקודיו:  
סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישיר: פדות שלח לעמו צוה לעולם בריתו  
קדוש ונורא שמו: ראשית חכמה יראת יהוה וזהו שכל טוב לכל עשיהם תהלתו  
עומדת לעד:

נוע תנוע ארץ בשכור. והתנודדה במלונה. וכבד עליה בשעה  
ונפלה ולא תוסיף קום: והיה ביום ההוא יפקוד יהוה על צבא המרום  
במרום ועל מלכי הארמה על הארמה:

נא למנצח מזמור לדוד: כבוא אליו נתן הגביא באשר בא אל בת שבע:  
הגני אלהים כחשקה ברוב רחמיה מהה פשעי: הרב בפסני מעוני ומחטאתי  
טהרני: כי פשעי אני אדע וחטאתי נגדי תמיד: לה לבדך חטאתי והרע בעיניך  
עשיתי למען תצדק בדרך תופה בשפטך: הן בעון הוללתי ובחטאי יחמתני  
אמי: הן אמת הפצת במהות ובסתום חכמה תודיעני: תחטאני באזוב ואמחר  
תבבסני ומשלג אלבין: תשמעני ששון ושמחה תגלגה עצמות רבית: הסתר  
פניך מחטאי וכל עונותי מחה: לב טהור ברא לי אלהים ורוח נכון חדש  
בקרבי: אל תשליכני מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממני: השיבה לי ששון  
ישעה ורוח גדיבה תסמכני: אלמדה פושעים דרכיך וחטאים אלהי ושובו:  
הצילני מדמים אלהים אלהי תשועתי תרגן לישוני צדקתך: אדני שפתי תפתח  
ופי יגיד תהלתך: פי לא תחפז זבח ואתנה עולה לא תרצה: זבחי אלהים  
רוח נשברה לב נשבר ונדפה אלהים לא תבה: המיכה ברצונך את ציון  
תבנה חומות ירושלים: אז תחפץ זבחי צדק עולה וקליל או יעלו על מזבחה  
פרים:

שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון וכו' סגלה בכרבי נפשי:

עד אנה בכיה בציון ומספר בירושלים: תקום תרחם ציון ותבנה  
חומות ירושלים: אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד:  
פי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו: בונה ירושלים יהוה  
גדחי ישראל ויבנם:  
אלהינו ואלהי אבותינו. מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הדרש לנו  
שובה אלינו בהמון רחמיה בגלל אבות שעשו רצונך בנה ביתך בביתחלה  
וכונן מקדשך על מכוננו והראנו בבנינו ושמחנו בתקוננו והשב פהנים לעבודתם  
וליום בדוקנם לשיחם ולזמרים והשב ישראל לגויהם ושם געלה ונראה ונשתתחה

לפניה: יהי רצון מלפניך. יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שתעלנו בשמחה  
לארצנו ותפענו בגבולנו ושם געשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים  
בסדרם ומוספים בהלכתם:

ואחר כך יאמר פרק ראשון ונוסח סגולה:

בשלושה מקומות הפהנים שומרים בבית המקדש. בבית אבטינס ובבית  
הנצויץ ובבית המוקד. בית אבטינס ובית הנצויץ היו עליות והרובים שומרים  
שם. בית המוקד כפה ובית גדול היה מוקף רובדין של אבן וזקני בית אב היו  
ישנים שם ומפתחות העזרה בידם ופרחי כהונה איש כסותו בארץ לא היו  
ישנים בבגדי קודש אלא היו פושטין ומקפלין ומניחים אותם תחת ראשיהם  
ומתכסים בכסות עצמן. אירע קרי לאחד מהן ויצא והולך לו במסכה ההולכת  
תחת הבירה. ונרות הולקות מפאן ומפאן עד שהוא מגיע לבית הטבילה.  
ומדורה היתה שם ובית הפסא של כבוד: וזה היה כבודו מצאו געול בידוע  
שיש שם אדם. פתוח בידוע שאין שם אדם. ירד וטבל עלה ונסתפג ונתחמם  
בנגד המדורה. בא וישב לו אצל אחיו הפהנים עד שהיו השערים נפתחים  
ויצא והולך לו: (כ) מי שהוא רוצה לתרום את המזבח משבים וטובל עד שלא  
יבא הממנה. ובי באיזה שעה הממנה בא לא כל העתים שות פעמים שהוא  
בא מקריאת הגבר או סמוך לו מלפניו או מלאחריו הממנה בא ודופק עליהם  
והם פותחין לו אמר להם מי שטבל יבא ויפוס. הפוס זכה מי שזכה: (כ) נמל  
את המפתח ופתח את הפשפש ונכנס מבית המוקד לעזרה. ונכנסו הפהנים  
אחריו ושמתי אבוקות של אור בידם ונהלקו לשמתי בתות אלו מולקין באבסדרה  
דרך המזרח ואלו מולקין באבסדרה דרך המערב. היו בודקין והולקין עד  
שהם מגיעין למקום עושי חבתין. הגיעו אלו ואלו אמרו שלום הפל שלום  
העמידו את עושי חבתין לעשות חבתין: (כ) מי שזכה לתרום את המזבח הוא  
יתרום והם אומרים לו הוי זהיר שלא תגע בפלי עד שתקדש ידך ורגליך מן  
הפיור והרי המחתה נתונה במקצוע בין הפבש למזבח במערבו של כבש.  
אין אדם נכנס עמו ולא נר בידו אלא מהלך לאור המערבה לא היו רואין  
אותו ולא שומעין את קולו עד שהיו שומעין קול העץ שעשה בן קטין מוכני  
לפיור. והם אומרים הגיע עת קידוש ידיו ורגליו מן הפיור. נמל מחמת הפסא  
ועלה לראש המזבח ופנה את הגחלים הילך והילך. והתה מן המאכלות

פירוש

[שומרים בכ"מ] ופני הכבוד וגדולה הוא לבית שכל ימי כל שומרים: [עליות] צביות בלד שרי  
המזרח: [והצויץ] יבדים שלא הגיעו עדין לייב. טבים. הרגום ילד רביא: [בית המוקד כפה] בנין של בית  
המוקד לא היטה עליה אלא כיפה [כל"א בעוונת] עשויים בלחן והי' וחקק רובדין של אבן. אלטנאות סביב של אבני  
גזים היו משוקעות ככוסל לסוך בית המוקד כלל הקרקע ועל גביהם אבנים אחרות קלרות מהן שילאום נמי מן הכוסל  
והיו כעין מעלות זו לזו: [זקני בית אב] חמשה ימי' ומהלך לשבעה בחי' אבות כוונת ימי' השבעו כל אי' עובר ויורו.  
חקני בית אב של אורו יום היו יסכים עם על חזק רובדיים: [ופרחי כהונה] בחורים שנתחיל שערזקנס לפיח  
והם היו השומרים: [כסותו] לשון כרים וכסותו: [צארן] שלא היו יכולים לשכוב עם ע"ג מוטות רק על הארץ:  
כורך שומרי החרום הולכים: [פתח ראשיים] כנגד ראשיים: [בכסות עליון] כנגדי חול: [במחיה] מחילה:  
[הכירה] הכירה קרוי בירה: [והנרות וולקין] כנחילה: [והנרות היטה שם] שחבן מהחמם כס לאחר  
טעבל: [כסותו] קינה חיים טעליו: [כל יושב לו] בבית המוקד: [ב] [למרום] אם החכה מרוגה הדשן:  
[הגבר] י"ח הרגוב. וי"ח כהן שהיה רגיל לקרות בכל יום סמוך לנביא: [ב] [מסעף] פחה קטן שנתקן גופו של  
פחה גדול וכו' היו ככסיי וזויה המוקד למזרח: [עושי חבתין] של כ"ג ש"י מביא בכל יום מחליים' בנזקרי ווחליים'  
בערבי: [ב] [במקוץ] כקין וזויה: [בן קטין] כ"ג טע"י מוכני לכיור בללל הסוכב ש"י' משקעים



הפנימיות וירד. הגיע לרצפה הפך פניו לצפון הלך למזרחו של פכש בעשד אמות. צבר את הנחלים על גבי הרצפה רחוק מן הפכש שלשה מפרחים מקום שנתגין שם מיראת העוף ודישוני מובת הפנימי והמגודה:

נשלם תקון לאה. ואח"כ תקום מן הקרקע.

כתבו הקמרים עכ"פ מי שאינו זוכה לקום בתמידות כחלות ממש ירח א"ע להקדי' לקום כשמונה מה שיוכל ויזהר האדם מאוד שלא יתגרה בשינה בלינה כי הרבה שינה עושה ח"ל זיה"ק פ' בראשית דף י"ט ע"ב או מעטני בני אדם דומענני בשינה דליילא נפקא מיניהו שרה ושדוח עכ"ל:

ומיד אחר חיקון חלום יעקוב כבורה עד אור הנוקר. ויכוין לתם ירד והעללה אל הסכינה. ותשתקן ע"י המורה שטוקב בה אז כדו' שחאה עתוקנה בעלות השחר לעלות כחפלה השחר כו' ע"י הכה שהוספה בה בלינה. ואז חסה נקרה ששינה דעטרונת' כשתכוון לזה להשתקף עומה בלערה ולתקנה:

וכתב החולע"י ענין הזה ח"ל. כשעלה עמוד השחר בלח הכלה המעטרת ומכנה שירות ותשכחות וכנה מיני תורה כלולה מועלה ומוטה ויושב' בחיק דורה. וכשוראה אוחה כלוחו חיקון העוב וולה לכחוב כקפר כל זבי' העומים ביה' ח' בלינה. ומושך עליהם חוט של חקר. ונאורו החוט כחור אורו לדיק בכח המלך ויראים מוננו עלינוים ותחמונים. ואין בעלי הדין שולטים עליו לפי שהוא רשום בסיון המלך. ויכיר שהוא זכני ביהו'. ולפיכך אין דיני אורו והמחר בזה מעיר מי"מ

הכנס לבית המדרש או שיושב ללמוד אפילו ביהדות יתפלל ויאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהי שלא יארע דבר תקלה על ידי ולא אפשל בדבר הלכה. וישמחו בי חברי שלא אומר על טמא טהור ולא על טהור טמא. ולא על מותר אסור ולא על אסור מותר ולא יבשלו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך:

מודה אני לפניך יי אלהי ששמת הלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת הלקי מיושבי קרנות. שאני משבים והם משבימים. אני משבים לדברי תורה והם משבימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא. והם רצים לבאר שחת. שגאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת. אנשי רמים ומרמה לא יחצו וימהם ואני אבטח בהך:

ואם לומד כל היום יאמר מודה אני בכל ערב כשמוק מלימודי:

נהורא השלם

מעניני תפלה המתלהבים לב האדם להתפלל באימה וביראה:

כתב השליה הקי' אל אס' יוכל לפנות מוחשבו מוחשבו זרות בשעת התפלה יבקש החבולות ועלות. כגון שיחשוב שהקב"ה נכב כנגדו ומביט מולא פסחו וכוון מחשבות לבו ויחמר ויחמלא רמת ויטה. וכל הנפלות שיוכל לעשות להוליא המחשבה זרה יעשה. ואח"כ יתגבר כח"י להיפך לחשוב מוחשבו ופי' הנלות וישפך שיחו ורוחו לפני מלך עולמי

פירוש

שכיר כבוד שלא יהיו מימינו נכפלי' בלי' : [הנפלות הפנימיות] הנחלים שבחולל האם שנתחלבו היעב וקרובים להיות דמן: [הגיע לרפח] ולפת העזרה תקום שכל' הכבש: [הפך פניו ללפון] כלומר לא היה עתך כדרכו דרך מזרח ויאל חן לעזרה אלא הופך פניו ללפון העזרה והיינו כנגד המזרח: [והולך במזרחו של כבש] על קרקע העזר' קפוך לכבש מלך מזרח. והולך כעזרה אמות:

תמליכס הקב"ה השועה תפלות עכ"ל. לכן חזי המאסף בקשתי החבולות ועלוא לחשוב מוחשבו שלא חסיה נכר פיו ברות הילי"ר הלוח ולחמוהו תמיד לערוך אם האדם מוחשבו זרות כחפלה ואלי בעניי הכינות לבית הפלמי וקבלתי ומפריס קדושים קדושים כיא פרקים כוננין ארורה המדינים הפלה העולמיים לב האדם להפלה בלוימה וביראה ובתחשבות ובכיע ואורתי אף עוב לישראל להרפס אוחס לפני התפלה. ואחש בערכי בקשתי לעיני בהם קודם התפלה ונודתי ימלא חיה המעוררות להפלה:

כוונת בריאת האדם

והנוטה מלהתקרב אליו ומה גם לחבול לפניו ולדבר עמו איה ענין ובודאי אדם גדול זה לא יעניינו לא נמכות רזה ולא בשום דבר מוחשבו חסיוותו למה ירא לך ולמה נפלו על פניך שמח והיראה מלהתקרב אליו. ולא עוד אלא שגדלה החשוקי' של כל אדם להתקרב אליו ולדבר עמו איה ענין אך גדלה ענוטה והיראה על פנים לכלתי התקרב אליו ויראה זו קראת יראה הרוממות ויראה כזו גורם ההתקרבות לאדם הגדול. כי בודאי האדם הגדול הזה כשיכיר ויודע לו בחורו אדם כי זהו השוקו הגדולה להתקרב אליו אך שמוכה הנוטה על פניו אזי יפחה לו פחה ומוחליא לו מזור הרבה חבולות מחבולות שיתקרב אליו האדם הוא ויכיר עמו כל לרכו ותשוקתו להיעיב עמו וא"כ איהא זאת עשויה לאדם ילוד אשה בחון מעניינו הוא וק"ו צ"ב של ק"ו הוא ביראה הרוממות ולבו של עולם ומימי הקב"ה שהוא רב וטובע על כל העולמות שברא לאין קץ ומפטר ומכלית חסיוותו ובודותיו היודע אפס קלה מרוממותו וגדולתו ומכמותו ובודותיו ואף רק מנהגתה עו"פ השפל ויביע לארץ בכל מיני הכינות שבו בודאי נופל על האדם הזה יראה הרוממות ויוד יגיע אליו הפחד והבוסה היינו בחון פחית ערכו ושפלותו מנוק הטבור שלו ומייעווע סבלו וישים לבגדו גורל רוממותו של הבורא יח"ש אזי אין לו לאדם מקו' ביה מנוק מפני פחדו והדר לחזו יח"ש וכשהשיב דוע"ה יראה זה הרוממות אשר אלה מפניך אברה. ובודאי היה לו לאדם ליבוס מפניו לדבר איה ענוטה ענוטתו עניינו אך בעקוס גדולתו שם אהם מולא ענוטתו והסדר הגדול שיתקרב אליו וישאל מאלו יח"ש כל לרכו ויעשה בקשמו. ודבר זה מותר מרי"ם למדנו בפי' משפטים כתיב כיא לנעק ויבא חלי שמוע אשוע לעקמו עוד שם ושעמי כי חנון אני עוד כמה פסוקים בהנ"ך המורים על זה אך תקרר היריעה מהכיל ובלתי הרשאה זו היה האדם מנפחד לגשח אליו לרכר איה דורים לפניו ובודל שבעטוהו ורוממותו. ועל היראה זו הרוממות דת לנו משרע"ה כתי"ש מה ה' אלתיך שאל מעורך כיא ליראה וע"ז רעזו ח"ל אין לגבי ושה מלמא זוערתי ששכילי שגדלה השגהו ברוממותו יותר מכל ישראל כתי"ש ומחקרתו מעט מאלהים נלל כן מוילא בא אליו היראה והנוטה מהבורא ובודאי אדם ששהיג יראה העקריה יראה הרוממות רחוק הוא מלהטות כי יאמר עליו איה הרוממות הוא אחר נגר רלונו שהוא רב וטובע ועל יראה הרוממות הוא אחר הכחוב ובעבור הויה יראתו על פנים לכלתי החטאו:

פרק א' בו יתבאר עיקר כוונת בריאת האדם עיקר כוונת הבורא יח"ש בכריאה האדם שיהא האדם עובד אלוה ובעבודתו יגיע לו נחת רוח. דבר זה כחוב בחורם פ' בראשית בהחלה בריא' האדם ויניחהו בנ"ע לבערה ולשורה. ורעזו ח"ל לבערה זו מ"ש ולשורה זו וילוח ל"ה. שני בכריאים שיעשה עם זו ילרתי לי תהלתי יספרו. ופירש החסיד בעל חוכת הלכות שהכלית שיראלו ומלפניו. ופירש החסיד בעל חוכת הלכות שהכלית שיעשה הכריאה היתה בשכיל היראה. ומהיראה באה העבודה כי ענין יראה נאמרה בעבר כתי"ש ואם לדונים אני איה מוראי. עוד נקלה קוף דבר הכל כשמוע את הלהלתי ירא ואם מלוטמי שמור כי זה כל האדם ורעזו ח"ל כי לדבר זה נבאר כל האדם ונז"ח פ' בראשית דף י"ז ע"ב ח"ל כמה יש לו לאדם להרהר ולדקדק בלבו בכל יום ויום ולבשפש בעשיו ולדקדק בכל ענייניו וימרהו שאל דרשו הקב"ה וכתב בו כשנה עניונו ומוטה על שחר ברותיו אלא להרהר בעבודתו ולא עזר בו ולא יך אחרי ההכל עכ"ל:

ולא עוד אלא שיש להבורא ששעט ומעטוב משכחו של אדם יותר ומשכחם של כל העולמות כולם. ח"ל זיה"ק פי' אחרי דף ק"ו ע"ה חלחא קב"ה כונה רמיזין כמה מיליין איה ליה כמה שולטיני מוננין ומשכחיין כמולחניה כד זמין להו לישראל בחאי עלמא אכתי לון כשהיין קרישין כגורלה דלעילא אשרי לון בארעא קרישא בנין דישהכחון כמולחני' שרי לכוולה עלאי בהו בישראל וחרון לא עלאין קמיה ומולחנא לא אחשבה קמיה לעילא עד דישראל עדיין לחתא כל זמנין דישראל ומשכחיין כמולחני' ויראה לחתא הי' לעילא ככיסול כזונא דישראל בעלי מולחנא לחתא בעלע לעילא כו' אחר קב"ה ישראל אי חסון ייעין כמה חוכלסין כמה חילין ומעבדין בנייכו מדעון דליח חסון כדאי לניקס בעלמא אפי' שעתא חדא:

ואף גם זאת שכל החיקונים של כל העולמות הלויים כנאמר וועשה האדם. כי ע"י מעשיו העושים ומחשבותו ההגונים וע"י לימוד התורה הקדושה ושאר דבורים הנדברים איש אל דעו בעבודת הבורא נחתי' ומחשבים כל העולמות גם שהיפך היו עושה שגמים בכל העולמות ח"ל ד"ה יח"ש ע"ה ה"ה בשעתא דישראל זכאין כורסא יקירא דלעילא אשהליק לעילא בעמה חרדון ככנה רחמו כו' ובעשה דישראל לאו אינון זכאין מללא איהו בהיסוכא ועכ"ד רחמיין דקב"ה לא חתנע מיכיהו כו' ובזיה"ק פרשת אחרי דף ע"י ע"ה ח"ל אר"ש חייבין עבדי בעיניוהא לעילא כו' הנה עיניך החזינה משרים שיעק כוונת הבורא ומכלית הכריאה הוא בעבור האדם להיות בו נ"ר ונעבודתו ואשרי איש ירא ה' בתולותיו חסן מאוד כבודו אשרי יסיה נחתי' מקונא דלעילא כועשה ומחשבה ודיבור כל ימיו בעוה"ז:

פרק ב' בו יתבאר מהות יראת הרוממות. הגה רחוי וקביר לחטוב כערכי מהות יראת הרוממות על דרך זה הלא עיניכם הרורות אה כל הנוטה והיראה שאדם מתייבס וממירא להשקרב אל אדם גדול ומורסן מאוד כבורה ומחשבות ורפיותו כי יפול חסיוו ומסרו על אפסיים הפחמים מערכו וגיעו אליהם היראה מרובי







וכתב הרמב"ם צאורה. זענין כוונתו סגב כהפלה. אם  
התפלל בהנוטה שפתיך וזאת עיינך פתח אל  
הקיר ונחשבו נחמך ונחמך לא תחשבו שהתפלל אל  
הים או קרוב ומי שאומר קרוב אהה כפייה ורחוק  
מכליותיה. והר"ר אברהם ב"ר יצחק אב"ד מ"י על פ'  
ועדמה את ה' אליהם לשון עבודה היא להקיר המהפנה  
העבודה זעמקי העולם ולהניחה אל שעבוד הכוונה  
וממלא כי (הפלה) בני' (בכוונה סגב) גם בני'  
(עבודה לב) עם הסגל:

וה"ל זיה דף פ"א ע"ג ללוטין חקירין עלייהו אחרו כו'  
וכד ללוטין סקקא דקאק יתוח כרוח כפיק ואחר  
שאו שריים ראשיה. ואם ללוטא לאו איהו שנייה כנה  
עלמיה דהו רדיפין אחריה כו' ואחר זה כל רודפיה  
השיגור בלן הוללים ובני דא עוללין והוא רחום. לכן  
קורס כל הפלה יבין אם לבו לכך שזונו להתפלל הפלה  
זו כוונה אזי העבוד יתברך שהוא בוחן לבו ישיענו  
בדרך כוונה שריים שריים שריים שריים שריים שריים  
וה"ל העור א"ח סקין ל"ח הפלה היא ענין קרין  
דכתיב ונשכחו פריס שפחנו. וכתיב ונעבדו בכל  
לכנס. וכי יש עבודה שהיא עבד. אלא איהו עבודה  
שהיא עבד הו' אורז זו הפלה. ולכן לר"ך ליהר שהיא  
דוגמה הקרין כוונה ולא יערב בה ונחשבה דכתיב לעמוד  
שפוק בקרשים ונעמוד דוויא דעבודה דכתיב לעמוד  
לשרם והשוואה הרגלים ככהנים בשעת עבודה וקביעות  
מקום כמו הקרבות שפ"א קרוב מקומו לשחיטתו והתן  
דמו וכל יתן כו' בנין דהו' דוגמה הקרין שהיה  
מוקלע ביו לבין הכלי ובניו לרלפה והוא הוא שיהיו לו  
מזבחים נאים ויחיהם להפלה כגון בגדי כהונה אלא  
שאין כל אדם יכול לבצעו על זה. וישי' עוב הוא שיהיו  
לו אכנסים ויחיהם להפלה משום קריות. ואחר ששעה  
אזום דוגמה הקרין עולה לריח יתוח וכי זרות אינה  
דע כי הפלה שיש בה מעורבות ונחשבות זרות אינה  
נכנס' לפני הקרין ונכריזין עליה לנעלה כבודי לאחר  
לא ארן להפלה. ולפסקים כי הפלה היא פקולה ולא  
שעלה אחרת. ועל הפלה היא גורם שילמדו עליו  
קטגוריא לנעלה וישינו ממנו כו' עכ"ל:

כתוב ב"ק לא יעשה אדם העושה דבר כוונה ונוליא  
דבר ופיו בלא הגיון סגב. ועל דבר זה חרה חף  
ה' בעמו ושלח עבדו וישעיה הכבדו ואחר יען כי נגש  
העם הזה בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו רחוק ממני והאי  
יראה איהו ונחש אשמי עולמיה (ר"ל כוונה סגב  
והרגילות) אחר הקב"ה לשיעיה רחם האלך ונעשה בני'  
שאני אלא לפנים ונחמיקים בו כארם הנהגה ונחמיק  
מנחם אבותיו ולא בלב שלים. ונחמיק ייהם ונחמיקים  
עניי' ונולעים ונחמיקים המוליא שהים ונחמיקים כוונ  
לכרכי עכ"ל. עיי' ארם שרואה להתפלל או לברך שום  
ברכה ירגיל עמו ששהוק ונע. וישם אל לבו ויה  
כדענתו לעשות למי הוא רוצה להתפלל ולברך:

וה"ל השלם הק' דף ר"ג יעשה אדם המלאה שיכריה  
א"ע לדי כוונה בכל חיבה ומינה. יעשה ומוסס  
כשיזכיר את השם שיזכרו צאינה ובראה ובראה ונציעה  
ויכוין אל קריאתו ולא כתיבתו כוונ' העור כ"י ה' וירעדו  
כל חיבתיו ויהו שאינו עושה כן נוטל הוא מורד בדרונו  
מסקל את היראה וראוי לקבוצו חיים. ואם כשה דברי  
יהיה אלא ומוסס קיים אז הכרח לר"ך לזרוק כל  
מהשנות חוץ וכל מינות הפלה דל"כ עינאל כשכחך  
ההינות ידוח הכרח השם יעשה ומכוין זו ויעבוד על  
ה"ל ע"כ:

וזאת ידוע לכל הנועין בקפריים שכל קדר התפלות הם  
מקוריים ע"ד השתכלות מדריגות וקפירות  
העולמות העליונים הק' ואשתי כה"ג. הליכיו הסוד כחוד  
התפלה כששון שיהיה קובל ב"כ מ"י הפשוט של התפלה לפני

שמות ולימוד החורה בלי חשק וכלי דביקות כלל ועיין  
בפ"ג מהשאר"ל גילה לאיש קורו שכל מה שהסיג  
שפתחו לו שער חכמה ורוח הקודש בשכר שהיה שמה  
בשמיים כל אלוה שמה גדולה לאין חכלים והיינו דכתיב  
סחה אשר לא עבדנו וגו'. והחורה אומרת כתיב למאור  
כמים הגוף לעמוד הששמה. וישלש כח הששמה על כח  
הגוף. וקייסו זו מונע חשק העבודה ונותן עלכות בלב  
שארם. ופ"ג צעוה"ר הלו"א ח' צעיר ושנים בששמה  
שיכוין מ"י העולה כי הגוף דוהה בכוח חלק הששמה.  
ואפילו כשהתפלל על האכילה מהסב דר"א. ולכן ק"ו

פרק ח' גודל חיוב ומעלת התפלה בבה"ב או  
בב"המד ובצבור דווקא ותירוץ על קושי'  
השל"ה הק' מ"מ אין תפלת רבים נשמעת:

הלא הוא אמרש בנמרא הקדושה כל מי שיש לו כפיכך  
צעיר ואינו נכנס עם להתפלל בקרא שכן רע  
וה"ל זוס"ק מ' פרושה דף קפ"ד ע"א בזמנא דקבי"ס  
אחי לבי כניסחא דח' מתקדש ונעש וכל עמא אחיין כחדא  
ונוכלין ומשבחין ואורזין ליה לקוביא כיון הדורא דמלך  
איהו כו' וכד איהו קרדיס לבי כשפחה עונגה ללא אחיין  
לללאה ולשפחה ליה לקוביא כדון כל ההוא שולטענא  
דלעיל' וכל אינון ומונין ומשריין עללין כולתו אחרין  
מההוא עליו דמתקני בחקוניו ההוא עולך מיט כו'.  
ואפילו לא אסינאו בני כשפחה אלא עשרה באינון  
עשרה ומדורזין משריין עללין לנחיו עוהון כחריס עכ"ל:  
עוד בפרשת מלך ח"ל ע"ד על לא יתכשור ישראל לבני  
כנסיות לללאה סערי' אחרא קיינו וסגיר כל כדורין  
עללין דלא חשפשיין ולא יפקון על לעלח כו'. כדון  
פתיח' כו' נחורין עללין ונפקא זרלין על לבן כנסיות  
דרישיון דללי' ללוטין ומתפלגי נחורין על רישיה.  
וקוביא שאלי על האי דלא חשפחה חוץ ואחר סגל על  
פכתי דהוה ריביל הבא והשאה דהלך חכמים ואשעבר  
מקמי' נחורין כו'. ונפק מההוא נגה נחורא דכתיב וליס  
ליה ב"י מולקא כו' כוהה עינין אחאכיו מניס כו':

ואירא צבורש ומשש בלשה אחת שמוקיים יתש  
ובלש לבני ר' יוסין כן חלפחא ואמרה לו קמטי  
יותר מדאי ונפקחם אחי להפטר מן העולם. אמר לה  
מה מלואה את מלומדה לעשות בכל יום. אמרה לו למוה  
אחי אש"ם שיש לי דבר חביב אני מנחה אורח ומשכנת  
לביה הכי' בכל יום. אמר לה ונעני עולך שלשם ימיס  
זה אחר זה ולא חלך לביה הכנסת. ועשהה לו ויבוס  
השלישי חפ"י ומתה לכך אחר שלמה העש"ה אשרי  
אדם שומע לי לשקוד על לדחותו יום יום ע"כ:

כתב שם יעקב ח"ל שמועיה משמו לו המל"ה גוה' זלמן  
אב"ד דק"ק הנובור שה' מנהגו לילך מביטו לבים  
הכי' ונעוטף בעלית ותפילין כדיוו ונח' נגדו איש א'  
ורלח למכור לו אכנים טובות שהים שום הון רב ורלח  
שיחזור אהו עמו לביתו ולא ילה ואשפ"ס שאל אורחו כדוהה  
וילה למכור והגיד לו אחיה סך ואלמו לו אם חרלה להמסין  
עד שאבוא ונשתי א"ל כך כל דמי ששהה ורלח והאיש  
ההוא לא רלח להמסין שהים לו הכרח למכור והלך  
לדרכו ומכר לאחר ואחר האיש שקנה הרחיה מוון הרבה  
כמה אלפים רע"י. ובששוע הרב הכניס' זלח שמה שמהה  
גדולה. ואחר כד' איניו שששויס שנעדיה איהו בקך  
הכי'ל. וישחז' ל' שכרי עולום הבא נגר הפקדה שהיה  
ל' בעוה' ל' מנחה שחכתי לביה הכנסת ע"כ:

וכתב ח"י ש"ל פכרמי' יהודי אחד מווימיש"א והיו קוריים  
אחרו ר' בוגס והיה זקן וקובר נחמס ושמועיה על  
האמט שפסע אהה שפכ"ס השש"ה לבי' ורלח ארם יעב  
לפני כה"כ ובראשו כהה של עשבים ונחפחד השש"ה מוון  
וקבר שהוא שר. אמר לו וכי אינך פלוגי שמה אשמואל  
אחר לו קו ואחר כך ח' אהה שש"ה עולום אחר לו בעוה.  
אחר לו מה זכות תהי' לך והלא אהה ארם קל. אמר לו  
רק בזכות שסיימי אורז ברכות בקול נעים בכה"כ בזכות

ה"ל ע"כ:  
וזאת ידוע לכל הנועין בקפריים שכל קדר התפלות הם  
מקוריים ע"ד השתכלות מדריגות וקפירות  
העולמות העליונים הק' ואשתי כה"ג. הליכיו הסוד כחוד  
התפלה כששון שיהיה קובל ב"כ מ"י הפשוט של התפלה לפני

כתב הרמב"ם אקור להתפלל כלל בעלכות אלא בשמח'  
גדולה כעבר הששמה לפני רבו בששמה ובהקשרם  
פנים שאם ימים עלב אין כח כשפסו לקבל הרה העליונה  
המשכחה בו ע"י שפלות. ואין רלוח להיות עלב זולת בעת  
שידיו או בעת שזכות עונותיו אלא בשעת הפלה לא  
יעיס נגד עיניו שום עלכות כלל אפילו דלגה עבירות  
שמה' אונס עוב שיהים כעבד בשעת הפלה אלא יהיה  
בששמה גדולה. וזה דבר גדול מאוד ורלוח לזכר בו ואין  
עוד לרבר זה עכ"ל:

לכן אליגה נח לפיכך כמה עולום כפקוקי דזמנה ומהם  
סבין על השאר כגון פסוק סהלל' מ' בתי כו'  
בדורא מ"י העולום הם כלן קבלה שמוקל ע"ש שיהלל  
ויזמר להשורם שברך שמו כל ימי חייו כיווד שדהשעיה  
אחר כל התמוהים ברוח קרובו ששגיל כל ישראל. והנה  
אם אומר האדם מימות אלו ולא יכוין ח"ו שמוקל ע"ש  
בלבו ובנשחבתו שיהלל ויזמר לאלהיו כל ימי חייו הוא  
דובר שקרים לבשע ששפטים שמוקל ע"ש זלח ולבו  
רחק עוננו שלא קבל בלבו כלל קבלה זו. וכן כפקוק  
שימה ישראל ששוי כו' אם האדם לא שמה ביולדו  
שמהה רכס ועלונם גודל' אלוותו ורוממותו יתש  
ושזכה אורח להיות בחלקו ובגורלו הק' הנה הוא דובר  
שקרים שאמר בפיו ובשפתיו ישנח ישראל ולא הראה  
קדשו אחר שיכוין פירו' ששפטים אומר לזולתו ההללו  
וספאלורו בשם קרובו של הנורא יתש לר"ך לבין עיקר  
מהעלה שיפאר האדם בהנורא יתש היינו ישנח בלבו  
ע"ש לאין חכלים על זה שיש לו אלוה ואידון כזה וכדי  
להסביר הענין יראה דוגמה דבר זה ארם שיש לו אב  
שהוא גדול מאוד בתורה בגבלה ונכסתר ומואלל הכונה  
שכב בלן חכמות וכל ר' לא אינס ליה וזה חסיד גדול  
וקדוש וגבור גדול ועוטר מופלג בכל המעלות אלו אין  
כוונה בכל העולם. ובשגיל רוס מעלהו נעשה וולך על  
של העולם נודתי כל האדם יכול לשער השפלות והמענוג  
שיש בלב בני מעיר על שיש לו אב כזה בכל המעלות  
שאין כוונה בכל העולם נודתי ומתפאר תמיד בפני בני  
עולך על זה ומתפאר ח"ך ר' שכל מה שיש לו אביו אב כבוד  
עצור ורב בעניניו גדולום ומכמתן ומקדומו ובגבורותיו  
ונודעויו. והנה אם בארם כך שיפאר בניו בו בחינות  
ככל המעלות הייל ח"ך ר' שכל מה שיש לו אביו עלו כי  
מי ברא את אביו ומי ילד לו את כל אלה המעלות  
לכתי. הלא הצורא יתש העולמו לארם דעת בניו הגדולה  
ומתפאר על כל הן מתפאר לו וכן בחינות  
ואין לא יעשה ארם אל ששמו שהוא מקור כל המעלות  
ושפלותים כשהאר ר' שאיד בכל עת ובכל רגע שיש לו

פרק ז' גודל חיוב התפלה בשמח' ובהתלהבות.  
כתב הרב ר' ושה חקיד באיגרת מוקד שלום חף אף אם  
חממו עושים העולה ולוונדים המורה בתחינות  
הגוף חמוויי שלבו נותן בני עלכות וכדדיות שנעשה  
מולות

רוב הוון עם. אך כשארם ומתפלל כוונה עלוונה חף  
שאינו יכול להשיג ולכוין ע"ד הקוד אזי העולאים  
המוונים על הפלה כדי העלול לרוב לעשות עטרה  
ומתפלל לולך מלכי מלכים הקב"ה מכווין הפלה זו  
של ארם שהתפלל כוונה כפי שכלו הקט ע"ד הקוד ומתקין  
אם הפלה ומגלה לנכסר ונוכחיה אל כוונה פנימית  
יותר ומוקלין דין מן דין שוללך הזה מולך ומעלה  
למלך שלמעלה היינו וכדך זה ועלין את הפלה  
מוררינה אל מורינה ומעלה לנעילה עד שהעלה ורחלם  
והרלה לכבר ועטרה להנורא יתברך והרי זה דוונס למי  
שיש לו בקשה ומהה פני המולך ואינו יכול לרבר בלשון לח  
וכי' והולך ואומר בקשמו לפני קופי המולך והם מעשיקים  
ונויסיס מלשנו הבס ללשון לח וזך מאוד הראוי להראות  
ולקרות בפני המולך. ומוולך ונבוא וליסלס זו אל המולך  
והמולך וקבלו ככפר פנים יסוח וממלא ומלאומו כ"כ  
המקובלים יתש"ה.

ואיתא בקפריים בשם עמק המולך אוחן אכשית ומתפללים  
ומתחברים החיבה וחושפים אורחם ונלגיטי' בלא  
כוונה פיגול הוא לא ירלה וכוונתו' בא מולך' א' ומגרימות  
של אב בינו ומחש' ונעליע' אוחן האחריות שהים ונלגיטי.  
וכתבו בשם אור חרש קרוב מ' ללב קוראיו ללב אשר  
יקראוהו צאנח בלשון נעריים ונעריים כחוחים מלוח העושה:  
שמעתי' בשם ר' יודל חקיד ז"ל שאמר דביונס חתורף  
הוא קור דגורל ונעש שילבו לביים אורח שארם  
ונוכסים נעור ואל יקלר בשכחות של הקב"ה. גם שמעתי  
ומי שיהיה רב אחד גדול ונובהה לרבים והיה נוער כתיב  
שהיו מורכין בברכות ונעשה על ככה אחריו ונלס אש"ם  
שהיה דעמו ללגוד ע"כ רלח שהיו מושרים לכן כל ארם  
זיהר לומר הברכות בקול נעים וכוונה ויחלה לעש"ה עכ"ל:  
וה"ל ש"ה הק' דף ר"ח כשישחא ארם בהשלתו שיעור  
לא ונעש עכ"ל. ור"ח כשישחא ארם בהשלתו שיעור  
לאע יוכל לבין חף כשלא יהיה לו זמן כשיעור הזה או  
שהוא אינו מרצה. בתחילת ימייו אומר שהשיעור מהזמן שמוין  
ואי לאו דמספיקים הוה ליה כההפזון לא יוכל לבין.  
בתיבת הליכור צמנינו אינו מוספיק לכולל איש לבין.  
בתיבת הליכור צמנינו אינו מוספיק לכולל איש לבין.  
והוליא שמוקל לומר מלוח הפלה עד שקיימי  
שליונה. כי איני רלוח בעלמי כי ה"ל מנהג לרבר איני  
ולא ע"ל. ואינו מוספיק לומר מלוח הפלה עד שקיימי  
הליכור שפחתן. קוף דבר בענין הכוונה ביהוד ובתפלה  
ובכרבות אחי אורז שהשגשים חלקים לפני הלוקים הולק  
האחד הם ויחיהם את השם יתש' ומתפללים אליו  
ונוכרים אוח. והחלק ה"י חמוריי דברי הפלה אלא אינס ומתפללים.  
אינס ויחיהם ואלים נעריים. והנה החלק הראשון  
ואווריים הברכות ואינס נעריים. והנה החלק הראשון  
ההכונתי בשם והנה מוועים נאור ואחר ונע' יכנס  
והאשמים שסם ומתחלק ה' רבו ומרצה והוליא ואל איה  
כאהו ונעש עכ"ל. עוד כהה דלפניו ימי סקרי דוונות ח'ן  
לריכות כונה שהיו בדין שיש בו ועשה אלא ונלח שהליו  
בחיורה בלנד וודאי לר"ך כוונה שהחיורה היא בלב.  
וכשאינו מכוין בחיורה ואינו עושה ועשה. מלא כו'  
שלא עשה שבוין רק מ"י שיש לו מוח בקרקדו יוכל להגין  
בזרירות ה"ל רק מ"י שיש לו מוח בקרקדו יוכל להגין  
שפלה או ברכה בלתי כונה אינה כלום ולא נחשב כלל  
להפלה או לברכה. למשל ארם שהתפלל ברכה סלה לני  
כו' ולא ידע והרגיש כלל בתיקת בק"ש זו הדיוט עורר  
בנחשבה זרה אף יעלה על הדעת שימואל לו הקב"ה עוב  
עונותיו שפסלה זו שתיקס והוא בעלמו לא ידע כלל  
שתיקס בקשה זו:







היה שבעים וארבעה פה ומוי ועיד ונאו והללכים והעמור  
 כישל טוב שאלוהו נארה ומהוליה שיש לבטל וידוע חזרו  
 ושללו לשחק ולא איל ולא מידי והכרזו את עוונתו ונאו  
 גדודי ומלכי הכלה לנשים ומהעטפים שהורים והעידו  
 זו זה אומר נכרתי ביום פלוגי כשהוליה כך וכך חזרתי  
 בחפלה כלל כוונת זה אומר כך וכך יקרנו שמהלם  
 כל הדין שיהי וגם אני קרעתי ואמרנו טפה קרחה חייך  
 לא יראה כו' ונגידי דניו או לירי לביהם או יחזרו ויבואו  
 צבנולו ונחר גביהם ונבנולו. ע"כ בקילור:

**רבם** ש"א ז"ל דע כי שם [הוי"ה] ג"ה הוא שורש ועיקר  
 לכל שמוציא יח' וכל השמות והקפירות והעולמות  
 והמרכבות עליונות והמרכבות כולם אהמו וקדורו ונשואו  
 בו וכל אלוהותם ונקודות הליון בו וכל הילור עמוד הקיים  
 בו וכונה אהה ליריך להסבוקן ולהזר שבעה שאלה ומכירו  
 בד שאלה נשוא על פיה כל השמות והמרכבות העליונות  
 ונולוהם ונאמר לא השא אה שם ה' אלהיך לשוא כי  
 האריך ביה שפלה וקלה היה נשוא' על לשונה שם  
 הגדול והת' לעד בכל שאלה ועולה ונשואו כו' והוא  
 ורעיש כל העולמות לעולה והתקונוהים כל לשאלה  
 ומלכי ויעלה ושואליו אלו לאלו למה העולם ירש  
 ואומרו ית' פלוגי הרשע ונזכר אה השם ולפיהך נכרשבו  
 שמים וארץ ואומרו הלא זה הרשע עבר כו'. ואך לא  
 יתן האדם אל לבו צנואו אל הקודש להזכיר אה השם  
 הנכבד והמורא (ת"ת) כ"ה או שחר שונה הקדושים בכל  
 ההפלה ובכל רכות ההסבוק ככוונה עליונה ע"כ ואך  
 ישא פניו אחר פטירתו אם ישאלוהו על זה כ"כ:

**פרק י"א בו יתבאר כמה דברים של נתינת  
 נה"ל להבורא ית"ש ע"י הלב והמהשבה:**

**הנה** בלתי עשה לנפש בנש"ה עבודה הלב והמהשבה  
 שהיא עבודה עקריה שכלעיונה בבורה ולעבוד בכל  
 לבבכם שמוכנב מיראה הרומונות ומאכה ענה ולבאר  
 כונה עניני עבודתו כבי שיעולו מאלו העבודות כ"ר  
 להבורא ית'. וכל עבודות שאבאר בעת"ה הוא בא אל  
 האדם ומפנה עבודתו ואלהנה ענה בהבורא ית' ונתן  
 בתמימות אל לבו לתת להבורא ית' איה כ"ר בכל עת  
 זכבל רגע. ויחבר בנשמתו. כי אף שאין הזמן גרוא  
 לעמוד לפרט ענה ומשכר בנשמתו הוא. כי בנשמתו  
 יכול האדם לעבוד ית"ש בכל עת ובכל רגע ועבודה זו  
 מוזכר בזוה"ק פרשת וילך דף קנ"ד ע"ב בפרשי תורה  
 כ"י עליון קדשי עליונין כו' ע"ש. וכן הוא בזוה"ק פי  
 י"ב ותין לעלמא כל הליונין אלא ברעוהא כו' לכן

בפרש"ה בנש"ה שנתקן אדם ומאכ"ס בה"ס שהיה רבי  
 לבוא שם פומי ועכשו לא בא לכ"ס ועבדו על גבולו כלנו על  
 שנתקן עבודה והניך והבורא ית"ש שהיה רחוי לבוא  
 לו מאדם זו. והיינו בעניניו ונכרנו וקדושה עם  
 סלבר. ומארי עבודתו כיוולא ביה ונה גס ת"ה שהיה  
 רבי' כלמוד ב"ה תורה בקביעות ועכשו ונטל על ערש  
 דני ר"ל יכ"ס לעד גדול לבנו על שנתקן העבדי' להבורא  
 ית' ומת"ה זה. וכן להבורא והניו והפלה ככוונה  
 שלימה ועלונה מאור או שרואה כוונתו העלונה בשאר  
 העבודות שיעבד הבורא שבעבודות ההם בא כ"ר להשי'  
 וכ"ס כלנו ש"ש מאור על זה. וכן כשעשוע שנוכל בן  
 זכר בעיר ישנה כלנו ע"ש שולר עבד להבורא ית' ואך  
 ומקביה בא כ"ר להשי' שמשכמים אותו ומתפללי' אליו  
 על שנתקן ונגדלותו בניהם לה"ת ומלואה. וגם ברוב עם  
 סדרה מלך כדליתא בזוה"ק פי תרומה דף קכ"ד ע"א  
 וז"ש שמועט על אפי שנתן הבורא שמועט שנתן ונתן  
 הוראה עליונה להשי' כ"ר הוילר לעוה שנתן ונתן ונתן  
 עבד ה' ויבוא כ"ר להבורא ית' וינולא הליונין ויחזרו כשיגדל  
 קלה כשיבול לתכנו לא בעלות. וביחוד כשימן אותו  
 לתלמוד ללמוד. וגם כל ימי סיוי בכל עת אשר עולה על

לבו ומלימוד תורה הק' ומעשיות מלות של בנו יכ"ס  
 ימחה כלנו כ"כ. וכן להיפק כשמה איה ילד ב"ה  
 יכ"ס כלנו כ"כ. על גבול על שבער הניך והבורא  
 ית"ש שהיה רחוי לבוא מהילד כשה' נהגלו. וגם ית'  
 להשתהק ולעבר עלונו על לעד אכיו ולחשוב כלנו שא"ס  
 ישראל ונשק אדם יש לו לעד כזה על אדוה בנו.  
 וביחוד אם כ"ו ימות איה ת"ה שבורא ית' עבד הניך  
 והשם ית"ש המלמד תורתו הקדושה ומעשיות ונאותו  
 יכ"ס לעד גדול כלנו על זה ולחזיר דוועות על כוונה  
 הניל. כי ונה שאמרנו בנורא כל הנתעלל בהפסידו של  
 אדם השם רחוי לבוא וקברו ביה אף כוונה הגוי' על  
 העד האדם שכלו על לבו על זה ולחזיר דוועות על כוונה  
 בכנייהם והלעטעם על העדו והעולם. אך כדליתא  
 כוונה הגמרא עיקר הכביה והלבר על העד הניך  
 שהיה בד להשי' מאדם כ"ר זה שמת. וגם כשי' אדם  
 הולך בעיר ר"ל קטן או גדול וכפרת ת"ה שכלל למשכב  
 היו ליריך להקור ולירע שם אמו ולהפלה עליו בכל  
 ג' הפלוגי של היום. וכונה ההפלה ית"ה רק על כוונה  
 הניל כשכיל כ"ר הבורא ית"ש. ומפרטי העבודות שבראו  
 לימוד קחוס וין האדום. וגם אם שווע לפעמי'  
 שהעבדים מוה"ס ית' קדוש ואחיומינו הקדושים והכניס  
 לעד גדול כלנו מאור ולהתפלל בנשמתו

**רבון כל העולמים עד מתי יחרף צר ואזיב  
 ששך לנצח ששך הגדול והקדוש:**

ובדורתי והלעבר והנשמתה זו בא לבורא ית' כ"ר שנתקן  
 כלנו ככ"כ. ומכללות עבודה זו הוא ג"כ זו כשאלה  
 מלפ"ה ש"בא בקרוב מלה על ידו לקיימה וישנה ויגיל  
 מאד על זה שיבוא בקרוב ע"י כ"ר להבורא ית' ע"י  
 מלה זו. וחל"ל מלה ומקרות שהיא מוילא הכינה  
 מאור על האדם אלא אף שהליו' התלויו' בזמן כגון בע"ש  
 סנוך לעבד ישנה האדם ומאור שיקיים לעבד כונה מלה  
 דאורייתא ודרבנן. וכן בכל ערבי הרגלים וע"ש וכיוולא.  
 וכן בעת עשיות המלטה ישנה ויגיל ומאור על הניך של  
 הבורא ית"ש. עוד כשלווד איה ספר והיה קשה הענה  
 באל"ה נוקם ונלמד אל כוונה הס' ואחר העיון בא אל  
 כוונתו החינתי משהר"י ליתן שנה והודיה להשי' בנשמתו  
 וגם כפה מלא לאמר שנתנה עליונה

**רבון כל העולמים אני נותן שבה הודיה  
 לששך הגדול על שנתת לי שכל ובינה להבין  
 תורתך הקדושה והתמימה:**

גם כשלווד אף צבנולו באהם דרש כפלה שדרש מ"ל  
 ויחזר איה סיה או אה מהקרא או איה סמיכות של  
 הדיבור והיא היא כפלה מהורחיו הקדושה ע"ש השפט  
 וזכ"ס אם לומר איה מירוש כלל בזוה"ק ובמיקוים או  
 כשהרי ספרי הנקובלים ע"ה הקור ותיא היא כפלה  
 והבורא ית"ש בעליוני אורייתא וקוב"ה כולה דר כבור.  
 יש לאדם לשמוח לבנו ובנשמתו ש"ש על חלקו העוב שהוא  
 ונשק קדוש הישראלי שנתן להם כל ימי חמדה בגוה קדושה  
 הורה ה' חמיהם כזו גבורה ה'. גם יש להכניס כלנו ש"ש  
 ואכה רבה ביורינו ובראיונו ית' ומגדל אלהותו והתבאר  
 הנפלאה שניליון אור קטן מאור השכלי שנתן הבורא ית'  
 להאדם המהר הספר או הדין יכ"ר להנולא כ"כ שכלי'  
 כפלה והנפלאה כפיורתי מורחיו הקדושה וק"ו ב"ב של  
 ק"ו במקור השכליות הוא הבורא ית'. ע"כ עניני חמיה נ"ר  
 כ"ר בעניני שכליות: ומעכשו נכאר כונה חמיה נ"ר  
 בעניניי השמיות חסו. כשעשוע ועמיים או רואה דרקים  
 ובדך ברכה הרואיה ל"ס. ותי"ה שווע ג"כ בארה שנה  
 אף שאין ליריך בנדך עוד ולח"ס כ"ר מאור כל  
 [גבורה ה' ברוך הוא] שנתנה ונהודתם עליונה בנשמתו  
 גם כל העקריות שיקרא לאדם ית' דבר גדול או קטן וקל  
 מאור. הן ברבר עוב או להיפק ח"י לא יחשב לו סהוא  
 עברה

ואכהנה לרעך כמודך. ואיהם בזוה"ק אף מי שזנ"ה איה  
 ענין משוכה ומחירו לרעך לכבודו ואם לא בירך אותו עונשו  
 מיוכה. וז"ל פי בחדר דף ק"י ע"ב ש"ס הא' מאן דאמר  
 שכתים חכמים בדביו או דמונניה בעי לברכא ליה  
 ולאוראם עליה ברכאן ומלן ממשה כו'. ואי איהו וני'  
 שכתים דחכרי' ולא אורי עליה ברכאן הוא נכפס בקדושתא  
 ומעצילא ואי איהו מברך ליה הוא מברך ומלעילא.  
 וברכתא בעי לברכא ליה כו' :

**ומ"ע** של בלדך תשפוט עמיאך היינו לרין אה חכירו לכך  
 זכות בכל ענין ובכל ועשה שיפעה חכירו אף  
 שהזכות יהיה רחוק וין השכל לזה הבורא ית"ש לרין ולקבר  
 אל לבו דווקא זכות ויהיה הליוה ומחוכרת למ"ע של ואכהנה  
 לרעך כמודך: כי דבר ברור הוא בלס שידין אה חכירו לבי  
 חובש אפי' פסם אהר שוב לא יוכל לקיים מ"ע של ואכהנה  
 לרעך כמודך על כוונה ושליוותה. ולחכין זה הוא פשוע  
 היינו אה רואה חכירי ונכירי כזה מ"ע של ואכהנה וני'. ואך  
 איהם דבור שכלאורה הוא נגד לרין הבורא ית' יש לו לרין  
 אהו ככה זכות חכך ויחשוב בנשמתו כזה"ל

**הריני מוכן ומזומן לקיים מ"ע של בצדק  
 תשפוט עמיאך:**

**ויתאמין** בהתעלמות גדול בנשמתו למלאו לו איה זכות  
 בעשוע או בדבור ההוא. ולא כשהוא ליריך  
 בעיניו בודאי יתאמן לו גם כן לעשות רלנו באיה ענינים  
 שיהיה ביכולתו ומכירי ונכירי כזה מ"ע של ואכהנה וני'. ואך  
 שהיה עושה כזה בנה שדן אהו לכך זכות עכ"ש עשה  
 לרין הבורא ית"ש כזה על זה כוונתו עשה בלדך תשפוט  
 עמיאך. ובדורתי וספן כזה כ"ר לפניו ית"ש בקיום מ"ע  
 זו. אבל אם לא דן אהו לכך זכות על המעשה או על  
 הדבור ההוא ומחוק בעיניו כשהקת רשע בודאי מלא  
 והלכה לא יתאמן שבעילו לעשות לו איה עושה ענה  
 הלטרכוהו. אז עובר ג"כ על מ"ע של ואכהנה:

גם הגוי' ה' והא"ה"ק מלאים ע"כ בדומיו מזה העבודה  
 שרין הבורא ית' שילמדו כנבוריה בתמימות על בני  
 עם קדוש אף כשעה שאין עובדו לרנו של וקדש ב"ה  
 בדיונין האם ש"ש בן שאינו הולך בדרך עושה עוה על  
 זה כל בר שכל שעי"ז רכין חלס וילמדו ב"ה כנבוריה על  
 בנו זה ממדיו וספן אהו לכך זכות. ובדורתי אם שיעט  
 ומלחה ארס שמועד עליו חובב דבר זה הוא על אפי' ועל  
 חונתו. כ"ס בהבורא ית' שהוא טוב ומעיי' לכל ילא יזה  
 וימוט גרש שילמדו ע"כ בניו כנבוריה המיד ולרין  
 אהו לכך זכות שכתו ענין השמיים ידיו אהו ג"כ לכך  
 זכות כני"ס ר"ל בשבט דף קכ"ז ס"ר הן חת חכירו לכך  
 זכות וכן אהו לכך זכות:

**ו"ל** ז"ה דף ע"ב אר"ה א"ע דיהוי לירקת רבא  
 וכלל עלוה ויימר כישא קדס קוביה או לדטורין על  
 ישראל עובדי' כגי' וין כוולתו ולא אשכחא לירקת עבא  
 כאליהו בכל דרש ומשום דאמר לדטורין על ישראל כו'  
 דכתיב כו'. ביה שעתא אכלים כגי' קומיה כו'. אמר ר'  
 י'אח לא זז אלהיו ומש עד ששכנע לפני הקב"ה לחרוה  
 זכותן של ישראל שיהי עשה כלליות שחורה. ה"י  
 מקדים ואומר לפני הקב"ה כך וכך עשה פלוגי. ואינו  
 ז. ומש עד שיכתבסו כוונה דרסי' גברא דכתיב כו' עכ"ל  
 הזוהר הקדוש. הרי בלתי' שאין אדם יכ"ר ללא אל קיום  
 מ"ע של ואכהנה כו' על חמיותה ועל הכלימה ששלימות  
 ומיירות אה לא עובר על דוריהה של וי"ע בלדך  
 השפוט על הכלימה ששלימות ומיירות. ועשה נכר  
 עוד שאל"ה לאדם לבוא אל הכלית העבודה העקריה של  
 כתיבה כ"ר להבורא ית' אה של עובר על דוריהה של  
 מ"ע של ואכהנה כו'. ונשאו הוא הליונין אה יש לאדם איה  
 העד שמתה ח"ו והוא ומעטעטע מאור על זה. ח"ו אם  
 רואה אחרים מלעטעטע ג"כ על געורו יש לאדם  
 זה קלה כ"ר תת. אך אם רואה שאין ש"ס אדם











בהסדר השלם הק' וזל. הברכות בלם הס נחלקים למחלקות. יש מהם ברכות המולות כגון ברכה ע"י ולי"ה והפליין והוויס והכלל כל זקוק שנוקט שלהם (אשר קדשנו בעלותיו ולונו) שכוונה הברכות הללו הוא שאלמנו עברכים לשמו יתברך על הטוב אשר גמלנו שעי"ה וקראש לחובנו בעלותיו שהם קיום העולמות כנודע. ועל ידיהם אנו מקראים קדושים ונתקדש גופינו ונשמותינו. וזה סמליותנו לא זולת זה בשום ענין בעולם. והוא ית' לנונו בזה המלוא להשתעף בצלילת או להניח תפילין. וברויתן המלויון אז העונה אמן אחר המברך הברכות הללו לר"ך לכיון

**אמת ואמונה הוא השבח והברכה שבירך המברך ואני מאמין בה:**

יש מהם שהם ברכות השיר והשבח וההודאה לו ית' כגון ברכה אלהי קדושה שבת צי. וברכה ורוי. וברכה טוב והטעם שבחמ"ו הוויסס הם הודאה יכוין העונה

**אמת הברה וההודאה שבירך הודה המברך בעל כל טוב אשר גמלנו ה' ואני מודה ומאמין בה:**

וכגון ברכה אשר ילך. ברוך שאמר. שפכה וכל הברכות של שקריות. ושלשה הראשונות שפיה ברכות וברכה ראשונה שבכרחה המון הוויסס הם שבה וקרא וגדולה יתנו לאל ונלך יולך כל ית' וברכה קהנין בכלל. אי"כ העונה אמן אחר אלו יכוין ג"כ הברכה הנזכרת (אמן היא הברכה ושפכה שבירך המברך ואני מודה ומאמין שהשבתים לו יש' הם ית' ונא"ס) וברכה השנית יכוין העונה

**אמת הוא השבח והברכה שבירך המברך שהוא ית' ברא המציא זה הפרי (או זה הענין):**

אונס ברכות השאלות והבקשות והחמימות כגון אמן שאחר הקדוש שהוא הלה וקדושה ואחר ברכה דסס. והרמזן שבכרחה המון ואחר זכרנו שביעלה ויבא הוויסס שהם בקשות. ואמן שאמר ברכה כהני' שהוא ברכה יכוין העונה

**ה' את ברך: אונס הברכות האלמעינות שבי"ח ברכות הם כלם שאלות ובקשות שאנו שואלין ומבקשי' מוננו ית' לרכינו כמו שאמרנו ואל האלמעינות דווננו לעבר שנוקבל פרס וירכו וכן ברכה רלה וזה טעם ושלום רב הם כלם בקשות ואולם הקהני' שפכה הם שחמו: ומארי' הכבדים ע"כ אחר ברכה אמה מונן לערך לכיון בהם העונה**

**אמת הוא הברכה שבירך המברך שהש"י הוא הונן הדעת והוא יקיים ויאמן דברי המבקש וידענו מדע בינה והשכל:**

וכן בכל ברכי' האלמעינות הראשונות בברי' בל"ח ק"י קב"ה. וזהו א"ל ליתן אה האמור בזה גם בזה. כי מה שנתכוין בעולם אמן הנאמר על הקדוש והגולה זה ע"ן השאלות והבקשות שאנו מבקשים למעלה ודוויסין וכן אמן אחר ברכה כהנים שיהי ברכה א"ל הוא ממויני בעניינת אלו האלמעינות אמת היא השפלה והבקשה והברכה שאמר המבקש הנה הוא עונה ככפ"ל שאלותיו כי לא ידע מהי קאמר לו בעלת אמן הנאמר שפתי' ומארי' ית' כגון וברכות ההודאות והשבתים חוללות: והמארי' והשבתים לו יתברך הנה וני שמויני בעניינת אמן שפכה זו הכוונה (יהי רצון שיאמנו דברי המעלה והשבת) ושיהא כן כמו שאמר הנה הוא כרשע וכופר וזהו הוה כנוקמת ח"ו אה המארי' ויטעמוסס הם בן יתברך ומבקש שיהא כן. ע"כ יכוין האדם

לשמוע אל הרנה והתפלה אשר השלם אומר ונכבדו בין לענוה אמן הונו וברחמי. ע"כ השלם הק'. וכשהוא א"ל המאסף שאמרים בערכי אינם שמים על לבם הכלל שכלל של"ה הק' כדיוון מונות אמן כ"ל. לכן העמתי בהש"י י"ח א"ל כל ברכה אמן עם כוונה אחרת דרך פרע בכדי להקל כל אשמים ערדי הפרנסה שאין להם כ"כ עת לעיין על זה:

**פרק י"ה התעוררות לש"ן. וכונתו בתפלה.**

**מצאתי ב' אחר ז"ל (חזן) ג"י (ארי) ואם הכבוד הו' ביולוזה בזה (ה"ה) ז"ין ג"י) תולל שאלות שאלותיו אלמעים מנין (הו"ה) וכסם שזהו בחוד הפנימי והתינה דהיינו העולם ויכוין לזה במחשבתו ואל יזיל לחזן. ופ"ה מנין ה"ה שביוך הפלה העלה עד לרקיע ומלך ה"ה וכסוכין הוון כוונה זו יהיה מוכנה שהפלתו מקובלת: וז"ל השל"ה הקדוש יש לגבור ולמועט אותן המארי' והרבה בגנוים בעלה אמן עד שאל קרב אוח אהם שברחה ואין בשמעות התיבה כלום רק עזרהה הנה. ועוד הסכן המשיח הוא הש"ן יתאל ואשמה העם ג"כ. ובהכרח נמשך גם להם הקרוב לכוונת שאריכות ההוה שאר"ך בו החזן ואין שאל כדיון והקבל שז"ין ואין עונין אחריו אמן עד שהכלה אריכות הניגון ופי' הניגון. הנה הם ומפקקים יותר וז"ל בין הקדוש ובין עמינת אמן והוא בכלל אמן יחונע שפיהו הנפשיס. ואמרנו ז"ל העונה אמן יחונע כ"י א"ל יוד שהכלה הברכה מ"י מתברך יענה אמן ע"כ יש לקרוא ע"כ זהו הנה:**

**\*הנה"ה (ומכלל תוכחה וגולה הקוראים בק"ה ועונין אמן אחר המברך על ברכה התורה כניגון כהנוג ומפקקים הרכה שאין עונין הויק שיהא הברכה ופי' המברך כד"י לקטור עניינת אמן כניגון להקריאה ואין חוששין לאמן יחוני ע"כ זהו הנה:**

**ובן בקדושה ובקדושים ורכי' והנגנים מארי' ששבתות ובי"ט בעניינת נגונם הרנה אחר ונושכין התיבות והאחיות הרבה עד שאל קרב זה א"ל ואין בשמעות התיבה כלום ולא ית' הם עושים. ואם כוונתם ביומי נגונם לכבד' אל האלך הכבוד יחונע שחננם האל עריכות קולס. הלא נוכח ענינו בל"ח ז"י שיהי' דעיניו לקלר כניגון גם יתר טוב להר"ך כניגונים שאל בקשות עלם הקדושות הגדולות כגון קדש. ונערי"ך. ונעמיס. וכדברי קדש. וכדבריו. ובקדוש נוסח יתגדל המברך. וזהו קדושות השי"ת בזה ע"ו ומארי' עניינים. ואלו העניינים הקדושי' היה לנו לכיון ביקור אל הכוונה ואם מארי' ב"כ כניגוני' אי"ל לכיון כ"כ אל הכוונה. וגם אריכות הניגונים הם קינה להשקיק ולשמה שיהא בעילה. וזה אלו האלים כניגוני' וממשך עוד וזה שאלותיהם ע"ן ק"ה. ואע"פ שאין שהרים כ"כ לקרות ק"ה שמונתה ע"מ כל מה דאפשר להקרי' לוי"ו להקדים כדאי"ה כ"י כסם הארי"ל. וגדולה ע"ו ביומי הקללים בחורף ופטרע בשאונותים מיישים א"ל מארי' כניגונים קרוב לוודאי שנתברין ע"ן ק"ה כי זמנה נמשך עד סוף חלק רביעי והייס הן היום גדול א"ו קטן נעמרה א"ו ומשעה שעות ופחות וזה: ומכל אונס יכול לקרות עד שלש היום א"ל אין לו סדר קדוש בזמנה ומכלל ואל"ך לא יקרא ברכותיה ואם יתברך הוי ברכה בעלתה כתי"ש ה"ה. ולא נשכח איננו כלל רביעי היום ביומי החורף וזהו ג"כ שאלותיו כניגונים ופטרע בשאונותים מיישים א"ל מארי' כניגונים הם קריון אותה בזמנה. וכדור"ל לזו שפיר לעיננו כי לזכות קדושת ע"ן ק"ה בכל זה דאפשר א"ו א"ו הניגוני' א"ל הם אינו עובר זמנה וא"ל"ה א"ל נמשך וזה השם שיעבור זמנה. ע"כ השל"ה:**

**ובתב בעל ווי העמודים ז"ל. כהיותו א"ל דק"ה שראשיתו ע"ה חקתי מוקן גדול לכל בני הכרחה קדושה שיעללו אספיות שילמדו השפלות עראשית השנה עד**

עד אחרים השנה ופיוטיו ופלימות. בפירות אנויין מ"י המלוא לכחון כ"י שאל לפלסו כעונות הוה"ה והוא הפל"ה וזה יעלה הפל"ה לאל נורא עלילה. ואשרי אי"ש שיטעו לדברי אלה ויבאה שפירות הפל"ה יהיה שגורה בפיו. ופי' שאין לו לב להכין מעלותו ישבור לו רבי שילמוד עמו הקדור והיור ופלימות כ"י שידע לכיון התפלה. לעלו בעמילה. לעילת עילה. ונכ"ש המזנים שהם שזוהי הקבל יל"י. שידע מה שיאמרו ויבינו מה שזכרו. וכונתם היתה על הקברים היולאין ופיהם ולא על הניגונים כאשר ראינו שערוריה בעוה"ה. ואין ספק שאריכות בקולות כאשר אריכות הגלות בעוה"ה והמזנים המעוררים וטוהים ונשמת"י אה הקבל כנועס זמירסם עליהם נאמר נחנה עלי בקולה ע"כ שאלות:

**ובתב ועה עשה בשם קדור"ה מכלל כה החניפים הוא שיטעו עשה מלוא לאל ית' וכונתו שיכבדוהו ב"א כמו וי שמויני כחשלתו לעלות חן דעיני ב"א שחשלתו אינו מקובלת א"ל הבורא ית' כי אינו עושה רק בשביל כבוד ג"א או מירחסם ואינו עונין לכבודו יתברך רק להשמיע קולו הערב. וזהו נקרא עובד לבני אדם אי"כ המלאך שאל יעשה כוונתו המזנים ששוללים העליה ועל אריכותם ועל כחפיהם ועל א"ל"ה דרועותיהם ומתקבלים בעיניהם על כל לדיהם לרא"י מה שנטעו בנה"ה ובלאו זה וי שישכחוהו מחננת קולו. ע"כ יבקה ראשו בעליה תמיד. וישיר והתכחו לפניו ויבאה תמיד בקדור הפל"ה אשר לפניו ויקיים שיהי' ה' לנגיד חמיו. ולא יתהיר בלבו כוה קול ערב וחק יס ל"י וכמה ב"א נהיסי ומניי כשמועתי אוח"י. כי כן דרכו של י"ך הרב כ"י להפיל אה האדם ברשעו שלא יהיו נעשיו לש"י. ופי' דעתי וזה פשע הנהגה שהניגים אוח"י פניהם בשמי יד"הם כעם התפלה כ"י שאל להביט חולה ושאלר שכל ש"ן הוא של"ה ונושכר מהקבל והראוי לכל ירא וחדר על דבר ה' שיכניע לבו בידוים ובהפלות ע"ס שיחיל להתפלל עם הלבו כמו שהביא בע"י קולור ר"ה ע"ס א"ל העניוין בעיו. מ"י א"ס חשלתו לבקש שאלתהם מלך השי"ת להתפלל. שוכו בחסונה קדוש וא"ל"ה הפל"ה שהתפלל בלא ששונה עליו נאמר מ"י בקש זאת מירכס ואל שפיר לו לנגון. בבורק קדוש התפלה עובד יותר שאל חשלתו וקובלת ימח. ויכוין חשלתו כדביי וקדושי על גדול המודי דמעות כהפלה ששוכר כל גזירי רעוה ורגיל עלונו בקלת המ"ס קדוש התפלה להכריח הקליפות המעכבים א"ס חשלתו לעלות לרקיע כי השל"י נקרוהו זמירי' שמוארי' ומכאמים א"ס הוקדושים. והשונה היה לו לפניו יתברך שזיכה להיות שברכו והיחידים וזה שאל כל אדם זוכה לכך להיות לו עבר ולעערו כבחר התפלה. ועליו נאמר עברו א"ל כי שמונה זו כלל. בואו לפניו ברנה זו בקול. דעו כי ה' הוא אלהים זו ככוונה וכל אדם מחויב לכיון כן. וכ"כ וק"י הש"ן שחלק לו ה' להתפלל בקול נעים וסדר וא"ל עיני כל ית' ונקטוס מוננו א"ל הש"ן מחויב לכיון שמונה ק"ה. וזהו יכלל והתפלות. וסדרלה יעין ומניין זה בהקדמת ספ"ה של ה"י מ"י יענין א"ל לא ר"ימ"י להעתיק שהוא ומלל אחרת ביות:**

**פרק י"ב בו יבואר מעלת מטיית נפש והצורך של ד' מיתות. ועוד ד' תיקונים מהוה"ק:**

**כתב יסוד טורח העבודה גדול ועלה עבודה הרמה של ו"י א"ל א"ל ח"ו ויפיר עלונו לניחה דק ככה ולא כפועל יבואר בזהו הקדוש והקדושים בעקבות הרבה וכבתי' הארי' ז"ל ה"ה גם כן גדול ועליוה ולי"ה לוי"ה כמנה וקדושות כהפלה ללייר בלבו מ"י כאשר יבוא בפני' התפלה כל אחר על מקומו: ועוד"ה זו הלא לאדם ופאלה גדול שמוקח והחטבו להבדל ומש עובר בלבו לנעוס עלונו ככתו דעיניו כשנושכר. הן באיזהו מקוויין של שבתים והודלות בגדול חלסותו יח"ה. הן בליהו ומקום של הפלה על העדר כבוד התקום הגלות הער הזה. וע"י מ"י זו לניחה ח"ך רק במחשבתו כשיע' ומונינו בזה לקדש שמו הגדול בכל העולמות. אז כהרונם ונתקדש עמו הגדול בכל העולמות עליוה והחמיוס. ומכניע השעו"ה אחרת עמוד עד לעשר. ומנשה בזה י"ך גדול לאין ערך ותכלית להבדל ית"ש. א"ך לר"ך שיהיה בלכתה של"ס ולא בליכת ריחיק כי סבורה ית"ש הוא בותן כליות ויגמור בלבו כשהלע נגמור שבור"ה יעמוד כספין. ור"ך ללייר דווקא במחשבתו ההכלף של חמ"ג וזה הוא הלייר בעינת סקול' לזייר כוונתו שהוא עומד על המגדול גבוה ומאוד וכנבוד עווא"י כחם וכונה ונכ"ס"י וידים פסל ואוונ"י לו האר"ך לפסל זה ואם לאו חזו זק"י חוקך מעל המגדול על האר"ך והוא עשיר להם חזי' ואלה להשחיות לפסל ומכסה עשה יד' אדם כי אלהינו אלהי כל האר"ך יקרא הוא אלהים בשמים ומעל כ"י וכל השחיות ולא לדונות עבדים ולייר ח"כך כשחשבו שחמו אותו מעל המגדול לאר"ך ולייר גם כן במחשבתו היקדושים קשים ומי"ס שכלל בזמנה משונה זו. ויכול ללייר ויהיה סקילה גם כן ע"י שזרקו עליו חכנים גדולות חמ"ו. הלייר של ויחם שרישה ילייר במחשבתו ככ"ל שרג"י כנסו להשחיותו לפסל וגם לפני' מחסה עם דר"י ועופרה והוסך על האש ואוונ"י לו א"ס אי"ך ומשחיותו חזו יתקום הדר"ל לחוק פ"ך ומשיב להם ח"כך ג"כ ככ"ל ולייר ג"כ ח"כך שפחה א"ל פיו בעלמו ושכחו הפחילה של אחר חוקך פ"ך ולייר ג"כ היקדושים הגדולים**

**פרק י"ג בו יבואר שאם לא יוכל לכיון במחשבתו כל הצורך לא יתיישב בשביל זה מן הרמזים:**

עד הנה עזרנו רמזי' ה' לעשות ומעשים. כאשר אהב אבינו ששמים. והקטור ג"כ החרס אל המחשבות קדושות רמזים. וההחר כהם מוכנה שהקובל הפחיתו בעניינים. אכל אין לשלול קבלת התפלה מווי שבו"ה ח"כך ויאינו יכול לכיון דבורו ומחשבתו כראוי. וכבר אמרו רז"ל יסולנו לעבור א"ל העולם כולו מדין הפלה. מיום ששרי' ב"ה מתקדש. גם ורשו ע"ו ורגלו עלי אהנה זה



הגדולים שסבל בהם. ויכול ג"כ לזייר צענין אחר דהיינו שזקוק אורח אל מהורה אש גדול ונורא. והלוי של ויתתה הרב יזייר גם כן בנחשתו כ"ל כללו הרב מונחת על יולארו באש שלא ישתחוה לפסל ומשיב להם ג"כ כ"ל וזייר בנחשתו שחשכו ראשו בקייף וזייר ג"כ היקורים שסבל בהם. והלוי של ויתת חק יזייר בנחשתו ג"כ כ"ל באש שלא ישתחוה יתקו אורח או יעבדו אורח בנהר הגדול שלפניו: וזייר ג"כ היקורים הקשים שסבל בהם אדוא"ה העבודה האחת יכול אדם לעשו בכל עם ובכל רגע בזמנו יהיה ליחוד שמו הגדול לעשות בהם נחת רוח בהשם יתברך:

**חבב** הזוה"ק פ' בלק דף ל"א כי הקדוש ר' אליעזר ברי"ש הרים ידו ונשבע כי הנסקר תכלתו בארבע תקונים אלו אין פתלמו חזרת ריקס והקב"ה פושט לו יד ימין ומקבלו ומכפר לו עונותיו ומספח בו ואומר עליו עבדי אהה. והם אלו. בתחלה יעשה עלונו ע"כ כשיקרי הזמירות. עוד יעשה עלונו עבד פטע שני כשיחפלה הפלה מנומרה. עוד יעשה עלונו עבד אחר הפלה לקבל רזון ושפע עם שאר עבדי השכינה כנאל כי ג"כ נאל על לקונו בכלל הפלה. התיקון השני שיוקור עלונו על קדושת השם ביחוד שווע. התיקון השלישי שיעשה עלונו ע"כ בשעה שאומר אונם וזייר ויקומו גדולה הפלה ויכלול עלונו עם השכינה שהיא קוד עני. ולפיכך כאשר ירד השפע לשכינה תשיע לכל מי שיעשה עלונו עני. ע"כ מי נר אהרן ע"כ יסול. תיקון רביעי שיעשה עלונו **חסיד** כאשר ימורה על חטאיו כי מרחמנוהו קולה לנחמדים לכניו ולכן יעשה אדם עלונו חסיד כשימורה על חטאיו בשווע הפלה אלו הם ארבע תקונים:

דיני ברכת ציצית

דין החיים

(א) יתעטף בזליית ועונו ויצדק ועונו על טלית גדול להתעטף בזליית ועל טלית קטן על זוגות זליית. ואורח הנוניחים הטלית ונקופל קצו צו ארזין על כתיפתו לא ילאו י"ח. בחור לא יבסס ראשו בטלית אפי" ת"ח: (ב) לריך להפריד חוטי הזליית זה נזה קודם לבישה לעיין אם הם כפרים שלא נפסקו ואם הוא שעת הדחק כגון שהצבור מתפללין ואין לו פנאי לדקוק או שקורין אורח לעלות למורה אם יודע שאחשוול היו כשרי יכול להתעטף ולצדק בלא צדיקה. וא"ל צדיקה אלא פסע אחת ציום ואפי" לזבשו שנית ומייב צברכה א"ל צדיקה (ג) ונ"א ק"י ה' א"ר ק"י ח' ס"ק י"ג: (ג) נחזיר שתי זליית לפניו ושתיים לאחוריו כדי שיחה ונפוצו צמנות: (ד) אם לזבש טלית קטן כשאיין יזיו נקיות ילזבשו בלא צרכם ופטיול יזיו ינשמש בזליית ויצדק על זוגות זליית. או כשלוזש טלית גדול יצדק עליו ויכוין פטורה גם אם זה הוא א"ל לנשמש בזליית: (ה) יכוין בהתעטפו שזונו הקב"ה להתעטף בזליית כדי שזכור כל זמנאיו לעשות: (ו) הזליית יהיו נצמורין ולא תחזיין צכנף והסולכין צין העכו"ם וזלייתן תחזוים רק בשעת הצרכה יהיו נגזלים כדי היתוך ד' אמות: (ז) נוסגין לעשות פטרה ונחיתכת משי לסינון שאותן זליית שלפניו יהיו לעולם לפניו: (ח) אם לזבש כונה ד' כנפות בלי הפסק והיה דעתו על כולם לא יצדק אלא צרכה אחת ואם שח צנייהם אפי" שלא נעניין לבישה א"ל לצדק. ואם הפסיק הרבה לריך לצדק נשום היסק הדעת ולכתחלה לא יפסקי צנייהם. ושתיקה ודאי לא היה הפסק אם לא שתיקה דעתו ואפי" אם פשט הראשון קודם שלבש השני א"ל לצדק כיון שהיה דעתו מנחלת על כולם. ואם לא היה דעתו מנחלת על כולם והציא לפניו אפי" בשעה שעדיין לזבש צעלימות שצדק עליהן או שהיו לפניו טליתות

דין בגדים שחייבין בציצית ומקום ציצית. (א) צד של לזר רחלים או של פשתן חייב צליית נדאורייתא ונשאר מנינים או לזר פתוח ועם הפתיח' שצמקום הכנסת הידים רוב

של רחל בת עז י"א דחייב נדאורייתא וי"א דחינו חייב רק נדרבנן ואם ערף לזר ושאר מנינים אזלינן בתר הרוב והילכתא דאפי" בגדים של שאר מנינים חייבין נדאורייתא (ק"י ב"ר): (ב) זליית של לזר ופשתן פוטרין בכל המנינים חוץ לזמר לפשתן או להיפך נשום כלאים והנחה שלא לעשות זליית של פשתן כלל אפי" בשאר מנינים נשום דגזרינן שיש מין לזר רחלים בדומה לזשי ויבא לעשות צו זליית של פשתן שיקצור שחור נשי ויהיה כלאים (שם צו"א ס"ק ז'): (ג) זליית של שאר מנין אינן פוטרין אלא בניין כגון משי למשי וראוי שלא לצדק רק על טלית של לזר וזליית של לזר ונחגו עלנאל לעשות זליית של לזר אפי" בטלית של משי (שם צו"א): (ד) אם הטיל בטלית של שאר מנינים קלת זליית מנינו וקלת נלזר או פשתן יש להסתפק אם ילא. טלית שהשתי של לזר והערב של משי יטיל זליית של לזר ולא של משי וראוי שהצרכה תהיה על הטלית קטן של לזר (שם צו"א): (ה) עושיין הטלית רק לבנים ואין לשנות ואף צבגדים הצבועים (שם): (ו) אף שראוי שלא לעשות הטלית רק של לזר וי"א אם א"ל לו בטלית אחר רק בשל פשתן יעשה טלית פשתן וזליית פשתן ולא יבטל זוגות זליית והמ"א כבש שיעשה הכנף של עור ויעשה בטלית זליית של לזר (שם): (ז) טלית שאין לה ד' כנפות פטורה יש לה יותר חייב לעשות לה זליית צד' כנפות הנצורחקין ולכתחילה לא יעשה טלית כזה כי יש פוטרין ולכך צלותן הטליתות קטנים שיש להן בית הנזר פתוח עד רזנו והרי יש לה יותר נד' כנפות יש לעשות הכנפות היחירות עגולים (ק"י י'): (ח) יש לה ד' כנפות וחתך כנף אחד או צ' צאלכסון שנעשית צת ה' או צת ו' חייבת ויעשה הזליית בהכנסות הנצורחקין (שם): (ט) טלית של צדו וכנפות של עור חייבת וכן אם רובה צדו וניעוטו עור חייבת ולהיפך פטורה דלזלינן בתר עיקר רזנו הצד וכן אם לנעלה צדו ותחתיו עור חייבת ולהיפך פטורה דהתחתון טפל למה שלנעלה (שם): (י) יש לה ג' כנפות וקשר בה זליית ואפי" קשר אחד ואח"כ עשה לה כנף ד' והטיל צו זליית לריך להחיר הג' זליית שעשה צפיסול נשום חולמיה אכל הזליית שעשה צכנף הד' להחיר כיון שנעשה צהכסר ואין פסול הראשונ' פוסל אותה (שם צו"א): (יא) וצבועים שהם פתוחים מן הצדדים לנעה ויש להם ד' כנפות לזר נעיה ולנעלה הם פתוחים או רזנו פתוח פטורה ואם עשה צו זליית ואחר כך פתח צו רזנו פסולים נשום חולמיה ואם רזנו פתוח חייב והקצבים שמוכתיקין צהם הידים נצטרפין לרוב ולכך אפי" אם צסוק רק מיעוט צדו פתוח ועם הפתיח' שצמקום הכנסת הידים רוב

דיני חוטי הציצית.

(א) החוטיין לריכין שיהיו טוויין לשגון ושזריקן לשגון דהיינו שיאלזר בתחילת השזירה ובתחילת הטוויי שהוא עושה לשם זוגות זליית ואם לא טוויין לשגון אפילו צדיעבד פסול ואם לא שזרין לשגון כשר צדיעבד (א"ר פ"ג ס"י י"א): (ב) אם נפסקו משיזרין ונעשו י"א אם נשתייב כדי ענייה כשר (שם): (ג) שיעור אורח הזליית אחר עשייתן היינו אחר הכריכה והקשירה יהיה י"ג גודלים חוץ נגעה שמונה על קרן הצד והחוט שטוויין ננונו הכריכות לריך להיות יותר ארוך ויכול לכרוך הגדיל קלת נחוט. זה וקלת נחוט זה נשום דצוויין תחלת כרוכין קלת נחוטית תכלת וקלת נחוטית לצן (שם צו"א): (ד) חוטים שאולי' מן הסתם הגורם הוא דלף הדרי צעניא אכל אם השאילס לו ע"י להחזיר צענין אין יולא נשום דאורייתא. דהשאילס לו לנלאכא אחרת אכל אם השאילס לו זליית נחוקנים היינו חוטים שזורים ופסוקים אפי" ע"י להחזיר צענין נוחת להניה צבגדו דאל"ה אמאי השאילס ודניי לני"ש צכ"י י"ד אם שאל לו טלית דלריך לצדק עליו (שם צו"א): (ה) לריך לעשות נקצ צאורך הטלית לא לנעלה נג' אלצעות דהיינו רוח ג' גודלין ולא לנעה נכשיעור שיש נקשר אגודל עד סוף הליפורן וכן השיעור צרוח טלית ואם עשה לנעלה נג' אלצעות אפי" שצסוקשר הזליית עשה החוטיין של הצד קצרים ונכתפלו הכנפות והוא לנעה נג' פסול וה"ה איפכא צקשר אגודל כשר ואם לאחר שעשה הזליית לנעלה נג' אלצעות חתך צכנף שיתלו הזליית לנעה נג' אלצעות פסול נשום חולמיה ואם נחקו נחוטית ערצ עד שלא נשאר צו כשיעור קשר אגודל כשר (שם): לריך



(ו) לריך לחתוך ראשי החוטין קודם עשי' שאם יכרוך אפי' חוליא אחת ויקשור קשר אחד על החוליות קודם שיחטום הוי חולוני' ונשעת הדחק כגון צע"ש עם חשיכי יולא אפי' בחוליא אחת וקשר אחד שזריך לעשות גדאורייתא וקשר זלא חוליא או חוליא זלא קשר ע"ג פסול גדאורייתא כיון דבעינן גדיל (ס) : (ז) יש ארונים שזריך לדקדק שיתלה הליגית לאורך הטליגית דבעינן שתהא נוטפות על הקרן גם יזהר שלא יהיו הליגית תלוין בחלכסון על קרן זווית (ס) : (ח) אם נפסקו חוטי הליגית קודם שהטילן צבגד וותר לקשור אותן וכן אם נפסק חוט ונלד אחד אחר שהטילן צבגד אפי' לא נשתירי כדי ענינה וקשרו חזקו כאלו היה חוט שלם ונתחלה כיון שחוט אחד לא נפסק והרי נקשר קודם שנפסק ונעשה כחוט שלם ולכן אם אחר כך נפסק חוט אחד מן הגד השני כשר אפי' לא נשתירי כדי ענינה כיון שנקשר חוט הראשון קודם שנפסק נעשה כחוט שלם אבל אם נפסקו ז' חוטים ונשתי' לדדים ולא נשתירי כדי ענינה אין נוועיל קשייה ופסול כיון שנקשר אחר שנפסקה כללא דונתא קשייה קודם שנפסק נעשה כחוט שלם ואחר שנפסק לא ונהני קשייה ונשום תולוני' (סונון י"ג) : (ט) אם נפסקו קלת ונהחוטין לריך שיטארו עכ"פ שני חוטין שליננים ונשתי' לדדים שיהיה כ"א ארוך י"ג גודלין והשנים האחרים לריכין שיטחייירו כדי ענינה היינו שזריך לעשות חוט אחד הנפסק על כל החוטין ואם נפסקו שני חוטין ונשאר קלת ונשתי' לדדים ולא נשאר אפי' צבגד אחד כדי ענינה וכן שני הראשים יש כדי ענינה אין נוטרפין ולפ"ז צענת עשייה אם דקדק לתת ק"י שלעולם יהיו הד' ראשים ונלד אחד של הקשר ואז אם נפסקו נשתי' לדדים אם נשתירי כדי ענינה צבגד אחד כשר ואם לאו פסול ואם לא דקדק אפילו נפסקו הד' ראשים ונלד אחד אם לא נשתירי כדי ענינה פסול ואם נפסקו שלשה ראשים זין ונלד אחד זין ונשתי' לדדים זין דקדק זין לא דקדק פסול (ס) :

דין אם נודע לו בשוק שהציצית פסולין אם צריך לפשוט.

(א) אם נודע לו צשוק צצנת שנפסק לו אחד מן הליגית אפילו נשל הטליגית גדול ח"ל לפשטו צשוק ונשום דגדול כבוד הצריות ונשנת שהולך צבגד זלא לליגית אינו עובר כ"א איסור דרבנן ונשום דא"ל להטיל זו לליגית צצנת וכן אין לאסור ללאת זו צצנת ונחנות ששאר הליגית הוי ליה כונשאי צצנת ואסור לו לילך צשוק ד"א ונשום ונעביר ד"א צר"ה דו"מ צונן הזה דאין לנו ר"ה רך כרעליגית ולא הוי רך איסור דרבנן

וכבוד הצריות דוחה איסור דרבנן ולכן אין לריך לפשטו אבל צחול אם נפסקו לו הליגית צשוק ונעליגית גדול לריך לפשטו אפי' צשוק ונשום דבחול עובר זאיסור דאורייתא צצנת וא"ת אם אינו נוטיל זו לליגית וכבוד הצריות אינו דוחה איסור דאורייתא צצנת וא"ת ונשום דלא הוי גנאי גדול כ"כ אבל אם נפסקו לו הליגית מן הטליגית קטן צשוק אפילו צחול ח"ל לפשטו צשוק ונשום דהוי גנאי גדול לפשטו הטליגית קטן ונננאי גדול דוחה כבוד הצריות אפי' איסור דאורייתא צצנת וא"ת (ס"י י"ג ו"א ס"ד) : (ב) אם נפסקו לו הליגית כשהוא צצית הודרש ונחנניש לישב זלא טליגית יכול ללבושו אפי' נכתחילה צצנת זלא צרכה ונשום גדול כבוד הצריות ונשנת אינו רך איסור דרבנן כ"כ"ל אבל צחול אסור ללבושו אבל אם צצנת הטליגית צצית הכנסת ואח"כ נודע לו שהוא פסול אפילו צחול אין לריך להסירו צצית הכנסת רך יוותר לילך לציחו כדי לפשטו אבל צצנת דאינו אלא איסור דרבנן ח"ל לנשאר לילך לציחו (ס"ג) : (ג) צחול אם נפסק הענף מן הטליגית צצית הכנסת ונשאר הגדיל ח"ל לנשאר לילך לציחו כי יש לקטוף על ר"י שנכשר לעיל צצנאר כדי ענינה מן הגדיל ותיכף כשיצא לציחו יפשטנו ונעלין ויטיל זו לליגית (פ"ג ח"א ס"י י"ג ס"ק ז') : (ד) צחול אם אין לליגית וננננ"י כלל דינא כמו צצנת לכל הדינים הנזכרים לעיל צצננפיס הכ"ל (ו"א ס"ג) : (ה) הרואה צצנצרו צשוק או צצית הנודרש שנפסקו לו הליגית לא יאמר לו עד שיגיע לציחו ואם אינו רואה לילך לציחו תיכף יקראנו לצא לציחו ויאמר לו שם שנפסקו הליגית כדי שיפשטנו (ס"ד) : (ו) אם ידע ונחתמול שהטליגית פסול ולא תיקנו אסור ללבושו אפי' צצנת אפי' היכא דשייכא כבוד הצריות (ס"ה) :

דין ציצית ישעשאן גוי ואשה וקטן ודין טלית שאזולה.

(א) לליגית שעשאן עכו"ם היינו שתלחן צבגד אפי' ישראל עוונד ע"ג פסולים ואשה יש לכתחילה להחמיר שלא להניח לתלות לליגית צבגד אבל דעיבד כשר (ס"י י"ד ו"א ס"ג) וכן קטן פחות ונ"י גנים דינו כאשה אבל אם הוא זן י"ג שנים ויום אחד אף שלא הציא עדיין שתי שערות אפי' לכתחילה אין להחמיר (פ"ג ס"י י"ד) : (ב) הטיל ישראל צבגד לליגית זלא כוונה והוא צצנת שא"ל לכתחילה ולחזור לקטרס או שנפסק אחד מן החוטין שאם יתירם יפסלו ונלהחזירם להטילם ונחדש אם אין לליגית אחרים וותר ללבושו דיש לקטוף על הרענ"ם שנכשר וכן וותר ללאת זו צצנת ככרעליגית אבל לא יצרך עליו

עליו וכן אסור ללאת זו צר"ה וכבר נחננאר דצונן הזה אין לנו ר"ה (ס"ג) : (ג) השואל ונחצירו או השוכר טליגית וננננ"ת צודאי נחננ"ן חצירו להקנות לו הטליגית כדי שילא זו הנננ"ת ונצרך דוקא אם שאלו כדי להחפול זו אבל אם לא שאלו רק כדי לעלות לתורה או לדוכן אין להכניס עליו צספק צרכה ויכין צפירוש שאינו רואה לקטוה וא"ל לצרך עליו לכל הדעות אבל צטליגית של קהל לריך לצרך עליו אפילו כשלוש אותו רך כדי לעלות לתורה או לדוכן ונשום דטליגית של קהל אדעתא דהכי קטוה ונחתילה שכל ויי שלוש אותו יהיה שלו כנו צאתרו (ס"ג וצ"ה) : (ד) ויי שלוקח טליגית חצירו שלא ונדעתו אפי' להחפול זו כיון ג"כ שאינו רואה לקטוה ולא יצרך עליו (וונה שכתב ה"א דיצרך עליו ונדעתו אותו לנ"ש התוספות והרא"ש אם שאל טליגית שאינה ונננ"י והטיל זו לליגית שיכול לצרך עליו אף שפטור וידי דהוי כנש"ס דנצרכין על ו"ע שה"ז אף שפטורות אין נראה לפענ"ד כי התוספות והרא"ש כתבו שפיר צנידון דידהו שהטיל צצננ"י טליגית שלו אף שהצבגד פטור ו"מ וצרך עליו כנו דנשים ונצרכות על ו"ע שה"ז אבל כאן צב"ד ששאל צבגד עם לליגית הוי כחוטין שאוליין וחתרוג שאל דשיטת דאין ונצרכין עליהם (ס"ג) : (ה) אם לקח טליגית חצירו כשהוא נקופל כשנכסרו אח"כ לריך ג"כ לקפלו (רך צצנת ח"ל לקפלו כקפולו הראשון) וכן אין השאי להוליאיו שלא ונדעת צעלים וציחו לז"ה סכ"ג או ונצ"ה סכ"ג לציחו כי הצעלים נקפדין על זה (ס"ג ח"כ) :

דין אם להחרר ציצית מבגד לבגד. ודין אם נקרע הטליגית.

(א) וותר להחיר לליגית ונבגד זה ולהניחם צבגד אחר אבל שלא להניחם צבגד לא ונשום שאסור לצטל וננות טליגית זה ואם רלה לעשות ונעליגית צבגד שלא יחא זה ד' כפפות וותר להחירן ואם עובר הצבגד לעכו"ם ג"כ וותר להחירן ויה"א אם רולה להטיל הצטליגית לליגית יותר יפין או יותר כשרין דהיינו שהליגית הוי ונפסקין קלת ראשים ורולה להטיל זו עכשיו שליננים ג"כ וותר להחירן ואם נפסק חוט אחד אפילו נשתירי כ"ע וכבר התייר סוג אסור להטיל אותם לכתחילה אפילו צבגד זה (כן ונשום צס"י י"ד צו"א ס"ק ד') וכ"ש צבגד אחר אבל וותר לקשור שני חוטין קלנים כדי לעשות חוט ארוך של י"ג גודלין ולהטיל אותם צבגד צתחילה (ס"י ט"ו) : (ב) טליגית ונננ"ית כהלכה שנלקחה לשתיים ורולה לחצרו דהין כך אם אין צכל חלק לצדו כדי להטעף אזי לריך להחיר כל

הליגית ונשתי' החלקים ויחצרו ואח"כ יטילם זו ונחדש ואם יש בחלק אחד כדי להטעף לריך להחיר הליגית ונחלק ה"י שאין זו כדי רולה לחצרו חתיכה א' ונעליגית אחר ואין זו כדי להטעף אין לריך להחיר רק ונאותה חתיכה האחרת ואם יש צכל חלק לצדו כדי להטעף ורולה לחצרו ואח"כ יטילם ואם נקרע הצטליגית סקף א' צצננ"ל שנעשה צת שלשה כפפות לריך להחיר כל הליגית שנעשה צת שלשה כפפות לריך א"י צצננ"ל ונעשה צת שלשה כפפות לריך ונשתירי כל שהוא לנע"ם ונחננ"ן צו ולנע"ם ונלד קשר אגודל אם קדם הטליגית לליגית לקרע כשר ואם רולה לתפור הקרע אז אם הטליגית של לננ"י וותר לתפור צחוט ונשי אפילו לנ"ן וא"ל להחיר אותה ונחננ"ן ולחזור ולתלותה שנית אחר שחפר הכנף כיון דלא נפסק ונעולם ואם הבגד הוא ונשאר ונינים אז אין רשאי לתפור הקרע ולכן יניחנו כך ולא יתפרנו צחוט לנ"ן רך צחוט לצוע שאין נחננ"ם עתה לעשות הליגית רך לצננים וקיישינן שאנא ישתירי ונחוט התפירה שם ואח"כ כשיטילו זו לליגית יצרך צחוט הנשאר ונחתירה לז' חוטין אחרים שיטיל שם ויהיו הליגית פסולין כי החוט התפירה לא נעווה לשון ואפילו צדיעבד אם חפר ולא שייך ונחוט התפירה והטיל שם לליגית אעפ"כ פסולין ונחנות גזירה ולכן צטליגית של לננ"י שאין ונעליגין זו רך לליגית של לננ"י דאין ונננ"ה לתפור צחוטין לננ"י לא יצרכו לחוטי הליגית וצשאר ונינים פסול ונשום גזירה זו ואם ירלה יקח חתיכת צבגד ונשלש על שלש ויתפרנו צונקוס הכנף ויתפור התפירה של ונטה לנע"ם ונקשר אגודל והתפירה של ונעלה לנע"ל ונשלש אצבעות וצוה אפילו לרש"י וותר לתפור כיון דאין רחוי להטיל זו לליגית (ס"ג) : (ד) אם נקרע הכנף ונשאר חוץ ג' אצבעות ולא נשאר ונחננ"ן אף צכל פחות ונשלש לשפת הצבג הן צאריך הן צרוחצ אז אם הטיל צה לליגית צצנת חתיכה זו פסולה לדעת קלת ונפרשים שנפרשים כן לדעת רב עננים ונחנות דהוי כנח"ן דפסק אף שחפרו לצבגד ואם יטיל לליגית לנע"ם ונאותה חתיכה התפורה יהיו הליגית רחוקים ונקלה הבגד יותר ונ"י אצבעות ופסול ולכן נוחגין לתפור צכל כנף מהטליגית חתיכה של צבג ונשלש על שלש שאין צה תפירה ונשום דצרו צגדים אפי' הם חרשים ש צנן תפירה חוץ ג' ויש פסול לדעת הנפרשים הכ"ל רך לריך ליזאר שיתפור התפירה של ונטה לנע"ם ונקשר אגודל והתפירה של ונעלה לנע"ם ונ"י אצבעות



אלמנטים כשהטלית של שאר מנינים אבל בשל זמור  
אין להקפיד (טס): (ה) כשהופרין קציו הנקב  
שונילין זו לינית משום חיזוק בטלית של זמור  
יכול להפסד אפי' בחוט לזן ובטלית של שאר  
מנינים לא יתפור רק בחוט לבוע (טס):

דין שיעור טלית.

(א) שיעור טלית של קטן שהגיע לחינוך (שיעור  
חינוך כשיודע להתעטף ולהטיל שתי לינית  
ונלפניו ושתים לאחריו) כדי שיתעטף ראשו  
ורובו שלו וינשערין בקטן עלומו שמתעטף זו  
(פ"ע צ"ט"ו ס"י ט"ז) לפי גדלו ולפי קטנו ואם  
יש זו זה הסיעור לריך אצו להטיל זו לינית  
ואם אין זו זה הסיעור אין ונצרכין עליו ואין  
יולאין זו בשבת לכרעולית (טס): (ב) בגד  
טליתם זו גדול אין חייב ציליית אפי"כ יש זו  
שיעור שיתעטף ראשו ורובו של קטן בן תשעה  
שנים וגם הגדול לובשו לפעמים עראי ויולא זו  
לפני פתח ביתו ברחוב ואינו מתבזים ואם הגדול  
לובשו לפעמים עראי ואין זו כדי שיתכסה ראשו  
ורובו של קטן רק לפחות ונאן י' או להיפך  
ונוטילין זו לינית ואין ונצרכין עליו ואין יולאין  
זו בשבת אפילו לכרעולית (טס): (ג) יש לעשות  
הכתמים של הטלית קטן רחבים וטלח יהיה  
זו בתי זרועות ארוכים (וי"א ס"י י' ס"ק ז'): (ד)

דין מי החייבים בציצית וזמן ציצית וברכתן.

(א) סונוא חייב ציליית ששים ועבדים פטורין  
ואין להם ללבוש בגד של ארבע כנפות  
ולהטיל לינית דהוי יוהרא טונוטום ואנדוויגיוס  
חייבין ויכולין ג"כ לברך. קטן היודע להתעטף  
בשני לינית לפניו ושתים לאחריו ויודע לאחוזן  
בשעת ק"ש אצו לריך לקנות לו לינית כדי  
לחנכו (ס"י י"ז): (ב) להרעו"ם אפילו כמות  
יום כשלבוש ציליית פטורה וציליית וכמות הנייחד  
לזילה אם לובשו ציום חייב' ולהרא"ש כמות  
הנייחדה לזילה פטורה אפי' לובשו ציום וכמות  
הנייחדה ליום מייצח אפילו לובשו ציליית וספק  
ברכות להקל ולכך אין לברך רק על כמות  
הנייחדה ליום ולובשו ציום ואחר תפלה ערבית  
שוב אין לברך אף שעדיין יום ויסקי הטלית  
פשוטתחיל ברכו ובליל י"ה"כ יתעטף צעוד יום  
ויברך ובזמנא י"ה"כ לא יסקרו עד אחר ערבית  
והעובר לפני החיצה ציום לאיזה דבר אפי' לקדים  
יתום יתעטף ופני כבוד ליצור וכל מלבוש שאין  
עשוי ללבושו רק לכמות זו ציליית אפי' ונכסה  
זו ציום או שעשוי רק להעלותו דרך העלאת  
ולא דרך ציטת פטור מלינית ונוי"ג ברכו של  
זמור ידע ק"ן אחד עגול כי לדעת התוספות

חייב בכה"ג (ס"י י"ח): (ג) כשלבוש קודם  
אור היום אין ונצרכין אבל אחר עלות השחר  
ונצרכין ויהי' צעדי עד ללח הכרובים ונצרכין  
(טס): (ד) לינית חובת גברא הוא ואינו חייב  
רק כשלבושו ולכך אין ונצרכין על עשיית המצוה  
כיון שעושה אותן קודם שלבושו ואפי' נפקו  
אחר שלבושו לריך לפטרו ולעשות זו לינית  
ולריך לברך כשהוא ויובשו אף שלבושו חייב  
(ס"י י"ט): (ה) עשה טלית ללורך תכריכין  
אפי"כ שלבושו לפעמים בחייו חייב ציליית ואין  
לברך עליו. ונוכרי בגדים שלבושין פעונים  
להראותן פטור אבל אם לובשין להעביר הונכס  
אפטר דחייב (טס):

דין לקחת טלית מעכו"ם ולמכור ר"ו ומה  
לעשות בציצית שנפסקו. ודין ציצית בב"ה.

(א) אסור ליקח לינית מעכו"ם אפי' ונתגר  
אבל טלית ונוי"ג' ונתגר עכו"ם אפי' אינו  
רק תגר ונאחר סמורות) אם אוגר שלקחו  
מישראל נאון (צ"י ס"י ז') ונלא טלית ונוי"ג'  
כשר (פ"ו) ואסור לשלוח לינית אפי' פסקוין  
ושזרין על ידי עכו"ם אם לא צ"י חותמות  
(פ"ו צ"ו): (ב) אסור לנכור טלית ונוי"ג'  
לעכו"ם ואפי' להפקיד אלנו או לנשכן אלנו  
אסור אם לא לפי טעה וועטת וותח (ס"י ז'):  
(ג) חוטי לינית שנפסקו אין לזרקן לאשפה  
ולא לנהוג בהם ונהג זיוין ויש מדקדין לגונזן  
בספר ועושיין אותן בספר לקיימן נשום  
דלישתעביד בהו ונלוה חרא זיינא ליתעביד בהו  
נלוה אחריני (טס ס"י כ"א): (ד) טליתות של  
נלוה אדם צודל ונקו ואסור לקנח ציון ואסור  
ליחד אותם לשום שמיים ונוגה אלא זורקן  
והם כלים (טס סיינן כ"א): (ה) צילית גדול  
אסור ליכנס לביית הכסא וכן בקיט"ל אין  
ליכנס לביית הכסא אבל לקטנים ליכא איסורא  
ובטלית קטן ג"כ ליכא איסורא וכ"ש שנותח  
לכבד בטלית קטן וכן אין ליתן לכובס עכו"ם  
ואח"כ כובסן (טס): (ו) יש לזיזר שלא לגרור  
ליניתו על גבי קרקע (טס): (ז) קנה טלית  
ועשה זו לינית ונצרכין שהיינו בשעת עשיית  
הלינית ואם לא צירך בשעת עשיית הלינית  
ונצרכין בשעת עישוף ראשון (דלא גרע ונקנס  
כלים חדשים) (טס ס"י כ"ז) ונצרכין להתעטף  
קודם ואח"כ שהיינו (פ"ו) כונו ברכת מלבי"ם  
ערומים ושהיינו שחרין שניצרכין וקודם ע"פ  
ואח"כ שהיינו: (ח) אסור לילך על הקצרות  
והוא לבוש לינית אף שאין נכריים על הקצרות  
עד שיתצרכין בכנפות שלא יהיו ועולים תשום  
לועג לרש (טס ס"י כ"ג):

דין הנהגת לבישת ציצית ושכרה.

(א) יש לזיזר לכל אדם לשפות טלית נאה ונשום  
זה אלו ואנחותו התנאה לפניו ציננות (גמרא)  
(ס"י כ"ד): (ב) אף שאין חובת מלות לינית  
רק כשלבוש צוד בת ד' כנפות וי"ו זיזר כל  
אדם ללבוש טלית קטן שיהא לבוש זו כל היום  
כדי שיזכור הנוטה בכל רגע וע"כ יש קו חנושה  
קשרים כנגד חנושה חנושי תורה וארבע כנפות  
שבכל ז' שיפנה יזכור הנוטה ולכל הפחות  
יזיזר שיהא לבוש בשעת ק"ש ותפלה וכל הקורא  
ק"ש בלא לינית כאלו וועיד ערות שקר צעלונו  
(וי"א צס הזוהר): (ג) נלוה לאחוז הלינית  
ציד טלית צין קמילה לזיזר בשעת ק"ש וכנגד  
לבו רנוו לדבר והיו הדברים האלה על לברך  
וכשנוגע לפרשת לינית יקחם ציד ויונין ויביט  
בהם עד שנוגע לנאנונים ונחנודים לעד ינשק  
הלינית ויסקיר ויודו (וי"א צס כתבים):  
(ד) טוב להסתכל ציליית בשעת עטיפה כשונצרכין  
יש נוהגים להסתכל ציליית כשנוגע לזרחתם  
אחרו וליתן אותם על העינים ונונהג יפה הוא  
והצדי נלוה הוא גם נוהגים לנשק הלינית  
בשעת שרואה בהם וגם זה הוא חיובו ונלוה  
(טס): (ה) כשיסתכל ונסתכל בשני לינית  
שלפניו שיש בהם עשרה קשרים רנוו לעשר  
ספירות וגם יש בהם ע"ז חוטיין ועם העשרה  
קשרים עולים כ"ו כונוין הוי"ה. גדול העונש  
הנובעל מלות לינית ועליו נאמר לאחוז בכנפות  
האריך כו' והזיזר ציננות לינית זוכה ודוואה  
פני הסכינה (טס):

הלכות תפילין.

דין הנהגת תפילין וברכתן.

(א) לריך לזיזר שנייה כיס התפילין כוונת  
ולעולם הטלית צדי שיפגע תחילה בטלית  
להניחו קודם כדי שלא יעבור על הוללות ואם  
הגיע תחילה תפילין לריך להניחם תחילה (ס"י  
כ"ה) [ובתחילת השקל כתב לדעת המג"א דאפי'  
אם הולית תחלה ונן הכיס תפלה של ראש כיון  
שעדיין נותרת לא הוי ונעביר על הוללות אם  
נוניח של יד תחלה. ונכ"ש אם הולית תחלה  
תפילין צכים שלהם דאין זה ונעביר על הוללות  
אלא ונתעטף תחלה בטלית]: (ב) ראוי להתעטף  
בטלית ותפילין צדיתו וליילך לביית הכנסת ואם  
הולך בצנזרות הנוטפות או צין העכו"ם יתעטף  
בגדי צית הכנסת (טס): (ג) אם ונוניח השל  
יד ונצרכין להקריח בקמ"ץ תחת ה"א ואח"כ בשל  
ראש ונצרכין על בוצ"ח בפת"ח תחת הוא"ו ויאונר  
אח"כ בשכונליו משום ספק ברכה לצטלה  
(טס) [יש להסתפק אם השונוע יענה אונן אחר

ברכה זו (פ"ו) ויש לברך בלחש שלא ישנוע  
אחר: (ד) אפי' פגע בשנ ראש תחילה וי"ו  
יניח של יד תחילה (טס): (ה) לריך לברך על  
של יד אחר הנחה על הקיצות קודם הקשירה  
וכן בשל ראש קודם שיהדקן כדי שיהיה עובר  
לעשייתן וההנחה והצרכה תהיה וועוד (טס).  
(ו) אסור להפסיק בשיחה צין של יד בשל ראש  
ואפי' אותן שאין ונצרכין צה"ה דאינו גורם  
ברכה שאינה לריכה וי"ו אסור להפסיק. ויהי'  
בתפילין דר"ת הדין כן ואם שה ונצרכין על של  
ראש שתיים להניח וגם על מלות וראוי להזיז  
התפילין ס"י ונוקוון קודם שיברך שתיים (טס)  
וי"א): (ז) אם שה ללורך תפילין א"ל לברך  
שתיים אבל לכתחילה אסור לשיח אפי' ללורך  
תפילין אם לא שאי אפשר בל"ה ואפי' לקדים  
ולקדושה לא יפסיק רק ישתוף וישנוע ויכוין לונה  
שאוונרים ואם הפסיק ונצרכין שתיים ובחול המועד  
שאינו ונצרכין יפסיק לקדים ולקדושה (טס):  
(ח) לא יוליא הפ"ר וניכס. עד אחר שיהדק הש"י  
ואם ונונח חוץ לכיס לא יפתח הש"ר עד אחר  
ההידוק ויניח שניהם וועוד (טס): (ט) אם  
ויניחם כונה פעונים ציום לריך לברך בכל פעם  
נשמו ונוקוונם בתפלה א"ל לברך כיון דבתפלה  
ודאי אין וניסיק דעתו אבל אם נשנוט ונוקוונם  
שלא בשעת תפלה לריך לברך ואם נשנוט רק  
אחת ונוהזיזה ונצרכין כונו שנייה תפלה אחת.  
ואם הזיון ונוקוונם דעתה דלהחזיק א"ל לברך  
ואפי' חלגן כדי לילך לביית הכסא א"ל לברך אבל  
אם לא היה בדעתו לחזור וייד לריך לברך וכן  
אפי' נפסק הקשר ונשכל די צין של יד לשי"ר  
אפי' ונפסיק בעשיית הקשר א"ל לברך להניח  
(ט"ז ס"י כ"ה) וכן אם בשעת הצרכה לא היה  
הקשר כלל ועשה הקשר צין ברכה להנחה א"ל  
לחזור ולברך (ט"ז טס): (י) וותח לברך על  
תפילין שאולין אבל לא על תפילין גזולין (טס):  
(יא) אין לחלוץ התפילין עד אחר קדיש יתום  
שלאחר עלינו זכר"ת קודם ווסף ובחול המועד  
של סוכות קודם הלל ובחול המועד של פסח  
הליצור חולצין קודם הלל וס"ף אחר הלל וקנה  
נוהגין לחלוץ בחול המועד של פסח קודם  
קריאת והקרבנות צמ"ת ובחול המועד לסוכות  
קודם הלל (טס):

דין מקום הנהגת תפילין.

(א) ונקום הנחת תפילין של יד הוא בבשר החפוח  
בצחי עינם הסמוך לעללברגאין ולא לחצי  
עלם הסמוך לשחי. גידם שאין לו זרוע שגאולית  
כלל פטור לגונגי ונלחנית השל יד אבל אם יש  
לו זרוע שגאל יניח על יד ויונין בלא ברכה  
(והא"ר כתב דהעיקר כשנאמר הקיצור ונקום  
הנחת



הנחת תפילין דיניה על הזרוע שנואל ויבדק וכן נראה עיקר לפעול דיניה על הזרוע שנואל דמ"ט ה"א דב אפי' לטעוניה דנפשיה קאמר מ"ט ונוכח דלית הילכתא כהספרי דתני תחם כיון דידכה מוטעב ג"כ ינין לונה נאמר ידכה ופי' דלונה נאמר ידכה דמשמע ג"כ ינין ה"ל לכתוב שנואלך או לשון אחר שיהיה נוטעב שנואל וזנה לונד הספרי דגידס וניח צינין וא"כ לרב אפי' דס"ל דידכה לא משמע רק שנואל מנייאל לא מוכח ונקרא דגידס וניח צינין רק דמ"ט נראה דלא יבדק דספק זכרות מהקל (ס"י כ"ז) [וה"ו"ד של הקשר של היד תהיה ללד הלז הנובעתא ללד הכתף והקליפה ללד היד. וני"ט איטר שהוא וניח צינין ואין לו עתה תפילין רק שאלוין וניי שנייה צנואל (או איפכא פטוע שאין לו כעת רק תפילין נואיטר) וא"כ אם יניחם צאופן זה תהיה הו"ו"ד ללד חוץ על כן יהפוך ויניח שהנובעתא תהיה ללד היד והקליפה ללד הכתף כדי שתהיה הו"ו"ד ללד הלז (ע"א"ל): (ב) יש לזכור שלא יזיז הקשר והתפילין: (ג) לא יהא דבר חולץ בין התפילין לזכרו בין צ"י בין צ"י"ר ואפי' זכריה ונתה ועפר יש לזכור וברלוועות אין להקפיד רק שלא להניחם על הבגד אבל בדבר נועט אין להקפיד וכ"ז אינו אלא זרעויה שקוטב סביב היד אבל בהכריות אין להקפיד כלל (שם ע"ז ווי"א): (ד) איטר גמור אפי' נעשה איטר ע"י שהרגיל עלונו כשרוכז צנואל או להיפך כל ונלכה צינין רק שכתוב צנואל או להיפך היד שכותב זה היא חטובה ינין וניח תפילין ציד שכנגדה ואם טובל בשתי ידיו וניח צנואל של כל אדם (מ"א דלא כא"ר) ויחיה כשלא נולד כך רק אחר כך הרגיל עלונו לכתוב צנואל ועושה כל ונלכתו צינינו יניח צנואל (שם צו"א): (ה) אורך רצועה של יד כדי שתקיף הזרוע ויוחמם על אצבע אונגו ויכרוך עליו שלש כריות צ' צפרק התחתון ואחד צפרק אונגו ויהיין לכרוך על היד שצעה כריות ואין לכרוך הרצועה על התחתון כדי לחזק (סס): (ו) ונקום הנחת של ראש ונהחלת עיקרי העבר צנואל עד סוף הנוקם שמוחו של תיגוק רופס (סס): (ז) הקשר לריך שיהיה נחאורי הראש צנואל העורף והקליפה תהיה נגד בין העינים ולא יטה לכאן ולכאן ונקום הקשר שבראש כעין דל"ה יתה ללד חוץ (סס): (ח) השחור שברלוועות יתה ללד חוץ ולא יתהפכו ואם נתהפכה הרלוועה שצביע הראש והזרוע הנוחה להתענות. אורך רצועה של ראש נועט לנעלה ונהטבור רוחב הרלוועה יתה יותר ונחמה ופחות ונכשורה ואם הן פחות ונכשורה זה ואין לו אחריים יניחן כך וני"ט צינין עכ"פ שיהיה נשולשין קלת לפניו

והוא לאו פסולין לגמרי. תפילין של ראש יהיו גלוין ושל יד אין קפידא (סס):

זמן הנחת תפילין וחליצתן.

- (א) אסור להניח תפילין צלילה אפילו אחר שהתפלל צנומו חפנת ערצות ואפי' הוא עדיין יום אבל כשלא התפלל הוא אף כשהלביבור התפללו כבר מותר (ס"י ל"ד): וכתיב הפ"י דאין עובר על כל חוסיק אשום דוניה אחרת מוספק ע"כ יתנה אם נחויב אני הריני וניחן לשם ונלה ואם לאו אין אני וניחן לשם ונלה עוד כתיב צנוצנה דתפילין דר"ת להניח צנה"ט ע"ס: (ב) אסור להניח תפילין צצנה וי"ט אבל צה"ט"ה הנוגה להניח צלא זכרה וגם לא ילך צ"ה"ר רק יניחם צצית הכנסת (ס"י ל"א): (ג) הייב אדם לנענוש צכל שעה צהתפילין וכשיחזור צין עיניו ינענוש צשל ראש (ס"י כ"ח): (ד) תפילין של ראש חולץ ציד שנואל ונענוד אחר שנסמך הכריות והאצבע ואחר כך חולץ השל יד ונענוד. יעשה התיק לז שניה שס"י אלא הש"ר ללד ונעלה כדי שיפגע צש"י תחלה (סס): (ה) זמן הנחתן צבוקר ונשיחא לצירו הרגיל עונו קלת צרהוק ד' אונות וכירנו (ס"י ל"ד):

דין אם נתקלקל עוד הבתים והרצועות.

- (א) אם נעשה קרע צעור הצתים ונחמן פסולין אבל אם נעשה צשל ראש קרע צעור הצתים צצין צית לבית אם לא נעשה רק צצית אחד כשר ואם נעשה צצתי צצית אם הם זה אלא זה אפי' אם צאחד הקרע לנעלה וצצתי הקרע לנעלה או אפי' צלד השני פסול אבל כשיש קרע צצית ראשון צין צית לבית וצית אחד שלם וצצית שלישי יש קרע כיון שיש צית שלם ונכל לז ונפסיק צציתה כשר (ס"י ל"ג): (ב) אם נפסקו צתפירות לנעוה אם הם ג' תפירות אפי' זה שלא כנגד זה פסול ואם נפסקו צ' תפירות זא"ז ג"כ פסול ואם א"א לננאה אחריים יש לסנווק על הפוסקים הנוכשירים צנקרעו התפירות (א"ר) ונראה דלא יבדק עליהם [תפילין צין ש"י צין ש"ר לרייכס להיות נרוצעים צראש' וצתפירות' וצנוקם ונושצן אם נעשו ונרוצעות ואח"כ נתקלקלו לריך לתקן]: (ג) עוד הרלוועות לריך שיהיה נענוד לשנון ונענוד צהנום עטורה וגם לריך שישחירם שישחיל לננון ואם לא השחירן הישראל לשנון פסולין ולא ונחני ונה שיחזור וישחיר דשציז ככתב ע"ג כתיב דלא ונחני. ותקנתן אם אין לו רלוועות אחרות שישחיר צלד השני ע"כ ונענוד צהנום עטורה וגם לריך לרדים כשר ויהפוך הלז שהשחיר לשנון לנעלה (שם צ"י): [עור הצתים לריך ג"כ להיות שחור

יש להחזיר אף צדיצנד כמו צרלוועות (נחלית הסקל): (י) ציעור אורך הרלוועה של יד כל שתחתה עד אצבע אונגו ייעשה ונחנה ג' כריות על האצבע וצפנ ראש של ימין עד הטבור ושל שנואל עד החזה ואם נפסק צחוק השיעור שנקיף הראש והזרוע אין לתפור אותם אפי' צבידין רק צשעה הרחק כשר צתפירה צגידים ואין לצדק עליהם אבל מה שחולה מן הרלוועות חוץ מנה שקופר על הראש והזרוע אפי' צלא צשעה הרחק מותר לתפור ונניחם צצרכה (א"ר) צשם כמה אחרונים ס"י ל"ג):

דין מי הם הפטורין מתפילין.

- (א) חולה מעיים פטור מתפילין אפי' אין לו צער אפי' הולך צצוק ואסור להחמיר על עלמו ואם יודע שיכול לעמוד צעלמו צשעת ק"ש יניח תפילין צין אהנה לק"ש ויבדק וכן הדין צמי שאין יכול לעמוד על עלמו ונלפית (ס"י ל"ח): (ב) הנוניח תפילין לריך לזכר והרסור תלות אשה ואם יודע צודאי ש"א לו צלא הרסור אסור להניחם (סס): (ג) אבל ציום ראשון אסור להניח תפילין (ועיין עוד לקמן צצויי אונן מה ששייך לזה ע"ש):

דין תפילין שנמצאו ביד עכו"ם.

(א) תפילין שננאלו ציד עכו"ם כשרין ואין לוקמין ונהם ציותר ונכדי דוניהם הרבה אבל צנועט יותר ונחוייז לקנותם (ס"י ל"ט):

דין האידך לנהוג בקדושת תפילין.

- (א) אסור לתלות תפילין צין צצתים צין צרלוועות אבל צציקן מותר וכן צאקראי צעלנא שאוחז התפילין צידו והרלוועות תלוין מותר וכן אסור לתלות קידור צשלשלת הקבוע צדפי הקידור כי הדפין חטובין כגוף הקידור ואין דונה לתפילין שוותר לתלותן צציקן (סס): (ב) אסור לשנום נעטו או לעשות לרציו צצית שיש צו תפילין עד שייחם צכלי חוץ כלי והוא שכלי אחד הפנימי או החיטון אינו ניוותר להם דעיוותרין להם אפי' הרבה ויקרי כלי אחד ואם מניח התפילין והטלית לתוך כיס אחד גדול שני הכיסין חטובין כליין ואסור אם לא שנוכסה הטלית על התפילין צחוק הכיס מותר והטלית אינו כליין וכן צצזורה לריך כלי חוץ כלי ואם העזוה וננחת צצנתק של עץ אף שיש זכוכית שהעזוה נראית מחוכס פורס עליה כלי שאינו כליה ונותר וכן הדין צצפסים הנדפסין אפי' הן כתיב ונעשיטל והכרך נחצצין כגוף הספר וצעיין צכסוי אחריים וצשעת הדחק יש להקל צצפסים הנדפסין (סס): (ג) אפי' צכלי חוץ כלי אסור להניחם תחת מרגלותיו או תחת

שישתדל האדם להתפלל בציבור בבית הכנסת ובתי פטור.

- (א) ישתדל האדם להתפלל צציצור צצית הכנסת אע"פ שיכול להתפלל צציו צצערה ונעום צצרוצ עם הדת ונלך [כשהולך לז"ה הכנ' ונלה לרד







(א) אם אחר לבא לבית הכנסת ומצא ציבור  
 שהפליגין האין יתנהגו והאין יתנהגו כשהגיע  
 לשי"ת הדישה אם ימתין להתפלל שמונה  
 עשרה כדי לשמוע דבר שבקדושה:

(ב) אם בא לבית הכנסת ומלא לציבור בקוף  
 פסקו דומה אומר צ"ט עד עהולל  
 בתשנמות ואח"כ תהלה לדוד עד עתה ועד  
 עולם הללויה ואח"כ אומר יששכר ונתפלל  
 יולר אור עד לאחר ש"ע כקודם עם הציבור  
 (ס"ג ז"ג) ואם יש לו סהות יותר יאמר ג"כ  
 הללו אל בקדשו עד כל הסעשה תהלה י"ה. יש  
 לו סהות יותר יאמר גם כן הללו את ה' מן  
 השמים עד עם קרבו הללויה. ואם עוד יש  
 לו סהות יותר יאמר שאר הללויה. אם יש לו  
 סהות יותר יאמר ויצדק דוד עד וכרות ואם  
 עוד יש לו סהות יותר יאמר הודו עד והוא  
 רחום וירלו עד והוא רחום וקודם אשרי ועם  
 תחיל (ס"ט): (ב) ואם אחר לבא וכבר התחילו  
 הציבור יולר ואין לו סהות לומר פסקו דומה  
 יתפלל עם הציבור מיוולר אור עד אחר ש"ע  
 ואחר כך יתפלל פסקו דומה צלה זכרות  
 צ"ט וישתבח אצל יצדק זכרות שמוחזק לברך  
 צדוק לבד וזכרות אלהי עשה דינא זכרות  
 נחיה נחיה (ס"ט ועיין פר"ח): (ג) ואם בא  
 סמוך לש"ע אם יוכל להתחיל ציוולר ויגיע  
 לתפלת ש"ע צעשה שהציבור מתפללין בלחם  
 תחיל ואם לא יגיע לתפלת ציבור ש"ע אם  
 יתחיל ציוולר אור לא יתחיל כלל רק יתפלל כקודם  
 צלה הציבור ולא יתפלל ש"ע לבד עם הציבור  
 (ס"ט ועיין ס"י ק"ח): (ד) ואם בא לבית  
 הכנסת והציבור מתפללין יששכר אם לא יוכל  
 להתחיל צ"ט ותהלה לדוד וישתבח כ"ל כקודם  
 אם לא יאמר עתה יששכר כלל רק ישתבח ש"ע  
 וישנוע עשה"ך כשאויר יששכר ויענה אמן עכ  
 זכרותו ואחר כך יתפלל עם הציבור מיוולר  
 כ"ל כקודם צ" (ס"י ז"ג צ"ח): (ה) אם היה  
 עומד צ"ט צעשה שהציבור התחיל תפלת ש"ע  
 אם יוכל להתחיל ולגמור התפלה (עד אלהי  
 נאור) קודם שיגיע הש"ך לקדושה זכדי שיוכל  
 לומר עם הציבור מתפלל ואם לאו אל יתפלל  
 רק ימתין זכרה ששם ואם כבר שמוע קדושה  
 או שידוע שיטעם אח"כ אם יוכל לגמור קודם  
 אמן דהאל הקדוש מתפלל ואם לאו אל יתפלל  
 רק ימתין כ"ל ואם שמוע גם אמן דהאל הקדוש  
 או שידוע שיטעם אחר אחר"כ לריך שיוכל  
 לגמור קודם אמן דזכרה שמוע תפלת זכדי  
 שיוכל לשמוע הזכרה ולענות אמן ואם כבר  
 סתפאר

סתפאר: (ט) ואם מתפלל והגיע הש"ך למודים  
 והוא עומד צעשה התפלה אם הוא צעשה  
 זכרה יששכר זה ולא יאמר מודים ואם הוא  
 בתפלת הזכרה או בקוף לא יששכר לכן ימתין  
 להגיע צעשה הזכרה צעשה שהש"ך והציבור  
 יאמרו מודים כדי שיסחה עתה (ס"ט) ואם  
 הש"ך אומר קדיש (או קדושה) או זכרו צעשה  
 תפלתו ימתין וישתבח וימתין למה שאומר הש"ך  
 ויהא כעונה וכד יאמר ימתין הדך ללכותיה  
 (ס"י כ"ד): (י) ימיד העומד בתפלתו וכשהגיע  
 לעקום קדושה הציבור אומרים קדושה דקידרא  
 או קדושת יולר לא יאמר עתה ק"ק"ק כו'  
 שאין הקדושות שוות אצל קדושה דמוסף  
 וקדושה דשחרית יאמר עתה (ס"י ק"ט):  
 (יא) כל זה שאמרנו עד כאן שריך להמתין  
 היינו אם אין השעה עוברת אם ימתין אצל  
 אם יעבור השעה וזמן התפלה אם ימתין אצל  
 להמתין ויתפלל ניד אונס אם אין לו סהות  
 להמתין עד אחר קדושה וקדיש רק על אחד  
 מהם כמו אם ימתין עד אחר הקדושה לא יוכל  
 לענות יתש"ר ועל שניהם אם ימתין יעבור זמן  
 התפלה יתש"ר עדיף וקדושה (ועיין כ"ג כ"ו  
 וק"ט) וכן אם אירע לו צננחה שאם ימתין  
 על יד אחר שני רצא לא יתפלל ויעריב זיבור  
 יתש"ר עדיף (א"ר ס"י ק"ט דלא כ"ח) ונ"ט  
 דעדיף מנוודים ואמן ה"ל וקדושה עדיף  
 מנוודים דמוטב שיאמר קדושה עם הציבור  
 ונוודים אם יוכל לכוין ולהגיע צעשה זכרה  
 יכוין ויששכר כמו שתפאר לעיל אך נראה דקדושה  
 אם יכול לומר עם הש"ך ונלה עולה לא עדיף  
 מנוודים (ועיין ז"י וט"ז) ונוודים עדיף מאמן  
 ה"ל ונראה דה"ה צננחה אם ימתין עד נוודים  
 לא ישנוע זכרו דזכרו עדיף מנוודים דהא יכול  
 לכוין ולהגיע צעשה זכרה ולשמות (דהא הקו'  
 אמאי ימתין עד נוודים יתפלל ויששכר צעשה  
 הזכרה כמו שתפאר ותי"ט ט"ז עמוד דהוי  
 הפסקה צעשה תפלה ע"ש אונס הכא דהא  
 ימתין על נוודים ולא ישנוע זכרו קודם התפלה  
 ודאי שיגיע לזכרו צעשה התפלה וימתין להמתין  
 צעשה התפלה דהוי כעונה כעובד צ"י  
 ק"ס חס יותר הפסקה דהא לדעת גדולי  
 הזוהר לא ימתין וישתבח כלל עשוס דהוי  
 כהפסק ע"ש צ"י שהצ"ח וכאן לכ"ע אם  
 כבר התפלל ימתין ויששכר ואפי' לשאר הידוים:  
 נראה כן ע"ש) ועיין בא"ר ובפאר אחרונים:

דיני קדיש בעשרה. ומי שמצטרף ואם יצאו  
 מקצתן.

(א) אין אומרים קדיש וקדושה וזכרו וכל דבר  
 שבקדושה פחות מעשרה זכרים גדולים  
 צ"י י"ג שנים ויום אחד (וי"ט) לאו דוקא

ואפי' טעה אחר ואפי' רגע אחד לשנת י"ד  
 כ"ג) (נ"א ס"י ז"ג) ואפי' נולד בקוף יום ר"ה  
 נעשה צ"י י"ג שנה בתחלת ליל ר"ס. של שנת  
 י"ד (תומים צ"ח ס"י ז"ה): (ב) אם בא צה  
 לכלל שותויו כמו שתפאר לעיל כקודם ח' ח"ל  
 חו לבדקו אם הצ"ח שתי שערות דמקמחא  
 כיון שהגיע לכלל שותויו כבר הצ"ח (ס"י ז"ה):  
 (ג) אם נער אחד נולד זכ"ט לאדר ראשון  
 צעשה מעוברת ונער אחד נולד צאהד צאהד שני  
 ושנת י"ג אינו מעוברת אחרו שנוולד צאהד  
 צאהד שני נעשה צ"ט צאהד לאדר ואחרו שנוולד  
 זכ"ט לאדר ראשון נעשה צ"ט זכ"ט לאדר  
 (ס"י ז"ה) וכן הנוולד צאהד צענה פשוטה ושנת  
 י"ג היא מעוברת אינו נעשה צ"ט עד אדר שני  
 (ס"ט) אצל הנוולד צאהד ראשון צענה מעוברת  
 ושנת י"ג היא ג"כ מעוברת נעשה צ"ט ג"כ  
 צאהד ראשון (אחרונים ס"ט דלא כ"ח) וכן  
 העלה צ"ח ועיל דקאם ס"י ז"ה): (ד) וני  
 שנוולד צ"ט ראשון זכ"ח ככליו והיו לו ז' י'  
 ינוים ר"ח ובשנת י"ג היה חסון חקר וכסליו אינו  
 אלא יום אחד ר"ח אפי' כן אינו נעשה צ"ט  
 עד ר"ח כסליו (נ"א וכו') וני שנוולד זכ"ח  
 כסליו ולא היה רק יום אחד ר"ח ובשנת י"ג  
 היו שני ינוים ר"ח נעשה צ"ט צ"ט אחד דר"ח  
 (ג"ח וא"ר ס"ט): (ה) אונן אין מלטרף לנתין  
 ואיזה נקרא אונן יתפאר ח"ה לקמן וכתב  
 הפ"ח ס"י ע"א צאונן שחייב להתחיל אפי' אינו  
 עומד עליו לקצרו אם הוא צעיר שהנה ס"ט אין  
 מלטרף דדע לישן להט"ו לקמן דלא מלטרף  
 ואם אינו צעיר שהנה ס"ט יש עם י"י שישתדל  
 עבדו שדינו שאם רולה נקרו' רשאי ואין מוחין  
 צידו מלטרפין (ועי' פ"ח ס"י ז"ה וע"א) אצל אם  
 הוא צעיר אפי' שאין מוטל עליו לקצרו כגון  
 שאינו יורש שלו ואפי' י"ט וני שיתעסק עבדו  
 אפי' אינו מלטרף (ועיין פ"ח ה"ל) אם לא  
 שנספרו לכתפין כמו שתפאר צדיני אונן וכן יסן  
 או שועה כולם אין מלטרפין (צ"ז ופר"ח ושנת  
 יעקב) וכן מנודה אין מלטרף אצל אם לא נדושו  
 חף שהוא עבדין מלטרף (ס"ט): (ז) חרש  
 השומע ואינו מדבר וה"ה מדבר ואינו שומע  
 מלטרפין אצל מי שאינו שומע ואינו מדבר אינו  
 מלטרף (ס"ט ודלא כ"ח) ס"י ק"ד יע"ש בא"ר  
 (ס"ק ח'): (ז) אם התחילו מקלמן להתפלל  
 ש"ע לבדם ואינם יכולין לענות עתה מלטרפים  
 עתה לעשרה ובלבד שיאמר רובם שאינם  
 מתפללין ש"ע ויכולין לענות עתה (ס"ט ועיין  
 א"ר ס"י ז"ה דלא כ"ח) (ח) היו עשרה  
 צצית הכנסת ואומרים קדיש או קדושה אפי' מי  
 שהוא צצית אחר יכול לענות עתה ובלבד שלא  
 יפסק טיטוף או ע"י ציניהם או עובד טובים  
 ומזלות (א"ר) ואם בא לבית הכנסת ומלא לציבור  
 צעשה







(כ) ספקל העשוי עם נקב ושם מעמידין גרף ונפנין על זה אפי"פ שהוליו הגרף ושמו דף על הנקב וי"מ הספקל דין צ"מ ס"כ י"ס לה ולרין לככות אותה דהיינו כל הספקל צבד או צדד אחר (ס"ס ס"י פ"ג) ול"ד לעצמט של מי רגלים דאם של נחשפת מותר דכאן לורתן מוכחה עליהם (וכ"כ הפ"מ ס"י פ"ח) וי"ל דאם הספקל מיוחד לישיבה כמו כפא שמיחדין לישיבה ומכוסה בכר וכפ"רין להרצב עסקי הכר שעליו ונפנין על הכלי הנלצח עם שיש להחיר וצלי כיסוי כלל דהא צגק של רעי נניי אס מיוחד לדבר אחר הסקינו האחרונים צ"מ פ"ח דמותר ע"ש צ"מ ו"ח וכן החירו צמחיות צ"מ הכ אף שמיחלות צ"מ ס"כ דין צ"מ י"ס להס כמ"ס הא"ר וי"מ אס לענין אס מיוחד נניי הכותל להצית מותר כמו שנתבאר לעיל סעיף כ"ה ע"ש ה"כ מותר ועוד דאין לורתן מוכחה עליהן כ"כ ודמי לגרף של נחשפת וכמ"ס לעיל ואין כאן עקוס לצבל אריכות: (כז) גרף של רעי ועצמט של מי רגלים של חרס ושל עץ ריך להרחיק מהן כמו מלוואה ואפי"פ הט"ל צמט וי"ס ואין צמט ריח רע אצל אס הס של נחכת או של זכוכית או של חרס מלוואה (שקורין בלחזירט) מותר אס הס רחולין יפה ואין צמט ריח רע ונראה דהיינו כריח רע שאין לו עיקר דדינו שירחיק עד עקוס שיכלה הריח (עיי"ן סימן ע"ט וס"י פ"ז) ואין ריך ד"ח וכומו שנתבאר: (כח) אס הכלי מיוחד לדבר אחר ג"כ או צכל פעם שונשחין ונתן צמטו רעיעת מיס מותר אס אין לו ריח רע (ע"א ו"ח ס"י פ"ז): (כט) גרף ועצמט של חרס שאינו מלוואה או של עץ וכפאו על פיו אסור אצל של נחכת אפי"פ אין רחולין מהני כפיי"ו ואס יש לה ריח רע ריך להרחיק ד"ח מעקוס שכלה הריח דהוי כריח רע שיש לו עיקר (כמו צולא שכתב הרוקח והוצא צ"ח ס"י ע"ט ה"כ אצל אס הס רחולין וי"ס להס ר"ר אינו מרחיק רק עד עקוס שיכלה הריח כדון ר"ר שאין לו עיקר: (ל) אס העמידו תחת המטה ומחילות המטה מביעין פחות מנ"ב לארץ מותר ואמרי" לבוד והוי כמכוס' וכן אס מכוסה צכלי והוא פחות קלת למטה אמרי"ן לבוד כל שהוא פחות משלשה טפחים (ס"ס) ואס יש להס ר"ר דינו כמו צמטיף ה"ל: (לא) הניחם תוך כלי שפחותה למעלה ריך מיהא כלי החימונה למעלה מהן עשרה טפחים (ס"ס א"ר צמט הגדולים):

משאר דברים הצריכין ליותר בעת תפלתו וק"ש.

(א) טפה מגולה צמטה אפי"פ צמטו צמקוס שצריכה לככות אסור לקרות קריאה שנוע

ועיט ומתחיו מהני אף שלא יהא ריח רע (ס"י ע"ד ובאחרונים): (ה) הא דכתבנו דמהני כיסוי למטה ומלכו אף שלצד תוך המים ואינו מוכסה וי"מ כשלצד רוחה את ערות חזירו אסור (ועי"ה) (ט) אסור לקרות ק"ש בתוך ד"ח של מנה או צמטיף אפי"פ לאחר ד"ח של צמטיף ואס הרא תוך ד"ח חוזר וקורא (ס"י ע"א):

דין וסדר מי ראו להיות ש"ץ ומי לא:

(א) אין לקטן להיות ש"ץ עד שיגיע לכלל שנותיו שסוף ג"ג שנים שלימות כגון אס נולד צ"ח דר"ח ניסן אין נעשה צ"מ שראוי להיות ש"ץ עד שיגיע לתולת יום א' דר"ח ניסן שנת י"ד וציוס שהוא מותר לו להיות ש"ץ דעדיין לא נשלם שנת י"ג עד הלילה של ר"ח (ס"י ג"ג ובכר נתבארו דינים אלו לעיל אצל דיני קדיש צעשרה ע"ש): (ב) ציוס שנתענין אין להיות ש"ץ אלא ניי שנתענה ומשלים וקיבל עליו את התענית (צמקוס שלריך קבלה ויתבאר א"י"ס לקמן צדיני תענית) עינה אס חין סס אחר להתפלל יעבור הוא לפני התורה והאריך שינאם צעננו יתבאר לקמן צעננו (ס"י תקס"ו): (ג) סוואה יורד לפני התורה להתפלל (ס"י ר"ג) גר יורד לפני התורה (ס"ס) מיהו אס יש סס אחר אחר עדיף (דאינו דונת תפלת לריך צן לדיק תפלת צן רשע) (ס"ס). (ד) אצל אין לירד לפני התורה צעבת וי"ט וכן ציינים נוראים אס לא לדיכא עדיף מיני (י"ד ס"י ע"ו): (ה) אס יש אצל ומיהל נדחה המוהל צפני האצל אס לא שיש מנהג קבוע על פי חכמים שהאצל נדחה (עיי"ן ש"ך י"ד ס"י רס"ה צמט ונה"ס וי"ץ דלא כמ"א ס"י ג"ג ויאלציינו ודאי דוחה למוהל וכן דוחה לאצל) (ע"א ס"ס) וכל זה שאין הקהל נוקפידין על זה אצל רעות ציד הקהל לצמור עליהם ניי שירלו (ס"ס): (ו) וכן צן השלשים דוחה לניי שאחר שלשים וכן כל ניי שנדחה צקדיש כמו שנתבאר ס"י קל"צ ה"כ לענין תפלה ואס שניהם שווין כמו אס יש שנים שאלומרים קדיש על אצ. ואס וכן כל כה"ג הדבר נעסור להקל את הכתוב יקרינו לתפלה ואס מרולין לטניהם יעילו גורל וכמו צקדישין שנתבאר צמ"י קל"צ ה"ל: (ז) אמנם אס שניהם שווין ואחר כהן והשני לוי או א' לוי והע"י לשראל או אחד ת"מ והשני ע"ה ה"ח קודם לע"ה אפי"פ הע"ה הוא כהן או לוי אצל אס שניהם ת"מ כהן קודם ללוי ולוי קודם לשראל (א"ר ס"י ג"ג): (ח) מדבר ואינו שנוע מותר להיות ש"ץ (עיי"ן ס"י כ"ה ובאצל אחרים) (ועיי"ן לעיל צדיני קדיש צעשרה וה"ס סכ"א ע"ש): (ט) אף שאין מוננין ש"ץ ניי

שלא נתמלא זקנו אצל צאקריה שרי להתפלל כל צדא לכלל שנותיו כמ"ל צמטיף א' (ואז אין לצדקו אס הציח שתי עשרות דמסתמא הציח אס לא שידעין שעדיין לא הציח) (עיי"ן סימן כ"ג וס"י כ"ה) אף ציינים נוראים אין להתפלל אלא ניי שנתמלא זקנו ולא מהני מחילת הציבור (ס"ס צ"ח צמט ומחצרים) וכן כ"י שנים אף שלא נתמלא זקנו עדיין או שיש לו זקן ענעט והוא נעך י"ח ולמעלה מהני (ס"ס) וצמטיף יש ליותר צירד לפני התורה ניי שיש לו זקן מנעט (ס"ס צ"מ"א):

דיני אונן.

(א) מי שנתן לו מנה שמי"ב להתאצל עליו צמול הרי הוא אונן ופטור ומתפלה וק"ש (ועי"ה) אס יש צמטיף וזולת היחוס מותר לו לילך לצית הכנסת לומר קדיש על אציו ומי"ס צעבת וי"ט ודוקא כשאין אצלים אחרים אצל כשיש אצלים אחרים לא) (ט"ז ס"י ע"א ופ"מ) ופטור וכל הצרכות (מיהו אס קצבר המנה לאחר שאכל ועדיין לא עבר הזמן שימעכל המזון חייב לצדק צרכת המזון וכן צאשר י"ד אס עשה לרכיו צעודו אונן חייב לצדק אס י"ד אחר שנקצר המנה אפי"פ כל היום דדמי להצדלה אס לא הצדיל יום ראשון צעודו אונן וצדיל ציוס שני משום דכך המנשך החיוב של הצדלה ואינו מנעט השלמה דינוא כל שפטור מן החיוב פטור מהשלמה כוון שונבאר הר"ש"ס סוף ו"ק ור"פ מי שנתהו ה"כ וכן שלא מתעכל המזון עדיין זמן השמכת המזון וכן צאשר י"ד אפי"פ כל היום יורל לצדק כמ"ל) אפי"פ צרכת הנהנין וכלל המנוח האמורות צמורה עד שיקצרוהו וישלך עפר על המנה ואס יש הצורה צעיר שנוסגין שכתפנים מיוחדין להוליא המנה ולאחר שנתעסקו הקרובי' צרכי הקרובי' ינוסרוהו להס והס יקצרוהו משנוסרוהו להס חייב צכל המנוח (פ"מ ס"י ע"א) וכן עקוס שמוליכין המנה מעיר נעיר אס עקוס קרוב הוא הוי אונן אצל אס המוקוס רחוק כגון מהלך צ' ימים מותר עד שיציאו לעי' קצרותו (י"ד ס"י שמי"א לענין צמר ויין דמותר וכבר כתב הרצ"י צ"ח ס"י ע"א דזה וזה שווין ע"ש וכן ראינו להרצב צעל דגול מצצבה צ"ד ס"י שמי"א ע"ש): (ב) ואס עבר זמן תפלה אחת צעוד שהוא אונן כפי שנתבאר לעיל סעיף א' א"ל להשלים אותה תפלה צתפלה הקמוכה בגון שהיה נחו מוטל לפניו ועלות השחר והאיר כל פני המזרח (א"ר ס"י פ"ט ונ"ט צדיני תפלה) עד אחר חלות (ולא יתפלל צהלי שעה שלאחר חלות עד זמן מנחה גדולה כמ"ס ה"י ור"פ נאגם ולא התפלל שחירות דמשלימה צמנה דהאם צאמת היה החיוב רק שעי"י סכה לא התפלל



משליח כאן דהוי פטור מדין (עיינ סתם פיה  
 באר וצירד קיי שנייה) וכן הדין במנחה וצמחיה:  
 (ג) והיינו אם היה מוחו מוטל לפניו מנחה המכלה  
 חיוז התפלה עד השלמות זמנה כמו שכתבאר  
 סעיף ז' אבל אם נח לאחר שכבר התחיל החיוז  
 עליו כגון אם לאחר שהאיר כל פני המזרח אף  
 על פי שלא קברוהו עד אחר חצות משלים זמנו  
 מנחה דהואיל וכל עליו החיוז מתחלת עת שבה  
 זמן התפלה אף על פי שלא היה שעות לגמור  
 התפלה מיינו כיון שחל עליו החיוז חייב להשלים  
 אח"כ זמנו מנחה (דהא הרא"ש פ' וי שנתו  
 מדנה למיגר דליה השלמותי ע"ש והנה הכ"מ  
 פ"ג דהגיגה ד"ה כ' דהיכא שנתמח לאחר שעלה  
 ע"ה כיון דחל עליו החיוז לריך להשלים איכ  
 הי"ד דרומתי) עיין רמב"ם ה' הגיגה פ"ג ה"ה  
 וכ"מ שם והמלא נבואר כאשר כתבתי ודוק  
 (ס) ואם נמשך אינינו עד סמוך לסוף  
 זמן ק"ש שהוא עד רביע היום כפי ערך השעות  
 של יום (כתיב לעיל בהלכות ק"ש ע"ש) ואם  
 התפלל כסדר יצבור הזמן של ק"ש יקרא ק"ש  
 בלא זכרות ואח"כ יתפלל כסדר ויקרא עוד  
 הפעם ק"ש עם הזכרות (עיין סימן י"ח ד"ס  
 קרא ק"ש שלא זמנה יקרא אח"כ עם זכרותי)  
 ואם נמשך עד לאחר חצונה שעות הזכרות  
 שטר דהיינו עם שקודם ז"ש לא יאמרם אף  
 שיש לו פנאי (עומא ר"ם ע"ה) וצ"ל  
 דבריו שם כיוון שאמרנו בגמרא לכל  
 אלו הזכרות זמן כתיב כשהולך מנעליו  
 מנכך כו' ואף שקי"ל בסימן מ"י דעל  
 לוך העולם הוא מנכך ואף אם ניעור  
 כל הלילה ומזכרים על זכרי העולם היינו  
 עד זמן קיינה שהוא שליט היום כמו בק"ש  
 עיי' ס"י י"ח וזאת זכרה התורה וזכרה שלא  
 עשני גוי ושלא עשני עבד ושלא עשני אשה  
 אותן הזכרות יצרך (ולא יניח תפילין עיין י"ד  
 ס"י שפ"ח) ויתפלל כסדר (ואלו הזכרות זמנו  
 כל היום ופנאי אחר הלוח אם נקבר יאמרם):  
 (ה) אם נמשך עד סמוך לזמן תפלה שהיא עד  
 שליט היום וכמו שכתבאר לעיל צדיני תפלה  
 ואם יתפלל כסדר יצבור זמן התפלה ויטריך  
 להתפלל ש"ע אחר שליט היום יתפלל באופן  
 שכתבאר לעיל צדין איחור לזכר לזית הכנסת  
 סעיף א' ואילך כסדר ע"ש הי"ד יתפלל כמבואר  
 שם דלא אף לו פנאי צדין להתפלל עם הזכרות  
 ידלף הי"ד ודלג צדין להתפלל ש"ע קודם שליט  
 היום ואם יש לו שעות יתפלל הקדום קודם  
 קודם כמבואר שם ואם השעה דמוק' לו שאם  
 יתפלל ומזכרה היוצר יטריך להשלים תפלה ש"ע  
 אחר שליט היום ואם יתפלל ש"ע לזכר לא יוכל  
 לנכך הזכרות ויזכר אור והאזהרה רבה ואמת ויזכר  
 עד גאל ישראל וכו' קודם שליט היום וחו' לא

ח"ר ס"י ל"ח): (ט) כל זמן שאינו נקבר הנות  
 אינו מולך מנעל וקנדל ואינו חייב צעטיפת  
 גראש אף אסור לו לישב או לישן על גבי המטה  
 אפי' כפוייה וכ"ש שאסור בתשמיש המטה ואסור  
 צרמינה וסיכה ושנחה ושאלת שלום ותקפורת  
 ובמלאכה אבל מותר ללכת מנחה ביתו והטעם  
 דודאי יותר נר הוא קודם שנקבר ומוטל לפניו  
 ולא התירו לו רק דברים שלריך לו לעסק  
 צרכי הקבורה כגון לילך מוח' לזיתו במגע  
 וקנדל לכן התירו לו אותן הדברים אף בשעה  
 שאין לריך ללצרי הקבורה ויתבאר אי"ה לקמן  
 בהלכות לידוך הדין: (י) מי שנתה תפיסה ולא  
 ניתן לקבורה אינו חל על הקרובים לא אינינו  
 ולא אצילות ומותרין אח"י בתשמיש (רמב"ן דה"ס  
 י"ד ס"י שני"ה) והא דגם אצילות לא חל עליהם  
 הוא מטעם דאצילות אינו חל אלא אחר קבורה  
 א' אחר שנתיאשו מלקברו דהיינו מסוברים  
 דעפסם שלא יקברוהו כלל כגון שהיתה הגזירה

דיני יציאת וברכתן

קודם לציטת הטלית קמן בבוקר אף על פי שדין עריין אינם נקיות יאמר:  
 הרני מוטן את גופי להתלבש במלבוש דמצוה:

כמב מהרי"ל מ' ש"כ וס' מהעטף אח"כ בעליה גדול בשחר כשלוש הט"ק יצוק הליגים ואין יוכל  
 לנכך אז נלי עינים ידים אף לזכר בלא זכרה וכשמכרך אח"כ על הגדול יפסוק בחדר מן הליגים של סקטן ויזיל  
 בצרכה א' לשנייה וני שאין לו רק עלים קמן יצרך עליו על מלוח לזית:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו  
 על מצות יציאת:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתהא חשובה מצות יציאת לפניך כאלו  
 קיימתי בכל פרטיה ודקדוקיה וכוונותיה ותר"י מצות התלוים בה אמן סלה:  
 מה מלאך נהרד כצדור וילאחו עומס רחם בעולמות העליונים הקדושים כשהוא יולא ונביחו לב"ס מנועף  
 בליגים ונוכסר בהפלין כי מפליג מלאך צו"ה ט"ק בכמה תקומה ואם נכנס לב"ס ואין לזית כבדור ואין הפלין בראשו  
 ולאחר שהתחם אל היכל קדשך ביראשך. הקב"ה אומר איה מורא:

גודל מעלת מצות יציאת אחר ר"ל בפרק המכלת וראיהם אורו וזכרם כו' שקולם מלוח זו כנגד כל  
 ששלוס יולם כו' וכמב מהר"ם זולמו אינו זוכה לאור העליון אבל ידחוהו אל מקום פתח הערוס. ובאורו לבית  
 זוכה האדם להענין מ"ו השכינים. ובו עמיד לקום להתייה המהים שאלמר ויטיבנו כמו לבנות. ואמר הכתי האמת  
 כי מי שאינו זהיר במלות לזית כשנפטר מן העולם מלבישים אותו בלבוש אחר שיועד בו אלא בעלי הדין ועל ידו  
 אחרים בו כונה מלאכי הנבל ומכניסין אותו בניהוס. וט"ק המכלת רשבי' אומר כל הזכיר במלות לזית זוכה ומקבל  
 פני השכינה כו' הנה האדם יראה לעינים מנאמרי' ה"ל גודל שכר גלותו זו גודל עונשו ר"ל לכן יזכר מלאך להספיל  
 בשמירתו מנועף בליגים בשבתך בפיך ובלכתך בדרך. וזכר שיעשה לזיוסיו חלוצים כל חלוצי מנ' פריכות  
 כמבואר צו"ה ט"ק פרטם פתח דף רכ"ה פ"ב ע"ש. ובעד טרחתך מנאל שם עוד שיעור ארכה לזית מרין עטר  
 אלצנען שליט גדיל ומני שלשים ענף וששיתם הליגים בחוליות דווקא מבוחר ג"כ בסקונים סימן י"ח דף ל"ב ע"ש ע"ש.  
 וכ"כ סה"ר ז"ל. וגם מזה אל הנח יד שיהיו הליגים מוטן כמול שמונה כמב בספרים וקודו כמול לזיוסיו מנ'.  
 ומסיי פיה ונכניס כי בכל המלות הידור מלוח עד שליט ובפרט במלוח זו כ"ל גודל מעלתו. וזכר מלאך בנקבי  
 סטלים שחופי הליגים הליון בו שלא יסוי למעלה מנ' אלצנעו ולא לעטע מנאך אהרל כי רבים אינם כזהרים בה  
 קודם שיצרך עיין בחופי הליגים אם הם שפרים ועיקר העיון ל"ל למעלה מן הקמרים מקום שהחופין מחובין נקב  
 סטלים כי אם נסמק שם חוט אחר סקול לכל הדיעות. כל המלות מנכך עליהם עובר לעשייתן. בעליהם לאחר ששם  
 של רשמו אלא שלא שם הליגים בידו ולא השליכו לאחוריו. ובתפילין אין לנכך אלא לאחר הנחה על הקיבורים קודם  
 טיקסור ופל הראש קודם שיהרד. יש לומר בציצית שיהיה בשם מורד"ר שמי ומשמעמקאל. וכ"כ בה"ס ג"ה

וי"ה שג"ל בציצית וכ"ה צדור רוח"ה:

וקודם הנחה עליהם ומפילין יזכר מלאך לומר פסוק (וי"ה נובס) עד (כוננה עלינו) ומן הכנסן לומר פסוק זס  
 קודם עשיים כל מלוח ומלוח כמבואר צו"ה ט"ק מ' יסור דף ל"ב ע"ש ח"ל ברעוהא הליא כו':



דרך החיים

סדר עטיפת המלית וברכתו

(בשעת בדיקת הלינים של עליה גדול קודם ברכה יאמר אלו הפסוקים)

בָּרַכְנִי נַפְשִׁי אֲתִיְהוֹה יְהוָה אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מְאֹד הוֹד וְהַדָּר לְבִשְׁתָּ:  
עֲטָה אוֹר כְּשִׁלְמָה נוֹטָה שְׁמִים בְּיַדְעָה:

(וקודם עטיפת העלים יאמר זה):

לשם יחוד קביה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם יה ברוה ביחודא שלים בשם כל ישראל:  
הריני מתעטף גופי בציצית וכן התעטף גשמתו רמ"ח אבריה  
ושם גידיה באור הציצית העולה תרי"ג וכשם שאני מתכסה בטלית  
בעולם הזה בן אובה לחלוקא דרבנן ולטלית נאה לעולם הבא ועל  
ידי מצות ציצית ינצלו נפשי רוחי ונשמתו ותפלתו מן החיצונים  
והטלית יפרוש כנפיו עליהם ויצילם כנשר יעיר קנו על גוזליו ירחף  
ויהא חשוכה מצות ציצית לפני הקביה באלו קמתייה בכל פרטייה  
ודקדוקיה וכנותיה ותרי"ג מצוות התלוים בה: אמן סלה:

ואח"כ יבקר הכרכה ומה עולה וככונה גדולה (אם לא ביקר על עליה קטן יכוין ללאה גם עליו בכרכה זו):  
בְּאֵי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּ לְהִתְעַטֵּף  
בְּצִיצִית:

ויניח הטלית על ראשו רחבו לקומתו ויעיל שתי לוליות הימניות לאחוריו ככתף שואלית ושהים האחרות יאחרו  
לכניו. כנאל כל הר' לזיה כדר שואל. ויעמוד כך מעטף כדי הילוך ד"ח לפחות. אח"כ יקירנו מעל סניו. ויאמר  
על ראשו כדרך ב"ח מהכסין ככסותו לפעמים בכסוי הראש פעמים בגלוי ראש. ונמלאו כל הליניות כגד פניו. ומחזיר  
לזיה אחס שכלר יעין לאחוריו. וכן אחס שכלר שואל לאחוריו. והעליה עבי לדין מונחה מקוסלה על כהפיו. כנאל  
וקסוב כנולה. כ"כ הגאון ר' יעב"ץ. וככהים איהא שררין להטעף עד פיו כעשימות ישמעאלים כדי הילוך ד"ח  
ואח"כ יטעף עד החזה פנים ואחור מ"ח סימן ח':

אחר עטיפת הטלית יאמר זה:

מִהֲיָקֵר חֲסִדָּה אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיהָ יַחְסִיּוּ: יְרוּן מִדְּשֵׁן  
בִּיהָ וְנָחַל עֲדֵנֶיהָ תִּשְׁקֶם: בִּי עֲמָה מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרָה נְרָאָה אֹר: מִשֶּׁךְ  
חֲסִדָּה לְיַדְעָה וְצִדְקָתָה לְיִשְׂרָאֵל לֵב:

(וקודם של פסוקים אלו רם ורב למקובלים ז'):

דיני וסדר הנחת תפילין וברכתו

כתב בחולע"י גדולה מלוח הפילין שכל המניחן עתה ימים שנאמר ויהי עליהם יהיו בו ואמר רבא כל  
המניח תפילין ומהטעם בלי לית וקורא ק"ש ומהכלל מוכנה לו שהוא בן עולם הבא ואמר אביי וערב אבי בו  
שאין גיהנם שולטת בו רב פפא אמר וערב אבי בו שכל עונותיו נמחלין לו: יזמר מלאו להדר אחר הפילין  
הזמר שרים שכתבו בקדושה כהרים וכתיבה מהם כי זה לשונו כתיבוקים היקון מ"ז דף פ"ב ע"ב ט"ח כל  
מאן דלחא תפילין על רישיה ועל דרועי קלא סליק בכל יומא לכל חיון מרכבו ואופנים וספרים ומלאכין דעונין  
על גלותין הנו יקר לדוקא דמלכא דאזיטו מאן דלחא תפילין דעליה אחר כ"י עכ"ל. ונראה להקרא אדם  
דיוקא דמלכא בהנחם התפילין לריכין להיום כשרים בהכלית: כתב החולע"י כל הדברים דש"י לריכין להיום  
מויבט והמטעם הרי זה מהפך העולמות ועקלקל הסדרים. ולריך לקרב פי"ז אל הניה שלא יקלן כנטיעות  
וכל המרחיק מרחק מעדן העוה"ס. ומיד יכס אוחס. והדברים דש"י ל"ל מעמוד ולא יכסה עכ"ל. הפילין  
בתיק אורן ימים ע"ה. וכתב הש"ס רועט שנסקה הכולן שלא יספרנה כלל וכלל שלא לעכב השפע: והספס  
לו רועט הסוך דמו וחלבו כהעניו כי הפך מערכות אלהים חיים

דיני וסדר הנחת תפילין וברכתו

מכ"ל חז"י יסבון האדם גדול מעלה הפילין. וכעת הכחש ע"י ישטו זרועו שואלו היטב כמנאר כז"ס פ"ט  
הל"ר דף כ"ה ע"ל מאן דלחא כ"י ורואי לארס כעם שימשה הפילין תן כק"ש כסקוק וקשרתם גם ככל  
הספס כעם שימשה כ"י או שיחשוב כמחשבתו שהפילין עליו יחשוב כוונה כוללת (תפילין אלו הם ארבע שאלתם  
יחי ויעיד וספולאחמו ממלרים) אך הכוונה היתה כש"ע. ולמען להגלל האדם שלא יקום דעמו מתפילין כדע  
הספס הגדול מ"י לכך הדפסתי הכוונה הנ"ל על ראש הדף בכל הספס:

קודם הנחם הפילין יאמר זה:

לשם יחוד קביה ושכינתיה בדחילו ורחימו ליחד שם יה ברוה ביחודא שלים בשם כל ישראל:  
הנני מבין בהנחת תפילין לקים מצות בוראי שצונו להניח תפילין  
ככתוב בתורה וקשרתם לאות על ידך והיו למטפת בין עיניך והם  
ארבע פרשות אלו שמעו וזרה אם שמוע וקדשו והיה כי יביאהו שיש  
בהם יחודו ואחדותו יתברך שמו ושגבור נסים ונפלאות שעשה עמנו  
בהוציאנו אותנו ממצרים ואשר לו הכח והממשלה בעליונים ובתחתונים  
לעשות בהם כרצונו וצונו להניח על היד לזכרון ורועו הנטייה ושהיא  
נגד הלב לשעבד בזה תאות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו  
ועל הראש נגד המוח שהנשמה שבמחור עם חושי וכוחותי כלם יהיו  
משועבדים לעבודתו יתברך שמו ומשפע מצות תפילין יתמשך עלי  
להיות לי חיים ארכים ושפע קדש ומחשבות קדושות בלי תרהור  
חטא ועון כלל ושלא יפתנו ולא יתגרה בנו יצר הרע וניחני לעבוד  
את יהוה באשר עם לבבנו: ויהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי  
אבותינו שתהא חשוכה מצות הנחת תפילין לפני הקביה באלו קמתייה  
בכל פרטייה ודקדוקיה וכנותיה ותרי"ג מצוות התלוים בה. אמן סלה:

עוד יאמר קודם הנחם הפילין:

הריני מניח תפילין של יד להביא כל העובים תחת יד יי שכינתא תתאה ותפילין של  
ראש להביא כל העובים תחת רשות השכינה עלאה ככתוב כי אתה יי עליון על כל הארץ  
מאוד נעלית על כל אלהים. ויהי נועם וגו'.

ואח"כ יניח הפילין על יד ויבקר ברכה זו:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּ  
לְהִנִּיחַ תְּפִלִּין:

ומיפך יכוון ז' כריכות על הזרוע ולא יזמר. ואח"כ יניח הפילין ע"י וקודם שנהקין יבקר.

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְּנוּ  
עַל מִצְוַת תְּפִלִּין:

ומיד אחר הכרכה יאמר:

בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכּוֹתָו לְעוֹלָם וָעֶד:

וכסנו המקובלים אחר שאמר ב"ש"כ"י"ל"י יאמר זה:

ומתכמתך אל עליון תאציל עלי. ומבינתך תבינני. וכחסךך תגדיל עלי. ובגבורתך תצמית  
אויבי וקמי. ושמן הטוב תריק עלי שבעה סגי המנוחה להשפיע טובך לבריותיך. פותח את  
ידך ומשביע לכל חי רצון.







הצית כולם חייבין במזוזת ואפי' התעוררו הדיוטין  
 שאין רבלין ללחא ולבא אלא באחת מהם (טס):  
 (יד) ונתק שיש לה פתח גדולה וכן הרחוב  
 שנוכחין שם יינות בחצרות גדולות ואפי' עומדת  
 סגורה ואין ושתמשין דרך אותה הפתח ויש לה  
 פתח קטן וכן הצית שנוכחין ויולאין זה תמיד אם  
 הפתח קטן ראוי למזוזת היא חייבת והגדולה  
 פטורה ושם שאין תשמישה זה לכניסה ויניחה  
 אלא לפעמים שנוכחין זה הציות גדולות ואין  
 זה תשמיש קבוע ובעלה הוא לגבי פתח קטן אלא  
 אם אין הפתח קטן ראוי למזוזת דיינו שאין  
 גבוה עשרה ורוחב ד' אפ"ש שנוכחין בקטן  
 אינה אלא כחור בעלמא והגדולה הוא עיקר  
 הפתח והיא חייבת והקטנה פטורה שבעלה לגבי  
 פתח הגדולה (סס): (שו) בית שיש לה שני  
 פתחים בקרן זווית הצית פתח אחד נפתח לגד  
 לפון ופתח אחד לגד וערב ובקדן זווית יש פנים  
 א' הנגדיל בין שני הפתחים אם יש באותו פנים  
 טפח לריב שני מזוזות היינו מזוזת אחת בניין  
 הבנייה לגד וערב ומזוזת אחת לריב לעשות  
 בפנים הנגדיל לחלל הפתח הפנוי ואם אין  
 בפנים הנגדיל טפח א"ל רק מזוזת אחת נפתח  
 הנוכחי בניין הכניסה ונפתח הפנוי א"ל ושם  
 דהפנים היו כוונן דליחא והיו כפתח א' בחלסקון  
 והיו גם לפתח הפנוי ונייני הכניסה (ט"ז סס):  
 (שו) השוכר בית בחוץ לחוץ על שלשים יום  
 פטור ומזוזת וכן הדך צבורה בא"ל אלא השוכר  
 בית בא"ל חייב חכף לעשות מזוזת וה"ם השואל  
 בית דינו כשוכר (סס): (יו) השוכר בית וכן  
 העכו"ם חייב במזוזת כמו בשוכר בית וישראל  
 אלא במקום דליחא לויחא לכנסה שיעליל עליו  
 העכו"ם שיעשה לו כישוף פטור ומזוזת (סס):

דין מקום קביעות המזוזות בפתח.

(א) כשקובע המזוזת יבדק אקבנא לקבוע מזוזת  
 וכשקובע הרבה מזוזות צפופם אחת נבדק  
 צרכה אחת לכולם [אלא שהחיינו אינו נבדק  
 ושם דחינו בא מזוזת לזונון (סיון דפ"ט)]:  
 (ב) איזו נוקוס קביעתה בחוץ חלל הפתח צפופה  
 הסמוך לחוץ (כדי שיפגע במזוזת תחלה א"ל כדי  
 שתשבור כל הצית וכן המזיקין) ואם שינה אינו  
 נעבד צדיעבד ובלבד שיניחה בחוץ חלל הפתח  
 ואותם שדריים צרכו של עכו"ם וחלל השער  
 הוא נגד הרחוב והדלת נפתח לחוץ חלל הצית  
 וירא להניחה בחוץ חלל הפתח שלא יגבו אותה  
 העכו"ם יכול להניחה במזוזת נגד חלל הצית  
 ובלבד שיהא צפופה הסמוך לפתח ולריב להניחה  
 בתחילת שליש העליון של גובה השער ואם הניחה  
 למעלה נזם כשירים צדיעבד והוא שיהיה רחוק  
 מן הנושקוף טפח אלא אם הניחה למטה ושליש  
 העליון אפי' צדיעבד פסולה ואם הפתח גובה  
 הרבה וכשיניח בתחלת שליש עליון תהא למעלה  
 נכתפיו לריב להניחה למטה ושליש העליון נגד  
 כתפיו (סס): (ג) לריב לקובעה ונייני הנכנס  
 ואין חילוק בין אם בני הצית איטרים אם לאו  
 לעולם לריב לקובעה ונייני הנכנס ואם קבעה  
 צפופה פסולה (סס): (ד) צצית שיש בו מדריס  
 הרבה שם פתוחים זה לזה ואין פתוח רק פתח  
 אחד לרי"ם חושבין דרך ינין ונייני הכניסה של  
 אותו מדך הפתוח לרי"ם (כן ושבע סס): (ה) וני  
 שחולק ביתו לשנים ובכל חלק פתח פתוח לרי"ם  
 או לחצר ובתחילת החולקות יש פתח נזם לזה  
 וצוה יש ספק איזו נעון ונייני לניחה או לציאה  
 אזלין צזה צתר היכר ליר היינו במקום שקורא  
 הליך שהדלת קובע בו היא הצית וברך שנוכחין

דיני איזה פתח חייב במזוזת.

(א) אין הפתח חייב במזוזת אפי"ם יש לו שתי  
 מזוזות ונושקוף וה"ם אם גוף הכתלים  
 שצדוק רביעית והנושקוף ג"ל ענוף הכתלים אף  
 שאין צהם מזוזות אחרות חשיבין לריב הכתלים  
 למזוזת ואם יש פתח צדוק הכותל ויש לה מזוזת  
 אחת ונושקוף וה"ם השני הוא קלם הכותל כזה [ ]  
 חייב במזוזת אלא אם הכותל עוצרת להלכה מן  
 הפתח אז אם המזוזת גדל ינין והכותל גדל  
 שגאל כזה [ ] לרי"ם פטור ולהרא"ש והטור  
 ורבינו ירום חייב ולכן יקבענה בלא צרכה אלא  
 אם המזוזת גדל שגאל והכותל גדל ינין כזה [ ]  
 לכיע פטור ומזוזת (סס בש"ד): (ב) בית שיש  
 לה מזוזות ונכאן ונכאן ורופס כוונן קשת על  
 המזוזות אם יש צבוס המזוזות " עפמים קודם  
 שמתחיל להתעגל אם יש רוחב ארבעה עפמים  
 עד שנגיע למעלה גובה מן הארץ וכן אפילו

סס ונייני קובעים אותה אלא צצית הפתחים  
 הפתוחים לרשות הרבים לא אזלין צתר היכר  
 ליר אלא יעשה אותה ונייני הנכנס ונשות  
 הרבים וכן הדין צצית שיש בו כמה מדריס וצצית  
 הצחים המילונים יש בכל א' פתח פתוח לרשות  
 הרבים או לחצר עושין הפתחים של הצית  
 הפתוחין לרי"ם ונייני הנכנס ארי"ם או נחלך  
 וצאלך הפתחים אזלין צתר היכר ליר ואם אין  
 היכר ליר אז אזלין צתר עיקר צפתים היינו  
 הסדקים האלמנעים שנוכחין לכל בית וצית  
 עושין המזוזת ונייני הנכנס נאלחו בית שהחדר  
 נפתח לו ואם יש חדר א' שנוכחין לשיניהם  
 עושין המזוזת צפתח אחד ונייני הנכנס לציית  
 אחד וצפתח הצ' ונייני הנכנס מן הצית הצ'  
 וצפתח שנוכחין בו מן הצית שלנו לצית המדורף  
 אף שיש מן הצית המדורף פתח לרי"ם אפי"ם לא  
 אזלין צתר היכר ליר וקובעין המזוזת צפתח  
 שנוכחין מן הצית לצית המדורף ונייני הנכנס מן

הנהגת הליכה מביתו לבית הכנסת

אם שוע שקורין לצי"הכ יאמר שמחתו באומרים לי בית ה' נלך:  
 ונלזה לרוך לצי"הכ וכשנחם שאקור לפסוק פקיעה גסה וי"ע לרוך לצי"הכ ויותר כדכתיב נרדפה לדעת אם  
 ה' וכתיב צצית אלהים נהלך צרה:

צעה הליכה לצי"הכ ילך צצרות ויכוון נוחשנחו בכל עת ההליכה צזה הלשון

אני הולך לבי"הכנ לעבוד את בורא יתי"ש:

כתוב צציהק נכון לחדם להתפלל ערס כנימתו לצית הכנסת תפלה קלרס זו

נדבות פי רצה נא יי ומשפטיך למדני. יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתהא  
 תפלתו צצולה וכה ובוררה מכל ערכוביא המבטל כוונת התפלה:

וכתב הרב הנויר שיאמר ז"פ (אם יפיה ונה נענום אהבה צצענוגים) וגם יכוון צזה השם קרע ש"ק

ובשלה כתוב שיש קבלה ופי אליהו ז"ל שיאמר הרבה פעמים צ' פקוקים אלו (אם המיד חוקר על המצב לא  
 תכנס. קפמים שאלתי ומורחק אהבתי):

כתוב צציהק יכנס צציהכ וכבר נודע מה שארז"ל שחייב אדם לנהוג עורא צציה כתי"ם ומקדמי סירחו  
 וגם זה הוא מה שאמר הכתוב צצית אלהים נהלך צרה ר"ל שירגש וירגע האדם בעלמו בהכנסו לצי"הכ עורב  
 פתחו עליו אף יכנס לצית אלהים יי. ודע כי זה הענין מועיל מאוד לפלימות האדם והשגת רוח"ק אליו.  
 והוא קודם שחכנס מתמנין נעט והשאל ותכוין ליכנס במורא ופחד לפני אלהים ארי"ם יתי שנו. ולא תכנס  
 צצעה פתוחם כתי שאינו ומיירא חיו. ועי"ם קודם שחכנס האמר זה הפסוק:

ואני ברוב חסדך אבוא ביתך (צצכות אצרכס) שנקרא איש החסד. אשתחווה אל היכל  
 קדישך (צצכות למק) שנעקד על גבי המזבה במקום קדוש. ביראתך (צצכות יעקב) שאמר  
 מה נורא המקום הזה. רבונו של עולם בזכות שלישי אבות אלו אבוא לבית הכנסת  
 להתפלל לפניך תפלתו ויבכותם תעלה תפלתו האביון לרחמים ולרצון לפני כסא  
 כבודך ותתנשא בחר על ראשך על ידי (צצצרות"ן) שר הפנים אמן סלה. וכשנכנס יאמר  
 בבית אלהים נהלך (ברנש) והוא גימטריא אב"ג יתי"ן שהוא חסד עליון ועמו אנו נכנסין  
 לתפיק שאלתיו ויכוין בכל יום לאות אחד משם הגי'.

בכל ה' תפלות בצי"הכ לריב לעשות כסדר הילל הארז"ל. ועי"ם לא כעלמי הנוסח מה נוכח והדפסתי  
 אותו אף שערערו זקנים ופקקו צזה:







מהקדמת מהרי"ע כ"ז

ואחריי לפניו. ונעשה רב מוזהק חסיד גדול כזה ודאי וכדאי לקנון עליו. וכילולו צו עלינו לבעל  
פי הכור ששאל למה ונתנועעים יהודים בקריאת העצרות. והסיד הסדר שאנו צעזעור העיר  
חוס הטבעי כ"י. ש"ע שהיא ונחה פסוע ימיני קדם שכל ונחגן חוסה. ולא ערער עליו. וכדברים  
האלה לאנו גם צוזהר הקדוש פי פנחס. י"ע צאריך ודברים הללו נוסכיינים לחסונה ה"ל  
וקייצום להיות אמת. כי צודאי נתעורר החוס הטבעי ע"י ההתנועעות והוא הנתעורר אל הכונה  
הכונה והתגורר ההתעוררת עליון [וכתב הנג"א סי' י"ח דעבד כמר ודעבד כמר עבד.  
ובלדד שיוון כ"י. עכ"ל: ובתפלות ניוטב אל יסווד לחוריו ולא עוטה לדדים ולא יפטיע  
רגליו ולא ירכיבם זע"ז. ע"ז סי' י"ח:] וחה צן אדם שים עייך אל הדברים האלה וקטרם  
על לוח לבך. והי יקבל צדקניים את תפלתו: עכ"ל הגאון מהרי"ע ז"ל:

ו"ל בעל הדעת קודם ז"ל צדקונה. דבר זה לריך להודיע לבני אדם שאנשי כנסת  
הגדולה שהיו צתלי צנין בית שני היו ק"כ חכמים גדולים וקלת ונהם היו כבאים כמו חגי  
זכריה ונלכפי. הנה סדרו לנו תפלתו להפלת והנה היו חכמים גדולים, והיו נקדרין התפלות ע"פ  
חכמה והבונה גדולה וסודות גדולות אשר כדעוים בתפלה שאין לשער. ואפילו אם נגלה אחד  
או שנים שזנניים קלת אינו אלא כעפה עין הים הגדול. עם כל זאת אם יתפלל האדם אותה  
תפלה סדריו על הסדר צלי הפסק כלל וכלל רק שנוכוין שהקצ"ה יקבל תפלתו ע"פ כל  
הכוונות שכוונו בהם אש"י כ"הו. הנה אותה תפלה נקראת שהקצ"ה יקבל תפלתו ע"פ כל  
המלאכים הנוונים על כל היכל והיכל ועל כל שער ושער ועולה לעולה למעלה עד רוס העולות  
ונעשה כתר לראש הקצ"ה ע"י המלאכים קושרי תפלתו של ישראל כידוע: עכ"ל:

סדר התפלות כשבא לבית הכנסת

מי אנכי שאזכה להתפלל לפני הקב"ה שהוא אל גדול ונורא  
ואנכי איש חוטא והבעסתי שמו הגדול במעשי הרעים ואנכי בשׁר  
ודם עפר ואפר ואיני כדאי וראוי להזכיר שמו הגדול הגבור והנורא  
ומקל-שבן להתפלל לפניו ולהזכיר שמו הגדול במה פעמים אוי לי  
איך אשא פני לעמוד לפני מלך גדול ונורא מלך מלכי המלכים  
הקב"ה עלת כל-העלות וסבת כל-הסבות אלא מפני רחמי וחסדי  
הגדולים שהוא מרחם על בריותיו ורוצה בתפלה ובתחנונים של  
עבדיו כמו שאמר קרוב יהיה לכל-קוראיו לכל אשר יקראהו באמת:  
רצון-יראיו ועשה ואת-שועתם ישמע וישמעם. שומע תפלה עדיה-  
כל-בשר יבאו:

תפלה לומר קודם כל תפלה כזכנכס לבית הכנסת:

רבון העולמים ארון כל הנאצלים והנבראים והנעשים אתה הוא יהוה  
האלהים יחיד המיוחד וישב המרומים ומשניה התחתונים אל לכל נמצא אלהי  
האלהים יחיד המרחם ואהב השבים לפניו בתשובה שליט בצבאות העליונים ותחתונים  
שומר דלי יהודיו ארון כל המעשים הבורח תפלת עבדיו:  
יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתפשוט ירך מתחת כנפי הכרובים לקבל  
את תפלותי ברחמים כי כוונתי בתפלה הזאת ליחודא קב"ה ושכינתיה ברחילו ורחימו ליחד  
שם י"ה ב"ה ביחודא שליט בשם כל ישראל לאקמא שכינתא מעפרא לגרום שפע  
בכל העולמות לתקן הניצוצות שנפלו בקליפה ולתקן כל הצינורות שנפלו על ידי בקליפה  
לגרום זיווג בארבע אחיות שם המיוחד לעורר מיון תתאין על ידי מצוה זאת:  
עוד תפלה אחרת נהרג האר"י ז"ל לומר אותה קודם כל התפלות כזכנכס לבית הכנסת:

אנא יי אלהי אל יעבב שום השא ועון והרהור רע את תפלתנו ותעלה לרצון למעלה  
עד עתיק יומין. אנא יי אלהינו תפשוט ירך מתחת כנפי הכרובים לקבל אותה ברחמיך הרבים  
ובצל כנפיך תסתירנה מכל הקליפות ותצוה למלאכך הממונים על התפלה כגודל חסדך  
להכניס תפלותינו לפניך ואל יהיו עוונותינו מבדילים בינינו לביניך ותתן בנו כח ע"י תפלותינו  
להכרית הקליפות ולטהר העולמות ולהעלותם מעולם לעולם ולהעלות את נפשותינו ורוחותינו  
נישמתנו ולטהרם מכל סיג

סדר התפלות כשבא לבית הכנסת

אנא יי זכני להיות מהשבים לפניך בכל לב הרב בכסני מעוני ומחשאתי טהרני ואל  
תטרוף עלי את השעה ותגהני לעבדך ולתקן את אשר עויתי ולמען אוכה לראות פניך  
ברכתיב אך צדיקים יודו לשמך ישבו ישרים את פניך ולא איעול בכסופא קמך אמן סלה:

עוד תפלה אחרת לומר בכל יום ויוזקדם ע"פ י"ב ותלות וסנע' מלאכים ושרים' וסנעס כוכבי לכם השמרמים  
כל ימי הסנוע כל אחד יומיו. וקודם יאמר למנלה דנגיטום (תהלים ד')

יהי רצון לפניך השם הגדול הגבור והנורא העוון והאמיץ האדיר והחזק היוצא מן  
המוזר הוה שבשם ששמעת תפלת מי שהתפלל לפניך בזה המוטור כן תשמע תפלת  
ותקשיב תחינתי ביום הזה (יום א) שמולו אריה. ומלאכו רפאל ומשרתו חמה (יום ב) שמולו  
סרשן ומלאכו גבריאל ומשרתו לבנה (יום ג) שמולו טלה ועקרב ומלאכו סמאל ומשרתו מאדים  
(יום ד) שמולו תאומים ובתולה ומלאכו מיכאל ומשרתו כוכב (יום ה) שמולו קשת ודגים  
ומלאכו צדקאל ומשרתו צדק (יום ו) שמולו שור ומאונים ומלאכו ענאל ומשרתו נוגה (יום ז)  
שמולו גדי ודלי ומלאכו קפציאל ומשרתו שבתאי:

יהי רצון לפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתחא שעה זו שאני עומד להתפלל לפניך  
על נפשי ועל נפשות ביתי שעת רחמים שעת הקשבה שעת האונה אקראך ותעניני. אעתיר  
לך והעתר לי וצוה למלאכך הממונים על ענייני בני אדם שיהיו עמי לעזור להועיל ולהציל  
והגן לבות בני אדם שיש לי עם עמהם לכל אשר אחפוץ. והשב רצונם לכל אשר ארצה.  
ובטל כל מחשבות שונאי והפר כל עצת אויבי ומלא כל משאלותי טובה ככהוב יתן לך  
כלבבך וכל עצתך ומלא ותהא עם לבבי בעת מחשבותי ועם ידי בעת מעבדי ותשכילני ותורני  
בכל דרכי ותצילחני בכל מהלכי ותשלח ברכה בכל מעשי ידי ואל תצריכני לירי מתנת בשר  
ודם אלא לירך הרחבה והמלאה ומעפר עניי תקימני ומאשפות דלותי תרוממני ותסמכני בידי  
גדיבותך ותסעדני בימין ברכותך ותגמלני חסדים טובים. ברוך אתה הגומל חסדים טובים  
אמן סלה:

עלמתי כספר דברי חכמים דמסא תתנס זו לאוונה קודם כל תפלה בין לשחיים בין למוסף בין למנחה בשבת  
זכ"ע וזכ"ע בראש השנה וי"ב בין כל תפלה ותפלה ונחיתה על פי ונה שכתנו חז"ל שיפלט כלנו נחטוין  
בכל הכוונות שנתכוונו להן אש"י כנסת הגדולה. הו היא תפלה:

רבון העולמים אתה ידעת כי בשר אנחנו ואין בנו כח ולא בשום בריה להשיג ולכוון  
מעלתך וגדולתך כמו שנאמר גדול אדונינו ורב כח לתבונתו אין מספר אף אם היינו  
יודעים צירוף שמותיך הקדושים וכוונות כל תפלה ותפלה לפי זמנה וכל ברכה שבתוך כל  
תפלה וכל היחודים והווננים של המדות העליונות הבאים על ידי התפלות והברכות כל  
שכן כי בשר אנחנו ולא בינת אדם לנו ואין אנו יודעים הכוונות האלו לא מהם ולא מקצתן.  
וכן יהי רצון לפניך יי אלהי ואלהי אבותי שיהא חשוב ומקובל לפניך תפלת (שחרית זו)  
או (מנחה ומעריב האלו) או (שחרית ומוסף האלו) כאלו נתכוונתי בכל הכוונות שנתכווננו  
בהם אנשי כנסת הגדולה ובכל צרופי שמות הקדושים מתוך תפלה זו (או תפלות האלו)  
ובכל היחודים והווננים הראוים לבא על ידי תפלה זו או (תפלות האלו) ותצורף מהשבת  
הטובה דרך כלל למעשה פרטיות לכל ברכה וברכה וכל שם ושם בפני עצמו בתפלה זו  
(או בתפלות האלו) ותעלה לפניך להיות עטרה לראשך עם שאר תפלות בניך הודושים  
ומכוונים כל כוונות שמותיך הקדושים הראוים לכל תפלה ולכל ברכה המעלים יהוד ויווני  
מדות העליונות וקדושה מעלה בכל העולמות אמן:

כספר כוונת האר"י ז"ל כספ קודם כל תפלה יקבל עליו וי"ע של ואחנת לרעד כעוד ויכוין לחשוב כל אחד  
מיתכאל כנסתו. אם יש אמה ליה מיו או חולה ככיסו או ככניו יתחפף בלשרו ויפלט עליו. חוסה סגולה  
אפסיס שתקובל תפלתו כחך תפלה כל ישראל. ע"כ יאמר בפה עלא:

הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעד כבודך:

כתנו העוקוללים קודם כל תפלה יאמר פסוק זה:

הביאה לי ציד ועשה לי מטעמים: ומנו רב נים

עוד תפלה אחרת לומר קודם כל תפלה:

יהי רצון לפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתכניע כל המקשרנים וכל הקליפות החיצונים  
המשוטטים בעולם ומעכבים את תפלותי לעלות לפניך כי יודע אתה שרצוני לשעות רצונך



סדר התפלות כשנא לבית הכנסת

אך שאור שבעיסה מעכב אותי לכן נעזר בהם שאל זיוקני ואל יקמרוני ואל יעכבו את תפילתי ואל ישלטו בי לא בנופי ולא בנשמתי ושתהא תפילתי מקובלת לפניך אמן וכן יהי רצון:

בשחרים קודם ספלה יאמר גמל עלה:

הריני מומן את פי כהודות ולהלל ולהתהנן את בוראי מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא והריני מתפלל תפלת שחרית בדחילו ורחימו בסוד אריה שחקן אברהם אבינו סבא קדישא ע"ה וליחדא השכינה עם הקדוש ברוך הוא בדוועא ימינא בשם כל ישראל: יאהרונ'הי:

קודם ספלה ונחה יאמר:

הריני מומן את פי להודות ולהלל ולהתהנן את בוראי מלך מלכי המלכים הקב"ה והריני מתפלל תפלת מנחה בדחילו ורחימו בסוד שור שתיקן יצחק אבינו ע"ה סבא קדישא שקריב את עצמו על גבי המזבח כשור ליחדא השכינה עם הקב"ה בדוועא שמאלא בשם כל ישראל: יאהרונ'הי:

קודם ספלה ערבים יאמר כך:

הריני מומן את פי כהודות ולהלל ולהתהנן את בוראי מלך מלכי המלכים הקב"ה ולהתפלל תפלת ערבית בדחילו ורחימו בסוד נשר שחקן יעקב אבינו סבא קדישא ע"ה שמעופף על בניו כנשר ליחדא השכינה עם הקב"ה בדוועין דימינא ודשמאלא בשם כל ישראל: יאהרונ'הי:

ובמקום שמתפללין מנחה ומעריב ביחד יאמר. להתפלל תפלת מנחה בדחילו וכו' ולהתפלל תפלת מעריב בדחילו כו':

לרפואה ולכל דבר יאמר

הריני מתנדב שמן למאור לעילוי נשמתו של רבי מאיר בעל הנס כדי שהקב"ה בוכות ר"מ בעל הנס יצילני לי ולאשתי מכל חולי ומכל כאב ונהיה בריאים דשנים ורעננים ושקטים ויצילנו מכל פורעניות ויארין ימינו לעבודתו אלהא דרבי מאיר ענני (פ"ט) אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי הנני ה' כי אליך אקרא כל היום עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך אמן סלה ועד:

תפלה קודם התפלה

ספלה זו יש לחזור קודם ספלה יקרא הרב הסקיד הנפוסקס איש אלהי מהר"ר אליעזר בעל המחבר ספר נועם אליעזר ז"ל:

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שומע קול שועת עתירת ומאזין לקול תפלת עמי ישראל ברחמי שתכין לבנו ותכונן מחשבותינו ותשגור תפלתנו בפינו ותקשיב אזניך לשמוע בקול תפלת עבדיך המתחננים אליך בקול שוועה ורוח נשבר ואתה אל רחום ברחמיך הרבים ובחסדיך הגדולים תמהול ותסלה ותכפר לנו ולכל הנלווים אלינו ולכל עם ישראל את כל שזוטאנו והעוינו והרשענו ופשענו לפניך כי גלוי וידוע לפניך כי לא במרד ובמעל חלילה וחלילה מרינו את פיך ודברי תורתך ובמצותיך כי אם מרוב היצר הבוער בקרבנו תמיד לא ינוח ולא ישקוט עד אשר מביאנו אל תאוות העולם השפל הזה ואל הבליז ומבלבל את מחשבותינו תמיד ואפילו בשעה שאנחנו עומדים להתפלל לפניך ולבקש על נפשנו הוא מבלבל את מחשבותינו תמיד בתחבולותיו ואין אנו יכולים לעמוד נגדו כי נחלשה שכלנו ומוחנו עד מאד וכשל כח הסבל מרוב הצרות והתאוות ומרוב טרדת הוסיף לכן אתה אל רחום והנון עשה עמנו כמו שהבטחתנו עיי נאמן ביתך והנתי את אשר אהוין ורחמתי את אשר ארחם ואמרן ח"ל אע"פ שאינו הנון ואינו כדאי כי כן דרכך להטיב לרעים ולשבוים כי גלוי וידוע לפניך אנקתינו וצערינו ושיחנו על אשר אין אנו יכולים לקרב עצמנו לעבודתך ולדבק לבנו בך באמת ובתמים אהה על נפשנו אוי עלינו מאד אבינו שבשמים ועתה תעזר נא רחמיך וחסדיך הגדולים והמרוצים עלינו ולגרש ולבער את יצרנו הרע מקרבנו ותגער בו שיסיר ולך מאתנו ואל יסית אויבנו להדיחנו מעבודתך חלילה ואל יעלה בלבנו שום מחשבה רעה הן בהקיץ הן בחלום חלילה כפרש בעת שאנחנו עומדים

תפלה קודם התפלה

בתפלה לפניך או בשעה שאנחנו לומדים תורתך ובשעה שאנחנו עוסקים במצותיך תהא מחשבותינו זכה צלולה וברורה וחוקה באמת ובלבב שלם כרצונך הסוב עמנו ותעזר לבנינו ולבב כל ישראל הנלווים אלינו ולבב כל החפשיים בחברותינו ולבב כל ישראל עמך ליהדך באמת ובאהבה לעבדך עבודה הישרה מקבלת לפני כסא כבודך ותקבע אמונתך בלבנו תמיד בלי הפסק ותהא אמונתך קשורה בלבנו כיתד שלא תמוט ותעבר מעלינו כל המסכים המבדילים בינינו לבייך אבינו שבשמים ותצילנו מכל המכשלות וטעות אל תעובנו ואל תשגנו ואל תכלימו ותהא עם פינו בעת החשינו ועם ידינו בעת מעבדינו ועם לבנו מעת מחשבותינו ותוכנו אבינו שבשמים אל מלא רחמים שניחא את לבנו ומחשבותינו ודבורינו ומעשינו וכל תנועותינו והרגשותינו הידועות לנו ושאינן ידועות לנו הנגלות והנסתרות שיהא הכל ביחוד אליך באמת ובתמים בלי שום מחשבת פסול חלילה וטהר לבנו וקדשנו וזרוק עלינו מים טהורים וטהרו באהבתך וחמלתך ותטע אהבתך ויראתך בלבנו תמיד בלי הפסק בכל עת ובכל זמן ובכל מקום בלכתנו ובשכבנו ובקומינו תבער חמדי רוח קדשך בקרבנו ונשענים תמיד בך ובגדולתך ובאהבתך וביראתך ובתורתך שבכתב ושבע"פ הנגלה והנסתר ובמצותיך ליהד שמך הגבור והגורא ותשמרנו מן הפניות והניאות ומן הכעס והקפדנות והעצבות והרכילות ושאר מדות רעות ומכל דבר המפסיד עבודתך הקדושה והטהרה החביבה עלינו ותשפיע רוח קדשך עלינו שנהיה דביקים בך ושנשתוקק תמיד אליך יותר ויותר וממדריגה למדריגה תעלינו שנוכה לבא למעלה אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב והזכות יעמוד לנו שתשמע בקול תפלתנו שנהיה תמיד נענים בעת שנתפלל אליך עלינו או על שום אחד מישראל עמך על יחיד או על רבים ותשמח ותתפאר בנו ונעשה פרי למעלה ושורש למטה ואל תוכור לנו הטאותינו וכפרט הטאות נעזרנו כמאמר דוד המלך ע"ה הטאות נעזרי ופשעי אל תזכור ותהפך עונותינו ופשעינו לזכות ותשפיע עלינו מעולם התשובה תמיד הרהור לשוב אליך בלב שלם ולתקן את אשר פגמנו כשמותיך הקדושים והמחורים ותצילנו מקנאת איש מרעהו ולא יעלה קנאת אדם על לבנו ולא קנאתינו על אחרים אדרבה תן בלבנו שנראה כל אחד מעלת חברו ולא חסרונם ושנדבר כל אחד את חברו בדרך הישר והרצוי לפניך ואל יעלה בלבנו שום שנאה מאחד על חברו חלילה ותחזיק התקשרותנו באהבה אליך כאשר גלוי וידוע לפניך שיהא הכל נחת רוח אליך וזה עיקר כוונתנו ואם אין לנו שכל לכזין את לבבינו אליך אתה תלמדנו אשר נדע באמת כוונת רצונך הטוב ועל כל זאת מתחננים אנחנו לפניך אל מלא רחמים שתקבל את תפלתנו ברחמים וברצון אכ"י:

תפלה זו נכון לומר קודם התפלה

בספלה זו יש מינוים סריס ונוסחאות טובים זה ככה זה ככה ונאנחו כההדפסס זו נרנו הנוסחא היחוד ככונה ע"פ ספר הזוהר דפוס מדויק נאור ונקובל בכל אלום העעריב:

פתח אליהו ואמר רבון עלמין אנת הוא חד ולא בחושבן אנת הוא עלאה על כל עלאין סתימא דכל סתימין לית מחשבה תפיסה בך כלל אנת הוא דאפקית עשר תקונין וקרינן להון עשר ספירין לאנהגא בהון עלמין סתימין דלא אתגליין ועלמין דאתגליין ובהון אתכסיאת מבני נשא ואנת הוא דקשר לון ומיחד לון ובנין דאנת מלגאו כל מאן דאפריש חד מחבריה כאלו אפריש בך ואליון עשר ספירין אינון אולין בסדרן חד אריך וחד קצר וחד בינוני ואנת הוא דאנהיג לון ולית מאן דאנהיג לך לא לעילא ולא לתתא ולא מכל סמרא לבושיין תקינת לון דאתקריאו גופא לגבי לבושיין דמכסיין עליהון דאתקריאו בתיקונא דא חסד דוועא ימינא גבורה דוועא שמאלא תפארת נופא נצח והוד תרין שוקין ויסוד סיומא דנופא אור ברית קודש מלכות פה תורה שבעל פה קרינן לה חכמה מוחא איהו מחשבה מלגאו בינה לבא ובה הלב מבין ועל אליון תרין כתיב הנסתרות ליי אלהינו כתר עלאה איהו כתר מלכות ועלייהו אתמר מניד מראשית אחרית ואיהו קרקפתא דתפילין מלגאו איהו שם מ"ה כוה"ו י"ד ה"א ו"א ה"ה א"ד איהו אורה אצילות ואיהו שקיא דאילנא בדוועי וענפוי כמיא דאשקי לאילנא ואתרבי בההוא שקיא רבון עלמין אנת הוא עילת העילות וסבת הסבות דאשקי לאילנא בהאי נביעו וההוא נביעו כנשמתא דנופא ואפיקת מנהון לנופא ובך לית דמיון ולית דיוקנא בכל מה דלגאו ולבר ובראת שמיא וארעא דאיהו חיים שמשא וסיהרא וכוכביא ומולי ובארעא אילנין ודשאין ונגתא דעדן ועשבין וחיין ועופין ובעירין ובני נשא לאשתמודע בהון עלמין ואיך יתנהגון בהון עלאין ותתאין ואיך אשתמודע בהון עלאי ותתאי ולית דידע בך כלל ובר מינד לית יהודא בעלאי ותתאי ואנת אשתמודע מעלאי















**יְרַבְרֵב יְהוָה וַיִּשְׁמַד: יָאֵר יְהוָה | פָּנָיו אֵלַי וַיַּחַד: יִשָּׂא יְהוָה  
 פָּנָיו אֵלַי וַיִּשֶׂם לִי שְׁלוֹם: וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָנֹכִי אֲבָרְכֵם:  
 אֱלֹהֵי דְבָרִים שְׂאִין לָהֶם שְׁעוֹר הַפָּאָה וְהַבְּבוּרִים וְהַבְּרָיוֹן וְהַגְּמִילוֹת  
 הַסְּדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה:  
 אֱלֹהֵי דְבָרִים שְׂאֵדָם אֵיכֵל פְּרוֹתֵיהֶם בְּעוֹלָם הָיָה וְהַקָּרָן קִנְיָת  
 לְעוֹלָם הַבָּא: וְאֵלֹהֵי הַן בְּבוּד אָב וְאֵם וְהַגְּמִילוֹת הַסְּדִים וְהַשְׂקִמָּת בֵּית  
 הַמִּדְרָשׁ שְׂתָרִית וְעִרְבִית וְהַבְּנִסָּת אֹרְחִים וּבְקִיר חוֹלִים וְהַבְּנִסָּת  
 בְּלָה וְהַלְוִיָּת הַמָּת וְעֵינֵי תַפְלָה וְהַבָּאָת שְׁלוֹם בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ וּבֵין  
 אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ וְתַלְמוּד תּוֹרָה בְּגִיד בְּלָמָּה:**

כמו שהוללם יעקב חי' אלהי נשמה הוא שנה והוא שנה ומהאם להשם יסדר שומרי לו נשמה כי בליה הנשמה  
 עולה לישן דין והשגן וכל מה ששמה ביום. ואם נולדה מחיבת הדין נותן שלא להחזיר לו נשמה ועם כל  
 זה ששם מחזיר לו הסדרן אשר הפך אהו. ואין מדפו וכשר הם שומרי הסדרן בלוי ונקולקל אלף מחזיר  
 לו נשמה ורשע הדין חרשים לנפשים. חנה עדה גדול על החיות הנפשים ולזה חנה אומרים ומה עתה ליעלה  
 שמי כי לרעות מוח שועלה עכשיו בכל לילה ומחזירין קן עתה ליעלה כשיגיע זמנו ליספור מן העולם ולהחזירה.  
 והחיות נכרכה הוכיח ע"כ. ויאמר בהתלהבות גדול. וישיה:  
 היחא ככתבים אשים שרוב ברא חי'ם זוכים לנשמה והלוי שיהיה להם נפש בלויים עכ"ל חנו וערכים ברכה  
 זו כי אין אדם שאין לו חלק נשמה כנשמה של אדמור אלהי עם שמו וכו' זה קודם שיאמר אלהי נשמה. בחול  
 ככה בקבר וכו' להגלל והחטא יעלב אוחיות נשמה עם שמו וכו' זה קודם שיאמר אלהי נשמה. בחול  
 יעלב אוחיות נשמה קודם שמו לנשמה ווי ששמו (ויכל) אזי ייביר כנשמה (כמשויכות) וככה הקולור עליה כשם  
 קטר רכב אלהי שהפך אחר נראה אלהי לנפיק יעלב כ"ל. וכשבת אוחיות שמו קודם נשמה והנה זכר ברכה זו  
 מדיגם הטוללה כנשמה מהם נפש ורוח וכשמה. נפש מעשיה. רוח מיליה. נשמה מעריאה זהו שאמר אלהי בראשה  
 היא בריאה. אלהי ירעה היא יורה. אלהי כשהיה היא עשיה. וכן החכר אלל אדמור ויברא כן זהו בריאה ויבר  
 כן זהו יורה. ויש כן זהו עשיה. על זה נאמר נשמה אדם:

**אֱלֹהֵי נִשְׁמָה שְׁנַתָּה בִּי טְהוֹרָה הִיא אִמָּה בְּרֵאתָה אִמָּה יִצְרָתָה  
 אִמָּה נִפְחַתָּה בִּי וְאִמָּה מְשַׁמְרָה בְּקַרְבִּי וְאִמָּה עֲתִיד לַתְּלָה מִמֶּנִּי  
 וְלִהְיוֹתָ בִּי לְעֲתִיד לְבָא: בְּלִיזְמֵן שְׁהַנְשִׁמָּה בְּקַרְבִּי מוֹדָה אֲנִי לְפָנֶיךָ**

כוונות פשוטות

(טהורה) כי נשמת טהור חלבה. (ואתה נשמה בקרבי) שלא חלה מהגוף עד בא עם דבירי (לעלה מנני) ליום  
 הניחה. (לעמד לבא) להחיים הנפשים. (הנחזיר נשמה בו) אני נותן לך הרהא עלוונה על מה  
 שהחזרה כי נשמת וחי נחונן באמונה בלויים שיהיה שמה המה הנפשים ונחיה עד סוף כל הדורות. יש שישפיה לתי  
 עולם ויש מי שיהיה לרדוף עולם עכ"ל בנדרתן הגדולים בזה שחכיר והדע כל נשמה וכשמה לישן בגוף שלו אף  
 שהנפשים כבר נקבדו וכמה אלהים שנה. וכמה אלהים ורכבות נופים עד אין ונספר שהעברו עלוונתיהם אלו  
 עם אלו ואחת ימי חכיר ותחבר עלם אל עלמו של כל גוף. ותמן בכל גוף נשמה השקי' לו. ומי יעלה בנדרותן בזה:

פירוש

**יְרַבְרֵב יְהוָה וַיִּשְׁמַד:** (יבקר) שימברו נכסין (וישמך) שלא יבוא  
 עלך שודים: (יָאֵר יְהוָה) יחל לך פנים שחוקים: (ויחיד)  
 יסן לך שון: (יִשָּׂא יְהוָה) יכנס כעסו: (הרצון) עולה ראוי  
 אף לה שיעור לזמי שנים: (וַיַּחַד) בן לעניים בן  
 לעשירים: (וַיִּשָּׂא יְהוָה) נו יונם וליה: (ועין)  
 טללה) כוונה הגב בהפלה: (וַיִּשָּׂא יְהוָה) כן. עשי' חס  
 בל לדי כל המעשים: (טְהוֹרָה הִיא) ענקוס טהור  
 חלבה: (וְאִמָּה מְשַׁמְרָה) שלא טלח מן הגוף עד עם  
 כְּרִיךְ מִבְּרַךְ עַל הַחֹרֶה אֲשֶׁר צָחַר כּוֹ וַיִּמָּד לְרִיךְ שִׂיאָמֵר קוֹדֵם שִׁיעֵלָה חֹרֶה הַכְּסוּק יִבְרַךְ (וַיִּשָּׂא יְהוָה):  
 (א) הַנִּשְׁמָה קוֹדֵם אֲשֶׁר הָיָה יִמְנֵר אֱלֹהֵי נִשְׁמָה עֲתִיד לְהַמְחִין עַד  
 עֲלֹת הַסֶּפֶר וְאִלּוּ לֹוֹר פֶּעַם שְׂכִיחַ צְבוּק אִשִּׁי כְּשִׁישׁ עוֹד הַפֶּעַם (עַ"ס מ"ז מ"ז ע"ז טור  
 ז"י) וְהִמָּה כְּשִׁהָה דַּעְמוֹ שֶׁלָּא לִישָׁן אֲבָל כְּשִׁדַּעְמוֹ לִישָׁן עוֹד אֲחִיכָּ לֹא יִמְנֵר כְּשִׁשְׂכִים צְרַח אֱלֹהֵי  
 (s. e.)

**יְי אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי רַבּוֹן בְּלִיַּהמְעֵשִׂים אֲדוֹן בְּלִיַּהנְשִׁמוֹת: בְּרַךְ  
 אִמָּה יְי הַמְּחַזֵּיר גְּשָׁמוֹת לְפָנֶיךָ מֵתִים:**

ח"ל הז' הק' פ' ואלו דף כ"ח ע"ל. א"י"א ספח רוחם דלינון דלמריין דלא זמין קוב"ה לחי'א ומי"א וסל"ך  
 יתעבר ומי"א בריה חרפ"א. יימון ויחמוץ לינון עשפין מיבי'א רחיקין ומאורייתא רחיקין עניס. בידי דלמריין ס"י  
 תוער'א אע"א יבישא וקוב"ה לטוס שעתא אהדר ליה בריה ומשי'א ברוחא ונופא כ"ו. לכן אל יתעוף ברכה זו אף יכונ  
 כ"כ"ל. וישמה ש"ע על גודל חלסומו ימי' כי עיקר הסודא והשבת היא השמחה שכלבו:

הנה ראוי להעיר לב האדם שכל ברכה וברכה אשר יוליא מפיו הויה ברעוהא דלכא ודך שנה והודאה ולא  
 יבך הברכות כעלום אנשים ונלומרה ונקוט הלי כלל'א בייך שכל ברכות שהקנו אנשי כנ"הג הטעם פשוט בהקב"ה  
 לבר קודם בעלומות עליונים הוא הדבר הזה שיזכור האדם בכל עם ובכל רגע כעבורא ימי'ם ובחללהומו. א"כ יש להחזיר  
 בכל ברכה שחל'א מפיו שמן כנחשכחו שנה והודאה להש"י כפי שחכות בעני'ה אלל כל ברכה וברכה ואז מויליא כל  
 כלבו להבטח ויראחו ימי'ם שזהו עיקר מקון הברכות וכן ראוי לאדם אחר שקיים ברכה א' לא יתעוף לומר לויכף ברכה  
 ז' אלל ימתין וימן שנה והודאה להש"י בענין הברכה שקיים בכל שלם אח"כ יתחיל ברכה שניה וכו' וכו' שכל כוונת  
 ששעיות שחכו כן אלל כל ברכה וברכה אין אדם יכול להפטר מהם. שכלתי כוונתה חנה נקראת ברכה כלל. גם  
 כיוון ששמה ברכה או בהפלה זו מקון גדול בעלומות עליונים:

**בְּרַךְ אִמָּה יְי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַנּוֹתֵן לְשִׁבְעֵי מִינָה  
 לְהַבְּחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה:**

הנה בברכה זו ימן אל לבו נשמה עלוונה על שברא חומו הנורא בחוק עדה בני ישראל עם קדוש להדיק בחלוחיו  
 יסבך שמו ולא ברא חומו בין העברים ויהי משתהוה להמה וללכנה ולא היה יודע כלל מהבורא ימי'ם גם לא היה  
 יודע כלל מהורמו הקדושה והגדל שמתחן עד שאנשם הסבטל עלי'אחו הגשמי מרוב השקוה בחלוחיו ימי'ם. וישיה.

**בְּרַךְ אִמָּה יְי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׂלֵא עֵשְׂנֵי גוֹי:  
 בְּרַךְ אִמָּה יְי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שְׂלֵא עֵשְׂנֵי עַבְדְּךָ:**

כוונות ישרות

(שכ"ו) ע"ה בני' מלאך בבריאל כחכ"י. ובמ"ק ב"כ  
 ינועריאל בבריאל וכי החוללעט יעקב שכ"ו הוא  
 ההרנגול כי רוח לפוני' ונשכח בחלות הלילה ודופקת  
 בכנפי ההרנגול וקורא. והנן כי כעת הברכה על ש"ס זו  
 רוח אחרת שמעורר אותה כי לא מלבו דוע כי רוח לפונית  
 מנשכח בחלות הלילה ומביע לצר השמנים לפני הגבורה  
 ה'יקרא בבריאל ונותן ששה קולות. ואחר קריאה זו מברית  
 כל נעשה בני העולם. שסקת הסופר כנחמיו וכוחת ביום  
 כל נעשה העו"ה ומכריז בליה. ומההעוררת הרוח שהוא  
 עד אל עולם השפל עד כנפי ההרנגול הנקרא גבר. ע"ש  
 הגבר העליון שנה אליו הרוח ממנו. וכשמה שהגבר העליון קורא לנעלה. כל מרכנולי עולם קוראין. ולפי שברוש  
 הסוף כהנה בו בינה לזה חנו מברכין ברכה זו:

פירוש

צ"ל בדרך: (לעלה מנני) ליום הניחה. א"כ לייך  
 להחזירה לו טהור כמו שכתבה: (לעמיד לבא) להחיים  
 הנפשים: (לפגרים נפשים) שהשינה אחר נששים בנייה.  
 זוג מורה לחיים הנפשים לעמיד לבא: (לשכ"ו) הרנגול  
 קרא שכ"ו. ומברכין על בינה שחל'א מלכי בני אדם  
 שיעמדו לקולו מנעמן: (עבד) שאינו בעלום עשה ששזמן  
 גרמא ואחור כגם ישראל:  
 י"ל אפי' לא שנוע קול חרנגול ודוקא בייך לאחר חלות חלל קודם חלות אפי' שנוע לא ילא וליך  
 לברך פעם שנית (צ"ל"הט ס"י ע"ז): (ב) אפי' צמדבר שאינו שנוע קול חייצ לברך. גם  
 חרש בייך ברכה האותן לשכ"ו בינה: (ג) אם קידם ובייך שלא עשני אשה אפי' בייך אח"כ שלא  
 עשני גוי ושלא עשני עבד (אחרונים ס"י ע"ז וכן נסתבר) והיה קידם ובייך שלא עשני עבד  
 קודם שלא עשני גוי ע"ע בייך אח"כ שלא עשני גוי (ע"ז וי"א וי"א ס"י ע"ז):

דרך החיים דיני א"נ ושאר בה"ש

כשננה רק יאמר בלא עם ונלכות ואח"כ כשישן  
 וישכיס שנית יאמר עם עם ונלכות: (א"ר ס"י  
 ע"ז אות י"ג) וכו' לומר בלא עם ונלכות:  
 (א) הנשכים קודם אור היום לא יבך ברכה  
 אשר נתן לשכ"ו בינה עד שיאיר היום ואפי'  
 שנוע קול חרנגול יש לומר לכתחלה ובדיעבד  
 י"ל אפי' לא שנוע קול חרנגול ודוקא בייך לאחר חלות חלל קודם חלות אפי' שנוע לא ילא וליך  
 לברך פעם שנית (צ"ל"הט ס"י ע"ז): (ב) אפי' צמדבר שאינו שנוע קול חייצ לברך. גם  
 חרש בייך ברכה האותן לשכ"ו בינה: (ג) אם קידם ובייך שלא עשני אשה אפי' בייך אח"כ שלא  
 עשני גוי ושלא עשני עבד (אחרונים ס"י ע"ז וכן נסתבר) והיה קידם ובייך שלא עשני עבד  
 קודם שלא עשני גוי ע"ע בייך אח"כ שלא עשני גוי (ע"ז וי"א וי"א ס"י ע"ז):



ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שלא עשני אשה :

כטוים אומרת ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שעשני בראוני :

בתיבת ברכה זו ופקח עינו אף שאמר כל הכחות בעוים כגודות וכוון בום להראות גבורתו וי"ש כדריאת עינים שיכול להעני עינו ולפתוח כשיראה שהיא קממה ופלא לבד מהכמה ופלא מהעני' שס עינו כשר ומאודין מאד כחור ופלא כזה :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם פוקח עורים :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם מלביש ערמים :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם מתיר אסורים :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם זוקף כפופים :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם רוקע הארץ על-המים :

עפי' רמז (כל זכרי) עם המלות בני' ז'ם מעל'י וסנדל'י . ס"ז . ועפי' הארץ ז'ל און לומר ברכה זו בע"כ וי"כ ויש לזה טעם ע"פ סוד ג"כ :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שעשנה לי בל-צרפי :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המכין מצעדי-גבר :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אוזר ישראל בגבורה :

כוונות פשויות

(שלא עשני אשה) אף שהיא אף כהיא פטורה מלמוד התורה ונע"ט שהומן גרמא לכן אני נותן לך הודאה על זה שקדשת אוני כמלות ובלמוד תורה ה'ק' : (זוקף עורים) אני נותן לך הודאה על הטובה גדולה שקחת עיני לראות ובכן וי"ר שהפקח עיני השכל לראות בדבר הנאות ועיני מלאות ברע : (מלביש ערומים) אני נותן לך הודאה עלומה על לבישת בגדים ועוד שהלבשת אותנו בגדי ישיע אמונת חורתך . ובכן וי"ר שלא נמוס מאמונתנו כל יעונו ויחיר בגדים הלאים מעלנו ממהסבות רעים ולא רחוק אותנו משניו : (מתיר אסורים) אני נותן לך הודאה עלומה על שכולנו ישב ושהתרת מאסרינו שיהיו מוטל על ערש כעת נוסף ביד טעומה שבולעת עלי ובכן וי"ר שתתיר מאסרינו מ"ה"ר : (זוקף כפופים) אני נותן לך הודאה עלומה על זקופת גופי . ובכן וי"ר לון שתוקף מבצ"י כשיפת קומתנו בין העכו"ם ויריס אותנו כשעלות מרתנו וקיום מלותיו ויתקדם שמך בעולם : (רוקע הארץ על המים) אני נותן לך ית"ש הודאה עלומה על אלהותך און הארץ קף על התסוס בהאמנתך ית"ש ועי' אני יוכלים להביט רגלנו על הארץ ועשית כל זה כדי שיוכל האדם לעשות לרכיו בקיום דת וכן מזה ללכת בים : (המכין מצעדי רגלנו) אני נותן לך הודאה עלומה על גודל אלהותך בהמנתך שכלתם שבראת באדם איברים וחוליות שברגלים שמהם באים ההלך . ויהי לון שתיקן לעדיו ללכת בדרך לא וכאל : (שעשה לי כל זכרי) אני נותן לך הודאה עלומה על שלא עשית חסדיך ממני מיום היותי ונתת לי זכרי וזכרי ביה : ויחודד את נותן לך ית"ש הודאה עלומה על שנתת לי מנועים . שבהם אני אוכל לעשות כל זכרי : ואני מאמין בהאמונה שלימה ואמתות על העתיד שלא תעזוב אותי כל ימי : (אוזר ישראל בגבורה) אני נותן לך הודאה עלומה על שהדבקת אותנו עם קדוש לאלהותך כדבוק האוזר בנתי האים ונתת לנו חורתך הקדושה שנתת מגד הגבורה כדכתיב אש דת . והיא האוחזת אותנו גלותנו :

פירוש

(אשה) . שאינם ג"כ נע"ט שז"ג : (פוקח עורים) . כמו ונפקחו עיניכם . ובכן וי"ר שהפקח עיני השכל לראות בדבר הנאות . והעבר עיני מלאות ברע : (מתיר אסורים) . שאיבריו היו ככאסורים כל הילתם : (זוקף כפופים) . שאינו זוקף קומתו כשיוני : (רוקע) . נותן שמה הארץ על המים ונלחית ונעל ליד על הארץ : (כל זכרי) . ז"ל שער השמים : ברכה זו היא כד כיום מאמינים . וזריך לתת טוב טעם ודעת השייכות לנפילת מנועים ברכה זו . וקבלתי ממורי הגאון הכבוד מורכ"ל שבענין הוא כפי מה שאמר דה"ע במעלות האדם ותחסרתי מעט מאלוים וגו' תמשולו כמעט וידך כל מה תחת רגליו לזים וללפס וגו' הכוונה כי הקב"ה ברא ד' מדרגות בנפשו' זו למעלה מן . א' הדומם . ב' הנוחם עליו ויונק ממנו . ג' בעלי היום שולט על הנוחם ואוכלים אותו . ד' מי מדבר הוא האדם המושל בבעלי חיים ואוכלים ומשתמש בהם ועולה . וזש"ס כל מה תחת רגליו . ר"ל מאחזת מושל בע"כ לזים וללפס מכ"ש שמושל בנפשו וזאתה שמושל בהם ועולה . וזש"ס כל רגלי האדם . וכשלושת האדם הטוב מהבדלים לעשות מנועים למדוך קף רגליו מראש ביתר מנאר שהוא המושל והכל תחת רגליו ממש . ומגד הממשלה הוחת נמלא מנאר שטעמו לו כל הרכסם שהיו מושל הוא בכל מה שיש בעולם ע"כ כשנועל מנועיו מברך שטעם לי כל זכרי . ע"ל דה"ח ושפתים יק : (אוזר) . חוגר :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם עוטר ישראל בתפארה :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הנותן ליעף פת :

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המעביר שנה מעיני ותנומה מעפעפי :

להרחיק החלומים ומחלונותינו הארצי ז"ל :

ויהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתתירלנו בתורתך ודבקנו במצותיך ואל תביאנו לא לדי חטא ולא לדי עברה ועון ולא לדי גסיון ולא לדי בזיון ואל תשלט בנו יצר הרע ותרתיקנו מאדם רע ומחבר רע ודבקנו ביצר טוב ובמעשים טובים וקפה את יצרנו להשתעבד לך ותגנו היום ובכל יום לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובקעיני כל רואינו ותגמלנו חסדים טובים : ברוך אתה יהוה הנומר חסדים טובים לעמו ישראל :

להרחיק החלומים ומחלונותינו הארצי ז"ל :

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי ואלהי אבותי שתפילני היום ובכל יום ויום מעני פגים ומעוות פגים . מאדם רע . מיצר רע . ומחבר רע . ומשכן רע . ומפגע רע . מעין הרע . ומלשון הרע וממלשינות : מערות

כוונות פשויות

(מאדם רע) יריס יתכין יאכיון יל יעך יריס יעני : (עוטר ישראל בתפארה) אני נותן לך הודאה עלומה על שאדם מהפאר בני בהמידות (כח"ש ישראל אשר בך אתמחא) ומסרה שכינת הקדושה עלינו לבד ושעטרנו בגלום והוקים אשר בהם אהנו נעשרים ענרת תפארת מנוכחתי הסורה : (הנותן ליעף פת) אני נותן לך הודאה עלומה על שאני מפקיד כשנתי בערב ביד עייפה בין מעסק ההורה בין מווללכתי . ואם כשהעיד מחדש כחי ורומי בכל בקי . ובכן ימי רלון שחתנו בנו כח לעסוק בחורה ובמלות להפיק רלונך : (המעביר שנה מעיני והטווח מעפעפי) אני נותן לך הודאה עלומה על שהעברת סינה מעיני על ידי רחילם פנים בתי . ועוד שהעברת חנוכה רעיוני שהיו לי בהיותי על מעמי ומהם בי שכל להבין מורכב . לכן אני מהפגל ימי רלון כחי . והלוקט מסדר היום ומיסוד תפארת העבודה : (שמתירלנו בחורתך) אף שהטוב והרע נוקרין בידינו אף חסיעו אהנו כחיות לנו הרגל בחורתך . ואע"פ שהתירלנו בחורתך ודבקנו בחלונותיך בקשתי . אל תביאנו חסדך אף שחין חורתך להניח את האדם לדי כך . אף חרז"ל הנא לעמא מוחזין לו . על זה אנו מבקשים שלא נחלא פתח פתוח : (בזיון) . ואם רלונך להביאנו לדי גסיון . הסיס עמנו לחוקנו ולחולנו בקדושה וזכרתי כשנעמד בגסיון ולא יושק עמנו בזיון : ובשחזרה אהנו לשליווח הסורה והעלום . זה ירוע שכל הגדול מחסירו יליו גדול מעני לכן בקשתנו (ואל השלט בני ילשר) שלא ימגרה בנו בענין שנעשה חיו הרע בעיניך . והרחיקנו מחדש רע ומחבר רע) שחס המנועים והעכבים ונלכוח אל השלימות . (הדבקו ביעיני כחי) שחזרון לנו דרכים הנכונות לדי חלונות : (וכך אף ירנו כחי) חן לנו הכניעה בעיני שכולל כדחורתינו לעשות טעויות לטעור כך . לחן ולחסד כחי) שלא יהא שום קעורו עלינו מיום חילוני חן גשמי חן רוחני . ועוד שלא אכזב לדי שום קטטה וקפאה ושנאה על שום ברית . (והגמלנו חסדים טובים) חסדים שאינם מנועשים זכיווח . כמו שהיה ירא יעקב אבינו עיה שמה כשמענו זכיווח :

(מעני פגים) שאתה לא יעמו פגים כנגדי ויכולו לדיי חקלה עיי חיו : (ונועמות פגים) שלא אעתי פני נגד אחרים ואכזב לדיי חקלה חיו : (מחדש רע) בלעל בעל מרומם ומחננות שלא אוכל להלל (ומחבר רע) כחי

פירוש

עוטר . לשון עטרה שאקור לילך בניתי הראש : [ליעף פת] שחרם עיף ויגע והולך לשון ומפקיד כשנתי ביד הקביה ומחירה כשהיא שקטה : [המעביר שנה מעיני] היא חרונה שחוק העינים : [והטווח מעפעפי] הוא נים ולא נים פיר ולא פיר שאינו אלא כמעטפים ואפי' במקום ומנוחה : [שמתירלנו בחורתך] ואע"פ שהטוב והרע נוקרין בידי ארם כשחז"ל הכל בידי שמים חן עיי . עיי' אנו מהפגלנין שהקביה יקיע לנו לעשות הטוב כח"ש דש"ה הע לני אל עזמוך ועדי שחז"ל הנא לעבר מחסיונין לו . וזהו ישיא חס"כ : [הדבקו בחלונותיך] עיי' דבקה נעשו וגו' . והחלונות מניח לדי מנוחה : [ואל תביאנו לא לדי חטא] אף שחין חורתך להניח את האדם לדי כך . אף חרז"ל הנא לעמא מוחזין לו . ע"ז אנו מהפגלנין שלא נחלא פתח פתוח : [העלן שנה] : [ועון] מויד : [גסיון] כשעשה איוב ולגריס . כי שחא לא אעמור בגסיון : [מעני פגים] כגרי : [ונועמות פגים] לי נגרה . כי עז מים לניחוס : (s. s.)



שָׁרָךְ. מִשְׁנֵאת הַבְּרִיּוֹת. מַעֲלִילָהּ. מִפְּתוּתָהּ מִשׁוּנָה. מִחֻלָּאִים רְעִים. מִמְּקָרִים רְעִים. וּמִשְׁמֵן הַמִּשְׁהוֹת. מִדִּין קָשָׁה וּמִבְּעַל דִּין קָשָׁה בֵּין שְׂהוּא בֵּן בְּרִית וּבֵין שְׂאִינוּ בֵּן בְּרִית. וּמִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהֶנֶם:

גדל ועלה אע"פ שהקדש עובד בוסיק ח"ל לא חס עליו ונעטל ונחטא מן בני אנוש כקרבן דעקידה לפק כח ועקידה יחזק מעליה לישראל לאסורא ליה ככל יומא בגלותא. דתנין עליהון וכל מרעין בישין. וקלא כסיק וזמר אל טעם לו עאלוה. הכות אבוהון יגן עליהון ומרעין בישין עכ"ל: גם בוסיק ונחטאים ונכחארי:

ח"ל עסיק פרעה עקידה יאמר בכונה עלותם וסיים עיניו ולבו עד כונה ונעטת עבודת הסיי סאכרסה אכינו נמר כלבו ושהו לטחוט כן יחידו אשר אהנו יוסר עמנו והעלנו עולה וילחם בן לוי סנה סבר וקבל ברטון נמור. ובמירוס יאמר על קלותו בעבודתו יחיס ויסעודר ליזכר עכ"ל וסנהא לידלם ססיים עכ"ל וסארי ז"ל כתב לאמר פרעה עקידה ע"ס עונות שפוטם סארום וככותם סעקידה יוסר עונו סם עכ כספונה סלימה עכ"ל וזמר סהחייט סקורס אמירסם וסלסחיריס סך כסנה ויזע יאמר סעקידה כלל סהחייטה. ככר נכסרל נע"ל סהחירי ז"ל לקרות כעעוים וישי:

אלהינו ואלהי אבותינו זכרנו בזכרון טוב לפניך ופקדנו בפקודת ישועה ורחמים משמי שמי קדם וזכר לנו יי אלהינו אהבת הקדמונים אברהם יצחק וישראל עבדך את הכרית ואת החסד ואת השבועה שנשבעת לאברהם אבינו בהר המוריה ואת העקדה שעקר את יצחק בנו על גבי המזבח ככתוב בתורתך:

וַיְהִי אֶתֶר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נָסָה אֶת-אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הַגֵּנִי: וַיֹּאמֶר קַח-נָא אֶת-בְּנִי אֶת-יִחִידְךָ אֲשֶׁר-אַהֲבָת אֶת-יִצְחָק וְלֶךְ אֶל-אֶרֶץ הַמִּדְבָּר וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אֶהַר הַהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִי: וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת-חַמְדוֹ וַיִּקַּח אֶת-שְׁנֵי גַעְרָיו אֹתוֹ וְאֶת יִצְחָק בְּנֵו וַיִּבְקַע עֲצֵי עֹלָה וַיִּקֶּם וַיִּלְךָ אֶל-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר-אָמַר-לוֹ הָאֱלֹהִים: בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת-עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת-הַמְּקוֹם מֵרְחֹק: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל-גַּעְרָיו שְׁבוּ-לִכְּם פֹּה עִם-הַחֲמוֹר וְאֲנִי וְהַנַּעַר נִלְכָּה עַד-כֹּה וְנִשְׁתַּחֲוֶה וְנִשְׁבַּח אֱלֹהִים: וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת-עֲצֵי הָעֹלָה וַיִּשֶׂם עַל-יִצְחָק בְּנֵו וַיִּקַּח בְּיָדוֹ אֶת-הָאֵשׁ וְאֶת-הַמַּאֲבָלֹת וַיִּלְכֹּו שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיֹּאמֶר יִצְחָק אֶל-אַבְרָהָם אָבִיו וַיֹּאמֶר אָבִי וַיֹּאמֶר הַגֵּנִי בְנִי וַיֹּאמֶר הֲגַה הָאֵשׁ וְהָעֲצִים וַאֲנִי הִשָּׂה לְעֹלָה: וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם וְהָאֱלֹהִים יִרְאֶה-לוֹ הִשָּׂה לְעֹלָה בְנִי וַיִּלְכֹּו שְׁנֵיהֶם יַחְדָּו: וַיָּבֹאוּ אֶל-הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר-לוֹ הָאֱלֹהִים וַיִּבֶן שָׁם אַבְרָהָם אֶת-הַמִּזְבֵּחַ וַיַּעֲרֶף אֶת-הָעֲצִים וַיַּעֲקֹד אֶת-יִצְחָק בְּנֵו וַיִּשֶׂם אֹתוֹ עַל-הַמִּזְבֵּחַ מִמַּעַל לְעֲצִים: וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם אֶת-יִדְדוֹ וַיִּקַּח אֶת-הַמַּאֲבָלֹת לִשְׂחַט אֶת-בְּנֵו: וַיִּקְרָא אֵלָיו מִלֵּאף וַיֹּהֵב אֶת-הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הַגֵּנִי: וַיֹּאמֶר אֶל-יִצְחָק וְדַע אֶל-הַנַּעַר וְאֶל-מַעֲשֵׂי לוֹ מֵאִמָּה בִּי: עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי-יִרְאֶה אֱלֹהִים אִמָּה וְלֹא תִשְׁקַת אֶת-בְּנִי אֶת-יִחִידְךָ מִפְּנֵי: וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת-עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה אֵיל אַחֵר נֹאֲחַז בִּסְבָף בְּקַרְנָיו וַיִּלְךָ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת-הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֹלָה תַּחַת בְּנֵו: וַיִּקְרָא אַבְרָהָם שְׁמֵי-הַמְּקוֹם הַהוּא יְהוָה וַיֵּרָא אֲשֶׁר יֹאמֶר הַיּוֹם בְּתֵר יְהוָה וַיֵּרָא: וַיִּקְרָא מִלֵּאף וַיֹּהֵב אֶל-אַבְרָהָם שְׁנֵי מִן-הַשָּׁמַיִם: וַיֹּאמֶר בִּי נִשְׁבַּעְתִּי נָא-יְהוָה בִּי וְעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת-יְדֵי-בֶרֶךְ יְהוָה וְלֹא תִשְׁקַת אֶת-יִחִידְךָ: כִּי בִרְךָ אַבְרָהָם וְהִרְבָּה אַרְבָּה אֶת-יְרֵעָה

כוונות פשוטות

שלא אלוה ונעשיו הימים (ומטק רע) כתי שלל אסיה נלקס עמו (כמו דרס עם קרת): (ומטק רע) עקורום ילרי סזון: (ומטקן סמססית) כמו עוליו כסלמה ויקס הי' לסטן אס סודי סארוני: (ועדן קסה) סררין עמנו סכניי ריין סררי לא יסא קסה וסררי ככיר: (ומטקל רין קסה) סף אס סרין לא יסיה קסה וסר עולו. אס יסיה סעכל רין קסה לא יסא ליים לריח): (כן ברס) סכוני: (סאלינו כו ברס) סהול עכיס:

בכוכבי השמים וכחול אשר על-שפת הים וירש זרעה את שער אִבְיָו: והתברכו בזרעה כל גוֹי הארץ עקב אשר שמעת בקלי: וישב אַבְרָהָם אֶל-גַּעְרָיו וַיִּקְמוּ וַיִּלְכוּ יַחְדָּו אֶל-בְּאֵר שֶׁבַע וַיִּשָּׁב אַבְרָהָם בְּבֵאֵר שֶׁבַע:

רבנו של עולם כמו שכבש אברהם אבינו את רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם. כן יכבשו רחמך את כעסך מעלינו ויגלו רחמך על מדותיך ותתנהג עמנו יהיה אלהינו במדת החסד ובמדת הרחמים. ובטובך הגדול ישוב חרון אפך מעמך ומעירך ומארצך ומגחלתך. וקיים לנו יהיה אלהינו את הדבר שהבטחתנו בתורתך ע"י משה עבדך כאמור וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור ונאמר ואף גם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא נעלתם לכלותם להפיר בריתי אתם כי אני יהוה אלהיהם. ונאמר וזכרתי להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לעניי הגוים להיות להם לאלהים אני יהוה. ונאמר ושוב יהוה אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבץ מכל העמים אשר הפיצך יהוה אלהיך שמה. אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבץ יהוה אלהיך ומשם יקח. ונאמר והביאך יהוה אלהיך אל הארץ אשר ירשו אבותיך וירשתה המשיבך והרבך מאבותיך. ונאמר ע"י נביאך יהוה חננו לך קיונו היה זרועם לבקרים אף ישועתנו בעת צרת. ונאמר ועת צרה היא ליעקב וממנו ישוע. ונאמר בכל צרתם לו צר ומלאך פניו הוישעם באהבתו ובחמלתו הוא נאלם וינטלם וישאם כל ימי עולם. ונאמר צר אל כמדך נושא עון ועובר על פשע לשארית נהלתו לא החזיק לעד אפו כי חפץ חסד הוא. ישוב ורחמנו יכבוש עונותינו ותשליך במצולות ים כל חטאתם. וכל חטאת עמך בית ישראל במקום אשר לא זכרו ולא יפקרו ולא יעלו על לב לעולם. ונאמר תחזי אמת ליעקב חסד לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם. ונאמר והביאותים אל הר קדשי ושמתים בבית חפלת. עולותיהם וזבחתם לרצון על מזבחי כי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים:

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יֵרָא שְׁמִים בְּסִתְר וּבְגִלּוֹי: וּמִדְבָּרָה עַל הָאָמֶת וְדוֹבֵר אָמֶת בְּלִבּוֹ וַיִּשְׁכַּם וַיֹּאמֶר:

רבוץ בְּלִי-הָעוֹלָמִים וְאֲדֹנֵי הָאֲדָנִים לֹא-עֲלֶצְדָקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מִפִּילִים וְתַחֲנוּגֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הִרְבִּים מָה אֲנַחְנוּ מָה חֵינּוּ מָה חֲסָדֵנוּ מִדֶּ-עֲדָקוֹתֵינוּ מִדֶּ-יְשׁוּעָתֵנוּ מִדֶּ-פְּחָנוּ מִדֶּ-בְּוִרְתָּנוּ מִדֶּ-נְּאֻמְךָ לְפָנֶיךָ יְי אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא כָל-הַגְּבוּרִים כְּאִין לְפָנֶיךָ וְאֲנִשֵׁי הַשָּׁמַיִם כְּלֹא הָיוּ וְהַקְּמִים כְּכֹלִי מִדַּע וְגִבּוֹנִים כְּכֹלִי הַשִּׁפְלִי: כִּי רֹב מַעֲשֵׂיהֶם (נ"א מַעֲשֵׂיו) תִּדְרוּ וַיִּמֵּי חַיֵּיהֶם (נ"א חַיֵּינוּ) הִכָּל לְפָנֶיךָ: וּמוֹתֵר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אִין כִּי הִכָּל הִכָּל: לְבַד הַנְּשָׁמָה הַמְּהוֹרָה שְׂחִיא עֲתִידָה לְתַן דִּין וְחֲשָׁבוֹן לְפָנֶיךָ כִּסַּף כְּבוֹדְךָ: וְכָל הַגּוֹיִם כְּאִין נִגְדָה: שֶׁנֶּאֱמַר הֵן גּוֹיִם כְּמֹד מִדְּלִי וְכִשְׁחַק מֵאֲנָגִים נִחְשָׁבוּ הֵן אִיִּים כְּדָק יְפוֹל: אֲבָל אֲנַחְנוּ עֲמָךְ בְּגִי בְּרִיתְךָ. בְּגִי אַבְרָהָם אַהֲבָה שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לּוֹ בְּתֵר הַמִּדְבָּר: זָרַע יִצְחָק יַחֲדוּ (נ"א עֲקָדָה) שֶׁנֶּעֱקַד עַל גֵּב הַמִּזְבֵּחַ

כוונות פשוטות

(ומורה על סאס) סול עיקר גוול כירוס סמיס סלל יסיה אס רבורו על סוס דכר עולוס: (ומורה אום בלככו) סיו ולכו סוין. סכניוסו סוכו ככרו לא כוסרה יסעו: (ויסכס וסאנר) ויקריס לססלסו ססלס זו סלל על דקסי ויסר וסעסי אסי וספיל ססכסי לסניך סלל על רסניך וסכריך לנענך ימי סעסס ססרסך לססססר עם כריוסך. ולכן גם סלו וסכריססיס איע כסכקונוס זו לסניך רכון כו: (כר סוני) כו אין כנו וסוס: (סס סיינו) וסין וסוס כסיינו: (סס סכרינו כו) אין וסוס כססרין ולקוס ססלו וסעסיס ולסי (סוס כסו כו) אין וסוס ככס וסבורוס וסעסינו סויעינר לנו לסוס וספילס סססונינו לסניך. וסך אס סיה כס וסבורוס כנעסינו (סס כסנר כו סלל כל סכקוסיס כו) וסוסר סלרס מן סססוס וסין יסרון ללרס מן סססוס סלל אסין ריס סרס יס כסננו. וסססר סלל סלל: (סבל) כססס מלר זס יס לנו דין לסלל סססונינו לסניך לפי ססססנו ענד כ"כ כו (זרע יסחך יססססיסר לקרנו: (יסרלל ויסויו) סררס ויסר: (s. s.)



עדת יעקב בנה בכורך. שמא הבהתך שאהבת אותי ומשמחתך ששמחתו קראת את שמו ישראל וישרון:

לפיכה אנחנו חבים להודות לך ולשפחה ולפארה ולקברך ולקדש ולתת שבת והודיה לשמה: אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו ומה יפה ריושתנו אשרינו בשאנחנו משבימים ומעריבים בבתים בגסות ובבתי מדרשות: ומיחדים שמה בכל יום תמיד ואומרים פעמים באהבה:

בקיש דקרבנות יזכר האדם שיקרא פרטת שנוע ובשמיניו כמנוח מנע כמו בקריאת שנוע דיולה גם סתק והאכנס עד ובטעור וקיש זו חוב גדול לקרות חף שמתפלל כוסיקין כיד קיש מחוייב לקרות בכל יום. קיש זו וקיש דיולה וקיש דעריבים וקיש טעל הוטה. וביי הארזייל. וביי קיש אחרות מחוייב לקרות כל הני פרטים. זולת קיש זו הנקראת קיש דקרבנות חיל לקרות עיש חוב רק פרטת ראשונה. אך חס ישנו בעלנו שיעבור זיו זון קיש דיולה. אז יזכר לקרות בקיש דקרבנות כל הני פרטים. ויכוין ללאה בזה הקריאה ויש דקיש של שחרית בזהיל (הריני רולס ללאה בזה הקריאה ויש דקיש של שחרית שלוניו יולרי וכוונתי ימכר) ויחיל לפרטת עיניו בתיש י הארזייל עיש קוד:

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

אתה הוא עד שלא נברא העולם אתה הוא משגברא העולם אתה הוא בעולם הזה ואתה הוא לעולם הבא קדש את שמה על מקדישי שמה וקדש את שמה בעולמך ובישועתך תרים ותגביה קרננו למעלה. והושיענו בקרוב דמען שמה. ברוך המקדש שמו ברבים:

אתה הוא יי אלהינו בשמים ובארץ ובשמי השמים העליונים אמת אתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדך אין אלהים קבץ גפוצות קוף מארבע כנפות הארץ יבירו וידעו כל באי עולם כי אתה הוא האלהים לבדך עליון לכל ממלכות הארץ: אתה עשית את השמים ואת הארץ. את הים ואת כל אשר בם. ומי בכל מעשה ידך בעליונים [ובתחתונים] או בתחתונים שיאמר לך מה תעשה ומה תפעל אבינו שששמים [מי וקיים] עשה עמנו [צדקה] וחסד בעבור שמה הגדול [הגבור והנורא] שנקרא עלינו ונקים לנו יי אלהינו את הדבר שדבקתנו על ידי צפניה חונך פאמור בעת ההיא אביא אתכם ובעת קבצי אתכם בי אתן אתכם לשם ולתהלה בכל עמי הארץ בשובי את-שבותיכם לעיניכם אמר יי:

כוונות פשוטות

כוונות ישרות

(מה טוב חלקנו) כוונותינו שהיא חלק אלהי מנע עידי כי חלק זה פנו: (גורלנו ירושהינו) איהא ברעיש מהינחא בענין ועלום הנטות כי עניינים אי יריס לה כי זכי לה. ופי ספרים כי לריך צי דברים לזכות אל הנטות הששורה הזאת האחד וולר הכנסו עלו אביו בעת תזיוו. והוא וסודס בוסיק ובחלמוד. ועל זה כיון באמרו וירית לה: הכי לריך אל ונעשים סגונים ורזנים לפני קונו כדי שלא יסתלק וננוו הנטות הסיא: עכ"ל. על בחינת זכילה. אמר ונע עמי גורלנו היא טוב חרימי בעעשים טובים ועל בחינת יריס לה. אמר ונע יריסמינו

גודל ועלם אמורה הקרבנות הובא בזה"ק ובתיקונים ככנס וקוונות. וכדי להלתיב לכ הארס באמריהם אעתיק וואמר חסד וזסיק פי וירא דף קי ע"א. איר כרוספלאי האי עולן דמדבר בפנייה בכתי ככפיות ובכתי מורשות עכ"ל וקורבני ומקורבתי וכוון בהם. בריס כרוסה היא דלנון ונלכילא ודמכרין חוכין לנכשטל ליה ולא יכלין לנענב ליה אלא עיבו עכ"ל: ופרטי הפרטים שיאמר חסד בכל יום אנוחל בוסיק: מקודס יאמר פרטת בראשית עד יום אחד. חסר כך פרטת הכיור: פרטת הכיור ופרטת מרונת הרטן יוכל לומר קודס חסד היום:

שמות ל' י"ז

ודבר יהוה אל משה לאמר: ועשית פיור נחשת וכנו נחשת לרהצה ונתתה אתו בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים: ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם: בבאם אל אהל מועד ורחצו מים ולא ימתו או בגשתם אל המזבח לשבת להקטיר אשה ליהוה: ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימתו והיתה להם תקיעולם לו ולרצו לדרתם:

פרשת תרומת הרשן

ודבר יי אל משה לאמר: צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה. היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו: ולבש הכהן מדו בד ומכנסו בד ילבש על בשרו והרים את הרשן אשר תאכל האש את העולה על המזבח ושמו אצל המזבח: ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הרשן אל מחוץ למזבח אל מקום טהור: והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים בבקר וערך עליה העולה והקטיר עריה חלבי השלמים. איש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה:

איהא בודרס הקבים הראה לנכרסס אבינו ע"ה כל דור ופירקיו והראה לו כהנים מקריבים קרבנות אמר לו אכרסס מינה כוונן סכית הנקדס קיים אכל כוונן שאין ביהנק קיים נעם יסא להס. אמר לו הקביה יסיו קורים בחורס בפרטת קרבנות ונעלה אני עליסס כאלו הקריבים: ונעם הקרבס הקרבנות. ובפרט על הנכשטס הוא. כי הארס המועל חייב לשחוט חס נכסו לפני הקביה ולכסול וינחם כיד ולרוב רחמינו נתן כפרס לשוננו בחלופי כהנים. קודס פרטת הקרבנות יאמר זס (ואין להקפיד חס יאמרו הייכר הזס כשכנס וישע פטיח פיו דריס):

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתתרחם עלינו ותמחול לנו את כל חטאתינו. ותכפר לנו את כל עונותינו ותמחול ותסלח לכל פשעינו. ושיפנה בית המקדש במהרה בימינו. ונקריב לפניך קרבן תמיד שיכפר בעדנו כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך מפי כבודך פאמור:

גודל ועלם פי הסמיד ככס סחלוע"י יאמר פי הסמיד סחלוע"י בה שני ככסים הקריבים בכל יום אי בעוקר כנוג זרה"י ובי בערב כנוג זרה"י. וסלקנו לקרות בענין הקרבנות לפי שכל סחלוע"י ככס (פי סחלוע"י האמורה בעתקס קרבן לכפר על הטעל שכל עליו אונס סקרין וכן בקרבנות שאינם באים על הטעל מכיון סחלוע"י סקס הקריאה בעסק הקרבנות) כאלו מקריבו: ופי הסמיד וואיסו מקוונן ליל דווקא בעמידה דוגנח סקרין סחלוע"י כעמידה וכן כל פרטת הקרבנות יאמר בעמידה דווקא עכ"ל. פרטיות הקרבנות לא יאמר אלא כיום: במדבר כ"ח

ודבר יהוה אל משה לאמר: צו את בני ישראל ואמרת אליהם את-קרבני לחמי לאשי ריח גיחחי תשמרו להקריב לי במועד: ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו ליהוה בבשים בני-שנה תמימים שנים

דרך החיים

סרוש

קרבני. זס דס: [לחמו] אלו אימורין [לחם] (א) לא יאמר פרטת הסמיד אלא כיום וכן כל פנחנין על אס המזבח: [העשים כפר סיני] כאוסן סקרנות לא יאמר צלילה דליקן קרבים אלא כיום (קייא) אכל פי סכיור ופי סרוונת הרטן מותל לונר קודס חסד היום (סס): (ב) יס לונר







עֶשֶׂר. שֵׁשֶׁה עֶשֶׂר מִנֶּה. \*הַקְּשָׁט שְׁנַיִם עֶשֶׂר. וְקִלּוּפָה שְׁלֹשָׁה. וְקִנְמוֹן  
 תְּשַׁעֲהָ. בְּרִית בְּרִשְׁנֵיהָ תִשְׁעָה קִבּוּי. יֵין קִפְרִיסִין סְאִין חֲלֹתָא וְקִבּוּי  
 חֲלֹתָא. וְאִם אֵין לוֹ יֵין קִפְרִיסִין מִבְּיַד חֲמֵר \*חֲוֵרִין עֲתִיק. מִלַּח סְדוּמִית  
 רְבַע הֶקֶב. מַעְלָה עֶשֶׂן כָּל שְׁהוּא. רַבִּי נִתָּן הַבְּבִלִי אוֹמֵר אֵף בִּפְתַּת  
 הַיַּרְדֵּן כָּל שְׁהוּא. וְאִם נִתָּן בָּהּ דְּבִשׁ פְּסָלָה וְאִם חֲסַר אֶחָד מִכָּל  
 סְמָמְנֵיהָ חֵיב מִיתָה. רַבִּין שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר תִּצְרִי אֵינוֹ אֶלָּא  
 שְׂרָף הַנּוֹטֵף מִעֲצֵי הַקְּטָף. בְּרִית בְּרִשְׁנֵיהָ שְׁשֻׁפִין בָּהּ אֵת הַצִּפְרִין  
 כְּדִי שְׁתֵּהָא גָּאָה. יֵין קִפְרִיסִין שְׁשׁוּרִין בּוֹ אֵת הַצִּפְרִין כְּדִי שְׁתֵּהָא  
 עֵוָה. וְהֵלֵא מִי רַגְלִים יָפִין לָהּ אֶמְאָ שְׂאִין מִכְּנִיסִין מִי רַגְלִים בְּמִקְדָּשׁ  
 מִפְּנֵי הַכְּבוֹד:

(\* כתיב הביא שני מירושם או הקטש בשין יענית כאשר הוא כסידורים או הקוטש בשין שחלית וראיתי כאוב  
 כי הולכה ללחם ידי שניהם יאמר הקשט וכן הקושט שנים עשר וכו' ויאמר הלחם בלחם:  
 \*) בשם הרב הנאון המפורסם שמו לשם ולתהלה כבוד שמו מפארים, מיה אלעזר  
 דורוויץ הלוי נ"י אביד פה עיר וויען:

אם זה ראיתי ונתון אל לבי להבין את הגירסא הכתובה בכל סדורי הפסולת כדרייתא דקדוש ב"ה הל: ואם אין  
 לו יין קפריסין וביא חמר חורין עתיק, וכאורה אין הגירסא זו נכונה, יען לדעמי מלת חורין היא מלת ונורכבה  
 וספרונה חור יין [יין לבן] וכדרייתא להדיא כדרייתא בנזק כריסות ו' ע"א וביא חמר חור יין עתיק, ולפי' יש כאן  
 יסור וכפל לשון, ואם נאמר חמר למה נאמר יין וכן להיפוך אם נאמר חמר יין למה נאמר חמר? וכי"ו פ"ב מהי כתי  
 העקש ה' ה' וביא בלחם לשון הכרייתא כך, וביא חמר חור עתיק, וברקיען בנזק ב"ב ל"ז ע"ב בעי יתיי ר"ב  
 וכו' ונראה חמר חורין ומה, ח"ל אל תרא יין כי יחאדם, ועיי' ברש"י ומוס' שם ובג"ש ע"ן הכ"י בש"ע ח"ה ס"י רע"ב.  
 וז"ל דמספיקא הי"ט חמר דנלח חמר סבכרייתא זו אין הוראתה יין כ"ח על הורה מסוב, וסינינו גורח חומר, דכבר  
 כודע דהאיפה היא ונעשר החומר כמו הבנה, כנאמר [יחוקאל מ"ה י"א] וע"ש בר"ק שכתב דחומר הוא שם טוח  
 ונעשה לנורה הלח ונורה היש, וא"כ י"ל דהפירוש כדרייתא כך הוא, אם יש לו יין קפריסין שהוא חוק ביהר  
 למשיית המפורן אז יש די ומוק כשמיני' ג' סאין ו' קבין טעולין יחד כ"ח קבין שהוא חיים ושמים חיים, אך  
 כשאין לו יין חוק כזה אז נההכירה להשלים החקרין ע"י גורח היומר גדולה עיין חמר ולר"ך ליקח חומר ודקא שהוא  
 עשר חיים, כנלע"ד, כחומר דהחמיר יהיה לנו לחומר.

כוונות פשוטות

אלו חיים ונשקיה' נניס דלא סמוכים נכוה [יין קפריסין] יין טעוין אחילן טעוין קפריסין: חמר חורין] יין חכא  
 מחורין שם חקוס. מ"ח טעוה לכן ביהר (עתיק) יען שהוא חוק מואד: [מלת סדונית] י"א סה"ל ענה וקטש  
 כאבן: ו"א סה"ל קלה מואד ו"י וביא חמר מנחה רובע הקב זשיה מוולח עיסור קודש: [נעלה עשן] הוה שם טעב  
 שמתמר ונעלה עשן הקטורה כעקל שאינו נחמזר לכאן ולכאן: [כפה הירדן] עשב או וורד הגדל על שפה הירדן יש  
 לו ריח טוב: [פסולה] שנאמר כי כל שאור כוי: [נכל סמניה] כהן גדול טעביל לפני ולפנים וחסר חמה וחסינו  
 נעלה עשן או יין טעוין מעיקר סמני הקטורה וביא זה או היא ביהר ריקניה וחייב עינה דכתיב ואל יבא בכל עם אל  
 הקודש ולא ימות: [מלרי לא בא להלוק חלל לפשע והו לרי. טעהא ענה] טעהא ריחה נודק: [מיי רגלים] מעין  
 אחד טעוין מיי רגלים, ואין לומר מיי רגלים מוט חליטה אך יעלה על הדעת שיערבו מיי רגלים מוטש בקטורה להקטיר  
 מנחה לה: [יעין לה] לנחלה וליפוחם: [מפני הכבוד] שאין כבוד של הקד"ה לומר הכניחו מיי רגלים כמקדש  
 וקובר הטועה שם מיי רגלים מוטש:

[אוור דק היעב] המוונה אוור כן לשחק. והכל צו מ"י השוחק חומר כן לקטורה טעב חדרק. ח"ש מפני שהקול  
 יפה לכשנויין קול החומר הזה יפה לכשנויין [טעוה לחלוקין] שלא נעשה חלל קפיד מניס שאין חלי שפיה  
 כשרה: [מגריס ולריעב] לא טעוין מירומינו אם כשרה אם לאו: [זה הכלל אם כנודעה כשרה לחלוקין] לא בא רבי  
 יסודה לחלוק חלל לפשע: [אם כנודעה] שלקח מכל סמניה כושקין הקלוב ואח"כ חלקן, או שלקח חלי מעקלו של  
 כל אחד וטעויה, כשרה לחלוקין: [אם חקר] חפ"י מנה [חחם מכל סמניה] שפוחם בין כנולה בין כחלוין לפי ערך.

פירוש

מנה: [וקנמון] [אלחש חלוקין]: [טעוה] מנה: הרי הכל בית שפיה מנה: [בזרים כרטינה] [זיפטקוריטי]:  
 [יין קפריסין] טעוין אחילן טעוין קפריסין: חמר חורין עתיק] יין לבן יען חוק ביהר: [נעלה עשן] הוה שם  
 טעב שמתמר ונעלה עשן הקטורה כעקל שאינו נחמזר לכאן ולכאן, ולא היה ידוע טעב זה חלל לבים חכטיסס:  
 [קפס הירדן] [בערעכטיין]: [בזרים כרטינה] ויין קפריסין חיים מן החשבון כי חיים חלל חלל לחקן הלחורין  
 כמו שפירש קצת רבן שמעון בן גמליאל. וכל מלת סדונית ונעלה עשן וכפה הירדן נ"כ לא באו חלל לחקן הקטורה.  
 ואין מוטשין כמקלן חלל כולל כדלמו. [טעוין] מוטשין: [מיי רגלים] לא עלה על הדעת שיהיה מיי רגלים מוטש  
 חליטה בקטורה. חלל מעין אחד יש טעוין כן ונפני טעוין כן אין כבוד להכניחו למזבח: [כשהוא שוחק אוור]

תניא רבי נתן אומר כשהוא שוחק אומר הדיק היטב היטב הדיק  
 מוכני שהקול יפה לבשמים פטמה לחצאין כשרה לשליש ולרביע לא  
 שמעני. אומר רבי יהודה זה הכלל אם כמדדה כשרה לחצאין ואם  
 חסר אחד מכל סממניה חיב מיתה: תניא בר קפרא אומר אחת  
 לששים או לשבעים שנה היתה באה של שירים לחצאין: ועוד תני  
 בר קפרא אלו היה נותן בה קרטוב של דבש אין אדם יכול לעמוד  
 מפני ריחה ולמה אין מערבין בה דבש מפני שהחורה אמרה פי  
 כל שאור וכל דבש לא יתקטירו מפני אשה ליהנה:

גודל ונעלה ג' פסוקים אלו הובא בחבורה וכו"י בשם הירושלמי ותיא ככתבי האר"ל בכל פעם שיאמר  
 פיעוס הקטורה ל"ל חלו הפסוקים נמוכו בין בשמרים בין אחר הפסלה בין כוננה כי הם מקובלים וחזרו זה עכ"ל:

יהנה צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: יהנה צבאות  
 אשרי אדם בוטח בך: יהנה הושיעה המלך יעננו ביום קראנו: אתה  
 סתר לי מצר תצרני דני פלמ הסובבני סלה: וערבה ליהנה מנחת  
 יהודה וירושלם כימי עולם וכשנים קדמוניות:

כמעט הענייה שליך לומר פרשם [בניוס השנה ובראשי חדישים] כאלו לא אחר פרשם המויד ועטנו ונימוקן  
 ענו כי כן היו קיר העכוותם כמקדש אחר שחיעם המויד והזיז דמו היו וקטירין הקטורה ותיא חמר כנה עכוותם  
 היום הקרבן מוסק:  
 בעדכר כ"ח ע'

לשבת ובוים השבת שני כבשים בגר שנה תמימם ושני עשורנים  
 סלת מנחה בלולה בשמן ונסכו: עלת שבת בשבתו על עלת התמיד  
 ונסכה:

עם י"א לריח ובראשי הדישכם תקריבו עליה ליהנה פרים בגר בקר שנים  
 ואיל אחד כבשים בגר שנה שבעה תמימם: ושלישה עשורנים סלת  
 מנחה בלולה בשמן לפר האחד ושני עשורנים סלת מנחה בלולה  
 בשמן לאיל האחד: ועשרן עשורן סלת מנחה בלולה בשמן לפבש  
 האחד עליה ריח נוח אשה ליהנה: ונסכיהם חצי ההין יהיה לפר  
 ושלישת ההין לאיל ורביעת ההין לפבש ויין זאת עלת הדיש בחדשו

כוונות פשוטות

חייב עינה: [אחם לטעים או לשכעים] כשהכהן היה חופן ונלח חפניו ביה"כ ונאחם ג' מניס של קטורה לא היה  
 לוקח בכל שאפ"י ישעאל כן קמחיה שהיה ידו מחוקק די קבין לא היה חופן הכל. וכן נעלה לא היה מחזיק ידו חלל  
 כי זימם שלא כל החפניים שוין לפיכך היה מחוקק פעמים לפי ופעמים ל"י: [קורעוב] מדה קטנה מחוקק אחד  
 משמיים טעמיים הלוג: [לעמוד מפני ריחה] שהיה כודף ריח טוב מנחה ביומ:

פירוש

השוחק אוור כן [כן מטיע כדנודעה]: הדיק היטב היטב הדיק] הכי געוירי ל"י שהכל הקול מועיל: טעוה  
 לחלוקין. קפיד מניס: אם כנודעה שלקח מכל אחד ולי חלי וטעקלו: [אם חקר אחם מכל סמניה] כהב הכ"י  
 בא"ח ס"י ל"ב דהיי"ד דוקא ותיא סמניה סענה הלמ"י חלל מחיך ללו: [ועיין מ"ל מ"ב מה"ל כלי מקדש]:  
 לטעים או לשכעים שנה] כן גרס רש"י ז"ל ופי' דהני ג' מניס שנוהרים בכל שנה סלקי לחלי שיעור הקטורה  
 דעוב לא היו לריבים לפעם חלל חללי. ופעמים בשנים פעמים בשכעים שנה ולא כמכוון לפי שאין כל החפניים טעב  
 מוטש הכ"י בז"הכס שוים. [ועי חוק' טעונוה דף י"ד] מוטש הקטורה: [קורעוב] מדה קטנה מחוקק שמיים  
 טעמיים הלוג: לעמוד מפני ריחה] שהיה כודף ריח טוב מנחה ביומ:



לְחַדְשֵׁי הַשָּׁנָה: וְשִׁעִיר עִזִּים אֶחָד לְחַטָּאת לַיהוָה עַל־עַלְת הַתָּמִיד וְעִשָּׂה וְנִסְכּוֹ:

אֲבִי הוּא מְסַדֵּר סֵדֶר הַמַּעֲרֵכָה מִשְׁמָא דְגַמְרָא וְאֵלְבָא דְאֲבָא שְׂאוּל. מַעֲרֵכָה גְדוּלָה קוֹדֶמֶת לְמַעֲרֵכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטָרֶת. וּמַעֲרֵכָה שְׁנִיָּה שֶׁל קְטָרֶת קוֹדֶמֶת לְסִדּוּר שְׁנֵי גִזְרֵי עִצִּים. וְסִדּוּר שְׁנֵי גִזְרֵי עִצִּים קוֹדֶם לְדִשּׁוֹן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי. וְדִשּׁוֹן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי קוֹדֶם לְהִטְבַּת הַמִּזְבֵּחַ גְּרוֹת. וְהִטְבַּת הַמִּזְבֵּחַ גְּרוֹת קוֹדֶמֶת לְדָם הַתָּמִיד. וְדָם הַתָּמִיד קוֹדֶם לְהִטְבַּת שְׁתֵּי גְרוֹת. וְהִטְבַּת שְׁתֵּי גְרוֹת קוֹדֶמֶת לְקְטָרֶת. וְקְטָרֶת קוֹדֶמֶת לְאֲבָרִים. וְאֲבָרִים קוֹדֶמֶת לְמִנְחָה. וּמִנְחָה קוֹדֶמֶת לְחֻבְתֵּינִי. וְחֻבְתֵּינִי קוֹדֶמֶת לְנִסְכֵּינִי. וְנִסְכֵּינִי לְמוֹסָפִין. וּמוֹסָפִין לְבִזְיֻכִּין. וְבִזְיֻכִּין קוֹדֶמֶת לְתָמִיד שֶׁל בֵּין הָעַרְבִים. שְׁנַאֲמַר וְעַד עֲלִיָּה הָעֲלָה. וְהַקְטִיר עֲלִיָּה הַלְבִי הַשְּׁלָמִים. עֲלִיָּה הַשְּׁלָמִים כָּל הַתְּקַרְבָּנוֹת כֻּלָּם:

גודל עולת הפלג זו הולך בקריאתו. שנוסק זה י"ב היבוע כנגד סם על מ"ב אוחיות ונראה כל מינה יש אוח מוננו וסם ז' שמוה כל בן ו' מיבוע: וככה זה סם כנרא העולם. לכן יזר טרס ללאוירס ככוונה עליונה אף כוונת הפסוע ולרדך לחלק כל שני מיבוע כפייע: ועד"ז כל הז' שמוה ולרדך ללאוירס בניגון ואחר השלום יאמר כשחלז' בלשה. הארז"ל:

תפלת רבי נחוניא בן הקנה:

אָנָּה בָּכַח גְּדֻלַּת יְמִינְךָ תַּתִּיר צְרוּרָה.  
קַבֵּל רַגַּת עַמְּךָ שֶׁגִּבְנוּ מִתְּרַנוּ נֹרָא.  
נָא גְבוּר דוֹרְשֵׁי יְחִוּדְךָ כִּבְבַת שְׁמָרֶם.  
כָּרַכֶם מִתְּרַם רַחֲמִים צְדָקָתְךָ תָּמִיד נְמַלֵּם:  
חֲסִין קְדוֹשׁ כָּרַב טוֹבָךָ נִהַל עֲדָתְךָ.  
יְחִיד גֹּאֵה לְעַמְּךָ פִּנְהוּ זִכְרֵי קִדְשְׁךָ:  
שְׁעַתְנוּ קַבֵּל וּשְׁמַע צַעֲקָתְנוּ יוֹדַע תַּעֲלָמוֹת.

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

פירוש

עקר סדר הערכה] ונה קר עבודתו של כל יום ויום: [משמא דגמורא] דכולה ישיבה: [ואלביא דאבא שולן] דאמר הטבה כל הטרות קודמת לקטורת. [דאלו רבין קטרו קטורת מפסיק בין הטבה השם להטבה שמי נרות. ושמיטת המניח וריקתו יקדים להטבה השם. וכן ספק הרמב"ם דלא כחבא שאול:] [מערכה גדולה] שעליה מקריבין המניח עם השאר קרבנות. והיפה בזה המצאה ונראה שהזרין הפנימיים נוגעים בהפוח: [קדושה] לקר לפני הערכה השניה שטוין בקרן וערבים דרוויה וטון ען הקרן ארבע אמות ללד לפון. [של קטורת] שמונה חוקין נחלים להכניח למזבח פנימי שחריט וערבים להקטיר עליה קטורת המיד. פרס בשחריט ופרס בין הערבים: [למנוח] שמי גזרי עזים: שמי בקעיה מרובעת אנה על אנה שנקדרין על הערכה גדולה להיבוע האש: [הטבה חמט נרות] שללד וערב. וספוי וסם השמן היטן והפחילה היטבה ונותן שמן חרס וכחילה חרטה: לרס המניח] לשמיטה ולזריקה: [להטבה שמי נרות] הא דמפסיק הטבה בשמיטת המניח וזריקה דמו ואינו מעיב כולן יחד משום דכתיב בבקר בבקר בהטיו אש הנרות. אורה מורה חלק הטבה לפני בקרים וכיון דאחיל עיב רובה. והאי דלא עיב טיחא וסדר חד משום דכתיב בהטיו אש הנרות. איך הטבה נרות פחוס בני: [לקטורת] של מזבח הפנימי: [לחברים] להקטיר איברי המניח על מזבח החילון: [לעננה] עננהו של המיד דכתיב ועשיריט חליפה קולה לעננה: [לחתימן] ונחה ונחה של כ"ג שניבא בכל יום ומליחם בבוקר ועחליטה דערב. ונקרא חתימן ע"ש המהכה שנעשה בו: [לנסכין] לנסך יינו של המיד: ונסכין למוספין] אש שבה הוא: ומוספין קודמין לכוזבין] ככל הטבה כשנקדרין הלחם הפנים על השלחן מניחין אללו שני כלים קטנים שכלל אחר קומן לבונה. והכלי נקרא בזך. ונעשה הנא כשנולדוין אש הלחם מקטירין הכיזכי לבונה אחר המוספין: [שנחמו והקטיר עליה חלבי השלמים] חרס ליי לשון השלמה:

רַבּוֹן הַעוֹלָמִים אֲמַר צִוִּיתָנוּ לְהַקְרִיב קָרְבָן תָּמִיד בְּמִנְעָרוֹ וְלִהְיוֹת כְּהִנִּים בְּעִבְדוֹתֶם וְלִהְיוֹת כְּדוֹכְנֵי וְיִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם וְעַתָּה בְּעוֹלָתֵינוּ תִּרְבַּב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ וּבִשְׁלַת הַתָּמִיד וְאִין קָנוּ לֹא כְהֵן בְּעִבְדוֹתָו וְלֹא לִוִּי בְּדוֹכְנֵוּ וְלֹא יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמָדָם. וְאֲתָה אֲמַרְךָ וְיִשְׂלַמְךָ פָּרִים שְׁפָמִינוּ: לָכֵן יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ נֹאֲלֵנוּ אֲבוֹתֵינוּ שִׁיחָא שִׁיחָא שִׁיחָא שְׁפָתוֹתֵינוּ תְּשׁוּבוּ וּמְקַבֵּל וּמְרַצָּה לְפָנֶיךָ פָּאֵלוּ הַקְרָבָנוּ קָרְבָן תָּמִיד בְּמִנְעָרוֹ וְעַמְדָנוּ עַל מַעֲמָדוֹ: קָמָה שְׁנַאֲמַר וְיִשְׂלַמְךָ פָּרִים שְׁפָמִינוּ: וְנַאֲמַר וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יַד הַמִּזְבֵּחַ צְפוּרָה לְפָנֶי יי וְזָרְקוּ בְּנֵי אֶהְרֵן הַכֹּהֲנִים אֵת דָּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: וְנַאֲמַר וְזֹאת הַתּוֹרָה לְעוֹלָה לְמִנְחָה וְלַחֲטָאת וְלָאֵשׁ וְלַמִּזְבֵּחַ וְלִנְחַת הַשְּׁלָמִים:

ואף שנתנה שאין למפרט זו טום שייכות לכלל ואסיה הוא עניין גדול וכל האומר אותו ככוונה מתקבל תפלתו כריח יחוס ויכוין בו עכ"ל: נרמין כפיך דקדושין דף מ"ד ושנתנה אל הקרי ושנתנה אלל ותיבסח לעולם וטלוס חרס שנתויו שלים בוקרא שלים בשנתה שלים כהלמוד ונסיק ליל אלל ליומי סלרדך בכל יום ללמוד משלשון וכך אנו נוהגין בהחלה הקרא היינו פי לו אחר כך משנה היינו ארזו מקונון ואח"כ מירש כרייחא רבי ישועאל שסודרס כהלמוד. ומוי שיעיין ככהארז"ל ירחא מגודל מעלות של פרסס ארזו מקונון לכן יזרר ללאוירס בהכנס פירושה ונחמו ויכוין בכל ענין וענין קריאהו בעוקס הקרבה לקיים ונשלמה פריס שפמינו וסם ארזו וכיון לא הועיל בנעשיו. וכלל הכוונה בכל העבודות ונפרט כפרק זה יכוין קודם אמירה שבה האמירה אנו רולה לעשות כ"ר כנורא אף שאינו יכול לכיון כוונת הארז"ל כי רחמנא לבא בעי ויאמר בניגון משניות: ככה כשיע עוב לוור בכל יום פרסס חטאס כ"י לכן מ"י שאין לו פנאי מחמס אונס יאמר אחר כל משנת יכי רלון מלפניך כ"י: וכשכנס ויום טוב לא יאמר הי"ר: וכן כשעיר השמים: עוב לוור אחר עולה ונחה ושלמים וחודס. י"ה רלון ספסל חסוב קריאהו כאילו הקרבה עולה או מנחה כ"י. ואחר חטאס ואסם לא יאמר אלל על הנאי חסו דרך טובה לה"ס העורר בלימוד ולין לו פנאי לקרוב סדר המעשרות עכ"ל:

(א) אִיזְהוּ מְקוֹמָן שְׁלוֹבְחִים קְדָשֵׁי קְדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בְּצִפּוֹן פֶּר וְשִׁעִיר שְׁלִיִּים הַכַּפּוּרִים שְׁחִיטָתָן בְּצִפּוֹן וְקַבּוּל דָּמָן בְּכָלִי אֶרֶת בְּצִפּוֹן וְדָמָן טָעוּן הַזֵּה עַל־בֵּין הַבָּדִים וְעַל־הַפְּרָכָת וְעַל־מִזְבֵּחַ הַזֶּהב מִתְּנָה אַחַת מִהֵן מַעֲרֵכָת שְׁנֵי הָדָם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוּד מַעֲרָבִי שְׁלַמְזִבְחַ הַחִיצוֹן אִם־לֹא נָתַן לֹא עֵבֶב: (ב) פָּרִים הַגִּשְׁרָפִים וְשִׁעִירֵים הַגִּשְׁרָפִים שְׁחִיטָתָן בְּצִפּוֹן וְקַבּוּל דָּמָן בְּכָלִי אֶרֶת בְּצִפּוֹן וְדָמָן טָעוּן הַזֵּה עַל הַפְּרָכָת וְעַל מִזְבֵּחַ הַזֶּהב מִתְּנָה אַחַת מִהֵן מַעֲרֵכָת שְׁנֵי הָדָם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוּד מַעֲרָבִי שְׁלַמְזִבְחַ הַחִיצוֹן אִם־לֹא נָתַן לֹא עֵבֶב אֱלוֹ וְאֵלוֹ גִּשְׁרָפִין בְּבֵית הַדָּשָׁן: (ג) חַטָּאת הַצְּבוּר וְהַיְחִיד אֱלוֹ הֵן חַטָּאת הַצְּבוּר

פירוש

(ב) [ארזו ויקונון של זכחים] לשמות הזכחים: [קדשי קדשים] עולות העולה ואשמות: [שחיתתן בלפון]. וסא דלא חני סלל וקבל דמן בכלי טרה בלפון משו דאויסא אשמות סלל לא כהב כלן וקבל דמן. שאין קבול דמן טרה. ומשום דלא סגי ליה בלא קבלת כלי שאלחר טיקבל בהן אחר לנקלה דס בירו סיה כפן אחר ונקבל הדם בכלי משי"ה חרס חני בהדיא אשם מלורע אשם חלוי שחיתתן בלפון וקבול דמן בכלי טרה בלפון: [ס"ר] של כ"ג: [ושעיר] אשר עלה עליו הגורל להי: [הזיה על בין הבדים וכו'] עומד בין שני ברי ארון ומה אחר לעולה וטעם לנעיה כנגד עוביו של כפורס: [שירי הדם]. שארית הדם: (ג) [פרים הנשרפים]. פר העלם ופר כפן וסוה שאין נאכלים לכהנים אלל כשרסין חוץ לירושלים: [ושעיריט הנשרפים] שעירי ע"ז: [הזיה על הפרוכה] ז' הזויה על הפרוכה. אלל בין הבדים לא כתיב כהו חז"ס: [אלו ואלו] של ו"הכ ושאר הנשרפים: [שפרים בזיה הרשן] למקום שנוולדיין סם אס הרשן של מזבח חתימן והוא מוז נחמס"י. [כילד עלה בכנסת] כ"י. להנין ושנסה זו קדריס לורס הוזהב. מחלסס סיה רוחב לב אנה על

דרך החיים

יש כוונתו לומר ארזו ויקונון צדיס האכל ואינו ככון. ויס ללונרו גס צדיח האכל (מ"א ס"י כ'): [כהב הענ"א] כיון ארזו ויקונון. סול צנוקוס לימוד ושנסה. לריכיס ללמוד להנין דל"כ אינו נחשב לימוד: דרוקא בתפלה אף שאינו ענין הקב"ה יודע כוונתו. אלל אס אונר השנסה ואינו ענין. אינו נקרא לימוד: לכן לריכיס ללמוד הפירוט:]







דָּבָר שֶׁהָיָה בְּקִלְלָה וְיָצָא מִן הַקִּלְלָה לְלַמֵּד לֹא לְלַמֵּד עַל עֲצָמוֹ וְיָצָא אֶלָּא לְלַמֵּד  
עַל הַקִּלְלָה כְּפִי וְיָצָא: (ט) בְּלִדְבָר שֶׁהָיָה בְּקִלְלָה וְיָצָא לְמַעַן מוֹעֵן אֶחָד שֶׁהָיָה  
בְּעִנְיָנוּ וְיָצָא לְהַקְלִל וְלֹא לְהַחֲמִיר: (י) בְּלִדְבָר שֶׁהָיָה בְּקִלְלָה וְיָצָא לְמַעַן מוֹעֵן  
אַחֵר שֶׁלֹּא בְּעִנְיָנוּ וְיָצָא לְהַקְלִל וְלֹא לְהַחֲמִיר: (יא) בְּלִדְבָר שֶׁהָיָה בְּקִלְלָה וְיָצָא לְדוֹן  
בְּדָבָר הַחֲדָשׁ אִי אִתָּהּ יָכוֹל לְהַחְזִירוֹ לְקִלְלוֹ עַד שֶׁיִּתְחַזְּקוּ הַקְּתוּבִים לְקַלְלוֹ  
בְּפָרְשׁוֹ: (יב) דָּבָר הַלְּמַד מֵעִנְיָנוּ וְדָבָר הַלְּמַד מִסּוּפוֹ: (יג) וְכֵן שְׁנֵי כְּתוּבִים  
בְּמִקְבָּלֵינוּ זֶה אֶתִּיזָה עַד שֶׁיָּבֹא הַקְּתוּבִים הַשְּׁלִישִׁי וְיִקְרִיעַ בֵּינֵיהֶם:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו  
זמן חלקנו בתורתך:

|                |             |                |             |
|----------------|-------------|----------------|-------------|
| האדרת והאמונה  | לחי עולמים: | הלכה והלבוב    | לחי עולמים: |
| הבינה והברכה   | לחי עולמים: | המלכה והממשלה  | לחי עולמים: |
| הנאווה והגדולה | לחי עולמים: | הנוי והנצח     | לחי עולמים: |
| הדעה והדבור    | לחי עולמים: | הסנוי והסגוב   | לחי עולמים: |
| ההוד וההדר     | לחי עולמים: | העזו והענוה    | לחי עולמים: |
| הוועד והותיקות | לחי עולמים: | הפרות והפאר    | לחי עולמים: |
| החל והוהור     | לחי עולמים: | הצבי והצדק     | לחי עולמים: |
| ההול והחוסן    | לחי עולמים: | הקריאה והקדושה | לחי עולמים: |
| הטכס והטוהר    | לחי עולמים: | הרון והרוממות  | לחי עולמים: |
| היחוד והיראה   | לחי עולמים: | השיר והשבח     | לחי עולמים: |
| הכתר והכבוד    | לחי עולמים: | התהלה והתפארת  | לחי עולמים: |

כללותו. אבל כלל הליך לפרט אין משמעות הכלל נשקט ונשקט לרוב אחד יזכר ונזכר אחר.  
וכא לפרט לפרט ולעקור משמעותו. ולפיכך אמרו כלל הליך לפרט כלומר לפרט הפרט. כגון. ובקשו בענין. ולא  
דרשין לי בכלל ופרט. ובקשו כלל בענין פרט ואין בכלל אלא מה שבפרט. ומאס דהו כלל הליך לפרט הפרט.  
ובקשו משמע כצ"ח כלי ומשמע נוי בליה טעם. אך עיקר משמעותו לשון כפיה וקשר הוא. כמו הוכחה אני  
נזכרתי. הוכחתי אני נזכרתי. וכן נאמן דוח נזכרתי. וכן הם רוב כפיהם שבהם. וכשנזכר ענין הוא  
פרט על הכפיה זה שהוא בליה ועירוב ענין. ועקר הכלל נמשמעותו. ולכן דרשו כלל הליך לפרט: (ח) [כל  
דבר שהיה בכלל כו'] כענין שאמרנו בני הכפיה. דכתיב לא תעברו אש. הכפיה בכלל לא תעשה כל מלאכה  
היא. ולמה ילחמה להקל. כלומר לענין חילוק ומלאכה שאם תעשה הכפיה עם שאר מלאכות שהעלם אחר שחייב על  
הכפיה כפי ענינו. ונלמדה לאחרי. וזה הכפיה חייב כפי חף הכל: (ט) [כל דבר שהיה בכלל וילא לענין  
עומן אחר שהוא כענין כו'] פירוט עומן אחר שהוא כענין. שהוליו הכפיה ען הכלל. ועשה בו פרט אחד  
והזכיר בו הקלה הענין הראשון והיה מקלמו. כמו שחין וכוונה. דכתיב וכשר כי ימי בו שחין ורפא או כשר כי  
ימי בעורו וכוונת אש. והלא שחין וכוונה בכלל כל הנבעים היו. ועשה החילוק וזקק בו הכפיה לפרט כפי דין העומאם  
ועשה כפי פרט כפי ענינו. ושינה דייס כונה שאין לריכזם הסגר השני ולא זכיר בו הוורה הנחיה. ילא להקל  
ועליו כל החומרות שכלל שלא כפי ענין מחזורי הכלל אלא הקלות שכלל. כגון לעשה עני מראש אלו והסך כולו  
לכן. אש"פ שלא כפי פרט קולות אלו כפרט כן חומר לו וכנה הכלל ולא כפי ענין. כגון לעשה עני מראש אלו והסך כולו  
אם ילא פרט אחר לחומר כלומר לו כל החומרות ען הכלל. ולא הקלות: (י) [כל דבר שהיה בכלל וילא לענין  
עומן אחר שלא כענין כו'] ש"י להקל שנקיטין בו ען הדין הראשון והחזיקין למה ענין הדין שנתפרט בו. כגון  
ראש חוקן. דכתיב ואיש או אשה כי יהיה בו נגע בראש או בזקן. והלא ראש חוקן בכלל עור הכשר היו וכשילא  
לענין עומן אחר שלא כענין ש"י בעומאם נחקים שאינם ענינאם שאר מראש (ואם שלא כענינו שאינו כלול עם  
הכלל אלא כפי נגע. אבל לא כונה) ילא להקל וזהו החזיקין להקל שלא ידונו בשני לכן או מיה שהוא קטן  
עומאם בשאר נבעים. ולהחזיק שדונו בשני להוב שנתפרט בהם: (יא) [כל דבר שהיה בכלל וילא לדין כפיה  
החכם] כו. כי"ר ושעה אש הכפיה כענין אש שחט אש החטאם כי כחאם החטאם שאין חיל כחאם החטאם אש  
חיל לשי שלא מוציב ען הכלל. ש"י מכלל שאר אשומם לדין כפיה דבר החכם כפיה יד ובהם רגל. היה יכול לומר דאנו  
עומן מן דייס ואינו ימי"ר הובא חיל כחאם החטאם ענה חטאם עומן עומן דייס ואינו ימי"ר הובא חף אש  
כו: (יב) [דבר הלמד מענינו] ש"י כל דבר קמוס שאינו מפורט בו כונה מרוב כלומר ען הענין קמוסם הפוקד  
לו. כמו לא הגוב היו זו חזרה לגוב כפיה. או חינו אלא לגוב עומן. לא נלמד גי מלוח חומרות כענין כפיהם  
שפורטם ואח"כ קמוסם כלומר קמוסם מפורטם כונה הענין מרוב כפיהם. ש"י לא תרמל לא סנאף חף לא הגוב  
כו. וכן כל כולה כזה: (יג) [דבר הלמד מקופו] זהו לומר הדבר נעלמו. כמו וכפיה נגע לרעה כפיה חרף אחתהם.  
ולא דע כפיה ביה מרוב. אם עמל עלים או מיריעות או מנכבים. ולמה כשהוא אומר וכן אש עליו מה כלומר  
שאין זה מרוב אלא כפיה בני עולמים ואכזבים וטעם: (יד) [וכן שני כפיהם הוכחתיים זה אש זה] כו. כמו  
כמה אחר אומר כי ען השמים גוי. וכמו אחר אומר וירד הי על הר קניז. וכא הכפיה גוי והכפיה ען השמים  
השמיענו גוי ועל הארץ גוי. ומאם הכפיה הלמד לנזקיות אחרים לכפיהם שנתחייבים זה"ל ולא בא הכפיה גוי  
לכפיהם. שכיב"ע כפיהם ומענינו: (יז) [יז] הביאור ל"י"ר מרומ עיין שלים תורה שבע"פ:

(S. S.)

ש נוקבין לומר קדם הורו נזמור ז"ל:  
מזמור לרוד יהוה מי יגור באהלך מי ישכון בהר קדשך: הולך תמים ופועל צדק דובר  
אמת בלבבו: לא רגל על לשונו לא עשה לרעהו רעח חרפה לא נשא על קרובו:  
נבוח בעיניו נמאס ואת יראי יהוה יכבד נשבע להרע ולא ימיר: כספו לא נתן בנשך  
ושוחד על נקי לא לקח עושה אלה לא ימוט לעולם:  
[א"י הוציאתם מצרפתם ולא ילג סוס מינה ולא יגליעם אלא יזיח מפיו כאלו מונה נעוה. ד"ע]:

הודו ליי קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו:  
שירו לו זמרו לו שירו בכל נפלאותיו: התהללו בשם  
קדשו ישמח לב מבקשי יי: דרשו יי ועזו בקשו פניו  
הקמיר: זכרו נפלאותיו אשר עשה מופתיו ומשפטי  
פיהו: זרע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו: הוא יי  
אלהינו בכל הארץ משפטינו: זכרו לעולם בריתו  
דבר צוה לאלקה דור: א שר פרת את אברהם. ושבעתו  
ליצחק: ויעמידה ליעקב לחק לישראל ברית עולם:  
לאמר לד אהו ארץ פגעו חבל נחלתכם: בהזחכם  
מתי מספר. במעט וגרים בה: ויתהלכו מגוי אל גוי

כוונות ישראל  
אתם מלאכים הודו להי: (הודיעו) עלילותי עלינו אתם עם בני (הודו להי) ואל פרטו הדבר  
כדי שלא יהיה להם לחמה:

כוונות פשוטות  
החיינו בעמים) פרטנו בין העמים. (על ינחם) מעשה נבחרתו ונפלאותיו שפעל. עוד יעלמי לנס.  
(שירו) אש חשיו כפה יהיה לו. (זמרו) אש חזונו כפיה שיר יהיה לו: (שירו) ולא סברו יהיה חיינו  
(בכל נפלאותיו) כי ים שארי אשמים עמוליהם ימיהם בשירה ובזמרה ובשירה ענינה. לכן אנו אומר להם  
וגם לני עקב עליו שיהיה השירם והזמירם כונה שהוא שכן לו יתקד: (ההללו) השמחו: (בשם קדשו)  
ש"פ להם פרוץ כוונה. ואני בני עקב עליו להפאר בו כהחזקם: (ישמח לב וכו') למען שישמח לב האנשים  
אש ה. (דרשו סי ושמח) גרל ילחמו בשליחות ילוי: (והשפטי פיהו) השפטיים ששעם בעבדים בנאמר ש"י  
לכם אני אומר אשם (זרע ישראל עבד בני יעקב חיריו) הנכחיים להי חרשם של אברהם וכוין בני ישמעאל ומש.  
(הוא כו' משפטינו) ויי שכל הארץ משפטינו הוא י' חלטינו וכוונה כפיה חסנו: (זכרו כו' לאלף דור) זכרו לעולם  
הברית אשר היה נתת פניה. אשר תהלה ליה לזרע ישע בעולם כאשר חף דור וראש שאין העולם מתקיים בלא שורה.  
והעביר ומהם השענה מלוח ושעניהם וארבעת דורות ומהם לכיו ודורות. זכרו חומו הברית לעולם: ועוד זאת זכרו לעולם  
הברית (אשר כרם אש אברהם. ושבעתו) אשר נשבע להם לחברה להם לזרעו אש הארץ לא לישמעאל כוון כ"ל ליעקב:  
(ועמידה) וילחק העמיה (ליעקב) לבל יהיה עמו בכלל השבועה שבערכו אחר ויתן לך אש ברכם אברהם. וזה לא  
היה בדרך משפט כי גם עמו אחיו היה מנח וזה רק ילחק העמיה ליעקב. (לחק) בדרך חוק. וכל ענין שנקרא בשם  
יעקב היה בבחינת חוק. (לישראל) חף אחר שנקרא בשם ישראל סיפם לו (ברית עולם) כי הוא ימי עומם כרם לו  
ברית: (לחמה) כי בחזרו ימי לא יעקב כו' כ"ל ישראל. אחר לו (לך אמן) כו' ולא לישמעאל ועמו: (חבל נחלתכם)  
מה שהיה עד עתה חבל נחלתם כולכם: (בחיובכם) בעד חיובכם (מתי וקספר) חשתי וקספר: (כמעט) כחשבונו היומר  
יעט. (וגרים בה) והייסם בה כגרים בארץ: ועוד זאת חשבונו שלא יטבו בנקום אחר רק (ויסאלכו כו') דרך בני

פירושים  
[הודו כו'] נזמור ז"ל עד והלל להי. דוד חמור כשהעלה הארון מביא חרם אל אהלנו וקבעו לחזונו ככל  
ז"ל לפני חזרונו: [שירו] כפה: [זמרו] כפיה: [לו] ענה שחשיו וחזונו יהיה להי: [שירו] ואש חשיו יהיה ככל  
נפלאותיו: [ההללו] השמחו להי וכוונה נקראים על עם קדשו: [בשם קדשו] בשמו הקדוש: [זמרו] מקום  
וזמרו נקראו עמו: [זרע] לני אני מלוא שוכר לזרע ישראל כו': [אלף דור] ככתוב שזמר הכפיה והחפיר וגו'  
לאלף דור. יש שפירש' דק"א על הכפיה שפירש' דורות עברו וכן הכפיה לכיו ודורות כחפיר הדור: [לשעור  
לך] לבל אחר ואחר אחר כן: [חבל] חלק: [בחיובכם מתי וקספר] מעט אז: כמעט להם לחם להם אש חרף  
כענין זה דבר רגל: [וגרים בה] גם זה המעט לא היו מיושבים בה אלא גרים בה דכתיב הוא הכרוץ אשר  
גר עם אברהם וילחק. ואש"פ גרים שהכפיה לא היו אלא [ויסאלכו מגוי אל גוי] אברהם סך למגרים ולגרי



ומממלכה אל-עם אחר: לא-הניח לאיש לעשקם ויובח עליהם מלכים: אל הגעו במשיחי ובגביאי אל תרעו: שירו ליי בל-הארץ בשרו מיום-אל-יום ישועתו: ספרו בגנים את-כבודו. בכל-העמים נפלא-תו: כי גדול יי ומהלל מאד ונרא הוא על כל אלהים: כי בל-אלהי תעמים אלילים ויי שמים עשה: הוד והדר לפניו עז והדרה במקמו: הבו ליי משפחות עמים. הבו ליי כבוד ועז: הבו ליי כבוד שמו. שאו מנחה ובאו לפניו השתחוו ליי בהדרת קדש: חילו מלפניו בל-הארץ את תבון תבל בד תמוט: ישמחו השמים ותגל הארץ ויאמרו בגוים יי מלך: ירעם הים ומלאו יעלוץ השדה וכל-אשר-בו: אז ירננו עצי היער מלפני יי כי בא לשפט את-הארץ: הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו: ואמרו הושיענו אלהי ישענו וקבצנו והצילנו מן הגוים. להודות

ככל נקום שנרשס קו כזה הוא לטווח  
טריך להמתין סס ולהפסיק נעט (כפי  
סנתכר דכפי י"ח)

כוונות פשוטות

המדינה לעשוק הכרי הנא לרור בלי קנע: ועכ"ל לא הגיה לאיש לעשקם) לעשוק ולגזול לוחם. (ויובח עליהם מלכים) למעט הוכיח בנכחית את עולך מלכים ואת אבינוך הנלך פלשמים. ובנכחית סתביא עליהם היתה פעולה כאלו אמר בסיפוס. (אל הגעו במשיחי) נגדולי ונכסיי: (ובגביאי אל תרעו) אל תעשו רעה: (שירו ליי הארץ) ושבי הארץ בשור עיני כח יועתו) ככל יום היה ערב ותבין בעיניכם קפוח הישועה כאלו היום יום בשורה: (על כל אלהים) הן פשטע והיה וכל לבא שאנום שהעכו"ם קבלום לאלוה: (אלילים) סס דבר מבלי תועלת נגד ה': (ות' שמים עשה) כי ה' עשה השמים וכל לבאם (הוד והדר לפניו) כי הנלכחים היושבים לפניו תמיד ונתנים סוד והדר לשמו. (הבו לה' משפחות עמים) ומה חסנו לו. (הבו לה' כבוד ועז) קפוח כבוד ועזו: (כבוד שמו) כבוד הראוי לשמו (בהדרת קדש) בנתי כנסיות הטהורים בקדושה. (חילו מלפניו כו') ועיי' יתוקן העולם. ולא כבוד מלך ב"ר כדוהא שרואים ויראים נענו אז הוא נעיל עליהם יוהר אינה וחס דואגים יוהר. ומה הקב"ה אינו כן כשהעולם יראים ונענו חרבה (אף הכון תבל כל חסות) שהוא עשה קפוח חלשעים והסירים מתקיימים. ולא (ישמחו השמים לוחו: (יעלו השמים כו') יענה השמים וכל הכריות העלויות כס (מלפני ה') וכל השמחה תהיה לפני ה' על (כי בא לשפט) את יושבי הארץ (כי עוב כו' חסדו) כי הוא עוב ועושה חסד לעולם: (וקבצנו והצילנו מן הגוים) אל חילנו.

פירוש

וכן יתקן וכן יעקב היה בכית לכן: [ויובח עליהם מלכים]. מרעה ואבינוך: [אל הגעו במשיחי]. כן לזה לסס השפיע [משיחי]. כל עשיהם הוא לשון שורה וגדולה: [כל הארץ]. כל אשוי הארץ: [אלילים]. אסס ותסו: [העל].

לשם קדשך קהשתבב בתהלתך: ברוך יהוה אלהי ישראל מן העולם ועד-העלם. ויאמרו בל-העם אמן והלל ליי: רוממו יהוה אלהינו והשתחוו להדם רגליו קדוש הוא: רוממו יהוה אלהינו והשתחוו להר קדשו כי קדוש יי אלהינו: והוא רחום ויכפר עון ולא ישחית והרבה להשיב אפן ולא יעיר בל-חמתו: אמה יי לא-תכנא רחמיה ממני חסדך ואמתך תמיד יצרוני: ובר רחמיה יי וחסדך כי מעולם המה: הנו עז לאלהים עד-ישראל גאותו ועזו בשחקים: נורא אלהים ממקדשיך אל ישראל הוא נותן עז ותעצמות לעם ברוך אלהים: אל נקמות יי אל נקמות הופיע: הנשא שפט הארץ השב גמול על-גאים: ליי הישועה עד-עמך ברכתך סלה: יי צבאות עמנו משגב-לנו אלהי יעקב סלה: יי צבאות אשרי אדם בוטח בך: יהוה הושיעה תמלך יעננו ביום קראנו: הושיעה את-עמך

כוונות פשוטות

(והלל לה') יכוין לחבר (הרגי) שהוא ביעוריהו הלי' עם (הוי"ה): ותסו (והלל לה') יקוד גבור עשיק: זכור דתמיד יוה"ה וחסדך ריה (ע"כ קב"ה): (כי נעולם המה ריה (הרגי)): (יענו ביום קראנו) ר"ת סס גדול יציק ר"ת יהוד ברכה קדושה ועולה (הוי"ה אלהי:י). ונס עולה ד' שפות ראש הן קוף מהלילות הסיחורים (להרוס רגליו) כהמיק (קדוש הוא) כי הוא קדוש ומה הקדושה בחרום רגליו. (להר קדשו) כהמיק: (ולא ישחית) חרסם בעבור עונו. (והרבה כו') ומרבה להשיב אפן מן החושה פעמים רבות. (ולא יעיר כל חמתו) ואינו נעורר כל החושה הראוי לעורר על החושה. (לא תכנא) לא תנוענע: (ואמתך) אומהה כהמיק: (זכר) לי עשה (רחמך כו') כי נעולם המה) וכוין שפיעת לי חסד ועם ילרמי עד עשה ראוי לחסול עלי בס עשה: אהם המעלכות המרקים בהיכלו ועס ה' כבדוים תחת ידכם אל תאמרו כי לבס כח ועז: אף (חנו עז לאלהים) הבינו כי מחסו יי הוא לבס העז לשעבר את ישראל כדי למרק עונותם. ולא מחשבתו חסכס נותן עז לבס: כי (על ישראל גאותו) ועס שהקב"ה שותק אינו וכלי יכולת מליטה. אחרים כן הן בגבורתו סקובל: (ועזו בשחקים) כי עז תשיחם לו יי הימון בשחקים שותקת לנעלה וזותק. (נורא אלהים ונחקשיך). גם עושה שחרוב את כהמיק הוא יראוי. על כל הכרואים: אס למקדשו לא כשא מניס כו'. (אל ישראל) חתק של ישראל הוא: (הוא נותן עזו ומעלותו לעם) ישראל לקבול עול הגלות: ועל דבר זה ראוי שגורה לך ואלומר (ברוך אלהים) על החסד שפיעה עמו. (אל נקמות ה') אהם הוא בעל התקנות: לכן אהם (אל נקמות הוי"ה) הראה וגלה נקמת משועלי און (הנשא שפט הארץ) יי רלון חלפניך שופט הארץ שיבינו הכל כי אהם רס ומשא (השכ כו') שפיעת גבול עשיהם. ותקום אהם רום של-עשרה היבוי והכחות והעשה זלם לחעקן טיהים: (לה' הישועה). וליחמי יתים לך מורקנא (על עמך ברכתך סלה) כשהוא דחייך ליש"אל מן גלותו ורועיב להו. (והיקר ה' אלוור דף י' ע"כ): (משגב לנו כו' סלה) חלסי יעקב הוא לנו לחתק עד עולם: (הנלך יענו כו') כו ביום סנקרל אליו תענו: (נחמך) ישראל שלקחת לך פירוש

פנו ומה חסנו לו ונפרס כבוד ועז: [ירעם הים ומלואו]. כל כריות שכים: [הופיע]. הגבלה: [הנשא שופט הארץ]. פירוש כשנפרע הקב"ה הוא והנכחא ומפורום: [לה' הישועה]. פ"י על הקב"ה להשיע את ישראל. [כי נכחא



















ימוקל ויבש: פירקינו באפק ובחמתך נבהלנו: שת \*  
 עונתנו לנגדה עלמנו קמאור פניך: פי כל ימינו פנו  
 בעברתך. פלינו שנינו כמרהגה: ימי שנותינו בהם  
 שבועים שנה ואם בגבורות ו שמונים שנה ורהבם  
 עמל ואון פי גו חיש ונעפה: מריודע עז אפק וכיראתך  
 עברתך: למנות ימינו פן הודע ונבא לבב חכמה:  
 שובה י ערמתי והנחם על עברך: שבענו בבקר  
 חסדך ונרננה ונשמחה בכל ימינו: שמחנו בימות  
 עניתנו שנות ראינו רעה: יראה אל עברך פעלך  
 נהרך על בניהם:

כוונות פשויות

זמן ארוך: (כי כליו) בגלות (באפק) שאנפם בנו על עונותינו: (ובחמתך נבהלנו) עונות ימינו ושכחנו נבהלנו.  
 כי אין מרחק כמדת בין שהוה שוכח מחר מה שעשה היום וזהו חין שחכה לפני כהן כבודך. (שעה עונותינו לנגדה)  
 לזכור בהם ולפרוע עליהם גמול: (עלמנו כו) אף השבחות שהם נעלמים ונחטו חטאים מול אור פניך לשלם גם  
 עליהם גמול: (כי כל ימינו) לא היה בהם ימי עבדה אלא כולם (פנו בעברתך) הלכו להם בעברה חטא הנחם ונחך:  
 (כלינו שנינו) אהנו גורמים בעונותינו כליו שנותינו (כמו הגה) להיות כמשך זמן רבוע בעלמא: [ימי שנותינו בהם]  
 בעונותינו ובעונותינו אלה ימינו קלרים ואין (רק שבועים שנה). ואם בגבורות בהגבורות כח העבד יהיו (שמונים  
 שנה). (ורעה) וכל הגדולה והשורה שיש לאדם בימים ההם אינו אלא (עמל ואון) ולמה (כי גו חיש) כי בעברת  
 מה אנו נכרתים מהר (ונעופה) אל הקבר. (מי יודע עז אפק) בימים מועטים אלה. מי יוכל להכין חוקך אפק  
 על מה היל וזהוהו נשור מונה: (וכיראתך) וכאשר יראתך נעלמת תלדעם חך נירא אפק יתברך כן נעלמות  
 (עברתך) תלדעם על מה אהם מחנול עברה. כי אין להשיב בימים מועטים אלה. לכן יורא ונוראי (למנות  
 ימינו) למי מנין שנותינו שהם מועטים. (כן הודע) נא דרכיך והרבה הדעת נעטע הזון. (ובניא) ולא נביא לבב  
 (הכנות) בזה שזכר לחקן אה אשר קלקלנו. ובס נדע אף לעבוד אה: (שוכח ה) נחרון אפק (עד מה) חתים  
 עוד: (ובחמתך) חטוב מחשבת אחרת. (על עברך) להיות מרובה להם: (שבענו בבקר חסדך) שבענו בחסדך ביום  
 הגאולה שהוה בוקר ליל ליל הדרת והחשיכה: (ונרננה) כהדות והלל (ונשמחה בכל ימינו) אלה שבענו ביוקרים. כי  
 גם זה היה לנו לטובה. לפי שחשבה לרור המדבר יום לטובה. ומרה טובה ונרבה. והיה ראוי לשמחנו כי גם שנים למי  
 שהיה טובה ולכל הפחות (שמחנו כימות עיניהנו) שמחנו כלאוין הימים אשר ענית אותנו שיהיו נחשבים הימים  
 כאילו (שנות ראינו רעה) עיב בקשחנו (יראה אל עברך פעלך) פועל הנקיים והישועות (והרדך) והיופי וההדר שדך  
 שיהיה בזמן הגאולה: יראה [על בניהם] ואז נשמחה בכל ימינו שבענו ביוקרים. כי ריוח גדול יאל לנו מהם.  
 שיחשבו יום לטובה:

פירוש

ימוקל ויבש. ודומה הוא לחיור הכהיבש אחר שראה החמה עליו כל היום (כי כליו) עמה ידבר על לבן בני  
 גלות שיחיה אם היי כל אדם הוא הכל אף אם הנה בשלום. כי יש אהנו בגלות אשר כליו באפק שאנפם בנו על  
 עונותינו: (ובחמתך) הוא ככל בגלות שנות: [שעה] שנה: [עונותינו לנגדה] לזכור מהם ולפרוע עליהם גמול:  
 [עלמנו] השבחות שהם נעלמים ונחטו חטאים מול אור פניך לזכור בהם ולפרוע עליהם גמול: [פנו בעברתך] הלכו להם  
 בעברה חטא הנחם ונחך: [כלינו] אהנו בעונותינו גורמים כליו שנותינו להיות: (כמו הגה) כמשך זמן רבוע  
 בעלמא: [כי כל ימינו] אהנו בגבורות ואם בהגבורות כח העבד אף החוקף האחוזן של חטאים  
 שהם הנה יגיעים ולער: (כי גו חיש ונעופה) לפי שלא יארכו ימי האחוזן כי ימות יושף איי האחוזן שהיה  
 צחלה גריה למוקף העבר בהדרו: [מי יודע עז אפק] בימים מועטים אלה מי יקנה לו לב לדעת אה עם חסד  
 ליראה חסדך: (וכיראתך עברתך) כשם שאהם יראוין כן עברתך קשה ונפרע מן החוטאים. ולכן ברחמיך  
 הרבים הדיענו אהם [למנות ימינו] כלומר הורינו להשיב על קולר ימינו. ולא נביא אהנו לבב חכמה: [נביא]  
 לשון חכמה. [שוכח ה] נחרון אפק: (עד מה) חתק עז: [ונשמחה] כי השגו מחשבה טובה על עברך:  
 [בוקר] ככל בוקר: [ונרננה] כהדות והלל: [ונשמחה] כי השגו להשיב לנו בעבור רוב הסודרה והשלל:  
 [ככל ימינו] כן יהיה הולך וחרר הלילה כל הימים: [כימות] כאנין הימים אשר ענית אותנו וכפי השנים  
 אשר ראינו רעה:

יהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה  
 ידינו כוננהו:  
 צא ישב בסתר עליון בצל שדי ותלונן: אמר לוי מחסי ומצודתי  
 אלהי אבטח-בו: פי הוא יצילך מפח יקוש מדבר חיות: באברתו ו  
 יסך לך ותמת בגפיו תרסה צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפחד לילה  
 מחין יעוף יומם: מדבר באפל יחלך מקטב ישוד צהרים: לפל מצדך ו  
 אלה ודבבה מימיך אלה לא יגש: רק בעיניך תביט ושלמת רשעים  
 תראה: כיראתה יי מחסי עליון שמת מעונך: לא תאנה אלה רעה  
 ונגע לא יקרב באהלה: פי מלאכיו יצוה לך לשמך בכל דרכיך:  
 ערבים ישאונך פן תגף באבן רגלה: על שחל ופיתן תהרך תרמם  
 כפיר ותנין: פי כי חשך ואפלטהו אשגבהו כידע שמי: יקראני ו  
 יאענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו נאכבדהו: אדך ימים אשביעהו  
 וקראהו בישועתי: אדך ימים וכו'.

כוונות פשויות

(יהי נעם ה) אהנו נועם וזהוהו של ה' שיהיה בזמן משיח יהיה עלינו. (ומעשה ידינו) הכין לנו הדרך שיהיה  
 מעשה הנולד (כוננה עלינו) על נכון (ומעשה כו) ומעשה ידינו ימינו אה המעשה שיהיה בשלמות (וכפל  
 הדבר לחק):  
 (ישב) כו אהם היושב בסתר עליון והמבדד בעברה ה' ובסתר תורה: (כלל שדי יתלונן) וזהו התלונן כלל  
 שדי: (לומר לה) לומר אני לך בעבור ה' אשר הוא (מחסי ומצודתי) והוא (אלהי) שאני (לכנות כו) אני  
 מבטיח בעבורו אה תנעתו כו (כי הוא יצילך מפח יקוש) מרשע הלובר (ומדבר חיות) ומדבר שישכר. כמו שהללני  
 שנעתי כו: (באברתו) ככפיו (יסך לך) יסוכך וינין עלך ומסגעי הזון. (לנה וסחרה אמתו) המחזין ונוטה בתי  
 בעות הוא שלא יזקק חללו היה נוכח מנן ולמה. על כן (לא תירא וסחרה) השדים השולטים לילה: (מחן יעוף יומם)  
 מהסר העוטף כיום כחן (ומדבר ה) מן חזיק הנקרא דבר ההולך בלוחל: (ומקטב כו) מוזיק הנקרא קטב השחר  
 ומזיק נשמות בלחיים: ואף בעת הדבר אה (ישל מלך) השחלתי חלף (ורכבה ומינין) מתי (חלף לא יגש) הדבר.  
 ולא יזק לך: (רק בעיניך תביט) ויתחם החלשים: (ושלמות כו) וסחרה השלמות הרשעים השולטים. אכל לא יגעו  
 בך רעה. וכל זה השלום יהיה לך (כי אהם כו) לפי שאהם שמה עונך ונכנתך ה' עליון שהוא מחסי גיב.  
 לכן (לא חלונם) לא תקרה: (באשרך) וכל השריו בחוכה יהיה נשאר: (כי מלאכיו ילוה לך) כי בעבורך ילוה  
 מלאכיו (לשמרך כו) וכל כן תהיה מוללח שחרה בעיניך כאליו הוללכים (על כפיס ישאונך כו) שכל חנוק באבן  
 דבליך גם חים השרה ישלמו חסדך: (על שחל ופיתן) שעל אריה ופיתן (סדרוך חרונם כפיר וסחרון) חרונם סרגליך על  
 ארי כחור ומש ולא יזקו אה: (כי כי חשך) לכן (ואשעיתו) אליהו (אשננהו) חסיה לו משעב  
 ומשגב שלא יגעו בו שם מתיק: (כידע בני) ובאשר (יקראני ואנטי) עמו אהני בלה: בעת בוא ליה  
 צעולם (אחלצהו) מהלצה: ולא עוד אלא (ואכבדהו) שארבה כבודו (אדך ימים אשביעהו) כעוהו (וארואו בישועתי)  
 כבוד מלך המשיח. ואם ינעם אזי אהיהו בחיית הממים וראיהו בישועתי:

פירוש

יהי נעם. נעוהם ה' ימי עלינו: [כוננה עלינו] הכן עלינו להיות מחוקן בדינו ולא יארע לנו סקלה בעת  
 נעשה אה המעשה: [ומעשה ידינו כוננהו] הכן אה המעשה שהיו שלא יארע בה תקלה והספי מו:  
 יושב בסתר עליון. אמר בצלון קריאה אל מול הישב. אהם סיועם בקרה עליון. ריל התקבד בעבורם  
 פי ובעיון כפיר חרות: [כלל שדי יתלונן] כמו לך ינין בה) ובכל הדבר בתלום טוונם: (לומר  
 לה) לומר אני לך בעבור ה' אשר הוא מחסי וגו': (כי הוא יצילך) אשר הוא יצילך מפח יקוש ומדבר שישכר. כמו שהללני  
 [באברתו] ככפיו יסוכך וינין עלך: [לנה] ענין: [וסחרה] לבוש ונכרול מקבכס בגוף כחור סחור: [מחן] אמתת  
 כבעתתו חיל כללה וקוחרת: [לא תירא] על כי הוא יסוכך עלך לא תירא מפחד השדים השולטים לילה: [מחן]  
 מהסר העוטף כיום כחן: [ומדבר ומקטב] שמום שרים הם. זה חזיק כלילה זה נלחמים: [ישחך] ישרד: [ישל]  
 אף אה בעת הדבר ימלו אכסיס רבים מלך ומימיך מתי חליך לא יגש הריב הוא ולא יזק לך: [רק וגו]. מיהם  
 החלשים סביב רק בעיניך: [ושלמות] השלמות: [כי אהם] שמה ה' עליון שרוא מחסי למעניך. כלומר הלית  
 צעונך כו: [מלאכיו] ענין הדמוות (כמו והאלהים אה לידו) [לך] עלך: [מן חשך] מן חשכ: [שחל] מין  
 אריה: [פיתן] מין חשך: [כפיר] ארי כחור: [ואנין] מין חשך: (כי כי חשך וגו') כס יארע ה'. [אחלצהו] ענין  
 פולחם חליצהו חלצהו הכלל:  
 (a. s.)



מזמור שירו ליהיה שיר חדש כי נפלאות עשה הושיעה לו ימינו ודוע קדשו: הודיע יהוה ישועתו לעיני הנזים גלה צדקתו: זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל ראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו: הריעו ליהוה כל הארץ פצחו ורננו וזמרו: זמרו לה' פננו ככבוד וקול זמרה: בחוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך יהוה: ירעם הים ומלואו חבל ויושבו בה נהרות ימחאו כף יחד הרים ירננו: לפני יהוה כי בא לשפוט הארץ ישפט חבל בצדק דעמים במישרים:

שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי: עזרי מעם יהוה עושה שמים וארץ: אל יתן למוט רגלך אל ינום שומך: הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל: יהוה שומך יהוה צלך על יד ימיך: יומם השמש לא יבכה ובה בלולת: יהוה ישמך מכל רע ישמור את נפשך: יהוה ישמר צאתך ובואך מעתה ועד עולם:

שיר המעלות לרוד שמחתי באומרים לי בית יהוה נלך: עומדות היו הנלינו בשערך ירושלים: ירושלים הבנויה בעיר שהיברה לה יהוה: ששם עלו שבטום שבטי יה ערות לישראל להודות לשם יהוה: כי שמה ישבו כסאות למישפט כסאות לבית דוד: שאלו שלום ירושלים ישליו אוהביך: יהי שלום בחילך שלום בארמנותך: למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך: למען בית יהוה אלהינו אבקשה טוב לך:

שיר המעלות אלך נשאתי את עיני היושבי בשמים: הנה כעיני עבדים אל יד אדוניהם כעיני שפחה אל יד גברתה כן עינינו אל יהוה אלהינו עד שיהנו: חנו יהוה חנו כי רב שבענו בזה: רבת שבעה לה נפשנו הלעג השאננים הבו לנאיונים:

שיר המעלות לרוד לולי יהוה שהיה לנו יאמר נא ישראל: לולי יהוה שהיה לנו בקום ערינו אדם: אוי הים בלענו בהרות אפס בנו: אוי המים שטפנו נהלה עבר על נפשנו: אוי עבר על נפשנו המים הודונים ברוך יהוה שלא נתננו מרף לשניהם: נפשנו כצפור נמלטה מפה וקשים הפת נשבר ואנחנו נמלטנו: עזרנו בישם יהוה עושה שמים וארץ:

הללויה נורא: עגול הסנה שנואר בתזמור זה. ימלכ לב האדם מנילח אל הסיחה בחלוחו ימך שמו:

קלה הללויה | הללו את-שם יי הללו עבדי יי: שעמדים בבית יהוה | בתצרות בית אלהינו: הללויה כירטוב יהוה נפרו לשמו פי געים: כירעקב בחר לו יהוה ישראל לסגלתו: כי אני ידעתי כירדול יהוה | נאדגינו מכל-אלהים: כל אשר-הפך יהוה עשה בשמים ובארץ | בימים וכל-ההמות: מעלה נשאים מקצה הארץ פרקים למטר עשה | מוצא רוח מאוצרותיו: שהקה בכודי מצרים מאדם עד-בהמה: שלח |

כוונות פשוטות

(הללויה) כי ותי יכלל. אהם עבדי ה' שנוהים בנים ה' בחירות בית אלהינו להפסל שם: (הללו את שם ה'). כי יעקב כו' כי ה' בחר לעלוו את יעקב: (ישראל נקבלו) להוציא לו לזונה חומר. ולכן חגי מעורר לבות כיה להללו. (כי חגי ידעתי) מנליוהו ומעשיו (כי בחול ה' ודחוינו) שקבלנו חמה לחן ואלהים: הוא דרול (וכל אלהים) מלאכי ועלה כי לא יעזר דבר אלה בעלותו. ואני מאנין בזה באנוש: (כל אשר חפץ ה' עשה) ולא כן הנהלכיס. (ועלה נשאים וקלה הארץ) ועלה עננים ויהי שפוח קלה הארץ נעקום שואו רולה להעטיר שם. ועוד פוסה מלה (ברקים למערי עשה) הברקים הם ואין העורר עננה אהם (אחל דוח מלולוחיו) להחוף העורר להקים שואו רולה להעטיר. ועוד נכללות שטעם מכבר (שהסה כבודי עננים) וסמך בין עפה של כבוד וכו'. (ועוד

פירוש

[הללו עבדי ה'] כלומר מי יכלל אהם עבדי ה': [כסאים] עננים: [ברקים] נעים בא המערי נברק [s. s.]

אזלת ומפתים בתוככי מצרים בפרעה ובכל-עבדיו: שהקה גזים רבים ודגו מלכים עצומים: לסיוחן | מלך האמרי ולעוג מלך הפשן ולכל ממלכות כנען: ונתן ארצם נחלה נחלה לישראל עמו: יהוה שמך לעולם יהוה וקרף לרדוד: כירדן יהוה עמו ועל-עבדיו יתתם: עצמי הנזים קסף ודגב מעשה ידי אדם: קהדלהם ולא ידברו עינים להם ולא יראו: אננים להם ולא יאזינו אף אין ישרות בפייהם: כמותם יהיו עשייהם כל אשר-בטח בהם: בית ישראל ברכו את-יהוה בית אהרן ברכו את-יהוה: בית הלוי ברכו את-יהוה וראי יהוה ברכו את-יהוה: ברוך יהוה | מציון שבן ירושלים הללויה:

עצומות זה יש בו כיו פוקים נהר מספר שם חוייה. וכלם חרו קלי על כל הכיו פוקים. וחו הלל הגדול של מלאכי השמה. והאזינו נהרים יש לו חלק לעוים:

לכך להדגים ולהתיר בעוד כי לעולם חסדו דלא ליסתעב כלעולם וכן יחיו הספיק של חסדו דלא ליסתעב כספיק לטון חסד חו' (א"כ סיון כ"ט):

תבענה שפתי תהלה להודות לשם קדשך ואמצא חן ושכל טוב לפניך. שבה ותודה עמוסי' לך כנפים לך משבחין ומודין בקול רנה וישועה ושירה:

ארריאל אונג הודו ליהוה כירטוב | כירטובאל אונג הודו לאלהי האלהים |

כוונות פשוטות

שנה להודת ומומחים כו' ולא ענו הודות על ישראל שהיו בארלם. ועוד (שהקה גזים רבים כי עליונים) וישראל היו מועטים ויולדים עפרך ועכיו הכוס כיו חין זה חלה ומכללות האל ימי (לסיוחן כו' ולעוג כו') שהיו עליונים יותר מכלם: (ונחן ארלם כו' לישראל עמו) חרן הנבחרת וכל הארלות לחוונה הנבחרת מכל עם ובאלה הנפלות והטובות שטעמים עם ישראל (הי שוך) נקרא (לעולם כו') שוך נקרא על עירך ועל עוף וזך שטחה אהנו כגלות והחלם ניד אחרים לא יחיו זה לעולם. אך יצוא זמן (כי ידיו ה' דין עמו. ועל עבדיו יתחם) יחטבו ונחשבו אחרת להיערי להם והלוסיים על חרותם. ולא ישלח הכספי חיים דע אל גוי. למה יסיה ה' כלים דהם כבדור לא יוכל להטיע. אשינו לו חלל חרין קין מעוררי פער שחמוניים בעברים שלהם שיש להם כח להרע ולהיערי לעובדיהם. והם בעליוס רואים שאין זה ונעם. שהרי (סה להם) ונה כדך חם עזו להם פה (ולא ידברו: עינים כו' חף חין יש רוח) חף רוח החיני ככהה חין כפייהם. (כמוהם יהיו עושיהם) וכן יהיו (כל אשר בוטה בהם). ואם העברים אשר לא הביחו ככהם ויכלתם כל עיקר עבדי אהם ושיחיהם להעיר השפעה ובוטחים כה ונקיים ונננס הטוב בעתה. מלכיו אהנו שבתנו והכרנו גדולת אלהינו וכחו הנשגב. ושהוא שווע והוא יודע אע"פ שנותק לפי שעה ואינו נוף וא"ל כללי העשיה. לביס טקח רחיה מהעבר על העמיד ולא יקין. אחר לבנו בהסתר טינים ונענו ולכן (ביס ישראל כרבו את ה') על הטובה הגדולה שהבידל אחסם מן העברים החועים. ואני חתן הרהם עלוונה על שזכה אחי ג"כ להיום בחלקך הקדוש ולהדבק בחלוחתך. (ביס אהרן כו' בית הלוי כו') כל אחר לפי השגתו (ראי ה') הגרים (צדק כו' הללויה) הללו את ה' כזה החלול. ברוך ה' השמיע אור שכינתו מליון השוכן בירושלים:

(הודו) חנו מה ומה (לתי כו' עוני) ה' (כי לעולם חסדו) כי חסד ה' הוא רבר המתקיים לעולם ולא כן חסד כיו: (לאלהי האלהים) הוא אלהי העלכיס אשר הם אלהים למה שלטתה וחסם:

פירוש

ברקים ואין העורר מכנה אוסם: [כחוסכי] כמו פוקד: [לסיוחן] חין לסיוחן: [נחלה] לסיוחם נחלה. לא כו' שיהיה כיום חרן גדולה: [נחלה לישראל] להם נחמה חרין נחלה: [הי שוך לעולם] לזמן יחא שוך נקרא לעולם. כי שוך נקרא על עירך ועל עוף: גם י"ל לעולם הוא חן נקרא בשמו הויוחור משליכ בעתה. הוא נעלם ואינו נהנה: [וכך] לא כשהוא נכנס הוא נקרא והוא לרור ורור כעוסי' ובעוסי' הוא חסד כו': [כי ידיו ה'] דין עמו חף חם תעלו לו וישלח ביו פשטם. עוד יקום נקוהם בהם החלוח: [ועל עבדיו] חליו: [יהוהם] להיערי להם להשיכם על חרותם ומחלסם. להיות עם ה' נקרא עליהם. והסדך ארו כפייהם לרוד יהוה: [לכלי] האלילים עלתן הם לעובדיהם. כי לא ישיעו מלוחוסיים: [חף חין יש רוח] חסי רוח חיוני ככנסתה חין כפייהם:

כ"י לעולם חסדו. כי חסד ה' הוא רבר המתקיים לעולם ולא כן חסדו של כיו: [לאלהי האלהים] חס.







פְּעָלֵי אָוֶן וְתָרִם כְּרָאִים קִרְנֵי בְּלַתִּי בְּשִׁמּוֹן רַעְיוֹן וְתַבְשֵׁט עֵינַי בְּשׂוֹרֵר  
 בְּקַמִּים עָלַי מִרְעִים הַשְׁמַעְנָה אֹזְנֵי צִדִּיק בְּחִמְרָא יִפְרַח בְּאָרְזוֹ בְּלִבְנוֹן  
 יִשְׁגָּה שְׂתוּלִים בְּבֵית יי בְּחִצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יִפְרִיחוּ עוֹד יִגְבוּן בְּשִׁיבָה  
 דְּשָׁנִים וְרַעְנָנִים יִהְיוּ לְהַגִּיד כִּי יִשְׂרָאֵל יִצְרִי וְלֹא עֲלֶתָהּ בּוֹ \* עֲלֵתָהּ קִרְנֵי  
 עַי יי מִלֶּךְ גִּאֲזוֹת לִבְשׁ לִבְשׁ יי עַי הַתְּאֵדָר אֵף תִּפְזֹן תִּכְלֵל כָּל תַּמּוּזֵי  
 גְּבוּן בְּסִפְאָה מֵאֵז מַעוֹלָם אַתָּה נִשְׂאוּ נְהָרוֹת יי נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ  
 נְהָרוֹת דְּכָכִים מַקְלוֹתוֹמִים רַבִּים אֲדִירִים מְשַׁבְּרֵי יָם אֲדִיר בְּמִרוֹם יי  
 עֲדִיתָהּ נֶאֱמָנוּ מֵאֵד לְבֵיתָהּ \* נֶאֱמָה קֹדֶשׁ יי לְאֶרֶץ יָמִים

מסוקים של ימי כבוד מי שיעיין בכתבי הארץ ל גורל ועלה של ימי מסוקים אלו בודאי יתלבב לבו לאחורם  
 גכונה עלוניה ונחמתו כי היתה מסוקים אלו וייתאזכרה שבהם וקל"ה אחותם שבהם הכל היה בוסקר ובמסקר על  
 קדר שנות הקדושים ועלויותם עליונים גם עניין גורל השנה של המסוקים אלו בעלונם מולידים הפלטה גרול ושיע  
 בלג האדם מגורל אלהותם ועלכותו יתע. ומסקר זה של ימי כבוד שר העולם אחרו והוא (עעעעע):

יְהִי כְבוֹד יי לְעוֹלָם יִשְׁמַח יי בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יי

\* נאות קדש. הניין בקוץ והאלף בסיס והקוף רגוש. סן עיקר:

**בזונות ישראל**  
 (לשתולים כו' בחלום כו') נמטה הלדיקים לאחר  
 פשייתם יהיו נהנים ממי שהבינה הק' ויהי' ש  
 שאזנה גם אני לאחר פשייתם להכות ממי שהבינה ההדושה  
 ולהשיבה:  
 (יהי' כבוד) יוכין ג' אל הוי"ה: (כבוד ה') ג' ית' והיא  
 (יוד' ה' ואלו הים):

בזכרון. (שחולים כו') יהיו נעושים הלדיקים בנים ה'  
 יסו ויהי ישראל ארוכים. ובימי השיבה ירבו עוד תנובה כימי הנערות (דמים כו') ויהיו שמנים ורעובים (להגיד  
 כו'. ולא עולמה כו') כי בזמן הזה בלא תשיחם בראותם שלום רשעים ויקורי הלדיקים. ובימות הנשיח כשיהיה  
 להיפקד. אז הכל יגידו כי ישר ה' לורי ואין בו עולה. כי אז יגלה הסוד למה היה כן בעולם הזה:  
 (ד' מלך גאולה לבט) ביום הששי שבו נברא האדם (לבט ה' כו') לבט לא והחלוד בקולקו האדם. ועיי' העז  
 שחלביש' אורו ומלטה. גורם (אף הכון הכל) שידוד משפט שלמעלה ככלים ומחשבת העולם. (כל חנוע)  
 שלח חזרו לחורו וזוהו. (בכון כפאף) כפא מלכותך הים ככון (מאז) וני שים אדם עלי ארץ (מעולם אמה)  
 ואף ערש שבראה העולם אמה הוא לא היו ברא שקוראין לך מלך. ועיי' מי נקראה עלך עיי' ישראל עתך  
 פק'. ועמה איכבה חוכל ורואה (נשאו נהרות) שנשאו העלכיות העבוים ראש על עונך כחורבן ה' ששכן בו ה'.  
 (נשאו נהרות קולם) כחורבן בים שני. אך בעוהים אכחשו בך יסכרך (נשאו נהרות דכים) ישאו העלכיות העבוים  
 אה שברים. (מקולות) מן הקולות שבהם נחכה הנהרם שנקראה (מים רבים) שנקיימים אומה (אליריים) ישראל  
 עונך. משש יבואו (משברי ים). ואף אה הם רבים ואליריים. הלא (אדיר נהרום ה'. עדותין) דברי הנביאים  
 סעעעעע על הסעעעע. הנה (כאמנו מאור) להפקיים סיהיה (לביטך נאות קדש) ווי יופי קדושה. (ה' לאורך  
 ימים) ואף שארבו הימים עכ"ל אני מאמין באמי' שאף אה יאמנהיה אני מהם לו שבודדי יקיימו כנראה:  
 (דד' כבוד כו') יס' לרון שיאר עייכינו ביציה משיה ויהיה כבוד ה' לעולם בלי הפסק בי תמיד (ישמה ה' בעעעעע)  
 כנראהו ששש' כי לא יעדרו עוד העבוים ללבא השמים דק (יהי שם ה' כו') שכל מעשיו יברכו ויהללו

**פירוש**

רצוי הסענו: [רענן] ענין לחמה: [בשורין] בעבועים עלי לרעה. כונו בשורין: [בקמים עלי מרעים] על  
 פרטים הקמים עלי שמוז' אמי מחורו הפירוד של יועילו לבלות אוחו: [לדיק כחמר יסרת] לנשות פירח  
 [כאחר בלבנון] להחליף גונו: [ישגה] יתגבל: [שחולים] נעושים יסו הלדיקים בנים ה': [יגובין] יגמחון:  
 [דמים] שונים ורעננים יסו: ולא יגידו כי ישר ה':  
 ד'. מלך. יאמרו לנשיח: [גאולה לבט] להנחלה על הכל: [לבט ה' עת] ריל עמה מראו כחו: [אף חזון]  
 אז יכירו הכל כי אף העולם אמה שבהם לבט ה' ויהי ליפול: [נשאו נהרות ה'] לשון לבקט וקובלן הוא זה. אהם  
 י. סנה השועים כנהרות נשאו קולם ויהיו: [דכים] שעיפה בליהם: [מקולות מים רבים] ידעתי אני כי יסר  
 ומקולות המים הרבים אשר ישיגין עלינו. ומאלירי משני הים הוא אמה אדיר נהרום ה' וידך חקיפה עליהם:  
 [משברי ים] סם גלי הים: [עדותין] שהעידו והעבירו נביאך לביתך שהוא נאות קדש [כאמנו מאור] לביתך  
 ולחורך אני מלפני להם ואע"פ שארבו הימים אהמים הם לה' מאור: [נאות] לשון נהם (כמו נאות דשא):  
 מברא: שקייסו: [הם] עפיק היא. אהם אומה. ולשון אהם והשק הוא: [כל הנשון] אהומה אהומה  
 משלשן ולרם אין כל:

מִבְּרַךְ מַעֲתָה וְעַד-עוֹלָם: מִפְּזֹרַח-שָׁמֶשׁ עַד-מִבּוֹאוֹ  
 מִחֶלֶל שֵׁם יי: רַם עַל-כָּל-גּוֹיִם ו יי עַד הַשָּׁמַיִם  
 כְּבוֹדוֹ: יי שִׁמְךָ לְעוֹלָם יי זְכָרְךָ לְדֹר-וָדָר:  
 יי בְּשָׁמַיִם הַכִּין כְּסֵאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה:  
 יי שִׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְהַגֵּל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יי מֶלֶךְ:

זין ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם ועד לא יפסקו כמו זין ה' אלהים כמו שכתבנו  
 להלן ח"ה (ח"ר סינין כ"א בטס פסקי תוס'):

יי מֶלֶךְ יי מֶלֶךְ יי ו ימלך לעולם ועד: יי מֶלֶךְ עוֹלָם  
 ועד אבדי גוים מארצו: יי הפיר עצת גוים הניא  
 מחשבות עמים: רבות מחשבות בקב"איש ועצת יי  
 היא תקום: עצת יי לעולם העמד מחשבות לבו לדר  
 ודר: כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמד: כי יבחר יי  
 בציון אהיה למושב לו: כי יעקב בחר לו יהוה ישראל  
 לסגלתו: כי ו לא יפוש יי עמו ונחלתו לא יעזוב: והוא  
 רחום ו יבפר עון ו לא ישחית והרבה להשיב אפו ולא  
 יעיר פדחתו: יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו:

מסקוק פוסח אה ידך רע שיש בו ג' מיני כוונות. א' באשרי של הזוהרות. וא' באשרי שקודם נאל לליין.  
 וא' באשרי שקודם מנחה. בזמירות כהוין ברים פוסח אהם יריד לבט (מא"י) והוא ועיי' שמוה גם קודו הוי"ה  
 אדניי בחיבור (יאסרונוס"י). וכמוכ בזו"הק ובחוקים. אה ידך קרי ביה פוסח אה יוד"ה וסם ב' ורייין של  
 (יאסרונוס"י). והכווין בו מברך אה העליונים ואה הפחמונים חכמות גרול ונורא. חסו כוונתו הקב"ה פוסח ייד של  
 סם הוי"ה ונשפיע לוי"ד של אדניי. ומסם יודר כל השפע וכל הכרם לעולם. וק"ה כהוין לבט (מח"ד) סוף סם

**כוונות ישראל**  
 (ישמחו השמים) עיי' כוונתו לעיל: (אבדו גוים וחרבו)  
 רים ג' יוד' יהו ויהי אהם וס"ה ביו: (ישראל)  
 לבגולתו) וילרי ובורא' אני נותן לך הריע על זה שכתבה  
 כנו להלקח וגנולרך הקדוש: (יענו ביום קראנו) עייין  
 כוונתו לעיל:  
 כבודו) ועוד רם כבודו על השמים כי אפי' השמים לא ישיגו כבודו. כי עם היום (ה' ששמים הכין ככאז) עכ"ל  
 (ונולכותו בכל השלה) לכן יולרנו ובורחנו חלוי עיינו כביחם משיח ואז (ישמחו השמים כו') על רוב שמתם  
 שיהיה לו בעולם: (ויאמרו בגוים ה' מלך) ולא יעברו עוד ללבא השמים: ולא עוד אלא שידו שמתה ים' הים  
 הוא ויהיה: וכן יאמרו (ה' מלך) קודם שברא העולם (ה' מלך) לאחר שברא העולם (ה' מלך) ימלך לעולם ועד.  
 אהנו כניך הקדושים אומרים \* (ה' מלך עול' ועד אבדו כו') \* חיומי יהיה מלך עולם ועד בלי הספק כשיאבדו  
 היום מארצו. לכן חמיש מעשיך כבי' כי זה אנו בעוהי' (ה' הפיר כו' הילא) יבעט (מחשבות עמים) האומרים  
 להם כהנס הארץ. כי הלא (רבות מחשבות כו' עלה ה' כו') ועוד הלא ירוע (כי הוא כו') כל מה שאמר כן  
 היה: (הוא לום ויעמוד) כן עד עולם: ובמרט [כי בחר כו' הוה] האלוה אה לין לנושב לו ועוד (כי יעקב  
 כו') ה' בחר לו לעולמו אה יעקב לבגולתו לסוים לו לאורו כחוד. ולכן אנו בעוהים אה לין לנושב כו' ונהלם)  
 שיהי אפי' (לא יעזוב) ואף בעוהים לא יבעלו הגאולה ברוב רחמנותו כאמור (והוא רחום כו' ולא יעיר כל חמסו)  
 לא יעיר שום דבר מעקרו אף אנו אבקשים (ה' הושיעה) לחסר הקץ ביעיג. (ביום קראנו) ביום שנקרא אליך  
 שסקרנותם יכפרו על כל פשונות:



קדוש ונורא ונקרא שם הפרנסה בין המקובלים . גם תבין כי תח"ך בא"ת ב"ש (סא"ל) והוא שם א' מנ"ט שמות הקדושים . והוא ג' ג' ג' ג' (יאהדגוס"י) כמו סר"ה . (והנה) בשם זה הוא המולך שיש בין שתייה צדק החמורות . וכן לאחר השמירה . וכן קודם מנחה . וענינו כן תבין כי שם זה פירושו וכדור נגור מחולק שם הוי"ה (מנ"ט) שהוא בנימטרי"ם כמנין (אלה"י) במינוי יוד"ן שהוא ג' ג' ג' (פ) וזהו סודו (הוי"ה אל"הים מנ"ט) עם האותיות והשמות בעתם הם בנימ" (תח"ך) לזכות שמם יא' זה ידוע כי שם (מנ"ט) הוא קצת רחמים מעורב עם דין . כי הלא הוא חילוף (הוי"ה) וחילוף הוא דין . ולכן הוא בנימ" ג' ג' כמו (אלה"ים) דוד"ן והמנס סדרן כך הוא (הוי"ה) ח"ה"כ (מנ"ט) וזה"כ (אלה"ים) . לכן בוחרים בעדוין לא התפללו ולא ירד השפע עדוין אינן מתקנים רחמים הוי"ה . אך לזכותו צדקתו שהוא חסד אינו מאיר שם (אלה"ים) רק (מנ"ט) שהוא ממונע ואחר השמירה או מאיר שם (הוי"ה) בעלמו . ואפני שקודם מנחה הוא (אלה"ים) הוא מתעוררים הדושים . אמנם כוונה זה השם בשמירת אחר השמירה הוא כשם (הוי"ה) ששם ע"כ במינוי יוד"ן ח"ה"כ פותח את ידך יוד"ך סה"ד יוד"ך של שם ע"כ הנוכח והס בנימ"ה ח"ה"כ של יוד"ך כלול משער סוד ד' ויוד"ן סה"ד מלות . ועליו המילוי של שם ע"כ סה"כ חתוון סה"ד חת"ך) אמנם כוונת כל זה הספק בכל המונים הם שוים רק בשם זה של (תח"ך) יש בו חילוף בנימ"ה ומניח הוי"ה . ובמניח (מנ"ט) יוד"ן כמין ג"כ (תח"ך) ע"ד (תח"ך) הוי"ה . עוד תבין במילה (מנ"ט) שהוא אריותו בששם מנ"ט ו' השפלה . בכלל בששם עמיס חת"ך הקצ"ס לאלוהי למינים מבורח הדין רק בלעזן העוב וכו' ומשביע לכל מי רצון . גם (ליון) ר"ת רשעים ודוקים וכוונתם לכלל משביע :

מודעת ואח מאמר ר"ל צדקות . גודל מעלת תהלה לידו חר"ה חר"ה כל האומר תהלה לידו ג"פ בכל יום מונחה לו שהוא כן טוב"ל . וזוה"כ נמי כפ"ל כל כתבו חר"ה וזה"כ חל"י עם גומרי כלל כו' ומסר כי קחמם בספוקי דומים ומאזי וטוה תהלה לידו עד כל העתם תהלה ים . והנה באבדור"ס בשם האדר"ס ח"ל למה כל ספוקי האלפי ביתא של תהלה לידו כאלמע הספוקים חר"ה האתחמות מתחילין בני"ו חוץ משני ספוקים ששם חתוון וזה"כ ס' ונ"ו . קרוב ס' לכל ונ"ו . לומר לך רק א"ל לאומרו בכל יום ח' דחננו ק דקרוב הוי ח' דח"ה דלגלל הוי אל . ע"ל . וס"ו כ"ה מן חשבו עד . והנחנו יס חר"ה אריותו כמו כל האומר בכל יום כוונתו קיים חר"ה מזה ולכן כתבו האריות הם לא כיוון בשמירת אה יודך לידו לחור . הם ידוע לכל כך שכל שדור"ה אינן נכשחת הוי"ה וכל הספרים ס"ל להיות כן ספוק"ל ולחיות טיול מניחם על מי שאומר מואר זה בלא כוונה הנב ובלתי סודותו כלל לו יס' כפי סודות היתרוב של כל המאמר . אך שדור"ה אחר כוונת הדברים האמורים . ע"י שדור"ה מזה כוונתו ממונע וס' וממונע ס' מיוסר על הפרנסה ובהם כוונתו ששם כי הנין כוונת משרע"ס והוא חר"ה צדקת הון . ותבין ע"כ ששם בנימ"ה מנ"ט :

אֲשֶׁר־יִשְׁעֵי יוֹשְׁבֵי בֵּיתָךְ עוֹד וְהִלְלִיךָ סֵלָה : אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעַם שֹׂכְנֵי לְךָ אֲשֶׁר־יִהְיֶה הָעַם שְׂוֵי אֲרָצוֹתָ :

קמה תהלה לידו ארוממה אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד :

גדול יי ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר : דוד לדוד ישפה מעשיך וגבורתך יגידו : הדר כבוד הדרך ודברי נפלאותך אשיחה : ועניו נוראתך יאמרו וגדלותך אספרנה : וזכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו : חננו ורחום יי ארך אפים וגדול

קמה תהלה לידו ארוממה אלוהי המלך ואברכה שמך לעולם ועד : גדול יי ומהלל מאד ולגדלתו אין חקר : דוד לדוד ישפה מעשיך וגבורתך יגידו : הדר כבוד הדרך ודברי נפלאותך אשיחה : ועניו נוראתך יאמרו וגדלותך אספרנה : וזכר רב טובך יביעו וצדקתך ירננו : חננו ורחום יי ארך אפים וגדול

סגודותך קרי סגודת קרי סגודת

אשרי וזכרו יתקן עוד משוכמים הם אותם המתבודדים עוד אף לאחר החוכן כש"מ וכו' שם מוקדם מעט . והנה בעוה"ז כוכב זה וסגודת כלל ואינו נתן לך סו"ע על זה כוונת אורי להיות מן המהללים שכן : (אשרי העם ששכח לו) משוכב העם שכן טובים ים בודו (ס' אל"ה"ו) משוכב העם ש"ה הוא אל"ה"ו חר"ה יודך נכשחת עושה מרובם במאור המעשה . ואינו נתן לך יתקן כו"ע על זה כוונת אורי להיות נחלקך ונכונתך ה' : (אזינומן אל"הי האלק) אינו מקבל עלי לספר כוונתו : (ואתכסס בו') ואינו מקבל עלי לבקר שכן כל ימי חיי : (בכל יום כי' ואהללה בו') בכל יום אמן לך שענין כבודתך של אורי וים וזכור אהלל שכן כל ימי חיי . אך מהו זה חשבון לשנוי אם אינו אומר לגדלו ולסללו הלא (גדול ה') ומחולל מאד) וזהו ממה שמהללים אותו ולמה (וגדולתו אין חקר) נכשחת נגדולתו והללו כפי מה שהוא : כי הוא בלתי ב"ת : כפי אינו מקום לדבר נגדולתו על ידי חקירתך רק (דוד) לידו יבנה מעשך) וזהו הדבר מספרים מעשך למחויבים ולא על פי חקירתך (נגדויותך יגידו) הנבונות כאלו ניעשים ויגידו ויפסדו לדוד . אחר גם אינו מקבל עלי ככפלה אמתית (סוד כבוד דודך ודברי כו') שאפיה נתימדות ומונע כבודך ועליונותך העומדים עוד מנצח . מה שדור לדור נכשחת מעשך . גם (עניו כו') הנקראת השנים שר"ה ביעישה יספרו ג"כ . ואינו גם כן עם היות ב"ה"ל לספר נגדולתו כי הוא בלתי ב"ת עם כו' (וגדולתך אספרנה) כוונתו האופן ענינו שהוא בלתי ב"ת עודו מנצח ששם מספרים מעשך ונוראותך (זכר כו') ונקראת ורננו) גם הם מיעשים וכו' . רק עובד ומניחם דקדק . וכן כן אומרים (חננו ורחום ס') שבתים על כבודתו וזכר לשם זכרם וזכרם חסד . (וגדול חסד) באגדול חסדו וכל ספרות יורה ממה ששם ראוים לפי מעשיהם . ולא לגדוקים בלשם ס"ה (זכור ה') ללל) ח"ה (כשמים) (ואחמיו

חסד : טוב יי לפל ורחמיו על כל מעשיו : יודוך יי פלל מעשיך וחסידיך וברכותך : כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו : לחודיע לבני האדם גבורתו וכבוד הדר מלכותו :

מלכותך מלכות כל עלמים וממשלתך בכל דור דור : סומך יי לכל חנפלים וזוקף לכלי חפופים : עיני כל אלקי ישגברו ואתה נתת להם את אבנם בעתו :

לכין לבין כספוק פותח את ידך ואם לא כיון לחור ולחורו פסח אחר ואם נזכר אחר שכבר חמם הללויה ח"ל לחור כל ס' שכי . רק כספוק פותח לנד סני (ס' יא' יע"ס ב"ר) בין חסלת ס' וכן יזכר פי ויספוק וימתין מעט (א' ר' ס') :

פאתה אתה יתקדך ומשפיע לכלי רצון : צדיק יי פלל דרכיו וחסידי בכל מעשיו : קרוב יי לכל קראיו לכל אשר יקראו באמת : רצון יראיו ועשה ואת שיעתם ישמע יושעים : שומר יי את כל אהביו ואת פלח שעים ושומר תהלת יי ידבר פי ויברך פלח בשר שם קדשו לעולם ועד :

קמ"ו י"ח ונאנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללניה :

הללויה וכוון ג' אל"הים . והם א' פעמים הללויה כמנין א' ספרות סד"ה . ח"ל פע"ה הללויה יש גם אריותו עם (יהוה) . גם עולה עם (אדני חסידים) . וכן עולה מנין (אלה"ים) ויזכרו אלו השמות סס ג' יהודים דכיונו הוים אל"הים שם מלא יחד הדיון וסכתמם הוים אדני יתוד ויונו ס"ת ומלכות כבוד (יהדונו) . כוים חסיד יתוד ויונו חכמה וינים כבוד (יהדונו) :

הללויה שכן הממונים תהלה וכוף יאמר אותם כהתלכות גדול זכש"ע ובמתן דכיונו שיפון פי המלה של הללויה וישמח כלבו ש"ע על אליותו ית"ס שיש לנו אלוה כו"כ שראוי לשכרו בכל השכחים . ח"ל סג' כפ"ה ע"פ ד' ק"ד ע"ה חר"ה"ל בששם שמים של שנה לאחר ספר השנים כו' גדול מנולם הללויה שפולג עם וזכרת בבת אחת : ועשה הללויה אלו שבוין הממונים תהלה וכוף הם תקון כש"ע בעולמות העלויים ועיון כוונת ס' כמדבר וכן כשפדת הרומה דף ר"ב ע"ב מתקן הממונים והללויה כשעוהם לפני תקונים ע"ס :

קמו הללויה הללי נפשי אתי : אהללה יי בחיי אומרה לאלהי בעודי : אלתיבתו בגדיבים בגדי אדם

כונות ישירות

כונות פשוטות

אהללה יי בחיי אהלל את ס' בשמתי שהוא חיו האדם . (אומרה לאלהי בעודי) כנופי בעוד שהוא ר"ס של זה הספוק מ"ו וס"ה מ"ה וסלל יחד עולה (אהללה) : (אהללה) בנימ"ה ע"ה : (וי בחיי) ג' ג' (אומרה לאלהי בעודי) ר"ס וס"ה וי"ד ס"ה וס"ו

עומדה כל יום הדורות : (לכל הנפלים) אותם סכוו כהלכות טעיות עושה יתכרך להם סיכוכות מעט מעט עד שיילאו מכלל שפלה ויטו כמדריגת כסף וזה"כ (חוקף) לכל הכפופים) לחותן בינאו מניחם לכפופים הוא זוקף אותם לגמרי להיות בעדריגת העשירות : (אניך ישכרו) מקנים חלין למלאות להם די מהסורם . (בעתו) צדקת הדרין לו (פוחת את ידך כו') חסד ית' פוחת ידך ומשביע לכל מי לפי רצונו והחיותו ואפי' רואה גוה גבורתך שאתה יתכרך משגות כשגגה פשוט על כל כבודיך וחסד מפרנס ומכלכל מקרי רחמים עד בני בניו כל א"ה בעתו ובזמנו . ואינו לנו לחקוק על מדותיך על שיש נדוק ורע . לו רשע וטוב לו רק שמחויבים אמתו לשם על לבנו (כי דוקה ס' בו') שחוק לבנה חל"הם שמו (כנון וכלו זעם) טרם יקראו וענה כי רענום יענה . והם יבוא לרם בשום או (ואת שפעת ישמע ויחושם) בלא תבא עליהם בל"ה . אך לשעבודים מאהבה (שומר ס' כו') שלא תבוא להם רעה שיטו לריסות להפלה : (תסת' ס' ידבר פי) אינו מקבל עלי שוכר פי תהלתו ואפי' מקדש חת"ך ית"ס שיתקדל שכן כקדוש ברוח משה . (ויסרך כל כשר

שם קדשו עולם ועד) בכל העומים ויכרו וידעו כי לך ס' המלוכה ועבודך מונע ששם חסד :



שָׁאֵן לוֹ תְשׁוּעָה : תִּצַּא רוּחוֹ יֵשֵׁב לְאֲדָמְתּוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אֲבָדוֹ עֲשִׂתְנָתוֹ : אֲשֶׁרֵי שָׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׁבְרוּ עֲלָיִי אֱלֹהֵי : עֲשֵׂה | שְׁמִים וְאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם הַשְּׁמַר אֲמַת לְעוֹלָם : עֲשֵׂה מִשְׁפָּט | לְעֹשׂוֹקִים נָתַן לָהֶם לְרַעְבִּים יְיָ מִתִּיר אֲסוּרִים : יְיָ פָקַח עֵינָיו יְיָ זָקַף בְּפוּפִים יְיָ אָהַב צְדִיקִים : יְיָ | שָׁמַר אֶת־גְּרוֹם יְתוֹם וְאֶת־מִנְהַ יַעֲזֹר וְדָרַךְ רְשָׁעִים יַעֲוֹת : יִמְלֹךְ יְיָ | לְעוֹלָם אֱלֹהֵיךְ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ :

קמו הללויה בירושלם זמרה אלהינו פירנעים נאווה תהלה : בניה ירושלם יי נדחי ישראל יכנס : הרפא לשבורי לב ומחפש לעצבותם : מונה מספר לכוכבים לכלם שמות יקרא : גדול אדונינו ורב-פת לתבונתו אין מספר : מעודד עניים יי משפיל רשעים עדי-ארץ : ענו ליי בתודה זמרה

כוונות ישרות

ה'ס' : ו'זל ו'זק' פ' ו'קל' ד' ק'ח' ע'א' ש'כרו על ה' אלהיו ואל חמר תקונו ולא צטונוו אלא שברו א'ח' (ש'כרו) אלא (ש'כרו) דעתה לנו ללדיקיא להברא גרמיוכו ולאחברא תבירו על תברא וכלא על ה' אלהיו כד'א' כי עולך סורגנו כל היום. ומה יכניס האדם בלבו מוכר גדול להשתדל בעבודת הבורא ית' אף בדברים שס' קשים לגוף ומפאה זה הויז מונע עשיותם כגון רכשו טהרת טבילה כניקוס. וסיוגו העניתיים וציוהו להשתדל כלל עולם כמו ודי כהנעו זו. ו'ש'א' : הרפא לשבורי ר'ב ר'ח' הל'ל' עם מע'ב' שמות וגי' (אדני) : עוד יקוין הרדס שדרכו ח'ל' שחוא מרמו על תחיות המתים וגי' צוה : (לכני עורף) העורבים המה לכניס כקטנותם והוכניס הצותים שאינם בנייה וחיים חושבים לנוס. והקב'ה מונעין להם יתוכים מהוך ג'ארהם ואוכלים אותם. וזכרי וזכרתי אני רואה צוה גבורותי :

(הללויה) על כי הוא טוב זמרה אלהינו על (כי נעים) ערב ומתוק ולכן (נאווה) ויפה לו (התלה) והי נותן לך יי' בודלם עלומים על שזכות אורו לכוות ממנו ומצדו אורך. והספר לניסח הגשמות שלו. הלא הוא כל בעה (בוים יובלטים) שהיו הלמוד ר' ויהן רחם מלאכים בוים בלניס. וזכרתי הוא בדעתו (גדוה וברחל יוכנס) לכנס וברחל הגדוים בקנה הארץ : (הרפא לשבורי לב) ירפא לישכחל מהשברונו לב שום להם בגלות (ומהגב לעצבותם) יעבה התעבה רפואם לעצונו בלעם : (מונס מספר) לישראל שמשלו (לכוכבים) כי עוד העבורים הארץ על וזי מונה לראות הם לא נהבד אהד מהם בגלות (לכנס שמות יקרא) כי ימלאו הן בעיניו וידעם כסם (גדול אדונינו) כמה שיוציא לפועל כנוס גלויה. (וכי כה) גבורת ה' כוה לשמור מניין אהר-שכמעט נהגלונו בין עכו' (ולתבונתו אין מספר) אין מי שיכול לבקר ולהשוו בעולם תבונתו כי אין לה הקר : (מעודד

לאֱלֹהֵינוּ בְּכַנּוּר : הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם | בְּעַבִּים הַמְכִּינִן לְאֶרֶץ מִצְרַיִם הַמְצַמִּית חַרִּים הַצִּיּוֹר : נוֹתֵן לְבַתְּמָה לְחֶמְהָ לְבַנֵּי עֶרְבֵי אֲשֶׁר יִקְרְאוּ : לֹא בְּגִבּוֹרַת חַסּוּם יִתְפַּיֵן לֹא־בְשׂוֹקֵי הָאִישׁ וְרֹצֵחַ : רֹצֵחַ יְיָ אֶת־יִרְאָיו אֶת־הַמִּיחַלִּים לְחַסְדּוֹ : שִׁבְחֵי יְרוּשָׁלַם אֶת־יְיָ הַלְלוּ אֱלֹהֵיךְ צִיּוֹן : כִּי תוֹק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ בְּרֹךְ בְּגִיף בְּקַרְבֶּךָ : הַשֵּׁם גְּבוּלֶךָ שְׁלוֹם חֶלֶב חַמִּים יִשְׁבֹּעַדְיָ הַשְּׁלַח אֲמַרְתּוּ אֶרֶץ עַד מִהֲרָה יִרְוֶן דְּבָרוֹ : הַנִּתְּנָן שְׁלֵג בְּצִמְרֵךְ כְּפֹר כְּאֶפֶר יִפּוֹר : מִשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְּפִתִּים לְפָנַי קָרְתּוּ מִי יַעֲמֹד : יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמְסַם יֵשֵׁב רוּחוֹ יִזְלוּ־מַיִם : מִגִּיד דְּבָרוֹ לְיַעֲקֹב תִּקְוֵי וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל : לֹא עֲשָׂה בֵן | לְכַלְגָּזִי וּמִשְׁפָּטִים בַּל יִדְעוּם הַלְלוּיָהּ :

מזמור זה עיקר פסוקי דומיה לפי פירוש רש"י בגמ' דשבת. ובמזמור זה רמזים עולמות עליונים ועלונים מאוד. כמזמור להמשיך בוה"ק וכו' הארץ ל ו'האדם בעולם השפל כזה מנוח לעולמות הקדושים שיהללו וישמחו להבורא כי כינת הללויה הוא ליווי לכן יזכר ככוונתה :

קמח הללויה הללו אתי מן השמים הללוהו במרומים : הללוהו כל-מלאכיו הללוהו כל-צבאו :

סדריו קרי סגליו קרי

כוונות ישרות

(השולח אמתו ארץ) ר"ת ה'א"ה שם מע"ב שמות : עמים ה' יחוק וירומם את ישראל הנכועים בגלות : (הללויה) הללו את יי' מן השמים ר"ת (אחי"ה) ענו לה' וכו' (הרימו קול לה' כבודאם על הויחם מהגלות : מ'א' ר"ת מכל ה' הללונו כל מלאכיו עולה ואל תאמר אך יהים הדבר הגדול הזה כפתע. הלא כל הארץ שוקט וצוטה ופתאום יבוא אל סכלו. אל התמה על הקפן. כי הלא הבורא יתברך שמו הוא (הממסס שמים בעבים) כפתע פתאום ככל עת שזיגה (המכין לארץ מצר) ומכין צמח המצר אפילו שלא לעורך אדם רק (המנמיח הרום הויז) ומכל שכן בלרץ מישהו וזכום הוא (נותן לבסמה לתמה) או (לכני עורב אשר יקראו) מכלו מנחם עליהם הוא יתברך חומל על מעשה ידיו אלה ונותן להם מאלים ככל מקום ואפילו כבדים לפי שאין להם דעת להפס. ואם אלה שאינם בני שבר ועונם משנה העה בעבורם וכפתע פתאום עאל' לא ישלח ממנו לחוס ולרתם על עברו. ואף אם לא נראו עדיין סומני שיאעוים ימשר ויהיש הגאולה : (לא בגבורת כו') השם יתברך ליווה חפן בניו שחולס בעתונו בגבורת הסוס כמלחמה (ולא בשוקי כו') השם יתברך ליווה חפן בניו כשנעה בחוק שוקו לרוך רגלי. רק (רז"ה ה' כו') המיחלים לחסדו) שיוציא השכינים מהגלות בחסדו ועד ביאת המשיח : יוזרי וזכרתי מי וכן ויסה זה צמחי ויסה לך לז' : (שבת) העיר (ירושלים את ה') על קרון בניך לחוכך (הללו אלהיך) אהה עיר (ציון) שלא תדאגי שיבוא שונא עכו"ם כשעריך על (כי חוק כריתו שערך) (גם כך בניך בקרבך) שיכיו הרבה מחד : (השם גבולך שלום) כמו שיהיה שלום בעיר כן יהיה לך ככל מקום אף הן לעיר ובצדקי אדמתך (חלב חטים) הטוב שבתמים והוכרח (ושבעת) : ועל ידי כינס זו יתברכו הפירות : (ששולח כו') ששולח המצר הכה כמאמר שיו לארץ : (עד מהרה כו') כאשר ישלחנו ירון מהרה לעשות שליחותו (הנותן שלג) שהוא טוב לאדמה בימי החורף וסועלת גדולה (כזמר) שהוא טוב לאדם מפני הטוב : (לכפור) כעין שלג הטוב מן השמים כשחר בימי הקור. (כאשר) שאינו חשבו ויפור) לרוב (משליך כו') מקרוב כל פני השמים וכלו שלג החובת קרם לכסות כל רוחם ואורן השמים (לפני קריתו) לפני הקור הכה בגזירתו (מי יעמוד) מי יכול להתקיים אם לא יתחמם בדברים החממיים. וכל זה הוא טיבה לברכה שיקרות. אשר כך כשגה העה שאינם נזכרים עוד אלו (ישלח דברו) ישלח המצר או חוס השמים. (וימסס) וזה ממסס את השלג והבשור וסקרם : או (ישב רוחו) כשחוא מנענע רוח מערבת אף (ולו מים) השלג נוטלם למים. עוד זאת שבתו יבדלים ונזכרים : או (ישב רוחו) כשחוא דבריו) פשוטי הורה (ליעקב תקו ומשפטיו) אילין חוין דאורייתא (לישראל) למאן דאישו בדברא עלאם ותיבא ז'ה"ק. (לא עשה כל לבן גוי) נתן להם החורם (ומשפטים כל ידעום) שהם עמם לא רזו לזע. ולכן הללוים :

מן (השמים) אהם הדורים בשמים כנס נאם להלל את ה'. וכלאים שמשים (הללונו כמזמורים) הללו אותו בשמים



הגלויה שמש ויחה הגלויה כל-פוכבי אור : הגלויה שמי השמים והמים אשר מעל השמים : יהללו את-שם יי פי הוא צוה ונבראו : נעמידם לעד לעולם הק-נתן ולא יעבור : הללו אתי מן-הארץ תננים וכל-תהמות : אש וברד שלג וקופר רוח סערה עשה דברו : ההרים וכל-גבעות עין פרי וכל-ארזים : תהיה וכל-בהמה רמש וצפור פנף : מלכי-ארץ וכל-לאמים שרים וכל-שפמי ארץ : בהורים וגם-בתולות זקנים עם-נערים : יהללו את-שם יי פיי-נשגב שמו לבדו חוה על-ארץ ושמים : וירם קרן לעמו תהלה לכל-חסידיו לבני ישראל עם קרובו הגלויה :

מזמור סוף מדבר לעמך בניאח משהו :

קמט הגלויה | שירו ליי שיר חדש תהלתו בקהל חסידים : ישמח ישראל בעשיו בני ציון יגילו במלכם : יהללו שמו במחול בתף וכבוד וזמרו לו : כי רוצה יי בעמו יפאר עניים בישועה : יעלו חסידים בכבוד ורננו על משפבותם :

כוננות ישראל

כוננות ישראל : המרומים : ומו הס אבר יללנו עם (הללוהו כל מלאכיו) ולמטה מהם (הללוהו כל נפשו) ומו הם הגנלים והמזלות (הללוהו כל כוכבי אור) ההמשה כוכבי לכת המאירים יותר משאר הכוכבים : (הללוהו שמי השמים) השמים עצמם (ומאוס אשר מעל) האור הנראה (השמים) פולם (יהללו את-שם יי) כי הוא נזה שיהיו נבראים (ונבראו) ולא עוד הלא (יועמידם לעד לעולם) שלא ישתנו כמו האדם רק יעמדו עד זמן הקצוב מאהו ית' : (הק ותן) לכל אי' מהו ישמש זה ומתי ישמש זה (ולא יעבור) החוק הסוף. ונבראו ה' בזה שלא שנו את הפקידים (הגויים) מינו דגים גדולים שבים (וכל ההומות) וכל שוכנים בעומק הים (אש) הוא צרף כבודו כמו אש (וצרד) הוא הסף שמקרי : (שג) הוא קר (וקרובו) הוא חס ורחב האור העולם מן הארץ דומה לעשן (רוח סערה) כהכרות מתנועת כהוקם מפיל הארזים הגבוהים ובנייתם וספינות ואינו בא במקרה אלא (עושה דברו) שהק"ה מנחה לו לעולם המקלים (הכרים וכל גבעות) וכל הכלולים בהם : כדול ומושה כסף וזהב וכל מנין תכונות בהם כולם בכלל הדומים. וכל הנזמה שהם (עץ פרי וכל הרוים) והאי שמינו מדבר שם (ההיה) המדענית (וכל נהמה) אשר יצא (רמש) היות הקשנות. (ונפור) כסף כל עוף בעלי כנפים : והיה המדבר שם (מלכי ארץ כו') : זקנים עם נערים) אוקים וילמדו הנערים שאין בהם דעת להלל יי' : הם כל הנבראים (יהללו את-שם יי) כי יבגד שמו לבדו) כי שמו הגדול נשגב על הכל. (הודו על ארץ זמנים) הדור נראה על ארץ זמנים כי סעלוטם והתחווים כולם עומדים צפהו. וזאת וידו כל העולם כי כל נכחו (וירם קרן לעמו) כשרומם קרן ממשלת לעמו. וירם (ההלל לכל חסידיו) על בני ישראל) אשר הם יקראו (עם קרובו) ואז כולם יודו כי הפל כפחו ויהללו יי' :

(שירו לה' שיר חדש) לא יהיה לכם די כבודים הכתובים הלא תהדשו שיר חדש נעל. (הכללו) יסופר (בהלל חסידים) וישמח ישראל בעשיו) נעור מי שהגדיל אהרן : (נמהול) כחלילים שהם כלי זמר הללוים. עשה נהלה (כי רוצה יי' בעמו) והוא (אפרי עניים ציונים) ציונים. (ועלו) ישמחו (חסידים בכבוד) בעבור כבוד אל ההוקף עליהם. (וירנו על מצבותם) אף כהם כוכבים עלי מעתה ירנו תמיד מרוב דקותם די יי'. (רוממות אל) יספרו (בגורן) וזה ויהיה לכם (הרב מניית יודים כו') גי' ונברא על האויב כאלו אהו הדך של בעלת שרי פיות מדודה מבני הגדולים. נעבות בזה נקמה בעובדי עכו' (מוכחות) משפט יסודים (גלוהוים) בעובדי עכו' : (בזיקים)

רוממות אל-בגורנים וחרב פיפיות בידם : לעשות נקמה בגוים תוכחות בלאמים : לאסר מלביהם בזקים ונכבדיהם בכבלי ברזל : לעשות בהם משפט פתוב הדר הוא לכל-חסידיו הגלויה :

בזמור סוף יש שלשה עשר הלולים רנו שלש עשרה עזים :

ק הגלויה | הללו אל בקדשו הגלויה ברקיע עזו : הגלויה בנבורתיו הגלויה פרב גדלו : הגלויה בתקע שופר הגלויה בנגבל וכנור : הגלויה בתף ומחול הגלויה במנים ועגב : הגלויה בצל צלי שמע הגלויה בצל צלי תרועה : כל הנשמה תהלל יי הגלויה : כיהות"ה :

ברוך יי לעולם אמן | ואמן : ברוך יי | מציון שכן ירושלם הגלויה : ברוך יי אלהים אלהי ישראל עשה נפלאות לבדו : וברוך | שם כבוד לעולם וימלא כבודו את-כל-הארץ אמן | ואמן :

כוננות ישראל

כוננות ישראל : מין ככלים ושלשלאות (ובכנריתם) המכובדים עתה ייע בני : הללו אל בקדשו הגלויה ברקיע עזו סוף עיב צין : הללו גי' מיה כיו הללויה עד ועמו אומות כמנין אל :

(הללויה הללו חס ה') ואמרו (הללו אל בקדשו) במקוט קדשו בעולם המלאכים (הגלויה ברקיע עזו) בעולם הגנלים. כי הם כ"ה עזו וחוקו (הגלויה בנבורתיו) שחקטרו בנבורתיו. יולרי ובוראו מי יעלל בנבורתו שאחה עושה אף בעולם השפל בכל דבר : (הגלויה כרום גדלו) כמו שגדוליה מרוכס כן הגלויה הרבה (בכבל) כלי צמר כמין נאד ובעל נקיפה (וכמור) בעל נישורים. (במנים) אורבים שיש בה קולות משובות עננת זקוקה שבו מחיקות רב : (ללללי שונע) שני כלי נחשה שנקישים זה בזה ונשמיעים קול גדול כהקסוף. (ללללי הרועה) הגולרים השמישים היעשה קול הרועה : (כל השמנה ההלל יי) : הללו חס יי ואמרו כל מי שיש בו נשמה ונפש משכלת ההלל יי. כל השמנה חיים יי כהים יי וכהים הוא אי מעיב שונות. גם יכוון שהוא ס' סיבות נגד ה' חלקי נשמה ריב כלל ה' חלקי נשמה ההלל כי אין אדם יודע איזו מחלקי יי לו כי לא כל האדם זוכה כמות ר' סקוקים חלו כנגד ר' אהיות השם :

(אמן ואמן) אמת הוא שהשי' הוא ברוך ומהולל לעולם : (ברוך הגלויה) הללו חס יי ואמרו בהשגל ברוך ה' המטפיע אור שכינתו מליון השוכן בירושלים : (עושה בכלהו לברו) בכל דור (וימלא כבודו כו') רכשיע ימלא כבודך כל הארץ. (אמן ואמן) הדבר הוא יליון שיימלא כבוד ה' חס כל הלוח ויחברד ויפקד שמו בכל העולם : ויברך דוד הוא שנה גדול עושה על אלהותו יי'. ועל ממשלתו בכל העולמות. והשול מחיס כל העולמות. ולדך אדם נקום על רגליו כשבה ז' וישאר עושה ער חס הוא ה' אלהים ועד בכלל. וכבוד כחושם אומם הים כושב מורי זיל שים קם מעווד כו' ולימן לרקח בלומרו וזהה מושל בכל. וזכות שלשם פרעוה שמים להגבלי וזהי שים משליך אחר כך לרקח עי' העולם. וכמח השעיה ח'ל וכתובה (לראש) כחב רשי זיל בקמרי דברי שימים כשאתו כפוקים ששנתו לך כל הסודות ואין לך עוד שנה אחר עדיין אינו כלום שהשנתה עווד לראש הששנות. וכן כפוקים דוד כל השבחות בהללים הוא מהחיל חזוור החתוין שירו לה' שיר חדש כלומר כל הששנות פרשים סם כחילו כל ששנותו מעולם שייך לרקח לנסוק מעט כין (לכל) וכן (לראש) כי קור שנה הוא עד (לכל) ויכוין עדיין כני לראש משפחו כי אין להם נבול :

יש לעמוד כשאוור וינדך דוד עד חמה הוא ה' אלהים ועד כללל (סי' יח ועיין ח'ר) :







בשירת הים לך לעמוד ולנוח כצונו וצנינו הטעמים כמו בספ תורה ודק לאומה צענו...
אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהוה ויאמרו לאמר אשירה ליהוה כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים: עני וזמרת לה יהי לי לשועה זה אלו ואנחהו אלהי אבי וארממנהו: יהוה איש מלחמה יהוה שמו: מרכבות פרעה וחילו ירה בים ומבחר שלשיו טבעו בים סוף: תהמת יבסומו ירדו במצולת כמו אבן: ימינה יהוה נאדרי בכח ימינה יהוה תרעץ אויב: וברב גאונה תהרס קמוץ תשלח חרנה ואכלמו בקש: וברוח אפיה גערמו מים נצבו כמו יד נזלים קפאו תהמת בלב ים: אמר אויב ארדה אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרבי תורישמו ידי: נשפת ברוחך בפמו ים צללו בעופרת במים אדירים: מי כמכה באלם יהוה מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא: נשית ימינה תבלעמו ארץ: נחית בחסדך

בזנות ישראל: (אמר חוב) לפי דעה הזו...
הקדושה: (אז ישיר משה) אני מחמין בלתי כהמים המהים לעהיד כמו שירש חיל סר לא נאמר כו. (כי גאה גאה) היראה גלוהו על סוף וכוונתו מהם גלים. (סוס ורכבו) כו. (סוסים קטורים) זה צנה ומהם מעלים אוחס ויורדים לעומק ואינם נסדרים (עני חמרה ים כו) עזו ונקמתו של פשם ימי הים לי לשיועה (זה אלי וחבורו) חספי טויו וטבחו לכא עולם (אלהי אבי) הוא זה. (וארומונתו) ארונום אוחו: (הי אים ומהמה) כעל מלחמה (הי שמו) לא ככלו זיון הוא נלחם אלא בשמו: (ויבחר שלשיו) נבחרו שמוכריו. (טבעו בים) טבעו טבעו בים. (גמול להם כמדתם ששעבדו לה זרואל בהמה: (ירדו בים) ירדו לעומק באבן. (ימינה יהוה) ימינה הנהדרת ככה עם מלאכה (ימינה יהוה) חמיר היל ונעלה ונשבר האויב (הברוק קעיד) חמיר אדם הרים הקמים על ישראל כאליו היו קמים נגד. (ברוח אפיה) מנוקד רוח טילא חמק (נערמו מים). וכמו המים ונעשו ערימות: (גלבו כמו נד נחלים) מיוות שבעולם הנחלים קמו כחומם גבוה כמה מלוח פרקאות למעלה עד שרלו אוחס כל מלכי חמה ומערב (קפאו סהוומם כלב ים) סהוקש סהוומם ונעשו כלבנים. והמליים היו ברוקים על האבנים ככה: (אמר חוב) חרנה אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי לרוח חובי נוחב עונם כמנהג המלכים היושבים בניהם ונועלים חלק בראש השכל אלא חובי (ארדוק) בראש סעלהמה. וברוח (אשיג) אוחס. ועכ"ל (אלק שלל) עונם חלק כהלק. (תמלאמו כספ) תמלאמו מהם רוח ונוי: (אריק חרבי) אריק זה הסער והשנוף חרבי (סורישמו ידי) אשעה אוחו לעני רש ונברש אוחו ועיני האדמה: (נשפת ברוחך) ספחה ברוחך. (קמו ים) כסו אוחו ים. ללבו כעופרת) שקעו כאשר (באליס) כחמקס. (נאדר בקדש) אס אורי בקדשה. (נורא סהנום) אספה ים יבאו מלגני סהלקן סן ונעטעו עיב לך דואיס

עם יון גאלת גהלת בעזך אל גנה קדשך: שמעו עמים ירגזון חיל אהו ישבי פלשת: אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמנו כל ישבי כנען: תפל עליהם אומתה ופחד בגדל זרועך ידמו כאבן עדיעבר עמך יהוה עדיעבר עמי: תבאמו ותטעמו בחר נחלתך מכון לשבתך פעלת יהוה מקדש אדני בוננו ידיך: יהוה ימלך לעלם ועד: יהוה ימלך לעלם ועד:

כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים וישב יי עלהם אה כי הים: ובני ישראל הלכו כיבשה בתוך הים: כי ליהנה המלוכה ומושל בגוים: ועלו מושיעים בחר ציון לשפט את יד עשו והיתה ליהוה המלוכה: והיה יהוה למלך על כל הארץ ביום ההוא יהוה אחר ושמו אחר:

ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: כשנת רויס ונתקלין ככן כשנת:

דניס: (אמר חוב) לפי דעה הזו...
הקדושה: (אז ישיר משה) אני מחמין בלתי כהמים המהים לעהיד כמו שירש חיל סר לא נאמר כו. (כי גאה גאה) היראה גלוהו על סוף וכוונתו מהם גלים. (סוס ורכבו) כו. (סוסים קטורים) זה צנה ומהם מעלים אוחס ויורדים לעומק ואינם נסדרים (עני חמרה ים כו) עזו ונקמתו של פשם ימי הים לי לשיועה (זה אלי וחבורו) חספי טויו וטבחו לכא עולם (אלהי אבי) הוא זה. (וארומונתו) ארונום אוחו: (הי אים ומהמה) כעל מלחמה (הי שמו) לא ככלו זיון הוא נלחם אלא בשמו: (ויבחר שלשיו) נבחרו שמוכריו. (טבעו בים) טבעו טבעו בים. (גמול להם כמדתם ששעבדו לה זרואל בהמה: (ירדו בים) ירדו לעומק באבן. (ימינה יהוה) ימינה הנהדרת ככה עם מלאכה (ימינה יהוה) חמיר היל ונעלה ונשבר האויב (הברוק קעיד) חמיר אדם הרים הקמים על ישראל כאליו היו קמים נגד. (ברוח אפיה) מנוקד רוח טילא חמק (נערמו מים). וכמו המים ונעשו ערימות: (גלבו כמו נד נחלים) מיוות שבעולם הנחלים קמו כחומם גבוה כמה מלוח פרקאות למעלה עד שרלו אוחס כל מלכי חמה ומערב (קפאו סהוומם כלב ים) סהוקש סהוומם ונעשו כלבנים. והמליים היו ברוקים על האבנים ככה: (אמר חוב) חרנה אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי לרוח חובי נוחב עונם כמנהג המלכים היושבים בניהם ונועלים חלק בראש השכל אלא חובי (ארדוק) בראש סעלהמה. וברוח (אשיג) אוחס. ועכ"ל (אלק שלל) עונם חלק כהלק. (תמלאמו כספ) תמלאמו מהם רוח ונוי: (אריק חרבי) אריק זה הסער והשנוף חרבי (סורישמו ידי) אשעה אוחו לעני רש ונברש אוחו ועיני האדמה: (נשפת ברוחך) ספחה ברוחך. (קמו ים) כסו אוחו ים. ללבו כעופרת) שקעו כאשר (באליס) כחמקס. (נאדר בקדש) אס אורי בקדשה. (נורא סהנום) אספה ים יבאו מלגני סהלקן סן ונעטעו עיב לך דואיס

בזנות ישראל: (אמר חוב) לפי דעה הזו...
הקדושה: (אז ישיר משה) אני מחמין בלתי כהמים המהים לעהיד כמו שירש חיל סר לא נאמר כו. (כי גאה גאה) היראה גלוהו על סוף וכוונתו מהם גלים. (סוס ורכבו) כו. (סוסים קטורים) זה צנה ומהם מעלים אוחס ויורדים לעומק ואינם נסדרים (עני חמרה ים כו) עזו ונקמתו של פשם ימי הים לי לשיועה (זה אלי וחבורו) חספי טויו וטבחו לכא עולם (אלהי אבי) הוא זה. (וארומונתו) ארונום אוחו: (הי אים ומהמה) כעל מלחמה (הי שמו) לא ככלו זיון הוא נלחם אלא בשמו: (ויבחר שלשיו) נבחרו שמוכריו. (טבעו בים) טבעו טבעו בים. (גמול להם כמדתם ששעבדו לה זרואל בהמה: (ירדו בים) ירדו לעומק באבן. (ימינה יהוה) ימינה הנהדרת ככה עם מלאכה (ימינה יהוה) חמיר היל ונעלה ונשבר האויב (הברוק קעיד) חמיר אדם הרים הקמים על ישראל כאליו היו קמים נגד. (ברוח אפיה) מנוקד רוח טילא חמק (נערמו מים). וכמו המים ונעשו ערימות: (גלבו כמו נד נחלים) מיוות שבעולם הנחלים קמו כחומם גבוה כמה מלוח פרקאות למעלה עד שרלו אוחס כל מלכי חמה ומערב (קפאו סהוומם כלב ים) סהוקש סהוומם ונעשו כלבנים. והמליים היו ברוקים על האבנים ככה: (אמר חוב) חרנה אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי לרוח חובי נוחב עונם כמנהג המלכים היושבים בניהם ונועלים חלק בראש השכל אלא חובי (ארדוק) בראש סעלהמה. וברוח (אשיג) אוחס. ועכ"ל (אלק שלל) עונם חלק כהלק. (תמלאמו כספ) תמלאמו מהם רוח ונוי: (אריק חרבי) אריק זה הסער והשנוף חרבי (סורישמו ידי) אשעה אוחו לעני רש ונברש אוחו ועיני האדמה: (נשפת ברוחך) ספחה ברוחך. (קמו ים) כסו אוחו ים. ללבו כעופרת) שקעו כאשר (באליס) כחמקס. (נאדר בקדש) אס אורי בקדשה. (נורא סהנום) אספה ים יבאו מלגני סהלקן סן ונעטעו עיב לך דואיס







שאלו והתללים להנחיל ימים ופנים באתם ופנים ופנים  
 שאלו והתללים להנחיל ימים ופנים באתם ופנים ופנים  
 כשקדם כשרו ככל העולמות:  
 אומר אין ברכו את בני עמי אחריו ברוך ה' המבורך  
 ליוזם לא שבע ה' השן ואומר ברוך ה' המבורך לעולם  
 אחרים אתן ואתי השן ואומר ברוך ה' המבורך לעולם  
 ועוד ואתן עשר שהשן מחרך בנרבו אחרים הקהל יפחד  
 וישתבה כו' ודוקא בשעת הגזון חלבו בשעת שאויר החיות  
 לא יאמר ברוך ה' המבורך וכו' אחר חשי' מי ששכח ללמוד  
 ולשקוף בשורה אינו חורר בו נשמו עד שישלל ויענה  
 ברוך ה' המבורך לוי ולא חרם חליו הנפשה לכן יש בו ה'  
 סיות בני ה' ששם על י' ה' ה' שיש לשמח עיני:  
 וכן חוסה בחדש דוח על מ' חרלו לכן מן החרם כו'  
 עיני וכתב הקדוש ואם אין לו עשרה לעולם ברכו את  
 ה' ברוך ה' ביום ששנים ג'כ נשם:

היכה דלא סליק ענינא חוזא לראש הפסוק (כ"י ס"ו):  
 לקרות עם ה'צור פסוק ראשון של שבע [אלה יאמר ה'צור שהוא אומר בשעת ההצור  
 אחרים הפסוק ראשון של שבע בניגון ה'צור שהיה נראה כלנו קורא עמהם]: (כ"י ס"ה):  
 (יא) הטי' מים לא יצרך אשר יער דק יכול ידיו ולאחר שהפסוק יצרך אשר יער (הפסוק  
 בצרכה ק"ם וזהו כדו' לנצור את כולה עיין בק"ם והיא סתא): (יב) אם התפלל ביחוד לא  
 יאמר סיוטים באנלע צרכה קריאה שבע (ס"י ס"ח ע"א): (יג) אם טעה לומר הטי' (כשתפלל  
 בציבור) באנלע צרכה לא יאמר בן צרכה בצרכה (ס"ט):

שיד המעלות ממעמקים קראתך יהוה: ארני ישמחה בקולי ההינה אונך קשובות לקול  
 חחונני: אם עונות תשמר יה ארני מי יעמוד: כי עמך הסליחה למען תורא: קויתי יהוה קותה  
 נפשי ולדברו הוחלתי: נפשי לאדני משומרים לבוקר שומרים לבוקר: יהל ישראל אל יהוה.  
 כי עם יהוה החסד והרחבה עמו פדות: יהוה יפדה את ישראל מכל עונותיו:

חזן ברכו את יהוה המברך:  
 ק"ח ברוך יהוה המברך לעולם ועד:  
 ק"ח ברוך יהוה המברך לעולם ועד:  
 דרך החיים

(א) אם טעם בצרכה יולך אור והתחיל לומר  
 אשר צדקו ועריב ערבים נזכר ואומר יולך אור וכל סדר  
 הנועריב ערבים נזכר ואומר יולך אור וכל סדר  
 הנרכה חף שלא אחר בא"י אומ"ם ואומר בסדר  
 וסיים בא"י יולך הנחירות ילא (ס"י י"ט) חל  
 אם לא נזכר עד סיים בא"י הנועריב ערבים  
 לריך לנזור לראש יולך אור ולומר בא"י (כ"ו)  
 דאין צחתינה עלכות הו' הפסק צחתינה אמת  
 שאינה ענין הפחיתה עיין ס"ס י"ד ו"ל ס"י  
 ק"ו) לכן כשהתחיל לקיים הצחתינה ולומר בא"י  
 ונזכר יולך אור ונזכר קודם שאננו הנועריב ערבים ולומר  
 אומ"ם יולך אור וכן אם אנו הנועריב ערבים ולא  
 אנו יולך אור אפי' סיים יולך הנחירות לא ילא  
 אפי' (כ"י י"ט) ולריך לנזור לראש בא"י אפי' בסדר עד  
 אחר יולך הנחירות: (ב) וכן אם אנו יולך אור וסיי

י"ט חולעי' דע כי לטעם ואלילות העולם נגדו  
 עשר מעלות אחרות והעולמות העליונים נחירים על  
 דיהם פעמים בעולם מעולותיהם: והם דעוין היכוח  
 להם וקוראים בשם עולם הקבלה לפי שהם נעשים  
 ושמעוניהם להם הנקראים בשם עולם הזכר וכללים  
 בשעתם היכלות כונו שמעוניהם כללים בשעתם היכלות.  
 בי שכלה ראשונות נחשים ראש חוד וקרא (היכל  
 קודם הקדשים) וזהו היכל זה ופחתים ששה ראשונות כו'.  
 וזהו זה הוא (היכל הרקון) והוא כנגד ח"ת יתחיל  
 ואחר זה הוא (היכל חכמה) והוא כנגד חסד ואחריו הוא  
 כנגד נחם ואחריו (היכל עלם השמים) כנגד ה' יתחיל  
 (היכל נחם השמי) כנגד יקר ומחכות. ואחריו כנגד  
 כי ז' היכלי הכהונה אין הנכבדות בכללם. כי הנושבות  
 נבדלו ה' נקבות כבוד דיניהם כהיכר ק"ק דיניהם וכן  
 נשאר העולמות עבלי: (היכל) קדושה (יולך אור  
 בו) והיכל זה הוא (היכל נחם השמי) ואינו ענין  
 אולם ונעשה לעולם כסוגיות השמחה לקשר בשמי  
 למעלה: היכל ה' היכל (אז ברוך ה' היכל זה הוא

(היכל עלם השמים) היכל ה' היכל (לאל ברוך) והיכל  
 ז' הוא (היכל נובה) היכל רביעיהם (המחדש ענינו)  
 וסוף (היכל חכמה) היכל החמישה (החכה רבה)  
 וקרא (היכל חכמה) היכל שמימחה (חמה יולך)  
 וקרא (היכל הרקון) היכל שביעיהם (ארני עמתי  
 חפחה) והוא (היכל קודם הקדשים) עבלי וכספ' חולעי'  
 הדורה לפעוד על עיקר הדברים ילכו לשמש בסובלי  
 רשבי' עי' ויחגלו לו העלוותם חכמה העבודה השלימה  
 האמרי' כו' ואם צבורותינו נעבדו מהנו ח"י קבלת  
 הדברים שפארם נדינו. והעל עלינו לעשות מה שברינו.  
 ואור לקד' הדברים בתפלותינו ולכוין בהם: והו' כבודו  
 ורוננו של מלך כי אינו נשקף ממנו חלל עם שפאפיהנו  
 לעשות כי כל נכבות הוא חוקי. ועל כיוצא בזה אומר  
 רז"ל דחננא לבא דברי עבלי.

בק"ם אפילו באנלע הפסוק אם שבע ברכו אומר  
 ברוך ה' הפיו ואנון יסיר עד יתברך ועד בכלל וישתק  
 וישמע עד אנון לחמה יתברך ויענה אנון ונחמקבל וליך  
 לא וענה אנון כו' אינו חלל ונחמ' ועל ברכו ענה ה' ברוך ה'  
 ונקדושה לא יאמר רק קדוש כו' וברוך כו' ולא יעבור. ועי' שם  
 וכבודו ואל כו' ונודרים לא יאמר רק מודים אנהנו לך בלבד. אם נוסב גם כן בפסוקי דמורה אם שבע קול  
 רענוים יספיק ויברך. אנון דהאל הקדוש וטועה חללה וכל ג'כ לעטם בק"ם כו' יש לנס דין קדושה. ואנון דמיס  
 שנים הוא מחלוקה הפוקים. שיע סיון ק"ו. אם הלכו קורין ק"ם והוא עוסק בפסד"י יקרא עמהם פסוק  
 ראשון. חלל בצרכות ק"ם אין להפסיק חלל יאמר אנון המעוה בניגון שללבור קורין ק"ם ופריה כבוד דעאן  
 דפסק בצרכות ק"ם ח"י של ק"ם עם הלבור האו' לנעור בו: צרכה יולך ועריבתי יתק' לקיים קודם  
 השין ויענה אנון אחר השין. וכספ' ח"א ונחגיגו דאין אנו עונין אנו כלל אחר ברכות ק"ם. הקדושה שבוילך  
 יחיד אומרה. כשעונין קדושה זו אחרים אזהה בקול רס. בקדושה זו אם היה יושב ועמד הרי זה עושה. חלל  
 אם היה עומד וישב יזכר אפילו חס. ויאל כהב בשם הקבה דוקא מיושב. ח"א ככתיב הארזיל בהשלה עניי'ם  
 עולם הכריחה שפ"א יולך לריך לחמה בפילין ולנשחם גם כחפיון של ראש זה עובד. אחר כך יולך אור הוא  
 מולל. וכבר נרע מהזרה שגלות לריכות עובדו ועוללו ע"כ. לכן ככתיב יולך אור יושב בש"י ונורא השך  
 ימשש בש"י ויכוין כונתה הפילין המכר למעלה. ויולך אור יתח עיניו ויכוין בבורם השם במאורי אור שפאר.  
 ובכורא השך יתקרי עיניו ויכוין בבורם השם בבירואם חושך:

בשעתם ינון השונה אומרים זה:  
 שיד המעלות ממעמקים קראתך יהוה: ארני ישמחה בקולי ההינה אונך קשובות לקול  
 חחונני: אם עונות תשמר יה ארני מי יעמוד: כי עמך הסליחה למען תורא: קויתי יהוה קותה  
 נפשי ולדברו הוחלתי: נפשי לאדני משומרים לבוקר שומרים לבוקר: יהל ישראל אל יהוה.  
 כי עם יהוה החסד והרחבה עמו פדות: יהוה יפדה את ישראל מכל עונותיו:

חזן ברכו את יהוה המברך:  
 ק"ח ברוך יהוה המברך לעולם ועד:  
 ק"ח ברוך יהוה המברך לעולם ועד:  
 דרך החיים

ק"ח ברוך יהוה המברך לעולם ועד:  
 ק"ח ברוך יהוה המברך לעולם ועד:  
 דרך החיים

חזן ברכו את יהוה המברך:  
 ק"ח ברוך יהוה המברך לעולם ועד:  
 ק"ח ברוך יהוה המברך לעולם ועד:  
 דרך החיים

חזן ברכו את יהוה המברך:  
 ק"ח ברוך יהוה המברך לעולם ועד:  
 ק"ח ברוך יהוה המברך לעולם ועד:  
 דרך החיים

חזן ברכו את יהוה המברך:  
 ק"ח ברוך יהוה המברך לעולם ועד:  
 ק"ח ברוך יהוה המברך לעולם ועד:  
 דרך החיים











הפסוק באומנו ק"ש נשערינו ומחילת ק"ש ועד סוף חזר לכאש ודוקא נחמנת אונם שהאיש אינו רחוי עבון מי דבליס שותתין על זרכיי או הולך לנקבין או הנקום אינו רחוי עבון שהיה זו לואה לכל אונם אחר ללא (נ"א ק"י ס"ה) שהה כדי לגמור את כולה לפי הקורא נשערינו (ס"ז): (ז) אבל בנידוד או שהאונם אינו נחמנת האיש או הנקום שאינו רחוי עבון שהה דנידוד בין שהה בלא דבור אינו חוזר רק לנקום שפסק עיין ע"ז ונ"א ק"י ק"ד ונ"ל כדברי הט"ז ועיין לקמן דיני תפלה ע"ש דזה רק אם פסק באומנו ענין חוזר לראש הפסוק שהפסק בו (עיין ס"י): (ח) דינים אלו שייכים ג"כ בצרכת ק"ש אם שהה כדי לגמור לואה צרכה עיין ח"י דף ל"ד: (ט) אם הוא צמקום שאינו נקי שאינו יכול לקרות ק"ש וגם להרהר אבוד עבון שהוא נקום וטווקף יהרהר ג"כ יבנות אומני ק"ש ויטעור על זה (א"י ואחר מפרשים ס"ס כ"ב): (י) צמקום אונם עבון שהוא חולה וכה"ג שאינו יכול לקרות צפוי יהרהר ודי גזר ואח"כ כשיעבור האונם ח"ל לקרות לכל בלא אונם לא ילא צרהוד וליך לקרות פעם שנית (ס"ט): (יא) היה הולך בדרך ורלה לקרות ק"ש לדיך לעמוד צמקום רחוק וכן כשאוור צמקמלין ויהיה רוכב כנהלך דמי ולדיך לעמוד לכל צעלה או צפניה ח"ל לעמוד (ס"י ס"ג): (יב) קרא משה ועשה זה אם יודע היכן עשה כגון שקרא בולה אלא שדיגל פסוק אחד או תיבה אחת באומנו חוזר לראש אותו פסוק ואם אינו יודע היכן עשה חוזר לראש הפרסה (ס"י ס"ד) וע"ש וע"י א"ר: (יג) קרא פ' שניע ועשה זה ודג פסוק אחד או תיבה אחת דחזור עולותו פסוק כמו שכתבאר אפי"אם נזכר לאחר שכבר קרא פ' והיה אם שמוע יצ"ע יקרא ח"כ ופסוק שטעה זה ולא נמלא הפרסה אפי" שהה כדי לגמור את כולה וכן באיך (ס"י ס"ד) וס"ה) וסדר הפרשיות אינן עובדין. (ד) היה עומד בזיבתתם וא"י אם צוכתתם על פ' רחשונה או על פ' שניה וכן אם קיים הפרסה וא"י אם ראשונה או שניה יחזור וכן אם התחיל ויאמר חזקה שאמר כל מה שלפניו (פרישה) וה"ה אם יודע שאמר אמת ויציב (א"ר ס"י ס"ז): (ש) פסק אם קרא ק"ש חוזר וקורא עם זרכותיו ויבדק לפניו ולאחריו לכל אם יודע שקרא ק"ש וא"י אם צירך הזכרות ח"ל לחזור הזכרות כיון דחוב' ק"ש ודאי ילא (ס"י ס"ז). [קרא ק"ש וכנכס לז"הכנ ומלא צבור שקורין ק"ש לדיך לקרות עממה כל ק"ש שלא יראה כאלו אינו רולה לקבל עול מלכות שמים עם חזיריו (ע' ביאורי הגהות מהר"א ווינגא ז"ל) וה"ה אם הוא צמ"הכנ וראוור דברי תחומים או פסוקים שרשאי להפסקין. וכן שאר דברים שהלבוז אורחים כגון חלה לודו קורא עממה שכן דרך ארץ (נ"א ק"י ס"ה) ואם עומד בצרכת ק"ש ופסוקי דזמורה עיין לעיל אצל צ"ש ס"ק ד' ואלל זכרו ס"ק י']:

וכפי השליה להחזיר ולעשות בק"ש. ששים הפסקות ועליהם רוח הכבוד ששים גבורים סביב לה. וכן חילת צמקמליס כשם הפסוקים ועיין בישיבה יתור חז"ל ודי ללא כל הדעה העתמה פסקין בין כל המינות הלריכ"ש רוח לפי דעה כולם:

כל אדם ירא שמים לדיך שישתדל לקרוא ק"ש עם הלבוז כדי להשלים רמיח. כי באומנו אלו רמיח הינות משעבד כל רמיח חיבריו לעבודה אלהינו ואם הדר ויהם ולא השלים המנין נראה בעל מוס ולא זכו כל חיבריו להשלים העבודה. ואע"פ שיש מיקון ביום לבין בעיני וויין כל אמת וילבי שגולים כנגד ג' שמוח הוי"ה כ"ל עולה כ"ז ודי אומות הרי ל' וגי' ל' ס"ל ל' וס"כ כנגד ה' הינות שחקרו ומק"ש להשלים רמיח. זהו ביום. ובערב יבין כ"ז של ואומנו עיין בק"ש"י כוונתו אפי"ס: יומך טוב לבין צמלות שחזן מוליא ופי' שהן מק"ש עלמו. ואם נמר קורא חזן יומהין לבין באומה הינות. ואם נמר הלבוז קורא יתרה לגמור כדי לשמוע החיבות בעוקומם. ואח"כ לו להשלים כי רב הקיום בנייהם יעמוד במקומו וישתוק וישוע לשי' ואח"כ יגמור ויולא בזה: וסו"ש"ה כתב ח"ל קורא שיתחיל ק"ש יאמר חמדי ג' הינות אומני יולא ובהנהי' יבחר: כשחלו' יאמר בלחש ק"ש כהקונה ככוונה בלתי אפטר לקיים בהמידות כמות עם הש"ן סיכול לבין ג' הינות שמוור הש"ן ובג' הינות אומני יולא ובהנהי' יבחר: כשחלו' יאמר בלחש דוקא לבר זי"ה אומנים בקול רם ויש כונה עעמים ע"ש שטעו וע"ש סוף וכל הספרים מלאים זהה. אב"ד י' שניע אומנים בקריה. וכשנעלו העמוד על רגלי' עשה"ה ע"ש קוד: ויתר עמוד ככוונתה שגורל מעלתה צו"ה"ק ובתקונים מלאים. גם הסוקמליס ק"ל כמו שצריך לחזור בפי' שניע אם אחר בלא כוונה כך לדיך לחזור כשנעלמו ובפי' (ה' אלהינו) יקבל עליו מיני בליורי ח"ה עשה: ובפי' ה' אחד) יקבל עליו מיני בליורי ויחמה האחרים שלא כוונה כיוון שתיבה ה' אלהינו כדי שיקבל עליו כל הדי' ויחמה. והנה על פסוק שניע ישראל הלגהי מלך חזן כוונתו ששערו אשר כל אדם אינו יכול לשעור מנוה. ועל פי' ס"ה הלגהי כוונה פניע"ה מע"ה"ק אשר לגמור חכם אחד וחסיד גדול:

אמרו חכמים הקורא ק"ש ולא כיון בפסוק ראשון לא ילא. יקרא ק"ש באימה וביראה וברחה ויכלל מכתם גזירות קטום נוהגין לקרות ק"ש פסוק ראשון בקול רם גם ימן ירו הינונים על עיניו כדי שלא יסתכל בדבר אחר אפילו אחר היתקף כבר ק"ש אם נמניע הליבוז בק"ש לדיך לחזור ולומר עממה לפסוח פסוק ראשון: לדיך לבין שמוע ר"ש שדי' יגלך ע"לנין וליך להפסקין בין ישראל לה' וכן ה' אלהינו ובין אלהים ל' ובקומנו הוי' כמתקף ולא קבל עליו עול מלכות שמים שלימה. והבי פירושו ה' הוא אלהינו והוא (ה' אלהי) לדיך לבין ב"ה של א"ר ש' שהוא יחיד ומיוחד ונחיה יאריך כשיעור שישב שבו יחיד ג' רקיעים ובארך שהוא ה' ודי' לדיך להאריך כשיעור שהוא יחיד ומיוחד ב' רוחות העולם ויש נוהגין לעמוד הרשע העלה ויטע יתחבט רוחות העולם כפי מהשכח הרי"ל. ויבין שהוא מוקף כשמו ורוחו נשמתו על קרומה שמו הגדול. ויבין דברים של אחר שלא יא' רחא כהורא ר"ש ח"ו ובק"ש שיה' קורא הבר על המדגישים יתור מדאי ונראה כאלו ימי' נקרא בשמים: כל כשנעלמו גמרי' ונצדד בישיבת לזמני:

וקורא ק"ש יתשוב כחשבתו

חריני רוצה לקיים מיע של ק"ש שצוני בוראי לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה ואני מבין לכלול את עצמי עם אינון דמייחדין למריהו:

יחיד אומר אל מלך נאמן:

[יקרא ק"ש ככוונה באימה ביראה ברתם חיע כפקודת הולך חדשה ולא כיסנה:] יבין כשיאמר שניע ישראל פירשו. שניע ישראל. שה' הוא אלהינו. הוא ה' אחד [גם יבין שרולה ליסרנ על קידוש השם ונעלה עליו הכתוב ב'ו ח"ש כי ענין הורגנו כל היום:] ולדיך שפסקין בין אחד לבדך ובין ועד לואתת:

בפסוק שניע חקביר עיניך כדי ימין הארתי"ל ע"ש קוד:

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:

בלחש ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

בפסוק והשנה יתור עמוד להכניס כנכו אהבה עמה לאהבתו י"ש. ואהבה זו מיע עליונו ופי' זה של ואהבה יא' ישראל בזה מלכו מה שביע' וקילק מעליו מיע זו של אהבה הש"ה הנה גם דובר שקרי"ל. ח"ל הזו"ה"ק ה' ואהבתך ד' רפי"ז ע"ל ואהבתך רבני צ"ל לאתקשרא ביה ברהימותא כ"ו. ונ"ח ליה לך ונ"ה בהניבותא קניה רבני"ה במלך דרמיס ליה כרקא יאומ ומה הוא כונה דכתיב בכל לבבך כ"ו עכ"ל. והסתכלה לזה הוא שמועור כל אבריו וממור יבנה עלום וזהו לזה להכניס אהבה עלוונה כלבו אזי כפי השתדלותו בו עולם כמו כן ימוקף בלבו הסתכלות האהבה עמו ויתר ויתר ועיין בישיבה משל על זה ומלאן וילך יקרא ק"ש בחשאי עיין בחולע"י ע"ש סוף ובשיאמר וכלל נפשו יקבל ע"ש מי"כ ויגמור כשעת אמרו שאם יבא קידוש השם ליי' ימקור נפשו וכלם שמתעורר אי"ע על זה הדבר שיבא לידו אשרי לו שיעול חלקו כאלו מי"כ כשועל:

זה יודע מהווי"ה פ' הוונה דף קק"ב ע"כ שפרשה זו יש הליקר פקודין ואהבה אח' ה' אלהיך הא ח"ה. בכל לבבך חרין. ובכל נפשך ג'. ובכל מאורך ד'. ושנחת לבניך ס'. ודברת עם שיחא. בשבתך בניהך הא שבעה. ויבלכתך בדרך כל מנויאל. ובשבתך הא שבעה. ובקומך הא שבעה. וקשרתם כ"ו הא חזרת: והיו לטעמה ר"ה חרי"ק וכתבתם כ"ו ובשעריך הא חליקר. ואיך לא יתלבד לב האדם בקריאה כל המינות של משה זו לקבל ע"ש כל מיע שפרשה זו וערום יעשה בדעת:

(וקורא משה יתשוב כחשבתו)

אני מבין לקיים בזה מיע של אהבת השם. ואני מבין לכלול אי"ע עם אותם המוסרים אי"ע על קידוש השם ית"ש. מע"ה:

ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך:

כוונות ישרות

**(שמע)** חסד (ישראל) גבורה (ה') ת"ה (אלהינו) נו"ה (ס') יקור (אחד) מלכות ומכוון עוד לכולם באחד כל הי"ס היינו ה' דהה כמר ח' ח"ב גביה כה"י ד' מלכות כי היא דלה ועניה דליה לה מנרונה כלום: ועד סתוין כמו באחד כי ה' ונ' דוער מתחלפין ל' ונ' באחד ב"ה המבוראים בפרסם כקוף שאר האחרון:

**(ואהבת כו')** בפרשה זו סתוין למס מי"כ כמנין המינות: ואח"כ סתוין ג"כ לה' הווי"ה הרמזים ב' בני ועל בני בני עד סוף כל הדורות שאלוהי אה בני ובני בני שיקבלו עליהם את עול מלכותך ואלהותך וארנותך וילוו גם הם אם בנייהם עד דור אחרון: (כשנעלמו) אפי' נוסף לך הוראה שזכים אותי להי"ם בחלקך הקדוש שאתם מלך גדול הם שלל הכוז מלכותך לעולמי עולמים:

**(ואהבת כו' אלהיך)** אפי' מקבל עלי דבור לא שאל אה ס"ה אלהיך לשוא. (ובכל נפשך). אפי' מקבל עלי מקשרת נפש: (ובכל מאורך) אפי' מקבל עלי שאם יאמר לי שהתחום לפסל ומסכה וח"ל אלו מוטעים אם ממוקן עד מרועס א"י. בוראי אומר להם קחו לכם כל המליכים ואלו אכרע לפסל ומסכה ומניי אהבת הקב"ה (על פירוש

**דרך החיים**

**(א) ידגיש י' של ישראל שלא חלע ולא תראה שניע אשראל וכן הי"ד של ויהי ללא ליטמעה והאי (ס"ס ס"ה): (ב) כל מקום שכתב קו משוך כזה | הוא להורות כדי להפסיק מעט בין חשיבות כפי שכתבאר בפע"ק ס"ל: (ג) לדיך לקרות ק"ש נעעמים כמו שהם בחזרה ולא נהגו בזה רק המדקקים (ס"ט):**











לפי מהשכחה להעלות (ה) עם (י) וכן כנסת וכן יסין להוריד (ה) להעלות עשה (ו) ונמרים יסין להוריד (ו) להעלות עשה (ז) וכן כסוף הכרסה יסין כבירע להוריד (ח) כסווק יסין להעלות (י) עם (ה) יסין שני פשוט והשולבות כזה יאדונוהו ויני שמינו מוכין כו עליו הכסוף אומר כמשי ה' בדי לא אולכ קום: (ס) סכריוטו היה כזה האופן ירע בכריו לכו ויאמר ברוך ואח"כ ישחוחו בראשו עד שימסקו כל ההליות שנשדדו ויאמר אדם ואחר כך יקוף בשם גבוה תחלה ואח"כ ראשו והוא ע"פ קוד גזול: (י) גדול מעלה זקופה הידים כפלה או כהרה ושנה להנורה יתע מנאר כוהיק פי יתרו דף ק"ז ע"א ע"פ ח"ך יזר מנאר שלא יהיה כף אחר מנארם אל חכרסה בשם הזקופה רק ערוהקים זה וזה קלם חזק מנאר כוהיק פי גשא דף קמ"ו ע"ב ע"ש וע"פ ד' קניית מנאר שבעת הזקופה יהיה יד ימין רמונה בית שאל מעט למעלה מיד שאל ח"ל בקיור אלטרין לזקופה יע"א על שאלה כ"י ע"כ. וכזה השליה הקי והזקופים לפחות הידים ע"ז כהפלה וכן נהגים והשנים יד שאל על לכו והימין על שאל ויני ברחה באיזה מקומו מהפלה שמהעורר בהעוררם גדול זקוף אלבעותו והכנס יע"א כדעם ע"כ. כהפלה י"ח יעמוד בכיוון רגליים או כנגדו והוא ע"פ קוד ופסן ע"יו למה ולכו למעלה:

כזה דוקא קודם שמתחילין שיע לרין להפיק לאחוריו ג' פקיעות כ"י שפיקע לפניו ג' פקיעות והטעם ש... שיהיה ע"ה קודם שחילנו לכוין ג' מחילות חסן עין וערפל חזו ג"כ פקיעו לפקוע ג"כ ג' פקיעות לאחר הפלה י"ח לחזרו ממך חזון מחילות ע"כ:

גדל מעלת קמייה גאולה להפלה וחיוביה ונבואר בנמרא הקי וזכורתי פי פשוטה וכמני האר"ל וע"ה מתקבלים אין להפיק חילוי בעניינים אחר גאל ישראל: וכן כריעו הראים מ"א סי' י: ח"ל חולע"י גם כי קלם מהגאונים והפוסקים אומרים שיש לעשות אהן ולפי הקבלה הקי סוי הפסק וכ"כ השליה וע"ה: לא יסקיק כהפלתו משום הפקר ממון אכל משום כנסת נפשות אהן ח"ל חסר לקלי היינו לומר חלנת הכרסה וסופה יקור. ואם חסר להטות למקום אחר יע ולא יסקוק בריבוי. ואם ח"ל לא יסקיק. אינו פוסק לא לקיים ולא לקדושה אלא ישמך בקיים עד יתברך ויסין למה שאומר ש"ן ויהיה כעונה. שיע. ולאחר הי' לרמן יסול לעשות קדושה ואשר ונודים. אם כדומן לו שנגיע ש"ן למורים כשהוא עומד כהפלה אם הוא כחולע מהכרסה יע"א ע"ה אכל כהפלת הכרסה או כפוסה לא יע"ה שאין שומין כהפלה כרסה וכפוסה אלא ככרות ובהר"ה:

**שְׁרָה חֲדָשָׁה שֶׁבָחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל. עַל שֶׁפַת הַיָּם יַחַד בָּלָם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ: יְהוָה יִמְלֵךְ לְעַלְמֵי עַד:**

הפלה זו יאמר בשכרון לב ובכוונה עלושה נמרה:  
**צוּר יִשְׂרָאֵל קוֹמָה בְּעֵצַת יִשְׂרָאֵל וּפְדָה בְּנֵאֻמָּה יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל. גְּאֻלָּנוּ יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה גְּאֻל יִשְׂרָאֵל:**

**דרך החיים**

(א) אין להפסיק בין גאולה להפלה אפי' לקדים ולקדושה ודוקא בחול או ב"ט אכל בשנת פוסק לקדים ולקדושה וכן בנעניי אפילו בחול פוסק אפי' לנרכו (ע"פ ק"י"א וס"י רל"ו) וכן אין מפסיקין לעשות אהן אחר הש"ן זולת אהן של גאל ישראל אם שמוע מהש"ן פוסק ועונה (אזכור נכון לסיים כשהוא עם הש"ן דאז א"ל לענות ו"א סי' ס"ו ועיין ק"י"א ור"ה לנכרי מנ"ש בת"ד סי' י"א הוצאו דכריו בסי' ק"ט ע"ש צ"ב) ודוקא שכבר השלים הכרסה של גאל ישראל וע"ה שמתחיל להפלה שמוע הכרסה גאל ישראל מהש"ן אכל אם שמוע הכרסה ה"ל קודם סקיים הוא גאל ישראל אסור לו לענות אהן של גאל ישראל (חזן אהנון של האל הקדוש וס"ח) דקודם גאל ישראל דין אהנע הפסק י' לו וכמו שנתבאר לעיל (א"ר ש"ס דלא כמ"א ועיין פ"ג) לכן אם יודע שיאמר קדים או קדושה ימתין כשירה חדשה כדי לענות אהן עדיין לא שמוע (ועיין

**כוונות פשוטות**  
 (קומר. כעושה ישראל) ר"ח יציק ג"י הויה אלהים. גם (גאל ישראל) אפי' נוסן לך הדאה על זה שנתבאר ג"י אה"ה הויה אר"י:  
 (s. 8.)

לעיל דין חימוד לנא לנית הכנסת י"ש ע"י לרין להמתין תחלנו משם ותדרשנו לכאן עיין סי' קכ"ד) וכדיעבד אם התחיל שירה חדשה קודם שאמר ב"י גאל ישראל ג"כ עונה לקדים ולקדושה רק להחילה ימתין כשירה חדשה (עיין סי' ס"ו ובא"ר) והש"ן לאחר שהתפלל התפלה בלשם קודם חזרתו בקול רם מומר לו להפסיק (מ"א ס"ס ק"י"א) רק לא לדבר הרשות (עיין פ"ג ע"ס): (ב) שכת להניח תלית או לא היה לו מקודם והציאו לו בין גאולה להפלה לא יתעטף ולא יצרך ומ"כ ש באהנע התפלה לא יניח ואפילו היה עומד בטליתו ופסל כולו לא יתעטף דהיי הפסק ואם עבר והתעטף לא יצרך (סי' י"ז) רק קודם סקיים ב"י גאל ישראל דהיי באהנע הפסק יניח בלא זכרת ולאחר התפלה ימשש בטלית ויצרך (סי' ס"ו): (ג) אם לא היו לו תפילין והציאו לו תפילין ציך בגאולה להפלה יניחם ולא יצרך עד אחר התפלה אכל אם הציאו לו באהנע הפסק של אהן ויניח קודם גאל ישראל יניחם ויצרך עליהם והטעם דהפלה לריכה תפילין (ס"ס): (ד) לא יהא דבר מוץ צינו וצין הקיר דבר גדול שנגזר י' טפחים ורומז ארבע אכל דבר קטן לית לך זה ודבר קבוע כגון חיצה או ארון או מטה אין מוץין וה"ה דבר שהוא לנורך הפלה צבית הכנסת כונו שלחן וכ"ה: שצריך להניח ספר עליו לא הוי חליטה (סי' ל' כ"ז) והמדקדק והפסור לו יזכר גם צדד שהוא לנורך תפלה (ע"ש מ"א ור"ר): (ה) ואף צמידי דמליה צינו וצין הכותל אם ח"א להתפלל צלחות בענין אחר כגון לפעמים שמתפללים בעשרה באיזה חדר וא"ל לכל אדם לעמוד בלי חליטה אל הכותל אל יעכב התפלה בשביל זה לילך למחר אחר ונ"מ יענים עיניו או יצט טוך הקיבור שלא יבא לידי יעוול כוונה (ס"ס כ"ז): (ו) צעלי חיים מוץין ואדם אינו מוץין ואם אפסר גם צזה יזכר (ס"ס): (ז) צגדים המוץין אע"פ שאין בולטין אין נכון להתפלל נגדם ואם יקרה לו להתפלל נגד צגד מנזיר או כותל מנזיר יענים עיניו ולכן אין לנור זרות כסידורים או צבית הכנסת ולמעלה מקומות אים מותר (ס"ס): (ח) הנתפלל לא יעמוד לא ע"ג מטה ולא ע"ג כסא ולא ע"ג פסקל ואפילו אינן גבוהים ג"ט הואיל והוא דבר המעטלטל ולא ע"ג מקום ג"ט אע"פ שהוא קבוע א"כ זקן או חולה שקשה ליכד נשם או שהיה ש"ן וכוונה להשמיע לציבור (סי' י"א) אהנע עכשיו כוהגין להיות מקום שהש"ן עומד מקום נמוך נשאר צ"הכ ע"ש מנעמקים

קראתיך כ"י (ס"ס): (ט) היה גבוה ג"ט ויש צו ד' אמות על ד' אמות הרי הוא כעלי ומותר לו להתפלל על גביו וכן אם היה מוקף מחילות אע"פ שאין צו ד' על ד' ומותר שאין גובה ניכר הואיל שחלק רשות (ס"ס): [לא יתפלל במקום פרוץ כמו בשדה מפני שכשהוא במקום לצינות חלה עליו חינות העלך ולכו כשבר ואם הוא צדך מותר לו להתפלל שדה]: (י) כשעומד להתפלל לא יסמוך עלומו על העמוד או על צמירי ואפי' סניכה כל דהוא שאם יעול אהו דבר שמועך עליו לא ימול אסור (לפי טעם ההג"מ שצריך לעמוד באימה) (עיין א"ר סי' קמ"א): (יא) כשהוא נתפלל לא יתחזר צידו דבר שאם יפול יש צו הפסק או יציק לו מפני שלכו עליהם ויטרד והמדקדקין כוהגין מלאחזו צדיהם שום דבר וכן נכון אכל מחזור או סידור נתפלל ומחזו הואיל ופוסק לנורך התפלה לא טריד (סי' י"ו): (יב) יש ליזכר למי שנתפלל בחוץ הקיבור שירשום מחילה כל המקומות שצריך להתפלל באהו תפלה ולא יתעם אחרים כשעה שנתפלל (ס"ס): (יג) כפל ספר לפניו על הארץ ואינו יכול לכיין מפני זה מותר להגביה כספיים הכרסה (מ"א ס"ה): (יד) לרין להפיק מנאר כל דבר העוררו מהתפלה כמו כיחו וניעו (סי' י"ג): (טו) היה לרין לנקיט אל יתפלל ואם התפלל תפלתו חושבה ולרין לחזור ולהתפלל צין לגדולים צין לקטנים (א"ר סי' י"ג) צסם גדולי הנחכרים דלא כמ"א) וה"מ שאינו יכול לעמוד על עלומו שיטור שעת ותומש אכל יכול להעמיד שיעור זה י"א צדיעבד אכל להחילה לא יתפלל עד שיבדוק עלומו יפה רי"ף ולהתפלל הואיל ויכול לעמוד על עלומו שיטור ה"ל (ס"ס ועיין א"ר): (טז) אם באהנע תפלתו נחעורר לו שאהו צין לגדולים צין לקטנים מעמיד עלומו עד שיגמור ולא יסקיק ודוקא שאינו מתאור כ"כ שיהא משום כל השקלו אכל אם יש משום כל השקלו יכול להפסיק ואם השמין מים לא יתפלל עד שישקה כדי הילוך ד"א משום כלויות וכן המתפלל לא ישחין עד שישקה כדי הילוך ד"א (ס"ס): (יז) היה עומד בתפלה וציקם ללאח מנאר ריח מלמטה ונלעטע הרבה וא"י לעמוד על עלומו אם נתפלל צביתו הולך לאחוריו ד' אמות ואם אינו יכול לילך לאחוריו ילך לגרדי ונוליא סרוח וממתין עד שיכלה הריח ואומר רבון עולמים יצרתו נקצים נקצים חלולים חלולים גלי וידוע לפניך הרפתירו וכלימתו חרפה וכלימה צחינו ריעה וחולעה צמותנו וחזר לנוקמו שפסק ואם שהה כדי לגמור את כולה חזר לראש (עיין א"ר) אהנע אם יכול לעמוד על עלומו אף ע"י דחיקת רג ליכא משום כל השקלו וכל זה כשנתפלל צביתו. אכל צביבור דהוי ליה ציוס גדול א"ל כלל להחיק לאחוריו וגם לא יאמר הרבון רק ימתין עד שיכלה הריח וחזר לנוקמו שפסק ואם שהה כדי לגמור את כולה חזר לראש כמ"ל (סי' ק"ג) דלא כמ"א (י"ח) אפילו כעל

קודם שמתפללין שיע לרין לכוין להוריד ג' פקיעות כ"י שפיקע אח"כ לפניו ג' פקיעות והטעם שנגזר משה רבינו ע"ה קדם חפלתו לכוין שלש מחילות חושן עין וערפל. חזו הטעם שלאחר קיום תפלתו פוסק שלש פקיעות לאחוריו לחזור מוקף אהן שלש מחילות ולרין אדם לעמוד בתפלה שהיא בקשה לרכו באימה וביא"ה. ויכוין רגליו זה אכל זה שיהו ממש כרגל אחר להרמות למלאכים דכתיב כהו ורגליהן רגל יסירם וכסוב כספר מטה משה ח"ל ישרה אהתים שירה וימתריה הפלה ר"ל שיאמר השירה שהיא התפלה היו רגליו רגל ישרה. והטעם לפי שכיון שמועד לרכו עם השניה לרין לקלם כל מחשבות הרוך חלבו ולהרמות חלבו הוא מלאכי השרת: ולרין גם ק להניח יד ימין על יד שאלה נד לכו וזהו הוא מנאר שנתבאר מנמו הטעמה ככזה ולא להשיב שום חסן כעז ו"י שד"י ורגליו אכורים והוא מוקף עלומו למי שמתבטן חליו להפיק רגליו: ולרין שיכוף ראשו מעט שיהיו עיניו למטה לארץ וישמור כללו עומד כשהחיק וכלכו יכוין למעלה שמיים. גם לרין לבעט עלומו שמתחלה שחאמר כל עלומתי חמורתי ה' מי כחוק:



ידיו שחיתה אם הסיק דעתו לריק לחזור וליעול ידיו אם יש לו מים אע"פ שאין להם סוס ליעולך ולא יבדך וכן אפילו ידיו מלוכלכים ונגע במקומות המוכיחי וי"מ אם אין לו מים ח"ל לחזור אחר מים רק יבנה ידיו בצדו או בקיסק וכן אם הזכיר באמצע תפלה שנגע במקומות המוכיחי ימך ידו בכותל או בכל מידי דונקס (ס' ל"ב): (י"ט) לא יבנה ולא יבנה בחדר התפלה ואם לריק מחדר אונס יבנה ידו על פיו שלא יהא נראה פתיחתו (ס' ל"ד): (ב) וכן אסור לו לרוק בחדר התפלה ואפילו בתחנותיהם שאחר תפלתו אסור כ"ז שלא פסק ואם ח"ל שלא ירוק שאלעזר הרבה ויהא טרוד בתפלתו ונזליע בכחותו זענין שלא יהא נראה על הצד ואם הוא איטטימס וא"י להזליע בכחותו שגאוס לו או שאינו יכול להסתרותו בחדר פיו עד שיזליע בכחותו וזרקו לאחוריו ואם ח"ל לאחוריו וזרקו לשגאלו ואם ח"ל לו לשגאלו יזרוק לינינו ואם ח"ל לינינו יזרוק לפניו (ס' ול"ד) צ"ס ה"ח). (בא) אם כינה עוקלתו יונטמש צבגדיו להסיקה שלא תצטל כוונתו אבל לא יסירנה צידו (ס' ועיין ח"ד). (בב) היה עומד בתפלה והתחילו מי רגלים שותחין על צרכיו פוסק עד שיכלו מימי רגליו וחזר לקרות אפי' אם נפלו על צבגדיו ויש בהם עופש ע"מ להטפית כיון שהם מוכסין צבגדיו אבל אם הם מנוליין לריק להסיר אך בתפלה אסור לזוז ממוקומו וא"ל להסיר הני רגלים אפי' הם מנוליין ואם היו שותחין על גופו לריק לקחת את גופו ובאופן שהצבד המוקנה לא יגע על צדו ואם נפלו צלרץ מרחיק ד' אמות (ס' ע"ו וע"ח): (בג) אם עמד להתפלל צלפון או צדוק יעמוד במקומו ויחזיר פניו למזרח ואם עמד למערב לא יחזיר פניו כלל רק יעמוד במקומו ויתפלל (ס' י"ד צ"ז) ואם מתפלל בצבור ושכח והתחיל להתפלל לרוח אחרת ואח"כ מילתא אם יכול לזדד פניו בצופן שאין כ"כ היכר ש"ד ואם לאו יהפוך עמלו לזדד שהקהל מתפללין (עיין פ"מ ועיין ס' ק"ד דהגליה לא הוי הפסק כ"כ ועיין פ"מ מ"א ס' ק"ד): (כד) כשעומד עם הציבור ומתפלל אסור לו להקדים תפלתו להציבור אלא"כ השעה עוברת ואין הציבור מתפללין כגון שגאריכין צפויטס או לכינה אחרת או מותר להתפלל אפי' צב"ה ואל"ל לילך לביטו אפילו יש לו שעות (ס' י' ע"ט מ"א וח"ד): (כה) אינו פוסק בתפלתו לא לקדים ולא לקדושה ולא לצרכו אלא ישחוק ויכוין לנה שמונה הש"ן ויהא כעונה ובקדים לאחר שאמרו יהפך הדר לללותים (ס' ק"ד) [י"א כשעומד להתפלל ילך לפניו ג' פסיעות דרך קרוב והגשה]:

ואם לזוירע שאל כל ברכה הגמתי המספר המינות מפעם למען יוכל האיש לברך ואזי לא ירמי לפשוט יד להגיה הנוסחאות:  
 המתפלל לריק שיכוין צלבו פירוש המלות שהוא מוילא בשפתו וישחוב כאלו שכינה כנגדו שאלו שויהי פי לנגדי תמיד. ויעיר הכוונה. ויקיר כל המשתכח העוררות אוהו עד שהשאר המשתכח וכונתו זכה בתפלתו (כ"כ הרמב"ם בתי"א אם מתפלל בהנעת שפתיו ופיוך אל הכותל ואח"כ מושך בנקה וממכרד וכו'. לא תשוב שהנעת למכלית. אבל היה אז קרוב לני שגאונר בהם קרוב אמה בניהם ורוחם וכליותיהם.) ואם החל לו מהשנה אחרת שחוק תפלתו ישחוק עד שהכחול הנתחבה. ולריק שיחשוב בדברים המכניעים את הלב ומכוניס אוהו לאביו שבשמים וישחוב קודם התפלה בירומות האל יתעלה ובשפלות האדם: לריק שיכופ ראשו מעט שיהיו עיניו למעט לררץ וישחוב כאלו עומד בכ"ה המקדש ובלבו יכוין למעלה לשמים: מניח ידיו על לבו כקשו"ת סימניה על השמאלית ועומד כעבר לפני רבו באימה ביראה ובפחד:

**יכוין אזי מכוין לכלול את נפשו בין אינו דמתפללין לקודשא בריך הוא בלבב שלם:**  
 בלא ינשמש בהפלין של ראש והוא על פי קוד גיורל האר"י. והעיקר לכוין כוננס:  
 למוקף ולמנחם ב' שם יי אקרא רבו גרל לאלהינו:  
**אדני ישפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:**

(א) כשאומר צדוק (של תחלת הש"ע וכן של מנן אצדקס ושל הטוב שמוך כו') יכרע צדקס מעט וכשיאמר אתה ישחווה עד שיתפקו כל חוליות שצדדקס וגם ראשו ירוק כגאומן ולא ישחווה כ"כ עד שביע ראשו נגד חגור של מתינס ויכרע צדדקס אמה וכשיאמר השם יקוץ ננחם ראשו תחלה ואח"כ גופו דרך הכנעה: (ב) זקן או חולה ואינו יכול לשמות עד שיתפקו כיון שסרכין ראשו די יאחיל וכד ע"ז:

**ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון**

כוונות ישרות  
 (בברכת אמת) חטין שנה מיר מינות נגד מה: (אלהי אבותינו) הקדושים. והם (אלפי אברהם ס"ו).

**נומל חסדים טובים וקנה תבל וזכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בנייהם למען שמו באהבה:**

ד"ה"ח (א) אם לא אונר זכרנו וזכר לאחר שכבר אונר בל"י אינו חוזר אבל אם נזכר קודם שאונר השם אף שאונר צדק אזה אונר זכרנו כו' ונלך עוזר כסדר: (ב) הטועה וזוכיר זכרנו שגאב ימות השנה אם נזכר קודם שאונר וכחצנו פוסק ונחמיל ונלך עוזר וגו' אבל אם אונר כחצנו חוזר לראש התפלה ועעונו יתגאר ח"יה לקנן צדיקי יעלה ויבא ע"ש:

בעי"ת חומרים זכרנו ואם לא נזכר עד שסיים הברכה ח"ל לחזור ואסור לחזור:  
**זכרנו לחיים. מלך המלך ברחמים. וקתבנו בשפר החיים. למענה אלהים חיים:**

כאן יכרע ריגו כמו שנתבאר לעיל בתחלת שיע:  
**מלך עוזר ומושיע ומגן. ברוך אתה יהוה מגן אברהם:**  
 מינותיה ו"ה ס"א כ"א  
**אתה גבור לעולם אדני מתיה מתים אתה רב להושיע:**

דרך החיים

דינים

(א) בתפלת מוסף של שניני עזרת מתחילין לומר משיב הרוח ומוריד הגשם משיב הרוח כו' דהיינו שיכריז הטעם קודם התפלה משיב הרוח ומוריד הגשם וזה יאונרו הציבור בתפלתו ומוסף של לחם ואם לא הכריז השונם לא יזכירו בתפלתן לא הציבור ולא הש"ן בתפלת לחם אונסם אם צ"ל לזכר ולין מוסקין עד ונחה שמתעו כבר משיך שפסק ולא שמוע אם הכריז השונם וי"מ יאונר. (ב) אפי' חול' או אונס שנתפלל צדינו לא יתפללו הפל' ומוסף קודם שיתפללו הציבור לכן בני הישובי כשמתפללין צ"ל וניין וינחמו צעוני עזרת ונלהתפלל מוסף עד סיווך למוקף ששעוהו ואי תפללו מוסף ויאונרו משיב הרוח: (ג) אם ענה והזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם צועריב של ש"ע או בשמחית אינו חוזר: (ד) ציננות הגשמי' אם לא אונר מוריד הגשם ואונר מוריד הטל צמקונו אם לא התחיל עדיין השם של צדקת נתי' נתי' אונר מוריד הגשם צמקוס שזוכר אבל לאחר שכבר התחיל השם אינו חוזר ואינו חוזר אפילו חזר אונר מוריד הטל: (ה) אבל אם לא אונר כלל לא מוריד הגשם ולא מוריד הטל אם לא התחיל עדיין צדקת אמה קודם שצמקוס משיב הרוח ומוריד הגשם וזכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בנייהם למען שמו באהבה:

כוננות ישרות  
 ופי ראשו וקופה ב' מ'. עוד הכוין שגי"ב הוא מנין ב"ם אסיה: ש"ס:  
 (אתה) גבור לעולם אדני ר"מ שם אדני וחוק (אבל"ה): (מתים מתים). רמזין נו להחיות הנדחים למיסה. ש"ס:  
 כוננות פשויות  
 (הגבור) מי יוכל גבורותיו: (חסדים טובים) יוסר ומגילות חסדי האדם (וקונה הכל) אזי נחמיו בצחונים של"מה שאלה הילר וסנורא של כל העולמות (חזר חסדי אבות). לנביסם לנאלם ואם תמה זכות אבות אז (מביא כו' למען שמו) שהוא קיים לעולם (רמענך) אלהים חיים רבון כל העינינים בעיני פאונסם שלנו מלאניס ביחוד שמוך המיחור שאלה לנדך אלהים חיים רחוי שהכחצנו בספר החיים. (ויכוין זס שצומקף דלגה). י"ש"ה: (מנן אצדקס) גבורת השם מענין חקיס שנעשו לזכרתי אציו בהללנו מאור שפדים ושארני נקיס וביחוד במלחמה שהיה לו עם העלכיס: (אמן). אמה ש"ס להודות להנורא שהוא מנן ומנשיע לכל העולס ושהיס מנן לזכרתי. (ואך לריק אדם להכריח א"ע לכוון בצדקה זו שאם לא כיון זה אע"פ שכוין בכל הברכות לריק לחזור לראש. אע"פ ב" ק"א ע"ס גמרא בברכות דף ל"ד):



בגון שזכר לאחר שאמר ומקיים אמונתו קודם שאמר לישיני עפר יאמר קודם לישיני עפר ואמ"כ  
 משיני הרוח וכו' (עו"א ק"י ס"ו ק"ג ג' ונש"ל בטענה שזכרתי יולרוע' ט"ז כחן ק"י ק"ד) וכל זה כשזכר  
 קודם שאמר אחת קדושה אבל אם זכר לאחר שכבר התחיל אחת קדושה חוזר לראש התפלה: (ז) פוסקין  
 לומר משיני הרוח בזמנה של י"ט הראשון של פסח שכבר שונעו ומש"ץ שפסק ונלווהו בחפלווהו בקול רם  
 אבל בזמנה של פסח ג' ה"ט הראשון של פסח שכבר שונעו ומש"ץ שפסק ונלווהו בחפלווהו בקול רם אינו  
 אומר (ע"א ק"י ס"ח סק"ד): (ז) בני הישובים שמתפללין בלא גנין יקדיעו להסתכל חפלת מוסק  
 צ"ע ראשון של פסח ולא יאחרו (עפ"ו): (ח) אם טעה בזמנה של פסח או בשמירתו ומוסק ולא  
 הזכיר משיני הרוח אינו חוזר (דבאמת נדינה לריך להפסיק בזמנה של פסח או בשמירתו של שניני  
 עזרת רק משיני הרוח אלא כשזכר אחת קדושה וכו' כ"כ האחרונים וכו' כשזכר דוכתי ע"י ק"י ד):  
 (ט) אם אמר מוריד הגשם צימות החמה אפי' הזכיר גם על מחזירין אותו וחוזר לראש הנכונה לחת  
 בזר ואם לא הזכיר אפי' לא התחיל עדיין אחת קדושה חוזר לראש התפלה (ע"י שנסתפק בזה  
 וכלאשר כחצתי ומתברר וכו' להדיא מוצרי הש"ע): (י) אבל אם זכר שאמר משיני הרוח קודם  
 שאמר מוריד הגשם אינו חוזר לראש רק פוסק וגומר התפלה (א"י ונ"ח): (יא) כל עוקם  
 שאמרנו חוזר לראש הנכונה הנ"ע שובג אבל צנוזי וצנתחנין חוזר לראש התפלה: (יב) אם נסתפק  
 צימות החמה אם לא אמר מוריד הגשם וכן אם נסתפק צימות הגשמים כל ל' יום חוזר דחוקתו  
 שאמר כמו שרגיל לאחר ל' יום אינו חוזר ודוקא שהתפלל ל' תפלות בלחות הימים שאז הורגל  
 לומר (ד"ע ושאר אחרונים וא"ר דלא כט"ז שדבריו ל"ע): (יג) אם אמר בש"ע ל' פעמים וכן  
 נמיה נתיי' עד לאחר מוריד הגשם אם נסתפק אח"כ חזקה שאמר וכן אם אמר נסתפק ל' פעמים  
 וכן נמיה נתיי' עד לאחר מכלכל חיים ג"כ אינו חוזר אבל אין לעשות כחמלה כן דיש חולקין: (יד) ט"ץ  
 שטעה בקרי' הדין כנו יחיד ואם טעה הש"ץ בלחש ולא אמר משיני הרוח אם זכר קודם שהשלים  
 חפלווהו חוזר לראש כיוו שהטעות היה בג' ראשונות אבל אחר שהשלים חפלווהו אינו חוזר (סי' הכ"ז):  
 (ביו"ד משיב דרוח ומוריד הגשם):

**מְבַלְבֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחִיחַ מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים  
 וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֲמוּנָתוֹ לַיְשִׁנֵי  
 עֶפֶר. מִי כְמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמֵה לְךָ מְלֶךְ מַמְיֹת וּמְחַיֵּה  
 וּמְצַמֵּחַ יִשְׂרָאֵל:**

**הנה (א) אם טעה לומר מי כמותך רבו כמו בזכרנו ובשאר ימות השנה אינו חוזר וישיני עפרו לקמן אבל ישיני עפרו  
 בשיני עפרו מי כמוך רבו זכר רחמים וזכר יצירתי לתיים ברחמים:**  
**ונאמן אתה להחיות מתים: ברוך אתה יי מתיה המתים:**  
 ד"ר

**ע"פ הש"ע ח"ל נקדש ולפי נוסח קשר נקדש עם  
 פסחו אלא שפסקו וכוונתו לומר שאומר הש"ץ עד שנגיע  
 לקדושה ואז עונים הליבור קדוש והאחרים כח לומר כל  
 שקדושה בלחש עם הש"ץ בהש"ע ושע"כ שהאחרים הם**

**כוונות פשוטות**  
**(ומוריד הגשם)** אני רואה כזה גבורתיך שכל עיפי  
 ועיפה יורדת ממקום גבוה ואין הרוח ממזרח  
 אלא יורדין למקום שאתה הפך: (בחדק) שאתה עושה  
 זאת בחסדך ולא בלחמה הבריות (ומהם מהים כו').  
 ונאלו הדברים יש לנו להאמין בהחיות המתים שאתה  
 (סודך נופלים) כי לפעמים יפול אדם ויחשבוהו הרופאים  
 כמת ואח"כ יחיה אנוכך ומחיהו: (ורופא חולים)  
 לפעמים יגיעו עד שיערי מות ואח"כ יחיה ויפאח ויחיה  
 אותם: (ומוריד אסורים) שגם הם חשונים כמתים שחיו.  
 וכשם שנקיים אמונתו עם החיים כך ונקיים אמונתו  
 לישיני עפר: (ובלחן) ונעשה יש להאמין שאתה מחיה  
 מתים. אבוריהם: (ומהם המתים). שפרח שנינו  
 על יחוק והחיות וכן עתיד להחיות כל המתים ונבורי השם  
 שמתוהו הכפלה שמים כל המתים ואלה"ר עד אותו  
 (לחן) אדם שמים המתים לעמיד ורחוי וישר לפרוהו לו על ז"ס:

דשמרת ומוסק וענה עמכם (כ"י ק"ט ועיין  
 קודם התפלה): (ב) אם טעה וסיים האל  
 הקדוש נעש"ית אם הוך כ"ד זכר ואמר העלך  
 הקדוש יאל אבל אם טעה לאחר האל הקדוש  
 כ"ד לא יאל ויחזור לראש התפלה דדין זכרות  
 כאשונות כמד משיני (ע"י ק"י תקפ"ב וק"ד):  
 (ג) אם אמר כל השנה העלך הקדוש אינו חוזר  
 (ס"ס ק"ח בלחורים וע"י ק"ע):

בשי"ע. וכח האר"ל שיכון במשכנו לקדם בקדושה זו להשם וכו' (הריני מוכן ומחוי' לקיים מצו על  
 וקדשתי כבודך ב"י) וכו' (הריני מוכן ומחוי' לקיים מצו על  
 בחרת הש"ץ יאמר זאת הקדושה:

**נְקַדְיֶשֶׁךָ וְנַעֲרִיךָ בְּנוֹעַם שִׁיחַ סוֹד שְׂרָפֵי קוֹדֶשׁ הַמְשַׁלְּשִׁים לְךָ קְדוּשָׁה.  
 בְּפִתּוֹבַעַל יָד גְּבִיאָה. וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר. קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת  
 מְלֹא כֹל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ. לְעֻמַּתָּם בְּרוּךְ יְאֹמְרוּ. בְּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְקוֹמוֹ. וְקָדְרֵי  
 קְדוּשָׁה פְתוּבַעַל לְאֹמְרֵי: יְמַלְךָ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּהָ:  
 מִן לְדוֹר וָדוֹר נְגִיד גְּדֻלָּהּ. וּלְנִצְחַת גְּבִיחִים קְדוּשָׁתְךָ נְקַדְיֶשׁ. וּשְׂבַחְךָ אֱלֹהֵינוּ  
 מְפִינֵנו לֹא יִמּוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי אֵל מְלֶךְ גְּדוֹל וְקְדוֹשׁ אֲתָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל  
 (כעש"י המלך הקדוש):**

בכח האל הקדוש. שיש והקדוהו חס קדוש יעקב והוא היה שורש הקדושה וכו'. אבות לכן אנו מקדשים שיש  
 בזכרה שלישים. וישנה שיע בזכרה זו על גדל קדושתו י"ט:  
 אם לא אמר העלך הקדוש חוזר לראש ואם זכר חוץ כ"י ריבור ואמר העלך הקדוש ח"ל לחזור:  
 סיבות י"ד

**אתה קדוש ושמוך קדוש. וקדושים בכל יום  
 יתללוך סלה: בכל גי' צ"ן (כ"י אל מלך גדול וקדוש אתה):  
 ברוך אתה יי האל הקדוש: (כעש"י המלך הקדוש):**

גדל מעלה ברכה זו מובחר בזוה"ס פי פקודי דף רפ"א ע"ב ח"ל חס קדוש כ"י מכלל ולהלכה חייגין  
 שאלתין ולעושהו שירותא דעבי ביני למשאל עסקי למועב בעלין דמחרי' ונגין למחוי דמחויבסיה לבניס ולא  
 מחפשי מניה עכ"ל ע"כ לכן זכר האדם כזונה זו שישאל מאת הבורא איש שיתן לו שכל ובינה דעמ' שירם  
 לדע' הרך אשר ילך בה. וידע למאות ברע ולכחור בעוה. כי כזה ב"א יש שחפלים לעשות מלות ויש שני דרכים  
 לפניו ואינו יודע אחת יכשר ובאח"כ מהם ימלא חן בעיני אלוהיו. ואם בא לו אחת ביניה דעמ' כעצמה הבורא י"ט  
 או כבורהו הקי' חן כזכרה זו סוד"ע על ז"ס. ולא יהיה ח"ו כושר בעושה:  
 סיבות י"א ק"א י"ז

**אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה:  
 כמולאי שכן וכמולאי י"ט אפי' מיני לתול העוהר אמורים כן אדם חוננוגו וכו':**

**כוונות פשוטות**  
**פירוש**  
 אדם חונן לאדם דעת. דעת בין טוב לרע הוא  
 קניו לאדם ומעורר על ידי החינה ומחויב י"ט. למען ידע  
 מלות ברע וזכור בעוה. אבל מה שבעוה מזה לא ישיב  
 כ"א בעוה נפש זהו שמו: [ומלמד לאנוש] כמלכות  
 (ש"י החור' המתעשה כח): [בינה] שח"ל למועב מהדעת.  
 וסוף להכין דבר מהוך דבר. זו אינה נקיה אלא ע"י  
 (כ"י) ח"י נוסף לך י"ט. הודעה על שמים חלקי  
 בגודלך הקדוש שאלהוהך הוא לרוי' דורות ולא יבא לגלגל ועל שאיך מכהם אלהוהך רק ענינו עם קדוש ש: קדוש  
 אל"הי ישראל חלטיך ליון: (וקדושים) סוללכיס הם שנקראו קדושים. וישראל שנקראו ב"י קדושים: (סאל  
 סקדושים). שאין יכולת בשום נכרה ואללל להשי' קדושתך (לחן) שיהא קדוש ואין להשי' קדושתו: (חסה כ"י דעת)  
 דעתם בין טוב לרע בין קניו לאדם ומעורר ע"י החינה מחפך י"ט [ומלמד לאנוש בינה] ולהגין דבר מהוך דבר  
 אדם מלמד לאנוש כשהוא חונן כמלכות ע"י החור' המתעשה כח. ואני רואה כזה גבורתיך כחמסך סוללכיס  
 (ס. ע.)















נחם יי אר כו את אבלי ציון ואת אבלי ירושלים ואת העיר האבלה והצרה והבזויה והשוממה האבלה מבלי בניה והחברה ממעונותיה והבזויה מקבוצה והשוממה מאין יושב והיא יושבת ורשאה הפוי באשה עקרה שלא ילדה ובלענה לגיונות וירשאה עובדי זרים וטילו את עמך ישראל לחרב ויהרגו בדרון חסדיו עליון על ציון בטר תבכה וירושלים תתן קולה לבי לבי על חלליהם מעי מעי על חלליהם פי אתה יי באש הצתה ובאש אתה עתיד לבנותה באמר ואני אהיה לה נאמי חומת אש סביב ולקבד אהיה בתוקה ברוך אתה יי מנחם ציון ובונה ירושלים

ענין ברכה זו על מלכות בית דוד כי היא ליהיה עולם מלא למעלה בסלימות אם לא יהיה מלכות בית דוד למטה על מלכות סוריה וכפי הארץ כי ליטעך קרניו במינות אלו יטין ללפנים ליטועה כי יוכל להטיב ליום הרין כשחולץ חומר לפנים ליטועה עכ"ל

היבנות כו את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך פי לישועתך קרניו כל היום ומצפים לישועה ברוך אתה יי מצמיח קרן ישועה

ענין ברכה זו שכלל כל העניינים ויכול אדם לשאול בה כל לרצונו בין של יחיד ובין של רבים לירך להחרות בה על חטאיו מיום היותו ואם יש לו עון מחרס חכיר אחר בחטא הקדחה אללו כי החטא פועלת בחוקים קדמין ובהם יש פרוסה לנכתי אך בוודיו לרך להיות נכרי לני בקרבו ובהרעה נמיה על העבר וקבלה על להטא ויחזקו כפי כל נכתי לבבו שיער בקלור ובפרט אם יבכה בעודו לא תשוב ריקם כי שיער דוועות לא נעלה וישאל בכרכה זו על מונחיו חיל זיהק מן בעלת דף מונח כל יומא יהוא אקרי ברא שמונח ברא דכנייה משכתי כיראן לעילא כו עכ"ל חיל פעהא כאשר חאמר סווע קולנו סהרה ומכוין לכלול כשנתך בין החסידים וחמי כך מתקש על מונח וינרסקך כירוק:

היבנות כו שכיח ואל ישנה ומה הנוסח כי כן כחוב כפעה

שמע קרני יי אלהינו אב הרחמן רחם עלינו ומבל ברחמים וברצון את הפקדתנו פי אל שומע תפלות ותחנננים אתה ומלפניך מלבנו ריקם אלהי שבינו

בכרכה שווע קולנו קודם שחסיים כי אהה שיער וכי יחודה כהכנה ונשכרון לג ויאמר: אנה יי חטאתי עויתי ופשעתי לפניך והרע בעיניך עשיתי רבוננו של עולם עשה למען שמך הגדול ותבפר לי על עוני ותטא ופשעי שהטאתי ופשעוטי ופשעתי לפניך מנעירי עד היום הזה ותמלא כל הישמות שפגמתי בשמך הגדול: כי אתה וגי

הפלה להפלה על הסוכה קודם כי אהה. אתה הוא יי האלהים הון ומפרנס ומבלבל מקרני ראמים עד ביצי כנים הטרפני להם חקי והמציא לי ולכל בני ביתי מזונותי קודם שאצטרף להם בנחת ולא בעער בדתך ולא באיסור לחיים ולשלום משפע ברכה והצלה ומשפע ברכה עלונה כדו שאובל לעשות רצונה ולעסוק בתורתך ולקיים

כוונות פשויות (וראשית חסדי) כבוד בקרבי (לביובי) קשי חכמי כבא (ויטיבו) ויטלבו (בחר) כבוד נס (לכני לכני) הווע לי לכני (ועני) המו לי (כי ליטעך כו) חני וחסה ונלמה בכל יום ליטועה שבינה הקדושה שחלה מהגלות ומחיל אוהנו יום כביחא משיח וזלתי קרן דוד (ולעני כו) בודאי אהה יחיש חנייה הישועה האמונית ולא אהה אך נפקא חני רמתיך שפעסה זה בנורה כיווני למען שמך הגדול (חון) כוונתו כקופ הכרכה: (וולפניך) שחיה טופס כלקך וליס: כהיווך (וולכנו) מהרואי אם לא זכרנו הכנה ריקם אל טעניע) עשה לנו קדם ונשכחנו: (s. s.)

מצותך ואל תצריכני לדי מתנת בשר ודם ויקיים פי מקרא שבתוב פותח את דך ומשיביע לכל חי רצון: כי אתה וכו

דרך החיים (א) יחיד הוצאתני לומר עכנו כמנחה נסיח בין ומשלל ציחיות בין עם הליבור בין לא קיבל העניית או חינו ועלם בין שמתענה עד הונחה וכן חתן וכן וני שמתענה עד הנחה גדולה לומר ענו קודם כי אהה שווע תפלה ולא יחמוד העונה בעת לרה אלה כשעניע לכל עם לרה ולוקה יחמיל כי אהה שווע כסדר וכן שיך שמתשלל בלחש יאמר עכנו כשווע תפלה (תקס"ז ותקס"ח) אך כשאינו מתענה רק עד אחר נמחה ואל כל קודם נמחה אף שלא חכל עד זמן נמחה גדולה ע"ע לא יאמר עכנו (מ"א ס"י תקס"ג) או שלא קיבל העניית אף שמשלים כפי שיחזק א"י לקמן לא יאמר לוס הענייתו רק עכנו כי בלרה גדולה כו (מ"ז ס"ט): (ב) אפי' יחיד שמתענה ונשלים העניית כמשי"ת להלן ח"י"ה כסדר העניית לא ישנה מונחצב שטנצו כמניס ויאמר עכנו זיוס לוס הענייתו: (תקס"ה): (ג) אם שכח ונלוור עכנו אם לא נזכר עד סוור בל"י מושווע תפלה לא יאמר סווע כסדר רבנו קודם שנקר רבנו יאמר לאחר ללוור עכנו בל"י מושווע תפלה אם לא נזכר עד לאחר שנקר רבנו לא יאמר (ס"ט וע"י מ"ח): (ד) אם אומר עכנו זיוס שאינו מושווע תפלה וכמו שיחזק א"י להלן כריני יעלה ויבא:

יחיד כשענינו וכן השיך כהפלה לחש אומר כאן עכנו: לחיל עכנו יי עכנו ביום צום תעניתנו פי בצרה גדולה אהנה אל תפן אל רשענו ואל תסתך פניך ממנו ואל תתעלם מתהנתנו היה נא קרוב לישועתנו יהי נא חסדך לנחמנו מרם נקרא אליך עכנו בדרך שגאמר והיה מרם יקראו ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע: פי אתה יי העונה בעת צרה פודה ומציל בקל עת צרה וצניקה כי אתה וכו

כחון כשאוור עכנו חוסס ברוך אתה יהיה העונה לעמו ישראל בעת צרה: פי אתה שומע תפלת כל פה עמך ישראל ברחמים ברוך אתה יי שומע תפלה:

בכרכה זו היא ראשונה של גי כרסות אחרונות ונקראת כרכה עבודה כי כרכה זו חנו מספלין שיקובל ספלתו כחוקם עבודה ושיחור עורה ליוכנה ויאמר כשכרון לג השקפה עליונה כהב טליה קו לא יאמר אסלתם ומה הקבל רק וספלתם סקבל פי קאזי על ואשי ישראל סקס נשונם לריקים הכרדים עיי ומבל כיג כל ועולה סלז יספלתו חיו על עיחתי סליוקים ואכרדוסיס ורדתי ופרסיס והשכ כו לרבי כיתך ואשי סיעה חיה לג ישראל ואח"כ וספלתם עורה כו ספלתם דבר רוח:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם (ולתפלתם שעה) והשב את העבודה לדבור ביתך ואשי ישראל ותפלתם (מדרה) באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

כוונות פשויות (שווע תפלה) לכן שמוע תפלתו: (חון) אהה שחיה שווע תפלה ויהי לון שחשוע תפלתו: יבתפלתם סתקבל ספלתו כחוקם עורה: (לרבי ביתך) להיכל: (ואשי ישראל) סלז סקדוסיס סיעה ונללם על הונחה כרני סחור לוקוסיס ככספלה: (עבודת ישראל) ספלה ישראל: (s. s.)







אחת) אומר על הנסים. גם צמוק של שנה ושל רח ליל. וזכר לאמר בזה הכל השפלות אין מחזירים אורח. ומיחו אם נצטר בזהו כרכה כל זמן שלא הזכיר את השם אפילו בין אלה להסם חזר: ועיין הכלל דין ענו: כהו בקפריס שבזכות על הנסים יאמר (ועל הנסים) דאחי כי הוא נמשך לתעלה. לכן כשהחיל ועל הנסים יחסי בהשפלות גם על הנסים אחרו נחמים לך הרה"ה הנסים חף שאין לאמר נ"מ

ועל הנסים ועל הפרקן ועל הגבורות ועל התשועות ועל הנפלאות ועל הנקמות ועל המלקמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה:

בימי מרדכי ואסתר בשושן הבירה בשעמד עליהם הין הרשע בקש להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים שנער ועד ימן שם ונשים ביום אחד בשלשה עשר לחי' שנים עשר הוא חדש אדר ושללם לבו: ואמר ברחמיך הרבים הפרת את עצתו וקלקלת את מחשבתו: והשבבות לו גמולו בראשו. וקלו אותו ואת בניו על העין: גי' מרדכי ואת בניו בן יוחנן בן גדול חשמונאי ודניו בשעמדה מלכות ון הרשעה על עמך ישראל להשפיתם תורה ויהעבדו בתימי צדקה: ואמר ברחמיך הרבים עמדת להם בעת צרותם. בקם אצדריקים דנקם את דינם. וקמם את נקמתם. מקרם גבורים ביד הלשים. ורבים ביד מעשים. וקמם ביד טהורים. וקשעים ביד צדיקים. ונדים ביד עוסקי תורה. וקם עשיית שם גדול וקדוש בעולמה. ולעמך ישראל עשיית השנעה גדולה ירקן בהים הנה. ואחר בן באו בניו לביר ביתך. ופנו את היקלך. וטהרו את מקדשך. והדליקו גרות בתצרות קדשך. ונקבעו שמנות ימי הקנה אלו. להודות ולהלל לישעך הגדול:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתגשא (תמיד) שמך מלבנו תמיד לעולם ועד: דהיינו אם טבת ונוצר וכתוב אם נוצר קודם שאמר השם ונצרכת הטוב מוצר ואם לא נוצר עד לאחר שאמר השם אינו מוצר כנו שנתצאר לעיל אלל ונוי כנוק (סי' תקפ"ג): צנכת הטוב שאומר צרוך יכרע וכשאומר אה ישתחוה יכשאונג השם יזקוף כנו שנתצאר לעיל אלל צנכת אבות:

צעמים אוננים בכלן וכתיב ואם לא אמר אין מחזירין אורח ואמר נחור: וכתוב לחיים טובים כל בני בריהך: וכל החיים ירוקם סלה ויהללו ויברכו את שמך (הגדול) באמת. לעולם כי טוב האל ישועתנו ועזרתנו סלה האל הטוב. ברוך אתה יי הטוב שמך יה נאה להודות:

דינים רך החיים כשיעור השין לביב חסר מאד סיבין איש ומהנה לומר כי סקוהים אלו נכס צרכה לדרך עם קיום וביחוד בשעה אוננים סקוקים. וזיל היח די יי עיב סיה כיון דמין טביר לנחיה ומהה לנכסא נכסא דכחא חסרין פונא ברעושה דנכסא לנכסא ליה לעמא קרישא דכענודא ובענולא קשי קשרה דיחא וישתכח דעל דיה ונחברין

כוונות ששמות יודוך קנה) כל האוננות עכ"פ יכיר גם הם חלשותך וירוך סלה: (הטוב ששן) הטובות נגד ששן הגדול שירך להטיב עם הכל לא נזקקותינו. קהיי: (אמן) אמן שהטובות עם נגד ששן הגדול ואין זה להודות אלל (8. 8.)

מענית יחיד אין לו נסות ולומר שים שלום וכל זמן שאוננים ארץ אוננים שים שלום (לנוש ואיר סימן קכ"ז): (ר) אין אוננים ארץ נרכנו צנכת האבל (איר צנס סכ"ג סים קכ"ח):

פס וזמר החן מאוד נעשה הטיח כפי שפרס על מקומו בכל חיבה ואם אין עושה כן עונשו הרבה מאוד ואם המכלל בשמאל החילה הוא מעורר חיו דין על הליבור מלחמי.

נשין אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשלשת בתורה הקתובה עירידי משה עבדך האמרה מפי אהרן ובניו פתנים עם קדושיך באמור: וברכה יהוה יהיה שים פניו נגד הסיכל. וישמרה נגד יעניו: יאר יהוה פניו נגד הסיכל אליה ויחנה נגד שאלנו: ישא יהוה פניו נגד הסיכל. אלהיך נגד יעניו. וישם לך נגד שאלנו. שלום: נגד יעין ויכוין שינכר יעניו הוא מדיסר על מדיסר:

תפלה זו עוז לאומרה צעפה שאומר החון צנכת כהנים: צעפה שהשין אומר יצרכך וגו' יאמרו הקהל זה. אל לא קרנ תטועת מלפיד. וצעפה שהשין אומר יאר וגו' יאמרו הקהל זה. פחודיך סר תוליאס למאסר. וצעפה שהשין אומר ישא וגו' יאמרו הקהל זה. פדה כוננים פחה סוננים ישעך מלפנים. וצעפה שהשין אומר וישם יאמרו הקהל דלה יוקסים וקצן לפונים סמוך יי מלפחתינו:

דינים רך החיים יס נוסגין כשהשין אומר שים שלום אוננים רבש"ע הכחונה אלל צנכת כהנים. יס לזהר סלה לומר הכנון רק וני טרחה מלום רע צלותו לינה יאמר הכנון צמחית צעפה שאומר הששין צנכת כהנים:

ואתה סכא כו' כעלום. ונל ביקם יעקב ומהקניה אלל העלום. ונסיא ועיש שור כמה ענינים: סיכוסיה גין בשדדית אוננים זס:

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים. עלינו ועל כל ישראל עמך. ברכנו אבינו פלנו באחד באור פניך. כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד. וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום. וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך:

למנחה ולמעריב שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא מלך ארץ לכל השלום. וטוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך:

כוונות פשויות לך לנך: (המשולשת) כי הם שלשה סקוקים. יצרכך. יאר. ישא. סיה סיה משולסם כחורה הכחונה עיי משפ. משום דליה לה חרבוס. (ואף שחומשים שלנו יש חרבוס על אלו הסקוקים אפסר שזם חרבוס אינו מקובל מקייני שליה הקדוש צנס מהיר הירן): (כי באור סיניך כו') שכאור סיניך נחה לנו מורס חיים כו' ומיים ושלום. שלמולל







אמן כה. לכן יזהר האדם לטוב באמן. כי לפי מעלת הספר  
 יזהר מן המצות. כן ליל כוננה עלוניה יותר מן המצות.  
 דיני עניינם אמן עיין בשע' ח"ה ס"י קפ"ה. ובזוה"ק ס'  
 וילך. והוא למעלה מן ק"ו:  
 ובספר הספדים לר"ך להזכיר להמוני עם שלא יאמרו  
 סהלים ומעשרות או שאר המכונים בעת החזרה הש"ץ  
 ספלה י"ה כי בראי ח"ה לכונן בלחן וענין אמן קטנה  
 חסונה יחוסה. ובזוה"ק נמלחו זמא לפני כותל מעיני  
 מהמוני עם שפורקים עול ומעליהם בשעה שהקבל משבחים  
 ומשפירים או בהחזרה הש"ץ י"ה הולך אל דרום וסובב  
 אל לשון סוכה והולך כלי מורא ופחד כמו בנביא משפלות.  
 ועליהם לאמר מי יבקש זמא מידכם רעום הלרי. ולמה  
 יקלוק ה' על קולך כי טוה חושא ומעתיא אח הרבים  
 כירכסם. החעה סה לבר די להאריך גלותנו. וכע"ה  
 אסור זמא נשעה ממש כהמור גמור לכן מי שיש בדיו  
 למחוס עליו מועל הכרי ויסיא סכרו גדול לע"ה. ולאו  
 מחתירין עם הש"ץ זמא כמלה חסילו אינם חופמים עמו  
 לר"ך לגמור כסם כי הוי כקלות ראש. ועוד שאומרים  
 גם השומע עמו ומיינס כדיו על שמועלים עם שנים לעולה. ע"כ  
 ראו לבא הרורים אל דבר ה' כיו שיענו אמן כהלכתה ישומו קידור סתוה לפניהם בשעת חזרה הש"ץ. והיו  
 עיניהם ולבם עם ולא יראו החולה. וכפ"ה בסידור זה שיעללו כל אמן ככוננה כל אחד על מקומו יזוה סקל  
 יוכלו לכיין. ח"ך לרבר ב"ך ספלה לכ"ה (ש"ע סימן קל"ה ס"ה):

וענינו ענומות. או יסא ספר הספלה פתוח  
 לפניו לעיין בו ולכוין לכל מה שאומר הש"ץ.  
 ולעשות זיה וז"ש על כל הזכרת הסס. ואמן אחר  
 כל זכרה (דיני אמן ענווארים קלח לעיל זדיני  
 כונת הזכרות וק"ה לקמן זדיני קדיש ע"ס).  
 אם ח"ך טי מכוונים לזכרות הש"ץ קרוב להיות  
 זכרותיו לזכרה. לכן כל אדם יעשה עלמו כאלו  
 ח"ך טי זולתו ויכוין: וכזה ספ"ע (צנעז"ה ס"י  
 ל"ד ס"ק ז') ומדמים עקרוז חולין חפילין  
 דרש"י ונתיקן חפילין דר"ח לאמר קדושה של  
 י"ה. ובאונת נלמד ששטין שלא כדון הסנואר  
 זכ"י כ"ה. גם לר"ך לכונן חפלה י"ה לש"ץ לא  
 לעסוק בזכר אחר. ולא לניתי כלל לשאלו חזות  
 ולא רולה אני בחירוס. עכ"ל:

ספלה כלה ונוקבלת ונאור הוצא ענ"י הקדושה להתפלל על בני ישראל ויעיהם ולהיות להם  
 לז להבין בחורה:

רבון כל העולמים מלך רחמן רחם עלי ועל בני הגוילים לי מאשתי (פ"ב) ותפתח  
 לבם כפתחו של אולם כדי שיבינו עמקי ושעמי וסודי תורתך הקדושה והיו עוסקים בתורתך  
 לשמח ותן להם חיים ארוכים ושנות ברוכים ויארבו ימיהם ושנותיהם כמו שכתוב ימי  
 שנותנו ברהם שבעים שנה ויוכו לורע כשר חיים וקיימים לאורך ימים והיו ממולאים בתורה  
 ובחכמה וביראת חמא והיו ארובים למעלה ונחמדים למטה והיו נושאים חן טוב ושכל  
 טוב בעיני אלהים ואדם ותצילם מעין הרע ומיצר הרע ומכל מיני פורעניות המתרששות  
 ובאות לעולם ונגדלם אני ואשתי שלא ימותו לא בחיי ולא באשתי ואל תשיבני  
 ריקם מלפניך כי אתה שומע תפלת כל פה ברחמים: ברוך אתה שומע תפלה:

יחד סדונה לקבל עליו עניינת יאמר זה צוננקה קודם התענית קודם יהיו לרנון:

רבון כל העולמים הרי אני לפניך בתענית גדבה למחר בלי נדר ובלי שבועה לשם  
 יחוד קב"ה ושכינתיה יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שתקבלנו באהבה  
 וברצון ותבא לפניך תפלותי ותעלה עתירתי ותרפאני ברחמיך הרבים רפואה שלימה רפואת הנפש  
 ורפואת הגוף ותבטל מעלי ומעל כל עמך ישראל כל גיורות קשות ורעות כי אתה שומע  
 תפלת כל פה: יהיו לרצון וכי:

מי שסכה לקבל התענית חפלה יוכל לקבל כל זמן שהוא יום ולאחר התענית צוננקה יאמר זה  
 קודם יהיו לרנון:

רבון כל העולמים גלוי יודוע לפניך בזמן שבית המקדש היה קיים אדם חוטא ומביא  
 קרבן ואין מקריב ממנו אלא חלבו ודמו ואתה ברחמיך הרבים מכפר ופתה בעונותינו הרב  
 בית מקדשינו ואין לנו מקדש ולא כהן שיכפר בעדנו לכן יהי רצון מלפניך שיהא מעוט  
 חלבי ודמי שנתמעט היום בחלב מונח על נבי המזבה לפניך ותרצני:

מי שנתענה שתי ימים וסתי לילות לנפסיו או כל השבוע ולילותיהם לנפסיו יאמר זה לצוננקה  
 קודם יהיו לרנון אחר שאמר רנון ה"ל:

ובכן יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שתעשה למען שמך הגדול והקדוש  
 ותקבל התענית של שני ימים ושני לילות רצופים כאלו התעניתו שבועה ועשרים יום:  
 (s. s.)

ומי שנתענה נ' ימים ונ' לילות לנפסיו כאלו התעניתו מ' יום. ומי שנתענה ד' ימים וד'  
 לילות לנפסיו כאלו התעניתו אלף ושמונים יום. ומי שנתענה ה' ימים וה' לילות לנפסיו  
 כאלו התעניתו אלף ות"ר ימים. ומי שנתענה ו' ימים וו' לילות לנפסיו כאלו התעניתו ה'  
 אלפים ות"ר ימים. ויארז האותיות של שמך הגדול והקדוש אשר פגמתי בהם ולמען  
 הבולל של שמך הגדול והקדוש תקבל עוד שעה אחת שאתענה ליום יהי דך וישר פעלי  
 ותקבלני עם שאר בעלי השובה מעמך ישראל השבים אליך בכל לבב ותן בלבי לשור  
 אליך בלבב שלם באהבה וכל החטאים והעונות והפשעים שהצאתי ושפשת  
 לפניך מעודי עד היום הזה בין בגלגול זה בין בגלגול אחר תולם יהפכו לזכיות והושעני  
 ברחמיך הרבים לבלתי אשוב לכסלה ולא אחמא עוד ומה שהצאתי לפניך מחוק ברחמיך  
 הרבים אבל לא על ידי יסורים וחלאים רעים: יהיו לרצון וכי:

לעצרת הגשמים בשומע תפלה

וענינו בורא עולם במדת הרחמים בחר בעמו ישראל להודיע גדלו והדרת כבודו  
 שומע תפלה חן טל ומטר על פני האדמה ותשביע את העולם כולו משובך ומלא ידינו  
 מברכותך ומעושר מתנת ידך. שמור והצל שנה זו מכל רע ומכל מיני משחית  
 ומכל מיני פורעניות ועשה לה תקוה ואחרית שלום חום ורחם עלינו ועל כל תביאתינו  
 ופירוחינו וברכינו בנשמי ברכה וגדבה לחיים ושובע ושלוש כשנים המוכות והסר ממנו  
 דבר וחרב ורעב וחייה רעה ושבי וביזה ויצר הרע וחלאים רעים וקשים ומאורעות רעות  
 וקשות. וגוון עלינו גיורות טובות מלפניך ונלו רחמיך על מדותיך ותתנהג עם בניך במדת  
 הרחמים. וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו: כי אתה שומע תפלת עמך ישראל וכי:

לרבו הגשמים בשומע תפלה

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שיכבשו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך  
 על מדותיך ותתנהג עם בניך במדת הרחמים ותכנס להם לפנים משורת הרין ובשובך הגדול  
 רחם עליהם שאין פורענות בא לעולם אלא בשביל ישראל והם עמך ונחלתך אשר הוצאת  
 מארץ מצרים ואינם יכולים לקבל לא רוב רעה ולא רוב טובה השפעת להם רוב טובה  
 אינם יכולים לקבל כעסת עליהם אינם יכולים לקבל יהי רצון שיהא ריוח בעולם וזכר  
 חמיך: כי אתה שומע תפלת עמך ישראל וכי:

דיני תפלת הבינונו

כפעם הרקם כגון שהוא כדך או שהוא עומד במקום שערור וירא שיפקיקוהו (ירא שיפקיקוהו קאי על כדך נ"ס)  
 או שלא יוכל להתפלל בכוננה ספלה ארוכה שאין דעתו מיושבת עליו כיכ חו שהשעה עוברת והספלה אחר שלם  
 דאשטוס [סנינו] ואומר אחרים שלם אחרונות. ולר"ך לאומרה נעונו וכשיגיע לבינו או שירוח לו חסיד וסתייב  
 דעתו חיל לחזור ולהתפלל [במורה טובה. חס לא ממורה דבה. יע"ז]. ואינו מתפלל הכינוו כיוונם הנפסיו מפני  
 על ונעור. ולא כוונת וי"ע מפני הסולה. ש"ע ס"י קי"ה ס"ה:

אדני שפתי כו' בא"י כו' מן אברהם. עד האל הקדוש:  
 (אחם חוק) הבינונו ה' אלהינו לרעת דרכך. (הסינו) ומול את לבבינו. (סלח) ותסלה  
 לנו: (גולל יסאל) להיות גאולים. מלאת הסענוד ונסב צנח ויכל לעשות לנוך. (רפאנו)  
 ורחקנו ממכאוב: זכרת סנינו ודשנו בנאות ארצך. שתצדך סנסה צנחות דסח ודסן: (זכרת)  
 סקע) ונפוצותינו מארבע תקבין: (הסינה) והתועים על דעתך (ישפטנו) הסועים צנשפט  
 סנינס לננס מנספ כדנדך (ר"ס"י) (והסלה יחר ככון להיות טייך עם זכרות הסינה) הסועים  
 יסאל ססס חוכר חוכר זין הסונוות. על דעתך. על ססס חוכים צדעתך דעת עליון דעת הסורה.  
 (ישפטנו) יקבלו יקנחם וננחשס: (ולמלשינס) ועל הרשעים הנף ידך: (על סלדיקיס  
 וליוסליס) וישמחו צדיקים בבנין עירך ובתקון היכלך. (אח ננס) ובצמחת קח  
 לדוד עבדך. ועריכת נר לבן ישי משיחך: (סונע) סרס נקרא אתה תענה. כא"י  
 שומע תפלה:

רצה כו' עד עושה שלום:

(s. s.)



זכות שפיר מיישב הכשרה קושיה הניל ויש להאריך עוד זכה ועפ"י נחבזר כל מטי"ל ועיין בזהרונים והם דעות ומחלוקות והכלל ע"ד הכרעה זנייהם כאשר כתבתי: (ג) אין תשלומין אלא לתפלה הקמוכה להצרתה בלבד כגון אם טעה ולא התפלל לא שמרית ולא נמחה יתפלל ויעליב שמים אחת למועדיה ואחת לתשלומי נמחה אצל שמרית אין לו תשלומין אצל נמחה יש לשמרת תשלומין אפילו זיוס ט"ס בו מוסף כיון שתפלת שמרית ומוסף חד תפלה ומיקרי פמוכה: (ד) הו"ד ולא התפלל תפלה אחת אין לה תשלומין אפילו בתפלה הקמוכה לה (ט"ס): (ה) מי שלא התפלל צעור שהיו לו שהות להתפלל ופניו שהיה סכר מעדיין יאמר לו זמן אחר שיגמור אותו עסק שהוא מתעסק בו וזין כך וכך עננה לו הטעה וכן מי שהי' טרוד ללורך ומונו טלא יבא לידי הפסק ועי"כ הפסיד להתפלל אף שלכתחלה אין להעניד זמן תפלה וטרוס הפסקי וזמן מ"י אונס מיקרי ויש לו תשלומין וכן מי שהיה שיכור ולא התפלל (ט"ס): (ו) מי שהתפלל בעקום שראוי להספק בלואה ונלא אח"כ לואה דתבאר לעיל שגריד לחזור ולהתפלל אם עבר זמנו זין כך עו"ד מיקרי ואין לו תשלומין (פ"ח): (ז) אם סו"ד והתפלל ונעריב קודם נמחה ועדיין זמן נמחה הוא אף שנחבזר לעיל דנעו"ד אין לה תשלומין היינו כעטנד כל זמן תפלה אצל נמחה יוכל להתפלל אחר ונעריב כיון שעדיין זמן נמחה הוא. אך אם איננו זה נעריב ר"ח יזכור ר"ח בתפלת נמחה הואיל וכבר התפלל ונעריב ועשאו לילה (י"ח ט"ס): (ח) הטועה דרין וסובר טעו"ת להתפלל תפלה טלא בזמנה לא מיקרי עו"ד ויש לה תשלומין (נ"ח ט"ק י"ח ט"ס ק"ד כ"ח ודוק):

דין מי שלא התפלל מנחה בשבת היאך ישלימנה: (א) טעה ולא התפלל מנחה של שבת ותפלל צ"ש צ" של חול ונדיל בראשונה ואינו ונדיל בשניה ואם לא הודיל בראשונה והנדיל בשני לא ילא ידי תשלומין אך אם כיון שנמסנחו שהראשוני לחיובא והשני לתשלומין ונה שהיפך ההדלה הי' בטעות וסגן ולא נכתוין כלל אי"ל לחזור (ט"ס): (ב) טעה והתפלל בזמנה של שבת ולא הזכיר של שבת ותפלל צ"ש שמים ואינו ונדיל בשניה ותפלל אותה בתורת נדבה ואי"ל לחדש דבר (ט"ס) והקטע דליכא נעריבא דחמרי דלא יתפלל כלל צ"ש דאין ערוס כלל דתפלת צ"ע כבר התפלל ויש חולקין לכן יתפלל בתורת נדבה:

דין מי שלא התפלל מנחה בער"ה: (א) אם שכח להתפלל מנחה בער"ה יתפלל בר"ח בלילה צ" של ר"ח ואם לא הזכיר יעלה ויבא בראשונה והזכיר בשניה לריק לחזור ולהתפלל דגלי הדעת דהראשונה לתשלומין של ער"ה דהוי חול (אונס אם הי' דעתו בראשונה לחיובא ובשניה להשלמה ילא) אצל אם לא הזכיר בשניהם או הזכיר בראשונה ולא בשניה ילא (סי"ק"ח):

דין מי שלא התפלל מנחה בע"ש כיצד ישלימנה:

(א) טעה ולא התפלל מנחה בע"ש ותפלל ערבית שמים של שבת הראשון לערבית והשניה לתשלומין ואם טעה והתפלל השניה של חול פטור מלהתפלל (כי פלוגתא דרבותא היא ע"י ט"ו ונ"ח ופ"ח וא"ר פוסק דיתפלל בתורת נדבה ואונס בטעה ק"ל דאין ותפלל נדבה ובכשר כחתי לעיל לכן לא יתפלל כלל):

דין מי שלא התפלל שהרית של שבת היאך ישלימנה:

(א) טעה ולא התפלל שמרית של שבת אע"פ שהתפלל מוסף אם עדיין קודם חלות יכול להתפלל שמרית ואם הוא לאחר חלות טוב אינו יכול להתפלל שמרית עד שיתפלל מנחה ויקודם ואח"כ שמרית להתלואה ואם התפלל קודם נמחה לא ילא (וה"י טעה לאחר חלות ע"ל קודם סידור תפלה בדניין זמן תפלה כע"פ ג ע"ש) (א"ר ט"ס):

דין מי שלא התפלל מוסף: (א) מוסף אין לו תשלומין כלל טאם עבר כל היום ולא התפלל הוי נעו"ת לא יוכל לתקון (ט"ס):

דין מי שלא התפלל מנחה בשבת היאך ישלימנה: (א) טעה ולא התפלל מנחה של שבת ותפלל צ"ש צ" של חול ונדיל בראשונה ואינו ונדיל בשניה ואם לא הודיל בראשונה והנדיל בשני לא ילא ידי תשלומין אך אם כיון שנמסנחו שהראשוני לחיובא והשני לתשלומין ונה שהיפך ההדלה הי' בטעות וסגן ולא נכתוין כלל אי"ל לחזור (ט"ס): (ב) טעה והתפלל בזמנה של שבת ולא הזכיר של שבת ותפלל צ"ש שמים ואינו ונדיל בשניה ותפלל אותה בתורת נדבה ואי"ל לחדש דבר (ט"ס) והקטע דליכא נעריבא דחמרי דלא יתפלל כלל צ"ש דאין ערוס כלל דתפלת צ"ע כבר התפלל ויש חולקין לכן יתפלל בתורת נדבה:

דין מי שלא התפלל מנחה בער"ה:

(א) אם שכח להתפלל מנחה בער"ה יתפלל בר"ח בלילה צ" של ר"ח ואם לא הזכיר יעלה ויבא בראשונה והזכיר בשניה לריק לחזור ולהתפלל דגלי הדעת דהראשונה לתשלומין של ער"ה דהוי חול (אונס אם הי' דעתו בראשונה לחיובא ובשניה להשלמה ילא) אצל אם לא הזכיר בשניהם או הזכיר בראשונה ולא בשניה ילא (סי"ק"ח):

דין מי שלא התפלל מנחה בע"ש כיצד ישלימנה: (א) אם לא הזכיר יעלה ויבא בתפלת נמחה של ר"ח לא יתפלל ערבית עוד הפעם בתורת חיו"ב רק בתורת נדבה ואי"ל לחדש דבר אצל אם בלילה השני ג"פ ר"ח יתפלל בתורת חיו"ב ואם שכח בס בלילה בתפלה שניה שהתפלל אי"ל חו להתפלל אפי' נזכר בלילה ח"כ (ט"ס):

דין מי שלא התפלל ערבית בר"ה:

(א) אם לא התפלל ערבית של ראש חדש ולריק אי"ל לחזור (ע"י סי' ק"ח דיש פלוגתא בזה ועיין בק"י ח"ד ונ"ח) הכריע להתפלל בתורת נדבה ע"י חידוש אונס נראה בזה כיון דק"ל התפלל מוסף אף דלא הזכיר נמחה י"ל לחזור ולהתפלל אם כן כאן בפלוגתא דרבותא י"ל כן דיקמו"ד על תפלת מוסף כיו"ב צ"ח אם לא הזכיר י"ו יסמו"ד על מוסף לתפלה הי"ג ונוטב שיסמו"ד על תפלת מוסף ושיתפלל בתורת נדבה ע"י חידוש חידוש דלדעת הרא"ש לריק חידוש שיתחדש איזה דבר ולכמה פוסקים פטור ויכל התפלת ונכ"ש הכא דכבר הזכיר ר"ח בראשונה ודוק):

(ב) כל מקום שנתפלל צ"ע לתשלומין אחר

ומי שנתענה י' ימים ונ' לילות לזמנים כאלו התעניתו מ' יום. ומי שנתענה ד' ימים וד' לילות לזמנים כאלו התעניתו אלף ושמנים יום. ומי שנתענה ס' ימים וס' לילות לזמנים כאלו התעניתו אלף ות"ד ימים. ומי שנתענה ו' ימים וו' לילות לזמנים כאלו התעניתו ה' אלפים ות"ד ימים. ויאירו האותיות של שמך הגדול והקדוש אשר פגמתי בהם ולמען הכולל של שמך הגדול והקדוש תקבל עוד שעה אחת שאתענה ליום יהי וך וישר פעלי ותקבלני עם שאר בעלי תשובה מעמך ישראל השבים אליך בכל לבב ותן בלבי לשוי אל"ך בלבב שלם באהבה וכל החטאים והעונות והפשעים שהטאתי ושעויתי ושפשעתי לפניך מעודי עד היום הזה בין בגלגול זה בין בגלגול אחר כולם יהפכו לזכויות והושיעני ברחמך הרבים לבלתי אשוב לכסלה ולא אחטא עוד ומה שחטאתי לפניך מחוק ברחמך הרבים אבל לא על ידי יסורים וחלאים רעים: יהיו לרצון וכ"ו:

לעצרת הגשמים בשומע תפלה

ועינו בורא עולם במדת הרחמים בחר בעמו ישראל להודיע גדלו והדרת כבודו שאמע תפלה תן טל ומטר על פני האדמה ותשיבע את העולם כולו מטובך ומלא דיניו מברכותך ומעושר מתנת ידך. שמור והצל שנה זו מכל דבר רע ומכל מיני משחית ומכל מיני פורענות ועשה לה תקוה ואהרית שלום היום ורחם עלינו ועל כל תבואותינו ופירותינו וברכינו בנשמי ברכה ונדבה לחיים ושובע ושלום כשנים הטובות והסר ממנו דבר וחבר ורעב ודוה רעה וישיב וביזה ויצר הרע וחלאים רעים וקשים ומאורעות רעות וקשות. וגזור עלינו גזירות טובות מלפניך ויגדלו רחמך על מדותך ותתנהג עם בניך במדת הרחמים. וקבל ברחמים וברצון את תפלותינו: כי אתה שומע תפלת עמך ישראל וכ"ו:

לרבי הגשמים בשומע תפלה

יהי רצון מלפניך ידוה אלהינו ואלהי אבותינו שיכבשו רחמך את כעסך ויגדלו רחמך על מדותך ותתנהג עם בניך במדת הרחמים ותכנס להם לפניך משורת הרין ובטובך הגדול רחם עליהם שאין פורענות בא לעולם אלא בשביל ישראל והם עמך ונחלתך אשר הצאת מארץ מצרים ואינם יכולים לקבל לא רוב רעה ולא רוב טובה השפעת להם רוב טובה אינם יכולים לקבל כעסת עליהם אינם יכולים לקבל יהי רצון שיהא ריוח בעולם חכור רחמך: כי אתה שומע תפלת עמך ישראל וכ"ו:

דיני תפלת הבינו

בטעם הדמך כגון שהוא בדרך או שהוא עומד במקום שטור וירא שיפקוקו ק"י על נד"ך נ"כ או שלא יוכל להתפלל בכונה תפלה ארוכה שאין דעתו מיושבת עליו כיב לו שהטעה עוברת ותפלל אחר טעם דאטו"ס (סניט) ואזכר אחריה טעם אחרונה. ולריק לאומרה מעומד וכשיגיע לכיוו או סיווח לו אח"כ ותשייטב דעתו אי"ל לחזור ולהתפלל (בתורת חובה. אם לא נתורת נדבה. יע"פ). ואינו ותפלל הכינוי ביו"ס הגשמים מפני על ונוער. ולא בנ"ש ויש מפני הכדלה. טע"פ ק"י ק"ח ט"ה:

אדני שפתי כו' בא"י כו' מגן אברדם. עד האל הקדוש:

(אח"ה חוק) הבינו הי' אלהינו לרעת דרכך. (סניט) ומול את לבבינו. (סל"ח) ותסלח לנו: (גואל ישראל) להיות נאולים. נלכת הסענו"ד ונטב נמח ויכול לעשות לזכך. (דפלט) ורחקנו ממכאוב: נכרת השנים ודישנו בנאות ארצך. שתחנך טענה נלכות דשא ודשן: (נכרת חקט) ונפוצותינו מארבע תקבין: (סניט) והתועים על דעתך (ישפוט) המצויים מנשפט השנים לנגדם מנשפט כדנכך (כ"ש") (והנראה יותר נכון להיות טייך עם נכרות השנים) חתועים ישראל טעם כשה אונד בין החונות. על דעתך. על טעם אומרים נדעתך דעת עליין דעת התורה. (ישפוט) יקבלו נקמתם ונמתיים: (ולמלשינים) ועל הרשעים תנקף ידך: (על הלדקים וליושעים) וישמחו צדיקים בבנין עירך ובתקון היכלך. (אח"ה נמח) ובצמחת קן לדוד עבדך. ועריכת נר לבן ישי משיחך: (טע"פ) טרם נקרא אתה תענה. בא"י שומע תפלה:

רצה כו' עד עושה שלום:



דין ספק אם התפלל

(א) ספק אם התפלל חוזר ונתפלל וה"ל לחדש זה דבר ונתנה וחו"מ אם לא התפללתי מהל לחובתי ואם התפללתי מהל לנדתי לנד שנת וי"ט אפי' שחריט אינו חוזר ונתפלל רק אם זודאי לא התפלל (דאין ונתפללין בשנת וי"ט נדבה א"כ האין יתנה) ותפלה ומוסף אפי' ר"ח ור"ה (מפני שהוא במקום טעם ואינה זאת נדבה) וערנית כל השנה ג"כ אינו חוזר ונספק (ע"פ"ע) ולא קבעוהו חובה רק זודאי לא נספק (ס' ק"י): (ב) ואם התפלל על דעת שלא התפלל וזכר שכבר התפלל פוסק אפי'ו באמנע הנכונה (ט"ז) אבל התחיל על דעת ספק והמנה כני"ל נספקי' א' ואחר כך זוכר שהתפלל בוחר תפלתו נדבה והם י"ט לחדש דבר צנכרה מן הנכונות של שמונה עשרה יחדם וכן נכון לעשות (לבוש ור"ל):

דין מי שלא התפלל כל זמן התפלה היאך ישלימנה

(א) טעה או נאנס ולא התפלל שחריט ונתפלל מנחה שמים הראשונה מנחה ויאמר תחנון ואשרי ונתפלל השנים לתשלומין (סימן ק"ח) כשהוא ש"ץ צננחה יולא צננה שהוא מהזוי התפלה בקור"ר (ס"ט) ויכוין לתשלומין ולהוציא את מי שאינו בקי (א"ר) ואם היפך שנתכוין צננננננננן הראשונה לתשלומין לא יאל יד יתפלה ותשלומין ומייצ עקום להתפלל שמים (ס' ק"ח) ואם נתכוין הראשונה לחיובא והשניה להשלמה ולא הזכיר טל ומטר בראשונה וכדומה ולא זכר עד אחר תפלה שני' א"ל לחזור ולהתפלל רק תפלה אחת וכן כל כיוולא צננה שהתפלל תפלה אח' לחיובא וטעה צננננן או הוסיף באופן שצריך לחזור ולהתפלל אותה (פ"ח):

דין אם לא התפלל מנחה או ערבית אימת ישלים

(א) טעה ולא התפלל מנחה ונתפלל ערבית שמים הראשונה ערבית וישנה כרי הילוך ד"א ולא יאמר אשרי ואחר כך יתפלל השניה לתשלומין ויש כוונתו לומר אשרי וכל אחר י"ט לו על מי לסמוך. טעה ולא התפלל ערבית ונתפלל שחריט שמים הראשונה שחריט ויאמר תחנון ואשרי ואח"כ יתפלל השניה לתשלומין (ע"ה) והכי עסקת דאין להפסיק בין תפלה חובה לנפילת אפי' ואחר תפלה ההשלמה יאמר לנולח וזא לנין וא"ל לומר אשרי ואם היפך והתפלל לראשונה לתשלומין דינו כמו טעה בשחריט ע' לעיל (ס"ט וע' א"ר): (ב) הא דמשלים התפלה שהפסיד היינו דוקא בזמן תפלה אבל בטעה

וזנח שפיר מייצג הרשעה קושימו הכיל וי"ט לחאריך עוד זנח ועפ"י נחנאל כל מש"ל ועיין באחרונים ואם דעות מחולקות והלע"ד הכרעתי צנייהם בלשון כחנתי: (ג) אין תשלומין אלא לתפלה הקשונה למנחה בלבד כגון אם טעה ולא התפלל לא שחריט ולא מנחה יתפלל מעריב שמים אחת למעריב ואחת לתשלומין מנחה אבל שחריט אין לו תשלומין אבל צננננן י"ט לשחריט תשלומין אפילו ציוס ש"ס צו מוסף כיון שתפלה שחריט ומוסף חד תפלה ומיקרי כמנחה: (ד) הו"ד ואלא התפלל תפלה אחת אין לה תשלומין אפילו צננננן המנחה לה (ס"ט): (ה) מי שלא התפלל בעוד שהיו לו טעות להתפלל מפני שהיה סכר פסדיין ישאר לו זמן אחר שיגמור אותו עסק שהוא מתעסק בו ויין כך וכך עננה לו הטעה וכן מי שהי' עבד ללורך מוטו טלא יאל לידי קפסד ועי"כ הפסיד להתפלל אף שלכחלה אין להעניד זמן תפלה עשום הפסד ממון מ"מ אונס מיקרי ויש לו תשלומין וכן מי שהיה סיכור ולא התפלל (ס"ט): (י) מי שהתפלל במקום שראוי להסתפק בנאותה ונאל אח"כ לזאה דנחנאל לעיל שצריך לחזור ולהתפלל אם עבר זמנו בין כך וזיד מיקרי ואין לו תשלומין (פ"ח): (י) אם הזיד והתפלל מעריב קודם מנחה ועדיין זמן מנחה הוא אף שנחנאל לעיל דבזו"ד אין לה תשלומין הכי"ט כשעבר כל זמן תפלה אבל צננננן יטול להתפלל אחר מעריב כיון שעדיין זמן מנחה הוא. אך אם אירע זה בערבית ר"ח יזכור ד"ח צננננן מנחה הוא"ל וכבר התפלל מעריב ועשאו לילה (ע"ה ט"ז): (ח) הטובה דין וסובר שחוזר להתפלל תפלה שלא צננננן לא מיקרי חזיר ויש לה תשלומין (ע"ה ס"ק י"א וע' ס"ט ק"ד בא"ר דוק):

דין מי שלא התפלל מנחה בע"ש ביצד ישלימנה

(א) טעה ולא התפלל מנחה צנננן ונתפלל ערבית שמים של שנת הראשון לערבית והשניה לתשלומין ואם טעה והתפלל השניה של חול פטור מלהתפלל (כי פלוגתא דרנחנח היא ע' ע"ו ור"א ופ"ח וא"ר פוסק דיתפלל צנננן נדבה אמנע צנננן קי"ל דאין התפלל נדבה וכאשר כחנתי לעיל לכן לא יתפלל כלל):

דין מי שלא התפלל שחריט של שבת היאך ישלימנה

(א) טעה ולא התפלל שחריט של שבת היאך ישלימנה: (א) טעה ולא התפלל שחריט של שבת אפי' שהתפלל מוסף אם עדיין קודם חלות אינו יכול להתפלל שחריט ואם הוא לאחר חלות שוב אינו יכול להתפלל שחריט עד שיחפול מנחה מקודם ואח"כ שחריט להשלמה ואם התפלל קודם מנחה לא יאל (וחזי טעה לאלתר חלות ע"ל קודם סידור ספסלם צדיי זמן תפלה ספיקת ע"ט) (א"ר ס"ט):

דין מי שלא התפלל ערבית של שבת היאך ישלימנה

(א) טעה ולא התפלל ערבית של שבת אפי' שהתפלל מוסף אם עדיין קודם חלות אינו יכול להתפלל ערבית ואם הוא לאחר חלות שוב אינו יכול להתפלל ערבית עד שיחפול מנחה מקודם ואח"כ ערבית להשלמה ואם התפלל קודם מנחה לא יאל (וחזי טעה לאלתר חלות ע"ל קודם סידור ספסלם צדיי זמן תפלה ספיקת ע"ט) (א"ר ס"ט):

נפיר

דין מי שלא התפלל מוסף

(א) מוסף אין לו תשלומין כלל טעם עבר כל סיום ואלא התפלל הוי מעוות לא יוכל להקון (ס"ט):

דין מי שלא התפלל מנחה בשבת היאך ישלימנה

(א) טעה ולא התפלל מנחה של שנת ונתפלל צנננן צ' של חול ענדיל בראשונה וא"ר ענדיל צנניה ואם לא הנדיל בראשונה והנדיל צנני' לא יאל יד תשלומין אך אם כיון צנננננן שהראשונה לחיובא והשני לתשלומין ומה שסיפק ההנדלה ה"י צננננן ונבג ולא נתכוין כלל אי"ל לחזור (ס"ט): (ב) טעה והתפלל צננננן של שנת ולא הזכיר של שנת ונתפלל צנננן שמים וא"ר ענדיל צנניה ונתפלל אותה צנננן נדבה ור"ח לחדש דבר (ס"ט) והטעם דאיכא מצוותא דאמרי דלא יתפלל כלל צנננן דאין מרד"ס כלל דתפלת ש"ס כבר התפלל ויש מולקין לכן יתפלל צנננן נדבה:

דין מי שלא התפלל מנחה בע"ה

(א) אם טעה להתפלל מנחה בע"ה יתפלל צנננן צנניה צ' של ר"ח ואם לא הזכיר יעלה ויבא בראשונה והזכיר צנניה לר"ק לחזור ולהתפלל דגלי אדעמ"י דהראשונה לתשלומין של ע"ה דהוי חול (אמנע אם היה דעתו בראשונה לחיובא וצנניה להשלמה יאל) אבל אם לא הזכיר צנניהם או הזכיר בראשונה ולא צנניה יאל (ס' ק"ח):

דין אם לא הזכיר יעלה ויבא במנחה של ר"ח

(א) אם לא הזכיר יעלה ויבא צנננן של ר"ח לא יתפלל ערבית עוד הפעם צנננן חוב רק צנננן נדבה ור"ח לחדש דבר אבל אם צנניהם השני ג"פ ר"ח יתפלל צנננן חוב ואם טעה צנניהם צנננן שניה שהתפלל א"ל חו להתפלל אפי' נזכר צנניהם חוב (ס"ט):

דין מי שלא התפלל ערבית בר"ח

(א) אם לא התפלל ערבית של ר"ח אפי' צנניהם צ' של ר"ח יאל יד תשלומין ואלא הזכיר י"ט צנניהם צנני' כפי' חז"ל ור"א ופ"ח וא"ר פוסק דיתפלל צנננן נדבה אמנע צנננן קי"ל דאין התפלל נדבה וכאשר כחנתי לעיל לכן לא יתפלל כלל):

דין מי שלא התפלל שחריט של שבת היאך ישלימנה

(א) טעה ולא התפלל שחריט של שבת אפי' שהתפלל מוסף אם עדיין קודם חלות אינו יכול להתפלל שחריט ואם הוא לאחר חלות שוב אינו יכול להתפלל שחריט עד שיחפול מנחה מקודם ואח"כ שחריט להשלמה ואם התפלל קודם מנחה לא יאל (וחזי טעה לאלתר חלות ע"ל קודם סידור ספסלם צדיי זמן תפלה ספיקת ע"ט) (א"ר ס"ט):

נפיר











שמה נלמה ולתפלה כלותו טעה שאוריים לו ינוח עליו כל בני עימה ושאר לויקים שלא כונו לזה התעכבתי כל שבעה

רחום ותנון תמאתי לפניך יי מלא רחמים רחם עלי וקבל תחנוני:

יי אל באפק תוכיחני ואל בחמתך תיסרני הנני יי כיי אמלל אני.

רפאני יי כי גבדלו עצמי ונפשי גבדלה מאד ואמה יי עדמתיו:

שובה יי חלצה נפשי הושיעני למען חסדך: כי אין במוות זכרה.

בשאל מי יודה לך: יגעתו באהתי אשה בכל לילה מפתיו.

בדמעתו ערשי אמסה: עששה מבעם עיני עתקה בכל צוררי:

סורו ממני כל פעלי און כיי שמע יי קול בקיי: שמע יי תחנתיו.

יי תפלתו יקח: יבשו ויבדלו מאד כל איבי יבשו יבשו רגע:

יי רחום ותנון תמאתי לפניך רחם עלינו והושיענו: לדוד אלקי יודה נפשי אשא: אלהי בך בטחתי אל אבושה אל יעלצו איבי לי: גם כל בן יד לא יבשו יבשו הבוגדים ריבם: הרמיה יודה הודיעני אחרותיך לפדני: הדריבני באמתך ולמדני כי אמה אלהי ישעי אותך קייתי בלדיהם: זכר רחמיך יודה וחסדך: כי מעולם המה: הפאות געורו ופשעי אל תזכר: בחסדך זכרתי אתך למען טובך יודה: טוב וישר יודה על פני יודה הפאים בדרך: ידך עגום במשפט וילמד עגום דרכו: כל אררות יודה חסד ואמת. לנצרי קריתו ועדתיו למען שמך יודה וסלתת לעוני כי רב הוא: מי זה האיש ירא יודה יורנו בדרך יבדד: נפשו בטוב תלין ודעו ייבש ארץ: סוד יודה ליראיו ובקרתו להודיעם: עיני תמיד אל יודה. ביהוא ויציא מרשת רגלי: פנה אלי וקניני כיי יחיד ועני אני: צרות לבבי הרחיבו ממצוקותי הוציאני: ראדה עניי ועמלי ושא לכל

**פירוש**  
**אמלל** נשחם ורגל מה כמו היראים השוללים דעורא נון פני לכל חסוף עור לחרות כי כירי לי כזה: [וחספ הי עד מחי] כביע וקנין רופא: [טובס] מהרוקן: [הלה נפתי] מהלי: [אספה] ענין טיה כמים כיו כחשי ירש השוהה כשוחה אבי פשעו חס עמתי כווי הכבי דבר השע על בני עימ: [ערשין] פשתי כען ערש ילוני: [אמסה] עלטון הוקס והסכה חי מפיך וורעי ערשי ברמטו עיני: [עשקס] ענין כליה ורקנו וכן ועלמי עשמו: [עמקס] ענין יסון כמו והיריס עמיקים. צעור לרתי כס עיני כללו כחישנה ביקן ואיכ רי בכל הלוח אשר ככר עברו עלי: [קורן] לכ ממני כי לא הוכל לי מעסה כי נקבלתה ספלת: [יעסון] ברלו ס הללחתי: [שנו] אז' יסיו חוריס מעסה נבקט ענוי וברג ככח יבשו ולא לחר זון כי אעמנו להס מש עשמו כי ולא חסרתו עור לחיוס להס כטוס:

**פירוש**  
**אמלל** נשחם ורגל מה כמו היראים השוללים דעורא נון פני לכל חסוף עור לחרות כי כירי לי כזה: [וחספ הי עד מחי] כביע וקנין רופא: [טובס] מהרוקן: [הלה נפתי] מהלי: [אספה] ענין טיה כמים כיו כחשי ירש השוהה כשוחה אבי פשעו חס עמתי כווי הכבי דבר השע על בני עימ: [ערשין] פשתי כען ערש ילוני: [אמסה] עלטון הוקס והסכה חי מפיך וורעי ערשי ברמטו עיני: [עשקס] ענין כליה ורקנו וכן ועלמי עשמו: [עמקס] ענין יסון כמו והיריס עמיקים. צעור לרתי כס עיני כללו כחישנה ביקן ואיכ רי בכל הלוח אשר ככר עברו עלי: [קורן] לכ ממני כי לא הוכל לי מעסה כי נקבלתה ספלת: [יעסון] ברלו ס הללחתי: [שנו] אז' יסיו חוריס מעסה נבקט ענוי וברג ככח יבשו ולא לחר זון כי אעמנו להס מש עשמו כי ולא חסרתו עור לחיוס להס כטוס:

**כוונות פשויות**  
 (תני ה) לכל חסוף עור לחרות כי: (כי אמלל אני) ככר ודל כמי [רפאני ה] מן המסס אשר עבר עלי. כי הלא נכחלו עוני ועור [ונפשי] גיכ [ככרס מחר] ואיכ [ואמה סי עד מתי] אהיס נגוע ונכח הלא עלס הפורעניו כלל לגלות חזון ומקור והנה ככר נכחלת וקבלתי המוקי: לכן [שונה הי הללה נפתי] מהירה ואל חכמי שריון לא נכרעתי כפי מתי [הושיעני לען חסדך] כי אם חזון מהלית כהיה שוב לא לחכר שיק [כי חין כמות זכר] כי מי הוא הנותן הרחל בקבר: [יגעתי בלחתי] נעשיתי עייף ונבע כמה שאני מחלח: ככל עת. עד שאני [אספה כי] מוחלס אלי מעמי ככל לילה ברעוה כי נלילה יכר החולני: [ברעוה עימי] חמקה הלחנה ורועיב מעמי ברעוה [עספה] כי רקס ענין מן הכעס שאני כועס על חירי השמהים לרועי [עמקה] נחיסה כווק [ככל לורי] עמי כל לורי: [וכו כי] וחס לורי לכו עוני לא סוכני לי מעסה עמטו אני [כי פשע כו יעוסי כו] כל חירי ברחה הלחתי יבשו וירלו כרך חס אשר תוה ונחל צרות דר חסכל נענע: [ישו כו] חלי לכו כטוס חס: ונחורו רע. סיכסו חוסי על הפוס יסיה להס טוסה ממני: (8.8)

תמאותי: ראה איבי כירפני ושנאת המס שנאוני: שמדה נפשי והצילני אל אבוש כי חסיתי בך: תסדו ישר יצרני: כי קייתך: בדה אלהים את ישראל מפל צרותיו: והיא ידה את ישראל מפל עונותיו: שומר ישראל וכו':

אבינו מלכנו אבינו אתה: אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה: אבינו מלכנו רחם עלינו: אבינו מלכנו חננו ועננו כי אין בנו מעשים עשה עמנו צדקה וחסד למען שמך הגדול והושיענו:

**דוך החיים**  
 (א) רחמי לומר ולחננו לא נדע ציטיבה. ונה נעסה בעניניה (תיא סי קלי"ח): (ב) אוריס חלי קדים וצזון טיס נוסף חונני קיס חסר הספלה של סחריט ואשרי ונל לליון (טור וש"ע סי קלי"ח): (ג) כסוכריון דבר יש להכריז קודם שיתחיל חזון אשרי ולא צין אשרי ללונלס וכ"ס נעסה סאווריס אשרי (תיא סי קלי"ח):

**נ"ש**  
 ענין ולחננו לא נדע. ככר סליח קי וכן אה באהרהיס חיל לפי סהסללנו ככל ענין סיוכ חיס להסלל. כיטיבה ובענייה ונכסילת חסיס כאשר עשה משרעיה דכתיב ואשב. וכתיב ועודתי כתיב ונומרי. ואחיסל לפני כי ונחחר טחין ככו כח להסלל בעיני חסר חנו חוריס ולחננו לא נדע כו':

הערה חוי נל לנו על עונינו על סחכנו וססלליס בלא לב ונב לפי מירוס הסליח הקיניל חיק לא נכוש נומר קי. הלא עריון לא עשינו ככוס. הסללנו כחית כיטיבה חלל כלא לב ורעיוטונו סלוקי ינה ונה ככל וסיה ועמרה כעמרה גיכ חלון חוננו. ואיך לא נכוש על מעשינו. ככר הספריס. ורלחתי טין חסר ונחחר וסיה ענהנו לומר חלו חסיוס ולחננו לא נדע מה נעסה. ולחננו לא נדע חסר כיטיבה. מה נעסה חסר כעמרה: וסיה חוננו סכן קבלה כירי עכיל. וכיס השע לריכא:

ואנחנו לא נדע מה נעשה בי עליך עינינו: זכר רחמיך יודה וחסדך כי מעולם המה: יהי חסדך יודה עלינו כאשר חלנו לך: אל תזכר לנו עונות ראשונים מהר יקדמונו רחמיך כי רלנו מאד: ועורנו בשם יודה עשה שמים וארץ: חגנו יודה חגנו כירב שבענו כווי: ברגו רחם תזכור: (ברגו עקרה תזכור: ברגו תמימות תזכור: יודה הושיעה המלך יעגנו ביום קראנו): כי הוא ידע יצרנו וכו' כיי עפר אנהנו: עורנו ואלהי ישענו על דבר כבוד שמך והצילנו וכפר על חטאתנו למען שמך:

לעשרת ימי תשובה

גדל מעלה חינו מלכנו הוכל כספריס. מעסה בריח שיר לפני חסיה חסר ועשרים ורבעה ככות ולא נענה יוד ריע חסרו וחסר חטלו לנכד כווי חיד נענה וכסרלו חור טענה כחוסה הסכלה קכעוה לחווחה כעסה הספלה. וס (חיס חטלו לנכד) כתי (עקביח כין יוקיף יסיר יסיה). גם יסיר ריחו חסיה כונוין (נמר) לרית סלר לומר ככס כען זמר ולא כוהירוס כי ספלה טונה וחוסה היא. עכ כל ירל שוים יכוין כס כי קודם קרסיס היא. וכסן ככר חילעיס רספלה יי חדול דוק וסכמה. ולכן חיס חוסו כענה: בענין הכיחור (חיס) ככר סעשעיס לייך ססרע כמו הספלה סנקרלס עכרה וסעכרה לורך גביה. סלף ככוס חלעוה לרך לכוין ככס ללורך גביה ולא יכוין עיע לכד. גם כספלה ו הסעכרה ו הסעכרה גיכ לרך לכוין ללורך גביה. וכיחור ספלה ו לורך ככל מחסר סווא חיס מלד כעמוחיו כמו סלסיר עיכ כוכס להיוסר דמוקיס: כו יל. ולא דבק ככו סוס קליסה ווסעין ווקערה. ויקר מעגליו חסל ועון וסעע וינחול ויכר וסלל. חס יסיה עיי סחוריו כספורה סלימה. ויקר מעגליו כל רע כיי סניה פויס לעכרו ככל עת. ריווח קין יסרלל וסחיה. וכס יעסה למענו כי סעכרה לורך גביה: ועל סוד זס סייס עסה למען סיק הגזל כו. זסו כלל הענין:

אבינו מלכנו תמאנו לפניך

**פירוש על א"מ מסדור שער השמים**  
**אבינו מלכנו** יסא עיד חס ככיס חס ככרסיס כד חסר כון חסרו וכלכנו. חס ככיס חסרנו. חס חסיו וחס עכרס חסנו וחסה מכלכנו: [סעלנו לנכד] כי חסכס חסיו על א"מ מסדור שער השמים (אבינו) חס כסווריו חלד חלליוס חס ככיס חסנו וחסה חסנו: [מכלכו] וחס חלד כריסה לייש חס עכרס חסנו וחסה מכלכנו: [סעלנו לנכד] כי חסכס חסיו על א"מ מסדור שער השמים (8.8)











תפישנו מלכנו ואל-תשכחנו יוצרנו ואל תעש עמנו בלה בגלותינו כי אל מלך חנון ורחום אתה:

אין כמוך חנון ורחום יהוה אלהינו. אין כמוך אל ארך אפים ורב חסד ואמת. הושיענו ורחמנו ברחמיך הרבים. מרעש ומרגז הצילנו זכור לעבדך לאברהם ליצחק וליעקב. אל-תפן אל (קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו) קשינו ואל-רשענו ואל-חטאתינו: שוב מחרון אפך והנחם על-הרעה לעמך: והסר ממנו מפת המות כי רחום אתה כי בן ברכה (לעשות) עשה חסד חנם בקל-היד ידו: חוסה יהוה על-עמך והצילנו מזעמך וחסד ממנו מפת המצפה וגזרה קשה כי אתה שומר ישראל: לה אדני הצדקה ולנו בשת הפנים. מה-נתאונן ומה-נאמר מה-נדבר ומה-נצטדק: נחפשה דרכינו ונחכרה ונשובה אליך כי ימיך פשוטה לקבל שבים: אנא יהוה הושיעה נא: אנא יהוה הצליחה נא: אנא יהוה עננו ביום קראנו: לה יהוה חבינו לה יהוה קינו לה יהוה נחל. אל-תחשה ותעננו כי נאמו גוים אברה תקותם כל-ברך לה תקרע וכל-קומה לפניה (לה) לבד תשתתה:

הפוחה יד בתשובה לקבל פושעים וחטאים. נבדלה נפשנו מדוב עצבוננו אל-תשכחנו נצח קומה והושיענו. אל-תשפוך חרוקה עלינו. כי אנחנו עמך בגי בריחה: אל הביטה אל כבודנו בגוים ושיקצנו פטמאת הגדה: עד-מתי עוף בשבי ותפארתיך בדר-צור: עוררה גבורתך וקראתך על-אויביך הם יבושו ויחתי מגבורתם והושיענו למען שמך: אל ימעטו לפניך תלאותינו. מחר יקדמונו ורחמיך בעת צרותינו. לא למעננו אלא למענך פעל. ואל תשחית את זכר שאריתנו כי לה מיתלות עינינו. כי אל מלך חנון ורחום אתה. וזכור עדותינו בקל-יופ תמיד אומרים פעמים באהבה. שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:

נכחור כפי הסידור ענין השלש ה' אלהי כח שאלו אומרים בשני אומרים. וזה היה פסלם חזקיהו מקבצם בירושלים כשהיה כבדור. וחמס שמו חוסה וריס קולנו יהוה אלהי כח הכעז ועיכ לקדים ז' לחי עמי ענתוהם שלח יצרו שהם יסרו: עוד עמם כי ידוע לכל הוזהה כדורים הסיעים וסילוחם שוחים שחם צרים ולחיים

כוננות פשויות

ה' פרעש ומרגז הצילנו) אף אם תפלה מיו עלינו יסורין או גלות לא יסין ברעש ונחתי כי נקבצם רק מיד יסוריו הקריקים כאשר יסר אותם אם בני שהסורין הם לגורתם להיעיר להם בלתי-ישע (ומכח שחם) שום שחור וכה (כי יש מזה שהם טוב מאלו. ועליו נאמר יקר בעיני ה' חנונית לחסדיו): (הושעיה נח) ששעם ששוכה שלימה. (שלימה נח) ברכי המשוכה: (נכהלה נמשני עובד עליונו) אשר גרענו לנו בחטאינו עבד. (ש) ששכחו נח) שלח נחיים חיו נכעיים בחוק הקלישית. (ברוסו מ') ששכחו אנשים ככל יום יד אחד: (s. s.)

חמס חזק חמק וזין זה עמד אלה על הארס הלך חזק עשתי בים השלם כלן שכתוב עם י"ה חסלה יהוה אלהי כח וכשהיה נכתב אהיב כבוד חוסה וריס קולנו ריח חזק היה נראה מיו כמו שקוף אחר חתומם שחור חזק עיכ הקדים מו לחי וזהו פגם קרוב לחמס: ז"ל פענח חזק בשלוחים זה מקדושתו חלו חס"י אלהי ישראל סה"ש בנימנעדי חייג הקבים השרה שכינתו ושב עתרון חסו. ובחיות (יהוה אלהי ישראל כח) כנוסת זה עמדה הינות כנגד עשר סמיות: גם אלהי ישראל כל מינה עולה בתיק עשרה כי חין השכינה שרה על ישראל אלה בעשרה: גם יהוה אלהי ישראל עולה חריג כי בזכות הקורה והמלות חתנו עתהנוס קוב עתרון חסד ביד כסאונונים והוא רחום אומרים ה' אלהי ישראל וכו' וכשאין אומרים מתחילין שונק ישראל:

אלהי ישראל שוב מחרון אפך והנחם על-הרעה לעמך: הבט משמים וראה כי היינו לעג וקלס בגוים. נחשבנו כצאן לשבח ויבל להרוג ולאבד ולמכה ולחרפה:

ובכל-זאת שמך לא שכחנו. נא אל-תשכחנו: " אלהי זרים אומרים אין תוחלת ותקנה. חן אום לשמך מקנה. טהור ישועתנו קרבה. יגענו ולא הונח לנו. רחמיך יכבשו את-פעמך מעלינו:

אנא שוב מחרונה. ורחם סגלה אשר בחרת: " אלהי חוסה " עלינו ברחמיך ואל-תתננו בידי אבירים. למה יאמר הגוים איה נא אלהיהם למענך עשה עמנו חסד ואל-תאחר:

אנא שוב מחרונה. ורחם סגלה אשר בחרת: " אלהי קולנו תשמע ותחון. ואל-תפישנו ביד אויבינו למחות את-שמנו זכור אשר גשבעת לאבותינו. בכוכבי השמים ארבה את-זרעכם. ועתה נשארנו מעט מחרבה:

ובכל-זאת שמך לא שכחנו. נא אל-תשכחנו: " אלהי עזרו. אלהי ישענו על-דבר כבוד-שמך. והצילנו וכפר על-חטאתינו. למען שמך:

" אלהי ישראל שוב מחרון אפך והנחם על-הרעה לעמך: נחשכנו אומרים זה חשענית לבור. ונקת קהלות אומרים אותו ככל יום: שומר ישראל. שמור שארית ישראל ואל-יאבד ישראל. האומרים שמע ישראל:

שומר גוי אחד. שמור שארית עם אחד. ואל-יאבד גוי אחד. המיחדים שמך יהוה אלהינו יהוה אחד: שומר גוי קדוש. שמור שארית עם קדוש. ואל-יאבד גוי קדוש. המשלשים בשלוש קדשות לקדוש:

מתרצה ברחמים ומתפסים בתחנונים. התרצה והתפסים לדור עני כי אין עויר:

אבינו מלכנו. חננו ועננו. כי אין בנו מעשים. עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו: ואנחנו חנונל לעיל נל 167.







מפני שפארץ חתן אמר קראם המור כי זה יסיר ואמר לעב קיענו חתן ורוב העולם חתן ענין חתן  
עבד רחוק וכן נקראים תפילין חתן כי במקום גדולה הם:

והי רצון מלפני אבינו שבשמים לכונן את בית חיינו ולהשיב את שכנתנו בתקנה  
במחרה בימינו ונאמר אמן:

הי רצון מלפני אבינו שבשמים לרחם עלינו ועל פליטתנו ולמנוע משחית ומגפה  
מעלינו ומעל כל עמו בית ישראל ונאמר אמן:

והי רצון מלפני אבינו שבשמים לקיים בנו חכמי ישראל הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם  
ותלמידיהם ותלמידי תלמידיהם בכל מקומות מושבותיהם ונאמר אמן:

הי רצון מלפני אבינו שבשמים שישמע ונהבשר בשורות טובות ישועות ונחמות  
ויקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ ונאמר אמן:

אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשביה העומדים בין בים ובין ביבשה המקום  
ירחם עליהם ויוציאם מצרה לרוחה מאפילה לאורה ומשיעבוד לנאולה השתא בענלא  
יבזמן קריב ונאמר אמן:

סמן לומר יהללו את השם יהוה כי נשגב שמו לבדו:

סקטל לומר הודו על ארץ ושמים: וירם קרן לעמו תהלה לקל חסידיו לבני ישראל  
עם קרבו הלהויה:

ואמ"כ לומרין זין כחול זין זרע וי"ט ונשכח נשכחה לדוד ונזכור תנאל זכיר של יום:

מזה לכל אדם הטוב ס"ם לפניו ללווה עד לפני הארון שזכניקים אוחה ס"ם וכן סגולל יך אחר ס"ם עד  
לפני הארון ונזכור ס"ם עד שיחזירו ס"ם למקומו. גם העניניה יסגול כן כי הוא עיקר סגולל. וכלים הטובים לנשק  
ספור כי לנחם ולזרם בנפול:

בשעת הכנסת ס"ת להיכל יאמר זה:

ובנהה יאמר שובה יהוה רבבות אלפי ישראל: קומה יהוה למנוחתה אמה  
וארון ענה: בנהיה ילבשו צדק וחסידיה ירגנו: בעבור דוד עבדך אלמשיב  
שני משיחה: כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אלהימעוובי: עם חיים היא  
למחזיקים בה ותמיהה מאשר: הרביה דרבינעם וכל נתיבותיה שלום:  
השיבנו יהוה אליה ונשובה חרש ימינו בקרם:

קדיש וברכו

פי שנאמר לנא לנחיה הכנסה ולא סנע ח"ק קודם זכרו דשמחית יאמר זה אחר רחום ומטון נסם עלל

זה אומר אני במקום חצי קדיש קודם ברכו:

ועתה יגדל נא כח אדני באשר דברת לאמר ותתנדלתי ותתקדשתי ונדעתי לעיני  
גוים רבים וידעו כי אני יי ברכי נפשי את יי אלהי גדלת מאוד הוד והדר לבשת:  
להוי שמה די אלהא מברך מן עלמא ועד עלמא די חכמתא ונבורתא די ליה היא: אמר  
רבי יהושע בן לוי כל העונה אמן היא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמא בכל  
כזו קורעין לו נור דינו שנאמר בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו יי מה טעם  
בפרוע פרעות משום דברכו את יי: אמר רבי שמעון בן לקיש כל העונה אמן בכל כוחו  
פותחין לו שערי נן עדן שנאמר פתחו שערים ויבא נוי צדיק שומר אמונים. אל תקרי  
שומר אמונים אלא שאומרים אמונים:

כונות פשויות

(וינס קרן למנו) דמון מורס סריס קרן ישראל על כל העמים: (e. a.)

נני סלא סנע זכרו דשמחית יאמר זה אחר רחום ומטון:

זה אומר אני במקום ברכו דשמחית:

בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו יי: קמו ברכו את יי אלהיכם מן העולם  
ועד העולם ויברכו שש כבודך ומרומם על כל ברכה ותהלה: יהי שם יי מבורך מעתה  
ועד עולם: ברוך יי אלהים אלהי ישראל עושה נפלאות לבדו וברוך שם כבודו לעולם  
וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן: אמר רבי עקיבא בכל יום ויום מלאך אחד עומד  
באמצע הרקיע בשחרית ואומר יי מלך יי מלך יי מלך לעולם ועד עד שמיניע לברכו.  
וכשמניע לברכו היה אחת ששמה ישראל זחוקק על מצחה ישראל עומדת באמצע  
הרקיע ואומרת בקול רם ברכו את יי המבורך וכל גדידי מעלה עונין ברוך יי המבורך  
לעולם ועד:

נני סלא סנע קדושה דשמחית יאמר זה אחר רחום ומטון:

זה אומר אני במקום קדושה דשמחית:

ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי ברוך בני ישראל אני יי מקדשכם: שרפים עומדים  
ממעל לו שש כנפים שש כנפים לאחד בשתים ינסה פניו ובשתים ינסה רגליו ובשתים  
יעופף: וקרא נה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו:  
ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול ברוך כבוד יי ממקומו: ימלך יי לעולם אלהיך  
ציון לדור ודור הלהויה: כשעלה משה למרום מצא כת אחת אומרת קדוש קדוש קדוש  
יי צבאות מלא כל הארץ כבודו: וכת אחת אומרת ברוך כבוד יי ממקומו: וכלם עונים  
בפה אחד ואומרים ימלך יי לעולם אלהיך ציון לדור ודור הלהויה:

ננוקס קדים סלא יאמר ועתה יגדל נא כח ככתוב לעיל עד זכרו ואמ"כ יאמר זה:

זה אומר אני במקום קדיש שלם:

אמר רבי יהושע בן גדיא כל מי שעונה אמן בעולם היה זוכה ועונה אמן בעולם הבא  
שנאמר ברוך יי לעולם אמן ואמן. אמן בעולם הזה ואמן בעולם הבא:

לנחמה ננוקס סלי קדים יאמר ועתה יגדל ככתוב לעיל עד חכמתא ונבורתא די ליה היא  
ואמ"כ יאמר זה:

זה אומר אני במקום חצי קדיש קודם מנחה:

תניא אמר רבי יוסי פעם אחת הייתי מהלך בדרך והניע זמן תפלת המנחה ונכנסתי  
לחרבה אחת מחרבות ירושלים להתפלל בא אליהו זכור לטוב ושמר לי על הפתח אמר  
לי מה קול שמעת בחרבה זו אמרתי לו שמעתי בת קול שמנהמת כיונה ואומרת אוי לי  
שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגלית את בני לבין אומות העולם אמר לי בכל  
יום ויום אומרת כך וכשישראל נכנסין לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ואומרים אמן היא שמה  
רבא מברך לעלם ולעלמי עלמא הקדוש ברוך היא מנענע בראשו ואומר אשרי המלך  
שמקלסין אותו בביתו כך מה לו לאב שהגלה את בניו ואוי להם לבנים שנלו מעל  
שלתן אביהם:

אמר רבי שמעון בן לקיש כל העונה אמן בכל כחו פותחין לו שערי נן  
עדן שנאמר פתחו שערים ויבא נוי צדיק שומר אמונים. אל תקרא שומר אמונים אלא  
שאומרים אמונים:

לנחמה ננוקס קדושה יאמר ולא תחללו וכו' כנו ככתוב לנעלם ואמ"כ יאמר זה:

זה אומר אני במקום קדושה של מנחה:

אמרו עליו על סנדלפון שהוא נבוי יותר מחביריו מהלך חמשה מאות שנה ועומד  
אחריו מרכבה וקושר כתרים לקונו ומשיביע את הכתר ועולה ויושב בראש אדניו ובשעה  
שיוצא דברת כל חיילי מרום נרתעין ומודעוועין חיות דוממות ומנהמות כארי באותה שעה  
עונין ואומרים קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו: ובשעה שמיניע לבסא  
12 (e. a.)



מתגלגלן נלגלי הכסא ומתרעשין אדני שרפרף וכל רקיעין אווחתן הלחלה ובשעה יהוה עובר על כסא כל חיילי מרום וכתר הכבוד שלו פותחין פיהם ואומרים ברוך כבוד יי במקומו. בא וראה כמה גדולתו ושבתו של הקדוש ברוך הוא שבשעה שמניע הכתר לראשו מהיזק עצמו לקבל הכתר מעבריו וכל היות ושרפים וגלגלי המרכבה וכסא הכבוד וחיילי מעלה ומושה מתגלגלין ומתגברין ומתנאין ונותנים הוד והדר ומטיליכם כלם בפה אחד ואומרים ימלוך יי לעולם אלהך ציון לדור דור הללויה:

לעצמיה צנוקס צרכו יאמר זס עידי חמר וסוד רפוס:

זה אומר אני במקום ברכו של מעריב:

חיה אחת יש ברקיע כשהוא יום אות אמת במצחה ויודעין המלאכים שהוא יום. ולערב אמינה במצחה ויודעין שהוא לילה ובכל פעם אומרת ברכו את יי המבורך וכל נדויה מעלה עונות ברוך יי המבורך לעולם ועד:

ועתה יגדל נא כח אדני כאשר דברת לאמר. וזכר רחמך יהוה והזכורך כי מעולם המה: בית יעקב למו ונלכה באור יהוה. כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו ואנחנו נלך בשם יהוה אלהינו לעולם ועד:

הקדמת אשרי

איתא בכתבים כמו שעליים הרי עולמות הם עולמים ומהלך המפלגה עד העמידה כן גיס חמר עונדה חתירן ליד העולמות וזוהי אך בעליות המלה עשיה וזוהי לירה וזוהי גריחה. וכיריהם הם ליהק ביעי וזו כל העולמות חוזרים למקומם. אך דע שאף שאמרנו זה עדיין אינן יודעים רק עד אחר עלינו לשתה. ועם עלייתן הוא כי כל העולמות עולים ליקח השפע הראוי להם לכן אחר הזיווג העליון יורד השפע הראוי לכל העולמות. חונם המלה לוקחה הבריה והחייב לוקחה השפע ללירה וזוהי השעיה אך עדיין כולם הם לועלה במקום שעלו באיכות זס במקום ההוא לוקחים כל עולם ועולם השפע שלו. ואחר עלינו הם יודעים כל איש לתקונו עם השפע של שטלו. וזוהי עתה על המלה לרה הוא (עולם הבריה). וזס עד קוה אל ה' (עולם הלינה) והשאר עד עליה (עולם העשיה):

והענין הוא כי חלה אלו עולמים העולמות ונעמה לועלה וירדקים עולם החתן בעולם שלועלה וזוהי ע. שכלאים כולם שקורים יחד נעם העמידה כולם באלימות וזו נעשה הזיווג. ואחיי לרד לקבל שפע וזוהי הזיווג. וזו אלו חוננים וזו אשרי עד הפלה לרה להזכיר שפע וזוהי לרה הבריה. ולא להירד הבריה עלונה לנעם בעתקומו. וכן הבונה בשאר העולמות. עד עלינו לשתה. אך בעליו יודעים כל העולמות לזקוקים. וכאם השעיה שפי מפי משה אשכנזים יכין אשרי עולם הבריה. וזו ללין סדר הקדושה עם ההתקום עד לעולם. עליון עולם הלינה קלחיי שר הפקוקים עד עלינו עולם העשיה: ואומרים (אשרי) (והוא הים עולם הבריה):

הזיווג של המלה לרה חמר המלה יי יזמר מאד לאוונרו בכונה עולמה יזמר מאמירה ראשונה של פקוי דעונה. וזה המלה וכוזא בזוהי פ' מנחם דף כ"ו ע"א וזו כונו שעיניו רוחו רבים סרו מכוונם אשרי וזו ללין אף אוחם שמהללים עיי בכונה אך מכלן עד סוף המלה חיים עמים על לבם כלל חל הכונה ואל דקדוק השיבות וכשכל הקרן סכונה מולחץ משיהם גם כן כוה שוחם הק' לבעלה הוינו בלא כוונת הלך ריל כוונתו ברקיים הקדושים. וזס שוחם אס דיק יכין אס לבו מאד ולהללל כוונתו על מוונתיו אנשי ביהו ועל מוונת ככונים ישאל:

אשרי הוולא לעיל לך 114

ומזמר זס הוא סיקון גדול ומקווי המלה ויבואר ד"ה (א) אלו יעיים שאין אומרים נחם צוסיק פי מנחם בארוכה ר' ריב"ז ע"כ ע"ש. ח"ל חונני ומזמר זס אומרים לנחם רחמים על היולד לפי שיש בו פי פקוקים כדו פי חושי העיירה. ויש בו פי סיכור: כד פי ליי וילה וכן הוא בכתבי הארזים. ועוד מילא שם לכוין כל החומר על השכינה הקדושה. כי גם פי הוינו פי ייזיוו ורמה על השכינה הקדושה שיקראם מלך העשיה: אף אומרים אוחו צדית האללל (ב"ס פי קל"ח) דלללל הוא דאל אך אפים ולענלל דינס שוח (פי"ע פי"ח חל"ז):

י למנצח מזמור לרוד: יענה יי ביום צרה. ישגבך שם אלהי (s. s.)

יעקב: ישלח עיניך מקדש. ומציון יסעודך: יזכר כל מנחתיה. ועולתה ידשנה סלה: יתן לך כל ברכה. וכל עצתה ימלא: נרננה בישועתך ובשם אלהינו נרגל ימלא יי כל משאלותיה: עתה ידעתי פי הושיע יי משיחו. יענהו משמי קדשו בגבורות ישע ימינו: אלה ברכב ואלה בסוסים. ואנחנו בשם יי אלהינו נזכיר. המה ברעי ונפלו. ואנחנו קמנו ונתעודד: יי הושיעה. בלילה יעננו ביום קראנו:

גודל חיוב כוונה קדושה דקדוה הונח כבוד חיל ולריך לזמר בו מאד לאוונרו בכוונה דארשי"ג יעוס ר' יהוסף עיוס שחיר ב"התק חין לך יום שאין בו קללה ולא ירד העל לזכרה וכל יום קללתו מרובה מיום שלפניו אלא עלמל אעתי קאי הקדושה דשרא וזלחין היא שויה דלזרחא עכ"ל. ולכו חזו ומפעלות קדושה צוסיק פרעה הוונה דף קל"ג ע"א והולאו שס שיהא ומעטנה קנס לקיים העולם ולהושיך על כל ארץ וישראל קדושה עלאה וזלשנים יקרא דקכ"ס ע"א והתא וזך לל יהללכ לב הארס בקרבו לאוונרה בכונה עלוונה להושיך ע"ע חלק ונקדושה להתקדש בקדושתם השס. ויש לזכר לומר קדושה זו בלגור דווקא כוונתו צוסיק פרעה הוונה ח"ל כל קדושה דליהו בל"הס אקור ליהוד לאוונרה כ"ו עכ"ל: וכזה הושיהם לכן ראוי בכל כה"כ שיהא השין מוונתן בקדושה זו עד שייסיינו הלכור פקוקי וזל ללין עד נעמה ועד עולם וזו יחיל השין הקדושה עם הלכור וגם היחיד שכל לבי"כ בשעה שהלכור אוונרים קדושה זו אף שלא הספלל עדיין אז שכבר הספלל המלה יי אף שלא הגיע עדיין לקדושה זו יאמרה עם הלכור וזלח"כ יחיל ונעקס פסק. אס ונחפלל ביחיד יאמר קדושה זו נעטעיים כקורא בכניאים עכ"ל. וזלח"כ כוונת ח"ל וזלערו ח"ל כל מי שאוונר קרר זה הוא טילול וגיחיס כ"ו. ונלח"כ בשם הווקא לאוונרו בכוונה ונעטעיים זוכס לשרות על"י וסיק ולכא לירי השנה: אקור לארס ללללל מנהי קודס קדושה דקדוה. כ"י:

דעה (א) ח"ל פקוק ואני זלח צדימי צדית האלל (א"כ נעם אנוונרסם דלל כניא):

ובא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב. נאם יי: ואני זאת בריתי אותם אומר יי. רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך. לא ימוש מפיה ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אומר יי מעתה ועד עולם:

כוונות משניות

(ובא לציון גואל) יבוא משיח שהוא הגואל לליין (ולשבי פשע ביעקב) אף שהיו נכני יעקב וילאו מהלכל וזלח"כ שבו ומשעטס גם להם יבוא הגואל: (ואני זאת בריתי אשר עליך) וכך אמר ה' זלח הברית אשר אכרות עמם. (רוחי אשר עליך) רוח הניבואה אשר יסיה עליך אהה ישראל. (ודברי ודברי ההורה) אשר שמתי בפיך. וזוונתהי וזה פשעו פי ואחר מות הארס הם נעטכיס אוחו כ"ו. ע"כ יכין בכל לבו יום כנס אולי יש תקוה: וזכר בכלן פשע רוחם על הכנים הפושעים. וזכר שם יעקב שרוח ששהים גם אהה כוונתו שלל סוליא ש"ז לבעלה. והסם ברחמינו יזמור אף אלו העיפות לחדר האולר הנקרא גוף חר רוחו ר"ס גוף ולכן זכר כלן שם

כוונות ישירות

גואל ולשבי פשע ביעקב כוונס יסיה ואני ר"ס (גוף כניו) כי אערו ח"ל חין בו דל בא עד שיכלו כל הששנות שבגוף: ודע כי הארס הווליא ש"ז לבעלה מוקר חל כניו ביד החילונים. וכאשר יזמור בהשוכה אז יזמרו כניו לנקוקים הך אוחו אולר הנקרא גוף חתו (ובל לליין גואל) חיונהי (ולשבי פשע ביעקב) כאשר יזמור בהשוכה. פ"ח. וזה מאד רע וזר לער גידול כניס קללו שסם מגדלים אוחס וכוועטיס. ופליים כרוח כניס גדלתי וזוכר בכלן פשע רוחם על הכנים הפושעים. וזכר שם יעקב שרוח ששהים גם אהה כוונתו שלל סוליא ש"ז לבעלה. והסם ברחמינו יזמור אף אלו העיפות לחדר האולר הנקרא גוף חר רוחו ר"ס גוף ולכן זכר כלן שם

דרך החיים

(א) כשהליבור אוונרי קדושה דסידרה (דהייט וזלחם קדום כ"ו) אף שטיחיד עדיין לא אונר אשרי וזל לליין יש לו לאונרו עוונה וזלח"כ יאונר אשרי ולענלל וגם השני פקוקים שקודם וזלח"כ קדום דהיינו וזל לליין ואני זלח צדימי כ"ו (וי"א פי קל"ג): (ב) כל לשון התרגום שיש צדק לליין יש לאונרו בקול נענך וזל בקול רס (סס): (ג) אקור לארס ללללל קודס קדושה דסידרה (סס):

פירוש

ישגבך. יחוק אוחך: [מקדש] מוקוס קדשו הוא ציח המקדש הוא מקוס השכינה ונעסם בא העזר: [יעקב] לשון פשע והמובהק: [זמור] זמורים לבניו הוונתו אשר המלה: [ידעשה] עלי דקן. עד עולם יקובל עולכך בליון והאלכלל האס וישעו רסן: [כדגול] עלי דגל: [ובתעודך] עיין רונעוונת וחחק כונו מעוד עמיס ה': [ישב] המלות ישראל. יושב הוא לי העתנה שהוא מוונתו ונעטכב להסתן של ישראל קודס לנולאכיס שאין העללכיס אוונרים שיהם עד שאוונרים ישראל המלה. עוד רשעו ח"ל וזלח שיקרי"ה מוונתן עד שתפלטל כניסיה אחרונה שטיחירל ונקבל המסתן ביהוד: [קדש כניו]



ואתה קדוש יושב תהלות ישראל: וקרא זה אל-  
 זה ואמר קדוש וקדוש קדוש י צבאות מלא כל-  
 הארץ כבודו: ומקבלין דין מן דין ואמרין קדוש  
 בשמי מרומא עלאה בית שכינתה קדוש על-ארעא  
 עובד גבורתה קדוש לעלם ולעלמי עלמיא  
 י צבאות מלא כל-ארעא זו יקרה: ותשאני רוח  
 ואשמע אחרי קול רעש גדול ברוך כבוד י ממקומו:  
 ונטלתני רוחא ושמעת בתרי קל-זיע סגיא דמשבחין  
 ואמרין: ברוך יקרא די מאתר בית שכינתה: יו  
 ימלך לעלם ועד: י מלכותה קאם לעלם ולעלמי  
 עלמיא: י אלהי אברהם יצחק וישראל אבותינו  
 שמרה זאת לעולם. ליצר מחשבות לבב עמך והכן  
 לבכם אליך: והוא רחום ויכפר עון ולא ישחית.  
 והרבה להשיב אפו. ולא יעיר כל-חמתו: פי אתה  
 אדני טוב וסלח. ורב חסד לכל-קראיך: צדקתך צדק  
 לעולם. ותורתך אמת: תהו אמת לעקב חסד  
 לאברהם. אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם: ברוך

כוונות פשויות

לא יושב כי וכן אמר ה' מעשה ועד עולם) עד קוף  
 כל הרווח (ישב) שמה ממשין ומתעב על (הטלות  
 ישראל) קדם הנלכדים (כמו שחמיל בחולין אין נלכדי  
 השרה חומרים שירה לנענה עד כו) (וקרא זה אל זה).  
 נטלים רשע זה מזה שלא יקדים אחד ויחמיל ויחייב  
 שריפה לכן פתחים כולם כחמ: (ומקבלין) הוא הרגום  
 להאי קרא וקרא זמיר: (כל לשון הרגום רהבא אין  
 לאומרו בקול רם קיון קליב שביע איה). והאריזיל לא  
 היה מקפיד על זה והיה אומר בקול רם (פשיט שער  
 פשנת טיק כיד): (שמרה זאת לעולם) שיעיל קדי  
 קדושה זו ליהר מחשבותינו ולהיין את לבבינו אליך. (ולא  
 יעיר כל חמתו) אף אם נפיע מהם אינו מעורר כל  
 החוה רק מעט נעט: (לדקחן דרק לעולם) הלקח  
 שמה עושה עונו מהם קיימים לעולם: (תקן אמת  
 לעקב) האמה לנו דבריה אשר הבעתה ליעקב כי לא  
 אטרח (תקד לאברהם) וזה יהיה שכי חקד אשר  
 לאברהם ה' ר' נוח לבניו לשעור דרך ה' לעשות דקה  
 ומשפט וט' טעמה חקד עונו כמו (אשר נשבעת כו)

פירוש

מרוחא] פי' מובדל ומפריש הוא העולם הנגלים כי  
 בעולם הנגלים אין לו כח ביה שכינתה כלומר בני אדם  
 אין להם מי שירם אותם עליו ולבד הכניחים כ"א  
 הנגלים שמוחך הנעשה והילוכם יודע שיש להם מנהיג  
 חסו ביה שכינתים: [קדיש על ארעא עובד גבורתה]  
 אמר כ"ש שהוא מופרש ומובדל ועולם היקרות אבל יש  
 בהם עובד גבורתה: [קדיש בעלם עליוה] כלומר  
 בעולם הנלכדים שהוא מובדל ומופרש מהם. ולא  
 חלור הוהיל והוא מופרש כל כך כ"ש שלא ישיב עיניו  
 לרשות כנעשה החרם אמר [הי' לנחות מליח כל  
 ארעא] כו. ואין לזר מפתח ממשלחו והנבחרו כמו שחל  
 אשר עיניך פקוחות על כל דרכי בני אדם וכו' (אנדרהים  
 כשט הר"ר ומה הכהן): [שמרה זאת] סדר הקדושה  
 ששינו: [ליזר מחשבתה] שיעיל להעוה ילרם ולכנס  
 אליך: [יכפר עון] אם אירע דבר מכשול עון בהשלחו  
 שלא נהגנו בה כראוי לה הילכה. לא תשכ לנו עין:  
 [כנ] מלואים משלחו ולרש אין כל: [לכל קורחך] אף אם  
 לא יאלנו ייח כל הלוך: [יעטם לנו] להשפיענו.

ארני ויום יום יעמס לנו. האל ישועתנו סלה: י צבאות  
 עמנו. משגב לנו אלהי יעקב סלה: י צבאות. אשרי  
 אדם בוטח בך: י הושיעה. המלך יעננו ביום-דקראנו:  
 ברוך (הוא) אלהינו שבראנו לכבודו. והבדילנו  
 מן התועים. ונתן לנו תורת אמת. וחיי עולם נטע  
 בתוכנו. הוא יפתח לבנו בתורתו. וישם בלבנו אהבתו  
 ויראתו ולעשות רצונו ולעבדו בלבב שלם. למען לא  
 ניגע לריק. ודא גלד לבהלה:

כעין תפלה זו בבאן. שהוא זמן סילוק תפילין ואנו מתפללים שנשומר חקיו ומלואיו בעינינו כמו שזכינו לשמור  
 פליים ותפילין ותפלה. כן ירצנו שמכם לשמור ולקיים כל מצותיו וחקיו ומשפטיו: וכן ראוי מדקדקים בשמיעים  
 לתפלה זו מתפילין להסיר הרעועה מעל היר. אבל לי נראה שאין ראוי למדקדק להסיר התפילין והטליה כ"א  
 לאחר עלינו. קדיש.

יהי רצון מלפניך י אלהינו ואלהי אבותינו. שנשמור  
 חקך בעולם הזה. ונזכה ונחיה ונראה ונירש טובה  
 וברכה לשני ימות המשיח ולחיי העולם הבא: למען  
 יזמרך כבוד ולא ידם. י אלהי לעולם אודך: ברוך  
 הגבר אשר יבטח ב"י. והיה י מבטחו: בטחו בני  
 עדי-עד. פי ביהו י צור עולמים. ויבטחו בך יודעי  
 שמך פי לא עזבת דרשך י: י חפץ למען צדקן  
 יגדיל תורה ויאדיר:

י אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. חקו ויאמץ לבבכם כל המיחלים לך:

כוונות ישרות

עובת דורשן יהיה קים תכיה. והוא תסס אשר סרג בו  
 משה את העלוי. הוא פנים של (שד"י). וכל  
 מכוון בו יגולו מחרס רע כל היום. כחכים: הפנונים  
 לזוהרים ה' ה' הפן ויש ללמד יוספיקו מעט בין הדי  
 שטוס. דקרו יגדיל הורה רים (ליים) שם אחרון מניב  
 שמוס וסוח ב"י מילוי (שד"י) כזה פנין דלים יוד. ועס  
 י' של ויאדיר ב"י (אכיב יחין) שם ח' מניב: כחכים:

קדם) בעקירתו של יתח (יום יום יעאם לנו) אשר בכל  
 יום ויום עוטן לנו ברכותיו וטובותיו: (שכרלח לכבודו)  
 לשכחו כי זמו כבודו. (והנדבילנו מן החושים) הגורמים  
 קלקול העולמות כנעשים הפך כונת הכריאה. (ונתן  
 לנו הורה אמת כו) אשר הוא הדרך לתקון הבור:  
 וראוי לברכו ולהללו תמיד אשר זכינו לקבלה גדולה כז  
 אשר על ידו חנו זוכים לחיי העוים: (ולעשות וכו')  
 למלוא חן בעיניו. ואנו מתקשים מלמנו (הוא יפתח  
 ויפס כלבנו אהכחו ויראחו) שסם שני עמודים גדולים  
 לקיים מ"ע ונליה. ואף שזוהו ביה סחרס חך בקשטנו לסייענו. כי כבא לעטר מקיינונו. וכל כוונתנו תלה  
 (ולעשות) על ידי זה (לגונו כו'): (שנשמור כו') כי כשמיירסם חכה ונחיה כו' (ולחיי העוים) וכל בקשטנו  
 אלנו מתקשים לא לבוין לנו בו שום חועלת אבל כונתנו (למען יזמרך כבודו) היא השמחה שחל כבוד הגוף (ולא  
 יום) ולא יפוק מן הומר: (לעולם חודך) חני עקבל עלי בקבלה חומים ששכח וזוהר לך יתכרך כל יעי חיי:



דרך החיים

דיני קדיש ועניית אמן גם אחר שאר ברכות.

(א) אומרים קדים שלם תתקבל כי אחר וכן לניין ואין אומרים קדים בסמות מעשרה וכל דיני ליוף נחזרו לעיל קודם הפסלה ע"ש וכן אם ילאו עקלתן ונשאלו רובן דגומר הקדים ועיין לעיל (ב) אומרים ועמה יגדל נח כח כי קודם טאמר המון יתגדל אבל מעשה שהתחיל המון לומר קדים אין לאמרו (סי כי מ"א) וכן יולר לישמחה וכן גאולה לחפלה שבערציה וכל מקום שאסור להפסיק אין לאמרו (א"ר): (ג) כשאמר ה"ץ יתגדל ויסי"ר וינתקך וינתקך הוא וכן כשאמרו אמן כורע ונלחם עסיים פוסע נ' פסיעוה ואחר כך יאמר עשה שלום כו' (סי כ"ו): (ד) אין להססיק בין שמיים לרעה וכן רעה לנעך (ט) וכן לא יפסיק ה"ץ בין ברך הוא לעילה וכן כל ברכחה וכן צבגלא וזמנו קריב ואמרו אמן (א"ר ט"ט) [עיקר עניית אמן יס"ר אינו כ"ז עד עלמיה. כי כה הארון ראו ז"ל]: (ה) ה"ץ חוזר ואומר יס"ר אבל לא יאמר אמן יהס"ר דכבר אמר קודם שאמרו הליבור ויסייה כניעה אמן ז' פעמים (ט"ט): (ו) ונהגין בלא לענות אמן רק אחר ואמרו אמן (ט"ט): (ז) ואם לא שמוע מה"ץ כשאמר הקדים רק כנוע מהליבור אמן אם יודע על איזה זכרה קאי מזהר לענות אמן אבל אם אינו יודע על איזה זכרה קאי לא יענה עונה ואפי' אם יודע על איזה זכרה קאי דמותה לענות אמן הכ"ע כשמוע נפי הליבור אמן אבל אם אינו שמוע נפי

הין לומר ועמה יגדל וגומר נעשה שאומר המון יתגדל אך יש לשמוע ולכוין ולשמח אונס יש לאומרו קודם שמתפלל המון. ט"ע א"ח סי' כ"ז סוף עסיף ה':

ועשה יגדל נא לה אדני פאשר דברת לאמר: זכר בחסדיך וי נחמדיך כי מעולם תמה: כוונת התפלה ויתקדיש שמה רבא בעלמא דירבא ברעויותיה וימליך מלכותה ויצמח פורקניה ויקרב משיחה. בחיבון וביומיו בתי דכל בית ישראל בעגלא ובין קדיש ואמרו אמן:

כוונת יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיה: חזי ותברך וישתבח ותפאר ותרום ותנשא ותתקדר ותעלה ותת שמה דקדישא בריך היא לעלא מן כל (נעשים לעלא ולעלא מכל) ברכתא וישירתא תשבתתא ונהמתא דאמירן בעלמא טרע ואמרו אמן:

כוונת פשויות (ברעויותיה) כולו כי עדיין לא נבראו העלמאיים עד יום שני ולא היה לו כניכול עם מי ליוכל. (כעגלא) כוונתה (א"ר) יהי שמונו בקשתו. (יהי שמיים רבא עתק) יהא שמו הגדול עתק (ברך הוא לעילא כו') לתעלה וכל שיהו וסמות שדס משנה למך כי י"ו שבתו של סקיה. ויסתם בנמוס ליון וזרע נשאר נמוס של בני אדם אבודים:

קבל קבל ברכמים וברצון את הפלגנו:

התקבל אלוהתון ובעיתתון דכל ישראל קדם אבותון די בשמיא ואמרו אמן:

קבל יהי שם יי מברך משמח ועד עולם:

יהא שלמא רבא מן שמיא והיים עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

קבל עורי מעם יי עשה שמים וארץ:

כוונת ומוטע בשמיא בסקף ט"ע

עשה שלום במדומיו הוא ועשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

דיני קדיש עם ילכות פסוקות מספר

בנסות יחזקאל

דרך החיים

דיני קדיש יתום

מנוסקים ומספר (כנסת יחזקאל) רובא דמיתן כנהכיב ולחביב קולור לא יולמי להעסיק כסדר הסמיכים בספר הקדוש ס"ל רק כנסתי הלכות פסוקות כאשר קיימו וקייבלו עליהם הלכה כמחזיקי דמיתן יבין:

א קדיש שחזר עלינו אנשים זמירות. או זרכי נפשי פיקי אבות הם הפלה קדיש. אבל אחר תמור או אחר שיר השירים. קהלת. רומ. ואחר הלימוד הם המלים קדיש:

ב בלי שנה אחר תמור של יום השבת מי שיהיה לו (א"ר לייט) שנה ימיל גורל עם האלמים:

ג בן (שבעה) אם עדיין לא נעשה בר מלוה ויש כאן (י"ל) יאמר סבן (שבעה) כי הפלה קי (וי"ל) הפלה קדיש אי' אבל סבן (שבעה) כי נ"ח לגמרי מכל חסין ומכ"ס בני ימיה. אך אם סבן (שבעה) גדול וכל שבעה לזכ"כ חף שכר אחר קדיש בנתיב כדיו וימי יאמר כל הפללה קי וזוהי כל (הי"ל) והכן (שבעה) ויהי יאמר (הי"ל) הפללים קדיש אי' בלי גורל ובשאר חסין ימיל (הי"ל) גורל עם שאר האלמים:

ד יום (שבעה) או יום (השבעה) סהל להיות שבעה ים לו רין בן (שבעה) וכן (שבעה) חף בקדים לאחר מנחה. גם אין הרגל ומכיל הימנו רין בן שבעה רין בן שלשים:

ה (י"ל) דהיינו יום פנימה ולא יום הקטורה אם הוא פושט יאמר כל הפלה קדישית הושה (י"ל) אורה ואז יאמר האורה הפלים קדיש אי' בלי גורל ובשאר חסין חף לאורה זכות בגורל:

ו (י"ל) מושב וכן (למיר) מושב יאמר (הי"ל) הפלה קדיש אי' ערבים או שחריה וסחר לכן (שבעה):

ז אם יש הרבה (י"ל) יאמר כל אחר קדיש אחד ואמרו אמן על דיי בן נחמה סבן (שבעה) נגמרי:

ח (י"ל) מושב וכן (למיר) אורה יאמר הי"ל כי הפלה קי וסאורה הפלה קי אחד:

ט (י"ל) מושב (וי"ל) אורה וכן (שבעה) מושב יאמר כל אחר מהם הפלה קי אחד:

י כי (י"ל) ימילו גורל ערבים ולא בשאר יאמר חיי קדיש ראשון ועל הפלה קי השני ימילו גורל חרש:

יא (י"ל) סוכב וזוהי אם המהל מן הספלה. אך אם המהל הוא (י"ל) יש לו רין מושב: לענין הפלה קי חף עשהו וקבלה אחרים:

יב (י"ל) אורה יאמר הפלה קדיש אי' אם יש כאן בן (שבעה) או שאר אלמים וסמיכים אבל אין לאורה זכות בגורל הפלים קי כוונתו דקיימן ה':

יג (י"ל) מושב ואורה שווין בפרשת שמוע וימילו גורל בנייהם ואין לשום אכל זכות בו נדר (י"ל):

יד מלמדים תורה עם בני כהנא ז"ב בין בניו ובין סבוי או ניי שלומה תורה סה בנייהם או משרת סבוי אלל כי יש להם דין מושב אבל מלמד כבוי והוא רק אלל ז"ב אחר או משרת נשוי יש להם דין אורה:



תפלה לאחד התפלה

דיני אורח ותושב.

מן אכל על אכיו חוק יביח ונעשה בן (שלושים) על אלו או לפיכך אין לו זכות רק כיון בן (שלושים) בהפלה קי אכל לא כההלים קי נגד שחר הצליח. אך אם נראה מחמת רכבו (י"ג) אזי יש לו לחלק בגורל חסיק: מן הנהגה לומר קדיש רק י"א חודש סתו יום אחד. דרך משל מי סתם אכיו בערב פסח נמסיק לומר קדיש ב"ב באר: יך יום שמוקד לומר קדיש יש לו כל הקדישים אכל איו ודחה לא (י"ג) ולא נן (למיד) רק דחה שחר הצליח יח אכל לא יעבור לפני החובה ביום שאומרים בו הלל וכליל אי של חנוכה וי"ב וסכת ומורים:

(א) בן למיד חושב ויאלץ יש ליאלץ קדיש אחד ככ"ל ויאלץ אורח וכן למיד חושב או בן י"ג חודש יש ליאלץ אורח ג"כ קדיש אחד ויאלץ אורח ויאלץ חושב ויאלץ חושב ודחה ליאלץ אורח ואם יש בן למיד חושב ויאלץ חושב ויאלץ אורח יש ליאלץ אורח ג"כ קדיש אחד ויאלץ חושב לומר ליאלץ אורח אפי קודם שיאמר לו היאלץ אורח לא נעמד קח שקילנא אלא נעמן למיד ויאמר היאלץ חושב קדיש ראשון ויאלץ אורח

קדיש ב' והנן למיד קדיש שלישי: (ב) אורח בן למיד חושב י"ב חודש שווין וחילוקו בכל התפלה בקדישים: (ג) יאלץ חושב וכן למיד אורח האורח יאמר קדיש ג' והחושב יאמר קדיש ר"ש וסני: (ד) אורח בן י"ב חודש יש לו קדיש בן הצליח חושבים של י"ב חודש: (ה) מי שנתפלל בניה הסכנת או בניהו חניד אם בא לומר קדיש בניהו האחרת הצליח של בניהו האחרת יכולים לעכב עליו ואפי' הוא בתוך שבעה ושלושים דברע ויאורח האורח אין לו נוקם להתפלל ולומר קדיש בניהו אחר אכל זה יכול להתפלל ולומר קדיש בניהו הסכנת שנתפלל זה חניד: (ו) מי שיש לו זכות בקדישים יותר כגון בן ז' ולמיד יש לו זכות לענין התפלה שיתפלל: (ז) אם שניהם שווין לענין קדיש ושניהם יכולין להתפלל ושניהם נעולים צדוה להקל יטילו צנייהם בגורל שהאחד יתפלל עד אשר יוצא לציון והשני יתפלל אשירי וצא לציון ואם האחד אין יכול להתפלל והשני יכול להתפלל מ"מ לא הפסיד זכותו בקדישים זה שנתפלל כיון שהשני אין יכול להתפלל וכן אם אחד נעולה והשני איו נעולה כיו כמו שאין יכול להתפלל:

בימים שאין אומרים תחנון אין אומרים תפלה לדוד רק נהחילין ען בית יעקב ובימים שאין אומרים אל ארץ אפים גם בית יעקב אין אומרים רק הסיר כל יום:

סיים עולף היורה:

תפלה לרודי הטה יהיה אונה ענגני פיעני ואביון אני: שמרה נפשי פיהסיד אני הושע עבדה אתה אלהי הבוטח אליה: חנני אדני פיראליה אקרא קל-היום: שמח נפשי עבדה פיראליה יהיה נפשי אשא: פיראתה אדני טוב וסלק ורב-חסד לקל-קראיה: האוינה יהיה תפלתו והקשיבה בקול תחנונותי: ביום צרתי אקראך פי תענגני: אין-קמוה באלהים אדני ואין פמעשיך: בלגונים אשר עשית יבואו וישתחוו לפניך אדני ויכבדו לשמך: פירגדול אתה ועשה גפלאות אתה אלהים לבדה: הורני יהיה דרבה אלהך באמתה יחד לבבי ליראה שמך: אודה אדני אלהי בקל-לבבי ואבדה שמך לעולם: פירחסדה גדול עלי והצלת נפשי משאול תתנה: אלהים ודים קמו עלי ועדת עריצים

כוונות פשוטות

(המה ה' אונן) לשמוע תפלתו וענגני (כי עני ואביון אני) אני מוכנע כעני ואביון ואהה לעקב עניים שמעם (כי פסיד אני) שאני שונע גרום ורפתי וחני סוסק (הושע כו) אהה אלהי הושע עבדך הכוונת חליך. (חני ה' כי כל היום) נחמה שכל ימי חיי אני קורא חליך לכן נהרתי שחכתי ונתנה חס. (שנה נפש עבדך) שהוא ביון בלחה (כי חליך ה' נפשי אשא) כי הנפש נסתה ב' אני עתיד להחזיר לך לכן שנה זה הנפש בלוק היומר טוב (כדיס לרהי אקראך) שנתוה אני (כי חענני) (אין כוונך בלחהים) בשרי ונעלה. (ואין) ונעשיהם (כוונעך) שהם אין יכולים לבחור יש חלון. (כל גוים כי ויכבדו לשמך) כי לעתיד יאמרו הכל (כי גדול אהם כו) יזרי ונורא' אף שאני יודע נעט דיעמי כי אהם אלהים מיט בקשתי ונלסניך (סורתי ה' ורכך) שפורני דרכך ורופקי לי חכמה. למען (החלק בחוסך) חליך בלחה כוונך. (יחד לבבי) עשט לי לב אחד (ליראה שמך) לבדך. ולא אירח ויכיל. ולא דול עלי) שנתחני נעט קדוש השוראלי. (ורללה נפשי) עיני (משחול חסתי) ואני כוונך לך הרעע על זה אך בקשתי אלהים ודים קמו עלי ועריצים (כי) הקליפות והילחיר שנקדלו דים ועריצים (כי חוקי) שמעתי אולי לחטוא (s. s.)

תפלה לאחד התפלה

בקשו נפשי ולא שמוה לנגדם: ואתה אדני אל-דחום ותנן ארץ אפים ורב-חסד ואמת: פנה אלי וחנני תנה-ענה לעבדה והושיעה לבך-אמתה: עשה עמי אות למודה ויראו שגאי ויבשו פיראתה יהיה עורמני ונחממני:

בית יעקב לבו ונלכה באור יהוה. כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו ואנחנו נלך בשם יהוה אלהינו לעולם ועד:

יהי יהוה אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעוכנו ואל ימשנו להטות לבבנו אליו ללכת בכל דרכיו ולשמר מצותיו וחקיו ומשפטיו אשר צוה את אבותינו ויהיו דברי אלה אשר התהננתי לפני יהוה קרובים אל יהוה אלהינו ונמס ולידה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר יום ביומו למען דעת כל עמי הארץ כי יהוה הוא האלהים אין עוד:

שיר המעלות לדוד לולי יהוה שהיה לנו יאמר נא ישראל: לולי יהוה שהיה לנו בקום עלינו אדם: אוי חיים בלעונו בחרות אפס בנו: אוי המים שאפנו נחלה עבר על נפשנו: אוי עבר על נפשנו המים הודונים: ברוך יהוה שלא נתנו טרף לשניהם: נפשנו צפיר נמלטה מפח וקשים הפח נשבר ואנחנו נמלטנו: עורנו בשם יהוה עושה שמים וארץ:

ואח"כ אומרים שיה של יום וכל קדם לכן היום יום אי בשמח או כי בשמח וכו' וקיים מ"ע זכור אם יום השמח מלריך להזכיר שמח בכל יום:

מזמורים של יום

כחצו חלונדי האר"י ז"ל שכל יום אחד התפלה יאמר אחד מהמזמורים הללו:

ליום ראשון

היום יום ראשון בשבת שבו היו הלויים אומרים בבית המקדש:

כד לךוד מזמור לוי הארץ ומלואה תבל וישבי בה: פירחוא על-ימים יקדה ועל-גדרות וכינגנה: מי יעלה בהר יי ומי יקום במקום קדשו: נקן כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי ולא נישבע למרמה: ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלתי ישעו: זה דור דרשיו מבקשי פניך ועלב סלה: שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבא מלך הקבוד: מי זה מלך הקבוד יי עוזו ונבור יי גבור מלחמה: שאו שערים ראשיכם וישאו פתחי עולם ויבא מלך הקבוד: מי הוא זה מלך הקבוד יי צבאות הוא מלך הקבוד סלה:

הושיענו יהוה אלהינו וקבצנו מן הגוים להודות לשם קדשך להשתבח בתהלתך: ברוך יהוה אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ויאמרו כל העם אמן הללויה: ברוך יהוה מציון שוכן ירושלים הללויה: ברוך יהוה אלהי ישראל עושה נפלאות לבדו וברוך שם כבודו לעולם ויטלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן:

כוונות פשוטות

הם הקמים עלי ונוקשים את נפשי (ולא שמוך לנגדם) ולא שמו יראתך נגד כהים נפשויהם. (ואתה כי פנה אלי וחנני) שהליבני המחויים שלא יוכלו לשחוח אחי לעבית: (מה עוך לעבדך) שהיה נגד חוסם. (עשה עמי אות) סיון ומושם לעונה. (ויראו) הקליפות והילחיר שאהם יסתרן עומד לניין דקי (ויבשו) (כי אפס כו) כי הלא מעיכם מורסני ונחממני לך שאלל אני גם עמס:



ליום שני

היום יום שני בשבת שבו היו הלויים אומרים בבית המקדש:

מה שיר מזמור לבני-קנח: גדול יי ומקלל מאד בעיר אלזינו הר קדשו: ופה נוף משוש כל הארץ הר ציון ירדתי צפון קרית מלך רב: אלהים בארמנותיה נודע למשגב: כי הגה המלכים נועדו עברו יחדו: המה ראו בן תמהו נקהלו נחשו: רעדה אחרתם שם חיל פיולדה: ברונן קרים תשפר אנזית תרשיש: באשר שמענו בן ראינו בעיר יי צבאות בעיר אלזינו אלהים יכוננה עד עולם סלה: דמינו אלהים חסדך בקרב היקלך: בשמך אלהים בן-תהלתך על-קציר ארץ צדק מלאה ימינה: ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה למען משפטך: סבו ציון ותקיינה ספרו מגדליה: שיתו לבכם לחילה פסגו ארמנותיה למען תספרו לדור אחרון: כי זה אלהים אלזינו עולם ועד הוא ינהגנו על-מות: הושיענו.

ליום שלישי

היום יום שלישי בשבת שבו היו הלויים אומרים בבית המקדש:

סב מזמור לאסף אלהים נצב בעדת-אל בקרב אלהים ישפט: עד-דמתי תשפט: עגל. ופני רשעים תשא-סלה: שפטו דל ונתום עני ורש הדיקון: פלמו-דל ואביון מיד רשעים הצילו: לא ידעו ולא יבינו בחשכה ותהלכו ימומו כל מוסדי ארץ: אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כלכם: אכן באדם תמותו וקאחד השרים תפלו: קושה אלהים שפטו הארץ כי אתה תנחל בקל דגוזים: הושיענו.

ליום רביעי

היום יום רביעי בשבת שבו היו הלויים אומרים בבית המקדש:

עד אל נקמות יי אל נקמות הופיע: הנשא שופט הארץ השב גמול על נאים: עד-דמתי רשעים ויי עד-דמתי רשעים יעלוזו: ופיעו ידברו עתק ותאמר: כל פועלי און: עמך יי ידבאו ונהלתך וענו: אלמנה וגר יהרגו ויתומים ירצהו: ויאמרו לא יראה-יה ולא יבין אלזינו יעקב: בינו בוערים בעם וכסילים מתי תשגילו: הנוטע און הלא ישמע אס-וצר עין הלא יביט: היוסר גוים הלא יכית המלמד אדם דעת: יי יודע מחשבות אדם כי המה הבל: אשרי הגבר אשר תספרנו זה ומתורתך תלמדנו: להשקיט לו מימי רע עד-יזכרה לרשע שחת: כי לא-ימוש יי עמו ונחלתו לא יעזב: כיעד-צדק ישוב משפט ואחריו כל ישרי לב: מי יקום לי עם-מרעים מי יתעב לי עם-פועלי און: לולי יי עזרתה לי במעט שגנה דומה נפשי: אס-אמרתי מטה רגלי חסדך יי יסעדני: קרב שרעפי בקרבי תנחומך ישעשעני נפשי: היתקרב בפסא הוות ויצר עמל עלי-חוק: גודו על-נפש צדיק ודם נקי ירשיעו: ויהי יי לי למשגב ואלהי לצור מחסי: וישב עליהם ואת אונם וברעתם יצמיתם. יצמיתם יי אלזינו: לכו נרננה ליי

(S. S.)

גרועה לצור ישענו: נקדמה פניו בתודה בזמירות גריע לו: כי אל גדול יי ואלף גדול על-כל-אלהים: הושיענו.

ליום חמישי

היום יום חמישי בשבת שבו היו הלויים אומרים בבית המקדש:

סא למנצח על הגמית לאסף: הרנינו לאלהים עזנו הריעו לאלהי יעקב: שארמרה ותגורתוה כנור נעים עם-נבל: תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו: כי חזק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב: עדות ביהוסף שמו בצאתו על-ארץ מצרים שפת לא-ידעתו אשמע: הסירותי מסבל שקמו בפיו מדוד תעבורנה: בצרה קראת ואחלצה אענה בסתר רעם אבקנה עלימי מריבה סלה: שמע עמי ואעידה בך ישראל אס-תשמע-לי: לא יהיה בך אל זר ולא תשתתנה לאל נקר: אנכי יי אלהיך המעלה מארץ מצרים הרחב פיה נאמלאהו: ולא-שמע עמי לקולי וישראל לא אבה לי: ואשלהו בשרירות לבם ילכו במזעצותיהם: לו עמי שומע לי וישראל בדרך יתלכו: כמעט איביהם אכניע ועל-צריהם אשיב ידי: משגאי יי יבחשו-לו ויהי עתם לעולם: ויאבילו מהלב חמה ומצור דבש אשביעך: הושיענו.

ליום ששי

היום יום ששי בשבת שבו היו הלויים אומרים בבית המקדש:

יי מלך תמצא קדם יהי כבוד צד 112:

ליום השבת

היום יום שבת קדש שבו היו הלויים אומרים בבית המקדש:

מזמור שיר ליום השבת וכו' לעיל צד 111:

מן לים חלול עד חקר ייכ כנוק ונעכז ככל יום אוננים זה [ונוכחינו לאמרו עד חקר חוס'ר]:

מ לדוד יי אזרי וישעני ממי אירא יי מעוז חיי ממי אפחד: בקרוב עלי מרעים לאכול את-בשרי צרי ואויבי לי המה קשלו ונפלו: אם תתנה עלי מהנה לא ירא לבי אם תקום עלי מלקמה בזאת אני בוטח: אחת שאלתי מאת יי אותה אבקש שבתו בבית יי בל-צמיתני לחוות בנעם יי ולבקר בהיכלו: כי יצפנני בספה ביום רעה וסתירני בסתר אהלו בצור ירוממני: ועתה ירום ראשי על אויבי מביבותי ואנבחה באהלו ובתי תרועה אשירה ואזמרה ליי: שמע יי קולי אקרא ותנני וענני: לה אמר לבי בקשו פני את-פניך יי אבקש: אל-תסתר פניך מפני אל תמ באף עבדך עזרתי היית אל תפשיני ואל תעזבני אלהי ישעי: כי אבי ואמי עזבוני ויי יאספני: הורני יי דרךך ונחני באורח מישור למען שוקרי: אל תתנני בגפוש צרי כי קמו בי עדי שקר ויפת חמם: לולא האמתו לראות במוי יי בארץ חיים: קנה אליי חוק ואמץ לכה וקנה אליי:

(S. S.)



בנימ האכל אומנים זה בנזקך ובעצב:

מט למנצח לבני קרח מזמור: שמעו זאת כל העמים האזינו כל יושבי חלד:  
 גם-גני אדם גם-גני-איש יחד עשיר ואביון: פי ידבר חכמות והגות לפי  
 תבונות: אמה למשל אזני אפתח בקנור חדתי: למה אירא בימי רע עון עקבי  
 יסבני: הבוטחים על-חילם וברוב עשרם יתהללו: אה לא פדה ופדה איש לא  
 ימן לאלהים קפרו: ונקר פדיון נפשים והרל לעולם: ויחי עוד לנצח לא יראה  
 השחת: פי יראה חכמים ימותו יחד פסול ובער יאבדו ועזבו לאחרי חילם:  
 קרפם בתימו לעולם משקנותם לדור דור קראו בשמותם על-אדמות: ואדם  
 ביקר כל ילון נמשל בבהמות נדמו: והדרקם פסל למו ואחריהם בפייה ירצו  
 סלה: בצאן לשאול שתי מות ירעם וירדו גם ישרים לבקר וצורם לבלות  
 שאול מזבוללו: אף אלהים יפדה נפשי מיד שאול פי יקחני סלה: אלתיקרא  
 פי ועשיר איש פי ירבה כבוד ביתו: פי לא במותו יקח הכל לא ירד אחריו  
 קבדו: פי נפשו בתיו יקרף ויודק פי תיטיב לך: תבא עד דור אבותיו עד-  
 נצח לא יראו אור: אדם ביקר ולא יבין נמשל בבהמות נדמו:

קוה אל יהוה חזק ויאמן לבך וקוה אל יהוה אין קדוש כיהוה כי אין בלתיך ואין צור  
 כאלהינו כי מי אלוה מבלעדי יהוה ומי צור זולתי אלהינו:

ס"ח עולם העשייה

אין באלהינו אין פאדוננו אין קמלפנו אין קמושיענו: מי באלהינו מי  
 באדוננו מי קמלפנו מי קמושיענו: נודה לאלהינו נודה לאדוננו נודה  
 למלפנו נודה למושיענו: ברוף אלהינו ברוף אדוננו ברוף מלפנו ברוף  
 מושיענו: אמה הוא אלהינו אמה הוא אדוננו אמה הוא מלפנו אמה הוא  
 מושיענו: אמה תושיענו: אמה תקים תרחם ציון פי עת להננה פי בא מועד:

גודל עונת אוננים טעום הקטרים אחר הפלה עתים כי פתח דף ורד ע"א כרע ח"ל  
 עוד אוננו בולע קריש דבר דלגתא ח"סו כקרבנא ופן וייער טעום הקטרים בחר הפלה לוד (ר"ל)  
 אחר הפלה י"ח בעיל מונחא וניכ"סא. עכ"ל: לכן האדם החסן חיים גלור לשוק לומר כאל קטורה. ודבר כונת  
 הלך הן סן הדברים. ודי כזה:

פטים הקמרת הצרי והצפרן והחלפנה והלבונה משקל שבעים שבעים  
 מנה. מור וקציעה שפלת נרד וקרפם משקל ששה עשר. ששה עשר כנה.  
 הקשט שנים עשר. וקלופה שלשה. וקנמון תשעה. ברית פרשינה תשעה  
 קבין. יין קפריסין סאין תלתא וקבין תלתא. ואם אין לו יין קפריסין מביא  
 חמר תורן עתיק. מלח סדומית רבע הקב. מעלה עשן כל שהווא. רבי נתן  
 הבבלי אומר אף כפת תורן כל שהווא. ואם נתן בה רבש פסלה ואם חסר  
 אחד מקל סממניה חוב מיתה: רבן שמעון בן גמליאל אומר הצרי אינו אלא  
 שרף הנזמף מעצי הקמף: ברית פרשינה למה היא באה כדי ליפות בה את  
 הצפורן כדי שתהא נאה. יין קפריסין למה הוא בא כדי לשרות בו את  
 הצפורן כדי שתהא עזה. והלא מי רגלים יסין לה. אלא שאין מקניסין מי  
 רגלים במקדש מפני הכבוד:

(8. 8.)

תניא רבי נתן אומר פשהווא שזקק אומר הרק היטב היטב הרק מפיני  
 שהקול יפה לבשמים פטמה להצאין פשרה לשליש ולרביע לא שמענו. אמר  
 רבי יהודה זה הקלל אם במדתה פשרה להצאין ואם חסר אהד מקל סממניה  
 חוב מיתה: תניא בר קפרא אומר אחת לששים או לשבעים שנה היתה באה  
 של שירים להצאין: ועוד תני בר קפרא אלו היה נתן בה קורטוב של רבש  
 אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה ולמה אין מערבין בה רבש מפני שהתורה  
 אמרה פי כל-שאור וכל-רבש לא-תקטירו מפני אשה ליהוה:

גם יהוה צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: יהוה צבאות אשרי  
 אדם בוטח בך: יהוה הושיעה המלך יעננו ביום קראנו: אמה סתר לי מצר  
 תצרני רני פלמ תסובבני סלה: וערבה ליהוה מנחת יהודה וירושלם פימי  
 עולם וקשנים קדמוניות:

תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח אני לו שהוא בן עולם הבא  
 שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות:  
 אמר דבי אלעזר אמר רבי הנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעלם שנאמר וכל  
 בנך למדתי יהוה רוב שלום בנך אל תקרי בנך אלא בוניד. שלום רב לאהבי תורתך  
 ואין למו משול. יהי שלום בחילך שלום בארמנותך. למען אחי ורעי אדברה נא שלום  
 בך. למען בית יהוה אלהינו אבקשה טוב לך. יהוה עו לעמו יתן יהוה יברך את עמו  
 בשלום: קדים דכנן:

יתגדל ויתקדש שמה רבא בעלמא דירבא ברעיתיה וימליך מלכותה ויצמח  
 פורקניה ויקרב משיחה בתיבון ויבומיבון ויבתי דכל-בית ישראל בעלמא ויבומן  
 קריב. ואמרו אמין: יהא שמה רבא מקדש לעלם ולעלמי עלמא. ויתברך  
 וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתהדר ויתעלה ויתהלל שמה דקודשא  
 ברין הוא לעלמא (כ"ט) ולעלמא מן כל-ברכתא וישתבחא תשפחתא ונתתא  
 דאמין בעלמא. ואמרו אמין:

על ישראל ועל רבנן. ועל תלמידהון ועל כל-תלמידי תלמידהון ועל כל  
 מן דעסקון באוריתא די בארתא דון ודי בכל-אתר ואתר יהא להון ולבון  
 שלמא רבא הנא והקדא ורחמין וסין אריבין ומזונא ריהא ופרקנא מן-קדמ  
 אביהון דשמא וצרא ואמרו אמין:

יהא שלמא רבא מן שמא ותים טובים עלינו ועל כל-ישראל ואמרו אמין:  
 עשה שלום במרומו הוא ברחמי יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל  
 ואמרו אמין:

דרך החיים

ג"ש

איתא בכתבים עלינו הוא סבה גדול ללא קו ורואי  
 לא ידעו אחר כל הפלה עני הפלות ולא כמו חוסן  
 שנוהגים שכל לחוננו חלף בשחרים לזה: ח"ל עשיה  
 כיון שנה זה חינו כשאר כל השכחות והספלים וסני שנו  
 ככללים כל העקרים ויסודות ומדרגות מה שאין סנה יכול  
 לברר והכל להשגיח וקבלנו שיש לומר שנה זה באינם  
 ובידלה נרחה וזיעה כי כל לזה הענין מושיעם והקב"ה  
 עושה עס סתליח סני וכולם עונים ואומרים אשרי העם  
 שככה לו כיו: ח"ל קיהי ולריך לחוננו ונעונו. עלינו בני ונעונו: ויש מדקקים שאומרים בין ביום ובין בלילה  
 ז"ס כישר ז"ס לזופר פסס ישר ופסס לזופר עייש: ויחטע הקן שנה זה כשכבס יריחו וחוננו ז"ס ישר והסוף. וכו'  
 כפיל שבעה חומות סניו ליריחו והוא נספול לכל דבר וענין פלרס ולוקס של סנה לומר אהו ישר והסוף. וריות כו  
 (8. 8.)



והוא יחיד ומיוחד ושהוצאתנו ממצרים... ואלה שמות המלאכים... ואלה שמות המלאכים...

עלינו לשבח לארון הפל לתת גרפה ליוצר בראשית... שפא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות האדמה.

ואנחנו כורעים ומשתחיים ומודים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא... ומושב יקרו בשמים וממעל ושכינת עזו בגבהי מרומים.

על פי זוהר הקדוש כתיב להיות ועל כן צונו וכן הוא נסארינו:

על-כן ונקוה לך יי אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך להעביר גפולים מן-הארץ והאלילים פרות יברתון.

כוונות פשוטות

עלינו מוטל ומונה לשבח כח וגם עלינו מוטל לשבח גדולה לומר בראשית על שלש עשנו כח שיש עליהם שרים ממונים ומשפטים ומה כל אונם עובדי כוים ומה אומה סיבה ולא באלה חלק ועקב כי יולד הכל הוליד את ישראל עם סגולתו ומתה רשותו והכניס תמה רשותו יתברך. (הולע"י): (שהוא נועה שמים) ולא שמים ואין בלבד אלא שברא עולמות לאין סכלים. (אין עת) אינו באומה שלימה שחך רק הוא יתברך אלהינו ויורים) יעשה השתחוה גדולה. וכשיע על שמה לכל בני מכל העמים (ועל כן נקוה לך ה' אלהינו) עיב לנו מקיים (לראות ומהם בתפארת עזך) לראות בתפארת מרוב הדרוה על גבי עזו ויורדי יעשה יצר בה להכריח יתברך. (שהוא נועה שמים) ירם ג"י יצר פעמים (אדני"י) שהם עשר פסיות העולמות וכל פסיה נקראת אר"י וכו' ככללם בו: ומבואר בכתבים שהאר"י חזרו ונאור לבין כוונות היר"ה (יקר) (s. s.)

יקראו בשמך. להפנות אליך בדרשעי ארץ. יבירו וידעו בלי-יושבי תבל. בירך הברע בל-ברך השבע בל-לשון. לפניך יי אלהינו יכרעו ויפלו. ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כלם את-עול מלכותך. ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד. פי המלכות שלך היא. ולעולמי עד תמלוך בכבוד: בפתוב בתורתך יי מלך לעולם ועד: ונאמר יהיה יי למלך על-כל-הארץ. ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: (ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד): ק"י.

כתוב בפי זכרון ליון שאמר עלינו יאמר אלו פסוקים הם סגולה נפלאה להליל אהו וכוונה גזירות. ואם אינו יכול להאמין ח"כ. אחר עלינו משום אונות ק"י או שיר יהודי יאמרו אופן קורם ללמו מכה"כ כי סודם של אלו פסוקים רב ורם:

אל תירא מפחד פתאם ומשאת רשעים פי תבא: עצנו עצה ותפארה דברך דבר ולא יקום פי עמנו אל: ועד זקנה אנו הוא ועד שיבה אנו אסכול אנו עשיתי ואנו אשא ואנו אסכול ואמלט:

אמר כל הפלס נג' הפלות טוב לומר שני נזמורים אלו (נזמור לדוד ה' רועי) (ונזמור) סענורס שהוא (אלהים ימנו) וסודם רב ורם. הנשורכ דינה וזמנות אדם לנורעה נהמה:

כג מזמור לדוד יהוה רועי לא אחקר: בנאות דשא ירביצני עלמי מנוחות ונהלני: נפשי ושובב ונחני במעגלי צדק למען שמו: גם פיראלך בגיא צלמות לא-אירא רע פיראתה עמדי שבטך ומשענתך המה ונתמוני: תערוך לפני ושלחן נגד צורתי דשנת בשמן ראשי פוסי רונה: אך טוב וחסד ירדפוני כל-ימי חיי ושבתה בבית-יהוה לאורך ימים:

כוונות פשוטות

דיום יה קדוש רם ושא: (והיה ה' כח ושמנו בהוי"ק ומני השכינה (לחקן עולם כח) כיון שפסוקים אחד) מתחיל בו וקיים בדי יעשירא עשרה ויכוין לומר העושה פן הארץ תמור השכינה בכל העולם. ואז יהיה העולם ממוקן. (וכל בני כשר כח: יכירו וידעו כח) ואז יתקד שונך הגדול לעיני כל חיי בכל העולם כי כל העמים ומקטנם ועד גדולם ידעו האמת שהי הוא אלהים. אין עוד מלבדו. ויבוס יכרעו ויפלו לפניו ויתנו כבוד לשונך הגדול ואז יתברך ויתקדש שונך בכל העולמות. ונעה הוא נדמה בעיני העובדי כוים כאלו העולמות אינו שכל. אכל כשמשפוך עליהם עונות אז ידעו (כי העולמות שכל היא כח): (ה' רועי) על כי ה' נרעה ארזי אי"כ בודאי (לא אחקר) כי הכל בירו: (בנאות דשא ירביצני) הוועה הרחמני המרביץ עדרו בתקום דשא: (על ניי ונוחות) נויס הנחיים כי נויס הנחיים העם ללולים משליכ הרמפים: (ינהלני) יתב ארזי: (נפשי ושובב) כנו הוועה הטוב שלא מייגע הללך וינהלם בנחה כן נוחה עמי בהשקט ובנחה. (נחמי בנענבלי ליק) ינה ארזי בארזי ישר. (למען שנו) להריע רב השבחהו על ירדיו ואף שאיני כראי לכך (נביא ללמות) לילו של שום בתקום סכנה (לא אירא רע) עוקרה רעה: (שבעך) ניה שאתה מכה ארזי בשבע של יסורין (ומשענתך) ניה שחמור ותקטוף ארזי (המה יחמוני) כי כוס ארזים שלא עזבתי. ועי"ז אכנה שעוד הערוך לפני שונתך) כנענבים להשענב כוס (נגד נורתי) הויה יראו בכנורו ויקב עננים לקנאחי (דשנה) שונת (בשנך ראשי) מרוב הענב כי לא אחקר דברי. (כסוי רויס) הכוס שלי יתא שכנה לעולם. והויו שביעים כל השושים בה וארזי בענב שלא כנחו עוד ארזי רעם (אך טוב וחסד ירדפוני) בלא עמי (כל ימי חיי) ונאור הטוב והחסד שאני מקום שירדפוני הוא (ושנתי בבית ה' לאורך ימים) שיאריך ימי חיי לעבודתו כי זהו החסד האמיתי: (s. s.)







- ג אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו אינו גוף. ולא ישיגוהו משיגי הגוף. ואין לו שום דמיון כלל.
- ד אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא ראשון והוא אחרון.
- ה אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו לו לבדו ראוי להתפלל ואין ראוי להתפלל לו ולתו.
- ו אני מאמין באמונה שלמה שכל דברי גביאים אמת.
- ז אני מאמין באמונה שלמה שגבוותא משה רבינו עליו השלום היתה אמתית ושהוא הוה אב לגביאים לקודמים לפניו ולגביאים אחריו.
- ח אני מאמין באמונה שלמה שכל התורה המצויה עמה בידנו היא הנתונה למשה רבינו עליו השלום.
- ט אני מאמין באמונה שלמה שזאת התורה לא תהא מחלפת ולא תהא תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו.
- י אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו יודע כל מעשה בני אדם וכל מה שבוטחם שגאמר היוצר וחד לבם המבין אל-כל-מעשיהם.
- יא אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו גומל טוב לשומרי מצותיו ומעניש לעוברי מצותיו.
- יב אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח ואף על פי שיתמהמה עם בליזה אסכהדלו בקליוס שיבא.
- יג אני מאמין באמונה שלמה שיהיה תחית המתים בעת שתעלה רצון מאת הבורא יתברך שמו ויתעלה זכרו לעד ולנצח נצחים: לישועתך קיימי יי קיימי יי לישועתך: יי לישועתך קיימי: לפורקנה סקרית יי סקרית יי לפורקנה: יי לפורקנה סקרית:

פרשת הוראה

לימא כספרי ירמיה עליך לומר פרשם היראה ופרשם הספונס ומדי לכות הרעים הלגוס סה:

ועתה ישראל מה יהנה אלהיך שאל מעמך כי אם ליראה את יהוה אלהיך ללכת בקל דרכיו ולאחבה אותו ולעבד את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך: לשמר את מצות יהוה ואת חקותיו אשר אנכי מצוה היום לטוב לך: הן ליהנה אלהיך השמים ושמי השמים הארץ וכל אשר בה: רק באבתיה חשק יהוה לאחבה אותם ויבחר בך עם אחרים ככם מכל העמים כיום הוה: ומלתם את ערלת לבבכם וערפכם לא תקשו עזי: כי יהוה אלהיכם הוא אלהי האלהים ואני האלהים האל הגדול הגבור והנורא אשר לא יישא פנים

(s. s.)

ולא יקח שחד: עשה משפט יתום ואלמנה ואזהב גר לתת לו לחם ושמה: באהבתם את-הגר בגרים היותם בארץ מצרים: את יהוה אלהיך תירא אתו תעבד ובו תדבק ובשמו תשבוע: הוא תהלתך והוא אלהיך אשר עשה אתך את-הגדלות ואת-הנוראת האלה אשר ראו עיניך: בשבעים נפש ירדו אבתיה מצרומה ועמה שמה יהוה אלהיך ככוכבי השמים לרב: ואהבת את יהוה אלהיך ושמת משמרתו וחוקתיו ומשפטיו ומצותיו כל-הימים: וידעתם היום כי לא את-בניכם אשר לא ידעו ואשר לא ראו את-מוסר יהוה אלהיכם את-גדלו את-ידו החזקה וירעו הנטייה: ואת-אתתיו ואת-מעשיו אשר עשה בתוך מצרים לפרעה מלך-מצרים ולכל-ארצו: ואשר עשה לחיל מצרים לסוסיו ולרכבו אשר הוצי את-מי ים-סוף על-פניהם ברדפם אחרים ויאבדם והוה עד היום הוה: ואשר עשה לבם במדבר עד-באכם עד-המקום הוה: ואשר עשה לדתן ולאבירם בני אליאב בן ראובן אשר פצתה הארץ את-פיה ותבלעם ואת-בתיהם ואת-אחיהם ואת כל-תיקום אשר בגולהם בקרב פליישראל: כי עיניכם הראת את כל-מעשה יהוה הגדול אשר עשה: ושמתם את-כל-המצוה אשר אנכי מצוה היום למען תחזקו ובאתם וירשתם את-הארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה: ולמען תאריכו ימים על-הארמה אשר נשבע יהוה לאבתים לתת להם ולירעם ארץ זבת חלב ודבש: וספר יד יספר סה

יהו רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שתטע יראתך ואהבתך בלבי ובלב כל ישראל עמך ליראה את שמך הגדול והנורא בכל לבבנו ובכל נפשנו יראת הרוטמות של אין סוף ברוך ויתעלה שמך כי גדול אתה ונורא שמך אמן סלה:

פרשת התשובה

יהוה כי יבאו עליך כל-הדברים האלה הברכה והקללה אשר נתתי לפניך ונחשבת אל-לבבך בכל-הגוים אשר הדייתך יהוה אלהיך שמה: ושבת עד-יהוה אלהיך ושמת בקלו ככל אשר-אנכי מצוה היום אתה ובניך בכל-לבבך ובכל-נפשך: ושב יהוה אלהיך את-שביתך ורחמך ושב וקבצך מכל-העמים אשר הפיצה יהוה אלהיך שמה: אם-יהיה נדחה בקצה השמים משם יקבצך והנה אלהיך ומשם יקחה: והביאך והנה אלהיך אל-הארץ אשר-ירשו אבתיה וירשתה והימכה והרבה מאבתיה: ומל יהוה אלהיך את-לבבך ואת-לבב ורעה לאחבה את-יהוה אלהיך בכל-לבבך ובכל-נפשך למען חייה: ונתן יהוה אלהיך את כל-האלות האלה על-איביך ועל-שנאיך אשר רדפוך: ואתה תשוב ושמת בקול יהוה ועשית את-כל-מצותיו אשר אנכי מצוה היום: והותירך יהוה אלהיך בכל מעשה ידך בפרי בטןך ובפרי בהמתך ובפרי אדמתך לטובה כי ישוב יהוה לשוב עליך לטוב כאשר-שש על-אבתיה: כי תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר מצותיו וחוקתיו הפתובה בספר התורה הנה כי תשוב אליהוה אלהיך בכל-לבבך ובכל-נפשך: וספר יד יספר סה

יהו רצון מלפניך יהוה אלהי אבותי שתחזור התירה מתחת כסא כבודך להחזיר בתשובה שלימה כל פושעי עמך בית ישראל ובכללם תחזירני בתשובה שלימה לפניך כי ימנך פשוטה לקבל שבים ורוצה אתה בתשובה אמן סלה:

(s. s.)











וכוונת זו קבלה יתנו כמתכונתו בכל ענין שיש בו למוד משניות ומוקדים ולא ילמד חסד וחסד  
 ויחיד הינה או חסד יתנו כמתכונתו כי כהמות הפללה כמורהו הקדושה:  
 כוונת לימוד קבלה ומדרכים הריני רוצה ללמוד מ' קבלה (מדרש) זה כדי להשיג קצת  
 גדולתו ורוממותו של יוצרי ובוראי ב"ה וב"ש ולהשיג גודל מעלת תורתו הקדושה בכדי  
 לקשר נפשי אל שרשה ולעשות בזה תקונים גדולים בעולמות עליונים ולתת בזה נחת  
 דוח לבוראי:  
 כוונת לימוד ספרי יראים הריני רוצה ללמוד ספרי מוסר ותוכחה כדי שייכנס בלבי  
 יראת הבורא ב"ה ושללא אטה מעבודתו ומקיום מצותיו הקדושים ימין ושמאל וכוונתי בזה  
 לקשר נפשי אל שרשה ולעשות תקונים בעולמות עליונים ועיקר כוונתי לעשות נחת  
 דוח לבוראי ב"ה וב"ש לשם יהוד קב"ה ושכינתיה: וישי עטס כו'.

וכתב הית'ם עמיה של ילמוד מ' הוזהר וספרי הנקובי בחי' לילה ראשונה רק ביום או בלילה אחר חלום.  
 ובליב שנת קודם חן לרד להזהר בזה:

**עוד חזרה ללימוד (6)** יזהר מאלו להוליא הסיבות. מפיו בדחילו ורחמינו כי בלא זה עושנו גדול כמבואר במקוים  
 סקן ע' ד' קב"ב ע"כ ומאלו די משמעת קב"י בין באורייתא בין בללוחא בלא דמילוי מיד וישמע ה' ויחר אפי  
 פי ע"ש: (ב) טעמה נעשים חסד מלוא וכן בלימוד והים חן שמה דוקא עיין בזה"ק מ' פקדי ע"ש: (ג) מאלו  
 לרד לומר שלל להפסיק ללמוד דברים בעלים ח"ו כמבואר בזה"ק מ' שלל ד' קב"ב מאלו דוקא עיין דאורייתא  
 על מלין בעלין ימפקין חיובי מהאי עמלא דהיו קיימא בההוא עמלא גם במתא הקדושה מכוון שחיליין אותו  
 בחי' רחמיים ר"ל ע"כ לרד לומר בזה: (ד) יזהר שלל וילא ח"ו קודם הלמוד או קודם התפלה מלא בישא ועיין  
 בזה"ק פת' סקורי ר"ל ע"כ: (ה) יזהר מאלו להטעם קולו בלמודו כי זולם זה מה שמכר במתא עירובין  
 והובל עשירי רע"ו כ' הוטעם קולו בלמודו ומקיים בידו כו' גם סנה שכרו ג"כ בעוה"ב עלום מאלו כמבואר  
 בזה"ק פרשם שניי ר"ל ע"כ ח"ל מאלו להשתדל באורייתא דייק בה והיה מלא דאורייתא אשמע בפומיה  
 ולא לחש לה בלחשו ח"ל חסד קב"י בה באורייתא הכי בעי' לארעא קב"י רחמי' בראש הוועים פקדי' לארעא  
 קבל ולא בלחשו טי' כו' יסוק מהאי עמלא הולך לרודי למישרים דלא יקטי ליימלא ולשמאלל ולא יתכח רעמי'  
 בידים צובג טעמי ימיס ח"ל בהיה עמלא טעויהי מרחטן אורייתא ע"כ"ל:

סדר ישיבה מהר"ם ולה"ה:

צריך לזהר מאלו בהליכה אל ישיבה ומועמי ומורי מהרי"ב ז"ל בשם הר"ב כי נדר כל פעם שאדם מללכת  
 בישיבה בעה"ז כך דוחין אותו ומשיגה של מעלה כמקשר הימים ויש רוח לזה בזה (שלל לך) ועומם  
 ביעוד המורה האריכו בזה תרומה ד' קב"ב וחייב ללמוד בכל יום תמיד משנה המורה קבלה: לרד לזהר מאלו  
 מן הגלות ופריע בעת הפלול כי חס הוא ער אכדון האכל וכזוהר אחרו שמכריחין בכל יום עלאין ומחלין אלימו  
 מן דהוא בק בולין דאורייתא. הרי"ב ז"ל היה הולך במדינות ללמוד כדי לכתב עליו עם הכתיבה הישנה בגלות.  
 לרד לזהר שיקרא בכל יום הלכה ויטוין לפלגל בה כדי להקיר כל הקוסיות ולא יהיה גונה לב ונכח להשיב  
 באחרי משיב דבר ביום ימוע ויפלטל בכה וכזוהר והיע משנה הקליטום ופריע על חמום בעריה וכן ענה הר"ב  
 ז"ל: לא יבית לומר על כל דבר שלל שמוע לא שמוע: יזהר מאלו שלל לכתוב בפלגל הישיבה או להקשיף ח"ו  
 כי המורה משהקם מונו ואפילו על תלמידי' שלל הכינו חן בטעמו. אם ידוע שאחר ומכריחו ח"ו יכאל כדבר  
 שללה לרד להודיע לו קודם הישיבה כדי שלל ימני' ועיין בזה"ק שלל לכתוב בפלגל הישיבה או להקשיף ח"ו  
 שום חס או ללעו: כי להחמוד טעם אהם ביום להיהר בתשובה ואם היה בלינה מה טוב: יגיד עליו לקודם  
 פעם ח' שבוע מענה חיוב: ראו וכך לקודם ביום בלינה ור"ה כי הם מוקיין המנה והשגה בלחם  
 שכן ראו לנהוג בעל השנה שהיה רגיל לקודם ר"ח ח' יקרא טעם ורבי המורה הוא עיקר המשיבה: עיקר עסק  
 המורה בשלש קבל ובהומו מלובך כמחוי עונום חן המשיבה מורה בו כי חן מקום ליש עליו וכל  
 עין ועין הוא קון מלאכו ליושב על הכסא לכן יתורה קודם ללמוד וכה יאמר

ליהרא שמייה דקב"ה בדחילו ורחימו בשם כל ישראל ולאקמא שכינתא מעפרא:

יזהר שאל יסכן באלו עולה וילמוד מ'ו מספר שאינו מונה. ויהי ספריו וסיר כל המכול מהם זה מלוא רבה וכן  
 לבניה מקבול וכחכ הרוכין ז"ל ד' המוחק בספרים חקין ולעיה רבין עליהם: היגע במלמודו בלעגה לא בשהיה  
 הוא שוכח ויוליא הירבים ממו כי מים הם למולאיהם ובפעם אם ביום לוס וילא חן מקול הקריאה נחש לו כמים  
 עון על דברים בעלים: מלוא פריה ורביה בהלמוד מורה שלל יהי' שכלו עקר שאינו מוליד ולרין לראות ללמוד  
 כל יום מידוע שלל ידע מקודם ואח"ל דלא מוקף יס' ומה טוב אם יתדמו הוא עלמו ומה מלי' עיניו באלו  
 מורה: אם שמוע רבי מורה מה שכבר ידעם שחוק עי' שיגמור דכורו כי אולי יחדם בה רכר וגם אהם מביטו  
 בזה שחתה מקשיב לקולו: לעולם לא שבות בדבר הנוגע ליהודי ח' ולא בשביל יראה שיקלנדל תמיד מלפוסים  
 אצבעותי' עמם על לוח לבך וכל מה שלמוד כל יום יחזיר ביום פ"ח כי הלמוד והוכח חיוב מיה' לרין שיעסקו  
 סקנה גדולה: השמום הכתובין בעליו הגין ע"כ ק"ב וכיולא אסור לאחרי' כי ג"כ היה אסור מוכח אבות והוא  
 בזה"ק ש"ס יפע' רוח ירוש' סקר שאל"כ על אחר מהם לרין מיה'גלל: ילמוד בכל עריה מוכח אבות והוא  
 סקנה גדולה: השמום הכתובין בעליו הגין ע"כ ק"ב וכיולא אסור לאחרי' כי ג"כ היה אסור מוכח אבות והוא  
 ולקור למוחין. ויזהר בכבוד מ"ה שיהא הוא ונבריו ודיו קמים ובמקום כפי כלי עושה וכשהוא מעלול בגדי מלך  
 ש"ס ספרי קודם לא יעלולטל כאר כלים כי אם דרך ליעוה וכדור כמעלול בגדי מלך לפני מלך. ונהג כון  
 בלשק הספרים כמשיחה וסמיחה ובזעזע בעסקי כספרי מורה שם לבושי מלך: לרין שיעלם סרי"ג מלוא כמעשה  
 (S. S.)

צדור וכאחשבה והדבור הוא זאת המורה לעולם כאח"ל לכך לרין ללמוד קמר היד לסיגנים ששם ים בילוד  
 הרי"ב מלוא או קמין או קמ"ג: לעולם חרלה לעלמד להפוס כה העומרי ולתלמידי כה המודי: ונהגו בכל ח"ל  
 לקיום יעור ליל ו' ויום שלפניו והטעם כן ולמוד לילול מקרי: ימנע בעסק כי לא שריבה כמורה מהים וחם  
 חן לו נרקה כי חס ע"י מועד יעסק ביום ג' ויום ד' ומלוא וליך במללכתו וכזוהר שהוא לעבודת קונו כ'  
 חס ימי המועד: יזהר מאלו כמורה יום ג' וס' כי חס ימי השנה מושב בקוד והוא רחוק האלמד שבני ובמשי'ם  
 מה למועד כדור בכל מה דאשר ועל זה נאמר ק"ב להכנסו שמיקא וטוב להשי'ם: גם על כל דבר שלל מביטא  
 חכמה עליו כל מה שמוכל להרבות בכתיבה: יזהר מאלו שלל להפסיק בלימודו ובפרי חס כבר אמר ליהרא קב"ה  
 נעלם ופסקו בילוד: ויזהר שלל יהיה בעל מודרי מורה או מלוא דבעיין ריפתח מ'ו קמסין אעשה. יחזיק עאלו  
 ליעוד הפילוסופים מ'ו חומוי כי הוא אשירה ועליו נאמר כי סהם אל מות בימה כל בליה לא יסובין ופליגין  
 ליעוד טעוים: וכבר האריך בזה הרי"ב דלגל"ו ויזהר מודריים הקשים לשכחה כגון לא הרחוק רגליך זעג"ל ולא פתח  
 בגדיך מראשך וכו': טוב שחלמוד כתי"ב ש"ס בו הלמוד כדי שמוכל להביע בעם שחללה לשנים ומועיל להשגה:

אלו הן מ"ו דברים שהתורה נקנית בהם

(א) יהיה רבו ונודדי החכמים ועם מרתם הערים המובים: (ב) לעיין בספרים ראשונים כי האחרונים אינם רק  
 ילקוט ובכלל ר' ק': (ג) עיין בספרים שם ישי' הכתיבה המרחיבין הלב: (ד) יעיין בספרים שם ומוקדים  
 יפה שמהיבין הלב: (ה) שיהיה מוכיבה נקם פי ח"ל לקרות היעב מוכיבה דקה: (ו) מה שלמוד ילמודו ג"כ  
 לרעם היסודין: (ז) יעשה לו ליועם לקוויים ויה שקרא ונוד: (ח) יקרא תמיד בקובץ אחר ולא יהיה בזה  
 ללמוד בולוח זה הרב גורם לבקלות: (ט) ילמוד כפה וכל בחשאי: (י) ילמוד לזולתו כי עי"ו המבדריים  
 ונחמלכים הדברים: (יא) לא יהיה נהר בעק המורה: (יב) ייחד ויגביל ויקבע זמנים למורה: (יג) יענה עלמו  
 מכל המעשיות בעז עסקו כמורה ויחשוב כאלו הוא בביע ואליו בעולם הזה: (יד) יהיה שפלתו לה' מידו שיתן  
 לו חכמה וזכונה דעת. וקבולו גדולה להסדרות קודם הלימוד ויש בו סוד: (טו) על כל דבר שלל מביטה מרבה  
 בכתיבה. לא יזהר רגיל ולהעו אחר חכמה עונה רק בלש שאין לו רק פת בולח ויחל וילמוד. או לוי שחננה  
 עלמו ונחמה גלוה שאינו ידוע אומר מרשים חלוקים כי כל ר"ה חן כסם נפתל ועקס חן לשי הפשע לנאן  
 דייק ומהי ואשר לישב דברי ר"ל. לא ספקלל כפי חס שמדבר עמך כי הוא ומה ענוה ויראל וח"ל פני חס  
 הנגמנם בלשון כי חיל קווקא ואלו חיוותא ומנוגם ביופר: אסור לומר דבר שלל כאמר שם חס ח"ה חס  
 קרא נלמם בלשון גדול ומחוק ויהי חס לנהוג כבוד כפי' חס ולירא מהם שנאלר חס ב' סירא ויהוה כבוד  
 בהם. אסור לומר דבר קוד לוי שאינו הגון ובזות' השו עיין זה להולא ש"ו לנעלה ח"ו והאריכו מאלו נעשהו  
 בזה"ק לכן לרין לזהר מאלו. יזהר לנהוג כבוד בשמות הקדושים ובכתיבי הקודם ח"ו מלוא בעוקס המורה ויזהר  
 שלל למוחן שום סם כי עובר על לא העשון כן לה' חלויים: יחזיק מאלו מורה מלוא ודאנ' כי חן דבר מנוע  
 השב' כמות חן נעלב על עונותיו טוב מאלו גם על מיעוט ידיע' וגם זה יחזיק בעת הלימוד כי שמועת' בעי'ם  
 לזולת: לעולם יהיה על האמת ואפילו בדברי גדה שאין בה קיום מלוא כלל כי להאמין האמת יהיה: אל יבוס  
 לקבל האמת עמי שאחרי חס' מקיין טעקטיס וכן אמר דעיה מכל מלודי השכלתי וכן אמר מוגליות עונה  
 האמת בכל מקום שחללא חקיה: הידוע בחיבורי שהוא גדול מנוו חלילו דברי חס חייב לנהוג בו כבוד. אם  
 לרין להטיב כעם על המלמידים יראה לפניהם כאלו הוא כועס ובלאח לא יענום כלל כי הכעס גורם לחרם שלל  
 יהיה על האמת ולא יהיה כענו: ולא דבר כפי' וי' שגדול מנוע בחכמה או כעושים כי נענם על זה: אם ידוע  
 בחיבורי שלל יוכל להשיב על שאלותיו לא ישאל לו כדי לבישו לא וירא עובדו דהלי יקרא בשביל מהים מעי'ם  
 רבותיו בזה"ק מ' שלל ולא תגלה מעשך העובים כי אמרו ר"ל הנוגלה פעויהו נעם: כשיראה חיבור משבחו  
 וכן בו יאמר די לי אחי וחפ' י' בו יאמר כך: עיקר כוונה המורה להשיגה חרי' בעת שיבין לקרא נפשו ולהריבין'  
 אל שיהיה ע"י עסק המורה כדי להשלים חילין העליין ולהקטו כי זה הכלים כל האדם בעסקו במורה: אם יש  
 מ' יום בלי שיהיה בעילה ישי' בלי עסק לריוס'ק. לא יעבור בין ב' גוולים ויין ב' נשים ויין ב' לבנים וקסם  
 לשכחה: אם לומר וזוכה אל ימוע מפני זה ח"ו לקרות במורה כי הוא מעלמל דנוקבא ושם אפשר להיות שכהם  
 וא"כ מוכרח הוא להקין מלוא דנוקבא ולינו מפדי בזה כלל פי העוקס גורם וכו' שלל יסכה ויכול להקין חן  
 יקרא בכל יום שמו"ה חלק ח' ועוד מילמוד מ' רש"י כי האור ללמוד חינו משכח ובפרט שכתבו הפוסקים שחייב  
 אדם להשלים פרסויו עם הכבוד כפי' רש"י ז"ל: עוד לקרות מ' הרוכין ז"ל והרבי שיעה אותו מ' מאלו מאלו  
 ואמר שהוא ענוה מאלו: טוב שילמוד הלכה פסקה כדי שיהיה מורו אור לו להאיר מחשבותיו לידע האקור  
 והטוים: אח"ל כל יודד אגדה ופרי ענוותיין של ישראל לכן טוב ללמוד מועד אגדה בכל לילה אחר חכמה  
 ויר' ר' המורה רוחין באגדה. אם יש לו פנאי באשמורה יקרא בכל יום קריאה ח' מקשר ראשית המנה והוא  
 מכביע לב האדם ונודדי בו יראה לענוה ונעורר לב האדם לתשובה והמדי אחר לנהי'ק מיקרא קיורו חוכם  
 חזו' מ' שרלה ללמוד חכמה סקבלה חכמה האמת ינהג בחקיות אע"פ שכן המורה נומר בחכמה סקבלה לא  
 הלכות לפי שלל היה בזמנו קמר ר"ח חן חלדינא שכיבו לכרכב דכולל ביה והוא קמר ראשית המנה מנוו לא  
 חזו' מ' שרלה ללמוד חכמה סקבלה חכמה האמת ינהג בחקיות אע"פ שכן המורה נומר בחכמה סקבלה לא  
 יוליא כשפתיו מה שלל שמוע מארס ראו והגון למוקד עליו השגם החכמה לנעט כדבור ולהרבות בשמין' כל מש  
 דאפשר ונלם כעלם משתקא כפרין ווי' שרעמו משוכס ויאמר בלבו על אשר לא יבין ששקר הוא אסור לו משפלה  
 בלכות בחכמה על של קבלה מאל יקלן בעטעום אכל וי' שיהו חס וישר ויהלם החקרון בעצמו מלוא רבה היא  
 מועלת עליו לבעוק בה שאף אם יעם בה חן לו העט על זה ומורה' הוא לפק"ה וישי' ידעה ללמוד במקום  
 שהוא חפץ יזהר כי שמום כמבגלל להקין הלמוד שהוא שמושק סן מקרא חן שמוע או הלמוד או קבלה ולא להקין  
 ללוד אחר: אם חולה להיות שוקק בחכמה האמת ירעש עלמו ומדבר ויין כל ימות השבוע שלל ללוד חס  
 ח"ה: בשב"ו כי חקליטום ידעו אחריו להחטילו לפי שבהכמה זו כוונהו לנעטם בערס ח' בלחום שהיה השכינה וכל  
 י' יעשה למחוס מפני יראה העונם כי כדעיה החכמה יעשה מיראה ומומום ח' שאלו יראה מניעים: יזהר ככל  
 (S. S.)







ענינה אלא יעזוב שניהם צמיים (ס): (ט) אוחן  
 צלחת שעושין עם פלוניפין יכול לשאוב צידו  
 אחר המים עם הפלוניפין וידו השניה יניח  
 תחת המים היוקיים והפלוניפין סמוך לארץ  
 ואח"כ גם לידו השניה יעשה כך ומוציא עתה  
 לו נטילה אם המים שהפלוניפין נשאצין ע"י  
 כלי שלם הוי נטילה ואם לאו עתה לו נטילה  
 (כי לא ידעתי ונלכח הפלוניפין) משום נלוך  
 חיבור והוי כמו ונעייין עלמו אבל אין להניח  
 הידים גזוה מן הארץ דלא הוי כעובל צכיפן דלא  
 הוי נטילה (עייין פ"ג ב"ח): (י) השלג אם  
 ארבעים סאה נחומר על הארץ במקום אחד  
 נותר להטביל בו חת הידים אפי' לא ריסק את  
 השלג ונחל מקום כל טריף לרסק קלת השלג  
 במקום שחומר שם הידים כדי שיהיו נקיות  
 (ט"ז ס): (יא) כשמטביל ידיו אע"פ כן נצרך  
 נעטי"י ולא על נטילה ידים (ס):

דין איזה מים בשרים לנטילה ואיזה פסולים.  
 (א) מים שנשתנו ונראיהן זין נחמת דבר שנפל  
 לחובן זין נחמת ונקוון פסולין ואם חזרו  
 לצרייתן כשרין (ס"ק"ס): (ב) עשה צמיים ונלכח  
 פסולים לנטילה ידים נחמת שנעשו כשופכין  
 שעומדין לשפיכה (נ"א ס) ואלו ונלכח  
 טפסולין צמיים אם טרה בהן פחו אפילו אם  
 נחכוין לשרות בכלי אחר ונפלו לכלי זה (אבל  
 אם לא נחכוין לשרותו כלל ונפל בכלי של מים  
 לא חשיבו ונלכח) וכן אם ינין בהם יין פסולים  
 ואם הדיק בהם כלים פסולים ואם היו הכלים  
 טופים או חדשים לא נפסלו וכן אם הדיק בהם  
 ירקות פסולים ואם היו ונודחים לא נפסלו ואם  
 טרה בהן הירקות שלא יכושאו אף שהיו ונודחים  
 נפסלו המים וכן אם נחן בהם כלים שנחנקו  
 כדי שחלו ויקרי נעשה בהם ונלכח ופסולים  
 אבל אם נחן בהם דגים חיים שלא ימותו לא  
 מיקרי נעשה בהם ונלכח (ס צמ"ח): (ג) מים  
 שהנחתום ונטביל בהם גרוסקין או שהנחתום  
 נדיק בהם ידיו מהצק הדנוק בהם פסולים  
 (ט"ז א"ר דלא כנ"ח) אבל אם מטביל ידיו  
 ועם פני הגרוסקא או שחפן בהם צמחיו המים  
 שנשארו לא מיקרי נעשה בהם ונלכח וכשרים  
 אם לא נשתנו ונראיהן (ס): (ד) אם המים  
 צכלי טיב טהם שחמת ונחן לחובו צצר ועולין  
 המים עד שהנחתום וזוה יודע משקלו וכן מים  
 שנידיק בהם המדות שלא יסאר הריק. נדבר  
 המודד בהם פסולים דפסו נעשה בהן ונלכח  
 (ס צמ"ח): (ה) אם נתן למים דבר המריח  
 כדי שיריחו כשרים לנטי"י ונחכוין להצניקן (ס  
 צמ"ח): (ו) מים ששתו בהם נהמה או חרנגולים  
 או מיה כשרים לנטילה אבל אם טחה מהם  
 סוזר או כלל נחמסין ונעשו כשופכין ופסולין

(ז) מים שלפני הנפת אף שלא נשתנו  
 ונראיהן פסולין מפני שזודאי נעשה בהם ונלכח  
 היינו טבינה בהן הנרי (ס): (ח) מים  
 הפסולים שנחערצו צמיים כשרין צמילין צמיעוון  
 ומשליטין אפי' לרביעית אם לא נשתנו ונראיהן  
 (נ"א א"ר פ"ו): (ט) בגד שנפל למים ואח"כ  
 הולאו ונשם המים כשרים לנטי"י ונשום שלא  
 נחכוין לעשות בהם ונלכח ואם מנייה המים  
 מהגבד אוחן המים שנייה פסולים ואם מנייה  
 אוחן לתוך המים שנכלי דינו כמו מים פסולין  
 שנחערצו צמיים כשרים צמעי"י ח': (י) אין  
 הוולכח פוסלת אלא צמיים שאוצין זין טהם  
 צכלי זין טהם צק. קע אבל לא צמי נקוה ונעייין  
 צעודן ונחוכרין אבל פסול צמינו ונלכח נחמת  
 דבר אחר אין חילוק זין שאוצין למקום (ע"ז  
 ס): (יא) חנוי השור שאין היד קולרת בו  
 נותר ליעול בהם לידים (ס): (יב) מים  
 נלוחים או סרוחין או מרים שאין הכלב יכול  
 לשתות מהן פסולים: (יג) מי דגש שקורין מע"ד  
 או סכר נוטלין מהם לידים צמעת הדחק (משו'  
 דעיקרן מים ומה שנשתנו ונראיהן לא איכפת  
 לן נשום דאישתנו לנעוליות) (ס צמ"ח):  
 (יד) לבחילה לריך לזיהר ליעול כל היד עד  
 הקנה של זרוע ויחנה ונחמילה שלא יהיה עליו  
 כנדר נשום שלפנעיים לא יהיה לו כ"כ מים  
 (נ"א צמ"ח ק"ח): (טו) לריך לזיהר ליעול  
 מים צמפע ועכ"פ לא יפחות ונרביעית ויחזר  
 שלא יגע ציד שלא נעל אוחה עדיין ציד שנעל  
 אוחה וכן כשמשפסף היד צמרתה יחזר שלא  
 יגע במקום שלא הלכו המים כדי שלא יענאו זו  
 את זו ואם נגע לריך ליעול שנית אבל ח"ל ננגז  
 אוחה קודם נטילה שנית אבל אם נגע בו אחר  
 שלא נעל ידיו לריך לנגז וליעול פעם שנית  
 (ע"י פ"ו):

דיני חציצה בנטילה.

(א) לריך לזיהר ונחמילה צמטילה כגון לזאה  
 שחמת היפורין שלא כנגד הצצר כגון  
 שהיפורין גדול ועולה עד לנעלה ונצטר האצבע  
 ולזאה טם דמחום וצלק וטיב שחמת היפורין  
 אפי' כנגד הצצר אם מקפיד עליו חוץ ואם  
 אינו מקפיד עליו אינו חוץ ודוקא צצק וטיב  
 שכנגד הצצר אבל לא כנגד הצצר אף שהוא אינו  
 מקפיד כיון דרוב צמי אדם מקפידין חוץ (נ"א  
 צמ"ח ק"ח) ובצמט ג"כ נותר לגר הטעיט  
 היפורין (א"ר ס): (ב) כל דבר שאינו מקפיד  
 שחמת היפורין צמפרטו רק שלא יגרוד את  
 עליו אינו חוץ היה דרבו של זה להקפיד וס'  
 אין דרכו למי שדרכו להקפיד חוץ ולמי שאין  
 דרכו להקפיד אינו חוץ כיצד היה לצע וידוי  
 לצושת אין הצצע חוץ על ידיו אף ע"פ טיב

לו מנשות הצצע על ידיו וכן אם הוא טבח ויש  
 דם על ידיו אינו חוץ וכן אם היה מוכר שומן  
 ויש שומן על ידיו אינו חוץ אבל אחר שהיה  
 מנשות דברים אלו על ידיו חוץ ואם היה טבח  
 ומוכר שומן והיה דם ושומן ע"י ונצעי"י לן צמרת  
 סוף פ"י י"א דרובים ולא איפסטה ונצעי"י אזלינן  
 לקולא ואינו חוץ. הדיו היצט חוץ והלח אינו  
 חוץ. גילדי מכה ע"י אם אינו מקפיד עליו או  
 שזאטער צמטילתו אינו חוץ (ס צמ"ח):  
 (ג) כל הדברים שאינן מקפידין עליהם אם הם  
 רוב היד ונכוסה מהם חוץ ורוב היד היינו רוב  
 שיפור מהיד שצריך נטילה (ס) ולכן אף מי  
 טרהג ליעול ידיו עד הקנה של זרוע וי"מ אם  
 נכוסה עד רוב קשור אלצעותיו לכף צדנרים  
 שאין מקפידין ג"כ חוץ דהלכה כדעיה זו שא"ל  
 רק עד מקום חיבור האצבעות לכף היד: (ד) אם  
 יש לו מוחסם ציד ונחמן עליו רטי"י חוץ ולריך  
 להסירה אבל אם יש לו מכה על היד והיא  
 להסיר הרטייה אז ח"ל להסיר כלל ונקום הרטייה  
 (ס): (ה) צמעת שעל ידו לריך להסיר צמעת  
 נטילה ודוקא אשה שדרכה להקפיד להסיר  
 הטצעת צמעת ונלכח אבל איש שאין דרכו  
 להקפיד להסירו צמעת ונלכח ח"ל להסיר אוחה  
 צמעת נטילה רק אם יש בו אצן טהם איש דרכו  
 להקפיד ולכן אוחן טבע' שקורין קר"ח פיעגרי"ל  
 ח"ל להסיר צמעת נטילה (ס):

דין הפסק בין בציעה לנטילה.

(א) עוב לזיהר שלא להפסיק זין נטילה להונוציא  
 אפי' צמחיקה יותר ונשיעור הילוך כ"כ אמה  
 וכ"ש טעוב לזיהר שלא להפסיק צדיצור ולכן  
 אוחן האוונרי נזמור ה' רועי כו' קוד' הסעוד'  
 יש לאמרו קודם הנטילה ואם טכח לווד קודם  
 נטילה יכול לאומרו זין נטילה להונוציא אבל  
 לעשות איזה דבר שחללה הצריכה גדול צעשייתו  
 זין נטילה להונוציא איסור הוא ונשום היסח  
 הדעת ומיוז לזיהר זה (ס"ק ק"ו): (ב) צולע  
 צפת צמקום שחלפה היטיב היינו צד שכנגד לז'  
 הנחנקע כי צזה הלד החמיל לאפות ונחקה  
 העיסה עד שנחנקע לז' שכנגדו ונחמיל לצלוע  
 מלד הפת כדי שיחחוק נעט מלד העליון ומלד  
 התחתון צפעס אמת ויחחוק קצבי הפת ויניח  
 פרוסת המונוציא ונחוכרת צאנלע וזריכה להיות  
 נחוכרת כ"כ טהם יאחור צפיוקה יעלה שאר  
 הסכר עונו וצרך המונוציא ואחר סקיים הצרכה  
 מפרידה כדי שחללה הצריכה צעוד הפת שלם  
 (ס"ק ק"ו): (ג) צפרוסה יר"ל לצלוע ונקום  
 שפנסק וח"ל לצלוע צמקום השלם רק שצריך  
 לחחוק מלד העליון והתחתון (פ"ו ס):  
 (ד) צמנת לא יחחוק הכפר עד אחר הצרכה  
 כדי שיהיו הככרות שלימות צידו ויחן שמי ידיו

עליהן צמעת צרכה המונוציא יתפוס הלחם צידו  
 דצעינן שחמא הצרכה סמוך לעשייתן ויחן שמי  
 ידיו עליהם צמעת צרכה טיב צתן עשרה אלצעות  
 כנגד עשרה מלות החלוין צפת ואם היה לצות  
 בית יד על ידו לריך להסירה צמעת שאוחה הפת  
 לצרך עניו המונוציא (ס): (ה) לא יצנע עד  
 שיציאו לפניו מלח ואם המסובין רבים לריך  
 להמתין עד שיציאו לפני כ"א ואחד ואם אורכל  
 פת נקי' או שהוא נחוצל בחצלין כמו שאנו עושין  
 ח"ל להמתין ומי"מ אם רוצה להמתין הרשות צידו  
 ונזורה להציא על כל שלחן מלח קודם שיצנע  
 אף שהפת מלוח צמלח נעטי טהשלחן כנחמת  
 והאכילה כקצין ונחמו על כל קצנך תקריב  
 מלח והוא נגין מן הפורעניות והמקוצלים כחצר  
 שמי"י לצבל פרוסת המונוציא צמלח (ס):  
 (ו) יאכל מיד אחר הצרכה ולא ישיח זין צרכה  
 לאכילה ואם טח לריך לחזור ולצרך ח"ל היחם  
 השיחה וענין דברים שהן לורך סעודה כגון  
 צדיך וקודם שאכל אומר הציאו מלח אף לדין  
 שאין חיוב גדול כ"כ צמלח דהפת שנגז עם  
 המלח מי"מ כיון צמלוח הוא לא הוי הפסק וח"ל  
 לצרך שנית וכן אם אומר חנו מאכל צמלוח  
 דאסור לטעום קודם שיתן לצמלוחו והוי מלכרי  
 הסעודה ולא הוי הפסק וח"ל לצרך שנית ומי"מ  
 לכחמילה לא יפסיק כלל אבל אם אומר חנו  
 לשתות לכהמה הוי הפסק ונשום לשתות אדם  
 קודם (ס צמ"ח): (ז) טכח ואכל ולא ציך  
 המונוציא אם נזכר בתוך הסעודה או אפי' אחר  
 שגמר סעודתו רק שלא ציך עדיין ציהמו ונצרך  
 המונוציא ואוכל פת (ס צמ"ח): (ח) אם הוא  
 נכוסף אם ציך צרכה המונוציא אם לאו אינו  
 חוזר ועצרך (ס): (ט) אם צמקום צרכה  
 המונוציא ציך שהכל נהיה צדצרו או שאמר צריך  
 רחמנא מלכח מרי' דהאי פיתח ילא (ס):  
 (י) מי שאינו אורכל יכול לצרך לקעניס צרכה  
 המונוציא והקעניס יאכלו כדי למכסס צמלוח (ס)  
 והיה כל צרכה הנחנין (ס):

קצת דינים ודברי מוסר הנוהגים בסעודה.

(א) היו מסובין צעעודה ויאל אחד מהם להטיב  
 מים נוטל ידו אחת ששפסץ בה הנילוות  
 שנחמו על רגליו וכשנוטל אינו נוטל אלא צפני  
 כולם שלא ישתדוהו שלא נעל ודוקא שאין רוצה  
 לאכול עוד רק שמוסבין עדיין לשמות אבל אם  
 רוצה לאכול עדיין נוטל צחון דמיעד ידוע דאינא  
 דעתו ואינו אורכל צלא נטילה ואם לא שפסץ כלל  
 ג"כ יש ליעול ידיו לשתות כדי שלא ישתדור  
 שטיפסץ ואינו נוטל ידיו ואם יושב לצדו והלך  
 להטייל מים צמלע הסעודה ולא שיפסץ ח"ל  
 ליעול כלל אפי' לאכילה אבל אם עשה כרבי



אף אם לא קינח ודאי לריך ליעול ידיו (סי'  
 ק"ע): (ב) אם ילא לזכר עם חניו והפליג  
 ורולה לשחוח נועל ידו אחת ואם רולה לאכול  
 יעול שתי ידיו וליך ליעול בפני המסובין אפי'  
 לאכילה כדי שלא יחשדוהו שלא נטל ידיו  
 דבהפליג ליכא חנינות דעת וליך ליעול ידיו  
 נעוים היסקה הדעת ולענין זכרת ענט"י אם  
 לריך לזכר כשנוטל ידיו עיין לעיל דה' נט"י  
 ולענין זכרת המוליא אם לריך לזכר שניה  
 צההפסיק עיין לקמן זדן הפסק בסעודה (סס):  
 [אין עשימין בסעודה שמה יקדים קנה לוושט  
 ואפי' מי כהנעטעט בסעודה אסור לומר לו  
 אסותא: שנים מנעתינים זה לזה בקערה שכסאחד  
 מפלק ידו מן הקערה חניו ומפסיק מלאכול  
 ומנחין עליו. אבל אם הם שלשה אין השנים  
 פוסקים נעוים אחד: שנים שיושבים על השלחן  
 הגדול פושט ידו תחלה והשולח ידו בפני ניי  
 שהוא גדול מנונו הרי זה גרבין: המאכל או  
 הנושחה שהוא מחוק לחיך ותניב עליו זיותר  
 ינערך ידיו מנונו וינעטעט עמו מנונו. וזה תשובה  
 ונעולה והיא חנוורה מאד וקלה בכל עידן חמן  
 ונעולה עד ה' אלהים (ט"ה):]

איזה דברים נקראי הפסק בסעודה.

(א) אם אכל פה והלך למקום אחר באמנע  
 הסעודה כשחזר למקומו ורולה לאכול אפי'  
 לזכר המוליא כיון שפה לריך זכרה צנוקומו לא  
 שרוב עקירתו הפסק והיסקה הדעת ובכדולה  
 לאכול צנוקומו אחר כזית פה ג"כ אפי' לזכר  
 המוליא ויבדך ז"המז צנוקומו השני אבל אם לא  
 אכל צנוקומו השני רק פחות מוכיז פה אפילו  
 אכל הרבה פירות לריך לחזור למקומו הראשון  
 ולזכר סס ז"המז אבל לכחילה אסור לעקור  
 מנקומוו זלי יבדך תחילה ז"המז שמה ישכח  
 אח"כ לאכול עוד אם לא לזכר מזוה עוברת  
 כגון ללות הנח וכיוצא בה אכל לילך להחפיל  
 צ"הס אסור וזדענד כשהלך וחזר אפי' לזכר  
 המוליא ולענין נטילת ידיים עיין לעיל בהלכות  
 נטילת ידיים) ודוקא אם לא היסקה דעתו  
 אכל אם היסקה דעתו יתבאר לקמן (קע"ח  
 צ"י): (ב) אם היה דעתו צשעת זכרת המוליא  
 לילך באמנע סעודתו לבית חניו לאכול סס  
 נותר אח"כ אפי' לכתחילה לילך סס (סס):  
 (ג) ונשענת המינים יש בהם פלוגתא אם  
 לריכין זכרה אחריהן צנוקומו לכן לכתחילה יש  
 להחנייר לזכר צנוקומו וזדענד אם שניה מנקומו  
 ג"כ דינו שרוב לפת (סס ו"א) ואפי' לזכר שניה  
 דספק זכרות להקל: (ד) אם אכל פירות או  
 שמה מנשקים שא"ל זכרה צנוקומו ושניה מנקומו  
 הוי היסקה הדעת אפילו לא הלך רק לעשות  
 לרכיו לקטנים כשחזר לאכול או לשחות זין  
 צנוקומו הראשון זין צנוקומו האחר לריך לזכר  
 שניה זכרה ראשונה אם לא שהיה יושב עם  
 כוונת אנשים שאכלו עמו או שמו עמו והיסקה  
 מנקת חנינים סס ושניה מנקומו ואח"כ חזר  
 אללם לא הוי היסקה הדעת ואפי' לזכר אח"כ  
 זכרה ראשונה על מה שפירש לאכול ולשחות  
 (סס זמ"א ו"ר): (ה) אם היה זגן העוקק  
 מחילות וזיך על פירות אילן אחד אם היה  
 זדעתו צשעת זכרה לאכול ומכילן אם הלך אח"כ  
 לאכול מנאחרים אף שאין רואה מנקומו הראשון  
 אין לריך לזכר על האחרים כיון שהוא זגן אחד  
 אכל ונגן לכן לא נעתי דעתו אף כסמוכין (סס):  
 (ו) מחדר למדר תחת גג אחד דינו כמאילן

ין אם שבה והכנים אוכלין או משקין לפין בלא ברכה.

(א) אם שכה והכנים אוכלין לפיו זלל זכרה  
 אם הוא זכר שאינו מנאם אם יפליטנו  
 יפליט אותה ויבדך עליו ואם הוא זכר מנאם  
 מכלקו לזד אחד ונבדך (סי' קע"ז): (ב) שכה  
 דהכנים מנשקין לחוך פיו זלל זכרה אם אפי'  
 לאותן מנשקי דוקא כיון שיש לו עוד אותן  
 מנשקי לריך לפלוט אותן מנשקים שבתוך פיו  
 ושמה מנשקין אחרים ויבדך עליהם ואם אין לו  
 עוד מנאותן מנשקים זולע מנשקים שצפוי ואינו  
 מנבדך זכרה ראשונה רק זכרה אחרונה ומ"י  
 כשהמנשקים צפוי עדיין יתרה זכרה ראשונה  
 דהיכורו כדצור דיני צנוקומו הדמק (סס):

דין על איזה מין פה מצוה להקדימו לבצוע עליו.

(א) הוי לפניו שתי לחמיים ומנין אחד מנבדך על  
 היותר גדולה ואם האחד שלם והז' פרוסה  
 אף שהפרוסה יש לה מעלות יותר דהיינו שהיא  
 גדולה וזכרה והשלם קטן וקיצר ג"כ מנבדך על  
 השלם ואם שניהם שלימים או שניהם פרוסים  
 רק שהאחת נקי' והאחת פה קיצר מנבדך על  
 שפת שהוא נקי' ואם שניהן נקיות רק שאחת  
 לזכה זיותר מנבדך על הלזכה זיותר אף שהז'  
 גדולה יותר (א"י סי' קס"ח): (ב) פה חייטין  
 ופת מעורין מנבדך על של חייטין ואם היה של  
 חייטין פרוסה ושל מעוריים שלימה מניח הפרוסה

לאילן זגן אחד (פ"ע): (ז) מאילן לאילן  
 העומדים זיכר ולא זגן העוקק מנחיות לא  
 גוהני דעתו ואפי' רואה מנקומו והוי כנגן לכן  
 (ט"ז) וזאילן אחד שאוכל בזמנה של אילן ואח"כ  
 אוכל במערב של אילן אם רואה מנקומו הראשון  
 אפי' לזכר שני' אף שלא היה זדעתו צשעת  
 זכרה (פ"א סס): (ח) שניה ארעי באמנע  
 סעודה אפי' זדצדים שא"ל זכרה צנוקומו הוי  
 היסקה הדעת ואם רולה לאכול אחר כך עוד פה  
 יעול ידיו ולא יבדך (פ"ע סס):

דין איזה דברים הוי היסקה הדעת בסעודה.

(א) גנר סעודתו ואמר הז לן ונבדך ואחר כך  
 רולה לאכול עוד קודם זכרת המזון אסור  
 לו לאכול עוד מנחנת שיש מנחלות הפוסקים אי'  
 הוי היסקה הדעת וליך לזכר המוליא אם לאו  
 ולכן אין להכניס מנונו צמק זכרה אבל אם  
 רולה לשחות עוד מותר לו לשחות בזכרה דזוה  
 כ"ע מודים ולענין שתייה הוי הז לן ונבדך  
 היסקה הדעת ויבדך זכרה ראשונה על מה שרולה  
 לשחות (סי' קע"ט): (ב) אם נטל ידיו מים  
 אחרונים ואח"כ רולה להפסיק זדינור לכתחילה  
 יתנייר על מנונו שלא להסמיך שום דינור אחר  
 שנטל ידיו אבל אם לריך להפסיק זדנר נחמן או  
 זדינענד אם הפסיק יעול ידיו שנית כדי להיות  
 חייב לנטילת מים אחרונים זכרה וכ"ש שאסור  
 לאכול ולשחות לכתחילה כי תיבך לנט"י זכרה  
 (סס זפ"י): (ג) אם נטל הכוס לזכר אף שלא  
 נטל ידיו וגם לא אמר עדיין הז לן ונבדך אם  
 רולה אח"כ לאכול ולשחות יכול לאכול ולשחות  
 עוד רק שלריך לזכר זכרה ראשונה ומה שבי'  
 העי"א סס ס"ק ה' שדין זה דומה לנט"י כוונתו  
 לענין זכרה שלריך לזכר זכרה ראשונה אם  
 רולה לאכול אבל לענין אכילה ושתייה לא דיני  
 לנט"י דסס אסור לאכול ולשחות אף בזכרה  
 נעוים חייב לנט"י זכרה אבל כאן ל"ש האי'  
 טעונא ע"כ נותר לאכול ולשחות בזכרה כניל:  
 (ד) ניי סקומו על שלחן אחרים אפי' אמר הז  
 לן ונבדך לא הוי היסקה הדעת עד שיאמר  
 צ"הז דודאי דעתו של אורח אם ילנה עוד  
 צ"הז לאכול ולשחות שיאכל וישחה עמו ולכן  
 אם צשעת מחירתו גנר זללו צפירות אף שירלה  
 צ"הז לאכול ולשחות לא יאכל וישחה עמו  
 ונמלך אח"כ דינו כדלעיל צמקי' אי' ואם אמר  
 צ"הז הז לן ונבדך וסאורחים שתקו הוי כאלו  
 הם ג"כ אמרו הז לן ונבדך אם לא שאמרו  
 צפירות שמה רולים לאכול ולשחות עוד (סס):

קצת מנהגי סעודה ודין מים אחרונים.

(א) אין להסיר הנפה והלחם עד אחר ז"המז  
 כל מי שאינו משייר חשיפת פה על השלחן  
 אחר הכוס זינין שהוא שומאל כל אדם:

הלכות ברכת המזון

דיני כוס של ב"המו ושלא יהא פגום.

(א) מזוה מן המוצנח לזכר ז"המז על הכוס  
 ואפי' שהוא אורל ניחוד יש לזכר על הכוס  
 וכשהוא אורל זיחיד ויבדך על הכוס אין לאתח  
 הכוס זידו צשעת ז"המז רק מניחו לפניו על  
 השלחן וכיון מנהג זה ע"ד הקבלה (סי' קפ"ז):  
 (ב) כוס של ז"המז לריך לזכר על היין אם יש  
 לו ואם לאו מנבדך על השכר כיון שרוב שתיית  
 העמון הוא שכר הוי מותר מדינה ואם רוב  
 שתייתו הוא ניי דבש יותר טוב לזכר על ניי  
 דבש אבל אם אין שותין ניי דבש רק לפרקים  
 שכר עדיף (סס): (ג) לריך שלא יהא פגום  
 שאם שחה מנונו פגמו ואפי' שחה מן הכד או  
 מן הקניות פגמו ואפילו מים פגומים אסור  
 למנווג בהם כוס של זכרה (סס) ויכולין לתקן  
 כוס פגום ע"י שיוסימו מנעט יין או מים (סס):  
 (ד) אם החזיר כוס פגום של יין לחוך הקנקן  
 היין צנקקן כשר ובלזד שיהא היין יותר משהין  
 פגום (נ"א סס): (ה) כוס של זכרה טעון  
 הדחה ונפנים ושטיפה ונחמן ואם הוא נקי  
 שאין זו סיורי פת א"ל וה"ה אם מנקמו צמפת  
 דיו וליך למלאות אותו שיהיה מלא על כל  
 גדותיו אף שיטפון מנונו קלת אין זכך כלום  
 (סי' קפ"ג): (ו) כוס של זכרה לריך להיוט  
 שלם שלא יהא נסדק וכן אם יש בו חסרון כדי  
 חגירת לפורן פסול וכן אם נשבר זסים החתחתן  
 פסול (זא"י סס): (ז) מנקבל הכוס בשתי ידיו  
 וכשמתחיל לזכר נוטלו זינינו ולא יסייע זמנאל  
 אבל אם נותן השמאל תחת הימין לסייעה ואין  
 נוגע זכום מותר ונגזיה מנעל השלחן טפה ונתן  
 זו עיניו כדי שלא יסיח דעתו ואין לוקמין כוס  
 טפיו לר לזכר עליו ומנברו לאשמו שחשחה  
 מנונו ואפי' לא אכלה עניסס (סס): (ח) איטר  
 אחר הכוס זינין שהוא שומאל כל אדם:



(ט) אסור שישב שום הפסק בצרכה המזון (ס): (י) יהיה לסיים קלה קודם הונצך כדי שיבנה פניו אחר הונצך (ס): (יא) לריך לישב בשעה שהיא מנצך ואפי' אם היה הולך כשאכל לריך לישב לנצך כדי לכוין דעתו וגם לא יחא ומיבב ישובע על לוד כשהוא מנצך שהוא דרך גאון אלא יושב בלימה וזכרה אכל נדיענד אפי' צריך כשהוא מהלך ולא ואסור לנצך כשהוא עסוק במלאכתו (ס):

לקבוע ברכה במקום סעודה ועד כמה יכול לברך מי ששכח ולא בירך.

(א) מי שאכל צמקום אחד לריך לנצך קודם שיעקר וננקומו ואם ילא וננקומו אפילו צמוג ולא צריך ציהמו וזכר צמקום שהוא סם שלא צריך אם יש לו פת אפילו פתות מוכזות יאכל צמקום הו' וצריך ציהמו ואם לאו יחזור לנקומו שאכל וינצך סם ונדיענד אם צריך צמקום שזכר ילא אפי' עקר וננקומו צמוג וכן אם אלא לחזור לנקומו כגון שהולך עם שירא ואין בני השיירא רולין להמתין עליו עד שיחזור או שהרחיק וננקומו כ"כ שאם יחזור יתעכל המזון שצנעו כל אלו יצרך צמקום שזכר (סי קפ"ט): (ב) אכל ואינו יודע אם צריך ציהמו אם לאו אכל כדי שציעה שחייב ונדאורייתא ציהמו הו' ספק דאורייתא ומייב לנצך שנית ואפי' צרכה רביעית שהוא נדרצגן לריך לנצך כדי דלא לזולתי צי' ואם אינו שבע אף שאכל כציהמה פת אלא לנצך ונפסק (מי"א ס): (ג) עד אימת יכול לנצך עד כדי שיתעכל המזון והשיעור כ"ז שאינו רעב ונאכילה ראשונה לא נתעכל עדיין ונשעה שהתחיל להיות רעב הו' נתעכל וסוד אסור לנצך ובסעודות גדולות שיוצין לפעמים ד' או ה' שעות קודם שצברין ציהמו אין מנהג ככון כ"כ ויש לנהוג לנצך ציהמו ויד ותינו אם יושצין ושותין ואוכלים פרפראות ואין תאנים לאכול ונחנה הפרפראות שאכלו יכולין לנצך צרכה המזון (מי"א ס): (ד) מי שאכל ונעט ולא שבע ונעט דנחויב לנצך ציהמו נדרצגן ושהה קודם שצריך ציהמו ואח"כ אינו יודע לשער אם נתעכל המזון צנעו סנאקודם ג"כ היה רעב קלה יאכל כזית פת קודם ציהמו (מי"א ס): וא"ל לנצך המו"א על ויה שרונה לאכול דאף אם נתעכל המזון צנעו א"ל לנצך המו"א קודם שצריך אם לא סקיה דעתו (א"ש דלא כמי"א): (ה) מי שאכל פירות ושהה קודם שצריך צרכה אחרונה ג"כ צמיעור אם אינו תאב לאכילה שום פירות יכול לנצך צרכה אחרונה (ס):

דיני ביהמו בנ' או ב"י ואם טעה בביהמו. (א) שלשה שאכלו כ אחד חייצין ציהמון שיהא אחד נצרך שאכלו כו' (סי קצ"ג): (ב) אין המנסובין עונין אמן אחר צרכה הזימה אכל אדם אחר שצא לישב שלא נטרף עונה יתצאר דינו נסי' שאחר זה (א"ר ס): (ג) המנצך אומר ציה וצ"ש קודם שמתחיל ציהמו והאחרי' אין חונקיים והיה יחיד כשצברין אין אומר (א"ר ס): (ד) נעשרה אפי' עד ריבוא מומנין צום ואומר המנצך נצרך לאלהים כו' והם עונין צרוך אלהיו כו' אם טעה המנצך נעשרה והעונין ולא הזכירו הסם ואפי' אם המזון אומר הסם והעונין לא הזכירו את הסם אין יכולין לחזור ולהזכיר הסם דהו' כזימון לנפטר ואפי' המנצך שחזר ועונה אחר העונים צרוך אלהיו כו' הפסיד ואינו מזכיר הסם ואינו אומר רק צרוך שאכלנו ושלנו כו' (שירי צרכה צום חשו' הרש"א כתי") ואם טעה המזון ולא הזכיר הסם אם לא ענו העונין אחריו עדיין חזר המזון ומנצך צום ואם כבר ענו אחריו צום כשחזר המזון לוותר אחר העונים צ"ל צרוך אלהיו צום כיון דהעונים עו' צום צום (באר היטב):

דין מי שרא אכל ושמע ברכת הוימון היאך עונה אחרים.

(א) שלשה שאכלו והן מנצרכין ציהמון והיו סם אחרים שלא אכלו עונה כששונועי' שאומר המנצך נצרך שאכלנו כו' לריכין לענות צרוך ומנצך טמו לעולם ועד ואם צלו לשם כשהמנסובין עונין אחר המנצך צרוך שאכלנו כו' עונים אחיהם אמן וכן אחר שחזר המנצך והומר צרוך שאכלנו כו' עונים האחרים שלא אכלו אמן ואם היו האוכלין עשרה שמוזניים צום עונין אותם שלא אכלו אחר המנצך צרוך אלהיו ומנצך טמו לעולם ועד (סי קל"א):

דיני צירוף לוימון ומתי אין רשאין לחלק. (א) נשלטה ועד חנושה וחנושה צכלל וכך נעשרה עד י"ט וי"ט צכלל שקצבו עומן לאכול כ אחד אין רשאין לחלק אם לא צאופנים שיצארו צסעיפי' דלקטן דנותתי' לחלק אכל מו' עד י"ט וי"ט צכלל וכן נעשרתי' ולנעלה יכולין תמיד לחלק אם ירלו וצאופן שלא יפסידו הזימון צום (סי קל"ג): (ב) שלשה שאכלו על שלחן אחד או על ופה אחד אפילו לא אכלו צפי"א רק אחד שאכלו השנים וגמרו ונאכול אלא שלא אנו עדיין הן לן ונצרך צא השלישי ויבן אללם לאכול ואפי' כ"א אוכל ומכרז ואפי' לא אכלו רק שנים פת והשלישי אכל ירק כזית או שחת עסקה רביעית הרי אלו מנצרכין לזימון (סי

קל"ג) ואם כבר צריך צרכה אחרונה על הירק או על המשקה טוב אינו מנצרך (מי"א ס): (ג) אם אחד יש לו דבר נחון מאלו וא"ל להמתין עד שיגמרו חזיריו שיצרכו ציהמון אף שהתחילו לאכול כ"א יכול לגמור סעודתו קודם חזיריו ולנצך צפי"ע אכל אם גמרו כולן סעודתן אסורין לחלק אפי' לדבר נחון (סי ר' צי"ז): (ד) לדבר מלוא שהוא נחון מאלו אפי' התחילו כ"א וגמרו כולן והאחרים אין רולין לנצך עדיין ומת לחלק (ס): (ה) צכל אלו החלוקים שנתצארו צסעיפי' הלעיל לענין שלשה צמקום שמתערפין לענין זימון וצמקום שאין רשאין לחלק כן הדין לענין עשרה כדי לזמן צום (ס) רק נעשרה אם נעשה אכלו פת ושלשה אכלו ירק או שמו נעשרה רביעית מנצרכין לזמן צום אכל אם ששה אכלו פת ורצעה אכלו ירק אין מנצרכין לזמן צום (סי קל"ז): (ו) שתי חבורות שאוכלין על שתי שלחנות או אפי' צסני מדרים צבית אחד ואין צכל אחד ג' כדי לזמן רוליים לנצך ציהמון או שאין צכל אחת עשרה רוליים להנצרך כדי לזמן צום אם ישנו ומחלה ע"ד להנצרך ונקלחם רואים אלו את אלו או ששנים אחד נשנוש לשניים מנצרכין אפי' שאין רואין אלו את אלו אלא אם יש צכל אחת זימון שלשה צפני עלמון רוליים לזמן ציחד דהיינו שאחד מהצדוות יצרך ציהמון לשני חבורות אם נקלחם רואין אלו את אלו אף ששנים אחד נשנוש לשניהם אף שלא ישנו ע"ד להנצרך יחד מנצרכין (פי"ט סי' קל"ה) ולריך שיהיו כולן יכולין לשנוע כל ציהמו ופי' המנצך כדי שיענו אמן על כל צרכה וצרכה ולכן יש ליתן לנצך לניי שקולו חזק ואם אין יכולין לשמוע יתצאר דינו לקמן: (ז) שלשה שאכלו כ אחד ושכחו שנים מהן וצרכו צפני עלמון צכל מהם הזימון ואין יכולין לחזור ולזמן לנצרך אכל אם שכח אחד מהם וצריך לעלמו יכולין השנים לזמן עם השלישי אף שכבר צריך (סי קל"ד) ויכול לומר שאכלנו ושלנו והם יולאין ידי זימון והוא אינו יולא (פי"ט ס): (ח) שלשה שאכלו ויאל אחד מהן לשוק צלא ציהמו כשרולין לנצך קוראין אותו ומודיעין לו שרולין לזמן כדי שיעטרף עונהם וכן הדין אם היה לריך אחד מהן לריך לדבר מלוא וצריך לעלמו וקיים העונה קודם שצרכו הו' לריך לנצך אללם ויכולין לנצך ציהמון אף שהג' כבר צירך כמו צסכה וצריך שנתצאר לעיל וכן הדין נעשרה שהלכריו שלשה לריך לדבר מלוא וזימון לעלמן וקודם שצרכו האחרי' גמרו המלוא לריכין לנצך אללם ולנצך עונהם ולנצך צום ונעשרה אף שזימנו שלשה מהם מנצרכין אח"כ לזמן צום כמו שיצארו לקמן (ס): (ט) שלשה שאכלו כ אחד רוליים שנים לנצך ואחר רולע עדיין לאכול לריך האחד



כחית ירק ולזנות (סי' קל"ג): (ד) קטן שהוא  
 צן י"ג שנים אף דלא ידעינן אם הניח שתי  
 שערות מתערף לזיומן (סימן קל"ט): (טו) שלטה  
 שאכלו כחמה ואחד אורכ צמר ושנים אורכלים  
 מאכל חלב אי להיטף כיון דהאורכ חלב אם ירצה  
 יכול אחי"כ לאפור עם חניירו צמר ומערפין  
 לזיומן אבל אם האורכ חלב אין יכול לאכול צמר  
 טבון שהוא צין המערים והוא נזהר מלאכול צמר  
 או שאכל בנינה קשה שאסור לאכול צמר אחר  
 בנינה קשה אין מעטרפין (א"ר ומיהא):

דיני ב"המז ודיני יעלה ויבא ודיני על הגנים  
 בברכת המזון.

(א) לריך להטמיע לאזניו מה שמוציא בשפתיו  
 אבל דיעבד אם צירך ולא הטמיע לאזניו  
 ובלבד שהוציא בשפתיו ילא (סימן קפ"ה):  
 (ב) בחנוכה ופורים לריך לומר על הנסים  
 שבה אין מוזירין איתו ויכול לאמרו בחך שאר  
 תרומתן ויאמר הרומן הוא יעשה לנו ניסים  
 פמו ששטיח לאנחותינו צינים ההם צומן הזה  
 ציניו מתהירו פוי (סי' קפ"ו) וצטת של חנוכה  
 והזכיר של חנוכה צ"המוז ולא הזכיר של שנת  
 ולא נזכר עד אחר שהתחיל הטוב והטמיע דדינו  
 שיחזור לראש אי"ל להזכיר של חנוכה צ"המוז  
 (סי' קפ"ח ומ"א סי' ק"י): (ג) אם צירך והיתה  
 לואה כנגדו לריך לחזור ולצדק אבל מיי דגלים  
 כנגדו אי"ל לצדק שנית (סי' קפ"ה): (ד) בצרכה  
 רחם נא יאמר הנוסח רעינו צ"ה"ח תחת הר"י  
 זונינו צמלו פ"ס שהוא לשון נקשה שמתפלל  
 להקב"ה על מונו שיזון אותו ואפי' צטת שאסור  
 לשאלו לרכיבו יכול לומר נוסח זה משום דנוסח  
 הצרכה כך הוא (מ"א צ"י קפ"ה): (ה) צטת  
 וי"ט ומיהמו ורי"ח לריך להזכיר בצרכה המזון  
 ונעין המאורע צטת אומר ר"ה כו' צי"ט ומיהמו  
 ורי"ח אומר יעלה ויבא קודם וצנה ירושלים והם  
 שכת וזכר קודם שגמר צרכה צונה ירושלים  
 היינו שאמר צדך אהה ולא אומר עדיין השם  
 אומרנו עם אכל אף אומר השם היינו שגמר  
 הצרכה אם לאמר קודם שאמר הטוב והטמיע  
 אומר צ"י שנתן שנתות למנוחה לעמו ישראל  
 צהצנה לאות ולבנית צ"י נקדש השבת (סימן  
 קס"ח): (ו) צי"ט ומיהמו ורי"ח אומר יעלה ויבא  
 קודם וצנה ירושלים והם הוא צטת אומר ר"ה  
 קודם ואח"כ יעלה ויבא והם עעה ולא הזכיר  
 יעלה ויבא צי"ט אם נזכר קודם שהתחיל הטוב  
 והטמיע אומר צ"י אומ"ה אשר נתן ימים טובים  
 לעמו ישראל לששון ולשמחה את יום חג פלוני  
 אהה צ"י נקדש ישראל והזמנים והם חל וי"ט  
 צטת ושכת לומר של שנת או של י"ט אומר  
 איתו שכת ואינו כולל השני עמו משום שכת

הזכירו והם שכת להזכיר שניהם אומר נוסח  
 זה צ"י אומ"ה שנתן שנתות למנוחה לעמו  
 ישראל צהצנה לאות ולבנית וימים טובים לישראל  
 לששון ולשמחה את יום חג פ' הזה צ"י נקדש  
 השבת וישראל והזמנים אבל אם לא נזכר כלל  
 אלו עד שהתחיל הטוב והטמיע חוזר לראש  
 צ"המוז (שם סי' קפ"ח) והם חל י"ט צטת ולא  
 שכת רק של שנת או של י"ט ולא נזכר עד אחר  
 שהתחיל הטוב והטמיע שצריך לחזור לראש לריך  
 אח"כ להזכיר בחזרה של שנת ושל י"ט (שם):  
 (ז) צרי"ה אם טעה ולא הזכיר יעלה ויבא אם  
 נזכר קודם הטוב והטמיע אומר צדך שנתן ימים  
 טובים לעמו ישראל את יום הזכרון הזה ואינו  
 חותם זה ואין אומר עם ומלכות צפתיה (פי"ג)  
 צי"ט קק"ו) ואינו אומר צנוס הצרכה לששון  
 ולשמחה (א"ר שם) והם לא נזכר עד אחר  
 שהתחיל הטוב והטמיע אינו חוזר לראש רק  
 יאמר אחר צ"המוז כל הנוסח יעלה ויבא (בלמד  
 ומ"ט סי' קפ"ח קק"ו) והם חל ר"ה  
 צטת ושכת שניהם אומר צ"י אומ"ה שנתן  
 שנתות למנוחה לעמו ישראל צהצנה לאות ולבנית  
 וימים טובים את יום הזכרון צ"י נקדש השבת  
 וישראל ויום הזכרון והם לא נזכר עד אחר  
 שהתחיל הטוב והטמיע אף שהזכיר של ר"ה רק  
 שלא הזכיר של שנת חוזר לראש ולריך להזכיר  
 בחזרה של שנת ושל י"ט אבל אם הזכיר של  
 שנת ולא הזכיר של ר"ה דינו כמו אם חל ר"ה  
 צמול ולא הזכיר של ר"ה (שם): (ח) צמ"המו  
 דינו כמו צרי"ח רק שאומר צנוס הצרכה צדך  
 שנתן ימים קדושים לעמו ישראל לששון ולשמחה  
 (פי"ג): (ט) צרי"ח אם שכת יעלה ויבא צ"המוז  
 צין ציוס צין צלילה ונזכר קודם שהתחיל הטוב  
 והטמיע אומר צדך שנתן ראשי חדשים לעמו  
 ישראל לזכרון צלל פתיחה וצ"ל חתימה והם חל  
 צטת אם שכת של שנת ונזכר קודם הטוב  
 והטמיע אומר של שנת לצד (והנוסח נכתב  
 לעיל) ואי"ל לכלול של ר"ח והם שכת שניהם  
 אומר צ"י אומ"ה אשר נתן שנתות למנוחה לעמו  
 ישראל צהצנה וראשי חדשים לזכרון צ"י נקדש  
 ישראל וראשי חדשים. והם לא נזכר עד אחר  
 שהתחיל הטוב והטמיע אפילו לא שכת רק של  
 שנת לצד לריך לחזור לראש ולריך לומר בחזרה  
 ר"ה ויעלה ויבא אבל אם שכת של ר"ח לצד  
 דינו כמו אם חל ר"ח צמול (שם): (י) סעודה  
 שליטת צטת דינו כמו צרי"ח וכן אם אורכ עוד  
 סעודה רביעית צטת וכן צי"ט סעודה שליטת  
 דינס כמו צרי"ח (שם): (יא) שלטה שאכלו  
 צטת ויום טוב ושכתו להזכיר ועיין המאורע  
 שצריכין להחזיר לראש בצרכה המזון אי"ל לצדך  
 לזיומן כי מידי זיומן כבר יאלו פעם ראשון  
 (שם):

דין מי שאכל בשבת וי"ט בחנוכה בפורים  
 ונמשכת סעודתו עד הלילה הא"ך יזכר  
 בברכת המזון.

(א) היה אורכ סעודה שליטת צטת וי"ט שנת  
 אעפ"כ מזכיר של שנת צ"המוז והם היה  
 ציוס א' ר"ח אם אכל גם צלילה כזית פת מזכיר  
 של ר"ח צ"המוז ולא של שנת והם לא אכל  
 צלילה כזית פת מזכיר של שנת ולא של ר"ח  
 (מ"א סי' ק"פ פ"ח): (ב) צי"ט למנוחה או לפורים  
 אף שאוכל גם צלילה כזית פת מזכיר של שנת  
 לצד ולא של חנוכה ופורים (שם סי' קפ"ח):  
 (ג) היה אורכ צי"ט או צרי"ח ושכתה אם לא  
 התפלל ערבית אף שהתפללו הליוור ערבית כיון  
 שהוא לא התפלל עדיין מזכיר של י"ט או של  
 ראש חודש צ"המוז אבל התפלל ערבית אפילו  
 מצ"י טוב אינו מזכיר והם התחיל לאכול אחר  
 שהתפללו הקהל ערבית מצ"י אם לא התפלל  
 מנחה עדיין מזכיר של י"ט או של ר"ח צ"המוז  
 אבל אם התפלל מנחה והתחיל לאכול אחר  
 שהתפללו הקהל ערבית מצ"י טוב אינו מזכיר  
 (א"ר שם): (ד) אחר שצדך צ"המוז מצדך על  
 הכוס שצדך עליו צ"המוז ולריך לשמות רביעית  
 שלם כדי שיוכל לצדק עליו צרכה אחרונה (משום  
 שספק אם לצדך צרכה אחרונה די צכזית ששתה  
 או אם לריך רביעית שלם לכן כוס אחר שאינו  
 של צרכה יכול לשמות פחות מכזית אם ירצה ולא  
 יתחייב בצרכה אחרונה אבל כוס של צרכה  
 שצריך לשמות מלא לוגמיו דהוא יומר נאזית  
 ויש ספק אם נתחייב בצרכה ע"כ לאלת מידי  
 ספק לריך לשמות רביעית שלם (סי' ק"ז) וצכל  
 העסקין סדין כן שא"ך לצדך צרכה אחרונה על  
 פחות ערבית (א"ר שם):

דין ברכת הטוב והמטיב על היין.

(א) שנים שהיו יושבין ושותין יין צין בחוך  
 הסעודה צין שלל בחוך הסעודה או בעל  
 הצית שיושב עם אשתו וצניו ושותין יין והציאו  
 לפניהם יין אחר שלל מן היין הראשון שאינו  
 יודע אם טוב מן הראשון רק צתם לריך לצדך  
 עליו הטוב והטמיע והם הוציאו לו יין לאחר צרכה  
 המזון אי"ל לצדך צרכה הטוב והטמיע צ"המוז  
 (מ"א סי' קע"ה) וזה דוקא אם לא היו לפניו  
 צ' יינות צטת צרכה צ"המוז אבל אם היו לפניו  
 אז ציחה מצדך רק על הטוב ופוער את הרע  
 (שם) והם רוצה לצדך על מנה יינות יפירם  
 עכ"פ והשלטן צטת צרכה ראשונה ואח"כ  
 כששותה אפי' כנה יינות מצדך על כ"א צרכה  
 הטוב (א"ר שם): (ב) צרי"ח כשהיה לו עוד  
 מן היין הראשון רק שאינו רוצה לשמות מוטו  
 והציאו לו אחר אז לריך לצדך משא"כ פשאין לו  
 סכל מהראשון אין מצדך צרי"ט (מ"א צ"ט)

הרדצ"ו): (ג) צלילות הראשונים של פסח  
 מהנכון שלא לשמות מני מיינים אבל אם רוצה  
 לשמות מניין אחר לריך לצדך צרי"ט (מ"א צ"ט)  
 מהר"ל): (ד) אם הראשון אדום והשני לבן אף  
 שהוא גרוע קמה לריך לצדך שהלבן צרי"ח לגוף  
 ולהיפך אי"ל לצדך אם לא שהוא טוב ציותר (שם):  
 (ה) צרכה הטוב לריך לצדך אף שצד שמה  
 וזכר כשהוא עדיין צפיו (א"ר) שגולעו ומצדך  
 אח"כ: (ו) אין לצדך צרי"ט רק כשיש עוד  
 אחר עמו, וגם יש לו שותפות עמו צהיין גם  
 שיטתו שניהם משני היינות וגם דוקא בחבורה  
 ציחד ולא זה צחד זה זה צחד זה והלם עם  
 אשתו וצ"ט הוי כשותפות והם הצע"ט העמיד  
 הקנקן על השלמן הוי כשותפות ויכול אף האורח  
 לצדך ומשא"כ צנותן רק כוס אחד לכ"א אין  
 מצדכין צרי"ט (שם): (ז) אם שמו בחבורה  
 יחד צקעודם כ"א מצדך לעמו והם חזרו רק  
 לשמות יחד ולא צקעודם אחד מצדך לכונן והם  
 אחד מהם לא שמה מניין זה חוך למי"ד יום מוטו  
 שהוא יצדך צרי"ט (א"ר): (ח) אם שני היינות  
 הם מניין א' רק שהם משני הציות אם חלקקו  
 חוך מ' יום לצלילה חסובין כ' יינות ולריך  
 לצדך צרי"ט והם לאחר מ' יום חלקקו אין  
 לצדך צרי"ט (שם): (ט) הא דאמרינן לעיל  
 אם יש לו צ' יינות אחד טוב ואחד גרוע דמצדך  
 על הטוב ופוער את הגרוע מ"ט אם עבר וצדך  
 צפה"ג ושהם את הגרוע מחילה מצדך אחר כך  
 צרי"ט על הטוב (שם צ"ט):

דיני ברכת הריה.

(א) אסור ליהנות מריח טוב עד שיצדך עליו  
 קודם שייחם דבר דענידל לריחא יכול לצדך  
 עליו אפי' כשמוניח ע"י שולמן ומריח צה ונחה  
 ואף שלא נתכוין להריח צה והם לא ענידל  
 לריחא אי"ל לצדך עליהם אפילו נתכוין להריח  
 צה והם נטלו צידו להריח צהם הוי כעצדי  
 לריחא ולריך לצדך עליהם (פי"ג צמ"ט סי' רי"ז):  
 (ב) לריך לצדך על כל מיני צטתם צרכה הראוי  
 לו כמו שיחצאל לקמן ופדיעבד אם צדך על כל  
 מיני צטתם צורא מיני צטתם (שהוא צרכה  
 כוללת כמו שצרכת שהכל כולל כל מיני מאכל)  
 ילא (סי' רי"ו): (ג) על מין עץ שאינו מין מאכל  
 שגריח מצדך צורא עליו צטתם והם הוא מין  
 עשב שאינו ראוי לאכילה מצדך צורא עשב  
 צטתם (ע"י) והם הוא לא מין עץ ולא מין  
 עשב כגון העוסק שקורין פיזאם מצדך צורא  
 מיני צטתם (שם): (ד) על פרי הנריח שראוי  
 לאכילה אפילו רק ע"י חסודות צין אם מין עץ  
 או פרי אדמה נטלו להריח צו מצדך הנותן ריח  
 טוב צפירות והם נטלו לאכלו ולהריח צו לא  
 יתכוין להנות מן הריח עד שיאכלו ויצדך חללה



על האכילה ויאכל מיד ואח"כ יצרך על הריח הנוח  
 ריח טוב בפירות ונריח זו ואם נעלו רק לאכלו  
 ולא נחטין להריח זו אף שמעלה ריח טוב אינו  
 מצרך על הריח (סס ופ"ט סס): (ה) על  
 ימינדי ועגליך יש מחלוקת מהו לצרך עליהם  
 לכן יש לצרך עליהם בורח מ"צ (סס צ"ז):  
 (ו) היו לפניו פלי צממים ועשני צממים ומיני  
 צממים מצרך על כ"א צרכה הראוי לו וצריך  
 להקדים עלי צממים לעשני צממים (סס). ואם  
 נחשבנו כמה מינים יחד או סהם צלגורה אחת  
 יא"א להריח מכל מין צמ"ע מצרך עליהם צמ"צ  
 (א"ר סס): (ז) אין להריח צפת חס ועשום דיש  
 פלוגתא אם מצרך עליו לכן אין להריח זו שלא  
 יכניס א"ע צפק צרכה (סס): (ח) הנכנס  
 לחנוחו של צום והריח סס ריח צממים אף  
 שהנכנס לא נחטין להריח רק שנכנס סס לצרכו  
 לקרות לו סס איזה דבר מ"ע כיון שעשו להריח  
 שהצום נחטין שיריחו זו ומריח זו ונחנה לריך  
 לצרך צמ"צ א"ע אכל אם מונה צממים צמ"ע שלא  
 אכל הנושם צמנות דהתם לא עזי"א לריחא אף  
 שנחטין הנכנס סס להריח צום א"ל לצרך אם  
 לא נעטלו צידו להריח זו אותה נקילה משוי ליה  
 עזי"א לריחא וצריך לצרך (ס"י ר"ז ופ"ט סס):  
 (ט) אם צריך צמנות של צום א"י ואח"כ הלך  
 לחזור ונמיחו על השולחן אם היה דעתו לחזור  
 פעם אחרת (סס) ואם יא"א ונכנס צמנות האחד  
 אפי' כל היום בולו או כשיו"א היה דעתו לחזור  
 סס לאחרי כשהחזיר אין לריך לצרך שני (סס):  
 (י) אגודי צממים שמוניסם על השולחן להריח  
 צום אם נטלו פעם אחד להריח זו ומצרך עליו  
 וחזר ונמיחו על השולחן אם היה דעתו לחזור  
 ולהרי' זו א"ל"ע עליהן כשהחזיר ומריח צום ואפי'  
 לא נדחתו ודעתו לחזור מיד א"ל"ע לצרך עליהם  
 כיון שהיה דעתו מתחלה להריח צום צכל שעה  
 ואם הלך לעסקיו או להתפלל צ"ה סס אז הוי  
 הפסק ולריך לצרך שנית (פ"ט סס צ"ז):

דיני ברכות פרשיות.

דיני תפלת הדרך.

(א) היולא לריך אפילו רק עד פרסה לריך  
 להתפלל תפלת הדרך אכל אם הוא לריך  
 לילך רק פחות מפרסה נתפלל בלא חתימה אכל  
 אם הוא נקום סכנה אפילו צמות מפרסה  
 לריך להתפלל צמתימה (ס"י ק"י"ט): (ב) חייב  
 כשיו"א מוצרה של עיר לריך להתפלל תפלה זו  
 ואם סכח להתפלל חייב מצרך אותה כ"ז שהוא  
 צריך וצ"ל של הגיע עדיין צריך תוך פרסה  
 הסמוכה לעירו או לעיר סרו"א ללון זה דומם  
 ואילך יאמר אותה בלא חתימה ואם אגרה צעיר  
 יא"א ואין לריך לאומרה רק פעם אחת צכל יום  
 שהוא צורך אפילו אם יבוא צאל"ע היום  
 צעיר והולך משם אח"כ א"ל"ע לצרך שנית אכל  
 אם דעתו ללון צהעיר ואח"כ נמלך ויא"א משם  
 לעבור חו"א לה או לצ"ע לציחו לריך לחזור  
 ולהתפלל פעם אחרת (סס): (ג) יש להסמיך  
 תפלת הדרך לצרכה אחרת כדי שחאה צרכה  
 הסמוכה לצרכה לכן כשיו"א צורך צמתימה  
 קודם התפלה כגון שהוא נחון יש לו"מ צרכה  
 השמר על הדרך ולהסמיך תפלת הדרך לצרכה

השמר וצ"ע יאכל איזה פרי ולהסמיך ת"ס  
 לצרכה הפרי או כשמי"ל מים יסמוך אותה  
 לצרכה אשר יר (סס): (ד) כשרו"א ליכנס  
 לצרך ש"ס סס מוטלים אפי' דרים סס יהודים  
 אומר יהי רלון מלפניך ה' א"י"א שתכניסני  
 לצרך הזה לשלום. נכנס לשם אומר מודה  
 אני לפניך שהכנסתני לצרך הזה לשלום. זיקק  
 ללאח אומר יהי רלון מלפניך ה' א"י"א שתוליאני  
 מצרך הזה לשלום. יא"א משם אומר מודה אני  
 לפניך שהולאתני מצרך זה לשלום וכולל עמה  
 תפלת הדרך יהי רלון כ"י ואם לא אומר עדיין  
 צאוהו יום תפלת הדרך חותם צצורך ואם כבר  
 אומר צאוהו יום ת"ס אינו חותם צצורך (ס"י  
 ה"ל) [כל הי"א לדבר ה' ילמוד תורה על  
 הדרך כאמרם המהלך צדרך ומפנה לבו לצטלה  
 ומתמי" צנפשו. אכל לא ילמוד דבר צצריך  
 עיון ואם יושב צעגלה מותר: ויזהר כל אדם  
 שיהיה לו פח אפי' הולך צנקום קרוב וצנקום  
 דשכית פח כי כמה פעמים שיקרה מקרות  
 ר"ל צדרך: ראוי לכל ירא שמים שיקח עמו  
 ל"ית צדרך שנהא יפסל א' ויתטל וממ"ה  
 (מ"י אדם):

דיני ברכת שהחינו.

(א) הכו"א פרי חדש נעשה נעשה לשנה  
 מצרך שהחינו צעעת אכילה ומצרך תפלה  
 צרכה הפרי ואח"כ שהחינו ואם צריך שהחינו  
 צעעת רחיית הפרי א"ל לצרך אח"כ צעעת  
 אכילה ואם לא צריך צפעס ראשון צעעת  
 אכילה טוב אין לצרך כשאוכל פעם שנית רק  
 אם רו"א יקח פרי חדשה שלא אכל אותה עם  
 פרי זה ויצרך שהחינו על שחי"ן (ס"י רכ"ה):  
 (ב) על שני מיני גודגדניות כגון ווייקסעל  
 וקירשען וכל כיו"א צזה לריך לצרך שהחינו  
 על כל א' וכן על תאני לצני' ותאניס שמו"י  
 ד"י מינים סס (מ"א ולצ"ע) וכן צ' מיני  
 אגסים או אגוזים או תפוחים כגון אותן שקורין  
 עפ"על וצרכין: (ג) אם צריך שהחינו על  
 ענבים כשישמה אח"כ יין חדש אינו מצרך  
 שהחינו ואם שמה תיבוס יש ליקח פרי חדשה  
 שלא צריך עליה עדיין שהחינו ויצרך ויכין  
 לפטור התיבוס (פ"ט סס): (ד) פרי שמתחדש  
 אפילו צ"פ צענה מצרכין שהחינו צכל פעם  
 שנתחדש: (ה) על לון ומיני ליפתן כגון  
 מעערין וריצ"ן (א"ר צום הפרישם ופ"ט)  
 וכן אגורק"ים נראה דמצרכין עליהם שהחינו:  
 (ו) צנה צית חדש או קנה כלים אפי' יסנים  
 רק שהם מדשים אכלו שלא היה שלו מעולם  
 והם משתים אכלו אפילו היה לו כיו"א צאלו  
 תחלם מצרך שהחינו אכל על ספרים מדשים  
 אין לצרך שהחינו כיון דמ"ה לאו ליהטת

דיני ברכות הגה"מ לא כתב המחבר ז"ל שאן  
 יען כבר כ' על זה קונטרס מיוחד אצל פ"י  
 הגדה שלו הנקרא מעשה נסים. אמנם גם  
 שם קיצר עד מאוד. לכן ראיתי כי טוב  
 להעתיקם בקיצור מהספר חיי אדם. ובקצת  
 מקומות אעתיק מקונטרס המחבר ז"ל הג"ל:  
 דין הרוצה לאכול ולשתות קודם נשילת ידים  
 איך יתנהג בברכה אחרונה.

(א) הכול"א לאכול ולשתות קודם נט"י לסעודת  
 אם סס מדברים צצריך לצרך עליהם צחך  
 הסעודה כגון פירות ויאכל ג"כ פירות צחך  
 הסעודה ומכין עכשיו צצרכה זו לפטור מה  
 שיאכל צחך הסעודה. א"ל"ע לצרך צרכה אחרונה  
 דצהמ"ז יפטור אותו כמו שפטר מה שאכל  
 צחך הסעודה: (ב) ואם לא יאכל פירות צחך  
 הסעודה או שהם דברים צנל"א א"ל"ע צרכה  
 צחך הסעודה כגון מיני ליפתן ופרי אדמה  
 שדרך לאוכלן נחמת הסעודה כגון ערדעפ"ל  
 וקטנית או כל מיני משקין מין מיין ולא יאכל  
 מינים אלו צחך הסעודה או שלא ישמה צחך  
 הסעודה לריך לצרך צ"א על מה שאכל או שהם  
 קודם נט"י ואם לא צריך קודם נט"י לריך



לברך בתוך הסעודה. אבל אם יאכל גם כסעודה ויניי לפתח זה או שיסתה אז הוי ספק אם יברך זרעה אחרונה לכן לריך ליזמר שיאכל ויסתה פחות מכשיעור. ואם אכל וסתה כשיעור ומויז לחזור אחר זרעה"ז שיסתה או יאכל כשיעור כדי שיברך ז"א ויכוין לפעור גם זה: (ג) שתה יין ויסתה גם בתוך הסעודה ומכוין לפעור אחרו מותר לשתות כשיעור וא"כ ז"א ואם אין לו בתוך הסעודה לריך ליזמר לשתות פחות מכשיעור. ואם שתה כשיעור אפ"ה לא יברך ז"א דכיון דיין עיגרי גביר ומועיק תלות המאכל הוי לריך סעודה. וה"ה ל"ש. וכן אם הוא למא עמוד עד שאין לו תלות לאכול מחמת המאון דינו כמו יין: (ד) אכל וי"ע כגון לעקיד לזכות דייקא ולא יאכל ומיניס אלו בתוך הסעודה או שמשפיק הרבה עד סעודה לריך לברך ז"א ואם לא יברך עד שזיך זמני"ז דדיעבד זרעה"ז פוטר ואם יאכל גם בתוך הסעודה א"כ לברך אחריו אף לכתחילה דזמ"ז ודאי זרעה"ז פוטר: (ה) הא דנותר לאכול קודם המויליא דוקא שאין צויעתו לאכול תיכף אבל אם השלתן ערוך והלחם לפניו אקור לגרוס זרעה שא"כ אלא יברך המויליא על הלחם ויפטור ש"ד. אף אם יבסם הפת לא מהני לבענין זה:

דין ברכה לאוכל דבר בתוך הסעודה.

(א) אם קצו עלמו לאכול לחם וזיך עליו אזי כל מה שהוא אוכל בתוך הסעודה מדרגים הרגילים לבא בתוך הסעודה מחמת הסעודה לאכול לצדו כגון זמר דגים לפתח דייקא ויניי לזכות חוץ מפירות אפי' אכלן זבל פת נעשה הכל ספל לפת וא"כ לברך עליהן ואפי' אם שלחו לו מנחים אחרים זרעים סמלפתין זו פת ולא היה עליהם דעתו כלל וי"ע המנהג שלא לברך דמסתמא דעת האדם על כל מה שיצאו לו. וכן א"כ לברך על כל ויניי ונשקין דכיון דא"כ לאכול זבל שתיה א"כ המשקים נעשים טפל לפת. חוץ מן היין כיון שהוא חסוד לריך לברך עליו בתוך הסעודה ואם זיך עליו קודם הסעודה והיה דעתו או שרגיל זכך לשתות בתוך הסעודה יין א"כ לברך בתוך הסעודה: (ב) היתה עיקר סעודתו על זרעים אחרים ואוכל ג"כ פירות אין הפירות נעשים טפל אלא צומן שאוכלן עם הפת אבל כשאוכל זבל פת אע"פ שאכל כבר קלה עם פת אע"פ לריך לברך על אלו שהרי אין דרך לקצו סעודה על פירות וגם הוא א"כ לברך זרעה"ז פוטר כל מה שאוכל בתוך הסעודה. וראוי ליזמר שיברך על הפירות

לריך לחזור ולברך. ושתיה לא הוי הפסק. ואם זיך קודם שהצאו לפניו לריך לברך פעם אחרת: (ו) הוי לפניו ז' מיניס כגון אגוז ותפוח שיכול לברך על א' ולהויליא גם הצ' אקור לברך על כל א' וא' שגורם זרעה שא"כ אבל אם הם ז' מיניס כגון זפה"ע וזפה"א או שהכל אע"פ דדיעבד אם זיך על כלם שהכל או שיברך על פה"ע זפה"א דדיעבד ילא וי"ע לכתחלה אקור לעשות כן אלא יברך על כל א' וא' וכתחלה זפה"ע. ואפי' שתה יין וזיך זפה"ג ואכל ענבים אע"פ דאם תחכוין לפעור הענבים ילא וי"ע לכתחלה לא יעשה כן אלא יברך על ענבים זפה"ע וי"ע דדיעבד אם תחכוין לפעור פוטר זין זרעה ראשונה וזין זרעה"ז כדלקמן: (ח) הוי לפניו ז' זרעים שברכתן שוות יברך על החשוב ונפטר שאינו חשוב ואמילו לא היה מכוין לפעור אחרו אלא זפתם אבל אם זיך על זה שאינו חשוב אם כיון לפעור גם החשוב ילא אבל זפתם לריך לחזור ולברך על החשוב דאינו זיין שיפטור שאינו חשוב לחשוב דרך גרמא. ואם טעה וזיך על שאינו חשוב והיה צדעתו לפעור החשוב וזכר לא יאכל מן החשוב תחלה כיון שזיך על שאינו חשוב: (ט) כשיס זידו אגוז א' או כיולא זו לא יברך עד שיפתחנה דמנא החליע הגרעין ואינו ראוי לאכילה כלל ונמלא שזיך לבעלה:

דיני ברכת בפה"ע ובפה"א.

(א) על פירות הגדילים צאילן מצרכין זפה"ע ועל פירות האדמה זפה"א. ואין מצרכין זרכות אלו אלא עפ"י ששה תנאים. א שיהא דרכן לאכול כך אם חי אם מבוטל ומוטל אבל אם אין דרך לאוכלן מיין ואכלן מיין וכן מבוטל מצרכן שהכל. ב שיהא פרי חשוב לאפוקי תפוחי יער וכיולא זו דמצרכים שהכל. ג שיהיה עיקר הפרי לאפוקי סרביטי קטניות וכן זבל דזר דלא נעטי אינטי אדעתא דהכי וז"ל צ"ז. ד שיהיה כבר נגמר הפרי שרוב זני אדם אוכלין אותו לאפוקי אם לא זבלו כל לרכן שאינן נאכלין אלא ע"י הדחק. ה זמניי עששים כיון שעששים אינם מצרכים לכן אם אינם נזרעים ע"י זני אדם אינן מצרכים לקרות פרי. לכן אותן עששים חמומים אפי' לאחר שנישלתן שהם מואכל שרים ומצרכים עליהם רק שהכל. ו שיהיה ניכר צמקת מהות הפרי אבל אם תסוק כ"כ עד שאינו ניכר כלל מה הוא אקור פרי: (ב) פירות טעונים מיין יזמר ממוטלים זנוים. כשהן חיים מצרכן זרעה הראויה להן. זישלתן זנוים שהכל. זישלתן עם דבר אחר ונשתמו אם

אחת הדברים הם רק טפל זנישול זה כענין צומין וזללים טעונים לאכול מיין יותר ממוטל זמים לבר זנישלתן עם זמר ונשתמו כיון שהם רק טפל זנישול זה שהכל. אבל אם נשתמו כשישלתן עם זמר או עם דבר אחר והם עיקר זנישול זה כגון מוערען ודיעבד ממוטלין עם זמר ומצרכים או אגוזים ושאר פירות שצייגן זרעה אף שאם היה מושלתן זמים לבר היה נשתמו לגביעותא. וי"ע כיון שמוצמין זנישול שהן עיקר זנישול זה. מצרכן על של עץ זפה"ע ועל של אדמה זרעה פה"א (סעיף זה העמקתי מקוטרתם מן המנהג ז"ל וע"ש בקונטרס אחרון): (ג) דבר שאינו עיקר הפרי יודע מדרגה אחת דאם הוא פה"ע מצרכן זפה"א ואם הוא פה"א מצרכן שהכל. ולכן שזרביטין תקורין שאטען אקטניות אמילו הם מתוקים אם אכלן זפה"ע זבל הקטניות כיון שאינן עיקר הפרי מצרכן שהכל. ועל הללף על העלין ועל התמרות ועל הקפליטין זפה"א ועל האזניות שהם עיקר הפרי זפה"ע (ע"י ש"ע ס"י ר"ז ס"ו): (ד) גרעינין של פירות אם הם מתוקים זכתלה. מצרכן זפה"ע. ואם הם מרים זכתלה. אינו מצרכן כלום. ואם מתקן ע"י האור מצרכן מצרכין זפה"ע וכשהן גדולים ואם הם מרים אין מצרכים עליהם כלל. ואם מתקן ע"י האור או ד"א מצרכן זפה"ע שהרי זלמנה הם פרי אלא כשהן זמיריותן מתיקין ולכן כשמתקן מצרכן זפה"ע אבל גרעינים מרים אינם פרי כלל: (ה) הפירות זקטנין כל זמן שהם חמומים אע"פ דמקלה זני אדם אוכלי אותן כך אין מצרכין עליהן אלא שהכל ואם זישלתן או מתקן זאור מצרכן זפה"ע ואם אינן נאכלין כלל מחמת מניעותן אין מצרכין כלל ואם מתקן זאור או ע"י טיגון מצרכן שהכל. ולכן כל מיני פירות שמרקחין זרעה צעודן קטנים מאוד שאז אינן ראויין לאכילה כלל מצרכן רק שהכל: (ו) לא נקרא עץ אלא מה שנשאר הענף גם צמורק ואח"כ מויליא עלין מענף זה שנשאר אבל אם כלה כל הענף ולא נשאר רק השורש מה שהוא טעון זכרץ לא נקרא עץ כלל: (ז) אין מצרכין זפה"ע אלא זמניכר זמקלת שהוא פרי אבל אם ריסקו עד שאינו ניכר כלל מה הוא מצרכין שהכל ואם רוב דרך אכילת אותן פירות הוא ע"י ריסקו אף לכתחלה מצרכן זרעה הראוי ולכן המאכל שמוטלין מדרועין תקורין (קירבים) וכן אינגר ושאר זמניים מתוקים שאוכלין עם זוקער כיון שזרכן זכך מצרכין זפה"א או כדיון אותן זמניים. וקטניות שריסקן לגמרי ואינו ניכר כלל וכן מיני גרויפטן שעושין מן רעלקי







לפטור המשקים ואעפ"כ יצרך שהכל על גבי  
לוקח ויכוין לפטור גם המשקים:

דין עיקר ומשל.

(א) אם אוכל שני מאכלים שהן מעורבים  
בקערה אחת אם עיקר כוונתו על אי נצרך  
עליו ופטר השני (וכן בצרכה אחרונה) אפי'  
הוא המיעוט. ובסתם ונה שהוא הרבה הוא  
העיקר ופטר השני. שהעיקר פוטר הטפל.  
אבל אם יש צתערובות אפילו מעט מה' מניינים  
שעירב צדו כדי לאכול נצרך צמי' ופטר  
השני. אבל כשלא נתן הקונה של ה' מניינים רק  
לדבק בטל להתשיל: (ב) הא דעיקר פוטר את  
הטפל היינו עפי' ד' תנאים. א' שהיה דעתו עליו  
בשעת צרכה או שרגיל בכך. ב' שאוכל הטפל  
בזאתו ונעמד לאחרי' אם הלך צינתיים למד  
אחר. ג' שאין כוונתו ללל לאכילה הטפל ואינו  
אוכלו אלא בשביל העיקר. ד' שאוכל העיקר  
תחלה. ולכן אם הלך לכו' ואוכל דג ונלוה או  
לנו' וכלל וכדי לבטל טעם המריפות אוכל גם  
מעט פח או דבר אחר וכן השותה י"ש ואוכל  
אחריו מעט פח נצרך על העיקר וא"ל לצדק  
על הטפל. ודוקא שהי' דעתו על זה בשעת  
הצרכה או אפי' שלא הי' בדעתו צפירות רק  
שרגיל בכך ואוכל העיקר תחלה וכן אפי' לא  
הי' הטפל בשעת צרכה והציאו לו אח"כ וי"מ  
א"ל לצדק על הטפל אבל אם אינו רגיל בכך  
וגם לא הי' בדעתו צפירות או שאכל הטפל  
קודם שאכל העיקר או אפילו שהי' דעתו אלא  
שהלך אחר הצרכה למד אחר ליקח הטפל  
צמי' דהיי' שנינו מקום לריך לצדק גם על  
הטפל: (ג) כל זה שאין כוונתו לאכול הטפל  
ואינו אוכל אותו רק להפג המריפות אבל אם  
כוונתו ג"כ בשביל הטפל כגון ששותה י"ש ואוכל  
ג"כ לעקף או מרקחת אפי' דכרחה שא' עיקר  
והשני טפל כיון שכוונתו לאכילה שניה א"כ  
אין זה טפל לזה ולריך לצדק על הלעקף או  
המרקחת תחלה שהם חשובים ואח"כ נצרך על  
הי"ש אף שהי"ש חביב עליו (כדלקמן): (ד) אם  
הטפל הוא פת אם אוכל פחות מכצינ' א"ל  
נטי' ואם כצינ' יטול ידיו ולא יצרך נעטי':  
(ה) הרונה לשתות יין ואוכל תחלה כדי שלא  
ישתה חליצה ליקח ואם הי' נצרך על היין  
תחלה הי' נפטר האוכל ומעט טפל אף כיון  
שאוכל הטפל תחלה לריך לצדק עליו י"א שצדק  
צרכה הראויה לו וי"א שצדק רק שהכל כיון  
שהוא טפל הפסיד צרכתו הראוי לו. ואם צרכה  
העיקר הוא שהכל כגון ששותה י"ש וצרכה  
הטפל הוא צרכה אחרת לכ"ע כיון שאוכל הטפל  
תחלה נצרך עליו שהכל בצרכת העיקר וא"ל  
לצדק עוד על העיקר: (ו) כששותה צמלע

הקערה ואוכל מעטם איזה דבר למתק השתיה  
אפי' לזולי השתיה הי' לריך לצדק. עכשיו  
נעשה ספל לשתיה וא"ל לצדק ולכן על העשב  
שקורין פאליטרין א"ל לצדק דהוא נעשה טפל  
למעשה ומשקה לקערה:

דין קדימה בברכות.

(א) מזה לטובל להקדים לצדק על החשוב יותר  
נפני השניו או על החביב נפני החביבו  
ואנו בני אשכנז קיימיל כהפוסקים דמה שהוא  
רגיל להיות חביב עליו אפי' אם עתה חסך צמי'  
הי' נקרא חביב לענין זה (אבל הרמב"ם ס"ל  
דחביב מקרי מה שחביב עליו בזאתו פס'):  
(ב) חשוב לענין זה הוא על ג' אופנים. א' ז'  
מניינים הנזכרים בשבט ארץ ישראל כדכתיב ארץ  
חמה ושעורה גפן (והוא כולל צין ענבים לחים  
או יבשים או יין) תחנה ורמון זית ודגש (הוא  
חמרים). ב' דבר שצרכתו מצורפת יותר על מין  
פרטי כגון צרכת המזיח שהוא רק לפח וכן  
צמי' או צפה"א או צפה"ע וצפה"א שהם מצורפים  
יותר מצרכת שהכל שהוא כולל כל המניינים.  
ג' צ"ו מניינים הנזכרים יש ג"כ א' חשוב מצדו  
שכל המוקדם צפוסק חשוב יותר: (ג) הא דא'  
מוקדם לתצירו דוקא כשצמי'הם לפניו ורונה  
לאכול משניהם אבל אם אינו רונה לאכול  
משניהם או שמי' החשוב אינו לפניו א"ל  
להחיות: (ד) הא דא' מוקדם לחביבו דוקא  
בצרכותיהן שוות אבל אם אין צרכותיהן שוות  
כגון לנו' וזית כיון שלריך לצדק על כל אי' וא'  
נצרך על איזה שירלה אפי' השני מנין ז' וגם  
חביב (רא"ש) וי"א דלעולם אזלינן צמר החביב  
(רמב"ם). ודוקא כשאין צרכת האי' מצורפת  
ומצדו אבל כשצרכת אי' מצורפת כגון צמי' וכן  
צפה"א וכ"ש המזיח זה מוקדם לכל דבר חוץ  
נצדקיינת הפסוק: (ה) לפיכך אם היו לפניו מניי  
פירות וצרכותיהם שוות ואין ציניהם מין ז'  
מוקדים החביב ואם יש ציניהם מין ז' אפי' הג'  
ח"י פרי מוקדים לצדק על מין ז' אעפ"י שהי'  
שלים וחביב עליו. ומי' אם שניהם מין ז' או  
שניהם אינם מין ז' מוקדים הטלם. ואם אי'  
חביב ואי' טלם טלם עדיף ואם אין צרכותיהן  
שוות אפי' הי' אי' מניין ז' אין כאן קדימה כלל  
ועכ"פ יצרך על מין ז' שהוא חביב עליו עכשיו  
(דעה יולא לכ"ע): (ו) מניינים גופים הכתובים  
צקרא כיון דכתוב אקדמי' אן נמי מקדמינן  
אפי' שלריך לצדק על שניהם: (ז) ולכן כיון  
שחלקן הכתוב לשנים דכתיב ארץ חמה ושעורה  
גפן תחנה ורמון ארץ זית שמן ודגש והפסיק  
הכתוב צין רמון לזית והתחיל ארץ זית וכו'  
לסודות שמה שמונח לארץ צמח הוא חשוב  
יותר מנה שמונח לארץ קמח ולכן יתן קודם

לשתות יין אפי' שלא היה דעתו רק לשתות  
כוס אי' אפי' שהם יומר וכ"כ בשתיקה רק  
שלא דיבר:

דין אבל פירות והביאו לו עוד.

(א) היה אוכל פירות צדק ארעי וניכר עליהם  
ואכל מהם והציאו לו עוד אם היה דעתו  
מתחלה על כל מה שיציאו לו אפי' אבל כבר  
כלם א"ל לצדק. ואם נעלך ממש שלא היה  
דעתו מתחלה רק לאכול אלו ונעלך לאכול  
עוד אפילו עדיין לפניו לריך לצדק. ובסתם  
כל זמן שמונה לפניו עוד מהראשונים יש  
פלוגה. י"א לריך לצדק וי"א דא"ל לצדק. ואם  
אכל כבר כלם אם קצב עלמו לאכילה פירות  
א"ל לצדק דאינו מסיח דעתו כל זמן שמיסב  
על השלמן ואם אכל רק צדק ארעי לריך  
לצדק לכ"ע ואין חילוק צין אם הציאו לו  
מנין ראשון או מדבר שצרכתן שוות כגון  
אגוזים ותפוחים. ובמקום שיש ספק צרכה יש  
לחקן שיצדק על מעט לוקח שהכל ופטור גם  
אחרו הדבר דאפי' צדק הסעודה לריך לצדק  
על לוקח: (ב) הציאו לו פרי שחשוב וחביב עליו  
יותר מן הראשון לריך לצדק לכ"ע אם לא היה  
דעתו מתחלה לפטור זה צפירות דאינו צדק  
שיפטור האי' חשוב לחשוב דרך גררה אלא  
אי"כ נחתי' לכך: (ג) צדק על סכר ונחתי'  
על כל מה שיציאו לו מצרכת שהכל א"ל לצדק על  
דגים ובסתם אפי' עדיין לפניו סכר לריך לצדק על  
הדגים שזה הוא מין אחר לגמרי ולא דמי  
לאגוזים ותפוחים שעכ"פ הכל מין פירות: (ד)  
צדק על הלחם והציאו לו עוד לחם אעפ"י  
שלא היה דעתו מתחלה ע"ז וגם לא נשאר  
לפניו אפי' א"ל לצדק דמסתמא דעתו לאכול  
לשובע אבל אם היה בדעתו רק לאכול צדק  
נשכל צ' גלוסקאות ולא יותר ואח"כ נעלך ממש  
שיאכל עוד לריך לצדק אפי' עדיין עוד לפניו  
מהראשונים: (ה) כל זה לא מיידי אלא באדם  
שאוכל משלו אבל אם אוכל על שלמן אחרים  
כיון שצדק על מין אי' פוטר כל מה שיציאו  
לו עוד אפי' לא הי' לפניו עוד מהראשונים  
דהכל תלוי בדעת צעה"צ אם לא שנועלך ממש  
ואם לא היה בדעת צעה"צ ליתן להם יותר  
רק לבקשת האורחים נתן להם עוד א"ל לחזור  
ולצדק: (ו) צדק על אוכל נאצד או על  
משקם ומשך והיה לפניו עוד בשעת צרכה  
והיה דעתו עליו בשעת צרכה א"ל לצדק ואם  
לאו לריך לצדק: דין שנינו מקום פומל לעיל  
צדברי המחבר ז"ל צדק איזה דברים נקראים  
הפסק צעודה:

דין כללים בברכה אחרונה.

(א) צרכה אחרונה א"ל לצדק אלא אי"כ אבל

אפי' לתשיל של שעורים אפי' שצרכתו היא  
מצורפת שהיא צורא וי"מ קדימת הפסוק  
הוא מקדים לטעלה זו של מצורפת לצד. צרכת  
היין קודם לזית אפי' שזינת מוקדם צפוסק  
דחשיבות היין שהיא גדולה מאד וגם צרכתו  
מצורפת דומה קדימת הפסוק. אבל צמי' אפילו  
נשעורים דומה נעלות היין שגם צרכת צמי'  
היא מצורפת ועוד שמוקדם צפוסק. הי' לפניו  
יין ותשיל שעורים וזית. י"ע מה יעשה דהא  
יין קודם לזית ושעורים קודמין ליין וזית קודם  
לשעורים ויש לסלק אי' מן השלמן: (ח) קדימת  
הפסוק הוא קודם לכל ואחריו צרכה מצורפת  
שהחשיבות היא ממונת הצרכה ואחריו נעלה  
מין ז' ואחריו נעלה טלם ואחריו נעלה חביב:  
צפה"א וצפה"ע קודמין לשהכל: צפה"ע וצפה"א  
אזלינן צמר החביב. אפילו בלנו' וזית: צרכת  
אכילה ושתי' קודמין לצרכת ריח: צרכת אשר  
יגר קודם לכל הצרכות שהוא תירי: (ט) הא  
ד"ש נעלה למין ז' דוקא כשכבר נגמר פרי'  
אבל כל זמן שלא נגמר הפרי אין לו דין קדימה:  
(י) אבל דבר שטעמו צרכה אי' מעין ג' וגם דבר  
שלריך לצדק צמי' מצדק תחלה צרכה אי' מעין  
ג' ואח"כ צמי':

דין טענות בברכות.

(א) טעה וצדק על לחם צמי' יאל אבל אם  
צדק המזיח על תשיל עת' מניי דגן לא  
יאל. ודוקא על תשיל לפי שאינו נקרא לחם  
כלל אבל על פת הנאה צכסנין יאל: (ב) צדק  
על שתי' צפה"א יאל ולהיפוך לא יאל ואם הוא  
מסופק אם הוא פרי אדומה יצדק צפה"א:  
(ג) על כל הדברים אפי' פת ויין אם צדק  
שהכל יאל ולכן אם מסופק באיזה דבר. אחר  
שלמד ובקי בצלכות צרכות. רק ממונת מחלוקות  
הפוסקים לא נחצבר צרכתו הראוי יצדק עליו  
שהכל: (ד) קודם שיצדק לריך לידע ולכרין איזה  
צרכה לריך לצדק כדי שצמי'כיר השם שהוא  
עיקר הצרכה יהיה ידוע לו מה שסיים וצדיעבד  
אם לקח כוס צידו וסדר שהוא יין וצדק השם  
על דעת למי' צפה"א וזכר שהוא מים וסיים  
שהכל א"ל לחזור ולצדק דמאסו טעות צכוונה  
א"ל לחזור ולצדק. וכ"ש אם לקח צידו כוס יין  
וסדר שהוא מים וצדק על דעת לוזר שהכל  
וזכר מסיים אפי' לכתחלה צפה"ג שהרי אפי'  
אם מים שהכל יאל: (ה) צדק על כוס מים  
צפה"ג וסוף כ"ד נזכר וסיים שהכל וכך אמר  
צפה"ג שהכל וכו' יאל: (ו) אם צדק על כוס  
וסדר שהוא יין ואמר צפה"ג ומנלל שהוא מים  
או שאר משקים ויש יין לפניו על השלמן כיון  
שהיה דעתו לשתות יין יקח תיכף היין וישתה  
וא"ל צרכה כיון שהיה לפניו וגם היה דעתו



כזית. ועל כל המשקים אפי' י"ם שמייטג דעתו של אדם אפי' צמטג אפי' אין מצרכין ברכה אחרונה אפי' שנה רביעית. אך כיון די"א דעל משקים ג"כ מצרכין על כזית לכן ראוי לזכור שישנה או פחות מכזית או רביעית. ומכ"ש ציין די"א דב"א שלו דאורייתא: כל האוכלין מנטרפין לכזית אפי' פת לפירות לצרך צ"ר וכל המשקים מנטרפין לרביעית. ואוכל ומשקה אין מנטרף אם לא משקה שעל האוכל שמשכירו מנטרף להאכל וי"א דגם כזה אינו מנטרף (ע' חיי האדם): (ב) על כל דבר חוץ מ"ז וימים מצרך צ"ר ועל ז' מינים מצרך ברכה א' מניין וכוון כשישצין צמטינה ושותין יין או שאוכלים מצדדים שצמטינים עליהם ברכה א' מניין ג' אפי' דלכתלה אין ראוי שיפטור א' את מצירו צ"א מ"מ אם יש אכשם שלא יצרכו אז מנחת ב"ש אין יודעין לצרך מ"מ על א' שיאמר שיכוונו מי שילנה להוליא ואז יצרך בקול רם ויכוין להוליא לכל מי שירלה: (ג) אבל מפרשי"ע מ"ז מינים ואכל ג"כ משאר פרה"ע כיון שצמטיג על העץ כ"י וגם מסיים על הארץ ועל הפירות וזה כולל גם שאר פרי העץ רק מפני שאינם מצויים כ"כ לא קבעו עליהם ברכה זו ועכשיו מצרך בל"א ברכה זו פוטר גם על שאר הפירות: (ד) אבל מעט

הלכות אירוסין ונשואין

דיני תענית חתן וכלה ביום חופתם וחופה בערב שבת וקידושי קטנה. (א) נהגו שהחתן והכלה מתעניין ביום חופתם והוא משאי טעונים. א' מפני שהוא יום סליחה וידעו ונמחלו עוונותיהם (ולפי טעם זה ראוי להשלים התענית). ג' שלא ישחכרו ולא יהיה דעתם ניושנת עליהם (ולפי טעם זה א"ל להסלים) ויש להחמיר בשני הטעמים ואם האב הוא מוקבל קדושין צמטיג צמו הקטנה לר"ח הוא להתענות כדי להחמיר מפני טעם הב' וצינים שאין מתענים כמו שיתבאר צמטיג שאח"ז לריכין לזכור שלא יצרכו צמטיג וצמטיג מפני טעם הב' (סימן ס"א ע"ט): (ב) אלו ימים שאין מתענים בהם תענית חמנים חנוכה ופורים ואקרו חג ור"ח צ"ל ור"ח צמטיג כיון שצמטיג צמטיג וצמטיג ג"כ אין להתענות [עלצד ר"ח ניסן דמתעניין כיון שיש בהם תענית לדיקים וכן כל חודש ניסן] אבל בל"ג צמטיג וצמטיג סיון עד אחר מצעות וימים שצ"י יו"כ לכוונת מתעניין (א"ח ס"י תקע"ג). צינים שאין מתעניין לריכין לזכור שלא לרדוף אחר מותרות מאכל ומשתה: לריכין החתן והכלה להתקדם עלמן צמטיג מיוחד מיוחד צמטיג ויעשו השוכה צינים

כנכסין ויוצאין צמטיג חדר ומ"מ אם היא טהורה יש למנוע שלא יכנס לשם שום אדם כדי שיהי יחוד גמור אך אם היא נדה אז לריכין שיהיו ציני אדם נכנסים ויוצאין עם דל"כ אקורין צמטיג דבל"א אקורה להתייחד עמו קודם צ"א ראשונה קונה אותה וזה שהצ"א לחדר מיוחד לו ואח"כ כמטובלת מותר לו לצ"א עליה צ"א ראשונה צמטיג וליכ"א אקור משום קונה קנין צמטיג משום שכבר קנה אותה מצע"י. אבל צמטיגה אינה קונה חופה רק יחוד הראוי לצ"א היינו שמהיה טהורה ויכנס אותה אחר הקדושין לחדר מיוחד שלא יהיו עם ציני אדם וזה הוי יחוד הראוי לצ"א וקונה צמטיגה ג"כ קנין גמור וזהו כנשואה ואם כנס אותה צמטיג והיתה טהורה והכניסה לחדר מצע"י ונתייחד עמה ולא היו עם ציני אדם קנה קנין גמור ומותר אח"כ לצ"א אליה צמטיג אבל לא היתה טהורה

סדר ברכת אירוסין ונשואין

(א) תחת החופה מצרכין ברכת אירוסין ונשואין והוי עוצר לעשייתן ולר"ח שני כוסין לברכת אירוסין כוס אחד ולברכת נשואין כוס אחד ומפסקין בין ברכת אירוסין לברכת נשואין בקריאת הכתובה בנתיים ונתיין מן הכוסות של ברכת אירוסין ונשואין להתחן והכלה לשמות ולריכין לכיון לל"א צמטיג היין צמטיג מצמטיג המסדר על הכוס וצמטיג אירוסין ונשואין מצמטיג תחת החופה מצרכין ברכת היין קודם לשאר ברכות ואין מצרכין ברכת נשואין צמטיג מצמטיג והמתן מן הנתיין (ס"י ס"ג): אמר המגיה והמפרט כח צמטיג עה"ר מנין ס"י ק"ט וז"ל: יען אשר אני עשה מנין מ"מ ראיתי שצמטיג ציני אדם רגילין לעסוק צדיני כתובות ונשואים וקידושין אפי"פ שאינם בקיאים צדיניהם ואמרו חכמים עאל דלא ידע צמטיג קידושין לא יח"א לו עסק צהן לכן ארסום קלת דיני כתיבת כתובה דיני קידושין ומשפטן ומיקון הנשואין וכו' כדי להגות צו ולראות משפטן וכו' עכ"ל. והנה אכני הקטן צמטיג למלאות דבריו צדינים ומנתיים מלוקטים: א נוסגין לעשות החופה תחת השמים לכימון ברכה כ"י יהיה זרעך ככוכבי השמים. וכן נוסגין שאין נשואין נשים אלא צמטיג הלצנה לפימון ט"ז: ב אם הכלה נדה לריכין להודיע להחתן ונחצ"א לעיל: ג הענגה צמטיג אלו צמטיג צמטיג העיר פארסין סודר על ראש הכלה ומצרכים אותה ואומרים לה אחרתו את חייך אלאפי צמטיג ומפסי קריין עם שאח"כ פורסין יריעה



או שום שאר פסול ויאמר להחמין והכלה  
 אלו לזד ידיו עדים ולא יותר (ויש ליקח  
 ידים אחרים שאינם חתומים על הכתובה  
 כדי להצבות עדים לכבוד החר"כ וגם לפרסומי  
 מילתא) ומראה להם הטבעת שהוא שום  
 פרוטה כדי שחדע הכלה שאינה מקדשה  
 אלא בשום פרוטה גם נוהגין לכסות פני  
 הכלות הלטעות ואינן מקפידות צנה מקדשין  
 אותן רק שיהי' ט"פ:  
 ב יש ללמד את החתן שיאמר הוא צעלנו חיצת  
 לי ואם הוא ע"ה נ"מ יאמר הנקרא חיצת  
 לי צעפה רפה:  
 ג החתן לוקח הטבעת צימיו והכלה פושטת  
 אלצעה הסמוך לאגודל עיניה ונשים החתן  
 את הטבעת על אלצעה ואומר הרי את  
 מקודשת לי בשבעת זה כדת משה וישראל  
 וכל העומדים עס אומרים מול טוב:  
 ד נוהגין שאחר הקידושין נשכר החתן כוס  
 זכוכית זכר לחתן. ויכול להיות כוס שלם  
 ואין צו נשום כל תשמיש כיון שטעוין לרעו  
 מוסר לנענן יתנו לז (פרנ"ג צ"ח):  
 ה אחר כך קורא הנזכר את הכתובה ולאחר  
 הקריאה עוסקים אותה להכלה:

**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:**  
**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על**  
**העצרות ואמר לנו אתה הארוכות והתיר לנו את הנשואות לנו על ידי**  
**הפה וקדושין. ברוך אתה יי מקדש עמו ישראל על ידי הפה וקדושין:**  
 החתן והכלה ישמו מנוס של זככה: והחתן נותן את טבעת הקדושין על אלצע הכלה ויאמר:  
**הרי את מקדשת לי בשבעת זה כדת משה וישראל:**  
 וקורין הכתובה ואח"כ מצרכי על כוס שני צפה וטבע זככות אלו:  
**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:**  
**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהכל ברא לכבודו:**  
**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם יוצר האדם:**  
**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר יצר את האדם בצלמו.**  
**בצלם דמות תבניתו. והתקין לו מגן עדי עד. ברוך אתה יי**  
**יוצר האדם:**

פירוש

[אשר יזר אם האדם בללמו] שא"י נעשה אדם בללמו ור"ל על למה הנפש שאללה נכבד טבור.  
 והסוף עוד ופי' בללם דמותו סג אל האדם ור"ל דמותו הננימו שפול לורה גומר. לר' אהוה בללמו שהוא

**שש ששים ותגל העקרה בקביו בגיה לחוקה בשמחה. ברוך**  
**אתה יי משלמם ציון בבגיה:**  
**שלמם תשלמח רעים האהובים בשמחה יצירה בגן עדן מקדם**  
**ברוך אתה יי משלמם חתן וכלה:**  
**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר ברא ששון ושמחה חתן**  
**וכלה גילה רנה דיצה וחדוה אהבה ואהוה ושלום ורעות. מהרה יי**  
**אלהינו ישמע בערי יהודה. ובחצות ירושלים. קול ששון וקול שמחה.**  
**קול חתן וקול כלה. קול מצהלות חתנים מחפתם. ונערים ממשתה**  
**גנינתם. ברוך אתה יי משלמם חתן עם הכלה:**

דיני ברכה מ"ז בבית חתן בזי ימי המשתה.

(א) צצצמ"ז טבצית חתן כל ז' ימי המשתה  
 אומרים דוי הקר כוי וצצמ"ז על כוס אחד  
 ואחר צצמ"ז אומרים על כוס שני זככות חתנים  
 היינו טעם זככות ואחר מצצרכין זככות אלו  
 מצצרכין זככות היין על הכוס שאומרים עליו  
 וצצמ"ז (סימן ט"ז): (ב) אומרים זככות אלו  
 אחר צצמ"ז ציוס ראשון של הנשואין וצצמ"ז  
 ראשונה שאכלו אחר החופה צין צצמ"ז טעם  
 צחולה צין צצמ"ז טעם אלמנה או צצמ"ז  
 טעם צחולה צכולן מצצרכין זככות אלו ציוס  
 ראשון וצצמ"ז ראשונה ולריך עשרה והחתן  
 וצן המניין (ט"ז): (ג) נקעודה ראשונה ואילך  
 יש מילוק צצמ"ז טעם צחולה או אפילו צצמ"ז  
 טעם אלמנה או אלמון טעם צחולה אם לא  
 אכלו קעודה ראשונה ציוס נשואין ואוכלין  
 קעודה הראשונה ציוס שאחר הנשואין הוי  
 כפנים חדשות ומצצרכין טבע זככות אלו  
 כשאוכלין קעודה שניה צחולה יוס או כשאוכלין  
 כל טבעת ימי המשתה אי יאכא פנים חדשות  
 צכל קעודה וקעודה כשאוכלין מצצרכין טבע  
 זככות ואם לאו כשאין פנים חדשות אין

פירוש

לורה הנפש וכל זה פי' למהם הכפירה היעה שחשו נה רבים שאמרו שעל חומר חניית אדם לאמר שזכרה  
 בללמו כמיס הרמ"ב ב"מ: [והתקין לו מנין] מנין ובללמו חתן [אשר לביד לביד שחזיר זה לבי שמי שזכרה  
 חלה בידר הנה מרובקים יחד יוסר משאר הצרות שזכרה ונחלה זכר ונקבה כמיס הרמ"ב בהקדמה ספר  
 בעל הנפש]: [בנין עדי עד] נוסב לרבות שמי שניהם נחמקים מין האדם: [שום שמי] שמתח ירושלים  
 שנקראה עקרה ע"ש רבי עקרה. והטעם שהקדומו זככה זו קודם זככה זונג חתונה. משום אם לא אעלה את  
 ירושלים גוי: [רעים האהובים] חתן וכלה: [כשמחך יצירה] כאשר שמתח יציר שכל וזהו אדם הראשון: זככה  
 שמתח שמתח הוא דרך בקשה לנפש רחמים על חתן וכלה לשמחם צוונם כשמתח זונג אדם הראשון לסיכך חותם  
 זה משמתח חתן וכלה מפני שצריך לנפש רחמים על שניהם. ואם היה חותם משמתח חתן עם הכלה לא היה  
 צוונטע אלא שמתח לשתן בלבד שישמע ככלה. וזככה אשר ברא כוי היא דרך כשם וחודים לנאקום על יצירה  
 השמתח החוונ בעולם לשעבר. וללעון לעתיד לבא על שמתח ירושלים לסיכך חתם משמתח חתן עם הכלה  
 שמתח חתן לבדו ישמע על עסקי הכלה שכן כתיב ונשום חתן על כלה. ועוד מפני שהכלה יש לה לפר  
 בחולים (רמ"י ואחוריהם):



ליכא פניס חדשות ואין עם עשרה רק שיש עם שלשה ויש זהה אכסים שאינן נזכ"ר רק שאוכלין עם מחמת שמחת מריעות (ב"ש ס"ק י"ז): (ה) פניס חדשות ויקרי אפילו אם זל לשם איש אחד שנעלי החופה שנתקם בציאתו ורואין להרבות בציבולו אף שאין אורכל עמהם אלא שזל מחמת שמחת מריעות (ס"ט): (ו) שנת וי"ט ראשון ושני הוי כפניס חדשות בסעודת הלילה: ובסעודת שמרית ובסעודה שליטית אם יש פניס חדשות או שאונר הדרשה הוי כפניס חדשות ומזכרין ואם לאו אין מזכרין שבע זכרות ודינו כמו שאר סעודת נשואין שאין עם פניס חדשות ובאלמון שנשא אלמנה בע"ש אין מזכרין ז' זכרות (ע"ל ס"ו ט"ו) אפי' זליל שנת נשוא דלח מהני פ"ח זאלמון שנשא אלמנה אפילו בסעודה הראשונה אם לא נעשית זיום שנעשו הנשואין (ס"ט): (י) שהשמחה נמנעו דינו כמו זכרת אשר זכר וא"ח אחרו רק שיהיה עכ"פ זימון של שלשה ויהיה זהה אכסים שאינן נזכ"ר רק שאוכלין עם מחמת שמחת מריעות (ס"ט): (יא) ז' יוני הנשמה וכן ג' של אלמנה מתחילין תיכף אחר שבע זכרות שזכרו שבעת החופה שמתחילין להתייחדו ואף שלא נתייחדו עדיין בחדר א' ואם היה החופה בכפר ותיכף מן החופה נסעו לזיתם ולא נתייחדו עדיין בחדר א' כל הדרך אפי"כ מתחילין ז' יוני ונשמה נעמ שזכרו הזכרות שבעת החופה (דלח כתי"ז): (ט) אם אדם עזונין את החתן ואח הכלה לאכול עם אדם נתייחדין להם עם חדר צפ"ע שיכולין להיות ביחד לזד ולשמות עם הוי עם כמו חופה דידהו ומזכרין עם ז' זכרות אף אם דעתן לחזור אח"כ לתופתן אשר יש להם זכרים ואם לאו אין מזכרין אפי' אשר זכר כו' ושמחה נמנעו כו': (י) זני החופה שנתחלקו לחזרות הכנה אפי' אם אכלו זכרים שאינן פתוחות לנאקום שהחתן עם כולם ומזכרין שבע זכרות כיון שהתחילו לאכול אותן שנשאר זני' כשהתחילו אותן של זני החופה ואוכלין נסעודה שהתקינו לזני החופה פסונים כולם כאחד לזכר זכרת חתנים וכ"ש כשהשגשג נלרפן (ס"ט): (יא) השמשים שאוכלין אחר סעודת נשואין זכרת נשואין ומזכרין שבע זכרות (ס"ט): (יב) מחזיר גרושתו א"ח שהשמחה נמנעו רק שבע זכרות אומרים חמת החופה ובסעודה הראשונה זיום הנשואין אומרים ג"כ אחר ז"המו שבע זכרות אכל אחר יום הנשואין א"ח זכרת אשר זכר האיל וא"ח שהשמחה נמנעו (אחרונים): (יג) זכרית ס"ח נביא הז"ש טעם על מה שמזכרין צפ"ג אחר ז' זכרות ע"ש ולפענ"ד נראה הטעם דכיון דהרבה פוסקים טרידים דלח נחקנו הוי זכרות על

דיני בעילת מצוה וברכתה.  
 (א) הנוצל בעילה נטור פורט עיד אפי' היא קטנה שלא הגיע זמנה לראות ולא ראתה ואפי' זדקה ענמה אחר הבעילה ולא נאלה דם טעמה דמישינן טעמא ראתה טעם דם כחדל ומיפיה טכנת זרע ולכן לזכרין להכין נטעה מיוחדת להחתן שיטכנ עליה אחר שפורט מננה מפני שתיכף אחר שפורט מננה אסור אפי' ליגע זה וכ"ש לככז עמה זמנה אחת ולזכרין לנחוב עמה כששאר נדה לנעין הרחקה אלא זזה חלוקה משאר נדה דנדה אסור לו לישכב ע"ג נשמה אף שאינה זמנה אכל זזו נחת לו לישן על נשמה כשאינה זמנה וגם מתחלת לננות ז' נקיים זיום חנישי לשינוטה ובנדה גמורה אף שפסקה נולראות אינה נחתלת לננות ז' נקיים עד יום ששי לשינוטה (ס"ו ס"ג): (ב) אחר שנולד דם זחולים ומזכר זכרת זו אשר לז אגוז זגן עדן ואומרים אותה זלח עם ומלכות (ס"ט):

קודם זכרת המזון לנשואין אומרים זה:  
 דיני הבר וגם חרון. ואז אלא בשיר ירון. נחננו במעגלי צדק. שעה זכרת בני ישראל. בני אהרן: ברשות מרגן ורבנן ורבנותי. נברך אלהינו שהשמחה במעוננו. ושאלנו משלו:  
 וינין ברוך אלהינו שהשמחה במעוננו. ושאלנו משלו ובטובו חיינו:  
 והענין חזר ואומר ברוך אלהינו שהשמחה במעוננו ושאלנו משלו ובטובו חיינו:  
 ואמר זכרת המזון נחמיל זכרת שהכל ברא לכבודו:

סדר ברכת המזון לברית מילה

הענין אומר נודה לשמחה בתוך אמוני. ברוכים אתם לוי:  
 והם מוזקים ואומרים נודה:  
 המכיר ברשות אל איום ונזרא. משגב לעתות בצדה. אל נאזר בגבורה. אדיר במרום יי: נודה  
 המכיר ברשות התורה הקדושה. מהורה היא וגם פרושה. צנה לנו מזרשה. משה עבד יי: נודה  
 המכיר ברשות הפנינים והלונים. אקרא לאלהי העבריים. אהודנו בקל איום. אברכה את יי: נודה  
 המכיר ברשות מרגן ורבנן ורבנותי. אפתח בשיר פי ושפתתי. ותאמרנה עצמותי. ברוך הקא בשם יי: נודה: נברך אלהינו וכו'.

סדר ברכת המזון

קודם זכרת המזון יאמר זה:  
 הרני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה של ברכת המזון כמו שנאמר ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. לשם יהוד קב"ה ושכינתיה ע"י ההוא שמיר ונעלם בשם כל ישראל:  
 רבותי וייר וואללען בענשען:  
 יודי שם י"י מכבוד מעתה ועד עולם:  
 ברשות מרגן ורבנן ורבנותי:  
 נברך שאכלנו משלו:  
 ברוך שאכלנו משלו ובטובו חיינו:  
 נברך אלהינו שאכלנו משלו:  
 ברוך אלהינו שאכלנו משלו ובטובו חיינו:  
 ישיד א"ח ברוך הוא וברוך שמו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. הן את העולם בלוי. בטובו

פירוש

[שהשמחה נמנעו] ר"ל ששמחה שאנו נשחטים לחתן וכלה לא נמנעו הוא כי השמחה נמנעו. עת ומדום נמנעו. ולכן מקנ נמנעו ולא נמנעו ולא נמנעו. נשום דאמרי' בגני ז' וקיעים הם. ועשרים עם מעון שבו כחם של מלאכי השרה אומרים שירה לפני המקום. והשירה היא השמחה לפני המקום (אטוריה"ס) כשם בעה"ט ואין הירח"י:



בחן בחדר וברחמים הוא נותן לחם לכל בשר. כי לעולם חסדו:  
 ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו. ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד:  
 בעבור שמו הגדול. כי הוא זן ומפרנס לכל. ומטיב לכל. ומכן  
 מזון לכל ברותיו אשר ברא. ברוך אתה יי הון אתה הכל:  
 נוה לה יי אלהינו. על שהנחת לאבותינו ארץ חמדה טובה  
 ורחבה. ועל שהוצאתנו יי אלהינו מארץ מצרים. ופדיתנו מבית  
 עבדים ועל בריחה שחתמת בבשרנו. ועל תורתך שלמדנו. ועל חקיה  
 שהורעתנו. ועל חיים חן וחסד שחוננתנו. ועל אכילת מזון שאתה  
 זן ומפרנס אותנו תמיד. בכל יום ובכל יום ובכל יום ועד:

בהנוכה ופורים אוננים כאן על הגסים, תנולאסו בתפלת חול לך 154 :

אם שבת לומר על הכסים וזכר בחן ועל הכל קודם טקסים הנכנסים אפילו זכר בין חסד ובין סי' אומר  
 שם על הכסים עד גמירא וחזר ומחיל ועל הכל וגו'. אבל אם כבר אמר הטקס אין מחזירין אותו, וכשתביע אל  
 סדמתן הוא יזכרו יאמר הנוסחא הכתובה שם:

ועל הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך. ומברכים אותך. ותברך  
 שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד: בפתוב ואכלת ושבעת. וברכת  
 אתה אלהיך על הארץ הטובה אשר נתת לך: ברוך אתה יי על  
 הארץ ועל המזון:

רחם נא יי אלהינו על ישראל עמך. ועל ירושלים עירך. ועל  
 ציון משכן בבורך. ועל מלכות בית דוד משיחך. ועל הבית הגדול  
 והקדוש שנקרא שמך עליו: אלהינו. אבינו. רענו. זוגנו. פרגנו.  
 וכלכלנו. וברוחנו. וברוחנו יי אלהינו. מהרה מקל צרותינו. ונא  
 אל תצריבנו יי אלהינו. לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם.  
 כי אם לידיך. המלאכה. הפתוחה. הקדושה. והרחבה. שלא גבוש.  
 ולא גבלם לעולם ועד:

לשבת רצה והתליענו יי אלהינו במצותיך. ובמצות יום השביעי השבת  
 הגדול והקדוש הזה כי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך. לשבת זו. ולגות בו  
 באהבה. במצות רצונך. ברצונך הגיה לנו יי אלהינו. שלא תהא צרה ונגזי

רענו בשום מהם הריש ולא כחולים. זוננו עונותים כי הוא לשון בקשה:

פירוש

[על שהנחת] כו'. לכאורה אין סקר מכוון שהרי כבוד הארץ מאחורי אפי' לנתינת הסוד והי'3  
 לחזקו כסוף. אבל י"ל דנחת הארץ קדמה כנתינת הסכניה כחומר אע"פ שהסכניה עמומי אחרים אל ארץ וגו'.  
 עוד י"ל שקדמה נחלת הארץ קדימה זונתים ג"כ. כי א"י נוחתה היא לחבותינו וע"פ שהנתינת הסכניה לא"י ע"פ  
 במתנת הארץ (רי"ע): [והחילנו] זרנו. יחשון כחץ חושים. או לשון ענוה וגם כולל דשון ע"פ. וכן  
 ועלמתיק יחלין: [במלחמה] ע"י מלחמת שבת הנוצח ככלל. ועליו שבת כפרת יגן עלינו שכולל לקיים ומתת  
 שבת כראוי: [כי יום כו' לשבת בו] היא הוליה על פרשת גדולתו וקדושתו שבתיה. שר"י מלא חן לפניך  
 בשבת זו מראשית. אסם בעליון ובכבודך כפר עמך האמת. וקיינא מלוח עומתו פתלה. כמו שהיא ע"פ

ואנחה ביום מנוחתנו. ותרצנו יי אלהינו בנחמות ציון עירך ובבגן ירושלים  
 עיר קדשך. כי אתה הוא בעל השועות. ובעל הנחמות:

בראש חדש ויש' וחה"ט אוננים כאן יעלה ויבא:

אלהינו נאלהי אבותינו. יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר  
 זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו. וזכרון משיח בן דוד עבדך. וזכרון ירושלים  
 עיר קדשך. וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך. לפלטה למוכה לחן ולחסד.  
 ולרחמים. לחיים. ולשלום ביום (לראש חדש ראש החדש) (לראש השנה הזכרון)  
 (לסכות חג המצות) (לשיע' ושית' השמיני חג העצרת) (לפסח חג המצות) ולשבועות חג  
 השבעות) הנה: זכרנו יי אלהינו בו. למוכה. ופקדנו בו. לברכה. והושיענו  
 בו. לחיים: ובדבר ישועה ורחמים חום וחנונו. ורחם עלינו. והושיענו. כי  
 אליך ציינו. כי אל חנון ורחום אתה:

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך אתה יי בנה  
 (ברחמיו) ירושלים. אמן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. האל אבינו מלכנו. אדירנו  
 בוראנו גאלנו. ויצרנו קדושנו קדוש יעקב. רענו רועה ישראל.  
 המלך הטוב. והמטיב לכל. שבכל יום ויום. הוא המטיב. הוא מטיב.  
 הוא יטיב לנו. הוא גמלנו. הוא גומלנו. הוא יגמלנו. לעד לחן  
 ולחסד ולרחמים. ולרוח הצלה והצלה ברכה וישועה נחמה פרנסה  
 וכלכלה. ורחמים וחיים ושלום וכל טוב. ומכל טוב לעולם אל  
 יחסרנו: הרחמן. הוא ימלוך עלינו לעולם ועד: הרחמן. הוא יתברך  
 בשמים ובארץ: הרחמן. הוא ישמח לדור דורים. ויתפאר בנו לעד  
 וילצח נצחים. ויתהדר בנו לעד ולעולמי עולמים: הרחמן. הוא  
 יפרנסנו בכבוד: הרחמן. הוא ישפור עלנו מעל צוארנו והוא יוליכנו  
 קוממיות לארצנו: הרחמן. הוא ישלח לנו ברכה מרבה בבית הזה  
 ועל שלחן זה שאכלנו עליו: הרחמן. הוא ישלח לנו את אלהיך  
 הנביא זכור לטוב. ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות:  
 הרחמן. הוא יברך את אבי מורי. בעל הבית הזה. ואת אמי מורת.  
 בעלת הבית הזה אותם ואת ביתם. ואת זרעם. ואת כל אשר להם.

שורות כולם כי כן כל לשון כסוד במקרא כחולם ויום הסגון קורין בשורות כסוד וסגון סוד  
 (סגון כסוד):

פירוש

לזכר עלינו. לסיכך בלונך הית לנו ענוה אמתים ביום הסגון הזה: [והראנו] כי אז חלי הסגון הסגון  
 סגון כסודו אל הסגון והנחלה ושא"כ כל עוד שאנחנו יגיעים בעבורה סגון. לא זלם הסגון (רי"ע).  
 ויש' שרם והחילנו הוא בקשה הגולה שג"י זכום הסגון שישגורו ישראל כראוי יסין נגאלים ויענו ללך  
 מזוינים ומזורזין עתה ענוה (אבודרה"ט):



אוֹתָנוּ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לָנוּ. כְּמוֹ שֶׁנֶּחֱבָרְכוּ אֲבוֹתֵינוּ. אֲכַרְהֶם יִצְחָק וְיַעֲקֹב בְּכָל מָקוֹם כָּל. בֵּן יִבְרָךְ אוֹתָנוּ. כְּלָנוּ יַחַד בְּבִרְכַּה שְׁלָמָה. וְנֹאמַר אָמֵן:

בְּמָרוֹם יִלְמְדוּ עֲלֵיהֶם וְעֲלֵינוּ זְכוֹת. שִׁתְּהֵא לְמִשְׁמַרְת שְׁלוֹם. וְנִשְׂא בְּרַכָּה מֵאֵת יי. וְצַדִּיקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ: וְנִמְצָא־חֵן וְשָׂגַל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים וְאָדָם:

לְשֵׁנֵת הַרְחֵמֶן. הוּא יִנְחִילָנוּ יוֹם שֶׁכָּלוּ שְׁבַת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי הָעוֹלָמִים: לְרִיחַ הַרְחֵמֶן. הוּא יַחְדָּשׁ עֲלֵינוּ אֵת הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה: לְיֵיט הַרְחֵמֶן. הוּא יִנְחִילָנוּ יוֹם שֶׁכָּלוּ טוֹב:

וְיֵט מוֹסִיפִין צַדִּיק לִילוּת לְאִשׁוּתוֹת עַל פֶּסַח:

לְיוֹם שֶׁכָּלוּ אָרוֹךְ לְיוֹם שְׁצַדִּיקִים וְיֹשְׁבִים וְעַמְרוּתֵיהֶם בְּרֵאשִׁיָּהֶם וְנִגְהִים מִזֵּיו הַשְּׂבִיבָה:

לְרִיחַ הַרְחֵמֶן. הוּא יַחְדָּשׁ עֲלֵינוּ אֵת־הַשְּׁנָה הַזֹּאת לְטוֹבָה וְלִבְרָכָה: לְחַסִּיִּים וְדוֹכוֹת הַרְחֵמֶן. הוּא יִקַּם לָנוּ אֶת־סִפְת דָּוִד הַנְּפִלֵת:

הַרְחֵמֶן. הוּא יִזְבְּנוּ לְיָמוֹת הַמְּשִׁיחַ. וְלַחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: מְגִדִּיל

בְּשַׁנַּת וַיֵּט וְחֵטֵעַ וְרִיחַ אוֹנֵךְ מְגִדִּיל וְנִחְוֹל מְגִדִּיל דְּמוֹלֵס עֲלֵךְ גְּדוֹל וְמִרְיִק צֶלַל יוֹד עֲלֵךְ קָטָן. (וְעוֹד מְגִדִּיל הוּא צַהֲלִים וְעִדִּיין לֹא הִי דוֹד עֲלֵךְ וּמְגִדִּיל טוֹב צַנְנִיאִי וְכַזֵּה הִי עֲלֵךְ) (אֲנֹדִיכֶס): (מְגִדִּיל) יִשׁוּעוֹת מְלָכּוּ וְעִשָׂה חֶסֶד לְמִשְׁיחוֹ. לְדוֹד וְלִזְרָעוֹ עַד־עוֹלָם: עִשָׂה שְׁלוֹם בְּמָרוֹמוֹ. הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל. וְאָמְרוּ אָמֵן:

יִרְאוּ אֶת־יְיָ קְדוֹשׁוֹ. כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו: כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעֲבוּ וְדָרְשׁוּ יי לֹא־יִחַסְרוּ כָּל־טוֹב: הוֹדוּ לַיְיָ כִּי־טוֹב. כִּי לְעוֹלָם חֶסְדּוֹ: פוֹתַח אֵת יְדָהּ. וּמִשְׁבִּיעַ לְכֹל־חַי רְצוֹן: בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִכְטַח בְּיַי. וְרַחֵם יי מִבְּטָחוֹ:

בְּעַר הַיְיָתִי גַם זְקֻנָתִי וְלֹא רְאִיתִי צַדִּיק גִּיעוֹב וְזָרְעוֹ מִבְּקֶשׁ לְחֵם: יי עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן. יי וְיִבְרָךְ אֶת־עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם:

כָּל וְכָל כָּל. צַהֲרֶס כְּמִיב וְחֵי בְּרַךְ אֵם אֲכַרְהֶם כָּל. בִּזְמַן כְּמִיב וְאוֹכֵל וּכְלֵ. בִּיעֲקֹב כְּמִיב וְכִי יֵט לִי כָּל. כְּלוּמַר לֹא חֶסְרוֹ טוֹב טוֹבֵה הִכִּי אִיחָה כְּמִיב בְּיַי סוּף סִיף (ס): כִּי־אֵם אֲבָרְהָם בְּכָל: יִצְחָק מְכָל: יַעֲקֹב כָּל:

כָּסֵם שְׂכַח נוֹמֵר עַל הַכִּסִּים לְאוֹנֵר כֹּחַ נִסְחָה זֶה הַרְחֵמֶן הוּא יַעֲשֶׂה לָנוּ גְּסִים וְנִפְלְאוֹת כְּמוֹ שֶׁעֲשָׂה לְאַבְרָהָם בְּיָמֵי הָהֵם בְּזִמְנֵן הַזֶּה: בְּיָמֵי וְכִי מִחֵל בְּשִׁיעַ.

יִרְאוּ הַיְיָ נִקְרָא כְּמִלָּאִסְוִים וְהֵלֵקִי נַעֲלָם:

אֵם שְׂכַח רַחֵם בְּשַׁח וְכַזֵּה הַחֲחִיל בְּרַכַּת הַטוֹב אֵם הוּא בְּכַטְוֹדָה רֵאשׁוֹנָה וְשֵׁנִית לְרִיךְ לְחַזוֹר לְרֵאשׁ וּבְכַטְוֹדָה שְׁנִיטִים אִינוּ לְרִיךְ. אֲכָל אֵם נִזְכַּר קוֹדֵם שֶׁהַחֲחִיל בְּרַכַּת הַטוֹב לְאוֹנֵר עַם נִסְחָח זֶה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה לְאוֹת וְלִבְרִית (וְאֵם הוּא רִיחַ וְשַׁכַּח גַּם יַעֲלֵה וַיִּבְחַ מוֹסִיף כֹּחַ וְרֵאשִׁי חֲדָשִׁים לְזִכְרוֹן) בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבַת (וְכַרִּיחַ וּמִסִּים וְיִשְׂרָאֵל וְרֵאשִׁי חֲדָשִׁים):

אֵם שְׂכַח יַעֲלֵה וַיִּבְחַ בְּיַעַי (אֲכָל לֹא נַחֲסִיִּי) וְכַזֵּה הַחֲחִיל בְּרַכַּת הַטוֹב חֲזַר לְרֵאשׁ אֲכָל קוֹדֵם שֶׁהַחֲחִיל בְּרַכַּת הַטוֹב לְאוֹנֵר עַם נִסְחָח זֶה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן יָמִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְשִׁשּׁוֹן וְלִשְׁמִחָה אֵת יוֹם חַג (פְּלוּגִי) הַזֶּה: בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

וְאֵם חַל יַעַי בְּשַׁח וְשַׁכַּח רַחֵם וַיַּעֲלֵה וַיִּבְחַ כּוֹלֵל עַל שְׂכַח וַיַּעַי יַחַד וְאוֹנֵר:

אֲשֶׁר נָתַן שְׁבַתוֹת לְמְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה לְאוֹת וְלִבְרִית וַיָּמִים טוֹבִים לְשִׁשּׁוֹן וְלִשְׁמִחָה אֵת יוֹם חַג (פְּלוּגִי) הַזֶּה: בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבַת וְיִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים:

אֵם שְׂכַח יַעֲלֵה וַיִּבְחַ כְּרִיחַ אַחַר שֶׁהַחֲחִיל בְּרַכַּת הַטוֹב אִינוּ חֲזַר אֲכָל קוֹדֵם שֶׁהַחֲחִיל הַטוֹב לְאוֹנֵר נִסְחָח זֶה: בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן יָמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל אֵת יוֹם הַזְּכָרוֹן הַזֶּה: וְאִינוּ מוֹסֵס:

כַּשְּׁחַל רִיחַ בְּשַׁח וְלֹא הַזְכִּיר שְׂכִיחַס לְאוֹנֵר:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן שְׁבַתוֹת לְמְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה לְאוֹת וְלִבְרִית וַיָּמִים טוֹבִים לְיִשְׂרָאֵל אֵת יוֹם הַזְּכָרוֹן הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה יי מְקַדֵּשׁ הַשְּׁבַת וְיִשְׂרָאֵל וַיָּמִים הַזְּכָרוֹן:

אֵם שְׂכַח יַעֲלֵה וַיִּבְחַ כְּרִיחַ אֵם נִזְכַּר אַחַר שֶׁהַחֲחִיל בְּרַכַּת הַטוֹב אִינוּ לְרִיךְ לְחַזוֹר אֲכָל אֵם נִזְכַּר קוֹדֵם שֶׁהַחֲחִיל בְּרַכַּת הַטוֹב לְאוֹנֵר עַם נִסְחָח זֶה:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן רֵאשִׁי חֲדָשִׁים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לְזִכְרוֹן: וְאִינוּ מוֹסֵס:

### בברכת המזון כבירת מילה

בְּהַגִּיעוֹ עַד אֲלֵסִים וְאֵדָם וְנִתְחַיֵּל הַמּוֹסֵל הַרְחֵמֶן הַחֲלוֹ:

הַרְחֵמֶן הוּא יִבְרָךְ אָבִי הַיָּלֵד וְאִמּוֹ. וַיִּזְבְּנוּ לְגִדְלוֹ וְלַחֲנֻכּוֹ וְלַחֲבֻמוֹ. מִיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְהַלָּאָה יִרְצָה דָּמּוֹ. וַיְהִי יי אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ: הַרְחֵמֶן הוּא יִבְרָךְ בְּעַל בְּרִית הַמִּילָה. אֲשֶׁר שָׁשׁ לַעֲשׂוֹת צֶדֶק בְּגִילָה. וַיִּשְׁלַם פְּעֻלּוֹ וּמִשְׁבַּרְתּוֹ בְּפוֹלָה. וַיִּתְּנֵהוּ לְמַעֲלָה לְמַעֲלָה: הַרְחֵמֶן הוּא יִבְרָךְ בֶּן הַעִימּוֹל לְשִׁמְנָה. וַיְהִי וַיְדוּ וְלָבוּ לְאֵל אֲמוּנָה. וַיִּזְבְּה לְרֵאוֹת פְּנֵי הַשְּׂבִיבָה. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּשָׁנָה:

הַרְחֵמֶן זֶה יֹאמֵר אַחַר וְלֹא הַמּוֹסֵל:

הַרְחֵמֶן הוּא יִבְרָךְ הַמָּל בְּשֵׁר הָעֲרֵלָה. וְפָרַע וּמִצֵּץ דָּמִי הַמִּילָה. אִישׁ יִבְרָא וְרַךְ הַלֵּבָב עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. אֵם שְׁלֹשׁ אֲלָהִי לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ:











נהגו האידנא לאכול סעודה גדולה סמוך למנחה גדולה (היינו מו' שעות כ"ג) וסעודה קטנה סמוך למנחה קטנה והיינו מו' שעות כ"ג) והיינו עשום שקורין לבית הכנסת להתפלל והוא הולך לשם להתפלל בליצור (אבל אם מתפלל צדיקו אף שקורין לבהכ"מ לא מהני) (ע' מ"א ס' רל"ט) ליכא למיחש טעם ונמשך אונס מיד שקורין לבהכ"מ לריך להפסיק ולהתפלל (וזה מוכרח דל"כ ע"י תקנתא) אבל סעודה גדולה כמו סעודה נשואין או מילה להתחיל סמוך למנחה קטנה אין להחיר צד (ט"ז ומ"א ס' רל"ג) והיינו מ"י שעה קודם הזמן (והוא ג' שעות זמניות קודם הלילה) וכן יש באמת להחמיר בסעודה גדולה אפי' סמוך למנחה גדולה מ"י שעה קודם (ס"ס) דלא כמנכא: (ד' וכן עומד לילך לנרמץ אפי' בכל מידי דנרמץ אפי' סמוך למנחה קטנה נעטעם מתבאר הואיל וקורין לבית הכנסת ואף סעודה גדולה אסור אפי' למנכא סמוך למנחה קטנה כו' ובגמרא מרמי' להו להרדי אונס היינו טעמא דמנחה גדולה דכיון דשכיח שכתוב לא נהגו כמו שעות רמ"א גם סמוך למנחה גדולה ועיין מ"א נש"א"כ נרמץ לדעת ר"ת ור"י ור"א ש' דליכא עשום יתעלף רק דחיי לאנשוכי מותר וכמו שטובין לדין אפי' תחילת דין אפי' צמנחה קטנה (עיין אורים ותווים ס"ס ה' וע' א"י): (ה' וכל זה צעיר שקורין לבית הכנסת אבל כשאין קורין לבית הכנסת כמו בכפר וכה"ג אפי' צעיר רק שהוא מתפלל צדיקו צדיקו צדיקו (עיין מ"א ס' רל"ט ס"ק ז') אסור לאכול סעודה קטנה סמוך למנחה קטנה וכן סעודה נשואין או מילה אפי' סמוך למנחה גדולה דהיינו עתות ואילך אסור. ואם התחיל (דהיינו נשיטול ידיו או יתיר חגורו אפי' לא נטל ידיו מ"י שעה להחיר חגורו קודם אכילה) אם קודם ג' שעות זמניות קודם הלילה התחיל אפי' סעודה גדולה אין מפסיקין (ואפי' כשיש מנין ואין קורין לבית הכנסת ויעבור זמן תפלה בליצור אין מפסיקין) (א"ר צ"ט פסקי תוס') אבל אם התחיל לאחר ג' שעות אפי' עדיין יש שעות הרבה אלא שיועד שינשון סעודתו עד הלילה אחר שידע שישנון סעודתו שלאחר הסעודה לאחר צרכת הזמן או שתיים בלא מילה שום (ע' ס' רל"ט וצ"ח ס' פ"ט):

דיני תפלת מנחה.

(א) אם יש לו מים לריך ליטול ידיו לתפלה ואפי' עומד עלימודו ואינו יודע להס' שום ליכלוך אבל לא ירך ואם אין לו מים א"ל לחזור אפי' פחות ממיל (ס' רל"ג): (ב) אין לומר אשרי שקודם מנחה אפי' יש ענין בבהכ"מ כדי שיאמר עליו הקדים שלפני תפלת מנחה ואם אומר שלי מנין ואפי' צד מנין (ס' רל"ד) ואם התחיל להתפלל וילאו ונקתן מתבאר קודם תפלת שחרית: [ויאמר אפי' איהו פקוקים שעליהם יאמר הקדים]: (ג) אין להשתטף הטלית בין אשרי לקדים רק קודם אשרי אם לא שלא היה לו וקודם (עיי' צ"ט כ"ג וצ"ט) ס' רל"ד ס"ק א'): (ד) אם התחיל הש"ץ להתפלל צקול רם קודם שהליצור מתפללין בלחש נחמתי שהטעם דחוקה אין לקהל להתחיל עם הש"ץ רק לאחר שקיים צרכת האל הקדוש ויענו אמין אז יתחילו אם לא שהטעם עוברת (עיין ס' ק"ט ס' רל"ג) ועיין קודם התפלה דינים כיוצא באלו: (ה) מי שנה לבית הכנסת ונאלץ ליצור מתפללין תפלת מ"י של מנחה ומתפלל עמיהם ש"ע ואינו אומר אשרי רק אחר שהתפלל (נ"א ס' ק"ט ס"ק א') ניישו כמכר הגיע הלילה אחר תפלת מנחה א"ל לומר אשרי (ע"ש צ"ח וס"ס רל"ד): (ו) אם צד לבית הכנסת צענה שהליצור מתפללין ועצרי והוא לא התפלל עדיין מנחה עומד לו להתפלל מנחה באותו בהכ"מ הואיל והתפלות שוות אבל ע"ש וערז י"ט לא יתפלל מנחה באותו בהכ"מ שהליצור כבר אומר צרכו או נזמור שיר ליום השבת הכל כפי המנהג (עיין ס' רס"א) דהוי כקבלת שבת (עיין ס' רכ"ג סעי' ט"ו וס' ק"ח צ"ח ס"ק י') אלא ילך חוץ לבהכ"מ ויתפלל מיהו אם צד סמוך לקבלת שבת מותר לו להתחיל להתפלל ואפי' להפסיק אח"כ הואיל והתחיל בתיבת ואפי' יודע שלא יוכל לנמור התפלה קוד' צרכו עומד (דהולכין צד לקולא ועיין א"ר וע"ז) וכל זה שלא ענה צרכו עם הקהל אבל ענה עם הקהל צרכו לא יתפלל מנחה של מול רק ערבית שתיים של שבת הראשונה לחונה והסניס לתשובתו של מנחה לכן אין נכון לעשות צרכו

צרכו לא יוכל להתפלל מנחה רק ילך חוץ לבהכ"מ (עיין צ"ט צ"ט ומהר"י ועיין א"ר צ"ט חגורה דלא יענה והכי נקתנר צפשיטות עיין ס' רס"ב צ"ט ונ"א וא"ר): (ז) מי ששכח להתפלל מנחה האך יתנהג צפשונוין וכן צמיד וכה"ג הכל מתבאר צדיקים שלאחר תפלת שחרית חדרטנו לכאן: (ח) כל דיני הש"ע ודיני תחנון ועלינו הכל צד היטיב מתבאר צפשיטות ע"ש וכן אם התחיל להתפלל צעירה וילאו ונקתן ע"ש קודם התפלה:

דיני תפלת ערבית.

(א) זמן תפלת ערבית נאמתי ומתחיל כבר מתבאר לעיל אבל מנחה שהיא מיד שנהג להתפלל מנחה לאחר מ"א שעות פחות רביע זמניות על היום לא יתפלל ועצרי עד לאח הכוכבים דהיינו שלשה כוכבים קטנים וצליצור הואיל ועיריחא מילתא נהגו להתפלל מנחה ומעצרי צידו אונס יש ליצור עמוד לצלי יתפלל מעצרי קודם מ"א שעות פחות רביע זמניות דאז לריך לחזור ולהתפלל (עיין ס' רל"ג ור"ה'): (ב) מותר להתפלל ולקרות ק"ש עם הליצור ונצטרך יום (ובצ"ד שיהא אחר מ"א שעות פחות רביע כ"ג) רק נכון לינהג שיקרא כל הג' פשיטות שלי צרכת ק"ש טרם ישכב ויתכוין צד ללאח ידי חובת ק"ש וצעה אומר אשר הולאתי אתכם עארץ ונלרים יכוין ללאח מלות זכירת מ"י וזה דרך הנכון ישרים ילכו צד (הסקמות הט"ז ומ"א ונ"א אחרונים ר"ס רל"ה): (ג) מי שרגיל לקרות ק"ש ולהתפלל תפלת ערבית עם הליצור צלילה וטעה והתחיל בצרכת ק"ש עם הליצור ונצטרך יום יגמור הצרכות כולן עם הק"ש כסדר וצלילה יחזור ויקרא ק"ש עם הליצור (ס' מ"א) אונס אם אין לו עשרה צלילה להתפלל עמיהם נכון להתפלל עם הליצור גם לכתחילה ונצטרך יום (עיין מ"א ס' רל"ז וצ"ט ס' רל"ד): (ד) לכתחילה לריך לקרות ק"ש מיד בלאח הכוכבים כ"ל וזמנה עד חלי הלילה ואם עצר אפי' צמיד ואיחר עד חלי הלילה יקרא אח"כ עד עלות השחר וכן הדין בתפלה וצרכת ק"ש אבל לאחר ע"ש לא יקרא ק"ש אפי' היה אונס צמנה שלא התפלל צלילה כגון שהיה חולה או שיכור דהיינו שהתחיל לשתות קודם התחלת האיסור כפי שיחצור אפי' לנטע אז יקרא ק"ש עם שתי הצרכות לפניו וצרכת אמת ואמנה עד שהשיכור ויפסיק ולא יאמר שהשיכור ודוקא קודם הכן המנהג אבל לאחר הכן המנהג לא (אבל לאחר שכבר התחיל זמן האיסור אם שמה ונשתכר הוי כצמיד לענין זה עיין ט"ז ס' ולגוס ס' ז"ט ומ"א מולק



עם הצרכות ומתפלל ש"ע ודוקא אם התחיל  
לאכול אכל לא התחיל לאכול רק נטל ידיו לבד  
לא הוי התחלה ומתפלל קודם שיאכל אפי' בידך  
עונתי וז"ל למנחה הניח דגם אחר נטיי א"ל  
להפסיק דמנחה כיון דזמנה קצוב מירחת ולא  
פסע ומשאיכ מעריב (עיין אחרונים זזה) ואם  
אין שהוא להתפלל מפסיק אף להפלה (שם) ועיין  
סעיף הקודם) ואם נוהגין לקרות לבית הכנסת  
נוחר (ועיין סי' רל"ג צ"ח ס"ק ח' ג"ס מהרי"ו  
דכמו שכתבתי בסעיף הקודם): (ח) ומהגביע  
זמן ק"ש של ערבית אסור ללמוד (כשארין קורין  
לצ"ח"כ או אפי' קורין והוא מתפלל בציתו ציח"ד)  
ואם התחיל פוסק לק"ש ולא להפלה (עיין סי'  
ק"ו ודלא כח"י סי' תל"א ועמ"ל א"ל שחיה  
זזה) אכל מתי שעה קודם נותר (עיין קינן  
רל"ג וסי' תל"א צ"ח ודלא כנ"א ס"ס) ואם  
אנו להצטור שאינו לומד מוצרכו מתפלל נותר  
(עיין ג"ס קינן תל"א ונ"ש ששחרית ע"ש):  
(ט) ואלא ליצור שקראו ק"ש ורואים לעמוד  
בתפלת י"ח יתפלל עומה ואח"כ יקרא ק"ש עם  
צרכותיה אפי' הם מתפללים ונעמד יום ואם  
יש לו שהוא נעט ויודע שיוכל לקרות ק"ש עם  
הצרכות צדיקו צדק' ה' לעולם אמן ואמן וגם  
יראו עיניו ערס מתפלל ליצור תפלת ש"ע  
יקרא כ"ל (ס"ס): (י) זא לצ"ח"כ ונאלא ליצור  
שאמרו צרכו והוא לא התפלל ונחה יתפלל ונח  
צעד שקורין ק"ש והצרכות ואח"כ תפלה שניה  
של ערבית עם הקהל ואחר התפלה יקרא ק"ש  
והצרכות אכל לא ינחין ולהתפלל ונחה עד  
שהיצור יתפללו ש"ע של ערבית (ס"ס):

סדר תפלת ערבית הנהל שנה

אחר תפלת ערבית לרין לקצוב עת לחורה.  
לקיים והיה צו יומם ולינה כמו שעשה צדוק  
לקשר התפלה עם ת"ת ולקיים ילכו ונחיל אל  
חיל. גם צלינה יש לחוש יותר אם יאכל תחלה  
ינח לידי שניה. ומוח שהאדם יגע והטעם נזקק  
המוחה. ונאלא נחטעל לגמרי:  
אף ע"פ שנוהג ללמוד ציוס וצלינה אין  
אדם לומד רוב חכמתו אלא צלינה. לפיכך ניי  
שדולה לזכות בכתר התורה יזהר בכל לינותיו  
ולא יאבד אפי' אחת מהן צטינה ואכילה ושתיה  
ושיתה וכיוצא בהן אלא בתלמוד תורה ודברי  
חכמה. אמרו חכמים אין רנה של תורה אלא  
צלינה שאמרו קווי רוני צלינה. וכל העוסק  
בתורה צלינה מוט של חסד כוונך עליו ציוס  
שנאמר יאכל יורה ה' חסדו וצלינה שיה עמי  
שפלה חיי (רמב"ם):  
אם הוא רעב ונאלא שלא אכל ציוס לחם  
לצובע. ואינו יכול לכין דעתו ללמוד. יעטס  
מעט כדי ליטב דעתו ויעסוק בתורה. אח"כ

ומצדו דעבד כל הוא יומא מנייהו ליבעא  
עלייהו רחמיס. מי"ט צהיהא שעתא. צגין  
דצהיהא שעתא חילנא דמוחא שארי צעלנא וכן  
צני עלנא עעמינן טעם דמוחא וצני צהאי  
שעתא למיעבד מושצנא ומצדו ויודי עליהן  
צגין דהיה שעתא דמוחא ואלין אקרינן מארי  
דמוצנא עכ"ל]: וראיתי כי טוב להעתיק פה  
קלת דברי מוסר עמי' הנאמר עבודת הקודש  
להגאון המסיד מהו' חיי' אזולאי ז"ל וז"ל עס  
צחלק צ' סי' ר"ח:

המי יתן אל לבו ומחשבתו דבר מלאשית  
תחלת יצירתו וסווייתו. מהותו ואיכותו. שבתו  
וקיימתו. שצטו ומשנתו. מיום היותו ונה  
חובתו. לעבוד עבודתו. צנופו וכסותו. ליוצר  
הכל אין חקר לתבונתו. ואין פוטור אותו. ובכן  
תורה יצבט וכל עלמותיו יאחזונו רעד כי לא  
נצרא כי אם לעבוד את צדוקא רק כי אי אפשר  
לגוף צלא ממיס ומזון וכקות למלבוש וכיוצא  
מלצרי הגוף והזר לו להעשק לצקט נחיייתו.  
ומאחר שכן אין יעשה הטפל עיקר והעיקר  
טפל. כי כל ימיו וטותיו יוליא צענלו אשר  
הוא עונל צמושא ומתן וטיולים וכיוצא אשר לא  
נצרא רעיון. הרי אין דבר נכשר מהשגחתו צלי ספק.  
ועוד אין רגע שלא יהי' האדם כזון ומחקיים  
נכח עליון השופע עליו. והכי תמלא שנועלס  
לא חטא אדם נגדו שלא יהי' צאותו הרגע נמש  
שופע עליו שפע קיומו ותנועת איצריו. ועם  
היות שהאלם חוטא צכח ההוא לא נמנו ומנו  
ככל אלא סובל הקצ"ה עלצון כזה להיות משפיע  
צאותו רגע צמטא ועון ומעשיו. וצכח השי"ת  
הי' לאסוף השפע ולפסוק מוחתו צאותו רגע  
והיי' נח והוא סובל כניכול:

וכמה יזעזע הצעל נפש צקל זיע סגי  
לחשוב צזה כי יאמר אין ישחונס צשפע ומיות  
הנשפיע לו הצורא ית' לחטוא צו ולכוע איצריו  
לעשות רצון יצרו שלא צלצו יולרו:  
הר"ש ז"ל צהנהגותו הכי אומר עטחך  
צדמעה שעתה ויצהלך רעיוןך עדי זכרך חרות  
ר' יוחנן צן זכאי. וקושטא קאי דנחעה כוליי  
גופא ופסט הנואנר פקח תפלת השחר טריצ"ז  
הי' צוכה ואומר שתי דרכים לפני אי' לג"ע וא'  
לגינהס ואיני יודע צאיזה דך כוי. וריצ"ז אומר  
עליו שלא הניח נקרא עטנה ותלמוד. ונעשה  
צראשית ונעשה מרכנה כוי. ואחר כל השצת  
הי' חרד חרדה גדולה. ואיך תסנר שערות ציו'  
כשיתן אל לבו אחד מציבא העעלות ריב"ז ורוב  
פחיתותו. וצפרט צדור יתום כזה:  
ז"ל נהר"ח ז"ל. צן אדם פקח עיניך  
מהערוך וראה כי כל הנאות וטובות העוה"ז  
הצל הנה נעשה תעתיים. ואיך חכעס על



זולתך ולא חכעום עליך. שחטה עלתך טורף  
 נפשו כלם ועוד ע"ז ככעסק. ואין חקפיד  
 על הדלי העוה"ז וסופך למוח. חתענז על עולם  
 שאינו טלך ולא חתענז על פרידת נפשו ענופק.  
 צרתה וזיע ואיומה חשיכה נופלת עליו. איך  
 חמור לזכור זה ולזכרת חמים ועליות מרווחים  
 והוא לקצרות יודל גדי אמות. וכל אוסניך  
 מתעסקים לכסותך בעפר. וכל אשר יגעתי הי'  
 לאפק ותהו. כי פתוח תפתח את ידך אשר  
 סגרת לתת לעניים ועזבת לאחרים חילך. ואין  
 כל נאומה צידך. איך תנאם תורת חיים חיי  
 עולם לאסוף עוון חיי טעה. איך חתענז דעסן  
 ועלמותיך יחליץ ונמחר על עפר תסכז תחמיק  
 יולע רונה ונכסך תולעה. איך תנקם טרסה  
 ונעלה רונה. ותקות חנוט רונה. איך תספר  
 להיר על רעך הטוב ענוך וכנה קטיגורים  
 חוספסים רעתך ומזכירים עונותיך. איך תשנא  
 אויביך ואין לך אויב גדול ענוך גורם רעה  
 לענוך. עאלז הון עתק ונחורס ונלות וערויח  
 לפי טעה חליני זה וכסף. איך תחניף ותחניס  
 ויילוד חטה ולא תחניס ענוך חדיי חיום ונורח.  
 טופט כל הארץ ונולא כל הארץ כבודו. איך  
 תסכת יום הנות ודין הקצר ויום הדין הגדול  
 והטורח. והתעללות מוח ואין עוכרת לנא  
 כמות:

אשרי אדם ששמים עולמו כסור לעול וכחמור  
 למשאליו וקורח וסונה בכל יום חניד וסז בחסונה  
 שלמה בכל כמו ולא יסוז לכסלה ויסמור עולמו  
 אפי' מתעל קל. יצטח צה' וישען צאלהיו.  
 ישלח עזרו וקורח ויחיר עיניו לאור צאור  
 הקיים עכ"ל. וכחז בחזרת הלצנות נסער  
 התשובה וז"ל הכיני לידס לרוב וכל חנועיטי  
 בעודך בחיים חיותך ויש לאל ידך כי רב ענוך  
 הדרך ואל תלמדי נמחר חקם לידס כי פנה היום  
 כי לא תדע מה ילד יום. ודע כי תנוול לעד לא  
 יסוז. וכל אשר פעלת זו שקול וספור וחסוז.  
 אל תלמדי נמחר אעשה. כי יום הנות נכל חי  
 מוכס. וסער עשות בכל יום חוקר. כי הנות  
 בכל יום ישלח חלוי וצדקו. ואל תחנהנה  
 נעשות חק דבר יום ציומו. כי כלפור נודדת  
 נקנה כן איס נודד ענוקו עכ"ל. וכחז צפי'  
 ענוך צרכס ע"ז הנלמדי וז"ל וכלוי לכל יח  
 חלהים לשום אל לצו כל זה וכן דוד הנלך  
 ע"ס קרא עולמו גר טכאנר כי גר חלני צארץ  
 וגו' כגר טהור נזומן לנסיעס חליני יודע העת  
 לכן לדיך ליקח לרס לדרך פן תנא עליו העט  
 פתאום ונחו הנהס קיום הנות ז"ס אל תסמר  
 ענוני נחוסך עכ"ל:

כי סלק לפוריי לניחא כנה זינני שרי לקל מאן די צעקו. וינחול זלכו לכל מי שמעא  
 כנודו שלא יענט טוס ארס על ידו: ויאמר  
 רבשיע הרני מוחל לכל מי שהכעיס והקניט אותי או שהטא כנגדי בין בנופי בין בממוני  
 בין בכבודי בין בכל אשר לי בין באונם בין ברצון בין בשונג בין במיוד בין בדיבור בין  
 במעשה בין במחשבה בין בהרהור בין בגלגול זה בין בגלגול אחר לכל בר ישראל ולא יענש  
 שום אדם בכבתי יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שלא אהטא עוד ומה שהטאתי  
 לפניך מחוק ברחמיך הרבים אבל לא עיי יסורים וחלאים רעים: יהיו לרצון אמרי פי והגיון  
 לבי לפניך יי צורי ונואלי:

סדר קריאת שמע על המטה

יסיד חומר אל מלך נאמן:

שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד:

כלתם ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואתתת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך:  
 והיי הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך: ושננתם  
 לבנה ודברתם במ בשבתך בביתך ובכל ימך בדרך ובשכבך ובקומך:  
 וקשרתם לאות על ידך והיי למטפת בין עיניך: וכתבתם על מזוזות  
 ביתך ובשעריך:

מי שלא התפלל מעריב צומנה יאמר כאן פי וסיה ופי ויאמר:

יהי נעם ארני אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה  
 דינו כוננהו:

צא ישב בסתר עליון בצל שדי יתלונן: אמר ליי מחסי ומצודתי  
 אלהי אבטחדפו: כי הוא יצילה מפח יקוש מדבר הוות: באבדתו ו  
 יסד לך ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפחד לילה  
 מחין יעוה יומם: מדבר באפל הלך מקטב ישוד צהרים: ופל מצדדו  
 אלה ורבבה מימינה אלה לא יגש: רק בעיניך תביש ושלמת רשעים  
 תראה: בראתה יי מחסי עליון שמת מעונה: לא תחאנה אלה רעה  
 ונגע לא יקרב באהלה: כי מלאכיו יצוה לך לשמרה בכל דרכיך:  
 על בפים ישאונה פתתנה באבן רגלה: על שחל ופתן תדרך תרמס  
 כפיר ותנין: כי בי חשק ואפלטתו אשגבהו כידע שמי: יקראני ו  
 ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו: ארד ימים אשביעהו  
 ואראהו בישועתי:

יי מודדו צרי רבים קמים עלי: רבים אמרים לנפשי אין ישועתה לו  
 באלהים סלה: ואתה יי מגן בעדי כבודי ומרים ראשי: קולי אל יי אקרא  
 ויענני מהר קדשו סלה: אני שבתתי ואישנה תקינותי פי יי וסמכני: לא אקרא  
 מרבבות עם אשר סביב שתי עלי: קומה יי והושיעני אלהי פי הפית את פל  
 אויבי לחי שני רשעים שפרת: ליי הישועה על עמך ברבקה סלה:

השכיבנו יי אלהינו לשלום ותעמידנו מלבנו לחיים ופרוש עלינו  
 סבת שלומך ותקננו בעצה טובה מלפניך והושיענו למען שמך והגן  
 בעדינו והסר מעלינו אויב דבר וחרב ורעב ונגון והסר שטן מלפנינו  
 ומאחרינו ובצל כנפיך תסתירנו כי אל שומרנו ומצילנו אתה כי אל  
 מלך חנוך ורחום אתה ושמור צאתנו ובואנו לחיים ולשלום מעתה  
 ועד עולם: ברוך יי ביום. ברוך יי בלילה: ברוך יי בשכבנו. ברוך יי  
 בקומנו: כי בידך נפשות החיים והמתים אשר בידו נפש כל חי ורוח  
 כל בשר איש: בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי יי אל אמת: אלהינו  
 שבשמים יחד שמך וקים מלכותך תמיד ומלוך עלינו לעולם ועד:  
 יראו עינינו וישמח לבנו והגל נפשנו בישועתך באמת באמר  
 לציון מלך אלהיך יי מלך יי מלך יי ומלוך לעלם ועד. כי המלכות  
 שלך היא ולעולמי עד תמלך בכבוד כי אין לנו מלך אלא אתה:  
 המלאך הגאל אתי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי







ש"מ (ס): (ג) ואם תלה להקדים ולהדליק ופגל  
הונחה ואיך יכולה להדליק ובלבד שתקבל שבת  
להדליק נר של שבת ובי"ט להדליק נר של י"ט  
תיכף ולא אינה יכולה להתנות שאינה וקבלת שבת  
הונחה ואיך קודם שיעור חוס' שבת הנזכר  
בשע"ף ז' והתניית שאינה וקבלת שבת זהלוקה  
לריכה קודם הלילה לכחותם ולהדליק פעם שנית  
ולבדך (והיא הנהח' שבת דכ"ה ע"ג ד"ה  
חוצה שהזכירו בשם ר"ח דאם היה הגר דלוק  
ונצט"ו לר"ך לכחותו ולהדליק שנית עשה דאיתא  
החס ובלבד שלא יקדים וזחוס' זכרות דף כ"ג  
ד"ה רב ל"י וזכר דאם הדליק תיכף ופגל  
הונחה ולא קיבל עליו שבת הוא צבול לא  
יקדים) ושיעור פגל הונחה הוא שעה ורביעי  
'קודם ל"ה וחסדין אוח' שעה ורביעי זמניות  
דרך משל אם היום ארוך י"ח שעות הוא פגל  
הונחה שעה ו"ג ויניוטען וחז' ונהתחלת  
שיעור חוס' שבת ועד ל"ה יש שעה ו"ג ויניוטען  
דשעה ההוא הוא שעה שעה נולא זיום שהוא  
ארוך ח"י שעות יש מפגל הונחה עד התחלת  
שיעור חוס' שבת יחד ונארבעים ויניוטען  
ובתוך הארבעים ויניוטען אינה רשאי להדליק  
צתנאי ועל דרך זה תוכל לחשוב תמיד ואם הוא  
ארוך ט"ו שעות יש פחות ושיעור זה וכן  
לעולם (ולפ"י ויחש הקושיא שהגיה בשע"ף  
בסי' רס"א בשם הלבוש): (ד) ואם הדליקה  
קודם פגל הונחה אף שקיבלה עליה שבת  
צטעה הדלקה צפירות לריכה לכחותה קודם  
הלילה ולהדליק שנית בצרכה כי קודם פגל  
הונחה אינה כלום (א"ח סי' רס"ג ס"ד  
וכדמוכח בחוס' זכרות הלבוש): (ה) ומינה א"ל  
להדליק על שבת רק נר אחד רק כוונתו להדליק  
שתי נרות אחד כנגד זכור ואחד כנגד שומר  
ויכולין להוסף כונה שיראה (א"ח סי' רס"ג)  
אשה ששכחה פעם אחד ולא הדליקה ואפי' לא  
חיסרה רק נר אחד מנחם שהיתה רגילה להדליק  
לריכה להוסף כל ימיה נר אחד יותר על מה  
שהיתה רגילה להדליק (א"ח פ"ט סס) ואם  
נחונת אונס לא הדליקה א"ל להוסף כי העעם  
צלריכה להוסף נחונת קנס שחא זכירה שלא  
תשכח וזאונס לא שייך זה (מ"א סס) ואם  
שכחה כונה פעונים לריכה להוסף צבל שבת  
נר אחד (מ"א סס) ואם היא אשה עניה די  
לה שחלדיק כל ימיה צבל שבת נר גדול קנה  
יותר מנחם שהיתה רגילה (א"ח פ"ט סס):  
(ו) ור"ך להדליק צבל חסדיים שהולך עם  
שבת (מ"א סס) אחד נשים ואחד אנשים  
קייצים צהדלקת סנר (א"ח סס) והנשים  
מוזכרות ביותר ועוד שהצבל יתקן את הנרות  
(סס) ואפי' אם רולה להדליק האשם קודמת  
הסוללת שבת ראשונה ונדליק הצבל ונצדך

אבל צינני כדושה ונדלקת ונזכרת (מ"א סס):  
(ז) כשהדליק לריכה לבדך צא"י אפי' חקצמ"ץ  
להדליק נר של שבת ובי"ט להדליק נר של י"ט  
ווקודם הדליק ותשם ידה כנגד הנרות כדי שלא  
תהנה עשאוה שלהם ותצדך וזה ויקרי עוצר  
לעשייתו וזין צי"ט וזין צבת חעשה כן (מ"א  
סס) ואם האיש מדליק לר"ך ג"כ להדליק  
וקודם ולשום ידיו כנגד הנרות ולצדך אף  
שהאיש וכן הקתם אינו וקבל שבת צהדלקה  
והיה מותר להדליק אחר הצרכה ומשום דלא  
פלוג רבנן כמו צי"ט: (ח) ואם שכחה ולא  
הדליקה נרות עד ציה"ש יכולה כל ציה"ש ללוות  
לעכו"ם להדליק אבל לא תצדך עליהם כי לא  
גזרו על שבות ציה"ש צנוקים מנחה (דלא כמ"א  
סי' רס"ג ס"ד) דונה שנהדליק העכו"ם דוני  
להדליק קוף כיון שאין שלימות לעכו"ם (ועיין  
צט"ז צי"ד סי' ק"ב סי' ק"י י"ד לענין טבילה כלים  
ע"י עכו"ם שסחם צהדיא כן) ויותר נראה  
דאפי' אם נזורה לישראל תצירו להדליק אינו  
נצדך הנזורה ר"ך הנדליק (כמו שכ' הע"י צי"ד  
סי' א') דוני לנילה ודיקה חונן ע"י שליח  
(וע' צמ"י צס"י תל"ז ונה שתונה על הלבוש)  
(סס): (ט) אם נסתפקה אם צירכה על הנרות  
אם לאו א"ל לצדך כי ספק צרכות להקל ועוד  
דסיכא נקיט ואח"כ (תלחם שבעה): (י) אם  
נסתפקה אם הדליקה קודם פגל הונחה או  
אחר פגל הונחה היא אינה רשאי להדליק  
ומשום דאם הדליקה אחר פגל הונחה כבר  
קיבלה שבת עליה אלא תזנה לצעלה להדליק  
עוד לכבוד שבת ואם אין צעלה צציהו תזנה  
לאחר להדליק עוד לכבוד שבת צלא צרכה:  
(יא) הצד' צעלי צתים הדריס צצית אחד  
הונחה שכ"א ונצרכה ונדלקת ואפי' צצכולם  
ונדליקים צנונדה אחת נדלקת כל אחת ונצרכת  
(א"ר סי' רס"ג דלא כמ"א סס צשם השל"ה):  
(יב) אשה קוונ' נדלקת ונצרכת שיש לה ג"כ  
הנאה מנאורות (כמוצור צא"ח סי' ס"ט) ואם  
דרה עם אחריים צצית אחד ואותן אחריים  
ונדליקין נדלקת הסוונ' צלא צרכה ונפני שאין  
לה הנאה ונה שיש נרות יותר ואם יש לה צעל  
אף שדרי' עם אחריים צצית א' נדליק הצעל  
צצרכה ונפני שהוא יש לו הנאה ונה שיש נרות  
יותר (מ"א ס"ק י"ט): (יג) הנרות לריכין  
להיות דולקים עד סוף זמן אכילה אף שאוכל  
ונצט"ו ואין דולקות עד הלילה סגי ולא היא  
צרכה לצעלה שאף שעדיין יום יש לו הנאה  
ושנחה ששעה אכילה ונ הנרות ונזורה וכן  
הנוצח' ששעשו נרות ארוכות שיהיו דולקות  
עד הלילה אף שרולה לאכול ונצט"ו (מ"א סי'  
רס"ג) אבל אם הדליק צצית ואוכל צתלך  
לריכין הנרות להיות ארוכים שידלקו עד הלילה

ד"ן אימת מתחיל איסור מראכה בע"ש.  
(א) ליבור שהתפללו ופגל הונחה ולנעלה  
תיכף כשהתחילין ומזמור שיר ליום השבת  
לאסרין צנולאכה (פ"ט סי' רס"א) והמועט אף  
שלא התפללו נצדרין אחר הרוב ואם יש הצד'ה  
צתי כנסיות אין אחת נצרכת צתר מצדחה (מ"א  
סי' רס"ג) וי"ל דאם יש מנין צצית אלל הימיד  
אף שהוא קצוע נצרכות אחר הרוב. אדם צצלא  
לעיר ע"ש וכצד קיבלו אכשי העיר שבת אע"פ  
שעדיין עוד היום גדול אם היה עליו סוס חפץ  
או נעוה סולך לחדר ונניחו ליפול (מ"א סס):  
(ב) ימיד שנתפלל צפ"ע אף ע"פ שעדיין לא  
התפללו הקהל או כצד התחיל צ"ע של שבת  
חל עליו קבלת שבת ואסור צעשיית ונלאכה  
ואפי' אם התנה שאינו רולה לקבל שבת חל  
עליו שבת צע"כ ואם לא התנה שאינו רולה  
לקבל שבת מיד שהתחיל ומזמור שיר ליום השבת  
הוא קבלה כד"ן ליבור הנוצח' לעיל וניהו גם  
תנאי צבל סגי (ע"י סי' רס"ג סעיף " וי"א  
וצ"י סס וא"ר) וניהו יש ליזכר להתנות  
צפירות: (ג) אם ציום הנועוק עעה ליבור  
וחצרו שחשיכה והתפללו ערצית של שבת ואח"כ  
לחזור ולהתפלל אחר השמש אינו לריכין  
(היינו שעה ורביעי קודם הלילה) ואסורין  
צנולאכה אף הנויעוט שלא היו צצכ"כ אין  
נונשכים אחר הרוב שקבלו שבת צטעות (ע"ש  
סעיף י"ד וצא"ר שהצ"א גדולי הנוצח'רים כמ"ש):  
(ד) ימיד שנתפלל תמיד ונצרי צצונו טענה  
והתפלל הפלה של שבת וקבל שבת עליו ופגל  
הונחה ואיך ומשום שהיה יום הנועוקן סצכר  
שחשיכה ואח"כ נודע שעדיין הוא יום ככ"ל צכעיף  
הקדום יייז להתפלל צלילה פעם שנית דשאני  
רבים דעריחא (וכמו שנתצאר לעיל אלל ונח')  
ויותר צעשיית ונלאכה (ע"י פ"ט סי' כ"ז וכ"ח)  
ניהו אם הדליק נר של שבת וקיבל עליו שבת  
צהדלקה ונחונת סצכר ססמוך לחשיכה ונדע  
אח"כ שעדיין יום גדול רק שהוא ופגל הונחה  
ולנעלה כיון שעשה מעשה הדלקה אף שהיה  
צטעות וי"ט אסור צעשיית ונלאכה (דשאני תפל'  
נהדלקה שהוא נעשה וע' פ"ט) ודוקא לחא' פגל  
הונחה (היינו לחא' י"א שעות פחות דביעי  
זמניות) אבל קודם פגל הונחה לא נהני קבלה  
ע"ש וסי' רס"א צצ"י ויש נחונתין שותוה נר  
שהדלק לשבת אסור ליגע צו ולעלטה אם לא  
לצורך מנחה (סי' רס"ג): (ה) ימיד שקבל עליו  
שבת קודם שחשיכה וותר לוונר לצצרו לעשות  
לו ונלאכה וותר להנות ומאוחו ונלאכה אפילו  
צצבת (ס"ס רס"ג). וניהו אם רוב הצבור קבלו  
עליהם שבת דלא הכל נצרכים צצרייתו צע"כ  
ככ"ל יש חילוק דאם צצוד היום גדול כמו שעה











אפשר אם עמד שעה וזעזעה אין קפידא כ"כ וכי תהוים לפתע רבינו בעל מורה חיים ז"ל דהטעם הוא נשום דהוא נגד כ"י ששמואל ללתיקום לנתיב לבא דהוא עזרי וגו' כ"י שש עין לא ראה ונפ"א חפ"י בשעה זעזעה יש להקפיד: (י) אין נקדשין על היין שיש בו קנאה וכן על יין שיש בו קרום לכן אלא יסגנו החילה להטעור הקנאות או הקרום. ומזה לברור יין טוב לקדש עליו (ויבטח דבס' ה' הכל יבול ואל יקוץ כלל בכבוד ש"ק רק ימים לבו נאור ומאור שיהיה היין כשר ואל יפיה חז"ל יאל שטרו בהפקדו ומאור לר"ך להשיגה ע"י).

נקדשין על יין למוקים והוא שיש בהם להחליפה קלה בכל שריה אבל אם הם יבשים לגמרי שאפי"ע ע"י דריכה לא יאל מהם להחליפה כלל פקולים. והמכריס על יין למוקים שאין בו אלא מתיקות בעלמא וטעמו כמו עיס ומכריס ברכה לטעלה ואין יולאים ידי קידוש. ונקדשין על היין מנובל. ולכן מותר לטבול הלמוקים ולסגן היין לקדש בו רק שיהיה בו טעם טוב: (יא) אם אין לו יין המוכן פשוט דוקדק על הפה כו'. ולענין אם יקדש על י"ש הונגה אוקר וכן בחי"ל וע"י היטיב פק' נחלי"ת שקבל. וז"ל חו"ש בפי ידו ושה הרמב"ם אלל המדרש ויחיד כסם גדול א' ע"פ ריה שטיק טובי' דאין לקדש על י"ש ונשום דלא ויקרי משקה וראייהו ופיה דרשם סם בודרש ונה שזון עליון על כל המשקין אף ישראל עליוני' על כל האווני'. והנה נודע כשפותין שזון על י"ש (היינו אקווינ) הוא יורד לטעם א"כ נובח דלא ויקרי משקה עכ"ל. אך אין ללמוד הלכה מן המדרש. וכ"כ בפי ביה יעקב וכ"כ בפי נחלה שבעה להמיר וכן הונגה פשוט עכ"ל. והנה להר' אחר יין דוקא וטבירו גדול וזו שטיק גם בקידוש של שחרית על יין ודאי עושה מלוח וכן הונגה ע"י טו"ז: ובפיקר קידוש על י"ש (היינו המכר על היין בעליה שנתחמו ונאריכו לו יינו וטומו בעוה"ז ויפיקו לו שנתחמו לטעמי' ונאריכו: (יב) קידוש בין ביום ובין בעילה אינו אלא בנקוס סעודה מוש. ויני' אם קידוש שפניה זו ונובל לטבול בפניה אחרת באותו מר' אפי"ן הוא גדול א"ל לחזור ולקדש. וי"א אשיני ברוח מקלה ונקוו דרך הלון אפיניו עיני' להלך א"ל לחזור ולקדש. ואם היה דעתו לטבול בחדר אחר שגולוח בית מזה"ש אבל עיני' לבית אחר לגמרי לא ונהי' אפילו היה דעתו לכך לר"ך לחזור ולקדש סם. אם לא טבול בנקוס ראשון קלה כדלקוין: (יג) לר"ך לטבול בנקוס סעודה לאלהר אז שיהי' דעתו לטבול מיד כאן בנקוס הזה ואפי"ן אם אירעו אח"כ איזה חונק שהולך לטהור איזה זמן מוש כיון שאל יאל בינתיים א"ל לחזור ולקדש כיון שגמר בנקוס קידוש. אבל אם אין דעתו לטבול ביום אחר ונמלך ואלל בנקווט יאל: (יד) מקום סעודה לענין קידוש היינו אפילו לא ישנה אלא דיעינה יין שתייב עליו ברכה אחרונה (והב"ה והלבנו ועו"י רוליס לפרש דעיניו שישנה עוד כוס אחר נלכד כוס של קידוש והשפיה שיהי' משנה לטעורה) וכ"כ מייני מחנוח שחייב עניו ברכה אחרונה כני' אלל פירות לא מוש. וכן שר לא ויקרי סעודה כי אינו סועד הלכ ע"ש בחי"ל. וכי בהשפיע לפי"כ יל דקאפיע כ"ש דלא יאל. אם קידוש ולא קעד אף די קידוש לא יאל: (טו) נוהגין לקדש בכסוי' בעל שבה ואם יש סם חינוקה ימן למוקד ואם אין סם אינוק ישנה הוקדש שיעור דיעינה בכה אחר ולא שיהי' נחשב לסעודה ויכרך ברכה אחרונה. והאי"כ די דעטעו בעלמא סגי ע"ש. והנה לעמוד בשעה שנקדשין בכ"כ והטעם דוונלי לויימות הכריס:

(ע"כ מקורו כי חיי אדם ומאן ואיך נקודר ע"פ קי ש"ע וק"י יעד עד ק"י מ' כי בח"א נשמונו הרנה דינים):

(א) בולע על שתי ככרות שליווה כו' ויש סם מלוגחא אם יבלע על העלונה או על החמה. וכתב הונג"א ל"כ להכריע דמהחילה ימחנה למעלה בשעה אעירת ויכולו. ובשעה הנולד יקח העלונה ביד ויניחה למטה ויבלע עליו ע"ש. גם נשים חייבות לבלוע על שתי ככרות: נוהגים לרשום בקנין קודם ברכה הנולד. וכי תהוים אלל לא יתחור מנוה קלם כמו כחול דבעינין לחם ושנה. כשאומר הסם ב"ה יבניה הלחם ושנה: (ב) מזה לבלוע בשנה פרוקה גדולה שחסיקו לו לכל העטרה ע"ש. לטון ח"א כלל יז"ה ברכות כשנקדש בשנה על היין לר"ך לבקום הפה כו' שלא יראה צושה"י:

**סימן רפ"ד** בשו"ע סם בענין קריאה הסורה. כי כספר הכוונות הטולה שפי הוא מנוגה שנקרא"י. ע"כ תהירו שיהר לקומה אף כדומים יקריה אלל לא ה"ו בתחוקת גו"י באשר קלה הפחאים נוהגים מנאפי החברה שכל א' לועק לי רחוי ליהן שבה זו עלייה זה אונר לי רחוי ליהן כו'. ורבינו אברהם סב"ע ז"ל בפי לרור המור כי ח"ל בליבול אפי"ן שיש עוסקים בחורה אין נכסדין אוחה ארז"ל ע"ש עומי הי יכלו זה הונג"א ס"ה ויולל וכע"ש כנה רבילים בשעה שנוולאין ק"ס והיכל מיד יולאים רובם נולאכה או לרבר להשריע ז"ש על עונם אם חורתי אחר נחמי' לנפיהם והיא מונחי' כחובה וס' יולאים. רעה שניה סם עומי' אף אלל מהם בבכ"כ בשעה קריאה הסורה שהדין הוא לשמוע דברי החזן ויש להם לכדין דבריו כיום ונתן הורה שהיה יושב וישב כיון מינה אחרו אכ"י ה'. לא יאיה לך. והם יסו כמו הטם שחמה הרה שוועים ומוכרים אוח באוח וסם אינם עוש"י כן אלל נקסדי' אלל ע"ס אלל דברי היחול והחושבים ודברי העלכות ע"ס גם יע"ס. ואזן שאין ענין קריס כחושבים בקלי' קלות והי ארז"ל הוי קלי' לא ושמעו"י ח"ס ולא שנועו בקולי'. עוד רעה שלישית הנהי' בינינו בעיית שנועד ק"ס פתוח ביום השבת וליכס רוליס לעלות ולראוח אה סני הארון הי' לו ונחמולם בכבוד הסורה בעבור כבוד זה אונר איני רולה לעלות שלישי או שביעי כו' ואם איני עולה מיי יעלה אחרי כו' ח"ס ואלל הלכו בדרכי שאינס רול"י לבעט עלום לילך לכבוד הסורה כו' (ובפרט יש כשנכסדין אוחו בחולאה או בהגנה ורגלי' אינו לפי כבוד להגניה בדין הקיפה אוי כקלי"ם עה מרא"י עיני' ס' פוקה עורי' יפקה עיני' בהרה אפי"ן): (ג) לר"ך לבין לברכות הקוראים בחורה ולברכי' הנשטיר וענה אחיהם און ויעלו לו להשלים ונין ונה ברכות שחסי' מניינס בשנה (ובע"ה אין נחריס כזה ואין עומי' און אוי מה יענו ליום הדין הגדול והסור): (ד) אין הנשטיר מנפיר עד שיגמר הגולל לגלול הקיפה: ככה הפתיג בשם הל"ר עכשיו שיש חנ"ך בפרוס ונולו הוא יומר טוב שיקרא הפטורה בהנ"ך שיש נכילאים שלימים ונה שיקרא בהפטורה הנדפס לברו בחושבים וכ"כ תהי"ש והנהל"ה ממשוועה הנג"א אכן הטי"ז הדי' וזו סיכול להמיר כזה כנגי"א וא"ר הני"ל באופן שלא ירגיעו כו' שלא יהיה בכלל משנה מנהג אזי ישנה כן). ככה הנכ"ה אס אין עירוב סיכולין להביא חושם לכה"כ הולכין עשרה ונשטירין בניה שיש סם חושם ואין קורין בע"ס. אין ללקח ספר ההטירה עד אחר הברכה כו' שיהיה ויכרך על מה שחפציו:

**סימן רפ"ה** אי"ש שארס שנוע כל המורה בולה בכל שנה בליור חייב לקרות לעלום בכל

בזבוע פרשה של אוחה שנוע שנים נקרא ואחר הרגום. הנהרש"ל וזכ"ה כחכו שיקרא כל פרשה ב"פ ואפי"ן החרגום עליו. אלל הליה פסק דיקרא כל פוק ב"פ ואפי"ן הנהרס. ויד עליו וכ"כ ב"י בשם רבינו הר"ר ז"ל וכ"כ בקרי"י ובספר נגיד ומלוח ובספר ונשנה חסידים (וכ"כ בספר הפסקלריו המאירה שנשנה לכהן עונגה"י ח"י מוכ"כ שנוהגים סם כן ואין לשנות וכן תהירו בכל שה"ק ע"י עליהם). והפסקו החחרון יאמר אחר המרגום כדי לקיים בחרה. ואנשי עשה נוהגים לקרות בקשר הורה כו' וזו סיכולה בידו לעשות בהלכע יעשה. איכור גדול להפסיק בדבור בקריאה שווי"ס ע"ין בקשר קילור של"ה חכמהו. ויקון הפלגרים קודם שווי"ס. חפ"י עטרוה ודיכון חכמהו. ויקון הפלגרים קודם שווי"ס. חפ"י עטרוה או שנועו ויולל לר"ך לקרות ג"פ. ע"ין בחו"ש ככה דומשק קלה דמיס חייבות לשמוע קריאה הסורה (סם ק"י רפ"ה). וכ"כ בהדין נעקבה סופרים וכן הובא בעמ"א: (ב) ירא שנים יקרא הרגום וסם ילמוד פ"י רש"י והיינו מיי סיכול להנין אלל מיי שאינו בר הכי רחוי לו לקרות בפי' הסורה בלשון אשכנזי כגון ס' לאינה וראינה וכיולל כדי שינין ענין הפרשה. וראוי מיוחד לכל ע"ה לעשות כן ואל לבלוח יוס הקודש באיילה שמהו ושינה ודברים של ונה בנ"ך: (ג) מלוח וון הנוגהר שישלים אוחה בע"ש ואם היה חונק גדול בע"ש ישלים אוחה עד שיהכל בשנה ואם לא השלים קודם איילה ישלים אחר איילה עד שיהכל בשנה כו' ע"ש. דאס היה חונק יכול להשלי"ן עד זמן שפיה:

**סימן רפ"ו** מותר לטעום קודם ונשק ויינו כשקידש אלל בלא קריאה ספור. והל דומה לטעום היינו איילה פירות או אף מה נועט אלל סעודה אפור. וכן העו"י אוקר גיולל לקבוע סעודה קודם ונשק: בשם ע"י אין אונרים ברכו אחר קידש במר"א וכ"כ בפי' ק"י:

**סימן רפ"ז** בשעודה שחרית יהי' שחננו ערוך כמו בליה ויכרך על היין בפסי"ה והוא נקרא קידושא רבא ואפי"ן יעול ירו כי גם זה הקידוש לר"ך שיהי' בנקוס סעודה ואלל יעטום קודם לו כלום כמו בשעודה לילה. ומינה לשמות מייס בעוקר קודם הפלה ומתו אפיני שערין לא הל עליו חוצה קידוש. וככה הארון בש"ש לשי"ש הונג"א קיוון ק"ו דנסיס יוללות באיזהו בקשה שאונרים אחר נע"י בכל ל' שירלו ומוהרי"ל לטבול א"כ השיס אפורים לשמות מייס אחר שאונרו קלה בקשה אחר נע"י בשחרית בשנה עטום דיוללות בכך ידי חפ"י הל עליוהו מוכה קידוש ע"י:

**סימן רפ"ח** ככה תהי"ש כיוון קל"ה ככה תהי"ש בש קטניות ביום שאין נושלים על פניהם לבי שרונה ללבינה המתגלגל עכ"ל. והנה רובא דעלנוה נוהגין לטבול בשנה קטניות שאונרי' עקרין עקרין לקינוח. ועלה בדעתו לומר שהוא נגד בני אשטעריי"ך. אך לחימי בכנה"ג סכי שנוהגין לטבול בשנה שחרית ב"ים ונושלים בקלי"תים שמועו"י אוחה שחננו. והטעם נשפי' אללות של משה רבינו ע"ה שנה בשנה. וכן לחימי לקלם אכמים ששמים כן. ואפי' היימי סבור ששפי"ס כן נשפי' עונג שבה אך ענה כחוד"ע לי עעונו של דבר וכ"כ. ונשטעט על חולבים וז"כ קטניות בשנה ומנהגן של ישראל הורה הוא ואין לפקק עליהם: (ג) אחר סעודה שחרית קודם"י מדרש לקרות בנייאים ולדרוש בדברי הגדה ולקור לקבוע סעודה בלוחה שעה. ואין דכיון דכבר אשתחך שמה מקראת לא כפיך מקראתו: לטניו קטניות עטור סעודה שלישים כו"ש בעורש נשלי בפי' אשח מיל שנוע כניו של ר"ע מואוהו החטא ע"ש: וכתב הונג"א וי"ל שדרשה שהיה להורות לטם ס' אה חוקי האלטה ואה מורומי' ולפניכס יאלח שוים בלבסם ולא כמו שחושבים עכשיו עכ"ל. והאי"ר בשם הכ"ה ככה כחשטע מקרוב לרודם כל הדרשום באגדה ולא דריגין

כל עיקר נגד דם מורנו דיעקר הרשה לר"ך להורות להם הלכות שנה ואיקור והי"ר. גם להוסיף להם באגדה המודריין לילוח הסם לא סיכוין להלכות שהיה להם עכ"ל ז"ל:

**סימן רצ"א** יאה זמיר נאור לקיים סעודה שלישיית שלא ימלא בענו סעודה הנוקר כדי ליתן נקוס לסעודה שלישיית. ומי שנאכס בליה ולא אלל יאכל ג' סעודות ביום השבת כי גדול עונש המבטל א' נשן. לטון זמ"י אוי להם לחגשים הנובעלים אף סעודה אחת כי הם נוראים בעלמס שאינם ח"ו ומרע ישראל כו"ש בזה"ק עכ"ל (ע"ין בחי"א):

**כלל ז** דיעשה שמה הלוח כו': וככה עוד סם ככון לנהוג בעלמא כיוון לפעור ברכה הנולד אה כל הנוסכין וסם יאמר להנוסכין שיכונוו שילאו דבריכוה זלח כדי שכולם יאלו בלחם ושנה. וכשנולד אחרים אז יאמר ברשות רבוני אפי"ן שהוא הנהי"ב או הגדול והוא מורך עונה. כי תהי"א פשט הנהי"ב להקל בסעודה ג' רק בכבר אחר שלם אלל יש להמיר ליקח שנים וככה בחו"ש כסם שכולי לקע ז"ל דהמחיר כזה ליקח ב' שברו לחו ומעלחו לטניו עכ"ל תכרה"ו: (ב) זמן סעודה ג' ומשיגע הנהי"ב דהיינו משש שעות ומחלס וחס עשאה קודם לכן לא קיים מלוח סעודה שלישיית. יקדש על היין בסעודה ג': (ג) לר"ך לטעוהה כפה ומי שאי"ל לו לטבול ביום פה בשעה הדתק יש ללחם בעיני מונוטם ולפתוח בכשר ודיס ואי א"ל לא חל כל זה עכ"ס יאכל פירות. אלל כל ארס חייב לרחוק א"ע ולטבול עכ"ס כז"ס פה. נשים חייבות בסעודה ג' (ע"כ כל איש יזהיר לחשטו על כך). יש לזהר מלשמות וייס וון הנהרות בין סעודה ג' וסעודה כ"י ע"ש בחי"א. כי תהי"ש כסם שו"ס שנה לרקק דאס יש איזהו עת בשכה אין לשפוק הייסי מונגה הנה בשכה מושם שנאמר ויכרך אליהם אה יום השביעי ויקריהו היינו מלוח הקב"ה לגלחך הוזהו שלא ילכך אה מייני ישראל דכ"כ בסכינו ביום השבת: ככה הא"ר כסם שלי"ה הדי דכ"כ ב"י סעודה יכרך בחי"ז על החו"ש אף שיושב מורי' ואף שאין רבו בכך בחול: (ו) כסם עשה נשה ז"ל עשרה עעמים על ין סעודות ומניאים בקילור: א' לרחוח על שנה הגדול ושנה בראשית ושבת מייס: ב' נגד אברהם יתק יעקב יינין שחלל גוף. ג' נגד ג' אוחיות של חסד: ד' ערן נסר גן: ה' נגד ק' ק' הגזוחה אחס עתן מחקר קדושה אחת ח"ו: ו' נגד בית ראשון שני שלישי. ז' נגד ססס יח"ו הלכ בשכה לשמוח עס ישראל ולכך יש בו קרנן ונשק: ח' נגד כהר הכנה בינה: ט' נגד חקד בגורה הפלרת: י' נגד נפש רוח כסוה וכל הפוחם אחר עתן ח"ו הורג אה הכפש. ע"כ:

**סימן רצ"ב** מותרין הפליט עריכה כדי להוסף מחול על הקודם. ועוד דכל זמן שנמשך השכה אין הנשמות חזרים לגיהסם. כי"כ הרוקח וא"ר והוי"ס. ונוהגים לומר והוא רחום וברכו באריכות נועם כדי להוסף מחול על הקודם. ובפי' רליה ככה ואונרים ויסי נועם (ולר"ך לחזור עתה) וקדר קדושה באריכות כדי לחזר קר קדושה שאח חוזרים רשעים לגיהסם: (ב) אפור לעשות סוס ונלכהה עד שיראו ג' כוכבים קעניס רלוים ולא נשחרים ואם הוא יוס הגענון ימחי' עד שילא חסק מלבו: (ג) אפי"ן דלא גזרו על השכות בין השמות היינו דוקא בע"ש אלל בעו"ש אפי"ן נהשי"מ אפור ככה עה שאפור בשכה אפי"ן חמירה לטכוס דכיון דכבר אשתחך שמה מקראת לא כפיך מקראתו: (ד) כוס של הדבלה יזרח בו גם כן דברי"ן שרין כוס של בה"י ולא י"ס נוסם. אפור לטבול עד שיכירל כו' ע"ש: אפור לטבול ע"ס ואלל אחר קודם שיכירל ואם הכדיל כחפלה אפי"ן שערין לא הכדיל כבוס מותר. וכל ארס יזרח ע"ל להדליק כו' אף כשהכדיל כחפלה



עד אחר קודם אבל עלטוב בעלמא שרי: (ה) נשים שאין מברילין בהפלה יש ללמדם שיאמרו המבריל בין קודם לחול קודם טעמו מלאכה וכיב בחו"ש שיש לרדוף בריבם שכל אחר ילמדו בנתיבות לומר המבריל בין קודם לחול ומכ"ש אולם שנתעורר עליהם ואם ומהמניין מים דהוי מלאכה גמורה. כמב' הגוררס ז"ל ומהגורס הכנים שלא לעשות מלאכה כל מו"ש. (שאר דיני הברלה כבר נדפס בקידורים):

**סימן ש' נלוס** יסוד אדם שלחנו במו"ש כדי ללוח אדם השבת אפי' אינו לריב אלא לכזית והיינו לפרוק מפה על השלחן דרך כבוד אשרי לתי שמוקיים קעורה רביעית והיא קרוא קעורה מלוח מלאכה בשם ולתי שא"ל לו לאכול פה אזי עכ"ש יאכל מיני מזונות וזהו מוב גמור. וירליק נרות במו"ש וכמב' הטו"י וטעם זה יש לומר עיקר פיוטים וזמירות אחר הברלה ללוח השבת כיליאלו: משיעו בש"ס דיש לנשל בשר או דגים במו"ש. ונכ"ש שבת דף ק"י"ח כ' החו"ד דעני המועל על הלקחה נותנין לו גם לקעורה מו"ש. הכה"ש כ' יסוד לאכול מין מלאכה עליו ביומא אף שהוא ביומא ובע"ה כמה יש שומלנין זה והוא בלי ספק מעשה

י"ר למלוא תירולים ואמלתי כדי לטעם ע"כ הירא וחוד לרבר ס' ימבנר על י"ר וידחה העללות ממנו ויאחז כדמה הזרמות ויקיימה עליה"ט. הפנ"ג כ' נכ"ס שבת ק"ע"ט ר' אבובו הוי עבדן ליה עגלל חילתא באמורי שבתא כ"ו. ומכ"ש הטו"י כ"ו ומשמע דרואי גם לנשים לקיים קעורה זו ובע"ה בלוק העמים הללו אין עושים כך ורואי בודאי לעשות קעורה ולאכול אף מעט ממנה. עוד כ' בשם רבינו בעל תורת חיים בסקה"רין דף ל"ט מ"ש במו"ש טעם שר של שבתא טעם בדיעבד משה ומיכאל שר זכרון גייעריל ק' ואחר ונדע מכל קה"ק דהסוכה סרוק ק' פטונים ואחר אינו טוכה כ"ו. עוד כ' בענין חוק' מחול על הקודם ח"ל בסי' רכ"ו ורואי לתקן ההכנה הזאת בפרט ביומא החורף לילה ליום ישמרו בערב שבת ורואי לתקן שיקרא השמש לקבלת שבת עכ"ש הלי שבת קודם ובע"ה ישמרו בערב שבת ליל ליום וכוונתא שבת ישמרו יום ללילה ועל"הם אמר הנביא ישעיה ע"ה שמים הושך לאור ואור למושך. וזהו רמז דקמרי אהרדי. וכל המוקיף מחול על הקה"י מוקיטין לו חיים עכ"ל הנחתו ז"ל:

כללי דיני מוקצה

דין מוקצה באוכלין.

**(א)** אין שום אוכל הראוי לאכילה מוקצה לשבת אפי' פירות העושרין לקמורה אפי' חטין שזרעו בקרקע ולא השרישו וז"ל שבתא הטרנגולת מותר לטעולן (סי' ס"ג סעיף ז') ואפ"ו שלא ללבוש כלל. וכן כתבי קודם שניתן לקרות בהן מותר לטעולן שלא ללבוש כלל (סי' ס"ח סעיף ד') וז"ל לנאן דאוסר מוקצה בפירות שנתן ללבוש לקמורה לריב שיעשום ולומר עכ"ל ועד כאן אינו נוטל ונכ"ש בפירות ששעה זו ונעשה בדי"ש שבתא שלא יהיה ראוי לאכילה כלל בשבת בגון גרונות ולמקום שנונימין אותם לייבשן והן מקריחות קודם שיתייבשו כיון שידוע שהקריחו הקיח דעמו ונהן ואפי' נעשו ראויין לאכילה בשבת כיון דאיכא תרתי צדין השנועות ה"יו דחינהו בדי"ש ולא חזו הוי מוקצה לכל השבת אבל אם כבר נתייבשו בדי"ש והיו ראויין בדי"ש רק שהזעלים לא ידעו מזה ואח"כ נודע להם שהיו ראויין בדי"ש מותר וכן תנאים הלכותין קודם ציטו"ן וכוונתן אותן בקלים והן נותנין מלאכה מותר לאכול מהן בשבת קודם ציטו"ן כיון דלא דחינהו בדי"ש והן תרתי צדין. וגרונות ולמקום של עכו"ם מותרים דאין הכנה שייך בשל עכו"ם (סי' ס"ג סעיף ז'): (ג) גרונות ולמקום דחזו ולא חזו דאיכא אינשי דאכלי ואינשי דלא אכלי אי אזוניו נסיק ליה נתיבחה מוקצה ואי לא לא אכל צדין ראויין כלל לא ונהי הוונת (שם סעיף ה'): (ד) אוכל שהיה עליו איסור בדי"ש לאכיל' ובשבת נסתלק האיסור אם עשה האיסור בדי"ש קודם שבת כגון כר שהדליקו בשבת וכבתה איסור

להסתפק והשמן בשבת כיון דביה"ש נשעה שהי דולק היה איסור להסתפק ושום כינוי והוא דחאו לאיסורו בדי"ש נע"ש איסור ושום מוקצה וכן אפי' איסור שהוא ונויאל רק שהיה צידו לסלק האיסור ולא סילק הוי דחאו בדי"ש כגון פירות שהיו מחוברין בדי"ש שהיה צידו ללקטן צעלמו בע"ש ולא לקטן וכן דבר הממוסר לידה איסור נה"ט בשבת ובדי"ש נע"ש ושום נגד דאח"כ בדי"ש אח"כ לכולי יומא ועוד ש' טעם לאיסור במוחזר וידי' גזירה שנתא יעלה ויתלות ושמא יז"ר. אבל דבר שהיה איסור בדי"ש ולא היה יכול לסלק האיסור צעלמו כגון שוחט לחולה בשבת שאפשר שלא נודעו לו שוחט או סכין צדוק לא הוי דחייבו בדי"ש ונותר בשבת (ב"י צטור סי' ט"ח) ובמוחזר וידיה אפי' בשל ככרי דלא שייך הכנה בשל ככרי אפי' אסורין ושום גזירה דיעלה ויתלות וכיון דהן אסורין באכילה ושום איסור היום הוי מוקצה לטעול ועוד דאסרי להו רבנן משום וולד ונע"ש גזירה דיעלה ויתלות (מ"א סי' ס"ח ק"י"ג) אבל שאר דברים שהיה זו ושום איסור שבת והוא של ככרי והככרי עשה האיסור בשבת כגון פת שאפה נכרי בשבת מותר באכילה בשבת הדתק או ללבוש מלוח (ש"ס סעיף ד') ויתבאר עוד לקמן: (ה) נשקין שזו מותרים ונכ"ס אסורין ושום גזירה שנתא יסחוט: (ואין עוקונו אף) וחל"ב שנתלצו ונע"המה בשבת אסור ג"כ ציטוטול (סימן ש"ה סעיף כ' ועיין במ"א סי' תק"ה ס"ק ג' דהטעם ושום נשקין (שבת) וחל"ב שנתלצו ונע"המה צ"ע יתבאר לקמן: (ו) מלאכה שנתה כל שהוא ראוי למלאכה בשבת חיה ונשקין מותר לטעולן ואם אינן ראויין אלא למלאכה מיה ועוף שאינן מוזנין אט' יש לן נאחורו מין מותר ואם

לאו אסור. קם ותנן שלנו כחונא עומד למלאכה צהנה או לשכיבה ונוטלנין (ש"ס סעיף כ"ח) וכ"ע וצנ"א ס"ס): (ז) דבר שהוא ראוי לכלבים ואינו עומד לכלבים רק לאדם כגון שומן לזון ובשר חי שאינו ראוי לאכול באוונתא ודג חי שאינו מלוח אסור לטעול (מ"א סי' ט"ח ס"ק כ"ו דל"ב כ"ט"ז ס"ס) בשבת אבל צי"ס טוב דראוי לנשלו שרי: (ח) דבר שהיה בדי"ש עומד לאדם ובשבת נתקלקל מלאכילת אדם ונעשה ראוי לכלבים כגון צהנה שנתה בשבת אפי' בריאה מותר לטעול לאדם הוי מוכן לאדם הוי מוכן לכלבים (סי' שכ"ד סעיף ז') וצ"ע לנאן דס"ל דמוקצה איסור צ"ע איסור צהנה צריא' שנתה רק כשהיתה מוכנת וע"ש מותר (סימן הקי"ח מ"א ס"ק ח') (ט) אוכלין ומשקין הראויין למלאכה ככרי כגון עריפה ויין נסך המותר בהנאה אם הוא דבר שראוי לכבד בו ככרי כמות שהוא כגון בשר טרפה ונוטל מותר לטעול בשבת וצ"ס טוב כמו אוכלים הראויין לבהנה אבל אם אין עומד לכבד בו ככרי כמות שהוא כגון בשר עריפה חי וכן אם ליכא ככרי כלל צמקום זה או דבר עריפה של ככרי המופקד ציד ישראל והמפקיד הנכרי אין כאן דא"ל לכבד בו ככריים אחרים וכן טבל שאסור ליחגי לככרי אסור לטעול (ע"ש צחידוטי לסי' ט"ח ובסי' טו"י): (י) כל שגמרו ציד אדם לא הוי מוקצה ולכן קריחות אף שהן רוחות ביה"ש כיון שציד אדם לקרן לא הוי מוקצה אכן אם הקלה אותו בדי"ש כיון ללבוש בדי"ש כגון כפה הסל לפני אפרוחים אף שצידו להפריחן כיון שהקלה כיון ללבוש בדי"ש לא הוי נגמרו ציד אדם וזהו דאין מוקצה בשל ככריים אפילו במוקצה מוחזר איסור הוא ג"כ נע"ש זה כיון דציד הנכרים לסלק האיסור הוי נגמרו ציד אדם רק במוחזר ומוסר לידה אסור בשל ככריים נע"ש שכתבתי לעיל ונע"ש זה מורה של ככרי שהדליק בו ככרי בשבת וכבה מותר לטעול לאיסור ללבוש גופו ונע"ש כשאר כלי שאלאכחו לאיסור אבל הכר עלמו שבת אסור בשבת דהוי כשצדי כלים כמו שיתבאר וולד איסור אפי' בשל ככרי (מ"א סי' תק"ה ס"ק ג').

דין מוקצה בבליים.

**(א)** כלי שאלאכחו להיתר אפילו הוא גדול וכבר הכנה (ש"ס סי' ז') מותר לטעולו אפי' ללבוש הכלי שלא יסגר ושלל יגבד אבל שלא ללבוש כלל אסור. אונס דבר שראוי להשתמש בו היום והוא נשאלו כדי שיהיה מוכן לו בשעתו כגון סכין מותר לטעולו אללו כל היום (שם ט"ז ס"ק ז') (ב) כלי שאלאכחו לדבר שאסור לעשות בו בשבת הוי כלי שאלאכחו

לאיסור וכלי שמועד לדבר שאסור לעשות צ"ע הוא מוקצה אף צי"ס טוב כגון מורה שלא הדליקו בה בדי"ש נשבת (דכשהדליקו בו בדי"ש יתבאר לקמן) וכן קורנ"ס של צמנים ומשע מותר לטעולו ללבוש גופו כגון קורנ"ס וגרזן ללבוש בו אגוזים ומשע לטעול בו את הקוף וכן ללבוש מוקומו כגון שרית להשתמש צמקום שהכלי מונח שם וכשנעולו צידו ללבוש מוקומו רשאי לטעולו להניחו באיזה מקום שירצה כמו שיתבאר אחר כך אבל ללבוש הכלי שלא יסגר ויגבד אסור וכשנשעו עליו להשתמש אפי' עיקר כוונתו ללבוש הכלי מותר. (ש"ס סעיף ג' ובמ"א ס"ק ח'): (ג) קדיחה שרוב מלאכתו לנשל בו הוי כלי שאלאכחו לאיסור. אונס בשעת שהמלאכה שחובו מותר לטעולו אגב המלאכה וכן מדוכה שיש צחוכה בשמים. ודוקא צה"ג שיש בחובו המלאכה שהכלי מיוחד למלאכה זה אבל להניח שאר דבר היתר בכלי שאלאכחו לאיסור כדי לטעולו אגב ההיתר אסור (שם ט"ז ס"ק ד' וב"י צטור בסי' ט"ח): (ד) מותר לשנוע דפוס מן המונעול כי הדפוס הוי כלי שאלאכחו לאיסור ומותר לטעול ללבוש גופו וכן מותר לשנוע הקנה ושהלוק שחולין עליו לייבשו (סי' ט"ח מ"א ס"ק ל"א): (ה) נכבדת שנוכדין בו הבית הואיל ואסור לכבד הבית הוי כלי שאלאכחו לאיסור (שם ס"ק ע"ה) וכן גבד שטענו דאסור לנשלו ומקפיד לשנוע בו תשמיש אחר הוי מלאכחו לאיסור (שם ס"ק ע"ד) כי"ס המיוחד למועט הוי כלי שאלאכחו לאיסור אם לא שפתחו לנשים וציטלו מן היחוד למועט ויש להחזיר צדי"ס של מועט אפי' אין בו מועט שלא לטעול אפי' ללבוש גופו ומקומו כיון דקפיד עליהם שלא להשתמש בו תשמיש אחר הוי כמוקצה ונחמת חסרון כי"ס דאסור אפילו ללבוש גופו ומקומו כמו שיתבאר לקמן. אונס צדי"ס התפור צגד ודאי לא קפיד עליה להניח בו דברים אחרים ומותר ללבוש גופו ולכן מותר לנשלו או להניח דבר בחובו וליטול מנונו ואפילו ללבוש צגד לרי"ה שרי דהכ"ס טבל אגב הצגד (מ"א ס"ק ה') חפילין כיון שאסור ללבושן בשבת ויוס טוב הוי כלי שאלאכחו לאיסור וכן שופר: (ו) נר ששם של חל"ב או של שעה מיקרי כלי שאלאכחו לאיסור ומותר כשצריך לו לדבר היתר דהוי כללורך גופו. וכן מותר לטעול נר או חיה שנונימים בו כרות שלמים ללבוש מוקומו. אבל כשהנר אינו שלם מיקרי לרבות ואינו כלי ואסור אפי' ללבוש גופו ומקומו (שם מ"א ס"ק י"א): (ז) כלי שמוקפדין שלא להשתמש בו תשמיש אחר צחול ושום הפסד שלא יופסד תשמיש מיקרי מוקצה ונחמת חסרון כי"ס כגון סכין של סופרים או של שמיטה ושל



נילה וכן כלים המיוחדין למקורה. ואם אין דמיון יקרים דוקא כשנתן לאורז למקורה. וכן יייר חלק העמוד לכחוד עליו וכן טעמי חובות וכתבי השבועות כל שמוקפיד עליו שלא להשתמש בו לזר על פי גלוהו וזאת השמיעים ויקרי מוקלה נחמתי ח"כ ואקור לטלטלו אפי' לזרך גופו ונקומו (שם ס' א'): (י"ה) לזנים המוכחין צניח ולא סידרן לזרך צניח הואיל וחזין להעמיד עליהן איזה דבר היו כלי שמלאכתו להיתר אבל סידרן לזנין מוקפין הן ואקורין. וכן ערות של צמה גסה שלא ייחדן למקורה לישב עליהן. אבל מזהמה דקה אקור אפי' קפץ לישב עליהן. וכן נפרים שלא ייחדן למקורה אם הם של צמח מותר אבל של אויני דקפיד עליהן אקור. וכן פשתן סרוק ולמר מנופץ שנותנין על המכה שלא יקרבו צדדים המכה (דאלו לרפואה בל"ה אקור בשבת) אם קפץ עליהן לתחן על המכה מותר ונכל שכן כשצנצן צמחן אבל ללאת בתן לר"ה י"א דלא ונהי מוחצנה (ס' ט"ח סעיף כ"ד כ"ה כ"ו): (י"ט) כלי שהיו נאום להשתמש בו מותר לטלטל דק"ל: צמקלה נחמתי וייאום דמותר (ס' רע"ט סעיף ו'):

דין שברי ברים.  
 כלי שנשבר בשבת ונכל שכן אם נשבר נצמד יום אם הוא עדיין ראוי ליום מלאכה כגון לכסותו כלי מותר לטלטלו אפילו לנאן דאוקר נולד (ס' ט"ח צ"ג ס"ק ה') ואם זרקו לאשפה ונצט"י כיון שניטלה צמ"ש מלהיות כלי אקור אבל זרקו לאשפה בשבת טרי (שם ו"א ס"ק י"ז) והא דמותר לטלטל שברי

כלים כשראויין ליום מלאכה דוקא כשראוי למלאכה כגון לטלטלן לייחד למלאכה כזו אבל כשראוי אחר השבירה למלאכה שאין מדרך העולם ליתר למלאכה כזו אקור. ולכן אקור לטלטל נחט שנשבר ליטול בו את הקוף או ליום צמיעי נחט שדרך העולם לזרוק נחט שנשבר צין אגרוטאות אפי' יחדו לכן צמיעות נע"ש (ו"א ט"ו סעיף כ"ד ו"א ט"ז סעיף י"ט). אבל נחט חדשה שלא תיקנה עדיין מותר ליטול בו הקוף או ליום צמיעי נחט דזמנין דנשוי ליה נחט לזה: (ב"א) דלתות הכלים שנתפרקו צין צמח צין בשבת מותר לטלטלן אפילו אינן ראויין למלאכה אחרת כיון שראויין להתחבר עם הכלי אחר שבת לא נחטלל עם כלי נחטן (שם סעיף ח'): (ב"ב) דלתות הבית שנתפרקו אפי' בשבת אקור לטלטלן ואפי' ראויין למלאכה אחרת שלא הוכנו ציה"ש לטלטלן אף שהוכנו ציה"ש ע"י פתיחה ונעילה וינין למלאכה כזו שרובה לטלטלו עכשיו כיה אקור ציה"ש דהא היה אקור לפורקו בשבת ומנו דאחיקלי ציה"ש למלאכה

זו אחיקלי לכוני יומא ווינה דכלי שהיה מוקלה נחמתי חסרון כים וכשבר בשבת וראוי להשתמש אקור כיון שהיה אקור ציה"ש וכן כלי שמלאכתו לאיכור בשבת וראוי למלאכה היתר אקור לטלטלו נחמתי ללל הואיל והי אקור ציה"ש לזה (שם ו"א ס"ק י"ט): (ב"ב) שירי מנחללות מותר לטלטל דחוי לכסות ציה טינופא וטירי נטלניות שאינן נטליות של מורה אפי' אין בהם ג' על ג' מותר לטלטל דחוי לקנה בו וידי: (ב"ד) מוקלה לבעלים היו מוקלה לכל העולם ולכן נגד שאין צו ג' על ג' אלא בעיה צמיעי דרך העשיר לזרקו והוא מוקלה לכל וכיון שהוא מוקלה לבעל הצמיעי העשיר מוקלה לכל העולם אפי' לעניים שחוק לציית העשיר אבל נגד שאין צו ג' על ג' של עני אף העשיר שצניח העני מותר לטלטלו שנגר אחר בעל הצמיעי אלא עשירים שחוק לציית העני אקורים לטלטלו. והא דמוקלה לבעלים היו מוקלה לכל העולם דוקא צמ"ה שאחיקלי נחמתי גריעותא להבעל הצמיעי אלא מוקלה נחמתי אקור לבעלי כגון שגר וככר או חרונה ציר ישראל כיון שהוא מותר לאדם אחר אף לבעלים לא היו מוקלה (ס' ט"ח סעיף י"ב צ"ג ו"א ט"ז סעיף כ"ה) ספקל שששנו רגל מונה אקור לטלטלו ואפי' לקונו ע"ג ספקל אקור גזירה שנה יתקע הרגל לחוכו ומשוי ליה מנא אלא אם כזר נאמד הרגל ואינו כאן או שנשבר הרגל דלא שייך גזירה זו מותר לקונו על ספקל אחר (שם ט"ז ס"ק י"ד):

דיני מוקצה בדבר שאינו כלי כלל.

צמח לא נחמתי: (ב"ב) אם נכרי עשה כלי צמח אם עשה מדבר שהוא של ישראל אקור להסכים נולד בשבת (שם ו"א ס"ק ט"ז) ואם עשה מדבר שהוא של נכרי וכן פת שאפה נכרי בשבת מותר לזרך מורה או בשעת הדחו (ש"ס סעיף ד') וס' תקפ"ו ו"א ס"ק כ"ה) ואם הנכרי התחיל במלאכה קודם שבת וגמרו בשבת שני (ו"א ס' ט"ז סעיף י"ג) ואם ירע שעשאו לישראל כגון צמיעי שרובה ישראל או ששכרו ישראל אפילו קץ עמו אקור ליהנות ומנו אם לא שגירך לו בשבת יש להקל. יאם יש ספק שגמרו קודם שבת מותר. (ס' רכ"ז ו"א ס"ה) אלא להציא מציית האוונן בשבת אקור (ו"א ס"ה): (ב"ה) קניני שאינו מונחה קף שאין יולאין בו לכרונות וכל מוקס מעטלנין אחרו דהוי כלי רק שאינו תכש"ט קל ונן שא לא נחמתי (ו"א ט"ח ס"ק י"ז):

דין בסיס לדבר אסור.

(ב"ט) דבר היתר שהניח עליו דבר אסור צמיון שיהיה בסיס מונח עליו צין שמושות של שבת נעשה בסיס לאיכור אבל בשוכה איכור על דבר המותר לא נעשה בסיס. לכן אם הניח אפן ע"פ הצניח ציה"ה מונה עליו צמיעות שבת צמחנה אפי' הי דעתו ללקוח ציום השבת מיקרי בסיס ואפי' יש יין בתוך הצניח לא מיקרי בסיס לאיכור ולהיתר כיון שמונח למעלה רק האפן מיקרי בסיס לאיכור לצד ואקור לטלטל הצניח אף אחר שניטל האפן. ואם הניח חאקלי כמו טרגילין להניח חפלים אלו על אלו מופני שאין לו ריוח לפנות לכל חפץ מוקס צמולי החיבה הו"א נחמתי דלא חש"י בסיס לכן והס"י אוקר. ויש לכמווד על הו"א צמקוס שהיה דעתו ללקח המוקלה בשבת. והרבה פוקקים קובנים דלא נעשה בסיס רק כשהיה דעתו שיהיה מונח המוקלה על הדבר היתר כל השבת אבל כשהיה דעתו ללקוח בשבת אף שהי מונח עליה ציה"ש לא נעשה בסיס וצמקוס פסיד' יש לכמווד אדעה זו (ו"א ס' ט"ט ס"ק ז') לכן המנורה שהדליקו בה צמילה והיה דעתו ללקוח מותר לטלטל מנורה זו בשבת ע"י נכרי לזרך גופה ויוקוניה כשאר כלי שמלאכתו לאיכור כשהוא צמקוס פסידא אבל נגר עמו שכתה הוא מוקלה ונד' עלמו דאחיקלי לאיכור ולנומתו וגם הוא מיקרי שגר כלי וזרורות כו"ש הו"א סיינן ש"ח ס"ק י"ח. ואפי' תנאי שהתנה קודם שבת לטלטלו בשבת ובסתלק המוקלה מוננו בשבת מותר לטלטלו ל"ע דאין מוקלה לח"י שבת (ס' רע"ט סעיף ד') והי: (ל') אם הניח מוקלה על

דבר המותר שהוא של חזירו לא נעשה בסיס דאין אוקר את של חזירו ומותר אחר שניטל המוקלה מוננו וכן מותר לנגר המוקלה מוננו כמו שכתבנו אבל צמקוס שידעין דבדלי יתא ליה להצריה צמה שהניח עליו המוקלה כגון שהניח כלי של חזירו תחת הגר שלא ישרף ל"ע אם נעשה בסיס לכן אם היה דעתו לטלטלו בשבת דבל"ה יש מותרין כדלעיל מותר לטלטלו אחר שניטל המוקלה מוננו (ש"ט סעיף ד' ט"ז ו"א ס"ה): (ל"א) צמקוס שלא נעשה בסיס כגון צמורה וע"י על הכר מותר לנגר את הכר שיפול הנעוה אכן אם עשה כן בשביל הנעוה שלא ינגר אקור רק לזרך הכר מותר לנגר. ואם הוא צמקוס שאין יכול לנגר אותה צמקונו כגון שכת אפן ע"פ הצניח ועמוד צין הצניות שא"א לנגרה עם מנציה אחרו עם האפן למקוס אחר לנגר עם. וכן הדין כשליך למקוס הצניות והכר ולא הספיק לו הטיה והניעור יכול לטלטל עם האפן והנעוה לפנות מוקוס (שם סעיף ד' והי): (ל"ב) אם נעשה בסיס לאיכור ולהיתר כגון שמונח על היתר דבר אקור ודבר היתר מותר. ודוקא שהדבר היתר חשוב לו עכשיו יותר ון האיכור אבל אם אין היתר חשוב יותר ון האיכור לא מיקרי בסיס להיתר ולאיכור רק לאיכור לחוד. וכן נגר שהוא דולק צמורה לא נעשה מנה שמונח עליו לחם שיהיה בסיס להיתר ולאיכור דכיון שהוא לריך עכשיו להגר שיהיה צמורה חשוב לו יותר ון היתר ומיקרי בסיס לאיכור לחוד כיון שאין לריך להלחם שיהיה מונח צמורה רק כשהיתר חשוב צמיעו יותר ון האיכור מיקרי בסיס לאיכור ולהיתר ואם אפסר לנגר שלא יהיה הפסד צמיעור יעבר היתר והאיכור אבל אם יש הפסד צמיעור כגון קל מלא פירות רטובים ואפן צמורה שאם יעבר הפירות יפסדו יטול אחרו כגון שהוא כיון שנעשה בסיס לאיכור ולהיתר ואין מערייתן אחרו ליעול הפירות מותר הכל צידו אבל אם הפירות מונחי צמלי קטניי טול הכלכלה כמו שהיא למקוס אחר (ס' ט"ט): (ל"ג) צמקוס שהאפן הוא מוקד צמל לזרך סתומת נקב וכן דלעת שקושרין אפן צמורה כדי למלאות צה מים צמל אגז הכלי ומותר לטלטלו (שם): (ל"ד) קניה של תרנגולים ויש שם ציח אפרות. אף שלא ירע ציה"ש שיהיה עם הציה"ש יניו כיון שדרך הוא צמל הוי כמניח ולא הוי כשוכה. וכן צמל מוקס כיו"א צזה צדבר שדרבו להיות המוקלה עליו נולד הוי כמניח (ו"א ט"ח ס"ק ו'): (ל"ה) השלמן והמפה שהמנורה והנרות עומדין עליו אם היה מונח על השלמן ציה"ש ג"כ ככרות ושאר דברים



שליך להן גבי כסו ונחמין על השלחן בשבת  
 פשיטא שהן חשונין יותר ונהגו ונעשה בסיס  
 לאיסור ולהיתר והדין כנש"ל אות ל"ג. ואם  
 לא היה מונח ביה"ש רק הנרות היו השלחן  
 והנפשה בסיס לאיסור לחוד ונ"ו צנקה פסידא  
 כגון שפגל על השלחן או על הנפשה יש לסמוך  
 על הפוסקים דס"ל דלא ניקרי נניח כיון  
 שדעתו לסלק אותן בשבת מעל השלחן ומוחר  
 לנער השלחן רק שלא יכוין לכבותה ואם יכבה  
 הוא דבר שאינו נחמין ומוחר וטוב לעשות ע"י  
 נכרי צנקה שא"ל כל כך אבל נכרי ה"ל טעם  
 שא"ל שלא יקרב אותו אל הפחילה ונמלא ונעביר  
 חסור לעשות כי אם ע"י נכרי דפסיק ריש"י  
 מותר ע"י נכרי יש ליהדר שיניה הנרות ג"כ  
 על השלחן ביה"ש כדי שיהיו השלחן והנפשה  
 בסיס לאיסור ולהיתר (סי' רע"ז סעיף ג'):  
 (לו) לא ניקרי בסיס רק הנקום שמונה עליו  
 הנקום אבל שאר הנפשה לא ניקרי בסיס ומוחר  
 לכפול ואם שאר הנפשה חוץ לנקום עניינת  
 הנרות ואם כפל טעם נר מותר לנערה לכולי  
 עלמא: (לז) לא ניקרי בסיס רק צנקה  
 שהיתר ונעשה להאיסור כגון שהניח נר על  
 השלחן שהשלחן נשטט להנר. וכן שהניח מנחה  
 על הכר. אבל כשהמוקפה נשטט להיתר לא  
 ניקרי היתר בסיס לאיסור כגון פירות שטעמן  
 צעפר ונקאתן ונגולין ולא השרישו יכול לישול  
 הפירות אע"פ שנגעילתו ונז"ז עפר ונקומו  
 דהוי טילטול מן הגד לזרוד. דבר המותר דומה  
 כמו שיתבאר. ואע"פ שהסיפוף נחמין לחות הקרקע  
 לא ניקרי זריעה כיון שלא השרישו. ואפי' הניחו  
 ונבע"י שיהיו עם כל השבת לא ניקרי הפירות  
 בסיס לאיסור כיון דאין הפירות נשטטין להעפר  
 אדרבה העפר נשטט להפירות. וכן אם כיסה  
 קדימה בדברים הנוקליין וקלחו ונגול' יכול לט"ל  
 ואין צו משום בסיס דאדרבה הנוקלה נשטט  
 להיתר. ואם אינו מנוגה כלל יכול לתחוב כוס  
 לנער הנוקלה כדי לישול הקדרה דהוי טילטול  
 מן הגד (סי' רכ"ט בנ"א ס"ק ו' וסי' ט"א  
 סעי' ח' ונ"א ס"ק ב"ג): (לח) לא ניקרי בסיס  
 כי אם כשהיה מונח עליו צין השמשות אבל  
 כשלא הונח עליו ביה"ש רק בשבת לא ניקרי  
 היתר בסיס אפי' בשעה שהאיסור מונח עליו.  
 ולכן אם יש על השלחן עלמנות וקליפין אם הן  
 ראויין לנאכל בהמה מותר לישול אותן בידו  
 ולהעבידן מעל השלחן. אכן צ"ע אסור דוטלד  
 אסור צ"ע (קמ"ח ס"ק ז') ואם  
 אינו ראויין לנאכל ולבהמה מותר להגביה  
 השלחן ולנעדר ולא נעשה השלחן בסיס אפילו  
 בשעה שהאיסור עליו כיון שלא נעשה בסיס  
 ביה"ש. ואם יש פת על השלחן מותר להגביה  
 העולה ולטלטלה עם הקליפין אע"פ דככל ונקום

דין שלטור מוקצה בכל פרטיו.

(ב) צנקה שמוחר לטלטל צריך לנקומו כגון  
 כלי שמלאכתו לאיסור ונעלו בידו צין שהי'  
 צריך לנקומו וצין ששכחו ונעלו בידו מותר  
 לטלטלו ולהניחו בארץ ונקום שירגה. ולכן מי  
 ששכח כיסו עליו בשבת והוא צינתו כיון שהכיס  
 לא נעשה בסיס להמנעות כיון שהניחו בשכחה  
 ומוחר לטלטלו לצורך נקומו לכן מותר ג"כ ליגך  
 עמו להחדר ולהתיר חגורו טעם כדי ליפול טעם  
 צנקה הנשטט. וכן אם היה בידו יכול להוליכו  
 לתיבה. אכן אם הוא צנקה אסור להציאו לצינתו  
 משום הולאה רק מותר חגורו צנקה והוא נופל  
 ואומר לנכרי לטעורו ואם הנכרי מציאו אין  
 לחוש. אכן אם מותר לא עמד לפוש צנקה שלא  
 עשה עקירה כלל צנקה ששבת יטול לרוץ עמו  
 לצינתו שלא לעמוד כלל כדי שלא יעשה עקירה.  
 ודברים הנוקליים צנקה כגון מנחה ואצנים  
 שאין להם שום היתר טילטול אפי' לצורך גופו  
 ונקומו ושכחו ונעלו בידו אסור ליגך עממן  
 לנקום אחר רק יזק אותן חובק (סי' רס"ו  
 ועתי"ש ואכן העור טעם) ונלמד איזנול טעם מילה  
 חף שהוא נוקלה מנחה הקרון כיס ואסור  
 לטלטל אפי' לצורך גופו ונ"ו כשהוא בידו יכול

להניחו באותו חדר צנקה שירגה דאי ינטרך  
 להשליך האינונל ינידו וישדר מיוננע ולא מטייל  
 (ט"ז צ"ד סי' רס"ו ס"ק א'): (בא) צנקה  
 פסידא מותר לטלטל מנחה ודברים הנוקליים  
 כגון להגילם מפני הדליקה והאפילו צינת שהדליקה  
 צו יש לסמוך על הט"ז שמתיר או מפני גזלנים  
 הבאים לגזול. ונכון להניח צנקה דסקיף של  
 מנחה דבר היתר כגון ככר או טיטול לטלטל על  
 ידו ודוקא בדליקה או גזלנים שהדבר צנול  
 מותר ונחשט שלא יבא לידי איסור דאורייתא.  
 אבל אסור להגיל סמורה המוקלה הנפסדת מן  
 הבשמים על ידי ישראל רק ע"י נכרי. ואפי'  
 מפני הדליקה לא התיירו רק טילטול מוקלה  
 ולא הולאה אפי' לחצר שאינו מותרת (סי' טל"ד  
 סעיף ג' וסעיף י"ז). ואם נחאכסן צינת נכרי  
 ומתיירא שאם ירבישו מנעותיו יגזלוהו מננו  
 וכיוצא בזה צנקה פסידא שירא ונגזלנים מותר  
 לטלטלן אם הן לרובין בקרינו ואם הן מנוקדין  
 שראוי לתלותן צנאר צנול ואינו מוקלה כי  
 אפי' נשאן אללו מותר בשעת הדחק ולטלטלן  
 בידו אסור אפילו צננוקדין כיון שלא ייחדן  
 לכך לתלותן צנאר צנול אבל אם נחפשיין אחריו  
 ויש הפסד צנול מותר אפי' לטלטלו בידו אפילו  
 אינו מנוקדין ואם צריך להוציאו חוץ לעירוב אז  
 הדין כך כשנחפשיין אחריו מותר אפי' נשאן  
 אללו רק שאין נשאן אותן בידו אבל כשאין  
 נחפשיין אחריו רק שירא שיגזלוהו מננו אם  
 ירבישו צנעותיו לא שרי רק כשהן תפריין צנול  
 שצנליין קלה לנבי צנול וגם הוי טילטול כללית  
 יד. וצנ"ז דלית לן ריה מנחה מותר. והט"ז  
 מותר אפילו כשנחפשיין אותן צין צנול לצנול  
 להוציאו. ואם יכול להיות יושב צינתו ולא ללאת  
 לא ילא: (בב) טילטול מן הגד לצורך דבר  
 המותר מותר צנקה כגון לגרר המוקלה בסיסין  
 או בדי"א מותר. וכן לנער המוקלה ע"י דבר  
 אחר. אבל אם עושה כן לצורך דבר המוקלה  
 שלא יגנז או לדחוק חוץ צנקה מן הדין צ"ע  
 וכיוצא בזה אסור. אבל לטלטל דבר היתר  
 שהמוקלה מונח עליו אפילו צנקה שלא נעשה  
 בסיס לא ניקרי טילטול מן הגד ואפילו לנאח  
 חניוק שהמוקלה בידו אסור כ"א בתינוק טעם לו  
 געווענין עליו משום סכנת חולי מותר. (סי'  
 ט"א סעיף ט' ונ"א סעיף ח') ולא התיירו צ"ע  
 לו געווענין רק באצן בידו אבל דינר בידו אסור  
 דקייטינן דילנא כפיל ואפי' לחתויי אבל לחתוי  
 התינוק בידו כשהוא נהלך ודינר בידו מותר:  
 (בג) מותר לנכרי לטלטל מוקלה או אפילו  
 לטלטל נר לצורך דבר המותר כיון שיש היתר  
 ציילטול מן הגד מותר ג"כ לומר לנכרי אבל  
 לצורך דבר המוקלה שלא יגנז כיון שאין היתר  
 וטולד מן הגד אסור לומר לנכרי ונלמד צנורה

שהדליקו צו צין השמשות חף לצורך דבר המוקלה  
 מותר לומר לנכרי כיון שהמנחה כן הוי כאלו  
 התנה ולהי"א מותר תנאי שלא יהיה בסיס מנחה  
 מותר (סי' רע"ו סעיף ג' ורע"ט ס"ד):  
 (מד) אסור להניח כלי סיפול לחובו דבר המוקלה  
 דהוי מנבל כלי מתייכנו: (מה) ליגע בדבר  
 המוקלה אפילו לצורך דבר האסור מותר (והר"א  
 נווילנא ומוכ"מ מנחה דסקין ונדיחין מנחה) אבל  
 צנורה מותר לחבו ונחמדד אסור ליגע דשנא  
 יתנדנד מנעינתו. וכן בכל דבר עגול המותר  
 אסור ליגע אבל אם לחבו על המנורה דבר היתר  
 מותר ליקח הדבר היתר מננו אע"פ שמתנדנד  
 דהוי טלטול מן הגד לצורך דבר המותר (סי'  
 ט"א וסי' רס"ה ונ"א ס"ק ז'): (בז) טלטול  
 בגופו או צנולו מותר צנקה לכן מותר ליגע  
 על אצנים אע"פ שנוזין ואפילו לצורך דבר  
 המוקלה מותר לטלטל בגופו (קמ"ח סעיף  
 ח' וסי' ט"ח ונ"א ס"ק ז' ועתי"ש צנקה לנ"א  
 ס"ק ונ"א): (בז) מותר לטלטל מוקלה צנקה  
 הציקה דרבים כגון קוץ או גחלת המונח בצנמלי  
 אבל צנקה שהיה אפשר לטלקו מע"ש כגון  
 שהיה מונח מנחמול אסור לנ"א ח"ב בטלטול מן  
 הגד וכן צנרי זכוכית מותר לטלקו מן השלחן  
 כדי שלא יזק צנול (סי' ט"ח סעיף ו' וסעיף  
 י"ח): (בז) אסור לטלטל מוקלה אפי' צנקה  
 להעלותה בידים אבל לומר לנכרי מותר וכן  
 ציטול כלי מתייכנו כגון להניח תחתי כלים מותר  
 מפני צנ"ח (קמ"ח סעיף י"ט):  
 (בט) מותר לטלטל מוקלה לצורך חולס שאין צו  
 סכנה וכן משום כבוד הצדיות כגון לקנח מננו  
 ואפי' לטלטל מכרמליית לרה"י מותר לטלטל כדי  
 לקנח משום כבוד הצדיות: (ג) מותר לטלטל  
 מוקלה צ"ע משום צורך אוכל נפש כגון לטלטל  
 העפר כדי לאפות צנקה או לטלטל האצנים  
 המונחים על הפירות כדי לאכול הפירות אבל  
 לאכול או ליהנות מנדב המוקלה כגון להסיק  
 צנקה אסור: (נא) חלצ צנחנצ מנחה צ"ע  
 כיון דרוב צנעות שלנו עומדין לחלצ ולגדל הוי  
 מוקלה ואסור. ואף דהט"ז מותר נראה דלית  
 להכתא כותמי צנח. ועוד דאפי' צנחנה העומדת  
 לאכילה אינו מותר כ"א כשנחנצ לחוץ הרבה  
 אוכלין שהאוכלין יהיו הרוב לכן אינו מותר רק  
 צ"י י"ט טל גליות כשנחנצ ציוס א' או צנחנה  
 שצננו מותר צ"ע צ' אבל י"ט טל ריה אסור  
 וכן נחנצ צנחנה אסור צ"ע א' אפי' צ"י"ט טל  
 גליות: (נג) נולד חף צנעות צנחנה נ"ע ז"ל  
 שולדה צנחנה אסור משום הרבה טעמים  
 אחרים. ולכן אין היתר כי אם כשנולד צ"ע  
 א' טל גליות מותר ציוס צ' כולגילי אות י"א.  
 ונולד דלא היה צעולס כלל כגון אפר שהוקן



בשנת אסור אפילו בשנת. ואשר כירה שהוסק  
 ונעייט משבו עונן צייט דחוי לכיסוי דם אצל  
 אפר שהוסק צייט צעוודו הספראי ללכות זו צייט  
 חשוב עונן ואם נתקרב הוי מוקלה חזר ונתחננס  
 חזר להתירו: (ג) ומוקלה דבעייט אסור בשנת לכן  
 אפי' התרנגולים שבבית שברחו אסור לטלטלן אלא  
 רודף אותן למקום שנתעוררין ושאר בעלי חיים  
 עושה לאחור בהם שידרו אצל התרנגולת אסור  
 שמתגבה עלונה. ואין ערדין צרה"ר אצל חיות  
 שרי כל שיכול לזדות קלת. ובהמות שיואלות  
 ודונות ולנות חוץ לתחום ציזם טוב הן מוקלה.  
 ודוקא צבהונה ישראל אצל בהמות נכרי ונותר  
 אפי' זהו צבילי ישראל אסורים לזה שהוצאו  
 צביליו ונחן לתחום ובספק יש להקל. ותרגולת  
 העונדת לגדל וטור העונדת למרשע מוקלה:  
 נישא מהני זיוון צייט אי לייט צי. אצל יונים  
 ואוזנין ותרגולין שבבית וחצר העונדין לאכילה  
 ובאין לכלבון לערע אפי' זיוון וירא שמים זיוון  
 נעייט אצל יוני טורף ויוני עליה ופסירן שפינקו  
 בשפיטא אפי' באין לכלבון צערע אפי' זיוון לא  
 נהני. אם לא בקנינים שאי לפדות רק שגודלין.  
 ונריך שיעורם ולוונר זה וזה אני טוטל נחמד.  
 ואם זיוון כל שהוצי' אם אפשר שילטער כל  
 השובץ שאי וטוטל נחמד ונה שחא לריך אצל  
 אם אין לריך רק לזוג חיוני כל שהוצי' לא נהני.  
 זיוון צי ונאלא צי ושאר שניים הואיל ואינו נהני  
 לא כהנחיים וכנרי שהציא יונים ערדין מותרין  
 דשל נכרי אין לריך הכנה. אצל יונים מפריחין  
 שמהוסרין לידה אסורין אפי' צייט צי ואין  
 נותנין וזונות לפני דגים ומיה ועוף המוקלין  
 דוקא לפניהם עונש אצל צריחוק קלת מהן ונותר  
 אצל אין נותנין וזונות לפני אותן שאין וזונות  
 עלין ואסור להעמיד בהמה צידים ע"ג מוקלה  
 כדי לאכול אלא עונד פניהם צענין שלא הוכל  
 לנשות אלא דרך עס ואסור לסקל תצן ונלפני  
 שור של פטם שניאמס ציריין שלו והוי מוקלה:  
 (ג) בהמה ועוף שנשחטו צייט שחור ונותר  
 העור והגולה להנעינן דהתירו סופן נאשם  
 תחילתן דל"כ לא ישחוט: (ג) עלים הנונחים  
 שחור לזורך ימות המורף אסור. להחיל ונהם  
 צייט וחנן שטונד למאכל בהמה ונותר דונסיקין  
 צאוכלין: (ג) אפוח הטעונים צבור ופוחתן  
 נכרי בשנת צייט אפי' שחא מלאכה דלורייתא  
 ונותר חנן שאין הפיכות מוקלין נחמת עלמן  
 אצל אם פוחתן נכרי צבילי ישראל אסור עד  
 לנולא שנת ויום טוב צדי שיעשה (סי' תקי"ח  
 גי' ס"ק י"ד): (ג) מוקלה נחמת גולה כי'ל

כחוד צבהארין ונשאר ספרי וקובלים שהלימוד  
 כל הליכה כלי' שפי הוא חיון גדול ונאלא לפנים הרבים  
 הולך בניו הקי אחר רב המדל עולום יסכים אדם  
 להוללות שנת שחורן והיה ציזם השפי והכינו לאלטר  
 חשונה. ונלוה בו וזר נשאלתו כי הא דייח ורי זירא  
 ודכה ורי יוסף הובא בגמרי ויחם ילמד כל אדם ולא  
 יאמר לא אפכ כנרי כי זהו כעודו שמכר השבת. וכל  
 מה שיקנה יאמר כך (אפי' קונה לכבוד שבת). כהנ  
 בהוללות חיים שהאר"ל היה טוב לפניהם היות נקורי  
 עכבים שהיא קור נפלא לזרעי' הן לטעל הקליפות וכן  
 היות: וכן ככל עייט יסחי' קביו סודך לשבת נעייט רי'ל  
 וסכיו את אפר יצי'ן זה שהמתה הסכין. אחר היות יעול  
 לפניו ככל עייט יחמור בהם מלא (לכבוד שבת) ויסורף  
 אוחס. או יצח אוחס בקרקע. כנבחר ציה"ק פי ויקהל  
 די רחם עייט חז"ל לא ככעי לייט לבי' לרצה חיוון  
 עוקרין צוהנאל. דהא כנה דאקבאו הוי אפי' עליה  
 קטורף. ודאלו ככל יומא. וכעי' כספיה לון לא ירמי  
 לון דלא יעבר קלחא בהווא אחר דיי' בי' לאחזקא כו'  
 עיי'ל. עוד כפי אחריו עייט עיי' אפי' דרין הרגלים או  
 בעקליים עלייו יוכל לאחזקא. וחי'ה כנריה בחסין  
 אחר שמשור ונאלא לתלמודו בהלום ורחה התלמוד שיה  
 לו כחס כנלמו ושאל לו מה הוי לך כך. והעיי' לו יפסי'  
 שלא היה חזר לקי'ן את הפסידים ככל עשיין לכן יזר  
 ציה נחמד. ולא יעול לפניו ציזם פי' כנמה. כי שח  
 גדלים בשבת. ואם עייט הוא רי'ל לא יגלה ולא יעול לפניו.  
 וכפי ציזם רי'ל שחל כשאר ימות החול: והובא בספרים  
 שזיה חלשם שלא יעול לפניו ידיו ורגליו ציזם פי' כי  
 קשה לשבתם וגם סכנה. וכאפי' התקובלים שיהר האדם  
 כשקולן לפניו שלא יעול על בגדיו. וכפי שלא יקון על  
 צדיו כי גורם רעה ח"ו. ואשה ציזם ערחה אם העשה  
 כן הגורם להפיל ולרומם רי'ל. גם יזר: ש' שלא לגדל  
 פער ראשו וזר נעיי' אלא יגלה ככל עשה או  
 שבעה שבעות וזר יגלה ורודף קר'ם חלות היום כי  
 אחר חלות אחר גבלה עיי' דין שנתה שהיא עת נחמה  
 גדולה. והובא בשפי. וכפי צבהארין. והיה בעת אחר  
 יגלה את ראשו יחשוב לקיים ונלום לא תקיטן פאת  
 הרשע. ויאמר להגולה בהם הגלות שיויר לו הפיזום  
 שלא להלחם. וזהו יקיים גלותם של גלות הפיזום: גם  
 ראוי לקבל עייט צעת התגללותה וליט' של לא שחיות את  
 פאת קנין יחשוב לא חיות לגולה אם זקני שלא אעבר  
 על הליה זו שגורי בהויל. וישיה: ויפחיל ליעול לפניו  
 ציד שנאלץ והקניולת וקיים בגורל ואחיה בעיני ויחיל  
 בגורל וקיים בקניולת ולא ישנה זה הקור ולא יעול שפי  
 לפניו אלהותו זו אחר זו כי סכנה הוא וגם קשה  
 לשכחה. ואחר נעילת לפניהם יעול ידיו. וזרעו בעי'לה  
 זו נחמד ולא על נעילת זו ככר חנו ומהי'ם אלא אף  
 על שאר נעילתם שאכר בקוונך נאני שהם ככלל עכירות  
 שארם דש בעיקריו. ובהנחם הם חזורים נחמד. וליכיס  
 שמויה גדולה כי כל כוולא ציה עושין עייט וזר  
 העונות עייט וזה העונות הוא עלול לשמות עכירות:  
 ואלו הן הדרכים הנריכים נעילה: והחילה לפני  
 ולחריה שהיא גי'ם אחרונים הובא ואנליות רשוא.  
 החוץ רשאו הטוב ככיס. הטוב כנחיות הנכריים.  
 החוץ לפניה. החוץ ונענין צירי. הקם והנעשה.  
 היולא ובהפי'ם. היולא נעית המרחק. הסודך צדיה  
 הקביות יעול קודם שמתפלל על כהיק וככורו ג"כ לחנר  
 כהיק שהשנים ענין החזורים ויש לחנן גם הפנים.  
 הנכר בעת. הטלוה חותם. ונכנס אכונתי. מורה הוי'  
 שלא יכנס לבית קודם שירחן. והשלה כלי' אפילו לא  
 מלא כנה. הנעשה נחמד ואלו יי'ים שניהם קודם  
 ההשפיה ואחריו. וכל אלו הם סכנה לתי' לשבות חלמהו  
 ואם אינו יולא נדענאו. היגלה ולא נעל ידיו נשחר  
 גי' יעיי. העקף דם והכפי' ולא נעול ידיו נשחר ז'  
 יעיי. והעול לפניו ולא נעל ידיו נשחר יום אחד ואינו

יריע ומה נחמד. ואין לריך ליעול כל תד לאלו הענינים  
 כי'ם האלכנות כלם לבר שהם יי' פרקים שהם עולין בין  
 שמי ידיו כיה וסם כה או לנחמה או לטירה כפי השלם  
 הכנה המוקבל אם לטוב או לפסול. ואיל' גי'ם לערות  
 עליהם גי'ם כיה כנעי' שהרית ויי'א גי'ם כנעי' ובהי'ם  
 אצל לא בכל אלו הדברים. ויקרא המרשע שמי'ם הווקח  
 שנים מקרא ואחי'ם הסרנס. ונלוה מן המנורה שלא  
 יקרא שמי'ם רק נעייט אחר חלות אפי' שטענין דנח  
 מיום ראשון השבו נעילתם עם המנורה. ויהר לקרות נקיס  
 ואחר כל ספוק יקרא שהרנס שלו. האר"ל ושי'ה הקי.  
 ועכ"פ אחר כל פרשה פסחה או פסוחה. ולא יספיק  
 בדבור ושהתקיל לקרות שמי'ם וקודם קריאת המרשע  
 יאמר רבשעי' הריוי רחל לקרות שמי'ם כדי לכת ציה כיד  
 ליעודי ובוראי ימי'. וככל מקום אשר תקרא צבורה או  
 כנעילתם וככונתם ענין שכל מה שיהי' רלון בוראלו אז  
 יכנסו בלבו לזר גדול שלא נעשים אז רלון בוראלו.  
 וכמקום אחר יקרא ח"ו ענין שמה בא נחת גדול  
 לכוראלו או יכני' שיע בלבו על שנתעשה רלו. וכן  
 כנעי' אשר יקרא כהיק ענין מנבורות ומלאות-מנורה אז  
 יחשוב האדם כנחשבתו גבורת פי' כיה פעונים. ועד ככל  
 נלוה הכהונות כנעניו הן נעייט על שנתעשה רלו. וכן  
 לעשרה ובלתי לזר מונח. גם בעת שמיעוהו המרשע  
 חמי' הקורא בשבת ויי' וכנעי' וחנני' יבין כלי' גם  
 בקריאת הפטורה יבין כלי': ועד ככל מקום אשר יקרא  
 בהעשרה או בלימוד סידר. עניני' כחונתם על העמיד  
 רחוי' ליתן ה'אע כנחמה על כחונתם אלו וגם ילפס  
 לשמות פי' כי דבר זה נאלא להם אחר שפירם. לפי'  
 לישיבתם. וזרע נחמד בדיקוק העלות הטיוב אף בלימוד  
 החורה וכפי' בקריאת שמי'ם. ואחר קריאת שמי'ם.  
 יקרא הפטורה שהי'ם לאותה שבת ספוק אי' מקרא  
 וספוק אי' תרנס כחעי'. ואחיי' יאמר ונחמד פי' מלך  
 גלות לבש אם הוא כעייט ואם הוא כשבת יאמר ונחמד  
 שר ליום השבת והיינו מורה כנעילתם וככונתם וא"כ  
 הוזהר זכור אם יום השבת כיה. אפי' כנעי' העושה מלאכה  
 בשבת או בעייט אינו רחא קיטן צדיה:  
 ועשה כהנה חתם שיהיה עוהו בעייט ולא יהיה  
 עוקף צדי' שנת כחיוי ונחה. רחא אחר כחונתם שלם  
 שורשים את דיו ועייטו כנעירות של פסוק. שלא לנה  
 רינה כן השיבו לו ומני' שהיה עוקף כעייט כשפסן  
 ולא היה עוקף כעייט שבת: ולספן כנעי' או בגרי'  
 הכירו בלא שרי וללך בשר חוקף מותר. ולכחוד ספרים  
 לעלמו דרך ליווד שרי:  
 הובא בספרים חיי' אדם להרהר בשמותם ולהחזירם  
 בעייט. כי די חלוקי' כסרם העשילקים. הא' הוא  
 ככל יום לנח ערב. וקיינו וכל השמש ועזר: (א) הוא  
 בעייט. וקיינו זכור את מה שבת לקדשו: (ב) הוא  
 ריה. וקיינו רח לעוד נחת זון כסרה כיה: (ג) היא  
 המשובה הגדולה וקיינו כי' ביום הזה יכפר עולכם כיה.  
 עיי' ירחם סחרם המהותם ולתרהר בהשבת בעייט כיה  
 לנקות הפנים שפסם כנעני' השכונ. קודם שיהיו למקומם:  
 כי' חיו יחזרו העניים למקורם כסרם פגומים או קשיכות  
 קשה ואשר שבונוה זו היו חקידים ואנשי מעשה נעשנים  
 ככל עייט. ואחיי' ילך לטעור במקום לכבוד שיק. ומי  
 שגולה לכוין בעת עעילתו הרחוק לכוין יעיי' השלטי'.  
 וכנס עס לעולם יעשה אדם מלום אף שאינו ידע טעם  
 ויאמר השי' לחוסו מלום אף שאינו ענין כיון שבונוה  
 לשי' יעשה פעולתו ויקבל שכר עליו. וזוהי' אדם שכלת'  
 טעור הוא נענאמס קרי רי'ל או מנוון של בעי'לה מלום  
 בודאי חיו' גדול לטובל אי' בעייט שלא יכנס בקודם  
 ונחמהו עליו עונותה הטוף ח"ו. אלא אף מי שעונד  
 בחזקת טערה מלום גדולה לטובל בעייט כי העי'לה כעייט  
 מועיל לקבל כשמתח ימיה בשבת. ובלתי טערה המקום  
 בודאי לא יי'גנה: כנבחר כוה"ק פי' ויקהל די' רי' עיי'ל  
 דיה' כר עאל שכהא כיה. ויעול עיי'ם לא פסום עיי'



עשילתו. הארז"ל. ורוב העולם נוהגים לטבול ד' עבילות כגד ד' אהיות הויה וכזון הוא, וכחכ הויה"ה שראה ונהגין טבולין י"ד עבילות ואשרי חלקם כי כל המרכה בעבילה הרי זה משוכה. כי בכל עבילה שאדם טבול אי"ע יומר ממש"ך ע"פ קדושה ביותר הן בחול והן בשבת ואדם מקרא אי"ע מלמעט מקדשין אותו מלמעלה יומר ויומר: מי שחטא בכעס יחשוב בעת העבילה כי כע"ס עם הנלה עולה מקום וכשמורה ועוצב אז יענה ועעם כעס עם המלה כי רוב הכועסים כועס עם המלה ר"ל עם הדיבור היולא מטייהם:

ואחר העבילה דווקא ישמול אחר מים חמין לרחוץ בהם פניו דיו ורגליו על קר זה דווקא. ומי שהאיר לו סעס עיניו שכלו יעיין ככהארז"ל עם יראה התיקון הגדול והנפלא מה שנעשה בעולמות העליונים ע"י רחילה סניו דיו ורגליו במים חמין כעש"ק. ומה טוב אם יכול לרחוץ כל הגוף בהם ולא ירחץ ראשו חלה. ויאמר בשעת רחילה (לכבוד שבת קודש). ויכוין לתת בהם כיר להבדיל יח"ס: והואו ר"ע כהם שלא יכנס לבית המרחץ בע"ש מטוס דקשה להטמיש וכן הוא בס"ח:

כחכ הארז"ל שלא לרחוץ ע"י עכו"ם. וגם לא יגלה ע"י שלא להטריף לולא ריחם הקדוש כלולא דעכו"ם סתמא והוא נחמ"ק ס' אמר ד' קיד ע"כ ע"ש:

שיר השירים

שיר השירים אשר לשלמה: ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דודי מין: לריח שמנה טובים שמן תורק שמך על גן עלמות אהבוה: משקני אתריך גרועה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה כך נזכרה דודי מין מישרים אהבוה: שחורה אני ונאנה בנות ירושלים באהלי קדר כיריעות שלמה: אל תראוני שאני שחרחרת ששופתני השמש בני אמי נחרו בי. שמוני נותרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי: הנידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהררים שלמה אהיה פעומיה על עדרי חבדיך: אם לא תרעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את נדיותיך על משקנות הרועים: לסוסתי ברכבי פרעה דמיתוך רעיתי: נאוו לתוך בתורים צנאך בחרוזים: תורי זהב געשה לך עם נקדות הפסף: עד שהמלך במסבו גרדי נתן ריחו: צרור המור דודי לי גן שרי ילון: אשכול הפופר דודי לי בכרמי עין גדי: הגך יפה בעיתי הגך יפה עיניך יונים: הגך יפה דודי אף געים אף ערשנו בעננה: קורות בתינו ארזים ירהטנו ברותים:

אני חבצלת השרון שושנת העמקים: כשושנה בין החוחים גן רעיתי בין הבנות: כתפוח בעצי היער גן דודי בין הבנים בצלו המדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי: הביאני אל בית המין ורגליו עלי אהבה:

סמכוני באששות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני: שמאלו תחת לראשי וימינו תחבנקני: השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ: קול דודי הנה זה בא מרגל על ההרים מקפץ על הגבעות:

דומה דודי לצבי או לעופר האילים הנה זה עומד אחר בתלנו משגים מן החלונות מציץ מן החרכים: ענה דודי ואמר לי קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך: כי הנה הסתו עבר הגשם חלף הלך לו: הנצנים נראו בארץ עת תזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו:

התאנה הנטה פניה והנפנים סמדר נתנו ריח קומי לך רעיתי יפתי ולכי לך: יונתי בחגוי הסלע בסתר המדרגה הראיני את מראך השמיעני את קולך כירקולך ערב ומראך נאה: אחזור לנו שעלים שעלים קטנים מחפלים כרמים וכרמנו סמדר: דודי לי ואני לו הרועה בשושנים:

עד שפוח היום ונסו הצללים סב דמה לך דודי לצבי או לעפר האילים על-הרי בתר: על-משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי בקשתי ולא מצאתיו: אקומה נא ואסובבה בעיר בשוקים וברחובות אבקשה את שאהבה נפשי בקשתי ולא מצאתיו: מצאנו השמרים הסככים בעיר את שאהבה נפשי ראיתם:

כמעט שעברתי מהם עד שמצאתי את שאהבה נפשי אחותי ולא ארפנו עד-שהביאתו אל-בית אמי ואל חדר הורתי: השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה אם-תעירו ו אם-תעוררו את-האהבה עד שתחפץ: מי זאת עולה מן המדבר כתמרות עשן מקטרת מר ולבונה מפל אבקת רובל: הנה מטותו של-שלמה ששים גבורים סביב לה מגבורי ישראל:

בלם אחויו הרב מלמדי מלחמה איש חרבו על-ירכו מפחד בלילות: אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון: עמודיו עשה כסף רפידתו זהב מרפבו ארגמן תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים: צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתנתו וביום שמחת לבו:

הגך יפה רעיתי הגך יפה עיניך יונים מבועד לצמתך שעריך בעדר העזים שגלשו מהר גלעד: שניך בעדר הקצובות שעלו מן-הררעה



שְׁכַלְמִים מִחַיִּימוֹת וְשִׁכְלָה אֵין בָּהֶם: כְּחוֹט הַשָּׁנִי שִׁפְחוּתֶיךָ וּמִדְּבַרְךָ  
נִאֻוֶּה כְּפֶלֶח הַרְמוֹן בְּקִתְךָ מִבְּעַד לְצִמְתֶּךָ: כַּמְגִדֵל דָּוִד צֹאֲרֵךְ בְּנִי  
לְתַלְפִּיּוֹת אֶלֶף הַמָּגֵן תָּלִיו עָלָיו כֹּל שְׁלֹמֵי הַגְּבוּרִים:

שָׁנִי שְׂרִיף כְּשָׁנִי עִפְרִים תְּאוֹמֵי צִבְיָה הַרוּעִים בְּשׁוֹשְׁנִים: עַד  
שִׁיפוֹת הַיּוֹם וְנָסוּ הַצִּלְלִים אֵלַי לִי אֶל־הַר הַמּוֹר וְאֶל־גִּבְעַת הַלְבוּנָה:  
כְּלֵף יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ: אֲתִי מִלְכָּנוֹן כֶּלָּה אֲתִי מִלְכָּנוֹן תְּבוֹאִי  
תְּשׁוּרִי וּמִרְאֵשׁ אֲמַנָּה מִרְאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמַּעֲנוֹת אֲרִיּוֹת מִהַרְרֵי  
נְמָרִים:

לִבְכַתְּנִי אֲחוֹתִי כֶּלָּה לִבְכַתְּנִי בַּאֲחַת מַעֲיִיךָ בַּאֲחַד עֵנֶק מִצֹּרְנֶיךָ:  
מִהֲיָפוּ דִדְךָ אֲחוֹתִי כֶּלָּה כִּהֵטוֹבוּ דִדְךָ מִיַּן וְהִים שְׁמַנְךָ מִכָּל־  
בְּשָׂמִים: נוֹפֵת תִּטְפְּנָה שִׁפְחוּתֶיךָ כֶּלָּה דְבַשׁ וְחֶלֶב תַּחַת לְשׁוֹנְךָ  
וְרִיחַ שְׁלֹמוֹתֶיךָ כְּרִיחַ לְכָנוֹן: גֵּן וְנַעֲוֵל אֲחוֹתִי כֶּלָּה גַל וְנַעֲוֵל מַעֲיָן  
חֲתוּם:

שְׁלַחֲךָ פֶרֶדֶס רְמוֹנִים עִם פְּרֵי מִגְדֵי כְּפָרִים עִם־גִּרְדִים: גִּרְדֵי וְ  
וְכִרְכֶם קָנָה וְקִנְמוֹן עִם כְּלַעֲצִי לְבוֹנֵה מִר וְאֶהְלֹת עִם כְּלִדְאִשִּׁי  
בְּשָׂמִים: מַעֲיָן גָּנִים בְּאֵר מֵיִם חַיִּים וְגִזְלִים מִן לְכָנוֹן: עוֹרֵי צִפּוֹן  
וּבוֹאִי תִימֵן הַפִּיחִי גִנִּי וְזֵלוּ בְּשִׁמּוֹי יָבֵא דוֹדִי לָנֶגְו וְיֹאכַל פְּרֵי מִגְדֵי:

כָּאֲתִי לָנֶגְו אֲחוֹתִי כֶּלָּה אֲרִיּוֹתִי מוֹרֵי עִם בְּשָׂמֵי אֲבִלְתִּי יַעֲרִי עִם־  
דְּבָשִׁי שְׁתִּיתִי יֵינִי עִם־חֶלְבִי אֲכַלּוּ רַעִים שְׁתוּ וְשָׁכְרוּ דוֹדִים: אֲנִי  
יִשְׁנָה וְלִבִּי עַד קוֹל וְדוֹדִי רוֹפֵק פְּתוּחֵי־לִי אֲחוֹתִי בַעֲיָתִי יוֹנְתִי תַמְתִּי  
שְׂרָאִשִׁי נִמְלֵא־טַל קוֹצוֹתִי רִסְסִי לְזִלָּה: פֶּשֶׁטִּיתִי אֶת־כַּתְּנִיתִי אִיכָכָה  
אֲלִבְשָׁנָה רַחֲצִיתִי אֶת־גִּבְלִי אִיכָכָה אֲטַנְּפֶם: דוֹדִי שְׁלַח יָדוֹ מִן־הַחֹר  
וּמַעֲיָ הֵמוּ עָלָיו:

קָמְתִי אֲנִי לַפְּתוּחַ לְדוֹדִי וְיָדֵי נְטַפְו־מוֹר וְאֲצַבְעוֹתַי מוֹר עוֹבֵר עַל  
כַּפּוֹת הַמַּנְעוּל: פְּתַחְתִּי אֲנִי לְדוֹדִי וְדוֹדִי חִמַּק עָבַר גַּפְשִׁי יִצְאָה  
כִּדְבָרוֹ בְּקִשְׁתוֹהוּ וְלֹא מִצְאָתוֹהוּ קָרָאתוֹ וְלֹא עֲנֵנִי: מִצְאָנִי הַשְּׂמֵרִים  
הַסֹּבְבִים בְּעִיר הַכּוֹנֵי פָּצְעוּנִי נִשְׂאוּ אֶת רִדְדִי מֵעַל־י שְׂמֵרֵי הַחֲמַת:  
הַשְּׂבַעֲתִי אֲתַכֶּם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם אִם־תִּמְצְאוּ אֶת־דוֹדִי מִהַתְּגַדּוֹ לוֹ  
שְׁחוּלַת אֶהְבֶּה אֲנִי:

מִה דוֹדְךָ מְדוֹר הַיָּפָה בְּנָשִׁים מִהַדְּוֹדְךָ מְדוֹר שְׂכָכָה הַשְּׂבַעֲתָנוּ:  
דוֹדִי צַח וְאִדוּם דָּגוּל מְרַבְּבָה: רֵאשׁוּ בְּתֶם פֹּן קוֹצוֹתַי תַּלְתָּלִים

שְׁחֹרוֹת כְּעוֹרֵב: עֵינָיו כְּיוֹנוֹם עַל־אֶפְיָקִי מֵיִם רַחְצוֹת כְּחֶלֶב יִשְׁבוֹת  
עַל מְלֵאֲתִי:

לְהִיוֹ בְּעֵרוֹנֵת הַבָּשָׂם מְגִדְלוֹת מְרַקְחִים שִׁפְחוּתָיו שׁוֹשְׁנִים  
נִטְפוֹת מוֹר עוֹבֵר: יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מִמְּלֵאִים בְּתַרְשִׁישׁ מַעֲוִי עֲשֵׂת שֵׁן  
מֵעֲלֵפֶת סְפִירִים: שׁוֹקוֹ עֲמוּדֵי שֵׁשׁ מִיִּסְדִים עַל־אֲדָנִי פֹן מִרְאֵהוּ  
כְּלָכְנוֹן בַּחֹר כְּאֲרִזִים: חִבּוֹ מִמְּתַקִּים וְכֵלּוֹ מִחֲמָדִים זֶה דוֹדִי וְזֶה רַעֲוִי  
בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם:

אָנָּה הַלֵּךְ דוֹדְךָ הַיָּפָה בְּנָשִׁים אָנָּה פָּנָה דוֹדְךָ וְיִבְקַשְׁנִי עִמָּךְ:  
דוֹדִי יָרֵד לָנֶגְו לְעֵרוֹנוֹת הַבָּשָׂם לְרַעוֹת בְּנָנִים וְלִלְקַט שׁוֹשְׁנִים: אֲנִי  
לְדוֹדִי וְדוֹדִי לִי הַרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים: יָפָה אֲתִי בַעֲיָתִי כַּתְרָצָה נְאֻוֶּה  
כִּירוּשָׁלַם אִמָּה כַּגְּדָלוֹת:

הַסִּבִּי עֵינֶיךָ מִגְדֵי שָׁהִם הִרְחִיבְנִי שְׁעָרְךָ כַּעֲדַר הַעֲזִים שְׁגִלְשׁוֹ  
מִן הַגִּלְעָד: שְׁנֶיךָ כַּעֲדַר הַרְחֵלִים שְׁעֵלִי מִן־הַרְחֻצָּה שְׁכַלְמִים מִחַיִּימוֹת  
וְשִׁכְלָה אֵין בָּהֶם: כְּפֶלֶח הַרְמוֹן בְּקִתְךָ מִבְּעַד לְצִמְתֶּךָ: שְׂשִׁים הַמָּה  
מְלָכוֹת וְשָׂמָנִים פִּילֵגְשִׁים וְעֵלְמוֹת אֵין מִסְפָּר:

אֲחַת הִיא יוֹנְתִי תַמְתִּי אֲחַת הִיא לְאִמָּה כְּרָה הִיא לְיוֹלְדָתָהּ רְאוּהָ  
בְּנוֹת וַיֵּאֱשְׁרוּהָ מְלָכוֹת וּפִילֵגְשִׁים וַיְהַלְלוּהָ: מִי זֹאת הַנְּשִׁקְפָה כְּמוֹר  
שְׁחַר יָפָה כְּלָכְנָה כְּרָה כַּחֲמָה אִמָּה כַּגְּדָלוֹת: אֵל גִּנַּת אָגוֹז יִרְדְּתִי  
לְרֵאוֹת בְּאֵבִי הַנְּחַל לְרֵאוֹת הַפְּרָחָה הַגִּפֵּן הַנְּצוּ הַרְמוֹנִים: לֹא יִרְדְּעִיתִי  
בְּפִשִׁי שְׂמַחְתִּי מְרַבְּבוֹת עִמִּי גְדִיב:

שׁוֹבֵי שׁוֹבֵי הַשְּׁוֹלְמִית שׁוֹבֵי שׁוֹבֵי וְנַחְזוּהֶכָּךְ מִהַתְּחִיּוֹ בְּשׁוֹלְמִית  
כַּמְחַלַּת הַמַּחְתָּנִים: מִהַדְּיָפוּ פְּעַמְיָךְ בְּנַעֲלִים בַּת גְּדִיב חֲמוּקִי יִרְיִכְךָ  
כְּמוֹ חֵלָאִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָמֵן: שְׂרָרְךָ אֲנִי הַסֵּהר אֶל־יִחְסֵר הַמָּזוּג  
בְּמִנְךָ עֲרַמַת חֲפִים סוּגָה בְּשׁוֹשְׁנִים: שָׁנִי שְׂרִיף כְּשָׁנִי עִפְרִים תְּאֻמֵּי  
צִבְיָה:

צֹאֲרֵךְ כַּמְגִדֵל הַשֵּׁן עֵינֶיךָ כְּרָכוֹת בְּחֻשְׁבוֹן עַל־שַׁעַר פְּתַרְרִים  
אֲפָךְ כַּמְגִדֵל הַלְכָנוֹן צוּפָה פָּנֵי דְמָשֶׁק: רֵאשֶׁךְ עֲלֶיךָ כַּכְּרָמֵל וְדַלַּת  
דֵּאשֶׁךְ כְּאֲרָנְמָן מִלֵּךְ אֲסוֹר כְּרֵהֲטִים: מִה יָפִית וּמִה גַעֲמַת אֶחְבָּה  
בַּת־עֲנוּגִים: זֹאת קוֹמְתָךְ דְּמַחָה לְחַמֵּר וְשְׂרִיף לְאִשְׁבוּלוֹת:  
אֲמַרְתִּי אֲעֵלָה כְּחַמֵּר אֲחֻזָּה בְּסִנְסֵנִי וַיְהִי־נָא וְשְׂרִיף כְּאִשְׁבוּלוֹת  
הַגִּפֵּן וְרִיחַ אֲפָךְ בַּת־פְּחוּחִים: וְחַבְּךָ כִּיִּין הַטּוֹב הוֹלֵךְ לְדוֹדִי לְמִישְׁרִים



דובב שפתי ישנים: אני לדודי ועלי תשוקתו: לכה דודי נצא השדה גלינה בכפרים:

נשכימה לפרמים נראה אם פרחתה הגפן פתח הסמדר הנצו הרמונים שם אתן את דודי לך: הרוחאים נתנו ריח ועל פתינו כל מגדים חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך: מי יתנה כאה לי יונק שדי אמי אמצאה בחוץ אשקה גם לא יבוא לי: אנהגה אביאך אל בית אמי תלמדני אשקה מיין הרקח מעסים רמוני:

שמאלו תחת ראשי וימינו תחבקיני: השבעתי אתכם בנות ירושלים מה תעירו ומה תעוררו את האהבה עד שתחפין: מי זאת עולה מן המדבר מתרפקת על דודה תחת התפוח עוררתיה שמה חבלתה אמה שמה חבלה ילדתה: שימני בחותם על לבה פחותם על זרועה פי עזה כמות אהבה קשה כשאל קנאה רשפיה רשפי אש שלהבת יה:

מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה אם יתן אש את כל הון ביתו באהבה בוז יבזוז לו: אחות לנו קמנה ושרים אין לה מה נעשה לאחותנו פיוס שידפר בה: אם חומה היא נבנה עליה טירת קסף ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז: אני חומה ושרי במגדלות אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום: כרם היה לשלמה בפעל המון נתן את הפרס לנוטרים איש יבא בפריו אלף קסף: פרמי שלי לפני האלף לה שלמה ומאתים לנוטרים את פרו: היו שבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השומעני: פרח דודי ודמה לה לצבי או לעופר האילים על הרי בשמים:

תפלה זו יאמר אחר שיר השירים כמנהג גדולה.

רבון כל העולמים יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שבזכות שיר השירים אשר קריתו ולמדתי שהיא קדש קדשים ובזכות פסוקי ובזכות תיבותיו ובזכות נקודותיו ובזכות טעמיו ובזכות שמותיו וצירופיו ורמזיו וסודותיו הקדושים והטהורים הנוראים היוצאים ממנו שתהא שעה זו שעת רחמים שעת הקדושה שעת האונה ונקראת ותענגנו נעתיר לה והעתיר לנו שדיתה עולה לפניך קריאת ולמוד שיר השירים כאלו השגנו כל הסודות הנפלאות והנוראות אשר הם חתומים בו בקל תנאיו ונקדה למקום שהנשמות נחצבות משם וכאלו עשינו כל מה שמוטל עלינו להשיג בין בגלגול זה בין בגלגול אחר ולהיות מן

העולים והזוכים לעולם הבא עם שאר צדיקים ותמידים ומלא כל משאלות לבנו למזכה ותדנה עם לבנו ואמרי פינו בעת מחשבותינו ועם דינו בעת מעבדנו ותשלה ברבה ותעלה ותתקחה בקל מעשה דינו ומעפר תקימנו ומאשפות דלותינו תרוממנו ותשיב שכינתך לעיר קדשך במהרה בימינו אמן:

הנה חף שהמנהג לעשות עיוני חליות בכל ע"ש מנחה אפיה ולהניחה ככה"ס כל השנה. אך בודאי ה"ל מהקבלה והמעטפה האורך הזמן ובפרט בימי הקץ ואינו ראוי להכילה כלל ונוטעלין בעוה"ר בלא עירוב. לכן הארי"ל נמרו לאדם כמנהג זו שיעשה אהבה בכל ע"ש וזכה ג"כ ע"י אחר לכל הדריס בעיר. ויהן המרוק שיש בה שמונה בימים לאחר. ויאמר לו הגבס אהבה חכי לכך הדריס בעיר. ואח"כ יקח המרוק ע"ד סוכי ויאמר הנוקט. מנחל לקטן:

ולא יכרך כיון שיש בכה"ס גלות העירוב והכרכות אינן נעככות ואחר העירובי חליות ומה שפילוח לכו שבה אם מדליק בשנתו ז"ס. ונלוה עין השוכח בשמן ז"ס כמנהג בק"ס:

ועשה בחר שהאריך ימים ולא מלאו לו שום זכות אלא שלא היה מדליק בחלב בע"ש אלא בשנתו ז"ס. ואם מדליק כר של שעה יבוסם בעליו כר. כי הדלקה עושה מלוה והאדם חייבה בה. ומיקון הסמילות נוטל על הכעל. לו הכונו ישכילו זאת הכי נשי בנה זכיון בעולם גדול הסבר של הדלקה כר שבת. והוא נבחר בזה"ק כי בראשית די וי"ח ע"ש וז"ל ואח"כ בעי בערוה דליכא ורעוהא לאדלקא בוליאכ דשבת. דהא יקרא עלאה הוא לה חבור רב לברעה לנחסי לכנין קדישין דיהוין בוליאכ דעלמא באורייהא ובהללחא ויסגון שלמא בארעא ויפיעה לבעלה אורכא דחיון בגין כך בעי לאזיחא בה. לכן ראוי לפרסם זה לפני הנשים כדי להדליק הרוח בשמחה. ומהפללו שתהן להם השם בנים ונארים שמורה ובעלות. כי ההפלה יוסר כשעושה בשבת עשיית היגלות. ומה שנוהגין הנשים לפרוש יריהן בפני הניחוח כ"י שלא ההנה עין האור ומהיה הכרחה עובר לעשייתן: וא"כ ומה ראוי לאדם בהנהגה עושה מלוה להסדרל שיהיו עונתים רוח של שבת ללד דרום ושלחנו ללד לפני כמנהג בתיקוני חיקון כ"י ע"א ז"ל ובההוא ביהא דהשכחן דירם דא מתקנא בהאי סודא מנרנא דברוס ושלחן כלמון ונטים בין למון לדרוס אורוין אילין ונלאכון דקא נחתינן עס שכנינא דהיה נשמה יסירה ליה דין אחר הדיוע עס הארץ אלהין אחר דרעוה בים ען קרם ה' כ"י ובניחא דלאו אינון מתקנא אילין חיקונין בלי שבה אומפיון אורוין לאו איהו רח דירה דישאל כ"י: וירבה כנרות כפי יכולתו דניביל כשרנא טובא נשקן וניה דברי ורבינן: אשם קוואל בעקוס בעל לא סנדך ומדליק אלא הוא ידליק: וכן ישנה בשבוע דהשונה של לידת אשתו: וכן כשהלכה לביה הטבילה. וראוי לאדם להמנהג איש בכל ע"ש להסירק נחול על הקודם בכל ע"ש ואחר כמנהג כמ"ו חיקון וי"ח די פיה ע"ש ע"ש. וכל הנוספים מוסיפין ליה נפש

יחידה בשבת: וכל הגורע גורעין לו ה"ל נפש יסירה ח"ו. וירוב פוסקים כתבו בשבת כ"י רס"א שרין להסירק נחול על הקודם שני פעוה קודם הלילה: וכמה הספרים א"ס נשמתו של אדם בניסוס בכל יום שני מויליאם אהבה מניסוס בעת שתי רגלי בעוה"ר לשבת. וכן בחוסמות וקודם על החול בנולא שבה המאחר מאחרין אהבה שלא להכניקו לביסוס והמאחר מוחרין אהבה להכניקו: ומעל על כל אדם להזכיר לבעי ביות על חוסמות שבה וביחוד בימים הקלרים של ימות החורף: וראוי להזכיר אהבה כהנה וכמנהגה. שלשה דברים לריך אדם לומר כהנה בחור ביהו עס השוכה (ערכוס). הפרשה חלה. הדליקו א"ס מנר: מלוה לעוה הטבילין קודם השבת כדי להקנס והסיון ע"ש עונויה חיים ז"ס. כהנ טרע"ס כהני והדלח לשבת עונג שרין לתקן הטבילין חיות טובים ומשמים ושמן. וע"כ ש מענוג כלמס טוב ודריס וכסר ויין: ולריך ליחור לנוי שיש ביכולתו שיהיה לו כשר ורגים בכל י"י כעודות ולחם נשמה: וע"כ סקוד יהא מחר דוקא דרגים כי רוב לדיקים מוגלגלים דרגים. כי ביומה לדיקים נאמר חסיפה ודגני ה"ס נאמר גם כן חסיפה וע"י חסיפה דגים שבת ויכל לתקן כשנשם: ובאם שיכל לדיי כך שהוא ג"כ יתגלגל דגים מדרגון הקב"ה שיכל הרב ע"י ישראל כשר ולדיק ענה כנגד ענה:

כמה ע"ש נפש כ"י הנוכחות דיש לעשות הלחמים אהבה גדולה וחי קניס וחולעיה. ובלי שבה ידעל על החולעיה. ובשריה על הגדולה. ובקעורה שלישיה על הקערה. ועוד רביעיה כ"י שיהיה לו ג"כ לחם נשמה לכעורה שלישיה וישאל אחר לכעורה מלוה מלכה: כמה ח"ו ונורי והרש"ל ס"ס לו שני נשפחה על השולחן זולה תפסה שעל הלחם: חורא כשנענערים המפה שאוכלים עליה לא יהא השלחן מוגולה: ועוד דכל ע"כ חלוייה מעל שולחן עפה וכל ל"ד וחי ונענערים המפה וחחרין וסורין אהבה ע"ש שולחן ה"י עושה אוהל ערלי בשבת ואין עושיין אוהל ערלי לכהילה שבת. אשל א"ס כבר נשאר נשפחה על השולחן א"ס מוסקין אחרת עליה היה מוסיק על אוהל ערלי דשרי לכהילה: אחר ששולחנו ערוך והדליק א"ס הניחוח נשמה מולעת ילך לכה"כ כשנחה ויפסלל ונחה בלבו:

הנה זה כל כשר לעולם מנהגל זמירות כוונה תפלה הוניהה של כל ימות החול כי רבה. ואדם יפיק תנועה ביהר שאלה זמירות כוונת השלם ונחה זו של עש"ק לניי משעיין בכ"י הארי"ל מוגול ועלמה שמוון תפלה מנהג זו הוא ההלכה הספלות והעליות של כל העולמות זה בזה. בודאי ראוי לאדם להכין עלונו כשפלה זו אל גורל ה"וונה יותר ויותר:

זה הנומור אוננים קודם תפלה ונחה של ערב שבת.

הודו ליי כי טוב כי לעולם חסדו: יאמרו גאולי יי אשר גאלם מיד צר: ומארוצות קבצם ממורח וממערב מצפון ומים: תעו במדבר בישימון דרך עיר מושב לא מצאו: רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעף: ויצעקו אל יי בצר להם ממצוקותיהם יצילם: וידריבם בדרך ישרה ללכת אל עיר מושב: וידו ליי חסדו ונפלאותיו לבני אדם: כי השביע נפש שוקקה ונפש רעבה מלא טוב: וישיב חשך וצלמות אסירי עני וברול: כי המרו אמרי אל ועצת עליון נאצו: ויכנע בעמל לבם כשלו ואין עוור: ויצעקו אל יי בצר להם ממצוקותיהם וישעים:



יוציאם מהשך וצלמות ומסרותיהם יתקן: יודו לוי הסדו ונפלאותיו לבני אדם: כי שבר דלתות נחשת ובריחי ברזל גדע: אילים מדרך פשעם ומעונותיהם יתענו: כל אוכל התעב נפשם ויגיעו עד שערי מות: ויועקו אל יי בצר להם ממצוקותיהם וישעים: ישלח דברו וירפאם וימלט משחיתותם: יודו לוי הסדו ונפלאותיו לבני אדם: ויובחזו ובחזו תודה ויספרו מעשיו ברנה: יורדי הים באניות עושי מלאכה במים רבים: המה ראו מעשי יי ונפלאותיו במצולה: ויאמר ויעמד רוח סערה ותרומם גליו: יעלו שמים ירדו תהומות נפשם ברעה תתמוגג: יהונג וינועו כשכור וכל חכמתם תתכלע: ויועקו אל יי בצר להם וממצוקותיהם ויוציאם: יקם סערה לרממה ויהשו גליהם: וישמחו כי ישתקו וינחם אל מהו: הפצם: יודו לוי הסדו ונפלאותיו לבני אדם: וירוממוהו בקהל עם ובמושב וקנים יהללוהו: ישם נהרות למדבר ומוצאי מים לצמאון: ארץ פרי למלחה מרעת יושבי בה: ישם מדבר לאנם מים וארץ ציה למוצאי מים: ויושב שם דעבים ויבוננו עיר מושב: ויורעו שדות וישעו כרמים ויעשו פרי תבואה: ויברכם וירבו מאד ובהמתם לא ימעט: וימעטו וישוהו מעצר רעה ויגון: שופך בוז על נדיבים ויתעם בתהוה לא דרך: וישגב אביון מעוני וישם כצאן משפחות: יראו ישרים וישמחו וכל עולה קפצה פיה: מי חכם וישמר אלה ויתבוננו חסדי יי:

חמ"כ יאמר פתח אליהו וידיד נפש תנוח לעיל קודם תפלת חול:

ויי שאין לו פנאי לומר סיד השירים כולם קודם קבלת שבת יאמר אלו די פקוקים:

ישקני מגשיקות פיהן כי טובים דורך מיון: יאורי צפון ובואי תימן הפיחי נגי יולו בשמיו יבא דודי רגנו ויאכל פרי מגדיו: קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים מקפיץ על הגבעות: ראתי לגני אחותי כלה ארתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי יוני עם חלבי רעים שתו ושכרו דודים: (וזכו סוד והאכלתך נחלת יעקב אביך):

חמ"כ יאמר פי הסמיד וקטורת אשרי ש"ע בלשח חרם הש"ן ק"ש עזינו קיי. הארמ"ל:

סדר קבלת שבת

הנה שבת בעי הכנה להכין האדם עליו לקראת שבת ולבטח לווי המזמורים האלו של קבלת שבת בשמחה רבה עד מאוד וכדלוי אלו המזמורים הסיבה קולטתן הפלגות בלב האדם אל עשיה בשמחה עליונה מאוד כשגילוי אהם מפיו ויקרא ככל כמו ובהפלגות גדול וכן מבוחר בזה"ק שיריך לעבוד להבורא ימי בכל כמו דווקא:

בערב שבת אונגרים אלו המזמורים לאחר תפלת ונחמק:

וכל מזמור ומזמור כנגד יום ח' ימיני החול. והנה ראשי סיבות של השפה המזמורים אלו עולה כמנין נפש. ויכיה לו למעשי נפש, מאשר צידו נפש כל חי בקבת קריאת המזמורים אלו.

ויבין כנגד יום ח' אכ"ג יח"ן

צה לכו נרננה ליי. גריעה לצור ישענו: נקדמה פני בתורה. בומירות גריע זו. כי אל גדול יי. ומלך גדול עלי-פל-אלהים: אשר בירו מחקר-ארץ. ותועפות הרים זו: אשר-לו הים והוא עשהו. ויבשת ידיו יצרו:

כוונות פשוטות

פירוש

[מחקרי ארץ] דברים הנעלמים בארץ אשר יחקרו (לכו נרננה כו') תרו עליונו ונרננה: (נקדמה כו') נקדם בדעת להכניס: [ותועפות] נהי הרים המה לו. עלמינו לבוא מול מניו להודיה לו: (אלהים) הם השופט לשון נוכח כעוף המעופף: [בכרעה] היא כריעה ונלחכי מעלה: (מחקרי ארץ) דברים הנעלמים בארץ הסודים על הארץ. ליי יבדך את הגולגים: [אל קפשו] אשר יחקרו בדעת להכניס: (ותועפות כו') נהי הרים המה לו: (והוא עשהו) הקנו על מקומו להיות נקוד במקום אחד: (ונכרעה) בכפיפת הראש וקלט הגוף: (בכרעה) בכריעה הסודים על הארץ: (עם מעשיהו)

באו נשתחוה ונברעה. נברכה לפני עינינו: כי הוא אלהינו. ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו. היום ו אס- בקלו תשמעו: אל-תקשו לבבכם כמריבה. פיום ו מסה במדבר: אשר נסונו אבותיכם. בחנוני גס-ראו פעלי: ארבעים שנה אקוט בבור ואמר עם תעי לנב הם. והם לא-ידעו דרכי: אשר-נשבעתי באפי אס- יבאון אל-מנוחתו:

ויבין כנגד יום ב' קריע ש"ן

צו שירו ליי שיר חדש שירו ליי פל-הארץ: שירו ליי ברכו שמו בשרו מיוסד-ליום ישועתו: ספרו בגוים כבודו. בקל-העמים גפלאותיו: כי גדול יי ומהלל מאד. נודא הוא על-פל-אלהים: כי ו כל אלהי העמים איליים: ויי שמים עשה: הוד והדר לפניו עז ותפארת במקדשו: הבו ליי משפחות עמים. הבו ליי כבוד ועז: הבו ליי כבוד שמו. שאו מנחה ובאו להצרותיו: השתחוו ליי בהדרת-קדש. חילו מפניו פל-הארץ: אמרו בגוים יי מלך אף-תבון תבל בל-המוט. ידן עמים במוי-שרים: ישמחו השמים ותגל הארץ. ירעם הים ומלאו: יעלו שדי וכל-אשר-בו. או ירננו בל-עצי-יער: לפני יי ו כי בא כי בא לשפוט הארץ. ישפוט תבל בצדק ועמים באמונתו:

כוונות פשוטות

פירוש

שהוא רועה ומנהיג אומנו: (ולאן יוד) כמו הרועה הרחמני אשר ינהג הלאן עם נעימים הדי ולא נזקק: (היום אס כו') היום הוא ינהג אהבם כן כאשר בקולו קטענו: (אל תקשו) להסיר אתר ה' כמו כונו מריבה וסוף כיום חקם במדבר: (אשר נסונו) אס היכולת בדי ליתן להם מים: (בחנוני כו') כונו אפי' לאחר שראו פעלי בעלרים ועל הים ונודבר עכ"ל לא האמינו כי זמרו ונתנו אותי: (אקוט כו') הים לי קטעה בלחשי סוד הסוף: (ואומר כו') ואמרי זהו העם אשר לבכם הועה מאחרי: (ובס כו') אחר כל הקטעה הם לא ידעו את דרכי: (אשר כו') אשר נעבור זה קלפתי עליהם ונכבדתי כחיון אפי' שלא יבואו לאי"י (שירו כו') שירו על היסועה הנאה לעמיר: (בסרו כו') בכל יום בשיר זס לזה על היסועה חדשה: (ע"כ אלהי) השמש והירח וכל לבא השמים שהיו העכוים עובדים להם: (אלילים) כי למוך ה' הם כלין: (שמים עשה) אכל ה' עשה את השמים ונבחו כללנו א"כ גם הם מעשה ידי ה': (הבו לה') ונהג המנו לו: (הבו לה כבוד) ספרו כבודו ועזו: (כבוד עמו) כבוד הראוי לשמו: (להלרותו) לכהניק: (בהדרת קודש) בהמיק המהודר בקדושה: (חילו מפניו כל הארץ) בראותם נפלאותיו שעשה עמו: ואהם משפחות עמים הנאים לכהניק. כשכנסם ללרנכם (אמרו בגוים ה' מלך אף תבון כו') כי הכירו מלכותו ושהארץ היא נכונה וטוקטת. על כי ידיו עמים בנישרים) שעשה משפט בעבורי כיום שכלו על ירושלים: (שמחו כו') על דוב השמחה שהיה אז בעולם: (ירעם) ישמע קול רם לגדול השמחה: (ומלאו) הכריות העתללים הים: (שדי וכל אשר בו) הכריות העליונים בשרה: (למני ה') השמחה שהיה לפני ה' על כי בא ונחמו כל (כי בא לשפוט) יפשי הארץ: (באמונתו) באהם לפי הראוי: (פי מלך כו') לצמיד כאשר הסגלם מלכותו אז תסרכם השמחה בעולם:



ויכוין כנגד יום ה' נביא יכיש

צו"י מלך תגל הארץ. ישמחו איים רבים: ענו  
 נערפל סביביו. צדק ומשפט מכוז בסאו: אש לפניו  
 חלק. ותלהט סביב צריו: האירו ברקין תבל. ראתה  
 ותחל הארץ: הרים פדונג נמסו מלפניי. מלפני  
 ארון בל הארץ: הגידו השמים צדקו. וראו כל העמים  
 כבודו: יבשו כל עבדי פסל המתהללים באילים.  
 השתחוו לו כל אלהים: שמעה ותשמח וציון. ותגלה  
 בנות יהודה. למען משפטי: כי אההו"י עליון על  
 כל הארץ. מאד נעלית על כל אלהים: אהביי  
 שנאו רע שמר נפשות חסדיו מיד רשעים יצילים:  
 אור צדק לצדיק. ולישרי לב שמחה: שמחו צדיקים  
 ביי. והודו לזכר קדשו:

ויכוין כנגד יום ה' צעיר לה"פ

צח מזמור שירו ליי שיר חדש כירנפלאות עשה. הושעהלו  
 ימינו וירנע קדשו: הודיע יי ישועתו לעיני הגוים גלה צדקתו: זכר  
 חסדו ואמונתו לבית ישראל. ראו כל אפסיר ארץ את ישועת אלהינו:  
 הריעו ליי בל הארץ. פצחו ורגנו וזמרו: זמרו ליי בכבוד. בכבוד

פירוש

תחנו לו חנו לה' כבוד ועוז: [שרי] כמו שה: [ה' ונלך]  
 לעמיד כאשר התגלה עלבונו אז התרכה השמחה בעולם:  
 [ענו וערפל] הוא משל לחסכת הלזום שהיו מוכנים  
 לעשם בהם את הרשעים: [וכון כסאו] הכנה כסאו  
 הסיה בלדק ובמשפט לשלם לכיש כגמולה [אש לפניו  
 חלק] כגמולה גון ונגוג דכמי כגמולה ונשפטי אלו  
 כדבר וברם ונשם שועף ואכני אלגביש אש ובפריה:  
 [ראתה] כשהראה הארץ להב הנרקיס אז החיל ותרעד:  
 [כדונג] כשעוה: [שועת] כאשר שמע ליון נקמות  
 האויז אז השנה: [משפטיך] כקנאך: [אוהבי] אהם  
 אוהבי ה' שנאו עושי הרע ולא תפתרו מוס כי הכה ה'  
 שומר נפשו חסדיו ויליט עידי הרשעים ההם: [אור  
 זרוע ללדיק] ללודק הלדיק יס אור זרוע ריל כמו הזרוע  
 דבר מה הכה יוסר חוליא השדה ונהה שרע. כן הרבה  
 שבר מוכן ללדיק יוסר ואלו קבל שברו עידי: [ולישרי  
 לב שמחה] לישרי לב זרוע שמחה. וכפל הדבר בגלות  
 שונות: [אפקי ארץ] היסכים בקלות ארץ: [פלתו]  
 [לעיני כו'] ועהה גלה לרקמ לעיני כל: [אפקי ארץ]  
 היסכים כהלי הרוז: [כעטר] כנדי: [בכבוד כו'] גם

ויכוין כנגד יום ה' חק"פ עני"ע

וקול זמרה: בנצצרות וקול שופר הריעו לפניו המלך יי: ירעם הים  
 ומלאו. תבל וישבי בה: נהרות ומחאו כף. יחד הרים ורגנו: לפני  
 יי כי בא לשפוט הארץ. ישפוט תבל בצדק ועמים במישרים:

צט"י מלך ורגו עמים. ישב כרובים תנוט הארץ:  
 יי בציון גדול. ורם הוא על כל העמים: יוהו שמך  
 גדול ונורא. קדוש הוא: ועז מלך משפט אהב. אהה  
 כוננת מישרים. משפט וצדקה ביעקבואה עשית:  
 רוממו יי אלהינו והשתחוו להרם רגליו קדוש הוא:  
 משה ואהרן בכהניו ושמואל בקראי שמו. קראים\*  
 אר"י והוא יענם: בעמוד ענו ידבר אליהם. שמרו  
 עדתו וחק נתדלמו: יי אלהינו אהה עניהם אל נשא  
 היית להם. ונקם על עלילותם: רוממו יי אלהינו  
 והשתחוו לזכר קדשו. כי קדוש יי אלהינו: האל"ף נה

הנה בכתיב הארץ יל וכוזר הסיקונים הגדולים והנוראים הנעשים בעולמות העליונים הק' ע"י חזירת זמור  
 זה בקבלת שנה שבאזמור הני' הכו לה' שבזמור זה עושין סיקון כפי"ע בעולמות העליונים. וכז' קולות שבתזמור

כוונות פשוטות

בכבוד וקול זמרה לבסס את הקול (ינחלו כף) יכו כף  
 אל כף כדוך השמחה: (יחד הרים) כל ההרים ירננו יחד:  
 (ירננו עמים) כאשר התגלה וילכומו יעדו העמים:  
 (ישע כו') מלפניי יושב הכרובים האחו חלה ליושבי  
 הארץ: (ה' בליון כו') ה' אשר וועגו בליון הוא גדול  
 ורם על הכל ומנוני יחדו: (ועז כו') העז הוא לנלך  
 אשר ונשפט אהב: (אהה כו') התורה שהיא נישרים אהה  
 כוננתה: (משפט כו') משפטי המורה ודברים הנולדים  
 הכתובים בעיקב ונעשה ידך הנה: [להרום רגליו]  
 לבהמיק: [קדוש הוא] והנה הקדושה בהרום רגליו:  
 [נשה ואהרן] ראו גודל קדושתו כי הנה נשה ואהרן היו  
 מהגדולים בכהני ה' כי נשה היה כהן בימי הנולואים:  
 [ושמואל כו'] ושמואל היה גיב מהגדולים בקוראי שמו:  
 [קוראים כו'] הם היו קוראים אל ה' והיה עונה להם:  
 [בעמוד כו'] עם עמוד הענן בא ודבר אליהם על אשר  
 שגרו עדותיו והחוק אשר נמל להם: [אהה עניהם כו']  
 אהה עניהם כו' הם היו קוראים אל ה' והיה עונה להם:  
 [אש כף] אש כף עיני נהם בכל עם קראים: [אל נשא כו']  
 ובעבורים היית נושא עון ישראל: [ונקם כו'] ונקם  
 היות על ועלליהם ולא יוסרם להם כלום. כי נשה ואהרן  
 יהיו על מי מריבה. ושמואל לא האריך ימים על של  
 סדריך את בניו כראוי. ונכל זה נראה גודל קדושתו  
 שאינו נושא פנים: [לזכר קדשו] לבהמיק:

פירוש

תחנו פה: [ינחלו כף] יכו כף אל כף כדוך השמחה  
 והוא ענין וליטה להורות על רוב השמחה: [לפני ה']  
 השמחה שהיה לפני ה' על כי בא לשפוט: [בעישרים]  
 כושפט הישר כראוי לכל אחד ואחד: [ה' מלך] כאשר  
 התגלה עלכומו יעדו העמים: [ירננו] ענין רעדה כמו  
 רננו ואל התעלה: [ישע] מלפני היושב על הכרובים  
 שעל הארון שהיה הארץ נוטה לנפול ריל ליושבי הארץ  
 האחו חלה: [הנוט] לטון כעיו רגליו: [ה' בליון גדול]  
 ורם הוא על כל העמים. שועתי בשם בעל אפיקי יהודה  
 זיל לשר. כי לטון גדול שייך על דבר שהוא מלמעלה  
 עד לנטה. ורם שייך על מה שהוא רק למעלה. חסו ה'  
 בליון גדול. והיינו באשני ליון הקביה בקרא גדול שאף  
 שעל השמים כבודו מיי' הוא נשגים על יושבי הארץ לא כן  
 בעמים הוא בקרא רם שאומרים רק שעל השמים כבודו  
 ואין כבודו להשיג בהחמוני רק ונקי השגחה התחמוניס  
 ללכאיו כמו שענו בזה דור אנוש. כמי' הרובים: [ועז  
 מלך] העז הוא מלך אשר מוכה המשפט: [מישרים]  
 התורה שהיא נישרים אהה כוננתה: [להרום רגליו] הוא  
 משל לבהמיק: [נשה ואהרן] ריל ראו גודל קדושתו  
 כי הלא נשה ואהרן היו מהגדולים והשמי' חמים בכהני ה'  
 [ושמואל] הים גיב מהגדולים והשמי' חמים בקוראי שמו:  
 [קוראים] הם היו קוראים לה' והוא היה עונה להם:  
 [בעמוד] על אשר שגרו עדותיו והחוק אשר נמל  
 [ונקם על עלילותם] עכ"ז נוקם היות על ועלליהם  
 [ושמואל לא האריך ימים על אשר לא האריך בניו כראוי]  
 לזכר רוממו וכו': [לזכר קדשו] הוא צמיק שעל הר



זה עושים חיקון כפי ע ובי"ח היות שבחמור זה שבכרן תקנו אכס"י י"ח ברכות בהפלת חול. ובי"ח היות חלו ע"כ  
אחיות שבכרן שם ע"כ כחומר חסד עושים חיקון כפי ע. וכל"ה היות שבחמור כחומר שילוב הוי"ה ודרכי"י עושים  
חיקון כפי ע: ואשר ע"י שיגיע ידי שכלו לכיון בחמור כונת האר"י"ל אך לאו כל כולו מחל סביל דא לכן יאמר האדם  
ומור זה בכל כמו ובחמור גדול וכפי ע ויכוין ב"כ בהמשכה כפי ע:

אני מכיון באמירת מומור זה לעשות תקונים גדולים בעולמות העליונים ולעשות בזה רצון  
בוראי ית"ש:

ואי יחשב לו כאלו כיון בכל הכוונות רחננא לכא עמי. וערס חלה לדבר חמור זה יכוין לקבל חס"י נפש  
יסירה האר"י"ל:

ויכוין כנגד יוס וי יגיל מ"ק

כט מומור לדוד הבו ליי בני אלים הבו ליי כבוד ועז: הבו ליי  
כבוד שמו השתחווי ליי בהדרת קדש: קול יי על המים אלה כבוד  
הרעים יי על מימם רבים: קול יי בבח קול יי בהדר: קול יי שבר ארזים  
וישבר יי את ארזי הלכנו: וירקודם כמורעגל לבנון ושריון כמו בך  
ראמים: קול יי חצב להכות אש: קול יי יחול מדבר יחיל יי מדבר  
קדש: קול יי ויחולל אגלות ויחשוף יערות ויבחיכלו בלו אמר כבוד:  
יי למבול ישב וישב יי מלך לעולם: יי עז לעמו ויחן יי יברך את  
עמו בשלום:

ואח"כ יאמר הפלת דבי נסוכיא צן הקנה לעיני בתפלת חול:

לכה דורי אנו מפללים על קן הפלחוח שינחם לכינה הנקראת כלה ויאמר אליה (הסכערי עשפר כו' לא תנמי ולא  
תכלתי כו'). ולמי שבשבת קודש מהרומם למעלה כמו לעמיד לכן חוננים לכה דורי בשבת:

הש"ץ ענגן צנעניה. בראשי המרוזים שלמה הלוי:

כוונות ישרות כוונות פשוטות

(כבוד שמו) שלא יהיה כדובר שקיים חיו יקבל ע"ע (מומור כו' הבו כו' אלים) אהם בני אברהם יזו חנו  
מ"כ בליוז חזה ויחה כפי ע כי ע"י ע"כ גורם לה' ומה שהגון (הבו לה' כו') אמרו שהכבוד והעת  
להכרזת ית"ש כבוד גדול וענו והקדש והחפלה הנה לה': (כבוד שמו) הכבוד הראוי לשמו: (קול כו'  
בעל העולמות: (קול יהוה על) סיה ללים ג"י אר"י: המים) אז ישאל קול ה' להחריד העכו"ם הנמשלים  
קול יהוה בכה ר"ת י"ק: קול יהוה בחדר ר"ת י"ק: לנחלי מים: (הרעים) ירעם בקול: (ה' על מים רבים) ירעם בקול על העכו"ם הנמשלים למים רבים (וכפל הדבר  
קול יהוה יחיל סיה ללים ג"י אר"י: קול יהוה יחולל להמדת הדבר): (בכת) ישאל ככה רב: (בהדר) דעבור  
להדר ולפאר את ישראל: (ארים) מלכי העכו"ם:  
(ויקדים) בתנועה הרעה: (לבנון ושריון) הולכים האר"י: (הלב כו') כורס להכות את לעשמה ע"פ ארץ  
והם הנרקים שיחידו את העכו"ם: (יחול ודבר) ירעיד וישיב ודבר: (אדבר קדש) שהיה גדולה ורחבה: (ויחשוף  
יערות) כי ישבר ויפיל כל עלי יערות וישארו גליוס נפרדין היערות וכן האילנות (וסכל הוא דרך עשל על  
תפלת העכו"ם): (ובחיכלו כו') כל האלים כהמ"ק יאמרו הנה עתה נראה כבודו: (ה' לעבול כו') כמו צעת  
המבול ישב ה' לבד כי הכל נשטף. ונדע אז שהוא הנושג בכל: (וישב כו') כן בימי הנושיה ישב הוא לבדו  
למלך לעולם כי האלונים כללי יהלוק: (ה' עז כו') אז יחן ה' החזק לעמו ויברכס בשלום כי לא תהיה  
עוד מלחמה:

פירוש

המורה: (בני אלים) בני אברהם יחאק ויעקב. אלים. חזקים: (כבוד שמו) הכבוד הראוי לשמו: (בהדרת)  
בנקום שהוא מוהדר בקדושה. והוא כפי ע: (קול ה' על המים) על ים סוף: (קול ה' בכה) בשעת חסן חורב  
למלם את הקול לפי כח של ישראל שג' והאלהים יענו בקול בקולו של נשיה: (קול ה' שובר ארזים) מלכי  
עכו"ם בשעת מ"ח רכמיב כי מי כל צבר כו' ויחי. אהם שמעת וחיית. וכדו"ם עמעו ונחו: (ויקדים) ענין  
קפיצה בשעת מ"ח רכמיב (לכנון ושריון) שמוס הרים: (חולב להכות אש) רכוננו מירשו שהיה הידור של עשרה הדברות  
ויאל בלהת אש משיח ונתקק על סלוחה כהכניסה: (אדבר קדש) הוא מודר סיני ונקרא ג"כ מדרר קדש שנתקדשו  
שם ישראל: (קול ה' יחולל חינוה) ישיח ויחיל לעמיד את העכו"ם שסם עכשי עומדות בחזק כחילונה:  
(ויחשוף) ענין גילוי כמו מחשוף הלכן. כי ישבר ויפיל כל עלי היערות וישארו ח"ב היערות מוללים ומגוים ען  
האילנות. והוא משל על מפלת העכו"ם: (ובחיכלו) וכל הכאים כהמ"ק יאמרו הנה עתה נראה כבודו: (ה'  
למבול ישב) כמו צעת שהיה המבול ישב ה' לבדו כי הכל נשטף ונדע אז שהוא הנושג בכל: (וישב) ר"ל  
כמו כן בימי הנושיה ישב הוא לבדו למלך לעולם כי העכו"ם כללי יהלוק: (ה' עז) אז יחן ה' החזק לעמו  
ויברכס בשלום. כי לא תהיה עוד מלחמה:

יאמר השיי הזה בשעה גדולה וכשייר ובעמידה. שלים:

לכה דודי לקראת בלה. פני שבת נקבלה: לכה

ש מור וזכור בדבור אחר. השמיענו אל המיוחד. יי אחר ושמו  
אחר. לשם ולתפארת ולתהלה: לכה

ל קראת שבת לכו ונגלה. כי הוא מקור הפרכה. מראש מקדם  
נסוכה. סוף מעשה במחשבה תחלה: לכה

מ קדש מלך עיר מלוכה. קומי צאי מתוך ההפכה. רב לך שבת  
בעמק הבקא. והוא יחמול עליך חמלה: לכה

ה תנערי מעפר קומי. לבשי בגדי תפארתך עמי על יד בן ישי  
בית הלחמי. קרבה אל נפשי נאלה: לכה

ה תעוררי התעוררי. כי בא אנרך קומי אורי. עורי עורי שיר  
דברי. כבוד יי עליך נגלה: לכה

ל א תבושי ולא תכלמי. מה תשתוחחי ומה תהמי. בך יחסו עמי  
עמי. ונבנתה עיר על תלה: לכה

י היו למשקה שאסוף. ורחקו פלמבלעיד. ישיש עליך אלהיך.  
במשוש חתן על בלה: לכה

י מן ושמאל תפרוצי. ואתי תעריצי. על יד איש בן פרוצי  
ונשמחה ונגילה: לכה

חזו זה יאמר בש"ע עד מאד כי בחזו זה נקבל האדם נפש יסירה רגיל שבת קודש. ולאו קוראים  
לשכינה הק' (בואי בלום כו'. מוך חמוני עם סגולה) ששמה שאלו נקראים עם סגולה בקוד  
נפש ימיה. (בואי בלוי בלה) ופעם ג' בלוי בלה יאמר בלתי האר"י"ל וזה ג"כ כלי כלה יאמר (שבת  
ונלחח) וימנע ע"ע בהמשכה ג"כ בזה"ל בש"ע (הריני מושק עלי ועל כל ישראל נפש יסירה של ליל שבת)  
ודבר זה שנוי בזה"ל אך דווקא להכין עמנו לזה להמשק עליו רגין ימיה של שבת קודש:

בואי בשלום עמרת בעלה. גם בשמחה ובצלה. תוך אמוני  
עם סגולה. בואי בלה. בואי בלה: (בואי כלה שבת מלכתא)

לכה דודי לקראת בלה. פני שבת נקבלה:

פירוש

כוונות פשוטות כוונות פשוטות  
(שומר זכור כו') חמיה שומר שבעשרה הדברות נסוכה. כהכנה: (קוף עעשה כו') אף שפוח  
החלשות. ומינות זכור שדברות האהרונות קוף ימי העעשה עכ"ז היה החלה בהמשכה: (נקדש  
השמיע לנו אל העיור בדבור א' מה שאין הפה יכול לדבר: מלך] זה ירושלים: (הסתפק) סגולה: (על יד בן ישי]  
(ה' אחר כו') כי שני שמומי הוא כל נולד מעולמות. מה הוא משיח בן דוד כן ישי שבת עכ"ז להס: (לא חנוש] אהה  
ירושלים: (בן פרוצי) ע"י משיח שיהיה מנכי פרוצי:  
שבת כי היא נקוד הכרס של כל ימי החנו: (כסוכה)  
כסוכה: (קוף עעשה כו') אף שהיא קוף ימי העעשה עכ"ז היית החלה בהמשכה: (מקדש מלך כו') ירושלים  
עיר הנלוכה שאל נקראת וקדש מלך: (קונו לאי) ממוך ההסכה סגולה: (הסכערי מעפר) אהנו ונקדש  
מלפניך שבתם לשכינה הקדושה והאמר אליה הסכערי מלכך העפר שהיית ער הנה מהשלב בעפר: (קונו  
לנשי בגדי כו') ע"י משיח בן דוד שבת עכ"ז להס: (קרבה כו') ולאו ג"כ מנקשים מפניך שהקדש סגולה:  
(לא חנושי) העיר ירושלים: (בן יחמן) העיר ירושלים: (ימין ומאל כו') ובעמקה ונגילה) ע"י משיח  
שיהיה מנכי פרוצי:



שיר זה ראוי לומר בשעת כי ג"כ הוא מחזיקו הפסלה עמה בעולמות העליונים שקי :

צב מזמור שיר ליום השבת טוב להדות ליי ולומר לשמך עליון : להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות : עלי-עשור ועלי-קבל עלי הגיון בכבוד : כי שמחתני יי בפעלה במעשי ידיך ארגו : מה-הדרו מעשיך יי מאד עמקו מחשבתך : איש-בער לא ידע וכסיל לא יבין את-זאת : בפרח רשעים כמור-עשב ויצונו כל-פערי און להשמידם עדי עד : ואמה מרזם לעלם יי : כי הגה איבך ויי כי הגה איבך יאבדו ותפרדו כל-פעלי און : ותרם כראים קרני בלתי בשמן רענן : ותבט עיני בשוורי בקמים עלי מרעים תשמענה אזני : צדיק בפתח ופרח בארו בלבנון ישגה : שתולים בבית יי בתצרות אלהינו יפריחו : עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו : להגיד כירש יי צורי ולא-עלתה בו : \* עולה-הקרי

דיני ערבית של שבת

דרך החיים  
(א) חף בנקום סנהגו להחלל ועריב צוננה אפי' בליבו ונקדונו אוחה להחלל בע"ש יוחר וניעות החול ולהחלל אוחה ונפגה הונחה ואיך קודם הלילה ונותרין להחלל ונחה וועריב אחר פלג הונחה (ע"י ס"י רס"ו) וחף שכי הוי"א טס להחלל ונחה קודם פלג הונחה כדי שלא יהא תרתי דסתרי אך כיון דשאר ינקונוי נוסבין להקל בזה גם בחול וכתיב הוי"א ס"י רל"ה מועט טרחא להחלפס ולקצנא פנוני עכ"פ יש להס לסמוך על האי עמוא בע"ש ע"ש : (ב) גד"א בליבו אכל ציחיד כיון שנקדים להחלל וועריב ווע"ש יש לו להקדים ולהחלל ונחה קודם פלג הונחה (שהוא י"א טעות פחות דביע על היום) (טס ס"י רס"ו) : (ג) לאחר שהחלל וועריב קודם הלילה אס חין עד הלילה חזי טעה יש לירא שמיס ליזרז ולהנותין עד הערב ויקרא ק"ש בלא הכרעות (הואיל ולי"א לא ילך ידי חובת ק"ש קודם הלילה) ואח"כ יאכל אך חין לנחות בני טוהב לאכול ניד שנתחלל ואינו מנותין עד הלילה לקרי ק"ש ונקודם (דיס לסמוך אונ"ש טט"ז צקי רל"ד ס"ק ז' או עונ"ש צט"ג ג' ע"ש) : (ד) וניי טוהב חניד לקרות על ונחתו יי פקסיות כדי להחכות ללאת צו ונחה לאכול חף

קודם דלא לא שייך כלל למיחם שלא יקרא ק"ש מעולה ונעירוחא יסירחא נקדושה ונערהה כל יום (וכתיב טט"ז טס צט"ק ג' ושאר אחרונים טס) : השבת קודם : (ה) וניי שנתחלל קודם הלילה ואוכל יזהר עכ"פ שימסוך סעודתו עד הלילה ויאכל כזית בלילה (טס ע"א וע"י א"ר ע"ט) :

בגנוגא דאינון מתייהדין לעילא אוף הכי איהו אתייהדת לתמא ברזא דאחד למחוי עמהון לעילא חד לקבל חד קדישא ברין הוא אחד לעילא לא יתיב על פורסיא דיקריה עד דאתעבדת ברזא דאחד בגנוגא דיליה למחוי אחד באחד וקא איקימנא דהוא אחד ושמו אחד : רזא דשבת איהו שבת דאתאחדת ברזא דאחד למשרי עלה רזא דאחד עלותא דמעלי שבתא דהא אתאחדת פורסיא נקרא קדישא ברזא דאחד ואתתקנת למשרי עלה מלכא קדישא עלאה פד עייל שבתא איהו אתתקנת ואתפרשת משמרא אהרא וכל דינין מתעברין מינה ואיהו אשתארת בחודא דנהירו קדישא ואתעפרת בכמה עטרין לגבי מלכא קדישא וכל שולטני ריגון ומארי דדינא פולחו ערקון ואתעברו מינה ולית שולטני אהרא בכלהו עלמין (בר מינה) ואנפקא נהירין בנהירו עלאה ואתעפרת לתמא בעמא קדישא ובילהון מתעטרין בגשמתין חדתין בדין שירותא דצלותא דברקא לה בקדוה בנהירו דאנפין ולומר ברכו :

דיני תפלת ערבית של חול

עיקר זמן ק"ש בלילה בשעת יליאה ג' כוכבים קטנים. ואם הוא יום המעונן ימחין עד טילא הספק ולבו. וכתיב שקי טליה העולם טועים וסוכרים שדוקא ויי טוהב אי"ע כפרישות ונחמדותו הוא לריד לקרות ק"ש צוננה אכל שאר אינשי לזכר הייבים לעשות כן. ובאחת הוא דין מפורש בש"ע ק"י רל"ה וכן כל ארס מחויב לעשות כן. וכתיב שטר עם טוהבים להקדים תפלת ערבית. מהוך הדמק נהגו כן לפי שהלבוז מתקלין להפלת מנחה ואינו לא קוראין ק"ש ומתפללים ערבית עד ללא הכוכבים הים הולך כ"א לביתו והים עורח עליהם להסקנא אחיכ בזמן ק"ש למיכך נהגו כן עכ"ל. וירא שמיס יקרא עמהם ק"ש ובריכותיה ויהפלט עמהם ואח"כ בשביע זמן ק"ש יקרא אוחה בלא ברכות כדי ללאת י"ח ק"ש בציננה אכל לא יחזור להחלל. והרש"ל נהג לקרות ג' פרשיות של ק"ש על מעט וכיון ללאת בזה י"ח ק"ש. וכן אס עלא לבור שקראו ק"ש ורלונס לעמוד בחסלה ויחלל עמהם. ואף מהס ומתפללים ונע"י ויי מהס הפלג הלביר עריפא ומתקן גולולה להפלת ערבית שהוא רשות. ואח"כ יקרא ק"ש עם ברכותיה ואז יאמר כ"א לאיו מעונד. וי"א וכתב הגאונים וכל דאס יש שהס יקרא ק"ש ובריכותיה וירלב ג"ה לאיו וגם יראו עיניו כדי להחלל עם הלביר דאינו אלא מנחה כ"ו :

קודם תפלת ערבית ילמד

לשם יהוד קביה כ"ו הרינו בא לקיים מצות תפלת מעריב שתקן יעקב אבינו ע"ה לתקן שרשה במקור עליון. ויהי נועם כ"ו.

סדר תפלת ערבית לחול לשבת ויום טוב

למעריב צוננה אונגרים ז"ס :

שיר המעלות הגה | ברכו אתיין כל-עבדי יי העומדים בבית יי בלילות : שאו ידביכם קדש וברכו אתיין : וברכה יי מציזן עשה שמים וארץ : יי צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה : ג' פעמים

כוונות פשוטות

(שאו ירכס כ"ו) הרינו ירכס להי בקדושה בלך אוחו (כי כן דרך המכרכים להרים ידיהם למעלה) : (ינכך כ"ו) אס המרכו אס י' אזי גם הוא טעושה שמים וארץ יבדך אהבס מליזן טהבס נטפעים כל סברכות וטעונוס כי הוא מקום השילח הסכניה :



י' עֲבָאוֹת אֲשֶׁר־י אָדָם בּוֹטַח בָּהֶן : י' פְּעָמַי  
י' הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲגֵנֵנִי בְיוֹם קְרָאֲנִי : י' פְּעָמַי . חֵץ

ז"ל ה"ק קוד והוא רחום שנהגו לומר בערבית במדרש רות שמה ולאחי חבלה מושלים בניהם חסה יד רומה וסס. נשמיה. חף. והנה. והמשמיתים הללו שולטים כל ימי אכזב וזמן הפלה ערבית ולכן אומרים שזו רחום יספר עון ולא ישחית כבוד הנולד ששמו משחית וסרבה להשיב אמו כבוד חף ולא יעיר כל חנהו כבוד חנה. והנה ג"כ צוה"ק פי' הרומה דף ק' ע"א ז"ל ללווא דא איהו לאנא עגן עגו סחד בליטא עגו סחד דכונה סטרי סחד גיהסם דהא כהיא טעמא ערדי להיביא על חד סרין נשינא ונגין סך עקדמי ישראל לחימר והוא רחום דאיהו בגין סחד דגיהסם. לכן יסר נאור לומר פי' זה בכונה. והא דא"א כשכה והוא רחום כרי שלא ימנעו ואלא חלה. עוד יש בספרים ע"א. כחב העסק שרדך להעלים עיניו ונשעם שמתחיל והוא רחום עד אחר עלינו ושכן מלא כחוב כחכמי הארץ. וכן ראוי להעלים עיניו בכל הפלה זו"ק. אבל כשנפסלל מחוך סקרוי ומכוננו לכל יעשה בלאו ונקודה אין צום כלום ובלעד שלא יספכל ללדיים חולה עכ"ל:

וְהוּא רַחוּם ו יִכְפֹּר עֵוֹן וְלֹא־יִשְׁחִית . וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפִי . וְלֹא־יַעִיר כָּל־חַמְתּוֹ : י' הוֹשִׁיעָה . הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנִי בְיוֹם קְרָאֲנִי :

דיעה זין הפרקים ובאונטע הפרקים של ערבית דינס כאל שחית ע"י עליהם לעיל (וע' מ"א ס"י רל"ו) צנוקס שנהגין לומר אונ אחר זכרותיו כמו ציטצנה או יהללך דהלל יענה ג"כ אונ אחר זכרה שונר ענו ישראל לעד ולא יענה אונ אחר הנולד זכרודו (סוף ק"י רל"ו) אבל אחר הס"ך זרדלי יענה אחר כל זכרותיו כשהקדים לסיים קודם הס"ך:

הס"ל אומר ברבו זקול רס וזנעיונה:

והקטל עונים יחברך

סוֹן בְּרָכוּ אֶת י' הַמְבָרָךְ : י' הַמְבָרָךְ וַיִּשְׁתַּבַּח וַיְתַפָּאֵר וַיְתַרְוֶם וַיִּתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרָן וּמִבְּלַעֲדוֹ אֵין אֱלֹהִים סִלּוֹ לְרִכְבַּב בְּעַרְבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעַלּוֹ לַפְּנִי . וְשְׁמוֹ מְרוֹמֶם עַל כָּל־בְּרָכָה וְתַהֲלֵךְ : בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתּוֹ לְעוֹלָם וָעֶד : יְהִי שֵׁם י' מְבָרָךְ מַעֲתָה וְעַד־עוֹלָם :

פירוש

[ומעריב ערבים] אומר לשון רבים לפי שכתוב בין הערבים ומי הראשי' ע"ז כי בכל יום שני ערבים האתה ערובה השמש והים ביאה חתה הארץ. והשני ביאה אורו היראה ערבים ויש ציניהם קרוב משעם ועלש: [משנה עמים] שלש פעמים היום משתנה. ערב וזקור ולהרים: [ונחליף חם הזנונים] עיום ללילה ונחליף ליום: [כרלוו] שאין אדם נבין עעם קיודי הסוככים: [בורח יום ולינה] כלומר שזואו נחמיד בכל יום נכה סה: [בולל אור מפני חשך] פי' כילד בורח יום ולינה שבוכל אור מפני חשך כיו שלא ישמשו בערבוביא האור והחשך אלא קכע לזם החום ביום ולזם החום בלילה. בולל מלי' ובללו אח האכן ר"ל נקיר: [מעביר יום כיו ומכיר כיו] כלומר מעביר היום ללד אחר ונביא הלינה ולא שיקלק השמש ממש ויוליכנו לנקוס אחר אחר שמהדיל זין יום ללילה שכשיחיר לנו יחשיך לנעם ון הארץ וכשיחשך לנו יאיר לנעם ון הארץ (אבורהס): [ומין המהכר ז"ל כי במה"מ ז"ל ר"ל מעריב ערבים היא כינוי ללודם הנאים על ישראל: [במכונה מוחה שערס] כמיש מוחה שער לרומקי במשונה: [משנה עמים] הוא כמו לנעסו בלרס כמיש עה ללרס ועם למוח כיו:

הַכֹּכְבִּים בְּמִשְׁמַרְתֵּיהֶם בְּרָקִיעַ בְּרָצוֹנֵי בּוֹרָא יוֹם וְלִילָה . גּוֹלֵל אֹרֶךְ מִפְּנֵי חֶשֶׁךְ וְחֶשֶׁךְ מִפְּנֵי אֹרֶךְ . וּמַעֲבִיר יוֹם וּמַבְיֵא לַיְלָה וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לַיְלָה י' עֲבָאוֹת שְׁמוֹ . אֵל חַי וְקַיִם הַמּוֹד יְמַלּוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד . בְּרוּךְ אַתָּה י' הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים :

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ אַהֲבַת . תּוֹרַה וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים וְאוֹתָנוּ לְמַדָּת . עַל כֵּן י' אֱלֹהֵינוּ בְּשִׁכְבְּנוּ וּבְקוּמֵנוּ נִשְׁיַח בְּחַקְיָךְ : וְנִשְׁמַח בְּדַבְרֵי תוֹרַתְךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד . כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאַרְךָ יְמֵינוּ . וּבָהֶם נִהְיֶה יוֹמֵם וְלַיְלָה : וְאַהֲבַתְךָ אֵל הַסִּיר מִמֵּנוּ לְעוֹלָמִים . בְּרוּךְ אַתָּה י' אֱהִב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל :

בק"ש כפסוק וקשרתם בני ראשונה ושניה חף שאין ד"הח. (א) ידגיש י' של ישראל שלא תזלע ולא עשה זמן הספילין ראוי לבין כונשכחו זכ"ל (ואני מקבל עלי מיע זו של הפילין להניחם למחר בשחרית) ונראה בכונה זו ישעם כ"ר להכורא ית"ש ושאריו כוונתם פנה זה בא לנעלה בחפלת שחרית:

יכוין כשיאמר שונע ישראל פירושו. שונע ישראל. פי' הוא אלהינו. הוא ה' אחר. ולריך שיפסיק בין אחר לברוך ובין ועד לחשכת:

יחיד אומר אל מלך נאמן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד :

בלשח ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

וְאַהֲבַת אֶת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כְּכָל־לְבָבְךָ וּכְכָל־נַפְשְׁךָ וּכְכָל־מְאֹדְךָ : וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבְךָ : וְשָׁנַנְתָּם לְבִנְיָה וּדְבַרְתָּ בָם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְיֹלְכְתְּךָ בְּדֶרֶךְ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ : וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל־יְדֶיךָ וְהָיוּ לְטַטְפֹּת בֵּין עֵינֶיךָ : וּכְתַבְתָּם עַל־מַזוֹזֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעֲרֶיךָ :

כוונת פשטיות

לנעם ון הארץ: [לפני"ש הנביא ק"י רל"ו יקרא מלך ממיד למעס. ממיד יולוך וגו' וסא"ר כי שיקראנו למעלה: (אהבת כיו) זכרנה זו יכניס כלבו חסנה הנורה ית"ש ונחיהה וכשמה כיו יכניס כלבו שטיע חסנה מורשו הק' ועלוהיו הק' שכהן לנו כדי שזכה בהם לחיים הכלחיים. וכח"ס (ואהבתך) יסלל מעומקא דלגא. ונחיהה (הוכס ענו ישראל) יכוין אני נוהן לך ית"ש סודאס ענועם על שזכים אומי ג"כ לסיים בהקך ובגורלך הקי ונעם קי ישראל"י:

פירוש

[ונחליף חם הזנונים] כמיש חז"ל (שבה קניו) עמי דעסק דקאי לרק כמעריב מהירנח וזוקמי ל"י במזרח: [בולל אור מפני חשך] כשכח יום ללד זס כעשה לילך כלד הסני: [ונעביר יום כיו ומכיר כיו] היינו חף דחיקף כשמעביר היום מביא חם הלילה מי"ש יס פסרס קלס זין יום ולינה כדי שלא יתפורר עין החולס כשיכל חשך שיקף אחר היום עכ"ד:



דברים י"א, י"ב

ויהי אס-שמע השמעו אל-מצותי אשר אנכי מצוה אתכם  
היום לאהבה את-יהוה אלהיכם ולעבדו בכל-לבבכם ובכל-נפשכם:  
ונתתי מטר-ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנה ותירשה  
ויצרתה: ונתתי עשב בשדה לבהמתה ואבלת ושבעת: השמרו לכם  
פד-יפתה לבבכם וסרתם עבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם:  
וחרה אף-יהוה בכם ועצר את-השמים ולא-יהיה מטר והארמה  
לא תמן את-יכולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה אשר יהוה  
נתן לכם: ושמתם את-דברי אלה על-לבבכם ועל-נפשכם וקשרתם  
אתם לאות על-ידיכם והיו לטופת בין עיניכם: ולמדתם אתם את-  
בניכם לדבר גם בשבת בביתה ובלכתה בדרך ובשכבה ובקומה:  
וכתבתם על-מוזות ביתה ובשעריה:

למען ירבו ימיכם וימי בניכם על הארמה אשר ליד להטעים יפה העין  
של נשבע יהוה לאבתים לתת להם כימי השמים על-הארץ:

(ה) ידגיש ויתייג של חזכרו דלא ליסתנע חשקרו או תטכרו (סס) וכן ויין של חכרתם:  
(ו) כשאוורח את כל עולות ה' יזכור שנת ששקולה ככל העולות ונגד כל התורה כולה  
(סס): (ז) כשיאמר אשר הולאתי אתכם נהארץ אלרים יכין לקיים נ"ע של זכירת יל"א נזכרי  
(ע' ס' ס' וס' ס' י):

בחדש ט"ו ל"ז

ויאמר יהוה אלי-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל ואמרתם אליהם  
ועשו להם ציצת על-כנפי בגדיהם לזכרתם ונתנו על-ציצת הכנף  
פתיל תכלת: והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את-כל-מצות  
יהוה עשיתם אתם ולא-תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר  
אתם זנים אחריהם: למען תזכרו עשיתם את-כל-מצותי והייתם קרשים  
לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים  
להיות לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם: יש לנקה אלהיכם לאונת.

[אמת ואמונה] גודל החיוב ברכה זו ונבחר בברכות דף י"ב ע"ב ח"ל כל מי שלא אמר אותם וילב  
שקרים ואונת ואמונה ערבים לא ילא י"ת. ע"כ יזכר לומר ברכה זו כל הנוסח בנאמן וישים לבו ויהסכחו היעיד  
אל השנה והסודות:

אמת ואמונה כל-זאת וקום עלינו כי הוא יי אלהינו  
ואין זולתו ואנחנו ישראל עמו. הפורנו מיד מלכים.  
מלבנו הגואלנו מפה בל-העריצים. האל הנפרע לנו

כוונות פשויות

(אמת ואמונה כל זאת וכי) כל זאת שאמרנו בק"ש קבלת עול גיש כפ' ראשונה וקבלת עול גולת כפ' שנים  
זנמי לילים. הוא אמת ואמונה כני:

מצרינו. והמשלם גמול לכל-אויבי נפשנו. העושה  
גדולות עד אין חקר וגפלאות עד אין מספר. השם  
נפשנו בחיים ולא נתן למוט רגלנו. המדריכנו על  
במות אויבינו וירם קרננו על כל-שנאינו. העושה לנו  
נפים ונקמה בפרעה אותות ומופתים בארמת בני  
חם. המפה בעברתו כל בכורי מצרים ויוצא את-עמו  
ישראל מהזכם לחרות עולם. המעביר בנו בין גזרי  
ים סוף את-חרוד-פיהם ואת-שונאיהם בתחומות טבע  
וראו בנו גבורתו שבחו והודו לשמו. ומלכותו ברצון  
קבלו עליהם. משה ובני ישראל לה ענו שירה  
בשמחה רבה. ואמרו כלם:

מירמכה באלים יי. מי כמכה נאדר בקדש. נורא  
תהלות עשה-פלא:

מלכותה ראו בניך בוקע ים לפני משה. זה אלי ענו  
ואמרו:

יי מלך לעולם ועד:  
נאמר בירדה יי את-יעקב. וגאלו מיד חזק ממנו.  
ברוך אתה יי גאל ישראל:

גודל ועלה ברכה זו ונבחר בברכות דף י"ב ע"ב ח"ל כל מי שלא אמר אותם וילב  
שקרים ואונת ואמונה ערבים לא ילא י"ת. ע"כ יזכר לומר ברכה זו כל הנוסח בנאמן וישים לבו ויהסכחו היעיד  
אל השנה והסודות:

השפיכנו יי אלהינו לשלום ותעמידנו מלבנו לחיים טובים ולשלום ופרוש  
עלינו סבת שלומה ותקננו בעצה טובה מלבניך והושיענו מהרה למען  
שמך והגן בעדינו והסר מעלינו אויב דבר וחרב ורעב ויגון והסר שמן  
מלבנינו ומאחרינו ובצל כנפיך תסתירנו כי יי שומרינו ומצילנו אתה כי יי

כוונות פשויות

(ומלכותו ברוך קבלו) יכין גם אני נקבל עני ועל  
בני עד סוף כל הדורות ונכחות ית"ש:  
(s. s.)

פירוש

מלכותך ראו בניך] ממש רז"ל ראם טמח על  
הים מס שלח ראם יחזקאל בן בוזי:







חַיִּים וְחַיִּים. אֲשֶׁר בִּירוֹ נֶפֶשׁ כָּל־חַי. וְרוּחַ כָּל־  
בְּשַׂר־אִישׁ: בְּיַד אֶפְקֹד רוּחֵי פְדִיתָה אוֹתִי יי אֵל  
אֲמַת: אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים יַחַד שְׁמָךְ וְקוֹם מַלְכוּתְךָ  
תָּמִיד וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

יְרֵאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׁמַח לְבַנּוֹ וְתִגַּל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעַתְךָ  
בְּאֲמַת. בְּאֲמַר לְצִיּוֹן מֶלֶךְ אֱלֹהֶיךָ: יי מֶלֶךְ: יי מֶלֶךְ:  
יי וַיִּמְלֶךְ לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמְּלָכוֹת שְׂקָהּ הִיא. וּלְעוֹלָמֵנוּ  
עַד וְהַמְּלוֹךְ בְּכָבוֹד כִּי אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֵלָּא אַתָּה. בְּרוּךְ  
אַתָּה יי הַמְּלֶךְ בְּכָבוֹד הַתָּמִיד יִמְלֶךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד  
וְעַל כָּל־מַעֲשָׂיו: חֲצִי קְדִישׁ

ש"ע לחול חוגלא לעיל:

תפלת ערבית לשבת

הנה יבין האדם איך צרכה גדולה לענות אחר הש"ס ברוך ה' הלא בש"ע עד מאוד יזכר מערכות דחול  
במנוחה צדוקים ה' הרוחה דף קליה ע"כ ע"ש: וקודם עניינה יכוין להנשך עליו חוספוס הרוח יסירה יכוין  
במחשבתו בזה"ל בש"ע

הריני ממשוך עלי ועל כל בני ישראל תוספות הרוח יתירה דליל שבת קודש:

אם הגיעו הלכו להפלה ערבית. ועדיין עומד באמצע מזמון (לכה רודי) או קודם. יפסקו באמצע ויאמר חרוז של  
(כח"ל בטלום) כו' וימשיך ויקבל ע"כ נפש יסירה כדו' סיכול אח"כ להמשיך ולקבל עליו בעניית ברוך ה' הלא חוספוס  
הרוח יסירה כ"א לא קבל ע"כ עדיין נפש יסירה ח"כ יוכל לקבל חוספוס הרוח. ואחר עניית ברוך ה' הלא יחזור  
לעקום שפסק ועכ"ל ראוי לומר עוד פעם שנית חרוז של בואי בטלום על קוד המזמון בק"ש זו אף שאין ענה זמן  
הפליין יכוין בפי וקשרם כו' בזה"ל

הריני מקבל עלי מיעו זו של תפילין לקיימה אחר השבת

וכן בק"ש השחרית: כשיגיע לפרוש עלינו לדין לעמוד הארץ: וכפרוש עלינו סוכה שלווה. וגם בחינה המוש  
סוכה טלום עלינו יושך ויקבל ע"כ חוספוס כשנה יסירה של ליל שבת. ובחינה ועל כל עני ישראל יכוין להנשך  
כשנה יסירה על כל ישראל ע"כ וישיה' וישיה':

גודל העולה ד' תפלות של שבת הובא בזה"ל כמנה מקומות ובהיקונים תיקון י"ח דף ל"ד ע"כ ע"כ לכן  
יזכר בכוננה. וגודל העלת ה' ויכלו בהפלה זו הובא בגמ' ה' ה' כל כפי דף ק"ע ע"כ ואמר רב המנוח כל  
התפלה ואומר ויכלו העלה עליו הכתוב כחילו נעשה שותף להקב"ה כעשה בראשית כו'. עוד שם כל התפלה בע"ש  
ואומר ויכלו שני ושיה' ענייתן ידושה על ראשו ואומרים וקר עונך ותשתך הכופר. ובודאי לא הפלינו חכמי הגמ'  
גודל העלה חניניה כשאושר הק"י בלא לב אלא הם הפלינו על מי שיחזיק בהם להשיך על אחרותו כמנוח בזה"ל  
ה' ויקהל דף ר"ז ע"כ וז"ל בעי ב"ג למקרה סדושה דא' בחרום ביעושה דלכא וקשרה קנייה עאריה דמיינוחה וכל  
מאן ויסירה דא' וישוי לבניה ורעושה לרא' וכפר על כל חובי עכ"ל. בודאי אם לא כיון בה להשיך עליו באורח אחרים  
אך נקרא עד וא"ך נקרא הכר ושותף להקב"ה כעשה בראשית לכן יזכר בזה וערוס יעשה ברעם:

הש"ך לומר חצי קדיש ואח"כ נתפללין תפלה בלשם:

ביונות פשטיות (ותגל נפשו בישועתך בזה"ל) כפשו חגל בישועתך  
פירוש [יי מלך כו'] הולאכיס אומרים כן כדאיחא בפרקי  
פירוש וס' כנדר הוזה ויהי ויסיה. ואומר ה' מלך תהלים  
ש"ש להולכיו החלה על ההוה היום ואח"כ על העבר  
ואח"כ על העתיד: מניד יקרא למטה המיד יתגוד כ"י רל"ז ק"ק ד"ו (הע"ד  
יתגוד עלינו) שנימות המשה וא"לך לא נסיה עוד בבלוה:

אֲדֹנָי שְׁפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יגִיד תְּהִלָּתְךָ:

בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי  
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא. אֵל עֲלִיּוֹן גּוֹמֵל  
חַסְדִּים טוֹבִים וְקָנָה הַכֹּל וְזָכַר חַסְדֵי אֲבוֹת וּמְבִיא גּוֹאֵל לְבָנָי בְּגִיהָם  
לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה:

בש"ס מוספין זכרונה מי כמנה וכתוב. ובספר חיים. ואם טכח ומתם הנכחה אינו חוזר:  
זכרנו לחיים. מלך הפץ בחיים. וכתבנו בספר חיים. למענה אלהים חיים:

מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגַן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְגַן אַבְרָהָם:  
אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֶּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ:

(כתב מוריד המלך). (כח"פ משיב הרוח ומוריד הגשם):

מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֶּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים  
וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמְתִיר אֲסוּרִים וּמְקַים אַמְוִנָתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי כְמוֹךָ  
בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דוֹמָה לָךְ. מֶלֶךְ מְמִית וּמְחַיֶּה וּמוֹצֵמִים וּשׁוֹעֵה:

כשכח טובה מי כמוך אב הרחמים. וזכר יצוריו לחיים ברחמים:

וְנִאֲמַן אַתָּה לְחַיּוֹת מֵתִים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מְחַיֶּה הַמֵּתִים:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קְדוֹשׁ וּקְדוּשֵׁים בְּכָל־יוֹם יִתְלַוְךָ סֵלָה כִּי אֵל  
מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה: בְּרוּךְ אַתָּה יי הָאֵל (כשכח טובה המלך) הַקְּדוֹשׁ:

אַתָּה קְדוֹשׁ אֲתִידִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשִׁמְךָ. תְּכַלִּית

מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וּבְרַכְתּוֹ מִכָּל־הַיָּמִים. וְקָדְשָׁתוֹ

מִכָּל־הַיּוֹמִים. וְכֵן בְּתוֹב בְּתוֹרָתְךָ:

ד"ה (א) אם טעה והתחיל תפלת חול גומר אותה צרכה שזכר בה טענה. [ונני שארע  
לו כן ידאוג כל הצנוע דהא סינון רע לו וישפסם צנועו ויחזרה צחצוזה (שלי"ה)].

ולאחר טקיים אותה צרכה ונתחיל בשל שבת ל"ש נזכר צרכה אהה חונן ל"ש נזכר צח"ל  
צרכות (סינון רכ"ח) ואם נזכר צחצוזה צרכות אחרות פוסק צחצוזה הצרכה ונתחיל בשל  
שבת וגומר של שבת רל"ה. ועודים כו' ואם עקר רגליו חוזר לכאש ואם לא עקר רגליו אפי'  
גמר תפלתו אינו חוזר אלא לשל שבת ונתחיל אהה קדשת (ס"ט) והנ"ע שזכר קודם אלהי'  
ללור או לפני שאר חתונים טרגיל לומר אהל אם כבר השלים תפלתו והסית דעתו מהתפלה  
ואמר יהי ללון כו' כעקובין דניו אפי' של עקר רגליו עדיין (נ"ח) שם וע' נסדר שחרית):

(ב) אם היה סבור שהוא מול והתחיל אדעתא דחול וניד כשאמר אהה קודם שאלו נזכר  
שבת היום ח"ל לסיים אותה צרכה רק נתחיל צחצוזה קדשת כבוד (ס"ט): (ג) אם טעה  
והתפלל תפלה של שבת צנקה טלריך להתפלל תפלה אחרת של שבת כגון יטונת עשה צנקה  
אהה קדשת ילא נדיענד אך אם נזכר צחצוזה הצרכה טוסק ונתחיל התפלה הלריכה (ס"ט)

אהה חתפלל תפלת עוסף חלף תפלה אחרת לא ילא (ע"ש שאינו כן ע' נש"ל אהל דיני תפלת  
ציעלה ר"ב ע"ש) וכן אפי' אם נזכר צחצוזה תפלת עוסף לריך לחזור לכאש התפלה ולא עשה  
שיחזור ליענות עשה (ס"ט): (ד) אם התפלל של חול צנועדי של שבת ולא הזכיר של שבת

ביונות פשטיות

לריך להסיק בין לשון לחלום שלא יהא נראה כחזר ועלה חיו (שלי"ה): (וכברו כו') כגון שטרס  
סכרה כו שני חוזר לחזר: (וקדשו כו') צנועה בנה שלא יד כו הין שכרה חלה כו הצרכה ע"ש:  
(s. 8.)







יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהינו אבותינו שיבנה בית המקדש בפתחה בטינו  
ומן חלקנו בתורתך וישם נעדרך בראש ביימי עולם וקשיגים קדמוניות:

וערבה ליי מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

וש"ץ נחמיל ויכלו עד זכא אלהים לעשות. והקהל עומדים ולאונים ג"כ:

נהורא שלם

ויכלו שאחר תפלה העמידה היא ג"כ נחמיל  
התפלה כמו הראשון שכתפלה להעמיד בכהאריז"ל לכן  
מזהר שם מזה אל תנה מלכוין כוונה הכ"ל ונעמוד דווקא  
לפי שהוא פתוח להקב"ה שברא שמים וארץ בששה ימים  
וכשכבי שבת מנחמיל ונעמוד שגאמר ונעמוד שני  
האנשים. וכמו שהעדים לריך שיעורו ביהר ונעמוד כך  
לריך לומר ויכלו ביהר ונעמוד: יסיד אין חזר לומר  
ויכלו ואם אומר יכוין כקורא בתורה. ע"ז: אין לדבר  
בשעה שאוורים ויכולו ולא בשעה שאומר ש"ץ ברכה נעין  
שבע: כתב בס"ח נעשה בחקיד אחר שראה לחקיד אחר  
לאחר מוחו ונעין מוריקות א"ל למה פניך מוריקות א"ל  
אפני שלא הייתי מזה ולדבר בו יכולו בשעה שהלכו  
אומרים אותו. ובכ"כ נעין אבות. וכתיב בנע"ו פעם א'  
שבת ר' קלונימוס לומר ויכלו וזכר בתוך הקעורה ולקח  
כוס בידו ואמר ויכלו עד לעשות:

(א) הש"ץ אומר ברכה זו ולא הקהל והקהל  
נחמילין עגן אבות עד זכר לעשה  
בראשית אם לא שטעה ולא הזכיר של שבת כלל  
רק התפלל של חול שדינו שזריך ג"כ לאנחה  
עם הש"ץ כה"ל אלל אהה קדשה (ע"ש) ויש  
לקהל לשחוק ולא לדבר בשעה שאומר הש"ץ  
ברכה נעין שבע ולהאזין דבריו (ע"ס) וכן יש  
לקהל לעמוד (עיי' ח"ר): (ב) א"ח ברכה  
נעין שבע הכ"ל (סייגו עב"ח"י כו' עגן אבות  
כו' אלהינו כו' עד ב"ח"י וקדש השבת) בנית  
חתיים או בנית האכל שנתפללין ע"ס כל שבע  
בנעין וכ"ש ארסן הנחמילין בניתן בנעין לפקדים  
ואין הולכין לביה"כ כיון דאין ע"ס נעין קצוע  
להתפלל על א"ה ימים כמו שגבילין לעשות  
אין אוננים (אכל בנקוס שנהגו שקובעין  
בירידים ויש ע"ס ס"ח אוננים) אך כל מי שנהג לומר ברכה הכ"ל בנקובות הכ"ל אין לנחות  
ביום (ע"ס ב"ח"ר): (ג) א"ח ברכה נעין שבע אם חל"ט ראשון של פסח בשבת (ס"י תפ"ו)  
אכל ויכולו אוננים אכל שאר י"ט שחל בשבת אוננים רק שאינו זוכיר של י"ט שאנע  
(ס"י רס"ח) וכן בשבת שחל לאחר י"ט אוננים (ע"ס):

י"ט שחל להיות בשבת אומר ברכה נעין שבע ואינו זוכיר של י"ט. חזן מליב א' דפסח שא"ה ונכ"ס  
אננים ואננים. ובנקוס שנתפללים באקראי א"ח אותו:

ולח"כ נחמיל הש"ל בריך וכו':

ש"ז ברוך אתה יי אלהינו ואלהינו אבותינו אלהינו  
אברהם אלהינו יצחק ואלהינו יעקב האל הגדול הגבור  
והנורא אל עליון קונה שמים וארץ:

ויחיד נחמיל עגן אבות:

ק"ס מגן אבות בדברו מחיה מתים במאמרו האל  
(ש"ס המלך) הקדוש. שאין כמוהו המניח לעמו ביום  
שבת קדשו. כי בם רצה להניח להם לפניו געבור  
ביראה ופחד ונודה לשמו בכל יום המיד מעין  
הפרכות. אל ההודאות. ארון השלום. מקדש השבת

פירוש

[מגן אבות בדברו] ט"ס אל חירא אכרי עגן לך: [מחיה מתים במאמרו] ע"ס כס אומר ה' הנני  
מחה אה קרוביכם וכו':

ומברך שביעי. ומניח בקדשה לעם מרשני ענג זכר  
למעשה בראשית:

ואומר החזן אלהינו ומחם נקדש השבת ואח"כ אומר ק"ס:

ד"הה (א) ציוה"כ שחל בשבת אין לומר ברכה  
זו ללא בננוחתינו רק יתחיל א"ח קדשנו  
בננוחתיך ויאמר כסדר (כ"כ לבוס וא"ר כס"י  
חרי"ט וע"ש בע"מ"י) וכן בכל התפלות אין לומר  
ציוה"כ ללא בננוחתינו (ע"ש בנחמיל"ה הכ"ל):  
(ב) בשבת של עש"ה או ר"ה שחל בשבת ויה"כ  
שחל בשבת אוננים הולך הקדוש ואם שבת  
הש"ץ ואמר האל הקדוש אם חתם הנכרה אינו  
חוזר לראש ואם לא חתם חוזר להולך הקדוש  
(ס"י תקפ"ב ופר"ח ופ"ע ע"ס): (ג) נוהגין  
לקדש על היין בביה"כ בשבת וי"ט ונוהגין  
לאחר יין לקדש עליו בנית הסכנת והנקדש לא  
יעשינו אלא נעשינו לקטן שהגיע לחינוך  
היינו כבר שית כבר שבע כל חד לפי ענינו  
ואם אין ע"ס קטן שהגיע לחינוך יסתה הנקדש  
או יתן לאחר שיסתה רוב רביעית וא"ל לברך  
ברכה אחרונה (ע"י ס"י רס"ט) (דדעת הו"ח  
שיסתה כשיעור) וישם הא"ר דעיעוה סג'י

אוננים ביק בונה מדליקין בשבת אחר קידוש הש"ץ (כן הסכנות אחרונים) ואח"כ בשבת שחל להיות בו  
מנחה חזן נשבע שחל בו י"ט או שבת חו"מ"י וכן ב"ט שחל להיות בע"ש א"ח אותו (ס"י ע"ח) ויהיו יחיד  
בפ"ע י"ט לחגור חזן מוסי"כ שחל להיות בשבת (ח"ר ע"ס):

במה מדליקין. ובמה אין מדליקין. אין מדליקין לא בלבש. ולא  
בחוסן. ולא בבגד. ולא בפתלת האידן. ולא בפתלת המדבר. ולא  
בירוקה שעל פני המים: ולא בופת. ולא בשענה. ולא בשמן קיק.  
ולא בשמן שרפה. ולא בא"ה. ולא בחלב: נחום המרי אומר  
מדליקין בחלב מבשל. וחכמים אומרים אחר מבשל ואחר שאינו  
מבשל אין מדליקין בו: (ג) אין מדליקין בשמן שרפה ביום טוב:  
רבי ישמעאל אומר. אין מדליקין בעטרן מפני כבוד השבת: וחכמים  
מתירין בכל השמנים. בשמן שמן. בשמן אגוזים. בשמן צנונות.

פירוש

[במה מדליקין] נר של שבת בנה עושין פתילות ושמים להדליק: [לא בלבש] כעין לומר י"ט בארץ בין  
תקליפה לעין וקרוי לבש: [בחוסן] פסחן שאינו עושה: [בבגד] פתולה של משי: [בפתילת האידן] כעין לומר  
י"ט בערבה בין תקליפה לעין: [בפתילת המדבר] על עשב ארוך שגדליו אוחס ומדליקין בהם: [בירוקה] שחל  
פני העים: כעין לומר שגדל דרומי הספינה ששהה זמן מרובה בימים: עד כאן פסול פתילות מכאן ואילך פסול  
פתילות: [לא בזפת ולא בשענה] שלא יתן זפת נשק ושענה נכחה בבר בנקוס שחן וירליק אכל לעשות כעין  
פתילה ארוכה כמו שרגילין לעשות ונעשה מותר: [בשמן קיק] שחן היולא מרגיעים שבוך הלמר גפן: ופתילות  
שאמרו חכמים אין מדליקין בהם ויה ע"ס ופני שאין האור נכנסת חזן הפתילה אלא קטני עכו"ל. ושניים שאמרו  
חכמים אין מדליקין בהם. לפי שאינם נעשין אחר הפתילה. ומתוך שאין חזן דולקת יפס מיישינן שחל יעם השמן  
עפ"י חזן ונחמיל נעטיר. אי"כ שחל יתה חזן ואל. ואכן קיימ"ל דכל של שבת חובס: [ולא בשמן שרפה] שחן  
של מרומה שבעה וקרוי ליה שחן שרפה הואיל ועומד לשרפה. וב"ט שחל להיות בע"ש עסקי. שכתבתי לך הרי  
בכע"י נכאל שחן שחן של מרומה ב"ט. ואכן קיימ"ל אין שרפין קדשים ב"ט: [וחכמים אוננים] והלכה  
בכע"י: (ג) [אין מדליקין בשמן שרפה ביום טוב] עממא דתהיתין דלעיל קאמר מ"ט חזן ולא בשמן שרפס



בשמן דגים. בשמן פקיעות. בעטרן ובנפט: רבי טרפון אומר אין מדליקין אלא בשמן זית בלבד: (א) כל היוצא מן העץ אין מדליקין בו אלא בשמן. וכל היוצא מן העץ. אינו מטמא מטמאת אהלים אלא בשמן. פתילת הבגד שקפלה ולא הבהבה. רבי אליעזר אומר מטמאה היא ואין מדליקין בה. רבי עקיבא אומר. מהורה היא ומדליקין בה: (ד) לא יקוב אדם שפופרת של ביצה וימלאנה שמן. ויתננה על פי הגר. בשביל שתהא מנומפת. ואפילו היא של חרס. ורבי יהודה מתיר: אבל אם הברה היוצר מתחלה מתיר. מפני שהוא כלי אחר: לא ימלא אדם קערה שמן ויתננה בצד הגר ויתן ראש הפתילה בתוכה. בשביל שתהא שואבת. ורבי יהודה מתיר: (ה) המכבה את הגר. מפני שהוא מתירא מפני גוים. מפני לסטים. מפני רוח רעה או בשביל החולה שישן. פטור: כחם על הגר. כחם על השמן. כחם על הפתילה. חיב. רבי יוסי פוטר בכלן. חוץ מן הפתילה. מפני שהוא עושה כחם: (ו) על שלש עברות נשים בשעת לידתן. על שאינן זהירות בגנה בתולה ובהדלקת הגר: (ז) שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת עם חשכה. עשרתם ערבתם הדליקו את הגר. ספק חשכה ספק אינה חשכה. אין מעשרין את מעשרין את הדמאי. ואין מטבילין את הדגלים. ואין מדליקין את הגירות. אבל מעשרין את הדמאי. ומעריבין. ומטבילין את הדמאי:

תניא אמר רבי חנינא אייב אדם למשמש בגדיו בערב שבת עם חשיכה שמא ישכח ויצא אומר רב יוסף הילכתא רבתיא לשבתא:

פירוש

לפי שאין מדליקין בשמן טריפה ביעו: שאין טרופין קדשים ביעו: [כעטרן] פקועה של זכס וריחו רע ביותר. וישנו נמשך אחר הפתילה יותר מן הזפת מפני שהוא רך הלכך לחמלא מפני כבוד שבת הוי מדליקין בו: [שומעין] זרע דק מחוק: [שמן לנרות] היולא מוצר למון: [פקיעות] דעמם מדרביה: [כנע] עין זפת הוא ולכן וריחו רע: והלכה כהכחיים שמדליקין בכל השמנים חוץ מאלוהי הסבולות שנוטו לטעם. וחין שמן חמטקטון וכנס לבן: (א) כל היולא מן העץ אין מדליקין בו: לעשות מנוט פתילה. וקבוקו ולוור גסן לאו יולאין מן העץ כינהו אלא מיני זרע סן היכך מדליקין בהן: [אינו מטמא מטמאת אהלים] אם עשה מהם אהל והמה חמטון הוי כשאר ביה ואינו טעון הולאה וביבילה דרוהל עלמו אינו מקבל טוואח אלא כלים שחמטין: [אלא שחמטין] שחם עשה ממנו אהל והוא חמטין. האהל עלמו טמא: [ריע אומר] והלכה כריע: (ב) [שטופתה] הקליטה הקשה העליונה: [כשביב] שחמט מנעמפת] טפה טפה למוך הכר. ועטמא גזירה שחם יסתפק ממנו וכין שחמטוהו לרבי חייב מטום מכנה: [אפי' היא של מרק] דמאוס אפי' גזרין כיון שאין הפתילה דולקת כמון זה הכלי יסבור שאין כאן מטום מכנה: [וריי משרי] דלא גזר: [מפני שהוא כלי אחר] וכו' ליכא ליה. דעווס חיקורל דשכח כריב מיניה: [ויסן] לרש הפתילה] שחמט יולא מן הגר לשחוב השמן ומשך דרך הפתילה לרש הדולק: [וריי מחיין] ובשניהם אין הלכה כריי: (ג) [מפני עכוים] כגון פקיעים שאין מניחין להדליק אור ביום אידם: [מפני כסטים] שלא יראו שיש סס ארס ויבאיו עליה: [מפני רוח רעה] השורה עליו ופשיטו רוחה נוח לו: [כשביב החולה] ישע בו כסכה. וכן מפני עכוים מפני כסטים מפני רוח רעה מייירי שיש כסכה: [כחם על הגר] שלא יפקע: [חיב] דביב מלכסה שליכה לריכה לגופה חיב: [ורכי יוסי פוטר] מטום דכולו הוי מלכסה שאליל וקיל מלכסה שאליל פטור: [מפני שהוא עושה כחם] שחמט מנכיון לעשות עכשו ככיוני זה שחם שחמט המוכנה להחיר יס חה הוי מלכסה מלכסה לנפוס: (ד) [כשעה לידתן] כשעת פקנה מזמן פורעניות: (ה) [עם חשיכה] כשהוא קמון להשיכען [מדליקין] לא שייך בשמן שאלה ספרי רוחה אס מדליקו או לא: [אין מעשרין] דהיי מחקן. וכן אין מעטילין: [אבל מעשרין אס הדמאי] ולא דמי למחקן רובי עי' מעשרין סס: [ועומיין אס חמטין] דברי שאינו מוסף סבל:

אמר רבי אליעזר אומר רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שרזם בעולם. שנאמר וכל בנה למודי וי ורב שלום בנה: אל תקרא בנה אלא בונה: שלום רב לאזהבי תורתך ואין למו מכשול: והי שלום בתחלה שלוח בארמנותיך: למען אחי ורעי אדברה גא שלום בך: למען ביתי וי אלהינו אבקשה טוב לך: וי עז לעמו יתן וי ברה את עמו בשלום: קידוש עלינו קיי:

מקדשים כהכ"ס ואין מקדשים די ימים ראשונים של ספט ולא כליל יום: ע"ס כהכ"ס יאמר. מודם ענינו עזומר לרוד ה' רועי ההלים כיב:

הנהגת ליל שבת

ויזמר ממחר באוקור ההולאה בשבת כמבאר עגודל סעון בחיקונים היקון ימ"ד פ"ה ע"א ח"ל מלך רעביד דא גרים דליקער כשעתא מרשות דילה ומהנה לה ברשו אחרא כו': ורז גרים לישראל דחשעקרו ואלרעא דישראל זאמלילו בארעא כורארה. וניי שהו ברך ומחירא למקור אס מונונו לעכוים וזמר עווס כבדו ונוליכס אללו בשבת וזמר נווארי שהו מוכסה. מכל לר ואין נראה כמנהגם דבר ונוקלה:

אחר הפלת ערבית לא יתעבד מליכנס לסעודה וזוהי גזיר. וזקדס היום ככניסו סכן זרמין ונקריעין לנלוה. ובלבד שמהיה בזמנה שלא יקדים הרבה דחביבה וזוהי בשעמה ולא יתחילנה. והוא כשהוא רעב כדי שיאכל כשהוא אס. ולריך שינלא ביתו מחוקן כרואי. ונרות דולקות בכל חררי הבית להאיר בכל הזויות. ולהליע בו עטרה שפארטו שכל אדם לריך להזרז בזה ואפי' עני שפישאל לריך לתקן גבר כבוד השכינה מעשה וישלחן יכסא וינינוס סימין ומשכין. כל אחד לפי השגת ירו. והזרין ומשחרל בכל עז וכל עמוליה כה להרבות כבוד שבת. הרי זה מוכבד ורב כה. ונוספים לו כבוד ועושר ומקסיקים בידו לנגנו מעושר ובשפע. ונוספים לו משאלות לבו ונוספים לו נחלה בלי מלרים. ובפרע שאינו נוטן משלו כלום. שכל מזונותיו של אדם קלובין לו מאלה הסנה חון ונואלה שבת ויע:

אמרו רז"ל שני מלאכי השם מלוין לאדם בעי' מבע"כ לביאו א' עוב וא' רע כשכח לביאו מלא נר דלוק ושלחן ערוך ומעט מולכה מלאך עוב אומר יהי' שיהא כן לשבת הבאה ויולך רע עונה אמון בעי' ואס לאו הוא להיפר תיו: עוד כתבו הפקדים כשדמם בא ובעכ"כ בעי' שחיס עוון מלאכים מלך זה וועל זה וטכניה על כולם כאס על כנים ואווריי יפול מלך וגו'. רק בעיניך חביב וגו'. לא החוכה שלך רע וגו'. וכל זה כשהאדם בא לביאו ומקבל ארמיתא בשאחה ובששכינה רואה רוח דולקות וטולחן ערוך ואיש ואשחו בשעמה ובשכום שכינה אונורה זה משלי הוא ישראל אשר נך אחפאר ואס לאו שכי שאין שלום בכינים היו שכינה הולכה ומלאכים עמה. וליה"ר וחייליו עוון ומשכרים עמהס ואווריים זה משלי הוא ונון חיילי הוא מיר רוח הטוואח טורס עליו ומקבל יידן מן האיש וה' ון האשה ונקראים אס ואס חיו ועל זה נאמר אל תחיו למעטווחיו של רע עין וטולחנו מלא קיח לואה עי'כ:

ע"כ יזמרו ממחר שלא יפא חיו מחלוקה בין איש לאשחו בשבת כי יש שדים מונויים על זה כשיוחין כשים מחלוקה ביניהם אז מווריים אז שבת ושה ר"ע שלם שכתוב להכשילם כנודע מנועה דרימ:

מעשה כרימ' שכל לביב ארמיתא אחד והיו כ"ב ואשחו מחוקטטין בכל לבי שבת ושה ר"ע שלם שכתוב זא"ז ועשה כל פעם לליל שבת שלום ביניהם ואח"כ שנוע רימ' לאומו עד דלמר ווי ווי דאפסקא רבי מחירי מהאי ביהא: עוד זמר שאיש אל אחיו ידובקו בלילה ואחור וכלום וריעות בשבת קודש ועי'כ כי יהיה רוב בין אכסים ונבשו איש אל רעהו וירלה חומו קודם הכניסה שבת כמבאר בחיקונים תקון כ"א ר"י ע"ב ח"ל אס אית ליה קטעא בחולא עם ג"כ או עם אסתיה ריכה ליה שלמא כשנחה כו' ולריך לטעיה שבת מיוואל רחולא ככולא ואס אית לון שלמא בכל שיש יוויין בחולא יעבדון חוספות בשעתא כמיוקא דא לרא בחימוו קני כנוואל דלעילא כנוואל דלרריך דיכ לפייסא לחמתי' בשבת כמקספס מלין דפיקא כו' כההוא זימנא אישי שבת שקולה בכל אורימא: (וכתב האי' ומהנה לריך בש"ק ונפרע כליל שבתו שהוא קוד כו' שכל הנוכך ומחברך יחולו בש"ק הברכות. ועוד כי אין טען ונבוע רע בשבת שיקטרב על הברכה כנרחו מעי'ם לנוקבא דההוואל רבא. ונודך גבוה הוא לברך האדם כניו בשבת). וכן כתב הגאון רי"ע ומהנה של ישראל לברך הילרים כליל שבת אחר האבות וא' הרבנים אחר התפלה. או בכניסה לבית. שאז חל השפע ורואיו להמשיכו על הילרים ביחוד שאין כחם להמשיך שפע כנועטיהם אלל ע"י גדול אנועיה מעובדה הוא יורד והל ונאחז ביותר בקטנים שעדיין לא טעמו טעם טמא. ועל ידיהם הוא מחפשע יותר. אלל גם הכנים הגדולים ומקבלים ברכה מאבותיהם ונכון הוא. ונוניחין ב' ידיהם על ראשיהם. כנוו שומלינו בכל המברכים כדרך שנהגו משרעיה עין ופה. כך ראו לומרך לעולם. כי עוב עין הוא יבורך. וכן כהנים כבי' כב' ידים. וכך מלינו כמלאכים ליל עש"ק שאחמ"ל שנוניחין ידיהם על ראשו של אדם כשנברכין אותו (ועיין סס פירוש על יעקב שבידך ביד א') ולא כחסי הדעת שחושבים שיש קפידא לברך דווקא ביד אחת. (וקד היריס לביכה גדול) ואווריים המברכים שייך אלהים כלפדים ובנומה גם יברכך וגו') וכל א' יוכל להוסיף ברכה ומשלו כפי לחותלשנו עכ"ל הגאון הכי"ל: עוד כתב הגאון הכי"ל לא לחימי לאחייני זיל שאמר שום מחינה כנולו לביאו אחר מימי: גם לא כנולו שום זכר מכל אלו התפלות שפרסמו כ"ס להחלל נגד הנרות כשום קונטרס מכהאריז"ל:



הענינה לזכר הילדים בליל שבת ועניחין צ"י הידים על ראשיהם וואוירים:

לזכר  
שְׁמֵךְ אֱלֹהִים בְּאֶפְרוֹסִים וּבְמַנְשֵׁהוּ: יִשְׁמְךָ אֱלֹהִים בְּשֵׁרָה רַבָּקָה רַחֵל  
יְבִרְכְךָ וְגו' וְלֵאמֹר: יְבִרְכְךָ וְגו'

וכל אחד יוכל להוסיף זרכה וטלו כפי לחות לשונו:  
יש ליקח צ"י חגודות של הדם ולהזכרם בשתי הידים ויזכר עליהם בל"י חזיה בורח עני  
בשמים ויריח זהם וחס"כ יחנך זכור וטעור צדצור אחד כאמרו (כ"י ע"ט):

והיכף צדיחתו לביחו יחנך זה:  
שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם מִלְּאֲבֵי הַשְּׂרָת מִלְּאֲבֵי עֲלִיּוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים  
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: ג"פ  
בּוֹאֲבֶם לְשִׁלּוֹם מִלְּאֲבֵי הַשְּׁלוֹם מִלְּאֲבֵי עֲלִיּוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים  
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: ג"פ  
בְּרִכּוֹנֵי לְשִׁלּוֹם מִלְּאֲבֵי הַשְּׁלוֹם מִלְּאֲבֵי עֲלִיּוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים  
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: ג"פ  
צְאֲתֶכֶם לְשִׁלּוֹם מִלְּאֲבֵי הַשְּׁלוֹם מִלְּאֲבֵי עֲלִיּוֹן מִמֶּלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים  
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: ג"פ

יחנך בנחם וככוונה כנגד נשנן ורוחו וטעורו סקוקים אליו  
כִּי מִלְּאֲבֵי וְצִוְהֵלֶךְ לְשִׁמְךָ בְּכָל דְרָבְךָ: י"י יִשְׁמְךָ צְאֲתֶךָ וּבּוֹאֲךָ  
מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם:

רבון כל העולמים ארון כל הנשמות ארון השלום מלך אביר מלך ברוך  
מלך גדול מלך דובר שלום מלך הדור מלך ותיק מלך זה מלך חי העולמים  
מלך טוב ומטיב מלך יחיד ומיוחד מלך כביר מלך לזיבש רחמים מלך מלכי  
המלכים מלך נשגב מלך סומך גופלים מלך עושה מעשה בראשית מלך פודה  
ומציל מלך צח ואדום מלך קדוש מלך רם וגשן מלך שומע תפלה מלך  
תמים דרכו. מודה אני לפניך יי אלהי ואלהי אבותי על כל החסד אשר עשית  
עמדי ואשר אתה עתיד לעשות עמי ועם כל-בני ביתי ועם כל-בריותך בני  
בריתי וברובים הם מלאכיך הקדושים והטהורים שעושים רצונך ארון השלום  
מלך שהשלום שלו ברכני בשלום ותפקוד אותי ואת כל-בני ביתי וכל-עמך בית  
ישראל להיים טובים ולשלום. מלך עליון על כל-צבא מרום. ויצרנו ויצר  
בראשית: אחלה פניך המאירים שרתך אותי ואת כל-בני ביתי למצא חן ושכל טוב  
בעיניך ובעיני כל-בני אדם ותהיה ובעיני כל-רואינו לעבודתך ונסלח ומחל

פירוש

וצאתכם לשלום כו' ] כחכ וטרייע ז"ל יש להכיל על ענה זה שכל העלמים (העולמים ארוה בשנה כדוע)  
ויטעורם לשלום הלא טוב טיעטכו יוחר עכ"ל. והנה בלחנה רבים טלחו יד למוחך חרוה זה. חונם הוחלית השקל כחכ  
שחין לשכח הנוסה כי סוף על דרך ברון חסה כדולך וברון חסה בלחכך וטעי"ג דחין יליטה העלמים ענה (שטעוריים  
בלחנה חלנו כל השנה) וי"י חונך לחכסם לשלום על זמן היליחם כטחסיס עכ"ל:

לנו ולקרענו על כל פשעינו וחטאתינו ועונותינו ונפני לקבל שבתות מתוך  
רוב שמחה ומתוך עושר וכבוד ומתוך מיעוט עונות והסר ממני ומכל בני  
ביתי ומכל-עמך בית ישראל כל-מיני חולי וכל מיני מדנה וכל מיני דלות  
ועניות ואביונות ותן בנו יצר טוב לעבדך באמת ויקראו ויבאהבה ונהיה  
מקבדים בעיניך ובעיני כל-רואנו כי אתה הוא מלך הקבוד כי לך נאה כי  
לך יאה. אגא מלך מלכי המלכים צנה למלאכיך מלאכי השרת משרתי עליון  
שופקדוני ברחמים ויברכוני בבואם לביתי ביום קדשנו כי הדלקתי גרותי  
והצעתו מטתי והחלפתי שמלותי לכבוד יום השבת. ובאתי לביתך להפיל  
תחנתי לפניך שתעביר אנהתי ואעיד אשר בראת בששה ימים כל היצור.  
ואשנה ואשלוש עוד להעיד על פוסי בתוך שמחתי פאשר צויתני לזכרו  
ולהתענג בותר נשמתו אשר נתת בי: בו אשבות פאשר צויתני לשרתך וכן  
אגיד גדלתך ברה. ושויתי יי לקראתי שתרחמי עוד בגלותי לאלני ולעורר  
לבי לאהבתך: ואו אשמור לפקדניך וחקיך בלי עצב ואתפלל בדת בראוי  
ובנכון מלאכי השלום בואכם לשלום ברכוני לשלום ואמרו ברוך לשלחני  
הערוך וצאתכם לשלום מעתה ועד עולם אמן סלה:

ואחר כך בלי הספק יחנך סרסח חיל מראשה למופה כנגד הסכינה ורוחו על דרך הקבלה על הסכינה  
כדוע לודעי חן יש בה כ"ב סקוקים כנגד כ"ב לנורות של נעלה טכנת הס סמוחים ומיקים טטע וזרכה  
והטריכה העליונה מראש כל הכתרים וזו היא:

אשת חיל מי ימצא ורחוק מפניגים מקרה: בטח בה לב בעלה ושלל  
לא יחסר: גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה: דרשה צמר ופשתים ותעש  
בנפץ כפיה: היתה פאניות סוחר ממרחק תביא לחמה: ותקם בעוד לילה  
ותמן טרף לביתה וחק לנערותיה: וממה שדה ותקחהו מפרי כפיה למעה ברום:  
חגרה בעו מתניה ותאמץ ורועותיה: טעמה פי טוב סחרה לא יכבה פלילה  
גרה: ודיה שלחה בפישור וכפיה תמכו פלך: בפפה פרשה לעני ודיה שלחה  
לאביון: לא תירא לביתה משלג כי כל-ביתה לבוש שנים: מרפדים עשתה  
לה שש וארגמן לבושה: נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ: סדין  
עשתה ותמכור ותגור נתנה לבנעני: עז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון:  
פיה פתחה בהכמה ותורת חסד על-לשונה: צופיה תליכות ביתה ולחם עצלות  
לא תאכל: קמו בניה ויאשריה בעלה ויהללה: רבות בנות עשו חיל ואת  
עלית על בלגה: שקר חסן והבל היופי אשה יראת יי היא תתהלל: תנו לה  
מפרי ודיה ויהללה בשערים מעשיה:

סדר תקוני שבת

כחכ השעיה כסס הארמיל שנה כוערין טכח טכנה תגוור ר"ל חככת טכח סלמור עד נעילת  
ומקלה ח' פוקים לכל טעורה נגד לרופי אחי טחס כיד קישועי כלה:  
וזתו סכדל לסעודה לחטונה:

פרק א וציאות השבת שתיים ששן ארבע בפנים. ושתיים ששן ארבע  
בחוץ: ביצד. העני עומד בחוץ ובעל הבית בפנים פשט העני את ידו לפנים



ונתן לתוך ידו של בעל הבית או שנמל מתוכה והוציא. העני חיב ובעל  
 הבית פטור: פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך ידו של עני או שנמל  
 מתוכה והכניס. בעל הבית חיב והעני פטור: פשט העני את ידו לפניו ונמל  
 בעל הבית מתוכה או שנתן לתוכה והוציא. שניהם פטורים: פשט בעל הבית  
 את ידו לחוץ ונמל העני מתוכה או שנתן לתוכה והכניס. שניהם פטורים:  
 ב לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל. לא יכנס אדם לפרהין  
 ולא לבורסקי ולא לאכל ולא לדון ואם התחילו אין מפסיקין. מפסיקין לקריאת  
 שמע ואין מפסיקין לתפלה: ג לא יצא החיט במחטו סמוך לחשיכה שמא  
 ישבח ויצא ולא תלבלר בקולמוסו ולא יפלה את בליו ולא יקרא לאור הנר.  
 באמת אמרו החזן רוצה הדין תינוקות קוראים אבל הוא לא יקרא. ביוצא  
 בו לא יאכל חזן עם הדין מפני הרגל עבירה: ד ואלו מן התלכות שאמרו  
 בעלות הנגיה בן חוקה בן גוריון בשעלו לבקרו נמנו ורבי בית שמאי על  
 בית הלל ושמונה עשר דברים נזרו בו ביום: ה בית שמאי אומרים אין שורין  
 דיו וסממנים וברשימים אלא כדי שישורו מבעוד יום ובית הלל מתירין:  
 ו בית שמאי אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי  
 שיתבולו מבעוד יום ולא את הצמר לורה אלא כדי שיקלוט העין ובית הלל  
 מתירין: בית שמאי אומרים אין פורשין מצודות תיה ועופות ודגים אלא כדי  
 שיעודו מבעוד יום ובית הלל מתירין: ז בית שמאי אומרים אין מוכרין לנכרי  
 ואין מוענין עמו ואין מביהין עליו אלא כדי שישע למקום קרוב ובית הלל  
 מתירין: ח בית שמאי אומרים אין נותנין עורות לעבדן ולא בלים לבובם  
 נכרי אלא כדי שיעשו מבעוד יום ובקלן בית הלל מתירין עם השמש: ט אמר  
 רבן שמעון בן גמליאל נותנין היו בית אבא שהיו נותנין בלי לכן לבובם נכרי  
 שלשה ימים קודם לשבת ושורין אלו ואלו שמוענים קורות בית הקד ועגולי  
 הנת: י אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיעלו מבעוד יום אין נותנין  
 פת לתנור עם תשכה ולא תכרה על גבי תלים אלא כדי שיקרמו פניה מבעוד  
 יום רבי אליעזר אומר כדי שיקרום התחתון שלה: יא משלשלין את הפסח  
 בתנור עם תשכה ומאחזין את האור במדורת בית המוקד ובגבולין כדי  
 שתאחזו האור ברבן רבי יהודה אומר בפחמין כל שהוא:

במה מדליקין תמצא וישע 282

פרק ג בירה שהסיקה בקש ובגבבא נותנים עליה תבשיל. בגפת ובצעים  
 לא ימן עד שיגרוף או עד שימן את האפר. בית שמאי אומרים חמין אבל  
 לא תבשיל ובית הלל אומרים חמין ותבשיל. בית שמאי אומרים נמלין אבל  
 לא מחזירין ובית הלל אומרים אף מחזירין: ב תנור שהסיקהו בקש ובגבבא  
 לא ימן בין מתוכו בין מעל גביו. כופס שהסיקהו בקש ובגבבא הרי הוא  
 כבירים בגפת ובצעים הרי הוא בתנור: ג אין נותנין ביצה בצד המיחם בשביל  
 שתתגלגל. ולא יפקיענה בסודרין. ורבי יוסי מתיר. ולא יטמיננה בחול ובאבק

דרכים בשביל שתצלה: ד מעשה שעשו אנשי סבריא והביאו סלון של צונן  
 לתוך אמה של חמין. אמרו להן חכמים אם בשבת פחמין שהוחמו בשבת  
 אסורין ברחיצה ובשתיה. ואם ביום טוב פחמין שהוחמו ביום טוב אסורים  
 ברחיצה ומזגרין בשתיה. מוליאר הגרוף שותין הימנו בשבת. אנטיכי אף  
 על פי שגרופה אין שותין ממנה: ה המיחם שפגהו לא ימן לתוכו צונן בשביל  
 שיהמו אבל נותן הוא לתוכו או לתוך הפום כדי להפשידן. האלפס והקדרה  
 שהעבירן מרחחין לא ימן לתוכן מבלין אבל נותן הוא לתוך הקערה או  
 לתוך התמחוי. רבי יהודה אומר לפל הוא נותן חוץ מדבר שיש בו חומין  
 וציר: ו אין נותנין פלי תחת הנר לקבל בו את השמן. ואם נתנו מבעוד יום  
 מתיר. ואין גיאותין ממנו לפי שאינו מן המוקד. מטלטלין נר חדש אבל לא  
 ישן רבי שמעון אומר כל הנרות מטלטלין חוץ מן הנר הדולק בשבת. נותנין  
 פלי תחת הנר לקבל נצוצות ולא ימן לתוכו מים מפני שהוא מכבה:

פרק ד במה מומנין ובמה אין מומנין אין מומנין לא בגפת ולא בזבל  
 ולא בקמח ולא בסוד ולא בחול בין לחים בין יבשים ולא בתבן ולא בגזים  
 ולא במיכס ולא בעשבים בזמן שהן לחים אבל מומנין בהן בשמן יבשים.  
 מומנין בקסות ובפירות ככנפי יונה ובנסורת של דרשים ובנעורת של פשתן  
 דקה. רבי יהודה אומר דקה ומתיר בגפה: ב מומנין בשלחין ומטלטלין אותן  
 בגיז צמר ואין מטלטלין אותן. ביצד הוא עושה. נמל את הכסוי והן נזפלות.  
 רבי אליעזר בן עזריה אומר קפה מטה על צדה ונמל שמא יפול ואינו יכול  
 להחזיר וחקמים אומרים נמל ומחזיר. לא כשהו מבעוד יום לא יכפנו  
 משתחשף פסחו ונתגלה מתיר לכפותו. ממלא את הקתון ונותן לתחת הקר  
 או תחת הקסת:

פרק ה במה בהמה יוצאה ובמה אינה יוצאה יוצא הנמל באפסר ונאקה  
 בחמם ולובדקים בפרומקיא וסוס בשיר וכל בעלי השיר יוצאים בשיר  
 ונמשכים בשיר ומזין עליהן וטובלין במקומן: ג חמור יוצא במרדעת בזמן שהיא  
 קשורה לו וזרים יוצאין לכוזבין רחלות יוצאות שחוזות כבולות וכבונות  
 העזים יוצאות צרורות רבי יוסי אומר כבולין חוץ מן הרחלין הפבונות רבי  
 יהודה אומר עזים יוצאות צרורות ליבש אבל לא לחלב: ד ובמה אינה יוצאה  
 לא יצא נמל במטוטלת לא עקוד ולא רגול וכן שאר כל הפחמות. לא יקשור  
 גמלים זה בזה ומשוף אבל מבנים חבלים לתוף ידו ומשוף ובבלבד שלא  
 יקרוף: ד אין חמור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו ולא בזמן אף על  
 פי שהוא פקוק ולא בסולם שפגארו ולא ברצועה שברגלו ואין המרגולין  
 יוצאין בחוטין ולא ברצועות שברגליהן ואין הזכרים יוצאין בעגלה שתחת  
 האלה שלהן ואין הרחלים יוצאות חנונות ואין העגל יוצא בנימין ולא פרה  
 בעור הקפסר ולא ברצועה שבין קרניה. פרתו של רבי אליעזר בן עזריה  
 היתה יוצאה ברצועה שבין קרניה שלא ברצון חכמים:



פרקו במה אשה יוצאת ובמה אינה יוצאת לא תצא אשה לא בחומי צמר ולא בחומי פשתן ולא ברצועות שבראשה ולא תטבול בהן עד שתתפסם ולא בטוטפת ולא בסנבטין בזמן שאינן תפורין ולא בכבול לרשות הרבים ולא בעיר של זהב ולא בקטלא ולא בגזמים ולא בטבעת שאין עליה חותם ולא במחט שאינה נקובה ואם יצאה אינה תיקבת הטאת: ג לא יצא האיש בסנדל המקטר ולא ביהוד בזמן שאין ברגלו מכה ולא בתפלין ולא בקמיע בזמן שאינה מן המומחה לא בשריון ולא בקסדה ולא במגפיים ואם יצא אינו חוב הטאת: ד לא תצא אשה במחט הנקובה ולא בטבעת שיש עליה חותם ולא בכוליאור ולא בכובלת ולא בצלוחית של פליטון ואם יצאה תיקבת הטאת דברי רבי מאיר. וחקמים פותרין בכובלת ובצלוחית של פליטון: ד לא יצא האיש לא בסיף ולא בקשת ולא בתרים ולא באלה ולא ברומח ואם יצא חוב הטאת רבי אליעזר אומר תכשיטין הן לו וחקמים אומרים אינן אלא לנאי שנאמר וכתתו חרבותם לאתים ותינתותיהם למזמרות. ולא ישא גוי אד גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה. בירית טהורה ויוצאין בה בשבת. כבלים טמאין ואין יוצאין בהן בשבת: ה יוצאת אשה בחומי שער בין משלה בין משל הברתה בין משל בהמה בטוטפת ובסנבטין בזמן שהן תפורין בכבול ובפיאה נכרית לתצר במוך שבאונה ובמוך שבסנדלה ובמוך שהתקינה לגדתה בפלפל ובגרנור מלח ובקל דבר שתתן לתוף פיה ובלבד שלא תתן לכתחלה בשבת ואם נפל לא תחזור. שן תותבת ושן של זהב רבי מתיר וחקמים אוסרים: ו יוצאין בסלע שעל הצינית. הבנות קטנות יוצאות בחומיין ואפילו בקיסמין שבאזניהם. ערביות יוצאות רעילות ומדינות פרופות וכל אדם אלא שדברי חכמים בהנה: ז פורפת על האבן ועל האגוז ועל המטבע ובלבד שלא תפרוף לכתחלה בשבת: ח הקטע יוצא נקב שלו דברי רבי מאיר ורבי יוסי אוסר ואם יש לו בית קבול בתותין טמא סמוכות שלו טמאין מדרם ויוצאין בהן בשבת ונגנסיין בהן בעורה כפא וסמוכות שלו טמאין מדרם ואין יוצאין בהן בשבת ואין נגנסיין בהן בעורה. אנקטמין טהורים ואין יוצאין בהן: ט הגנים יוצאים בקשרים ובני מלקים בגזין וכל אדם אלא שדברי חכמים בהנה: י יוצאין בביצת התרגול ובשן שועל ובמסמר מן הצלוב משום רפואה דברי רבי מאיר וחקמים אומרים (ניא דברי רבי יוסי ורמא) אף בהול אסור משום דרבי האמורי:

פרקו כלל גדול אמרו בשבת כל השוכה עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה אינו חוב אלא הטאת אחת היודע עיקר שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חוב על כל שבת ושבת היודע שהוא שבת ועשה מלאכות הרבה בשבתות הרבה חוב על כל אב מלאכה ומלאכה העושה מלאכות הרבה מעין מלאכה אחת אינו חוב אלא הטאת אחת: ב אבות מלאכות ארבעים חסר אחת הזורע והחורש והקוצר והמעמר הקש והזורה המזרר הטותן

והמרקד והלש והאופה הגוזז את הצמר המלבנו והמנפצו והצודעו והטונה והמיסך והעשה שתי בתי גירין והאורג שני חומין והפוצע שני חומין הקושר והמתיר והתופר שתי תפירות הקורע על מנת לתפור שתי תפירות הצד צבי השוחטו והמפשיטו המולחו והמעבד את עורו והמוחקו והמחטכו הכותב שתי אותיות והמוחק על מנת לכתוב שתי אותיות הבונה והפותר המכה והמבעיר המכה בפטיש המוציא מרשות לרשות הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת: ג ועוד כלל אחר אמרו כל הקשר להצניע ומצניעין במוהו והוציאו בשבת חוב עליו הטאת וכל שאינו קשר להצניע ואין מצניעין במוהו והוציאו בשבת אינו חוב אלא המצניע: ד המוציא תבן כמלא פי פרה עצה כמלא פי גמל עמיר כמלא פי טלה עשבים כמלא פי גדי עלי שום ועלי בצלים לחים כגרוגרת יבשים כמלא פי גדי ואין מצטרפין זה עם זה מפני שלא שוו בשיעוריהן. המוציא אוכלים כגרוגרת חוב ומצטרפין זה עם זה מפני ששוו בשיעוריהן חוץ מקליפיהן וגרעיניהן ועוקציהן וסוכן ומורסן רבי יהודה אומר חוץ מקליפי עדשים שמתבשלות עמהן:

פרק ח המוציא יין כדי מוינת הפוס. חלב כדי גמעה. דבש כדי לתן על דקתית. שמן כדי לסיך אבר קטן. מים כדי לשוף בהן את הקולור. ושאר כל המשקין בריביות וכל השיסקין בריביות. רבי שמעון אומר פולן בריביות ולא אמרו כל השיעורין הללו אלא למצניעיהן: ג המוציא חבל כדי לעשות און לקופה. גמי כדי לעשות תלא לנפה ולבברה. רבי יהודה אומר כדי לטול ממנו מדת מנגע לקטן. גייר כדי לכתוב עליו קשר מוכסין והמוציא קשר מוכסין חייב. גייר מחוק כדי לכוף על פי צלוחית קטנה של פליטון: ג עור כדי לעשות קמע. קלף כדי לכתוב עליו פרשה קטנה שבתפלין שהיא שמע ישראל. דוכסוסטום כדי לכתוב מזונה. הייז כדי לכתוב שתי אותיות. כחול כדי לכתוב עין אחת: ד דבק כדי לתן בראש השבשבת. זפת ונפרית כדי לעשות נקב. שענה כדי לתן על פי נקב קטן. חרסית כדי לעשות פי כור של צורפי זהב רבי יהודה אומר כדי לעשות פטפוט. סובין כדי לתן על פי כור של צורפי זהב. סיד כדי לסוד אצבע קטנה שבבנות. רבי יהודה אומר כדי לעשות כלפול. רבי נתנה אומר כדי לסוד (ניא לעשות) אנדיפי: ה אדמה כחותם הפרצופין דברי רבי עקיבא וחקמים אומרים כחותם האיגרות. וכל וחול הקדק כדי לנבל קלח של קרוב דברי רבי עקיבא וחקמים אומרים כדי לנבל פרישא. חול הנגס כדי לתן על מלא כף סיד. קנה כדי לעשות קולמוס ואם היה עב או מרוסם כדי לבשל בו ביצה קלה שבבצים טרופה ונתונה באילפס: ו עצים כדי לעשות תרוד. רבי יהודה אומר כדי לעשות ממנו חת. זכוכית כדי לגרור בו ראש הפרפר. צרור או אבן כדי לזרוק בעוף רבי אליעזר בר עקיבא אומר כדי לזרוק בבקמה: ז חרס כדי לתן בין פצים לחבירו דברי רבי יהודה ורבי מאיר אומר כדי לחתות בו את האור רבי יוסי אומר כדי לקבל בו רביעית



אמר רבי מאיר אף על פי שאין ראיה לדבר וזכר לדבר שגאמר ולא ימצא  
במכתתו חדש להמות אש מיקוד אמר לו רבי יוסי משם ראיה וקדשה מים מגבא :

מלתי כהוב שנהגו מקידים ולמטי נעשה לנמוד קודם סעודותיהם מלאו חסד בזוהר דבר יום ניומו וכפרו  
גמי סעודתו של כבת. ע"כ כתי מכות אש סריבים הלמתי אלל כל סעודה מלאו חסד סעודה וסעודה  
יומו סעודתו סעודתו נהגין. וכל אדם אע"פ שאינו מבין הלשון של הסוסי יאמר חסדו כי הלשון של הסוסי וסעודתו  
לנשמו כמו שכתבו התקונים:

זכור את יום השבת לקדשו וכו' רבי יהודה אומר בעי לאתענגא בהאי  
יומא ולמיכל תלת סעודתיה בשבת בגין דישתפח שבועה ועינגא מהאי יומא  
בעלמא. רבי אבא אמר לאודונוא באינון יומין דלעילא דמתברכאן מהאי יומא.  
והאי יומא מליא רישיה דזעיר אנפין מפלא דנחית מעתיקא קדישא סתימא  
דכולא ואטיל לחקלא דתפוחין קדישין תלת זמני מפד עייל שבתא בגין  
דיתברכון פלהון פחדא ועיד בעי בר נש לאתענגא תלת זמני אלון דהא  
תליא מהימנותא דלעילא בעתיקא קדישא ובזעיר אנפין ובתקלא דתפוחין  
ובעי בר נש לאתענגא בהו ולמחדי בהו ומאן דאגרע סעודתא מניהו אחו  
פגימתא לעילא ועונשה דהוא בר נש סגי בגין כך בעי לסדרא פתוריה תלת  
זמני מפד עייל שבתא ולא ישתפח פתוריה ריקנא ותשרי ברבא עליה כל  
שאר יומי דשבתא ובהאי מלה אחו ותלי מהימנותא לעילא רבי שמעון אמר  
האי מאן דאשלים תלת סעודתיה בשבתא קלא נפיק ומקריות עליה אז מתענג  
על יי דא סעודתא תרא לקביל עתיקא קדישא רבך קדישין והרפכתיה על  
במותי ארץ דא סעודתא תנניתא לקביל תקלא דתפוחין קדישין והאבלתיה  
נחלת יעקב אביה דא איהו שלימו דאשתימלין בזעיר אנפין לקבלה בעי  
לאשלא סעודתיה ובעי להתענגא בקלהו סעודתיה ולמחדי בקל חר וחד  
משום דאיהו מהימנותא שלימתא ובגין כך שבתא אתוקר מפל שאר זמנין  
וחנין משום דכולא ביה אשתפח ולא אשתפח הכי בקלהו זמנין וזמנין אמר  
רבי תייר בגין כך משום דישתפח מילא ביה אידבר תלת זמנין דבתיב וכל  
אלהים ביום השביעי וישבות ביום השביעי ויברך אלהים את יום השביעי  
רבי אבא בר הנה יתיב בסעודתא דשבתא הנה קדי. אכל חר וחד אמר דא  
היא סעודתא קדישא דעתיקא קדישא סתימא דכולא. בסעודתא אחרת הנה  
אמר דא היא סעודתא דקדישא ברין דהא וכן בקלהו סעודתא. פד הנה אשלים  
סעודתיה הנה אמר אשלימו סעודתא דמהימנותא: רבי שמעון הנה אמר הכי  
אתקינו סעודתא דמהימנותא אתקינו סעודתיה דמלכא פד הנה יתיב הנה  
מקריז עליה אז מתענג על יי והאבלתיה נחלת יעקב אביה אמר רבי אלעזר  
לאביו אלון סעודתי הך מתתקנין. אמר ליה ללא דשבתא פתיב והרפכתיה  
על במותי ארץ ביה בליליא מתברכא מטרונתא וכולהו חקל תפוחין ומתברכא  
פתוריה דבינ ונשמתא אתוספא והוא ליליא חדרה דמטרונתא הו ובעי בר  
נש למחדי בתדנותא ולמיכל סעודתא דמטרונתא :

ע"ע לקדש על סין בכניסה ש"ק. נס ה' חייבים בקידוש היום ונולדוהו אש הכסים כשעת ההקדש וקנין  
אינו מולד אלא לכן תקדש האדם לזמנה לו חר עמו מלה נעלה. אקור לעמוד כלום קודם שיקדש אשילו מוס.

דלמי החמיל לאכול ונעוד יום לריך להפיק שפירם ופה על הפה וקדש כל סין וסופה ולחייכ מנלה אש  
ספס. ואם היה סעוד וסופה יין וקידש היום חומר קידוש על סין בלא כירכס היין. ונעולם אינו לריך כירכס  
סמוליא כשחחר לאכילהו. אם לא קידש בלילה בין כסונג בין כתידי יש לו סמוליא לומר כל היום ולומר  
כל הקידוש של לילה ונלכו ויכולו :

חומר הסוסי ש"ק מה אספה למסקי האחרוני סהסירו קידוש על הפה כי לפי הסוד הרמות בו אין  
לקדש ואין להכריז כיא על סין כו'. לכן ישחול האדם לקדש על יין וזוקא. ועוד כי מה מלאו סגלינו כזה  
בגמרא סין וכוסיק מ' אמור די ליה ע"א. איר ילחק לרבי יהודה כתיב זכור אש יום הסבה לקדשו וסתינ  
זכרו על סין אחא על סין בגין דין כו' ועיד קדושא כשכח ביין וסא חוקמה וסחוקין סיקון דך סיע  
ע"כ וי"ל ולריך לברכא לון ולקדש לון בקידוש על סין כשכעין מיבין דקידוש ויכולו כחושבן דין עכ"ל. ורואו  
לשחול אחר כוס יפה כיוסר להדור מלוס וחסר כעורקא וסטימא לכוס זס כדניו והחולל כוסיק ברעיא מהימנא  
מ' פתח דך רע"ה ע"א עשרה דברים כו' ויקבל הכוס מלא כבי ידיו ועל הסלחן ויסן אש הכוס על כף פס ידו  
סיעניס ויסחיל הקידוש כעמדה כשיע וליחא ככהכי ארז"ל חסר לקבל הכוס מבי ידי זולתיך לבי ידך :

ע"ן כספר חסוד מ' פקודי עמוד קכ"ג וסס וכו' ארז קודו ועוד וסס פתח יסרו עמוד קכ"ז קכ"ס:  
ואת"כ יאמר זס:  
אתקינו סעודתא דמהימנותא שלימתא חרותא דמלכא קדישא:  
אתקינו סעודתא דמלכא דא היא סעודתא דחקל תפוחין קדישין  
ועוד אנפין ועתיקא קדישא אתן לסעודא בהרה:

זס חומר חסוד סס סהסר כרלמי סהסרי חסודים אמי ילחן לוריא כן סס:  
א זמר בשבתין. למעל גו פתחין. דבחקל תפוחין. דאינון קדישין:  
ג זמין לה השתא. בפתורא חרמא. ובמגרתא סבתא. דנברא על  
רישין:

י מינא ושמואלא. וביניהו פלה. בקישוטין אולא. ומאנין ולבושין:  
י חבק לה בעלה. וביסודא דילה. דעביד גיחא לה. יהא פתיש  
פתישין:

ז וחין אף עקתי. בטילין ושבתין. ברם אנפין חרתי. ורוחין עם  
נפשין:

ח דו סגי יתי. ועל חדא חרתי. נהורא לה ימטי. וברכאן דנפישין:  
ק ריבו שושביני. עבדו תקונין. לאפשא זינין. ונונין עם רחשין:  
ל מעבד נשמתין. ורוחין חרתי. בחרתי ובתלתי. ובתלתא שבשין:  
ו עטורין שבועין לה. ומלכא דלעילא. דיתעשר כלא. בקדיש קדישין:  
ד שימין וסתימין. בגו כל עלמין. ברם עתיק יומין. הלא בפיש

בפישין:  
י הא רעוא קמיה. דתשרי על עמיה. דיתענג לשמיה. במתיקון ורובשין:  
א סדר לדרומא. מגרתא דסתימא. ושלחן עם נהמא. בצפונא ארשין:  
ב חמרא גו כסא. ומדאני אסא. לארום וארוסה. להחפא ג' שין:  
ג עביד להון כחרין. בטילין יקדין. בשבעין עטורין. דעל גבי חמשיין:  
ד כינתא תתעמר. בשית נהמי לסטר. פון תתקטר. וזינין דכנישין:  
ה ביתין ושבתין. מסאבין דרחיקון. חבילין דמעיקון. וכל זני חבושין:  
ו יהא רעוא מן קדם עתיקא קדישא דכל קדישין ממרא דכל



ממירין סתימא דכלא דיתמשך טלא עללאה מניה למלא רישיה  
 דזעיר אנפין ולהטיל לחקל תפוחין קדישין בנהירו דאנפין ברעוא  
 וחרותא דכלא ויתמשך מן קדם עתיקא קדישא דכל קדישין ממירא  
 דכל ממירין סתימא דכלא רעיתא ורחמי הנא וחסדא בנהירו עללאה  
 ברעיתא וחרותא עלי ועל כל בני ביתי ועל כל הגלויים אלי ועל כל  
 בני ישראל עמיה ופרקניה מכל עקתינ בישין דייחון לעלמא ויימון  
 ויתיהב לנא מוונא ופרנסתא מבתא בלי צרה ועקתא ממולא דכל  
 מוונא ביה תלא וישוובינא מעינא בישא ומחרבא דמלאך המות  
 ומדינא של גיהנם ויחי לנא ולכל נפשחנא הנא וחסדא וחי אריכו  
 ומווני רוחי ורחמי מן קדמיה אמן בן יהי רצון אמן ואמן:

דין קידוש על היין בביתו החיים

(א) קידוש היום זלינה מדאורייתא ומימי  
 תחפלה ואלא מדאורייתא ידי קידוש ועל  
 הפת או על היין הוא רק מדרבנן אם התפלל  
 כבר (מיא סי' רע"א) ולפי' קטן שהגיע לחינוך  
 יכול להויתא אפי' לגדול בקידוש אם הגדול  
 התפלל כבר ואם הקטן ג"כ התפלל כבר אין  
 יכול להויתא את הגדול שהתפלל כבר ונשום  
 שהקטן התפלל כבר הוי תרי דרבנן וכן אינו  
 יכול להויתא קטן שהתפלל לקטן שלא התפלל:  
 (ב) אם נקדש על הפת להויתא גם השומעים  
 זריכין השומעים שיכוונו ללאת גם בצרכת  
 המויתא דלא לא יכוונו לצרכת המויתא רק  
 יכוונו ללאת רק בקידוש היום וצרכת המויתא  
 רוגין לצרך צעמון צעמון אכילה עושין איסור  
 דעושין כ"ש (צרכות דף כ"א) דס"ל וצרך על  
 היום ואח"כ וצרך על היין והאין ק"ל כ"ה אם  
 דצרך על היין ואח"כ וצרך על היום והעושה  
 כ"ש צמקום צ"ה עבד איסורא אבל אם נקדש  
 על היין יכולין לבוין ללאת ידי קידוש ואלא  
 ישחו היין דלא אם שותין אח"כ יכולין לצרך על  
 היין דבשלמא צפת שמויז לאכול אחר הקידוש  
 ואין קידוש אלא צמקום קעורה והנוסבין  
 חונת קידוש צעמון שצמק המקדש יולא ונומילא  
 גם על האכילה בצרכת זו משא"כ ציין שאין  
 חונת על הנוסבין לשמות יין ואם היה יודע  
 שיטתה ושהיין והוא אינו נוכחין ללאת צעמון  
 שצמק המקדש הוי כגורם צרכת שאינה זריכה  
 דחסור כוללע"ד: (ג) קטן אי' להויתא אשה  
 בקידוש הילנה נשום דהאשה ג"כ חייבת בקידוש  
 דבר תורה כמו האיש ואם התפללה האשה  
 ערבית דינה כמש"ל (צמיק אי לענין איש

סעיף ו') דאם צריך על פני אחד והיה דעתו  
 רק על זה ולא לאכול אחרת אפי' מונחת  
 לפניו אינו רשאי לאכול את האחרת ובשבת  
 ודאי מן הפתם דעתו רק לאכול מהלחם שמונת  
 על השלחן וצ"ע עליהם כי אחרים השלימים  
 זריכין לסעודה אחרת ולכן לא יאכל רק  
 מהלחם שצ"ע מוננו וצריך עליו צרכת המויתא  
 כי מה שאינו אוכל מלחם שקידש עליו לא  
 איכפת לן דדיעבד דומי לנשפק הכוס אחר  
 הקידוש שמועם מן כוס אחר בלא קידוש (כתי"ש  
 הוהצד צמעי ט"ו עמ"א סס) וכאן נמי דדיעבד  
 דומי כדי שלא להכניס עלמו צמק צרכת  
 לצמלה. ואם אחר שאכל המויתא נזכר שלא  
 קידש עדיין אז יש לקדש על היין ולא על הפת  
 (א"ר סס) רק אם אין לו יין יצא לחם ושטה  
 אחר ויקדש בלא צרכת המויתא: (ח) אם לא  
 קידש זלינה צין צמק צין צמק צין צמק צין צמק  
 תשלומין לומר כל היום ואומר כל הקידוש  
 על לילה וצ"ע ויכולו ואפילו קידש רק שלא  
 אכל זלינה וגם לא שחם רביעית יין אחר  
 הקידוש דלא הוי קידוש צמקום סעודה הוי  
 בלא קידוש כלל (סס): (ט) לריך שחיה מפה  
 פרוסה על השלחן תחת הפת ונפסה על הפת  
 זכר לנן שהיה מונח צמקום על מלמעלה  
 ופל מלמעלה (ט"ז צמס העור) ולפי' אפילו  
 מקדש על הפת לריך שחיה מפה תחת הפת  
 ונפסה על הפת (ט"ז סס) ויניח ידיו על הנפסה  
 ועל הלחם ושטה צעמון הקידוש וכשיגיע  
 להמויתא יבלה הלחם ושטה ויניח ידו עליהם  
 ויצרך המויתא וכשיגיע להלחם יציה שחיה  
 לצמלה עד שיגמור הגם ואח"כ יניח ואחר  
 גמר המויתא יכנס צמק צמק ידו עליהם עד  
 שיגמור הקידוש (א"ר סס): (י) מקדש על כוס  
 יין מלא שלא יהא פגום וטעון כל מה שטעון  
 כוס צרהמי ונוהגין לעמוד כשמתחילין לומר  
 יום השמי ויכולו השמים ושום שהשם יהיה  
 כדמז בראשי חיות ואח"כ נוהגין ליטב וכשמתחיל  
 יתן עיניו בצרכת ואח"כ יתן עיניו בכוס של  
 צרכת (רע"א סס) וכשכבה לומר ויכולו יאמר  
 אומר צמקום הסעודה על הכוס (מיא סס):  
 (יא) אם אין לו אלא כוס אחד של יין מוטב  
 שינימנו לניש על הצדלה דקידוש אפשר צפת  
 והצדלה אי' צפת אבל אם יש לו סכר על  
 הצדלה מוטב שיקדש על היין ויצדיל על הסכר  
 כי יש לחוש לדעת רי"ח שאין ווקדשין על הפת  
 ואפילו בקידוש של שמריה מוטב שיקדש על היין  
 ויצדיל על הסכר כי בשמריה קודם אכילה נפשו  
 של אדם ק"ה צמק יעור דהצדלה אפשר ל"ע  
 צמק יחי חור ודינה ויחי צמק הכנסת  
 עדיף טפי להניח הכוס של יין הצדלה אף  
 איהיה לו סכר להצדלה (מיא סס): (יב) לפי

דעת רמ"א יש לנהוג ליטול ידיו קודם הקידוש  
 ולקדש על היין ואח"כ יצטע ויצרך המויתא ויש  
 נוהגין שנקדשין קודם געילה (סס) ואף ע"כ  
 אי' לצרך צרכת אחרונה על היין של קידוש  
 שצרהמי פוטרת את היין שצמקום הסעודה (פי"ט  
 צמ"ז סי' רע"א): (יג) לריך לשמות מוכס של  
 קידוש כמלא לוגמיו דהיינו כל שישלקנו ללד  
 אחד צמק ויראה מלא לוגמיו וצ"ע צמק  
 הוא רובו של רביעית והגדול לפי גדלו והקטן  
 לפי קטנו ומימי טפי מרביעית לא צמי לשמות  
 אפילו מלא לוגמיו הם טפי מרביעית (מיא סס  
 צמס הר"ן): (יד) לכתחילה לריך לטעום  
 הנקדש צעמון כשיעור דהיינו מלא לוגמיו  
 ונלוה מן המוצק לומר שחייח הנקדש כשיעור  
 יטעמו כל המוסבין כולם מוכס הצרכת ומימי  
 מי טיש לו יין נעט ואם יטעמו כל המוסבין  
 לא ישאר לקידוש שמריה מוטב שלא ישחם רק  
 הנקדש צעמון מלא לוגמיו ולא ינטרפו צ' או  
 ג' מלא לוגמיו ואף שמונה שיטעמו כולם  
 מוכס של צרכת מימי הא עדיפא שיטתה אחד  
 כשיעור אבל דדיעבד אפילו שחייח כל המוסבין  
 מנערק מלא לוגמיו ואפילו לא טעם הנקדש  
 (מיא סס ועיין א"ר סס): (טז) לא יטעמו  
 המוסבין קודם שיטעום הנקדש אם זקוקים  
 לכוסו דהיינו שהכוסות צדים פגוויין ולריך  
 לשפוך נכוסו לכוסות צדים כדי שיטמו כולם  
 מוכס שאינו פגום אבל אם היה צידם כוסות  
 שאינן פגוויין רשאים לשמות קודם שיטתה  
 הנקדש (ומחר סס צמ"ז רע"א): (יז) קידש  
 וקודם שטעם הפסיק צדימור חוזר והצמק  
 צמק וא"ל לחזור ולקדש אבל אם הפסיק  
 צדצרים השייכים לסעודה (וכ"ש צדצרים  
 השייכים לקידוש) אי' לחזור ולצרך אפילו  
 צרכת צמק (מיא סס): (יז) קידש על היין  
 וקודם שטעם נשפק הכוס יצאו לו יין אפי'  
 עבית אחר ויצרך צמק צמק ויטעום מוננו וא"ל  
 לחזור ולקדש דעינייה מוכס אחר כגי ואם היה  
 צמקו יין ודעתו היה לשמות צוד יין אחר  
 הקידוש יקח יין ויטעום וא"ל לא לקדש ולא  
 לצרך צמק ואם היו מוסבין לפניו ולפניהם  
 כוסות עם יין ישחור המוסבין מוכסות שלהן  
 והנקדש יא' צמק צמק המוסבין וא"ל עוד לכוס  
 אחר לשמות אבל הוא לא ישחור מוכס של  
 המוסבין בלא צרכת כיון שלא היה דעתו עליו  
 ואם הסיח דעתו קודם שטעם מוכס אחר לריך  
 לחזור ולקדש (מיא סס) ויחזר עוד חייח  
 בצרכת הפירות: (יח) ואם קידש על הכוס  
 שהיה צמק שהוא של יין ונמלא שהוא של מים  
 אף שהיה אלו יין על השלחן לריך לקדש פעם  
 שניה כי לא היה הקידוש על הכוס אף שהיה  
 מונח על השלחן פת ואם היה צמק צמק



קידוש לשמות עוד יין א"ל לנרד צה"ג (ע"א) דלא כמ"ז ס' ק"י רע"א): (ט) ואם קידוש שמריה על סכר ונספך הכוס א"ל להביא אחר כי י"א שדי צפת (מ"א) (ס): (ב) ואם קידוש שמריה על יין ונספך אף שדי צפת אם יש לו יין יביאו לו עוד כוס יין לטעום נשום דיין הטוב וכ"ס זבילה אף שנקדשין על פה יביאו לו כוס אחר אם יש לו יין וטעום ונשום נשום דאסמכיהו אקרא (פ"ג ו"א"ר ס) וקראם אם טעם וסכר שהוא יין וקידוש עליו ונעלה שהוא של גימס אם ה"י על סלמן עוד כוסות יין הכרויין לקידוש והיה דעתו לשמוס א"ל למזור ולקדש שניה:

**ד"ן על א"יה יין מקדשין.**

**(א)** אין מקדשין על היין שרימו רב אע"ג דרימו וטעמיה חמרא ולא על יין ונגולה ומיאו אם היה ונגולה טעם ונועמה אין להקפיד אלא כן נמר ריחו וטעמו (סימן רע"ג ו"א"ר ס):

**(ב)** יין ונחו מקדשין עליו וסוקו דם אטכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום (נחמד ס) וכן מקדשין על יין שבפי המזות אף שיש בו קנחין רק שריך לטמן אוחו דמחילה בנסבנת ואם נחו אסור (רע"א ס) אבל אם יש עליו קידוש לנן שקורין קאריגין אין מקדשין עליו (מ"א ס) ועיין צ"ח ס' ר"ב) וכן מקדשין על יין שרימו חלל וטעמיה חמרא (ס) ונחמד ס) יין שטעמיה חלל ורימי חמרא אין מקדשין עליו (רע"א ס) וטעמיה חלל היינו כל שבני אדם ננועמין לשחותו נשום חנויות (מ"א ס):

**(ג)** יין ונחמד מקדשין עליו (מ"א ס) ונחמד ס) הנומקום דיין נעוטרל מקדשין עליו והוא שיש בהם לחלוות קנת בלא שריי ולריך שיהא נמוקים נעטו יותר נאחד בשטח בניים בשעת כתיבתן בניים (ודלא כהצבור שור ד' ק"א ע"ג ס' דמשעריין אחר שנתגדלו בניים) דעה שנתגדל אח"כ ע"י שריי הוא נשום שוכנס המים בהנומקין אבל אם הנומקום יבשים בלא שום לחלוות שוף אם יחרכו לא ילא ומה לחלוות כלל פסוקים (מ"א ס) שם הריצ"ס) ומיאו לכחלה מנהל מן המזבח לנרד יין טוב וישן לקידוש וגם בלא יסא צו שמרנות נעט דבס כי הרמזים פוסל יין שנתערב בו אפי' נעט דבס לקידוש ואף שכל הפוסקים מכשירין מ"מ אם אפשר יש לחוש לדעת הרמזים: (ד) ונקום שאין נעטו יין דהיינו שאין יין בכל העיר והסכר הוא חמר מדינה דהיינו שרוב שתייתן הוא סכר זבילה יקדש על פה ואם אין לו אלא חתיכת פה יכול לקדש עליו (וכאיה מהל"א פ' ע"פ שונבאו הרמ"א סימן רנ"ג ס' ק"א י"ד הא דמק"ש ס' פ"ט"א דר' ער"ך דהא אפשר לקדש על פה כ"י ע"ג פירשו עניינ' הנ"א דעת יש לו דלי אין

ועי' ע"ת ופ"ג ס' דלא כמ"ז) ואם אין דעתו עוד לשחות יין רק שקידוש על היין אם היו לפניו שאר נשקין בשטח שקידוש על היין פוטרים היין ונכרם ואם לא היו לפניו בשטח שזיך על היין אף שהביאו לפניו בשטח שזיך לפניו לנרד לנרד עליהם: (ט) ואם קידוש על היין ולא טעם ונשום כגון שטעמו הנסוכין אף שהיו לפניו שאר נשקין בשטח שזיך על היין לריך לנרד על הנשקין כי העטם שייך פוטר נשום שכל הנשקין הם טפלין לו וכשאינו שותה לא שייך טעם זס וכן אם קידוש ולא טעם לריך לנרד על היין שנתך המזון מפני שהפסקו בין טעימה לנרדה (עיין חו"ס ע"פ דף ק"א ד"ה ור"י חמר אף ידי יין נעטו ילא):

**דיני קידוש במקום סעודה.**

**(א)** אין קידוש אלא בנקום סעודה ובצית אחד אפי' ערקלין גדול אם קידוש לאכול צפינה זו ונוגלך לאכול צפינה אחרת א"ל לחזור ולקדש וכן נחמד לחדר שרואה נקומו א"ל לחזור ולקדש ונחמד לחת נג אחד שאין רואה נקומו או מציגרא לחרעא אם היה דעתו לאכול בחדר אחר או שקידוש באיגרא לחרעא לאכול באחרעא או להיפך שפיר דני (ס' רע"ג) וכן מצית לצית אם רואה נקומו ואין שזיל היחיד הקבוע צימות החונה וצימות הגשמים מפסיק ציניהם א"ל לקדש פעם אחרת (ט"ז ס' ק"ה וע"א ס) אם היה דעתו לאכול צינת אחר: (ב) ומצית לסוכה צמג הסכות אם קידוש צינת ונחמד שירדו בשנים ואח"כ פסקו הגשמים או להיפך אם קידוש בסוכה ואח"כ ירדו גשמי א"ל לקדש פעם שנית כי כך דרך שאם פסקו גשמים לריך לסוכה או להיפך ללאח מן הסוכה והוי קידוש ע"ג לאכול צינת אחר רק שלריך טלא יפסיק בין הצית ובין הסוכה כמ"ל בשע"ף א' דהיינו שצעינן שיראה נקום הסוכה (פ"ג ס' רע"ג): (ג) לריך לאכול בנקום קידוש לאחור ואם היה דעתו לאכול מיד ואיננו לו אונס והפסקו ולא אכל מיד א"ל לחזור ולקדש אבל אם ילא מנוקומו צינתים לריך לקדש שנית אבל אם היה דעתו להפסיק בצדדים אחרים אף שאח"כ הפסקו ע"י אונס לריך לחזור ולקדש (רע"א ס' רע"ג) ועיין מ"א ס) ואם היה דעתו להפסיק או טלא לאכול בלא ולא הפסקו ואכל מיד א"ל לחזור ולקדש וכן כשקיים דעתו לאכול צינת אחר ונוגלך ואכל באותו צית שקידוש א"ל לחזור ולקדש (רע"א ס' וע' ו"א"ר ס' וע' א"ר ס): (ד) יכול אדם לקדש לאחרים אף שאינו אורל ענשה ואינו רואה ללאח ענשה דלדידהו הוי נקום סעודה ואף בקידוש של שמריה יכול להוילאן צה"ג והוא שאיננו יודעין אבל אם יודעים צע"מם אסור לקדש להם אלא כ"י רואה ללאח צע"מם

פסקין (רי"ע):

דיני בצינת הפה.

**(א)** בזנע על שתי ככרות שלמים ואפילו נשים חייבות צלחה נשנה (א"ר סימן רע"ד) ואם נשרף קנת נקרי שלם עדיין ואם התך השרוף לא הוי שלם (מ"א ח"ל וס"א) ואם שכה ליטול חלה אורל והולך ואח"כ נפריש חלה ונימג חשיב להם נשנה: (ב) זביל שנת בזנע על החתונה ויקרב החתונה אליו כדי שלא יעבור על הנשנה וכשיגיע להנחילא יבשום בסכין על הלחם קודם ברכת הנחילא ויניחנה לנטה וישים ידיו עליהם וינרד הנחילא וכשיגיע להסם יצביהם למעלה וכשיגמור הסם יניחם למטה ויגמור הברכה וינלע אותם ובשמריה שצנת וצ"י ינלע על העליונה (ס): (ג) מנהל לנעט בשנת פרוסה גדולה שחפסיק לו לכל הסעודה ואין הנוסוכין רשאין לטעום עד שיטעום הנזכך ואם יש לפני כ"א לחם נשנה יכולין לטעום אף שעדיין לא טעם הנזנע (ס):

[מתחילין יום הששי כי נרנה ס' הו"ה צ"ח. מ"י לריך להפסיק נעט בין יום הששי ליוכלו כדי להכיר שאינו פסוק אחד שאין רשאין לעשות נשני פסוקים פסוק אחד. גס לריך לנער צלחש ויהי ערצ בו כדי שלא להלך פסוק לנשים. דכל פסוקא דלא פסקי ארע"ה לא פסקין (רי"ע):



הנה מלאך דומקין אם הפה בשבת לא משום הטעם שיראה הפה בשבתו לבר רק משום לחם ומשנה דומיא דרזן שהי' מונה בקופסא על למעלה ועל למטה. ע"כ לא יקרו המפה העליונה סיפק אחר קידוש כמו שנהגו העולם רק יטאר המפה עד לאחר ברכה המוליא. וכך יעשה יקח המפה שרולס לבלוע עליו וירטט בו בסיבין והחייב יניח עוד המפה המטה ויניח ידו על המפה המטה ויברך המוליא וכן מי שאין לו יין לקדש שמקדשין על המפה מ"ט יבקה המפה מעטס סכ"ל. כל"ל שמה יבלע על המהמנה וכדי שלא יעבור על המולה יניח המהמנה יומר קרוב אליו מהעליונה. ביום השבת וכל"ל י"ט בולעין על העליונה עפ"י סוד. אין קידוש חלא במתקס סעודה ולר"ד יחזר שלא להפסיק בין קידוש לסעודה בדברים שאינם מעניין הסעודה: קידוש וקודם שיעטס הפסיק בדבור חזר ונברך עפ"י ח"ל לחזור ולקדש. וה"ה אם נספק הכוס קודם שיעטס יניח כוס אחר ונברך כפ"י ודי קדוש כבר יחל:

בשעת אמירת מ"י ויכולו עומד דוקא יסתכל בנרות. הנרות אומר ויניח ויניח ויניח עיניו בכוס. האר"ל היה עומד בכל הקידושין בשבת וכיו"ע ואח"כ יניח ויעטס מן הכוס של קידוש. וה"ה נוסב להשחיר מעט יין בכוס הקידוש ובכוס כהני"ז להשחיר ברכה פ"ה ע"י י"ה פ"י י"ד לר"ד לומר בלחם וי"ה ע"כ וי"ה בוקר כדי שלא לחלק פסקא לשנים דכל פסקיה דלא פסקיה מעשייה לא פסקיה. גם לר"ד להפסיק אע"פ בין יום השני ליוכלו כדי להכיר שאינו מסוק אחר:

הנה מדעו וסכימו ונקדום ועיקר המיקון בעולמות העליונים באמירה ויכלו הוא דוקא סיבין באמירה להעיד עדות על אחרים ולהחיות בעובדא דבראשית ושלר"ד להעיד עדות זו בסמחה ובכוונה בעוונה כעובדא בזה"ק מ' ויקהל דף ר"ז ע"ב ח"ל בעי כ"כ לנפקה סעודה דא במדום כדעוסא דלגא לחסדא קמיה מלאי כ"ו וכל מלאך דומקין דא ויטוי לבית ורעוסא דלא נוסב על חובי עכ"ל: ויסר מאוד בדקדוק המינות של הקידוש היע"ב:

### קידוש ליל שבת

עומד ומסתכל בנרות ומוזר בלחם:

לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו- הריני מוכן ומוזמן לקיים מצות עשה לקדש על היין ברכתיב וכו' ושמו' זכרתו עד היין:

ויהי ערב ויהי בקר

יום הששי: ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. וישבות ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה. ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אותו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות: יטע וטמן עיניו בכוס ואונע:

סברי מרגן ורגנן ורבנותי:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו. וישבת קדשו באהבה וברצון הנחילנו. ופרון למעשה בראשית: כי הוא יום תחלה למקראי קודש וכו' ליציאת מצרים: כי בנו

| פירוש   | כוונת פשוט  |
|---|---|
| אשר קדשו כ"ו ויכלו כ"ו. א"י נהג הודאה עליונה להשיי טרלה לברוא לחי' בחלקו ובגורלו הקדוש: ושבת קדשו באהבה וברצון כ"ו א"י נהג לך י"ה הו"ע על העמדה הגדולה שנתם לנו סכ"ה. ואף ש"ר סכ"ה קל"ה מהשיג אך א"י נהגין בדברי הכז"ל. אחר הקני"ה לנשה       | [אשר קדשו כ"ו] הטעם שאין לומר שנתם אחר כהר בנו וכל עם ורוממו וכל לשון כ"ו י"ט לפי שבתם נלעוו על השבת ועדיין לא כהר בהם הקני"ה עד שנתם להם ההורה אבל כשנלעוו על י"ט כ"ר נתן לנו ההורה ובהר כ"ו. וגם רוממו וכל לשון לפי שהיא ע"ש ארוונק |
| ה' כי דליתני כלומר נסים גדולים עשית לי גדולתי על אויבי ולכן ארוונק. ויניח טובים נלעוו בהם ע"י נסים ונפלאות טעם הקני"ה אבל שבת לא נלעוו בו ע"י נסים ונפלאות חלא על עם שבתם בו מנוללחם ולכן אין לומר שבתם רוממוהו וכל לשון. (גם בחפלה זה הטעם): | הנהגה גמ' ושבת שנה כ"ו: (המלה למקראי קודש) שהשבת מוזר בפרשת מועדים לפני כולם: (זכר לז"י) שהשבת וכל המועדים הם זכר לז"י. וא"י נוסף לך הו"ע על זה שהולחנו מולרים:   |

בחרת. ואותנו קדשית מכל העמים. וישבת קדשך באהבה וברצון הנחילתנו. ברוך אתה יי מקדש השבת:

ואחר כך יסיר שולחנו כפי כחו. ויאכל בשמחה ויכל עם ראו' לומר (הריני לזכר לכבוד שבת לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה):

גודל ועלת המענג אם השבת. ועולם שכו' והפוכו העונס ר"ל למי שיכול לכבדו ואינו רולם ועיין בזה"ק מ' פקדי ד' ריב"ב ע"ב ד"ה מהוה ה"ה מיוחס כ"ו. וברך ריב"ב ע"א ז"ל ושבתא ח"י ח"ה כ"ו. וכן סוף בסקוים מיקון י"ט ד' ל"ה ע"ב עוד מיקון כ"ה ד' י"ט ע"ב ח"ל מאן דא"ס ל"ה רשו למעבר עונם שבת ולא עבדו להספיד ל"ה עונם נכבד לרעה והר"ב ביהמה ומונחיה עכ"ל. ובמיקון ו' ד' ק"ד ע"א ח"ל מאן דמקבלין חוספין דליתן כשנתיין יסירין דליתן מרכיבין עליהו בע"ש בלחפין הסירין בחדום בענוגא כה"י עלמא. כ"ד כשנתיין ורומא ונפשא נספק מן גופא מהאי עלמא הכי נקבלא לון בעלמא דחמי כ"ו. זכאה ח"הו מאן דמקבל לוחין כרעו שלים כאלו מקבל ח"י שכינתא. וכנדה דמדד כ"ה כ"ב מורדין ל"ה. ויסר מאוד בענינים ולמוד על השולחן. ויסר מאוד לכבד אם ה' מהונו ונברוכו לומר זמירות ושבתות על השולחן כעובדא בזה"ק ע"ב ע"ב ח"ל ולר"ד לחסדא שירא וחדום לפסורא. וככל מילי לר"ד לחסדא מחול על הקודש עכ"ל בקילור:

### ומירות ליל שבת

זה הזמר מיוסד מן חרות שני והלאה על פי א"ב והחלק הרביעי הוא פסוק אחר ובחרת הראשון נפני ענוהונו של המהכר חסם שמו ב"ה חלקי החרות שהם מקדש שמונר הר"ס משה:

כל מקדש שביעי בראוי לו. כל שומר שבת בדת מחללו. שברך הרבה מאד על פי פגלו. איש על מחנהו ואיש על דגלו: אזהבי יי המחפים לבגין אריאל. ביום השבת שישו ושמחו במקבלי מתן נחליאל גם שאו ויבכם קודש ואמרו לאל. ברוך יי אשר נתן מנוחה לעמו ישראל: דורשי יי זרע אברדם אזהבו. המאחרים ליציאת מן השבת וממקדשים לבא. ושמחים לשמרו ולערב ערובו. זה היום עשה יי נגילה ונשמחה בו: וזרותות משה במצות שבת גרוכה. חרותה ליום השביעי בכלה בין רעותיה משבצה. טהורים יי רשוק ויקדשוה במאמר כל אשר עשה. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה: יום קדוש הוא מפואר ועד צאתו. כל זרע יעקב ויבדוהו בדבר המלך ודתו. לגיה בו ולשמוח בתענוג אכול ושתו. כל עדת ישראל יעשו אותו: משוך חסדך ליודעיה אל קנא ונקם. נוסדי ליום השביעי וכו' ושומר להקם. שמחם בבגין שלם ובאור פנייה מבהיקם. וריון מדשן ביתך וגמל עדניה תשקם: עזור לשבותים בשביעי בחריש ובמקציר עולמים. פוסעים בו פסיעה קמנה וסועדים בו לברך שלש פעמים. צדקתם מצדור פאור שבעת הימים. יי אלהי ישראל אהבת תמים. יי אלהי ישראל תשנעת עולמים:

זה הזמר שם המהכר משה וחסם שמו כ"ו ראשי החרות הראשונה במונה שני ד"ה:

מנוחה ושמחה אור ליהודים. יום שבתון ויום מקדשים. שומרו וזכרו המה מעידים. פי לששה כל ברואים ועומדים: שמי שמים ארין וימים. כל צבא מרום גבוהים ורמים. מנין ואדם וחת ראמים. כי ביה יי צור עולמים: הוא אשר דבר לעם סגלותו. שומר

### פירוש

הם זכר לזינחם נלרים. והרמב"ן ז"ל מ"י שהשבת עלמו זכר לזינחם נלרים כי כעבור היות י"ט מורה על אלום קדוהן ומחדש חפן ויכול. ע"כ כהוב בדברום סיבות וזכרת כי עבד הי"ט בלחן נלרים וגו' על כן לך מ' אלהיך נעשות אם יום השבת שאם יעלה בלבך ספק על השבת כהורה על המדום והמסן והיכולת מזכור מה שראו עיניך לזינחם נלרים שהו' לך לראים ולזכור. והנה השבת זכר לזינחם נלרים וי"ט זכר לשבת כי זכרנו בו ויחמנו הטם הוא מחדש ככל חלומות ומופתים ועושה ככל כילונו כי הוא אשר ברא הכל כעשית בראשית עכ"ל:



לקדשו מבווא ועד צאתו. שבת קדש יום חמדתו. פי בו שבת מקל מלאכתו:  
 במצות שבת אל יחליצך. קום קרא אליו יחיש לאמצך. נשמת כל חי וגם נעריצך.  
 אכול בשמחה פי בקרב רצף: במשנה לחם וקדוש רבה. פרוזב מטעמים ורוח נדיבה.  
 יזבו לרב טוב המתענגים בה. בביאת גואל לחיי העולם הבא:

זה הזמר מס סמנכר מנחם וסמיון וסמחיל וסמרוח סמני מטרב נחלה חליף מטיין:

מה ידירות מנוחתך. את שבת המלכה. בקן נרוץ לקראתך. בואי כלה  
 נסוכה. לכוש בקרי המודות. להדליק נר בברכה. ותכל כל העבודות לא  
 תעשו מלאכה: להתענג בתענוגים. בפרורים ושליו ודגים: מערב מזמינים  
 כל מיני מטעמים. מבעוד יום מוקנים. תרגולים מפשמים. ולערוך פמה  
 מינים. שתות יונות מבשמים. ותפניקי מעדנים. בקל שלש פעמים: להתענג  
 גחלת ועקב ירש. בלי מצרים נחלה. ובכבודו עשיר ורש ותזבו לנאולה.  
 יום שבת אם תבדו. והייתם לי סגולה. ששת ימים תעבדו. ובשביעי  
 נגילה: להתענג תפצוה אסורים. וגם לחשוב תשבונות. הרהורים מתרים  
 ולשרף הבנות. ותנוק ללמדו ספר. למעצח בנגינות. ולהנות באמרי שפר.  
 בכל פנות ומחנות: להתענג הלויכה תהא בנחת. ענג קרא לשבת. והשנה  
 משבתה. בדת נפש משיבת. בקן נפשי לה ערגה. ולנוח בחבת. בשושנים  
 סוגה. בו ינוחו בן ובת: להתענג מעין העולם הבא. יום שבת מנוחה. כל  
 המתענגים בה. יזבו לרוב שמחה. מחבלי משיח יצלו לרוחה. פדותנו תצמיח  
 וגם יגון ואיחה: להתענג:

כאשי סמרוח מרדכי בר יצחק חוק

מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. את שבת משוש נוגים. לה בשיר  
 וגם דגים. נכונים מבעוד יום: מערב עד ערב לב חדים. בכא עתך עת דודים.  
 גיל ויששון ליהודים. למצא פדיום: ואת ענג להתענג בממתקים. בתענוגות  
 בני אדם. ויון פי ותאדם. וישאר משקים: ראה וקדש ביום קדש. עלי יון  
 זכרהו. ואם אין עלי לחם בצע. בעין יפה לקדשו: שמרהו בהלכותיו מעבודות.  
 מאבות ותולדות שיר לאל תן להודות. זכר לקדשו: כל שומר יום שבת  
 מחללו. מחוללו ומחול מעלו. ובא גואלו שמו שילה. ויבל שי לוי: דבר סימן  
 טוב לה בקן ואות דגל. סמבטיון המתגלגל: בקל יום נח בעם סגל. ישבתו  
 וישקטו: הסורחים ולא נחים עדי ששי. ותשלחם לחפשי. בקרי שש וגם משי.  
 לכבדך ועמו: ויאמרו בואי כלה מה תאחרי. הן שלחן וגם נרף ערוכים. פי  
 בא אורף. קימי אורי: כבוד יו עליך באור ורה. בעת יצר בלי מורה. קעות  
 מערב וגם מורה. צפון ומין: עלונים ותהנוגים במאמרו. עלי תכל שם אורו.  
 וכחמוא יציר לוצרו בקשו להטמן: ואת הלית פני קונך ולא נטמן. יום  
 אהר למוצאיו. ואז נגנו ליראיו. יון עסם וסן: יהי לזכרך ולשמך ונגצל מקל  
 דעו ויששון בעל עצי עדן. ושם אצל ישראלים: סעודותיו ושבחותיו אשר  
 שלש. כאיש עניו בדת פלש. במקרא חד היום שלש. רמו שלשתן: ועלה  
 אם שלש אלה יעשה לה. מחבלים וגם צדים יצלו בלי מצרים. ירש נחלה:

ברכות יעשה מורה בראשיתך. ויש תקנה לאחריהך. ושוכו בנים בצאתך.  
 להבדיל וישאו: כום רונה להלל יה. בשיר ורון. בקול נעים קרא ברוץ. ללחנתך  
 בגין אהרן. בשיר וקראו: כבוד מלכים וכל פלכים ללוותם. הפחות והסגנים.  
 בשבחות ובתננים. בקל עת צאתם: יצו חסדו קדוש יעקב ליל ויומם. ואז  
 לויים על מקומם. ינצחו שיר אשר זמם. בקל מיני וקרי: עלי עולה אשר  
 עפולה. ביום שבת. באהבת יום פרוזב חבת. עם נצור כאישון בת עין נשמר:  
 מי יפאר גדל פאר המלכה. מנתה אפים. הליכתה אלפים אמה ארבה: חי  
 זקוף סף. בקוראי שמה. שמע עליון. ואל תחרש לרש ואביון. וקפל גיב  
 וגם הגיון. לקבו נשפול: מוזן ארוכה ליום מנוחה. בעת יחסר. יחן כפת דג  
 ובשר. ושב פשר בלי מחסר. לחמו נכפל: יום שביעי פמרועי. אזי קשבו  
 בדת דגן שמים. בדת לחם יומים. איש תחתיו שבו:

זה הזמר מס סמנכר ודונתן חוק וחס סמו כלאשי סמרוח יום. דגשה. וחס. נעים. תני. נפס.  
 חוקוסיהס. זה קולי:

יום שבת קדש הוא. אשרי האיש שומרהו. ועל תני זכרהו. ואל ישים  
 אל לבו. הכיס רק ואין בו. ישמח ורוחה. ואם לזה. הצור יפרע את חובו:  
 הכשר יון ודגים. אל יחסר בתענוגים. ואם שלש אלה לפניו צנים. זה ידנה  
 שפרו. אשר תפיץ ביקרו. יספר תצה דג. ומצא מרגליות בקשרו: ואם שלחן  
 פדת ערוף. ומלאה אל יענה ברוף. זה ידנה זמן ארוף. ואזכרו יהיו כדוסן.  
 ומלאה רע יענה זמן. בעל פרחו יספר שבהו. שמו יעלה כטוב שמן: נשים  
 גרות תדליקנה. וחוק גדות תחוקנה. והנולות תסיקנה. גן בעדן וכותן. יום פא  
 עת לידתן. ואם לא עברו ונזכרו. אזי קרובה לידתן: מנו שבה וישרה. לאל  
 אשר שבת פרא. ולנו בו נתן תורה. קרא למשה מתנה. בבית גנו היא  
 ממונה. לה יאתה וקח אותה. תנה לעדת מי מנה: נפש פי נאנחה. בא שבת  
 בא מנוחה. גיל ויששון ושמחה. ברכו וקדשו בקן. מלךדת לעם לא אלמן.  
 והשבת נפש משיבת. בפכת פר אשר טמן: הקותיה במרה. נצטוו באהרה.  
 בחרים בשערה. תלויים הלכותיה. שומרי מצותיה יתלו. ליום שפלו שבת  
 בצבאותיה: זה האות אשר שם אל. בינו ובין בני ישראל. ובשביעי אשר  
 הואל. סמבטיון הקדר. שפכל יום רץ ונקמה. זכות בו מנוח. משיב למין  
 אשר הואל: קולי קולות יתדלון. בעת שירי יתדלון. פי כמל הם ילון. ואל  
 ישנו גבולי. באורח שיר נפל חבלי. התקוששו ואל תשמשו בנזר שיר  
 שפרה לי: התקוששו

שעמי נכנס סידים סמרוח סמו פרוי:

זה הזמר סמנו ישראל וסמיון וסמחיל כלאשי סמרוח. זה. שחמן. רעבין. אנהל. לעקדתך:

הרבון עלם ועלמאי. אנת הוא מלכא מלך מלכיא: עופד גבנתך ותמהיא.  
 שפר קדמי להחזיא: יה רבון  
 שבתון אסדר אפרא וקאשא. לה אלהא קדישא. די ברא כל נפשא. עירין קדישין  
 ובני אגשא. תנת ברא ועופי שמיא: יה רבון







זמר להכין לליל ועמו כלי עם מים ללולים כבי שחיק אחר השמיים ויבדק מים ללולים קצת לנשפך כמנהגו כזוהי וכי החרוץ. ואם חזר ונהרס חס כשיעור כי יעלה להר השמיים ולפחות שיעור מיל אחר כעבור כזוהי כי יוקרע כי יע על חזל מים ונוקבא דהמונא כאל עלהם ומהנהגה חר נוקבא דחס דכל דחס הא אוקימנא לילים שנה כי חמינא לחכשא בני עלתא. אהנהגה להאי כהאי שעתא דחזרוז כי כחמה יכוין לביה לקרשא דנארתי כתי לכתר דקיים עובדא לשני מיי ללולין קוחריה לערתי. ואלו דיקא לרבי לא תחזו לבי אלף בשעתא דרביא כלים ונכתר לא תניק ליה עד שעתא דחא כחרין וילין אז חד מיל אי לא יכלא בגין לערד דרביא בזמנא דהאי כתי ונדא לא תקפסי לעלמין זכאין חיון לדיקא דקביא חליף לון חין עויקין: עוד יזמר ללכות קודם השמיים חנוק חלוך ונחלוק זה יקנה החליה היעיד אחר השמיים ואחסי יבצח חלוקו השני שפע ועליו קודם השמיים. ואם לא החליף את חלוקו בשעה שחזר חזר לברקא עיפא זרע שאם חלא כה זרע אז עפא קרי חלא חסר להספיל בזהו חנוק כי דני כלאש: אחסי יעול דיו בים כסיוגין ואל יוכל ללמוד קודם חזר סנוק קודם שיבך לוקח להעיר עיוונת חזוב:

כס הישיב בלילות הארוכים ביום החורף חזר נאור בלמוד האשורם אלל חר הרלק מצדו יום חזר נאור מללום לעיוני להליק חר כשכיל ליעורו כי הוא מלום הכלה בעיניהם אם לא שולק כשכיל חנוקת הקיטום אז חזר גם לברול ללמוד אלל כי זה. ואם ילמוד כעיס כל זה שיוכל עשייתו או חללים כי גם עלום חמייה חללים חסוי נעמי ומהלום כמנהג דגורא אך יאמר חוסם כמנהג דר שנה ומהלום ומהלום כי טוב ועע כמנהג כי ואם חיו רבי וקבי כעיס ככל וחזרוי חללים יפסקו חללו החזורים החורגים כפי חיו וחזרוי חיקון לאה וחזרוי קבלה שנה ובעם ברומ. ושאר חזרויים השגורים כפי:

וכתב השליח הקי ביום השבת אל יעמוד בבורק השכס כנוו כשאר יוני השכס. שכלל ימי השכס נאור כחמדי של שחר בבקר בבקר. ובחמדי של שחר דשנה לא נאור בבקר דכתיב ביה על עולם החמדי יסכה ולא כתיב על עולם הכוקר אשר לעולם החמדי כתיב כוון לו בני פסח מי שלא לבעל טיה דשקריה הוא עונג שנה: ויהי כרויח. ובהחרוץ כתב בזמנא בשכס ושכיס לכהי. עוד יאמר שם כמחית של שנה לרין לעולו כי הלא כמו שיש הפרש בין קרומם שנה לחול ולרין עיילה כעיס כי ים הפרש בין קרומם ליל שנה לקרומם יום שנה ולרין לעולו וכעיס אם עיונא כקרי שאז נראי לרין לעולו ואל רק עיילה אחס: ואיחא כזוהי פי ויקהל כי רים עיא שלא יבך יחדי בליל שנה:

תפלת שחרית של שבת

הנה גדל שנה זה של כשנה יסבון ארס על מקומו כזוהי שחול מונה בנשכר כל הסיבות של השנה הזו לכולם בשמות יקרא כנוו וחסר השמות הקדושים והנוראים של עולמות עליונים והם עייכס רוחות חך כיונו אחסי ככהי בשנה הגדול היה אל רום העולמות בעולמות עליונים והקנו לנו עם קרומם בשנה זה כמחיתו דוקא בשכס קרומם ולא ביונה החול לפי עליים העולמות עתה ביום הקדוש הזה וברחי ראו להלביב לב הארס כלש אוכלה לרבי החיטום כה גדול ועולם ולהכניס שיע נאור בלילה ונר יחסי עד הגיעו קרוב להשפעת השמיים ובהללם בשמות יכוין (אני מקבל עלי חוספה הנפש של יום השנה) ונער קגונה יכוין בברכות דילר (החרוץ):

השנה הזו כשנת קחי על הפקודים הקדושים (ועלו מושעים כי ביום הברא כי וזאו יארה) ולא בשנת בו הכר (כי) ובחיות (ובעלעדיך אין לנו כו) ישנה שיע על שיש לו עולך גדול כזה ונאם להיות מהה וכלומר וננהל הסתוקה יקבל שיע ויחזור כל השנה כשיע:

נשמת בלתי תברך את שמך יי אלהינו ורחם כל בשר תפאר ותרוםם וקרך מלכנו תמיד. מן העולם ועד העולם אתה אל ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומשיע פודה ומציל ומפרנס ועונה ומרחם בגלעת צרה ועוקה. אין לנו מלך עוזר וסומך אלה אתה: אלהי הראשונים והאחרונים. אלהי כל בריות. אדון כל הוללות. המהלל בכל (ברב) התשפחות. המנהי עולמו בקהד. ובריותיו ברומים: ויהיה ער הנה לאינים ולאיישן המעורר ישנים. והמקיץ

כוננו פשטיות

(מן העולם ועד העולם) ונערם שמים העולם ועד קוף ימי העולם: (אתה אל) בכל עת אתה אל חזק ובעל יכולת: (פודה כי ונוחם) ואחי (ככל עם כרה ולוקח) גיכ (אין לנו מלך) אחר (אלה אתה) לא כעוים שכתב בסד: והיה כי יעע והתקלף וקלל בנהגו ובאלהיו: (אלהי) אשר סיה עם הראשונים (והאחרונים) ועם האחרונים יסיה: (אלה כל בריות) הכל מוריש שאל אחר ראש לכל: (המהלל ברוב) כרימי השפחות: (המנהי עולמו כמדי כו) דכשיע חרסם על יכל עוק הקרס להטום לבעול אל עטורק:

(s. s.)

גדמים. (מחנה מתים ודופא חרדים פוקני אן - יי) המשיח אלמים ומתור אסורים. והסומך נופלים. והזוקף כפופים. והמפענח געלמים. וקך לברך אנהגו מודים: ואלו פינו מלא שירה פים. ולשוננו רנה כהמון גליו. ושפתותינו שבה כמרחבי רקיע. ועינינו מאירות כשמש וכנרם. ודינו פרושות כגשרי שמים. ורגלנו כלות כאילות. אין אנו מספיקים להודות לך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו. ולברך את שמך מלכנו על אחת מאלהי אלה אלפי אלפים (ורוב) ורבי רבבות פעמים הטובות נסים ונפלאות שעשית (עמנו) עם אבותינו ועמנו: מלפנים ממצרים גאלתנו יהוה אלהינו ומבית עבדים פדיתנו. כרעב וגמנו. ובשבע בלבלתנו. מחרב הצלתנו. ומדבר מלמתנו. ומחלים רעים ורבים ונאמנים דליתנו. עד הנה עזרתנו רחמך ולא עזבנו הסדיך יהוה אלהינו. ואל תפושנו יהוה אלהינו לגצח. על כן אברים שפלגת בנו. ורוח וגשמה שנפחת באפינו. ולשון אשר שמת בפינו. הן הם יודו ויברכו וישפחו ויפארו וישוררו וירוממו. ויעריצו ויקדישו ומליכו את שמך מלכנו תמיד. כי כל מה לך יהוה. וכל לשון לך תשבע. וכל עין לך תצפה וכל כרך לך תכרע וכל קומה לפניה תשתתה. וכל הלכות יראוה. וכל קרב וכליות יזמרו לשמך. בדרך שכתוב כל עצמותי תאמרה יהוה מי כמוך. ספרדים אומרים כאל בשנת קודם פורים נני כנוון ואין כנוון: מציל עני מחוק מפוני. ועני ואביון מגולל. שועת עניים אתה תשמע צעקת תדל תקשיב ותושיע: מי ידמה לך. ומי ישווה לך. ומי יעדה לך. האל הגדול הגבור והנורא אל עליון קנה שמים וארץ.

כוננו פשטיות

(הן הם) למוס ריטעא הן הם מיוחרים כי סיה די כשאר על כן חברים כי יודו ויפרכו בו אלל רמוו ככאן קוד הוים ביה. והוא כה לא חושב כיש מקשר ייה שוולה חמשה עשר יש בלשחא ביתא כשאלערך שני חומות יחד לא חמלא כיא גי זוגות ייה. עיו חיי וכלל נקשרים עולם מיה. וכיש נקשר רים שוולה ייא יש באיכ לא סמאל כיא חזונות. ויה. זיד. חיי. עיי. ייא. וכלל נקשרים עולם מקשר סו עין כפי שיע ושפיה: (וכל הלכות יראוה) נשיח כמן בעצורא מרלים חסר: (מחרב) פיעה (הללנו): (ומדבר) ככר של מרס: (ועלעטנו ומחליים כו) ונכל חוססה אשר שנה כמלרים (דליתנו) הנכחנו: (על כן חברים שפלתנו) שחלקנו כנו אבר לבר לכל לר ואני רואה כזה גבורות על הסתמה הנפלאה של חנוך האברים הפיונים והמילוני: (רוח ונשמה) וכי אני רואה כזה גבורות הגולים חך מילין חיות קטן סיה הנשמה שנפחה בארם יולא שכל גדול גם הדבור וכל החושים הכל הוא מילין חיות קטן זה: (כי כל הם) כל בריות (לך יודם): (וכל לשון) כעיס שכתב: השמי כהגוף משפיעין אותם שלא חמעה (לך כשבע) ויהי כשבעם: (וכל כד כו) וכל קוונה כו) כעם יליחם הנשמה עטורק סיה כרעם ומשחום לפיך (s. s.)

ספר



נפשי את יהוה וכל קרבי את שם קדשו:   
 וְאָמַר קְדוֹד בְּרָכִי

האל בתעצמות עזך. הגדול בכבוד שמך. הגבור  
לנצח ותנורא בנוראותיך:

המלך היושב על כפא רם ונשא:

שזכו עד מרום וקדוש שמו. וכתוב רגנו צדיקים  
ביי: לישרים נאנה תהלה: בפי ישרים התרומם.  
ובשפתי צדיקים תתברך. ובלשון חסידים תתקדש.  
ובקרבי קדושים תתהלל:

ובמקלות רבבות עמך בית ישראל ברנה יתפאר שמך מלכנו  
בכל ידור ודור שכן חובת כל היצורים לפניך יהוה אלהינו ואלהי  
אבותינו להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר (ולנצח) לברך  
לעלה ולקלם על כל ידברי שירות ותשבחות יהוד בן ישי  
עבדך משיחך:

כחכ הנניא טחף בשכח אס נמר היחיד סקורי רגומה קודם שהיץ יאמר יסתחב עידי:

ובכן ישתבח שמך לעד מלכנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים  
ובארץ כי לך נאה יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושבחה הלל  
וזמרה עז וממשלה נצח גדלה וגבורה תהלה ותפארת קדשה  
ומלכות ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש ומעולם ועד עולם  
אתה אל: ברוך אתה יהוה אל מלך גדול ומקהלל בתשבות אל  
ההודאות ארון הנפלאות בורא כל הנשמות רבון כל המעשים  
הבוחר בשיורי ומרה מלך יהוד אל חי העולמים: חצי קדיש.

בשיש אומרים כהן שיר המעלות ממעמקים וכו':

כוונות פשוטות

מיראסך: (וכל קרבי) כסאני אומר בקול נחחק כל  
קרבי ותכנסים: (גדול כהשכחות) שאין יכלות כסום  
כברא לכפר כל שחיו: (אל ההודות) שאין יכלת כסום  
כברא לכפר כל היראסיו: (ארון הכפלות) שאין יכלת  
כסום כברא לכפר כל נפלותיו טעוטה בכל עת: (הבור  
כו) חני נסן לך הודאה עלוונה על שבתה כנו עם  
קדוש לומר לשמך הגדול: (מלך) אלה אל וכל גדול  
ומרה (אל) אלה אלהינו תקיף ונעל היכולת: (חי העולמים) חני  
האנון באומה חניסוה שחה נסיה כל  
העולמות עליונים והסמוים (אמן) אנה שראוי וישר להלל  
וכבדך חוקך שבחמים חלי. יוסייה:  
(S. S.)

וסקל עונים יתברך

צטעס טהטיל אומר ברכו:

י"ו ברכו את יי המברך:  
קיים ברוך יי המברך לעולם ועד:  
ברוך אתה יהוה אלהינו  
מלך העולם. יוצר אור  
ובורא חשך עשה שלום  
ובורא את הכל: \*

יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם  
ויתנשא שמו של מלך מלכי המלכים  
הקדוש ברוך הוא שהוא ראשון והוא  
אחרון ומבלעדיו אין אלהים סלו לרכב  
בערכות ביה שמו ועלוו לפניו. ושמו  
מרומם על כל ברכה ותהלה: ברוך שם  
כבוד מלכותו לעולם ועד: יהי שם יי  
מברך מעתה ועד עולם:

כשאוונרים זולר אוערים זס:

אור עולם באוצר חיים אורות מאופל אומר ויהי:

כסהל י"ט כחול ונחמלין כהן המאיר לארץ כחפלת חול:

הכל יודוך והכל ישבחוך והכל יאמרו אין קדוש ביהוה: הכל  
ירוממוך סלה יוצר הכל. האל הפותח בכל יום דלתות שערי מזרח  
ובוקע סלואי רקיע. מוציא חמה ממקומה. וילבנה ממכון שבתה  
ומאיר לעולם כלו וליושביו שברא במדת הרחמים: המאיר לארץ  
ולדרים עליה ברחמים. ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה  
בראשית. מה רבו מעשיך יהוה כלם בחכמה עשית מלאה הארץ  
קניניה: המלך המרומם לבדו מאז המשבח והמפאר והמתנשא  
מימות עולם: אלהי עולם ברחמיך הרבים רחם עלינו. ארון עגנו  
צור משגבנו. מגן ישענו. משגב בעדנו: אין ערוך לך (אין בערךך)  
ואין וולתך. אפס בלתך וימי הומה לך: אין ערוך לך (אין בערךך)  
יהוה אלהינו בעולם הזה. ואין וולתך מלכנו לחי העולם הבא. אפס  
בלתך גאלנו לימות המשיח. ואין הומה לך מושיענו לתחיית המתים:

הנה גורל ונעלה השנה הגדול הוצא בזה"ק דך קליב ע"א חיל טכחא ורמס דאיוון אסון רטכחו אל ארון  
\* רחמי להזכיר כהן ונה שכלאני טועמי ונהרבה הוויים בחוקים טהטיץ ונגן בשכח הכרסה זולר אור עד  
ובורא אס הכל כניס להריו אנון והוא טעום גדול. ועוד גדולה מו עוסיס בריס ויוסי. טנגון סחון עד אנו  
ויהי אחיב ונחמלין וידי ונך לו סלח כל וליס ונחמליס הכרסה מרש ורואי להרסיס על זס:

כוונות פשוטות

(יוצר אור כו) הנה השש חייבות (הכל) שכברכנו זו  
כולס עוונדים כיום עולמות עליונים. ונוראלי  
אס אומר האדם ששנה גדול הקדוש כפי ונשמה  
סמוכים הדברים אשר ילאו נסיו לא יבוג ריקס כיא  
יעשו פרי הקונס ונעולתם בעולמות העליונים הקי  
והטיקר לומר סמינות בחסון:

פירוש

[הפותח בכל זיס ולחוס טערי מרח] כלומר  
מוסח טערי מרח ויולא טעמם: [אין כערבך סי אלסינו  
בעוה"א] אור סי אלסינו לפי טעוה"א ככרס כודס  
החמיס ונמרה טרין: [ולכנו לחיי הטוסיס] היינו  
לעמיד לבא טנאור ויהי סי למלך על כל סחון ונח:  
[בולנו ליווה הנשיח] טהוא יחלנו ליווה טעמיס  
מעטור ולכיוס: [ואין וועה לך כו] כמיס ואל עי  
ולכך אור מושיע

טעונוי וטעו וסקוק זס נאנר כנגד סמיס הנמיס טחלי כסוף טענין וקוי סי וליטוי כח. ולכך אור מושיע  
(S. S.)



כח חלין אהון כחש חוש חסין כח חרין אהון אהרנין די כבוא. (סח) חלין בשם שיה חסין כח. הכישר  
סח אל שיעור חשיבותם ודבר שמוכין הוא חסרון מקסמן של חסיותם ועומת כרחו אשר סחם מרחמן ומה יכול  
החסר להסבוק בשכלו ערך גדול מעלת השנה סח ולחסר כסח לומר חסיותם כעומן גדול ולכין כסח היעיר  
עכש סח העולם וישם כלבו לסנין גדול השנה של כוראנו יחש ועומת חקונים גדולים בעולמות העלזים כחאורה  
השנה סח כמאור כחוסק ס ויקבל דף ריה עיב חיל אל חרון כח עיש:

אל ארון על פרהמעים ברוך ומברך בפי בלהשמה גדלו  
ישבו מלא עולם דעת ותבונה סובבים הודו: המתנאה על היות  
הקודש וההדר בכבוד עלהמרבה וכות ומישור לפני כסא: הסד  
דחמים מלא כבוד: טובים מאורות שברא אלהינו: יצרם ברעת  
בבניה ובהשכל כל בח וגבורה נתן בהם להיות מושלים בקרב תבל:  
מלאים זיו ומפיקים נוגה נאה זיון בכל העולם שמהים בצאתם  
יששים בבואם עושים באימה רצון קונם: פאר וכבוד נותנים לשמו.  
צלה ורנה לזכר מלכותו: קרא לשמש ויורה אור ראח והתקין צורת  
הלבנה: שבה נותנים לו כל צבא מרום. תפארת וגדלה שרפים  
חיות ואופני הקדש: (מן הראוי שלא להפסיק כאן הפסק גדול):

הנה הובא במוסקים שכל השמחים חלין בהחמה  
וכשנה זה אמרו חס שגג חס ולא אמר מחירין חסו  
לכן חסר מאור לומר חסו וכש"ע. כי גדול טובת  
התפחה זו של שוק הוא ממש כגדול טובת התפחה של  
כלליות החורה ששקולה שנה ככל החורה כלה ואח הכל  
נתן לנו חי אלהינו בעבור גדול אהבתו אותנו. לכן חסו  
גדול על כל חי שיהרשלי להחזיק טובה וחטה על כל  
הטובה הזאת. ובכל מקום אשר חסור קדושת שבת הן בחסלה הן בקדושת לחם שבת והרואה על זה בנחשתו. ואף  
חס קלים יד שכלנו והשגיג גדול מעלת וחסה זו על חסיותה כשאלו ערין חלוקים כעומק גבורה הגוף העבור. ויש  
לדיק באחוכו ויהי להיות אהנו זרע חסוים בני חסוים כים לו חסו כס כמות שהפלינו בני חקי כחוסק וגדול  
מעלת חסו זה. לכן בחי (הנחיל כח) יכין חסוה העבורת בעקושה ובחיה (שוק כח) יתקדש רחוי לקבל  
עיש חיי כליד חסו ויהי כמאור כסר כח יכין שבעי זו יתקדש שמו בעולמות העי חקי:

פירוש כוונות פשוטות

הוא יעשה גדולה ואין דומה לה: [גדלו ועובו מלא  
עולם. דעה ודבנה סובבים אהון] כי כפי אור  
שכלות חיל: יראה חין ריקות בעולם שלא יהי מלא  
עגורל עובו והקדו. ואם כי ישינו השע ואין חסו חסוים  
אח חסרו ככל חקוק. כי ילא כעיינו שעל זה אז זה  
פעה ורע חרין. הלא זחם העשה חסרון החסוה אשר  
צנו. אכל חסונו גדלה וידיעמו חקסו. והוא הוא הידוע  
והוא הוא היעם חסוכס אח הדבר. ואין אהנו ידוע ער  
מה. ח"א דעה ותבונה סובבים אהון: וכפון. עשיל:  
[לרס ברעם כניסם ובהשכל] כי הם יהיעים כוראם  
וחסוים למה כוראם ונשכילים כחנעסם ועושים רלון  
קוניסם: [קרא לשמש ויורה אור] ריל כשכרל השמש  
ברא בו עיקר חסו: [רלס והתקין לורס הלכנה]  
פיי כקראל לשמש ורלס שיקלו בני חסו לנעום אחריו  
לעבור אז חסוקן לורס הלכנה כיישיענוו נלנעום אחריו  
כי ירלו שסם שנים כרלסל כירלסלנו. ואחר לורס  
הלכנה ולא חסר אור הלכנה כי הלכנה הוא גוף חסור  
[וקרלי לכנה עיר קני נסור] חין לה אורס אלא מה  
עומתה. [קרא לשמש כח רלס] וכסרלס שיעורו ביל לנעום  
חסינוו נלנעום אחריו כי ירלו שסם שנים: ולא אהנו לכד חסוכסם אהון. אלא (שנה נוסכים כח): (וחסו:  
(8. 8.)

לא אל אשר שבת מקל המעשים ביום השביעי עלה וישב על-  
כסא כבודו. תפארת עמה ליום המנוחה ענג קרא ליום השבת. זה  
שיר שבה של יום השביעי שבו שבת אל מכל-מלאכתו: ויום  
השביעי משבת ואומר מזמור שיר ליום השבת. טוב להודות ליו.  
לפיכך ופארו וברכו לאל כל-יצוריו. שבה יקר וגדלה וכבוד ותנו  
לאל מלך יוצר כל המנוחיל מנוחה לעמו ישראל בקדשתו ביום  
שבת קדש שמך יי אלהינו ותקדש. ווקרך מלכנו ותפאר. בשמים  
ממעל. ועל הארץ ממתת. תתברך מושיענו על כל שבה מעשה  
ידיך ועל מאורי אור (שעשית) שיצרת המה ופארוך סלה:

תתברך לגצח צורנו מלכנו וגואלנו בורא קדושים ושתבח שמך  
לעד מלכנו יוצר משרתים ואשר משרתיו כלם עומדים ביום עולם  
ומשמיעים ביראה יחד בקול (ב) דברי אלהים חיים ומלך עולם: כלם  
אהובים כלם ברוכים כלם גבורים כלם קדושים וכלם עשים באימה  
וביראה רצון קנייהם וכלם פותחים את פיהם בקדשה ובטורה בשירה  
ובזמרה ומברכין ומשבחין ומפארו ומעריצין ומקדישין וממליכין:  
את-שם האל המלך הגדול הגבור והנורא קדוש הוא: וכלם  
מקבלים עליהם על מלכות שמים זה מזה. ונותנים באהבה רשות  
זה לזה. להקדיש ליוצרם בנחת-רוח בשפה ברורה ובנעימה קדשה  
כלם באחד עונים באימה ואמרים ביראה:

קדוש | קדוש קדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ כבודו:  
כשאווריס אופן אוריס לפניו והודות כמקום והאופנים:  
והאופנים וחסות | וחסות ישורו וקרבים ופארו ושרפים ירנו  
גדול מתנשאים וראלים וברכו פני כל-תהיה [אופן וקרוב  
לעמת שרפים לעמתם משבחים ואמרים:

פירוש כוונות פשוטות  
שנקבלם מאור השמש ולפיכך אורס נוסף וחסי כפי  
הספיקה אל השמש והרחקתה מוחה: [לא אל אשר שבת]  
נקאר להקדש כדוער לני חסן השנה חיה לאל אשר שבת  
וכי לן חן להפסיק כניסם כהשק גדול: [וישב על  
כסא כבוד] זהו דרך משל מה שהחון יכול לשמוע:  
[שפאר עשה] יוח. שאף בגרי שבת דומין לשל חיל:  
[פנה קרא] כדוער כסם סניך לכדי שנה כולנושים  
כך לדיק לכדו כחלל וכחשתה: [זה שנה שלום  
השביעי] מה שיה לעבור כחללם וכחלל שיה מדיע  
לעולם שבו שבת אל וכל מלכמה [ויסם השביעי]  
דרך כדולה] או שרד עשלו עיש שנה כאלו היא וברס  
לישראל: חיי [לפיכך] ששנה ילמדו כל ילריו לחם לו שנה כעד מוחם שסם:  
(8. 8.)



ברוך כבוד יהוה ממקומו:

לאל ברוך געִימות יתנו למלך אל חי וקיים ומורות יאמר  
ותשכחות ישמיעו כי הוא לבדו מרום וקדוש פועל גבורות עשה  
חדשות בעל מלקמות זורע צדקות מצמיח ישועות בורא רפואות  
נורא תהלות ארון הגבלאות המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה  
בראשית: באמור לעשה אורים גדולים כי לעולם תסדי: ויהתקין  
מאורות משמח עולמו אשר ברא. אור חדש על ציון תאיר ונזפה  
כלנו במהרה לאורו. ברוך אתה יהוה יוצר המאורות:

אהבה רבה (אהבת עולם) אהבתנו יהוה אלהינו המלה גדולה ויתרה  
חמלת עלינו אבינו מלכנו גבור שמך הגדול ובעבור אבותינו  
שקטחו בך ותלמדם חקי חינו לעשות רצונך בלבב שלם בן תחננו  
ותלמדנו: אבינו האב הרחמן המרחם רחם עלינו וחסן בלבנו ביה להבין  
ולתשביל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי  
תלמוד תורתך באהבה: והאר עינינו בתורתך (במצותיך) ודבק לבנו  
במצותיך (בתורתך) ויחד לבבנו לאהבה וליראה את שמך. למען לא  
גבוש ולא נבלם ולא נפשל לעולם ועד. כי בשם קדשך הגדול (הגבור)  
והנורא בטחנו נגילה ונשמחה בישועתך: ורחמך יהוה אלהינו וחסדך  
הרבים אל יעזבנו גצה סלה ועד. מחר והבא עלינו ברכה ושלום  
מהרה מארבע כנפות כל הארץ. ושבור עול הגוים מעל צוארנו  
ותולכנו מהרה קוממיות לארצנו: כי אל פועל ישועות אתה וכן  
בתרת מכל עם ולשון. וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול סלה באמת  
באהבה. להודות לך ולתתך (באהבה) ולאהבה את שמך. ברוך אתה  
יהוה הפותח בעמו ישראל באהבה:

יחי מלך נאמן:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד:

כלל ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואהבת את יהוה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך:  
והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך: ושננתם  
לבניך ודברתם גם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך:  
וקשרתם לאות על ידך והיו לטופת בין עיניך: וכתבתם על מזוזות  
ביתך ובשעריך:

(8. 8.)

ויהי אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם  
היום לאהבה את יהוה אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם:  
ונתתי מטרי ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך  
ויצחקך: ונתתי עשב בשדה לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם  
פני פתח לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם:  
ותרה. אפי יהוה בכם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה  
לא תמן את יבוליה ואכדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יהוה  
נתן לכם: ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם  
אתם לאות על ידכם והיו לטופת בין עיניכם: ולמדתם אתם את  
בניכם לדבר גם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך:  
וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך:

למען ירבו ימכם וימי בניכם על האדמה אשר (לכך לסעעים יס סעין  
סל סענע) נשבע יהוה לאבותיכם לתת להם כימי השמים על הארץ:

ויאמר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם  
ועשו להם ציצת על נפשי בגדיהם לדותם ונתנו על ציצת הכנה  
פתיל תכלת: והיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות  
יהוה ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר  
אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם  
קרשים לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ  
מצרים להיות לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם: יס ללך אלסיכם לאמת.

אמת ויציב ונכון וקיים וישר ונאמן ואהוב וחביב  
ונחמד ונעים ונורא ואדיר: ומתוקן ומקבל וטוב ויפה  
הדבר הזה עלינו לעולם ועד: אמת אלהי עולם מלכנו  
צור יעקב מוגן ישענו לדור ודור הוא קים ושמור קים  
וכסאו נכון ומלכותו ואמונתו לעד קימת: ודבריו חיים  
וקיימים (י) נאמנים ונחמדים לעד (יעק סליית וסיכס) ולעולמי  
עולמים. על אבותינו ועלינו. על בנינו ועל דורותינו ועל  
כל הדורות זרע ישראל עבדיך:

(8. 8.)



על הראשונים ועל האחרונים דבר טוב וקום לעולם ועד: אמת ואמונה (באמת ובאמונה) חוק ולא יעבור: אמת שאמה הוא יהוה אלהינו ואלהי אבותינו מלפנינו מלפני מלך אבותינו גואל אבותינו ויצרנו (צורנו) צור ישועתנו פודנו ומצילנו מעולם הוא שמך ואין לנו עוד אלהים וילתף סלה:

כשאוונקים נשנת לו צ"ע וזלת. לוונקים על הראשונים זס:

על הראשונים ועל האחרונים לעולם ועד חוק ולא יעבור: אמת שאמה הוא יהוה אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד: אמת הוא מלפני מלך אבותינו אמת. למען שמך מהר לגאלנו בגאלת את אבותינו: אמת מעולם שמך הגדול עלינו נקרא באהבה אין אלהים וילתף:

עזרת אבותינו אמתה הוא מעולם מנן ומושיע להם ולבניהם אתריהם בכל הור ורור: ברום עולם מושבך ומשפטיך וצדקתך עד אפסי ארץ: אמת אשרי איש שישמע למצותיך ותורתך ודברך ישים על לבו: אמת אמתה הוא ארון לעמך ומלך גבור לריב ריבם לאבות ובנים: אמת אמתה הוא ראשון ואמתה הוא אחרון ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע: אמת ממצרים גאלתנו ואלהינו ומבית (מבית) עבדים פדיתנו: כל בכוריהם הרגת ובכורך ישראל גאלתו סוף להם בקעת וזדים טבעת וידידים העברת (עברו גם) ניכפו מים צריהם אחד מהם לא נותר: על זאת שבהו אהובים ורוקמו לאל ונתנו ידידים ומירות שירות ותשבחות ברכות והודאות למלך אל חי וקום: רם וגשא גדול וגורא משפיל גאים עדי ארץ ומגבים שפלים עדי מרום מוציא אסירים ופודה עניים ועזה דלים (העונה) ועונה לעמו ישראל בעת שועם אליו: תהלות לאל עליון גואלם ברוך הוא ומבורך שמו: משה ובני ישראל לך ענו שירה בשמחה רבה ואמרו כלם: מי כמכה באלם יהוה מי כמכה גאדר בפקדש גורא תהלות עשה בלא:

שירה חדשה שבחו גאולים לשמך הגדול. על שפת הים יחד כלם הודו והמליכו ואמרו: יהוה וימלך לעלם ועד:

לרץ לסקעך גאולה נחמה ולא יסקי חמי כעניים חמן:

צור ישראל קומה בעזרת ישראל ופדה כנאמך יהודה וישראל. ונאמר גאלנו יהוה צבאות שמו קדוש וישראל: ברוך אמת יהוה גאל ישראל:

(S.S.)

חזק אמרו כי שמי ספסל ימין (אני מקבל עלי מוקפות הרום של יום השבת) ואם שכת לקבל מוקפות ספסל כעטתם ימין לקבל עמה שמי הנפש והרוח. הארזיזל:

נמוסף כי שם וי אקרא הבו גדל לאלהינו:

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יהוה אלהינו ואלהי אבותינו ואלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא. אל עליון גומל חסדים טובים וקנה הפל וזכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

צ"ע מוסיפין זכרנו מי כמך, וכתוב, ובספר חיים, ואם שכת ומתם הנצחה לנו מוזכר: זכרנו לחיים. מלך הפיץ בחיים. וכתבנו בספר החיים. למענך אלהים חיים: מלך עוזר ומושיע ומגן. ברוך אמת יהוה מגן אברהם: אמת גבור לעולם אדני מחנה מתים אמת רב להושיע: (כחז מוריד הפל). (כחז משיב הרוח ומוריד הגשם):

מכלכל חיים בהסוד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נוֹפלים יורפא חולים ומתיר אסורים ומקים אמונתו לישני עפר. מי כמך בעל גבורות ומי דומה לך. מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

שכת שוכה מי כמך אב הרחמים. זכר יציריו לחיים ברחמים:

ונאמן אמתה לתחיית מתים. ברוך אמת יהוה מחיה המתים: \*

אמתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום ויהללוך סלה בי אל מלך גדול וקדוש אמתה: ברוך אמת יהוה האל (שכת שוכה המלך) הקדוש:

כהגיע השין לקדושה ימין איש לענות קדושה עם הלבוז בהתלהבות גדול וכשיע עד מלה. וגדל ועלמה סוכה כהיום כעקבות הרכה וזוהר דף ע"ג ע"ג. וככת הארזיזל סיכון חריני מוכן ומזומן לקיים מ"ע של ונקדשתי בתוך בני ואני מכוון לקדש להי יתי בקדושה זו: עייז יסרה עליו קדושה מלמעלה ויכוין רגליו כאלה. ויחזיר הקדושה בקול רם הארזיזל. ויכוין כונו בקדושה יולא ויכוין כסיכות ואלה כל הארץ כבודו

חריני ממשך ע"ע קדושה לעבודת בוראי ית"ש:

זוסיק כי אמור דף ל"ג. וישל עיניו למעלה לחרום (ולא יסיו סתווחו אך סגורים) בעם חירות הקדושה כענוהו כבוד הקדושה ח"ל וכני חכמה וליפה נושאין עיניהם למעלה ונושאין גומס כלפי מעלה וסוף לנחמה וחסד היכלות ח"ל כרוכים חס לה עניים ויודי ורכבה חס חלמרו והגידו לבני עם שאני עושה בעטת שנתקישין וזומרים קי קי. ולגורו חוסם עיניו עיניהם לחרום לבים חסלפן ונושאין עלאם למעלה. כי חין לי הנחם צעולם כחוסם ענה עיניהם כחוסם צעני ועיני עיניהם עכ"ל:

\* קדושה לשיך נחמת התפלה:

נקדישך ונעריצך כנועם שיה סוד שרפי קדש המשלשים לך קדשה. כפתוב על יד גביאך. וקרא זה אל זה ואמר: ק"ח קדוש וקדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ כבודו: מ"ו או בקול רעש גדול אדיר וחזק משמיעים קול מתנשאים לעמת שרפים לעמתם משבחים ואומרים: ק"ח ברוך כבוד יהוה ממקומו: מ"ו ממקומך מלפני תופיע ותמלוד עלינו פי מחכים אנחנו לך. מתי תמלוד בציון בקרוב בצימנו לעולם ועד תשבון: תתגדל ותתקדש

(S.S.)



בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם עִירָךְ לְדוֹר וָדוֹר וּלְנֶצַח וְנֶצְחִים: וְעֵינֵינוּ תְּרַאֲנֶנְךָ  
 מִלְּבוֹתֶיךָ בְּדָבָר הַאֲמוּר בְּשִׁירֵי עֲנֶךָ עַל יְדֵי דָוִד מְשִׁים צְדָקָה:  
 קוּרָה יִמְלֹךְ יְהוָה לְעוֹלָם אֱלֹהֵיךָ צִיּוֹן לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּהָ:  
 מִן (לְדוֹר וָדוֹר נְגִיד גְּדֻלָּהּ וּלְנֶצַח נֶצְחִים קְדוּשָׁתָךְ נְקֻדֵישׁ וְשִׁבְחָךְ  
 אֱלֹהֵינוּ מִפִּינֵנו לֹא יִמוּשׁ לְעוֹלָם וְעַד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אֲתָה:  
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הָאֵל (עֲשֵׂים הַמְלֶכֶה) הַקְּדוֹשׁ:

נהורא השלם

(ישמח משה) כי בקונטרס הארז"ל מלאנו חז"ל סוד  
 ישמח משה כשהתחיל חלקו כשעלה משה להר לקבל את  
 התורה כיסודו לו חלק חלקים אור וכשעשר ישראל את  
 העבד נאבדו ממנו בעון ישראל ואז נשאר לו חלק אי לכך  
 מכל חלק חלקים ולכן הו' דויקרא ישראל ואזכר משה  
 לא חשף מלאכו ממנו רק בעון ישראל היה זה ולכן  
 הקב"ה משלים אותו אליו משל ישראל והם האורות  
 והכשרים עדין של ישראל שנחללו מהם בחורב עולם  
 משה להשלים מה שנחפר לו ואזכר כל ע"ש בליה חזר  
 משה לקבל אולם חלק חלקים שאבר ואז הוא מחזיר  
 הכשרים של ישראל להם חזר סוד (ישמח משה כשהתחיל  
 חלקו) שאינו רוצה להשאר כאולם הכשרים שלקח מישראל  
 כי כיון שחזר לו חלקו הוא שמה בחלקו ואינו משפוח  
 לחלקים של ישראל וחזר להם חלקים ואינו חוזר אחר  
 שאינו לא העשיתי והם חשאו כבר אני זכיתי בחלקים ואקח  
 שלהם. כי הלא (עבר כאן קראת לו) וכיאר מה חסרת  
 חלקו וחזר שהוא (כליל השארת) אשר (כראשו נחם  
 לו) כו':  
 ועוד כתבו הספרים כי משה שלם מפרעה יום אי'  
 סינורו בו ישראל מעבודתם והרה לו פריעה ובחר לו יום  
 המנוחה וכשכחו צמחוד הר סיני ואלעזר משי הקב"ה  
 זכור את יום הכהן לקדשו שמה משה כאולם חסרת שבת  
 לו אומר ימים למנוחה. כיון שזיו עורכים בעבודת סדך  
 איזה יום שהיה עולה ברלין פריעה להם היו נורמים  
 ושמחים עליו יהיה מה שסיפיה. ועשה נסוק להם המנוחה  
 ביום המנוחה ברלין הנורא ימי. והוא היה שמהם על  
 שמהם. והתגלגל זכות ע"י זכאי ליום זכאי. על כן שמה:

והסוף ע"י לעיל נדיני תפלת חול:

יִשְׂמַח מֹשֶׁה בְּמַתַּנְתְּ חֵלְקוֹ. כִּי עָבַד נַאֲמֹן קְרָאתָ  
 לוֹ. בְּלִיל הַפְּאֶרֶת בְּרֵאשׁוֹ נָתַתָּ. בְּעַמְדוֹ לִפְנֶיךָ עַל הַר  
 סִינַי. וּשְׁנֵי לַחֹת אֲבָנִים הוֹרִיד בְּיָדוֹ וּכְתוּב בָּהֶם  
 שְׁמִירַת שַׁבָּת וְכֵן פְּתוּב בְּתוֹרָתְךָ:  
 וְשִׁמְרוּ כְּגֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת

מירוש

ישמח משה במתנת חלקו. ומהו חסרת חלקו. כי עבד נאמן קראת לו שאל לא כן עבדי משה ככל כיש  
 גאלון הוא: י"ת ישמח משה כי ע"ס המדרש כשהיו אבותינו במצרים וראה משה כובדו הסעבור בקש מפרעה ע"ס  
 להם יום אי' כשנעט סינורו בו ונחמו לו. ובחר ביום השביעי וכאשר נלעזר על יום השבת שמה משה שבת בו חס  
 ישמח משה במתנת חלקו: ואומר במתנת חלקו. לפי שהשבת יסוק להם כלשון משה שאל ראו כי ה' נתן להם  
 את השבת במתנת חלקו: ומהו חסרת חלקו. כי ע"ס המדרש כשהיו אבותינו במצרים וראה משה כובדו הסעבור בקש מפרעה ע"ס  
 להם יום אי' כשנעט סינורו בו ונחמו לו. ובחר ביום השביעי וכאשר נלעזר על יום השבת שמה משה שבת בו חס  
 וכן כתוב בתורתך. מלכו הלוואת: (א. ב.)

לְדַרְתָּם בְּרִית עוֹלָם: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵיךְ הוּא  
 לְעוֹלָם: כִּי־שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יי אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ  
 וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפֹשׁ:  
 וְלֹא נָתַתּוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְגוֹי הָאֲרָצוֹת. וְלֹא הִנְחַלְתּוּ  
 מִלְּפָנֵינוּ לְעוֹבְדֵי פְסִילִים. וְגַם בְּמַנוּחַתּוֹ לֹא יִשְׁכְּנוּ  
 עַרְלִים. כִּי לְיִשְׂרָאֵל עִמָּךְ נָתַתּוּ בְּאַהֲבָה. לְיֹרֵעַ יַעֲקֹב  
 אֲשֶׁר בָּם בְּחֶרֶת:

יִשְׂמַחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שׁוֹמְרֵי שַׁבָּת וְקוֹרְאֵי עֲנֵי. עִם מְקַדְשֵׁי שְׁבִיעֵי  
 כָּלֵם יִשְׁבְּעוּ וַיִּתְעַנְּנוּ מִמְּצִיבָה וּבִשְׁבִיעֵי רְצִיַת בּוֹ וּקְדוּשַׁתוֹ הַמְּדַת  
 יָמִים אוֹתוֹ קְרָאתָ זָכַר לְמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית:  
 אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה (נא) בְּמַנוּחַתְנוּ קְדוּשָׁנוּ  
 בְּמִצְוֹתֶיךָ וְתֵן חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ שְׁבַעֲנוּ מִמְּצִיבָה וְשִׂמַּח  
 נַפְשֵׁנוּ בִישׁוּעַתְךָ וְשִׂחַר לִבֵּנוּ לְעַבְדְּךָ בְּאַמַּת וְהִנְחִילְנוּ  
 יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן שַׁבַּת קְדוּשָׁה: (וישמחו בך ישראל  
 אוהבי) וַיְנַחֲחוּ בּוֹ (כָּל) יִשְׂרָאֵל מִקְדְּשֵׁי שְׁמָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה  
 יי מְקַדְּשׁ הַשַּׁבָּת:

רְצֵה יי אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלַתְּם שְׁעָה. וְהַשֵּׁב אֶת הַעֲבוּדָה  
 לְדָבִיר בֵּיתְךָ: וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל. וְתַפְלַתְּם מְהֵרָה בְּאַהֲבָה תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן  
 וְתֵהִי לְרִצּוֹן תָּמִיד עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:

שבתה ולאס מדט וכשנתה מול המועד אומרים יעלה ויבא:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. יַעֲלֶה וַיָּבֵא וַיַּגִּיעַ וַיִּרְאֶה וַיִּרְצֶה וַיִּשְׁמַע וַיִּשְׁקַד וַיִּזְכֹּר  
 זְכוּרֵנוּ וַיִּשְׁקַדֵּנוּ וַיִּזְכֹּרֵנוּ אֲבוֹתֵינוּ. וַיִּזְכֹּרֵנוּ מְשִׁים בְּדָוִד עֲבָדְךָ. וַיִּזְכֹּרֵנוּ יְרוּשָׁלַם  
 עִיר קְדוּשָׁה. וַיִּזְכֹּרֵנוּ כָּל־עַמְּךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל לִפְנֶיךָ. לְפַלְטָה לְמוֹכָה לְחֵן וּלְחַסֵּד  
 וּלְרַחֲמִים. לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם (לראש חדש ראש החדש) (לסכות חג חספכות)  
 (למסח חג המצות) הַזֶּה: וְכִרְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְמוֹכָה. וַיִּשְׁקַדֵּנוּ בּוֹ לְבִרְכָה.  
 וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים מְזֻבִּים: וּבְדָבָר יִשְׁעָה וּרְחָמִים חַיִּים וְחַנּוּן. וּרְחַם עָלֵינוּ.  
 וְהוֹשִׁיעֵנוּ. כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ. כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אַתָּה:

כוננת ששמיח

מירוש

חמדת ימים אותו קראת. שנאמר ויכל אליהם ביום (כי לישראל פנח נחמו) אני נתן לך ימי הרעע על  
 השביעי ומסרם ציושלמי וחמדת ה: וינחחו בו כליל: שנתם לנו ממנה טובה של קדושת שבת: (לירע  
 יעקב כו') אני נתן לך ימי הרעע על שנתם חלקי וגורלי  
 בתוך עם קדוש ישראל אי יעקב אשר נחר בס: (חמדת ימים אותו קראת) שנאמר ויכל אליהם ביום השביעי  
 ומסרם ציושלמי וחמדת ה: (א. ב.)



ותחנינה עינינו בשוקך לציון ברחמים  
ברוך אתה יהוה המחזיר שבינתו לציון:

מזדים אנחנו לך שאמה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם  
ועד. צורנו צור חינו מגן ישענו. אתה הוא לדור ודור נודה לך  
ונספר תהלתך. על חיינו המסורים בידך. ועל גשמותינו הפקודות  
לך. ועל נסיד שבכל יום עמנו. ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל יום  
ערב ובקר וצהרים. הטוב כי לא יכלו רחמיך. ותמרחם כי לא יתמו  
חסדיך. מעולם חיינו לך:

בתוכה אורחים כאן על הנסים לעיל כהמלך חזן:

ועל כלם ותברך ותתרום ותגשוא שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:  
בשם ובתוב לחיים טובים כל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה. ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת  
לעולם כי טוב האל ישועתנו ועזרתנו סלה האל הטוב. ברוך אתה  
יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

לשון אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשלשת בתורה הבתיבה  
על ידי משה עבדך האמונה מפי אהרן ובניו פהנים עם קדושיך באמרי: וברך  
יי וישמרה: ואר יי פניו אליך ויהנה: ושא יי פניו אליך וישם לך שלום:

שום שלום טובה וברכה חיים הן וחסד ורחמים עלינו ועל כל  
ישראל עמך. ברכנו אבינו כלנו באחד יחד באור פניך. כי באור  
פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד. ויצדקה וברכה  
ורחמים וחסים ושלום וכל טוב. וטוב יהוה בעיניך לברכנו ולברך את  
כל עמך ישראל בכל יום ובכל שעה בשלומך ברוך עוז ושלום:

בשם בפר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה ונורות טובות ישועות ונקמות גבר ונקם  
לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום:

ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אלהי נצור לשוני מרע וישפתי מדברי מרמה ולמקללי נפשי תהום  
ונפשי בעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך ואחרי מצותיך תרדוף  
נפשי וכל הקמים והחושבים עלי לרעה מהרה הבר עצתם ויגלגל  
מחשבתם:

עשה למען שמך. עשה למען ימיך. עשה למען קדושתך. עשה  
למען תורתך. למען וקצוץ ידיך הושיעה ימיך וענגי:  
יהי לרצון אמרי פי ותגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי: עשה שלום  
במרומו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

(S. S.)

יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן  
חלקנו בתורתך: ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: וערבה ליהוה מנחת יהודה  
וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

הס"ף מוזכר הפסלם בקדושת נקדישך ואח"כ אונק קדיש תתקבל. ס"ד של יום:

אתה הראת לדעת פי יהוה הוא האלהים אין עוד מלבדו:

ס"ק אין במוך באלהים אדני ואין במעשיך: מלכותך מלכות כל  
עולמים וממשיך בך כל דור ודור: יהוה מלך יהוה מלך יהוה מלך:  
לעולם ועד: יהוה עז לעמו יתן יהוה יברך את עמו בשלום:

אב ברחמים המיכה ברצונך את ציון תבנה חומות ירושלים:  
כי בך לבד בטהנו מלך אל רם ונשא ארון עולמים:

סדר הוצאת סת לשבת ויו"ט

כסוליאין סתים ותיכיל להוליכו לחיבה ותיכיל בתורה כסוליאין פניו לחיבה להוליכו וילכו דרך לטון דהוא  
לד ימינו וכסוליאין ותיכיל להיכל כולל לד ימינו ללך דרום ויוליכו דרך סם:

ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה יי ונפצו אביבך ונגסו משנאיך  
מפניך: כי מציון תצא תורה ודבר יי מירושלים:

ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בכהן שרתו:

ואח"כ אונקיים בריך שמיא וכו' תנולל לעיל לד 174

בשם הנלים ובימינו נולדים אונקיים תיכף אמר יהוה בנסוע קודם בריך שמיא. הי ח.

ב"ס יהוה ו יהוה אל רחים ותגין ארך אפים ורב חסד ואמת:

נצר חסד לאלפים נשא עון ופשע וחסאה ונקמה:

לראש השנה ויום כפור:

רבון העולם מלא משאלותינו לטובה והפק רצוננו ותן לנו שאלתנו ומחל על-  
כל עונותינו ועל כל עונות אנשי בתינו מחילה בהסד מחילה ברחמים וטהרנו  
מחטאינו ומעונותינו ומפשעינו וברנו בזרון טוב לפניך. ופקדנו בפקדנת ישועה  
ורחמים וברנו לחיים טובים וארכים ולשלום לפרנסה וכלכלה ותן לנו לחם  
לאכול וקנר ללבוש ועשר וקבוד וארך ימים להגות בתורתך ולקיים מצוותיך  
ושלל ובינה להבין ולהשגיל עמקי סודותיך ושלח רפואה לכל מקאובינו ותברך  
את כל מעשה ידינו ותגזור עלינו גזרות טובות ישועות ונקמות ותבטל מעלינו  
כל גזרות קשות ומטה לב המלכות יוצעיה ושריה עלינו לטובה. אמן וכן  
יהי רצון: יהי לרצון אמרי פי ותגיון לבי לפניך יהוה צורי וגואלי: ואני תפילי וכו'.

לפסה, שבועות סבות ושמיני עצרת:

רבנו של עולם מלא משאלות לבי לטובה והפק רצוני ותן שאלתי לי עבדך  
(פלוני בן פלוני) אמתך ונפני (ואת אשתי ובני ובנותי) לעשות רצונך בלבב  
שלם. ומלמני מצד הרע. ותן חלקנו בתורתך. ונפני כדי שתשרה שכינתך  
עלינו. והופע עלינו רוח הקמה ובינה ויתקיים פניו מקרא שכתוב ונקה עליו  
רוח יהוה רוח הקמה ובינה רוח עצה ויבנה רוח דעת ויראת יהוה: וכן וכו'.

(S. S.)











אחריו לוי (כ"י ק"ה): (ב) אם נכנס הכהן לביהמ"כ אחר שהחיל ישראל זכרה התורה אינו פוסק ויקרא ישראל ועולה לנגיף ולא היא החלה עד שיאמר ב"י אכל זכרו לא הוי החלה וקורין לכהן וחוזר לומר זכרו (א"ר ופ"י כ"י ק"ה) ויעמוד ישראל בתיבה עד שישיש הכהן ולוי ואז יקראו וכן הדין בלא היו יודעין אם יש כהן בביהמ"כ וקראו ללוי או לישראל וכן הדין בלוי ב"כ אם כבר החיל הכהן לקרות צמקום לוי ואח"כ זה הלוי כמ"ל רק אם עדיין לא החיל הכהן הזכרה וליך לקרות הלוי א"ל הכהן שינתיין שיקראוהו עוד הפעם כמ"ל לישראל הוא"ל וכבר קרא ראשון וליכא זכרה (אחרונים ס"ס): (ג) משלישי וליך אין לקרות כהן או לוי רק לאחרון או לנפטייר צמקת כיון שכבר קראו ז"י גברי. כהן אחד לאחרון וכהן אחד לנפטייר ומהר ובתענית אפי' לנפטייר אין לקרות כהן או לוי כיון שהנפטייר הוא מנגיף הקרואים בתענית (ס"ס) והא דרשאים לקרות שני כהנים זה אחר זה א' אחרון וא' נפטייר הטעם לפי שהקדים נפטייק וצמקת תורה שמוציאין ג' ס"ת יכולין להיות כהן א' חתן תורה וא' חתן זכריות וא' נפטייר כיון שכל א' קורא ב"י אחר. אבל זכ"ר טעם שחל בצמקת שיש ג"כ ג"ס אז צ"ל הראשון שקורין צו פ' השבוע אין לקרות לכהן לבסוף אף אם הוסיפו וקראו צו יותר מ"ז לפי שעדיין אין נשליטין הקריאה בצמקת הזה והמשלים הוא צ"ל השני שקורין צו פ' ר"ח רק צ"ל השני שצו משלים האחרון וצ"ל שאחריו שקורין בשל הזכרה לנפטייר רשאים לקרות לכהן להיות אחרון וגם כהן לנפטייר. וכן צמקת שקלים או פרשת החודש שחל זכ"ר שיש ג"כ ג' ספרים (שערי אפרים): (ד) ואם קראו לכהן או ללוי צמקת הנגיף יעלה אחר צמקתו והוא ינתיין בתיבה ועולה לנפטייר או לאחרון לאחר ונגיף הקרואים (א"ר): (ה) אם קרא החזן לכהן או ללוי ואין שם לא יקרא לאחר בשם ומסו פגמו של ראשון אלא שאחר יעלה ונעלמו אצל צו יכולין לקרות אצל אצ"ו אסור אצל אם קראו לישראל ואין שם יכול לקרות לאחר בשמו דבישראל ליכא פגמא וכן צמקת ולי אס קראוהו לעלות לאחר או לנפטייר ואיכס סם נותר לקרות לאחר בשמו (ס"ס): [אם ה' כהן ולוי צמקת"ו ועו וקראו לישראל צמקתו וכבר קרא עולה צמקתו לנגיף ה' קרואים (ש"א ו"ג)] (ו) ש"ן או הסגן אם הוא כהן נותר לקרות לכהן אחד:

הנהגות הקראו לעלות לס"ת ודיני ברכת התורה.

(א) מ"י שקראוהו לעלות לק"ת אם יש סם

המנהג לזכר פעם שנית (כן העיד הפ"י דדימו הפוסקים ללקח חורונם ופ"ל מידו שלר"ך לזכר על השניה פעם אחת כעצמו (כ"י ר"י) ולפ"י אם קראו זכ"ר לפי ר"ח והראו לו לנאקום שפצרו שפי ר"ח הוא צמקום סזו ולינו צמקום זה וגללו לנאקום שהוא סם ג"כ לר"ך לזכר (דדמי ללקח כוס שפצרו שהוא יין ומונח מים אף שהיה יין לפניו לר"ך לזכר) (ועיין כ"י ר"ט וזכ"ר סם דדימו לתורומם ה"ל ה"כ לא היה דעתו רק על מה שפתחו לפניו כוונת הט"ז דלא כפ"י) אונס אם אין לר"ך לגלול הס"ת רק שהראוהו לנעלה והוא לנעם אפי' צמקתו ה' א"ל לזכר דמסחמא דעתו על כל מה שפתחו לפניו (ט"ז וא"ר ס"ס) (ומה שנהגין קלת ההגון לחלק בין עמוד זה לעמוד אחר לא נסתבר דאם זכ"ר צמקתו זה ואפשר שיקרא לפניו גם צמקתו השני דעתו אכ"ל א"כ מה לי עמוד זה לעמוד ה' (כ"י ק"ט) ע"ש צמ"ז ופר"ט): (ח) אסור להפסיק בין זכרה לקריאה ואפי' צמקתו אסור לכתחילה רק יותר לקרות כל מה דאפשר (כ"י ר"י) צמקתו ס"ק ד"י ואפילו מנגיף הקריאה אסור לכתחילה (עיין כ"י ק"ט) ואפילו צמקתו ובלש"ק (עיין ו"א כ"י ק"ט): (ט) ואם סם צמקתו שלל מנגיף הקריאה אפי' פחות נכדי דיבור לר"ך לחזור ולזכר (כ"י ר"י בא"ר): (י) וה"ל סם קורס שהחיל לקרות אצל אם כבר החיל לקרות בין שקרא ג' פסוקים בין שלא קרא ג' א"ל לזכר פעם שנית ואפי' גלל הס"ת והסיק דעתו (כ"י ק"ט): (יא) כל נאקום שלר"ך לחזור ולזכר ל"ל צמקתו על שהולך ש"ש לצמקתו ואם נזכר קורס שאמר אפי' ואזכר צמקתו אחר לר"ך לזכר שאז לר"ך לומר זכ"ר פעם שנית יסיים ויאמר לנדי חוקק שיהא נראה כקורא הפסוק (עיין כ"י ר"י): (יב) כ"ו שלר"ך לזכר פעם שנית א"ל לזכר רק זכרה אשר צמקתו אצל זכרו א"ל לומר עוד הפעם (עיין א"ר סיגון ק"ט): (יג) אם זכ"ר צמקתו צמקתו ותיכף קראוהו לעלות לס"ת יאמר פסוק אחד כמו יזכר וכה"ג ואח"כ יזכר שנית (כ"י ק"ט): (יד) גם העולה לר"ך לקרות עם הש"ן וכוון שיקרא בנחת ולא שיגיע לאזניו אונס גם אם נשמיע לאזניו ליכא לנתיש אצל לא יקרא בקול רם דחרי קל"א לא נשמעני (כ"י קמ"א): (טו) לר"ך לכתחילה לקרות צמקתו וע"י לעיל רש"י ק"ת סעיף ד' ע"ש:

דיני וסדר הקריאה וכמה יקרא.

- (א) אין קורין צמקתו ונעמה וכוון שנתבאר לעיל אצל דיני קריאת צמקתו (כ"י קמ"ג):
- (ב) החמילו לקרות צמקתו ובלאו מקלמן אם החמיל הזכרה דהיינו צמ"י יגמור כולם







והיה שלא יפסיק באונע פסוק (ובזהך שנתבאר לעיל בפרק הקריאה ונסעף ז' עד סעיף י"ח) שאין מפסיקין בהם כגון לסיים בדבר רע וכה"ג (ע"ס קמ"ג וצ"ל): (ב) נוהגין שלא להוילא ס"ת אחרת לנפטייר וחותן הנוהגין כן יש לנהוג כך שאם נוגל הטעות טרם שאמרו קדיש וכבר קראו כל הסדרה יהיה אותו האחרון נפטייר ולא יקרא עוד הפעם וכן אם נוגל הטעות באונע קריאת השבועי יגזור כל הסדרה עם זה והוא יהיה נפטייר בצניאים ויאמרו קדיש לאחר זכרה הפערה אך אם לא נוגל הטעות עד אחר אומית הקדיש יקרא הנפטייר ג"פ בלא זכרה ויפטייר בצניאים ולא יאמרו קדיש עוד הפעם לאחר ההפסדה אבל אין לבטוח על קריאת האחרון ולא יקרא כלל ג"פ דכיון דכבר אמרו קדיש איכא לניחש שגוה הנכנסין לכל יאמרו דהנפטייר צניא אינו קורא בתורה (ס"י קמ"ג) וס"י רפ"ז עיין הע"ב צמ"ז וצ"ל): (ג) אם נוגל הטעות בנפטייר של חובת היום כמו בנפטייר וכדומה אם נוגל הטעות קודם שתחיל לברך מוילאין אחרת ואם לאחר שתחיל נוגל הטעות דמי כמו שנתבאר לעיל ובסעיף א' (רמ"א י"ד ס"י רע"ט): (ד) יום שמוילאין צ"ס ונמלא טעות בראשון אין לוקחין השני שמוילא לקרות בה רק מוילאין עיר אחרת ובהשני קורא לנפטייר כמו שאם לא נוגל הטעות (א"ר ס"י ק"ג ג"ס הר"א): וה"ה ביום שמוילאין ג' ונמלא טעות בראשונה (פ"ט ס"י קמ"ג): (ה) ואם נוגל בס"ת טעות גמור כפי שנתבאר לעיל אם אין ס"ת אחרת זולת זו גומדין ז"ן קדושים ונזכרין לפניה ולאחריה רק הנפטייר יהיה השבועי והקדיש יאמרו אחר ההפסדה (נ"א ס"י רפ"ז) ואין מוסיפין על ז' אונס אם לא הוילאו לא יוילאו אפי' לחובת היום אך אם חונס א' פסול בהס"ת מותר לקרות בשאר חונסין בהס"ת שבשרין (ס"י קמ"ג):

דין על איזה טעות מוציאין אחרת ועל איזה אין מוציאין.

(א) הא דמוילאין אחרת על טעות היינו אם נוגל טעות גמור שיתבאר לקמן אבל חסירות ויתרות אין מוילאין ודוקא תיבה שנוגל פסח אחד בתוך חקר או נוגל וקריאתן שיה בין שהיא נוגל בין חקר כמו אבותך. אבתך. או עובת. טבת. דנוגל פסחים נוגל ופעמים חקר ויקרא בשום וגם הענין שיה וכן אם נוגל אלה חקר ו' ג"כ אין להוילא אחרת דנוגל לפעמים חקר צ"פ האזינו וצדקאל עיין בנפסדה ואם נוגל רבצה בנקום רבחו אפי' שיטל לקרות רח"ה בחולם כמו אלה"ם בחול"ם ו"ע לדין להוילא אחרת דהוי טעות גמור (תשו')

והס"ע לזכרון וצ"ל: (ז) כל תיבה שיש צו קרי וכתבו אם נכתב הקרי לדין להוילא אחרת (ס"ס): (ח) כדלעיל. פדלור. אליגור. עניינד. וכהנה שמוקבל צדינו שתיבה אחת היא אם נוגל בשתי שיטות לדין להוילא אחרת (ש"ס א"ר): (ט) פרשה שלכונה להיות פתוחה וכתבה פתוחה או להיפך או כתב פתוחה או פתוחה בנקום דל"ט או שחברה לדין להוילא אחרת ואפילו היה פתוחה או פתוחה בנקום שר"ך רק שלא היה כשיעור ט' אותיות קטנות לדין להוילא אחרת (י"ד ס"י רע"ה): (י) סיים באונע השיטה והניח חלק כשיעור ט' אותיות קטנות והתחיל שתיטה שחתימה לכ"ע בנקום פתוחה או נוגל תמונה זו בנקום שר"ך להיות פתוחה לדין להוילא אחרת הניח הפ' ראשון בנקום השיטה והתחיל צ"פ השני באונע השיטה שחתימה והניח כשיעור ט' אותיות לכ"ע הוי ואם נוגל פתוחה הוי שינוי ולדין להוילא אחרת וכן אם סיים פ' ראשונה באונע שיטה ולא הניח עד סוף השורה כשיעור ט' אותיות והתחיל בשורה שחתימה באונע ולא הניח גם כן חלק ט"א ובהלטרפות יחד יש חלק כשיעור ט"א ג"כ הוי חתימה לכ"ע ואם נוגל בנקום פתוחה פסול ולדין להוילא אחרת (עיין י"ד ס"י רע"ה) וט"ז ס"ק ל"ז צ"ל וצ"ל בראש הלכות נזורה ובטור (ס"ס): (יא) סיים פרשה ראשונה בנקום השיטה או לא סיים והתחיל פרש' שני באונע השיטה שחתימה והניח כשיעור ט' אותיות וכן אם הניח שיטה אחת חלק ולא הניח בשנייה שלפני שיעור ט"א (עיי' ח"ל ס"י) והתחיל צ"פ שני בשנייה שלישית שחתימה אלו הורות מחלוקות הראש' והרענ"ם אם הוי פתוחה או פתוחה לכן אם נוגל לורות אלו בנקום פתוחה או בנקום פתוחה א"ל אפילו תיקון (הסכמת אחרונים צ"ד ס"י רע"ה) אך אם נוגל אלו הורות האחרונות פעם בנקום פתוחה ופעם בנקום פתוחה פסולה ולדין להוילא אחרת: (יב) אם נוגל חקר הנקודות שיש צ"ס לפעמים כמו איה טרה אשתך דוירא וכיוצא בהם שראוי להיות שם נקודות ע"פ הנפסדה אם נחקרו הנקודות א"ל להוילא אחרת (ט"ז י"ד ס"י רע"ד): (יג) תיבה שיתנה אפי' רובה חוץ לשיטה ואפי' ג' אותיות כשר צדיענד (ועיי' צ"ג צ"ג ס"י רע"ג) וכן אם נחקר אות אחת בנקום תחילה ותלואו לנעלה שאם יורידו האות תלוי בין חתימה יחא נראה כתיבה אחת ו"ע כשר רע"פ יכר ששתי תיבות הם אחת (ט"ז י"ד ס"י רע"ד): (יד) אבל בהשם והשמות שלא אות אחת חוץ לשיטה אפי' רוב אות אחת לדין להוילא אחרת (ועיי' צ"ה י"ד ס"י רע"ו) ללא כו"א ס"י ל"ז) והס"ע שם עליו אבל הנטפל

לפעמים ויראו לטון יראה ופחד צדד י"ד כמו ויראו כל הגוים (נחמ"י ו') וכהנה רבות אפי' שיש לפרש בלשון ראה ו"ע כיון דמילי לפעמים נולדו פחד צדד י"ד חסירות ויתרות ויקרי נשאי"כ שיחא' הי"ד א"ל תרא' לטון פחד לא מילי בתוך ושמור זה: (ד) וכל אלו אף שאין מוילאין אחרת ו"ע לכתחלה אין להוילא ולדין תיקון: (ה) נוגל תיבה כפולה לדין להוילא אחרת וכ"ס אות פסול (א"ר דלא כפ"מ): (ו) אותיות גדולות וקטנות שנוקטו בנפסדה או נוקטו הפורות או פי"ן כפופות וכה"ג פנוטרו בנפסדה לא שינוי ויקרי להוילא אחרת דלא עדיף

לשם נאחריו שיאל חוץ לשיטה אין להוילא אחרת וכן הדין אם נחלה אות מן השם או מן הנטפל (עיי' ט"ז ס"י רע"ו צ"ד ס"ק ז' וצ"ל) ס"י ל"ז עיי' פ"ט (ס"ס): (טו) נוגל שתי תיבות שלא הרחיק כראוי עד שתינוק דלא חכים ולא עיפס קורא כתיבה אחת [ואם סוף תיבה ה' הוא צ"ל מלוותיות ונלפ"ך שמוזד יכר שהם צ' תיבות יש להקל שלא להוילא ס"ת אחרת (צ"ג יונה וס"א): אם נחקר איזה אות בנקום תיבה או בתחלת תיבה ותלה אותו הסופר לנעלה בין השורות אפי' שאם נעיל אות הזה בתוך השורה לא ישאר ריות כלל בין שתי התיבות ו"ע כשר שהרי עכ"פ אנו רואים עכשיו ששם שתי תיבות (ע"ז) או להיפך שהרחיק באונע תיבה עד שגלה לתינוק כ"ל כשתי תיבות מוילאין אחרת (י"ד ס"י רע"ד ע"ש צ"ד): (טז) אותיות שעטנ"ז ג"ל שנחקרו החגין שלהם אינו פסול (עיי' ס"י ל"ו צ"ח וצ"ד ס"ס): (יז) לעיני כל ישראל לדין שייסיים באונע השיטה בנקום הדף ואם שינה פסול (א"ר ס"י קמ"ג): (יח) אם לא נוגל צ"ה שניו בראש העמודים אין לפסול הספר בזה (ס"י רע"ג צ"ד): (יט) נקרב הפסדה שגין יריעה ליריעה אפי' נקרב רוב ועדיין נחוצרת צמנש או בשש תפירות של קיינא כשר אבל בפתוחה מזה יש להוילא אחרת (ס"י רע"ח צ"ד ע"ש בנח"ך) מיהו ונה שנוגל נקרב אחד צמונש מן החונסים צ"ס"ת זו אין לפסול שאר החונסים לקרות בהם כמו שנתבאר לעיל (עיין ס"י קמ"א): (ב) ס"ת שנקרעה לנעלה או לנעטה צלליון וכנס הקרב עד שני שיטין יכול לקרות זו אפילו קודם שנתפר (ט"ז י"ד ס"י ר"פ) וכ"ס שיש לפסוק כוחיה לפי ונה שכ' הרענ"א ג"ז נדבק אות ללות לאחר שכתב דכשר הואיל וכל הראוי לבינה כו' (עיי' צ"ג צ"ח ס"י ל"ז) ה"נ הואיל וראוי לתפרו כתפור דמי (וצ"ח עיי' קו' נח"ך) ואם נקרב בתוך ג' שיטות לא יתפור לכן לא יקרא צו דיין מדש לישן אין אנו צקיאין (אונס ששתי ל"ט ס"י נכשרי גם בזמן הזה עיי"ש) בין שנקרב בין תיבה לתיבה בין שנקרב בין אות ללות (עיי' ט"ז וס"ך ס"ק ג') אך אם תפרו אס נקרב חוץ ג' והוילאו כבר יכול לקרות (ט"ז שם וצ"ע): (כא) אבל אם נקרב בין דף לדף או בין שיטה לשיטה צרוחצ אס לא נקרב רובו אין מוילאין אחרת (ס"ס): (כב) ואם נקרב באונע האות פסול אפי' דיבוק לא עשה וכן אס נכתב ונלחו על הקלף ונלחו על העטלית פסול (ש"ך וצ"ח שם דלא כט"ז) ואפי' אס נכתב כל האות על הקלף רק שהקפת גויל אינו רק מהעטלית לדין להוילא אחרת (ס"ס) ועיקר הקפת גויל יתבאר לקמן א"ה): (כג) אותיות ותיבות שנתחקו קצת אס



דמותו יוכר שתינוק דלא חכים ולא טיפש יכול לקרותו ח"ל להוילא אחרת ואפי' לכתחילה מותר אבל אם הסייר הדיו השמור ונשאר מראה אדומים הוי סיני מראה ופסול (א"ר ס"י ל"ב סע"י כ"ו) ודדיו לדין שיהא שמור (ט"ס דיו"ד ס"י רע"ג): (בר) אם נוגלף נואף הלומ"ד ננשך תוך חלל ד' או ר' של טיטה ראשונה ונשתנה לורת האות שגראה כפי ואפילו נוגלף בתוך חלל ה' או ח' ונראה ששתנה לורת האות שתינוק דלא חכים ולא טיפש אם יכסה לו טיטה התחבונה שלא יראה נראה רק ראש הלומ"ד ולא גוף הלומ"ד ולא יכיר האות ונה הוא הוי סיני לורת האות ופסול ולדין להוילא אחרת ולדין לככות לו האותיות שלפני אות זה (עיי' מ"א ס"ק י"ט וס"ק ע"י וצ"ע ס"י קכ"ה וצוהרי"ט חלק יו"ד ס"י ל"ג ועיי' צ"י שהצ"ח צטס הרמב"ן והר"ן והרי"ב"ש): (בר) נוגלף נגיעה אחרת. אם לאחר הכתיבה נעשה הנגיעה כשר בכל ענין שנגע בין בתחלת האות בין בסוף האות אם לא ששתנה לורת האות לנגעי ונ"כ"ס אם ששתנה לורת אחרת כגון ו"ה' שדבק בסופה לט"ן כפופה דיבוק עב שגראה כורת טי"ה או כורת עיי"ן כזה ו' עד שתינוק דלא חכים ולא טיפש יקרא אותו לטי"ה או לעיי"ן ואם נראה שנתחלת הכתיבה נעשה הנגיעה וכדבק בראש האות או בצלעוניה ולא ששתנה לורת האות כגון רגל ר' ל' פשוטה הוילא ולא נגוע לורת האות בתחילתה בכטורת דקודם א"ל להוילא אחרת כיון שאין הפסול בנגוף האות ולא ששתנה לורת האות לא ניקרי חק תוכוח (עיי' צ"י ס"י ל"ב צ"ח"ה) ואם בסוף האות נדבק כגון ל' צאופן שגס קודם הדיבוק נגוע לורת האות ואח"כ נעשה דיבוק דק ולא ששתנה לורת האות כג"ל יש לסמוך על הפוסקים הנוכחין וי"ל להוילא אחרת (עיי' מ"א ס"ק י"ט וס"ק ע"י) ונה שכתבנו על הוילא אחרת כג"ל דביעשה בתחלת אות נגעי ונהני גרידה ועל הרשב"א דסובר דכל הראוי לצילה כ"ו הדבר תמוה ונאור דהא הוי כחרי קולות דתקני אחרת דהא נבואר צ"י צ"י ל"ב דלפך דהו הפוסקים הירוש' דנחלק בין נגיעה נתחלת אחרת דפסול וצ"י נגיעה לסוף אחר דכשר כג"ל מהלכתא ונשום דצ"ס דידן סתמא קתני שגריד לרתיות ונוקף גויל ואם אימא דכל שנהני גרידה אפי' לא גררו עדיין כשר דכל הראוי לצילה כ"ו כהרשב"א ונהניו ה"ל ח"כ האידן יפרכשו הא דאמרו צ"ס דילן כל אחרת שאינו נוקף גויל פסול הלא כיון דקברי היכא דנהני גרידה כגורו דני ואם תדק לומר דנהני צ"ס דאם יגבר האות לא ישאר כשיעור דהו לא שייך

ונגד אחד נבואר ונשאר קיים צחותו נד גופו דלא נעיינו צה פסול עכ"ל כלומר דאף שהנקב סמוך לאות צלי היקף גויל נגעי עליו הקלף שצחותו נד גופו ששאר קיים נעל נקב וז"ל בנחמו דלא כנו שהצ"ן הפ"י ותמה עיי"ש ולפ"י למי' הראשון לאו דוקא נגיעה דה"ס נקב צ"ן אחרת לאות אם לא נשאר גויל ולענין לקרות צו לכתחילה נמחירי הנוצר כתי' צ' ה"ל וזהו יניאש קו' ה"ר ט"ס ס"ק י"ד וכ"כ ה"ר אונ"ס לענין להוילא אחרת סמוכין להקל כ"י התיוריים ה"ל נעשם ס"ס רמב"ל צכע"ף כ"ה וזהו מנאור כל מה שכתבנו: (בר) נוגלף נקב בתוך הדיו של האות ח"י דיו נקייפה מכל לדדים אם כודע הדבר שנתחלת כתיבתה ה"י הנקב אם הנקב קטן צכדי שיהא הדיו עובר עליו וסתמו ולא יראה ניכר (ואף שגראה הנקב נגד השמש כשר) ואם אין הדיו יגול לסתום הנקב פסול דהאות נראה חלוקה לשתיים (ט"ס סע"ף י"ג): (בב) אם נוגלף נקב או הפסק בלה הנקב צחותי' פשוטות כגון ו' ז' וכדומה צאופן שאין איסור נשום היקף גויל כגון שנעשה לאחר הכתיבה נדיך שיהא לורת האות עד הנקב או הפסק כי מה שלאחר הפסק אינו נעלפך (ט"ס ס"י"ג) ויהיו אם נכסה לתינוק שאינו לא טיפש ולא חכים מה שלאחר הנקב ואינו נראה לו מה שקודם הפסק ותנוק קראו לאות ונה שהו"ו ו' או ז' סגי צכדי (ט"ז ט"ס דלא כח"י דדבריו תמוהין) ונדיך לככות לו ג"כ אותיות שלפני אות הזה (מ"א ט"ס): (ד) נוגלף צ"י סגול הא' או פני הא' אינן נוגעים כלל פסול עד שיתקן ולהסיק שפני הא' או רגלה נגע לנגעי דקו האנלעי פסול שאין להם ליגע אלא בדקו' שלהם (ואף אם אירע זה בחול לא נהני גרידה כי נדיך לגרר כל מה שכתב צ"י"ל ולחזור ולכתוב) (ט"ס) ואף שאם נראה לתינוק כשנפסק רגלי הא' יקראו לא' לא נהני דכיון דנראה לו דהאות נפסק לשתיים לא נהני קריאת התנוק דנשום הפיורר לא יעשה צחות אחר (ט"ז דלא כח"י) ולא נהני קריאת התינוק דאם הפסק הוא אחרת אחרת זה יש לורת אחרת כגון אם פסק צחות ו' אם דומה לו' או ל"י או כ' כפופה לז' וכה"ג שיש להסתפק אם תמונה דומה לאות אחרת סכיון דתינוק קורא לאות זה שגריד גילוי מילתא דתמונה האות שפיר הוא ואינו דומה לאות האחרת כל ספק אם יש לה לורת אחרת אם לא לא נהני קריאת התינוק כגון א' שנפסק רגלה או ש"י שנפסק קו אנלעי דאין ראה ונקריאת התינוק לא' או לש"י דאפילו טפס מהטפסין לא יעשה דכי צכדיל שנפסק רגל הא' או קו הש"י יעשה (כן נבואר צכדי"ש ס"י ק"כ וצכדי הא"ר צה אינן נמחירין) ולא נהני קריאת

דין בעת שמוציאין ג' ס"ת ואין לו אלא ב'. צכל זמן שמוציאין שלשה ס"ת ואין לו אלא שנים לא יגוללו הס"ת ולקרות לשלשי לקרות צתוכה רק יקחו הס"ת הראשונה ויקראו מה שקורין צכפר שלישי: דיני קדיש וסדר הפטרה. (א) כל עוקס שקורין צתורה אומרים קדיש לאחר קס"ת לצד ונענמה צצבת ונעמה צבענית סמוכין על הקדים שאומרי' לפני ש"ע (ס"י רפ"ו וס"י רל"צ): (ב) צנמן שמוציאין שני



פ"ה או ג' אין אומרים הקדיש רק לאחר כל הקריאה ואם יש מפעיר אומרים קודם המפעיר ונשעת הקדיש יהא הקי"ת אחרונה על השולחן וגם הראשונה וכשיש ג' פ"ה אין מניחין אלא לא יפטר עד שיגמור הגולל לגולל הספר תורה צונטפחותיה (סיון קנ"ז): (ד) התחילו לקרות בתורה בעשרה וילאו מקלחן שנחבא לעיל שגומרי הקריאה עם כל המניין שלריכין לקרות ואין קורין רק ז' גברי והשניני אומר ההפטרע בלא זכרות והקדיש יאמר אחר ההפטרע אבל אם התחילו ההפטרע יגמור כולה עם זכרותיה האחרונות (מי"א כסיון קנ"ג): עיין בא"ח ופי"ע (ס): (ה) אחר לקרע בשעת שהמפטרע קורא צנצא עד שישלים (ס"ס קנ"ו): (ו) בשעת שהפטרע ימחזיקין מפטירין בהפטרע של פרשה שניה (ס"י רפ"ד) לנד באחרי וקדושים כשהן מחזיקים שאז מפטירין הלא כבני כושיים שהוא הפטרע אחרי (ס"י תכ"ח): (ז) הפטרע ויברך יעקב שייך לפ' ויאל לא כנו שנדפס צפ' וישלח (מי"א ס): (ח) ר"ח שחל להיות בשבת מפטירין השניים כסא' [ואם טעה וקרא הפטרע של פ' השנוע אם עדיין לא אומר הזכרות שלאחר ההפטרע יאמר ג"כ השניים כסא' ויברך אח"כ ואם נזכר אחר שברך הזכרות יאמר השניים כסא' בלא זכרה. וכן הדין גם צ"ח אלו] ואפי' ר"ח אלו שחל בשבת ודוחין עניה קוערה ושבת שאחרי קורין רני עקרה וגם עני' סוערה: ור"ח אז שחל להיות בשבת צנקוס שאין ונחה להפטרע שנוע יעל להפטרע השניים כסא' וצנקוס שיש ונחה להפטרע שנוע אין לעמות צידס (ס"י תכ"ח) ואם חל ר"ח צד' פרשיות מפטירין שלל פרשיו' (ס"ט): (ט) ר"ח שחל צא' בשבת מפטירין בשבת שלפני ר"ח מחר חודש [ואם טעה וקרא של פ' השנוע כו' דינו כנו בשבת ר"ח כמ"ל] (ואם חל ר"ח ציוס שבת וציוס א' מפטירין השניים כסא') ואין דוחין הפטרע עניה קוערה ונשום מחר חודש (ס"ט): (י) מני"ן בתנור ואלך עד ט' באז מפטירין ג' דפורענותא שהם דברי שנוע חזון וס' דש"ח ואם טעה והפטרע בשבת הראשון צפ' דינוא תמורת דברי ירמיה מפטיר בשבת שחל דברי ירמיה וגם שנוע מפני שהם סנווכות זה לזה (סיון תכ"ח צנ"ח ס"ט): (יא) ונשם ואלך מפטירין ז' דנחנתא שהם נחמו. ותאמר ליון. עניה סוערה. אכני. רני עקרה. קונוי אורי. שוש אשיש. ואם טעה ולא קרא הפטרע ותאמר ליון. בשבת הקצוע לה צפ' עקב יש לה תשלומין לקרותה צפ' שופטים עם הפטרע אכני דהיינו שיתחיל מתחלה עד לצנוף פ' אכני וכן אם לא הפטרע אכני בפרשת שופטים יש לה תשלומים לשבת הנחה לקרותה עם רני עקרה

דהיינו שיתחיל מן אכני ויקרא עד סוף רני עקרה והפטרע קונוי אורי שהוא לפ' תצא יש לה תשלומין בהפטרע שוש אשיש דשייכה לפ' לצדים (ס"ח א"ר): (יב) אין לענות אמן בצרכה ראשונה שקודם הפטרע כשנסיינין הנאמרים באמת רק לצנוף כשנסיינין ודק שחל זכרה אחת הוא (עיין לצו"ס סיון רפ"ד וא"ר ס"ט) [עיקר הדין שזה שעלה המפטרע הוא בלד יאמר ההפטרע והלצור יאמרו אחריו בלאש. ונהי שנהגו שהלצור אומרים בקו"ר עם המפטרע אין זה רק נחמה סתרון ידיעה וכסון לצעל הנוגה. וגם יש שבושין שהות באמירה הפטרע שאף אחר סקיים המפטרע ההפטרע והתחיל הזכרות אין רולים להפסיק אמריית ההפטרע ולא יפה הם עושים שאם אומרי' בקול רם אינם שונעים קול דברים בהתחלה זכרות המפטרע ולפעמים גורמים שגם אחרים הסגובי' להם אין שונעים ואף אם ונמניקים קולם קלת בתחלת הזכרות מני"ן הן בעלום אינם שונעים לכן יש לנהוג כי ויד שיטנוע שהמפטרע סיים ההפטרע ונתחיל הזכרות אפי' שחל עדיין לא סיים יהי' נחון בשתיקה עד שיקיים המפטרע הזכרות ואחר כך יסיים הוא אמריית ההפטרע וגם המפטרע יהי' זהיר שלא להתחיל אמריית הזכרות עד שיפסקו קול המנין רנד לגמרי (נש"ח): כחז הפ"ו צנ"ס א"ר טו' יומר לקרות ההפטרע ונתכ"ך ונקרות ההפטרע הנדפס לזדה צמונ"ט]: (ג) בשבת חוה"מ פסח אין מוזכרין בצרכה ההפטרע של פסח לא צמנע ולא צמתינה רק ונקיים מקדש השנצ לנד אצל חוה"מ סוכות שחל בשבת ונסיינין בהפטרע מקדש השנצ וישראל והזנונים וה"ה צמנע מוזכרין של נועד כנו צ"י"ט של סוכות שחל בשבת (ס"י ת"ל וס"ט תרס"ג):

דינו וסדר הגבהה וגלילה.

(א) כבר נחבאר דבעמודים נותר לחתח ערום צלי ונפתח אצל לא צנ"ח עלמה אפילו כשנטל ידיו: (ב) הנגזים ס"ח נראה פני כתיבת הכתב ספר תורה לעם העומדי' ליינו ולשנאלו ומחזירו לפניו ולאחריו שנוע על כל האנשים לראות הכתב ויש מדקקים לראות האותיות עד שיטול לקרותם ולכרוע ולומר וזאת התורה כו' (סיון קל"ד): (ג) הנגזים ס"ח לדין לגולל ס"ח על ג' דפיין והנגזים כני' (מי"א ס"ט): (ד) ציוס שיש שני ס"ח אין לפתוח הסני' ולא יסירו הנפה עד שיגללו הראשון (סיון קנ"ז): (ה) אין לעשות נפש לסי' ומעילים מנדבים ישנים שנעשית בהם ללוקד דבר הדיוט אם לא שיטה נורתן נכמות שהיה (ס"ט): (ו) אצל מוך

שנעה אף שאסור לעלות לתורה נותר להיות בעל הגבהה וגלילה (מי"ז ציו"ד סיון טפ"ב):

דיני החייבין לקריאה.

(א) אבי הבן בשבת שקודם העילה הוא חיוב. אבי היכל בשבת כשאשמו זריחה והולכת לצה"כ"י מחויב לקרותו אבל אם היא חולה ואינה יכולה לילך אינו חיוב עד שתלך ואם היא יוס מ' לזכר ופי' לנקבה הוא חיוב אף שאינה הולכת דהוא זמן הצלח קרבן ואם נחה אשמו טוב אינו חיוב והנפלת בעלה חיוב אפי' הפילה לזרה שאין אנו בקיין צה: יארלייט הוא חיוב. המתן בשבת שקודם החתונה אפי' אם החתונה אינה צנקוס הוא חיוב בשבת שקודם הכניעה על החתונה צנקוס שנוצריין אותו אצל צנקוס שאין מוזכרין אותו אינו חיוב. ואם היה המתן סדר שתיים החתונה בשנוע זו ואחר כך נדחה החתונה והיה בשנוע אחרת אם רולה שזמרו אותו שנית הוא חיוב אחר כך פ"ב לקרותו ואם

צנגיע הש"ך על הצניעה נניח ס"ח"ת על השולחן ופוחח ואומר:

מן ויעזור ויגן ויזשיע לכל החוסים בו ונאמר אמן: הפל הבו גדל לאלדינו ותנו כבוד לתורה בהן קרב. יעמוד (פלוגי בר פלוני הבהן) ברוך שנתן תורה לעמו ישראל בקדשות: תורת יי תמימה משיבת נפש עדות יי נאמנה מקימת פתי: פקודי יי ישרים משמתי לב מצות יי ברה מאירת עינים: יי עז לעמו ותן יי יברך את עמו בשלום: האל תמים ברכו אמרת יי צרופה מן הוא לכל החוסים בו:

קסל ואתם הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום:

סדר ברכות התורה

חיכך כשקורין אותו יעמוד ונקומו בזהרם יעמוד באזיות מיל ובזריות ונעם הליכות יאמר: משכני אהרין נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה. בך: לשם יתור קב"ה ושבינתיה על ידי ההוא טמיר ונעלם ביטם בל ישראל:

העולה למורה יאמר בשמי ידיו צריעות המורה ע"י נפש של ס"ח. וקודם הזכרה פוחח הספר ורואה הספקו שלרין להסחיל בו וינשק הספר תורה ויאמר בלשם עין חיים היא למחויקים בה וסופך פניו לנד שחל ומכרך בקול:

ברכו אתי המבך:

קסל ברוך יי המבך לעולם ועד: וסוזר הנצרך

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו: ברוך אתה יי נותן התורה:

כשאחיל הקורא לקרות במורה יסיר ידו השמאלית ומס"ח וישאר יד ימינו לזרה אותם בסי"ט כל זמן הקריאה. וגם הוא יקרא בלשם עם הקורא מלה במלה. ואחר הקריאה גולל ומכרך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר נתן לנו תורת אמת וחי עולם נטע בתוכינו: ברוך אתה יי נותן התורה:



זהר לענות אמן ובהללו אחרי המברכים על קה"ת ועולה לו כאלו בידך הכרחה בעליו וישלים חשבון  
במלא דברום ונה שחקר י"ב וכלל הספלה בברכת הסודם וברכות המפטרין כשיענה אמן ככוונה: הענה שחן  
עונה אמן קודם שיחמיל לקרוא כרי שיענו הקהל וישמעו כשיחמיל לקרוא. ש"ס:  
חס בר מלוה (בן י"ב שנה ויום אחד) עולה לתורה (אחר שבידך ברכת אחרונה) יאמר אביו:

ברוך שפטרני מעונשיו שלמה:

כוונה הכרחה שפטרני י"ב שובך על זה שהבן הוא פטור מעשה שלא יעשה בעון האב. וכשהבן נעשה על  
יד אביו האב נעשה ע"ז כח"ש ח"ל כל מי שהבניו נעשה על ידו אין מכניסין אותו במחילתו של הקדוש וכן  
האב נוכח שנועה נפטר מעונשו של זה. וי"ש הכוונה שער עשה היה מחויב לחנכו בנאום ולאס מהרשל בחטובו  
הוא נעשה ע"ז וכן אחרו בארעו ויגילו הנערים אחר ר"ע ליד ארס לטפל בבנו עד י"ב שנה מאלף וליד ל"ד  
שאמר ברוך שפטרני כו'. ולפי שאז נודע לרבים שהוא גרוב שקודם לזה לא היו מעלין אותו לקרוא בחוזה לכן  
נהגו שיברך מעכשיו ברכת זו וכיון האב על ב' הפירושים שהזכרנו (ש"ח):

ברכת הגומל

לרענה לריבים לסודות. יודי הים כשעלו ונמנו לגמרי. והולכי מדברות כשיגיעו לישוב. ומי שהיה חנוס  
בנים האקורים על עקבי כספות וילא מהלכה לגמרי. ומי שהיה חולה בכהה של חלל שיש בזה כנסה. או בחולה  
שמוטל בנעט וימר ע"י ימים והחזיר לבניו לגמרי וקיימך וכל המיים ויוך סלה. מחלה יקורים י"ס ומדבר.  
ועכשיו נהגו לברך כל מי שנעשה לו כס כגון שנפל עליו כוסל או כילול מזריקה שור ונגיחותיו. או שעמד אר"י ביער  
לערסו. או בלא עזי נכדים וטודרי לילה וכילול מהס. יעמוד אחר שקראו אותו למורה ובידך ברכת שנים. ובידך

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הגומל לחיבים טובות  
שגמלני כל טוב:

והקהל עונים מי שגמלה כל טוב הוא יגמלה כל טוב סלה:

ונכון שלא לאמר ג' ימים וביעבר עד ה' ימים ונכך. ש"ע:  
ואחר הקריאה יאמר קדים ויענו אותו בכוונה שלמה כי עניי הקדים אחר הקריאה והלמוד הוא ועולה  
כיומר שנתקדם השם הגדול בקריאה הסודת ובכוספה יקרב קן פרושיו וימחר לנאול ויהיה השם שלם בנורה  
ביעניו אין לעשות משה ל"ס מדברים ימים שנעשו בהם דבר אחר לדור הדיוע דוחק כמות שהן אבל אם  
שינה לורמן ועשה מהן כלי אחר ש"י. אם בלר אי של המעיל הוא שפחן וכלד אחר הוא משי אין לידך להמך  
המשי לר' ק"ה: הגולל ק"ה יעמידנו כנגד התפ"ל אין המפטרין נחמיל עד שיבגורו לגלול ק"ה: וכן ו'ה'  
שאוניים יהי רלון אינו לריך להמתין על הגולל: ביום שיש ש"י ק"ה לא ילקחו ראשונה עד שכבר הניחו השנים.  
ומניחין קודם הקדים כרי שיאמרו הקדים על שמיסן ושאר דיני גליה עיין בש"ע א"ח:

כשנענייה הס"ח לריך להראות הכתב של ק"ה לעס ויאמר זה:  
וואת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל. על פי יי ביד  
משה: עין חיים היא למחזיקים בה. ותומכה מאשר: דרכיה דרכי  
נעים וכל נתיבותיה שלום: ארך ימים בימינה בשמאלה עשר וקבור:  
יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

לריך הגולל לומר כשעה שגולל המפה לך ה' הגדולה והנכורה עד לכל לראש:  
יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיתגוללו רחמך על מדותיך ותתנהג עם בניך  
במדת טובך ותכנס להם לפנים משורת הדין:

סדר ברכות ההפטרות

דה"ה. אין לסחמיל ברכת הפטרה עד שיהי דינים (ה) כשקורים שתי פרשיות מפטירין בלחצות  
המוטש פחות לפניו בנקוס טעם לבר בלחרי נוח וקדושים דומפטרין בלחרי יתום  
ההפטרה: כבר ל"ל בדיני קדים וסדר ההפטרה (ה) ככני כותיים: (ב) ר"ה שחל בשבת ופטרין  
שלין לענות אמן אחר הנאמרים בלחצות רק לנכוף (השמים כפ"ה) ובכרכת המפטרין אין תכירין ר"ה ואף  
כשנסיינין האמת ולדק כי הכל ברכת אחת היא ר"ה אלול שחל בשבת מפטירין ג"כ (השמים כפ"ה) ולא  
גם כתבאר שם הילך יתנהגו הקהל כשעת הפטרה (פניה קוערה) ולא מפטירם כבי חלל (רבי עקרה וכן  
ע"ש כה"ה אות י"ג): ענין קוערה. אבל ר"ה אב שחל בשבת מפטירין (שענו.  
וכן הונתב): וי"ה מפטירין (השמים כפ"ה) וכן עיקר

בנקוס שליך מנהג ידוע: (ג) ר"ה שחל ב' פרשיות מפטירין בשל פרשה: (ד) ר"ה שחל ב' בשבת מפטירין  
בשבת שלפניו (ויאמר לו יהונתן מחר חודש). ואם ר"ה אלול חל ב' בשבת מפטירין בשבת שלפניו (ענין  
קוערה): (ה) אם ר"ה שני ימים שבת ויום ראשון מפטירין (השמים כפ"ה): (ו) מה שכמו כחומטים (ויברח  
יעקב) לפי וישלח ע"ס הוא ותיכי לפרשה וילא. בלח"ט בשל לבוש. ולפי וישלח מפטירין חוץ עובדים (ק"ש):  
(ז) בשבת שני ר"ה לפי מפטירין לעולם (שוכה): (ח) כשר"ה בנ"ב שיש שבת בין י"ב לנכותם וקורין בו  
הלוינו מפטיר בו (ויברר דוד):

קודם קריאת ההפטרה יבך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנביאים טובים  
ורצה בדבריהם הנאמרים באמת: ברוך אתה יי הבוחר בתורה  
ובמשה עבדו ובישראל עמו ובנביאי האמת וצדק:

מפטירין בנביא ונענין הפטרה:

כשיסיים המפטרין ההפטרה לא ילקח מלפניו הקטר שאמר ההפטרה ונחובו עד אחר שיגמור הכרחה  
שלאחרים שיהיה נראה שמתוך על ההפטרה שאמר מהוך סקרה. ועוד שיהיה נשאר פחות ועכ"פ אין ללקח  
הקטר משם לגמרי: אין לענות אמן אחר שכל דבריו אמת ולדק אלא לנכוף האל הנאמן וכי שהוא קיום ברכת  
זו שפוחתה בברוך וקיימת בברוך וה' ברכות שאחרים. רחם. שנוחה. על הסודת. הוסיפין בברוך ואין פוסחין  
בברוך כיון ברכת הסמוכה לחברתה. ומזכיר שלא לעשות הפסק כפיוס אמת ולדק רק לומר כהכיסא אחס נאמן  
חמה כ"ה (ש"ח):

ברכות אחר ההפטרה:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם צור כל העולמים צדיק בכל-  
הדורות האל הנאמן האומר ועושה המדבר ומקום. שכל דבריו  
אמת וצדק: נאמן אתה הוא יי אלהינו ונאמנים דברך ודבר אמת  
מדברך אחר לא ישוב. יקם כי אל מלך נאמן ורחמן אתה: ברוך  
אתה יי האל הנאמן בכל דבריו:

רחם על ציון כי היא בית חיינו ולעלוכת נפש תושבע במהרה  
בימינו. ברוך אתה יי משמח ציון בבניה:  
שמחנו יי אלהינו באלהינו הנביא עבדך ובמלכות בית דוד  
משיחה במהרה יבא ויגל לבנו על כסאו לא ישוב זר ולא ינתלו עוד  
אחרים את כבודו. כי בשם קדשה נשבעת לו שלא יקבה גרו  
לעולם ועד: ברוך אתה יי מגן דוד:

בח"ל וצ"ח לנחמה מקיימין כלן:

בכל שבתות השנה גם בשבת חול המועד פסח אומרים:  
על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום השבת הזה  
שנתת לנו יי אלהינו לקדשה ולמנוחה לכבוד ולתפארת. עליה כל  
יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך. יתברך שמך כפי כל  
הי תמיד לעולם ועד: ברוך אתה יי מקדש השבת:

בשלוש רגלים גם בשבת חול המועד סוכות אומרים זה:  
על התורה ועל העבודה ועל הנביאים ועל יום (השבת הזה ועל יום)

|               |                   |                |   |
|---------------|-------------------|----------------|---|
| לפסק חג המצות | לשבעות חג השבועות | לסוכות חג הפסח | לשנייני עגרת ולשמחת תורה חג השמיני חג העצרת |
|---------------|-------------------|----------------|---|



הנה שנתת לנו יי אלהינו (לקדשה ולמנוחה) לששון ולשמחה לכבוד ולתפארת. על הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך ותברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד. ברוך אתה יי מקדש (השבת q) ישראל והזמנים:

בראש השנה אוננים or:

על התורה ועל העבודה ועל הגבאים (לשם ועל יום השבת הזה) ועל יום הוקדו הנה שנתת לנו יי אלהינו (לקדשה ולמנוחה) לכבוד ולתפארת: על הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך ותברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד ודברך אמת וקיים לעד. ברוך אתה יי מלך על כל הארץ מקדש (השבת q) ישראל ויום הוקדו:

ביום כפור בשחרית אוננים or:

על התורה ועל העבודה ועל הגבאים (לשם ועל יום השבת הזה) ועל יום הכפורים הנה שנתת לנו יי אלהינו (לקדשה ולמנוחה) למחילה ולסליחה ולכפרה ולמחלבו את כל עונותינו לכבוד ולתפארת: על הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך ותברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד ודברך אמת וקיים לעד. ברוך אתה יי (מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל ומעביר אשמותינו ככל שנה ושנה) מלך על כל הארץ מקדש (השבת q) ישראל ויום הכפורים:

כח משהיל טמן חסמין ביום יום מלך מוחל וסולח לעונותינו כי ויה טיבה טל וחיילה חלל ס"ה וכ"ב כונסגים וכלכו. לבוס וט"ז וכחסיט בטס ד"מ וחטוכיס. חסן כספ"ד וכסרסה קסלוט כוסבין לכיסים מלך מוחל וסכסיס סג' ר"יע לאוור דווקא:

חסר טסייס סונפטיר ככסה חסונוס אוננים יקום פורקן:

יקום פורקן מן שמיא הנא וחסדא ורחמי וחי אריכי ומזוני ריחי וסיעתא דשמיא ובריות גופא ונהורא מעליא. זרעא תיא וקומא. זרעא די לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אוריתא. למרגו ורבנו חבורתא קדישתא. די בארעא דישראל ודי בבבל. לרישי כלי ולרישי גלותא ולרישי מתיבתא ולדיני די בבא. לכל תלמידיהון ולכל תלמידי תלמידיהון ולכל מן דעסקין באוריתא: מלכא דעלמא יברך יתהון ופיש חיהון ויסגי יומיהון ויהו ארכה לשניהון. ויתפרקון וישתובו מן פלעקא ומן פלמרעין בישון. מרו די בשמיא יהא בסעדיהון פלזמו ועדו ונאמר אמון:

יקום פורקן מקון כככ סהיס לטוס ארוויו: כטוחסכל כלא מכן חזי לא יאמר יקום פורקן סגי אלא ויי שניך סטוח כרכוח סקסל:

יקום פורקן מן שמיא הנא וחסדא ורחמי וחי אריכי ומזוני ריחי וסיעתא דשמיא ובריות גופא ונהורא מעליא. זרעא תיא וקומא. זרעא די לא יפסוק ודי לא יבטול מפתגמי אוריתא. לכל קהלא קדישא הדין רברביא עם זעריא טפלא ונשיא: מלכא דעלמא יברך יתכון ופיש חיהון ויסגא יומיהון ויהו ארכה לשניהון ויתפרקון וישתובו מן פלעקא ומן פלמרעין בישון מרו די בשמיא יהא בסעדיהון פלזמו ועדו ונאמר אמון:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב. הוא יברך את כל הקהל הקדוש הזה עם כל קהלות הקודש. הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם וכל אשר להם. ומי שמנחדים בתי כנסיות לתפלה. ומי שבאים בתוכם להתפלל. ומי שנותנים נד למאור. ויין לקדוש ולהבדלה ופת לאורחים. וצדקה לעניים. וכל מי שעוסקים בצרכי צבור באמונה. הקדוש ברוך הוא. ישלם שכרם. ויסיר מהם כל מחלה. וירפא לכל גופם. וישלח לבלעונם. וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם עם כל ישראל אחיהם ונאמר אמון:

(ליולדת) מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב הוא יברך את האשה היולדת (פכ"ב) ואת הילד הנולד לה במזל טוב (ואת הילדה הנולדה לה במזל טוב ויקרא שמה בישראל) (פכ"ט) בעבור שבעלה ואביה נדר לצדקה בשכר זה יגדלו (יגדלה) (לתורה) לחופה ולמעשים טובים אמון:

(למילה) מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא ירפא את החולה (פכ"ט) בעבור (שפכ"ט) נדר מתנה בעבורו בשכר זה הקב"ה ימלא רחמים עליו להחלימו ורפאותו ולהחיותו ותשלח לו מהרה רפואה שלמה מן השמים לרמי"ה איבריו ושם"ה גדיו בתוך שאר חולי ישראל רפואת הנפש ורפואת הגוף (שבת היא מלועוק ורפואה קרובה לבא) השתא בעגלא ובזמן קריב ונאמר אמון: כטונכסין סני חניטי וסני יאמר or:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא יברך את כל מי שיקבל עליו להתענות התענית שני וחמישי ושני בשכר זה הקב"ה ישמרהו ויצילהו מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם ויקבל תפלותיהם ויאזן שועתיהם עם כל ישראל אחיהם ונאמר אמון.

כטונכסין ריה כטסן סחזון אונר ויי טעסה כסיס וכי אונריס סקסל יסי רלון וגס כטסל רגליס וכחש ססנה ווי"כ כססחזון אונר ונפני סטלינו יאמרו ג"כ סקסל יסי רלון סכ"ל:

והי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שכל טפה וטפה קרי שיצא ממני לבלתי ומכל ישראל בכלל ובפרט שלא במקום מצוה. בין באונס ובין ברצון והנשמות העשוקות בקליפות הנפוצים בארבע כנפות הארץ והנשמות דאולין ערטלאין הנפוצים בין הגוים וע"י זה חרב עורנו ושמש בית מקדשנו וגלה יקרנו ונוטל כבוד מבית היימ תפלוטם הקליפות כל הניצוצות הקדושות שבלעום ותחזור ותקבצם בקדושה שנית וקרב פוורנו מכין הגוים ונפוצותינו כנס מירכתי ארץ ויקים בנו פקרא שכתוב ושב ה' אלהיך את שבותך ורחמך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך ה' אלהיך שמה. אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלהיך ומשם יקחך ויקים בנו באהבתו ובהמלתו הוא נאלם וינשלים וינשאם כל ימי עולם ככה השם הקדוש הזה (בייש) ובשם הקדוש הזה (חב"י) היוצא מפסוק











**אין כאלהינו. אין באדונינו. אין במלפנו. אין כמושיענו:**  
**מי כאלהינו. מי באדונינו. מי במלפנו. מי כמושיענו:**  
**נודה לאלהינו. נודה לאדונינו. נודה למלפנו: נודה**  
**למושיענו: ברוך אלהינו. ברוך אדונינו. ברוך מלפנו.**  
**ברוך מושיענו: אתה הוא אלהינו. אתה היא אדונינו.**  
**אתה הוא מלפנו. אתה הוא מושיענו. אתה הוא**  
**שהקטירו אבותינו לפניך את קמרת הסמים:**

פסוק הקמרת הצרי והצפרן והחלבנה והלבונה. משקל שבעים שבעים  
 מנה. מור וקציעה שבלת נרד וקרפם משקל ששה עשר. ששה עשר מנה.  
 הקשט שנים עשר. וקלופה שלשה. וקמזון תשעה. ברית פרשינה תשעה  
 קבין. יין קפרסין סאין תלתא וקבין תלתא. ואם אין לו יין קפרסין מביא  
 חמר חרין עתיק. מלח סדומית רבע הקב. מעלה עשן כל שהיא. רבי נתן  
 הפבלי אומר אף כפת חרין כל שהיא. ואם נתן בה דבש פסלה. ואם חסר  
 אחת מקל סמניה חוב מיתה: רבן שמעון בן גמליאל אומר הצרי אינו אלא  
 שרף הנזפה מעצי הקטף: ברית פרשינה למה היא באה כדי ליפות בה את  
 הצפרן כדי שתהא נאה. יין קפרסין למה היא בא כדי לשרות בו את  
 הצפרן כדי שתהא עזה. והלא מי רגלים ישין לה. אלא שאין מקניסין מי  
 רגלים בעזרה מפני הכבוד:

**השיר שהלויים היו אומרים בבית המקדש: ביום**  
**הראשון היו אומרים ליי הארץ ומלואה תבל ויושבי**  
**בה: בשני היו אומרים גדול יי ומהלל מאד בעיר**  
**אלהינו חר-קדשו: בשלישי היו אומרים אלהים נצב**  
**בעדתאל בקרב אלהים ישפט: ברביעי היו אומרים**  
**אל נקמות יי אל נקמות חופיע: בחמישי היו אומרים**  
**הרנינו לאלהים עזנו הריעו לאלהי יעקב: בששי היו**  
**אומרים יי מלך גאות לבש לבש יי עז התאזר אף**  
**הבז תבל בל-תמוט: בשבת היו אומרים מזמור שיר**  
**ליום השבת. מזמור שיר לעתיד לבא ליום שפלו שבת**  
**ומנוחה לחיי העולמים:**

(S. S.)

תנא רבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח אני לו שהוא בן עולם הבא  
 שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות:  
 אמר רבי אלעזר אמר רבי הנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם שנאמר וכל  
 בנדך למודי יהוה ורב שלום בנדך. אל תקרי בנדך אלא בונדך. שלום רב לאוהבי חורתך  
 ואין למו מכשול. יהי שלום בחילך שלום בארמנותיך. למען אחי ורעי אדברה נא שלום  
 בך: למען בית יהוה אלהינו אבקשה טוב לך. יהוה עז לעמו יתן יהוה יברך את עמו  
 בשלום: קדיש דרנן. עלינו היי.

שיר הכבוד

כתב הקטלים וי שילם להכיר שמים וסוארים ואינו נזכין בהם שום בחינה עכירה גדולה היא כידו חס סיס דעמ  
 כזה גדלים שבעלו נגזר שיר היחוד כשביל עמם זה נאחר מהו ריכוי חולאים וסכמים וריתת בהם קרונ  
 כפלאות חסי כוה כירוס לא יוכלון להספיק פירוש. ועוב שלא לאמר כלל. ונכיס מי שאינו נזכין. וכן מהריל  
 משראית העיה מחד נבדו דהם כעובס גדול היו. וכנקוס טהגו לומר שיר היחוד יש להר לאמר כנחם ונעסון ולא  
 בנורלה. והעונין אחר החון לא יחמילו עד שיסיים החון. וסחון לא יחמיל עד שיסיימו העונין ולא כנו שטוסים  
 קלם שחומרים כנחירום וכמורלה. שבורא לא די שאינן ונקבלים סכר רק שיבין ונקבלים עונש על ס כי עמס סכי  
 קפי שיר היחוד ושיר הכבוד שיאמרו כמו שיר כנחם ואשרי להנהרין ויהיה סכרן רב מחד עכיל:

**אנעים זמירות ושירים אארוג. פי אלקי נפשי תערוג:**  
 נפש חמדה בעל ירך. לדעת כל ח סודך:

**מדי דברי בקבוקך. הומה לבי אל הודיך:**

על כן אדבר בך נכבדות. ושמדך אבבר בשירי ידירות:

**אספרה קבוקך ולא ראיתך. אדמך אכנה ולא ידעתך:**

ביד נביאך בסוד עבדך דמית הדר כבוד הודך:

**גדלתך וגבורתך. פנו לתקף פעלתך:**

דמו אותך ולא כפי ישך. וישודך לפי מעשך:

**המשילוך ברוב חיונות. הגך אחר בקל-חיונות:**

ויחוו בך זקנה ובחרות. ושער ראשך בשיבה ושחרות:

**זקנה ביום דין ובחרות ביום קרב. כאיש מלחמות ידיו לו רב:**

חבש כובע ישועה בראשו. הושיעה לו ימינו ורוע קרשו:

**טללי אורות ראשו נמלא. קוצותיו רסיסי לילה:**

תפאר בי כי הפץ בי. והוא יהיה לי לעשרת צבי:

**פתם טהור פו דמות ראשו. ותק על מצח קבוד שם קדשו:**

לחן ולכבוד צבי תפארה. אמתו לו-עטרה עטרה:

**מחלפות ראשו כבימי בחרות. קוצותיו תלתלים שחרות:**

נוח הצדק צבי תפארתו. יעלה נא על ראש שמחתו:

**סגלתו תהי בידו עמרת. וצניף מלוקה צבי תפארת:**

עמוסים נשאם עטרת ענדס. מאשר יקרו בעיני כבדם:

כוונות פשוטות

(אארוג) לטון אריגה עם האורג הם כל כיוול וכיוול מלרטי לחשבון גדול כך כל דבור ודבור מלטיף ועושה עומנו  
 לכושיי של גאות ולתוס טכאמר הי וולך גאות לבש: (תערוג) חלעק: (אספרה כי) כמובן שבעולם מי  
 שנגיל בעלפניו של וולך ורואם ככחו טרדי יכול לספר כשכחו וככחו אכל מי שלא ראהו מעולם חזק יכול לספר  
 ככחו אלא להשעם החון: (אדמך) לרועם אויף לכנס דעיונות. כמו הי חיס מלחמה. עסיק יונין חייב. דתי  
 לח ולחוס: (אכנה) לטון כנוי סם מי שמום של כנוים: (כנו לתוקף טעולתך) כנונו לך סם כנוי סחוקים ככל  
 בריום כמו אריס טאג מי לא יירא. (וישוך) הסוהם אויף כפי מה שרחו אויף בעלגים כאיש מלחמה. כפי כי כאיש  
 עולא דחומים: (טללי אורות) על סורה ומלות: (מחלפת) לטון קוולוס: (נוח הצדק) זו יוסוליס (לבי) לטון  
 (S. S.)



פָּאָרוּ עָלַי וּפָאָרֵי עָלָיו וְקָרֹב אֵלַי בְּקָרְאֵי אֱלֹהֵי:

צַח וְאֶדוּם לְלִבּוֹשׁוֹ אֶדוּם. פֹּרֶה בְּדַרְכּוֹ בְּבוֹאֵי מֵאֶדוּם:

קָשָׁר תַּפְלִין הִרְאָה לְעֵנֵי. תְּמוּנַת יְהוָה לִגְדֵי עֵינָיו:

רוּצָה בַעֲמֵי עֵנָיו יִפְאֵר. יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת בָּם לְהַתְּפָאֵר:

רֹאשׁ דְּבָרְךָ אָמַת קֹרָא מְרֹאשׁ. הוֹרֵר וְרוּר עִם הוֹרֵשׁךָ הִרְוֵשׁ:

שִׁית הַמּוֹן שִׁירֵי נָא עֲלֶיךָ. וְרַתִּי תִקְרַב אֵלַיךָ:

תְּהַלְתִּי תְהִי לְרֹאשׁךָ עֲמֻרַת. וְתַפְלְתִּי תַבּוֹן קְמֻרַת:

תִּיקַר שִׁירַת רֵשׁ בַּעֲיִנְךָ. כְּשִׁיר יוֹשֵׁר עַל קַרְבְּנֶיךָ:

בְּרַכְתִּי תַעֲלֶה לְרֹאשׁ מִשְׁבִּיר. מְחֹלְלֵל וּמְלִיד צַדִּיק בְּבִיר:

וּבִבְרַכְתִּי תַנְעֵנַע לִי רֹאשׁ. וְאוֹתָהּ קַח לְךָ כְּבַשְׂמִים רֹאשׁ:

יַעֲרֵב נָא שִׁירֵי עֲלֶיךָ. בִּי נִפְשֵׁי תַעֲרוּגוּ אֵלַיךָ:

לֵךְ יְהוָה הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְהַתְּפָאֵרַת וְהַנְּצַח וְהַהוֹר כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבִאֲרָץ לֵךְ יְהוָה

הַמַּמְלָכָה וְהַמְתַּנְשֵׁא לְכָל לְרֹאשׁ: מִי יִמְלַל גְּבוּרוֹת יי יִשְׁמַעֵי כָל תְּהִלָּתוֹ:

כַּסֵּם סוּפְרֵיהֶ. רַחֵם לְכָל יְהוָה לְקִרְוֵם הַמִּיטָה שֶׁל לֵהם הַסֵּימָה חוּ הַיָּא:

וְלִקְחָתָּ סוּלַת וְאָפִיתָ אוֹתָהּ שְׂתִים עֲשֶׂרָה חִלּוֹת שְׁנֵי עֶשְׂרוֹנִים וְהָיָה הַחֲלָה

הָאֲחֵת: וְשָׂמַת אוֹתָם שְׂתִים מְעַרְכּוֹת שֵׁשׁ הַמְּעַרְכּוֹת עַל הַשְּׁלָחַן הַמְּהוֹר לִפְנֵי

יְהוָה: וְנָתַתָּ עַל הַמְּעַרְכּוֹת לְבוֹנָה זָכָה וְהָיְתָה לְלֶחֶם לְאֻפְרָה אִשָּׁה לִיהוָה:

בְּיוֹם הַשַּׁבָּת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת יַעֲרַכְנֵוּ לִפְנֵי יְהוָה תְּמִיד מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִית

עוֹלָם: וְהָיְתָה לְאֶהָרֹן וּלְבָנָיו וְאֶהָרֹן בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ בִּי קִדְשׁ קִדְשִׁים הוּא לֹא

מֵאִשֵּׁי יְהוָה חֵק עוֹלָם:

וְנִחַךְ יי תְּמִיד וְהוֹשִׁיעַ בְּצַחְצַחוֹת נִפְשֶׁךָ וְעֲצָמוֹתֶיךָ יַחֲלִיץ וְהָיְתָה בְּנֵן רְהוֹר

וְכַמּוֹצֵא מִים אֲשֶׁר לֹא יִקְבּוּ מִיָּמָיו: וְכִנּוּ מִמֶּךָ הַרְבּוֹת עוֹלָם מוֹסְרֵי דוֹר וְדוֹר

תִּקְוָם וְקוֹרָא לֵךְ גֹּדֵר פֶּרֶץ מְשׁוּבָב גְּתִיבוֹת לְשַׁבָּת: אִם תִּשְׁיֵב מִשְׁבַּת רִגְלֶךָ

עֲשׂוֹת תִּפְסָדָה בְּיוֹם קִדְשֵׁי וְקִרְאָתָּ לְשַׁבָּת עוֹנֵג לְקִדּוֹשׁ יְהוָה מְקַבֵּד וּבְכַדְתָּו

מְעֲשׂוֹת הַרְבִּיקָה מִמּוֹצֵא תִפְסָדָה וְדַבַּר דְּבָר: אִזּוּ תַתְּעַנֵּג עַל יְהוָה וְהִרְבַּתְתִּיךָ עַל

בְּמַתִּי אֲרִץ וְהִאֲבִלְתִּיךָ נִחַלְתָּ יַעֲקֹב אָבִיךָ בִּי פִי יְהוָה דְּבָר:

אֲחִיכִי (כְּרִכִּי נִפְשֵׁי) וְגוֹדֵל וְעַלְמָה מְשׁוּרֵם כְּזוֹהִיק. אֲחִיכִי יִמְרוֹר מִי מַשְׁחִיחַ דּוֹסֵי שָׂמָ. וְהַלְכָה קַעֲנָה (מִרִי כוֹסֵה

קַעֲוֹת כִּי):

תַּנּוּ רַבָּנִן כַּמָּה סַעוּדוֹת חַיִּיב אֶדָם לֹאכּוֹל בְּשַׁבָּת שְׁלֹשׁ. רַבִּי הִדְקָא אוֹמֵר אַרְבַּע. אוֹמֵר

רַבִּי יוֹחָנָן וְשֵׁנִים מִקְרָא אַחַד דְּרִישׁוֹ. וַיֹּאמֵר מִשָּׁה אֲכַלְהוּ הַיּוֹם כִּי שַׁבָּת הַיּוֹם לִי הַיּוֹם

לֹא תִמְצָאוּהוּ בִשְׂרָה. רַבִּי הִדְקָא סַבֵּר הֵנִי תַלְתָּא הַיּוֹם. לְבַד מְדַאֲרַתָּא. וְרַבָּנִן סַבְרֵי

בְּהַדִּי דְאֻרְתָּא:

וְאֲחִיכִי גַבְרָה מֵנָּה רַבִּי אֲלִישָׁה וְעַמְלָר וְעַמְלָרִיק בְּסַעוּדָם שְׁחִירָם וְשַׁכְתָּ. כִּדִּי שִׁילְמוֹד קֹרֵם אֲכִילָה חִיךְ מַשְׁנֵה הַלְכָה

חֲבֵרָה קַבְלָה:

אֲחִיכִי לֵךְ לְבִיתוֹ כְּשֶׁמֶנֶה לְקֵדֶם קֹדֶשׁ רַבָּא (נִסְרִי סְנִי נִהוֹר כִּי אִינוּ מַהִיָּם) וְלִכְלֹל סַעוּדָה דַּעֲמִיקָה קִדְשָׁא.

וְכַסֵּי הַסֵּרִיָּה וְקוֹרֵם שִׁילְךָ לְבִיתוֹ אִם יֵשׁ חִיָּה חֲוִיָּה לְנַקֵּר אוֹ לְבַל לְנַחֵם אוֹ סַחֵן לְשִׁמּוֹת יֵלֵךְ אֲלֵיכֶם אַחֲרֵי

לֵאלֹהֵי מַשְׁחִיכֵי. וַעֲשֵׂה הַעֲשֵׂה שְׁנֵהוּ בַזִּם יוֹסֵר כְּשֶׁנֶּה מְבִיעֵי הַחֹל. (וְנִגְיָא כַּסֵּי לֹא יֵשֶׁה יוֹשֵׁיין אֲחִיךָ סַכֵּל יוֹשֵׁם

הַעֲשֵׂה אֵינִן סוֹלְכִים רַק כְּשֶׁנֶּה). וְלֹא יַעֲבֹר עַל הַמְלֹאָה. כִּי הַמְלֹאָה אֲשֶׁר קִרְוָה אֵלָיו יַעֲשֵׂה כַּחֲלָה. וְהַעֲשֵׂה

קָרֵם לְעַשִׂיר וַיִּשְׁקוֹל בְּרַעְמוֹ שִׁירֵי וַעֲשֵׂי עַמּוּזִים אֵל הַחוּמָה שִׁירֵי כָלֵם לְשֵׁשׁ. וְלֹא יִסְתַּכֵּב כְּתַנּוּ הַעֲנִילִים עַד

שִׁיעוּר שְׁמַח הַאֲכִילָה וְלֹא יִכְטֵל מְלֹא עוֹנֵג שַׁכְתָּ. עֲכִיל:

וְלֹאֲכִלָה חֲוִי רַעֲוִי אֲכִילָה וְעַלְמָה סָקִי וַעֲנִין הַעֲנִיָּה חֲלוּם כְּשַׁכְתָּ. חֲלִיל יֵטֵן כִּי הִרְכֵּה אֲנִשִּׁים מְקַלִּים

וְהַעֲנִיָּים כְּשֶׁכַּסֵּו עַמּוּזֵי עַלְיוֹ. אֲכִיל כְּוֹנֵן הַזֵּה אֵינִן לְהַסְעוּת הַיָּם כְּשַׁכְתָּ. שְׁלִיֵל בְּקִלְקֵל כְּשֶׁפָּרַח הַלְמוּתִים

לְדַע חִיָּה עוֹבֵד וְחִיָּה רַע. וְהַעוֹלָם כְּוֹהִים לְהַסְעוּת עַל גִּי הַלְמוּתִים כְּוֹנֵר קִי רִשִׁית. חֲוִיִּים יֵלֵךְ רַגְס כְּלֵלֵי

אֵינִן לְהַסְעוּת אֲלֵיכֶם כְּפִסּוֹ עוֹנוּתָה עֲלֵיו וְלַעֲטֵר כְּלָבֵה. דַּלֵּה הַסְעִיָּה סַעוּגוֹ. לוֹ. וְאִם לֹא לֹא. וְכַשְׁאֲלֹנִי רִישׁ עַל

הַלְמוּתִים כְּשַׁכְתָּ. הַיָּסִי תִיל לְסַקוֹק לְהַס כְּרוּב שֶׁלֹא יִסְעוּ כְּשֶׁכַּסֵּו וַיְקִימוּ מְלֹא עוֹנֵג שַׁכְתָּ וַיְקַבְּלוּ עֲלֵיהֶם

עַתָּה שְׁנֵי יוֹשִׁים הַעֲנִיָּים בִּינֵי הַחֹל. כִּיֹּא הִיָּה וְהַעֲנֵה כְּשַׁכְתָּ הִיָּה לְרִיק לְחַחֵי הַעֲנִיָּים לְהַעֲנִיָּה. כִּי יִקְבֵּל עֲלָיו

עַתָּה שְׁנֵי יוֹשִׁים. וְהַעֲנֵיב דַּחֲרֵיל עַד כְּיוֹם. חֲוִי דִי כְּהַכְּלוֹ כִּי כְּיוֹם. מַלְחָה שְׁחִיכֵי לְשֵׁשׁ וְשֶׁלֹא לְחַלֵּל שַׁכְתָּ נַחֲשׁ

הַקַּבְלָה לְעַעֲשֵׂה. כִּי עַתָּה הַחֵק שְׁלֵמִי:

סדר תקוני שבת

ביום השבת קודם סעודה שחריש טהול לנתיקה קרישא יאמר זה:

פרק ט אמר רבי עקיבא מנין לעבודת אלילים שמטמאה במשא קנדה.

שנאמר תגרם כמו דנה. צא תאמר לו. מה נדה מטמאה במשא אף עבודת

אלילים מטמאה במשא: ב מנין לפניה שהיא מהורה. שנאמר דרך אנה

גלב גם. מנין לערוכה שהיא ששה טפחים על ששה טפחים שזורעין בתוכה

חמשה זרעונין. ארבע בארבע רוחות הערוכה ואחת באמצע. שנאמר כי בארץ

תוציא צמחה וקננה זרועיה תצמיח. זרעה לא נאמר אלא זרועיה: י מנין

לפולטת שקבת זרע ביום השלישי שהיא מטמאה. שנאמר היו נבונים לשלישת

ימים. מנין שמרחיצין את המילה ביום השלישי שחל להיות בשבת. שנאמר

ויהי ביום השלישי בהיותם פזאבים. מנין שקושרין לשון של זהורית בראש

שעיר המשתלח. שנאמר אם יהיו הטאבים בשנים בשלג ילבינו: ד מנין לסיבה

שהיא כשתיה ביום הכפרים. אף על פי שאין ראיה לדבר וזכר לדבר. שנאמר

ותבא כמים בקרבן וכשמן בעצמותיו: ה המוציא עצים כדי לבשל ביצה

קלה. תבלין כדי לתבל ביצה קלה מצטרפין זה עם זה. קליפי אגוזים.

קליפי רמונים. איסמים ופואה. כדי לצבוע קהן בגד קהן בסבכה. מי

הגלים. נתר. וכזרית. קמוליא. ואשלג. כדי לכבס קהן בגד קהן בסבכה.

רבי יהודה אומר כדי להעביר על הכתם: ו פלפלת כל שהוא ועמרן כל שהוא.

מיני בשמים ומיני מתכות כל שהן. מאבני המזבח ומעפר המזבח. מקק ספרים

ומקק מטפחותיהם כל שהוא. שמצניעים אותן לגזון. רבי יהודה אומר אף

המוציא ממשמשי עבודת אלילים כל שהוא. שנאמר ולא ידבק בידך מאימה

מן התרם: ו המוציא קפת הרזקלין אף על פי שיש בה מינין הרבה אינו חיב

אלא הטאת אחת. זרעוני נגה פחות מנגרונרת. רבי יהודה בן בתירה אומר

חמשה. זרע קשוואין שנים. זרע דלועין שנים. זרע פול המצדי שנים. קנב

חי טהור כל שהוא. מת נגרונרת. צפורת קרמים בין חיה בין מתה כל שהוא

שמצניעין אותה לרפואה. רבי יהודה אומר אף המוציא קנב חי טמא כל

שהוא שמצניעין אותו לקטן לשחק בו:

פרק י המצניע לזרע ולדונמא ולרפואה והוציא בשבת חיב בכל שהוא.

וכל אדם אין חיב עליו אלא בשיעורו חזר והקניסו אינו חיב אלא בשיעורו:



ב המוציא אובלין ונתנן על האסקופה בין שחור והוציאן בין שהוציאן אחר  
 פטור מפני שלא עשה מלאכתו בבת אחת. קפה שהיא מלאה פירות ונתנה  
 על האסקופה החיצונה אף על פי שרוב הפירות מבחוץ פטור עד שיוציא  
 את כל הקפה: ג המוציא בין בימינו בין בשמאלו בתוך חיקו או על כתיפו  
 תיב. שכן משא בני קהת. לאחר וזו בגללו בפיו ובמרפקו באזנו ובשערו  
 ובפוגרתו ופיה למטה בין פוגרתו לחלוקו ובשפת חלוקו במגעלו בסנדליו  
 פטור שלא הוציא בדרך המוציאין: ד המתכוין להוציא לפניו ובא לו לאחוריו  
 פטור. לאחוריו ובא לו לפניו תיב. באמת אמרו האשה החוגרת בסינר בין  
 מלפניה ובין מלאחריה תיבת שכן ראוי להיות חוזר. רבי יהודה אומר אף  
 מקבלי פתקין: ה המוציא בפר לרשות הרבים. תיב. הוציא והו שנים פטורין.  
 לא יכול אחד להוציא והוציא והו שנים תיב. ורבי שמעון פוטר. המוציא  
 אובלין פחות מבשיעור בכלי. פטור אף על הפלי שהפלי מפילה לו. את  
 החי במטה פטור אף על המטה שהמטה מפילה לו. את המת במטה תיב.  
 וכן בנות מן המת ובנות מן הנבילה וכעדשה מן השרץ תיב. ורבי שמעון  
 פוטר: ו הגוטל צפרקיו זו בזו או בשיניו וכן שעריו וכן שפמו וכן זקנו וכן  
 הגודלת וכן הפוחלת וכן הפוקסת רבי אליעזר מתיב. והקמים אוקרין משום  
 שבות. התולש מעציץ נקוב תיב. ושאינו נקוב פטור. ורבי שמעון פוטר  
 בנה ובה:

פוק יא הזורק מרשות היחיד לרשות הרבים מרשות הרבים לרשות היחיד  
 תיב. מרשות היחיד לרשות היחיד ורשות הרבים באמצע. רבי עקיבא מתיב  
 וחקמים פוטרין: ב ביצד. שתי גוזמראות זו כנגד זו ברשות הרבים המושט  
 ונהזרק מזו לזו פטור. היו שתיהן בדיוטא אחת המושט תיב ונהזרק פטור.  
 שפך היתה עבדת הלויים. שמי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים מושיטין  
 עקנרשים מזו לזו אכל לא זורקין. הולית הבור והפלע שהן גבוהים עשרה  
 ורהבן ארבע הגוטל מהן ונהזתן על גבן תיב פחות מכן פטור: ג הזורק ארבע  
 אמות בכותל למעלה מעשרה מרחים מזרק באויר. למטה מעשרה מרחים  
 מזרק בארץ. הזורק בארץ ארבע אמות תיב. זרק לתוך ארבע אמות ונתגלגל  
 חוץ לארבע אמות פטור. חוץ לארבע אמות ונתגלגל לתוך ארבע אמות תיב:  
 ד הזורק בים ארבע אמות פטור. אם היה רמק מים ורשות הרבים מהלכת בו.  
 הזורק לתוכו ארבע אמות תיב. ובמה הוא רמק מים פחות מעשרה מרחים.  
 רמק מים ורשות הרבים מהלכת בו הזורק בתוכו ארבע אמות תיב: ה הזורק  
 מן הים ליבשה ומן היבשה לים ומן הים לים ומן היבשה לים ומן היבשה לים  
 לתבירתה פטור. ספינות קשורות זו בזו מטלמלין מזו לזו אם אינן קשורות  
 אף על פי שמוקפות אין מטלמלין מזו לזו: ו הזורק ונזבר לאחר שיצתה מזו  
 גולטה אחר קלטה בלב או שגשרה פטור. זרק לעשות חבורה בין באדם  
 בין בהמה ונזבר עד שלא געשית חבורה פטור. זה הכלל כל תיבי חטאות

אינן תיבין עד שתהא תחלתן וסופן שגגה. תחלתן שגגה וסופן זרון תחלתן  
 זרון וסופן שגגה פטורין עד שתהא תחלתן וסופן שגגה:

פוק יב הבונה במה ובנה ויהא תיב. הבונה כל שהוא והמסתת והמטה  
 בפשיש ובמעצד הקודם כל שהוא תיב. זה הכלל כל העושה מלאכה ומלאכתו  
 מתקיימת בשבת תיב. רבן שמעון בן גמליאל אומר אף המטה בקורנם על  
 הסדן בשינת מלאכה תיב מפני שהוא כמתקן מלאכה: ה החורש כל שהוא  
 המנבש והמקדס והמורד כל שהוא תיב. המלקט עצים אם לתקן כל שהן אם  
 להסיק כדי לבשל ביצה קלה. המלקט עצים אם לתקן כל שהוא אם  
 לבהמה במלא פי הקדי: ו הפותח שתי אותיות בין בימינו ובין בשמאלו בין  
 משם אחד בין משתי שמות בין משתי סממניות בכל לשון תיב. אומר רבי יוסי  
 לא תיב שתי אותיות אלא משום רושם. שפך היו פותחין על קרשי המשכן  
 לידע איזו בן זוגו. אמר רבי מצינו שם קמן משם גדול. שם משמעון ומשמאל.  
 נח מנחור דן מדניאל גד מדניאל: ז הפותח שתי אותיות בהעלם אחד תיב.  
 פתח בדיו בסם בסיקרא בקיזום ובקנקנתום ובכל דבר שהוא רושם. על שני  
 כותלי זויות ועל שני יחי פינגס והן נהגין זה עם זה תיב. הפותח על בשרו  
 תיב. המסרט על בשרו רבי אליעזר מתיב חטאת ורבי יהושע פוטר: ח פתח  
 במשקן במי פרות באבק דרכים באבק סופרים ובכל דבר שאינו מתקנים  
 פטור. לאחור וזו בגללו בפיו ובמרפקיו. פתח אות אחת סמוך לכתב וכתב על  
 גבי כתב נתכוון לכתוב חית וכתב שני וזיגין אחת בארץ ואחת בקורה כתב  
 על שני כותלי הבית על שני דפי פינגס ואין נהגין זה עם זה פטור. פתח אות  
 אחת נוטריקון רבי יהושע בן בתירא מתיב וחקמים פוטרין: י הפותח שתי  
 אותיות בשתי העלמות אחת שחירת ואחת בין הערבים. רבן גמליאל מתיב  
 וחקמים פוטרין:

פוק יג רבי אליעזר אומר האורג שלשה חומין בתחלה ואחד על האריג  
 תיב וחקמים אומרים בין בתחלה בין בסוף שיעורו שני חומין: ב העושה  
 שתי בתי גירין בגירין בקירוס בגפה בכברה ובסל תיב. והתופר שתי תפירות  
 והקורע על מנת לתפור שתי תפירות: ג הקורע בתחתו ועל מתו וכל המלקלן  
 פטורין. והמקלקל על מנת לתקן שיעורו כמתקן: ד שיעור המלבן והמנפץ  
 והצובע והטפה במלא רוחב הסיט כפול. והאורג שני חומין שיעורו במלא  
 הסיט: ה רבי יהודה אומר הצד צפור למגדל וצבי לבית תיב. וחקמים אומרים  
 צפור למגדל וצבי לבית ולחצר ולביבירין רבן שמעון בן גמליאל אומר לא  
 כל הביבירין שוין זה הכלל כל המחוסר צידה פטור ושאינו מחוסר צידה תיב:  
 ו צבי שנכנס לבית ונעל אחד בפניו תיב נעלו שנים פטורין לא יכול אחד  
 לגעול ונעלו שנים תיבין ורבי שמעון פוטר: ז יושב האחד על הפתח ולא  
 מלאהו וישב השני ומלאהו השני תיב. יושב הראשון על הפתח ומלאהו ובא



השני וישב בצדו אף על פי שעמד הראשון והלך לו. נראשון תיב והשני פטור. הא למה זה הוזה לנועל את ביתו לשומר ונקמץ אבי שומר בתוכו:

פרק יד שמונה שרצים האמורים בתורה. הצדן והחובל בהן חייב. ושאר שרצים ורמשים. החובל בהן פטור. הצדן לצורך חייב ושלא לצורך פטור. היה ועוף שברשותו. הצדן פטור. והחובל בהן חייב: ב אין עושין הילמי בשבת. אבל עושה הוא את מי המלח. וטובל בהן פתו. ונותן לתוף המבשיל. אמר רבי יוסי והלא הוא הילמי בין מרבה ובין מועט. ואלו הן מי מלח המקטין. נותן שמן בתחלה לתוף המים או לתוף המלח: ג אין אוכלין אוזב וכן בשבת. לפי שאינו מאכל בריאים. אבל אוכל הוא את יעור. ושותה אכוב רועה. כל האוכלין אוכל אדם לרפואה. וכל המשקין שותה. הוין ממי דקלים ובוט עקרים. מפני שהן לירוקה. אבל שותה הוא מי דקלים לצמאו. וסך שמן עקרין שלא לרפואה: ד החושש בשניו לא ימע בהן את החומץ אבל מטבל הוא בדרבו. ואם נתרפא נתרפא. החושש במתניו לא יסוף וין וחומץ. אבל סך הוא את השמן. ולא שמן ורד. בני מלכים סכים שמן ורד על מבותיהן. שפן דרקס לסיף בחול. רבי שמעון אומר כל ישראל בני מלכים הם:

פרק טו אלו קשרים שחייבין עליהן. קשר הגמלין. וקשר הספנין. וכשם שהוא חייב על קשרין. כך הוא חייב על המרן. רבי מאיר אומר כל קשר שהוא יכול להתירו באחת מידיו אין חייבין עליו: ז יש לה קשרים שאין חייבין עליהן בקשר הגמלין ובקשר הספנין. קושרת אשה מפתח חלוקה וחומי סבא. וישל פסיקא. ורצועות מגעל. וסנדל. ונודות וין ושמן. וקדרה של בשר. רבי אליעזר בן יעקב אומר קושרין לפני הבדמה בשביל שלא תצא. קושרין דלי בפסיקא אבל לא בחבל. רבי יהודה מתיר. כלל אמר רבי יהודה כל קשר שאינו של קיימא. אין חייבין עליו: ח מקפלין את הפלים אפילו ארבעה וחמשה פעמים. ומציעין את המטות מלילי שבת לשבת אבל לא משבת למוצאי שבת. רבי ישמעאל אומר מקפלין את הפלים ומציעין את המטות מיום הכפורים לשבת. והלבי שבת קרבין ביום הכפורים (גיא אבל לא של יום הכפורים בשבת). רבי עקיבא אומר לא של שבת קרבין ביום הכפורים ולא של יום הכפורים קרבין בשבת:

פרק טז כל בתבי הקדש מצילין אותן מפני הדליקה. בין שקורין בהן ובין שאין קורין בהן. ואף על פי שבתובים בכל לשון מעונים וגזזה. ומפני מה אין קורין בהם. מפני בטול בית המדרש. מצילין תיק הספר עם הספר ותיק התפלין עם התפלין. ואף על פי שיש בתוכן מעות. ולהיכן מצילין אותן. למבוי שאינו מפלש. בן בתירא אומר אף למפלש: ב מצילין מזון שלש סעודות. הראוי לאדם לאדם. הראוי לבהמה לבהמה. ביצר. גפלה

דליקה בלילי שבת מצילין מזון שלש סעודות. בשחרית מצילין מזון שתי סעודות. במנחה מזון סעודה אחת. רבי יוסי אומר לעולם מצילין מזון שליש סעודות: י מצילין סל מלא כפרות. ואף על פי שיש בו מאה סעודות. ועגול של דבילה והבית של יין. ואומרים לאחרים בזאו והצילו לכם. ואם היו פקחין עושין עמו חשבון אחר השבת. להיכן מצילין אותן. לחצר המעורבת. בן בתירא אומר אף לשאינה מעורבת: י ולשם מוציא כל כלי תשמישו. ולובש כל מה שיכול ללבוש. ועומף כל מה שיכול לעטוף. רבי יוסי אומר שמונה עשר פלים. וחזור ולבוש ומוציא. ואומר לאחרים בזאו והצילו עמי: ח רבי שמעון בן גמס אומר פורסין עור של גדי על גבי שידה תיבה ומגדל שאחו בהן את האור מפני שהוא מחרף. ועושין מחיצה בכל הפלים בין מלאים בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה: רבי יוסי אומר בכלי הדרש חדשים מלאין מים לפי שאין יכולין לקבל את האור: והן מתבקעין ומכבין את הדליקה: י נכרי שבא לבבות. אין אומרים לו כבה ואל תכבה. מפני שאין שביחתו עליהן. אבל קמן שבא לבבות אין שומעין לו. מפני ששביחתו עליהן: י כופין קערה על גבי הנר בשביל שלא תאחו בקורה. ועל צואה של קמן. ועל עקרב שלא תשוף: אמר רבי יהודה מעשה בא לפני רבי יוחנן בן זבאי בערב ואמר חוששני לו מחטאת: ח נכרי שהדליק את הנר משתמש לאורו ישראל. ואם בשביל ישראל אסור. מלא מים להשקות בהמתו משקה אחריו ישראל. אם בשביל ישראל אסור. עשה גוי כבש לירד בו. וירד אחריו ישראל. ואם בשביל ישראל אסור. מעשה ברבן גמליאל וקנים שדיו באין בפסיקה. ועשה גוי כבש לירד בו. וירדו בו רבן גמליאל וקנים:

מלחמי כחוס כסס גדולים סלומרים ביום הסנה קודם שנקרעין קרועה רכס פרק ז' ונחסי טכס וחסי כחוסים זכס עשר קדושות הן ארץ ישראל מקודשת מכל הארצות ומה היא קדושתה שמביאים ממנה עומר והכפורים ושתי הלחם מה שאין מביאין בן מכל הארצות. ועירות המוקפות חומה מקודשות ממנה שמישלחין מתוכן את המצורעים ומסבין לתוך מת עד שירצו יצא אין מחזירין אותן: ח לפנים מן החומה מקודש מהם שאוכלים לשם קדשים קלים ומעשר שני. הר הבית מקודש ממנו שאין זבים וזבות נדות ויולדות נכנסים לשם. החיל מקודש ממנו שאין כותים וטמאי מתים נכנסים לשם. עזרת גשים מקודשת ממנו שאין טבול יום נכנס לשם ואין חייבין עליה חטאת. עזרת ישראל מקודשת ממנו שאין מחוסר כפורים נכנס לשם. וחייבין עליה חטאת. עזרת הכהנים מקודשת ממנו שאין ישראלים נכנסין לשם אלא בשעת צרכיהם לסמיכה לשחיטה ולתנופה: ט בין האולם ולמזבחה מקודש ממנה שאין בעלי מימין ופרנעי ראש נכנסים לשם. ההיכל מקודש ממנו שאין נכנס לשם שלא רחויץ ידים ורגלים. קודש הקדשים מקודש מהן שאין נכנס לשם אלא בהן הגדול ביום הכפורים בשעת העבודה. אמר רבי יוסי בהמשה דברים בין האולם ולמזבחה שנה להיכל שאין



בצלי מומין ופרועי ראש ושתניי יין ושלא רחויי ידים ורגלים נכנסים לשם  
ואורשין מבין האולם ולמזבח בשעת הקטרה:

סר ב כלי עץ וכלי עור וכלי עצם וכלי זכוכית פשוטים מזהרים ומקבליהן  
ממאין נשברו מהזרות חזר ועשה מהם כלים מקבליים טומאה מכאן ולהבא.  
כלי חרס וכלי נתר טומאתן שונה מתממאין ומממאין באויר ומממאין מאחוריהן  
ואין מממאין מגביהן ושבירתן היא מותרת:

ואמר כך יאמר זה המאמר וזהו המעשה כמנהג סודי ונכבד כעודק ז' ז'

ביומא דשבתא בסעודתא תנגא כתיב אז תתענג על יי על יי וראי  
דהיה שעתא אתגליא עתיקא קדישא וכלהו עלמי בהדוותא ושלמא וחדוותא  
דעתיקא עבדין סעודתא דיליה היא וראי בסעודתא תליתא דשבתא כתיב  
והאבלתיה נחלת יעקב אביה דא היא סעודתא דזעיר אנפין דהוי בשלימותא  
ובולדה שימא יומין מההוא שלימו מתברין בעי בר נש למיחדי בסעודתיה  
ולא שלמא אלן סעודתא דאינון סעודתא מהימנותא שלימתא דזעירא קדישא  
דישראל די מהימנותא דא דילהון ולא דעמין עעזי ובגין כה אמר ביני ובין  
בני ישראל. תא חזי בסעודתיה אלן אשתמודעין ישראל דאינון בני מלכא  
דאינון מהיכלא דמלכא דאינון בני מהימנותא עילאין ומאן דפגם חד סעודתא  
מיניהו אהוי פגמנותא לעילא ואהוי גרמי דלאו מבני מלכא עילאה הוא דלאו  
מבני היכלא דמלכא הוא דלאו מזרעא קדישא דישראל הוא ונהבין עליה  
חומרא דתלת מלין דינא דגיהנם וכו' ותיה בקלהו שאר זמנין וחנין בעי בר  
נש למחדי ולמחדי למסבני ואי הוא חדי בלהוה ולא יהיב למסבני עונשיה  
סגי דהוא בלהוהו חדי ולא יהיב חדנה לאתרא עליה כתיב וזריתי פרש על  
פניכם פרש חניכם ואי אהו בשבתא חדי אף על גב דלא יהיב לאתרא לא  
יהבין ליה עונשא בשאר זמנין וחנין דכתיב פרש חניכם. פרש חניכם קאמר  
ולא פרש שבתכם. וכתיב חדישיכם ומועדכם שגאה נפשי ואלו שבת לא  
קאמר ובגין פן כתיב ביני ובין בני ישראל ומשום דכל מהימנותא אשתבח  
בשבתא יהבין ליה לבר נש נשמתא אחרא נשמתא עילאה נשמתא דכל שלימא  
בה ברוגמא דעלמא דאתי ובגין פן אקרי שבת מהו שבת שמא דקדישא בריה  
הוא שמא דאהו שלים מכל סטרוי. אמר רבי יוסי וראי כה הוא נ' ליה לבר  
נש דלא אשלים חדוותא דמלכא קדישא ומאן חדוותא דיליה אלן תלת סעודתי  
מהימנותא. סעודתא דאברהם יצחק ויעקב כלילין בהו וכלהו חדו על חדו  
מהימנותא שלימותא מכל סטרוי. תאנא בהדין יומא מתעשרין אבהן בכל  
בגין יגקון מה דלא בכל שאר חנין וזמנין בהדין יומא תבאי דגיהנם ניהון  
בהדין יומא כל דינין אתכפון ולא מתערין בעלמא בהדין יומא אורייתא מתעשרא  
בעשרין שלימין בהדין יומא חדוותא ותפנוקא אשתמע במאתן וחמשין עלמין.  
בריה יי לעולם אמן ואמן:

המנקה את הסולת בשבת לא יאמר כחול אלא כך יאמר:  
שבת היא מלועזק ורפואה קרובה לבוא ושבתו בשלום:

ואם הלך לנחם אזלים יאמר:  
שבת היא מלנחם ונחמה קרובה לבוא ושבתו בשלום:

דרך דיני קדושת רבא של שחרית וקצת מנהגי שבת החיים

(א) יהיה שלחנו ערוך ונטה מולנח ומפה עד סיקדס מקודם על הפת ואם אין לו פת  
מרוסא על הסלקן כמו בסעודה הלילה יכול לאכול שאר דברים בלא קידוש ואפי' מוטס  
[וינער לאכול קודם ו' טעות דאסור להטענות בשבת עד ו' טעות אם לא טענית חלום] ויברך  
על סייף צפתי' וסוף נקרא קידושא רבא וזם לו פת או יין לקידוש יקדס עליו אחי' וסמפס  
הקידוש אינו אלא רק מדרבנן ואח"כ יטול ידי (ועי' לעיל בקידוש לילה לענין נטילה ע"ש)  
ויבצע על לחם משנה כמו בלילה ויסעד וגם זם הקידוש לרין שיהיה צעוקס סעודה (ע"ל)  
בדיני קידוש לילה: (ב) אסור לטעום קודם קידוש אפי' מים ונייהו צצק קודם תפלת  
סמית מותר לטחום מים מפני שלא חל עליו חוב קידוש עדיין (סי' רפ"ט): (ג) צעוקס  
סאין יין מנוי סוי סכר וסאר עסקין שדרך לשחומן לנארו סנר עדינה סון עני' ונותר  
לקדש על העסקין צמחית ואם אין לו סכר וסאר עסקין ענך על הפת סונוילא והוא ג"כ  
קידושא רבא ואסור לאכול ולטחום שאר דברים

סדר קידוש ליום השבת

לוקח סכוס ציור ואומר זה סומר:

אתקינו סעודתא דמהימנותא שלימתא חדוותא דמלכא קדישא:  
אתקינו סעודתא דמלכא דא היא סעודתא דעתיקא קדישא וזעיר  
אנפין אתן לסעדא בהרה:

- א סדר לסעודתא. בצפרא דשבתא. ואזמין בה השמא עתיקא קדישא:
- ג הורי ישרי בה. בכווישא רבא. ובחמרא טבא. דבה תחדי נפשא:
- ד שדר לן שופריה. ונחזו ביקריה. ונחזו לן סתרי. דאתאמר בלחישא:
- ה גלה לן מעמי. דבתריסר נחמי. דאינון את בשמיה. כפילא וקלישא:
- ו צרורא דלעילא. דבי חיי קלא. ויתרבי חילא. ותיסק עד רישא:
- ז חו חצדי חקלא. בדבור ובקלא. ומללו מלה. מתיקא כדובישא:
- ח דם רבון עלמין. במילין סתימין. תגליון פתגמין. ותימרין חדושיא:
- ט עטר פתורא. ברזא וקורא. עמיקא וממירא. ולא מלתא אנושא:
- י אלן מליא. יהון לרקיעיא. ותמן מאן שרוא. הלא ההיא שמשא:
- יא בו ימיר וסגיה. לעילא מן דרגה. ויסב בת זוגה. דהות פריישא:

סומר סום סס ענכרו מיים ילחך.

וד יי וברוך צורי. ביי תתהלל נפשי. ביי יי יאיר גרי בהללו גר



עלי ראשי: רועי לא אחר. על מי מנוחות יגהלני. נוחן לחם לכל  
 בשר. לחם חקי המריפני: יהי רצון מלפניך. אמה אלהי קדושי.  
 תערוך לפני שלחנה. תרשן בשמן ראשי: מי יתן מנוחתי לפני ארון  
 השלום והיתה שלמה מטתי. החיים והשלום: ישלח מלאכו לפני.  
 ללוחי לווה. בכוס ישועות אשא פני. מנת פוסי רונה: צמאה נפשי  
 אל יי. ומלא שובע אסמי. אל ההרים אשא עיני. כהלל ולא כשמי:  
 חרות ימים ושנות עולמים. עורה כבודי עורה. ועל ראשי יהיו תמים.  
 ער מצוה ואור תורה: קומה יי למנוחתי. אמה וארון עמך. קח נא  
 אל את ברכתי. והחוק מגן הוזה:

מוזמר לדוד יי רועי לא אחר: בנאות דשא ירביצני עלמי  
 מנוחות יגהלני: נפשי ישובב יגחני במעגלי אדק למען שמו: גם כי  
 אלה בגיא צלמות לא אירא רע כי אמה עמרי. שבטך ומשענתך  
 המה יגחמוני: תערוך לפני שלחן נגד צורדי דשנת בשמן ראשי כוסי  
 רונה: אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי ושבתו בבית יי לאורך ימים:  
 אם תשיב משבת רגלך עשות הפציה ביום קדשי וקראת לשבת  
 עונג לקדוש יי מכבד וכבודתו מעשות דרכה מצוא הפציה ודבר  
 דבר. אז תתענג על יי והרכבתה על בטי ארץ והאכלתה גמלת  
 יעקב אביך כי פי יי דבר:

ושמרו בני ישראל את השבת. לעשות את השבת  
 לדרתם ברית עולם: ביני ובין בני ישראל הוא  
 לעולם: כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ  
 וביום השביעי שבת וינפש:

זכור את יום השבת לקדשו: ששת ימים תעבוד ועשית כל  
 מלאכתך: ויום השביעי שבת ליי אלהיך לא תעשה כל מלאכה  
 אמה ובנה ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרה אשר בשעריך כי  
 ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר  
 בהם וינח ביום השביעי: על כן ברוך יי את יום השבת ונקדשהו:

מנוס להר אחר יין לקידוש ואין בו חוב גומר כמו שיש חוב בליה ויכר בקול רם:

סברי מרגן ורפגן ורבותי:

ברוך אמה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הנפן:

ומוסר כרי רביעים וימן לכל המסובין ויעול ידיו וקודם שינגבם יכרך עטיי. ויבלע על שמי לחם כמו בסעודת  
 סלינה: וימסר בולח על השולחן ככל הסעודה: ומסירותו ליעוד על השולחן ככר מבור. וימסר מלך מלאכה

לכילה גס ונורא וכבודו בנינים הקלרים. ככרי שיוכל להסלל הפלס מנחה וערבים ככונת. גם יוכל לקיים  
 סעודה שלשים כהלכתם שלא יהיו דוומם עליו למשא משלם האכילה הסעודה. וכעס האכילה רחמי לומר ככל  
 עמ (סריני יוכל לכבוד שבת קודש לסיקרים וסכינתי):

זמירות ליום השבת

זה הזמר עס הסוכר (שמעון בן יאחק) והוא רבינו שמעון הגדול אשר עשה כחם וכחם פיוסים וחסם שמו כחלמי  
 הסרחום וחרח השני הסחיל (שבעי יח): (עם יקר). (עילס שח. ולפיר). (סכרסי. כנול. רחולו). אחר כך  
 עשה חרת אחר הסחיל (ילוס לור חסרו קהלותיו) ראשי מיכוס יאחק וסול יקרו לפס סיר וסכח להשיי על  
 סהוליאנו ממלרים והליינו משונאי י:

ברוך אדני יום יום יעמם לנו ישע ופדיוס. ובשמו נגיל כל היום. ובישועתו  
 גרים ראש עליון. פי הוא מעוז לדל ומחסה לאביון: שבטי יה לישראל עדות.  
 בצרתם לו צר בסבלות ובקבדות. בלבנת הפסיר הרקס עזו ודידות. ונגלה  
 להעלותם מעומק בור ודות. פי עם יי החסד והרבה עמו פדות: מה יקר חסדו  
 בצלו לגונגמו. בגלות בקלה שלח למענימו. להוריד בריחים נמקה ביעימו.  
 ויתנם לרחמים לפני שובימו. פי לא ימוש יי את עמו בעבור הגדול שמו:  
 עילם שח כסאו להציל ירדיו. להאביד משם רזני מורדיו. מעבור בשלח פדה  
 את עבדיו. קרן לעמו ירים תהלה לכל חסדיו. פי אם הונה ורחם ברחמי וקרוב  
 חסדיו: וצפיר העזים הגדיל עצומיו. וגם חזות ארבע עלו למרמו. ובלבם דמו  
 להשחית את רחמי. על ידי פהניו מנר מתקוממיו. חסדיו פי לא תמנו פי לא  
 כלו רחמי: נסגרתי לאדם ביד רעי מדני. שפקל יום ממלאים פרשם מעדני.  
 עזרתי עמי לסמוך את אדני. ולא נמשתני כל ימי עדני. פי לא ינח לעולם יי: בבאו  
 מאדום המוץ בגדים. זבח לו בקצרה וסבב לו בבוגדים. ויו נאחם מלבושיו  
 להאדים. בקחו הגדול יבצור רוח נגידים. הנה ברוחו תקנשה ביום קדים: ראותו  
 פי בן אדומי העוצר. וישוב לו בקצרה תקלוט בקצרה. ומלאך באדם בתזקה  
 ינצר. ומזיד פשונוג במקלט ינצר. אהבו את יי כל חסדיו אמנים נוצר: יציה  
 צור חסדו קהלותיו לקבץ. מארבע רוחות עדיו להקבץ וקדר מרום הרים  
 אותנו להרבץ. ואתנו ישוב נדחים קובץ. והשיב לא נאמר פי אם ושב וקבץ.  
 ברוך הוא אלהינו אשר טוב גמלנו. ברחמי וקרוב חסדיו הגדיל לנו. אלה  
 ובאלה יוסף עמנו. להגדיל שמו הגדל הגבר והגורא שנקרא עלינו: ברוך הוא  
 אלהינו שבראנו לקבדו. להללו ולשבחו ולספר הדו. מבל אום גבר עלינו חסדו.  
 לכן בקל לב ובקל נפש ובקל מאדו. גמליכו וגיחורו: שהשלום שלו ישום  
 עלינו ברקה ושלום. משמאל ומימין על ישראל שלום. הרחמן הוא וברך  
 את עמו בשלום. וזכו לראות בגים ובגי בגים עוסקים בתורה ובמצות על ישראל  
 שלום. יועץ אל גבור אבי עד שר שלום:

להעביר משם מאוני מורדיו. כסס הגאון מוים זלמן מרגליות. חיל: ליל מעוני מורדיו והוא לקוח  
 מלשון הסקרה ביטעיס קי כ"ב הי לוח לטויד וענזיס. אך לטון משס אינו מרוקק ויותר נוכל לומר להטעיר  
 מהס. ואורו מיני בעיס כי עיס ככל גס כס כי הוא מיוסר על הסקרה וסנתי כסאי בעילס וסלחתי מהס  
 מלך וסרים ונוס: מנילה דרס להאי קרס מלך זס וסמי וסרים זס הון ועשרת כניו ועיס הסקרה זס אחר  
 עילס שח כסאו להליז ירדיו להאביד מהס מעוני מורדיו ונדסוס או כסכסכ אשר כרסס מעוני כרסוס חלשון זס  
 פונה וואוס שסס החלף מלח להאביד וכסכס כמקונו להטעיר וכן סחליף לוח עייין על מעוני וכסכס סמורוס  
 לוח חל"ף ומלוס להגיס ולספן סיסיס אכיס חחרס למקווס. דכרי זעירל הקי אפרים זלמן עכ"ל:







למטרוניתא כמה דאי צטרך והבשר לעמך דאיהו זמין להי עלמא דאתי ובבעו מינך ובמטו מינך דלא אתפרש מינך ולא תתפרש מינאי בנין דלא אהוב קמך ונחרי השת' למטרונית' עורי עורי יהוה עורי כימי קדם דורות עולמים הלא את היא המהצבת רהב מהוללת תנין את הוא המהרבת מי תהום רבה השמה מעמקי ים דרך לעבור נאולים ופדויה יהוה ישובן ובאו לציון ברנה ושמתת עולם על ראשם ששון ושמחה ישינו ונסו יגון ואנחה אמן וכן יהי רצון:

ובנחמה של י"ט א"ח ואני תפלתי. מוליחין ס"ח וקורין ג' נצרי עשרה פסוקים ונפרטה הכלה. ואפי' חל י"ט להיות בשבת קורים נפי' הכלה ולא בשל י"ט: ש"ע: וא"ל קדיש. יהללו:

הללויה | אודה יהוה בקל-לבב בסוד ישירים ועדה: גדלים מעשי יהוה הרושים לכל-המציותם: הודו-הודו פעלו וצדקתו עמדת לעד: זכר עשה לגבולותינו חנון ורחום יהוה: מרפ נמן ליראיו יזכר לעולם בריתו: בח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים: מעשי ידיו אמת ומשפט נאמנים כל-פקודיו: סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר: פדות | שלח לעמו צנה לעולם בריתו קדוש וגדל שמו: ראשית הקמה | וראת יהוה שגל טוב לכל-עשיהם תהלתו עמדת לעד:

ונוכסין ס"ח להיכל ואומר הס"ח מ"ק ונחפלין שמונה עשרה עד האל הקדוש ואמ"כ אוננים זה:

אתה אחר ושמה אחר. ומי בעמך ישראל גוי אחר בארץ: תפארת גדלה ועמרת ישועה. יום מניחה וקדשה לעמך נתת: אברהם יגל. יצחק ירגו. יעקב ובניו ינוחו בו: מניחת אהבה ונדבה. מניחת אמת ואמונה. מניחת שלום ושלחה ותשקט וכמת. מניחת שלמה שאתה הוא רוצה בה. יבירו בניה וידעו כי מאתך היא מנוחתם ועל מנוחתם יקדישו את שמך:

אלהינו ואלהי אבותינו רצה (גא) במנוחתנו קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך שבענו משובך ושמה נפשנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת ותנחילנו יהוה אלהינו באהבה ובכרצון שבת קדשה. (וישמחו בך ישראל אוהבי) וינחהו גם כל ישראל מקדישי שמך. ברוך אתה יהוה מקדש השבת: רצה ומודים וכו'.

כוננות בשטיות

(אתה אחר כו') אזי נחפלין בארבע שאלה יחד ויעמוד: (ומי כנעך כו') אזי נוקן לך ימי הדיע שזכינו לכל זם שנתת לנו מכל העמים: (אברהם יגל יצחק ירגו) אם יצק ובניו ינוחו בו) בשבת: (יקדישו את שמך) עשי ארצות ליד לקבל עליך על קדושת השם:

(s. s.)

כוננות בשטיות

(אתה אחר כו') אזי נחפלין בארבע שאלה יחד ויעמוד: (ומי כנעך כו') אזי נוקן לך ימי הדיע שזכינו לכל זם שנתת לנו מכל העמים: (אברהם יגל יצחק ירגו) אם יצק ובניו ינוחו בו) בשבת: (יקדישו את שמך) עשי ארצות ליד לקבל עליך על קדושת השם:

(s. s.)

כוננות בשטיות

(אתה אחר כו') אזי נחפלין בארבע שאלה יחד ויעמוד: (ומי כנעך כו') אזי נוקן לך ימי הדיע שזכינו לכל זם שנתת לנו מכל העמים: (אברהם יגל יצחק ירגו) אם יצק ובניו ינוחו בו) בשבת: (יקדישו את שמך) עשי ארצות ליד לקבל עליך על קדושת השם:

(s. s.)

כוננות בשטיות

(אתה אחר כו') אזי נחפלין בארבע שאלה יחד ויעמוד: (ומי כנעך כו') אזי נוקן לך ימי הדיע שזכינו לכל זם שנתת לנו מכל העמים: (אברהם יגל יצחק ירגו) אם יצק ובניו ינוחו בו) בשבת: (יקדישו את שמך) עשי ארצות ליד לקבל עליך על קדושת השם:

(s. s.)

כוננות בשטיות

(אתה אחר כו') אזי נחפלין בארבע שאלה יחד ויעמוד: (ומי כנעך כו') אזי נוקן לך ימי הדיע שזכינו לכל זם שנתת לנו מכל העמים: (אברהם יגל יצחק ירגו) אם יצק ובניו ינוחו בו) בשבת: (יקדישו את שמך) עשי ארצות ליד לקבל עליך על קדושת השם:

(s. s.)

ד"ה  
(א) נמנחה אוננים אשרי ובה לציון. חלי קדיש. ואוננים ואני תפלתי ואמ"כ קורין ג"ג נפי' כאלוהי ונשבת הכלה ואפי' חל י"ט בשבת קורין נפי' הכלה וא"ל קדיש אחר קה"ת ואוננים יסללו ונוכסין ס"ח להיכל ואמ"כ אוננים ח"ק וס"ע אתה אחר כו' (ס"י ר"ב):  
(ב) ואם אין ס"ח לקרות ס"פ אוננים ואני תפלתי חיבק אחר ובה לציון בלי ח"ק כינתיים ואחר ואני תפלתי אוננים ח"ק קודם התפלה (א"ר ס):  
לומר ככ"ע ולחשוב כינתיים עם רלון ח"ה הפלה במחשבתו ונמנחהו בעבודתו ים:

סדר תפלת מנחה לשבת

אוננים אשרי ובה לציון

אוננים ואני תפלתי כו' ע"פ הודרש ישימו צי יושבי שער ונגינות שוחי סכר וכתוב בתריס ואני תפלתי וגו' אחר דוד לפני נקב"ה רצ"ע אין אונה זו כשאר ח"ה ע"א כשוחין ונשחכין הולכין ופוחזין ואנו לא כן אלא ח"ה ע"פ שחתינו ואני תפלתי לך ה'. עוד י"א לפי שנתפלין ונחה אחר שאלנו ושמו הרבה ואונני צנוי שחתי יין אל יתפלל ואם התפלל תפלתו לפיכך שואלין מלפני ה' שחלה תפלה זו בעת רלון. ובי"ט אין אוננים אותו מפני שאין נוהגין להתפלל תפלת מנחה עד סוף לערב כשאר ימות החול (אבודרס). ונלפע"ד דה"ש אף להנהיגים להתפלל צ"ט ג"כ ונחה כמון לאכילה מ"ו א"ח ואני תפלתי ונשום דהרי עכ"פ ביכולתם להנתיק עד כמון לערב ונח"כ בשבת לריכין להקדים ונשום סעודה שלישיית. ועפ"ד נירשב וננהיגו לאוננו בשבת אף בנקים שאין ס"ח (ע"י א"ח). כי בעונק צרכם ונשח"ת צנו השלה ז"ל שגן הראוי והנחויב לעמוד כשאומר ואני תפלתי כו':

ואני תפלתי לך ו"י עת רצון אלהים ברכי-חסדך

ענני באמת ישועה: חצי קדיש

מלמתי כחוב כספ קפרי חרודים ח"ל לפי שנתפלה הנחה של שבת הוא עם רלון ולא נחפלין כל הפלה ישרא' כמו שכספ רב"י בזה ע"כ יאמר בשבת נמנחה כשעם הוללת סק"ח הפלה זו דיינו לא יאמר עם הקסל ואני תפלתי רק יוהין עד שפוחזין הארון ויאמר:

ואני תפלתי לך ו"י עת רצון אלהים ברכי חסדך ענני באמת ישועה פתחו לי שערי צדק צלוחת דרעוא קמי עתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין ותגלה רעוא דעתיקא קדישא וששחא דרבנותא דאיתבלילא אבא ואימא עילאי ומן יובלא יריק על דיקנא לאתין כננא ולואי דישאל. על דברי ציון וירקון כחדא על יוסף ודוד מלכא יקבלון ממלכותא ההיא יניקא עבדין וכל בית ישראל ונשמתי דאיהו תאיבי לאיסתחאה בהוא מישחא תריק ערי מינית וחתן כי הכמתא יקרתא ומנדעא סוכלהנו בני חיי ומווני רויחא ועתרא למפלא קמך ומונא

ואני תפלתי לך ו"י עת רצון אלהים ברכי חסדך ענני באמת ישועה פתחו לי שערי צדק צלוחת דרעוא קמי עתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין ותגלה רעוא דעתיקא קדישא וששחא דרבנותא דאיתבלילא אבא ואימא עילאי ומן יובלא יריק על דיקנא לאתין כננא ולואי דישאל. על דברי ציון וירקון כחדא על יוסף ודוד מלכא יקבלון ממלכותא ההיא יניקא עבדין וכל בית ישראל ונשמתי דאיהו תאיבי לאיסתחאה בהוא מישחא תריק ערי מינית וחתן כי הכמתא יקרתא ומנדעא סוכלהנו בני חיי ומווני רויחא ועתרא למפלא קמך ומונא

ואני תפלתי לך ו"י עת רצון אלהים ברכי חסדך ענני באמת ישועה פתחו לי שערי צדק צלוחת דרעוא קמי עתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין ותגלה רעוא דעתיקא קדישא וששחא דרבנותא דאיתבלילא אבא ואימא עילאי ומן יובלא יריק על דיקנא לאתין כננא ולואי דישאל. על דברי ציון וירקון כחדא על יוסף ודוד מלכא יקבלון ממלכותא ההיא יניקא עבדין וכל בית ישראל ונשמתי דאיהו תאיבי לאיסתחאה בהוא מישחא תריק ערי מינית וחתן כי הכמתא יקרתא ומנדעא סוכלהנו בני חיי ומווני רויחא ועתרא למפלא קמך ומונא

ואני תפלתי לך ו"י עת רצון אלהים ברכי חסדך ענני באמת ישועה פתחו לי שערי צדק צלוחת דרעוא קמי עתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין ותגלה רעוא דעתיקא קדישא וששחא דרבנותא דאיתבלילא אבא ואימא עילאי ומן יובלא יריק על דיקנא לאתין כננא ולואי דישאל. על דברי ציון וירקון כחדא על יוסף ודוד מלכא יקבלון ממלכותא ההיא יניקא עבדין וכל בית ישראל ונשמתי דאיהו תאיבי לאיסתחאה בהוא מישחא תריק ערי מינית וחתן כי הכמתא יקרתא ומנדעא סוכלהנו בני חיי ומווני רויחא ועתרא למפלא קמך ומונא

ואני תפלתי לך ו"י עת רצון אלהים ברכי חסדך ענני באמת ישועה פתחו לי שערי צדק צלוחת דרעוא קמי עתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין ותגלה רעוא דעתיקא קדישא וששחא דרבנותא דאיתבלילא אבא ואימא עילאי ומן יובלא יריק על דיקנא לאתין כננא ולואי דישאל. על דברי ציון וירקון כחדא על יוסף ודוד מלכא יקבלון ממלכותא ההיא יניקא עבדין וכל בית ישראל ונשמתי דאיהו תאיבי לאיסתחאה בהוא מישחא תריק ערי מינית וחתן כי הכמתא יקרתא ומנדעא סוכלהנו בני חיי ומווני רויחא ועתרא למפלא קמך ומונא

ואני תפלתי לך ו"י עת רצון אלהים ברכי חסדך ענני באמת ישועה פתחו לי שערי צדק צלוחת דרעוא קמי עתיקא דעתיקין סתימא דכל סתימין ותגלה רעוא דעתיקא קדישא וששחא דרבנותא דאיתבלילא אבא ואימא עילאי ומן יובלא יריק על דיקנא לאתין כננא ולואי דישאל. על דברי ציון וירקון כחדא על יוסף ודוד מלכא יקבלון ממלכותא ההיא יניקא עבדין וכל בית ישראל ונשמתי דאיהו תאיבי לאיסתחאה בהוא מישחא תריק ערי מינית וחתן כי הכמתא יקרתא ומנדעא סוכלהנו בני חיי ומווני רויחא ועתרא למפלא קמך ומונא

(s. s.)



דרך החיים

דינים

(א) חוננים לוי' צננה זמנחה ואם הוא יום שאלו הי' צו חול לא היו חוננים חטון ל"א לוי' חול אס ונחפלין צבית האכל חוך טבעט אף ש"א חטון בחול מ"ע צננה חונני' לרקת וטוס דנצנח אין הדין מחוסה כנ"ש לבייל אלל אב הכחמים וכמו צהלל (פ"ג ס"י קל"א ס"ק י') וכטחפלין אלל חתיקו הניעול צננה אין חוננים זמנחה לוי' י"ב"ע טס ס"ק י"א) וחוננים אחר ונחה בקץ פרק אבות ובחורף צרכי נפשי ושיי הנועלות (טס) ואם נעטך החפלה עד סמוך לחשיכה טאס חונר כרקי אבות או צרכי נפשי לא יוכלו לקיים סעודה א לא יאמרו כרקי אבות ושיי הנועלות ע"י ע"א טס):

נ צדקתך כהרריאל. משפטך תהום רבה אדם ובהמה הושיע יי: ב צדקתך אלהים עד מרום אשו עשית גדלות. אלהים מי כמוך: א צדקתך צדק לעולם ותורתך אמת: מדיש תתקבל.

צננה חטון ונחפלין לות צרכי נפשי וחוננים עד טנח הגדול:

קד ברכי נפשי אתי. יי אלהי גדלת מאוד הוד והדר לבשת: עשה אור בשלמה. נוטה שמים בירעה. המקרה במים עליותיו השם עבים רכובו. המהלך על בנפירותו. עשה מלאכו רוחות משרתיו אש להט: יסד ארץ על מכוניה. בלחמוט עולם ועד: תהום בלבוש פסיתו. על הרים יעמדו מים: מן געתה ינוסין. מן קול רעמה יחפזין: יעלו הרים ירדו בקעות. אל מקום זה יסדת להם: גבול שמת בל יעבורון בל ישובון לבסות הארץ: המשלח מעינים בנחלים בין הרים יהלכון: ישקו כל חיתו שדי. ישברו פראים צמאם: עליהם עוף השמים ישכון. מבין עפאים יתגוקול: משקה הרים מעליותיו. מפרי מעשיה תשבע הארץ: מצמיח חציר לבהמה. ועשב לעבודת האדם.

כוונות פשוטות

(צדקתך) לרקת חטון הוא כולל לכל חפיו להנעיה טעשה (לרק עולוס) עם כל ישראל: (חורק) עם סככות כחורק הלור טעיס כו. הוא (חטון) כי חינו ונכה העול וטני הנועשה הטוב כדי לשלם לו נעוטיב טכיו חטולס: (וירקת אלטים עד מרום) לרקת דינק חפיו עם גדול הכריות טהוא ונשרעיה אשר עלט לנוריס. (אשר) גוס (עשית גדלות) כהכיר חטון. טכל העולס יאמרו (אלטים יי כעוק) טחה טהוה גדול בקען ואין חסה נושא עניס. (לרקת) לרקת חוניוטם ורכיך עם כל בני העולס. ואף עם החנשים אשר הס נעניי טעולס (כחרי אל) כונו יוסף הדיק טהפליב לרקתו עם חטיו ועם כל בים חכיו טכיו חסה יי ונקט וטס (משטעך) כונו ונהקען טכאכשים טהוא טעל כונו (טהוס רכה). וכונו טאין חסה נושא טני לטנין הדין כך לטנין טהפוטס חסה טהוה אס כולס. (ארס) טהוא חטוני עם (כחטון) יי טהוא קטן טעך כונו כחטון (מושיע סי) קרהיי:

להוציא לחם מן הארץ: ויון ישמח לבב אנוש להצחיל פנים משמן ולחם לבב אנוש יסעד: ישבעו עצי יי. ארזו לבנו אשר נטע: אשר שם צפרים יקננו. חסידה ברושים ביתה: הרים הגבוהים גיעלים סלעים מחסה לשפנים: עשה ירח למועדים. שמש ידע מבואו: תשת חושך ויהי לילה בו תרמש כל חיתו יער: הכפירים שואגים לטרף ולבקש מאל אכלם: תורח השמש יאספון. ואל מעונתם ירצון: יצא אדם לפעלו. ולעבודתו עדי ערב: מהרבו מעשיה יי כלם בחכמה עשית. מלאה הארץ קניניה: זה הים גדול ורחב ידים. שם רמש ואין מספר. חיות קטנות עם גדלות: שם אגיות יהלכון ליתן זה יצרת לשחק בו: כלם אליה ישברון לתת אכלם בעתו: תתן להם ילקטון. תפתח ידך ישבעון טוב: תסתיר פניך ובהלון תוסף רוחם יגעון. ואל עפרם ישובון: תשלח רוחך יבראון. ותחדש פני אדמה: יהי כבוד יי לעולם. ישמח יי במעשיו: המביט לארץ ותירעד ונע בהרים וועשנו: אשיקה לוי כחי אומרה לאלהי בעודי. יערב עליו שיחי. אנכי אשמח ביי: ותמו חטאים מן הארץ ורשעים עוד אינם. ברכי נפשי את יי הללויה:

קד שיר המעלות אל יי בצרתה לי קראתי ויענני: יי הצילה נפשי משפת שקר מלשון רמיה: מה יתן לה ומה יוסף לה לשון רמיה: חצי גבור שנונים עם גחלי רתמים: אנה לי בירגתי משך שכנתי עם אהלי קדר: רבת שכנה לה נפש עש שונא שלום: אנה שלום וכי אדבר המה למלחמה:

קנא שיר המעלות לדוד שמחתי באמרים לי בית יי גלף: עמדות היו רגלינו בשעריך ירושלים: ירושלים הפנינה בעיר שחברה לה יחדו: ששם עליו שבמים שבטייה ערות לישראל להודות לשם יי: פי שמה ישבו כסאות למשפט פסאות לבית דוד: שאלו שלום ירושלים ישליו אזהבך: יהי שלום בחילך שלנה בארמנותך: למען ארזי ורעי אדברה נא שלום בך: למען ביתי יי אלהינו אבקשה טוב לך:



קנה שיר המעלות אליה נשאתי את עיני הוישבי בשמים: הנה בעיני עבדים אל־יד ארוניהם בעיני שפחה אל־יד גברתה בן עינינו אל־י אל־הינו עד שיחננו: חננו יי חננו כירכב שבענו ברו: רבת שבעה־לה נפשו הלעג השאננים הבו לנאיונים:

קנה שיר המעלות לדוד לולי יי שהיה לנו יאמר נא ישראל: לולי יי שהיה לנו בקום עלינו אדם: אזי חיים בלעונו בחרות אפם בנו: אזי המים שטפנו נחלה עבר על־נפשנו: אזי עבר על־נפשנו המים הזרונים: ברוך יי שלא נתננו טרף לשניהם: נפשנו בצפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשבר ונחננו נמלטנו: עזרנו בשם יי עושה שמים וארץ:

קנה שיר המעלות הבטחים בני כחרציון לא־ימוט לעולם ישוב: ירושלים הרים סביב לה וי סביב לעמו מעתה ועד־עולם: כי לא ינוח שכט הרשע על־גורל הצדיקים למען לא־ישלחו הצדיקים בעולתה יריהם: המיכה יי לטובים ולישרים בלבותם: והמטים עקלקלותם ויליכם יי את־פועלי האון שלום על־ישראל:

קנה שיר המעלות בשוב יי את־שיבת ציון היינו כחולמים: אז ימלא שחוק פיני ולישוננו רנה: אז יאמרו בגוים הגדיל יי לעשות עם־אלה: הגדיל יי לעשות עמנו היינו שמחים: שובה יי את־שבייתנו באפיקים בגב: הזרעים ברמעה ברנה יקצרו: הלוד ילד וככה נשא משך הזרע בא יבא ברנה נשא אלמותיו:

קנה שיר המעלות לשלמה אמר יי לא יבנה בית שוא עמלו בניו בו אמר יי לא ישמר עיר שוא שקד שומר: שוא לבם משכימי קום מאחר־שבת אכלי לחם העצבים בן יתן לידיו שגא: הנה נחלת יי בנים שבר פרי הבטן: כחצים ביד־גבור בן בני הנעורים: אשרי הגבר אשר מלא את־אשפתו מהם לא יבשו כי ידברו את־אויביים בשער:

קנה שיר המעלות אשרי כל־ירא יי החלף בדרךיו: יגיע בפה כי האכל אשריה וטוב לך: אשתה בגפן פריה בירכתי ביתה בגוף בשתלי ויתים סביב לשלחנה: הנה כירכן יברך גבר ירא יי: יברכה יי מציון וראה בטיוב ירושלים כל ימי חיה: וראה בנים לבניה שלום על ישראל:

קנה שיר המעלות רבת צרונני מנעורי יאמר נא ישראל: רבת

צרונני מנעורי גם לא יכלו־לי: על־גפי חרשו חרשו החרשים האריכו למעניתם: יי צדיק קצץ עבות רשעים: יבשו ויפגו אחר כל שנאי ציון: יהיו כחציר גבות שקדמת שלף יבש: שלא מלא כפו קוצר וחצנו מעמר: ולא אמרו העברים ברבת יי אליכם ברכנו אתכם בשם יי: קל שיר המעלות מנעמקים קראתיך יי: אדני שמעה בקולי תהינה

אזינה קשבות לקול תחנוני: אם עונות תשמר יה אדני מי יעמוד: כירעמה הסליחה למען תנרא: קויתי יי קויתה נפשי ולדברו החלתי: נפשי לאדני משמרים לבוקר שמרים לבקר: יחל ישראל אל־י פיר עם־י החסד והרבה עמו פדות: והוא יבדה את־ישראל מכל עונותיו: קלא שיר המעלות לדוד יי לא נבה לפי ולא רמו עיני ולא־הלכתי

בגדלות ובנפלאות ממני: אמר לא שויתי ודומתי נפשי כגמל עלי אמו כגמל עלי נפשי: יחל ישראל אל יי מעתה ועד עולם:

קנה שיר המעלות זכור־י לדוד את כל־ענותו: אשר נשבע לוי

גדר לאביר יעקב: אמר־אבא באהל ביתי: אם אעלה על־ערש יצועי:

אמרתו שנת לעיני לעפעפי חנומה: עד אמצא מקום לוי משכנות

לאביר יעקב: הנה שמענוה באפרתה מצאנוה בשדר־יער: נבואה

למשכנותיו נשתחוה להרם רגליו: קומה יי למנוחתה אפה וארון

עזה: כהנה ילבשו צדק וחסידה ירגנו: בעבור דוד עבדה אל־תשוב

פני משיחה: נשבע יי לדוד אמת לא־ישוב ממנה: מפרי בטנה אשית

לבסא־לך: אמר־שמרו בניה בריתי ועדתי זו אל־פרם: גם־בניהם עדי

עד ישובו לבסא־לך: כירכר יי בציון אנה למושב לוי: זאת מנוחתי

עד־יעד: פה אשב כי אותיה: צידה גרף אברך: אביוניה אשפיע

לחם: וכתינה אלביש ישע: וחסידה רגן ירגנו: שם ו אצמים קרן

לדוד: ערכתי נר למשיחי: אויביו אלביש בשת: ועליו יציון גורו:

קנה שיר המעלות לדוד: הנה מה־טוב ומה־נעים: שבת אחים

גם יחד: בשמן הטוב על־הראש: יד על־הזקן: וקן־אחרן שיר על־

פי מדותיו: כטל חרמון שיר על־הררי ציון כי שם צנה יי את־הברכה

חיים עד־העולם:

קנה שיר המעלות הנה ברכו את־י כל־עבדי יי: העמדים בבית

יי בלילות: שאו־ידיכם קדש: וברכו את־י: יברכה יי מציון עשת

שמים וארץ: עליי קיי:



מסכת אבות

בשנת אחר פסק מחזיקין לומר פקדי אבות ואומרים עד ר"ה:

כל-ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמד כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצור מטעי מעשה ידי להתפאר:

אשון

ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים  
י שלשה דברים הן מתונים  
(ג) שמעון הצדיק היה משורי  
העולם עומד על התורה ועל  
כז קבל משמעון הצדיק הוא  
על מנת לקבל פרס אלא היו  
פרס ויהי מורא שמים עליכם:  
ירושלים קבלו מהם יוסי בן  
ים והיו מתאבק בעפר רגליהם  
איש ירושלים אומר יהי ביתך  
שיחה עם האשה באשתו אמרו  
רבה שיחה עם האשה גורם

Handwritten notes in a cursive script, likely a transcription or commentary on the printed text. The notes are organized into several columns and rows, with some lines starting with a small letter 'ג'.

י"ח הוחס. שעתידים לחיות ולעמוד בנוסח  
דין לחיות אינם חוזרין לעמדם. והעושה חן  
ועערותיהם בראשיהם ונהנין מזו השכינה.  
ש"ה קהני יש להם חלק: [ארץ] כלומר ארץ

מדות והכמים אחרים בי"ב חכרו ספרים בענין  
זה והמוקרים שבזו הנק' לא ברו אומם חכמי  
א נוס' זו אבות שאף אם הראה באיזה ספר  
לו הם אבות לכל המוקרים והשאר כלם העם  
יבא ליגע באיקור מורה דכתיב ושמתם את  
כל ישראל את הסורה לא נבראו שמים וארץ  
אל העבודה] היינו הקריבות. ובזמן החורבן  
גדול וזו הלקה לפי שאינו מהבייש ועוד  
ה: (ב) [אלה היו כעבדים] כ"י. אלא שלא  
ואין ר"ל שהעבודה ע"ה לקבל פרס אקורה  
חלק לעו"הב הר"י לדיק גמור. שמי"ט עובד  
דמו שום פנייה כלל. ור"לם החנל להזיירט  
זה עובד נחמה עבוד בי"ב מיראה שהעובד  
שלימה: (ד) [יהי ביתך בית ועד לחכמים]  
זים לומר נתקבץ בבית של חכמי ש"י אהרן  
לחננו של בושט אפי"פ שלא לקח כלום מ"ט  
וב לרבליהם על הארץ שכן היו נוסגין שטרב  
מה בלמא] כארס למא שפופה להחננו ולא  
רקס שפופה בשפופה וכעוב לכז וכמו שאמר  
מחה שלא ירע לבבך יברכך ה' כי השפופה היא  
ספיקה... ביתך חוקט כפ"י חננו שיקר הוא שפתן בשפופה הלכ לעניים כמו שאלהם  
נחמן בשפופה לכניך ז"ש יהיו עניים בני ביתך כלומר העניים יהיו שוים נחמן לכניך לענין השפופה שפתן לנס בשפופה  
כמו לכניך (נדרש שפופה): [ואל מרבה שיחה עם אשה] כמו שאמרנו ה"ל תגיד לאדם אם שיחו אפי" שיהא

قطعة شظية / إدراج وجد(ت) مع كتاب fragment/insert found with book



מסכת אבות

בשנת אחר פסק מחמילין לומר פקדי אבות ואומרים עד ר"ס:

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמד כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ גזר מפעמי מעשה ידי להתפאר:

1924/0/9

ושע לזקנים וזקנים לגבאים  
שלשה דברים הוו מתונים  
שמעון הצדיק היה משורי  
וולם עומד על התורה ועל  
קבל משמעון הצדיק הוא  
ל מנת לקבל פרס אלא היו  
פרס יהי מורא שמים עליכם:  
ירושלים קבלו מהם יוסי בן  
יהו מתאבק בעפר רגליהם  
איש ירושלים אומר יהי ביתך  
יה עם האשה באשתו אמרו  
בה שיחה עם האשה גורם

Handwritten text in columns, likely a list or index, with some words in blue ink. The text is arranged in approximately 10 columns and 10 rows. Some words are written in a larger, bolder script, possibly indicating key terms or headings. The handwriting is in a cursive style typical of the early 20th century.

המחיים. שעתידים לחיות ולעמוד בנוסח  
ן לחיות אינם חוזרין לעמרים. והעוה"ב אין  
עושהוהים בראשיהם ונהיין מזיו השכינס.  
יה קמני ים להם חלק: [ארץ] כלומר ארץ

זה ומכונים אחרים ג"כ חזרו קורים בענין  
והמוקרים שבזו המס' לא בדו אותם חכמי  
מס' זו אבות שאף אם הראה באיזה קטר  
הם אבות לכל המוקרים והשאר כלם העם  
א לביע באיקור תורה דכתיב ושנרמם את  
ו ישראל את הסורה לא נבראו שמים וארץ  
העבורה] היינו הקרבנות. ובזמן החורבן  
ול מן הדרקא לפי שאינו מהנייש ועוד  
ואין ר"ל שהעבורה ע"מ לקבל פרס אקורה  
חלק לעוה"ב הרי"ז לדיק גמור. שמי"ז עובר  
זו שום פנייה כלל. ור"ל המנא לחסרינו  
עובר מאהבה עבוד ג"כ מיראם שהעובר  
לימה: (ד) יהי ביתך בית ועד לחכמים]  
ס לומר נחבקך בבית של פלוני שאי אפשר  
הנחו של בושם אשי"ם שלא לקח כלום מי"ז  
לרגליהם על הארץ שכן היו נוהגין שהרב  
ה בלמח] כאדם לנחא שפוסם לחיבתון ולא  
קם שהיה בשמחה ובעוב לבב וכמו שאמר  
מחיים עשה  
סמכות נהון סתן ואל ירע לבבך בהחך לו כי בגלל הדבר הזה דהיינו השמחה שלא ירע לבבך יברכך ה' כי השמחה היא  
שעיקר. ח"ש יהי ביתך פתוח לרוחה. ליתן לרקע לעניים אונסם העיקר הוא שפתן בשמחה הלב לעניים כמו שאמרו  
נוחן בשמחה לבניך ז"ש יהיו עניים בני ביתך כלומר העניים יהיו שוים ממש לבניך לענין השמחה שפתן להם בשמחה  
כמו לבניך (וידע שוואל): [ואל תרבה מיהם עם שאמרו] כמו שאמרו תז"ל מנדי לאדם זה שיחו אפי' שיתם

قطعة شظية / إدراج وجد(ت) مع كتاب fragment/insert found with book



מסכת אבות

בבבא אחר פסק מתחילין לומר פרקי אבות ואומרנים עד ר"ס:

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ גזר מטעי מעשה ידי להתפאר:

פרק ראשון

(ב) משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושע ויהושע לקנים וקנים לנביאים ונביאים מסרוה לאנשי בנסת הגדולה. הם אמרו שלשה דברים הוו מתונים בדין והעמידו תלמידים הרבה ועשו סוג לתורה: (ג) שמעון הצדיק היה משורי בנסת הגדולה הוא היה אומר על שלשה דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים: (ד) אנטיגנוס איש סוכו קבל משמעון הצדיק הוא היה אומר אל תהיו בעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס אלא היו בעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס ויהי מורא שמים עליכם: (ה) יוסי בן יועזר איש צדדה ויוסי בן יוחנן איש ירושלים קבלו מדם יוסי בן יועזר איש צדדה אומר יהי ביתך בית ועד לחכמים והיו מתאבקים בעפר רגליהם והיו שותה בצמא את דברייהם: (ו) יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר יהי ביתך פתוח לרוחה ויהיו עניים בני ביתך ואל תרבה שיחה עם האשה באשתו אמרו קל וחמר באשת חברו מכאן אמרו חכמים כל המרבה שיחה עם האשה גורם

פירוש

[חלק לעולם הבא] עושה האומר כאן הוא העושה אחר החיים החיים. שעתידים לחיות ולעמוד בנוס ונפסח חיים כלתיים כחמה וכלבנה וככבים כדליתא בגמי' חיים שעתידים לחיות חיים חזרין לעולם. והעושה אף בו לא חכמה ולא סתם. ואע"פ שיש בו בוק וגויה אלא לריקים יושבים ועעוניהם כדליתא בגמי' חיים חזרין לעולם. ונפסי שאין כל ישראל שוין בו אלא הגדול לפי גדלו וסקטן לפי קטנו ונשיה קמני יש להם חלק: [אחר] כלומר אחר החיים והוא העושה:

[משה קבל תורה מסיני] לפי שאין זו כלה רק מוסרים ומוזר והכונים אחרים ביכ חברו ספרים בענין מוסר ומוזר לפיכך החייל הנחל בנמ' זו משה קבל כו' לומר לך שהמדות והמוסרים שבזו הנמ' לא ברו אוחס חכמי המשנה וכלם אלא אף אלו לאמרו בקיני. וכי בערש שמואל שלכך נקרא נמ' זו אבות שאף אם תראה באזהר ספר אחר איה דבר מוסר דוק והשכח שבכלל דברי המנאים הללו המה ואלו הם אבות לכל המוסרים והשאר כלם המה סולדות לאלו: [מסיני] מניי שנגלה בקיני: [קיני לחורה] גדר שלא יבא ליגע באיקור חורה דכתיב ושמרתם את משמרתם. עשו משמרת להשמרת: (ג) [על החורה] שאלמלא לא קבלו ישראל את החורה לא נבראו שמים וארץ דכתיב אם לא ברימי יומם ויליה חוקים שמים וארץ לא נעמי: [ועל העבודה] היינו הקריבנות. ובזמן חזרתם מההכל בעוקס קרבן: [וגמילות חסדים] מלוה מעותיו לעני שהיה גדול מן הרקע לפי שאינו מעבידי ועוד שגמילות חסדים נוהג בין בעניים בין בעשירים. וכתיב עולם חסד יבנה: (ב) [אלה היו בעניים] כו'. אלא שלא ע"פ לקבל פרס. מ"י שבעבוד הקב"ה מואהבה לפי שזהו עיקר העבודה. ואין ר"ל שהעבודה ע"פ לקבל פרס אקורה שהיא אצלו בגמי' האומר כלם זו ללרקע בשביל שיחיה בני וכדי שיחיה לי חלק לעושה הר"ל לרקע גמור. שמי' עובד ה' הוא אלא שאינו בעולם כל כך כמו העובד מואהבה שאין לו בעבודתו שום פנייה כלל. ור"ל הנחל להזכירם שיהיה מן העובדים מואהבה: [ויחי מורא שמים עליכם] אע"פ שאם עובד מואהבה עובד ג"כ מיראה שהעובד מואהבה זרי' בנ"ע והעובד מיראה חסר ונמלה ז"ס ונמלה עבודתו שלימה: (ד) [יהי ביתך בית ועד לחכמים] כשירלו החכמים להקבץ ולהאמיר יהיה ביתך ביתך מוכן לדבר זה שיהיו רגילים לומר נאקבך בביתם של פלוני שאי אפשר שלא הלמוד מהם איה דבר חכמה. ונשלו משל למה הרבר דומה לכנס לחכמה של צושים אע"פ שלא לקח כלום מ"י ריח טוב קלעו וסוליא עמו: [והיו מתאבקים בעפר רגליהם] כלומר שמשב לרגליהם על הארץ שכן היו נוטנין שטרב יושב על הספסל וההלומדים יושבים לרגליו על הקרקע: [והיו שותה בצמא] כאשר לוגא ששופס להיאבון ולא כדרכו שבע: (ה) [ויהיו עניים בני ביתך] מזהיר בזה על נתינת הרקע שהיה בשמחה ובעוב לכך וכמו שאמר סכסוב שהן חסן ואל ירע לבבך בהקד לו כי בגלל הדבר הזה והיינו השמחה שלא ירע לבבך יברכך ה' כי השמחה היא העיקר. ח"ש יהי ביתך פתוח לרוחה. ליתן לרקע לעניים אמנם העיקר הוא שהתן בשמחה הלב לעניים כמו שאמס נוצן בשמחה לבניך ז"ש יהיו עניים בני ביתך כלומר העניים יהיו שמים מושג לבניך לענין השמחה שהתן להם בשמחה כמו לבניך (מורס שמואל): [ואל תרבה שיחה עם האשה] כמו שאמרו חז"ל מגיד ללחם זה שיהי אפי' שיהי

1944/0/9

|   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| א | ב | ג | ד | ה | ו | ז | ח | ט | י |
| כ | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר |
| ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ |
| צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ |
| ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך |
| ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש |
| י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק |
| ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר |
| ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש |
| מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת |
| נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י |
| ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך |
| ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל |
| פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ |
| צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ |
| ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס |
| ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע |
| ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ |
| ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ |
| י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק |
| ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר |
| ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש |
| מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת |
| נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י |
| ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך |
| ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל |
| פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ |
| צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ |
| ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס |
| ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע |
| ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ |
| ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ |
| י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק |
| ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר |
| ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש |
| מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת |
| נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י |
| ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך |
| ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל |
| פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ |
| צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ |
| ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס |
| ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע |
| ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ |
| ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ |
| י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק |
| ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר |
| ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש |
| מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת |
| נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י |
| ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך |
| ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל |
| פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ |
| צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ |
| ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס |
| ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע |
| ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ |
| ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ |
| י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק |
| ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר |
| ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש |
| מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת |
| נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י |
| ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך |
| ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל |
| פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ |
| צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ |
| ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס |
| ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע |
| ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ |
| ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ |
| י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק |
| ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר |
| ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש |
| מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת |
| נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י |
| ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך |
| ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל |
| פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ |
| צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ |
| ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס |
| ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע |
| ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ |
| ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ |
| י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק |
| ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר |
| ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש |
| מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת |
| נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י |
| ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך |
| ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל |
| פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ |
| צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ |
| ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס |
| ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע |
| ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ |
| ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ |
| י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק |
| ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר |
| ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש |
| מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת |
| נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י |
| ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך |
| ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל |
| פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ |
| צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ |
| ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס |
| ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע |
| ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ |
| ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ |
| י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק |
| ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר |
| ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש |
| מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת |
| נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י |
| ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך |
| ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל |
| פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ |
| צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ |
| ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס |
| ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע |
| ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ |
| ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ |
| י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק |
| ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר |
| ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש |
| מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת |
| נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י |
| ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך |
| ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל |
| פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ |
| צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ |
| ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס |
| ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע |
| ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ |
| ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ |
| י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק |
| ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר |
| ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש |
| מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת |
| נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י |
| ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך |
| ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל |
| פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ |
| צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ |
| ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס |
| ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע |
| ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ |
| ת | י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ |
| י | ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק |
| ך | ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר |
| ל | מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש |
| מ | נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת |
| נ | ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י |
| ס | ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך |
| ע | פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל |
| פ | צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ |
| צ | ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ |
| ק | ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ | ס |
| ר | ש | ת | י | ך | ל | מ | נ |   |   |







ולא עם הארץ חסיד ולא הבישן למד ולא תקפדן מלמד. ולא כל המרבה  
 בסחורה מחכים. ובמקום שאין אנשים השתדל להיות איש: (א) אף הוא ראה  
 גלגולת אחת שצפה עלי פני המים אמר לה על האשפת אשפוד וסוף ממוסיה  
 ימוסין: (ב) הוא היה אומר מרבה בשר מרבה רמה מרבה נכסים מרבה דאגה  
 מרבה נשים מרבה בשפים מרבה שפחות מרבה זמה מרבה עבדים מרבה  
 גזל מרבה תורה מרבה חיים מרבה ישיבה מרבה חכמה מרבה עצה  
 מרבה תבונה מרבה צדקה מרבה שלום קנה שם טוב קנה לעצמו קנה לו  
 דברי תורה קנה לו תי העולם הבא: (ג) רבן יוחנן בן זבאי קבל מהלל ומשמי  
 הוא היה אומר אם למדת תורה הרבה אל תחזיק מובה לעצמך פי לקח  
 נוצרת. המשה תלמידים היו לו לרבן יוחנן בן זבאי ואלו הן רבי אליעזר  
 בן הורקנוס ורבי יהושע בן חנניא ורבי יוסי הכהן ורבי שמעון בן נתנאל  
 ורבי אלעזר בן ערבי: הוא היה מונה שבחם רבי אליעזר בן הורקנוס בור  
 סוד שאינו מאבד טפה רבי יהושע בן חנניא אשרי וילדתו רבי יוסי הכהן  
 חסיד רבי שמעון בן נתנאל ורא חטא ורבי אלעזר בן ערבי כמעון המתגבר:  
 הוא היה אומר אם יהיו כל חכמי ישראל בקה מאוננים ואליעזר בן הורקנוס בקה  
 שניה מקריע את כלם: אבא שאול אומר משמו אם יהיו כל חכמי ישראל  
 בקה מאוננים ואליעזר בן הורקנוס אף עמדם ואלעזר בן ערבי בקה שניה  
 מקריע את כלם: (ד) אמר להם צאו וראו איזו היא הדרך מובה שידיכם בה האדם.  
 רבי אליעזר אומר עין טובה. רבי יהושע אומר חבר טוב. רבי יוסי אומר  
 שכן טוב. רבי שמעון אומר הרוצה את הגולד. רבי אלעזר אומר לב טוב.  
 אמר להם רוצה אני את דברי אלעזר בן ערבי מדבריהם שבקלל דבריו דבריהם:  
 אמר להם צאו וראו איזו היא הדרך רעה שייתרחק ממנה האדם. רבי  
 אליעזר אומר עין רעה. רבי יהושע אומר חבר רע. רבי יוסי אומר שכן רע. רבי  
 שמעון אומר הלזה ואינו משלם. אחד הלזה מן האדם בלזה מן המקום  
 שנאמר לזה רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן. רבי אלעזר אומר לב רע. אמר  
 להם רוצה אני את דברי אלעזר בן ערבי מדבריהם שבקלל דבריו דבריהם:  
 (ה) הם אמרו שלשה דברים רבי אליעזר אומר יהי כבוד חברך חביב עליך  
 בשלך. ואל תהי נוח לבועס. ושוב יום אחד לפני מיתתך. והיו מתחמם קנגד

פירוש

שאל האמר דבר שרדי עיון רב להבין אלא ברר דברך הוה שבינו אורו ויר: (ט) [שידיכם בה האדם] כי הערע  
 שמואל: הרי יונה ז"ל פי ודאי בכל העוונות והישרות יש להדבק. אלא ר"ל במדה אחת להיות בה שלם לעולם כי  
 טוב לאדם לאחוז במדה אחת לעולם בשלמותו. ונקל עליו להשיג מנהג העוונות החשובות כלם. והיה זה כנה מדה  
 ואינו שלם בחמה מהם. ע"כ וספחים יסק. עכ"ל: [עין טובה] מסתפק בנה שיש לו ואינו נבקש דברים יקרים  
 ואינו נקנה כשורוה שיש להבדילו יותר מנו: [הרוצה את הגולד] למה נבדיל ענה שמדל להיות ומוסר כך כנאל  
 ממש הפסד מלוה כנגד שכרה וזכר עבירה כנגד הפקדה: (ז) [יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך] ואינני  
 ירא זכ כשלך מהיה נוח לכעוס. שאם אחת נוח לכעוס אי אפשר שלא הזלזל ככבוד חברך: [שוב יום אחד לפני  
 מיתתך] ולפי שאין אדם יודע אינתי ימות יעשה הטובה ולא החשוב שלא יקבל חוסך השי"ת אם השוה בשמחה  
 הכונה אף אם הרעבה כל יומך אל החייאש מן הרחמים ולא החשוב שלא יקבל חוסך השי"ת אם השוה בשמחה  
 שלימה כי זה אינו כי אפי' הרבים הטוהו ובהרשיע. קליחות אלהים רבה וגדולה הטוב אנוש עד רכא עד רכדובא של  
 כש ופסי' אם הוא גוסס אם ישוב הקב"ה יקבל אותו (ו"ט): [הווי מחמם נגד אורן של חמנים] להקריב  
 לחמנים: [הווי זהיר בגחלתן] שלא תנהג בהם קלות ראש. ואל מוסקף להקריב להם יותר מנה שיקריבך הם.

אורן של חכמים. והיו זהיר בגחלתן שלא תפוח. שגשובתן נשיבת שועל.  
 ועקיצתן עקיצת עקרב. ולחישתן לחישת שרף. וכל דבריהם בגחלי אש: (ב) רבי  
 יהושע אומר עין הרע ויצר הרע ושנאת הריות מוציאין את האדם מן  
 העולם: (ג) רבי יוסי אומר יהי קמון חברך חביב עליך בשלך ויתקן עצמך  
 ללמוד תורה שאינה ירשה לך וכל מעשיה יהיו לשם שמים: (ד) רבי שמעון  
 אומר יהי זהיר בקריאת שמע ובתפלה ובשאתה מתפלל אל תעש תפלתך  
 קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום שנאמר בייחונן ורחום הוא  
 ארץ אפים ורבי חסד ונקם על הרעה. ואל תהי רשע בפני עצמך: (ה) רבי  
 אלעזר אומר יהי שקוד ללמוד תורה ודע מה ישתשוב לאפיקורוס ודע לפני מי  
 אתה עמל ומי הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך: (ו) רבי  
 מרפון אומר היום קצר והמלאכה מרבה והפועלים עצלים והשכר הרבה ובעל  
 הבית דוחק: (ז) הוא היה אומר לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן  
 חורין להבטל ממנה אם למדת תורה הרבה נותנין לך שכר הרבה וגאמן הוא  
 בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעלתך ודע שמותן שבתן של צדיקים לעתיד  
 לבא:

רבי חנניא בן עקישיא אומר רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם  
 תורה ומצות שנאמר יי הפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

פרק שלישי

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר  
 מטעי מעשה ידי להתפאר:

פירוש

והמשיל זה כמו שנתחמם בלש שאלם ישב בקירוב קלה יהנה מהחוס. ואם יוסקף להקריב ישרף: [נשיבת שועל]  
 רפואתו קשה לפי ששינוי דקום ועקונוס: (א) [עין הרע] כמו עין רעה. שאינו מסתפק בנה שיש לו ומחזר אחר  
 דברים אחרים: [וילי הרע] רוב החלום: [ושנאת הריות] שנאת חנם: (ב) [וסתקן עליון ללמוד תורה]  
 הסקן עליון שנוגע למד החקירות כדי שחלמוד המורה. כענין ראשית חכמה יראה ה' [ע"ש בשם ר"י]: [שאינה  
 ירשה לך] שאל האמר הואיל ואפי' חכם וזכי אלא חכם מורה ומורה על אכסניא שלה וזכי לריך לזכש אחרים:  
 [וכל מעשך יהיו לשם שמים] אף בשעה שחמה עוסק בחכמה וסחיה וז"ל לא תהיון להנחת גופך אלא  
 שחמה ברא לבעות רלון קוד: (ג) [קבע] הכונה להזכיר לאדם על שיחפלו בכוחם ובהיותם שחפלה שחמם  
 אומר דרך קבע ומנין חלפה ביומא תהיה כ"כ שגורה צפין עד שחוף ודבר ולנו כל עמו וכל שכן הוא מרישיה דבי  
 מנא למורים כרע ומבלי שכיחן הוא לכרוע ולכן אמר שאל יעשה חפלתו כדבר קבוע אשר אין בו כונה כלל רק כוח  
 ששופס חנונים: [ואל תהי רשע בפני עצמך] כלומר לא תחזיק עמך כרשע שפחחחזיק עלמו בחוקת רשע לא  
 יבדל בעיניו עון שיעשה וגם חייאש מן החטובה אלא יחזיק עלמו ככינוני: (ד) [הווי שקוד ללמוד תורה] הורה  
 לנו דרך הלימוד כי ראוי לאדם להקדים החלה לימוד המורה והגמי והלכותיה עד אשר יקבעם בלבו וידע כלליו ומרעיו  
 וריעיו ושמעויו ולא אמר החלה הו שקוד ללמוד המורה ואפי' ילמוד החכמות החילוניות כדי לדעם תשובת הטובים  
 וינלחם בעטנותיהם [ו"ט בשם הר"י] ואמרי' בגמי' ה' דמוח להשיב לאפיקורס דוקא לכרי' אבל לישראל לא עוס  
 דכ"ש דפקר עפי ואין לו מקום כלל שנאמר כל צדיק לא ישובן ולא ישיגו אחרות חיים: [ודע לפני מי אתה עמל]  
 שחמה זו שחמה משיב לאפיקורס שלא יספק לכך לבעות לדעתו: (ט) [היום קלך] מיי העולם הזה קלרים הם.  
 ומה שאמר היום קלך ולא אמר הונון קלך. להודיע לאדם כי אפי' בחלו החיים הוועטים רובם ואין ליחסם ללינה  
 אשר רוב ימיו של האדם חלופים הונון חולפנים ובלאו עליו כי השקט לא יוכל ורובם הם חשך ולא אור חננס צוון  
 שחמה האדם בנחה וספקט ושלוח כי אז יוכל האדם לעסוק במורה הוא נעט חזער וז"ש היום קלך כלומר חזון שיקר  
 יום ולא לינה אשר אז יוכל האדם לעסוק במורה זה חזון הוא קלך [ע"ש]: [והמלאכה נרובה] החורה ארובה  
 שארין נרה: [ובע"כ דוחק] שנאמר והגים בו יווס ולינה: (ז) [לא עליך המלאכה לגמור] לא שכתך הקב"ה  
 שחמה אה כולה כרי שספקי' שכתך אם לא תמורה ושנא חזער איני לומר ואיני נועל שכתך: [ולא אתה בן  
 חורין] על פרח העול מוטל עליך לעמוד: [וגאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך שכר פעולתך]. כי דרך העולם  
 ליתן שכר לעושה ביה אחרים אבל אם כונה ביה לעלמו ונה שכתך יתנו לו. והאדם ע"י הטוה עושה מלכות  
 לנפשו וספקי' טוחן לו שכתך ז"ש שכתך פעולתך [ו"ט בשם ר"י]: [לעמוד ללא] לעו"הכ:







חביב אדם שנברא בצלם הבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם שנאמר פי בצלם  
אלהים עשה את האדם: חביבין ישראל שנבראו בגנים למקום הבה יתרה  
נודעת להם שנבראו בגנים למקום שנאמר בגנים אתם לוי אלהיכם: חביבין  
ישראל שנתן להם כלי חמדה הבה יתרה נודעת להם שנתן להם כלי חמדה  
שנאמר פי לקח טוב נתתי לכם תורת אל-תעזבו: (ט) הכל צפוי ודרשות  
נתניה. ובטוב העולם גדון. והכל לפי רוב המעשה: (ט) הוא היה אומר.  
הכל נתון בערבון ומצודה פרוסה על כל החיים. התנות פתוחה והתנגוני מקוה.  
והפנקס פתוח. והדי כותבת. וכל הרוצה ללות יבא וילדה. והנפאין מתווירין  
תדיר בכל יום ונפרעין מן האדם מדעתו. וישלא מדעתו. ויש להם על מה  
שיסמוכו. והדין דין אמת והכל מתקן לסעודה. (י) רבי אלעזר בן עזריה אומר.  
אם אין תורה. אין דרך ארץ. אם אין דרך ארץ. אין תורה. אם אין חקמה.  
אין יראה. אם אין יראה. אין חקמה. אם אין דעת. אין בינה. אם אין בינה.  
אין דעת. אם אין קמח. אין תורה. אם אין תורה. אין קמח. הוא היה אומר  
כל שחקמתו מרבה מפעשיו. למה הוא דומה. לאילן שענפיו מרבין ושרשיו  
מועטין והרית באה ועוקרתו והופכתו על פניו. שנאמר והיה קערער בערבה.  
ולא יראה פי יבא טוב. וישכן חררים במדבר ארץ מלחה ולא תשב. אבל כל  
שמעשיו מרבין מחקמתו. למה הוא דומה. לאילן שענפיו מועטין ושרשיו  
מרבין. שאפילו כל-הרוחות שבעולם באות ונושבות בו. אין מוזין אותו  
ממקומו שנאמר והיה בעין ושתול על מים ועל יובל ישלח שרשיו ולא יראה  
פי יבא חם והיה עלהו הענן ובשנת בצורת לא ידאג. ולא ימיש מעשות פרי:  
(י) רבי אלעזר בן חסמא אומר. קנין ופתחי נדה הן הן גיפי הלכות. תקופות  
ונמטראות פרישות להקמה:

פירוש

(יד) חנה ימיה נודעת לו חנה ימיה הראה הקביה לאדם שהדינו ואמר לו ראה שנחמך כללם אלהים  
סמטיב לחבירו ונודעו הטוב שפעם עמו מראה חנה ימיה יומר מהאלו העיני עמו ואינו חסוד בעיניו להודיעו  
הטוב שפעם עמו: (טו) [הכל לפי] כל מה שאדם עושה בחרי חררים נגוי לפניו: [והרשות נחונה] בידו  
על אדם לעשות טוב ורע כדכתיב ראה נחתי לפניך היום אם החיים וגו': [ובטוב העולם דרון] ביום רחמים  
ואעמיב אין הכל שוין ביום זה לזמי שהכל לפי רוב העשה. העושה בעמשים טובים נוחים לו רחמים ורחמים.  
והמעשים בעמשים לו ברחמים: (טז) [הכל נתון בערבון] שהכל ערבים זה לזה: [ועלודה פרוסה]  
משל לחלות זה העולם אינו מביט אלא כהנאה העבירה כונו העוף שאינו מביט אלא בעטם: [החנות סתומה]  
ובני אדם ככספים עם ולקחים בהקפה: [והחנותי עיקר] ונאמין לכל הבא ליעול. כך בני אדם חושלים בכל יום  
והקביה מוסין להם עד בוא עמם: [הפנקס פתוח] לכבוד דם ההקפה כדי שלא ישכח: [והנבזלים] יקורים  
ופנעים רעים: [מדעתו ושלא מדעתו] בין שיקבלם בעמחה למירוק עון ויחורה או לא: [ויש להם על מה  
שיסמוכו] היא הסתובה. שאף אם נשחקע זמן רב בדרכיו הרעים הסתובה אינה נשחקע אצלו ולא למשען:  
[והדין דין אמת] שאחר שהטעמו על הסתובה ולא הסובין לשב רחמי הוא לטובם על זה ויהיה הדין דין אמת  
כענין הנכס שיהיה נחמיה חמורה בעיני האקורים וחבירי ברום והוא לא ברה [הי' נחמם לבית מאיר ז"ל]: [וככל  
מוקן לסעודה] אחד לדיקים ואחר רשעים יש להם חלק לטובת לאחר שבנו עון חסוד: (י) [אם אין דעת  
חורה כו'] אין משא ומתנו יפה עם הכריות: [אם אין דעת כו'] סוף שמורו ומשכח עוננו: [אם אין דעת  
כו'] דעת הוא שאלא עמם: לדיכ. וכינה. שובין דבר מהך דבר. אבל אינו מראה לו עמם ואם אין דעת להם  
עמם לדיכ. אין בינה אחר שלא ידע עמנו של דבר. כאלו לא ידעו. ומיני הבינה היא קודמה לפיכך אם אין בינה  
אין דעת: [אם אין קמח אין תורה] מי שאין לו מה יאכל היאך יעסקו בחורה: [אם אין מורה אין קמח]  
מה יועיל לו הקמח שבידו הוא חיל ואין בו מורה. כוח לו שלא היה לו קמח והיה מה דרעם: ובמיש כי בשם הר"ם  
אשך ז"ל שכוונת ההנאה להגליא נחמיה בני אדם שאומרים עמנה למה אינם עוסקים בחורה לפי שהם טורדים  
בבקשת קמח וחזון וערף לביתם ואין להם פנאי לעסקו בחורה. חיש אם אין קמח אין מורה. כלומר כל העולם  
אומרים אם אין קמח אין מורה וחשבים זה להסתכלות. ואמר שהאמת הוא להסיק כי ביעוט החורה היא הקביה לביעוט  
קמח. חיש אם אין מורה היש הישם הקביה שאין קמח: (י) [קנין] קנינות העוף קנין קנינו לטון

רבי הנניא בן עקשיא אומר רצה הקדוש ברוך הוא ליכות את ישראל לפיכך חרבה להם  
תורה ומצות שנאמר יי הפין למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

פרק רביעי

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצח  
מטעי מעשה ידי להתפאר:

(א) בן זומא אומר אינהו חכם הלומד מכל-אדם שנאמר מכל-מלמדי  
השפלתמי פי עדותיה שיחה לי: אינהו גבור הכובש את יצרו שנאמר טוב ארף  
אפים מגבור ומשל ברוחו מלבד עיר: אינהו עשיר השמח בחלקו שנאמר  
יגיע בפיה פי תאכל אשריה וטוב לה אשריה בעולם הנה וטוב לה לעולם  
הבא: אינהו מקבד המקבד אתי-הבריית שנאמר ביי-מבדרי אכבד ובזי יקל: (ב)  
(ג) בן עזאי אומר הוי רץ למצוה קלה ובורח מן העברה שמצוה נודרת מצוה  
ועברה נודרת עברה ששכר מצוה מצוה ושכר עברה עברה: (ד) הוא היה  
אומר אל תהי בו לכל אדם ואל תהי מפליג לכל-דבר שאין לה אדם שאין  
לו שעה ואין לה דבר שאין לו מקום: (ה) רבי לויטם איש יבנה אומר מאד  
מאד הוי שפל רוח שתקנות אגוש רמה: רבי יוחנן בן ברוקה אומר כל-המחלל  
שם שמים בפטר נפרעין ממנו בגלוי אחד שזוג ואחד מויד בחלול השם:  
(ו) רבי ישמעאל בר רבי יוסי אומר הלומד על מנת ללמד מספיקין בידו  
ללמוד ויללמד והלומד על-מנת לעשות מספיקין בידו ללמוד ויללמד לשמור  
ולעשות: רבי צדוק אומר אל תפרוש מן-הצבור ואל-תעש עצמך בעורכי  
הדינין ואל תעשה עמדה להתגדל בה ולא קרדום להפרידה וכה הנה הלל

פירוש

קן לפור. ויש בהן הלכות חנויות: [ומתחי כרה] הלכות כרה שאברה וקפה: [הן הן גופי הלכות] עיקר  
מורה שבעים: [תקופות] ענין מהלך החולות: [וביעטריאות] חשבון האותיות: [פרמיים לחכמה] וכמו  
ספרפראום אינו נאכל רק אחר הסעודה בקיטוח סעודה ועיקר הפס והמפסיל נאכלים מקודם כן אלו החכמות הם  
ספרפראום לחכמה ולרץ שלא ידעם רק אחר הכל:  
[איודה חכם] הכי קאמר איזהו חכם שרמזי שיהלל בחכמותו: [הלומד וכל אדם] ואף ע"פ שהוא קטן  
ומנו שכין שאינו חס על כבודו ולומר מהקטנים נכרים הרברים שהכמות היא להם שמים ולא להסיר ולהפאר בה:  
[וכן איזהו גבור] שרמזי שיהלל בגבורתו. הטובש אם ילוי: [שנאמר טוב ארף אפים מבדור] פי עוב  
ארף אפים כחא מלך הגבורה של כחוס הילר. לא מלך רכות העצב. וכן מושל ברוחו כשלא מלובד עיר. מן המלך  
שלאחר שכבש את העיר ובאו לידו האנשים הנודדים בו מושל ברוחו ואינו הורג: [כי מבדרי אכבד] והדברים  
קיי ומה שקביה שהוא מלך הכבוד וכל מה שברא בעולמו לא ברא אלא לכבודו וכבוד אה ומכניו קיו לכשר ורם:  
(ב) [שמולה גוררה מולה] כך מנהגו של עולם העושה מולה אחת נוח לו לעשות אחרת. והמחיל בעבירות  
קשה לפרוש ממש. ועוד ששכר מולה מולה. עמן השמים עשירין וחמיונים ביד מי עשה מולה אחת שיעשה אחרת  
כדי להח לו שכר על שחיהן וכן שכר עבירה כו': (ג) [אל התי בז לכל אדם] לומר מה יוכל פלוני להזיק לי:  
[ואל התי מפליג] מרחיק לכל דבר שיש לחוש עליו. אל האמר רחוק הוא שיהיה ואין לראוב ממונו: (ד) [מאד  
מאד הוי שפל רוח] א"ש שבעאר מרום הרך האמלעית היא משובחה. בעמם הגאון אינו כן אלא יפה לקלם  
האחרון של שפלות הרוח לפי שהגאון היא מחוסר ביטח ועוד שרוב בני אדם כעטנין בה ולא ברילי אינטי מינה. לכך  
לרץ לעשות לה הרחקה ימיה: [שחקות אנוש רמה] הר"ם אלמשנוני ז"ל הקשה שלא חפול עלת הקוה רק על  
דבר שיקום האדם ברלנו שיהיה אלו ופנה אין איש שיקום וכפשו אומם להיות רמה היה לו לומר ספוק אנוש רמה.  
ומי בעימי כי ידוע הוא מה שאז"ל שהכמות לא תנוע עד שהכלה הכשר מן הגוף וכן אמר הכתוב אך בשרו עליו יבאכ  
ונפש עליו תחבל וכיון שכן הוי מלינו כי האדם מקוה ומחאום כי כשינום סיכך ונייר רמם וחולעט יאכלוהו כי אז  
ינוח לו ככלות בשרו ושאריו אם הם מחאום הוא שיהיה ולא ימוח ז"מ מחאום שאחר שנומם שחבל מיד בשרו עביל:  
ואני שנתעמי כי שיעור המחמיר כאלו אמר שפקוס רמם אנוש דהיינו שהכמות מוכן לראות והרמם מקוה עליו:  
[המחלל ש"ס כסתר] אף שחיהם אינו אלא ברבים הכוונה שיעבר עבירה שאלו קיחה נגויה לעולם היה כס הלול  
ס' כנון שהוא מיח והצרות למדין עמנו (ה"א): (ה) [ואל תעשה עמיה] לפי שדבר ר' ישמעאל לעיל בעיני  
המלעיים כי הלומד ע"מ ללמד מספיקין בידו ללמוד וללמד כל ר' לרוב להסירי שלא יבא על המלעיים שלא יעשה  
עמיה להסתור ולהתכדד בהם. וגם שלא תעשה קורדום לחחק בהם כלומר ששכר כדי שהמפרינס מהם. ואמר וכן



אומר ודאשתמש בתנא חלקה הא למדת כל הנהגה מהרברי תורה נזמל תיז  
 מן העולם: (י) רבי יוסי אומר כל המכבד את התורה גופו מקבד על הבריות  
 וכל המחלל את התורה גופו מחלל על הבריות: (י) רבי ישמעאל בנו אומר  
 החשף עצמו מן הדיו פורק ממנו איבה וגול ושבועת שוא והגם לבו בהוראה  
 שומה רשע וגם רוח: (י) הוא היה אומר אל תהי דן יחידי שאין דן יחידי  
 אלא אחד ואל תאמר קבלו דעתי שהן רשאין ולא אתה: (י) רבי יונתן אומר  
 כל המקום את התורה מעני סופו לקימה מעשר וכל המבטל את התורה  
 מעשר סופו לבטלה מעני: (י) רבי מאיר אומר הוי ממעט בעסק ועסק בתורה  
 והוי שפל רוח בפני כל אדם ואם בטלת מן התורה ישלך בטלים הרבה  
 כנגדה ואם עמלת בתורה יש לך שכר הרבה למן לך: (י) רבי אלעזר בן  
 יעקב אומר העושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד והעובר עברה אחת  
 קונה לו קטגור אחד תשובה ומעשים טובים פתרים בפני הפורענות: רבי  
 יוחנן הפגדלר אומר כל פגמיה שהיא לשם שמים סופה להתקיים ושאניה לשם  
 שמים אין סופה להתקיים: (י) רבי אלעזר בן שמוע אומר הוי כבוד תלמודך  
 חביב עליה פשלה וכבוד חברך כמוך רבך ומורא רבך כמוך שמים: (י) רבי

פי וש

היה הלל אומר ודאשתמש בתנא חלקה הערוך והמעונן שיש לו לעושה כשענוני העושה וא"כ הא לומר  
 שכל החובל בחכמה מדיח או הכחות הענוון נועל חיו מן העולם כלומר חיו אשר היו לו לעושה הוא נועל אולם מן  
 העולם הזה (י"ט): ומה שזכרנו הלוודים נכסים מן המורה ולא ראונו חכם חוטב עולם כהלל ולא קנדלר ולא  
 פחוני כזר האריכו כזה המוסקים והעלו להחיות (ועי' במ"ש שהביא ע"ש הר"י הרלה אהור"ל לעולם יעקוב חכם  
 בחורה חמי' שלא לשמה שמוחן שלא לשמה כל לשמה כנראה הסך מושנה זו ווי' הוא ז"ל כי כל יולי דמאי אבות  
 הם יולי דמקדוחא ולכן למדס חסידות אמר אל תעשה עטרה כו'): (י) [החשך עלמו מן הדיון] במקום שיש  
 גדול ומונו. ח"י אומר לבעל הדינין שיחשבו: [חינה] שהיולא עב"ד חייב כוונ' לדין שאומר כלכו לא הפך נכוחות:  
 [וגזר] שחא יחייב חס הזכאי: [וכעושה שחא] שחא יחייב שבועה למי שאינו חייב: [והפך לבו בהוראה] כלל  
 עיניו: (י) [יחידי] חמי' מומחה שני הדיו מורה לרון ביחודי מרס חסידות שלא יזון יחידי: [אחר] הקביעה: [ואל  
 מאמר] לחיך החולקים עליך קבלו דעתי שאני מומחה. וכלל הלוקח שלכם ייחסי יכול לדון: [שהן רשאין ולא  
 אחר] הוילי אולם אולם ערך ראו שיפקס הדיו ע"פ הרבים: (י) [כל החקיים אים המורה מעוני כו'] כי  
 המ"ש י"ל שהיו רואים כמה וכמה שקיימו את המורה מעוני לא קיימוה כקופה מעושר. עוד מרקיקין דהליב  
 בעוני ע"י ה"ט. וכלע"ד בהקדס ע"ש ההפלה ז"ל על הפסוק מהוקה שנת העובר כו' השוכע לעשר אינו מניח  
 לישן ו"י' מושס רכל איש ועל עלמו חס לא שגיה על זולתו היה יחשקת ביה שיש לו חף דברי מועט. רק לפי  
 שרואה שחבירו עשיר יותר מונו מתקבל בו ומתחלה דלמה להיות גם הוא כמלה וחו מהוקה שנת העובר היינו מל  
 עלמו חס לא היה משגיח בזולתו רק השוכע לעשר היינו ונה שחבירו הוא עשיר זה אינו מניח לישן להעובר. ע"כ  
 ושפתים יפק. ובי' אפיקי יהורה [דרוש עשירי ע"י אור י"ג] כי ח"ל והנה רחמי לבעל ר"ה כספרו אומר כי הוועב  
 האדם ככה המתחזה שיבקש וישתוקק ליותר ממה שיש לו ואלא יפקס ביה שוכר שגוי. כל זה העביע בו יולר  
 בראשית ב"ה כרי עש"י הכה הלז המוחכ והסופק יבקש לעלות בנעלות דרכי המורה והעולה. ומה שהשיב כבר  
 מוכה יחשב לו למעט חזער ולא יחתיק עושה לעלמו לומר די מה שלמדתי ומה שעשיתי. מנחור מה כי האיש  
 המעולה וחשוב להשתמש בכח הכוסף ולא יעזבו [מן העשור] ישכב וירדם באין רוחא ואין יודע ואין מקין. להגדיל  
 המורה ולהאדירה] ובזה תעלה הכסף וקמה רומה בתקלה העולה ביה אל גבוה ועל גבוה. אולם חסר שהכה הלז  
 חלי ובעסקי הגוף וזרועותיו גרר גדול גרור דברי ואמרו ז"ל אחרו עשיר השומע בחלקו. כלומר משתמש בכח  
 ההסתפקות הגבוה ולא בכח הכוסף והמוחל אי"כ איפה לריך האדם להשתמש גם בכח ההסתפקות חתו העלאת  
 הקשה וכו' ע"ש לשונו. וע"ש אלו הדברים לבע"ד לפרש זה המשנה כל המקיים חס המורה מעוני ר"ל מחמת עוני  
 הינו שרואה בעלמו שאינו שנה בחלקו אבל הוא כופך וחובל בעולם מעלה לאסוף קון ועוטר. וזוהו מחבין  
 מדרש עשה פי ככה להעביע בלדס כח המהמחה הלל טוב היה היכר להיות כל אי שמה בחלקו ח"ו כרי עש"י הכה  
 הכוסף הלז יבקש לעלות בנעלות בחורה ובזולת והוא נאה דורס ונאה מקיים ע"י המורה שמתוך כח הכוסף שלו  
 בצורה ובנלות ח"י ב"ה יעזרו ויתן לו כח ההסתפקות בענייני העולם שיהיה שמה בחלקו ומניילת מקיים חס  
 המורה מעושר דהיינו שהוא עשיר השומע בחלקו כלע"ד כוון: (י) [הוי מעשתי בעסק] ר"ל בענייני העולם ועסקו  
 בחורה הרבה ואם הרלה לעשות זה הוי שפל רוח בפני כל אדם לפי שרוב עסקי האדם ענייני העולמים הלא הם  
 לפתורה כדורו המדומה ולכן ילעך לאסוף ולכנסו כרי שיוליח ויתן בעבור שלא ירד וכבודו ולכן אמר והוי שפל רוח  
 בפני כל אדם כאשר היה שפל רוח הסתפק בהכרחי ולא התקם המורה והעשה ח"מ עיקר [מיש בשם הר"י]:  
 בעלים הרבה שיקיימו לבעלך: (יא) [פרקליט] מלך מנין טוב [קטגור] מנין רע: [כסרים] מנן להגן  
 עליו מן הפורענות: (יג) [הוי זכיר בהלמוד] שיהא לימודך נרקוק ויהכסה: [שגבה הלמוד עולה זרין]

יהודה אומר הוי זכיר בתלמוד ששגגת תלמוד עולה ודון: רבי שמעון אומר  
 שלשה בתרים מן בטר תורה וכתר בהנהגה וכתר מלכות וכתר שם טוב עולה  
 על גביהן: (י) רבי יהודה ראי אומר הוי גולה למקום תורה ואל תאמר שהיא  
 תבוא אחריה שחבריה קיימיה בידה ואל בינתה אל תשען: (י) רבי ינאי  
 אומר אין גדינו לא משלות הרשעים ואף לא מיפירי הצדיקים: רבי מתניא  
 בן חרש אומר הוי מקדים בשלום כל אדם והוי זגב לאריות ואל תהי ראש  
 לשעלים: (י) רבי יעקב אומר העולם הזה דומה לפרודור בפני העולם הקבא  
 התקן עצמו בפרודור כדי שתפגם לטרקלין: (י) הוא היה אומר יפה שעה  
 אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הקבא ויפה שעה  
 אחת של קורת רוח בעולם הקבא מכל חיי העולם הזה: (י) רבי שמעון בן  
 אלעזר אומר אל תרצה את חברך בשעת פעסו ואל תנחמהו בשעה שמתו  
 מטל לפניו ואל תשאל לו בשעת גדרו ואל תשתהל לראותו בשעת קלקלתו:  
 (י) שמואל הקמן אומר בגפול אויבך אל תשמה ובכשלו אל יגל לך פן  
 יראה יהוה ורע בעיניו והשיב מעליו אפו: (י) אלישע בן אבויה אומר הלומד  
 ילד למה הוא דומה לדיו בתובה על גר חדש והלומד זקן למה הוא דומה  
 לדיו בתובה על גר מחוק: רבי יוסי בר יהודה איש כפר הבבלי אומר הלומד  
 מן הקטנים למה הוא דומה לאוכל עגבים בשולות ושונה יין טגתו והלומד מן  
 הזקנים למה הוא דומה לאוכל עגבים בשולות ושונה יין טגתו והלומד מן  
 אומר אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו יש קנקן חדש מלא ישן וישן  
 שאפילו חדש אין בו: (י) רבי אלעזר הקפר אומר הנגאה והמאנה והקבוד  
 מוציאין את האדם מן העולם: (י) הוא היה אומר תילודים למות והמתים  
 לחיות והחיים לדון ולהודיע ולהודע שהוא אל הוא היוצר הוא הבורא

פירוש

חס הטעה בהוראה וסוד שלא הדקת בלימוד וסבל להחיר חס האסור הקביעה מעלה על ידך כאלו עשית חזיר:  
 (י) [הוי גולה כו'] חס אדם עומד שכל במקום מורה וא"ש שהוא עוקס ריוח ומתווכח מלויס לך שם ומתווכח  
 הוי גולה למקום מורה ואף שהיה שם ברוח ובגלות ולכן לא חזר הוי הולך למקום מורה (ע"ש): [ואל האמר  
 שהיו חבול אחריו] כלומר העיון נמשך אחר היתון כי מי שיש לו חסן לשקוד על דלמות המורה יעלה דברי חסן  
 ואחר שיש לך חסן בחורה היא מושך אחריו והמתכס בה מלד אל האמר כן כי חף שהאדם כן הוא מ"ו חסדיו  
 יחוקר שיש כ"י לפעמים המרס לבדו מהרסל כי קנאה קופרים תרנס חכונה. וגם נוסלים חלוי ספיקות (שם בשם  
 ה"ר מחמי הילרי): (ע) [אין גדינו] כמו לא הוי בידו כלומר אין סדרר חס ידוע לנו מדוע דרך הרשעים ללכה  
 ומפני מה הלדיקים מדוכאים ביקורים: [הוי מקדים בשלום כל אדם] אפילו לגוי בשוק: [ואל חיי ראש  
 לעולם] כי המושיע ויש לדקק למה המשיג לשועלים הלא ורמי יש חיוס פחמים משועלים ובי' ז"ל ש"ל שלא  
 ע"י ראש לשועלים כשעדיין לא הגיע להוראה שעליהם חנו. ורבים חללים המילה. ויודמו לשועלים לפי שאלו  
 גזירו לשכח בכסף להשפע ושיקבלו העם הוראותיהם ישעו ערמות והכחלות לגמור דעת העם. ולכן אמר ראש  
 לעולם כלומר שא"י חס רוחא כי הרבה אשר מורים הוראות ומהם ראש וחשוב וחס אל תקנה כחשאים חללה  
 זכר עכ"ל: (י) [בפרודור] ביה שער: [ערקלין] מקום מושב המלך. כך חסה הסקן עליון בעוה"ז כ"י שמוכה  
 לעושה: (י) [קורת רוח] לשון תקדורה דעמו: (י) [אל הרלה] דהיינו מועיל לך שאינו עוקב ריזיו חלל לאחר  
 שמתקדורה דעמו: [ואל תנחמהו כו'] שמתוך שרבו עוונת בעיניו אינו מתקבל תחמונין: [ואל תשאל לו כו'] ללמוד  
 סחמים להסיר לו כדור מפני שאז על כל שמה וסמה שמואל לו יאמר דהכי נרמי ושוב לא מחלל לו ממה: [נשעם  
 לקלקלו] שאז מפניש וכל אדם: (י) [בכסול אויבך] פסוק הוא בעשלי ושוחל הקטן ה"י ריביל לכוחי בו:  
 וסבי מעליו אפן] מולל חביב ועל אלא וסבי משוער יסורו ועל אויבך וישיבם עניך: (כ) [על נייר חרט]  
 שהוא מקיים כך גרסה הילרות חינה שמתכחה: [עכבים קחות] שלא נכשלו כל לרכן עוקהום חס השיגים כך חכום  
 הילר לא תמשיכה כל לרסה: [יין מנחם] שמרין מעורבין בחבוך כך חכום הילר מעורבם ספיקות יש כה: [רבי אביר  
 אומר] פליג דרי יוקי כרי: (כ) [ואתחזה] שתקם לנלחום האוהו באכילה וסמיה ובעילה וכיוצא בהן:  
 [והכניו] שיכדוהו כני אדם: (כ) [הילודים למות] מי שנוול כבר עמיד הוא למות: [והעמים עמידים לחיות]  
 ולעמוד ליום הדין חלל חמי עולם ואלה למרות ולרחון עולם: [לידע] מלמרים: [והודיע] למלמרים: [ולחודע]



הוא המבין הוא הדין הוא העד הוא בעל דין הוא עתיד לדון ברוך הוא שאין לפניו לא עולה ולא שוקה ולא משוא פנים ולא מקה שחד ודע שהכל לפי החשבון ואל יבטיחה יצרך שהשאל בית מנוס לך שעל ברחק אתה נוצר ועל ברחק אתה נולד ועל ברחק אתה חי ועל ברחק אתה מת ועל ברחק אתה עתיד למן הדין והשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא: רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצות שנאמר יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

פרק חמישי

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מסעי מעשה ידי להתפאר:

(ב) בעשרה מאמרות נברא העולם ומהתלמוד לומר והלא במאמר אחד יכול להבראות אלא להפרע מן הרשעים שמאבדו את העולם שנברא בעשרה מאמרות ולתן שכר טוב לצדיקים שמקיימו את העולם שנברא בעשרה מאמרות: (ג) עשרה דורות מאדם ועד נח להודיע פמה ארץ אפים לפניו שכל הדורות היו מקיימין ובאין עד שהביא עליהם את מי המבול: עשרה דורות מנח ועד אברהם להודיע פמה ארץ אפים לפניו שכל הדורות היו מקיימין ובאין עד שבא אברהם אבינו וקבל שכר פלם: (ד) עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בקלם להודיע פמה חבתו של אברהם אבינו: (ו) עשרה נסים נעשו

פירוש

לכתוב מעלות: [ולא משא פנים ולא נקח שוחד] שאינו נושא פנים אלא יענישו על עבירה קלה שבחא ליה. ואינו לוקח שוחד המלוה בשכיל העבירה אלא נותן סכר על המלוה ועושה על העבירה: [ואל יבטיחה יצרך] כי הדין והדין מה בעמון הזה אשר יבטיחהו שילך לשאלו ואם כה יאמר לו ילכו הדין זה ממחירו לא יבטיחו. ואפשר לפרש שמיש השאלו צדק ונוס לך אינה הבטחה הילך הרע אלא הכונה בהיות ההבטחה הילך הרע לאדם רבו לזעזע ראש עד כי הדל לפרש כי אין חסד וכן אמר אל יבטיחהו יצרך כלומר ההבטחה אשר הוא רוב להבטיחה לא תהיה לו ולא תשוע אליו כי דע לך בני שאין בדבריו אמת ואין מי שילך אחר מתיחס שהשאלו הוא צדק ונוס לך אם תשאל ותחטא. והצדקו בשם ענוס להפחידו יותר כלומר והלואי שתזכה לרעה לביאם שאל תזכה יהי לך כתיב ונוס כי יש רעה חולי ומו ורשעים רבים אינך זוכים להיות השאלו צדק ענוס להם עד כשם הולכך בחוף כף הקלע. ורואה לזה שהרי עיב הורה שאלה נולד אנוה וחי ועם וכן עיב הורה שאלה עמד ליתן דין והשבון ולכן אל יבטיחהו יצרך כי אין בפינו כונה. עכ"ל:

[בעשרה מאמרות] הטעה ויאמר ובראשית נתי ונאמר הוא דכתיב דבר ה' שמים נעשו: [ששאלו את העולם] שכל האחד נשאל את ישראל כלו אחד עולם ואל. והרשעים שבעולם האבדים נשאלו כלו האבדים את העולם. למה הדבר דומה. לבגד המלויים בו זרות רבות ומהלכות יקרות עול כי אם תפקד אחת מהלכות הם או תפקד או עכברים יקלקלוהו הנה הפנס ההוא יגיע לכל הבגד ולא לזוהו הדין וכן יאמר ששאלו הבגד ההוא כשיפקדו חלק עונו כשם כאשר יהי המפקד בלזרה היקרה שכלוהו שאז יגיע המפקד יותר אל כל הבגד כן הרשעים בזה ששאלו את העולם הם האבדים את כל העולם כלו [ע"ש בשם הרי"א]: (ג) עד שהביא עליהם את מי המבול ודקדק דעליהם ושמע על כל ה' דורות ואינו כן שהרי ה' דורות כבר נהו. והולך עד שהביא על דור השעירי. וכי ואפשר לפי קבלת ר"ל כי כל הנשמות שברוך הראשון הן הם נשמות כל העשרה דורות כי היו מתגלגלים בדרך גלגלות חולי כל אחד ישבו ומרובו הרעה ושב עולם לו ואע"פ הו ובעיקרן לפניו עד שהביא עליהם את מי המבול. וגם אפשר כי בהיות שבליני הנחשים יש מוטלת להם כוונה. ויהי המבול השמימי אף כי עמיים של עונות הנחשים כח"ש ז"ל באופן שלא נשאר אפי' ליון הנחש וע"כ אמר עד שהביא עליהם את מי המבול כי גם עמיים הביא: (ד) [נתנסה אברהם אבינו] ולמעשה לא אמר רק עולם אברהם הכונה לומר שהיו אחרים ונעשה אברהם בידים וכמעשה אברהם הכונה שנתקדש ועמד בקיימו יעשו צדקים. ואפשר עוד כי אמר אבינו אחרים ונעשה אברהם בידים וכמעשה אברהם הכונה שנתקדש ועמד בקיימו ועל הים הללו עובדי ע"ש ע"כ שהיו עובדי ע"ש ע"כ אמר אברהם אבינו. כלומר ויהי עסקה היה כדו להודיע למקורבים על כדו כמה היה החטא של אברהם אבינו עם השמים עולם הוא רחמי שזכותו יעמוד להם לכתיבה והוא שנתן להם עשרה נסים כו. ואף גם זאת עבר נסיונות כו. והיו ראוים ליעט אלא העשר נסיונות של אברהם אבינו הוא שבעה נסים. ויש ועמד בזכותו. הכוונה כי מעט שארם בהיות יוצר ביקורים אפי' הוא לזיק גמור ואיוב יוכיח. ע"כ שיעשו כי א"ל עמד בזכותו כלומר לא היה

לאבותינו במצרים ועשרה על הים: עשר מצות הביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים ועשרה על הים: עשרה נסיונות נסו אבותינו את הקדוש ברוך הוא במדבר שנאמר ונסו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי: (א) עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש לא הפילה אשה מריה בשר הקדש ולא הסרית בשר הקדש מעולם ולא נראה זבוב בבית המטבחים ולא ארע קרי לכהן גדול ביום הכפרים ולא כבו הגשמים אש של עצי המערקה ולא נצחה הרוח את עמוד העשן ולא נמצא פסור בעמר ובשתי הלחם ובלחם הפנים עומדים צפופים ומשתחווים רוחים ולא היוק נחש ועקרב בירושלם מעולם ולא אמר אדם לחברו צר לי המקום שאלין בירושלם: (ב) עשרה דברים נבראו בערב שבת בין השמשות ואלו הן פי הארץ ופי הבאר ופי האתון והקשת והמן והמטה והשמיר הקטב והמקטב והקלות ויש אומרים אף המזיקין וקבירתו של משה ואילו של אברהם אבינו ויש אומרים אף צבת בצבת עשויה: (ג) שבעה דברים בגלם ושבעה בחכם חכם אינו מדבר לפני מי שגדול ממנו בחכמה ובמנון ואינו נכנס לתוך דברי חברו ואינו נבהל להשיב שואל בענין ומשיב כהלקה ואומר על ראשו ראשון ועל אחרון אחרון ועל מה שלא שמע אומר לא שמעתי ומודה על האמת וחלופיהו בגלם: (ד) שבעה מיני פורעניות באין לעולם על שבעה גופי עברה. מקצתן מעשיו ומקצתן אינן מעשיו רעב של בצרת בא. מקצתן רעבים ומקצתן שבעים: גמרו שלא לעשר רעב של מהומה ושל בצרת בא: ושלא לטול את החלה רעב של בליה בא: דבר בא לעולם על מיתות האמורות בתורה שלא נמסרו לבית דין ועל פירות שביעית: חרב בא לעולם על עניו הדין ועל עונות הדין ועל חמורים בתורה שלא כהלכה: (ה) תיה רעה באה לעולם על שביעית

פירוש

ומהש הלה לנפילה רק לקיות והעושה שהיה שנה בהם (י"ט): (ד) [עשרה נסים נעשו לאבותינו בתלמים] שכללו עשר נכות: (ה) [ולא נולד פסול כו'] שאל היה נולד בהם פסול קודם ונולד לא היה אפשר להקריב אחרים חסדן. שהעוור קלר בליה ולא היו מרבים לקלור. ושתי הלחם נחבים מערב י"ע ואין אפייתן דוחס י"ע. וכן לחם הפנים נחפה מערב שם: [לפוסים] לשון לך על פני הים מרוב הקהל היו נדחקין איש בלחיו עד שהיו רבגים מעולות וכן הלך ועוורים כלויר: [ונשחחים רוחים] בטעת השחחוי עשה להם נס ונשחחים בריות: (ו) [פי הארץ] לבלוע קרח וערמו: [פי הכתר] בזה של מרים שהיתה נובעת מים: [ואקטף] לאור דרים שלא יהי עוד מנוול: [ואקטף] לזרוב האוהיות שהיו נחקקין בלוחם: [והכתב] שהיו נקראים וכל הארבעת אבני האפס והסווא: [ואקטף] לזרוב האוהיות שהיו נחקקין בלוחם: [והכתב] שהיו נקראים וכל הארבעת אבני האפס ע"כ ואלה נעשים בידים שמים ובראשית בין השמשות: (ז) [בגולם] לשון גולמי כלים שלא נגמרו מלאכתן. כך ארם שאינו נגמר בדעתו לא בעזרו ולא בהכונה קרוי גולם: [שואל כענין ונשיב כהלכה] לדבר אחר הוא נמנה כחן. וה"פ התלמוד שואל בענין שהם עמוקים בו ואו הרב ונשיב כהלכה אבל אם ישאל התלמוד שלא כענין הוא ענין לרב ששיב שלא כהלכה: (ח) [פורעניות] רעה להודיעו אף השמים עוור לבריות ויהי כנגד מרה כרי שיקולו והרדמות כי אז נודע שה' נשפט עשה וזה לא אמר שבעה מיני רעות. להורות שאין כוונה הרע הבא לזרם להניקס ממנו רק כדי שיסתעור לשוב וירבו הרעה וכמו ויהי שיהו ונחביו שהעטעט שלו חתר ומרע כן הם נקראים פורעניות לפי שהם כנגד ערה שרעון מה שלום (מדרש שמואל): [רעב של בצרות] בהשמים וועטים וימרוך כך השער ותיקד: [רעב של מהומה] מפני הגייסות אין יכולין לאסוף הפדושה: [רעב של כתיב] ששמים כבדל והלך כחמה: [ועל פינות שביעית] ששמים ששם קמורה ואין נוסבין בהם קדושה שביעית: [עיניו הדין] שיעניו לזכין הדין ויש ועמכסין ואין מוקדן אומר: [עונות הדין] לזכות את החייב ולחייב את הזכאי: [ועל המורים בהיותם שלא כהלכה] שוכחשים הדברים אשר הם הכנה לזשה ונסיגי והם מורים בחרם שבכתב שלא כהלכה אפי' לזשה ונסיגי כי רולים להנין שפע הכתוב בשמנועו ופסונו ואינם אומרים כהלכה (י"ט): (ט) [כדיעית] שם רביעים של שמוע: [בגולמי שביעית] שנה שמיים: [המן] סכום: [נפני



שוא ועל חלול השם: גלות באה לעולם על עובדי אלילים ועל גלוי עריות ועל שפיכות דמים ועל שמטת הארץ: בארבעה פרקים הדבר מתרבה ברביעית ובשביעית ובמוצאי שביעית ובמוצאי החג שבבבלי שנה ושנה: ברביעית מפני מעשר עני שבשלישית. בשביעית מפני מעשר עני שבשלישית. במוצאי החג שבבבלי שנה ושנה מפני גזל מתנות עניים: (י) ארבע מדות באדם האומר שלי שלי ושלקה שליך זו מדה בינונית ויש אומרים זו מדת סדום. שלי שלך ושלקה שלי עם הארץ: שלי שלך ושלקה שלך חסיד. שלך שלי ושלי שלי רשע: (יב) ארבע מדות גדעות. נוח לבעוס ונוח לרצות וצא הספדו בשכרו. קשה לבעוס וקשה לרצות וצא שכרו בהספדו. קשה לבעוס ונוח לרצות חסיד. נוח לבעוס וקשה לרצות רשע: (יג) ארבע מדות בתלמידים מהיר לשמוע ומהיר לאבד וצא שכרו בהספדו קשה לשמוע וקשה לאבד וצא הספדו בשכרו מהיר לשמוע וקשה לאבד זו חלק טוב. קשה לשמוע ומהיר לאבד זו חלק רע: (יד) ארבע מדות בנותני צדקה הרוצה שיתן ולא יתנו אחרים עינו רעה בשל אחרים. יתנו אחרים והוא לא יתן עינו רעה בשלו. יתן ויתנו אחרים חסיד. לא יתן ולא יתנו אחרים רשע: (טו) ארבע מדות בהולכי בית המדרש הולך ואינו עשה שכר הליכה בידו. עשה ואינו הולך שכר מעשה בידו. הולך ועשה חסיד. לא הולך ולא עשה רשע: (טז) ארבע מדות ביושבים לפני חכמים ספוג ומשפך משמרת ונפה: ספוג שהוא ספוג את הכל ומשפך שמכניס בו ומוציא בו משמרת שמוציאה את היין וקולטת את השמרים ונפה שמוציאה את ההקמה וקולטת את הפולת: (יז) בל-אהבה שהיא תלוייה בדבר בטלה אהבה ושאינה תלוייה בדבר אינה בטלה לעולם. איזו היא אהבה שהיא תלוייה בדבר זו אהבת אמנון ותמר ושאינה תלוייה בדבר זו אהבת דוד ויהונתן: (יח) בל-מחלקת

פירוש  
 ומשך ענין שלל נחמה בני ובשמים בני נהוג מעשר עני לכך נכרעים מהן לחריהם: [ומפני גזל מחנות עניים] שהיה זמן אספסוף ולריך ליתן ומחנותיהם לעניים כגון לקט שחנה ופאה: (י) [עם הארץ] שחנה ופאה. חנה ופאה של הארץ. אבל אינו יודע קרא ונחמה ומחנות יחיה. חנה ופאה של הארץ האמור בכל מקום שרולה בהיקונה של הארץ אבל אין בו חכמה להבדיל בחיובין הראויין: (יא) [בנותני צדקה] פירוש באשמים העומדיים להם לרעה [עניים אלמנה]: (יב) [בהולכי בית המדרש] בחייבי לילך לביתם [הרעים]: [הולך ואינו עושה] השמיטת כי שלמות האדם להטיל את עלמו ואת זולתו. ולפי הולך ואינו עושה כלומר שהוא הולך ואינו עושה שילכו אחרים עמו כי אינו נשמד רק בהליכותו לכדור זה האיש שכר הליכה בידו ויני שהוא עושה ומיתן את האחרים שילכו לביתם והוא אינו הולך עם מדות מעובדות ביושבים לפני חכמים והוא היומא דמיון הספוג שספג את הכל וטבלו כפחו של אולם לא נפל דבר אחר מהל דברי רבותיו ארצה וגם הוא כמשפך. כי המשפך הוא עיקר שמוצאו מנלחו ככלי אשר פיו זה. כן לפעמים ינלחו הלומדים אשר שמונו את הדברים שאל הכינים ומכניס בו מלכלב דבריו על כן לריך שזה התלמיד הומיק שהוא כספוג שיעשה כמשפך ללמד הדברים שאל הכינים ומכניס בו כי הוא מקבל את הכל בפה כמו לך הרכב של המשפך ונוליא בו ונעט ונעט כמו לך הקלף של המשפך כדי שיוכל להטין הדברים האדם אשר בו קולר הנטיג. וכאשר נל להוליא את הדברים האחרים אז יעשה עלמו כמשפך שמוציאה את היין וקולטת את השמרים כלומר כי לפעמים ינלחו דברים מורה או בדברי ר"ל דברים אשר הם זרים לבלבם כי לכאורה נראה חיו כשומרים ואם זה יוליאם לחון וילמדו כן יבאו לירי כפירה בלד מה זכנו ונחמה זה האיש את עלמו כשומרים ונוליא ונלמדו לחריהם את היין וקולטת את השמרים כלומר את הנראה בעיניהם כשמרים כדי שאלו יבאו לירי כפירה אינו נוליאם לחון כפי שאלה האה הקלה על ידו. וכן יבא בעינין הסולת הלא הם קודות התורה כי עליו כל מוחל ומוחל קביל לכו ואם יגלה אותם לאחרים אפשר יבאו לירי כפירה ע"כ עושה עלמו כפירה כשמוציאה את הקנה אשר הם ריוחין ללימוד המורה ע"ד השפט כי אלו הם דברים ראויים לכל אדם כי כל מוחל ומוחל קביל לכו והקולטת והוא רמז לקודות המורה קולטת אותם לעולם (טז): [עו] [כל אהבה שהיא תלוייה בדבר בעל בעל דבר כו] הי"ד הרע"ב: (יז) [קופה להקיים] פירוש קופה הכליפה הנכונה עניינה. והמחלוקה שהיא

שהיא לשם שמם סופה להתקיים ושאינה לשם שמם אין סופה להתקיים. איזו היא מחלקת שהיא לשם שמם זו מחלוקת הלל ושמי ושאינה לשם שמם זו מחלקת קנה ובל-עדתו: (י) כל המזכה את הרבים אין חטא בא על-ידו ובל-המחטיא את הרבים אין מספיקין בידו לעשות תשובה. משה זכה וזכה את הרבים וכות הרבים תלוי בו שנאמר צדקת יי עשה ומשפטיו עם ישראל. ירבעם בן נבט חטא והחטיא את הרבים חטא הרבים תלוי בו שנאמר על חטאת ירבעם אשר חטא ואשר החטיא ואת ישראל: (יב) בל-מי שישרבו שלשה דברים הללו הוא מתלמדיו של אברהם אבינו. ושלשה דברים אחרים הוא מתלמדיו של בלעם הרשע עין טובה ורוח נמוכה ונפש שפלה תלמדיו של אברהם אבינו. עין רעה ורוח גבוהה ונפש רחבה תלמדיו של בלעם הרשע: מה בין תלמדיו של אברהם אבינו לתלמדיו של בלעם הרשע תלמדיו של אברהם אבינו אוכלין בעולם הזה ונוחלין העולם הבא שנאמר להנחיל אהבי ויש ואצרתיהם אמלא: תלמדיו של בלעם הרשע יורשין גיהנם ויורדין לבאר שחת שנאמר ואתה אלהים ותורידם לבאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בה: (יג) יהודה בן-תימא אומר הגוי עז כגמר וקר בגשר רץ כצבוי וגבור בארי לעשות רצון אביה שבשמים: הוא היה אומר עז פנים לגיהנם ובשפת פנים לנן ערן: יהי רצון מלפניך יי אלהינו

פירוש

לשם שמם. ההכלית והסוף הנכונה עושה מחלוקה להשיג האמת מה מחקיים. כי עומד הויכוח יחבר האמת וכמו שכתב הלל ושמאי שהלכה כב"ש. ומחלוקה שאינה לשם שמם הכלית הנרלה זה היא בקשה השורה ואהבה הנילוח. חזק הסוף אינו מחקיים. כמו שמלנו במחלוקה קרה ועדו שהכלית וסוף כוונתם היהם בקשה הכבוד והשורה והי להפך: (יא) [אין מספיקין בידו לעשות תשובה] כלומר אין מספיקין לו ובכחיה אל ימכרו בו. משא"כ לשאר עובדי עברה כש"ס אל לבו לשוב. והיא דהוי בכלל בא לטהר ומספיקין לו (הרע"ב): (יב) [עין טובה] עומק כמה שיש לו ואינו חודר עומק אחרים: [רוח נמוכה] ענוה ימיהם: [נפש שפלה] זמירות והפריסה מן החלום: [אוכלין בעולם הזה] לכאורה קשה שהי אנו רואין בהפך כי השכלות מורוה למו. ואפשר לומר שהשכלות דברים אשר הם בחלומותיו של אברהם אבינו הם הכלים החקירות לפנים ושורה הדון ולכן אותם הלוקים שאינם אוכלין בעו"ה אספר עשויין לא קנו לעלמן הוי דברים כאשר היו באחרים ולכן לא זכו לאכול גם בעו"ה ומזון להם סכרם לעו"ה: ואפשר לומר עוד. כי מ"י שיש בו עין טובה ושמה בלוק בורחי שום אוכל העושה כי בעולם לא ידא ולא ידא ווי שעינו רעה בעולם לא ישבע כסף ומורה ככס"ס מורה הדגה. וממלא שמי שעינו רעה דרך טבע הוא שאינו אוכל העושה ווי שעינו טובה בדרך טבע הוא אוכל ומייו הם חיים ולא דרך הטנח בדרך השגחה (הרע"ב): [עין טובה] [ואולוריהם אולם] בעולם הזה. ואחר הי' רחוי שאמר אולוריה אהבי אולם ואחילם ים. כי עובות עושה קודמים. והשגחה [לפי הראשון דלעיל] כי שהי"ם לא ישפיע ללדיקים טובה עד שירכקו עמו דבוק שלם ולזה אמר חמלה נחלם העו"ה. ואחריו ינוי האולוריה בעולם הזה כי לא יבאו ספירות עד היום הקרן שלם (שם בשם החסיד) וזהו נלע"ד כדוף ח"י עוקלין שהביא גם שם ג"כ האי' פקוק דעמיד סקביה להנחיל לכל לריך ולריך שיי עולמות שאמר להנחיל אהבי ים ואולוריהם אולם ודקדקין שם לענין מאי הביא ספ"א דקרא דרמיירי עו"ה הלל שם לא לומר רק לטובה עו"ה וכלאמור ניחא כי המו"ע י' שם לכך דקדק כל לריך ולריך היינו לומר חף לריך ועוב לו שלא נעשה לו"ה עובד שייכה לו עבד עו"ה עו"ה ע"ש. והנה זה שפיר עובת מהל דקדקים הקרא עובת העו"ה היינו לפי שזה לריך להיות מקודם במולוואו ואח"כ נוחן לו עובת העו"ה ולא קודם. ח"כ שפיר מוכח דבס לריך ועוב לו עמיד להנחיל ים וק"ל: (כ) [הוי עז כנמר כו] חזקה על בע עינין שהקירות ופי שרוב פעמים אדם ימשיך להיחמו אוח בנחת החקירות כי כל רחוי ילעגו לו ואפשר שפני הדגמה שרוב מורוה על כן אמר הוי עז כנמר לעשות כל דברין החקירות ולא השגח מפני כל ועל חלק העושה עוב אמר וכל כנמר שילך בקלות גדול לעשות המולה כנמר יעו"ש עלי אוכל כי גם המולה הוא אוכל לנפשו. ואמר ורן כלפי על עינין הסור ורע שהיה בורה מן העבירה כמורלס גדולה כמו שהלכי רן ובורח. ואמר וגבור כארי כי לריך האדם להפחד כארי עורף ומואל לשאר מלחמות עול ולשבור זרוע רשע. ואמר לעשות רחון חכין שבשמים. להחזיר שלא ימטר בה שום פניה חלוקית או מפני הכבוד רק לעשות רחון חכין שבשמים שהיא עבודה נאהבה: [עז כנמר לגיבס כו] לפי שראש שכל אלו החרבעה דברים הם מדות הגבוהה ומחוסות כי העוה חין לך מרש ענוהם סימנה והרואים שהיא מלויה בניו עומד וכן בגבור שהוא מוצא לביאה ואינו חור היער ולכן הוא עז. וכן הקלות והמורלס כלל המלא כ"א בקלי המוח. וגבורה שהיא חיונה עורף ומואל יורם שפיריה גורו והמפומה שבכולם היא העוה וכנמר הכושה בעינין השליוות ע"כ אמר חף שאמרה לך שפתי' עז כנמר חסר שלא מרבי' עלמן כנמר העוה חף לדברים אחרים שהי עז פנים לגיבס ובושם פנים לגיב



ואלתי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך: (כ)  
 הוא הנה אומר בן־חמש שנים למקרא בן־עשר שנים למשנה בן־שלוש־  
 עשרה למצות בן־חמש־עשרה לגמרא בן־שמונה עשרה לחפה בן־עשרים  
 לרדוף בן־שלושים לבת בן־ארבעים לבניה בן־חמשים לעצה בן־ששים לזקנה  
 בן־שבעים לשיבה בן־שמונים לגבורה בן־תשעים לשיח בן־מאה באלו מת  
 ועבר ובטל מן העולם: (כג) בן־בג בג אומר הפד־בה והפד־בה דבלה בה  
 ובה תקו וסיב ובלה בה ומנה לא תוע שאין לך מדה טובה הימנה: (כד) בן  
 הא הא אומר לפום צערא אנרא:

רבי חנניא בעקשיא אומר רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם  
 תורה ומצות שנאמר יי הפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר:

פרק ששי

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא שנאמר ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצח  
 מסעי מעשה ידי להתפאר:

(ה) שני חכמים בלשון המשנה ברוך שפחד בדם ובמשנתם: רבי מאיר  
 אומר כל־העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה ולא עוד אלא שכל־  
 העולם בלו פדי הוא לו נקרא רע אהוב אהוב את־המקום אהב את־הבריות

פירוש

ולפי שאסר רמיק מנייה חורכה סתיו מועדעים כך חמי' לרבי הרשום שאינו רלון חכין. על כן הסתכל לא ליה יסדר  
 טל נלערך לאלו המורה כרי להכניע את הילר הרע [גם טל נכוס מפני המלעגים] וחו שאמר יהי רלון כו'. ואלו  
 לא נלערך לזאת העזות להכניע את הילר הרע [גם לא יהיו זה מלעגים] כי זה ואלו יתבעל הילר הרע כעצ  
 הכחוח והקירותי אם לב האבן ומכסרם ונחמי לבם לב כשר: ואמר ותן חלקנו בתורתך. כלומר כי הסורה לנלין  
 להכנסת מהילר הרע כמיש חז'ל משכחו לבית המדרש אם חלק הוא כיוונו כו' (מיש). וייע יהי רלון כו' כי האבין  
 בית המדרש הלין מכפר טל עזי פנים. ותן חלקנו כו'. אם עבדינו נועה אל העזות כחוק עבד [עו־בילה דף כיה ע"ב  
 שלש עזין הם כו' ישראל באומות ואלמלא מורה כו'] עשה עמנו אות לעובד ואותו חלק של העזות אשר חקוק  
 בעבדנו תן אותו חלק של העזות שיהי בחורחך כלומר טל נכוס ולא ככלם־משאלו ויהרב מה שיסתפק לנו בחורה  
 רבינו לכו עזות פנים לשאלו כי לא הביישן למד בחורחך שחורחך חלק העזות הנובעת בעבדנו מהא אומה שיהיה  
 בחורחך ולא דבר אחר (שם שמשע): (כא) [בן עשרים לרדוף] אחר חזונוהו. לאחר שגדו שאלו משנה גמורא  
 ונשא אשה והוליד בנים לריך הוא לחזור ולבקש אחר חזונו: [בן שלשים לכה] שכן בני נשים נשאו כחפץ וכן  
 ששים שנה ומעלה: [לשוח] הולך שחוח וכסוף: (כב) [הפוך בה והפוך בה] כלומר חזר חזר בחורה. וכפל לשון  
 לחזק ולהורות על הפלגת התמידות: [דובלה בה] שהכל התלל בה: [ובת החזין כלומר] אם תעסק בחורה אז יש  
 לך עין רואה ואם לאו אין עור כמותך ועליהם נאמר והעור והעור והעור ולא חלמו אחר אשר לנרמי בחורה זה לי  
 לא העזבה: [ומינה לא תוע] כלומר לא תזו ולא תקור מלימוד המורה ולא חלמו אחר אשר לנרמי בחורה זה לי  
 עשירים שנה אלך ולאחר בחכמות הפילוסופיה כי בהכרח חלמו מהם רמזים והנהגות ודעות עזות ע"כ אמר ומינה  
 לא תוע כלל. לפי שכל המורה אשר בשאר החכמות תפושטם הם רמזות בחורה דובלה בה. שאין לך ערה עובת  
 הימנה ואם העיין ותסתכל כל המורה העובות שבעולם לא תחזק כל בה (מיש): (כג) [למוס לערל אהרל] כפי  
 רוב הלצר שחטה קובל בלימוד המורה ועשיית המלטה. כן יהיה שברך מרובה:

[שני חכמים בלשון המשנה] כלומר ברייתא היא ובלשון המשנה היא שניים. וסודיענו כי מעלה הברייתא  
 כמעט שהיא שנה אל התשנית לא יחקר כל בן [רק שהשניות נשנו בחורש של רבינו הקדוש והברייתא נשנו חן  
 למדרשו וע"כ נקראו ברייתא בלשון חן כי ברובם עמוך וברל] וע"כ ברוך האיש אשר בחר בהם ונמשנתם כי גם אלו  
 רחמים יקרא משניות כי שים הם אל המשניות (מיש): [זוכה לדברים הרבה] פי' דברים אשר לא זכרם פה.  
 וס עובת העינים כונו בני חיי ומוני. וכיוכל באלו דברים רבים: [ולא עור] אלא שפי' זוכה לדברים אשר הם כונו  
 שלמות הנפש: [כדאי הוא לן] כל העולם כולו לא נברא אלא בשביל זה שלמות מורה לשמה: [נקרא ריע אהוב]  
 לפי שכל העולם כולו מתקיים בשבילי א"כ ריע הוא לנקוד המחקר ענו (שם). וייע. כלומר השלם זה הוא ריע אל  
 שכל אחר כוונה. וזה ליהויו עוסק בחורה לשמה לפי שהעוסק בחורה ולא יעסקו בה לשמה. וכ"כ הכלמי עוסק  
 כלל. הנה לא ינאל לו ריע. לפי שכל היולאים מורכב הכוונה השלמות יחלמו זה מה. וזה כי הסכלית העובת הוא  
 אחר כמו שהאמת הוא אחר. והרעות והסכלית הכלמי עובת הם רבות כונו שהפנים והדברים הברויים הם רבים  
 ישי' נבלתי בעל חכמים ואינו מוכרח שיהיו ריעים ונשתתפים הרעים לכוונה אחת כי אפשר שיהיה להם כוונת  
 מחלפות. אמנם וי יעסקו בחורה לשמה זה בהכרח הוא ריע וחזר לאים מנויה ונשתתף ענו שהסכלית המכוון  
 לכלל הוא אחר וכו' כן הוא אהוב לכל השלמים כוונה כי מתאלי השלם לאהוב את השלמים ולהשתתף עומם שיעד  
 והיא אהבה העובת עמם שחזר עוב שכל השלמים יכסוהו (שם בשם הרים אלמושיני): [אהוב את הבריות] וקסת  
 עיניו כשדושה בני אדם נועים וכן שמוקד ונלמדן כפר ונקרבן למורה וכל וזה מהאמתו אומם שהמדי משיג נגד עיניו

משמח את־המקום משמח את־הבריות ומלבשתו ענה ויראה ומקשרתו להיות  
 צדיק חסיד ישר ונאמן ומרחקתו מן־החטא ומקרבתו לדי זכות ונהנין ממנו  
 עצה ותושיה בינה וגבורה שנאמר לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה ונתנת  
 לו מלכות וממשלה וחקור דין ומגלין לו רזי תורה ונעשה כמעין המתגבר  
 ויבנהר שאינו פוסק ויהו צנוע וארף רוחו ומוחל על עלבונו ומגדלתו ומרוממתו  
 על כל־המעשים: (י) אמר רבי הושע בן־לוי בגליוס ויום בת־קול יוצאת  
 מחר חורב ומקרות ואומרת אוי להם לבריות מעלבוניה של תורה שכל־מי  
 שאינו עוסק בתורה נקרא נוזף שנאמר גם זהב באף חזיר אשה ופה וסרת  
 טעם: ואומר והלחת מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות  
 על־הלחת. אלת־מקרא חרות אלא חרות שאין לך בן־חורין אלא מי שעוסק  
 בתלמוד תורה וכל מי שעוסק בתלמוד תורה דרי זה מתעלה שנאמר וממתנה  
 נחליאל ומנחליאל במות: (יא) הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת או  
 פסוק אחד או דבור אחד או אפילו אות אחת צריך לנהג־בו כבוד שכן  
 מצינו ברוח מלך ישראל שלא למד מאחיתפל אלא שני דברים בלבד קראו  
 רבו אלופו ומידעו שנאמר ואתה אנוש בערפי אלופי ומידעי: והלא דברים  
 קל וחומר ומד־דוד מלך ישראל שלא למד מאחיתפל אלא שני דברים בלבד  
 קראו רבו אלופו ומידעו הלומד מחברו פרק אחד או הלכה אחת או פסוק  
 אחד או דבור אחד או אפילו אות אחת על אחת כמה וכמה שצריך לנהג־  
 בו כבוד ואין כבוד אלא תורה שנאמר כבוד חכמים ינחלו ותמימים ינחלו  
 טוב: ואין טוב אלא תורה שנאמר פי לקה טוב נתתי לכם תורת־י אל תעזבו:

פירוש

ואהבה לרעך כוונ: [ושמח את הבריות] שחומר ברבות לדיקים ישמח העם. לפי שלומדים ונסים ומכמותו.  
 (ריי' בר שלום ז"ל): [ומרחקתו מן החטא] הכוונה מן החטא אשר כבר עשה כי אין לדיק בארץ אשר יעשה  
 טוב ולא ימטא וזוהו קנייור אשר נברא מנוני הרי הוא דבוק אל האדם כדי לקטרנו עליו ונחמיו ים להרחיק את  
 האדם מנוני כמשה כרחוק זמרה מוערב רחוק ומנו חם פשעיו וע"י אחר ומרחקתו מן החטא. ולא עוד אלא  
 שנקרבתו לדי זכות. שזרונות נעשות לו כזכיות (מיש): [ונעשה כמעין המתגבר] וככה שאינו פוסק] ר"ל שגדו  
 הימנו עוסק בחורה לשמה שזוכה שנגלין לו סמרי מורה מנילח הוא כמעין המתגבר כו'. כי אם לא ידע סמרי מורה.  
 אם ישאלו מנוני דבר מה דרושים האלהים לא ידע להשיב ונאלץ מעין דייעמו נפק. אבל כשיחננו לו ק"מ הוא  
 כמעין שאינו פוסק (הרים אלמושיני): [וזהו לטוב] לפי שהושילו לכהר שמתגבר והולך שדרכו להיות טובה עד  
 ששמוע קולו לנחוק כחומריו וקולות מים רבים וגוי חזר פניו אליו והזכיר שלא יספרם בעניניו כיא שיהיה לזכר  
 (מיש בשם הסודי ז"ל): [על כל הנושעים] כל ונעשה ששה ימי בראשית השמים והארץ וכל לבאם ואפי' על  
 השלשכים (מיש): (ב) [מעלבוניה של תורה] מעלבוני שעלבוני את החורה שהיא עובתה על שאין לה עוסקין:  
 [שאינו עוסק בחורה הדין] לכהורה מי הוא זה ואיזהו אשר יוכל לעסקו בה חזיר ולא ישכוס כלל. אמנם לפי  
 שחומר והניה בו יומם ולילה א"כ כל הדברים החומרים שנושא האדם להנחם גופו הוא עלבון לחורה שנגיח חיי  
 עולם ועוסק בחי' שעה. אבל אם הסיה כוונה גם בדברים החומרים לש"ש. שכלבילה הסיה כוונתו כדי שיחזק  
 למורה וכן בשניה ע"ד ככל דרכיך רעוה אזי כיון שהם לזורך המורה אין בה עלבון כלל לחורה ועליו יאמר שעוסק  
 בחורה הדין (שם): [מחוק] מורה: [שנאמר גם זהב באף חזיר] פי' אם אין עוסק בחורה הדין כלומר יום ולילה  
 בקרא מוק. א"כ גם הסכלית מורה אשר בקרבו ונחוק מעיו ככיוול יש לה פנס מה כענין וקרבן כקליים חורב ואין  
 לך עלבון לחורה גדול מה. ועיניו רחיה שנאמר גם זהב כו'. כי כונו שהמס זכר אף אם הוא שגור אינה יודעת את  
 החזיר אלא אדרבה הוא סובס את המס ואין המס מייס אותו והוא מחזק כונו כן שאם זה האדם הוא חזק אפי' אם  
 שפחותה מס זכר בחבורו. וכן היא אשם יפה וסרה עטם: [שאין לך בן חורין כו']. כלומר העוסק בחורה נקרא ביה  
 לפי שכל אדם מושעבד אל מונות הגוף החומריים. אבל העוסק בחורה הסכמה חסיה אותו [עו' בפי' הקדוש] ושמנה נחלו  
 יע' (שם): [ונומנה נחליאל] ליעל כפי' ומודרך מנסה. ונומנה נחליאל כיון שנתנה להם מורה שנתנה נחלו  
 אל כלומר הכי' בחלקו. וכיון שחלקו אל עוליס לגדולה שחומר ונחליאל במות: (ג) [ונם דוד כו'] שהיה נלך  
 ישראל עשאו לחחיתופל שהיה רשע ולא היה ראו לך רב ולחוק בשביל שני דברים אדם הייטו הלמד מחברו שאינו  
 רשע עשאי: [ואין כבוד אלא מורה] כלומר אין אנו מלריכין לכבוד אלא רבו שלמדו מורה אבל ליימדו אנונת  
 ספרם בטוב שוליה רגברי ז"ל. [כבוד חכמים ינחלו] רחמים שפנים להנחיל כבוד ואיזה חכמים תמימים הנותלים







היום ושלום וסיפוי לך: (ט) רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון בן יוחאי  
 אומר הגוי והכח והעשר והקבוד והחכמה והזקנה והשיבה והבנים נאד  
 לצדיקים ונאד לעולם שנאמר עמרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא:  
 ואמר תפארת בחורים כחם והדר זקנים שיבה: ואמר עמרת זקנים בני בנים  
 ותפארת בנים אבותם: ואמר והפרה הלבנה ובזשה תחמה פי' מלך יי צבאות  
 בחר ציון ובירושלים ונגד זקניו כבוד: (ט) רבי שמעון בן מנסיא אומר אלו  
 שבע מדות שמנו חכמים לצדיקים כלם נתקמו ברבי ובבניו: אמר רבי יוסי  
 בן קסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד ונתן לי שלום  
 והחזירתי לו שלום אמר לי רבי מאיזה מקום אתה אמרתי לו מעיר גדולה של  
 חכמים ושל סופרים אני אמר לי רבי רצונך שתדור עמנו במקומנו ואני אתך  
 לך אלה אלפים דיגרי זהב ואבנים טובות ומרגליות אמרתי לו אם אתה נתן  
 לי כל-בסוף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם איני דר אלא במקום  
 תורה וכן כתוב בספר תהלים על-ידי דוד מלך ישראל טוב-לי תורת-פיך  
 מאלפי זהב וכסף: ולא עוד שבשעת פטירתו של אדם אין מליין לו לאדם  
 לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות אלא תורה ומעשים טובים  
 בלבד שנאמר בהתהלכה תנחה אתך בשכבה תשמור עליך והקיצות היא  
 תשיחה: בהתהלכה תנחה אתך בעולם הזה בשכבה תשמור עליך בקבר  
 והקיצות היא תשיחה לעולם הבא. ואמר לי הפסוק ולי זהב נאם יי צבאות:  
 (י) חמשה קנגנים קנה הקדוש ברוך הוא בעולמו ואלו הן תורה קנגן אחד  
 שמים וארץ קנגן אחד אברהם קנגן אחד ישראל קנגן אחד בית המקדש קנגן  
 אחד: תורה מגין דכתיב יי קנגי ראשית דרבו קדם מפעליו מאז: שמים וארץ  
 מגין דכתיב ביה אמר יי השמים פסאי והארץ יהם רגלי איזה בית אשר תבנו  
 לי ואיזה מקום מנוחתי. ואמר מה-רבו מעשיך: יי כלם בחכמה עשית  
 מלאה הארץ קנגינה: אברהם מגין דכתיב ויברכהו ויאמר ברוך אברהם לאל עליון  
 קנה שמים וארץ: ישראל מגין דכתיב עדי-עבד עמך יי עדי-עבד עמך  
 קנית: ואמר לקדושים אשר-בארץ המה ואדירי כל-הפציר-בם: בית המקדש  
 מגין דכתיב מכון לשבתך פעלת יי מקדש אדני בוננו וידך. ואומר ויביאם  
 אל-גבול קדשו הר-זה קנתה ומינו: (יב) כל מה-שברא הקדוש ברוך הוא

פירוש

לעשה (ס): (ט) ופגע בי אדם אחד ולא אמר ופגעתי באדם אחד למה הסתללו על עלמו כי דרך סתמיים  
 להקדים שלום לכל אדם וסוף לא כן עסק. ע"כ להודיע כי לא במהר ובנעל עשה הדבר הזה רק על דר הקרי  
 והסתודות אירע כך שהוא היה עוסק במורה ונעניין בלימודו ולא רחשו ולזה הוא הקדים לו שלום. כי אלו חכי הייתי  
 הסוגע ורואה אורה בערס יקרב אלי גוראי שהייתי מקדים לו שלום: ואפשר שלזה אמר פעם אחת להודיע שכל שאר  
 הליכותיו לעולם הוא היה עוקרם שלום לכל אדם ופעם אחת בלבו אירע לו שהקדים לו האחד שלום (ע"ש): [ואומר  
 סי' יענוך לעולם ועד] לכאורה אין לו קטור עם הקודם. ואפשר שהכוונה כי לכאורה הרי ראינו בעולם העמים  
 הזה שילך לב האדם רע ונעוריו ח"כ אין בריחה העולם הזה לכבודו יחי ועוד לו שלח נכרא. לזה מ"י כי אף אם  
 עשה רבו הנחמלים עם כל זה לעתיד לבא סי' אחד ושנו אחד. ולזה אמר סי' יענוך לעולם ועד ולא יתן כל העולם  
 לאחד לקרא כלם בשם סי' ולעשרו שם אחד ועל זה בראו כי אז כבודו על כל העולם יראה (ס):

בעולמו לא בראו אלא לכבודו שנאמר כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו  
 יצרתיו אף-עשיתיו: ואמר יי מלך לעולם ועד:  
 רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם  
 תורה ומצות שנאמר יי הפיץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר: עלינו קיי

סדר תקוני שבת

זהם שלישית לזעיר חנניא יאמר טענס סקיס חלו:

ליו בשבת ודלתותיהן עמהן. אף על פי שנתפרקו  
 דלתות הבית. לפי שאינן מן המוכן: כ נטיל אדם  
 זיוס וקורדום להתוך בו את היבילה. מגידה לגרור  
 זה לגרוף בה את הגרונרות. את הרחת ואת המולג  
 הכוש ואת הפרקר לתחוב בו: מחט של יד לשול בו  
 לפתוח בו את הדלת: כ קנה של זתים אם יש קשר  
 ואם לאו אינו מקבל טומאה. בין כך ובין כך נטיל  
 וזמר כל הפלים נטלים חוץ מן המסר הגדול ונתר של  
 שליו לצורך ושלוא לצורך. רבי נתמא אומר אין נטלין  
 יים הנטלין בשבת שבדיהן נטלין עמהן. ובלבד שיהיו  
 ברי עריבה לכפות בהן את פי החבית. שבדי זכוכית  
 ר. רבי יהודה אומר ובלבד שיהיו עושין מעין מלאכתן.  
 וכן מקפה. ושבדי זכוכית לצוק לתוכן שמן: ו האבן  
 בה ואינה נופלת ממלאין בה. ואם לאו אין ממלאין  
 עורה במספח ממלאין בה בשבת: ו פקק החלון רבי  
 הוא קשור ותלוי פוקקין בו ואם לאו אין פוקקין בו.  
 ד ובין כך פוקקין בו: ח כל כסויי הפלים שיש להם  
 דת. אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בכסויי התרקעות.  
 ין כך ובין כך נטלים בשבת:

פרק יח מפנין אפילו ארבע ותמש קופות של תבן ושל תבואה מפני  
 האזרחים ומפני בטול בית המדרש אבל לא את האוצר. מפנין תרומה מהורה  
 ודמאי ומעשר ראשון שנמלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו והתורמוס  
 הניבש מפני שהוא מאכל לעניים (גיא לעזים). אבל לא את הטבל ולא את  
 מעשר ראשון שלא נמלה תרומתו ולא את מעשר שני והקדש שלא נפדו  
 ולא את הלוח ולא את החרדל. רבן שמעון בן גמליאל מתיר בלוח מפני  
 שהוא מאכל עורבין: ב הבילי קש והבילי עצים והבילי זרדים אם התקינו  
 למאכל בהמה. מטלטלין אותן ואם לאו אין מטלטלין אותן. כזפין את השל  
 לפני האפסודים כדי שיעלו וירדו. תרנגולת שברחה דוחין אותה עד שתתכנס.



חיים ושלום יוסיפו לה: (ח) רבי שמעון בן יהודה משום רבי שמעון בן יוחאי  
 אומר הגוי והמה והעשר והקבד והחקמה והזקנה והשיבה והפנים נאד  
 לצדיקים ונאד לעולם שנאמר עמרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא:  
 ואומר תפארת בחורים כחם והדר זקנים שיבה: ואומר עמרת זקנים בני בנים  
 ותפארת בנים אבותם: ואומר וקפדה הלכנה ובושה תחמה בירמיהו י"ז צבאות  
 בדה ציון ויבירו שלם ונגד זקניו כבוד: (ט) רבי שמעון דרמנמא אומר אלו  
 שבע מדות שמני חכמים לצדיקים כלם נתקיימו ברבי  
 בן קסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי א  
 וקהורתי לו שלום אמר לי רבי מאיזה מקום אתה אמ  
 חכמים ושל סופרים אני אמר לי רבי רצונך שתדור ו  
 לה אלף אלפים היגרי זהב ואבנים טובות ומרגליות א  
 לי כל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות שבע  
 תורה וכן פתוב בספר תהלים עלידי דוד מלך יש  
 מאלפי זהב וכסף: ולא עוד שבשעת פטירתו של  
 לא כסף ולא זהב ולא אבנים טובות ומרגליות א  
 בלבד שנאמר בהתהלכה תנחה אתה בשבכה תו  
 תשיח: בהתהלכה תנחה אתה בעולם תזה בשכו  
 והקיצות היא תשיח לעולם הבא. ואמר לי הכסף ו  
 (י) חמשה קנינים קנה הקדוש ברוך הוא בעולמו  
 שמים וארץ קנין אחד אברהם קנין אחד ישראל ו  
 אחד: תורה מנין הכתיב יי קנני ראשית דרכו קדם  
 מנין הכתיב כה אמר יי השמים כסאי והארץ הדרס  
 לי ואיזה מקום מנוחתי. ואומר מהרבו מעש  
 מלאה הארץ קניניה: אברהם מנין הכתיב ויברכהו יא  
 קנה שמים וארץ: ישראל מנין הכתיב עד יעבו  
 קניתי: ואומר לקדושים אשר בארץ הקנה ואדירי פ  
 מנין הכתיב מכון לשבתך פעלת יי מקדש אדני  
 אל גבול קדשו דר-זה קנתה ומינו: (יא) כל מד



פירוש

לעטוף (ס): (ט) [ופעם כי ארס אחד] ולא אמר ופגעה בלחם לחם הסללו על עלונו כי דרך הסקדים  
 להקדים שלום לכל אדם והוא לא כן עשה. ע"כ להודיע כי לא נמנע וכוונת עשה הדבר הזה רק על כל סקדי  
 והסודות אירע כך שהוא הים עוסק בחורם ונעניו בליעורו ולא רחשו ולזה הוא סקדיס לו שלום. כי אלו אני הייתי  
 הסוגע ורואה אותו בערס יקרב אלי בוראי סהייתי מקדים לו שלום: ואפשר שלום אחר פעם אחת להודיע שכל שאר  
 הליכותיו לעולם הוא הים מקדים שלום לכל אדם ופעם אחת בנבד אירע לו סקדיס לו לאחד שלום (מ"ט): [ואומר  
 ס' יעלך לעולם ועד] לכאורה אין לו קטור עם הקודם. ואפשר שהכוונה כי לכאורה הרי ראינו בעולם העשירי  
 הזה שירי כל האדם רע ונעוריו איב אין צריחה העולם הזה לכבודו ית' ועוד לו שלום נכרא. לזה מ"י כי אף אם  
 עשה רבו המספרלים עם כל זה לעתיד לנא ס' אחד ושנו אחד. ולזה אמר ס' יעלך לעולם ועד ואי ית' כל העולם  
 לאחד לקרא כלם כשם ס' ולעטור שם אחד ועל זה בראו כי אז כבודו על כל העולם יראה (ס):

בעולמו לא בראו אלא לקבדו שנאמר כל הנקרא בשמי ולקבדו בראתיו  
 יצרתיו אף עשיתיו: ואומר יי ומלך לעולם ועד:  
 רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם  
 תורה ומצות שנאמר יי חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר: עלינו קי

סדר תקוני שבת

ולא סענחה לטעורה שליטת לזעיר חנפין יאמר טענח סקדים אלו:

פרק יח כל הפלים נטלין בשבת ודלתותיהן עמהן. אף על פי שנתפרקו  
 בשבת. שאינן דומין לדלתות הבית. לפי שאינן מן המיכן: ב נזמל אדם  
 קורנם לפצע בו את האגוזים וקורדום לחתוך בו את הדיבילה. מגידה לגרור  
 בה את הגבינה. מגרפה לגרוף בה את הגרונרות. את הרחת ואת המולג  
 לתת עליו לקטן. את הכוש ואת הפרפר לתחוב בו: מחט של יד לשול בו  
 את הקוץ. ושל סקאים לפתוח בו את הדלת: נ קנה של זתים אם יש קשר  
 בראשו מקבל טומאה ואם לאו אינו מקבל טומאה. בין כך ובין כך נטל  
 בשבת: ד רבי יהודה אומר כל הפלים נטלים חוץ מן המסר הגדול ונתד של  
 מחרושה. כל הפלים נטלין לצורה ושלם לצורה. רבי נחמיה אומר אין נטלין  
 אלא לצורה: ה כל הפלים הנטלין בשבת שבריהן נטלין עמהן. ובלבד שיהו  
 עושין מעין מלאכה. שברי עריבה לכסות בהן את פי החבית. שברי זכוכית  
 לכסות בהן את פי הפך. רבי יהודה אומר ובלבד שיהו עושין מעין מלאכה.  
 שברי עריבה לצוק לתוכן מקפה. ושברי זכוכית לצוק לתוכן שמן: ו האבן  
 שברקויה אם ממלאין בה ואינה נופלת ממלאין בה. ואם לאו אין ממלאין  
 בה: זמורה שהיא קשורה במספח ממלאין בה בשבת: ח פסק החלוץ רבי  
 אליעזר אומר בזמן שהוא קשור ותלוי פוקקין בו ואם לאו אין פוקקין בו.  
 וחכמים אומרים בין כך ובין כך פוקקין בו: ח כל פסווי הפלים שיש להם  
 בית אחיזה נטלים בשבת. אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בכפוי הקרקעות.  
 אכל בכפוי הפלים בין כך ובין כך נטלים בשבת:

פרק יח מפנין אפילו ארבע וחמש קופות של תבן ושל תבואה מפני  
 האורחים ומפני בטול בית המדרש אבל לא את האוצר. מפני תרומה מהורה  
 ודמאי ומעשר ראשון שנמלה תרומתו ומעשר שני והקדש שנפדו והתרומום  
 הניבש מפני שהוא מאכל לעניים (גיא לעזים). אבל לא את הטבל ולא את  
 מעשר ראשון שלא נמלה תרומתו ולא את מעשר שני והקדש שלא נפדו  
 ולא את הלוח ולא את החרדל. רבן שמעון בן גמליאל מתיר בלוח מפני  
 שהוא מאכל עורבין: ב חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים אם התקנין  
 למאכל בהמה. מטלמלין אותן ואם לאו אין מטלמלין אותן. בזמן את הפל  
 לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו. מרגנולת שברחה דוחין אותה עד שתפגם.



מדין עגליו וסיחיו ברשות הרבים. אשה מרדה את בנה. אמר רבי יהודה אימתי בןמן שהוא נוטל אחד ומניח אחד אבל אם היה נזרר אסור: ג אין מילדיו את הבהמה ביום טוב אבל מסעדין. ומילדיו את האשה בשבת וקורין לה חכמה ממקום למקום ומחללין עליה את השבת וקורין את השבת. רבי יוסי אומר את חותכין. וכל צרכי מילה עושין בשבת:

פרק יט רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מערב שבת מביאו בשבת מגולה. ובספנה מכסהו על פי עדים. ועוד אמר רבי אליעזר פורתים עצים לעשות פחמין לעשות כלי ברזל. כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת. ושאי אפשר לעשותה מערב שבת דוחה את השבת: ג עושין כל צרכי מילה בשבת. מוחלין ופורעין ומוציין ונותנין עליה איסורין וקמין. אם לא שחק מערב שבת לועם בשניו ונותן. אם לא טרף יין ושמן מערב שבת ונתן זה בעצמו וזה בעצמו. ואין עושין לה חלוק בתחילה אבל בדרך עליה סמרטוט. אם לא התקין מערב שבת בדרך על אצבעו ומביא ואפילו מחצר אחרת: ג מרחיצין את הקטן בין לפני המילה ובין לאחר המילה ומזלפין עליו ביד אבל לא בכלי. רבי אלעזר בן עזריה אומר מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם בואבים. ספק ואנדרוגינוס אין מחללין עליהן את השבת. ורבי יהודה מתיר באנדרוגינוס: ד מי שהיו לו שתי תנוקות. אחד למול אחד השבת ואחד למול בשבת. ושכח ומל את של אחד השבת בשבת הניב. אחד למול בערב שבת ואחד למול בשבת. ושכח ומל את של ערב שבת בשבת. רבי אליעזר מחייב הטאת. ורבי יהושע פוטר: ה קטן נמול לשמנה ולתשעה ולעשרה ולאחד עשר ולשנים עשר לא פחות ולא יותר. הא ביצד. בדרפו לשמנה. נולד לבין השמשות נמול לתשעה. בין השמשות של ערב שבת נמול לעשרה. יום טוב לאחר השבת נמול לאחד עשר. שני ימים טובים של ראש השנה נמול לשנים עשר. קטן החולה אין מוחלין אותו עד שיבריא: ו אלו הן ציצין המעבדין את המילה. בשר החופה את רוב העטרה. ואינו אוכל בתרומה. ואם היה בעל בשר מתקנו מפני מראות העין. מל ולא פרע את המילה כאלו לא מל:

פרק כ רבי אליעזר אומר תולין את המשמרת ביום טוב. ונותנין לתלויה בשבת. וחכמים אומרים אין תולין את המשמרת ביום טוב. ואין נותנין לתלויה בשבת. אבל נותנין לתלויה ביום טוב: ג נותנין מים על גבי שמרים בשביל שיצלו. ומסנינין את היין בסודרין ובכפיפה מצרית. ונותנין ביצה במסננת של חרדל. ועושין אנומליון בשבת. רבי יהודה אומר הכל לפי האזרחין: ג אין שורין את החלתות בפושורין אבל נותן לתוך החומץ. ואין שורין את הפרשינין. ולא

שפין אותן. אבל נותן לתוך הבהמה או לתוך הכלכלה. אין פוקרין את התבן בבהמה. ולא יתננו על גבי מקום גבוה בשביל שירד המזין. אבל נוטל הוא בבהמה ונותן לתוך האבנים: ד גורפין מלפני הפסם ומסלקין לצדדן מפני דרעי דברי רבי דוסא. וחכמים אומרים נוטלין מלפני הבהמה זו ונותנין לפני הבהמה זו בשבת: ה תקש שעל גבי המטה לא ינענענו בידו. אבל מנענעו בגופו. ואם היה מאכל בהמה. או שהיה עליו בר או סדין. מנענעו בידו. מקבש שר בעלי בתים מתירין אבל לא כובשין. ושל כובסין לא ינע בו. רבי יהודה אומר אם היה מתר מערב שבת מתיר את כלו ושוממו (ניא מתיר את כליו ושוממו):

פרק כא נוטל אדם את בנו והאבן בידו וכלכלה והאבן בתוכה. ומטלמלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החילין. רבי יהודה אומר אף מעלין את המדומע באחד ומאה: ג האבן שעל פי החבית מטה על צדה והיא נופלת. היתה בין החביות מגביהה ומטה על צדה והיא נופלת. מעות שעל הכר נוער את הכר והן נופלות. היתה עליו לשלישת מקנחו בסמרטוט. היתה של עור נותנין עליה מים עד שתכלה: ג בית שמאי אומרים מגביהין מן השלחן עצמות וקליפין. ובית הלל אומרים נוטל את המבלא בלה ומנערה. מעבירין מעל השלחן פירותין פחות מבנות ושער של אפונין ושער של עדשים מפני שהוא מאכל בהמה. ספוג אם יש לו עור בית אחיזה מקנחין בו ואם לאו אין מקנחין בו. וחכמים אומרים בין כך ובין כך נוטל בשבת ואינו מקבל טומאה:

פרק כב חבית שגשברה מצילין הימנה מזון שלש סעודות. ואומר לאחרים בואו והצילו לכם ובלבד שלא יספוג. אין סוחטין את הפירות להוציא מהן משקין. ואם יצאו מעצמן אסורים. רבי יהודה אומר אם לאזבלין היוצא מהן מתר. ואם למשקין היוצא מהן אסור. חלות דבש שרסקן מערב שבת ויצאו מעצמן אסורים. ורבי אליעזר מתיר: ג כל שקא בחמין מערב שבת שורין אותו בחמין בשבת. וכל שלא בא בחמין מערב שבת מדיחין אותו בחמין בשבת. חוץ מן המליח הישן (ניא ודגים מלוחים קטנים) וקוליס האקסנין שהדחתן זו היא גמר מלאכתן: ג שובר אדם את החבית לאכול הימנה גרוגרות. ובלבד שלא יתבן לעשות כלי. ואין נוקבים מגופה של חבית דברי רבי יהודה. וחכמים מתירין (ניא רבי יוסי מתיר). ולא יקבנה מצדה. ואם היתה נקיבה לא ימן עליה שענה מפני שהוא מקרח. אמר רבי יהודה מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב ואמר חוששני לו מחטאת: ד נותנין תבשיל לתוך הבור בשביל שיחא שמור. ואת המים היפים בדרעם בשביל שיצאו. ואת הצונן בחמה בשביל שיחמו. מי שגשרו כליו בדרך במים מהלך בהן ואינו חושש. הגיע לחצר החיצונה שזמקן בחמה אבל לא בגג העם: ה הרוחץ במי מערה ובמי טבריא ונסתפג אפילו בעשר אלונמיות לא יביאם







נהורא השלם

דרך החיים

(א) אם מאור גדלה מעלת המקיים שלש סעודות בשבת קודש השלישי ר"ל בגמרא הקדושה ובזוה"ק. ולהיפך גדול העונש ר"ל מי שאינו מקיים. והמאמרים יודעים לכל. ומי שלא אכל כליל שבת יאכל שלש סעודות ביום השבת והיה מי שלא אכל כליל י"ע יאכל ב' סעודות ביום ואחרי הקדושה של לילה. ומ"א. כמים חייבות בסעודה שלישיה. ויש להבינם גודל כשרה והומר עונשה כדי לזכותם במלוה זו. ויש"ה. אין לריך לקדם בסעודה שלישיה. אבל לריך ללבוש על שתי הלם. רק בסעודה יבדק על היין וישחה. פע"ה. וכ"ה כחל"ע. וכחב הי"ש"ה שלריך לקיים סעודה זו השלישיה ורק אחר הפלה הנמנה אף בשבת שאחריה י"ע. כן מובאר באבדרהס. ואף בסעודה זו הג' ראוי לאדם לזהור מאכילה מרובה ונסה כדי שיסאר מקום פניו לסעודה מורה ונכח. גם שלא יהיו אבריו כבדים ע"י ולא יוכל לכוין דעתו בחפלה ערבית עכ"ל. בענין האלמא ביהא דחנניא אפי' שנהגו הלכור לומר קודם ערבית לא השם האר"י"ל לזה ולא נהג לאומר: (ב) האר"י ז"ל הזהיר מאלו שלא לשחית מים קודם הגדלה. אחר כי השווה מים בזמן ההוא (ס"א השווה מים בה"ש של מולאי שבת) ימות באסכרה. אבל אם היה אוכל בשולחן בסעודה שלישיה ונמנעה סעודתו שראוי לומר הגדלה יוכל לשחית בחוק הסעודה קודם הגדלה ואין בכך כלום. ונחלקו רב"ה ש"ש בגמרא כל מלך דשמי מ"א בין שמיא ימות באסכרה. י"א בה"ש דליב שבת וי"א בה"ש דמי"א. וכן הלכה דכליל שבת אסור ון הדין מפני הקדושה של לילה. ובת"ש דמי"א אסור מפני האסכרה. פע"ה שער י"ח פרק כ"ד:

אם יודע בעלמו שיוכל לאכול קודם שעה עשירי' ומשום דכונה פוסקי' סוברי' דאין לחלק הסעודה לשנים משום ש"ה' (א) א"ל נקדש בסעוד' ג' אכל לחם משנה לריך בסעודה שלישיה ולכל הפחות אם אין לו פנים יראה על כל פנים ללבוש על ככר אחד שלם (ס"ס) וכמים חייבות בסעודה שלישיה כמו אכמים (ס"ס):

אתקינו סעודתא דמהימנותא שלימתא דהותא דמלכא קדישא. אתקינו סעודתא דמלכא דא היא סעודתא דזעיר אנפין ותקל תפוחין ועתיקא קדישא אתין לסעדה בהדיה:

בני היבלא דכסיפין. למחזיו ויו זעיר אנפין. יהון הכא בהאי תפא דביה מלכא בגילופין: צבו לתרא בהאי ועדא בגו עירין וכל דרפין: חדו השפא בהאי שעתא דביה רענא ולית זעפין: גריבו לי חזו חילי. דלית דינין דתקיפין: לבר גמלין ולא עאלין. הני בלפין דתציפין: והא אומין עתיק יומין למנחה עדי יהון חלפין: רעו דילה דגליה לה לבטלא בבל קליפין: ישוי לון בגוקבירון. ויטמרון בגו כפין: ארי השפא במנחתא. בהדותא דזעיר אנפין: מומור לודו יי רועי וכו':

ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום לוי היום לא תמצאהו בשדה: ראו כי יי נתן לכם השבת על-כן הוא נותן לכם ביום הששי

לחם יומים. שבו איש תחתיו אל-יצא איש ממקומו ביום השביעי: על בן ברך יי אתיום השבת ויבדקוהו:

סברי מרנן ורבנן ורבנותי.

פרוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הנפן:

וישלים סעודתו כדי ש' העונה עליו. ויעול ידיו למים אכונים ויאמר: ידי אסחי אנא. לגבי חד מנא. לסמרא חורינא. דלית ביה ממשא: אומין בתלתא. בכפא דברכתא. לעלת עלתא. עתיקא קדישא: וינדך זככת המזון ואחר הסעודה יאמר: אשלימו סעודתא דא. דמהימנותא שלימתא. דזרעא קדישא דישיראל:

די"ה דיני ערבית למוצאי שבת נה"ש

(א) מאחרין חפלת ערבית צנ"ש כדי להוסיף נמול על הקודש ולריך ליומר מלעשות מלכא צנ"ש עד שיראו ג' כוכבים קטנים כלופים ואם הוא יום הנועון ימתין עד ש"ל הספק מלבו (נוהגים להמשיך הנגון באמירת רחוק רחוק צארכת טעם אפי' היא לילה ודאי כדי ללות המלכה ולשלחה בשמחה ובסער. ולפיכך יש מקדישין ג"כ לנגן לנגלה כנגינות נמוגור ס' ובקדושה תמניא אפי' כל נקום לפי נהגור): (ס"י ר"ג). דיני התפלה מנורא"י לעיל בחפלת שחרית: (ב) ואומרים ויהי נועם ואתה קודש באריכות כדי לאחר סדר קדושה שאז חוזרים הרעשים לניהנס וכופלין הפסוק אורך ימים כ' שצה נשלם השם היולא מומנו (טור). פסוק ויהי נועם יאמר מעומד. וכשתל י"ע בצלות השצוע אפי' ציוס ו' א"א ויהי נועם ואתה קודש (והטעם כחז' הר"ע נעום דויהי נועם ואתה קודש מועילין לשמור ון המזיקין שמתעוררין צנ"ש וכשתל י"ע באנלע השצוע סינוי החול טצינתים מועילים בין שתי קדושות יש בהן כדי להגן ולהגיל מן המזיקין. וכי עוד ואת' למה יפסידו הממנים בשצוע שחל י"ע ש'ל שבחמת קדושות י"ע הנחפסעת ציניי המעטת שחל בהם מועיל גם להם להקל דינס לגומרי בשצוע הסוד עכ"ל). אבל ויתן לך אומרים אף כשתל י"ע באנלע. שצנעו זכאין אמון אומרים זכאין אמון ישראל ווי לון לחייבא דלא זכו למיירא אורייתא כו'. עכ"ל: וראוי לזהור שכל להדליק נר קודם שחמור הלכור קדושה דקדרא. כמבאר בזו"ס' בהקדמה בראשית דף י"ד ז"ל מלך דרוקיד טרגא במסקא דשבתא עד לא מעון ישראל לקדושה וקדרא. גרים לנורא דניהנס לאדלקא בה"י נורא עד דלא מועל זמנייהו כו'. ואינון דענישין בניהנס לזיעין ליה כו'. אבל א' איהו ממתיק עד די שלימו קדושה דקדרא חיון מידין דניהנס מלריקין עליהם דינא דקדושה. ואינון מקיימי על הש"ס צ"כ כל ברכאן דקאמרי לכורא ויתן לך החלמים וגו' ברוך אתה בעיר וגו':

(ג) הפלה ערבית ראוי מאלו לכל לומר לאחר חפלת ערבית זו של מ"ש בכל מה דאפשר ולהוסיף נמול על הקודש ע"כ: ש"ע בזו"ס' פי ויקבל דף ר"ז ע"א: ח"ל כד נפיק שבתא לריבין ישראל דבשח לאתעבבא דהא יומא רבא עלאה איהו ואלעריך לאתעבבא לאתחזקה דלא דחקין באושפיזא קדישא: כיון שפתי ישראל וזמרי והוא רחוק יבשר עון כו'. דהיקנא שפירא איהו בהאי לילה. עכ"ל: ומהגין לסוסיך הכיגון בחמירם והוא רחוק אפילו הוא ודאי לילה כדי ללוות המלכה ולשלחה בשמחה ובסער: באהה הונתנו יכוין (צ"ן קודש לחול) אפי' נוסף לך הודיע על שדכלה בין הקדושה ובין הקליפה. (בין ישראל לעומים) אפי' נוסף לך יה' הודיע על שדכלה אוחנו עם קדוש מן העבדים לחלקך ולגורלך הק'. (בין יום השביעי כו') אפי' נוסף לך הודיע על שחרם ביום השביעי וכל שעה ימי הנועם לקדושה נכנס מנחת הקדושה הז' לנו עם קדוש: לאחר חפלה בלחש חומר ע"ן חיק ואומרים ויהי נועם ויאמר מעומד. וכל פועלנו יושב בסתר ולפחות פסוק ויהי פע"ה: וגודל מעלת המלכא בזה"ק בהקדמה בראשית ד' י"ד ע"ב ופי' בראשית ד' ויהי ע"ש: וכחב אבדורס ויהי נועם יש בו קב"ד היבות וכשכופלו יהיו רע"ה היבות ויתן הדין היה לכופלו עם אחרת אלף ומפני עורח לכוור הקנו לכפול פסוק הראשון והאחרון כלכר ויחשב כאלו כופלו כולו כדי לשמור רע"ה איברים. עכ"ל: והר"ם היה כופל הפסוק (אורך ימים) בכל פעם שאמר ויהי נועם אף שלא במ"ש: בזמן שא"א ויהי נועם כגון שחל י"ע באנלע השצוע אפילו ביום ו' (כ"כ הע"ה) אז א"א ואתה קודש. אבל אומרים ויתן לך: אם חל השעם בלכ' במ"ש א"א ויהי נועם. אבל ואתה קודש אומרים. ויהי נועם כו' תמולא בפסוקי דזמרה:

אח"כ יאמר קדושה דקדרא ככ"ע כי גדול מעלת אומרים בערבית זו הובא בזו"ס' פי ויקבל ד' כ"ג ע"א. ז"ל בשעתא דשתיי ישראל ויהי נועם וקדושה דקדרא כל אינון חייבין דניהנס שחמין ואומרים זכאין אמון ישראל ענא קדישא זכאין אמון אורייתא דעריי סקודי אורייתא ווי לון לחייבא דלא זכו למיירא אורייתא כו'. עכ"ל: וראוי לזהור שכל להדליק נר קודם שחמור הלכור קדושה דקדרא. כמבאר בזו"ס' בהקדמה בראשית דף י"ד ז"ל מלך דרוקיד טרגא במסקא דשבתא עד לא מעון ישראל לקדושה וקדרא. גרים לנורא דניהנס לאדלקא בה"י נורא עד דלא מועל זמנייהו כו'. ואינון דענישין בניהנס לזיעין ליה כו'. אבל א' איהו ממתיק עד די שלימו קדושה דקדרא חיון מידין דניהנס מלריקין עליהם דינא דקדושה. ואינון מקיימי על הש"ס צ"כ כל ברכאן דקאמרי לכורא ויתן לך החלמים וגו' ברוך אתה בעיר וגו':







אלהיה נתן לך: יפתח לך את-אוצרו הטוב את-  
 השמים לתת מטרארצה בעתו ולברך את כל-  
 מעשה ידך. והליות גוים רבים ואתה לא-תלוה:  
 כי יי אלהיה ברכך כאשר דבר-לך והעבטת גוים  
 רבים ואתה לא תעבט ומשלת בגוים רבים ובה לא  
 ימשלו: אשריה ישראל מי כמוה עם נושע ביי מגן  
 עזרה ואשר-חרב גאותה ויבחושו איביה לך ואתה על-  
 במוחיתו תדרוך:

מחיתי כעב פשעיה ובענן חטאתיה שובה אלי כי גאלתי: רנו  
 שמים פירעשה יי הריעו תחתיות ארץ: פצחו הרים רנה יער וכל-  
 עץ בו כי גאל יי יעקב ובישראל יתפאר: גאלנו יי צבאות שמו  
 קדוש ישראל:

ישראל נושע ביי השועת עולמים לא-תבשו ולא-  
 תבלמו עד-עולמי עד: ואכלתם אכול ושבוע והללתם  
 את-שם יי אלהיכם אשר עשה עמכם להפליא ולא-  
 יבשו עמי לעולם: וידעתם כי בקרב ישראל אני ואני  
 יי אלהיכם ואין עוד ולא-יבשו עמי לעולם: פירבשמחה  
 תצאו ובשלום תוכלון ההרים והגבעות יפצחו לפניכם  
 רנה ובלעצי השדה ימחאו כף: הנה אל ישועתי  
 אבטח ולא אפחד פי עוי וזמרת יה יי ויהי לי לישועה:  
 ושאבתם-מים בששון ממועיני הישועה: ואמרתם  
 ביום תהוא הודו ליי קראו בשמו הודיעו בעמים  
 עלילותיו הזכירו כי נשגב שמו: זמרו יי כי גאות עשה  
 מודעת זאת בכל-הארץ: צהלי ורני ישבת ציון כי-  
 גדול בקרבך קדוש ישראל: ואמר ביום תהוא הנה

אלהינו זה קוינו לו וישוענו. זה יי קוינו לו נגילה  
 ונשמחה בישועתו:

בית יעקב לכו ונגלכה באור יי: והיה אמנת עתיד חוסן ושועות  
 חכמת ודעת יראת יי היא אוצרו: ויהי דוד לכל דרכיו משכיל ויי  
 עמו: פדה בשלום נפשו מקרבלי כי ברבים היו עמדי: ויאמר העם  
 אל-שאול היונתן וימות אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל  
 חלילה חריו אסיפור משערת ראשו ארצה פירעם-אלהים עשה  
 היום הנה ויפדו העם את-יונתן ולא-מת: ופדני יי ישבון ובהו ציון  
 פרנה ושמחת עולם על-ראשם ששון ושמחה נשיגו ונסו יגון ואנחה:  
 הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזני שמחה: ולא-אבה יי  
 אלהיה לשמוע אל-בלעם ויהפך יי אלהיה לך את-הקללה לברכה  
 כי אהבה יי אלהיה: אז תשמח בתולה במחול ובחרים ויקנים יחדו  
 והפכתי אכלם לששון ונחמתים ושמחתים מיגונם:

בורא נוב שפתים שלום ושלום לרחוק ולקרוב  
 אמר יי ורפאתיו: ורוח לבשה את-עמשי ראש  
 השלישים לך דוד ועמך ברישי שלום. שלום לך  
 ושלום לעזרה כי עזרה אלהיה ויקבלם דוד ויהנם  
 בראשי הגוד: ואמרתם כה לחי ואתה שלום וביתך  
 שלום וכל אשר לך שלום: יי עז לעמו יתן יי יברך  
 את-עמו בשלום:

אמר רבי יוחנן בכל-מקום שאתה מוצא גדלתו של-הקדוש

פירוש

[אמר רבי יוחנן] ראיה כמות בקידור אי שנוסגין לומר כרייתא זו בחלל ימי פסוק כרי לרמוז לבעלי  
 שנוסגו שחרין לחטובת כמולאי שבת שלא יאמרו חך חסר שהקב"ה נהא על כל גאים חלך על כל שולכים  
 שקבל שנוכחי ונוני השפל והכבוד ונס חך יעלה על דעתו לבקש שום בקש מהקב"ה חלך על כל הולכים  
 לכן לנו אומרים הגדס זו שהקב"ה ענו הוא וחפץ בלב נשכר ונדסה ונספל רוח ע"כ. ולע"ד י"ל עוד טעם  
 אי ע"פ מה דאמרי כל השומר שבת כהלכתו אפי" טובה ע"ז כלגוש מוחלין לו ופי' הדרישה הביאו כפי' דסיינו  
 דוקא חס עבד ע"ז כלגוש כי דור חנוס הכירו שיש יחיד בעולם רק שטעו ואמרו שאין כבודו להטביח בתחומים  
 וזקרי השגתם ארץ ההתחנות לבלא השמים כנש' הרמב"ם ז"ל (וס' הפרשה חינו לפני כעס אמנם נראה דבשמיטה  
 שבת כהלכתו ודאי נתבעל זה הדעה הנפקת כי נראה ד"ע ביום הולדת הוולך רחוי שישמחו וישענו השמים  
 ופירש"ם הכבודים. ונחמו עם ישראל שנוחם ונענגים ביום השבת על כי בו נחמלה ה' וישע על כסא כבודי  
 בזה לנו עורים כי בנקום גדולתו עם ענותנותו וירלה שבת ויקר גם מקרולי חומר כמורו). ולכו עתה כמולאי  
 שבת חנו מוחקים דעה שלנו ואומרים הגדס זו שהוכיחם כי בנקום גדולתו עם ענותנותו כנלע"ד:



ברוך הוא שם אֱתָהּ מוֹצֵא עֲנֻתָנוּתוֹ. דָּבָר זֶה כְּתוּב בַּתּוֹרָה. וְשֵׁנוּי בְּנִבְיָאִים. וּמִשְׁלֵשׁ בְּפִתּוּבִים: כְּתוּב בַּתּוֹרָה כִּי יי אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים וְאֲדֹנֵי הָאֲדֹנִים הָאֵל הַגָּדֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנָיו וְלֹא יִקַּח שַׁחַד: וְכְתוּב בַּתּוֹרָה עֲשֵׂה מִשְׁפֵּט יְתוּם וְאִלְמָנָה וְאִהָב גֵּר לְתֵת לוֹ לֶחֶם וְשִׂמְלָה: שֵׁנוּי בְּנִבְיָאִים דְּכְתוּב בִּי כֹה אָמַר רַם וְנִשְׂא שִׁבְן עַד וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ מְרוֹם וְקָדוֹשׁ אִשְׁבוּן וְאִתְדַבְּרָא וְשִׁפְלֵירוּחַ לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפָלִים וְלְהַחֲיוֹת לֵב נִדְבָאִים: מִשְׁלֵשׁ בְּפִתּוּבִים דְּכְתוּב: שִׁירוּ לְאֱלֹהִים זָמְרוּ שְׁמוֹ סְלוּ לְרוֹכֵב בְּעֲרֻבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעֲלוּ לְפָנָיו: וְכְתוּב בַּתּוֹרָה אָבִי יְתוּמִים וְדַן אֱלִמְנוֹת אֱלֹהִים בְּמַעוֹן קָדְשׁוֹ: יְהִי יי אֱלֹהֵינוּ עִמָּנוּ בְּאֲשֶׁר הָיָה עִמָּאֲבֹתֵינוּ אֶל-יַעֲזֹבֵנוּ וְאֶל-יִטְּשֵׁנוּ: וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם: כִּי-נִחַם יי צִיּוֹן נַחֵם כָּל-חַרְבֹּתֶיהָ וְיִשֶׁם מִדְּבָרָהּ בְּעָרָן וְעֲרַבְתָּהּ כְּגִרְיָי שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִמְצֵא בָּהּ תּוֹרָה וְקוֹל זְמִירָה: יי חֲפִץ לַמַּעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וַיֵּאדָר:

כ' במ' סידור שאומרים מזמור זה בחלל ימי הנועשה לעורר הלבבות שהיו נהנים מימינו כסם ושלל ינו אחר הגזל והביזים וכדומה. כי כל הנהנה מימינו כמו טחול עושה וכו' וכו' שאל' יגיע כפיך כי תאכל אשריך ועוב' לך אשריך בעוה"ז ועוב' לך לעולם הבא:

קב' שיר המעלות אשרי כל-יירא יי החלף בדרכיו: יגיע בפיה כי תאכל. אשריך וטוב לך: אשתך כגפן פריה בירכתה ביה בנה בשתלי זיתים סביב לשלחנה: הנה כרבן יברך גבר ירא יי: יברכה יי מציון וראה בטוב ירושלים כל ימי חייה: וראה בנים לבנה שלום על ישראל:

מכיל ט"ז אחר ויתן לך. בענין הגדלה בנה"כ היה אומר האר"י ז"ל שהוא מנהג טוב והיה נוסף ר' זוש' לאשכ"ז בה"כ שיקח יי כד' לזכות אהו להכדיל עשלו: כ' אזוריה"ס כסם אבן הידמי שנהגו בפרובנצל לומר אחר ויתן לך אין כאלהינו ופיעוס הקטורה מפני שהקטורה נועשה שגא' ישנו קטורה באשך וקמ"ל' ל' כדך ה' חילו. ונשלמה פנים שפתינו למען נעשה ונלליה בכל דרכינו ע"כ: במ"ט חזרין ומתברכין הכנים וההללנים מאבותיהם ורבותיהם לכ"ע בהחללתי ימי השבוע:

דך דיני קדוש לבנה השמים

(א) אין לקדש את המדש אלא בזילה בעת אס ליל ע"ש הוא קודם עשרה חודש דהיינו שהלצנה זורחת ונהגין מלורה ולריך ששהא שיהיה ה' לילות לחי' כ"ט י"ג תשל"ג (עיין זריחתה נכרת ע"ג קרקע ואס נתכסה בעבים מ"א ח"כ) אז יש להמתין עד מ"ש אצל אס הוא אין לברך עליה ואס התחיל לברך ואח"כ נתכסה אח"כ אין ממתנין כי שעה יהיה בלחות ג' או גומר הנכרה מיתו אס רואה שנתכסה בחור ד' ימים עננים ולא יוכלו לברך עליה ויתבטל הנכרה אין לו להתחיל ולברך ואס נתכסה בעב הנוצה (שם מ"א ס"י תכ"ו): (ג) אין נקדשין דק וקלות יכול לברך עליה (ס"י תכ"ו זמ"א): הלצנה לא זכיל שבת ולא זכיל י"ט אפילו חל (ב) נוזה ון המוציא לברך על הירח זמ"ש או זמ"ש אצל אס לא היתה נראית עד סוף זמנ' צמולאי י"ט כשהוא מנושם ובגדיו באים ודוקא חל' כ"ט י"ג תשל"ג ונראית בעצת או זמ"ש

ואס לא יקדשה אז תעבור עונתה מותר לקדש אותה בעצת או זמ"ש אצל בענין אחר אין להקל כי יש הרבה קטנים על פי הסוד (מ"א טס): דברים שניכרין לאור הלצנה א"ל לפתוח החלון אצל אס אינו זך כ"כ אסור לקדש עד שיפתח שעריון צבער על מחילת העונות אצל צמולאי יו"ט נקדשין דאז שריין בשמחה וכן אין נקדשין אחרת קודם ט"ז משום שאז שריין באצילות וכן אצל חור' ז' ימי אצלו אין לו לקדש הלצנה אצל אס ימתין עד שישלם אצילותו לא ישארו עוד ה' ימים לחי' כ"ט י"ג תשל"ג יכול לקדש בחור' אצלו ואס נקדש ציחיד נקדש בחור' ציחו דך חלון או דך פתחו הפתוח אצל אס נקדש בעשרה זריך ללאת חלון ולקדש (ועיין ח"כ ופ"ט טס) ובמולאי ט"ז המנהג לקדש הלצנה (כ"כ הא"ר צטס מהר"י לוריא ועיין טס הטעם) יחיד המהענה יקדש עם הלציו ממש דברו עם הדת מלך וכן ליצור המהענין ואס לא יקדשו תעבור עונת' כגון אס לא קדשו אותה עד תענית אסתר יכולין לקדש אותה אחר התענית (ט"ז מ"א טס): (ה) מלו' לקד' אותה (שלא תחת סג' אלא בחור' או צמור' או צמור' צמקום עברה אס אפשר כדך צמולאין לקבל פני הנלך ויולאין לקדחתו אצל מי שמוטע ציחיד מיתוה וא"י ללאת מציתו או שצרוי צין העכו"ס או ש"ט שס וננאות המוטפות יכול לקיים הנוצה צצית דך החלון או דך פתח שיראה ממש הלצנה ולנכתחילם כמנקדש דך חלון יפתח החלון אצל

עיקר קידוש הלצנה עפ"י האר"י ז"ל משיעברו עליה שבעת ימים הממולד מעל"ע. ומיום השמיני והלאה הוא קידוש הלצנה. ויקדש בעגרים באים ובשמהם כי הוא קבלה פני השכינה הקי. ורגליהם רגל ישרם ולצר מותר ודוקא. ובמזמור לברוך יולך כסם שאני רוקר כו' אזי יהפוך פניו בגד הלצנה:

ברכת הלבנה

קודם טיקדש הלצנה יאמר מזמור זה:

הללויה הללו את יי מן השמים הללויה במרומים: הללויה כל מלאכיו הללויה כל צבאיו: הללויה שמש וירח הללויה כל כוכבי אור: הללויה שמי השמים והמים אשר מעל השמים: יהללו את שם יי כי הוא צוה ונבראו: ויעמידם לעד לעולם חק נתן ולא יעבור: הריני מוכן ומוזמן לקיים המצוה לקדש הלבנה לשם יהוד קודשא בריך-הוא ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

ויאשר רגליו ויראה ראייה אחת קודם שיתחיל לברך וכשתחיל לברך לא יראה זה כלל:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. אשר במאמרו ברא שחקים. וברוח פיו כל צבאם. חוק וזמן נתן להם שלא ישנו את הפקודם. ששים ושמותם לעשות

כוונות פשוטות

(חוק זמנ' כו') מוק שמתן לסם בהללם הנראים אינם נשנים. (אס הפקודים) המלצה שזית אחת 3 II



רצון קונם. פועל אמת שפעלתו אמת. וללבנה אמר  
שהתחדש עטרת תפארת לעמוסי בטן שהם עתידים  
להתחדש כמותה. ולפאר ליוצרים על שם כבוד  
מלכותו: ברוך אתה יי מחדש חדשים:

ונקט הארז"ל ע"י הסוד (עושה יולד בוראך קונך) וע"פ כהארי"ל צריך לרוב ג"כ קודם (ברוך עושה)  
ועל דלוגים בכל פעם דווקא. ועושה בזה מקון גדול. וזהו הסוד יעשה שנים דלוגים ויאמר (ברוך עושה כו')  
כשם שאני רוקד כו'. ומקום המול עליהם ישר והסוד: ואח"כ יעשה עוד שנים דלוגים ויאמר ברוך עושה ויאמר  
על הסוד הראשון. וכש יעשה פעם שלישי. אח"כ יאמר דוד מלך כו' עד סוף הסוד יוסי:

ג' פעמים ברוך יוצר. ברוך עושה. ברוך קונך. ברוך  
בוראך:

בפעם שרוקד יזמר שלא יכרע דמחוי ככורע ללכנה רק יזקוף על אלצעותיו (ע"א בשם של"ה):

ג' פעמים בשם שאני רוקד כנגדך ואני יכול לגע בך  
בך לא יוכלו כל אויבי לגע בי לרעה:

ג' פעמים הפל עליהם אימתה ופחד בגדל ורועה ידמו  
באבן: באבן ידמו ורועה בגדל ופחד אימתה  
עליהם הפל:

ג' פעמים דוד מקד ישראל חי וקיים:  
וטואל לחזירו ג"פ שלום עליכם:

והזכירו יסיב ג"פ עליכם שלום:

ג"פ סמן טוב ומזל טוב יהא לנו ולכל ישראל אמן:

קול דודי הגה זה בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות:  
דמה דודי לצבי או לעפר האלים הגה זה עומד אחר בתלנו  
מזגנים מן החלונות מצייץ מן החרפים:

פירוש

כוונות פשוטות

[פועל אמת שפעלתו אמת] לבורא הוא חזר שהוא  
פועל אמת וגם הפועל עלמה היא אמת שהיא קיימת  
שנאמר ויעמיד לך לעולם. וי"ו שפעלתו אמת.  
שכיון מיעט את הלבנה: [ולככה אחר שמהרש"ם]  
בכל י' יום: [עטרת תפארת] הוא: [לעמוסי בטן]  
[ישראל] נקראו העמוסים מני בטן. ע"ש שמהרש"ם  
וזהו עמוסים ברושעומו מעם שגורו בביט לכן ק"י הוא  
לשם שאף הם שמוכים לה עמיתים להמהרש"ם בנלום כמותם  
ולפאר ליוצרים: [עושה חדשים] בכל י' יום:  
בסוף הסקופים. הבורא הוא (פועל אמת) ועוד.  
[שפעלתו] שפעולה עלמה היא (אמת) שהיא קיימת.  
[ולככה אחר] הקב"ה (שמהרש"ם) בכל חודש (עטרת  
הפארת כו') שהיא קיימת טוב לישראל הנקראים עמוסי  
בטן: [שאף הם] שאף ישראל שמונים לה (עמיתים  
להמהרש"ם) בנלום (כמותם). [ולפאר ליוצרים כו' מלכותו]  
שהוא יעלך עלינו בכבוד ונלכום (מהרש"ם) בכל  
י' יום: [עושה] עשים (יולדך) יליד (בוראך) בריאם  
(קונך) חלילות. ומדלג ג"פ להעלות עולמות ביי"ל לאלילות.  
ויאמר (כשם שאני כו' כך כל אויבי) שקלימות לא יוכלו כו':

אח"כ יאמר שיר למעלות אשא עיני אל חררים וכו': ואח"כ יאמר הללויה הללו אל בקרשו  
וכו': ואח"כ יאמר זה:

תנא רבי רבי ישמעאל אלמלא (לא) זכו ישראל אלא להקביל  
פני אביהם שבשמים פעם אחת בחודש דים: אמר אבי הלך צריך  
למימרא מעומד:

מי זאת עולה מן המדבר מתרפקת על דודה. ויהי רצון מלפניך  
יי אלהי ואלהי אבותי למלאות פגימת הלבנה ולא יהיה בה שום  
פיעוט ויהיה אור הלבנה כאור החמה וכאור שבעת ימי בראשית  
כמו שהיתה קודם מיעוטה שנאמר את שני המאורות הגדולים  
ויתקים בי מקרא שכתוב ובקשו אתי אלהיהם ואת דוד מלכם אמן:  
וכתבו העוקבים ע"ל ג"כ מנזכר אלהים ימנו כו': וינער שולי כנפות חליות להנכים הקליפות  
וטוא סוד גדול: עלינו: ומי שקדשם הלכנה לא ידאג מיום שקדשה שיעות צרותו מודם עלושו  
זיס ואילך:

זמירות למוצאי שבת

כשנכנס האדם לזמירו צ"ל מתחיל צמירות וזמירות כדי לנכנס המלך עוד אלנו ולהלכות  
שקטה עליו פרידתו וכמו שמקבלו צממחה ובככה כך לריך להפטר מנונו. ומזכירין אליהו  
כנביא וביאת המשיח כי עת מ"ש מוכנת לציאתו: (רי"ע):

זה הזמר שם המזכיר (יעקב מני חזק) וחמס שמו בראשי המרחם ממרח השני העמיל יאסס. יעם דוויס.  
קרא. יכס. מעינות. יכס. יודידיס. ייהי. חזק:

במוצאי יום מנוחה. המציא לעמך רוחה. שלח תשבי לנאנחה. וגם וגון ונאנחה:  
יאתה לך צורי. לקבץ עם מפורי מיד גוי אכזרי. אשר פרה לי שוהה: עת דודים  
תעורר אל. למלט עם אשר שואל. ראות טובך בבוא גואל. לשה פזורה נדחה:  
קרא ישע לעם נדבה. אל דיגול מרבבה. יהי השבוע הבא לישועה ולרוחה: בת  
ציון השכילה. אשר היא היום געולה. מהרה תהיה בעילה. באם הבנים שמחה:  
מענינות אזי יזובון. ופדונו יי וישובון. ומי ישע ישאבון. ותצרה נשבתה: נחה עמך  
באב רחמן. יעצפנו עם לא אלמן. דבר יי אשר נאמן. בהקומה הבטחה: וידידים  
פליטי חרץ. נגינתם יפצחו במרץ. בלי צוחה וכלי פרץ. אין יוצאת ואין צוחה:  
יהי החדש הזה. כנבואת אבי הוזה. וישמע בבית זה. קול ששון וקול שמחה:  
חזק ומלא משאלותינו. אמיץ ועשה בקשתנו. והוא ישלח במעשה ידינו.  
ברכה והצלחה: במוצאי יום גילה. שמך נורא עליה. שלח תשבי לעם סגלה.  
רח ששון והנחה: קול צהלה ורגה. שפתינו אז תרגנה. אגא יי הושיעה נא.  
אגא יי הצליחה נא:

אז זה שם המזכיר (ע"ל) ועוד ענוהו לא חסם שמו בראשי מיכוס רק בכוסי מיכוס חוסי. שמו"ל. אל  
נא: ומרחו הראשון ואילך מיוסר ע"פ ח"כ:

חדש ששוננו אל נא והביא. את אלהי הדיבא. אמיץ וחזק רפיון ידי.  
ברך מלאכתו וקל מעבדי. גאלי זכור עני ומרודי. דברך המזוב הקם לעודדי.







איש קרא קנא קנאתי לך בתפארה. איש רכב על סוסים איש במערה. איש שלא מעם מעם מיתה וקבירה: אליהו. תשבי תצילנו מפי אריות. תבשרנו בשורות טובות. תשמחנו בגנים על אבות. במוצאי שבתות: אליהו. איש תשבי על שמו נקרא תצילנו על ידו בתורה. תשמיענו מפי בשורה טובה במהרה. תוציאנו מאפלה לאורה: אליהו. אשרי מי שראה פניו בחלום. אשרי מי שנתן לו שלום. והחזיר לו שלום. ייברך את עמו בשלום: אליהו. בכתוב הזה אנכי שלח לכם את אליהו הנביא לפני בוא יום הגדול והנורא: והשיב לב אבות על בגנים ולב בגנים על אבותם:

ולח"כ יאמר פסח הסקטום עסו סלמס וסמחוס וסינן עוסכ:

ומשמע דומה ומשא: וישב יצחק בגר: והרעב כבד בארץ: ובני דן חשים: לישועתך קויתי יי: יששכר זבלון ובנימין: מכשפה לא תחיה: ועשית משבצות הב: ולצרת הבנד ולבית: ולשאת ולספחת ולבהרת: יברכך יי וישמרך: ויהי אחרי המנפה: ובני פלא אליאב: ברוך טנאך ומשאתך: והחוט המשולש לא במהרה ינתק: יי צבאות עמו משגב לנו אלהי יעקב סלה: יי צבאות אשרי אדם כושך בך: יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו: יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי ונואלי:

ולח"כ יאמר עטרה פסוקים וסמחונין ז"ל:

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ: ולכל היר החוקה ולכל המורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל: ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים: ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים: האוינו השמים וארבה ותשמע הארץ אמרי פי: יערוף כמטר לקחי חול כסל אמרתי כשערים עלי דשא וכרביבים עלי עשב: ויהי בנסות הארון ויאמר משה קומה יי ופוצו אויביך וינוסו משנאך מפניך: ובנוחה יאמר שובה יי רכבות אלפי ישראל: וצבאו ופקודיהם חמשה ושלשים אלף וארבע מאות: כל הפקודים למחנה אפרים מאת אלף ושמנת אלפים ומאה לצבאותם ושלשים יסעו:

ולח"כ יאמר יי פסוקים סעתימלין נרוין ומסיימין נרוין וסס טוניס:

נגע צרעת כי תהיה באדם והבא אל הכהן: נחנו נעבור חלוצים לפני יי ארץ כנען ואתנו אהוזת נחלתנו מעבר לירדן: נביא מקרבך מאחך כמוני יקים לך יי אלהיך אליו תשמעון: נהר לפנינו ישמחו עיר אלהים קדוש משבני עלין: נגד אבותם עשה פלא בארץ מצרים שדה צוען: נחית כצאן עסק ביד משה ואהרן: נפתי משכבי מור ואהלים וקנמון: נר יי נשמת אדם הופש כל חרדי בטן: נופת תמופנה שפתותיך כלה דבש וחלב תחת לשונך וריח שלמותיך כריח לבנון: נודו מתוך כבל ומארץ כשרים צאו והיו כעתודים לפני צאן: נושקי קשת מימינים ומשמאלים באבנים ובחצים בקשת מאחי שאול מבנימין:

מלאכי כחוב כל חוסן אחד עשר פסוקים סמחלין ומסיימין נרוין עסס טוניס מפני הספסס ועין סרפ וכל אסס כספסל טונורס ולומרס סייא פסוקים סמכרים לעיל ססס כנוס ולל סלמס עניס כיסל על כניס:

וטוב לומר חסר אחד עשר פסוקים חלו. תפלה קלס ז"ל:

רבנו של עולם הצל את עמך בית ישראל מכל מיני כשפים ומכל מיני עין הרע וכשם שפרשת כנפיך על אבותינו שבמדבר שלא שלמה עליהם עינא בישא דבלעם כן תפוס עלינו ברחמיך הרבים להויתנו מכוסים במכסה ובהנהגתך בשמותיך הקדושים מכל עינא בישא:

סלמס פסוקים ממסורי יודס סמסיד ז"ל:

אתה סתר לי מצר תצרני רני פלג סמכבני סלה: בטחו ביי עדי עד כי ביה יי צור עולמים: יי עז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

סידוש

ססנן לא ססר: [מסרי פקסיו כסס] סנלי וירל כל ססס וסלנו על פניס וסלמו יי סול סללסס ונר. כססס חלו ישראל סנלמל כסס לך כסרי: [ססני על סמו נקלס] ס"י סוסק על סמו נקלס ססני: [סל על יד כסוס] ססס ססרי לססיל לכו כל ססססס ססס לכו כסססס:

כי תעבור במים אתך אני ובהנהרות לא ישמפוך: כי תלך כמו אש לא תנוה ולהבה לא תבער בך: כי עם בציון ישב בירושלים בכה לא תבכה הנון יחנך לקול ועקך כשמעתו ענך: כי אני יי אלהיך קדוש ישראל מושיעך נחתי כפרך מצרים כשוסכא תחתך: כי אני יי אלהיך סחויק ימינך האומר לך אל חירא אני עזרתך: כי לא שאול תודך מות יהללך לא ישברו יורדי כור אל אמתך: כי אצק מים על צמא ונוולים על יבשה אצק רוחי על ודעך וברכתי על צאצאיך: כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה יי אבינו נואלנו מעולם שמך:

יברכך יי וישמרך: יאר יי פניו אליך ויחנך: ישא יי פניו אליך וישם לך שלום:

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום: ויצו אותם לאמר כה תאמרן לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן נרתי ואחר עד עתה: ויהי לי שור והמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה רהניד לאדני למצוא חן בעיניך: וישבו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו: ויירא יעקב מאוד ויצו לו ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות: ויאמר אם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה: ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יי האומר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואטיבה עמך: קמנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן והוה ועתה הייתי לשני מחנות: הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן יבא והכני אם על בנים: ואתה אמרת הישב אטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרוב:

וילן שם בלילה ההוא ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו: עזים מאתים ותישים עשויים רחלים מאתי ואילים עשרי: גמלי מיניקות ובניהם שלשי פרות ארבעי ופרים עשרה אתונות עשרים ועזים עשרה: ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל עבדיו עברו לפני ורוח תשימו בין עדר ובין עדר: ויצו את הראשון לאמר כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך: ואמרת לעבדך ליעקב מנחה היא שלוחה לאדני לעשו והנה גם הוא אחריו: ויצו גם את השני גם את השלישי גם את כל ההולכים אחרי העדרים לאמר כדבר

הזה תדברון אל עשו במוצאכם אותו: ואמרתם גם הגה עבדך יעקב אחריו כי אמר אכפרה פניו במנחה ההלכת לפני ואחרי כן אראה פניו אולי ישא פני: ותעבור המנחה על פניו והוא לך בלילה ההוא כמנחה: ויקם בלילה הוא ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחותיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבור את מעבר יבוק: ויקחם ויעיברם את הנחל ויעבר את אשר לו: ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר: וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו: ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני: ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב: ויאמר לא יעקב עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל: וישאל יעקב ויאמר הנידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אותו שם: ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי: וזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צולע על ירכו: על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה: וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש ויחץ את הילדים על לאה ועל רחל ועל שתי השפחות: וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה ואת לאה וילדיה אחרונים ואת רחל ואת יוסף אחרונים: והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו: וירץ עשו לקראתו ויחבקו ויפול על צואריו וישקו ויבכו: וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך: ותגשן השפחות הנה וילדיהן ותשתחוין: ותגש גם לאה וילדיה וישתחו ואת נגש יוסף ורחל וישתחו: ויאמר מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי ויאמר למצוא חן בעיני אדני: ויאמר עשו יש לי רב אחי יהי לך אשר לך: ויאמר יעקב אל נא אם נא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלהים ותרצני: קח נא את ברכתי אשר הובאת לך כי הנני אלהים וכי יש לי כל ויפצר בו ויקח: ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך: ויאמר אליו אדני יודע כי הילדים רבים והצאן עלות עלי ודפקום יום אחד ומתו כל הצאן: ועבר נא אדני לפני עבדו ואני אתנהלה לאמי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים עד אשר אבא אל אדני שעירה: ויאמר עשו אציגה נא עמך מן העם אשר אתי ויאמר למה זה אמצא חן בעיני אדני: וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה: ויעקב נסע סכותה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכות על כן קרא שם המקום סכות: ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען כבואו מסדן ארם ויחץ את פני העיר: ויקן את חלקת השדה אשר נטה שם אהלו מיד בני חמור אבי שכם במאה קשימה: ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל:



קודם הברלה של הכוס זמר החלה זמר של אליהו הנביא וכתבו הקטרים שזכירות אליהו הנביא בתינובים ובפסוקים בתי"ש הוא תקון גדול אל הכסף והועלה גדולה להכלל מדינה של גיהנם כמחמתין בתי"ש ישונו רשעים לשאלה ויש ג"כ פדוקים אשר מגיע אליהם כמעשה הרשעים שרובים לשון גיהנם ואלהיו ז"ל מקבל עליו כדי להגן על הבריקים ולא יביאם לשון גיהנם וקובל יקורים שבביתם ולכן ראוי לזמר זמר זה בבואו לביתו קודם הברלה וי"ל ק"ל פשוטים אליהו הנביא קודם הברלה: צנני סק' כחמה וקוונות וזוה"ק. בנשמים יזמר האור למקור קודם הברכה אם נוהגים ריח טוב כדי שלא יהיה חיו ברכה לבעלה. והנה הזוה"ק שברכה בשמים יהיה על סדק דווקא. וראוי להשחיל שיהיה בידו בשעת ברכה הודם כשר של לובל עם שאר מיני בשמים. ובשעת ברכה ישנונו בבריות השם בבריאה זו של ריח טוב. ונהגו לנמנוד בשעת הברלה. ויחמו הכוס בתינובים והשמים בשמאלו ונצרך על היין. ושוב נוכל להדק צימין והיין בשמאל ונצרך על ההדק: וראוי לכל י"ש להזהיר לבי"ב שיחמו קודם הדלקת הבר ברכות המעריב בלא סם ומלכות. יו"ש: ובברכה וראוי השם ע"פ הארז"ל יכסוף ראשי האלכבוט וידו הימנית על הגודל כנגד פניו ויטבול בלפניו. והכוס יחמו ביד שמאל:

(א) קדר הברלה יין בשמים כר הברלה וסיוון יב"ה אפי' בתי"ש לכה"מ אצל צמולאי י"ש לחוה"מ או לחול א"ה רק יין הברלה ולרי' ליוהר שלל יהא הכוס פגום. בשעת הברלה יחן עיניו כרום וצנר והעונים יתנו עיניהם גם כן כרום וצנר. ויהגין להברלה על כוס ואלא שיהא ואלא על כל גדותיו עד שיספוך מונוו לארץ והוא סיי' ברכה כדאמרינן כל בית שלא נשפך בו יין כוונת כ"ו ולאחר ששוחה יספוך קלת מן הכוס על השלחן ונצבין בו ההברלה ורומחין בו עיניו ונשום חצוב מלוח (סיוון רל"ו ו"ה ס"ס): (ב) אלוהר הברלה ועונוו ואוחז היין צינינו והדק בשמאלו ונצרך על היין ושוב נוכל להדק צינינו והיין בשמאלו ונצרך על ההדק בתינובים ונצרך על הכר ואח"כ נוכל היין צינינו ונצרך בא"י הנצדיל וגו' ויוצו ושותה וחינו שותה ועונוו. נהגו הנשים שלא לשוחת ערום הברלה (ו"ה"א ש"ס) כוס של הברלה רגיל הנצדיל לשוחתו כולו וחינו נשקה מונוו צני בית (ו"ה"א ס"ס): (ג) אפי' שמועו כל צני הברלה צנית הכנסת אם תחוונו שלל לללח בו הנצדילין צנית (ו"ה"א) וני' שילא צני"הכנ יכרל להברלה צניתו להוליא את צני הברלה אפי' להוליא נשים בהברלה חינו רשאי להברלה בשבילם אם ילא כנר כי כמה פוסקים סוצריים דלשה חייבת בהברלה והוי ברכה לבעלה וגם להברלה לענוון אינם רשאים לפי פוסקים אלו ועוד דרובאים ללא לשוחת ערום הברלה והוי ברכה לבעלה לכן טוב שיטעונו הברלה ונפי רשאים (דל"א כו"ה"א) אצל רשאים לצרך בענוון על השמנים דברכת הנהגין הוא (ס"ס ו"ה"א): (ד) אין ונצדילין על הפת רק צני"ט שחל להיות צני"ט שיש בו קידוש ואם אין לו יין ונצדיל על הפת ואוונר הברלה על הפת ואפי' אם יש לו שר שיהא חמר מדינה ו"ה"מ כיון צני"ך לקדש על הפת ועל השכר חינו רשאי לקדש כי בלי"ה ריפתח עדיף לקדש אוונר הברלה ג"כ על הפת (ס"ס): (ה) וצני"ט שלא חל צו י"ש"י אם אין לו יין להברלה ונצדיל על שכר ושאר נשקים אם הם חנור מדינה חוץ מן הנשים וצמולאי פסק ונצדילין על השכר אם הוא חנור מדינה אף שיש לו יין נשום דצמולאי פסק השכר חצי עליו וצני"ט לני' שאינו חצי עליו השכר צמולאי פסק יצדיל על היין (ס"ס צני"ט ו"ה"א): (ו) אם אין לו יין וצנר ושאר נשקים שצדיל אם ונצפה שצנח ייהיה לו כוס להברלה לא יאכל עד לנחר שיצדיל תחלה ואם יודע שלנחר ג"כ לא יהיה לו משקה להברלה עליו כגון שהוא צדך ואין מנוי לו סם שום נשקה מותר ללכרל אחר שהצדיל בתפלה ואחר התפלה יאוונר הנצדיל צין קודש וגו' בלא סם ומלכות (עיין א"ר ס"ס ופ"י ס"ס):

דיני בשמים להברלה.

(א) על כל מיני בשמים יכרל לצרך בורא מיני בשמים אף שחול לריך לצרך על כל מין צצרכתו כמו שצנחאר בהלכות ברכות ו"ה"מ נתקן ברכה כוללת לכל מיני בשמים כדי שלא יצואו לטענות הונון עם שאין הכל בקיאיין בכל ברכה המיוחדת ואפי' על עשבים יכרל לצרך בתי"ש אצל לכתחילה יחן צחוך בשמים ביזאם כדי שיהא ברכות צמ"ש (סי' רל"ז ועיין ו"ה"א ס"ס): (ב) לכתחילה מלוח שיהיה לו בשמים וגם עליו בשמים להריח בהם ונצרך צמ"ש אצל צני"ט לשו"מ טובות לא יריח על עני ההדק התקועין צלו"צ רק ונריח על עני ההדק אחרים אם יש לו. על פלפלין יצדיל בלא ברכה (א"ר ס"ס): (ג) מי שאינו מריח חינו ונצרך על השמנים אצל יכרל לצרך כדי להוליא צ"ב הקטנים שאינן יודעין לצרך בענוון וכן מי שצנר ילא יכרל לצרך להוליא צ"ב הקטנים שמוטלין עליו למנכס ואין יודעין לצרך בענוון אצל בל"הם אסור לצרך להוליא אחרים שהוא כמו ברכת הנהגין: הונחענה בשעת לריך לצרך על בשמים (עיין ו"ה"א ס"ס):

דיני נר להברלה.

(א) ענך על הכר בורא עאורי השם וחי"ל לחזור אחרינו אם אין לו נר דלוק ומי

להשתמש לאורה ואם עוונד צרחוק מונוו ורואה השלחנת וחי"ל להשתמש לאורה או שהנר עונדת צקין זויות ויכרל להשתמש לאורה אצל אין רואה השלחנת אין ענך עליו אצל אם הנר באספקלרי' של זכוכית שקריין (לאשערע) ויכרל להשתמש לאורה וגם רואה השלחנת דרך הזכוכית ענך עליו (ס"ס וצמ"ה"א): (י) היה יושבים צנית המדרש והציאו לפניהם נר אחר ענך לכולם נשום דברצו עם הדרת ונלך ואף מי שצריך כנר על הנר יכרל להוליא אחרים שאינן בקיאים נשום דהוי ברכת הנונות ולא ברכת הנהגין (ס"ס): (יא) מלוח מן הנונחמר לצרך על אצוקה וצ' נרות מדוקים יחד חצוב כמו אצוקה וצ' נרות של טעור קלושים יחד חצוב אצוקה אצל כרות של טעור קלושים יחד חצוב אצוקה ונחגין לכפות האלצעות לחוך היד על האגודל ואח"כ פושטין אותן ורואין מאחוריהן (ו"ה"א ס"ס) שיטוין לללח כל הדיעות (ס"ס):

דיני איסור אכילה ועשיית מלאכה קודם הברלה.

(א) אסור ללכרל ולשוחת סום נשקה משחשך עד שיצדיל רק מיני מותר ונראה דמשחשך דנקט לאו דווקא הוא לענין אכילה דאם כנר התפלל מעריב אפי' התפלל ונצעי' אסור (ו"ה"א סי' רל"ט) ואם לא התפלל אסור חצי שעה קודם הלילה נשום ק"ש ותפלה (עיין סי' רל"ה) ואפילו נשום הברלה נראה דאסור חצי שעה קודם כמו בכל הנונות (במונחה צני"ט רל"ב וצמ"ה"א) צני"ט רל"ה וצלו"צ צני"ט תרצ"ב) ואף דהטור ושי"ע נקטו משחשך ח"נ נקט הטור בלשונו (צני"ט תרע"ה) גני קידוש משחשך עד שיקדש ומנואר צני"ט בשנת צמ"ה"א דלא יצד אדם לפני הספר דצמוןק הוי ג"כ התחלה צני"ט אפי' לטעום אסור משחשך עד שיצדיל אף דנשאר מלות מותר טעוניה שאני קידוש והצדלה דנתקן בתחילה צני"ט וצני"ט חנו שנים (ו"ה"א סי' רל"ה) אצל צמוןק היינו חצי שעה קודם הלילה נראה דמותר טעוניה דלא שייך טעם הני"ל: (ג) ואם התחיל ללכרל ונצעי' צמ"ה"א היחר אף משחשכה ח"ל להספיק אצל אם התחיל ללכרל באיסור אז אם לא קרא ק"ש עדיין אפי' התחיל חצי שעה סמוך ללילה פוסק לק"ש (ו"ה"א סי' רל"ט) דני"ט אין קוונכין על קריאה לכה"מ אלא מי שרגיל לילך לכה"מ צמ"ש וקורא ק"ש ומחר לטעורה וכשגומר מתפלל ונצדיל (סיוון רל"ה"א) ואם קרא ק"ש אז אם התחיל ללכרל חינו פוסק למי"ד הברלה דרצנן ולמי"ד דאוריית' פוסק אצל אם לא התחיל ללכרל רק נשל דיו פוסק חינו אפי' חצי שעה צמ"ה"א אפי' דאמר אסור לטעום דפוסק ע"ש והצדלה אמרינן ג"כ אסור לטעום

שאין לו כוס להצדיל כשצוהה נר דלוק או כשצוהה אש ענך בורא עאורי השם והוא שיהיה צמוןק לו כ"כ שיאוחז לאורו דהיינו שיוכל להכיר צין ונצנע זו לנצנע של מדינה אחרת (סיוון רל"ה"א): (ב) אין ונצרכין על הנר שלא שנת מנללכת ענייה כגון אם הדליק עכ"ס נר בשנת אפי' לענונו ולא צני"ט ישראל כיון שאם היה מדליק הישראל היה עוצר עליו מיקרי לא שנת מנללכת ענייה ואם צריך עליו לא ילא וצריך לחזור ולצרך על נר אחר (ס"ס ו"ה"א): (ג) נר שהודלק בשנת לחיה ולחולה שיש בו סכנה אפי' ע"י ישראל מותר בתי"ש לצרך עליו דלא מיקרי מללכת ענייה שהורה המורה היחר גומר למלל שנת צני"ט חולה שיש בו סכנה אצל נר שהודלק ע"י עכ"ס לחיה ולחולה שאין בהם סכנה אף שמוחר חנייה לעכ"ס להדליק בשבילם ו"ה"מ כיון שהישראל צענוו אסורה להדליק בשבילם אף כי חנייה לעכ"ס מותר שלא העמידו חכמים שנות שלהם צמקום חולה שאין בו סכנה ו"ה"מ לא עדיף נאם הדליק עכ"ס נר בשנת צני"ט עלמו בלא חנייה ישראל דלא עשה בו ג"כ הישראל ענייה ומותר אפי' לישראל להשתמש לאורו ואעפ"כ אסור לישראל לצרך (א"ר ס"ס דל"א כו"ה"א): (ד) עכ"ס שהדליק בתי"ש ונישראל או ישראל מעכ"ס ונצרכין עליו אצל עכ"ס שהדליק מעכ"ס אין ונצרכין עליו נשום גזירה דילגנא אחי לצרכי על נר עכ"ס שלא שנת (ס"ס) ואם עכ"ס הדליק בשנת לחולה שיש בו סכנה ומנודרה טלו מותר לישראל לצרך עליו צמ"ש אף דעכ"ס שהדליק מעכ"ס צמ"ש דאסור נשום גזירה הכא לא שייך לניגוד (כדשנענע צמ"ס) ברכות ד' כ"ג ע"ש) (א"ר דל"א כו"ה"א ס"ס צמ"ש ו"ה"א) אם עכ"ס הוליא אש צמ"ש מן העניים ואח"כ טלו מותר לצרך עליו דלא שייך לניגוד אשו נר שלא שנת כיון דעכ"סו הוליא אש אצל אם הדליק נר מאוחז אש אסור לצרך עליו נשום גזירה ואין לחלק צין נר דולק לנר דלוק (א"ר ס"ס דל"א כו"ה"א) וצני"ט דאין אסור לצרך רק נשום גזירה דציענר ילא וחי"ל לצרך על נר אחר (ו"ה"א ס"ס): (ו) היה הולך חוץ לכרך וראה אור אם רוב עכ"ס אין ונצרכין עליו ואם רובן ישראל או אפי' מנחה על מנחה מותר לצרך עליו (ס"ס): (ז) נר של צ"הכנ אותן שמדליקין צמנורות והם רק לצבוד אין ונצרכין עליהם אצל אותן שמוקמין כי"א צידו להאיר ונצרכין וכן בכל נר שהודלק לכבוד (פי' אפי' ציוס מדליקין ג"כ היינו נר שטעוי לצבוד) אין ונצרכין עליו: (ח) קוונא חינו ענך על הכר כיון שאין רואה השלחנת אצל שאר הברלה אוונר (ס"ס צמ"ה"א): (ט) כשנצרך על הנר צריך לראות השלחנת וגם שיהיה יכול



עיינ צהים' עם דממה זה לזו ומחלקין זין  
 החמיל באיסור להתחיל בהיתר: (ד) כשהיה  
 אכל ומשמיכה שחמורו שא"ל להפסיק גומר  
 סעודתו ונצרך צהי' על הכוס ואח"כ מצדיל  
 עליו ואם יש לו יין לשהי כוסות מצרך צהי'  
 על כוס אחד ואין שותה ממנו ואח"כ כשהתפלל  
 מצדיל על כוס אחר משום דאין לומר שתי  
 קדושות על כוס אחד היכא דאפשר ושותה  
 משניהם ואם נהנה כל השנה כולה שאין מצרך  
 צהי' צלל כוס יכול לשמור מן הכוס של צהי'  
 חיכך אחר צהי' אפי' קודם הצדלה (מ"א  
 טס): (ה) ענה ואכל קודם שהצדיל על הכוס  
 אפי"כ יכול להצדיל אח"כ (טס) דין מיי שאין  
 לו כוס להצדיל זין צהי' לחול זין צהי' ל"ע  
 עיינ לבעיל נצרך הצדלה סעיף ו': (ו) המצדיל  
 על היין צהי' צחותו חדר שרואה לאכול עם  
 סעודה צהי' אפי' הצדיל קודם שנטל ידיו פוטר  
 יין של הצדלה את היין שנחך המזון מלצרך  
 עליו ולענין ברכה אחרונה על הכוס של הצדלה  
 הדין כך אם שותה יין עוד נחך הסעודה א"ל  
 לנכך ברכה אחרונה על הכוס של הצדלה  
 דצהי' אפי' צלל כוס פוטר את היין שנחך  
 המזון עם היין של הצדלה ונכרחה אחרונה ואם  
 לא שמה יין נחך המזון אין צהי' צלל כוס  
 פוטר את היין של הצדלה ונכרחה אחרונה  
 (סס עיינ מ"א): (ז) אם רואה לאכול חיכך  
 אחר הצדלה לריך לומר שלא יביא לחם לשלחן  
 קודם הצדלה לפי שהוא מוקדם צפוק והיה  
 ראוי להקרינו ועכשיו אין מקרינו לפי שאין  
 מצדילין על הפת והוי נשח לפת דמוקדם ליינ  
 צפוק ואין לו מעלה כמו יין ואם הפת על  
 השלחן קודם הצדלה מנכסו צנפה ודוקא אם  
 רואה לסעוד חיכך אכל אם אינו רואה לסעוד  
 חיכך א"ל לכסות אותו (טס): (ח) אסור לעשר  
 שום מלאכה קודם שיצדיל ואם הצדיל חתפלה  
 עושה לעשות דברים שאינו עורר גדול כגון  
 הדלקת נר' או הולאה מרשות לרשות מ"ע צעל  
 נפש יחמיר על ענינו ולא ידליק נר אפי' הצדיל  
 חתפלה עד אחר סדר קדושה כי הזוהר האריך  
 מאוד צענש המדליק נר קודם שסיימו הליצור  
 סדר קדושה אכל חזן הכנסת יכול להתפלל מעריב  
 קודם שמתפללין הליצור אחר שיעור חוב' שנת  
 (כמצדיל לבעיל צדין ערביה) צהי' ויצדיל חתפלה  
 ויכול להדליק נרות לנכס"י משום כבוד ליצור  
 אכל דברים שהם טורח אסור לעשות קודם  
 שיצדיל על הכוס וסיים שמתפללין מעריב צהי'  
 מצדילין חתפלה ואח"כ יכולין לעשות מלאכה  
 ואחזן שאין מתפללין או שאינם יכולין להתפלל  
 יאמרו המצדיל זין קודם לחול צלל עם ומלכות  
 לכן יזהר כל אדם ללמד את בנותיו לומר המצדיל  
 זין קדם לחול וללמדם נוחם הנכרחה (מ"א טס):

דולה להחשיך על החמור או רואה לייך לדרב  
 מנוה מצדיל מצע"י ולמה לא יצדיל כאן מצע"י  
 ותי' דאם מצדיל קיבל חתענית עליו ואסור  
 לשחות כיון שהוא חתענית עונה ושא"כ לבייל  
 בקיבל עליו חתענית ימיד שאינה חובה (מ"א  
 ס"י ר"ט) וגם לחיטוק אסור ליתן דילגה אחי  
 לנצרך: (יא) מיי שמה לו עם צענת פטור מן  
 החפלה ויין הצדלה ומותר לאכול צהי' צלל  
 הצדלה ולאחר שנקצר הנפש אפי' עד יום שלישי  
 יצדיל על הכוס ואינו מצרך לא על הנר ולא  
 על הצענטי' אכל מן החפלה שכבר עברה עונתה  
 פטור שא"ל להשלים שום חפלה שלא החפלה  
 צענש שהיה אורן כיון שלא היה חייב צחותו  
 צעה (י"ד ס"י שמי"א) וכן צחות צענת אין  
 להקשות מנה לא יחפלה מפלג הנכחה ויצדיל  
 כמו מיי שרואה להחשיך על החמור מפני שאם  
 יחפלה ומצדיל חתפלה אסור לו להתפלל שאר

הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד . פי עזי וזמרת יה יה ויהר  
 לי לישועה: ושאבתם מים בששון ממעיני הישועה: לוי הישועה  
 על צמח ברבקה סלה: יי צבאות עמנו משגבר לנו אלהי יעקב סלה:  
 ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר . בן התייה לנו . בוס יישועות  
 אשא ובשם יי אקרא:  
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:  
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מיני בשמים:  
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש:  
 אור לחשך בין ישראל לעמים . בין יום השביעי ליששת ימי המעשה.  
 ברוך אתה יי המצדיל בין קדש לחל:

ואחר הצדלה ימיר כל הזמירות והנח בעדרש. ואין לומר שום פסוקים ולא מ' וישלח ולא פיעוס הקעורה  
 כנודע מהאריז"ל. רק אם יש לו ריך לטע יאמר מ' וישלח בזה"ע: ועלמתי במהרי"ל שכתב בשם נחמני  
 שסעיד רבינו הקדוש מתי שהלך לפני הקיסר היה קורא מ' וישלח עד כנחש קשיעה מקודם הליכה. ומ"א שכתב  
 קבלו עליו לטעים ולקחו כל מה שבידו עכ"ל. ואחר הזמירות יקרי שולחנו בריקת מפה על השולחן ושאר  
 מינים שהנשים אכלו בעריבת השולחן כרי ללות את המלכה שבת מלכתא. ונודל מעלמה ירוע מכל הספרים.  
 וכמה הוסיפה שאלה בפרטים כי ר' סעודות דשבת מעוררים ר' רגלי המרכבה העליונה וס' אחרים ילחך ועקב  
 דודו. אחרים מלייל את האדם מדינה של גיהנם בזכות סעודה א'. ילחך עליל מחבלי של משיח בזכות סעודה ב'.  
 יעקב מלייל מנלחמותו נגד ומגוד צננות סעודה ג'. דוד מלייל מחיבוט הקבר בזכות סעודה ד' עכ"ל. וכמה  
 האריז"ל הכנס מירם אינה הולכת לגמיר עד אחר סעודה מ"ש. לכן אין ראוי להסתפק במלאכה שאינו אוכל  
 נפש או בחורה עד אחר סעודה דמ"ש. ועוד כתבו האריז"ל היה נוחב לומר אחר הצדלה ויחן לך כרי להחשיך  
 סתם ימי החול כפסוקי רלון: כשב האריז"ל ל"א מלכיס יש בקליפות שכבש יהושע וכנגדן ל"א סטות קדושות.  
 חיים (א"ל מליך יוש"ב). היינו ו' שעות מחלות עש"ק עד הלינה ק"ד שיעור יום שבת הרי ל' וא' כעודת  
 מ"ש שהוא סעודה דוד מלכה הרי ל"א. ומי שאינו מקיים סעודות דוד ישאר קליפה א' בלי הכנעה עכ"ל:  
 וכמה בפרטים והאובלים אוחה אחר ארבע שעות בלילא לא ילאו י"א:

המצדיל בין קדש לחל . הפאתינו ימחל . זרענו ושלזמינו ירבה בחול.  
 ובכוכבים בלילה: יום פנה קצת תמר. אקרא לאל עלי גמר. אמר שומר. אתא  
 בקר וגם לילה: צוקתה קדר תבור. על חסאי עבוד תעבור . פיוס אתמול



פי יעבור. ואשמרה בלילה: הלפה עונת מנחת. מי ומן מנחת. ונעתי באנחת. אשחה בקל לילה: קולי כל יגמל. פתח לי שער המנצל. שראשי נמלא מל. קצותי רסיסי לילה: העתר נזרא ואיום. אשוע תנה פדיום. בנשף בערב יום באישון לילה: קראתיה יה הושיעני. ארה חיים תודיעני. מדלה תבצעני. מיום עד לילה: טהר טנוף מעשי. פן יאמרו מבעים. איה אלוה עשי נתן ומרות בלילה: נחנו בדרך בחמר. סלח נא על קל נחמר. יום ליום וביע אמר. ולילה ללילה: אגא משבענא עליך פורה שר של שחחה שתסיר לב מפש ממני ותפיל יתיה על מורא רמתא:

זלימות היונקים מפיר דינים כי פיו הוא אלהים פטוע ורי הוא אלהים ברכוע וס' הס' סי' אומות אלהים:

ארמימם רמימם מימם ימם מם:

יחזינו עטס ארס בליעל סולך ומממע וסוף הנקרא חס סר של סכחה סינך מלחורים דבינס ותכונה הנקרא עם וסיוקר כך הסכחה ונעך: ויאמר:

פורה דרבתא לבדי ומעמים אין איש אתי ואדרכס באפי וארמסם בחמתי: ונח מצא חן בעיני יי: ויהי דוד לבל דרכיו משפיל וי עמו:

קמא שור למעלות אשא עיני אל ההרים. מאין יבוא עזרי: עזרי מעם יי עשה שמים וארץ: אליתן למוט רגלך. אל יגנום שמך:

הנה לא יגנום ולא יישן שומר ישראל: יי שמך יי צלך עליך ימונה: יומם השמש לא יכבה וירח בלילה: יי שמך מפלדע ישמר את:

בפשה: יי ישמר צאתך ובוואך מעפה ועד עולם:

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ: יי צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה:

יי צבאות אשרי אדם בוטח בקי: יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו: רבון העולמים אב הרחמים והסליחות בסימן טוב ובמזל טוב החל עלינו:

את (כשחל ייט כחלעט סכנוע לא יחור רק ימי המעשה) ששת ימי המעשה הפאים לקראתנו לשלום השוכים מפל חמא ופישע. ומנוקים מקל עון ואשמה ורשע. ומדפקים בתלמוד תורה ובמעשים טובים וחנונים דעה בינה והישבל מאתך. ותשמיענו בדם ששון ושמה. ולא תעלה קנאתנו על לב אדם. ולא קנאת אדם תעלה על לבנו. מלבנו אלהינו האב הרחמן. שים ברכה רוחה והצלחה בקל מעשה ידיו. ובל היעץ על עמך בית ישראל עצה טובה. ומחשבה טובה. אמצו וברכו גדלו וקנימו. קים עצתו בדרך שנאמר ותן לה כלבבה ובל עצתך ומלא.

ונאמר ותגור אומר ויקם לה ועל דרכיה נגה אור: ובל היעץ עלינו ועל עמך ישראל עצה שאינה טובה ומחשבה שאינה טובה. תופר עצתו בדרך שנאמר יי הסיר עצת גוים הניא מהשבות עמים: ונאמר עני עצה ותפר דברי דבר ולא יקום פי עמנו אל: ופתח לנו יי אלהינו אב הרחמים אדון הסליחות בנה השבוע ובכל שבוע. שערי אורה. שערי ארץ ימים ושנים. שערי אריבת אפים. שערי ברכה. שערי בינה. שערי גילה. שערי גדלה. שערי גאולה. שערי גבורה. שערי דיצה. שערי דעה. שערי חוד. שערי הדר. שערי הצלחה.

שערי הרוחה. שערי ועד טוב. שערי וריות. שערי זמרה. שערי זכיות. שערי זיו. שערי זוהר תורה. שערי זוהר חכמה. שערי זוהר בינה. שערי זוהר דעת. שערי חדוה. שערי חמלה. שערי חן וחסד. שערי חיים טובים. שערי חכמה. שערי טובה. שערי מזהר. שערי ישועה. שערי ישר. שערי כפרה. שערי כלכלה. שערי כבוד. שערי למוד. שערי מזון. שערי מנוחות. שערי מחילות. שערי מדע. שערי נחמה. שערי נקיות. שערי סליחה. שערי סיעתא דשמיא. שערי עזרה. שערי פדות. שערי פרנסה טובה. שערי צדקה. שערי צהלה. שערי קדושה. שערי קוממיות. שערי רחמים. שערי רצון. שערי רפואה שלימה. שערי שלום. שערי שמחה. שערי שמועות טובות. שערי שלוה. שערי תורה. שערי תפלה. שערי תשובה. שערי תשועה. ברכתיב ותשועת צדיקים מני מעינים בעת צרה: ונעזרם יי ויפלטם ויפלטם מרשעים ויושיעם פי חסו בו: ונאמר חשף יי את זרוע קדשו לעיני כל הגוים וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו: ונאמר קול צופיה נשאו קול יהודי ורננו פי עין בעין וראו בשוב יי ציון: וקום לנו יי אלהינו מקרא שכתוב מה גאונו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה אומר לציון מלך אלהיך: ראשון לציון הנה הגם ולירושלום מבשר אתן. אמן סלה:

ויש טוהרנים חיכך לקרות הפרשה של השבוע ואשרי להם כי זזה ונושכים הספסע ונשנת הזא עליהם וסודו כוונם לידועי חן. ואח"כ יסדר שלחנו במאכלים טובים לכבוד שבת מלכתחל ואח"כ שא"ל אלא לכזית ויאמר:

דא היא סעידתא דרודר מלכא:

חנהגות טובות מהרמ"פ זכהה

והוא היה חברו של המקובל ר"מ קורדוורו.

(ח) יניל ארס להיות בייסן כי הכוונה מביא לדי יראת טעם: (ג) ירחיק ארס א"ע עומדת אכזריות ב"ע: (ד) יקבל ארס כל האדם כסדר פנים יסוה: (ה) היודי עולה שיהיה טוהר בעשייתה ונועל סכר על עשייתה בעושה יוטר מעולות גופה: (ו) יזכר מעשה טובות רעות ומקובל עיין לעיל: (ז) ידאג ארס יראת עלמו השקט ולדיקים בלער ויסקרין: (ח) רחיות יש טעונת שקר וחר דוחס ק' זכיות חילול השם אחר דוחס ק' ספלות ציוי מרס א' דוחס ק' שמוחה ניכול פה אחר דוחס ק' סענוחה גזילה א' דוחס ק' ברכות מחלוקת א' דוחס ק' סירכות להיר א' דוחס ק' טעונות: (ט) ידווק לעשות סהון: (י) לא יסתכל בפני אשה כלל חן ונאשתו כי שלום בין ארס גדול ח"ו: (יא) ונלוה להסכל בשמים תמיד ונושיל תמיד להטעם וליראה: (יב) מי שרואה זקן או חכם עובר לפניו עולה שיקום והאילו ארס הוא רחוק עוקם כרי לקיים עולה עניניה סזקן: (יג) ירחיק מעשיות קול אשה מעורר' כי קול באשה ערוה: (יד) העץ הוא להוליה דבר שאינו לריך כפיו כי דיבור הוי"ה וקול אר"י לכך יתשוב החלם בנה שרולה לדבר ולריך שיהיה פיו ולבו שלם ואז יקדש הפה בכיכוב' השכינה הנקרא פס: (טו) כסס שהללוה עבירס גדולה כך מלוה גדולה להסלון מוהיסי רעעים: (טז) מותר להחניף לאשמו

ונפני דרכי שלום. לרבו כרי שילמדו מורה. ולחכייו כרי שילמדו וישמעו דבריו וגם להלמידיו: (עז) מי שחייב לחבירו מנה יפייס לו שימחין לו ולא לדחותו בעובים יום יום בלך וסוה: (יז) לקיים ודבר אלה בלבנו כרס ספרה: (יח) זכר שלא לחתום הסער ארס לא שיקרא מקורס מה שכתוב בו לפני העולה והלוה: (יט) לעולם יורה על האמה ולא ישוב אף מקטן שבקטנים: (כ) מלוה רבה לדון ארס חבירו לכך זכות אף ארס יהיה דבר נועם יוטר לכך חובס והאילו ורלי לכך חובס סכריעהו לכך זכות כי סון ארס חבירו לכך זכות ריין אחרו בשמים לכך זכות: (כא) בכל דבקות הפעולה יאמר על כל דבר אייה וכן ארס הרויה דבר יאמר הרוחמי בעיני: (כב) מי שיועד בשורה עונה לחבירו יעשרנו במהירות כי עולה גדולה הוא כי זר למשיב נפש לו ממש וכן מי שספסל בשכחו של חבירו בכיס או במעון יברכו שלא יטוע לחלוות לעני בשעה דוחקו: (כג) ידרוש בשלום כל ארס אפילו בשלום סונלוה: (כד) יראג תמיד אולי מקלר בעבודת השם יחבר: (כה) יקבע ביום אחר לחורש לעיין בחסכונו ארס יראת הספקור ילמלא וארס הרויה יתן שבה להשיים וירבס בלדקא ומרס חקיריט לעשות סנקס חשבון הדרקס שלו ונעשר מעשיותו ונאזים מקום מיון: (כו) הססיקה מבעל הסעס וקול כווד יעזור בעט סעס סעסולקס לסעס



הענין: (כז) לא יראה בפני הכועס בעת דברו עמו ויהי שקולו נמוך ומרבה בחמיקה כעשה מרכבה לשכיבה: (כח) מי שפריך לטעול כעס יראה כמו כועס וכאמה אינו כועס כי הכעס גורם שלא יראה על האמת ולא יכעב לבדו הטוב: (כט) יזהר מאד ויחל דבר הנוגע לחילול השם דעל חלוף יראה ישראל בגלות כו': (ל) יזהר מקלות ראש חיו כי מקלות יאל להמונות: (לא) יזהר שלא לכבד שום רשע שחאזר כי מעטף ה' ויכבוד: (לב) לא ימן שלום לרשע דכתיב חין שלום אחר ה' לרשעים וכו': (לג) קודם שיטעם שום מלוח ידקק שלא יסא מלוח הבחש דעבירה כי אז טוב לו שלא לטעמו מלוח דעבירה של חשק ויניכר פה מפריד וכו': (לד) לא ימלא שחוק פיו ויכאס שלא לשמוע זמר מיום שחבר בהמיק: (לה) אסור לשמוע בהקלם הגירו או ביעושה ידעוהו בעבודה שהיה כי כל ישראל ערבים זה בזה: (לו) אסור גזול ללחום בקארעין ובלאקש וכוונה כי בעטת הלחום אינו מוכרז ביראש השם וכימי מי שישחוק בעיניו. חוי להם למי שזחוקין בני ששהי בעבודה כי שגורמין ד' רעות. א' שמתלולין וכתמי כי דבר י' בזה הכרת כו'. ב' אולי יענה הליק מלקתו. ג' אשמים רבים שאל יקפו ערין ללכה בדרכי ה' ומימי מחוק הלחום. ד' דושה ללכטים העומד בפרטם דרכים וקולן רבלי התיאין דרוון למלך: (לז) שלא להביא איש לדין חסד ורחמק ותיכעור ויהדוהם לו: (לח) לא יסתכל בללם אדם רשע: (לח) השנאה הוא עון גדול לא השא כל מהרכילות יזהר יב: (מ) אסור לגלות קודם אש לא שאזור לו בפירות אמור: (מא) אסור לכסר בגבוה של חכיו אפילו אמה כי בשקר קרא מוליא שם רע: (מב) אסור לומר שחוק ופולגין איני רולה לבקר בגבוה כי גם זה הוא חסר להשי' קשה ומכובד ומה הכרן הוא מי שרבו להחלוץ ולומר פלוני דבר זה הלשון כך כיון לביישני וכדוהם ועל זה נאמר ויגרן מפני דבריו אלוף כי אזהבו נהקך לשונאלי: (מד) הפוגם בעבדו ככלה מעשאלין אותו ויבא לדין ש"ז לבעלה ואפילו גוזף על שבעים שנה הכפין עליו לרעה חיו: (מה) אסור לרבר עם אשתו על עסקי השמים כי יבא לדין הרהור ויחתיף בריה קודם להוליא ש"ז וגדול עונו ונשוא וידין בעיניה עולותיה ואין הפלוא כשמעתי מ' יום ואין כשמה עולה לנעלה ובהילכ נוגה וי מלאכים ופיו ואפ"י שם הולאה בלשון לע"ז בכלל זה: (מז) לא יכנה שם רע לחכיו להסכיב ומתנו שויר לביהסם ואינו עולה: (מח) ירחיק מאונאי חיו ומאונאי דברים ביוהר ומאונאות אשתו וכן לא יקלל אשתו כי היא פלב גופו ויהיה לכל אדם כי הוא חלק אלוה ממלא שחקלל אלהים חיו: (מט) יזהר ליתן שלום לעני כי כל שלא נתן שלום לעני נקרה זולן דכתיב גזילת העני בדמיבם: (נ) לא יסתכל בכתפה בליו עובים חיו: (נא) אסור להסתכל בכל דבר הנביא לדי שעתה מיום שחבר בהמיק: (נב) אסור להגדיר אבר ונקבה בבישו שלא יבא לדין הרהור על ייחין: (נד) אסור לשחוק בעשעו זילוחא דפיה ומי לנו גדול כראש ג"ש כראיהא בתוספת כחא מליעאל: (נז) לא יכנה מוות עובים ומדיח מאלכות אסורות ומנדי ע"ם כי מעורר לעלמו חלוא דעה: (נו) לא ידבר בפני מי שגדול מעונו בחכמה ובמנין: (נז) לא ידבר בפני מי שחאזר מעשיו דבר ערם לא שמועתי: (נח) חבר איני לכל אשר יראוך מאי יכחו להכנסת כלם למנין שמים ולקברנים ולביקור חלנים ולחיים נקבורת מילה להלבים ערומים לשומרים לבוקר למגידים חללים: (נח) יזהר שטעטע בפקוק שחוכם שלא

יכחודק פחות מן ב' חיבה בלא שירעו: (נב) יש נוסבין לבנה הקולמוס שמתבין בהם ד"ם שלא יכחוד בהן דברים בעלים: (לד) אל השנה שום רשע בן ובימי ובמעשיו וכשעבדים עושה לרקה ילאב כי לרקה וחקר לרשעי העלם חיו להקדים: (לס) אל השנה שום אדם בפניו ומכ"ם שלא פגמה: (לו) אל הקרוק אם ראשך על השלחן או לרדוף על השלחן כינה חיו כי השלחן נקרא מנחת בזמן הזה ומכפר כמנחה: (לז) חייב אדם ללמוד בני בישו נדה חלה ואיקור ויסיור דברים הנוגים נכחי: (לח) אסור ללחום מעשה אדם מידו לדיד: (לט) חוי זהיר בכבוד אשתך כנוסף ויותר בענין חכשעין אם קיפק בידך לטעום מורה לכן כל איש ישמול להשיא בנו בעורו קטן עד חלקו חסר דכשני דבור כל רדוף כי כל המחליף דבורו כאלו עובר בשים: (קא) אל השחא כעס אדם עליוך אם השכח מאל לכל אדם קודם ומסיקו ואל פאמר הוא חטא גדול ועליו למיסקי רק העבור על מדהק: (קב) אין נך דבר שמוה כפני השחום בעלמם העין לכך יזהר לכל ראות בחאש: (קד) לא ייגריל סעודה בבחי אחרים רק יחבל ורקא וגם מקטורה מלוח שאינו הכרחי ימנע עולמו: (קה) לא יזכור אומיות השם אפילו בנימולאו אלא בהפקק כזה יודי אי חיי ויאי אי חיי: (קי) דברים החקורים משום סכנה כגון לא יבא פיו על הקיטין וישנה ממני רוח רעה: אסור לינך אחורי אשה חוד ד' אמוהים: לא יסתכל בלבושין ובנחורין כי פוגם כנפשו. ירחיק מריח נכילה שפוגם באי כנפשו: לא יגדל מורים ובי' באחד בימו. הדר ביום אחר ויאל ומנו לא יחזור לרור בחוכה עד אחר ז' שנים: (קז) כרי ששעה שכינה בעשעך האמר על כל דבר אשר ידור ק"ם וסכיניהם: (קח) אין לומר בכל עם השם אדם רק יאמר שם ד"א שאין להזכיר אומיות י"ם שהוא שם המיוחד: (קט) אין המוקים ומחברים אלא בני שמחברי שמוהן או כחכ הוא או אבוניו קיעשו לכן לא י"ם לו שום עסק בהם ולא יכחוד קניעו זו בפני פקוח כעס שאין דוחין כעס מפני כעס: (קי) מעדות עמוס בחיורו שיעשה דברי הלכה יודיענו ואל יישישו דברים ואם אינו מודיעו כעס: (קיב) יזהר לכל ינך יחידי כי ירוח ופמו מני ומורה עליו: (קיג) לא יאמר בעזרת אל איום ונורא. נגמר ח"ד מסדר תפלת נהורא השלם. ובכות התפלה נעלה לציון במהרה. אכ"י:

סדר קביעות התורה.

לדיך להנלוח אם ספריו בע"ז זה אלי ואנוהו הפנאם לפניו במולת ורחוים להלכנים במקום המוכרז לשערים מהמקד ואכילה עבדריס ויכסם בעלים חשבו וינהב כבוד בכחש מרובע אפ"י נכתב שלא בקדושה: עוב לסוים מלוי כבתי"ם אם לפלפלה או לטקק המורה כי הולמוד כתיב אינו שוכה. ומורי מהרי"ם ז"ל כל זמן היחוד בא"י למד המיד כתיב"ם: שורש כל המדות טובי' נקבות הסתבדות כי החושק בחבורה בני אדם א"א לסוים דבור כתיב"ם ויהיה יסוהם הנלוח לבעלי המורה שיהיה לו מניד חדר מיוחד כפי"ע ולא יכנס שום אדם ויקדש החדר ההוא לקדושת בית המדרש ממש אם א"א לו לטקוק כתיב"ם. מי שחשקה נפשו במורה כיב עד שיום וליה לא יחשוב דבר מנדרי העולם השפל הגופני אלא מדי' ודאי משי' אחי' כפלאה כשמתו ולא ילערך לשום קנופים ועמים חס קבלנו כך עיקר חיוב הלימוד לייחד השכינה בחים ולא לחופלה עלמו להשיב החכמה או העשי' שעליו נאמר חיו וכל הקוד כלין הסדה: כל מי שאינו עוזר מוננו לבעלי המורה בזמן החתיה יהי נפל. עסק המורה לדין להיום בשמחה כי אין השכינה שורה עמוך בעלמם אלא ממוך שמחה מלוח:

סדר תפלת נהורא השלם

במנהג אשכנז

חלק שני

הקדמת המאסף והמפתחות מחלק שני

בשמה יצור זכמי ראוה תפלה השלימה במעלות. ויהודה רנה אמן. אני השפל רחמיך נתח בפלח נהורא השלם בראשי הקלרים והנה ראו יריעות דבורי גרמים אלו לרסוקי בקפריס ופנים בהנה רשעוה מחברה מנוחל ל' יום ויום להלוי יריאים ושלחנאל אם קלורי שקלרים שבני פעמים הראשונים. ועמה השם היה ענדי. וחוק אח ידי. וכנכתי לשלום. ויבחרתי הגדול אחי הקים. להפדים פמלתי לפני חללים. עם באורים השפאנים ועליות עמוקים. וחלק שני הזה הוא מקודר. בקדר יפס ושהודר. ורואי לך אחי להיום עיניך פקחות על יופי הקדר שהספלות והסכנות ומכל השנה ומאורעות שאירעו בכל ימות השנה. יהיו מקודרים לפניך על קדר הדשים. מניסן ועד אדר. וכל ענין וענין אן אחיה הפלה או בקשה או איזה הספנה טובה בהרשם המלאכה. ולא פלערך לבקש חכם ואנה בכל פנה ופנה. וחליגים נא לפניך החילה [ענין ערין] והסגותים [וי"א קטן]. אחי מעלת ר"ם והסגותי' וגזם הקדר מעלת [קדר הלל] עם ביאורה בהמשך כפלא דע"ה. [ומסוף מוסף ר"ם]. [ומוסף לשבת ור"ם] עם ביאוריהם. אחי כל השחיש על [קדר הלל] עם ביאורה בהמשך כפלא שהוא ר"ם לחשי' וכו' המלא [פרשה נשאים] ויולר לשבת הגדול. והסגותי' פייים המלא ודיניה. ודיני העבלה וליבון. וטבלת היום למעלה מלוח. ודיני בדיקות חמן עם כל הסגות יום ארבעה שער. ואפייים בעולם אחר חלות. ומארי פסגות היום. [וקדר אמית קרן פקה] עם [הרשע וע"ה וע"ה]. [ומסוף רגלים]. [וקדר הקערה].







נראה לפרקים לבוא לכה"כ כדאי שיוכל להשתלש עם הלבוש  
 ולקרות עתה הלל כי ירבו הדיעות בפרקים כדרכו הלל  
 צדיק: צדיק האכל מן מצעה א"ל הלל כריח. ובהנחה  
 שאל המלכות פסקו' וכח המנהיג דבמחנה טוב שיקרא  
 כח כניסו. וכרי הרץ. ולענין אם מותר להפסיק עיין  
 בש"ע ק"י הכ"ז וה"ח. נשים פטורות מכל הכ"ל משני  
 פסחא מלח טעה שחזון ברמל. גריח חללין התפילין  
 קודם הפסח מוסף אחר חרות קים בפ"ב. והוסיף על  
 פסח יש להללן קודם הלל והשיך אחר הלל. ובמחל המעיד  
 של סוכות אף השיך קודם הלל: ויבדק חכמה כדומה  
 ושיע שזכינו להרום לבדואנו ימים:

לעמוד או לכותל דמתיבה אינה כעמידה (מ"א)  
 וכריח שמתחלל צדיק האכל אפי' כשנא לצדיק  
 אחי' צדיקו אכל בשנת סחל צו ריח או אם קבר  
 הוארים הלל כיון שאין צו אצילות (מ"א כס"י ק"א ס"ק י' ופ"ח):

הדך

דיני ראש חודש

החיים

(א) ר"ח מותר בעשיית מלאכה והנשים כהגו  
 שלא לעשות והוא מנהג טוב ויש צוה הרבה  
 בענינים ואם הונחה שבושין ק"ח מלאכות וק"ח  
 אין עושהו אולי' בחר המנהיג דנועיקרא כך קיבלו  
 עליהו אכל בשנת אין להקל להם כלל (ועיין  
 מ"א): [פ"ח להצרות בשעודה צ"ח. וכשחל

דיני ושיעורי הדי' מינים ונשלהם.

(א) שיעור הדם וערבה לריך לכתחילה להיות  
 ארוכין י"ג גודלין ושדורו של לולב לריך  
 להיות לכתחילה ט"ז גודלין ולמעלה אין להם  
 שיעור אכל עכ"פ לריך שיאל השדרה של לולב  
 למעלה מהם טפח (ט"ז מ"ד): (ב) מנהג לאגוד  
 השלשה מינים צדק דקשר גמור נעשה ט"ז וטו"ג  
 לפעוטה הקשר צענין זה דהיינו שדרכין קביעות  
 כל ט"ג מינים אלו ותוחנין ראש הכרך בחוך  
 העגול הכרוך ועושיין שלשה קשרים ללולב צענין  
 זה היינו לבד הקשרים שקושרין ט"ג מינים צדק  
 יסו"ג קשרי' (א"ר ק"י מ"ד) דלא כט"ז) ויש  
 לקשר הדקסבנות יחד מן הערבה וישפיל הדקס  
 וערבה חוך אגד הלולב כדי שיאחז כל מינים  
 צדק בשעת הצרכה (שם רמ"א) ולריך להיות  
 שפח למעלה פתוח ולא מקושר כדי שיהיה יכול  
 לכסכם הענין (א"ר שם): (ג) ולריך להסיר  
 החוס ען הדקס דהוי חליה ויש לאגוד הדקס  
 צלולב וסוי לנאותו ואינו חוץ ויאגוד הלולב  
 צלולב ודקס צענין וערבה בשמאל היינו כשמחזיק  
 הלולב ופני השדרה אלו (שם ועיין מ"א):  
 (ד) יסול הלולב והדקס וערבה אגודים צדק  
 צענינו כמו שכתבנו לעיל דינו וחחרוג בשמאלו  
 דאשיהם למעלה ועוקאיהם למטה דרך גדילתן  
 והחחרוג לריך להיות עוקא למטה וזה הוי דרך  
 גיילתו (שם): (ה) ויכול תחילה החחרוג בשמאלו  
 מהדוך העוקק למעלה ופטמו למטה ואח"כ יסול

סדר נטילת לולב

הלולב צענין ויבדק ציון דהשון על כנילת לולב  
 ושהחיינו וציון שני על כנילת לולב לבד ואח"כ  
 יהפוך החחרוג פטמו למעלה ויכענע וכשמשלקם  
 מידו יסלק תחילה הלולב ואח"כ החחרוג דכ"ז  
 שהלולב צדק לריך להיות החחרוג גם כן צדק  
 (מ"א שם) וכשנתן לחצירו לריך עליו יתן לחצר  
 הלולב תחילה ואח"כ החחרוג ואחרו החצר יתן  
 למי שרוצה לריך עליו החחרוג תחילה וא"ל ליכא  
 אחר יקח מנוטו הלולב בשמאלו ואח"כ יקח החחרוג  
 בשמאלו ואח"כ יתן הלולב ליעניו ויוליח כל הדיעות  
 (מ"א שם שלי"ה): (ו) אם שכה לריך עד שנטל  
 כולם דרך גדילתם מינו מברך עליהם כ"ז שהם  
 צדק שעדיין הוא עסוק בנאוטו (ועיין א"ר שם):  
 ומברך מעומד וכן הלכתי לריך שתייה מעומד  
 (מ"א שם שלי"ה) ואינו מברך רק פעם אחת  
 ציון אפי"פ שנטלו כמה פעמים ציון (שם):  
 (ז) איטר טוטל לולב צענין שלו והחחרוג בשמאלו  
 ואם היפך יאל וכן כל אדם אם נטל דהיפוך  
 החחרוג צענין והלולב בשמאל ג"כ יאל רק אם  
 אפשר לו יבדק פעם שניה בלא צרכה (ועי' מ"א  
 שם) ושולט בשתי ידיו נוטל החחרוג בשמאל  
 ולולב צענין כל אדם (שם): (ח) אם כרך סודר  
 על ידיו או שנטלו דרך צדק יתן יד שקורין (האגודות)  
 לא יאל. ולריך לחלוץ התפילין קודם כנילת לולב  
 ולכל הפחות (היינו שריך ליעלו קודם חליפת  
 התפילין) לריך להסיר הלועות מידו ואם לא  
 הסיר הלועות מידו ונטלו לריך למער וליטע

סדר נטילת לולב

ע"ל צרכה (ע"י א"ר שם): (ט) גידם שאין לו  
 יד כלל יקח לולב צדקו ימין וחחרוג צדקו  
 שמאל וכן אם יש לו יד אחת נוטל אחת צדק  
 אחת והשניה צדקו ולא יטול שניהם צדק אחת  
 אפילו צוה אחר זה ואם אין לו אלא יד אחת  
 ובשניה אין לו אפי' זרוע יקח צוה אחר זה ולא  
 יקחם צד"א ואם אין לו לא יד ולא זרוע לא יקחם  
 צפוי כי זה לא הוי לקיחה כלל (פ"ע שם):

דיני הנענועים שצריך לעשות.

(א) לריך לנענע לכל הרמות בשבת הצרכה  
 ואפילו אינו נוטלו בשעת ההלל וגם זהלל  
 לריך לנענע לכל הרמות ונטון שיבדק תחילה  
 צרכה על הלולב וינענע צו ואם אין לו לולב  
 צדיקו עליו צרכה יבדק עליו קודם ההלל  
 וינענע בשעת צרכה ואח"כ ינענע זהלל (ק"מ  
 תרנ"א וע"י מ"א שם וק"מ תרנ"ב): (ב) סדר  
 הנענועים זהלל השיך ינענע צדקו כ"ו וכן  
 צ"אמר נא כ"ו. והציבור מנענעים ככל פעם  
 צ"אמרו הודו דהיינו ד' פעמים שענין אחר  
 השיך הודו וכן מנענע השיך צ"אחא ה' הושיעה  
 ג' צ"א פעמים שאמר והלבוש ג"כ מנענעים צ'  
 פעמים אכל צ"אחא ה' חליהם נא אין מנענעים  
 לא השיך ולא הציבור וכן צדקו לה' שנתקוף שחולין  
 אחת מנענעו צ"ו צ' פעמים השיך והציבור  
 (שם): (ג) סדר הנענועים לרמות יחזור פני  
 ידועה ושדורו של לולב לבד פניו (כוונה) ויעשה  
 ג' סולכות למזרח ושלשה הכחות והיינו שחולין  
 ידועה הלולב מנענעו והלאה ג"פ וצ"אחא אלו  
 ויכסכם צענין בשעת הולכה והוצאה ובשעת  
 הוצאה יבא עקרו של לולב נגד החזה ואח"כ  
 יטה ראש הלולב לדקס ויעשה ג"פ הולכה  
 והוצאה כמו צדקת אכל א"ל להפוך פניו להלך  
 שמנענע רק יטה ראש הלולב לבד שמנענע ויעשה  
 ג"פ הולכה והוצאה וכן לבד מערב יטה ראש  
 הלולב על כפפו ומוליך ומציא (מהרי"ל ובי"ח)  
 ואח"כ לבד לפון ואח"כ למעלה ואח"כ לבד מטה  
 וכשמנענע למטה א"ל להפוך ראש הלולב לבד  
 מטה (פ"י שם). וסדר הרמות. מוצת. דקס.  
 מערב. לפון. נעלה. וטה. (מ"א שם):  
 (ד) כשמנענע צדקו וציאמר נא וצ"אחא כ"ו יחלק  
 הנענועים דהיינו שלא ינענע צדקו. וצדקו  
 וכ"י ששה חציות ינענע ככל חציה לרוב אחת  
 וכן צ"אמר נא ר' חציות ינענע ג"כ ככל חציה  
 לרוב אחת וצ"אחא ג' חציות בלא השם ינענע ככל  
 חציה לב' רמות. ולריך למער החחרוג להלולב  
 בשעת הנענועים ולנענע בשתייה יד (שם  
 וצ"אחא): (ה) ד' מינים הללו מנענעין זה את  
 זה ששם חקר לו אחת מהם לא יבדק על השאר  
 אכל טוטל אותם בלא צרכה ומנענע צדק קודם

הלל דהיינו בשעה שהוא מברך עליהם אם יחזי  
 כולם ובשעת הלל ינענע ג"כ לזכר צלמא צין  
 ציוס א' צין ציוס צ' צין צשאר ימים (א"ר דלא  
 כט"ז) והציבור יטלו אותו ג"כ כדי שלא יצואו  
 לטעות לשמה הצאה שישכרו שיאלו צוה שנטל  
 השיך (א"ר דלא כט"ז ומ"א): (ו) אם צדק על  
 הלולב ואחר הצרכה ראש שלא היה צו הדקס או  
 ערבה או שהיו פסולים אם היה לו ערבה צדיקו  
 צדקו שא"ל להפסיק צדיקו כ"י ליקח אותם  
 יקח ארבעתן צדקו ויבדק על אותו עין שהיה  
 נחמר דהיינו על ערבה יבדק ע"כ ערבה על  
 הדקס ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ ע"כ  
 לריך לבד עוד פעם שהחיינו שצדק הנחמר  
 דומיא דתורתנו שצדק עליו ונפל מידו אף שהי'  
 לפניו חרומות ואוכל את השני ע"כ לריך לבד  
 על השניה אכל על הלולב יאל כיון שהיה אלו  
 צדיקו ארבעתם אכל אם לא היה לו צדיקו ערבה  
 אחת או הדקס אחר בשעה שצדק ואח"כ הציבור  
 לו לריך לבד על ארבעתם יחד פ"ב ע"כ לולב  
 כיון שלא היו מציים אלו צדיק לא יאל גם על  
 הלולב ולריך לבד עליו פ"ב ואם היה זה ציוס  
 ראשון לריך לבד גם שהחיינו פעם שנית (א"ר  
 שם דלא כמ"א): (ז) אם חקר אחת מהמינים  
 לא יקח אחר צדקו כדי שלא יצואו לטעות  
 בשנה האחרת (שם). המדקקים צדקו אין  
 עוסקים על שלשה כדי הדקס ועל שתי ערבות (שם):

ומן נטילת לולב.

(א) ומן מנהג לולב ציוס אכל לא צ"לית וכל  
 היום כשר לנטילת לולב שאם לא נטלו  
 שחרית יטלו אח"כ ומכ"מ זריזין מקדיעין למציא  
 וטולין אותו צדקו וזמנו הוא משתכן המנהג  
 ליטול אותו לכתחילה ואם נטלו משעלה ע"ה יאל  
 דיעבד אפי' א"ל ללחא לדרך ואם רואה להשכים  
 ללחא לדרך מותר לכתחילה לנטלו משעלה ע"ה  
 ואם שכה ליעלו כל היום ומכ"מ צ"ה ציוס  
 א' נוטלו צין השמטית בלא צרכה (פ"י ק"י ט"ז  
 צ"י) וכן הדין בשפק אם נטל לולב (שם):  
 (ב) אסור לאכול קודם שיטלו ואם שכה ואכל  
 ומכ"מ חוך הסעודה ציוס ראשון שהוא מן החורים  
 והיה י"ט שני לדין שבושין צ' ימים טובים  
 משפק אפי' יש שעות ציוס ליעלו אח"כ יפסיק  
 ובשאר הימים אין לריך להפסיק אם יש שעות  
 ציוס אחר חכילה אכל אם אין שעות אפי' בשאר  
 הימים יפסיק (שם וצ"י שם): (ג) מי שכה  
 בדרך צדקו ונלפת שיבא לנקום שיהיה שם  
 לולב אפי' מי שרוצה להחמיר על עצמו לא ינענע  
 יחד מנחות היום משום דאסור להחמיר צ"ל  
 המועד וכן היסודים שאין להם חחרוג שצ"כיים



לשלוש אחר אחריו ונתעבב אל' להמתין שלא  
 ללבוש יותר ומנחת אפילו ציוס אל' שהוא  
 מדאורייתא (וע' גי' וז' ס'):  
 דין אם מותר להריח בהדס ובאתרוג.  
 (א) דם של מזהב אסור להריח בו כל ז' אפי'  
 בשבת אבל אחריו מותר להריח בו בשבת  
 שנהוהו המזבזב אצל ציוס המזבזב שבת אין להריח  
 בו אפי' שלא בשבת נטילתו ללא (א"כ ס' תר"ג)  
 דלא כמ"א: נמנח שחלקו הפוקקים אם לנרד  
 אם לאו: (ב) מותר להחזיר הלולב למים צ"ט  
 ויכול להוסיף עוד מים אחרים אם לרד אצל  
 להחליף את המים אסור ובמח"ס מזהב להחליפם  
 כדי שיסיר לח והדר ומהגין ליקח צמחים בכל  
 יום וענה חדשה ולקשרה צלולב משום סיור  
 מזה (ס' תר"ד):  
 דין עבדים שהביא לולב.

(א) עבדים שהביא לולב לישראל ומחן לתחום  
 מותר לנטלו אפי' ניי שהביא בשבילו ומותר  
 צין ציוס ראשון צין ציוס ג' וכן להביא מחוץ ליי"ב מיל  
 לתחום מותר לוותר לעבדים להביא אפי' בשבת  
 בשביל י"ט שני ובשביל י"ט ראשון מותר לשלוח  
 אפילו בשבת חוץ ליי"ב מיל אבל בשביל יום טוב  
 שני אין לשלוח לא בשבת ולא צ"ט חוץ ליי"ב מיל  
 וכל היכא דהביאו מחוץ לתחום ומותר ללאות בו  
 אף על פי כן אסור לטלטלו חוץ לר' אמוחויו אם  
 העיר אין זה עירוב וצ"ל לנעוץ האתרוג  
 וליטלו עם וזית אפילו גדול נחשב כר' אמות  
 ובשביל זקן או הולכה שתיקן יכולין ללך יאמר  
 לעכו"ם להוליך אללל אבל אם יש עם עירוב  
 יכול לטלטלו בכל העיר רק חוץ לנעוץ העירוב  
 אינו ראוי לטלטלו (ס' תר"ג ועיין גי' וז' וז'  
 ופי"ט ס'): (ב) ערבה שנתלשה צ"ט צין ציוס  
 א' צין ציוס ג' אסור לטלטלו ציוס אפי' אין  
 לו אמת ללאות זה אבל אם נתלשה ציוס א'  
 ומותר ציוס ג' (ועיין גי' וז' ס').  
 דיני פרטים ללולב.

(א) קטן היודע לנענע לולב כדי דהיינו מוליך  
 והביא מעלה ומוריד אצו חייב לקנות לו  
 לולב אם יודע שגם כדי לחנכו צמח וכדי שיעשה  
 הנענע"י כדי שגם הלל עם הזיבור ואם אין  
 ידו משגת לקנות לו לולב לצד עכ"פ יהו' לו לולב  
 שלו אחר שאלו בו שידך עליו וינענע בו (ס'  
 תר"ג ועיין ט"ז וז"ל): (ב) מן החורה אין  
 מזה לולב חוץ לנעוץ אלא יום ראשון לצד  
 ומכיים תיקו שיהי' ניטל כצ"מ כל שנתע (ס'  
 תר"ג): (ג) בשבת אינו נוטל אפי' חל בו יום  
 ראשון וזמנה מן החורה דאסור לטלטל הלולב  
 בשבת אפילו לצורך גופו או עקומו דהוי כחצן  
 (דלא כר"ז) אבל האתרוג מותר לטלטלו דראוי  
 לקיים בו אם ענדך על מני אחר (גי' וז' ס').

(ד) אין דם יולא ידי מוצנו צלולב של חזיר  
 שהשיליו דנענין ציוס ראשון לכס ומלכס ואפי'  
 אחר בו חזירו יחא שלך עד שתל' בו ואח"כ יחא  
 שלי לכתמלה לא יחא דהוי כמו שאלו ואם נתנו  
 לו צמחה אפי' צמחה ע"מ להחזיר הכי זה יולא  
 צו ידי מוצנו שמתנה ע"מ להחזיר שמה צמחה  
 ואם הנותן אינו עוקפיד יכול הנקבל ליתן אפי'  
 לאחר צמחה ע"מ להחזיר ואחר לאחר כדי ללאות  
 צו אצל אם הנותן ראשון נתן לו צפירות ועוקפיד  
 שלא ליתן לשום אדם עוד ללאות צו כ"ל דאף  
 הנקבל הראשון לא יחא שאין בו דין מוטון כמו  
 שזכחתי זה במקום אחר. נתנו לו סתם הוי  
 כאלו אחר ע"מ להחזיר כיון שצריך לו האתרוג  
 ללאות צו צודאי לא נתנו לו לשם צמחה גמורה  
 ואם נתן לו צמחה ע"מ להחזיר או צמחה אחר  
 שילא צו לרד ליתנו לצמחים צמחה כדי שיהיו  
 יכולים הצמחים ללאות צו ציוס ראשון אם לא  
 יולא עדיין (ס'): (ד) לא יתנו ציוס ראשון  
 לקטן קודם שילא צו דקטן קונה ואינו עוקפה  
 לאחרים מדאורייתא ונולא שאם החזירו אינו  
 מותר (ס') ולכך כשנותנין לקטן יאמרו צידו  
 עם התיק (ס'): (ז) שותפים שקנו אתרוג  
 ולולב בשותפות לצורך מזה נסתחף ע"ד כן  
 קנאוהו שיהיה של כ"א לצדו בשעה שיואל צו  
 ע"מ שיחזירוהו ומיני טוב לוותר צפירות שיתן  
 כ"א חלקו לחזירו צמחה ע"מ להחזיר בשעה  
 שיואל צו וכן קהל שקנו אתרוג בשותפות טוב  
 גם כן שיחזירו כ"א ונתן חלקו לחזירו צמחה  
 ע"מ להחזיר (ס'): (ז) יזהר כל אדם שיקנה  
 לו אתרוג ולולב לצדו כדי שיקיים המזהב  
 והנענע"י תקנה והעפ"י אם קנה יחד אתרוג  
 לצדו ויש בעירו אתרוג ובעיר אחרת אין עם  
 אתרוג כלל מזה ששלח שלו לעיר אחרת שאין  
 עם כלל והוא יבדק על כל קהל (עיין גי' וז' ס').  
 [כתב צ"ט מ"ה אפרים וז"ל: לרד לזהר כשקונה  
 לולב ואתרוג והדס אם קנה בהקפה אפי' שישך  
 אוחס לביתו הוא מותר לפרוע הדמים בעבורם  
 קודם יום טוב. וגם הערבה הנישלת עם הלולב  
 שהנענע"י הוא ששמש קונה לעצמו ערבות קודם  
 י"ט וצ"ט ערבות או שמית קודם התפלה הוא  
 מחלק לכל צמח"ס וכן עושה כל יוני הח' ואין  
 משלמין לו דהושתע דמה המדקדק צמח"ס  
 יום ראשון שזו יהיה לו צמח קנין מזה"ת.  
 והמדקדק יותר יכבוד לעצמו צמח"ס ערבות  
 כרצונו ושם לו ויקחם לביתו או יגביה אוחס  
 טפח לקנותה ואם אחר כך יחזיר ויפקיד אותם  
 להשמש ש"א ינמושו אין כך כלום אף יחזירו  
 שלא יערב חוץ עם אחרים. ומיני אם אינו עושה  
 כן רק כפי מנהג העולם אין לו למוטע מלברד ולא  
 יסרוט מן הזיבור שלא נהגו לדקדק בהם עכ"ל]:

באשמות הנזק של יום א' דכיות אם הל כחול. יבין עלמו אל קיוס מיע מהי"ח כעולת הר' מינים.  
 חמנו הוא משנה. וי"ט האר"ל יבין על הלולב כסוכה דוקא יעשה עם הנענע"י. ואח"כ שלר  
 הנענע"י וספק בכה"כ וכן טבנים הימים ומרדים לנדר ה' וקודם יאמר:  
 יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי בפני עין הדר וכפות תמרים וענף עין עבות  
 וערבי נחל אותיות שמך הגדול המיוחד תקרב אחד אל אחד והיו לאחדים בידי ולידע אף  
 שמך נקרא עלי וייראו מנשת אלי ובנענע"י אותם תשפיע שפע ברכות מדעת עליון לזה  
 אפריון למסכן בית אלהינו ויהא חשוב לפניך מצות ארבעה מינים אלו כאלו קיימתה בכל  
 פרטיה ושרשיה ותרי"ג מצות התלוים בה כי כונתי ליהרא שמא דקב"ה ושכינתיה בדהילו  
 ורחמינו ליהרא שם ייה ביה ביחודא שלים בשם כל ישראל: ברוך יי לעולם אמן ואמן:  
 ואח"כ יאמר זה:

יהי רצון מלפניך שיהא חשוב לפניך מצות ארבעה מינים אלו כאלו כוננתי בכל הכוונות  
 שכווננו בהם אנשי כנסת הגדולה:  
 ויבדך ברכת הלולב ככוונת עלונו ויתן הודא עלונו להנורא י' שזכס חוסו הנורא י' כעולס  
 דבה כז':  
 יקח הלולב ציוסו ואתרוג בשואלו. ואיער יד להיקץ וקודם הכרעות יהיה השעמם למעט והעוקן לעולם  
 ואחר הכרעות יספק. ומגדך ב' הכרעות ומעומר דוקא:

**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו  
 במצותיו וצונו על נמילת לולב:  
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו  
 והגיענו לזמן הזה:**

לזמן הזה. אינו נוחן לך היבדך סודים על שהארכת ימי חיי עד זמן זה לקיים מלכות הקדושים השייכים  
 ברנל זה. גם שהארכת ימי חיי בניי:  
 אח"כ יעשה הנענע"י שוולין ידו ומכננדו והלאה וינענע עם. ג"ס כהולכה וי"ט כהולכה. ועורף הלולב  
 ומכבס העלין בכל נענעו וכלל נענעו לרד חרלה הולכה ואח"כ הובלה. כהתכרות האחרון ללולב. ואח"כ  
 עטה יד לצד אחר יעשה כן והסדר הוא [מ"ח. דרוס. מערב. לפון. מעלה. מטה.]. וכן כולם ליי' נענע"י:  
 וי"ט האר"ל [דרוס. לפון. מ"ח. מעלה. מטה. מערב.]. ויזהר שלא יער ראש הלולב לכוחל כעה הנענע של  
 סוככה. ובנענעו נעטה יזהר שלא להפך ראש הלולב למטה. אלא ראש הלולב למעלה. והסוככה תהיה לצד  
 עטה וההבאה לצד מעטה. ובנענעו לנענע יהיה להיפק. ההולכה לצד מעלה. ויזהר שכל היבאה יגיע האחרון  
 והלולב כהה האר"ל. וכניו למחרת בכל הנענע"י. וינהוג ע"פ סדר האר"ל כשהוא לצדו אצל כהה"כ בשעת  
 פלל לא יעשה מפני ה' חלוקה. כ"כ הבאון ר' יעב"ן. והאע"י כהה"כ יראה מהתקונים הביוליים והנפלאים  
 שנעשים בעולמות העליונים הקדושים על ידי הנענע"י וידע מה הפעולה הזאת לנו ואז כוודאי יעשה העולם  
 כש"פ ועושה בזה כ"ר גדול להנורא יתברך:  
 והנה לכיון כיונה האר"ל לאו כל מוחא סביל דא אף ראו' לנו לכל הפחות לכיון כוונה הפשוטה ההכרחית.  
 והוא שכל נענעו כיון כמחשבתו כוה"ל לשם יחוד קודא ביה וכבינתיס לעשות כ"ר ליוגרי ונורא' ויזהר  
 שאור שלא יתנהג בעולמות הנורא יתברך כמלות אכזבים מלונדה ר"ל:  
 וכוודאי מי שחנכו הש"י וספק צדו מוטל עליו החייב לקנות אתרוג הכסר ומתודר לעצמו עם לולב ועיניו  
 ללאות בהם י"ט. ואל יקמוך לומר עם הקהל אינו טועל. מנחה עננים הפעולרים בקפלים:

אלו ימים שבנומים בהם את הלל. כי ראשונים של פסח. כ' ימים של שבועות. ט' ימים של חג הסוכות  
 פס שבועות הורה. ת' ימים דמנוחה. ובקיינו סוף (בנע"ט):  
**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו  
 במצותיו וצונו לקרוא את התהלה:**











רגלי מדתי: אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: הַאֲמַנְתִּי בִּי אֲדַבֵּר  
אֲנִי עָנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אָמַרְתִּי בְּחַפְזִי כָּל־הָאָדָם כֹּזֵב:

מִה אֲשִׁיב לִי כָּל־תְּגִמּוּלוֹתַי עָלַי: פֹּסֵם יְשׁוּעוֹת  
אִשָּׁא וּבִשְׁמִי אֶקְרָא: נִדְרֵי לִי אֲשַׁלֵּם נִגְדֶה־נָּא לְכָל־  
עַמּוֹ: יִקָּר בְּעֵינַי יְיָ הַמּוֹתֵה לַחֲסִידָיו: אָנָּה יְיָ כִּי־אֲנִי  
עַבְדֶּךָ אֲנִי עַבְדֶּךָ בְּרַאמְתְּךָ פִּתְחֵת לְמוֹסְרִי: לָךְ אֹזֶבַח  
וּבַח הַתּוֹדָה וּבִשְׁמִי יְיָ אֶקְרָא: נִדְרֵי לִי אֲשַׁלֵּם נִגְדֶה־  
נָּא לְכָל־עַמּוֹ: בַּחֲצֵרוֹת בֵּית יְיָ בְּתוֹכֵי יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ:  
קִי הִלְלוּ אֶת־יְיָ כָּל־גּוֹיִם שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִיּוֹם: כִּי־  
גָבַר עָלֵינוּ וְחָסְדוֹ וְאֲמַתֵּי לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

האמנה הכתוב הוא לעולם אחר הש"ן בפי יאמר גא' ה' הודו כו' ואחריו יגמור כל הפסוק יאמר נא ישראל  
כלים וכן כפי פסוקי יאמרו נא כו' יאמר הודו כו' כלים. ולא כמו שנהגים לומר בעניינם אחר הש"ן רק כפי  
הפי' ולא כלים וכן משמע במ"א פי' הכיב ק"מ ח':

כוונות פשוטות

פ"ו (האמנה) אני אמרתי שיבוא עוד זמן (כי הדבר) כמו עשה אני וקפרי ביילחם מלכים. כן בגאולה העשירי  
הדבר והאסור מה שכלהו בגלות זה (אני אמרתי בחשאי) חף בשחמתי בגלותי אני אומר (כל אדם) שתיאש  
אומי והגאולה (הוא כחזק): (מה אשיב) מה נעשה אשיב וליה) בעבור (כל הגמולותי עלי) כבודתי אינם  
לפי מעשי אך כשכירי רחמי וחקרי בני. לכן אני מקבל עלי (כוס ישועות אשא) אשא לבהתיק כוס ולא  
נכסים (ובגם פי אקרא) כל ימי בשכחות והודאות אך טאלתי וקבתי שיבנה בהתיק כפי בלומן (נדרי לה)  
שקרבות נסדדתי לה' (אשלים) עשה (נגדה נא לכל עוון). עוד חקשט הלא זו היא מוסק (יקר בעיני ה'  
המוחה למקדיו) שקטפ בעיניך לתם המוחה למקדיו. לכן חף שאיני מקיל (אנה ה') חיקר נא נפשי  
ומקשה תמימי בעיניך והאריך ימי עד יבנה בהתיק. (כי אני עבדך כו') (כן חמק) ואזני דווח עבר הנלקח  
מן השוק לעבד הגבול בתי ארון (פתחה למוקרי) הפרס קפרי מוקרי והלחתי נכמה לרות. וס עשה העשה כשתי:  
(נדרי לה כו') (בית ה') אשלים לה' נדרי נגד אורם העוונתיים נחלרות בית ה' (בכוננו יו' אלים) אשר הם  
בחקר יו' אלים (הללו ה') וגם הם יהללוני: י' גבר עלינו חסדו) עד בהוליאנו מהגלות טלא היינם אמתיים שובל יהוה.

מעשה נסים

פי' הכני אמרתי אמונה טלונה טנה (כי עניתי מאד)  
והעוני מתיך ותליל. (אני אירתי) פי' חף בטעם העוני  
סברתי מלול לא הירתי אחר ירתי ה' ח"ו לומר כנה  
ג' ששתי לילך תשוואל הנכיל ועתה אני בורח רק (אמרתי  
נאמי כל האדם כוזב) ואולי לא נדבר עמו עשה ה':

(מה אשיב. כוס ישועות) פי' מקטר טובות הבורח  
ז' ערש נקרא הוא יעבה חחו (כוס ישועות אשא) פי'  
ואני מקבל היעוה ערש (בגם פי אקרא) (נדרי) פי'  
נה שאני נודר בעה לרה המיר אני משלם מחטתי כי פמיר  
נאמי פי' משום שיקר בעיני ה' וגו':

(הללו את) פי' כי הללו הוא לשון הספארות ושקד  
אפי' למי שאינו מקבל טובה לשאר ולרווחה את אחר ונמה  
שהוא מטיב לזולתו מה שאין כן לשון הודאה אינו טובל  
רק למקבל טובה לתם הודאה למטיב לו והוא לשון (דאנן  
בליל). והנה הישעים אינן מקבלין טובה רק מחמת  
פ'אשעט סיחור לישאל. והוא אמרו הללו (כל גוים  
כי נגד עלינו וגו'). מה שאין כן לישאל אמר:

ק"מ הודו לִי בִּי טוֹב  
יֹאמְרֵנָּא יִשְׂרָאֵל  
יֹאמְרוּ נָּא בֵּית אֱהָרוּ  
יֹאמְרוּ נָּא יִרְאִי יְיָ  
בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:  
בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:  
בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:  
בִּי לְעוֹלָם חֲסִדוֹ:

(המעניין) בדרתם נשא ד' קליט פ"ב יראה מגדול ועלום ממור זה חף מרווח בו עולמם ענינים סק  
באמריהו ככונם עלוהם כודלי יעורר כל השולמות הסס. כי יודע באפערותא דלחחא כו':

מִן־הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה עֲנֵנִי בַּמְּרַחֵב יָהּ: יְיָ לִי לֹא  
אִירָא מִהֵי־עֲשֵׂה לִי אָדָם: יְיָ לִי בַעֲזָרִי וְאֲנִי אִרְאֶה  
בְּשִׁנְאִי: טוֹב לַחֲסוֹת בִּי מִבְּטַח בְּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת  
בִּי מִבְּטַח בַּנְּדִיבִים: כָּל־גּוֹיִם סִבְבוּנִי בִשְׁמִי יְיָ כִּי  
אֲמִילֵם: סִבּוּנִי גַם־סִבְבוּנִי בִשְׁמִי יְיָ כִּי אֲמִילֵם: סִבּוּנִי  
כִּדְבָרִים דַּעְבוּ בְּאֵשׁ קוֹצִים בִּשְׁמִי יְיָ כִּי אֲמִילֵם: דָּחָה

כוונות פשוטות

(ואמם ה' לעולם) והוא לעולם אל אמה. כי קיים הכטחחו שהכטח על הגאולה: (הודו לה' כי טוב) להודות לה'.  
ולמה (כליה) כי הוא עושה חסד לעולם (יאמר נא ישראל) עליכם ביי מוטל האמירה כי טוב להודות לה'. ולמה  
(כליה) (יאמרו נא ב"א) עליכם ב"א מוטל כו' (יאמרו נא יראי ה') עליכם יראי ה' מוטל כו': והנה החסד שאמרתי  
(מן המלך קראתי ה') כאשר קראתי לה' מן העיר והרחק (עניני במרחב ית) ענה לי ה' והעמיד אותי במרחב. (ס'  
ל') כאשר טיה ה' לי לעזרה (לא אירא) מני. (כי מה יעשה לי אדם) אם ה' עמדי. כאשר היה (ה' לי בעזרי) אז  
לא די טלא יוכלו לעשות לי רעה. אלא (ואני אראה בשנתי) כמו שאני רואה לראות כהם. (כל גוים סבבוני)  
בחיל גוג ומגוג אצטע (בגם ה' כי אמילם) אשר חכריוס. (סבבוני גם סבבוני) חף כי רבות פעמים יאקפו יאקבנו  
אומי. עכ"ז אצטע (בגם ה') כו' (סבבוני כדבורים) חף כי יאקבנו אותי כדבורים הללו אשר יאקבנו כלי מלא  
מדבש. וחף אם (דועבו) כמו נחלתי (כאש קולים) כאש מעלי הקולים הכנים מהר סיהרגו עם רב וישאל.

פירוש

[כי לעולם] ככל מרה טהול עורר חסדו טהול:  
[מן המלך] ר"ל זהו החסד כי כאשר קראתי לו מן  
המלך והרחק ענה לי ה' והעמיד אותי במרחב: [קראתי  
יה] הסיא כמטיק: [במרחב ית] הסיא רפה והיא מלה  
לחם: [טוב לחסות ביי] חסיון זה אינו אלא לשון  
חסיון לל. ודבר מועט טהול [מבטח] דבר בריא וקטן וחזק.  
ולע"פ כן לחסות ביי טוב מהכטחות בני אדם (רש"י).  
ובגם הגאון מהר"א ויילנא ז"ל שמעתי פי חסיון טהול אם  
מבירו לא הכטחתי עמו ומי טהול חוסה בו שימלא בקשור  
ובטחון טהול אם חכירו ככר הכטיה לו העונה וטוה מלפני  
שקייס הכטחתי. וע"ז אמר טוב לחסות כו': וכ' מעשי  
ה' [טוב לחסות בה] 'עבטת כדריים] לכאורה אמתי  
לא אמר לשון טוב טוב לחסות בה' מחסות וגו' או טוב  
לכטות בה' נכטות וגו'. שאם מי שמקוט ומנו הרבר  
הכטיה בהכטחה לעשותו אז יקרא בטחון מלשון הכטחה.  
למגם מי שמקוט זולת הכטחה נקרא מחסות. וכזה יומסק  
כונם הפסוק טוב לחסות בה' יראה חף כמה טלא הכטיה  
מכטות וכדיים אטילו כמה מהכטיות. ע"כ: [כל גוים  
סבבוני] מדבר בגלגלתה גב ומגו: [בגם ה'] ר"ל אצטע  
בגם ה' כי אריריסי: [אמילם] כמו ימולל ויבש.

מעשה נסים

(הודו) כי להם טעוה ביחוד ומינין לתם הודאה על  
קבלת טובתם: (יאמר) פי' שחונן אטר בגם ישראל יכונם  
יש להם יותר להודות כי עליהם גבר חסדו. כן (גים  
אשרן) שגבר חסדו עליהם יותר מהגדלים והגדלים לקדסם.  
וכן (יראי ה'):  
[מן המלך] על גאולה העמידה ידבר ואומר כי בטוח.  
אני כהיות כי יודע שלעמיר יהיה השם טלם זה אמרו כי  
בהיות (מן המלך קראתי ה') כשאין השם טלם. (ועניני  
נמה יעשה לי אדם) היינו מלחמת גוג. (טוב לחסות)  
במרחב) כ"ש לעמיר (שם) לי' סיהי טלם (טלא אירא  
כי בבים ראשון בטוח כתי שאמר שיקף חוונת יושלים  
כאש ובמים ובבים שני בטוח כדריים כנקדיוון כן גוריון  
וכן כלכא טכוע כמבואר בגיטין וזה אמרו (עבטת באדם).  
כמו בבית ראשון או (בגדיים) כמו בבית שני ומכיל  
ראיה מעלמו כי (כל גוים סבבוני) היינו מלחמת גוג. (טוב לחסות)  
ובגם ה' כי אמילם. סבבוני גם סבבוני) היינו פנים  
ואחור ארם ועמון ואח"כ סבבוני כדבורים. (דועבו לפני  
כאש קולים) וכן ילתי הרע: (דחה דחמיני לנטול)

[כדבורים] שאלו עקילה סס עמיס: [דועבו] לשון







תפלת מוסף לראש חודש ולשבת ר"ח

כי שם יי אקרא הבו גדל לאלהינו:
אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:
ברוך אתה יהוה אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקנה הכל וזכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

מלך עוזר ומושיע ומגן ברוך אתה יהוה מגן אברהם:
אתה גבור לעולם אדני משה מתים אתה רב להושיע:

(כתיב מוריד הטרף) (כתיב משיב הרוח ומוריד הגשם):

מכלכל חיים בהסד משה מתים ברחמים רבים סומך נוטלים ורופא חולים ומזיר אסורים ומקים אמונתו לישי עפר מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממת וקמה ומצמיח ישועה:
וגאמן אתה להחיות מתים ברוך אתה יהוה משה המתים:

קדושה להלל:

קדושה לשבת:

יו כתר ותנו לך יהוה אלהינו מלאכים המוני מעלה עם עמך ישראל קבוצי משה: יחד פלם קדושה לך ושלשו: פדבר האומר על יד גביאך וקרא זה אלוה ואמר: קדוש קדוש קדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ כבודו: מן כבודו מלא עולם משרתיו שואלים זה לזה: איה מקום כבודו להעריצו: לעמקם משפחים ואומרים: קים ברוך כבוד יהוה ממקומו: מן ממקומו הוא יפן ברחמי לעמו: ויחון עם המיחדים שמו ערב ובקר בכל יום תמיד פעמים באהבה שמע אומרים: קים שמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד: מן הוא אלהינו הוא אבינו הוא מלכנו הוא מושיענו והוא יושיענו ויגאלנו שנית וישמענו ברחמי לעני כליחי לאמר הן באיתי

יו נקדישך ונעריצך כנועם שיה סוד שרפי קודש המשלשים לך קדושה פקתוב עד יד גביאך וקרא זה אל זה ואמר: קים קדוש קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו: מן לעמקם משפחים ואומרים: קים ברוך כבוד יי ממקומו: מן ויבדקרו קדושה פתוב לאמר: קים ימלך יי לעולם אלהינו ציון לדר ודר הללויה:

אתכם אחרית בראשית להיות לכם לאלהים: קים אני יהוה אלהיכם: מן ויבדקרו קדושה פתוב לאמר: קים ימלך יהוה לעולם אלהינו ציון לדר ודר הללויה: (מן לדור ודור נגיד גדלה ויגצח נצחים קדושתך נקדיש ושבחה אלהינו מפינו לא ימוש לעולם ועד. כי אל מלך גדול וקדוש אתה: ברוך אתה יי האל הקדוש):
אתה קדוש ושמו קדוש וקדושים בכל יום יתללוך סלה כי אל מלך גדול וקדוש אתה: ברוך אתה יי האל הקדוש:

(s. s.) II.

תפלת מוסף לראש חודש ולשבת ר"ח

אתה יצירת עולמך מקדם בלית מלאכתך ביום השביעי בחרת בנו מזר האמות. אהבת אותנו ורצית בנו ורוממתנו מכל הלשונות וקדשתנו במצותך וקדבתנו מלפני לעבודתך ושמך הגדול ותקדוש עלינו בראת ותתקד לנו יי אלהינו באהבה שבתות למנוחה וראשי חדשים לכפרה ולפי שהטאנו לפניה אנהנו נאבתנו חרבה עירנו ושם בית מקדשנו וגלה יקרנו ונטל כבוד מבית בנינו ואין אנהנו יכולים להקריב קרבן ולא כהן שוכר בעדנו לעשות חובותינו בבית בחירתך בפית הגדול והקדוש שגרא שמוך עליו מפני הך שגשתלחה במקדשך: יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו ושם געשה לפניך את הקרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספים בהלכתם: ואת מוספי יום השבת (המנוח) הנה ויום ראש החדש הנה געשה ונקריב לפניך באהבה במצות רצונך כמו שכתבת עלינו בתורתך עלידי משה עבדך מפי כבודך באומר

ראשי חדשים לעמך נחת. זמן כפרה לכל תולדותם בהיותם מקריבים לפניך ובהו רצון ושעירי חטאת לכפר בעדם. זפרון לכלם יהיו ותשועת נפשם מיד שונא: מזבח חדש בציון תכון ועולת ראש חדש געלה עליו ושעירי עזים געשה ברצון. ובעבודת בית המקדש נשמח כלנו. ושירי דוד עבדך נשמע בעירך. האמורים לפני מזבחך. אהבת עולם תביא להם. וברית אבות לבנים הזכור: יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתעלנו בשמחה לארצנו ותטענו בגבולנו: (כתיב) והביאנו לציון עירך ברנה ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם. ושם געשה לפניך את הקרבנות חובותינו

כוונות משניות

(לעמך נחת) ולא נכרם שלא נחקר קדר וזלזום הלכנה לשום עמים בעולם כיה לשראל הדין כי היל הכוונת כיה (זמן כפרה לכל תולדותם) סעעיר ר"ח הים נכפר על עוונות נקדש וקדשו. והים נגן שלא הטול אכרה בחנוקות (בהיותם כה זכוי ילק) מרים טנים ואליל אחד טענה כנסים טכונן היו עולת וספ עוללים עם ישראל לחברה טכשנים (וטעירי העלה נכפר בעדם) כתיב וטעירי עמים כיו וטעלת כלם לכפרה. (והטענה נכפר עיר טוכה) ויר ילכר הלו צ וטענה:

(s. s.) II.



וביום השבת שגויקבשים בני  
שנה תמימים ושני עשרנים סלת  
מנחה בלולה בשמן ונספו: עלת  
שבת בשבתו על-עלת התמיד  
ונספה:

(זה קרבן שבת וקרבן היום כאמור):  
וקראשי חדשיכם תקריבו עליה  
לוי פדים בני-בקר שנים ואיל אחד  
כבשים בני-שנה שבעה תמימים:  
ומנחתם ונספיהם כמדבר שלשה  
עשרנים לפר ושני עשרנים לאיל  
ועשרון לכבש ויין כנסבו ושעיר  
לכפר ושני תמידים כהלכתם:  
ישמחו במלכותך שומרי שבת וקוראי  
עגל עם מקדשי שביעי כלם ישבעו  
ותענוגו ממזבחה ובשביעי רציתו  
וקדשתו קדשת ימים אותו קראת וקר  
למעשה בראשית:

אלהינו ואלהי אבותינו רצה נא  
במנוחתנו וחדש עלינו ביום  
השבת הזה את-החדש הזה  
למנוחה ולברכה. לששון ולשמחה.  
לישועה ולנחמה. לפרנסה  
ולכלכלה. לחיים טובים ולשלום.  
למחילת חטא ולסליחת עון (כנסת)  
סענו ולכפרת פשע). ויהי החדש  
הזה סוף וקץ לכל צרותינו תחלה  
וראש לפדיון נפשנו כי בעמך  
ישראל בחרת מכל-האמות  
ושפתות להם הודעת וחקי ראשי  
חדשים להם קבעת: ברוך אתה  
יהוה מקדש השבת וישראל  
וראשי חדשים: רצה וכו'.  
(s. s.) II.

תמידים כסדרם ומוספים  
כהלכתם: ואת-מוסף  
יום ראש החדש הזה.  
נעשה ונקריב לפניך  
באהבה. כמצות רצונך.  
כמו שפתכת עלינו  
בחורחה. על ידי משה  
עבדך מפי כבודך  
כאמור:

יבראשי חדשיכם  
תקריבו עליה ליהוה פרים  
בני-בקר שנים ואיל אחד  
כבשים בני-שנה שבעה  
תמימים: ומנחתם ונספיהם  
כמדבר שלשה עשרנים  
לפר ושני עשרנים לאיל  
ועשרון לכבש ויין כנספו  
ושעיר לכפר ושני תמידים  
כהלכתם:

אלהינו ואלהי אבותינו.  
חדש עלינו את-החדש  
הזה למנוחה ולברכה.  
לששון ולשמחה. לישועה  
ולנחמה. לפרנסה ולכלכלה.  
לחיים טובים ולשלום.  
למחילת חטא. ולסליחת

עון. (כנסת סענור אומרים עד אשר ארר כי ולכפרת פשע) ויהי החדש הזה  
סוף וקץ לכל צרותינו. תחלה וראש לפדיון נפשנו. כי  
בעמך ישראל בחרת מכל-האמות. וחקי ראשי  
חדשים להם קבעת: ברוך אתה יי מקדש ישראל  
וראשי חדשים:

רצה יהוה אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה. והשב את  
העבודה לדביר ביתך. ואשי ישראל. ותפלתם מהרה באהבה  
תקבל ברוצון ותהי לרוצון תמיד עבודת ישראל עמך:  
ותחוננה עינינו בשוכה לציון ברחמים.  
ברוך אתה יהוה המחזיר שכינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם  
ועד. צורנו צור חיינו מנן ישענו. אתה הוא לדור ודור. נודה לך  
הנספר תהלתך. על חיינו המסורים בידיך. ועל גשמותינו הפקודות  
לך. ועל נפיש שבכל-יום עמנו. ועל נפלאותיה וטובותיה שבכל-עת  
ערב ובקר וצהרים. הטוב כי לא-כלו רחמיך. ותמרחם כי לא-תמו  
חסדיך מעולם קיינו לך:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלתי כל בשר  
יוצרו יוצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על-שהחיייתנו  
וקממתנו בן תהינו ותקיימנו ותאסוף גליותינו לחצרות קדשך לשמר חקך  
וגלעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך. ברוך אל ההודאות:

כנסת אומרים סוף על הנסים לעיל כנסת מנן:

ועל-כלם ותברך ויתרום ויתנשא שמך מלפני תמיד לעולם ועד:  
וכל החיים יודוך בלה ויהללו ויברכו את-שמך הגדול באמת  
לעולם כי טוב האל ישועתנו ועזרתנו סלה האל הטוב. ברוך אתה  
יי הטוב שמך ולך גאה להודות:

כוונות פשוטות

מקדש ישראל ויהי חן לך יי סודא עליונים על (בא"י מוקם הכנסת) חני נוסן לך ימני הרע על  
סבתה חוסנו כחלקך חן וקדש חוסנו ועל הכנסת: הגדולה הגדולה שבת קדש (וישראל) ועל  
סנס לנו ומתה עובד של ר"ח: (אמן) כוננו ענוס סבתה בנו כחלקך חן וקדש חוסנו: (והאשי מרשים)  
ועל סנסנו לנו ומתה עובד של ר"ח: (אמן) כוננו ענוס כסוף הנרעה:

פירוש

[למנוחה ולברכה: כו] ייב לשהות נוד ייב הדשי הסנה ותענוותה מוקיפין לטון חיי: [לפס קנעת]. שישראל  
זועין ללכה. גם כדעתה חלי הקבועות סהקביה חכמים על יום כחיש על הפסוק לאל גומר עליו. וכי אשר  
סקרלו חוס: [ישראל] ומקדשי לריס: [מוקם הכנסת] סתבועה ועונוס חזין קרובתה סלוס כישלאל: [וישראל]  
דעקדשי לרסס מודש:

(s. s.) II.







ודפא חולים ומתיר אפורים ומקום אמונתו לישני עפר. מי כמוך  
 בעל נבירות ומי הומה לך מלך ממית ומתיה ומצמיח ישועה:  
 ונאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה יהוה מזה המתים:  
 אתה קדוש ושמו קדוש וקדושים בכל יום: תללוך סלה כי אל  
 מלך גדול וקדוש אתה: ברוך אתה יי האל הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו ורצית  
 בנו ורוממתנו מכל הלשונות. וקדשתנו במצותיך.  
 וקרבנתנו מלבנו לעבודתך. ושמוך הגדול והקדוש  
 עלנו קראת:

אס חל ייס צנולאי טכט אונזרים ותודיענו קודם ותתן לנו:

ותודיענו יי אלהינו את משפט צדקה. ותלמדנו לעשות חן רצונה. ותתן  
 לנו יי אלהינו משפטים ישרים ותורת אמת חקים ומצות טובים. ותתן לנו  
 זמני ששון. ומעדי קדש. וזמי נדבה. ותודיענו קדשת שבת. וכבוד מועד.  
 ותגנת הרגל. ותקדל יי אלהינו בין קדש להול בין אור לחשך בין ישראל  
 לעמים בין יום השבועי לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום  
 טוב הקדשה. ואת יום השבועי. מששת ימי המעשה קדשה. הקדשה וקדשת  
 את עמך ישראל בקדשתך:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה: (לשבת שבתות למנוחה ו) מועדים  
 לשמחה. חגים וזמנים לששון. את יום (לשבת השבת הנה ואת יום)

|        |          |        |            |        |           |             |           |
|--------|----------|--------|------------|--------|-----------|-------------|-----------|
| לפסח   | חג המצות | לשבעות | חג השבועות | לסוכות | חג הסוכות | לשמיני עצרת | חג השמיני |
| חג הנה | חג זמן   | חג זמן | חג זמן     | חג זמן | חג זמן    | חג זמן      | חג זמן    |
| חג הנה | חג זמן   | חג זמן | חג זמן     | חג זמן | חג זמן    | חג זמן      | חג זמן    |

(באהבה) מקרא קדש. ופר ליציאת מצרים:

כח קיי. כלי הוועדים הם זכר לילוף ונורים. הנה כחכנו טעם הוועדים על כח אלוהינו והפליא  
 לעשות בחזון הימים נסים ונפלאות עד שהולחנו יום עיו בנינו. (שבעות) עש טעם שבועות שמיני אחר  
 שילחנו ונורים. כדי לקבל סמורה. ולענין זכר היום יחלחנו. כחיה כחילוח כח' טעמון את האכסים על הנה  
 סרה. (וכנסו) עש ענינו כגור שפירם עלינו וקיינו בהם כחילוח ונורים:

אלהינו ואלהי אבותינו. ועלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע

כיונות השמיות

(וקדושים) ישראל שנקראים קדושים והיא גם כן לבוין על העלמים הטלויים: (וקדשנו בנחמך) טעמו  
 חוסנו עם קדוש כיונות (וקדשנו כח) בקריבנו הר קיינו לשמוע וכן חיה (ישתן כי עלינו קולות)  
 שנקראם חלמי ישראל. ועוד טען עזובק כסם (ישראל) כוף יום (ח) וכלל הכנסים הרלוני השעוני  
 (s. s.) II

ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו. וזכרון אבותינו. וזכרון משיח בן דוד  
 עבדך. וזכרון ירושלים עיר קדשה. וזכרון כל עמך בית ישראל  
 לפניך. לפליטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים ולחיים טובים ולשלום ביום

לפסח | חג המצות | לשבעות | חג השבועות | לסוכות | חג הסוכות | לשמיני עצרת | חג השמיני  
 הנה: זכרנו יי אלהינו בו לטובה ופקדנו בו לברכה. ותודיענו  
 בו לחיים טובים: וקדבר ישועה ורחמים חיים וקיינו. ורחם עלינו  
 ותודיענו. כי אלהי עינינו. כי אל מלך חנון ורחום אתה:

והשיאנו יי אלהינו את ברכת מועדיך. לחיים  
 ולשלום. לשמחה ולששון. באשר רצית ואמרת  
 לברכנו: (לשבת אלהינו ואלהי אבותינו. רצה במנוחתנו). קדשנו

במצותיך. וזו חלקנו בתורתך. שבענו מטיבך. ושמוח  
 נפשנו בישועתך. וטהר לבנו לעבדך באמת. והנחילנו  
 יי אלהינו (באהבה וברצון) בשמחה ובששון (שבת ו) מועדי  
 קדשך וישמחו כח ישראל מקדשי שמוך: ברוך אתה  
 יי מקדש (השבת ו) ישראל והזמנים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולהתפתם שעה. והשב את העבודה  
 לדביר ביתך: ואשי ישראל ותפתם מהנה באהבה תקבל ברצון  
 ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותהויה עינינו בשוכך לציון ברחמים.  
 ברוך אתה יהוה המהוויר שכנתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם  
 ועד. צורנו צור חיינו מגן ישענו. אתה הוא לדור ודור. נודה לך  
 ונספר תהלתך. על חיינו המסורים בידך. ועל גשמותינו הפקודות  
 לך. ועל נפיש שבכל יום עמנו. ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת  
 ערב ובקר וצדדים. המוב כי לא יכלו רחמך. והמרחם כי לא חמנו  
 חסדיך. מעולם קיינו לך:

כיונות השמיות

ח' בראש יי כסף. אברהם: (וועדים לשבת) כח וכוונה כח. (זכר ליום) סכל הוועדים זכר לציון:  
 (והשיאנו כח) הענינו את כחם וועדיך חיים חוסנו חיש כחכנו ירו ככרם כח חכינו לעלות לירושלים וקריב  
 עוטים רחם. (וקדש ישראל) חגי כחן לך ימים מודיע על שבחים חוסנו כחלקך הקיים וקדש חוסנו. (וחזקתם)  
 ועל כחם לכו עתה טובה את הוועדים כחול חסדך חוסנו: (חג) יכין חוסנו ועש כסף חוסנו:  
 (s. s.) II



מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יהוה אלהינו ואלהי אבותינו אלהי קל בשר  
 יוצרנו ויצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחיייתנו  
 וקיימתנו בן תחינו ותקומנו ותאסוף גלותינו לחצרת קדשה לשמך הקדוש  
 ולעשות רצונה ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך: ברוך אל ההודאות:  
 ועל כלם יתברך ויתרומם ויתגשא שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:  
 וכל החיים יודוך סלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת  
 לעולם כי טוב האל ישועתנו ועזרתנו סלה האל הטוב. ברוך אתה  
 יי הטוב שמך ורך נאה להודות:

נשי אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשלשת בתורה הקתובה  
 על די משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו בנהגים עם קדושה באמור: יברכה  
 יי וישמרה: יאר יי פניו אליך ויהנה: ישא יי פניו אליך וישם לך שלום:

שיום שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים. עלינו ועל כל  
 ישראל עמך. ברכנו אבינו בלנו באחד וחד באור פניך. כי באור  
 פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד. וצדקה וברכה  
 ורחמים והיים ושלום וכל טוב. וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את  
 כל עמך ישראל בקלעת ובקלשעה בשלומך ברוב עוז ושלום:

שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא מלך  
 אדון לכל השלום. וטוב יהיה בעיניך לברך את עמך ישראל  
 בקלעת ובקלשעה בשלומך:

ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:  
 אלהי נצור לשוני מדע ושפתי מדבר מרמה ולמקללי נפשי תהום  
 ונפשי בעפר לכל תהיה פתח לבי בתורתך ואמרי מצותיך תרדוף  
 נפשי וכל הקמים והחושבים עלי לרעה מהרה הפר עצתם וקלקל  
 מחשבתם:

עשה למען שמך. עשה למען ימינה. עשה למען קדשתך. עשה  
 למען תורתך. למען יתקצון ידיך הושיעה ימינה וענגי:  
 יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי: עשה שלום  
 במרומו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יהי רצון וכו':

אחר הספלה אמר השי' קיש (וכסחל בטבת אומרים ויכלו) ומקדישין על הכוס חן לילי הראשונה של סת.  
 ובשחרים אומרים הלל. חן כוונת ונולדו כי קים. ואומרים שלם עשרה נדום: וקריין בחורים נחול ה' נברי ובסבת ז'  
 נברי ואחר קריאת הספירה אומרים (בסבת יקום מורקן) אשרי. יהללו ונחזירין קים למקומן. חק. ונחפליין  
 מוסף. כיום וראשון של סת ונחזירין הלבור נטיב הרוח כמקפ עד שישמעו שהשי' חינו תוכי' כמקפ אז סת  
 שוקקין כמנהג. ואם יחד אומר ספלתו עד אחר שהספלה השי' מוסף לא יאמר נטיב הרוח.

הנה כבר נזכר במוסף דראש חודש כלל הכוונה בכל  
 חבלם המוספין ע"ש. אך מוסף עליוס רגלים שמקנו  
 אנשי כהנ"ג לומר ונטיב חטאינו כו' או"ח מלך רחמן כו'  
 כי בזמן שביט העקדש היה קיים היו כל עם קדוש ישראל עובדים בכל רגל לבנים מקדשינו הלאות עלמינו לפני  
 בוראנו ית"ש. ובהם היה שמו הגדול והקדוש בכל האומות. וביחוד פירסם של הבנין הגדול והנפלא של  
 כהנ"ק. והכסים שנעשו בו על די השפלה השכינה הקדושה הם היה נשמע בכל העולם. גם הגדולה המפורספת  
 שהיה אז לישראל בין האומות. ועיי' כהנרל ונחקדש שמו הגדול בכל האומות. והיה נכרם מלכותו ונחלתו של  
 הבורא ית"ש. וכל האומות ידעון כבודו שכל הגדולה וההדרושה של ישראל עם קדוש הוא רק מאלו יסבך  
 שמו והן עשה בגלות החר הזה כהפך הקערה על פיה שנתחלל שמו הגדול של מלכותו. בשביל עונינו שאנו בני  
 הקדושים מפלים ונכזים עד לעפר וכל העכו"ם רמס קרנם לשמים שיאו וחס אחרים ומבדסים אותנו תמיד  
 בחומס חיס אלהיכס יקום ויעזרסם. האס חין רלויו ונכון לכל חיס ישראל ועם קדוש ליתן בעפר פיהו ולכבדו  
 יונם ולינה מלין המנוח על חילול שמו הגדול והנורא בין עובדי כו"ס. לכן הקנו אנשי כה"ג לנו להספלה שלם  
 רגלים גם בימים נראים רים ויי"כ הנוסף (מלך רחמן כמשוב כו') נלם כבוד מלכותך כו' לכן רלויו לומר כל  
 הנוסף (ועניי העלינו) כמירוד כס מלוד על חילול שמו הגדול. ומי שעלול לירידה רמעות רלויו שפלי מים  
 פוד עיניו. חולי יחס עלינו ויולאנו מאפילת הגלות:

תפלת מוסף לשלש רגלים

נחפליין ע"ע עד האל הקדוש ואס"כ לוונר אהה בחרתנו עד זכר ליניחם מלכים לעיני  
 נחפלת סחריט ואס"כ נחפליין כלן:

ומפני חטאינו גלנו מארצנו ונתרחקנו מעל  
 אדמתנו. ואין אנחנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחות  
 לפניך. ולעשות חובותינו בבית בחירתך. בבית הגדול  
 והקדוש שנקרא שמך עליו מפני הך שגשגת לחה  
 במקדשך: יהי רצון מלפניך. יי אלהינו ואלהי אבותינו  
 מלך רחמן. שתשוב ותרחם עלינו ועל מקדשך  
 ברחמיך הרבים. ותבנהו מהרה ותגדל כבודו: אבינו  
 מלכנו. גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה והופע והנשא  
 עלינו. לעיני כל חיי. וקרב פזורנו מבין הגוים. ונפוצותינו  
 בנס מירפתי ארץ. והביאנו לציון עירך ברנה.  
 ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם. ושם נעשה  
 לפניך את קרבנות חובותינו. תמידים כסדרם ומוספים  
 בהלכתם: (ואת מוסף יום השבת החד). ואת מוסף יום

סידור

[ומפני חטאינו] עיין ע"ש בזהו רמז על הפסוק כי בחטאינו ובטונות חטאינו וגו' מאשפתים:  
 [והגדל כבודו] כמחוב גדול יהיה כבוד הכיה הזה האחרון כו'. [לעיני כל פי] כמחוב כי עיני כתיב ירא  
 נשנו ה' לין. ונלמר חספ ה' זרוע קדשו לעיני כל הגוים:



|          |            |           |                         |
|----------|------------|-----------|-------------------------|
| לפסח     | לשבועות    | לסוכות    | לשמיני עצרת ולמנוחת פסח |
| חג המצות | חג השבועות | חג הסוכות | השמיני חג העצרת         |

הזוה געשה ונקריב לפניך באהבה במצות רצונך.  
כמו שכתבת עלינו בתורתך על ידי משה עבדך. מפי  
כבודך. פאמור:

לפסח וביום השבת שני כבשים בגרשנה תמימים ושני עשרנים סלת מנחה  
בלילה בשמן ונקפו: עלת שבת בשבתו על עלת התמיד ונקפה: זה קרבן  
שבת וקרבן היום פאמור:

|  |   |  |
|--|---|--|
| בשני ימים הראשונים של פסח:<br>ובהדש הראשון<br>בארבעה עשר יום לחדש<br>פסח ליי: ובחמשה עשר<br>יום לחדש הזה חג שבועת<br>ימים מצות יאכל: ביום<br>הראשון מקרא קדש<br>כל מלאכת עבודה לא<br>תעשו: והקרבן עלה אשה<br>עלה ליי פרים בגרבקר<br>שנים ואיל אחד ושבעה<br>כבשים בני שנה תמימים<br>יהיו לכם: | בשני ימים של שבועות:<br>וביום הבכורים<br>בהקריבכם מנחה<br>קדשה ליה זה<br>בשבעת ימים מקרא<br>קדש יהיה לכם כל<br>תעשו ויחגתם חג ליי<br>שבועת ימים:<br>והקרבן עלה אשה<br>ריח ניחח ליי פרים<br>בגרבקר שלשה עשר<br>אילם שנים כבשים<br>בגרשנה ארבעה<br>עשר תמימים יהיו:<br>בני שנה: | בשני ימים הראשונים של סוכות:<br>ובחמשה עשר יום<br>לחדש השביעי מקרא<br>קדש יהיה לכם כל<br>מלאכת עבודה לא<br>תעשו: והקרבן עלה אשה<br>ריח ניחח ליי פרים<br>בגרבקר שלשה עשר<br>אילם שנים כבשים<br>בגרשנה ארבעה<br>עשר תמימים יהיו:<br>בני שנה: |
|--|---|--|

ומנחתם ונספיהם במדבר שלשה עשרנים לפר.  
ושני עשרנים לאיל. ועשרון לכבש ויין פנסבו. ושעיר  
לכפר. ושני תמידים בהלקחתם:

אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן וכו'. נסנת אונקין קודם זה ישמחו במלכותך. נחול  
סנועד ונשני ימים סלסנוניס של פסח אונקיס אלכ כאמור והקרבתם:  
והקרבתם אשה עלה ליי פרים בגרבקר שנים ואיל  
אחד ושבעה כבשים בני שנה תמימים יהיו לכם:  
ומנחתם ונספיהם במדבר. שלשה עשרנים

לפר. ושני עשרנים לאיל. ועשרון לכבש. ויין  
פנסבו. ושעיר לכפר. ושני תמידים בהלקחתם:

נחול סנועד של סכות אונקיס זה על סקר הנסס פס:  
ניסם לטון דסטיע של סכות אונקיס:

וביום השני פרים בגרבקר שנים ועשר אילם  
שנים כבשים בגרשנה ארבעה עשר תמימים:  
ומנחתם ונספיהם במדבר. שלשה עשרנים לפר. ושני עשרנים לאיל.  
ועשרון לכבש ויין פנסבו. ושעיר לכפר. ושני תמידים בהלקחתם:  
וביום השלישי פרים עשתי עשר אילם שנים כבשים  
בגרשנה ארבעה עשר תמימים: ומנחתם וכו' אירא וכו'  
ניסם סני דסטיע של סכות אונקיס:

וביום השלישי פרים עשתי עשר אילם שנים  
כבשים בגרשנה ארבעה עשר תמימים:  
ומנחתם ונספיהם במדבר. שלשה עשרנים לפר. ושני עשרנים לאיל.  
ועשרון לכבש ויין פנסבו. ושעיר לכפר. ושני תמידים בהלקחתם:  
וביום הרביעי פרים עשרה אילם שנים כבשים  
בגרשנה ארבעה עשר תמימים: מנחתם וכו' אירא וכו'  
ניסם סלסי דסטיע של סכות אונקיס:

וביום הרביעי פרים עשרה אילם שנים  
כבשים בגרשנה ארבעה עשר תמימים:  
ומנחתם ונספיהם במדבר. שלשה עשרנים לפר. ושני עשרנים לאיל.  
ועשרון לכבש ויין פנסבו. ושעיר לכפר. ושני תמידים בהלקחתם:  
וביום החמישי פרים תשעה אילם שנים כבשים  
בגרשנה ארבעה עשר תמימים: ומנחתם וכו' אירא וכו'  
ניסם רניני דסטיע של סכות אונקיס:

וביום החמישי פרים תשעה אילם שנים  
כבשים בגרשנה ארבעה עשר תמימים:  
ומנחתם ונספיהם במדבר. שלשה עשרנים לפר. ושני עשרנים לאיל.  
ועשרון לכבש ויין פנסבו. ושעיר לכפר. ושני תמידים בהלקחתם:  
וביום הששי פרים שמנה אילם שנים כבשים  
בגרשנה ארבעה עשר תמימים: ומנחתם וכו' אירא וכו'  
כסיספנת רנח.

וביום הששי פרים שמנה אילם שנים  
כבשים בגרשנה ארבעה עשר תמימים:



ומנחתם וגזפיהם כמדבר. שלשה עשרנים לפר. ושני עשרנים לאיל.  
ועשרון לקבש וזין פנסכו. ושעיר לכפר. ושני תמידים כהלכתם:  
וביום השביעי פרים שבעה אילם ושנים כבשים  
בגישנה ארבעה עשר תמימים: ומנחתם וכו' אירא וכו'

למניי עזרה ולמנחת חורם:

ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל-מלאכת עבודה  
לא תעשו: והקרבתם עלה אשה ריח ניחח ליהוה פר  
אחד איל אחד כבשים בגישנה שבעה תמימים:

מנחתם וגזפיהם כמדבר. שלשה עשרנים לפר. ושני עשרנים לאיל.  
ועשרון לקבש וזין פנסכו. ושעיר לכפר. ושני תמידים כהלכתם:  
למנח ושמחו במלכותך שומרי שבת וקראי ענג. עם מקדשי שביעי. קלם  
ושבעי ותענגנו מטובך. ובשביעי רצית בו וקדשתו קמדת ימים אתו קראת  
זכר למעשה בראשית:

אלהינו ואלהי אבותינו. מלך רחמן רחם ו עלינו.  
טוב ומטיב הדרש לנו. שובה אלינו בהמון רחמיה.  
בגלל אבות שעשו רצונה. בנה ביתך כבתחלה וכוונ  
מקדשך על-מכונו. והראנו בבנינו ושמחנו בתקינו.  
והשב כהנים לעבודתם וליום לשירם לומרם. והשב  
ישראל לגויהם. ושם נעלה ונראה ונשתחוה לפניך  
בשלש פעמי רגלנו. בפתוב בתורתך. שלוש פעמים  
בשנה יראה כל-זכורך את-פני " אלהיך במקום  
אשר יבחר בחג המצות ובחג השבועות ובחג הספות  
ולא יראה את-פני " ריקם: איש כמתנת ידו בכרפת  
" אלהיך אשר נתת-לך:

והשיאנו " אלהינו את ברפת מועדיך. לחיים  
וגשלום. לשמחה ולששון. באשר רצית ואמרת  
לברכנו: (למנח אלהינו ואלהי אבותינו. רצה במנוחתנו.) קדשנו

פירוש

[בהבון] ריבוי. עים סמון מטיח ומטיח עלי סמלוקו:

במצותיך. ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך. ושמח  
נפשנו בישועתך. וטהר לבנו לעבדך באמת. והנחילנו  
" אלהינו (באדבה וברצון) בשמחה ובששון (שבת ו) מועדי  
קדשך וישמחו בה ישראל מקדשי שמך: ברוך אתה  
" מקדש השבת ו) ישראל והזמנים:

רצה " אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה. והשב את העבודה  
לדביר ביתך: ואשי ישראל ותפלתם מהרה באדבה תקבל ברצון  
ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזיקה עינינו בשובך לציון ברחמים.

ברוך אתה יהוה הממחיר שכנתו לציון:

מודים אנחנו לך שאתה הוא " אלהינו ואלהי אבותינו לעולם  
ועד. צורנו צור חינו מן ישענו. אתה הוא לדור ודור. נודה לך  
וגספר תהלתך. על חיינו המסורים בידך ועל גשמותינו הפקודות  
לך. ועל נפיה שפקל-יום עמנו. ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל-עת  
ערב ובקר וצהרים. הפזב כי לא-קלו רחמיה. ותמרחם כי לא-תמו  
חסדיך. מעולם קיינו לך:

עדים דיבנו

מודים אנחנו לך שאתה הוא אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר ויצרנו ויצר  
בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחיייתנו וקיימתנו כן תהינו ותקיימו  
ותאסף גלותינו לחצרות קדשך לשמור חוקך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו  
מודים לך: ברוך אל הזודאות:

ועל-כלם יתברך ויתרומם ויתנשא שמך מלבנו תמיד לעולם ועד:  
וכל החיים יודוך סלה ויהללו ויברכו את-שמך הגדול באמת  
לעולם כי טוב. האל ישועתנו ועזרתנו סלה. האל הפזב: ברוך אתה  
" הפזב שמך ולך נאה להודות:

נסי אלהינו ואלהי אבותינו ברבנו בברכה המשלשת בתורה הפתוקה  
על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו כהנים עם קדושה כאמר: בברכה  
" וישמרה: יאר " פניו אליה ויהנה: ישא " פניו אליה וישם לה שלום:

שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל  
ישראל עמך. ברבנו אבינו בלנו כאחד יחד באור פניך. כי באור  
פניך נתת לנו " אלהינו תורת חיים ואהבת חסד. וצדקה וברכה  
ורחמים וחיים ושלום וכל טוב. וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את  
כל עמך ישראל בכל-עת ובכל-שעה בשלומך ברוב עוז ושלום:

ברוך אתה " המברך את-עמו ישראל בשלום: II. (8. a.)



נשתי אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשלשת בתורה הפתומה  
 על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו פתעם עם קדושה באמרה: וברכה  
 יי וישמרה: יאר יי פניו אלהי ויהיה: ישא יי פניו אלהי וישם לה שלום:  
 שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל  
 ישראל עמך. ברכנו אבינו בלנו באחד וחד באור פניך. כי באורי  
 פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד. וצדקה וברכה  
 ורחמים וחסדים ושלום וכל טוב. וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את  
 כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוב עוז ושלום:  
 ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:  
 אלהי. נצור לשוני מדע ושפתי מדבר מדמה ולמקללי נפשי  
 תדום ונפשי בעפר לכל תהנה פתח לבי ברוחך ואחרי מצותיך  
 תהדוף נפשי וכל תקמים והחושבים עלי ליעה מהרה הפר עצתם  
 וקלקל מהשבתם:

עשה למען שמך. עשה למען ימינך. עשה למען קדשך.  
 עשה למען תורתך. למען יחלצון ידיך הושע עה ימינך וגנני:  
 יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צדו וגואלי: עשה שלום  
 במרומו הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:  
 יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו והן חלקנו  
 בתורתך: ושם נעבוד בראיה כימי עולם וכשנים קדמוניות: וערבה ליי מעתה יהודה  
 וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

איתא בפעמי שער ר"ח פ"ג סגולה ככלאם וכל ליה  
 ולקס כפוע כזון ענגפא ר"ל שויה ר"ן עתהה ט"ס  
 וקיים ר"ב ורוע ח"י סהא עוקול ונגע לא קרב כאלהו:

נהורא השלם  
 הנהנת יום טוב.

זה לשון ש"ס בענין ושמחה בתוך נעמיק דברי  
 קדושה ספר הנראה. וכלל זה לכל שבתות ומועדים כולל  
 יחנה הארץ בהם כמחלל וכמשה ובגדים ולשון נהורים.  
 אחר שהשמים בקבלת לך חובל כמשה לחנוך וספה בלכ  
 עוב יקני. כי כבר ראה האלהים את נעמיק ידוע הוא כי  
 יש בכתוב בני אדם רעופ. הוקום בעבודת הש"י. והם  
 מנספים עולם ולינס רובין להנהגה ון הדברים הנזכרים  
 ופוסקין עולם טוב. וכל זה אינו דרך ישרה. ואין זה  
 סוגה העורא ויפחד כי לא טובה בראש כ"י יום כח אחרת  
 עושה כה"ק שהולכין אחר ההלכות ומשליכים עבודתו יי  
 אחר ג"ס. וזקו פחותה ון הרשעון. אבל הברכה הטהורה  
 הקדושה ונחמיה חז"ל הוא ללכת בדרך השלום כי הש"י  
 הרביע השמחה העליונה רותנים בג"ק שיהיו שיהיה יתרו  
 ויש לכל אדם להם חלק לכל אחר ואחר חלק לשמחה  
 בעבודת האל לבל להתפלל. ולשמע ד"ס ולקיים המלות.  
 חלק לנוף אכילה וחסים ון הנוהר ושאר דברים ותי  
 שאינו הולך בדרך זה ומעט כוונה הכריחה. וזה כוונת  
 הפסוק לך חובל בשמחה לחנוך ונוצר לחנוך ויידך מנה  
 מהנו השם לא עושק וגול ויהנה והם כפי הלוק  
 II (s. s.)

מ"א): (י) הכהנים עומדים ופניהם כלפי היכל  
 ואם הכהנים עומדין עומדין קלח אלל ההיכל  
 ללך דרום וקלח ללך דרום ואם מתפללין צמקום  
 שאין עם כית או שהיכל קבוע צלך דרום או  
 צכותל לפון הפוכין פניהם למזרח עד שאומר  
 הש"ן כהנים כ"י (סס צ"ט): (ח) ואומר הש"ן  
 ח"י"א זכרנו זכרנו כ"י צלחש ואומר כהנים בקול  
 רם ומחזירין הכהנים פניהם כלפי העם ועם  
 קורשך אומר צלחש ואם אין עם אלל כהן אחד  
 אין לומר כהנים בקור"ר אלל הוא מעלמו מחזיר  
 סגיו (סס) ואם אחר הש"ן כהנים אף אם אין  
 עם אלל כהן א' אין לגעור צו (א"ר פי"ט סס):  
 (ט) כשנחזירין הכהנים כלפי העם ומזכירין  
 חקבעמו לצדק כ"י וכולם ומזכירין ציחד ואם אין  
 עם אלל כהן אחד ג"כ ומזכר חקבעמו לצדק כ"י  
 (מ"א פי"ט סס) וע' מ"א שהיה צמס הזוהר  
 כהן דלל חקים לעולם או ענאל לא דמיון ליה  
 לא ישא את כפיו (כ"כ א"ר): (י) מנגידין  
 ידיהם כנגד כתפיהם ופוסקים ידיהם וחולקין  
 אלצעותיהם ומכונין לעשות ה' אוירים צין צ'  
 אלצעות לז' אלצעות אויר אחד וצין אלצע לגודל  
 אויר אחד וכציד השנים וצין גודל לגודל אויר אחד  
 יש ה' אוירים ולריך לעשות כן עשום דכתיב  
 מליץ מן המרכים ה' חרכים ולריך לזיזר עמוד  
 שלל יצבו ראש הגדולין זה צמס צמעת הדוכן שלל  
 יקלקל את החלון ולריך להגביה יד הימנית  
 קלח למעלה מהשמאלית אלל לריך לזיזר שיגע  
 אלצע הימין על אלצע השמאל גם כן כ"י שלל  
 יקלקל את החלון (ע"ס צ"ח): (יא) ופורשין  
 כפיהם שיהיה תוך כפיהם ג"ד הארץ ואחורי  
 ידיהם כנגד השמים ואח"כ מקרא אח"כ הש"ן  
 זכרנו כהנים ואלה צמלת והם עומין אחרי על  
 כל זמנה עד שיסיימו פסוק ראשון ואז עומין  
 הליבור אמן וכן אחר הפסוק הב' וכן אחר הפסוק  
 השלישי (סס): (יב) אין מערכין אלל צלשון  
 הקודש ובעמידה ונשיאת כפים ואפילו נדיענד  
 לא ילא ואם יש כהן אחד שאינו יכול לצדק  
 כן מועט שיאל ונכה"כ קודם לזה: (יג) אח"כ  
 עומיל הש"ן שים שלום ואז הכהנים מחזירין  
 פניהם כלפי היכל ואומרים רצון שולמים כ"י  
 ויחזירו תפלה זו עד שיסיים הש"ן שים שלום  
 כ"י שיענו הליבור אמן על שניהם ואם אינס  
 יכולין להאריך כ"כ יאמרו עוד אדרי צמרום כ"י  
 וצ"כ צמאליכין צמוגים צמרום צמרום חלמנו  
 לא יחמילו הכהנים רצון עד לצמק כ"י שיסיימו  
 עם הש"ן כ"י (סס): (יד) אין הכהנים רשאים  
 להחזיר פניהם עד שיחמיל הש"ן שים שלום  
 ואינס רשאים לכוף אלצעותיהם עד שיחזרו  
 (כ"א) שישאו כפיהם וצלי מקרא (צ"ז סס)  
 ולא יסימו דעתם אלל יהיו עיניהם כלפי מעם  
 כמו שעומד בתפלה והעם יכולנו לצרחה ויקים

זכרנו ח"ק בקדושתו של אהרן עד שיכלה דיבור  
 קריאת הכהנים עפי הנקרא ואחר שברכו  
 הכהנים אחר קדשנו בקדושתו של אהרן אמן  
 הקורא רשאי להתחיל יצדק עד שיכלה אמן  
 עפי כל הליבור שעומין אחר זכר ח"ק וכן  
 צלמן שעומין אחר ויסתדך ואחר ויחוקך ואחר  
 שלום ינחין הש"ן ולא יחמיל ח"כ אחרת עד  
 שיכלה אמן עפי כל הליבור (סס ע"א ואל"ר):  
 (טז) אין הש"ן עונה אמן אחר זכר כהנים  
 כ"י שלל מתחלל דעתו ואם מתפלל תוך הסידור  
 ומזכיר לו שלל מתחלל דעתו רשאי לענות אמן  
 אלל אמן דאחר זכר ח"כ של אהרן לא יענס  
 אפילו מוצטח עשום הפסק (א"ר סס דלל כ"י)  
 ס"ק י"ד): (יז) אם הש"ן הוא כהן אם יש  
 כהנים אחרים לא ישא את כפיו ולא יאמרו לו  
 קודם לזה לעלות או ליטול ידיו אלל אם אמרו  
 לו קודם לזה לעלות עובר אם לא עלה צמעת  
 ולריך לעלות אלל אם אמרו לו אחר לזה לעלות  
 אינו רשאי לעלות ואם אין עם כהן אלל הוא  
 לא ישא את כפיו ולא יאמרו לו לעלות אם אין  
 מוצטח שיחזרו לתפלתו צלל עירוף דעת ואם  
 אמרו לו לעלות אפילו אין מוצטח שיחזרו  
 לתפלתו צלל עירוף פוסק ועולה ועובר צמעת  
 אם אינו עולה ואם מוצטח לו שיחזרו לתפלתו  
 צלל עירוף דע' ישא את כפיו וכ"ל יעשת  
 יעקור רגליו ועט בעבודתו ויאמר עד ולך  
 נאח להודות ויעלה לרוכן ויצדק זכר כהנים  
 ומקרא לו אחר ונסיים החון שים שלום  
 כ"י ולא יאמר רצון עולמים עשינו כ"י ואחר  
 התפלה יאמר אותו (סס). ואם לא עקר רגליו  
 צללה אין רשאי לעלות: (יח) כשנחזירין הכהנים  
 פניהם צין צמקין צין צמקין לא יחזירו אלל  
 דרך ימין לכן צמחילה שעומדים פניהם למזרח  
 יפנו תחילה לדרום ואח"כ למערב ואחר הדוכן  
 כשהופכין פניהם למזרח יכנו תחילה ללך דרום  
 ואח"כ למזרח וכשנחזירין מן הדוכן יפכו פניהם  
 קלח ללך ההיכל ויפסגו לאחוריהם כחלצו  
 הפסטר מרגו. ולא יגעו צמנעליהם ולכן טוב  
 שיהיה להם מנעלים שא"ל יגעו כשנעליהם  
 וכשנעלין לריכ"י ליטול ידיהם צמחילה  
 שיחפלו אח"כ (סס): (יט) אין הכהנים רשאים  
 לנגן זכרנו הכהנים שנים ושלשה נגונים ושאר  
 דאיכא למיתב לטייוף השעת ואין לנגן אלל נגון  
 אחד מתחילה ועד סוף (סס): (כ) משתדלים  
 שיהיה הש"ן ישראל וכשהש"ן כהן אף שהוא  
 אינו נושא כפיו יעמוד ישראל אללו ויקרא  
 לכהנים והחון עומד ושותק ואם אין אחר להקרות  
 טוב שישאו כפיהם וצלי מקרא (צ"ז סס)  
 (כ"א) צמעה שהכהנים ומזכירין העם לא יצטו  
 ולא יסימו דעתם אלל יהיו עיניהם כלפי מעם  
 כמו שעומד בתפלה והעם יכולנו לצרחה ויקים

דרך החיים  
 דיני תפלת יום טוב.

(א) אם התפלל ב"י ש"ע של חול והזכיר יעלה  
 ויבא בעבודה ילא ואל' לחזור ולהתפלל וכן  
 אם התפלל של חול וזכר אחר העומד שכינתו  
 קודם שהתחיל עומדים אומר יעלה ויבא קודם  
 מודים ומזכיר של י"ט ובומר התפלה ואם התחיל  
 עומדים ואח"כ זכר ולא עקר רגליו חוזר לאתה  
 צמרתו ובומר התפלה לזה ועומדים כ"י כ"י  
 צמעה (ועיין צ"י שנת מ"ש עם שים לתמוה על  
 ז"ק) ואם עקר רגליו לו שאומר יהיו לרגון אף  
 שלל עקר רגליו חוזר ונתפלל של י"ט וכ"י  
 כשהתפלל כל ה"ק זכרות אם הזכיר של י"ט  
 בעבודה ילא עשום דדקין היה להתפלל צמנות  
 ויניס טובים כל ה"ק זכרות אלל דמכונים  
 שקילו וצדיענד אם התפלל ילא אלל אם לא  
 התפלל רק שלל לאשונות ושלל אחרונות ואפי



פניהם כנגד פני הכהנים ולא יאמרו שום פסוק רק ישחקו ויכונו לצרכה וכן לא יפה עושין אחת שנהגו לחזור בכל מלה ונלה מתחלת יצרכך ואפילו בשעה שהש"ץ מקרא התיבה אין לוהג שום פסוק משום דלא לא מעלה ולא מוריד ועוד דתרי קלא לא משתמע ולא ישמעו הכהנים מה שנקרא הש"ץ (א"ר ס"ס): (בב) לריך שיהיה פני העם כנגד פני הכהנים ולא יסתכלו בהם הליצור ויש לזכור אפי' בלחי קלת כמו צמקס (מ"א) וגם הכהני לא יסתכלו ונהגו לשלש הסליח על פניהם וידיהם חוץ לסליח (ס"ס): (בג) העם שאלוהי הכהני ובלדיים שלאחריהם אינם בכלל צרכה. אבל מלפניהם ובלדיים שלפניהם אפילו עתה של ברזל אינה מפסקת ולאחריהם נויי אס הם אלוסיס כגון עם שצדקות שטרודין צמלכתחן ואיני יכולין לבוא הנם בכלל צרכה ואחת שטרודין צמלכתחן ואיני יכולין לבוא הנם בכלל צרכה ען הכותל והכהנים עומדים לפני אה"ק טוב שילבו עומקום לאומצ צה"כ כדי שיהיו בכלל הצרכה ולא א"ה א"ה להם ללכת עומקום ונחמת דוחק שיש עם הוי כלנוסין וישם בכלל צרכה והעם שצמלך יראו שיעמדו נגד פני הכהנים או נגד ידיהם (ס"ס ועיין מ"א): (בד) אלו חיות שצדקה ופוכין פניהם בהם לדרום וללפון. יצרכך. וישעך. אליך. ויחקך. אליך. לך. שלים. והשעם ושעם דבאלו החיות שהם לנכח לריכין לצרכך ולהראות פניהם אל כל הליצור העומדין ומלפניהם ומידיהם ונוהגין שאלריכין צניגון אלו החיות כי כל החיות הם לנכח ובשעה שאלריכין צניגון של החיות שצמקס הפסוקים דהיינו וישעך ויחוקך שלים אומרים הליצור רבש"ע כו' והנקרא אפי' הוא אינו ש"ץ לא יאמר הרבש"ע עפני השירוף וכו' שהש"ץ צמלנו לא יאמר (ס"ס) וצמ"א: (בה) צמכ"י שכולה כהנים אס אין עם אלא עשרה כולם עולים לדוכן למי מצרכין לאחיהם שצדקות ומי עונה אחריהם אגון הנשים והטף ואפי' אס אין עם נשי וטף לענוי אחריהם אגון אפי' מצרכין דעניית אגון אין מעכב הצרכה ואס יש עם יותר מעשרה הוטרין מעשרה יעלו לדוכן ויכרכו והעשרה עויני אחריהם אגון (ס"ס) ועיין פ"מ ס"ס: (בו) כהן אינו ראוי להסויף ומדעתו יותר על הג' פסוקים של צרכה כהנים ואס הוסויף עובר על כל חוסיק (ס"ס): (בז) כהן שמשא את כפיו ואח"כ הלך לכה"כ אחר ונלה ליצור שלא הגיעו לצרכה כהני יכול לישא כפיו פעם אחת אס רולה (אבל אס אינו רולה אפי' שאומרים לו לעלות לדוכן א"ל ואין עובר בשעה כיון שעלה פעם אחת בלוחו יום. תוי הוצא צמכ"י) וכהן שלא התפלל עדיין ונלה ליצור מתפללין נושא את כפיו ואין התפלה מעכבתו

תשובה ישא את כפיו (א"ר ס"ס): (לב) מל צמיוק ונות נושא את כפיו ואס העם מצרכים אחריו שהוא שופך דמים אפי' ישא את כפיו אבל אס יודע צמלנו שהוא אמת לא ישא את כפיו (ס"ס). אבל אס עשה תשובה מהני דלא גרע מהרג ישוגג דמהני אס עשה תשובה וישא כפיו: (לג) מומר לעכו"ם טעשה תשובה ישא את כפיו (ס"ס) ושאר עבירות אפילו גילוי עריות אין מונע נשיאות כפיו: (לד) סתה דציעית יין צמ"א לא ישא את כפיו שחלו צב' פעונים או סתן לחוכו מנעט מים מותר לישא כפיו ואס סתה יותר מרביעית אפי' שהוא מזור ואפילו שחלו כמה פעונים לא ישא את כפיו עד שיסיר יינו ומעליו ואס סתה שאר משקים אף שלא הגיע לשכרותו של לוט אסור לישא כפיו עד שיסיר שכרותו מעליו ואס סתה יין מנחו מותר לישא את כפיו אס אינו עשכר (ועי' א"ר דלא כמ"א): (לה) כהן שנטא גרוסה או מלואה דרנבן לא ישא את כפיו עד שידור הנאה ע"ד רבים מהנשים שהוא אסור צהן ומגריס אותה ואפי' אס אינו יכול לברסה מהמת ליתב נפשות אינו נושא כפיו כ"י שאינו מנגרס אותה (ס"ס): (לו) כהן שנטעמא לוח שחינו ומי

סדר ברכת כהנים

כשהכהנים עולין לדוכן אז כשנגיע הש"ץ לוחצינה הש"ץ והקהל אומרים: **וְתַעַרְבַּ עֲלֶיךָ עֵתִירָתְנוּ כְּעוֹלָה וּכְקָרְבָן. אָנָּה רַחוּם בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים. הָשֵׁב שְׂבוּעֶיךָ לְצִיּוֹן עִירֶךָ. וְסִדֵּר הַעֲבוּדָה לִירוּשָׁלָּיִם: וְתַחֲזִינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבָה לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. וְשֵׁם גַּעֲבֹדָה בְּיַרְאֵה בְיַמֵּי עוֹלָם וּבְשָׁנִים קְדָמוֹנֹת: וְהִשְׁיֵן מִסִּים**

בְּרוּךְ אַתָּה יי שְׂאוֹתָהּ לְבָרָךְ בְּיַרְאֵה גַעֲבֹד: אמן מודים

ועל כולם עד ולך נאה להודות

בשעה שהש"ץ אומר וכל החיים אומרים הכהנים צמלש יהי רצון זס: **יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהינו אבותינו שתהא הברכה הזאת שצוייתנו לברך את עמך ישראל. ברכה שלמה ולא יהיה בה ממשול יעון מעתה ועד עולם:**

החזן אומר א"י אר"י ברנבו ובשעה שאומר כהנים, אומרים הכהנים צרכה זו צקול רס: **ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו בקדשתו של אהרן וצנינו לברך את עמו ישראל באהבה:**

יעמדו בדוכן פניהם למרח וואחוריהם כלפי העם אלצמעותיהם כמפיהם למחן כפיהם עד שהש"ץ קורא כהנים אז מוציאים פניהם כלפי העם. ואס הוא אחר אז אינו יעמדו בדוכן פניהם למרח וואחוריהם כלפי העם אלצמעותיהם כמפיהם למחן כפיהם עד שהש"ץ קורא כהנים אז מוציאים פניהם כלפי העם. ואס הוא אחר אז אינו



קורא כהנים והוא עומד ונחזיר פניו ונברכים (בא"י) וכו' ומגביהים ידיהם כנגד כהסוהיהם ויד ימניה קלה למעלה ומשמאלה. ויש לרין לומר שיניח אלבעוה הימין על אלבעוה השמאל כדי שלא ישבור את החלון דבעינין ס' כוים. ומגביהים ידיהם וחולקים אלבעוהים ומכוונים לעשות ס' חורים. בין ב' אלבעוה לב' אלבעוה חור אחד. וכן בין גדול לגדול. ודורשין כפיהם בעינין שיהא סוף כפיהם כנגד סוף החורי ידיהם כנגד השמים: אין מברכין אלא בעמודים שאין עמם סניכה. ובקול בינוני לא גדול ולא נמוך. ומקרין חופו עלה במלה. ואף הינה יברך לא יחילו מעלתן: אחר כל ספוק עונין הלבוז חנן: לא יחזירו הכהנים פניהם בחמה ובסוף אלא דרך ימין. היינו כשעומדים החלה פניהם למזרח יפנו לדרום ואח"כ לעצמיה נגד הלבוז. ומחזיריהם יפנו לדרום ואח"כ למזרח כלפי חרון:

יברכה. יי מציון עושה שמים וארץ:

יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ:

וישמך. שמרני אל כי חסיתי בך:

מאן דחזי הלוא ולא ידע מאי חזי ליקום קמי כהני כעידן דמקמי דייהו ולינח הכי בטעם שחריבין סכהנים וישמרן ויחך (דכטיע) הנדפס כאן ולקיים בהרי כהני דעני לכוור חנן. וחי לא סייחן עדין ליתם (חורי כו') ויכוין שסיים עם סכהנים או עם ש"ן כקיום ברכת שים טעם טעמו הלבוז לחזיר חנן:

בטעם שחזיריהם סכהנים וישמרן. ויחך. חוננים הקהל רבשיע:

רבונו של עולם אני שלך וחלומותי שלך חלום חלמתי ואני יודע מה הוא יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שיהיו כל חלומותי עלי ועל כל ישראל לטובה בין שחלמתי על עצמי ובין שחלמתי על אחרים ובין שחלמו אחרים עלי אם טובים הם חזקם ואמצם ויתקיימו בי ובהם בחלומות של יוסף הצדיק. ואם צדיקים רפואה רפאם בחזקתיהו מלך יהודה מחליו וקמרים הנביאה מצרעתה ובנעמן מצרעתו וכמי מרה על ידי משה רבינו וכמי ירחו על ידי אלישע. ובשם שהפכת את קללת בלעם הרשע מקללה לברכה בן תהפך כל חלומותי עלי ועל כל ישראל לטובה ותשמרני ותחנני ותרצני: אמן

אלהים יחנני ויברכני יאר פניו אתנו סלה:

יי אל רחום ותנון ארף אפים ורב חסד ואמת:

פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני:

אלהי יי נפשי אשא:

וחנך. הנה כעני עבדים אל יד אדוניהם פעני שפחה אל יד נברתה בן עינינו אל יי אלהינו עד שחנננו:

כוונות פשוטות (יברך ה') שימרו כנך ונמוך ונכסך: (ויחך) שימרו טעוים ושור וטעוים: (יאר ה' כו') סכהנים טל

רבשיע

ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו. ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:

יי חנני לך קוינו היה ורועם לבקרים אף ישועתנו בעת צרה:

אל תסתר פניך ממני ביום צר לי הטה אלי אונק ביום אקרא מחר ענני:

אלהי נשאתי את עיני הישבי בשמים:

ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם:

לך יי הגדלה והגבורה והתפארת והנצח וההוד פי כל בשמים ובארץ לך יי הממלכה והמתנשא לכל לראש:

שלום ושלום לרחוק ולקרוב אמר יי ורפאתיו:

כשהכהנים חוננים שלום חוננים הקהל יהי רצון:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתעשה למען קדשת חסדיך וגדל רחמיך הפשוטים ולמען טהרת שמך הגדול הגבור והנורא בן עשרים ושתים אותיות היוצאים מהפסוקים של ברכת כהנים האמורה מפי אהרן ובניו עם קדושה שתהיה קרוב לי בקרא לך ותשמע תפילתי נאקתי ואנקתי תמיד בשם ששמעת אנקת יעקב תמימה הנקרא איש תם ותתן לי ולכל נפשות ביתי מזונותינו ופרנסתנו ברוח ולא בצמצום בהתר ולא באסור בנחת ולא בצער מתחת ידך הרחבה בשם שנתת (פת) לחם לאכול ובגד ללבוש ליעקב אבינו הנקרא איש תם ותחנני לאהבה ולחן ולחסד בעיניך ובעיני כל רואינו ויהיו דברי נשמעים לעבודתך בשם שנתת את יוסף צדיקה בשעה שהלבישו אביו בתנת פסים לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואיו ותעשה עמי נפלאות ונסים ולטובה אות ותצליחני בדרךך ותן בלבי בינה להבין ולהשכיל ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך וסודותיה ותצילני משגיאות ותמחר רעיוני ולבי לעבודתך ותאריך ימי (וימי אשתי ובני ובנותי) (במור חונני וימי אבי ואמי) ברוב עז ושלום אמן סלה:

כוונות פשוטות

זעם יאר חלק. מרם חרין יספוק לרמנים: (ויחך) יפן לך חן: (ישא ה' כו') יגלם פני החלון: II. 6



לאחר הדוכן אומרים הכהנים והקהל תמנה זו :

אדיר במרום שוכן בגבורה. אתה שלום ושמה שלום. יהי רצון שתשים עלינו ועל כל עמך בית ישראל חיים וברכה למשמרת שלום:

אחר שקיימו הכהנים והקהל שם שלום. ואין הכהנים רשאים להחזיר פניהם עד שיסחיל ש"ץ שים שלום. אינם רשאים לכוף אלבעוהיהם עד שיחזירו פניהם. כשיחזירו פניהם אחר שיסחיל ש"ץ שים אז יחזירו פניהם להיכל ויאמרו הריבון:

לאחר הדוכן אומרים הכהנים תמנה זו :

רבון העולם עשינו מה שגזרתי עלינו אף אתה עשה עמנו כאשר הבטחתנו. השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת הארמה אשר נתת לנו כאשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש:

ויאמרו כהנלה זו עד שיקיים ש"ץ שים כדי שיענו הלכוזו אמן על שפיהם: ויכוונו (אמן)

ואמת שמדתך לברך את ישראל בשלום. ויהי רצון שחברך אותנו בכל עת בשלומך ותתקבל ברחמים חפלת הבהנים.

ואם אין הכהנים יכולים להאריך כיכ יאמרו (אדיר) כו וקיימו כלהד עם הש"ץ. ויענו גם הם אמן אחר ברכת הש"ץ:

הש"ץ אומר שים שלום וגומר כל התפלה. ואומר ק"ש. אין כלהסינו. פיעוס הקטרת. עלינו. ק"י. ש"ה:

אמר המוסקף כדי לנללות בקשה השואלים חק יולאים ה' שמה מביכ לכן העתקה כפי שזללה בפרסר ר"מ קורדוורו

|    |      |    |       |
|----|------|----|-------|
| א  | בא"ק | א  | תמורה |
| ב  | בא"ק | ב  | תמורה |
| ג  | בא"ק | ג  | תמורה |
| ד  | בא"ק | ד  | תמורה |
| ה  | בא"ק | ה  | תמורה |
| ו  | בא"ק | ו  | תמורה |
| ז  | בא"ק | ז  | תמורה |
| ח  | בא"ק | ח  | תמורה |
| ט  | בא"ק | ט  | תמורה |
| י  | בא"ק | י  | תמורה |
| יא | בא"ק | יא | תמורה |
| יב | בא"ק | יב | תמורה |
| יג | בא"ק | יג | תמורה |
| יד | בא"ק | יד | תמורה |
| טו | בא"ק | טו | תמורה |
| טז | בא"ק | טז | תמורה |
| יז | בא"ק | יז | תמורה |
| יח | בא"ק | יח | תמורה |
| יט | בא"ק | יט | תמורה |
| כ  | בא"ק | כ  | תמורה |
| כא | בא"ק | כא | תמורה |
| כב | בא"ק | כב | תמורה |
| כג | בא"ק | כג | תמורה |
| כד | בא"ק | כד | תמורה |
| כה | בא"ק | כה | תמורה |
| כו | בא"ק | כו | תמורה |
| כז | בא"ק | כז | תמורה |
| כח | בא"ק | כח | תמורה |
| כט | בא"ק | כט | תמורה |
| ל  | בא"ק | ל  | תמורה |
| לא | בא"ק | לא | תמורה |
| לב | בא"ק | לב | תמורה |
| לג | בא"ק | לג | תמורה |
| לד | בא"ק | לד | תמורה |
| לה | בא"ק | לה | תמורה |
| לו | בא"ק | לו | תמורה |
| לז | בא"ק | לז | תמורה |
| לח | בא"ק | לח | תמורה |
| לט | בא"ק | לט | תמורה |
| מ  | בא"ק | מ  | תמורה |
| מא | בא"ק | מא | תמורה |
| מב | בא"ק | מב | תמורה |
| מג | בא"ק | מג | תמורה |
| מד | בא"ק | מד | תמורה |
| מה | בא"ק | מה | תמורה |
| מו | בא"ק | מו | תמורה |
| מז | בא"ק | מז | תמורה |
| מח | בא"ק | מח | תמורה |
| מט | בא"ק | מט | תמורה |
| נ  | בא"ק | נ  | תמורה |
| נא | בא"ק | נא | תמורה |
| נב | בא"ק | נב | תמורה |
| נג | בא"ק | נג | תמורה |
| נד | בא"ק | נד | תמורה |
| נה | בא"ק | נה | תמורה |
| נו | בא"ק | נו | תמורה |
| נז | בא"ק | נז | תמורה |
| נח | בא"ק | נח | תמורה |
| נט | בא"ק | נט | תמורה |
| ס  | בא"ק | ס  | תמורה |
| סא | בא"ק | סא | תמורה |
| סב | בא"ק | סב | תמורה |
| סג | בא"ק | סג | תמורה |
| סד | בא"ק | סד | תמורה |
| סה | בא"ק | סה | תמורה |
| סז | בא"ק | סז | תמורה |
| סח | בא"ק | סח | תמורה |
| סט | בא"ק | סט | תמורה |
| סז | בא"ק | סז | תמורה |
| סח | בא"ק | סח | תמורה |
| סט | בא"ק | סט | תמורה |
| ת  | בא"ק | ת  | תמורה |
| תא | בא"ק | תא | תמורה |
| תב | בא"ק | תב | תמורה |
| תג | בא"ק | תג | תמורה |
| תד | בא"ק | תד | תמורה |
| תה | בא"ק | תה | תמורה |
| תו | בא"ק | תו | תמורה |
| תז | בא"ק | תז | תמורה |
| תח | בא"ק | תח | תמורה |
| תט | בא"ק | תט | תמורה |
| י  | בא"ק | י  | תמורה |
| יא | בא"ק | יא | תמורה |
| יב | בא"ק | יב | תמורה |
| יג | בא"ק | יג | תמורה |
| יד | בא"ק | יד | תמורה |
| יז | בא"ק | יז | תמורה |
| יח | בא"ק | יח | תמורה |
| יט | בא"ק | יט | תמורה |
| כ  | בא"ק | כ  | תמורה |
| כא | בא"ק | כא | תמורה |
| כב | בא"ק | כב | תמורה |
| כג | בא"ק | כג | תמורה |
| כד | בא"ק | כד | תמורה |
| כה | בא"ק | כה | תמורה |
| כו | בא"ק | כו | תמורה |
| כז | בא"ק | כז | תמורה |
| כח | בא"ק | כח | תמורה |
| כט | בא"ק | כט | תמורה |
| ל  | בא"ק | ל  | תמורה |
| לא | בא"ק | לא | תמורה |
| לב | בא"ק | לב | תמורה |
| לג | בא"ק | לג | תמורה |
| לד | בא"ק | לד | תמורה |
| לה | בא"ק | לה | תמורה |
| לו | בא"ק | לו | תמורה |
| לז | בא"ק | לז | תמורה |
| לח | בא"ק | לח | תמורה |
| לט | בא"ק | לט | תמורה |
| מ  | בא"ק | מ  | תמורה |
| מא | בא"ק | מא | תמורה |
| מב | בא"ק | מב | תמורה |
| מג | בא"ק | מג | תמורה |
| מד | בא"ק | מד | תמורה |
| מה | בא"ק | מה | תמורה |
| מו | בא"ק | מו | תמורה |
| מז | בא"ק | מז | תמורה |
| מח | בא"ק | מח | תמורה |
| מט | בא"ק | מט | תמורה |
| נ  | בא"ק | נ  | תמורה |
| נא | בא"ק | נא | תמורה |
| נב | בא"ק | נב | תמורה |
| נג | בא"ק | נג | תמורה |
| נד | בא"ק | נד | תמורה |
| נה | בא"ק | נה | תמורה |
| נו | בא"ק | נו | תמורה |
| נז | בא"ק | נז | תמורה |
| נח | בא"ק | נח | תמורה |
| נט | בא"ק | נט | תמורה |
| ס  | בא"ק | ס  | תמורה |
| סא | בא"ק | סא | תמורה |
| סב | בא"ק | סב | תמורה |
| סג | בא"ק | סג | תמורה |
| סד | בא"ק | סד | תמורה |
| סה | בא"ק | סה | תמורה |
| סז | בא"ק | סז | תמורה |
| סח | בא"ק | סח | תמורה |
| סט | בא"ק | סט | תמורה |
| ת  | בא"ק | ת  | תמורה |
| תא | בא"ק | תא | תמורה |
| תב | בא"ק | תב | תמורה |
| תג | בא"ק | תג | תמורה |
| תד | בא"ק | תד | תמורה |
| תה | בא"ק | תה | תמורה |
| תו | בא"ק | תו | תמורה |
| תז | בא"ק | תז | תמורה |
| תח | בא"ק | תח | תמורה |
| תט | בא"ק | תט | תמורה |
| י  | בא"ק | י  | תמורה |
| יא | בא"ק | יא | תמורה |
| יב | בא"ק | יב | תמורה |
| יג | בא"ק | יג | תמורה |
| יד | בא"ק | יד | תמורה |
| יז | בא"ק | יז | תמורה |
| יח | בא"ק | יח | תמורה |
| יט | בא"ק | יט | תמורה |
| כ  | בא"ק | כ  | תמורה |
| כא | בא"ק | כא | תמורה |
| כב | בא"ק | כב | תמורה |
| כג | בא"ק | כג | תמורה |
| כד | בא"ק | כד | תמורה |
| כה | בא"ק | כה | תמורה |
| כו | בא"ק | כו | תמורה |
| כז | בא"ק | כז | תמורה |
| כח | בא"ק | כח | תמורה |
| כט | בא"ק | כט | תמורה |
| ל  | בא"ק | ל  | תמורה |
| לא | בא"ק | לא | תמורה |
| לב | בא"ק | לב | תמורה |
| לג | בא"ק | לג | תמורה |
| לד | בא"ק | לד | תמורה |
| לה | בא"ק | לה | תמורה |
| לו | בא"ק | לו | תמורה |
| לז | בא"ק | לז | תמורה |
| לח | בא"ק | לח | תמורה |
| לט | בא"ק | לט | תמורה |
| מ  | בא"ק | מ  | תמורה |
| מא | בא"ק | מא | תמורה |
| מב | בא"ק | מב | תמורה |
| מג | בא"ק | מג | תמורה |
| מד | בא"ק | מד | תמורה |
| מה | בא"ק | מה | תמורה |
| מו | בא"ק | מו | תמורה |
| מז | בא"ק | מז | תמורה |
| מח | בא"ק | מח | תמורה |
| מט | בא"ק | מט | תמורה |
| נ  | בא"ק | נ  | תמורה |
| נא | בא"ק | נא | תמורה |
| נב | בא"ק | נב | תמורה |
| נג | בא"ק | נג | תמורה |
| נד | בא"ק | נד | תמורה |
| נה | בא"ק | נה | תמורה |
| נו | בא"ק | נו | תמורה |
| נז | בא"ק | נז | תמורה |
| נח | בא"ק | נח | תמורה |
| נט | בא"ק | נט | תמורה |
| ס  | בא"ק | ס  | תמורה |
| סא | בא"ק | סא | תמורה |
| סב | בא"ק | סב | תמורה |
| סג | בא"ק | סג | תמורה |
| סד | בא"ק | סד | תמורה |
| סה | בא"ק | סה | תמורה |
| סז | בא"ק | סז | תמורה |
| סח | בא"ק | סח | תמורה |
| סט | בא"ק | סט | תמורה |
| ת  | בא"ק | ת  | תמורה |
| תא | בא"ק | תא | תמורה |
| תב | בא"ק | תב | תמורה |
| תג | בא"ק | תג | תמורה |
| תד | בא"ק | תד | תמורה |
| תה | בא"ק | תה | תמורה |
| תו | בא"ק | תו | תמורה |
| תז | בא"ק | תז | תמורה |
| תח | בא"ק | תח | תמורה |
| תט | בא"ק | תט | תמורה |
| י  | בא"ק | י  | תמורה |
| יא | בא"ק | יא | תמורה |
| יב | בא"ק | יב | תמורה |
| יג | בא"ק | יג | תמורה |
| יד | בא"ק | יד | תמורה |
| יז | בא"ק | יז | תמורה |
| יח | בא"ק | יח | תמורה |
| יט | בא"ק | יט | תמורה |
| כ  | בא"ק | כ  | תמורה |
| כא | בא"ק | כא | תמורה |
| כב | בא"ק | כב | תמורה |
| כג | בא"ק | כג | תמורה |
| כד | בא"ק | כד | תמורה |
| כה | בא"ק | כה | תמורה |
| כו | בא"ק | כו | תמורה |
| כז | בא"ק | כז | תמורה |
| כח | בא"ק | כח | תמורה |
| כט | בא"ק | כט | תמורה |
| ל  | בא"ק | ל  | תמורה |
| לא | בא"ק | לא | תמורה |
| לב | בא"ק | לב | תמורה |
| לג | בא"ק | לג | תמורה |
| לד | בא"ק | לד | תמורה |
| לה | בא"ק | לה | תמורה |
| לו | בא"ק | לו | תמורה |
| לז | בא"ק | לז | תמורה |
| לח | בא"ק | לח | תמורה |
| לט | בא"ק | לט | תמורה |
| מ  | בא"ק | מ  | תמורה |
| מא | בא"ק | מא | תמורה |
| מב | בא"ק | מב | תמורה |
| מג | בא"ק | מג | תמורה |
| מד | בא"ק | מד | תמורה |
| מה | בא"ק | מה | תמורה |
| מו | בא"ק | מו | תמורה |
| מז | בא"ק | מז | תמורה |
| מח | בא"ק | מח | תמורה |
| מט | בא"ק | מט | תמורה |
| נ  | בא"ק | נ  | תמורה |
| נא | בא"ק | נא | תמורה |
| נב | בא"ק | נב | תמורה |
| נג | בא"ק | נג | תמורה |
| נד | בא"ק | נד | תמורה |
| נה | בא"ק | נה | תמורה |
| נו | בא"ק | נו | תמורה |
| נז | בא"ק | נז | תמורה |
| נח | בא"ק | נח | תמורה |
| נט | בא"ק | נט | תמורה |
| ס  | בא"ק | ס  | תמורה |
| סא | בא"ק | סא | תמורה |
| סב | בא"ק | סב | תמורה |
| סג | בא"ק | סג | תמורה |
| סד | בא"ק | סד | תמורה |
| סה | בא"ק | סה | תמורה |
| סז | בא"ק | סז | תמורה |
| סח | בא"ק | סח | תמורה |
| סט | בא"ק | סט | תמורה |
| ת  | בא"ק | ת  | תמורה |
| תא | בא"ק | תא | תמורה |
| תב | בא"ק | תב | תמורה |
| תג | בא"ק | תג | תמורה |
| תד | בא"ק | תד | תמורה |
| תה | בא   |    |       |



ומוטות אבל דיעבד מותר בין ע"י זכו וזכו הגדולים אפי' הסמוכים על שלחנו ובין ע"י זכו וזכו הקטנים שאינם סמוכין ע"ש וכן ע"י אשתו שמועלה לה ומוטות אבל ע"י זכו הגדול ואינו סמוך על שלחנו וכן על ידי זכו שצגרה ואינה סמוכה על שלחנו וכן ע"י זכו הגדול שיש לו אשה אע"פ סמוך על שלחנו וכן ע"י שפחה ועבדו העבדים אפילו הם קטנים וכן מלמד או יתום סמוכים צכל אלו מותר לזכות אפילו לכתחילה על ידיהם והזוכה לריב להגדיה העירוב ונעקש שמוכח שם טפח (סי' סס"ו ותקכ"ז):

(ג) וחור ונוטל העערז מיד הזוכה ומנכר צרכה עירוב ואח"כ אומר דבין יהא שרא לנא כו' ולכל ישראל הדריס צביר הזאת (סס) ואם עערז על מי שדר מן לתחום אף שהיה עירובי חמומין לריב לומר לנא ולפלוי ולכל ישראל הדרי צביר הזאת: (ד) עכשיו שנוסח הצרכה כך הוא ואורו"י לנא ולכל ישראל סמוכין אותן שמוחרין לסמוך (כגון הסוכה וכיוצא זו דאמורים לעיל) על הגדול מן הקטן שגדולי עערז וזוכה כדיו אבל על אדם אחר אין לסמוך אלא"כ שאלו אחרו אס זיכה ע"י אחר ואם זוכה כדיו כמו שכתבתי לעיל ואס סמוכין עליו אותן העוהרין לסמוך (סס וי"א): (טו) אס הניח עירוב ולא אומר דבין יהא שרא לנא כו' או שאמר דבין יהא שרא לנא לנעבד כל זככא ולא הזכיר העולאכות צהדיא הוי כמו שלא הניח עירוב כלל שיתבאר דינו לקמן אבל אס אומר דבין יהא שרא לנא כו' רק שלא צרך צרכה עירוב ילא כי הצרכה אינה מעכבת ואס הזכיר נקלה מלאכות ונקלה לא הזכיר כגון שאמר לאפוי ולצבולי ולא אומר ולחמומי ולדלוקי טרגא מותר באותן שהזכיר ובאותן שלא הזכיר אסור רק הדלקת נר אחד לשבת וזה עירוב כלל (וי"א סס):

(טז) אס רואה לשחוט צ"ט ולנעבד כל זככא אבל אס לא אומר אינו נעכב ומותר לשחוט צ"ט מפני שהוא צכלל ולנעבד כל זככא (א"ר וי"א סס): (יז) נאכל התבשיל או שאמר קודם שבישל לשבת אינו יכול לצכל אלא"כ שחייב מנונו כזית אבל אס נאכל הפח או נאמר אין צכך כלום התחיל צעיסמו ונאמר התבשיל או נאכל גומיר אותה עיסה ומותר לאפות אותה וכן אס התחיל לצכל גומיר התבשיל שהתחיל אפוי לא הניח את כיון שמתחל הלפתות וכדועה מותר לצכלו (סס):

(יח) אפה או ציכל ללורך יום טוב ואח"כ נאמר התבשיל יכול להניחו ללורך שבת כיון שנעשה צהייתר ויצכל מכלך ואילך ל"ט (סס): (יט) אחר שהכין לרכי שבת והעומין והדליק הכרות של שבת יכול לאכול העירוב תבשילין אבל ג"מ מזה ען

המוכר שהפח של עירוב יקח צביל שבת ללחם משנה וכן צנוקר וצקעודה ג' יצלע עליו כיון דאיהעציד זהו חדא אמנא מלוס יתעציד ציה מלוה אחרת (וי"א סס): (ב) אס חל י"ט ציוס ה' וציוס ו' אף שהניח עירוב אין יכול לצכל מ"ט ראשון לשבת כיון ד"ט שני חול לדיון דבקיאיין צקיעא דירחא ואפילו יודע שהיה לו אונס ציוס ו' שלא יהיה יכול לצכל על שבת אעפ"כ אסור ציוס ה' שהוא יום ראשון של י"ט לצכל על שבת (וי"א וא"ר סס):

דין אם נאבד העירוב ומי ששכח לערב.

(א) מי שלא עירב אסור לו לצכל צביל שבת וכסס שאסור לצכל לעלומו כך אסור לצכל לאחרים אפי' צציתם וגם אחרים אסורים לצכל צבצילו ואין לו תקנה רק שיקנה קמחו לאחרים שעירבו צצטיכה ולא צק"ס ועושיין כל מה שצריך לו לאפות ולצכל ולהעמיין ללורך שבת והס אופין ומצבילין ומעמיינין צבצילו ואפילו צציתו יכולין לעשות צבצילו כשמוקנה להם (סס): (ב) אס אין סס אחרים שעירבו מותר לו לאפות צבצילו פח אחד ולצכל קדירה אחת וכן אס יש סס אחרים שעירבו ואין רואה להקנות להם ג"כ מותר לעשות צבצילו דברים אלו אבל אס אין לו פח ללחם משנה לריב להקנות קמחו לאחרים אס יש סס אחרים שעירבו כדי שיאפו לו לחם משנה על שבת לקיים העלוה (סס): (ג) כל זה אס לא נזכר קודם סעודה שחרית שלא עירב אבל אס נזכר שלא עירב קודם סעודת שחרית יצכל הדצה בקדירה אחת ויחזיר לשבת וכן אס רואה לאכול כמה מיני תבשילין מותר לצכל כמה קדירות כל מין שירלה ויצכל הדצה ויחזיר לשבת (סס): (ד) ולענין הדלקת נרות צלא עירוב מותר להדליק נר אחד צעלמו ואס רואה להדליק יותר יכול להדליק עוד נר אחד מצע"י וילך למחר להפס סוס דבר ויניח אותו ללוק לשבת (סס): (ה) אס נזכר צ"ט א' יכול לערב ציוס א' על תנאי שנתה אס היום קודם ולמחר חול א"ל לעירוב ואס היום חול צעירוב זה יהא שרא לנא כו' ומנכר צתחלה הצרכה של העירוב וצמגי יניס טוים של ר"ה אינו יכול לערב צתנאי שהס קדושה אחת וכיוצא אריכתא דמיא (סס): (ו) ואס עבר צצוג או צצמיד ובישל כמה קדירות שלא ללורך י"ט מותר לאכלן צצבת או צחול (סס) אבל אס ציכל בעערמה כמה קדירי מניין א' ללורך י"ט והותר לשבת אסור לאכלו (סס) והטעם שלא ילמדו אחרים לעשות כן לכתחילה משהיה גרע מומיד (וי"א סס):

דין המתענה ביום טוב.

(א) מי שמתענה צ"ט אסור לצכל לאחרים אפי' ללורך צו ציוס ואשה ומשרתה שמתענה מותרת לצכל (א"ר סי' תקל"ז צסס הלכות דלא כו"א כאן) וכן אסור לצכל צעלמו לכתחילה על שבת אף שהניח עירוב אס אפשר ע"י אחר דאין היתר לצכל מ"ט לשבת (לרצה דקי"ל כותיה) אלא מפני הואיל ומקלעי אורחים מ"י לצו ציוס והוא אסור לצכל לאחרים צו ציוס אבל אס ח"א לצכל ע"י אחר מותר לצכל צעלמו על שבת דקמחי על הפוסקים דמתיידין לצכל

מי"ט לשבת ע"י עירוב צלי טעם דהואיל רק טעם דמדאורייתא לרכי שבת נעסין צ"ט (ע"ש ועיין פ"מ צפתים): (ב) וכן לריב לזכר להעמיין צ"ט החומין של שבת מצע"י כדי שיתצכל קלת כמאכל צ"ד התבשילין מצע"י שאס מעמיין סמוך למשיכי הוי כנצכל צ"ט רק על שבת וזה לא צרי אפי' ע"י עירוב לרבי דקי"ל הטעם מוסס הואיל וצקמוך למשיכה ל"ס הואיל ולכן יש לנהוג צ"ט שחל צע"ש שמקדימין להפחל ערבית כדי שימנינו כולם ללורך שבת מצע"י (וי"א ופרי"ו):

סדר עירוב תבשילין

אס חל י"ט צע"ש ומכריזין עירוב תבשילין להזכיר כל מי שלא הניח עדיין:

אמרו החיים אין י"ט מכין לשבת על כן כשחל י"ט ציוס ה' או ציוס ו' יקח צע"ש הפח המוכן לקעודה שחיים של שבת או לקעודה שלישיה הואיל והחומן למלוה א' ישסה צו מלוה אחרת וגם יקח תבשיל חסידי עמו כגון צפר או דג ויזן ציד אחר לזכות על ידו לכל הקהל ויאמר אני מוכה לכל מי שירלה לזכות ולסמוך על עירוב זה ומי שזוכה נוטל צידו ויגביה טפח כי זכין לאדם שלא צפניו ויודיע המערב לרבים שעירב עליהם. וטוב שיערב כל אחד לעלומו ואח"כ יקח המזכר ויברך צרכה זו:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עִירוּב:**

ואס חל י"ט ראשון ציוס ו' וי"ט שני צצבת ל"ל וי"ט צצציר וי"ט לשבת מחמת ששועה צ"ט ומעניס יתייסי צ"ט שחל צצצבת ומשבת אחר (ט"ז צסס ירושלמי סס):

**בְּהָרִין עִירוּבָא יְהוּ שָׂרֵי לָנָא לְמִיפֵי וּלְבִשְׁלָא וּלְאַטְמָנָא וּלְאַדְלָקָא שְׂרָנָא וּלְמַעַבְד כָּל צְרָכְנָא מִיּוֹמָא טַבָּא לְשִׁבְתָּא לָנוּ וּלְכָל הַדְרָיִם בְּעִיר הַזֹּאת:**

דיני עירובי הצירות מהגאון יעב"ץ וצ"ל

נוהגין לגבות צע"פ קומח ען כל צני העיר צצעה שגלוי לכל אדם ועושיין מנונו חלת מלה לעירובי חלירות ומצואות ומצרכין עליו צצכ"כ ע"פ סמוך למשיכה קודם תיע שאין מערבין משתמחך וז"ל צצומ' השבת ליום האר"י לערב כל ערב שבת ע"ה ושחופי מצואות. וחורני סגס אניה ז"ל היה מערב כל ערב שבת ערובי חלירות צלצד. והיה מצוה לצני עירו על ידי אחר. ומלאחי צספר מהרי"ל ז"ל שהיה נוהג כך אע"פ שעירבו צני עירו. ובודאי שהרווחנו צזה ללאח מידי כמה חששו שיש צעירוב הקהל יתר על מה שזכר צ"ט כו"ש צצצורי צס"ד יע"ש. והיה קרוב צעיי לצרך עליו. אע"פ שפקקתי ג"כ והסכמתי להתנות עכ"פ. וכן הייתי נוהג. מ"מ לא מלאחי צני לצרך עליו. דצרכות אינן מעכבות וטוב מצדדי מנהגי צזה. מטעם הכחוד על ספרי צס"ד: המערב כיצד עושה גובה מכל אחד מצני

הקהל מעט קמח ועושיין מנונו חלה. ואס הס יותר מתי צ"א. לריכין לערב צצעור כששה ציליס. או כח. ואפילו הס רבים מחד ומספיק. ואס פחותין הן. די להס צצצורגת (שליש צילה) לכל אחד ואין מערבין להס צצצורגת: כשאמר מצני המחזר רואה ליתן פח צצציל כולם. יכול לערב אפי' צצצורגת. צלצד שיהא צה כשיעור. ולריב לזכות להס ע"י אחר (לא על ידי זכו וזכו הקטנים אפילו אינם סמוכים על שלחנו. ולא ע"י עבדו ושפחהו הכנענים אבל מזוכה על ידי זכו וזכו הגדולים אפילו סמוכים על שלחנו. ועל משרת ומשרתת העצרים אפי' הם קטנים. ועל ידי אשתו. ולכתחלה לא יזכה על ידי זכו וזכו הסמוכים על שלחנו אפילו גדולים. ולא ע"י אשתו. ודיעבד אפי' על ידי זכו קטן וע"י זכו צצצורה שאין סמוכים על שלחנו וע"י אשתו אע"פ שמועלה לה מנוטת ואין לה צית צצצור



וכפזוכה זו לריך להנציהו מן הקרקע עפ"ה. לאחר שנתעטע העירוב לריך להוסיף ונחמתו ונריך לזכות לכל בני הסדר או בני המצוי ולכל ויאמר המזכה לזוכה (בחיוב לשון שנין) כלשון מן שיחוסף מיום זה וליךך (ואם נחוספו דיוורין הסז:

זכה בעירוב זה לאחינו בני ישראל הדירים פה עמנו. ושיבואו לדור בעיר הזאת (בהצטר הזאת במבוי זה) שישמכו עליו למלמל על יד מרשות לרשות בששבת ויום טוב הפאים: וחתר הזוכה ונוטלו מיד המזכה. ונברך

סדר עירובי הצירות

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות עירוב:

בהרין ערובא יהא שרא לנא. לאפנקי ולעילי מבית לבית ומחצר לחצר. מגג לגג מבתים לחצר. מחצר לבתים. קל מא דצריך לן. בקל שבתות השנה. וימים טובים. לנו ולקל בני ישראל הדירים בעיר הזאת:

דיני עירובי תחומין

אסור ליתך בשבת נחון נחון אלא אלפים אמה ומי שרולה ליתך בשבת או ביום יוהר מאלפים אמה יערב ונערב שבה או ונטיט ערובי תחומין ויכלי הוא עשה וניה מוזן שחי סעודות או לפסן כדי לאכול בו שחי סעודות וליין להיט בחון האלפים אמה ויקבע סם שביטמו וחטי"ם שחור לעיר נחשם כחילו שבה סם נקוס העירוב ויש לו אלפים אמה ליתך ממש לכל רוח שירלה ונברך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. אשר קדשנו במצותיו. וצונו על מצות עירוב: וחזירי בזה העירוב יהא מתר לי (או לפ' וי' ונכני מקום פ') ליתך במקום זה אלפים אמה לכל רוח בששבת זה. (או) בייט (או) ביי"ב:

דיני חודש ניסן וערב פסח

נה"ש חודש ניסן מזלו טלה אינוחלאלא ציני אנה"ז. דה"ח

מיום אחר כתיבן יגיל וישמח ואלו כי הביעו הימים אשר בהם חפן ה' לנחלנו ולקדשנו בעלותנו והן קרבו הימים אשר בהם נעשה רלנו נחמ רוח לפניו יתברך בעלות רבוה באכילה ונה ובכל יריאה וכל יונל חפן בכל בגוליו אכילה מורו ושביטה י"ט ושאר ימות שנה החדש. ועיי"ב יבא בקרוב על ידו כ"ר להשי"י עיי"ב קיום מלות הקריאה זמניות וכל הקרב הקרב אל הזמן הוא הגדל שנתהו ונה גם בהגיע חור עשיות: הדברים שארעו בו. בו נכר העולם לר"י. בו זלרו אבות. בו נחור. בו דבר הקבי"ה עם מרעיה בקבי והיפה פקידה לנחלה מלרים. בו כפרק לשנה הגאה נחלנו. בו עמידין להגלה. ראשון לחודשים. ריש ללילכים ולרגלים. בו הוקם המשכן בשנה שניה לילוי"ה. כל ימי ניסן חין אזורים תחנן ולא יס רלון אחר קריאה הסורה בני ויה' ולא ל"ה. ולא קדיש בבש"ה. ואין ומכירין שנתהו. ולא ל"ל. ריה ניסן שנה בשנה אז הוא"ה חודש ומולידין ג' ס"ה שיחא קורין כבוד היום. ז' וניום השנה וברחמי חרשים ואורנים ח"ק על שני הקשרים ומעטירין בס"ס ג' החודש הזה ונפיער נאחר לחודש: בניסן הוקם המשכן בשנה שניה לילוי"ה מלרים והקריב נחשון ראשון לחנוכה המזכה ואחריו שחר נשיאים כל אחד יונו ולכן כשב השלי"ה נהג עוב לקרות בכל יום ויום מן ריש ניסן דבר יום ציונו מיי"ב נשיאים של חנוכה המזכה הכמוה בני נשא:

הנה נבינה כלפנים שמעמי אומרים קצתרים ויהי קצתרים והנה מלאמי דחמי לירי משמע מתיק שלם קצתרים חיל הזוסי"ק על סקוקם למור מלאה כים חילין רוחיון דלדיקא. דאמר כי יש הרבה שעות המהראים על ג' חומות שבג"ע כמראה לפנים העלמים בכל בקר. והוא לפלוחא שבחא דקב"ה וללוחא על חיי בני כשא דחאי עלמא. ובפרע דיומי ניסן ומסרי דמיראל מוערת ישראל ר"ל שכיורם נפשו מוערת ישראל שלא יבא בגלגול ישראל רק בעכורים או בכהמה. וידוע ג"כ מה שכתבו המקובלים כל שאוכל חפן כפסח מיהמו בעמטה: כשב היוסי"ם ביותר לריך להזהר כל הירא וחרר לדבר ה' שלא ישמחו כפסח ככלי שנתמחו בהם חפן כל ששנה ויחששו עיי' הגעלה דהיינו כלי דביל ונחשם כי בלמי אפטר לנקרס היעיי כדקיים הקענים שבהם בענין שלא ישר בהם עשה חפן עכ"ל ויותר טוב לאכול כפסח בקערות הולבקהוה של כלי הרק חרשים. והיורה של נחומה יכשיר עיי' לבינן כי קסה יורה קבוע בה מקמרים ולפעמים יש בו עלאי או סדק לכן ראוי לכל ירא וחרר להכשירן דוקא על ידי לבינן גם יד היורה יכשיר אותה ג"כ בליבין. עיי"ב:

הנהגת אפיית המצות והגעלת כלים וביעור חמץ:

יוהר מאד באפיית המלה שלא יבא חיו לדי חיסור משהו חפן כפסח שהוא כעבור כיום ר"ל כעבור כוה"ק וחין דאכיל חפן כפסח כאלו מלח לכ"י כו עכ"ל. ועוד שיש בו חיוב כרם כדמטי"ל כל אוכל ומחמלם ונכרסם כו מוערת ישראל ר"ל שכיורם נפשו מוערת ישראל שלא יבא בגלגול ישראל רק בעכורים או בכהמה. וידוע ג"כ מה שכתבו המקובלים כל שאוכל חפן כפסח מיהמו בעמטה: כשב היוסי"ם ביותר לריך להזהר כל הירא וחרר לדבר ה' שלא ישמחו כפסח ככלי שנתמחו בהם חפן כל ששנה ויחששו עיי' הגעלה דהיינו כלי דביל ונחשם כי בלמי אפטר לנקרס היעיי כדקיים הקענים שבהם בענין שלא ישר בהם עשה חפן עכ"ל ויותר טוב לאכול כפסח בקערות הולבקהוה של כלי הרק חרשים. והיורה של נחומה יכשיר עיי' לבינן כי קסה יורה קבוע בה מקמרים ולפעמים יש בו עלאי או סדק לכן ראוי לכל ירא וחרר להכשירן דוקא על ידי לבינן גם יד היורה יכשיר אותה ג"כ בליבין. עיי"ב:

בשלה עשר למודש אחר הפלות המנחה יך בעלמו להביא ימים לנולה מלוח ובשלה עיי"ב בשבת יבא חור ליום ו' שהוא בה"ס ליל י"ב והליכה שהיה בשמחה ויאמר כל עת ההליכה בש"ע (הנני הולך לשאוב מים היס כרי שיהיה לחמר מים שלנו ליתם לילה נחלה מלוח כמי שלנו חז"ל לקיים מ"ע ול"ה וללות בהם מלח מלוח שלנו כדורא כל מלה ומלה דמטיק מנומיה דב"י בקטח רקיעין ואעלם לאמר דאעלם כו'. ומורק לדבוי היא השמחה שבלב. ודבר זה כחוב כבורה חק' חתה אשר לא עבדה וגו' בשמח. וכוננה שמחה שהיה בלבוהכל הכ"ל שבוואוה או ימכה לקיים מלוח בוראו יח' באכילה מלה בליטה הרלשונה:

אור ליי"ד בודקין אם החפן וכשלה בשבת אור ליי"ב ויהי זריז ומחיר על ככה שלא יתעלל ויהעכב כי אפילו לקבוע למוד לא תחיר שחא ישדך. אלא אחר שיתפלל ערבית סיפק ילא ויהי לו נר של שעות לבדוק בו בחורין ובסדקין בעלמו ובכבודו ולא יבא ימיה סוס ח' נכני בית לבדוק. ויבדוק בכ"י שיש בו חשש מוק. ויקח בידו כלי ח' שיש בו כל החפן שיוכל כי הוא מלוח ליחוד בפני עלמו. ולא יאמר חשש וד"ס לבדוק סביב כבודו הכל יום י"ג ולא נאחר מקום שלא פנו מנו לריך לבדיקה זו כי לא אמלל דבר אפיה לא יסודך על זה כי המלות מוטעם עליו בליטה חס והוא מלוח דו"ס לבדוק הכל נכחמילה כללו לא נעסם דבר: וענין בדיקות החפן ע"פ רמח. אפ"ש שהיא מ"ש אפיה הכונה לדבר אחר גדול וממנו. והוא לבצר החפן החמירין לבוח בני הרים והוא הילטי"ר אשר הוא שאור שנעיקה שבוטו של ארס הוא כמו עיקס ומגולגלה דבררים רבים ויש בו ריח"ח אררים וילטי"ר היתמן כגוף הארס

אכל אם חל פסח ציום שנת ונענין הכוכרים ציום ו' ואפי"י יש י' כוכרים צבה"כ חין אומר הס"ץ ענוו אכל יחיד אומר ענוו: (א) הסדק וההנהל ואני הנין מוחכים לאכול ויפרעו חענית אחר וכשמחענה בשביל צנו יכולין ללרך לענין לאכול וכשחל ע"פ צשנה שמחענה ציום ה' יתענה ולא יטלים (סיומן חק"ע א"ר) האם חף על פי שא"ל להמענות אם התענה פ"ח הוי כמו נדך (ע"ה סס):

וזמן בדיקת חמץ ובטולו

(א) נחמילת ליל י"ד בודקין את החפן היינו סיפק בשעה לאת הכוכבי וחלי שעה קודם אסור לאכול יותר ונכזילה פח אכל פחות ונה או פיירות נותר וכן אסור לעשות ונלכה חלי שעה קודם אכל ללמוד נותר קודם ציה"ס אכל נציה"ס אסור ללמוד עד שיבדוק ואפילו אם התחיל צהתי נצטי"ין ללמוד זין לעשות ונלכה פוסק כשהגיע זמן הבדיקה וצניה המודש נותר ללמוד ציה"ס לימוד צלא לפסול דהא לריך ליתך לבינו וכן ניי שאמר לחזירי להזכיר לו הבדיקה משחמך נותר ללמוד ציה"ס (ח"ר סס) אכל בפסול אסור ללמוד אפי" צניה המודש נשום דחמי לאנשוכי (סיומן הל"ה): (ב) מי שרגיל להתפלל ערבית צזונה ונחפלה ערבית קודם ואח"כ בודק זין אם רגיל להתפלל בעשרה או ביחיד (ח"ר ווי"ה): (ג) ניי ששכח לבדוק צלילה אסור ציום בכל הדברים האמורים לעיל עד שיבדוק (ע"ה סס ס"ק ג'):

דין ברכת בדיקת החמץ:

(א) קודם שיחמיל לבדוק יצרך אקצ"ו על ציעור חפן וקודם הצרכה יעול ידיו ואם התחיל לבדוק צלא צרכה יצרך כ"ז שלא סיים בדיקתו ואם סיים בדיקתו לא יצרך אז רק בשעה חנישית צשעה שריפת החפן יצרך צלא סם ונלכות (ח"י וח"ר כ"י הל"ב דלא כו"ה וע"ז סס): (ב) יזהר שלא להפסיק זין צרכה לחמלה הבדיקה אפילו צדיבור ואם נודצרים שחין וענין הבדיקה הפסיק לריך לחזור ולצרך (סס) אכל אם הפסיק צדצרים סהו וענין הבדיקה כגון לפתוח הסדר שריך לכנוס סם לבדוק או להדליק את הנר אם כזה נותר להפסיק (ח"ר סס) ועוב שלא ידבר צדצרי אחרים עד שיגמור כל הבדיקה כדי צשים חלן לכו לבדוק בכל המקומות שונכסיקין צהם חפן וצזו ח"ל לחזור ולצרך (סס צו"ה) אפי" הפסיק צדצרים אחרים: (ג) צצרכה אחת יכול לבדוק כונה צמים ואם צעה"צ רולה יעניוד אחר נצטי" צללו צשעה שהוא נצרך ויתפזרו איס לנאקונו לבדוק על סמך צצרכה שצרך צעה"צ ועכ"פ נס הוא יבדוק כי מלה זו יותר נעשלותו



ברון קס"י הוא להם כמו שאור. אלא שיש הכנה באברים  
 מכה הכשמה הטורה שכתבה בחדש שאם לא יראה להחמץ  
 צכה שאור לא יחמילו. אבל נקרא שאור לפי האמת  
 שכל האברים קרובים אליו וקרים אל משמעתו והוא מן  
 זקן וכקיל ועל כן מי שהוא בעל נפש לריך לפקוח עיניו  
 בענין החמץ הזה שלא יחמץ בו שאחר שיהמץ הוא  
 קשה להחמירו מזה כאשר היה ובעל שכל א"ל להמטין  
 עד ע"פ לעיין על דבר זה אלא בכל יום ויום מורכב מהשך  
 לדעת את שלום האפר הוא הנפש העוונה הנסמרה בסוף  
 הגוף נכונה ביד זרים אכזרים ולריך לידע בכל יום את  
 שלומו ומה יעשה בה אלא מי שהוא יסן והרמתה אלהי  
 נפלה עליו ואינו מושג על נפשו להכיר את שלומו ע"כ  
 המרחם על הכריתים ימי לנוו בזאת המלוה של ביעור חמץ  
 ומתוך זה יהיה אופן וענין לנדרם לחפש אחר מעשיו ויאמר  
 מה ענין ביעור החמץ הזה כל השנה אנו לריכין אליו  
 ודורסים אחריו ועכשיו אנו מחפשים אחריו לבערו ולרודו  
 אחריו כמי שדורף אחר אובי להטמירו ולהכחידו ולבערו  
 מן העולם הלא דבר הוא מיוחד כך יתן אל לבו להעשור  
 או אחרים יגידו לו הענין. החמץ הוא הילה"י שהוא  
 חמץ ופגום וכן חמץ"י בע"פ ב"מ"ה והוא העממץ את  
 האדם ומעמיד אותו מעבוד אלהיו יתברך ולריך האדם  
 להסתגר עליו ולא ייחמו לשלבו עליו ועל וכל אלא ללרך  
 המוכרח ולשאר עניינים יחפש אחריו נרחק אותו מעליו  
 כי הוא חמץ כהנ"ל בזמן שאינו הכרה. וא"כ למה המירוהו  
 כל השנה וביעור אותו ז' ימים בלבד וארבעה היסך היה  
 ראוי לעשות ליהנות בו זמן מועט והשאר לרחק אותו  
 ולבערו זה אינו קושי כי הלאו שיוכל אדם להנצל ממנו  
 זה הנוגע. ואין כך מלוה שאינו לוחם ועושה כל הכא  
 בידו לנכוע חופה מיד העושה והוא עמוה כוונה הכוונה  
 ית' כדי להרבות לו שבת וגו'ל טוב על פועל ידיו. ומפני  
 שהוא לורך הבריה"ה בכל דבר וענין אין ראוי לבעלו. אבל  
 רוח רוחו לבעל נפש ולבר שכל לבער אותו ובעל נפש יעין  
 ויעשה השחלתו כאשר ראוי לו. ובשיגע זמן שריפת  
 החמץ יזדה בעלמו למוזה ולא עיי שליח:

סדר בדיקת חמץ

יבך נרכות הנדיקה בשמחה ויאמר מקודם:

הריני מוכן ומוזמן לקיים מצו ולית של בדיקת חמץ. לשם יהוד קודשא בריך הוא  
 ושכינתיה על ידי ההוא שמיר ונעלם בשם כל ישראל: יהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה  
 ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו  
 במצותיו וצונו על ביעור חמץ:**

לאחר הנדיקה יאמר:

**בל חמירא וחמיעא דאיבא ברשותי דלא חמתיה ודלא בערתיה  
 לבטיל ולהיו בעפרא דארעא:**

דינים הנהוגים אחר הבדיקה.

דה"ח אחר הנדיקה צלילה יהא נזהר בחמץ שמשפיר  
 להלניעו והעולם אינן נזהרין בזה ולא שפיר  
 ענדי (ג"ח) אחר הנדיקה מיד צלילה יאמר  
 הציעול בלשון שנתין את אינו מנין מה שאמר

בלשון הקודש ובלשון חרוב וסוד שהוא איזה  
 תחנה יאמר בלשון לעז ולריך להזכיר בהציעול  
 חמץ ושאר (סימן תל"ד): (ב) וחזר ונצטלו  
 פעם שנית ציום י"ד סוף שעה חמישית וטוב

לצטלו לאחר שערך החמץ כדי שיקיים מלות שריפה בחמץ שלו. ציעול היום יאמר דחזיתיה  
 ודלא חזיתיה דבערתיה ודלא בערתיה (ש"ס): (ג) שלוחו יכול לצטל היינו כשנוה לשליח לצטל  
 חמץ יצטל השליח אלא אם ליה לו לנדרק ללא יכול לצטלו (ש"ס) ולריך לומר כל חמירא וחמיעא  
 דאיבא ברשותיה דפלוני ידיע צ"י וצלילה יאמר דלא ידיע צ"י לחוד יהא צטל (ש"ס):  
 (ד) וכן אם לא ליה לשליח לצטל והוא דרך יכול לצטל סם צעלמו צמקום שהוא ואם אינו  
 רגיל לעשות כן טוב שתצטל אשתו אף שלא ליה לה לצטל דמסתמא כמו שכתב לה רשות דמי  
 (ש"ס) וכשאשתו מצטלת תאמר כך כל חמירא וחמיעא דאיבא ברשותי צעלי ידיע צ"י כו' כמו  
 צשאר שליח ואם אשתו אינה יודעת לצטל יכולה היא לעשות שליח לצטל וכן האלמנות אם אין  
 יודעות צעלמן לצטל יכולין לעשות שליח מצטל צעדן (ש"ס): (ה) צית העלים לריך בדיקה כמו  
 שכתבאר לעיל ואם הנית עלים הרבה סם חוך שלשים יום לפסק ואז היה חל עליו חובת בדיקה  
 ומן הדין לריך לפנות העלים כדי לנדרק לכן יראה לנכור את העלים לעכ"ס ציום י"ב כדי  
 שלא יטעך לנדרק אותו צלילה י"ד ולא יטעך לפנות אותו (סימן תל"ו): (ו) חנויות לריכים  
 בדיקה כדין צית לפי שמכניסין סם חמץ ואוכלין (ש"ס): (ז) ישראל שילא מצית העכ"ס בתוך  
 שלשים יום לפסק ונכנס לצית אחר אפילו אין עכ"ס נכנס לשם א"ל לנדרק צית העכ"ס  
 (ח"י) וכ"ש היולא מצית ישראל וישראל אחר נכנס לדור סם דל"ט לנער בתוך שלשים אצל  
 אם אין ישראל אחר נכנס לדור סם חייב לנער חוך שלשים יום (ש"ס):

דין עבדים שהפקיד המצו אצל ישראל

(א) עכ"ס שהפקיד חמץו אצל ישראל אם הוא  
 חייב באחריותו ואפי' אינו אלא שומר הכס  
 שאינו חייב רק בפשיעה או שהעכ"ס אלו יכפירו  
 לשלם אם נאבד חייב לנער (ק"י ת"י צ"ו) ושם

דיני מה שצריך לבער.

(א) בגדים ולעפי נשים שמכנסים אותן בחלץ  
 מטה יש להחמיר ולכנס אותן קודם לפסק  
 שלשים יום (מ"א צסימן תמ"ב ס"ק ה'): (ב)  
 נייכות שדקו אותם קודם פסק אפילו בתוך  
 שלשי יום קודם פסק מותר לקיימן בפסק אצל  
 אם נראה חמץ מנחוך לריך לגרור אותם (ש"ס):  
 (ג) נאבו לגרר הכתלים והכסאות שנגע בהם  
 סמץ ואם יש חמץ בסדק שאינו יכול לחטט אחריו  
 מטיח עליו מעט טיט (ש"ס): (ד) עריצו שלשין

דה"ח דיני חמץ בערב פסח גה"ש

(א) צערכ פסח אין לאכול חמץ רק עד ארבע  
 שעות על היום היינו שליש היום צין את  
 היום ארוך או קצר היינו את היום ט"ו שעות  
 מותר לאכול חמשה שעות על היום (ק"י תנ"ג):  
 (ב) ונשעה חמישית זמניות על היום אכור  
 באכילה ומותר בהנאה ומותר לנכרו לעכ"ס כל  
 שעה חמישית ואם היום ארוך ט"ו שעות לריך  
 לנכור פחמץ קודם שיהיה שעה ורציע קודם  
 הטות ודיעבד אם שכח לנכור חמץו אם הוא  
 עדיין יומר קלת געמה קודם חלות מותר לנכרו  
 לעכ"ס אף שהיום ארוך יותר מיי"ב שעות (מ"א  
 ש"ס): (ג) ישראל שהיה צידו חמץו של ישראל

יוס ע"פ בבקר מתפללין בהשכמה וא"א חזעור לתורה.  
 ולמנחל. ולא אלא:  
 מותר לאכול חמץ כל די שעות שהוא שליש היום.  
 ומתחלה שעה חמישית אכור לאכול ומותר בהנאה ומתחלה  
 שעה ששית אכור ג"כ בהנאה ונשעה העיבור שהיום ארוך  
 ומותר לאכול עד שליש היום אף שהוא יומר מדי שעות.  
 וחושבין מעלות השחר עד לאל הכוכבים:  
 ציום י"ד בסוף שעה חמישית קודם שתגיע שעה ששית  
 יעשה לו מדרס בפני עלמו וישרפט:  
 ונשעה שריפה יאמר זה:  
 הריני מוכן ומוזמן לקיים מצו ולית של  
 שריפת חמץ לשיקב"ה ושביתיה וכו'.  
 ה"ג"ה כהכ בספר זכרון לליון שראוי לומר סתם יז  
 לביעור חמץ צעטם שריפת החמץ:



יהו רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי כשם שאני מבער חמץ מביתי ומרשותי כך יאויי תבער כל החיצונים ואת רוח הטומאה תבער מן הארץ ואת יצרנו הרע תבערה מאתנו ותתן לנו לב בשר וכל הסמיא וכל הקליפות וכל הרשעה בעשן תכלה ותעביר ודון מן הארץ וכל המעיקים לשכינה תבערם ברוח בער וברוח משפט כשם שהעברת את מצרים ואת אלהיהם בימים ההם ובזמן הזה אמן:

צעד פסח לאחר שריפת חמץ יאמר זה:

**כָּל חֲמִירָא וְחֲמִיעָא דְאִיבָא בְרִשְׁוֵיהּ דְחִוּתָהּ וְדָלָא חִוּתָהּ דְחֲמִתָּהּ וְדָלָא חֲמִתָּהּ דְבַעֲרָתָהּ וְדָלָא בַעֲרָתָהּ לְבָטִיל וְלִהְיוּ הַפֶּקֶר בַּעֲפָרָא דְאַרְעָא:**

אסור לאכול מזה כל היום. מזה כפולה וכפולה ג"כ אף לאכול כל היום השנה מזה היום: אחר הלוח ילך לבית המרחץ ויעבול. והנהגה להספיק ע"י עובדים אחר הלוח אצל ע"י ישראל אסור. וכ"ש שלא יספיק ישראל לנכונים בלש"ה חמץ ס"ק א' וכחז' מהרי"ל ומהרי"ם ד"ס נעילה לפרטים אסור אחר הלוח. וא"ז מתיר בנעילה לפרטים אם שכת ליעול קודם הלוח. והנהגה שלא להקפיד דם בשום ע"י:

אחר הלוח היום יאמר מזה של מזה שהוא בזמן הקרבנה הקריב פסח וכשהלך בשבת אומין כך בע"ש כ"ד היום והש"ע וכו"ה פוקקים בשם הירושלמי שאין יולאים י"ח כלל במלח מזה אם לא שחפ"ה דווקא בע"ש אחר הלוח. ואף אם גנפה קודם הלוח בע"ש אסור רבותיו כמבואר בעור כפי' ת"ח לכן ראוי להזכיר ולהוכיח ב"כ בהמון עם על זה שלא יקלו בזה ח"ו כי חרשים מקורב בהו' מ"ה: שנים שהקילו בזה ואומין מלח מזה כו"ה ימים קודם פסח עם שאר המלוח: וכחז' הספרים לומר הלל בעת לישה ועריכה ואפי"ה של מזה. ועכ"פ יהיה בשמחה. יו"ש"ה:

וכתב האר"ז"ל שאם עוקם עד שחיש הוא מיקון גדול לקרי. בשעת נתינת קומה וכן כהטלם מים לביקה וכן בעריכת המלח יאמר (לשם מלח מזה). בשעת לישה יאמר (כל סרורים שיטלו מעיסה זו בשעת לישה ועריכה והנדבק ממנה בכלים יהיו הפקר). ויבקה כלי הלישה היטיב בין עיסה לביקה: ולא יתחמוס מעיסה חלה כי מזה מן המוכר להפריש חלה מעיסה. ופרטים שיעור ככ"ל: ובשעת הפרשה מנחך:

**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להפריש חלה מן העיסה:**

על הפלה הונחה בלבו להזכיר שיהיה בעונתה כי עינינו ראו רבים עובדים זמן מזה. זו מנחה ערדה היום לכן חת חת"ל כ"ל לזכור הכל מקודם בכל מה דאפשר: יהיה שולחנו ערוך ומעורר יום כד' להסג' מיד כשהתקן מלוחו להסיר ולאכול בשביל סניקוס שלא יסור. אך הקידוש לא יאמר עד הלילה. יקרי שולחנו בכלים יקרים ונעלה נאום כפי יכולתו. יכין מושבו דרך חירות. על כרסן יומין עליו כללים כי על הסעוד' ז"ל חי אף ראו לזכור עליו בוחל מרי האלמנה: על גורו יומין חתב שקורין חר"י"ן לגורו על הריב"א חר"י"ן דוקא כי כללו הכי אפסר שלא יוכל לאכול ממנו כיום תרור אבן חרופים ועל ידי גרייה פקל יוכל לאכול ממנו כיום דער שעת אכילה על הקרי יוסף קלם העריות אך לאחר בלי"ל שני של פסח מוכר

רק להגלל מאיסור חמץ (א"ר ופ"ט סי' תנ"ד): (ו) אם נמשל לשבת זה בכלי חמץ אין לערות דוחק לחוך כלי חמץ אם לא שרולה שלא לשנוש נקדיקה זו עעירה נפסקה עד לאחר פסח (פ"ו ס"ט): (ז) אם שכת צע"ש להפריש חלה ע"ן הפת של שבת אין תקנה לאותו פת דבשאר שבתות אם שכת אוכל והולך ומשייר עכל פת חתיכה ואחר שבת מפריש חלה ע"ן החתיכות שמשיייר כמו שכתבאר דריני חלה וע"פ שחל בשבת א"א לעשות כן דא"א לשייר דלר"ך לזכרו לכן אין תקנה לאותו פת ואסור לאכול (נ"א סי' תק"ו סי' ס"ח): (ח) אותם הכלים המול"י והשלחני' הממולים מותר לטעלם ולהול"אם מניחו בשבת אצל לסקר השלחני' שרולה לאכול עליהם בלי"ה לא נשום דהוי כנוכין משבת ל"יט אצל אם רולה לאכול סעודה שלישיית שאז אסור לאכול חמץ יכול להערים ולסדר אותם כדי לאכול עליהם וכן מותר לסקר אותם כדי שלא יהא נראה הכ"ה כמורכב דהוי כנוכין לשבת עלמנו (פ"ו סי' ק"ט חת"ס"ז): (ט) סעודה ג' בשבת אינו יכול לקיימה צפת כי אסור לאכול חמץ וגם מזה אסור לאכול צע"ש אצל יכול לקיימה בתצטיל כגון (קנע"ל) אצל דבר שהוא מנוגן בכלי כגון (קנע"ל) אסור לאכול וגם (קנע"ל) אסור לאכול משעה עשירית ולמעלה ולכן אם רולה לאכול משעה עשירית ולמעלה סעודה ג' אינו יכול לקיימה רק בפירות או צצצד ודגים (סי' תע"ח):

דיני הפרשה חלה מן המלוח צ"י בה' חלה וגם כתבאר דינים על כוון בעז"ה יח':

**סדר אמירת קרבן פסח**

קודם קריאת הפרשה יאמר זה:

רבוננו של עולם אתה צויתנו להקריב קרבן הפסח במועדך ב"ד לחודש הזה ולהיות כהנים בעבודתך ולוים בדוכנם וישראל במעמדך קורין את ההלל ואתה בעונותינו חרב בית המקדש ובשל הקרבת הפסח ואין לנו לא כהן בעבודתו ולא לוי בדוכנו ולא ישראל בעמדתו ואתה אמרת ונשלמה פרים שפתינו לכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיהיה שיה שפתותינו חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבנו את הפסח במועדו ועמדנו על מעמדו ודברו הלויים בשיר והלל והודות לה' וכונן בית מקדשך על מכוננו ונקריב לפניך את הפסח במועדו כמו שכתבת עלינו בתורתך ע"י משה עבדך כאמור: (ויזכר כו' עד פסח הוא ל"ה')

הגאון מהר"ע"פ ז"ל הכנה להסג' על אנירת סדר הקרבן פסח שצמד היום והעלה סך לר"ך לומר:

כך היתה עבודת קרבן פסח בארבעה עשר בניסן. אין שוחטין אותו אלא אחר תמיד של בין הערבים. ערב פסח בין בחול בין בשבת היה התמיד נשחט בשבע ומחצה. וקרב בשמונה ומחצה. ואם חל ע"פ להיות ע"ש היו שוחטין אותו בשש ומחצה. וקרב בשבע ומחצה והפסח אחריו. כל אדם מישראל אחר האיש ואחר האשה ב"ב הגדולים והמפורים ונמולים ונכשם שמילתו מעקבת מלעשות הפסח ומלאכול בו. כך מילת בניו הקטנים ומילת עבדיו בין גדולים בין קטנים ומבילת אמחותיו מעקבת כל שיכול להגיע לירושלים



בשעת שחיטת הפסח חייב בק"פ: מביאו מן הכבשים או מן העזים וזכר חמין בן שנה (ואינו מעין סמיכה) ושוחטו בכל מקום בעורה אחר גמר עבודות תמיד הערב ואחר השבת הנרות. ואין שוחטין הפסח ולא זורקין הדם ולא מקטירין החלב על החמין (אפי' היה בית ברשותו של אחד מבני החבורה בשעת אחת מהעבודות של ק"פ. הוא לוקח והפסח כשר): שחט השוחט (אפי' זה) וקבל דמו כהן שבראש השורה בכלי שרת ונתן לחבירו. וחבירו לחבירו. כהן הקרוב אצל המזבח זורקו וריקה אחת כנגד היסוד ותווד הכלי ריקן לחבירו לחבירו לחבירו. מקבל את המלא ומחזיר את הריקן. והיו הכהנים עומדים שורות ובידיהם בויכין שכולן כסף או כולן זהב. ולא היו מעורבים. ולא היו לבויכין שולים שלא ינהום ויקרש הדם. אח"כ תולין את הפסח באונקליות (או במקלות דקים מניח על כתפו ועל כתף חבירו. תולתו ומפשיט אותו כולו (ובשבת עד החזה וממש ולמטה שקל ליה בכרוז וקורעין בשנו ומוציאין אימרים החלב שעל הכרס ויותרת הכבד ושתי הכליות וחלב שעליהן והאליה אם היה ממין הכבשים לעומת העצה. נותן בכלי שרת ומולחן ומקטירין הכהן על המערכה. הלבי כל ובה ובה לבדו. בחול ביום. ולא בלילה שהוא י"ט. אבל אם הל ע"פ בשבת מקטירין הולכין כל הלילה. ומוציא קרביו וממחה אותן עד שמסיר מהן הפרש וכדי שיהיו נקיים כשצולתו עמם) שחיטתו וזריקת דמו ומיהו קרביו והקטר הלביו דוחין את השבת. שאר עניניו אין דוחין: בשלש כחות הפסח נשחט. ואין כת פחותה משלשים אנשים. נכנסה כת אחת נתמלא העורה. ונעלין אותה ובעוד שהן שוחטין ומקטירין. הלויים קורין את ההלל. אם נמרו קודם שיקריבו את כולם. שנו. אם שנו. שלשו. על כל קריאה תקעו הריעו ותקעו. גמרה. יצאה שניה. נכנסה שלישית. כמעשה הראשונה. כך מעשה השניה והשלישית. אחר שיצאו כולן רוחצין העורה מלכלובי הדם ואפי' בשבת. אמת המים היתה עוברת בעורה. שכשרוצין להדיח הרצפה סותמין מקום יציאת המים והיא מתמלאה על כל גדותיה עד שהמים עולין וצפין ומקבצין אריהם כל דם ולכלוך שבעורה. אח"כ פותחין הסתימה ויוציאין המים עם הלכלוך. נמצאת הרצפה מנוקה זהו כבוד הבית. יצאו כל אחד עם פסחו ונעור (שלו) וצלו אותם. כיצד צולין אותו מביאין שפוד של רמון תוחבו מתוך פיו עד בית נקובתו. ותולתו לתוך התנור והאש למטה. ותולה כרעין ובני מעין הוצה לו. ואין מנקרין את הפסח כשאר בשר. בשבת אין מוליכין את הפסח לביתם. אלא כת הראשונה ויוציאין בפסחיהן ויושבין בהר הבית. השניה ויוציאין עם פסחיהן ויושבין בחיל. השלישית במקומה עומדת. השכה יצאו וצלו את פסחיהן: כשקטירין את הפסח בראשון. מקטירין עמו ביום י"ד זבח שלמים. מן הבקר או מן הצאן גדולים או קטנים או נקבות. והיא נקראת חנינת ארבעה עשר. על זה נאמר בתורה ויובחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר. ולא קבעה הכתוב חובה אלא רשות בלבד. מ"ט היא כחובה מדין. כדי שיהא הפסח נאכל על השבע. אימתי מביאין עמו חנינה. בוסן שהוא בא בחול. בשהרה. ובמועט. ונאכלת לשני ימים ולילה אחד. ודינה ככל תורת ובה שלמים. מעונה סמיכה ונסכים ומתן המים שתיים שהן ארבע. ושפיכת שיריים ליסוד. זהו סדר עבודת קרבן פסח והנינה שעמו בבית אלהינו שיבנה במהרה בימינו אמן:

נה"ש דינים של פסח דהיה

הנהנות ליל פסח דיני הסיבה וארבע כוסות.

יחזר לביתו ויחננו הוא ואחיו כולן ונלכה. וצ"כ ככני מלכיס. ויכינו כלי כסף וכלי זהב. כנדי משי ורקעה מכל מה שהכניו ה'. והכל כדי להראות לכל ששחט לבו בחקר הדול: קדשה לילה זו וכל הדינים הנוהגים הוא קדשה רבה בעבור. כי אז נחר בנו השמים מכל העמים וקדשו במלכותו. ע"כ ראוי לחדש להיות נחר שלא ידבר בלילה זו שיחה משיחה חולין ויהייר לכ"כ על זה ולא יהיו נפרדים שדביקות הש"י רק יתעסקו במלכות הלילה ומקטירין יקיי מלרים ונפרקם לכ"כ. שלמים סק. ויעשה ללד שחאלו סיקון כדי שיסב עליו והפסח ימין אינה הסיכה. ולכחחילה יסב כל הקעורה וזדיעוד ולא בשעת אכילת כז"ת מנה

(א) יחא שלחנו ערוך ונבעיי שמלוה לעשר ולאכול כדי שלא ישנו התינוקות אבל קודם שתחטף אסור אפי' לומר הקידוש משום שהכוס של קידוש הוא אחד מנ"ד כוסות וכולן לריכין להיות בלילה (ק"י הע"כ): (ב) יסדר שלחנו ככלים נאים כפי כמו אף שצדל השנים טוב לנעט ככלים מטוס זכר לחורבן חוץ ונליל פסח שנונה להרבות ככלים נאים. ויכין מקום מוטנו שיסב בהסיכה דרך חיות ואפילו עני שאין לו כרים יש על הספסל וכן מותר לסמוך על יד חנינו אבל לא

ושחית ד' כוסות אם שחה ד' כוסות ולא חמר הגדה כחיים לא יחא. שיעור הכוס דביעוד ישחה כולו לכחחילה וזדיעוד דברו יחא. גם הכוסים שחיות כד' כוסות וכל מלות הנוגות בלאו לילה. הנוקות שהניעו לחינוך היינו ככר שיש בר ז' מלה לחם לכ"כ כוס:

סדר הקערה

קדר הקערה של הארז"ל הועתק מספר ען החיים ת"ל קדר הקערה של השמורות יחא כקדר הזה והוא ספק ג' מלות שמורות ומניח הכהן לנעלה ואחרי לוי ומעשה מוננו הישראל פסח כנגד ג' מוסין דאחא עיזאה אח"כ תקח מרור וזרפס והרוסק ובי מייני הכשיל זרוע של טלה ללוי ובילה מבושלה ומניח אלו ה' דברים לנעלה על הג' מלות דהיינו זרוע שהוא (סדר) דיינין שלך ובילה שהיא (גבורה) בשמאל שלך מרור שהוא רימון (לח"מ) באמצע בין הזרוע והכילה כי פ"ט מוכרע בין (חסד לגבורה) ואח"כ החרוסק בקו ימין תחת הזרוע ומנין שהיא רימון (גלגל) ואח"כ הכרסם שהוא רימון (לח"מ) תחת תחת הכילה בקו השמאל שלך ואח"כ תקח הסחור ומניח לנעט מן המרור בקו האמצעי שהוא כנגד היסוד והוא כדי לנעט אח"כ כריכה עם החמרה. והקערה בעלמה הכוללת כולם היא ה' מלכות) הרי י"ט ד(הכונה) ואל יטעה מזה הקדר. ואשרי לו מי שמכוון להניל עכ"ל:

כחב הי"ט"ה סיננה ונלחא היא כהני הנשה עשר מלות של הקדר (קדש ורחן) כי כ"י נרעו בו סודות גדולים ונפלאים וע"כ צענדה זו יחזרו גם הקימנים כזה מלא. היינו קודם הקידוש יחזרו כזה (קדש). וקודם הרחילה יחזרו (ורחן). וכן כל הקדר עד [ירלה] ועד בכלל. ויזרז לומר לפני כל דבר של הקדר (לשם יסוד כ"י ויהי נועם כ"י) והעיקר שיכין שכל דבר הוא עושה כ"י לבוראו ויחזר ויחזר כל דבר בשמחה ורחמנה לכ"כ בעי: מה שכתבו הספרים לומר (ויהי נועם) בכל פסח. הוא מזה"ק פי יתרו וז"ל. וועשה דינו כוננה עלינו. וז"ל כוננה עלינו. כוננה ואח"כ תקון לקון לנעלה כדקא יחזר עליו אף על גב דליה אהן דיעין לשהיה רעויה אלא עובדא בלחודי ועשה דינו כוננה להאור דרגא דאלטרך ללחקה ע"כ. ועל כן חקידים הראשונים זה רובם להקדים בכל מעשה עבודתם הקודם לנעט בשפחים המלוה הסיא. ולומר העקרא קודם הלו:

הוי כמולך ואם ירלה לשחות הנשאר שזכום יערך לנכך אסור לשחותו והוי כמוקיף על הכוסות ואם שחה כוס שני בלא הסיכה יכול לשחות כוס אחד בלא זכרה צפ"ג ובחסיכה דצין שני לשלישי יכול לשחות י"ג בלא זכרה ולא נראה כמוקיף אבל אם שחה כוס ראשון בלא הסיכה וצין כוס ראשון ל"ג אין רגילין האידנא לשחות ואם ירלה לשחות כוס אחד רבי יערך לנכך עליו והוי כמוקיף על הכוסות ע"כ אין לשחות כוס אחד אבל טוב שנתחלת הסיכה היא דעתו לשחות צין הכוסות הראשונות ואם יעשה שישחה כוס ראשון בלא הסיכה יכול לשחות כוס אחד בהסיכה וכלל זכרה ולא יחא נראה כמוקיף (שם מ"א ופ"ט): (ה) לריך לשחות ד' כוסות על הסדר דהיינו שיחזר ההגדה בינתיים ואם שחאן זה אחד זה שלל כסדר דהיינו שלל אחד הגדה בינתיים לא יחא וישחה עוד ג' כוסות על הסדר וינכך על כוס וכוס (שם פ"ט): (ט) שיעור הטוס דביעית [עיין שחטות הגאון מהרמ"ם נ"י הנדפסת אלל הרי"י עי"א ש' על שנועות. דשיעור דביעית הוא כלי המתזיק הוי"ט הנדפסת אלל הרי"י עי"א ש' על שנועות. מתזיק אפי' כונה דביעית י"א לריך לשחות רוב הכוס ואם אין שוחט מוננו רובו וכן אם הכוס יקח כוס קטן של דביעית וישחה רובו (שם מ"א) ולריך לשחות שלל ישחה יומר משיעור דביעית ואם שחה יומר אז צעני כוסות ראשונות לריך לחזור ולשחות וזאחרונות ח"ל ואם שחה יומר מוכדי אכילה פסח אפי' צ"י כוסות אחרונות לריך לחזור ולשחות (שם צ"ט): (י) מי שאינו שוחט י"ג מנין שניזקו או שחאלו לריך לרחוק עלונו ולשחות לקיים מצוה ד' כוסות (שם): (יא) מצוה לשחור אחד אין ארום אם אין הלצן משוחט מוננו (שם): (יב) אפי' עני המתפרנס מן הלקחה לילה או יסבור עלונו כדי שיהיה לו י"ג על ד' כוסות וני שאין לו אלא על ד' כוסות ישחה טולם בלילה הראשונה ולא ישאיר ללילה ז' משום דנקיחין אלו נקביעא דיקמא. כ"י צצית



עדיף מדי טוקות נשום שלום בית (מ"א):  
 (יב) חיטוקות שהגישו לחינוך מלוא ליתן לכל אי  
 כוסו לפניו ואין ליקח כוס שפיו לא מפני שלא  
 יוכל לשחות רביעיית צדא (ס): (יד) נשים  
 מייבות נדי כוסות וכלל הנולות הנוהגות בלוחו  
 לילה (ס):

דין כוס א' וסדר הפסח עד כוס ב'.

(א) אין ליעול ידיו קודם הקידוש רק אם אין  
 ידיו נקיות יטול ידיו ואין מברך על כ"י  
 ונחגין לו כוס ראשון ונקדם עליו ואומר זמן.  
 בשנת אומר ויכולו ואם חל צמ"ט אומר יקנה"  
 ואם שבת להגדיל ולא נזכר עד לאחר שהחיל  
 ההגדה ישלים ההגדה עד גאל ישראל ואומר  
 הגדלה על כוס שני ויצרך צפה"ג ושותה ואם  
 נזכר צמולע קעורה אומר הגדלה על הכוס  
 ושותה בלי זכרת צפה"ג (דונספונד דעמו לשחות  
 יין בחוד הסעודה וזכרת כוס שני פוערתו)  
 ואם נזכר לאחר שהחיל לצרך צהמ"ז אומר על  
 כוס רביעי הלל והגדלה (מ"א ח"י פ"ט ס:)  
 (ב) אם שבת לומר שהיינו בקידוש עיין בה'  
 סוכה ושם נכתב רק ציום ח' של פסח אין לו  
 השלושין נשום דבקיאין אלו בקציעא דירחא  
 והוי זכרה לצעלה (פ"ט סימן הע"ג): (ג) אם  
 לא אומר ההגדה עד לאחר חלות יאכל מנה בלא

דין מי שאין לו יין.

(א) מי שאין לו יין בליל פסח יקח ג' מלות  
 וצולע האמלעני לשני ונלגיט החלי לאפיקומין  
 ונוטל ידיו ונקדם על הפת ואומר קנה"ז על  
 הפת אם חל צמ"ט כמו בכל קידוש ואח"כ לוקח  
 הפרוסה ומברך על אכילת מנה ואוכל הכרפס  
 ונוטל צמ"ט מנה ואומר ונה נשתנה עד גאל  
 ישראל ומברך על הנזכר ואח"כ אוכל הכריכות  
 בלא זכרה. ונקומות שנהגו ליקח מעד יכול  
 לשחות מעד לדי כוסות אם אין יין מלוי (תפ"ג):

בחמש עשרה מלות הנאים לפניך נכלל כל  
 קדש. ורחץ. כרפס. יחץ. מגיד. רחצה. מוציא. מצה. מרור. כורך.  
 שלחן עורך. צפון. ברך. הלל. נרצה:

קדש. ככוס ראשון יעשה הקידוש. ומעומד. נחגין לו  
 דרך מירות. נוטל הכוס בשתי ידיו ומחזיקו בידו  
 הימנית לבד: אם שבת הוא יאמר [אחיקו כו' יום השני  
 כו'] (אם חל צמ"ט אומר הגדלה קודם שהיינו: וסימנך:  
 יקנה"ז): ויאמר

הריני רוצה רקיים מצות קידוש על היין וכוס ראשון מארבע כוסות לשם יהוד קב"ה  
 ושכינתי ע"י ההוא שמר ונעלם בשם כל ישראל:

קידוש לשלש רגלים

סברי מרגן ורבנן ורבתי.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל העם  
 ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו ותתן לנו יי אלהינו באתה  
 (שבתות למנוחה ו) מועדים לשמחה חגים וימנים לששון אתה  
 (השבת הזה ואת יום)

|          |            |           |                   |
|----------|------------|-----------|-------------------|
| לפסח     | לשבעות     | לסוכות    | לשמיני עצרת ולש"ט |
| חג המצות | חג השבועות | חג הסוכות | השמיני חג         |
| היה זמן  | היה זמן    | היה זמן   | העצרת הזה זמן     |
| חרותנו   | הרתנו      | שמחתנו    | שמחתנו            |

(באתה) מקרא קדש זכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו  
 קדשת מכל העמים (ושבת ו) מועדי קדשך (באתה וברצון) בשמחה  
 ובששון הנחלתנו: ברוך אתה יי מקדש (השבת ו) ישראל והימנים:

צמולאי שבת אומרים כאן נר הגדלה זמן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיתנו וקיימנו והגוענו  
 לזמן הזה:

כשחל י"ט צמ"ט נקדשין יקנה"ז ר"ת יין קידוש נר הגדלה זמן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך  
 בין ישראל לעמים. בין יום השביעי לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת  
 לקדושת יום טוב הקדשת. ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת.  
 הקדשת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך. ברוך אתה יי המבדיל בין  
 קדש לקדש:

ויצרך שהיינו ושותין בהסבת שמהל:

סדר הגדה של פסח

צפסח נציאין לפני צעה"ג הקערה ככ"ל. אם הניאום קודם הקידוש לניך לכמותה עד אחר  
 אענית קידוש:

ורחץ. ככס הישי"ה ברחילה זו חזר שחלה הנעילה  
 כדיו. כי לדבר טעולו צמטקה בעי נעילה אך  
 הוא בלא זכרה: ולא כמו שנהגים האון עם ליתן מעט מים על ידיהם ברחילה זו:

כרפס. ז"ל אכודתה"ס זכר לשנים רבוא שגשגהעברו  
 בעבורה פך. כי כשהסודן (כר"פ) חמלא  
 (פרך) וספי הוא ס"י לשנים רבוא עכ"ל. ויקח מהכרפס  
 פחות מכזים כדי שלא יסחי"ב זכרה אחרונה עסקת:  
 לאכילה כעם כנו שחא ס"י עכ"פ יפה הפסחא הוגיא  
 וז"ל מפייט של שנה הגדול כתי"ש משנו בק"ד אלל הפיוט המהחיל אל אלהי הרוחם לכל בשר כו'. ע"ש  
 שאלאמי גם כן נוסחא כדבריו: ובמחלית השקל ככב ששמע ונברא רבה שנהגו לו ע"פ החקירה בספרי הרפואה  
 שכרפס הוא מה שאנו קורין לעללער] פחות מכזים ועיבלו בחוץ או צמ"ט מנה ומברך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי האדמה:

יחץ. יקח האמלעני מנה מלות ויבלענה לשמים. והחלק  
 הגדול ישערכו לאפיקומן. והחלק הקטון בין שתי  
 השליומים:  
 צמ"ט מנה (הקערה) והחלי השנים ישים בין שתי השליומים:

מגיד. יקיר הילא וסבבר מסקערה ויגביה הקערה ע"ש בה המלות ויאמר כהא לחמא בקול רס: [ויבין לקיים  
 מלות עשה מצמורה לנסר ביוליאם מלרים בליל פסח]: וקורם שיהחיל כהא לחמא יאמר זס:







לאחר הדוכן אומרים הכהנים והקהל תמנה זו:

אָדיר בַּמְרוֹם שׁוֹכֵן בְּבִיבְרָה. אַתָּה שְׁלוֹם וְשִׁמְךָ שְׁלוֹם. יְהי רַצוֹן  
מִשְׁתָּשִׁים עֲלֵינוּ וְעַל כָּל עַמְּךָ בְּיַם יִשְׂרָאֵל חַיִּים וְבִרְכָה לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם:

אחר שסיימו הכהנים מהחיל ש"ן שים שלום. ואין הכהנים רשאים להחזיר פניהם עד שיסתייל ש"ן שים שלום. אינם רשאים לכוף אלצעותיהם עד שיחזירו פניהם. כשיחזירו פניהם אחר שיסתייל ש"ן שים אז יחזירו פניהם להיכל ויאמרו הרבון:

לאחר הדוכן אומרים הכהנים תמנה זו:

רבוֹן הָעוֹלָם עֲשֵׂנוּ מַה שִׁגְדַרְתָּ עֲלֵינוּ אֵף אַתָּה עֲשֵׂה עִמָּנוּ בְּאֶשֶׁר  
הִבְטַחְתָּנוּ. הַשְׁקִיפָה מִמַּעַן קִדְוָתְךָ מִן־הַשָּׁמַיִם וּבִרְךָ אֶת־עַמְּךָ אֶת  
יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתָּ לָנוּ בְּאֶשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְתֵּינוּ אֶרֶץ  
זַבַּת חֶלֶב וְדָבָשׁ:

ויאריכו כהפלה זו עד שיקיים ש"ן שים כדי שיענו הלכוד אמן על שמיהם: ויכוונו (אמן)

(אמת שמדחך לברך את ישראל בשלום. ויהי רצון שתברך אותנו בכל עת בשלומך ותתקבל ברחמים תפלת הכהנים).

ואם אין הכהנים יכולים להאריך כיכ יאמרו (ארי) כו' ויקיימו כהחד עם הש"ן. ויענו גם הם אמן אחר ברכת הש"ן:

הש"ן אומר שים שלום וגומר כל התפלה. ואומר ק"ם. אין כאלהינו. פיטום הקטרת. עלינו. ק"י. ש"ם:

אמר המחפץ כדי למלאות בקשה השואלים אך יולאים הרי שמוח מנ"כ לכן העתקה כפי שולאחי כפרום

|    |       |    |                            |
|----|-------|----|----------------------------|
| א  | המורה | א  | בא"ק                       |
| ב  | המורה | ב  | בא"ק בט"ע. והה ט' נ' באב"ש |
| ג  | המורה | ג  | באב"ג                      |
| ד  | המורה | ד  | באב"ש                      |
| ה  | המורה | ה  | באב"ש והה ט' נ' בא"ק       |
| ו  | המורה | ו  | באב"ש בט"ע                 |
| ז  | המורה | ז  | באב"ש                      |
| ח  | המורה | ח  | באב"ש והה ט' נ' בא"ק       |
| ט  | המורה | ט  | באב"ש                      |
| י  | המורה | י  | באב"ש והה ט' נ' בא"ק       |
| יא | המורה | יא | באב"ש                      |
| יב | המורה | יב | באב"ש והה ט' נ' באב"ש      |
| יג | המורה | יג | באב"ש                      |
| יד | המורה | יד | באב"ש והה ט' נ' בא"ק       |
| טו | המורה | טו | באב"ש                      |
| טז | המורה | טז | באב"ש והה ט' נ' באב"ש      |
| יז | המורה | יז | באב"ש                      |
| יח | המורה | יח | באב"ש והה ט' נ' בא"ק       |
| יט | המורה | יט | באב"ש                      |
| כ  | המורה | כ  | באב"ש והה ט' נ' באב"ש      |
| כא | המורה | כא | באב"ש                      |
| כב | המורה | כב | באב"ש והה ט' נ' בא"ק       |
| כג | המורה | כג | באב"ש                      |
| כד | המורה | כד | באב"ש והה ט' נ' באב"ש      |
| כה | המורה | כה | באב"ש                      |

מזאת י"ט לחלקו חלו לזה"כ וחלו לאכילה צע"ט כונו בשבת. ולענין סעודה ג' ע"ט שחל ושמיה ואל ימוס בהולאות י"ט ולריך לכבדו בשבת כ"ל אלל שבת ע"ט): וחייב לכונו על שמי ולענגו כמו בשבת. ואסור לאכול ומנחה ולמעלה ככרות ולקנוע כל הסעודה על היין. ומזאת

כוננות פשויות. (וברך אח עמד) בננים וננות: (ואח הארמה) בטל ונער ונלרות כהמה:

לאכול צער: בגדי י"ט יהיו יותר טובים ונשל שבת: כתב הרמב"ם ז"ל חייב אדם להיות שונה וטוב לז צמועד הוא ורשמו וכו' וכל הנלוים חלוי כל א' כראוי לו כו'. כשהוא אוכל ושותה חייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים אבל נני שנועד דלתי צדו ואוכל ושותה עם צדו ורשמו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ולנורי כפי אין זו שנתת מורה אלא שנתת כריכו ועל אלו נאמר זכיהם כלתם אונים להם כל אורכיו יעמאו כי לחנם לנפשו הוא: אדם אוכל ושותה וטעם צדל לא יעשוך צבצר ויין ובשחוק וקלות ראש לפי שאין השחוק וקלות ראש שנתה אלא הוללות וסכלות ולא לטעונו על ההוללות והסכלות אלא על השמחה שיש בה עבודה יולר. חייבים צ"ד להעמיד שוטרים צדלים שיהיו שוטטים ומחפשים בגנות ופרדסים ועל הנחרות שלא יתקצו עם לאכול ולשתות אנשים וכשי' ויצאו לידי עצירה וכן יזהרו צדצר

דיני עירוב תבשילין החיים דרך

(א) י"ט שחל להיות צע"ט אסור לצטל בשביל שבת ולריך להניח עירוב תבשילין ועברד י"ט ועי"ז העירוב מותר לצטל ניי"ט לשבת (א"ח סי' תקכ"ז): (ב) העירוב לריך לעשות בשבת והצביל ואם לא עשה אלא מתבשיל אחד מותר צדיעבר (סס) אבל פת לצדו לא מוהני (סס צפ"ע): (ג) התבשיל לריך שיהיה מוצר הראוי ללפת בו את הפת ואפילו פירות מבושלים וכן מייני קטניות מבושלים אם דרך בני אורח הנקום ללפת בו את הפת מותר ואם לאו אסור אבל הצביל של מייני קטניות אפי' דרך בני אורח הנקום ללפת בו את הפת אסור להניחו לשום עירוב תבשילין (מ"א סס): (ד) תבשיל זה ל"ד ומשול אלא ה"ה ללי ונעושן או שנוק היינו מבושל הרבה יותר מראי מותר להניחו בשביל ע"ט וצבד שיהא ראוי לאכול ומתה ללי או נעושן (סס): (ה) כבוש או מליח וכן מייני דגים מבושלים וכן אס כבוש צביר או צמונץ אפי' רחויס הם לאכול כך מ"ע אין להניחם לכתחילה בשביל ע"ט וצבעת הדחק שאין לו תבשיל אחר מותר להניחם בלא ברכת עירוב רק יאמר צדין יהא שרל לנא כו' (סס ועיין בתשובת ח"ל סי' ק"ל דלא כמ"ש המ"א כאן): (ו) שיעור התבשיל יהיה כזית והפת יהיה שיעורו צבצילה (סס): (ז) מותר להניח העירוב ערב י"ט אפי' בספק חשיכה ואם קיבול עליו י"ט כגון שאמר צרכו או שאמר הלכוד צרכו אסור להניח עירוב אפי' חלי טעה קודם הלילה (מ"א ור"ח סי' קס"ה ס"ק ל"ה): (ח) מיי שצא לזה"כ וטבח להניח

זה לכל העם שלא יתעברו אנשים וכשי' צבתיסם שנתה ולא ימשכו ציין שנתה יצאו לידי עצירה: ודת המקידים אשר השם לנגדם תמיד וצכל דרכיהם ידעוהו צעת שנתתם אז יותר ויותר וצבצרים ומצבקים להקצ"ה אשר שנתתם. ויאמר האדם צבצו צעת שנתתו והאמתו אם כך הוא שנתת העוה"ז אשר הוא הצל כי יש אחריה חוגה ולער. א"כ מה תהי' שנתת עוה"צ התמיד' שאין אחריה תונה. ויתפלל להקצ"ה שיטה לצו לעבדו לעשרו לרזונו צלצ שלם ושישומתו שנתת עולם ויזכנו לקיי עוה"צ לאור צבאר פני מלך חיים: חייב לכבד מוסי"ע צנאכל וצנשתה וצבכסו כשאר י"ע. ונהר"ל לצב בגדי שבת. עוכס המצזס את המועדות פרס"י ז"ל מה"ע. ואסור גלגל צבחה"ע אפי' גילגל צערד י"ע אם לא צאופן שנתצאר צב"ע וניהו נעילת האפרכים אם נעלן צערד י"ע יש להתייר ליעלן צבחה"ע (ע"א):



ומונות אבל דיעבד מותר בין ע"י זנו ובתו הגדולים אפי' הפמוכים על שלחנו ובין ע"י זנו ובתו הקטנים שאינם סמוכין ע"ש וכן ע"י אשתו שמעלה לה מונוות אבל ע"י זנו הגדול ואינו סמוך על שלחנו וכן על ידי זנו שבגרה ואינה סמוכה על שלחנו וכן ע"י זנו הגדול שיש לו אשה אע"פ שקמוך על שלחנו וכן ע"י שפתחו ועברו העבדים אפילו הם קטנים וכן מלמד או יתום סמוכים בכל אלו מותר לזכות אפילו לכתחילה על ידיהם והזכרה לריך להגביה העירוב ונתקום שמונה שם טפח (סי' סס"ו ותקנ"ז):

**דין אבד העירוב ומי ששכח לערב.**  
 (א) מי שלא עירב אקור לו לנשל צבטיל שנת וכסס שאקור לנשל לעלמו כן אקור לנשל לאחרי אפי' צביתם וגם אחרי אקורים לנשל צבטילו ואין לו תקנה רק שיקנה קמחו לאחרי שיערבו צבטיכה ולא צק"ס ועושין כל מה שלריך לו לאפות ולנשל ולהעשין ללורך שנת והס אופין ומצטילין ומטעינין צבטילו ואפילו צביתו יכולין לעשות צבטילו כשמתקנה להם (סס): (ב) אם אין סם אחרי שיערבו מותר לו לאפות צבטילו פה אחד ולנשל קדירה אחת וכן אם יש סם אחרי שיערבו ואין רולה להקנות להם ג"כ מותר לנשל צבטילו לריך להקנות קמחו לאחרי אם יש סם אחרי שיערבו כדי שיאפו לו לחם משנה על שנת לקיים הנוחה (סס): (ג) כל זה אם לא נזכר קודם קמחו שחריט שאל עירב אחד אם נזכר שאל עירב קודם קמחו שחריט יבשל הרבה צבטילי אחת ויחיד לנשת וכן אם רולה לאכול כמה מניי תבשילין מותר לנשל כמה קדירות כל עין שירלה ויבשל הרבה ויחיד לנשת (סס): (ד) ולענין הדלקת נרות צלא עירוב מותר להדליק נר אחד צעלמו ואם רולה להדליק יחיד יכול להדליק עוד נר אחד ומצטיל וילך למחר לחפש שום דבר ויניח אותו לזוק לנשת (סס): (ה) אם נזכר צ"ש אי יכול לערב ציום אי על תחיל שנתה אם היום קודם ולמחר חול אי"ל לעירוב ואם היום חול צעירוב זה יהא שרא לנח כו' ומצטיל תחלה הצרכה של העירוב וצטיל ימים טובים של ר"ה אינו יכול לערב צבטילי שסם קדושה אחת וכיוצא אריכתח דמיא (סס): (ז) ואם עבר צבטיל או צמזיד וצבטיל כמה קדירות שאל ללורך י"ש מותר לאכלן צבטיל או צבול (סס) אבל אם צבטיל צבטילמה של אקור לאכלו (סס) והטעם שאל ילמדו אחרי לנשת כן לכתחילה משה גרע ממזיד (ור"א סס):

מונוות אבל דיעבד מותר בין ע"י זנו ובתו הגדולים אפי' הפמוכים על שלחנו ובין ע"י זנו ובתו הקטנים שאינם סמוכין ע"ש וכן ע"י אשתו שמעלה לה מונוות אבל ע"י זנו הגדול ואינו סמוך על שלחנו וכן על ידי זנו שבגרה ואינה סמוכה על שלחנו וכן ע"י זנו הגדול שיש לו אשה אע"פ שקמוך על שלחנו וכן ע"י שפתחו ועברו העבדים אפילו הם קטנים וכן מלמד או יתום סמוכים בכל אלו מותר לזכות אפילו לכתחילה על ידיהם והזכרה לריך להגביה העירוב ונתקום שמונה שם טפח (סי' סס"ו ותקנ"ז):

**דין אבד העירוב ומי ששכח לערב.**  
 (א) מי שלא עירב אקור לו לנשל צבטיל שנת וכסס שאקור לנשל לעלמו כן אקור לנשל לאחרי אפי' צביתם וגם אחרי אקורים לנשל צבטילו ואין לו תקנה רק שיקנה קמחו לאחרי שיערבו צבטיכה ולא צק"ס ועושין כל מה שלריך לו לאפות ולנשל ולהעשין ללורך שנת והס אופין ומצטילין ומטעינין צבטילו ואפילו צביתו יכולין לעשות צבטילו כשמתקנה להם (סס): (ב) אם אין סם אחרי שיערבו מותר לו לאפות צבטילו פה אחד ולנשל קדירה אחת וכן אם יש סם אחרי שיערבו ואין רולה להקנות להם ג"כ מותר לנשל צבטילו לריך להקנות קמחו לאחרי אם יש סם אחרי שיערבו כדי שיאפו לו לחם משנה על שנת לקיים הנוחה (סס): (ג) כל זה אם לא נזכר קודם קמחו שחריט שאל עירב אחד אם נזכר שאל עירב קודם קמחו שחריט יבשל הרבה צבטילי אחת ויחיד לנשת וכן אם רולה לאכול כמה מניי תבשילין מותר לנשל כמה קדירות כל עין שירלה ויבשל הרבה ויחיד לנשת (סס): (ד) ולענין הדלקת נרות צלא עירוב מותר להדליק נר אחד צעלמו ואם רולה להדליק יחיד יכול להדליק עוד נר אחד ומצטיל וילך למחר לחפש שום דבר ויניח אותו לזוק לנשת (סס): (ה) אם נזכר צ"ש אי יכול לערב ציום אי על תחיל שנתה אם היום קודם ולמחר חול אי"ל לעירוב ואם היום חול צעירוב זה יהא שרא לנח כו' ומצטיל תחלה הצרכה של העירוב וצטיל ימים טובים של ר"ה אינו יכול לערב צבטילי שסם קדושה אחת וכיוצא אריכתח דמיא (סס): (ז) ואם עבר צבטיל או צמזיד וצבטיל כמה קדירות שאל ללורך י"ש מותר לאכלן צבטיל או צבול (סס) אבל אם צבטיל צבטילמה של אקור לאכלו (סס) והטעם שאל ילמדו אחרי לנשת כן לכתחילה משה גרע ממזיד (ור"א סס):

**דין המתענה ביום טוב.**  
 (א) מי שמתענה צ"ט אקור לנשל לאחרי אפי' ללורך צו ציום ואשה ומשרתת שמתענה מותרת לנשל (א"ר סי' תקנ"ז) שסם הלבוש דלא כמ"א כאן) וכן אקור לנשל צעלמו לכתחילה על שנת אף שהניח עירוב אם אפשר ע"י אחר דאין היתר לנשל מ"ש לנשת (לרצה דק"ל כותיה) אלא מפני הואיל ונתקלעי אורחים חזי ל"י לזו ציום והוא אקור לנשל לאחרי צו ציום אבל אם אי"ל לנשל ע"י אחר מותר לנשל צעלמו על שנת דקמחי על הפוסקים דמתירין לנשל

מי"ש לנשת ע"י עירוב צלי טעם דהואיל רק טעם דמדאורייתא לרכי שנת נעשין צ"ט (ע"ש) ועיין פ"ט צפתי): (ב) וכן לריך לזכור להטמין צ"ט החנין של שנת מצט"י כדי שיחבטל קנת כנאכל צ"ד התבשילין מצט"י שסם מטמין סמוך לחשיכי הוי כנצטל צ"ט רק על שנת זה לא צרי אפי' ע"י עירוב לר"י דק"ל הטעם משום הואיל ובסמוך לחשיכה ל"ש הואיל ולכן יש לנהוג צ"ט שחל צע"ש שנקדונית להחפול ערצית כדי שיטמיו כולם ללורך שנת מצט"י (ור"א ופר"מ):

**סדר עירוב תבשילין**

אם חל י"ט צע"ש ומכריזין עירוב תבשילין להזכיר כל מי שלא הניח עדיין:

אמרו חכמים אין י"ט מביין לנשת על כן כשהל י"ט ציום ה' או ציום ו' יקח צע"ש הפס המוכן לטעור חכמים של שנת או לטעור שלשיים הואיל והחונן לללוה אי' יעשה צו מלוה אחרת וגם יקח תבשיל חסיד עמו כגון כשר או דג ויחן ציד אחר לזכות על ידו לכל הקהל ויאמר איי מזהה לכל מי שירלה לזכות ולסמוך על עירוב זה ומי שזוכה נוטל צידו ויגביה טפח כי זכין לארס שלא כצנזו וזויע העערב לרבים שיערב עליהם. ועוד שיערב כל אחד לעלמו ואח"כ יקח המזכה ויכרך צרכה זו:

**בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת עִירוּב:**

ואם חל י"ט ראשון ציום ו' וי"ט שני צבטיל ל"ל מ"ש להצירו ומי"ט לנשת מנוחת טעושה צ"ט מעדנים יתירים צ"ט שחל צבטיל משנת אחר (ט"ז) צטס ירושלמי (סס):

**בְּהַרְדֵּן עִירֹבָא יְהוּ שְׂרִי לָנָא לְמִיפֵי וּלְבִשְׂלָא וּלְאַמְמָנָא וּלְאַרְלָקָא שְׂרָגָא וּלְמַעְבַּד כָּל צְרָכָנָא מִיּוֹמָא טַבָּא לְשִׁבְתָּא לָנוּ וּלְכָל הַדְרָיִם בְּעִיר הַזֹּאת:**

**דיני עירובי חצירות מהגאון יעב"ץ זצ"ל**

והגין לגבות צע"פ קמח ען כל בני העיר צעשה שגלוי לכל אדם ועושין ומנו חלת מלה לעירובי חצירות ומנוחות ומצרכין עליו צבכ"כ ע"פ סמוך לחשיכה קודם ח"ע שאין מערבין עשתמך וז"ל צמוס' השנת ליום האר"י לערב כל ערב שנת ע"ת ושחופי מנוחות. וזכורני שסם אמנה ז"ל היה מערב כל ערב שנת ערובי חצירות צלצד. והיה מזהה לבני עירו על ידי אחר. ומלחתי צספר מהר"ל ז"ל שהיה נוהג כך אע"פ שיערבו בני עירו. ובדלי שסדרוחנו צזה ללחתי מידי כמה חששו שיש צעירוב הקהל יחר על מה שזכר צט"ז כמ"ש צבטיל צס"ד יע"ש. והיה קרוב צעירי לנכד עליו. אע"פ שצפסקתי ג"כ והסכמתי להטות עכ"פ. וכן הייתי נוהג. מ"מ לא מלחתי לצי לנכד עליו. דברכות אינן מעכבות. וצו עזבתי מנהגי צזה. מטעם הכחוד על ספרי צס"ד: המערב כיזד עושה גובה מכל אחד מנני

הקהל מעט קמח ועושין ומנו חלה. ואם הם יותר ומ"י צ"א. לריכין לערב צעשור כששה ציליס. או כמ'. ואפילו הם רבים מאד מספיק. ואם פחותין הן. די להם כגורגרת (שליש צילה) לכל אחד ואין מערבין להם צפרוסה: כשלאחר מנני המחר רולה ליתן פה צבטיל כולם. יכול לערב אפי' צפרוסה. צלצד שיהא זה כשיעור. ולריך לזכות להם ע"י אחר (לא על ידי זנו ובתו הקטנים אפילו אינם סמוכים על שלחנו. ולא ע"י ענדו ושפתחו הכנענים אבל מוזהה על ידי זנו ובתו הגדולים אפילו סמוכים על שלחנו. ועל משרת ומשרתת העבדים אפי' הם קטנים. ועל ידי אשתו. ולכתחלה לא יזכה על ידי זנו ובתו הסמוכים על שלחנו אפילו גדולים. ולא ע"י אשתו. ודיעבד אפי' על ידי זנו קטן וע"י זנו שבגרה שאינן סמוכים על שלחנו וע"י אשתו אע"פ שמעלה לה מונוות ואין לה צית צבטיל



וכעזוכה זו לדין להגביתו ע"ן הקרקע ע"פ. לאחר שנתעטע העירוב לדין להוסיף ממחמתן ונדין לזכות לכל בני התגר או בני המבוי ולכל ויחמד המזכה לזוכה (בזיהו לשון שנין) כלשון מי שחוסף מיום זה וילך (ואם חתופו דירין חז"ל):

**זכה בעירוב זה לאחינו בני ישראל התרים פה עמנו. ושיבואו לדור בעיר הזאת (בקהצת הזאת במבוי זה) שישמכו עליו למלטל על ידו מרשות לרשות בששבת ויום טוב הפאים:** וחזר הוזהר ונעטלו מיד המזכה. ונעדיך

**סדר עירובי הצירות**

**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות עירוב:**

**בהדין ערובא יהא שרא לנא. לאפוקי ולעילוי מבית לבית ומחצר לחצר. מגן לגן מבית לחצר. מחצר לבית. כל מאי דצריך לן. בקל שפתות השנה. וימים טובים. לנו ולכל בני ישראל התרים בעיר הזאת:**

**דיני עירובי החומין**

אסור לילך בשבת מחוץ לעיר אלא חלפים אמה וני טרופה לילך בשבת או ב"ט זמר ומלפנים אמה יערב ומערב שבת או ונע"ט ערובי החומין. וכילד הוא עושה מניה מן שתי סעודות או לפסן כדי לאכול בו שתי סעודות ולדין להניח בתוך האלפים אמה ויקבע עם שניהם וא"כ שחזר לעיר נחשב כאלו שבת עם בניקוס העירוב ויש לו אלפים אמה לילך ונע"ט לכל רוח שירלה ונעדיך:

**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. אשר קדשנו במצותיו. וצונו על מצות עירוב:** ואומר **בזה העירוב יהא מקור לך (או לפי) ופי' ונבני מקום פ' לילך במקום זה ארפים אמה לכל רוח בששבת זה. (או) ב"ט (או) ב"י פ:**

**דיני חודש ניסן וערב פסח**

נה"ש חודש ניסן מזלו טלה איטחלאלה דיני אה"ס. דה"ח

יום אחד בניסן יגיל וישמח ומאור כי הנישו הימים אשר בהם חפן ה' לנאלגו ולקדטו בגלותו והן קרבו הימים אשר בהם נעשה רצונו לנתח רוח לשנין יחברך בזנות רבות באכילה ונלה ובכל יראה וכל יעלה חפן בכל גבולנו אכילה נמר ושביתה י"ע ושאר' מלות שבת החדש. ונע"ט יבא בקרבנו על ידו כ"ר להשי' ע"י קיום מלות תקורות זמניות וכל הקרב הקרב אל הזמן ההוא הנדל שמהו ומה גם בדיע הור עש"ס:

**(א)** בכל חודש ניסן אין נוטלין על פניהם וא"כ ז"ה ולא קדיש ואין נעשנים בו אפי' יא"ל אבל תענית חלום נעשנין בו וגם חפן ציום חופתו חייב להעטנו' וניי שהתענה בשבת שבתוך ניסן ת"ח נותב תענית לתעניתו אפי' בניסן אפי' צריק ואם הוא סגור לעשרה בניסן יתענה צי בניסן שהוא תענית לדיקים (נ"א סי' תכ"ט):

**(ב)** צע"פ א"ל נזנור לתורה ואל ארץ אפי' ולעגלה (ס"ס): (ג) צע"פ הנכורי נעשנין אפי' צבור נאם וכן הבא אחר הנפלים נעשנה דהוא צבור לנחלה (סיוון ת"ע ונ"א): (ד) כשהאב צבור האם א"ל להתענות בשביל צנה הצבור שתענית האב עולה בשבילו ובשביל צנו הצבור ואם נות האב נעשנה ונעשנת ונניקות סג"ט: ערין אין נעשנין אפי' נות האב ואם האב אינו צבור הוא נעשנה בשביל צנו הצבור עד שיגדל: (ה) אם חל ע"פ שבת נעשנין הנכורי ציום ה' שלפניו ואם קשה להם תענית יכולין לעשות קודם שיצדקו או יזו לאחר שיצדקו

הנה בחיבה כלפנים שמעתי אומרים קצתרים וי"א קצתרים והנה מלאמי דלמי לדי משמע מהחיק ש"ל קצתרים ח"ל הוסיק על פסקום למור מלאה בית אילין רוחיון דלריקא. דאמר כי יש הרבה שמות המורחלים על ג' חומות שנג"ע כמראה לפנים המלפנים ככל בקר. והוא לפלוגא שחא דקב"ה וללווא על חיי בני נשא דהאי עלמא. ובפרט ביומי ניסן ומשני דישאל נעשקין במלות ובמעשים טובים. חיי ונדין האדם ליתן איהו דבר ללדקה כפי השגת ידו. אחר שקרא בכל יום נשיא של אותו יום יאמר תפלה קלה. וע"י לקמן פרטם הכשאים והפלה זו בקריאה לינוי המכה:

אבל אם חל פסח ציום שנת מתענין הצבורים ציום ו' ואפי' יש י' צבורים צבא"כ אין אומר ש"ן עגנו אבל יחיד אומר עגנו: (ו) הסנדק והמורה ואפי' הדין מותרים לאכול ויפרעו תענית אחר וכשמענה בשביל צנו יולין ללדק לננין לאכול וכשמל ע"פ שבת שמענה ציום ה' יתענה ולא ישלים (סיוון תק"ע א"ר) האם אף על פי שא"ל להתענות אם התענה ע"א הוי כמו נדר (נ"א ס"ס):

**זמן בדיקת חמין ובטולו**

**(א)** תחמילת ליל י"ד נודקין את החמין היינו שיכפ בשעת ליל הסוכני וחזי טעה קודם אסור לאכול יותר ונכזינה פת אבל פחות וזה או פירות נותר וכן אסור לעשות ונלכזה חזי טעה קודם אבל ללמוד נותר קודם ציה"ש אבל נכזי"ס אסור ללמוד עד שיצדוק ואפילו אם התחיל צה"י ונע"ט צין ללמוד צין לעשות ונלכזה פוסק כשהגיע זמן הצדיקה וצדיק המדרש נותר ללמוד ציה"ס לימוד בלא פלפול דהא לדין לילך לצינו וכן מי שאמר להצדק להזכיר לו הצדיקה נעשמשך נותר ללמוד ציה"ש (א"ר ס"ס) אבל בפלפול אסור ללמוד אפי' צדיק המדרש נעשם דלמי לאמטוכי (סיוון חל"א): (ב) מי שרגיל להתפלל ערבית צוונה נחפלה ערבית קודם ואח"כ נודק צין אם רגיל להתפלל צערה או ציחיד (חיי א"ר ונ"א): (ג) מי ששבת לצדוק צבילה אסור ציום בכל הדברים האמורים לעיל עד שיצדוק (נ"א ס"ס ק"ג):

**דין ברכת החמין.**

**(א)** קודם שיחמיל לצדוק יצרך אקצ"ו על ציעור חמין וקודם הצרכה יעול ידיו ואם התחיל לצדוק בלא צרכה יצרך כ"ז שלא סיים נדיקתו ואם סיים נדיקתו לא יצרך אז רק בשעה חמישית בשעה שריפת החמין יצרך בלא עם ונלכות (חיי וא"ר סי' הל"ז דלא כנ"א ונ"א ס"ס): (ב) יזהר שלא להפסיק צין צרכה לתחלת הצדיקה אפילו צדיקו ואם נודדים שאין נענין הצדיקה הפסיק לדין לחזור ולצרך (ס"ס) אבל אם הפסיק צדדים שהן נענין הצדיקה כגון לפתוח החדר שצריך לכנסם שם לצדוק או להדליק את הנר אם צדה נותר להפסיק (א"ר ס"ס) ועוד שלא יצרך צדדים אחרים עד שיגמור כל הצדיקה כדי שישם אל לנו לצדוק בכל המקומות שמכניסין בהם חמין וזהו א"ל לחזור ולצרך (ס"ס צו"א) אפי' הפסיק צדדים אחרים: (ג) צרכה אחת יכול לצדוק כונה צחים ואם צעה"צ רולה יענויד אחד נצ"צ אלנו בשעה שהוא נצרך ויפתחו אים למקומו לצדוק על סמך צרכה שצריך צעה"צ ועכ"פ גם הוא יצדוק כי נזרה צו יותר נכשלתו

**הנהגת אפיית המצות והגעלת כלים וביעור חמין.**

יזהר מאוד באפיית המלה שלא יבא ח"ו לדין חקור נעשו חמין בפסח שהוא כעבוד כו"ס ר"ל כעבוד צו"ה"ק ויחן דלכיל חמין בפסח כאלו פלה לכוי"ט כ"י עכ"ל. ועוד שיש בו חיוב כרה כרכבי"ט כל אורב ממחלה ונכרס כ"י נערה ישראל ר"ל שיכרים נעשו נערה ישראל שלא יבא בגלגול ישראל רק שצו"ס או בכה"ס. וידוע ג"כ מה שכתבו המקובלים כל שחובל חמין בפסח מיתמו בגמטה: כפי הוסי"ס ביומר לדין לתזר כל הירא וחדר לדבר ה' שלא יתחם בפסח בכלי שמהמשו בהם חמין כל השנה ונכשלו ע"י הגעלה דהיינו כלי דריל ונחש"ט כי בלמי אפר לנקרם היטיב צדקתים קטנים שבהם צענין שלא ישר בהם ונשחו חמין ע"ל ויזרר נוד לאכול בפסח בקצרות ורובקאות של כלי חרס חדשים. והיורה של נחשת יכשיר ע"י ליבון כי פסח יורה קבוע בה נעמרים ולפעמים יש צו שלא יא קרק לכן ראוי לכל ירא וחדר להכשירן דוקא על ידי ליבון גם יד היורה יכשיר אותה ג"כ בליבון. ע"כ:

כשנשה עמר לחודש אחר פסלות המנחה ילך בעלמו להביא וי"ס לנחל מלוח וכשהל ע"פ שבת ישאנו אור ליום ו' שהוא צה"ש ליל י"ג והליכה ההיה בשמחה ויאמר כל עם ההליכה ש"ע (הנני הולך לשאוב מים היום כדי שיהיה למחר מים שלנו לילה למלה מלוח כפי שלונו חז"ל לקיים מצ"ע ול"ה וללוח בהם מלח מלוח שלונו הכורא צמ"ע לאכול בליל פסח). וגם בחזרת ההליכה יאמר כך. ואל יחשש דבריו בעניינים אלה כי בכל דבור עושה כ"ר להכורא. ועושה צ"ה בעירה גדולה כעבודר צו"ה"ק כל מלה ומלה דפיס מפומיה דב"י בקעא ריקעין ואעלם לאחר דאעלה כ"י. ועלורף לרצו"ו היא השמחה שכלב. ודבר זה כחוב בחורים ח"ק חתה חשו"ו לא עבדו וגו' בשמחה. וכונה השמחה יהיה בצדובכל הכלי שצמלוח זו מכה לקיים מלות בוראו יח' באכילה מלה בליטה הראשונה: אור לילי צדוקין את החמין וכשהל בשבת אור ל"ג ויהיה זר"ו ויהיה על ככה שלא יתעלל ויתעכב כי אפילו לקבוע למוד לא התירו שחא יעשך. אלא אחר שיחפלה ערבית חוכף ילא ויהיה לו נר של שעות לצדוק בו בחורין ובצדוקין בעלמו ובכבודו ולא יניח שום א' ונכ"י בית לצדוק. ויצדוק כצ"מ שיש בו חשם חמין. ויקה כד"ל כ"י א' שישם בו כל החמין שינאל כי הוא מלוח ליתור בפני עלמו. ולא יאמר הרי הכשים וכ"י סניח כדור הכל יום י"ג ולא כשאר נקוס שלא פנו מנו לדין לברייח זו כי לא חמלא דבר אפי"ה לא יקווד על כל כי העלות מועלת עליו בליטה הם והוא מלוח מדי"ס לצדוק הכל לכהמילת כללו לא נעשם דבר: וענין בדיקות החמין ע"פ רמ"א. אפי"ס שהיא חמין אפי"ה כוונה לדבר אחר גדול ממנו. והוא לצער החמין המחמין לבות בני פאדם והוא הליה"ר אשר הוא שאור שבעיקר שבו"ט כל אדם הוא כמו עיקר מוגלגלה צדדים צדים ויש בו רמ"ס אברים וילסרי היתן בנוף האדם



ואם הבעה"ש צעלמו אינו זודק רק מלוא לאחז  
 לצדוק אותו אחר ונכרך (סס) ואם ציך צעה"צ  
 הצרכה אינו רשאי לשלוח לאחז של היה צשעת  
 הצרכה לצדוק אף ששלוחו של אדם כמותו מכל  
 ונקום השליח לא ילא בצרכה ציך צעה"צ  
 והשליח צעלמו לא יצדק כיון שכבר ציך צעל  
 הצית ואין לצדק על מלוא אחז שני פעמי' (מ"י  
 סס): (ד) ונהגים להניח חמין קשה במקום  
 משומר כדי שימלא' הצדוק (סס וע' צמ"י הטעם):  
 (ה) הצדיקה לריך שיהיה לאור הכר ולא לאור  
 הלצנה וכן אם לא צדק צילי י"ד כצדוק ציוס  
 י"ד לא יצדוק לאור הצנה אלא לאור הכר (ס"י  
 תל"ג): (ו) אין צודקין אלא צכר של שעה והוא  
 יחידי אלא צ' נרות ציחד לא (סס) וצשעת הדק  
 שאין לו כר של שעה יצדוק צכר של חצ' או של  
 שוין (מ"י וא"ר סס): (ז) צודק כל המקומות  
 שיש לחוש שהכניסו שם חמין ולכן כל מדרי הצית  
 ונרחפות וצית העלים וחמת הספקלים צמקום  
 שאוכלין לריכין לצדוק (סס): (ח) צתי כנסיות  
 וצתי מדרשים לריכים צדיקה מפני שהתיקנות  
 ונכניסין צהס חמין ולריכין צדיקה צילי י"ד  
 (סס): (ט) המכבד מדרי צייב ציסקן ונכיון  
 לצדוק חמין ולצערו ונזהר שלא להכניס עד  
 שם חמין אעפ"כ לריך לצדוק צילי י"ד (סס):  
 (י) כל אדם לריך לכבד מדרי קודם הצדיקה  
 והכניס או צתי ידים של צגדים לריך צדיקה  
 שלפעמים נוחטין צהס חמין (סס):

סדר בדיקת חמין

ציך צרכות הצדיקה צשנמה ויאמר מקודם:

הריני מוכן ומזומן לקיים מצו ולית של בדיקת חמין. לשם יהוד קודשא בריך הוא  
 ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל: ויהי נועם אדני אלהינו עלינו ומעשה  
 ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

**ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו  
 במצותיו וצונו על ביעור חמין:**

לאחז הצדיקה יאמר:

**בְּלִחְמִירָא וְחִמְיָא דְּאִיבָא בְּרִשְׁוֵיהּ דְּלֵא חֲמַתָּהּ וְדְלֵא בְּעִרְתָּהּ  
 לְבִטְלִי וְלִהְיוּ בְּעִפְרָא דְּאַרְעָא:**

דינים הנהוגים אחר הבדיקה.

דה"ח אחר הצדיקה צילי יהא נזהר צחמין ששטייר  
 להלניעו והעולם אינן נזהרין צזה ולא שפיר  
 עבדי (מ"א) אחר הצדיקה מיד צילי יאמר  
 הציעול צלשון שניין אם אינו מניין מה שאחז

ומה שאחז אותו צלשון חרגוס אף שאפטר שלשום  
 פיס צלשון חרגוס אפי"ה אפטר לחם ועם כי צהיות שהלחם  
 היה חיוב האדם ואין ראוי לנזול בכבוד הלריך לו ואלו  
 היה אומר צלש"ק שניניים צו מתיקין ונקטריגים אפטר  
 ציבוא לקטרב על הענין לכן חקנו אותו צלשון חרגוס:  
 אחר ציך ע"ה אין לו לדר ולחסי דעמו עד

צלשון הקודש וצלשון חרגוס וקוצר שהוא חיוב  
 חסות יאמר צלשון לעז ולריך להזכיר צהציעול  
 חמין ושאר (סימן תל"ד): (ב) וחומר ומצטלו  
 פעם שנית ציוס י"ד סוף שעה חמישית וטוב  
 לצטלו לאחז שצדק חמין כדי שיקיים מלות שריפה צחמין שלו. צציעול היום יאמר דחזימיה  
 ודלא חזימיה דצערתי ודלא צערתי (סס): (ג) שלוחו יוכל לצטל היינו כשלוה לשליח לצטל  
 חמין יצטל השליח אלא אם ליה לו לצדוק לא יוכל לצטלו (סס) ולריך לומר כל חמירא וחמיעא  
 דאיכא צצשתיא דפלוני דידע צ' ודלא ידע צ' וצילי יהא יאמר דלא ידע צ' לחוד יהא צעל (סס):  
 (ד) וכן אם לא ליה לשליח לצטל והוא צדק יוכל לצטל שם צעלמו צמקום שהוא ואם אינו  
 רגיל לעשות כן טוב שהצטל אשמו אף שלא ליה לה לצטל דמקמא כמו שנתן לה רשות דמי  
 (סס) וכשאשמו וצטלת חמין כך כל חמירא וחמיעא דאיכא צצשתיא צעלי דידע צ' כ' כמו  
 צשאר שליח ואם אשמו אינה יודעת לצטל יכולה היא לעשות שליח לצטל וכן האלמנות אם אין  
 יודעות צעלמן צטל יכולין לעשות שליח שיצטל צעדן (סס): (ה) צית העלים לריך צדיקה כמו  
 שנתבאר לעיל ואם הניח העלים חרגוס שם מוך שלשים יום לפסח ואז היה חל עליו חובת צדיקה  
 ומן הדין לריך לפנות העלים כדי לצדוק לכן יראה למכור את העלים למכור ציוס י"ג כדי  
 שלא ילטרך לצדוק אותו צילי י"ד ולא ילטרך לפנות אותו (סימן תל"ו): (ו) חמיות לריכים  
 צדיקה כדי צית לפי שצכניסי' שם חמין ואוכלי' (סס): (ז) ישראל צילא מצית העכ"ס צחוך  
 שלשים יום לפסח וככנס צצית אחר אפינו אין עכ"ס נכנס אלא לצדוק צית העכ"ס  
 (מ"י) וכ"ש הילא מצית ישראל וישראל אחר נכנס לדור שם דא"ל לצער צחוך שלשים אלא  
 אם אין ישראל אחר נכנס לדור שם מייב לצער חוך שלשים יום (סס):

דין עכרים שהפקיד המצו אצל ישראל

(א) עכ"ס שהפקיד חמנו אלא ישראל אם הוא  
 מייב צאחרייתו ואפי' אינו אלא שומר חנם  
 שאינו מייב רק צפשיעה או שהעכ"ס אלס ויכפשו  
 לשלם אם נאכד מייב לצער (ס"י ת"ו צ"ג) ושם

נאכד פרטי דינו): (ב) עכ"ס שנכנס צצית ישראל  
 וחמנו צידו אינו זקוק להוליא אפי"פ שהישראל  
 רואה חמנו של עכ"ס אין צכך כלום אלא אסור  
 להעלותו על השלקן עמו ואפי"פ הצפקק מפנה (סס):

דיני מה שצריך לבער.

צהס חמין אין לקטוף על מה שצרכין אותן צחמין  
 ומקריין אותם כי א"ה לנקרין שלא יאמר צין הכל  
 צזית והכלי מלרפו ולריך ליתן צנתנה לעכ"ס  
 או למכרו וס"ה לצלק צצכלי נקרים שאינו יוכל  
 להוליא ועוב כמו כן צכלים שנימתי צהס קנח  
 כל השנה (סס): (ה) שקים של קנח חמול'י  
 שרולה להניח שם קנח של פסח אין די צצצוס  
 לצד רק שצריך להחזיר כל הצפירות והעלאות ולריך  
 כיצום צחמין ואפ"ר ומציעה (מ"א סס):

(א) צגדים ולעיפי נשים שצכניסי' אותן צחלב  
 חטה יש להחמיר ולכנס אותן קודם לפסח  
 שלשים יום (מ"א צסימן תמ"ב ס"ק ט'): (ב)  
 ציירות שצדקו אותם קודם פסח אפילו צחוך  
 שלשי' יום הקודם פסח מותר לקיימן צפסח אלא  
 אם נראה חמין מצחון לריך לגרור אותם (סס):  
 (ג) נהגו לגרר הכתלים והכסאות שנגע צהס  
 שומן ואם יש חמין צצדק שאינו יוכל למטט אחריו  
 מטיח עליו מעט טיט (סס): (ד) עריכו שלשין

דה"ח דיני חמין בערב פסח נה"ש

יום ע"פ צכך מלפלין בהצמחה וא"ה חומר לחוסה.  
 ולמלח. ולא אפי"ה:  
 מותר לאכול חמין כל די שעה שהוא שליש היום.  
 ומחלחל שעה חמישית אסור לאכול ומותר בהנאה ומחלח'  
 שעה ששית אסור צככ הנאה וצשנת העיבור שהיום חרוך  
 מותר לאכול עד שליש היום אף שהוא יומר מדי שעות.  
 וחושבין מעלות השחר עד ללח הכוכבים:  
 ציוס י"ד צכוף שעה חמישית קודם שחביע שעה ששית  
 יעשה לו מדורה צפני עלמו וישרפו:  
 וכשעת שריפה יאמר זה:  
 הריני מוכן ומזומן לקיים מצו ולית של  
 שריפת חמין לשיקביה ושכינתיה וכו'.  
 ה"ג"ה כה"כ צכפר זכרון לליין שראוי לומר הפלה צ'  
 לציעור חמין כשעת שריפה חמין:

(א) צערב פסח אין לאכול חמין רק עד ארבע  
 שעות על היום היינו שליח היום צין אם  
 היום ארוך או קצר היינו אם היום ע"ו שעות  
 מותר לאכול חמנה שעות על היום (ס"י תנ"ג):  
 (ב) וכשעה חמישית זמניות על היום אסור  
 צאכילה ומותר צהנאה ומותר למכרו לעכ"ס כל  
 שעה חמישית ואם היום ארוך ט"ו שעות לריך  
 למכור שחמין קודם שיהיה שעה ורביע קודם  
 חלח וצדיענד אם שכח למכור חמנו אם הוא  
 עדיין יומר קנח מעשה קודם חלות מותר למכרו  
 לעכ"ס אף שהיום ארוך יותר מייב שעות (מ"א  
 סס): (ג) יסאל בהיה צידו חמנו של ישראל



יה רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי בשם שאני מבער חמוץ מביתי ומרשותי כך יאריא תבער כל החיצונים ואת רוח המומאה תבער מן הארץ ואת יצרנו הרע תבערה מאתנו ותתן לנו לב בשר וכל הסמיא וכל הקליפות וכל הרשעה כעשן תבלה ותעביר ודון מן הארץ וכל המעיקים לשכינה תבערם ברוח בער וברוח משפט כשם שהעברת את מצרים ואת אלהיהם בימים ההם ובזמן הזה אמר:

צערנ פסק לאחר שריפת חמוץ יאמר זה:

**בְּלִי חֲמִירָא וְחֲמִיעָא דְאִיפָא בְּרִשׁוֹתַי דְּחִיטָהּ וְדָלָא חִיטָהּ דְּחִמְתָּהּ וְדָלָא חֲמָתָהּ דְּבַעֲרָתָהּ וְדָלָא בַעֲרָתָהּ לְבָטִיל וְלֹא הוּא הִפְקֵר בַּעֲפָרָא דְאֶרְעָא:**

אסור לאכול מלה כל היום. מלה כמלה וכפחה ג"כ אין לאכול כל היום דשחא מלה היא: אחר הלוח ילך לבית המרחץ ויעבול. ונהגו להספיק עיי עובים אחר הלוח אכל עיי ישראל אסור. וכ"ש שלא יספיק ישראל לעבדים בזה"ש חס"ה ס"ק א': ובכ"ש עשרי"ו ומהרי"ל דגם עבולה לפריש אסור אחר הלוח. וא"ז מהיר כעבולה לפריש אס שכל ליעול קודם הלוח. ונהגו שלא להקרי דם בשום עיי"ט:

אחר הלוח היום יאספ מלה של מלה שהוא בזון הקרבנות הקריבן פסק וכשהל בשעה אופין כך בעיי"ט כרין העור והשיע וכמה מוקפים בשם היירושלמי שאין יולאים י"ח כלל צולה מלה אס לא שחאש דוקא בעיי"ט אחר הלוח. ואף אס נאפה קודם הלוח בעיי"ט אסור רבוחיני כעבולר בעורב"י מניח לכן ראוי להזהיר ולהוכיח ג"כ להמון עם על זה שלא יקלו בזה ח"ו כי מדתים מקרוב כאלו מניח שנים שסקילו בזה ואופין מלה מלה כנה יניים קודם פסק עם שאר העולות: וכמה הספריים לוור הכל בעת לישה ועריכה ואפייה של מלה. וכ"כ יהיה בשומח.

ישי"ה:

וכמה האריז"ל שם עובק עד שחייב הוא תיקון גדול לקרי. בשעת נתינת קמח וכן בהטלה ויום לניקה וכן בעריכת המלה יאמר (לשם מלה מלה). בשעת לישה יאמר (כל פרורים טיפלו מעינים זו בשעה לישה ועריכה והנדבק מנחה בכלים יהיו הפקר). וינקה כלי הלישה העיני בין עינה לניקה: ולא ילוח סחוח משיעור חלה כי מלה מן המוכרח להפריש חלה מעיקה. ויפריש שיעור כתי' ובעת הפישה מנך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו להפריש חלה מן העיסה:

על סגלת הונחה בלבו להזהיר שיהיה בעונתה כי ענינו ראו דב"ט עונדים זמן מנחה זו מנחה עירום היום לכן ירח א"ע להכין כל לרכו הכל מקודם בכל מה דאפשר: יהיה שולחנו ערוך ונעבד יום כדי להקטיר מיד כשהחשך שולחו למה ולאכול כעביל פוקחם שלא יענו. אך הקידוש לא יאמר עד הלילה. יקדר שולחנו בכלים יקרים ונעלות לאות כתי יוכלו. יכין מושבו דרך חירות. על כרסן זמין עלי כללים כי על פסטי"ד זמיל חי אין ראוי לברך עליו בורא מרי האדמה: על מורו זמין סחבא שקורין חרי"ין לגורו על חריב"א איתין דוקא כי בלחו הכי אשפר שלא יוכל לאכול מנחו ביום מורד אב מורשים ועל ידי ברירה בקל יכול לאכול מנחו ביום דער שעת אכילה על הקדר יומן קלם הערירות אף לנחור בליב שני של פסק מוכרח

רק להגלל ומאיקור חמוץ (א"י ופ"ט ס"י תנ"ד): (א) אס ונכסל לשבת זה בכלי פסק אין לערות רוחה לחמוץ כלי חמוץ אס לא שרונה שלא לשמש בקדיחה זו שיערה בפסקה עד לאחר פסק (פ"ט ס"ט): (ב) אס שכת בעיי"ט להפריש חלה מן הפה של שנה אין תקנה לאחור פת דשאר שנתות אס שכת אכול והלך ונשייר וכל פת חתיכה ואחר שנת עפריש חלה מן החתיכות שנשייר כמו שכתבאר צדיני חלה ועיי"ט שכל שנתת ח"א לעשות כן ד"א"א לשייר דלריך לבערו לכן אין תקנה לאחור פת ואסור לאכול (ג"א ס"י תק"ו ס"ק ח'): (ח) אותם הכלים החמוצי' והשולחני' החמוצים מותר לעלטלם ולהוליאם מציחו בשנת אכל לסדר השולחני' שרונה לאכול עליהם בלילה לא נמשס דהוי כנכין מנשנת ליי"ט אכל אס רולה לאכול סעודה שלישיית שאז אסור לאכול חמוץ יכול להערים ולקדר אותם כדי לאכול עליהם וכן מותר לקדר אותם כדי שלא יהא נראה הציח בחורבס דהוי כנכין לשנת עלמו (פ"ט ס"ט ס"ט ח"ט): (ט) סעודה ג' בשנת אינו יכול לקיימה צפת כי אסור לאכול חמוץ וגם מלה אסור לאכול בעיי"ט אכל יכול לקיימה שתחשיל כגון (קנעדל) אכל דבר שהוא מנוגן בכלי כגון (קנעזליך) אסור לאכול וגם (קנעדל) אסור לאכול מנשנה עשירית ולמעלה ולכן אס רולה לאכול מנשנה עשירית ולמעלה סעודה ג' אינו יכול לקיימה רק בפירות או בצבאר ודגים (ס"י תשי"א):

דיני הפישה חלה מן העולות צ"י בה' חלה וסס כתבאר דינס על כגון בעז"ה יח':

**סדר אמירת קרבן פסח**

קודם קריאת הפרשה יאמר זה:

רבנו של עולם אתה צויתנו להקריב קרבן הפסח במעורן בייך לחודש הזה ולהיות כהנים בעבודתך ולוים בדוכנם וישראל במעמדן קורין את ההלל ועתה בעונותינו חרב בית המקדש ובטל הקרבת הפסח ואין לנו לא כהן בעבודתו ולא לוי בדוכנו ולא ישראל במעמדו ואתה אמרת ונשלמה פרים שפתינו לכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיהיה שיה שפתינו חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבנו את הפסח במעורו ועמדנו על מעמדו ודברו הלויים בשיד והלל והודות לה' וכונן בית מקדשך על מכוננו ונקריב לפניך את הפסח במעורו כמו שכתבת עלינו בתורתך עיי משה עבדך כאמור: (וידבר כ"י עד פסק הוא לה')

הגאון מהריב"ץ ז"ל הדנה להשיג על אמינת קדר הקדש פסק שצדק היום היעלה ספק לריך לומר:

כך היתה עבודת קרבן פסח בארבעה עשר בניסן. אין שוחטין אותו אלא אחר תמיד של בין הערבים. ערב פסח בין בחול בין בשבת היה התמיד נשחט בשבע ומחצה. וקרב בשמונה ומחצה. ואם פל עיי' להיות עיי' היו שוחטין אותו בשש ומחצה. וקרב בשבע ומחצה והפסח אחריו. כל אדם מישראל אחד האיש ואחד האשה ב"ב הגדולים והטהורים ונמולים (וכשם שמילתו מעכבת מלעשות הפסח ומלאכה בו. כך מילת בניו הקטנים ומילת עבדיו בין גדולים בין קטנים ומבילת אמהותיו מעכבת) כל שיכול להביע לירושלים

לגרוי שנים קודם הקדר כי זה שנגרר לחמול נכנס עטס מרירותו מכל וכל. וכפסר אליה רבא נתיב לגבור סוכא צויע וראוי לקמור על דעם הנקליין ללודך הלוח. אס חמוץ יין ל"י כוסות יראה שיהיה טוב ומשונה כי גס כשאר העולות אין ראוי לקמן מה גס במלוה זו הסגלינו בה חז"ל אפילו עני כ"י לכן ראוי בכל מה דאפשר שיהיה היין משובח ביותר. לריך לעשות ב' מבשלין אחד זכר לפסק ואחר זכר להגיבה. ונהגו כבשר וזילה הכזר יהיה ללי על נהלים והזרוע יהיה מעט כשר עלי'. ולא מנשר עוף ולריך לללוהו מנעור יום לפי שאין אוכלין ללי בליל זה והבילה בין מנשנת בין ללוייה. ולריך להיות ג"כ מנעור יום אפילו אס אוכלין אותה בליל א' לפי שאינו משיב עטמו. ואוכלין הבילה מעטס שהוא זכר לאכילת. והכזר ללי אין אוכלין. והסל"ה פסק שיהיו שיהיה מנשלתים דוקא ואחר הכריכה יחלקם לביב לזכר אכילה פסק וחגיגה עכ"ל. ואס שכת לללוהו הכזר או הבילה מעינין אין לללוהו בלילה אס לא שדעמו לאכול באחור לילה ויום: כהב הגאון מוה' יעב"ץ עיי מלה עזין היינו ב' שלישים חלה אפי' מעט אסור לעשות ביי"ט. אכל עושה הוא מיי מלה מועטין בלתי חזקים ללודך עיבול הלילה גס ההרוקס יכין מנעור יום ויעשו מפורסם שנמשלו בהם ישראל כגון החסמים חלבים רחוקים שקדים חלבים. ורחוקין עליו עלי שמיים קנה וקנינון הדומין להבן שהיו ומגבילין בו אס העיני ולא ידוכן העיני לכן עושין אותו עד זכר ליעי. ונתיבין בו יין ארוס זכר לזס. ויוכל ליתן בחוכו אף ביי"ט:

אחר כל הטי"ל ילך לנהי"כ להספיל סגלת המנחה בזמנה ובכונה עמומה: ואחר סגלת המנחה יקרא בחומש הפרשה ב"ב. דברו אל כל עדת ישראל לאמור בעשור לחודש הזה ויקחו להם איתם כ"י עד פסק הוא לה'. חס"ה יקדר קדר הקרבת הפסח שחעלה קריאתו במקום הקרבנו כמי' ונשלמה פרים שפתינו. ולריך ה"ח וחד על דבר ה' לקרות אותו בזמנו שחעלה קריאתו במקום הקרבנה וידאגו על חורבן כהניק ויחמקן לפני הנורא שיכנה אותו בעה"י:



בשעת שהיטת הפסח הייב בק"פ: מביאו מן הכבשים או מן העזים וזכר תמים בן שנה (אינו טעון סמיכה) ושוחטו בכל מקום בעזרה אחר גמר עבודת תמיד הערב ואחר השבת הגרות. ואין שוחטין הפסח ולא זורקין הדם ולא מקטירין החלב על החמץ (אפי' היה כזית ברשותו של אחד מבני החבורה בשעת אחת מהעבודות של ק"פ. הוא לוקח והפסח נשר): שחט השוחט (אפי' זר) וקבל דמו כהן שבראש השורה בכלי שרת ונותן לחבירו. וחבירו לתבירו. כהן הקרוב אצל המזבח זורקו וריקה אחת כנגד היסוד ותורו הכלי ריקן לחבירו וחבירו לחבירו. מקבל את המלא ומחזיר את הריקן. והיו הכהנים עומדים שורות ובידיהם בויכין שכולן כסף או כולן זהב. ולא היו מעורבים. ולא היו לבויכין שולים שלא יגיהם ויקרש הדם. אפי' תודין את הפסח באונקליות (או במקלות דקים מניח על כתפו ועל כתף חבירו. תולה ומפשיט אותו כולו ובשבת עד החזה ומשם ולמטה שקל ליה בברוח וקורעין בטנו ומוציאין אימרים החלב שעל הכרס ויותרת הכבד ושתי הכליות וחלב שעליהן והאליה אה היה ממין הכבשים לעומת העצה. נותן בכלי שרת ומולחן ומקטירין הכהן על המערכה. חלבי כל זבה וזבח לבדן. בחול ביום. ולא בלילה שהוא י"ט. אבל אם חל ע"פ בשבת מקטירין והולכין כל הלילה. ומוציא קרבו וממחה אותו עד שמסיר מהן הפרש וכדי שיהיו נקיים כשצולחו עמם) שחיטתו וזריקת דמו ומיחוי קרביו והקטר חלבו דוחין את השבת. שאר עניניו אין דוחין: בשלש כתות הפסח נשחט. ואין כת פחותה משלשים אנשים. כננסה כת אחת נתמלא העזרה. נועלין אותה ובעוד שהן שוחטין ומקטירין. הלויים קורין את ההלל. אם נמרו קודם שיקריבו את כולם. שנו. אם שנו. שלשו. על כל קריאה תקעו הריעו ותקעו. נמרה כת א' להקריב. פותחין העזרה יצאתה כת ראשונה. נכנסה כת שניה נעלו דלתות העזרה. נמרה. יצאה שניה. נכנסה שלישיה. כמעשה הראשונה. כך מעשה השניה והשלישית. אחר שיצאו כולן רוחצין העזרה מלכלוכי הדם ואפי' בשבת. אמת המים היתה עוברת בעזרה. שכשרוצין להדיח הרצפה סותמין מקום יציאת המים והיא מתמלאה על כל גדותיה עד שהמים עולין וצפין ומקבצין אריהם כל דם ולכלוך שבעזרה. אח"כ פותחין הסתימה ויוציאין המים עם הלכלוך. נמצאת הרצפה מנוקה והו כבוד הבית. יצאו כל אחד עם פסחו ונעור שלו וצלו אותו. כיצד צולין אותו מביאין שפוד של רמון תוחבו מתוך פיו עד בית נקובתו. ותולחו לתוך התנור והאש למטה. ותולה כרעיו ובני מעין חוצה לו. ואין מנקרין את הפסח כשאר בשר. בשבת אין מוליכין את הפסח לביתם. אלא כת הראשונה יוצאין בפסחיהן ויושבין בהר הבית. השניה יוצאין עם פסחיהן ויושבין בחיל. השלישית במקומה עומדת. השכה יצאו וצלו את פסחיהן: כשמקריבין את הפסח בראשון. מקריבין עמו ביום י"ד וזבח שלמים. מן הבקר או מן הצאן גדולים או קטנים זכרים או נקבות. והיא נקראת חגיגת ארבעה עשר. עד לה נאמר בתורה וזבחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר. ולא קבעה הכתוב חובה אלא רשות בלבד. מימי היא כחובה מדין. כדי שיהא הפסח נאכל על השבע. אימתי מביאין עמו חגיגה. בזמן שהוא בא בחול. בטהרה. ובמועט. ונאכלת לשני ימים ולילה אחד. ודינה ככל תורת זבחי שלמים. טעונה סמיכה ונסכים ומתן דמים שתים שהן ארבע. ושפיכת שיריים ליסוד. זהו סדר עבודת קרבן פסח והגינה שעמו בבית אלהינו שיבנה במהרה בימינו אמן:

נה"ש דינים של פסח דהיה

יחור לכיסו ויחטבוהו הוא ואשתו כחלך ומלכה. וביב כבני זמלים. וכינוו כלי כסף וכלי זהב. כגדי תשי ורקמה וכל מה שחננו ע"י. והכל כדי להראות לכל שמתה לבד בחסדו הגדול: קדושה לילה זו וכל הדינים הנהגים הוא קדושה ובה בנאורה. כי לא חזר בנו השי"ת מכל העושים וקדושו במלכותו. ע"כ ראוי לאדם להיות נזהר שלא ידבר בגילגל זה שיחה משתה חולין וחסיד לבי על זה ולא יבין כפרדים מדביקות ש"י רק ימסעקו במלוח הלילה ומסידורי ניסי מלרים ולמרים לביב. שלים סק. ויעשה ללד שחאלו מיקון כדי שיבד עליו והקנה ימין חיה הקיפה. ולכחחילה יבן כל הסעודה ודיענדי ילא בשעת אכילת כזים מלה

(א) יאה שלחנו ערוך ונעמי שמונה לצמר ולא חלבו כדי שלא ישנו התינוקות אבל קודם שחטטין אסור אפי' לומר הקידוש נעסוד דהכוס של קידוש הוא אחד מדי כוסות וכו'ן לריכין להיות בלילה (סי' תע"ז): (ב) יסדר שלחנו בכלים נאים כפי כמו חף שזכל הסנה טוב לנעט בכלים ונשוד זכר למורכבן חוץ ונליל פסח שמונה להצרות בכלים נאים. ויכין נמוק ונשודו שישב דהקנינה דרך חירות ואפילו עני שאין לו כרים יבן על הספסל וכן מותר למנוח על ידך חניו אבל לא

על ידך עלמנו דמיחוי כדואב (סס): (ג) כשהוא מיקב לא יטה לא על פניו ולא על גביו ולא על ימיו ולא על שחאלו ואין חילוק בין איטיר לאחר (סס): (ד) נשים נהגו שלא להסב כי סומכין עלמנן על הראשיים שצוה"ז אין להסב (סס): (ה) אכל תוך י"ב חודש על אציו ואמו או תוך שלשים על שאר קרובים כגון שלא נהג שבעה לפני הרגל אין מיקב על מעה כבודה וכולנה אבל לריך להסב ציינו קלח דהיינו על מעה וכך אחד תחת מלאשותיו או על ידך חניו וקיי"ל לא יבש (פ"ט סס): (ו) בן אכל אציו לריך הקנינה אפילו הוא רבו ונזכק דמסתמא מוחל לו אבל תלמיד לפני רבו א"ל הקנינה אפי' אין רבו ונזכק אפי' יתן לו רבו רשות ות"ת מופלג בדורו חף שלא למד ומנו כלום השוד כצרו וא"ל הקנינה ודוקא שאובלין על שלחן אחד אבל אם אורב על שלחן צ"ע לריך להסב (סס): (ז) לכתחילה יבן שכל הסעודה ודיענדי ילא אם היסב שבעת אכילת כזית מלה וכן אם שחה כוס שלישי ורביעי בלא הקנינה אין לחזור ולשפות כוסות אחר' דהקנינה נעסוד לריך לצרך צפה"ג אם ילנה לשמות כוס אחר והוי כמוסיף על הכוסות נעסוד דשטח הלכה כראשיים דצוה"ז אין להסב ונמלא דילא כצד ומה שטוטה עוד הוי כמוסיף אבל אם יש לו כוס גדול ולא שחה אותו כולו וזוכר ששחה אותו בלא הקנינה אם נזכר קודם שחמיל לומר הלל או שאר הגדה דלא הסיק דעתו עדיין נשתיית שאר הכוס יוכל לשמות שאר דהקנינה ונאלל זכרה דלא הוי כמוסיף נעסוד דכוס אחד יוכל לשמות כונה פעמים ומסתמא היה דעתו שבעת זכרה על הכוס אבל אם החמיל לומר הלל או שאר הגדה הוי כנומלך ואם ירלנה לשמות הנשאר שזכוס הכוסות ואם שחה כוס שני בלא הקנינה יוכל לשמות כוס אחר בלא זכרה צפה"ג ובהקנינה דבין שני לשלשי יוכל לשמות יין בלא זכרה ולא נראה כמוסיף אבל אם שחה כוס ראשון בלא הקנינה ובין כוס ראשון לב' אין רגילין האידנא לשמות ואם ירלנה לשמות כוס אחר הרי ילעך לבצק עליו והוי כמוסיף על הכוסות ע"כ אין לשמות כוס אחר אבל טוב שבתחלת הקנינה יהא דעתו לשמות בין הכוסות הראשונות ואם יעשה שיסחה כוס ראשון בלא הקנינה יוכל לשמות כוס אחר דהקני' ובלא זכרה ולא יהא נראה כמוסיף (סס ע"א ופי"ג): (ח) לריך לשמות ד' כוסות על הסדר דהיינו שיאמר ההגדה צינתיים ואם שחף זה אחר זה שלא כקדר דהיינו שלא אמר ההגדה צינתיים לא ילא וישחה עוד ג' כוסות על הסדר ויבצק על כוס וכוס (סס פ"ג): (ט) שיעור הכוס דציניית [עיין שחטות הגאון מהר"ם כ"י הנדפסת אלל הרי"י וגי'א"ש על שנושית דשיעור דציניית הוא כלי המתחזק הניס הטופלים וגי' ציניס שלנו] וישחה ומנו רובו וכן אם הכוס מחזיק אפי' כונה דציניית י"א שריך לשמות רוב הכוס ואם אין שחה ומנו רובו לא ילא לכן יבן כוס קטן על דציניית וישחה רובו (סס ע"א) ולריך לשמות שלא ישחה יותר משיעור דציניית ואם שחה יותר א' צניי כוסות ראשונות לריך לחזור ולשמות שחל יא' ולא שחה יותר וכדי אכילת פרס אפי' צ' כוסות אחרונות לריך לחזור ולשמות (סס צ"א): (י) וני שאינו שחה יין מפני שחזיקו או שונאו לריך לדחוק עלמו ולשמות לקיים מצוה ד' כוסות (סס): (יא) מצוה לחזור אחר יין אחרים אם אין הלבן נעושה ומנו (סס): (יב) אפי' עני המתפרנס מן הלדקה יהא או ישכור עלמו כדי שיטהיה לו יין על ד' כוסות ומי שאין לו אלא על ד' כוסות ישחה טולם בלילה הראשונה ולא ישאיר ללילה צ' משום דבקיחין אר בקביעא דישחא. נר צניית

סדר הקערה

סדר הקערה של הארז"ל הועתק ומסר ען החיים ת"כ קדר הקערה של השמורות יאה כקדר הזה והוא שחקה ג' מלוח שמורות ומינה הכסן למעלה ואחריו לוי ולמעט ומנו ישראל שחם כנגד ב' מוחין דלחא עילאה אח"כ חקה ערוך וכרפס וחרוסק ובי' מיני הבטי' זרוע של טלח ללוי ובינה מנשלת ומינה חלו ה' דברים למעלה על הג' מלוח דהיינו זרוע שהוא (סדר) כימין שלך ובינה שהיא (גבורה) בשחאל שלך מורו שהוא רומן (לח"ת) בחלע בין הזרוע והבינה כי ס"ח מרביע בין (סדר לגבורה) ולח"כ החרוסק בקו יעין חמה הזרוע מפני שהיא רומח (בללח) ולח"כ הכרפס שהוא רומן (לחוד) מניה חמה הבינה בקו השחאל שלך ולח"כ חקה חמרת ומניה למעט מן החמור בקו האמצעי שהוא כנגד היסוד והוא כדי לשפות אח"כ כריכה עם החמרת. והקערה בעלמה הכוללת כולם היא ה(מלכות) הרי"ט (הכונה) ואל ישנה מזה הקדר. ואשרי לו מי שמחיל להייל עכ"ל:

כזה הי"ט"ה סינא ונלחא היא בהני חששה עשר מלוח של הסדר (קדר ורחץ) כו' כי רומנו בו סודות גדולים ונפלאים וע"כ בעצוה זו יאמר גם הקנינים כפה ונלא. היינו קודם הקידוש יאמר כפה (קדר). וקודם הרחילה יאמר (ורחץ). וכן כל הסדר עד (גילה) ועד ככלל. ויחזר לומר לפני כל דבר של הסדר (לשם יחוד כו' ויהי נועם כו') והטיקו שיכוין שכל דבר הוא עושה כ"ר לצורלו ימ"ש ויעשה כל דבר בשמחה ורחמנא לבא בעי: מה שכתבו הספרים לומר (ויהי נועם) ככל פסח. הוא מזה"ק פ' יתרו ח"ל. ונעשה ידינו כוננה עליו. ונא' כוננה עליו. כוננה ואחלק מקונו לעילא כדקא יאמר עליו חף על גב דליה אפי' ריעין לשוחא רעוניה אלא עובדא בלחוריו מעשה ידיו כוננה להסוד ררגא דלעטרך לחתקא ע"כ. ועל כן חסידים הראשונים זה דרכם למקיים בכל מעשה עבודתם הקודם לנעט בשפתים הנעולה שהיא ולומר העקרא קודם הלז:

היה הסיבה וארבע כוסות.



עדיף מדי כוסות משום שלום בית (ו"א):  
 זככת על אכילתו תלה ולא יצרך צפה"ג על כל  
 כוס רק על כוס ראשון ואחר הדי כוסות יצרך  
 זככת אחרונה וכן מורו יאכל כלל זככת על  
 אכילת מורו (פ"ג סימן תע"ג ותע"ד) (משום  
 דהוא פלוגתא בין הרמב"ם ובין התוס' אם הלכה  
 כראש"ע או כר"ע ועיין בתשובת הרשב"א סימן  
 תמ"ה לכן כ"ל דלא יצרך דספק זככת להקל  
 ועיין פ"ג זכ"ח סי' תע"ז ס"ק א'): (ד) אונן  
 צשני לילות של פסח חייב בכל הנולד הנוהגות  
 צלילה חוץ מהסיני' וצריך על אכילת מלה ומורו  
 ושאר זככות שחייב רק ההגדה ישמעע אחר  
 ואי ליכא אחר יאמר ההגדה צעלמו וא"ל לרלב  
 הוודקשים וכן בכל י"ט אונן חייב בקידוש צליל  
 י"ט (פ"ג סי' תפ"ג זמ"ז):

דין כוס א' וסדר הפסח עד כוס ב'.

(א) אין ליטול ידיו קודם הקידוש רק אם אין  
 ידיו נקיות יטול ידיו ואין מצריך על כ"י  
 ומחגיג לו כוס ראשון ועקש עליו ואומר זמן.  
 צשנת אומר ויכולו ואם חל צמ"ש אומר יקנה"ז  
 ואם שכת להצדיל ולא נזכר עד לאחר שהתחיל  
 ההגדה ישלים ההגדה עד גאל ישראל ואומר  
 הצדלה על כוס שני ויצרך צפה"ג ושותה ואם  
 נזכר צאונלע קעודה אומר הצדלה על הכוס  
 ושותה צלי זככת צפה"ג (דומקתנא דעתו לשתות  
 יין צחוק הסעודה וזככת כוס שני פוטרתו)  
 ואם נזכר לאחר שהתחיל לצרך צמ"ש אומר על  
 כוס רביעי הלל והצדלה (ו"א ח"י פ"ג ע"ג):  
 (ב) אם שכת לומר שהיינו זקידות עיין צה'  
 כוכה ושם כתבאר רק ציום ח' של פסח אין לו  
 השלמות משום דבקיאלו אנו בקציעא דירחא  
 והוי זככת לצעלה (פ"ג סימן תע"ג): (ג) אם  
 לא אומר ההגדה עד לאחר חלות יאכל מלה כלל

דין מי שאין לו יין.

(א) מי שאין לו יין צליל פסח יקח ג' מלות  
 וצולע האמלע"י לשני' ומלכיע החלי לאפיקומן  
 וכוטל ידיו ועקש על הפסח ואומר קנה"ז על  
 הפסח אם חל צמ"ש כמו בכל קידוש ואח"כ לוקח  
 הסרוסה ומצרך על אכילת מלה ואוכל הכרפס  
 ונוטל צמ"י מלה ואומר ונה נשתנה עד גאל  
 ישראל ומצרך על המורו ואח"כ אוכל הכריכות  
 כלל זככת. ומקומוט שנהנו ליקח מעד יכול  
 לשתות מעד לדי כוסות אם אין יין מלוי (תפ"ג):

בחמש עשרה מלות הצאים לפניך נכלל כל  
 קדש. ורחץ. כרפס. יחץ. מגיד. רחצה. מוציא. מצה. מרור. כורך.  
 שלחן עורך. צפון. ברך. הלל. גרצה:

קדש. ככוס ראשון ישמש הקידוש. ומעונה. מחגיג לו  
 דרך חירות. נוטל הכוס בשתי ידיו ומחזיקו בידו  
 הימנית לבד: אם שכת הוא יאמר (אחיקו כו' יום השני  
 כו') (אם חל צמ"ש אומר הצדלה קודם שהיינו: וסימך:  
 יקנה"ז: ויאמר

הריני רוצה רקיים מצות קידוש על היין וכנס ראשון מארבע כוסות לשם יהוד קביה  
 ושכינת' ע"י ההוא שמר ונעלם בשם כל ישראל:

קידוש לשלש רגלים

סברי טריג ורבנן ורבתי.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר בחר בנו מכל-עם  
 ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו וחתן לנו יי אלהינו באהבה  
 (שבתות למנוחה) מועדים לשמחה חגים ומגמים לששון את-יום  
 (השבת הנה ואת יום)

|          |            |          |                   |
|----------|------------|----------|-------------------|
| לפסח     | לשבעות     | לסכות    | לשמיני עצרת ולש"ס |
| חג המצות | חג השבועות | חג הסכות | השמיני חג         |
| הזה. זמן | הזה. זמן   | הזה. זמן | העצרת הנה. זמן    |
| חרותנו   | תורתנו     | שמחתנו   | שמחתנו            |

(באהבה) מקרא קדש ובר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו  
 קדשת מכל העמים (ושבת) מועדי קדש (באהבה וברצון) בשמחה  
 ובששון הנחתנו: ברוך אתה יי מקדש (השבת) ישראל והזמנים:

צמולאי שנת אומרים כאן נר הצדלה זמן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחתנו וקיימנו והגיענו  
 לזמן הזה:

כשתל י"ט צמ"ש מקדשין יקנה"ז ר"ת יין קידוש נר הצדלה זמן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא מאורי האש:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחול בין אור לחשך  
 בין ישראל לעמים. בין יום השביעי לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת  
 לקדושת יום טוב הבדלת. ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת.  
 הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך. ברוך אתה יי המבדיל בין  
 קדש לקדש:

ויצרך שהיינו ושותין בהסיבת שאלה:

סדר הגדה של פסח

צפסח ונציאין לפני צעה"צ הקערה ככ"ל. אם הציאות קודם הקידוש לדין לכסותה עד אחר  
 אמירת קידוש:

ורחץ. ככס הישיבה ברחילה זו חסר שהחל הנעילה ורחץ. נוטל ידיו ללורך עבול הראשון ולא יצרך על הנעילה:  
 כדינו. כי לדרך טעולו במטקה צמי נעילה אך  
 הוא כלל זככת: ולא כמו שנוהגים הוון עם לימן מעט מים על ידיהם ברחילה זו:

כרפס. ז"ל אכוריהם זכר לששים רבוא ששתעברו  
 צעורה סך. כי כשתפוך (כר"ס) חולל  
 (סך) וס' הוא ס"י לששים רבוא עכ"ל. ויקח מהכרפס  
 פחות מכוס כרי שלא יחייבי זככת אחרונה מקפך:  
 לאכילה כעם כמו שהוא ח"י. עכ"ס יפה הספלא הוגיא עכ"ל. עוד כ"י עם להחזיק סנהב שלוקחין לנון לכרפס  
 ור"י חפייט על שכת סגורל כמ"ש משמו בס"ד אלל הפיוט המתחיל אל אלהי הרחום לכל בשר כ"י. ע"ש  
 שאלמ"י גם כן נוקחא כרבינו: וכנהלית השקל ככב ששוע ומבדיל רבה שכתובע לו ע"ש החקירה בספרי הרפואות  
 שכתבם הוא מה שאנו קורין לעללער] פחות מכוזם וטובלו בחוץ או צמי מלה ומצרך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי האדמה:

יחץ. יקח האמלע"י מהג' מלות ויבלענה לשמים. והחלק  
 סגורל ישמרו לאפיקומן. והחלק הקטון בין שתי  
 השלימות:

צמור הסעודה] וסחלי השניה ישים בין שתי השלימות:

מגיד. יקיר ה"כסר ומסקערה ויבניה הקערה ע"ס זה הנלוט ויאמר כהא לחנא בקול רם: [וימין לקיים  
 מלום עשה שבורה לכפר בי"אם מלויים צליל פסח]: וקודם שיהחיל כהא לחנא יאמר ז:



הגני מוכן ומוזמן לקיים המצוה לספר ביציאת מצרים לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה ע"י ההוא שמיר ונעלם בשם כל ישראל:

בשעה שאומר הגדה לריד להיות המלוח מנוחה. וכשנוטל הכוס לריד לכסות הפסח:

\*כָּהֵן לַחֲמַא עֲנִיא (די) אַבְרָהָמָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם. כָּל דְּכַפִּין יִיתֵי וְיִכּוֹל\*. כָּל דְּצָרִיד יִיתֵי וְיִפְסַח הַשְּׂמַתָּא הָבָא לְשַׁנְהַּ הַבָּאָה בְּאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל. הַשְּׂמַתָּא עֲבָדֵי לְשַׁנְהַּ הַבָּאָה בְּגֵי חוּרְיִן:

° כִּיָּא דָּא וְכִיָּא הַגִּי לְפִי הַמְּקוּבְלִים כִּי בִּי הַיְהוּת אֲלֵנוּ הַסּ בִּי רִיזֵן שְׂהוּא בִּי מְקוּקִים וְיַסְעֵי וְיַבֵּא וְיַע שֶׁסֶּ עֵיבַּ שְׂמוּתָּ רִיזֵן אֲרוּחִיָּה שְׂכַחַּהּ הַסֵּס הַזֶּה יֵאלֹוּ וְנִמְלִיִּים: ° כִּיָּא וְיִכְבֵּל

כוונות פשויות

פירוש

דא (לחמא עניא) שהוא מאלל עניים ועבדים שמוהרים לזולתהם ואין מניחים אותם להמחין עד שיחמין פתן כדרך בני חורין. (די אכלו כו') אע"פ שגורשו מעלמים העיר מערפולין כליל ע"י א"ך בלחן מללים היו כלילה הזה כי א"ך מללים ד' מאות פרסא. (כל דכפין כו') לא בזמן שהמין של אכלו אלא המנוים שבביל קרבן פסח אכל עהה כל מי שירלה יומי ויכול (כל דלריך כו'): א"ך אפיקוונן שהוא עהה במקום הפסח א"ל להיות מנויים דוקא קודם חמייה: (השחא הכא) יכולים אנו לומר כב"ל אכל לשנה הבאה לא נוכל לומר כן כי חיייה נהיה בחדשא דישתאל כי אז נעשה קרבן פסח ואינו נאכל אלא למנויו. וא"כ איכ' יפקידו העניים הנלרכים ויורע כהם כי טוב להם עהה מזה. לזה בא כמש"ב. השחא עבדי. זה גורם שם ענה עניים. ומש"כ לשנה הבאה נהיה כולנו בני חורין. ויקיים בנו כ"ל א"ך אכיון ולא ילטרבו ישראל זה לזה:

אם אתם קטונים על שלחן אחרים. השחא הכא. השנה הבאה אהנו ואתם משועבדים לשנה הבאה יבא המשיח וכה"ל אהנו ואתם משועבדים [השחא עבדי] ובעל ועשה ה' כתב שפרק זה נאמר כאשר גלו (כ"מ) גם הרמב"ם שזמון ביה לא נאמר (ז' זה) בני ישראל ובפסח ראשון שרלו לקיים מלוח סיפור יליאת מלרים ושבו על שלחנם. זכרו אם ליון שסם בליון היו ומקריבם השכנים והאזרחים. והיו מתמנים לאכול קרבן פסח. והיו שמחים לנעוה רלון קודם. וסם בגלויים שרלו שאין קרבן פסח. וסם להם לאכול כזיה מלה שמורה זכר לקרבן פסח. ולא נחברו לקיים מה והקריבו כמנהג. ורלו עלוים יחידים בלמורים עבדים גולים מואלם. החתילו כמקובלים על ליון. לקיים מה שחאמר אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמהי. ואמרו על קעודהם זאם בראשם הו לחמא עניא כו'. י"ל אין קעודהם זאם (כל הקעודה קרויה להם) כליל פסח של שמהה כמו שהיינו עושים בכל שנה בלחן ישראל אכל הפסח שרלו עשוים אבותינו כשהיו עבדים במלרים שמהה קעודה כזיה ביוגן וחנהה. וברך קניה השנים לומר שבכל ליל פסח לא היו רשאים לקרוא מיי שלח נחמה על אכילה הפסח שאינו נאכל אלא למנויו. והלילה הזה שאנו אוכלים כזיה מלה שמורה במקום קרבן פסח. כל דכפין יומי ויכול וכל דלריך יומי ויפקח. ואחר שזכרו את ירושלים וקונו עליה המחילו אה"כ בנחמה ובתפלה ואמרו השחא הכא כו':

דינים והנהגות

ליום חסדי הקערה והשולחן כדי שישאלו התוקות הלא עדיין לא אכלנו. וישיב להם שאקרו לאכול בערם ידברו בשכחו של עוקם וכספור ל"מ. עוד עעם מה שעוקרין הקערה בחחילה הקערה להעיר אתן אהשים שישך חרדים חמדי ומחרה יום הנותן שהוא זמן עקירה השולחן מנינו. וזכירה זו היא קיבה גדולה לכל משכיל למעט בכל היכולת באכילה גשמים:

מחמין לו כוס ב' כרי שישאלו התוקות למה שומים כוס שני קודם האכילה. ואם אין הכמה בנן אכיו מלמוד. אם אין לו בן אשה שואלהו. ואפי' הלאידי חכמים שואלים זה לזה. ובשאתר מהם שואל אזי אינם לריכים כולם לומר מה נשמה הלא השואל. ואם אין לו מי שישאל אזי שואל לעלמו (מה נשמה). כי החיוב מ"ע של סיפורי יליאת מלרים בבילה הזה הוא על כל איש א"ך אם הוא יחידי על שולחנו ואין אחר עמו כפי שנובאר ב"דוה"ק. א"ך אם הוא יושב עם אשתו ובניו עיקר המלוח הוא לקטר ב"ב' להוריש גבורותיו י"י וישועה אלהינו שעשה עמנו עם קרוב כהולינו מללרים ואמר לו הכה והתשלה בעליונים ובעליונים לשנות בהם כהלונו: ועיקר כוונתו היה להכניס בלכס האמונה שלמה באלהותו. ולכן ראו להכניס על לשון נע"מ: ולבאר כל נס ונס ע"פ מה שנמלא חבור ב"י ומורשים ושאי' פקרים וראוי לכל יודע קטר לחפש בכל הפקרים פריעי הנסים והנלחות של יליאת מלרים ולקטר בכינו ולבני ביתו בליל פסח כדי להגדיל בעיניו הכס וימנו בלכס יומר שכן והוראה ליהט יתעלה גודל הכרי שמועה דאם הקסור להכורא י"י' בכל הימים וזימור בליל פסח הוא מובאר ב"דוה"ק מ' בא ד"ך מ' ע"ב ב"מ"א וסם מובאר שהעיקר של הקסור היא חמדה והשמהה שכלנו בעה סיפורי. ויצי' מהנחש ויחרוים שמו הגדול בכל העולמות כמו שדייק בלשנו ה'ק' בגין דליון מלין בלקיון בכל

מחמין דבעילא מהכספין והעמין לון ואורחן כללו לקב"ה ואסחלק יקרים עליהו עילא. והתא עב"ל. וא"ך וסם ראו לארד שנים עניינו בלילה הזה להאריך בסיפור הניסים לכניו ולכניו צימו וא"ך אם ב"ב אינם יכולים להחלק מהשנים מ"ע וא"ך כספור הכס כפי"ע כמובאר במאמר ה'ק' ה"ל:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות: שבכל הלילות אנו אוכלין חמין ומצה. הלילה הזה כלו מצה. שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות. הלילה הזה כלו מרור: שבכל הלילות אין אנו חייבין לטבל אפילו פעם אחת. הלילה הזה שתי פעמים. שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין. הלילה הזה כלנו מסבין:

מחזירין הקערה ויסיי המלוח מנולים בשעת אהירת הגדה: עוב למרש ההגדה לנשים וילדים:

בשנת הגדול מתחילין כאן:

עבדים היינו לפרעה במצרים. ויציאנו יי אלהינו משם ביד חזקה וברוע גמיה. ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים. הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו כלנו חכמים. כלנו גבונים. כלנו זקנים. כלנו יודעים את התורה. מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. ובלהמרבה לספר ביציאת מצרים. הרי זה משבח:

מצוה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית:

כוונות פשויות

כוונות ישירות

(שבכר כו') חמין. מאלל עדים. (ומלה) מאלל עבדים ומרוע עמה בליל הזה בביל חירות. כולו מלה. שהוא מאלל עבדים. הלילה הזה מרור. שהוא מורה עבדות: אין אנו מעבלין. אין אנו אוכלין ידקום ע"י עיבול שהוא דרך גדולה והשיבות כדי לגרור אתם האכילה. אפילו פעם אחת: הלילה הזה שתי פעמים. אהה לפני האכילה דרך השיבות. והסכית הוך הקטורה דרך שפלות למלא בטנו בירק חי מרי: כולנו נוסבין. א"ך באכילה מלה המורה על עבדי' הרי כל אלו חרמי דקרי. והיהי לא עברי: (עבדי' היינו לפרעה במלרים) ויוליאונו כו' זסו ג"כ ב"י דהסכית שחחילה הלילה וסופה לא היו שוין ב'י

בבלי הראשון עדיין היינו עבדים והגאולה היהיה בבלי הלילה כמ"ס ויהי בבלי הלילה כו' למיכך נאם לנו לנעוה דברים הנראים כסורים. וא"כ אם אבותינו ילאו ואינם אנו נה לנו לנעוה זכר ל"מ. אל האמר כך אלו לא הוליא את אבותינו. שהיה להם זכות אבות הרי אנו כו' בזמן הזה שמהם זכות אבות: משועבדים כו'. בטכרה היינו כשארים המשועבדים כו' ונאלל הכס מניע אלינו ממש וכל המרבה כו'. ראה ע"פ הלכה לנעוה מעשה בדבי כו': (נעשה בדבי כו') שהיו חכמים גדולים והיו מקפדים כל הלילה והחזיכות המלוח היה להם הזמן קר מואר שלא הרגישו עד שעלה עמוד השחר וזכו חלמדיים ואמרו כבר הגיע זמן ק"ש של שמיים ולחנול ק"ש שהיו מלוח עובד לא

פירוש

[עבדים היינו כו'] זו היא תשובה לשאלת מה נשמה כלומר לפי שהיינו עבדים למרעם ע"כ אנו אוכלים מלה ומרור כמו שאכלו הם. וא"כ אם אבותינו אכלו מלה ומרור שילאו. אנו נה לנו לז"ל: (ואלו לא הוליא כו') כלומר אם ח"י גרמו עונות ישראל כשהיו במלרים לבעל השבון הק"ש שנשבע הקב"ה לאברהם אבינו כ"ש אהנו על אהה זכות סייע וילאים: [משועבדים היינו במלרים] ה"ב במחזור ויערי: [החמין] מכה הלימוד וטבל בקה: [כנונים] עבדי' דבר מחוך דברי: [קנינים] כמשמעו. כי רוב שנים יודיעו חכמה: [יודעים] נעלמינו בדמד טעמי. או ע"י שפע אלהי ודרי אלו ד' מדרגות זו ע"פ זו: [מלוח עבדנו כו'] וא"כ בדיבור בעלמא שידבר מענין יליאת מלרים ילא י"ח. וכל המרבה לקטר הרי"ז משובח: וא"ך מציאין ראים מנעשה דרי' אליעזר וחבירי' שהיו חכמי סוד ואפי"ס קפדו כל הלילה בליאת מלרים: וא"כ מבור ביום ש"י למען מחזרו אה יום לאתך וא"ך בלילה לא מלאנו זכרים















וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילֵהָ הַזֶּה. אֲנִי וְלֹא מִלֶּאֱדָה. וְהִבִּיתִי כָּל  
 בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם. אֲנִי וְלֹא שָׂרְף. וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֲעֹשֶׂה  
 שְׁפָטִים. אֲנִי וְלֹא הַשְׁלִיחַ. אֲנִי יי. אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר:  
 בְּיַד חֲזָקָה זֶה הַדָּבָר. כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה יַד יי הַיְהִי בְּמִקְנֶה אֲשֶׁר  
 בַּיְשׁוּרָה בְּפֹסֹסִים בְּחֻמְדִים בְּגַמְלִים בְּבִקְרָה וּבִצְאֵן דָּבָר כְּבֹד מְאֹד:  
 וּבַיּוֹרֹעַ גְּמוּיָה זֶה הַחֶרֶב. כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וְחִרְבוּ שְׁלוֹפָה בְּיַד גְּמוּיָה עַל  
 יְרֵוּשָׁלַיִם: וּבְמוֹרָא גְדוֹל. זֶה גְלוֹי שְׂכִינָה. כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר אוֹ הַגִּפְסָה  
 אֱלֹהִים לְכוּא לְקַחַת לוֹ גּוֹי מְקָרֵב גּוֹי בְּמִסּוֹת בְּאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים  
 וּבְמִלְחָמָה וּבְיַד חֲזָקָה וּבַיּוֹרֹעַ גְּמוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדוֹלִים כְּכֹל אֲשֶׁר  
 עָשָׂה לָכֶם יי אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעֵינֶיךָ:  
 וּבְאֹתוֹת זֶה הַמַּטֶּה. כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתְּ הַמַּטֶּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיַדְךָ  
 אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֵת הָאֹתוֹת: וּבְמוֹפְתִים זֶה הַדָּם. כִּמָּה שֶׁנֶּאֱמַר  
 וְנִתַּתִּי מוֹפְתִים בְּשָׁמַיִם וּבְאֶרֶץ:

כוונות ישרות

כוונות פשטיות

שהיהם בגלגלים: (אחות) נקראים כל הדברים אשר הם הם ישראל בעית המלי שוב לא היה יגלו. לכן הולך  
 שניו עטע ואינו חזיק לשכנגדו כענין הפוך המעט לנחש. הקב"ה להכותם בעלמנו: (ביד חזקה זו הדבר) (עליו  
 ויופסו קול לאותם הניסים שחזק לשכנגדו: (אחות) (הקב"ה) כל זכה שהביא הקב"ה על העלמים  
 בעלמים הביא זכה דבר עם כל אהה ואהה (כמה שנאמר הנה  
 יד כו) (הרי גלגלי לשון יד בנחש דבר): (ובזרוע נעויה זו החרב) זהו שם המפורש שנק' חרבו של עשה. וכו' היה  
 עושה ונעויה כל המופתים שעשה בעלמים כמ"ש וחרבו כו' נעויה כו'. הרי גלגלי ל' נעויה בנחש חרב: (זו גלגלי  
 שכינה) שנגלה הקב"ה בכבודו והכס הכבוד והולחנו ומוכס: מדע שכן כמ' זה אלי ואנוהו שהיו מראים  
 כבודו בלמעט כי הכירותו: (ובאותו זה המעשה) שעשה בו את האות שהפך לחנין וחרי ועשה מעט  
 ונלע את מעט החרטומים. ומהו אותות שנעשו בו: (ובמופתים זה הדם). וגלגלי בנחש דם שנקראו מופת  
 כמ"ש ונחתי כו':

פירוש

כתיב וישלח מלאך ויוליחו מולרים וי"ב כי ויוליחו חזר על הנורא וכן הוא אומר ויוליח כתיב בכחו הגדול  
 מולרים. והמלאך זה מעט רבינו שהיה שמוחם של ישראל אל פרעה אל פרעה כיון שהקב"ה בעלנו המים בבורי מולרים  
 אי"ב מהו ולא יתן הנשחית לנח אל בחיכס. וי"ל כי מלת נשחית היא עם שם משקל מרבים נשחית והפ"י ולא יתן  
 שהשחית לנח אל בחיכס לנגוף. וא"ת אי"ב מה לורך לדומים וי"ל כי היו לנורף זכות שהיו ראויים לגאול ע"י  
 ואעבור עליך וחרף המבוססה בדיןך וגו' (אנורדי"ס):

כי חש הוא יתברך לכל יקרנו כמלאך הזקנים שאמר להם אחוה הארון אם הקב"ה שונא הע"ז למה אינם נעלם  
 והשני לו אלו לא היו עובדים אלא למה שאין העולם לריכס לו כן הוא אצל עובדים לשמש ולירח וכי יאבד עולמו  
 מפני השומים אשר לו יבטל השאר ויניח אלו אשר לו שלא יאמרו כי אלו שהיה יע' בהם מעט. ומה יאמר א"י ה'  
 אני הוא וכו' והוא כי אחרי אורו ובכל אלהי מלרים אעשה שפטים אשר אל יעלה על רוחם בעשיות שפטים חללה  
 ע"י שבי רש"י ז"ל על פסוק ה' א"ש מלחמה ה' שמו. ח"ל ד"ה ה' שמו א"ף כשעה שחל נגוס מואיביו אחו  
 הוא במופת לחס על ברוחיו ולזון את כל באי עולם ולא במופת מלכי ארמה כשהוא עושה מלחמה פונה עלמו וכל  
 עקקים ואין בו כח לעשות זו חו': (הנה יד ה' כו') הרי שלדבר קרא יד: (נעויה על ירושלים) הרי דלחריב קרא  
 נעויה. וכאן היה הרב של בכורים שנאמר לנחש מלרים בכבויהם ואמרי' בנדרש מלמד שקמו הכבורות על העלמים  
 להרגם כד' שילוחו את ישראל ממוכס בליב זכות בכורות: (ובמורא גדול) בנורא גדול. וכן תרגום אונקלוס ומבואר  
 דבם [ובכן נכסד הקר (רי"ע)] ומהו המורא הגדול זה גלגלי שכינה שנגלה להם בעלמים שחאמר ובמוראם גרובים  
 אלו כוראות של גלגלי שכינה ונע"ם שהיה מלרים ונלחה גלגלים וטיוטמים אעפ"כ נראה להם לקיים מה שהבטיח  
 ליעקב ואכ"י אשכך גם ענה. ונקרא מורא כי הוראה פני שכינה כרעט מורא ונבנה: (ובנעשה כסם פ"י שדורש  
 מרכיב לעניןך וכמו שדרש בגמ' גבי שכינות לוחם שהיו אחיות מורמות מרכיב ואשכרם לענינים פ"י מהרש"א  
 שדורש מרכיב לענינים ולא כתיב לפיכס מוכח שהיה דבר רוחני. וס"כ דורש כן מרכיב לעניןך ולא כתיב לפיכך  
 אומר שהיה בנילו שכינה והיה דבר רוחני לכך כתיב לעניןך. ע"כ: (ובאותו זה המעשה) שהאותות היו כחובים

כשחורר (דס ואם וממרום עטן) ישמך ג' שפיות ולא ע"י האלבע אלא הנכות עלמו לחוך כלי שבו  
 הרות אל הקליפה הנקרא חרור. וכן יעשה בשפיותו היין בעשר מכות שכל מכה שפיה א' וכן כפימניה:  
 ואסר שהעטע לרומ שהמכות ילאו ומלכות הנקרא כוס ישועות של ברכה ואח"י יוסף עליו יין אחר. האר"י ז"ל:  
 נהגו להטיף מן הכוס בלמעט לחוך כהן ג' טיפין: דָּם וְאֵשׁ וְתַמְרוֹת עֶשֶׂן:

ועפני עה לא הזכיר וכל העשר מכות אלא מכה דבר ורס. לפי שששחרף אריות שניהם עולים בגימטריא  
 מאהים וחמשים. והיא כנגד חשבון הגדול שדורשים הנחלים לפנינו במכות שכל הים. ומכללן אהה למה וכות  
 שלקו במלרים. וכשחלרף הרב ונעטע עמסן עוליס ארבעטן בגימטריא (פקי"ד) ח"ק עולה חשבון כל המכות לפי  
 השכון כל הנחלים שדורשין בתן. וי"ד הירחין כנגד י"ד אריות הכלולים בעשר מכות שלקו במלרים. ערב כתיב  
 בלא וא"י. ברכה בלא וא"י. שכן בלא יו"ד. כסם בלא יו"ד:  
 ראו להסביר ולהבינס לב"ב גדול הכאב של כל מכה כידוע על פי גמרא הקדושה ומדרשים. וענין (מכות  
 ככורות) מנאר ג"כ בזה"ק פ' בא ד' ל"ח ע"א ח"ל. האלא הוא נחיר לילא כיומא דמקופא הנה. והנה כל  
 עמא דיניו דקוב"ה ה"ד ולילא כיוס יאיר כחשכה כאורה. וכשחלרף דמסקו אשחכחו כולמו ומתים בשוקים לענינים  
 דכלו דבעינין לאחברא להו ולא אשחכח (ר"ל מאין נקוס לקבור ג' רי"ע) ודא אקשה להו מכלא. חמא לשראל  
 נקפין לעניניהון כהר גיסא. וחמו גמתייהון באידך גיסא. ובכלא הוא פרסומי גיסא דלא הוו כחאי עיוונא דאחברי  
 מדמנא עבי"י: עוד פ' בשלה ד' ויה ע"א ח"ל בקילור. נוקמא עילאש דעבר קוב"ה במלרים. הלם מוחלף הוא.  
 חד דעברו בזכרי מלרים דקטיל כל חינון דאשכחו וחד דקטיל קוב"ה בשלגום לילא. וחד כ' חמא פרעה מוחלף  
 בנימי' בכנוי ובעבדו. קס חרין גרמי' וקטיל אפרקינ' וסרכין וכל דאמליכו ל' לפרעא בעינא. דאורייתא אסחידה עני'  
 דאיהו קס בליטה ונעט עב"ל. כל הכ"ל ראו להכינו לב"ב. וראוי לקטר לב"ב העשרה ניסים שנעשו בלחטויו  
 על הים והמלאש כפי' בהרעויה כפי' האבות בנשנה עשרה ניסים נעשו כו':

עד עשה פרע הפקוקים. והוכיח מהן קלם מן המכות שלקו ועשה חולה להכות כל עשר מכות שלקו במלרים:  
 דָּבָר אַחֵר בְּיַד חֲזָקָה שְׁמַיִם. וּבַיּוֹרֹעַ גְּמוּיָה שְׁמַיִם. וּבְמוֹרָא גְדוֹל שְׁמַיִם.  
 וּבְאֹתוֹת שְׁמַיִם. וּבְמוֹפְתִים שְׁמַיִם:

אלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים.  
 ואלו הן:

(גם בכל העשר מכות ובקימתן מטיף מן היין לחוך בלמעט. וי"א בקעילה):

דָּם. צְפַרְדֵּעַ. כְּנִים. עֲרוֹב. דָּבָר. שְׁחִין. בְּרָד.  
 אַרְבֶּה. חֲשָׂד. מַבּוֹת בְּכוֹרוֹת:

רבי יהודה היה נוהג בהם סמנים. דצ"ד. עד"ש. באח"ב:  
 רבי יוסי הגלילי אומר. מנין אתה אומר שלקו המצרים במצרים עשר מכות. ועל  
 הים לקו המשים מכות. במצרים מה הוא אומר. ויאמרו התרממים אל פרעה אצבע  
 כוונות ישרות  
 כוונות פשטיות

ור"ב"א מירש משום דאוח שלשים של היסונים דהיינו  
 כנים שהין חשך כ"א היה משמש עם הנצור  
 כשהיה הכנים היה עמם חשך ושהין אלא שהיו הכנים  
 עיקר המכה וכן כלם. מדע ששורים זה בזה. כשהכות  
 זע"ז (כזה) (כנים) וקח אריות ראכות והג' יהיה  
 (שחן) (חשך) ושכיות (שחן) ושלישים (כנים) (חשך):  
 ואנו שומים לאיד ונפלה ועבדינו הנולדים. שמתך החא  
 עדה. שמתך החא שמתך כעשה זו שאין לה פה: וכן ל"ל בליטה הזה עשויין גם סימני חלבוה. ואקור לנו  
 לנחלות שחוק פינר בעוה"ז עד שהגיע עה גאולה שלמה בב"י. אז ינחל שחוק פינר. אך עמה [באח"ב] באהבה  
 וחסד מקבול עול גלות ומקיים גלות ה' כחובה עליך: (רי"י הגלגלי כו' אח ה"ד כו') לפי שמלרים לקו עשר

פירוש

עליו בקימתים כדלקמן: [דצ"ד כו'] לכך חלקן בלשון הזה לפי שדל"ך הם מכות הארץ. ועדי"ם מכות מקריים.  
 באח"ב מכות הארץ. ותיקף מכות בכורות. עמסם לפי שאין לו זוג אך ההשעה חלק. ד"א לפי שבספר הטלים לא נענו  
 כבוד הזה והאמר אין נוקדם ונלאחר בתורה. ע"כ בא להודיענו כי כן היו כבוד הכותבים בתורה (אנורדי"ס):  
 ורח"ל פ"י דל"ך היו ע"י אהרן בעמיה. גר"ש ע"י משה שלא בעמיה. באח"ב. ע"י משה בנעט וע' בגמרא ח"י והגאון  
 רא"י ז"ל כי כי מנחלוקה ח"ק ור"י. הוא להיות כל המכות היו רשומים בהעט. ולדעת הח"ק היו כל עשר מכות  
 כחובים כקדון דם לצרוע כו'. ודעה ר"י שלא היו כחובים רק ברי"ה: [במלרים מה הוא אומר ויאמרו







על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו. שהוציאנו ממצרים. ועשה בהם שפטים. ועשה באלהיהם והרג בכוריהם. ונתן לנו את ממונם. וקרע לנו את היס. והעבירנו בתוכו בחרבה. ושקע צרינו בתוכו. וספק צרכינו במדבר ארבעים שנה. והאכילנו את המן. ונתן לנו את השבת. וקרבנו לפני ה' סני. ונתן לנו את התורה. והכניסנו לארץ ישראל. ובנה לנו את בית הבחירה. לכפר על כל עונותינו: ע"כ חזונים צננת הגדול:

רפן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלישה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו. ואלו הן. פסח. מצה. ומרור:

פסח שהיו אבותינו אוכלים בזמן שבית המקדש קים על שום מה. על שום שפסח הקדוש ברוך הוא על בתי אבותינו במצרים שנאמר ואמרתם זבח פסח הוא ליי אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו:

ונביא הפוסק צידו לסרואה לזכרון ולזכור.

מצה זו שאנו אוכלים על שום מה. על שום שלא הספיק בצקם של אבותינו להחמיץ עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם. שנאמר ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגות מצות כי לא חמץ כי גרשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם:

אורח המרור צידו ויאמר:

מרור זה שאנו אוכלים על שום מה. על שום שמררו המצרים את בני אבותינו במצרים. שנאמר וימררו את חייהם בעבדה קשה בחומר ובלבנים ובכל עבודה בשדה את כל עבדתם אשר עבדו בהם בפרך:

פירוש כוונות פשטיות

אך הרוו שילאו ונעלרים וי להם בנה שראו מכסלות השם שהיו חשים הרבה פחמים מכן עשרים שנה שלא נבזר עליהם למוח בנדבר וראו כל הפסלות וכנסו לארץ ונעדינו דמורגלים כתיב אכנו כו' ונעשה אותך לגוי גדול כו'. ומירסי וחי מה אעשה לטובות אבותי. ונעשה אותך לגוי גדול ונעשה ומרעם. וחי' אומר ה' כלחתי כו'. איכ זהו הקדו עלינו שעבדנו ומרעיהם כולנו כנסנו לארץ. אף שהיה יכול לקיים הטובות בזמן נשמה: [כנה לנו בית המקדש] אף ע"פ שכבר עשה לנו נשכך. והיה בו כדי לכפר עונות. שלא לך ארס ועון צידו כל זמן שהיה קיים. הגדיל נעשה עוננו בכיין בית עולמים. שניהוסקו עשרה נקיים. גם שאם התחלל קאה ועון פשע וחטאה. ישפוך חמחו על עלים ואבנים: (לכפר על כל עונותינו) שאליכ לא היה לנו תקנה חס ושלום: (וכן גמליאל כו' לא ילא י"ח) אע"פ שאכל פסח מלה ומרור לא ילא י"ח אס לא אחר שלשה דברים אלן למה הם נאיים: אף אוחנו גאל עמיה הרי אנו ככלל כל הנקיים שאנו לא ילאו הן.

בכל דור ודור חיב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים. לא את אבותינו בלבד גאל הקדוש ברוך הוא. אלא אף אותנו גאל עמיהם. שנאמר ואותנו הוציא משם למען הביא אתנו לתת לנו את הארץ אשר נשבע לאבותינו:

סכום צידך פשא. להודות לאל רס ונשא. והנולד חספה. ציפס מפס. ולפיכך תחזיר לנלל. עד גאל ישראל. ונקול הומה. וכשנעשה עלונוס:

ונכסין הננות ולוחו סכום צידו עד הללויה:

לפיכך אנחנו חייבים להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלם למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו. הוציאנו מעבודת לחרות. מיגון לשמחה. מאכל ליום טוב. ומאפלה לאור גדול. ומשעבוד לגאלה. ונאמר לפנינו שירה חדשה הללויה:

מה שאנו חולקים את ההלל. חלק וננו עם ההגדה קודם הסעודה. ותלק צ' אחר הסעודה. אפשר למה ע"פ. כדי שישאלו הסנוקס והוא ח' מן השנויים שאנו עושים בלילה הזה: עוד טעם ככון. שעיין חלק הא' מדבר ועיין יליאח עזרים ולכן אנו חוזרים אוחו עם ההגדה על כוס שני שכולו עיין יליאח עזרים. אבל חלק הכי הוא מדבר בגאולתם העמיות. וכן אנו קוועיין אוחו לשפך חמק כנו שאבאר שם על עקונו.

ונמחלין את ההלל וחוזרים אוחו בשיר וכשנעשה וכשנעשה:

הללויה | הללו עבדי יי הללו את'שם יי יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם: ממזרח שמש עד מבוא מהלל שם יי: רם עלי כל גוים | יי על השמים כבודו: מי כיי אלהינו המגביהו לשבת: המשפילי לראות בשמים ובארץ: מקימו מעפר דל מאשפת ירים אביון: להושיבי עם נדיביים עם נדיבי עמו: מושיבי | עקרת הבית אסיהבנים שמחה הללויה:

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לעז: היתה יהודה לקדשו ישראל ממלכותיו: הים ראה ויגם תירדן יסב לאחור: התרים רקדו כאילים גבעות בכני צאן: מהרלה הים כי תגוס תירדן תפסב לאחור: התרים תרקדו כאילים גבעות בכני צאי: מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלוה יעקב: ההפכי הצור אגם מים חלמיש למעינור מים:

כוונות פשטיות פירוש

עדיין היינו נזלרים: (לפיכך כו') אס כן שהוא ימ' סולא אוחנו נעשה ונעלרים כאשר סולא אס אכוחינו. ראוי לנו. להודות יומר ונעם שהורו סרלשנוים כי הירשוכי אס עעמו טעם הגאולה. עעמו מריים הגלות והלרות הקסוה. אבל לנו היטיב מאכוחינו. טעעמונו טעם מלוס. ולא טעעמו טעם וירדות הגלות. ע"כ הדין עלינו לקסר כסלואסין ומייביים אהנו להודות כו':

אם עלונו] כלומר שיראם ויביע בעלנו כאלו הוא היה עבד וילא לחירות ענלרים. וחו שאמר סכחוב וזכרה כי עבד היים בעלרים. כאלו אספ בעלונך היים עבד וכשיתב: [לפיכך כו'. כלומר כיון שהוא כאלו אכחנו ילאנו ונעלרים חוכה עלינו להלל ולשבח נסס יסכרך כונו טעמו אכוחינו:











עֵינֵינָם לָהֶם וְלֹא יֵרְאוּ: אֲנִינִים לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶף־לָהֶם וְלֹא יִרְחוּ: וְיֵדֵיהֶם וְלֹא יִמְשֹׁן רַגְלֵיהֶם וְלֹא יִתְלַכּוּ לֹא־יִהְיוּ בְּגִרְוֹנָם: כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֲשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר־בְּטַח בְּהֵמָּה: יִשְׂרָאֵל בְּטַח בִּיהְיוֹהָ עֶזְרָם וּמִגְנָם הוּא: בֵּית אֶהְרֹן בְּטַחוּ בִיהְיוֹהָ עֶזְרָם וּמִגְנָם הוּא: יֵרְאוּ יִ בְּטַחוּ בִיהְיוֹהָ עֶזְרָם וּמִגְנָם הוּא:

יִ זְכַרְנוּ יְבָרַךְ יְבָרַךְ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרַךְ אֶת־בֵּית אֶהְרֹן: יְבָרַךְ יֵרְאוּ יִ הַקְטָנִים עִסֵּה־גִדְלִים: יִסָּף יְהוֹה עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל־בְּנֵיכֶם: בְּרוּכִים אַתֶּם לִי עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לִי וְהָאָרֶץ נָתַן לְבְנֵי־אָדָם: לֹא־הִמַּתִּים יְהַלְלוּיָהּ וְלֹא כָל־יְרֵדֵי הַיָּמָה: וְאִנְחַתּוּ נִבְרָךְ יְהוֹה מַעַתְהָ וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

אֶהְבֵּתִי כִּי־יִשְׁמַע יִ אֶת קוֹלִי תַחֲנֹנֵנִי: כִּי הִטָּה אֲזַנּוֹ לִי וּבִימִי אֶקְרָא: אֶפְפוּנֵי חֲבֻלֵי מוֹת וּמַצְרֵי שְׁאוּל מִצְאוּנֵי צָרָה וְיִגוֹן אֶמְצָא: וּבְשֵׁם־יִ אֶקְרָא אֲנִי יִ מַלְטָה נַפְשִׁי: חֲנוּן יִ וְצַדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ מִרְחָם: שׁוֹמֵר פְּתָאִים יִ דְלוֹתַי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ: שׁוּבֵי נַפְשִׁי לְמַנוּחֵיכִי כִּי יִ גַּמַל עֲלֵיכִי: כִּי חֲלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת אֶת־עֵינַי מִן דַּמְעָה אֶת־רַגְלֵי מִדְּחַי: אֶתְחַלֵּךְ לִפְנֵי יִ בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים: הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֶדְבַר אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד: אֲנִי אֶמְרֵתִי כַחֲפוּי כַל־הָאָדָם כַּזֹּב:

מִה־אֲשִׁיב לִי כַל־תִּגְמוּלוֹהִי עָלַי: כּוֹס־יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבְשֵׁם יִ אֶקְרָא: גִּדְרֵי לִי אֲשֶׁלֶם נִגְדָה־נָא לְכָל־עַמּוֹ: יִקָּר בְּעֵינַי יִ הַמּוֹתָה לְחַסִּדָיו: אָנָּה יִ כִּי־אֲנִי עֲבָדָה אֲנִי עֲבָדָה בְּיָד־אֶמְתָּה פִּתְחָת לְמוֹסְרֵי: לִךְ אֲזַבַּח וּבַח תוֹדָה וּבְשֵׁם יִ אֶקְרָא: גִּדְרֵי לִי אֲשֶׁלֶם נִגְדָה־נָא לְכָל־עַמּוֹ: בְּחִצְרוֹת בֵּית יִ בְּחוּכְכִי יְרוּשָׁלַם הַלְלוּיָהּ:

הַלְלוּ אֶת־יִ כָּל־גּוֹיִם שִׁבְחוּהוּ כֹּל הָאֲמִים: כִּי גִבַר עֲלֵינוּ חֲסִדּוֹ וְאֶמְתֵּי לְעוֹלָם הַלְלוּיָהּ: הוֹדוּ לִי כִּי טוֹב יֵאמֵר נָא יִשְׂרָאֵל יֵאמְרוּ נָא בֵּית אֶהְרֹן יֵאמְרוּ נָא יֵרְאוּ יִ מִן־הַמַּצַּר קָרָאתִי יְהוֹה עֲנֵנִי בְּמִרְחַב יְהוֹה: יִ לִי לֹא אֶיְרָא מִה־עֲשֵׂה

לִי אָדָם: יִ לִי בְּעוֹרֵי וְאֲנִי אֶרְאֶה כְּשֵׁנָאִי: טוֹב לַחֲסוֹת בֵּי מַבְטָח בְּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בֵּי מַבְטָח בְּגִדְרִיבִים: כָּל־גּוֹיִם סָבְבוּנִי בְשֵׁם יִ כִּי אֲמִילָם: סָבְבוּנִי כְּדַבְרִים דּוֹעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים בְשֵׁם יִ כִּי אֲמִילָם: דָּחָה דְחִיתַנִּי לְנַפְל וְיִ עוֹרְנִי: עֲזֵי וְזַמְרַת יְהוֹה וְיִהְיֶה־לִי לִישׁוּעָה: קוֹל ו רְנָה וְיִשׁוּעָה בְּאֶהְלִי צְדִיקִים יִמִּין יִ עֲשֵׂה חַיִל: יִמִּין יִ רֹמְמָה יִמִּין יִ עֲשֵׂה חַיִל: לֹא־אָמוּת כִּי־אֶחְיֶה וְאֶסְפֹּר מִעֲשִׂירֶיהָ: יִסֹּר יִסְרֵנִי יְהוֹה וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנֵנִי: פִּתְחוּ־לִי שַׁעַר־צְדָק אָבֹא בָם אוֹדָה יְהוֹה: זְהִדְהָשַׁעַר לִי צְדִיקִים יִבְאוּ בּוֹ: אוֹדָה כִּי עֲנִיתַנִּי וְתַהֲרִלִי לִישׁוּעָה: אוֹדָה אֲבָן מְאֹסֵי הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה: אֲבָן מְאֹת יִ הִיְתָה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ: מֵאֵת זְהִדְהִיּוּם עֲשֵׂה יִ. נְגִילָה וְנִשְׁמַחָה כּוֹ: זֵה

אֲנִי יִ וְהוֹשִׁיעָה נָא: אֲנִי יִ וְהוֹשִׁיעָה נָא: אֲנִי יִ הַצְּלִיחָה נָא: אֲנִי יִ הַצְּלִיחָה נָא:

בְּרוּךְ הַבָּא בְשֵׁם יִ בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יִ: בֵּית אֵל ו יִ וְיֵאָר לָנוּ אֶסְרוּ־חַג בְּעֵבְרִים עַד־קְרִיבוֹת הַמַּזְבֵּחַ: אֵל אֱלֹי אֶתָּה וְאוֹדָה אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמָךְ: אֵלֵי הוֹדוּ לִי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: הוֹדוּ

יְהַלְלוּהָ יִ אֱלֹהֵינוּ (עַל) כֹּר מַעֲשֵׂיהָ וּבְחַסִּדֶיהָ צְדִיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנָהּ וְכָל־עַמְּהָ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרְנָה יוֹדוּ וְיִבְרְכוּ וְיִשְׁבְּחוּ וְיִפְאָרוּ וְיִרְוּמְמוּ וְיִדְעִיצוּ וְיִקְדִישׁוּ וְיִמְלִיכוּ אֶת־שְׁמָהּ מְלַכְנוּ כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת וּלְשַׁמְּחָה נָאָה לְזַמֵּר כִּי מַעֲוֹלָם גַּעַר עוֹלָם אֶתָּה אֵל:

קְלו הוֹדוּ לִי כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: הוֹדוּ לְאֲדֹנֵי הָאֲדָנִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ לְעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבָדוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: לְעֲשֵׂה הַשָּׁמַיִם בְּתַבּוּיָהּ כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל־הַמַּיִם כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: לְעֲשֵׂה אוֹרִים וְדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: אֶת־הַשָּׁמַיִם לְמַמְשַׁלֵּת בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: אֶת הַיָּרֵחַ וְכּוֹכָבִים לְמַמְשַׁלוֹת בַּלַּיְלָה כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: לְמַכָּה מַצְרַיִם בְּכַבּוּרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: וְיִוצֵא יִשְׂרָאֵל מִחוּכְסֶם כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: בְּיַד חֲזָקָה וּבְרוּעַ גְּמוּיָה כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: לְגוֹזֵר יַסְסוּף לְגִזְרִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּחוּכּוֹ כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: וְגַעַר פְּרַעֲזָה וְחִילוֹ בַּיַסְסוּף כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בְּמַדְבָּר כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: לְמַכָּה מְלָכִים גְּדוֹלִים כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ: וְיַחַד מְלָכִים אֲדִירֵי



כי לעולם חסדו: לסיחון מלך האמרי כי לעולם חסדו: וילעוג מלך  
 הבשן כי לעולם חסדו: ונתן ארצם לנחלה כי לעולם חסדו: נחלה  
 לישראל עבדו כי לעולם חסדו: שבשפלנו וברלנו כי לעולם חסדו:  
 ויפרקנו מצרנו כי לעולם חסדו: נתן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו:  
 הודו לאל השמים כי לעולם חסדו:

נשמת בלחי תברך את שמך יי אלהינו: ויהי כל בשר תפאר ותרום וזכה  
 מלבנו תמיד. מן העולם ועד העולם אתה אל. ומבלעדיך אין לנו מלך גואל  
 ומושיע. פודה ומציל ומפרנס ומרחם בכל עת צרה וצנקה. אין לנו מלך אלא  
 אתה: אלנו הראשונים והאחרונים. אלוה כל בריות ארון פלתיולדות המהלל  
 ברוב התשבחות המנהג עולמו בחסד. ובריותיו (יש ובריותיו) ברחמים: ויי  
 לא יגום ולא יישן. המעורר ישנים. והמקיץ נרדמים. והמשיח אלמים. והמתיר  
 אסורים. והפוקד נפלים. והזוקק בפופים. לך לברך אנהנו מודים: אלו פיני  
 מלא שירה בים. ולשוננו רנה כהמון גליו. ושפתותינו שבה. כמרחבי רקיע.  
 ועינינו מאירות. כשמש וכירח. וידינו פרושות כנשרי שמים. ורגלינו קלות  
 כאילות. אין אנהנו מספקים להודות לך יי אלהינו נאדו אבותינו ולברך  
 את שמך על אחת מאלה אלפי אלפים ורבי רבבות (יי ורבבות רבבות)  
 פעמים המובות שעשית עם אבותינו ועמנו: ממצרים גאלתנו יי אלהינו.  
 ומבית עבדים פדיתנו. ברעב זנתנו. ובשבע בלבלתנו. מתרב הצלתנו.  
 ומדבר מלטתנו. ומחלים רעים ונאמנים דליתנו: עדינה עורנו ותמיה. ולא  
 עזבנו חסדך. ואל תשנו יי אלהינו לנצח: עלינו אכרים שפלתנו בנו.  
 ויהי ונשמה שנשמת באפנו. ולשון אשר שמת בפינו. הן הם יודו ויברכו  
 וישבחו ויפארו וירוממו ויעריצו ויקדישו וימליכו את שמך מלבנו: כי כל פה  
 לך יודה וכל לשון לך תשבע. וכל ברך לך תכרע. וכל קומה לפניך תשתחוה.  
 וכל לבבות ייראוה. וכל קרב וכליות וזמרו לשמך. כדבר שבתוב. בלעצמותי  
 תאמרנה יי מי כמוך: מציל עני מהזק ממנו. ועני ואביון מגולו: מי ידמה  
 לך. ומי ישוה לך. ומי יערה לך. האל הגדול הגבור והנורא אל עליון קונד  
 שמים וארץ: גהלה ונשבתה ונפארה ונברך את שם קדשך. באומר לדוד  
 ברכי נפשי את יי וכל קרבי אתי שם קדשו:

האל בתעצמות עזו: הגדול בכבוד שמך: הגבור לנצח והנורא  
 בנוראותיו: המלך היושב על כסא רם ונשא:  
 שוכן עד מרום וקדוש שמו: וכתוב רננו צדיקים ביי לישירים גאון תהלה:  
 כפי ישירים תהלה: וברכי צדיקים תתברך: וכלשון חסידים תתרום:  
 וברכב קדושים תתקדש:

ובמקהלות רבבות עמה בית ישראל ברה ותפאר שמך מלבנו בכל הוד  
 ודוד. שכן חובת כל הוצורים לפניך יי אלהינו ואלהינו אבותינו. להודות להלל

לשבח לפאר לרום להוד לברך לעלה ולקלם. על כל דברי שירות ותשבחות  
 דוד בן ישי עבדך משיח:  
 ישתבח שמך לעד מלבנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ פי  
 לך גאון יי אלהינו ואלהינו אבותינו שיר ושבחה הלל ומרה עז וממשכה נצח  
 גדלה וגבורה תהלה ותפארת קדשה ומלכות ברכות והודאות מעתה ועד עולם:  
 ברוך אתה יי אל מלך גדול בתשבחות אל ההודאות ארון הנפלאות הגבור  
 בשיירי זמרה מלך אל חי העולמים:

בליל ראשון של פסח אומרים זו:  
 ובכן יהי פתחי הלילה:

אז רוב נסים הפלאות בלילה בראש אשמונות זה הלילה: בר צדק נצחתו  
 כנחלק לו לילה: ויהי פתחי הלילה: דגת מלך גרר בחלום הלילה: הפחתת ארמי  
 באמש לילה: וישראל ישר לאל ויבל לו לילה: ויהי פתחי הלילה: זרע בכורי  
 פתרום מחצת פתחי הלילה: חילם לא מצאו בקימם בלילה: טפת נגיד חרושת  
 סלית בכוכבי לילה: ויהי פתחי הלילה: יעץ מתרף לנופה אויב הובשת פגרו  
 בלילה: ברע בל ומצבו באישון לילה: לאיש חמודות נגלה רז תזות לילה: ויהי פתחי  
 הלילה: משתפר בכלי קדש נהרג בו בלילה: נושע מבזר אריות פותר בעתות  
 לילה: שגאה נטר אנגי וכתב ספרים בלילה: ויהי פתחי הלילה: עוררת נצחה  
 עליו בגדד שנת לילה: פתח תדרוך לשמר מה מלילה: צרד בשומר ושח  
 אתא בזקר וגם לילה: ויהי פתחי הלילה: קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה:  
 רם הודע כי קה היום אף לך הלילה: שומרים הפקר לעירך כל היום וכל  
 הלילה: תאיר כאור יום חשבת לילה: ויהי פתחי הלילה:

פירוש

[אז רוב נסים הפלאות בלילה] הוא לילה השמור וכל משנה ימי בראשית ללוד נאולתם של ישראל.  
 והרבה נסים נעשו לאלוהינו בזה הלילה כחשך וזוהר: [בראש השמורות] כמו שנאמר ויהי באשמונת הפסח:  
 [גר לך] אברהם אבינו שנקרא גר לך היה מלך את נחורו בזה הפסח הלילו ונכנסו אלם. חס נעשה בלוחם  
 לילה שרף את הנולדים: [ונחלק לו לילה] בנדרים מאי ויהלך עליהם לילה. יולדו חלק. אשר הקב"ה אברהם פעל  
 עמי בחלי הלילה חף אבי סועל עם בניו בחלום הלילה ואינתי נחלרם שנאמר ויהי בחלי הלילה וגו' חס היה בזיל  
 פסח. וכן זה נעשה בלוחם לילה. כי כפסח נולד אברהם ובסוף ג' שנים הושלך לכבשן האש ולא נעשה גר לך:  
 [מלך גרר] זה אבינו: [בחלום הלילה] כמיש ויבא אלמים אל אבינו: [פתחי הלילה] מלרים שנאמר ומלרים ירד את לודים  
 הענין כחבר אחר הפסח קודם שהיה כפסח פכן כחוב בלוחם ונולד אהם: [ספתת אריות כוי] כמיש ויבא אלמים  
 אל לכן האריות בחלום הלילה ולמד גזרים שום מאבינו: [וישראל ישר לאל] יעקב ישר לאל כמיש וישר אל  
 מלך: [ויובל לו לילה] זה היה לילה של פסח נמיש דלילה: [פתחי הלילה] מלרים שנאמר ומלרים ירד את לודים  
 וגומר. ואלה הפסחים: [חילם לא מצאו] כמיש וינללו את מלרים: [טפת נגיד] חיל ונחמה: [כגיד  
 חרושת] שהיה נגיד וטר ויטכ בעיר ששנה חרושת והיה ער ללח על מלך כענין [לשון טיפס הוא לשון פריחה  
 וטיפס. כמו אשר העוף מ' דטיס וסוף כינוי לחיבו: ע"ד כאשר ידלח הכסר]: [סלית בכוכבי לילה] כמיש ען  
 שמים נלחמו והקב"ה נחלם: [יעץ מתרף לנופה אויב] כמיש וינללו את מלרים: [לנופה אויב] חס  
 ממחוס להקיף ע"ד לו ירושלים: [הובשת פגרו] עמים חרפה ובושת לפגרו: [בלילה] כמיש וינללו את מלרים: [הואו וילא  
 מלך מ' יך כנחמה אשור וגו' וישימו כבוקר והנה כולם גברים נמיש: [כרע] לנכרים ששנה. כל: [ומלכו]  
 הללם ששנה והקב"ה ככעס דורא: [לאיש חמודות] לניחל: [נגלם רז] לו נכלם הסוד: [חמום לילה] החלום  
 שחלם לנכונדל: [ונשתכר בכלי קדם] בלעטלר שזוה והביא כלי בהתיק וטפה כסם: [נכר בו בלילה]  
 שנאמר בני בלילה קיבל בלעטלר: [נושע מבזר אריות] מותר בעתות לילה: [דיואל] הסוחר הלוחם המכהלים  
 וננעימים את האדם בלילה הוא כושט נבזר אריות: [שנאם כער אנגי] עתן עמר שנאם מלך וכס כוי: [עוררם  
 ללך עליו] עוררם מרם דיק על הנון: [כנדר שנה לילה] שנדרה שנה מלך: [מורח חרוץ] מרוך אוסם  
 בזה: [לשוננו חס מלילה] להטוירים לעשות לנו בלום הדומים ללילה: [לרח כשומר וחס] הקב"ה לעק כשומר  
 חייב: [אחש בוקר] הואו ישועה לישראל שיהי דומה לבוקר: [וגם לילה] מפלה הדומה ללילה לרשעים: [קרב  
 יום אשר הוא לא יום ולא לילה] קרב הפסח אשר לא יום ולא בלוחם כי לא יום ששנו מלכים  
 חלל עולל וינע היום שיבא בוג ומגזר אחר נמיש בן יוסף: [שומרים הפקר] כמיש כפי על אמונת ירושלים ספקים

יבן קדוש יי



באשכנז אומרים זה בליל שני של פסח והס"י ככז חין נוהגים בן רק אומרים הכל בשני לילת סוף:  
יבבן ואמרתם זבח פסח:

אומין גבורותיה הפלאת בפסח: בראש כל מצודות נשאת פסח: גלית לאורתי  
חצות ליל פסח: ואמרתם זבח פסח:

דלתיו דפקת בחום היום בפסח: הסעיד נוצצים עגות מצות בפסח: ואל הקר  
ץ זכר לשור ערף פסח: ואמרתם זבח פסח:

זעמי סדומים וילדהו באש בפסח: הלץ לזט מהם ומצות אפה בקץ פסח: מאמאת  
אדמת מרף ונוה בעברך בפסח: ואמרתם זבח פסח: יה ראש פר און מחצית בליל

שמור פסח: בביר על בן בכור פסקת בדם פסח: לבלתי מת משחית לבא בפתחי  
בפסח: ואמרתם זבח פסח: מסגרת סגרה בעתותי פסח: נשמרה מדין בצליל שענרי

עמר פסח: שורפו משמני פול ולוד ביקר יקוד פסח: ואמרתם זבח פסח: עוד היום  
נוב לעמוד עד געה עונת פסח: פס יד בתבה לקקע צול בפסח: צפה הצפית

ערוף השלקן בפסח: ואמרתם זבח פסח: קדול בנסה הדסה לשלש צום בפסח: ראש  
מבית רשע מחצית בעין חמשים בפסח: שתי אלה רגע תביא לעצית בפסח: תעז

ידך תרום ימינה בליל התקדש חג פסח: ואמרתם זבח פסח:

בי לו נאה. בי לו יאה:

אדיר במלוכה. בחור בתלכה. גדדיו יאמרו לו. לך ולך. לך בי לך. לך אף  
לך לך יי הממלכה. בי לו נאה. בי לו יאה: דגול במלוכה. הדור בתלכה. ותיקו  
יאמרו לו. לך ולך. לך בי לך. לך אף לך. לך יי הממלכה. בי לו נאה. בי לו יאה:

פירוש

שומרים כל היום כו: [חליי כאור יוס] יוס כאור של שפת ימי בראשית בן חליי כעשיו: [שחט לילה] שחט  
הגלום [קר הגדה אברכאל]:  
[אומין גבורותיה הפלאת] [בפסח]: [בראש מועדום נאשם פסח] כי הוא ראשון לכל המועדים  
ואחר שבת הוא כהנא כפרתה אמור. והעטם הוא מרוב נסים שנעשו בו: [גלית לאורתי] לאברהם הנקרא חיתן  
האורתי גלית לו מה העטם לבניו: [חלות ליל פסח] שעתיד אלה לפסח עליהם: [ואמרתם זבח פסח] לך יס  
לנו לזכור מניד גדולה חג זה: [דלתיו דפקת בחום היום בפסח] כניש וירא אליו ה' זה היה בפסח: [הסעיד  
בוללים] האכלי המלאכים שחבוו בהם ונוללים כעין נחושת קלל: [ואל הבקר רץ] אברהם ולבך חני קוראים בעם  
שיר דפקת שור או כשב או עז כי יולד: [זכר לשור ערף פסח] כדי לזכור לנו זכות אברהם שעבר שור לנלאכים  
בפסח: [חלץ לזט מהם] כפרם ונחלץ מהלטה: [עלשפת] הכבדת: [אדענת מוק ונוף] ערים עארץ מלרים שנקראו  
מוף ונוף: [ראש כל און] ראש כל בכור: [כביר] הקביה שהוא עולם כח: [מסוגרת] יריחו שהיחס מסוגרת כניש  
ויריחו מסוגרת נוי: [סוגרת בעמותי פסח] כנסתה לישראל בעת פסח: [בשנתם מדין] עיי בדעון. ובזכום מה  
כלל האוהט: [בליל שעורי עומר פסח] זכרות העומר הקרב נלחם שעורים ללי עיי בחליט: [שורפו משמני  
פול ולוד] גבורי חיל של מלך אשור הנקראים פול ולוד כשרפו: [ביקר יקוד פסח] כניש לכן ישלח הארון ה'  
לכאום כשענני רזון ותחם כבודו יקר יקר כיקוד אש. ובליל עיי כניסן כשרפו: [עוד היום] לפי שאמרו לו תחי כוכבים  
שלו חי אלהם האיראם יכלה להו ואי לא לא יכלה להו מה עבד אורחא דכעיה לכגוני בעשרה יומין סני כחד יומי כי  
מעט לירושלים אמר מה כי לטרוב על עקום קעון כזאח אונתין עד לנחור ואלכו בו כפה שחרים וכן אורו לילה כנוב  
ניד ויהי עליהם הסוף וילא מלחץ ה': [עד געה] עד הגיע: [פס יד] כף יד: [בתבה לקקע זול בפסח] כחנה  
לבלעשר לעקור שורשה של ככל שנקרא לילה: [לפס הלפית כו'] אמר יעשי על כלעטל ערוך השלחן לפס הלפית  
אכול ותעה קומו השרים מחמו ומן ופי כשיטכו על שלחן שחי' ערוך מכל וניי מעורים ופי מענני חם הלפית  
לרחות חם אדם בא. לפי שהי ירא מכורש דריוש. ובעודו אכול וטוב לנו בנין עד שלום להביא כלי כהמיק לשמות  
עם אלף גבורי כניש כריחל כלעטל מלכא עביר לחם רב וגו' אמר הלפית קומו השרים ונשחו ומן כי בעוד שהי  
אזכר בלו כורש דריוש עניו: [קהל כנסת דרסה] אסתר כנסת חם הקהל: [זום לשלם בפסח] כניש ויעבור  
מרכי מנחם שעבר ייע הראשון של פסח בעתות: [ראש עבית רשע] הוץ: [שפי אלה רגע הניח] ככלים  
מכל אלה שביא ברבע אחת: [לעוליס בפסח] לעמלק שנאמר עליו וישכם כארץ עון נקם כנעמו בפסח כמו שאמרו  
חמניו זיל כניסן עמדין לבלל: [מעוז ירך] לבלילנו: [כליל הפקדש חג פסח] כמו שהיחס גאולה מלרים כחג  
פסח: [קר הגדה אברכאל]:

זכאי במלוכה. חסין בתלכה. טפסריו יאמרו לו. לך ולך. לך בי לך. לך אף  
לך. לך יי הממלכה. בי לו נאה. בי לו יאה: יחיד במלוכה. בביר בתלכה. למודיו  
יאמרו לו. לך ולך. לך בי לך. לך אף לך. לך יי הממלכה. בי לו נאה. בי לו יאה:  
יאה: מרום במלוכה. נורא בתלכה. סביביו יאמרו לו. לך ולך. לך בי לך. לך אף  
לך. לך יי הממלכה. בי לו נאה. בי לו יאה: עניו במלוכה. פודה בתלכה. צדיקו  
יאמרו לו. לך ולך. לך בי לך. לך אף לך. לך יי הממלכה. בי לו נאה. בי לו יאה:  
קדוש במלוכה. רחום בתלכה. שגאניו יאמרו לו. לך ולך. לך בי לך. לך אף  
לך. לך יי הממלכה. בי לו נאה. בי לו יאה: תקיף במלוכה. תומך בתלכה. תממינו  
יאמרו לו. לך ולך. לך בי לך. לך אף לך. לך יי הממלכה. בי לו נאה. בי לו יאה:

לשנה הבאה בירושלים:

קודם שנכרך על כוס רביעי יאמר זה

חנני מוכן ומוזמן לקיים מצות כוס רביעי מארבע כוסות לשם יחוד קוביה ושכינתיה על  
יד ההוא שמיר ונעלם בשם כל ישראל: ויהי כועס כו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

וטמין כהקדם ממלך וחי' מברכין ברכה אחרונה לעיל בברכת הכהנין:

[אחר ארבעה כוסות חינו רשאי לשתות יין או שאר כל די כוסות אש שפה בלא הקיפה חיל לחזור ולשתות  
משקים אלא מים ואין להחיר אפי' שתיים קאפעע גם כהקביה. לכד כוס שני לריך לחזור. ובית בקי' מעיש  
שתיים הטוטיין שקורין טבלאק שומר נפשו ירחק עוננו פסק בכל די כוסות חיל לחזור ולשתות. וכן עיקר:  
באשים קיי הסיא בשם כהנין]:

חסל סדור פסח בהלכותו. בכל משפטו וחקתו. באשר זכינו  
לסדר אותו. בן נבכה לעשותו. וך שובן מעונה קימם קהל מי מנה.  
קרוב נהל נמעי כנה. פדוים לציון ברנה:

נרצה. אם עשה כקדר הזה יהיה רלוי לפניי האל וכן יסי רלון:

אדיר הוא. יבנה ביתו בקרוב. במתרה. במתרה. ביימינו בקרוב. אל בנה. אל בנה.  
בנה ביתך בקרוב: בחור הוא. יבנה ביתו בקרוב. במתרה. ביימינו בקרוב.  
אל בנה. אל בנה. בנה ביתך בקרוב: גדול הוא. דגול הוא. יבנה ביתו בקרוב:  
במתרה. במתרה. ביימינו בקרוב. אל בנה. אל בנה. בנה ביתך בקרוב: הדור  
הוא. ותיק הוא. זכאי הוא. חסיד הוא. יבנה ביתו בקרוב. במתרה. במתרה.  
בימינו בקרוב. אל בנה. אל בנה. בנה ביתך בקרוב: מדור הוא. יחיד הוא. בביר  
הוא. למוד הוא. מלך הוא. נאור הוא. סגיב הוא. עוזו הוא. פודה הוא. צדיק  
הוא. יבנה ביתו בקרוב. במתרה. במתרה. ביימינו בקרוב. אל בנה. אל בנה. בנה  
ביתך בקרוב: קדוש הוא. רחום הוא. שדי הוא. תקיף הוא. יבנה ביתו בקרוב.  
במתרה. במתרה. ביימינו בקרוב. אל בנה. אל בנה. בנה ביתך בקרוב:

בליל שני מהלץ לקפור סמירם העומר ממלך לקמן כמנהג.







קליוה ואחריהם. הנשים קונה להם בגדים הכשיתין כמי  
 ממונו. ואפילו עני בישראל לא ימנע מללבוש חדשים  
 מועד למעט שכן נחמיה לא נחמיה כמובן:  
 והייב להכיל לגר ליום ולאומנה עם שאר עניים  
 האומללים. כמובאר בזוה"ק בהקדמת בראשית. מה  
 ר"ש ואמר כל מחן דרמי בחינוך מועדיל ולא יבן חולקה  
 לקביה הוה רב עין. שפן שוה אורוקא מקטרת ליה  
 וקליק ליה מעלמא. וכנס עקו על עקו מקטרת ליה:  
 חולקיה דקוביה למחדי למכניי כפוס מה ריבול למעבדי.  
 בגין דקביה ביומא היליגין אחי למחדי לחנון מחני הכירין  
 דליה ועל עליהו ומתי דלא ליה להון למחדי וכבי עליהו  
 כו. אמרו קמיה מלאכי עלאי רבון עלמא הא סכילא  
 דאכיל ורין ויכול למעבד טיבו עם ומכניי ולא יסיב לון  
 מדי אהא הוה מקטרגא אספיר מההו ביסח ולא עלל חנון. ואיל  
 צ"ג. והיניגן בכל ספרותא דהוה הוה מקטרגא אזיל  
 וחמי חי הוה ביני אקדים טוב למכניי ומכניי בביחא.  
 הוה מקטרגא אספיר מההו ביסח ולא עלל חנון. ואיל  
 עלל חנון וחמי ערבוביא דהוה בלא ומכניי ובלא טיבו  
 דאקיס למכניי סליק ומקטרגא עליה עיב. ולא ימועד  
 בגין אח שבו לנח לדיי שמוק וקלות ראש. לפי שאין  
 השמוק וקלות ראש שמהא. אלא סבלות והוללות רעה.  
 ולא לפעונו עלל על שמהא של מלוה: חייב חרס להקביל  
 פני רבו ברב. ויהי בעיניו כאלו יקבל פני שכניה:  
 אפי' שחביבה ושמה בכלל מע' לא יסח אובל וטובה כל  
 סיוס אלא יסח קורא וטובה הלכות ספח בפקה כו':  
 לנחה אחרי. ובל"ג. ח"ק. ומתפללין כמו בשחרים  
 רק שדלגין משיב רוח: ק"ש. עלינו. קריש:  
 קור חע' ליל צ' כמו ביום א' רק א"ה מ"ה ואומרים  
 המערכים השייכים לליל צ' אף אם הל יום א' נשנה:  
 ביום הכנסה אין מקדישין על סייגין: ואין קופרין בניה  
 סכנסה כמבאר בק"ן. ונפטרין לבתיסן ומנהרין מיד  
 לבקר הגדה כי אסור להכין טוב דבר מיוש ראשון לשני  
 של בליה. ומניחא יהיה ונכרה להכין כל דבר בליה  
 ויהיה נמשך בחכמה חסיקונן עד אחר הלוח לכן ימנה  
 א"ע ואחר הגדה יספור סה"ע. ונעומנו דרוקא:  
 ענין ספירה העומר. הוה מבאר בזוה"ק פ' אומר  
 דף ל"ג ח"ל [וספרים לבס] מ"ח כד הוה ישראל במלכים  
 הוה כרסותא אחרא והוה אחידן במסכתותא כחמח דא  
 כו ימח ביומי ומסכתותא. במד דחמגורו עלעו בחולקה  
 קריש דאסקרי בריה כיון דאחמחדן ביה ספק ומסכתותא  
 מנייהו כדא אהמח כד ספקו מיני דניי ומסכתותא. במד  
 דאחמפקו מינה מה כתיב וקפסה לה. אוק בהא כיון  
 דאעלו בחולקה קרישא ספקה ומסכתותא מינייהו. ואמר  
 קרא מאן והלאה חושבנא לריוסא. וספרתם לכם דייקא  
 כדאמר וספרתם לה כו' ע"כ. ע"כ הולך חמח צ' נקיים  
 של האשה צ' שבעות יספרו לנו להשפיע מעליהם כל  
 שוירי הלחה זומנא עד תומה. ואז ביום החמישיס יום ו'  
 לקיון שזא ספקה וזומנן לגמרי עד בלתי השאיר שרי.  
 אז הוכסור ישראל ליהוה לו לשם והוא יהיה להם לאלהים  
 ככלה המוכנה לחתן להכניסה לחופה. וע"כ עומר הפסח  
 היה של שבעות מאכל כהנה כי עדיין לא הוע"ה. ובהנהגה  
 המה להם. אף עתהם בשב שבעות הנה קרוים ארס  
 וביחא מנהג לה' שפי תלהם ען החמיס:

ולאם עעס היום ז' שבעות ולא ז' ימים. זהו לפי  
 מקשר החמור בעומלם. שנקשר ז' ימים בעומלם עליו  
 צו דברים. ואלו הן דיה. וז"ל. ויולדות. ונת נגעי בוק.  
 נגעי בגדים. נגעי בחים. שכולן טעון הקשר ז' ז'. וכולן  
 פגועים עהרתן אחרי מלחה להם שבעה ימים. ומז' מיני  
 שוממות אלו לא היו נזרעים בהן בעלמס. או הס. או  
 סרוח אלהים מע"ז שבידים ומתקורכתן שאלכו מנחמי ממיס  
 ונעומתן הוכרסו לקשר ז' ז' לטעור עידי ז' שוממות אלו  
 לשפיע ראשין בקבלת הסורה:  
 ועל כן באה מלוה סה"ע סיפק ומיד אחר יום ראשון

לקספור בלשון שבעין ואם אינו שבעין בלשון הקודש  
 ונהשואו אומר וסופר בלש"ק לא ילא (שם צמ"א):  
 (ה) אין לקספור העומר עד אחר לילת הכוכבים  
 אפי' צמ"ש ואם קיפס צמ"ש ילא וטוב לחזור  
 ולקספור אחר ל"ה בלא צרכה (שם פ"ע צמ"ז):  
 (ו) אם טעו ביום העונקין וספרו ספירה מצמ"י  
 אם הוא קודם פלג העונקת לריבין לחזור ולקספור  
 בלילה צרכה ואם הוא אחר פלג העונקת קודם  
 צמ"ש דהיינו שעדיין לא שקטת חמס אם לא  
 התפלל ועצריב עדיין חזר וקופר בלילה צרכה  
 (ואם התפלל ועצריב חזר וקופר בלילה בלא  
 צרכה) (א"ר שם): (ז) מותר לקספור אחר ל"ה  
 קודם תפלת ערבית אפי' צמ"ש אם ירש שגא  
 ישכח אח"כ לקספור (שם מ"א): (ח) אם הקהל  
 סופרים צמ"ש יענה עונסה בלא צרכה ויכוין  
 שלא ללאת בצפירה זו אם יזכור בלילה ואם  
 יזכור בלילה יבדק וימסור ואם לא כיון שלא ללאת  
 בצפירה זו יספור בלילה בלא צרכה (צמ"א מ"י):  
 (ט) וני ששאלו ארוח חזירו צמ"ש כמה ימי  
 הספירה לא ישיב לו כך וכך אלא יאמר לו חמנוול  
 היה כך וכך ואם השיב לו היום כך וכך אפילו  
 בלשון לע"ז אין יכול לקספור עוד בצרכה ואם  
 השיב לו כך וכך ולא אמר היום יכול לענות  
 בצרכה (צ"ז וצ"ח ופ"י): (י) אם התפלל ערב"י  
 נפלה העונקת אפי"כ אסור לחזור קודם ספירה  
 חזי שעה קודם ל"ה ואפילו אם התחיל לחזור  
 כשיגיע הזמן פוסק וסופרו (שם): (יא) אם  
 אינו יודע החשבון ופתח אדעתא דלקיים כנו  
 שישמע ונחזירו ושתק עד ששמע מחזירו וקיים  
 כמוהו ילא (שם): (יב) אם פתח ואמר צמ"י  
 אמיא אדעתא דלינעא היום יום ד' שהוא סוגר  
 שהיום יום ד' ונזכר שהוא יום ה' וקיים הכרי'  
 אדעתא לומר ה' ולא ספר עדיין וכן אם התחיל  
 הצרכה אדעתא לומר ה' ובשעת  
 סיום הצרכה טעם וקצור שהוא ד' ולא ספר  
 עדיין ונזכר סופר בלא צרכה (צ"ז וצ"ח):  
 (יג) אם זיכר אדעתא לומר ד' והס ד' וטעה  
 וקיים הספירה צה' ונזכר מכ"ד שטעה א"ל  
 לצדך שנית אלא סופר בלא צרכה (מ"א ח"י)  
 ואם תכ"ד חזר וקיים צד' דהיינו תיכף אחר  
 שאמר היום יום ה' ונזכר שהוא ד' אמר ד' אף  
 שלא אמר היום יום ד' ילא ואם אחר כ"ד אמר  
 ד' לא ילא כיון שלא אמר היום יום ד': (יד) שכת  
 לקספור בלילה סופר ביום בלא צרכה אצל צמ"ח  
 הימים סופר בצרכה אצל אם שכת לקספור פעם  
 אחד ולא סיפר כלל מונה בשאר הימים בלא  
 צרכה ואם הוא נוספק אם שכת לקספור מונה  
 בשאר הימים בצרכה (שם): (טו) אונן כשהוא  
 רק בלילה יספור ביום בלא צרכה וצמ"ח ימים  
 בצרכה ואם היה אונן ביום ובלילה כגון שהיה  
 צמ"ח רחוק מונה שאר ימים בלא צרכה

לאחרונים): (טז) ליל שבת וליל י"ט סופרים  
 אחר קידוש צמ"כ וצמ"ש וצמ"י סופרים  
 צמ"כ קודם הגדלה וכן קודם ויחן לך רק  
 תיכף אחר קדיש שלם (שם):

של ספח כמ"ש סמור מנחהר הסכה הוא יום א' של ספח  
 ששכחו מנשא עומתם שהוא יום א' להם אשר משכו ידיהם  
 מע"ז ומלו אח כמר ערלסם והסי להם זמל כמיקוק דס  
 נה"ש. יספרו ז' שבתות:  
 ואף כי טעם הספירה בלא על חמלות בגילוי מלרים  
 מינו נמור עומר לדור דור להליל אח ישראל עגילולי  
 שגאלם פונותא אחר הועמלו בהם בכל דור דור. והלכות קיומן לבנים. והימים ימי רלון המה להם להטעור ולהקדש  
 להם כל אפי ישראל בהטעור לבכנו ומחשבותינו כמעשינו הטובים: ומעטם זס אמרו בזוה"ק כל צ"ג דלא מני  
 מעבדא דא כו' לא אקרי טטור ולא הוא כרמי למסוי ליה חולקא בצורייחא יכיוצפיכ הסהינו קדמונים להגום בימי  
 ילבנו ספר משלי ומקסם אכום להיום חרד ע"ד ה':  
 ואולם עיקר טעם הספירה היא בלא לזכור הקדו סגודו יח בלחה ישראל מנלרים אשר הן נועמו כולנו  
 אכדנו בעומקי סקלימות וסטוממות. ובקפירה הולח הטעור עומתם. ולמען יסיס זכרון זמל לבים ישראל לנרותם.  
 מהגום מלוה זו לנרותם:  
 ובעת החמה כמה שנו כחמס המונים ליל צ' של ספח סה"ע בצמ"כ ואח"כ עומים סקור הלא על הגלות ועל  
 יצ"מ. ונמלא מקריעותין אח המאור ומחתיין אח המוקדס. בשם כמכי הארמי:

### סדר ספירת העומר

בכל לילה קודם שיחמיל הצרכה יאמר:

לשם יהוד קוביח ושכינתיה בדהילו ורחימו ליחד שם י"ה בויח ביחודא שלי'ם בשמכר  
 ישראל הנני מקיים מצות עשה של ספירת העומר כמו שכתוב וספרתם לכם ממחרת השבת  
 מיום הביאכם את עומר התנופה שבע שבתות תמימות תהינה. עד ממחרת השבת השביעית  
 חספרו חמשים יום. והקרבתם מנחה חדשה ליי:

**ברוך אתה יי** (יכוין וירד היא ואי היא) **אלהינו מלך**  
**העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על ספירת**  
**העומר: רמ צניעטריא אדני**  
**היום יום אחד לעומר:** יום צניעטריא כ"ז עם הטולל כענין א"ל

יהוה יהוה חסד שבחסד

יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו  
 בתורתך:  
 כנלמלא יכוין מינה אלהים ואום י' וזן ישמחו. כהפלה רבי כחוניא כיון סיכה חלח ואח"כ יאמר רבשיע ויכוין  
 בכל לילה ספירה פלוני הסיך לחוטו לילה:

למנצח בנגינות ממור שיר:אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה: לדעת בארץ דרכך  
 בכל גים ישועתך: יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם: ישמחו וירגו לאמים כי תשפוט  
 עמם מישר ולאמים בארץ תנחם סלה: יודוך עמים אלהים יודוך עמים כלם: ארץ נתנה  
 יבולה יברכנו אלהים:אלהינו: יברכנו אלהים וייראו אותו כל אפסי ארץ:

אמר כך סלמז זס ומכוין בכל לילה מיכה חמס:

יאנא בבח גדולת מיניך יתתיר יצוריה: יקבל ידנת יעמך ישנבנו שגהרנו ינורא:  
 יא יגבור יחשי יתדן כבבת ישמם. יברכם שגהרם יחמם יצורתך יחמיד ימלם: יחסין











אכן ראוי ליראה ה' שלא להרבות בקריאתו כי מגדולי הקדושים ערערו על זה: ויזרח ה' ויאמר אליו ואלו לעשות הסיקוף קצור שדרכך בחיפון ליל שבועות דוקא עליו אין והוא עשירי עשירי וירא להסתכל לאמו בלימודו ועובד מעט כבונה ובנתינתו מהרבות בלא כוונה. ואם לא יעלון חיל כבולה לחלפין כפרה כי מי ביקש זאת מידם לקרוא אם כולה מנוולים ודחופים ומעילין מוט בקדשי שמים אך זהו בדרבוק הקדושה מוט כמו בק"ש. ויכין הכוונה הקריאה. וקודם עלות השחר מעט ילך לעבוד כדי לקבל חוקמה קדושה. גם בעילה זו עושה הקון גדול בעולמות הטלויזי הק'. וני שאינו בטוח בעלמו שאלו גדול בעולמות למחר שאלו יסין כל הליכה מוטב שיסין קלה. כרי שלא ילך שבו בספקו. ע"פ הארז"ל אקורה בשמים בלי זה אם לא שחל ליל עבילתה:

בשחר המסללין וגומרין ההלל ק"ש אין כמות מולחין ב' ק"ש בל' קורין בדרשת יתרו (בחדש השלישי) וקורא הכהן וקודם שמתברך יאמר (אקדושה) כך סתה"ג גדולי הדורות. אח"כ קורין במורה ה' גברי הממונה השלישי עד סוף הקורה וקורין עשרם הדבורה בטעם הטלויזי דוקא: ויזרח מלך שמועמו עשרה הדבורה ומפי הקורא לבין כהם הכוונה השובח לליל ויכין כאלו עומד עשה אלל הר סיני ושמוע הדבורה ומפי הק"ש ומפי משה עבד ה': ח"ק ונולד ק"ש. ב' קורין למעטיר בדרשה פתח (וביום הכיורים) עד (ונכתיבם) ונולד ק"ש ומעטירין ביחזקאל א' (ויהי בטלמים שנה) עד בכ"מ: ואין הקטן מופיע בה. אש"י. הלל. מחזירין ק"ש לתקומו. ח"ק. מוסף מחזיר סין המסלה ויב' ק"ש איכ עליו ק"ש ק"ש ק"י מחזיר ק"ש ק"י:

מלוא שנתה י"ז הק' הזה גדולה מאוד ורבה היא על כל שנתה הימים הק' ראוי לכל איש ישראלי מעט קדוש שישעורר עלונו ביום הקדוש הזה הן בלחנה השתלה הן בלימוד ויבחרו בטעם חכמה וסמיה להכניס ס"ע בלבו. וכן סוד"ע להבדיל יתברך שמתן חלקו וגורלו הק' בעם ישראל ויזכה אותו לעשרה ושרתו בלימוד חורם הקדושה ובשמירתו מלוחי הקדושים והנעלמי' וקדושים בעולמות הטלויזים הק':

מנהג ישראלי ללכול דבש וחלב ע"ש דבש וחלב חמה לשוק בשבט על המורה. ובעלי הרמזים מלאו להם תפלה על מחללי חלב. (מנהג הדשה לה' בשבועות יב' ר"ה (חלב): חאנס אין שנתה חלל כבשר לבן אחר אכילתו מחללי חלב ונתר בהמ"ז ואוכל בשר: אין להשתנות ח"ק העניית חלב:

ומאחר שכל עיקר שנתנו כמורה הק' טבה כפלינו ומכ"ל לבן ראוי ללמוד השירי"ג מלות ב' אור השנים. ולרכוש להיום הקריאה כבונה המביאה לירי עשיה ולא כמלוא חסדים מלומדה. ולכן קודם לימודו יאמר:

**לשם יהוד קודשא בריך הוא ושכינתיה על ידי יהוה שמיר ונעלם בשם כל ישראל. הריני רוצה ללמוד תרי"ג מצות שציוה לי הגבורא יתברך. ובנותי כרי לידע להודיר בהם ולשמור ולעשות אותם:**

וכשיגיע לאותן המלות הנוהגין בה"מ יכוין במחשבתו יצרי ובוראי אני מקבל על עצמי בקבלה אמיתית לקיים

כי זה עיקר שירת הלימוד: בליז שני אס חל בטעה איך מערבים ואיך ב"מ. ומחזירין שנה. ואם נכון לבו ונעמו בעלמו שאם היה נעור כל הליכה יכול להסתכל בהשכמה ולא ימנע. אזי

הקון הלימוד ממש כמו חמול. וא"ל אם אחר ככתב לעשות עשה ואח"כ יסין. וקודם המלה שחיה ועבול שחיה איך אל לא כו'. הלל גומרין ק"ש. אומרים רוח ואין מערבין עליה. וקריאה זכר בזוה"ק דף ק"ו ע"ד ובודאי ראוי לקרואה כבונה. ק"י. אכ"מ. מולחין ב' ק"ש בל' קורין ב' ר"ה (כל הכורה) ה' גברי. ואם חל בטעה ומחילין עשר משער קורין ז' גברי ומעטיר כ"ב כדאמור. ומעטירין המלה (לחבוק) ואחר פ"ר יאמר י"ב פתגם. ומחזירין שנתה. ולאומרים אי"ס. ומוסף כדאמור. רק בתקום אמה הנחלה אומר אהרם ראשי: ח' בו הוא אי"ס ואקור להפעלות בו. אש"י שיהי יום טובה כשחל עלרה בשבט: ע"ז בו מלך יהודה ומט:

**בונות ב' סיון.** כ' בו קצבו העינים אחינו בני מולין ועיקר ויקור מעניה זה של ב' סיון שיהי עם לרה ליעקב גזירופ ושמות גדולות בשנה (ח"ס ותי"ט) בלחף הששי. ובסוף דרך של אומה קדושה ישראלים כמים ומגרים אר"ם והגדולים אשר היו בלחך בורה הואו גזר על זה העינים וקצבו בכים לדורות יום ה' בטעה. ומורה הענינים על עיני זה מפורש במורה הק'. בנייתם דבד ואכילתו כפי ואח"כ כל ב"י יבדו את השריפה בו. ה"י לפניך מפורש יולא וזה. שכל ימים הלדקים חיוכו מוטל על כל איש ישראל לקוין ולבנות ולהלעטר:

לכן עיקר המעשה זה של ב' סיון להם אל לבו כמעט בכל רגע על היום הלדקים והחסיים ועל כלל אומה ישראלית הק' שפגרה ביימים אכזריות ומנומה. ולקוין ולהלעטר בלבו על הירוה בניו של תמוך ב"ם. ובודאי היה מזה להבדיל ית' לער גדול כניכול. ואם נשאר בחיים ה"י למורים תורה ה"י ויעשים מלוחי הק' וה"ס מניע להקדיש יתר גדול מזה ויחן שכתה לפניו יתברך לער זה של הריבה בניו הממוריס. עוד על הלעז ויקורו הגומים שנעשו בהם שפטים יקורים קשים ומרים בטע הריבה יש לבו להלעטר הרסם מאוד. וכונה זו לא יעדר מאלם כל יום המעשים. ובודאי יתברך עלו לעבודה גדולה ועלמה להבורא ית' ושכרו הרבה מאוד. וזולה זו השכר שנכתב לו כאלו הקריב חלבו דמיו וע"ה המזבח ח"ק גם זהם כי מוטל עליו שר גדול גם כן על עשיה מלעטר ומקוין על העדר הכיר והבורא ית' כניכול ועל לערם של בניו הק': סיון לעולם ללא. כ"ס בו אין כפילה אפי"ס במנהג:

**חודש תמוז מולד הרמין.** ב' דר"ה אינו הל אלל בימי אה"מ: ל' דקיון הוא ה' דר"ה מנוח. ב' דר"ה בו מולד יוסף הלוי. ע' בו הוכנה העיר בראשונה. י"ב בו נאמר ליחזקאל שכל על לך השמחלי:

**כוונות י"ז בתמוז.** הנה זה הלום הוא ה' מר' לומה הכורים בחבוק: ומחשם דברים ארעו בו ששחירו הלוחות. ובעל המעיר מניח ראשון. בו הוכנה העיר פעמים אחת בימי דקיון וסנית בימי הורקנוס ע"י סופי"ט וטרף אפוקטומוס את המורה. והעומד ללם בהיכל. ומיוב גדול על הארס בעתים זה לאוין ולקוין ולהלעטר מאוד על כל המעוררות הסם שמהם גביע לער גדול ותר גדול כפיכול ההורח יא"ש כדומה. חזר עיקר זמורם המעשים. וכל זה יש לו לארס להעטר על לבו כמעט בכל רגע של יום מעינים זה לאוין לקוין ולהלעטר על זמ:

**הנהגות י"ז בתמוז.** לילו מותר באכילה וסמיה עד עמוד ששחר אפי"ס גמר סעודה. והוא שלא יסין שנים קצב. אבל שש"ש אין אוכל ושומה אפי"ס המנה. ומותר לרחוק מין בשחיים כדרכו בכל יום. רק אחר שלא ילעל וכן בכל ה' לומה שחיה במורם המסלה אומר ע"י עיניו בין שאל לרופא והקבל אי"ס ענינו בשחיים רק במנהג כדרכה טעם:

דינים הנהגים מ"ז בתמוז עד אחר מ"ב.

**(א)** אין נושאין נשים מ"ז בתמוז עד אחר השעה בלח אפי"ס מי שלא קיים עוד פרים וזנים אבל לעשות סידוכין מותר (שלא יקדמו אחר) אבל סעודת סידוכין מ"ז עד אחר התעני' אקור לעשות אפי"ס בשבת (ס"י תקנ"ח) ומ"ז בתמוז עד ר"ח מותר (א"ר ס"ק כ"ה) (ועי' בל"ר ס"י תנ"ו ס"ק ו') דסעודה סידוכין הוי גלוס כמו סעודת סידוכין) אבל ריקודין ומחולות אקור לעשות בין המורים בכל ענין וישראל פטרנסה שלו כלי זמר מותר לומר אלל העכו"ם בצנית משתאות שלהם כדי להרויח כדי פרכתו ודוקא מ"ז בתמוז עד ר"ח אבל מ"ז עד אחר התעני' אקור (פ"ט) ו"ז בתמוז עלמו ועשרה בטעה דינס כמו מ"ז עד אחר התעני' (א"ר ע"ס): **(ב)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(ג)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(ד)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(ה)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(ו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(ז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(ח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(ט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(י)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(יא)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(יב)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(יג)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(יד)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(טו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(טז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(יז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(יח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(יט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(כ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(כא)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(כב)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(כג)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(כד)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(כה)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(כו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(כז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(כח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(כט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(ל)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לא)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לב)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לג)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לד)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לה)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לח)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לט)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לך)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לם)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לנ)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לו)** אכל בשלמו ויני' אללו בתמוז (ס"ג): **(לז)** אכל בשלמו ויני'



ונספר שהקדים עליו למנוח בהנחי' שלא יברע ונעקק  
 הלימוד היטב כראוי להבין ולהשכיל משא"כ בשלל ידע  
 מאי קאמר: כשקבלתם אכולים בשר וקלמס חלב האוכל חלב ונתן.  
 לפי שהאוכל חלב יוכל לאכול עם חבירו ולא להפקד:  
 לעולם קורין מ' דברים קודם ע"ב ומפטרין חיון  
 והגדול עולה למפטרין:  
 מנהג ישראל לאכול בחלות היום או קודם ונחה  
 קעורה קבועה ולהרבות קלה כקעורה ואכילה כרי שלא  
 יפק להם התענית האולי ומוקדים ונעמד יום כמו בז"כ  
 מ"הו מי שירכב לסקר א"ש ויודע בעלמו שאין התענית חזיק  
 לו ונחמתי ע"ב נקרא קודם. רמ"א. ורבים קראו הרב  
 על זה וכתבו גדול טובים ונשוא בשרע לידועי מורה.  
 ונאמן דעת למנהג ירבה כקעורה קודם חלות. והרבה  
 קודמים אין אכולים טוב השכיל בעט"ב כל היום כי כדאי  
 הוא בית אלהינו למעט ומפטרין כל היום ויש כדאי  
 שפיר"ה עד ע"ב ומפטרין בכל יום ואחר התענית אין אכולים  
 שום כשפיל רק עם חריבה. ואף כקעורה ויולה לא ירבו  
 וירעשנה קודם חלות. לא יאמר בעט"ב כ"א בדרבים  
 שוממרים ואם חל בשבת הוא ומתקנה המוקדים והקור  
 לטויל בערב ח"ב. אין כפילה אפי"ס בנחה. אם חל ע"ב  
 בשבת או ח' בשבת אי"ל ויולה כקעורה המפסקה  
 בשר וטובה אין ומעלה על שולחנו אפי"ס כקעורה שלום  
 בשבת. ויש שנוגע ומחמת אכל עבירה היא ויש י"ב  
 בראשונה נשאו ולא יבט עם חביריו. ועכ"פ לר"ך להפסיק  
 מנעור יום:

כקעורה המפסקה שאין דעתו לאכול עוד אחריה לא  
 יאכל ח' ש' ומפין אחר ב' קדירה אחר בליחיה ענה ואחר  
 בליחיה רכה ולא שני ויניין בקדירה אחת. אבל הגלין  
 ובכלים וכדומה שמתחילין כדאי להקדו ומה וכן  
 פירות היין ומה לאכול אפילו כנה ויניין. וכן גבינה  
 ונחמה ונחמה ויניין היין ומה:  
 מנהג לאכול קעורה המפסקה. נהגו ליטב על בני  
 קרקע בלא חילוף ונעלים ויש כל אחר לגדו כרי שלא  
 יפחיתו בזיוון. ויש לאכול ערש"ס או בי"ס קיים וקדים  
 שום מאכלי אכלים. ויש מהמניין לטבול פה בערב בנור  
 סעודה ע"ש ויגרם בחפ"י: אחר קעורה המפסקה  
 ומה לחמו ולאכול אם הסנה בשבת קעורה המפסקה.  
 אחר קעורה המפסקה קודם טי"ב לכה"כ יקבל ע"ע התענית  
 ויחלוץ נעלו ועל דבלי. ויחמר בזה"ל:

הריני מקבל עלי' תענית של ח"ב באבי ה'  
 ושתי ורחיצה וסיכה ונעילת הגדול ותשמיש  
 המטה כפי שצונו הכ"ל. והריני מוכן ומזומן  
 לקיים מצ' ולית' שצונו יוצרי ובוראי לשם  
 ייחוד קוב"ה כו' ואני מקבל עלי' המשה ענינים  
 אלו להתאבל ולקונן על הורבן בית המקדש  
 ועל גלות השכינה הקדושה ועל גלות ישראל  
 עם קדוש ועל היגות הצדיקי' בשעת ההורבן.

בשנה חוללים ונענשים לאחר ברכו. והפ"ן קודם ברכו:  
 אפי"ס ל"ך לכה"כ. ומפטרין ערבים ואם חל ביום  
 אומר אשה הונחתי כע"ב. ק"ש. ואם חל ע"ב ביום  
 ט"פ אחר הפלה ש"ע כשיראה אור הני יצרך ברכה בורה  
 עזאזרי אשה בשמחה חלב. כי על כל ליה שלא הגא' אם  
 הוא לר"ך לר"ך ברוך דין אדם מייב לר"ך בשמחה:  
 מפטרין ספרוכה: ה' ר' יעצ"ן קודם חג' על שפיר"ס  
 בנרות לפני כל א' כאלו חלב. כי ע"י יחיל לקרות ונעלה  
 איכה עם הלמוד בכה"ה ולא יצרך על קריאתם והפיקר  
 להכניס לבנו לער ואכילתו על כל המכר במגילה. היינו  
 על גודל לער שמים או לשי"אל עם קודם ביימות  
 משונות. וביחוד על גודל חילול שמו הגדול שהיה אז בין

(ג) אסור להחליף וללבוש בגדי פשתן לבנים  
 ער"ה עד אחר התענית אם לא ללורך נעוה כגון  
 אשה הלושט לבני' ומותרת ללבוש ולהליע החמיה  
 לבנים מוכנסים וכן לכבוד שבת מותר אפילו  
 בשבת של חזון אפי"ס חל ע"ב להיות בשבת מותר  
 להחליף כחונת ונעטפתה סומכין זה אף הידים  
 ומה שפורטין על השולחן מותר להחליף לבנים  
 אבל סדינים לבנים אסור להחליף וכן אסור  
 ללבוש שאר בגדי שבת ואפי"ס הטלית של שבת  
 אסור ללבוש בשבת של חזון ויש שטושה שומה  
 סקורין [פארשפיטל] לבנו בשבת של חזון מותר  
 ללבוש בגד עליון של שבת ושום כבוד בנו החתן  
 (ג"ה) והחתן מותר ללבוש כל הבגדים של שבת  
 אבל לא בגדי חדשי' (א"ר סס) ופורטין פרוכה  
 של שבת בשבת חזון ונלמד אם חל ח"ב בשבת  
 ונדחה דלא פורטין פרוכה של חול (סס זהב"ה):  
 (ד) אסור לתקן בגדים חדשים (וכן האפלאות  
 סקורין זאקין אסור לארוג ער"ה ואי"ך) ונענעלי'  
 חדשים ער"ה ואי"ך עד אחר התענית וכן אסור  
 לקנותן ונס אסור ליתן לאוונן ישראל אחר ר"ח  
 (סס) ואם נתן לאוונן ישראל קודם ר"ח נהגו  
 להקל שהאוונן יוכל לתקנם אחר ר"ח וכן נהגו  
 לתת לאווננים עכרים לתקן כלים חדשים כדאי  
 שיהיו ונתוקני' לאחר התענית וניהו טוב למעט  
 בזה היכ"א דאפשר אבל אם הוא ללורך גדול כגון  
 ללורך כשו"אין מותר ליתן לאוונן עכרים לתקן  
 אפילו בע"ב ע"ב (סס ובג"ה ע"ש): (ה) אין  
 לנודר שהחיינו זין העולרים על פני חדש או על  
 נלבוש חדש אבל על נעוה שזמנה קבוע כגון על  
 פדיון הצן אונר ולא יחונין הנעוה וכן בשבתות  
 שזין העולרים ונכ"ך אף על פני חדש וכן פרי  
 שלא ינאל אחר ע"ב ואינו יכול לטעור  
 הפרי עד שבת מותר לכ"ך עליה שהחיינו אפי'  
 בחול: (ו) אסור ללבוש בגד חדש זין העולרים  
 ופני סלר"ך לנודר שהחיינו ואין ונכ"כין שהחיינו  
 זין העולרים וכן אסור לקנות בגד חדש ואף  
 בשבת אסור ללבוש בגד חדש ולכ"ך עליו שהחיינו  
 ופני שהוא שומה גדולה (סס) בל"ר דלא  
 כמ"ה ס"ק כ"ה ע"ש) אבל בגד חדש שאינו משוב  
 כ"כ שא"ל לכ"ך עליו שהחיינו כגון ונענעלים  
 חדשים וחלוק ואכפלאות או בגד שהיה לו ככר  
 ואפי"ס וכרו אפילו לא נשחטנו נו כלל ואפי"ס  
 קנאו כל אלו מותר לקנות וללבוש אותן וי"ז  
 בחנוה עד ר"ח אבל ער"ה עד התענית אפי' אלו  
 אסור לקנות וללבוש אותן (א"ר סס): (ז) אסור  
 לרמוץ כל גופו אפי' בזמן ער"ה ואי"ך אבל ראשו  
 פניו ידיו ורגליו מותר לרמוץ בזמן וללורך נעוה  
 מותר אפי' בחמין ולכן כדו רוחאט ונענעלי' ואפי'  
 אם עובלת ל"י"י ב"א מותר לה לרמוץ כדרכה  
 בערב ע"ב בחמין אם א"ה לה לרמוץ ליל ער"ה  
 אבל בע"ב עלמו אסור לרמוץ אפי' ללורך נעוה

זמן אשה הלושט לבנים יכולה לרמוץ בחמין  
 נעט כדרכה בשאר ימות השנה האולי וחינה  
 עושה לתענוג רק ללורך נעוה (סס) ונכ"ר  
 רמ"ה) וכן ושום רפואה שרי לרמוץ אפילו  
 בחמין כגון יולדות וכן מי שהוא אדם חלוש  
 ואמר הרופא סלר"ך לרמוץ בכל יום בחמין מותר  
 לו לרמוץ וכן מועברת שהגיעה קרוב לעת  
 לידתה שטוב לה לרמוץ בחמין בכל אלו שרי  
 דהוי לרפואה ולא לתענוג (א"ר סס) ונלמד  
 בע"ב ע"ב דאסור (סס): (ח) ולענין רחילה  
 בחמין בע"ב ער"ה ואי"ך אם חל ר"ח אז בע"ב  
 אז מותר לרמוץ בחמין כל ימי שרוץ חניד  
 בע"ב לכבוד שבת ובע"ב של חזון אסור לרמוץ  
 בחמין בכל ענין רק לטבול בזמן אם טובל עלמו  
 בכל ע"ב לשם נעוה וניהו מי שנעט"ל לפעמים  
 ומחמת שטרוד בעסקיו או מחמת הלנה גם  
 בע"ב זו אסור לטבול וניהו חפיתם הראש בחמין  
 מותר בע"ב של חזון ויש כרגיל בכ"ך בכל שבת  
 (סס ב"ה): (ט) אסור לאכול בשר ולשתות  
 יין ונ"ה עד אחר ע"ב (ואם התפללו הקהל  
 ערבית ער"ה אז אף שהיחיד לא התפלל עדיין  
 אסור בצטר ויין אבל ביום אף שהתפללו הקהל  
 ערבית אם היחיד לא התפלל עדיין מותר בצטר  
 ויין) ויש נוהגין שאין אורלין בשר וי"ז בחנוה  
 עד אחר ע"ב (וכ' בס' שערי תשובה שאין לת"ח  
 שפוסק בחור"ה חדי"ר לתפוס מונרא זו אחרי  
 שרבינו הרשב"א כתב לנדר כדור שאין הנכסף  
 עלמו בזה יכול לעמוד על החורה ועל הסצרה.  
 אף ער"ה עד התענית אין להקל. ע"ש ולעד"י  
 דגם הרשב"א ז"ל לא אונר סצרתו אלא בעסקוף  
 עלמו לעולם בזה אכל ושום ג' שצווח לית לן  
 זה. וכמודומה שכן נהגו ת"ח הפורשים] ואסור  
 לאכול תשיל שנתבטל זו בשר וכן אסורין בצטר  
 עוף ובשר נעוה ויין תוסס ושונן של בשר דביו  
 כצטר עלמו ואסור לאכול תשיל שיש בו שונן  
 ומותר לשתות כל שטר אפילו מי דבש סקורין  
 ער"ד (סס): (י) אין שותין יין אפי' בבה"ו'  
 ויצרך בה"ו' בלא כוס והבדלה יצרך על כוס  
 של יין ויתן לתינוק שהגיע למינך וישתה רוב  
 הכוס ואם אין תינוק ישחה בעלמו (סס):  
 (יא) מי שאינו יכול לאכול מאכלי חלב ומחמת  
 חולי יאכל בשר עוף (סס ב"ה): (יב) כקעורה  
 נעוה כגון מילה ופדיון הצן וקיום נעכ"ה מותר  
 לאכול בשר ולשתות יין ובשים שהייבין לכעורה  
 שיינו אם בזמן אחר היה דרכן להיות על  
 הסעודה ג"כ מותר) (ועיין פרטי דינים אלו  
 בסיון תקנ"ה ובע"ה סס): (יג) לר"ך ליהדר  
 שלא לילך יחידי וי"ז בחנוה עד אחר ע"ב ע"ד  
 שצוה עד מי שצוה שצנס קצב ער"ה טולט (סס):  
 קצת דיני מילה שמר"ו עד אחר ט"ב.  
 (א) אם יש מילה ער"ה עד התענית אזי נתן

העמים. וביחוד זין אולם היילות אשר ללאו פה  
 בהמ"ק שנכנסו אז להילוב ויהי קה"ק וקול כמו בים ס'  
 כיום מועד וקרקרו שם בכל מיני שמור והיהול ואמרו  
 אים אלהיהם. כ"י ימים אל לבו בעת קריאת המגילה.  
 ויבכה בחר כשפ מאלו:  
 המעוררות שאירע בע"ב. לעת ערב הליחה אש בייכל  
 ה': בו נגזר על אבותינו שלא יכנסו לארץ: בו נחרב בית  
 הראשונה ובשניה: ולקברה ביתר עיר גדולה לאלהים: בו  
 נבדעה כל קרן ישראל ביום שני: בו נחרשה ירושלים על  
 ידי עורטורופוס הרשע: ואחר קריאת איכה יאמר קיטוה  
 ג"כ על הכוונה ה"ל. וא"ה. ואם חל ביום ח"ה ויהי טעם  
 ולא ויתן לך. קריש בלא מתקבל. וכן כל הקדשים עד  
 לחמר אחר יליחה ובה"כ כולן בלא מתקבל. עלינו. ק"י  
 יזכר האדם מאלו עמ"ק ואלו נעילה סקנ"ל. ובע"ה  
 רוב המון עם אינם נזכרים בזה ואף בעת ימים השם  
 על הארץ וירפשו ומי רפס ויעט כתב המנ"ה בה' יו"ה  
 אין כל אדם יכול לומר אישנים אפי' ומה גם ביבשת  
 הארץ. ומה מאלו בזה כי הוא ידע דגמול:  
 חייב ללמד ולנועט כבדו ובהנחמו. שאם היה  
 רגיל לשכב על שני כרים לא ישכב כ"ה על אחד. ויש ב"ה  
 שמשמיינן אכן מראשונים זכר לנדר ויקח מאכלי טעום  
 וגוי וחורבן ב"ה רח"ה. אסור בשמ"ה ואפילו אם חל ע"ב  
 בשבת. ומכ"ה השמש בשבת דבר שנלכעס נוהג. ואם  
 מדומה עבילה בליל שבת זו עובלת ומשומה:  
 נוטל ידיו שחרית עד סוף קשרי אלבעומו ואחר  
 שגב ידיו ועדיין לחום קלה ונעטרין על בני עיניו וכל פס  
 שטושה לרבו יטול עד קשרי אלבעומו. ויש שדיו  
 ונכ"כלות מותר לרמוץ להטעיר הסלר"ך לנדר ולא יניין  
 להנחם רחילה. ושכיינין קלה לכה"כ ובאין ועלמן בלא  
 קריאת השמש. עליה וספילין אין מניחים שחרית רק  
 לובש הע"ק בלא חרס. ולרעת הגוף ר' יעצ"ן נכ"ך  
 על ע"ה אם שפנו בליה. ומקדוין קר התפלה כסרן  
 בכל יום רק שא"ה קעורה ולא קרבנות הכבודים ב"ס  
 ח' בל"ה. הפלה בלחש. א"ה ענינו ולא כהם. ומחיר ש"ן  
 התפלה ואמרו ענינו בין גואל לרופא (ונכ"ה) אבל ר"י  
 הכ"ה שלא לאמרו. וא"ה נחה. א"ה החנון ואין נופלים  
 אומר ח"ק. כשהל בה' א"ה א"ה. מוליאין ס"ה. ובשמיים  
 ה' ובקריאת הפטורים ימים בלבו אינינו על כל המכר  
 סס. קודם שנת"ך העולה לחורה אונר בלחש (ברוך ויין  
 חמה). קורין בס' ותחתן ג' בברי כי מוליד כו' עד כל  
 הימים. ח"ק. ואפי"ס גוללין ס"ה. אפי"ס השלישי הוא  
 הנפטר (א"ה) אפי"ס חס"ה. ונכ"ך עד עגן דוד. והללו  
 ונכ"כין ס"ה להיכל. יסבו לארץ וס"ן פוחה לנודר קיטוה  
 בקול ער. לעורר בכ"י כמי שנוהו מוטל לפניו. ועינים  
 זולגות ומאין השמחה. אסור לטפר שיהיה קלה בשעת  
 אירוס הקיטוה. ולא ללחם החולה שלא יקום דעתו  
 מאכילות. אם לא ללורך נכ"ה. ולא יפרוש ח"ע מאכילי  
 ליון וירושלים. ולא נחרבה ביתר אלא על שלל האכלו  
 על ירושלים כראוי. אף על פי שהיו בה הקידים והנאים  
 הראשונים והקולר חלוי בלואר מי שיש עיר לנשות.  
 והמחה יבכה לנחמות ולשמחות. וכל הנושאכל על ירושלים  
 זוכה ורואה בשמחה:  
 אכל הך בשעת חולך ומפטרין ערבים ואם חל ביום  
 שיגמרו הקיטוה. ואין אסור בליה ולנחר ככנס וישע  
 עד גמר הקיטוה. אחר הקיטוה אומר אשי וא"ה לנחלה.  
 וב"ג ונדבלין ואפי"ס ב"ה ונמחיל וא"ה. ק"ש בני  
 מתקבל. עלינו. ק"י. וא"ה ממוזרים. וא"ה ל"ה. חמ"ו  
 יקרא עבלת איכה וראוי לקרות בנדר. והנכ"כ כ"ה  
 המזנים לנפוס. ואין מוחין שבוים זם למה. והרועע שנוטן  
 שולס משיבין לו בשפה רפה ובכבוד ראש.  
 וענין הליכה לכסיק. בברי ללחם כל הרעוה.  
 שהארי"ל נחיר שאין לילך לכסיק רק ללורך הגוים  
 סנה ב"ה. ראוי שילך קרוב לכסיק כדאי שיוכל לראות















לזכר וגם יש בו זכר לאילנו של יחזק וחס אין לו  
 ראש כבש יאכל ראש דג או של עין אחר ונשים  
 טעם הראשון: (ג) כוונתו לאכול בלילה כ"ה תפוח  
 ונתקן בדגש ורובו י"ד ונלפסוף ה' ה"א שחודש  
 עליו טעם טובה ונחמק כדגש ונזכרין על התפוח  
 תחילה בורח פרי העץ שהתפוח עיקר ועל הדגש  
 ח"ל לזכר ואחר שאכל התפוח יאמר י"ד ח"ל  
 כדי שלא להפסיק בין זרחה לאכילה ואם אחר  
 ה"ד בין זרחה לאכילה ח"ל לזכר טעם (ה"א)  
 וה"ד טעם: (ד) יש נזקדקי של לאכול אגוזים  
 כד"ה טעמו בגיני חטא ועוד טעם מרבי כיחא  
 וניעט ומנעלים התפלה (טס): (ה) לא יסוג  
 ונחמו: כשני לילות של ר"ה ואם הוא ליל טבילה  
 שלא היחט יכולה לטבול נקוד' לכן נוחת (טס)  
 ויחזיר ויעבול שחרית נשים קרי (ח"ל):

דיני ראש השנה.  
 (א) אוננים חזינו ונלכנו כד"ה אחר הש"ע של

ותקמות ואפודין וקונמות והסקמות ואין אני תודה חין על קיום המעשים טובים  
 היום שעשיתי רק אני מתחרט על קבלת הענינים בלשון נדר או שבועה או  
 גזירות או אסור או חרם או קונם או הסקמה או קבלה בלב ומתחרט אני על  
 זה שלא אמרתי הנני עושה דבר זה בלי נדר ושבועה וגזירות וחרם ואסור  
 וקונם וקבלה בלב ולכן אני שואל התרה בקלהון אני מתחרט על כל הנזכר  
 בין אם היו המעשים מדברים הנזעמים במקומו בין מדברים הנזעמים בגוף בין  
 מדברים הנזעמים אל הנשמה בקלהון אני מתחרט על לשון נדר ושבועה וגזירות  
 ואסור וחרם וקונם וקבלה בלב: והנה מצד הדין המתחרט והמבקש התרה  
 צריך לפרוט הנדר אף דעו נא רבותי כי אי אפשר לפורטם כי רבים הם ואין  
 אני מבקש התרה על אותן הנדרים שאין להתייר אותם על בן יהוי נא בעיניכם  
 כאילו הייתי פורטם:

והמסירין מסיבין לו ג"מ:

הכל יהיו מתירים לך הכל מחולים לך הכל שרונים לך אדרבה אין כאן  
 לא נדר ולא שבועה ולא גזירות ולא חרם ולא אסור ולא קונם אבל יש כאן  
 מחילה וסליחה וכפרה וקשם שמתירים הבית דין של משה כף יהיו מתירים  
 מבית דין של מעלה:

ואח"כ יאמר ויחזיר ויעבול כד"ה חיים ויחזיר ויעבול כד"ה חיים:

הרי אני מוסר מודעה לפניכם ואני מבטל מבאן ולהבא מה שאקבל עלי  
 כל הנדרים וכל שבועות וגזירות ואפודין וקונמות והסקמות וקבלה  
 בלב הן בקה"ק הן בקהלום הוין מנדרי תענית בשעת מנהגה ובאם שאשבח  
 לתנאי מודעה הזאת ואדור מהיום עוד. מעתה אני מתחרט עליהם ומתנה  
 עליהם שיהיו בלן בטליו ומבטליו לא שריריו ולא קמיו ולא יהא הלן בלל  
 ובלל בקלן אחרטנא בהון מעתה ועד עולם:

ויועיל זה כסלא יזכור לחנאי בשעת הסגנוע כעבור כ"ד: ואח"כ יאמר זה:

יהי רצון מלפניך יי אלהי נאלתי אבותי שקל תקללות והאחרים ונדוים  
 וגזופים והתקמות והשקמות שקלתי שאררתי או שגדתי או שהחרמתי או  
 ששמתתי את עצמי או אשתי או בני ביתי או את אחרים אשר מנרע ושראל  
 הטה או אחרים שקללו או שגדו או שהחרמו או ששמתו אותי או אשתי  
 או את זרעי או את בני ביתי. יהי רצון מלפניך יי אלהי נאלתי אבותי. אלהינו  
 שבשמים ובארץ שאל ושלמו בנו ואל יעשו רושם וכל תקללות ותקפנו עלינו  
 למזבח ולברכה בדרבתיב ונתפוף יי אלהיך לך את תקללה לברכה פי אהבה  
 יי אלהיך:

ואחר כך גם סגור הקדושה יחזרו ויאמרו לו שלמה טעמים בלשון הזה:

אלם מתירים לך. כלם שרונים לך. כלם מחולים לך. פשם שאנחנו מתירין  
 בבית דין של משה. כף יהיו מתירים בבית דין של מעלה ולא יעשו שום

נה"ש דיני וסדר התרת נדרים דה"ח

הן כונס' נדרים הכולה של יתקיימו נדריו של כל  
 הסכה יאמר כל הנדרים שאני עתיד לנדרו בזו השנה יהיו  
 בטלים. וכה טעם נחשט הנהגה לומר כל נדרי בע"כ.  
 אבל זרמים נקודיין לנלות ורלוו להקדים קודם ר"ה נמש  
 לעשות שני עניינים ענין אחר התרה על העבר או אם  
 היה מחוייב ח"ה נדוי יתב בעלנו טעם ח"ה נדוי (ח)  
 ר"ה מערערי' ע"ז כמו שאבאר לקמן בטעם ע"ה"ק) ואח"כ  
 יבקש מהחכמים ויחזרו לו. ענין שני נקירות מודעה  
 להבא שכל זה שיחשק את עלונו מהיום בשבועה או בחרם  
 או בדבוי וכיוצא בזה שהוא עשה ויחזיר ויעבול ויחזיר  
 מעיקרו ומבטלו. וכ"ה הנהגה בא"י מתחסיים כד"ה  
 כדתי מדרשות ערה קדושה נתי"ה וירחי טעום. ואם אין  
 פול"ה כד"ה מתחסיים בין כהן לעשור ועושין שני עניינים  
 האלה בזה הסדר ויעמוד לפני עדה הקדושה. ואם אינו יכול בפני עדה וי"ה לריכס להיום כ"ד דהיינו ג'. ויאמר זה:

שמעו נא רבותי הוינים מומחים כל נדר או שבועה או אסור או קונם  
 או חרם שגדרתי או נשבעתי בקה"ק או בתלום או נשבעתי בשמות הקדושים  
 שאינם נמחקים ובשם הוייה ביה וכל מיני גזירות שקבלתי עלי ואפילו גזירות  
 שמשון וכל שום אסור ואפילו אסור הנאה שאסרתי עלי או על אחרים בקל  
 לשון של אסור בין בלשון אסור או חרם או קונם וכל שום קבלה אפילו של  
 מצוה שקבלתי עלי בין בלשון נדר בין בלשון נדבה בין בלשון שבועה בין  
 בלשון גזירות בין בקל לשון וגם הנעשה בתקועת כף בין כל נדר ובין כל  
 נדבה ובין שום מנהג של מצוה שהנהגתי את עצמי וכל מוצא שפתי שיעא  
 מפי או שגדרתי וגמרתו בלבי לעשות שום מצוה מהמצות או איזה הנהגה  
 טובה או איזה דבר שנהגתי שלישה פעמים ולא הוגינתי שיהא בלי נדר הן  
 דבר שעשיתי הן על עצמי הן על אחרים הן אותם הודיעים לי הן אותם שקבר  
 נשכחו ממני בקלהון אחרטנא בהון מעקרא ושואל ומבקש אני ממעלתכם  
 התרה עליהם כי יראתי פן אבשל ונלפדתי חין בעון נדרים ושבועות וגזירות







בַּתָּה מְבוּרָה. וּמִבֵּית כְּלָא עוֹלָה תִשְׁבּוֹר. וְהִפְלֵא פֶלֶא בְּצִאֲתָךְ כְּגִבּוֹר. לְהִתֵּם  
 וּכְלָה מַחְלוֹתֶיךָ. תִּכְלָה שָׁנָה וְקַלְקֻלוֹתֶיךָ: חִילָה קָבְעוּ הַגּוֹי כְּלוֹ. וְטוֹבָה שְׁבָעוּ  
 וּבָזוּ אִישׁ לֹו. וְלִבָּה קָרְעוּ וּבְקָל זֹאת לֹא מִמָּךְ נָעָה מַעְגְלוֹתֶיךָ. תִּכְלָה שָׁנָה  
 וְקַלְקֻלוֹתֶיךָ: וּמִזֹּרוֹת הַבַּת וְחִשְׁקָה תִגְבִּיר. לְחַפּוֹץ קָרַבַת הַדּוֹדָה וְתַעֲבִיר. מַלֵּב  
 דְּאֵבֶת נִפְשָׁה וְתַמִּיר. לְבִקֵּשׁ אֲהַבַת בְּלוֹלוֹתֶיךָ. תִּכְלָה שָׁנָה וְקַלְקֻלוֹתֶיךָ: נַחַה  
 בְּנַחַת לְגִנָּה רִבְעָה. רַב נִזְנָחָה מִדּוֹד הַפָּצָה. וְהִיא כַפּוֹרַחַת עֲלֶתָה נִצָּה. לֹא  
 הִבְשִׁילוּ אֲשֶׁרְלוֹתֶיךָ. תִּכְלָה שָׁנָה וְקַלְקֻלוֹתֶיךָ: חֲזָקוּ וְגִילוּ בִּי שׂוֹד גְּמָר. לְצֹוֹר  
 הַזְּחִילוּ בְּרִיתוֹ שְׁמַר. לְקֵם וְתַעֲלוּ לְצִיּוֹן וְאָמַר. סִלּוּ סִלּוּ מִסִּילוֹתֶיךָ. תַּחַר  
 שָׁנָה וּבְרִכּוֹתֶיךָ:

תפלת ראש השנה

לערבית ושחרית ומנחה

אנחנו רוצים כי הני ראשונות היו כעשר העשר סבה לרבה. ולריך לעמוד באלוהים וביראה וחס כנגד גי אכוס  
 סטולס. ומשקן החיבות של גי ברכות אלו ונבחר בזה ד' ליה עיה וזהו יתרון גדול מעולם:

למנחה ב' ימים ו' אקרא הבו גדל לאלהינו:  
 אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יהוה אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי  
 יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא. אל עליון גומל  
 תפדים טובים וקנה הכל וזכר תפדי אבות ומביא גואל לבני בניהם  
 למען שמו באהבה:

וְכַרְנוּ לַחַיִּים. מִלֶּךְ חָפֵץ בַּחַיִּים. וּכְתַבְנוּ  
 בְּסֵפֶר הַחַיִּים. לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים חַיִּים:

מִלֶּךְ עֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמְגִן. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מֶגֶן אַבְרָהָם:  
 אַתָּה גִבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מַחֵה מַתִּים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ. מִזִּיד הַמָּלֵא:  
 מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּר מַתִּים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים  
 וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקִים אַמּוֹנְתוֹ לִישְׁנֵי עֶפְרַי. מִי כַמּוֹךְ  
 בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי הַיּוֹמֵה לְךָ. מִלֶּךְ מַמִּית וּמַחְיֶה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה:  
 מִי כַמּוֹךְ אֵב הַרְחָמִים. זוֹכֵר יְצוּרָיו לַחַיִּים בְּרַחֲמִים:  
 וְנֶאֱמַן אַתָּה לַחַיּוֹת מַתִּים. בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מַחֵה הַמַּתִּים:

בכרה זו יסגור נאמר על גדול קדושתו יישי:

אַתָּה קְדוֹשׁ וְשִׁמּוֹךְ קְדוֹשׁ וְקַדוּשִׁים בְּכִלְיוֹם יִתְלַלֶּךְ סֵלָה בִּי אֵל  
 מִלֶּךְ גָּדוֹל וְקְדוֹשׁ אַתָּה:

כוונות פשוטות

(מִלֶּךְ עֹזֵר וּמִי הַיּוֹמֵה לְךָ) כַּעֲשִׂית (וּמוֹשִׁיעַ) בְּיוֹם (וּנְגִין) בְּהוֹשִׁיעַנוּ רַבָּה. שְׂעִיָּה: (בַּחֲדָר) יְכוּיִן בּוֹ  
 בִּי עֵיב. (וּמַחֵה) יְכוּיִן בּוֹ גִ' קִיב: (לַחַיִּים בְּרַחֲמִים) וְנַחֵךְ שֶׁלּוֹ רַחֲמֵי שֶׁאֵתָּה רַחֲמֵי לַחַיִּים כִּךְ יֵשׁ לְנוֹ  
 לְחַפּוֹץ שֶׁאֲזוּן אֵתָּה כִּי: (וּקְדוּשִׁים) יִשְׂרָאֵל שֶׁקָּרָאִים קְדוּשִׁים וְהָיוּ גִישׁ לְכוּיִן עַל הַנִּלְחָמִים הַעֲלִינִים.  
 (s. s.) II.

הנה סדר התפלה זו נסמן לאנחנו ביום זה. ונפני שבו היה ההנה ונעשו של הקצים בביראה. ואנו נבקשים  
 ונפניו שיהיה עולמו לטוב ושיהיה שמו. כי בזה יודע כי לו הוועלה ונעלה ונעלה. וכל זה יושלם בידיה משיח כי  
 הוא יודיע זה. והוא כחונה חודש העולם ואז ייראה כל הוועשים. ויעשו כולם חגורה אחת. זה יהי כבוד לעורך  
 ששאלוהי קרן לזר עבדך. כי זה כבוד של ישראל וכל תקוה. ואז הקנולה שבנדך שהם לריקים הקדים ישרים  
 יראו וישמחו. כי כונו שיראל בזמן הגלות היו שפלים. כי הקנולה שבהם היו יותר שפלים ומכלס. ובזמן הגלות  
 היתה גדולהם וכבודם בערך שפלותם. ובזמן ההוא עולמה תקפן פיה. ואז והעלך חמה יי לנדך: זו היא הכונה  
 שבו זה: (ובכן) ס"י ואז: עוד נעלה. (ובכן) סרנונו אלא יי יי רלון: וזה שהחילו בלשון ובכן אמרין כוהיק  
 שבו התיבה כוהיקן שטייט. והוא ב"י ג"ס כי עולה ע"ה כוהיקן (ובכן). ועיקר כוונת לריך לכיון כבוד השם של  
 ייב כוהיקן (בכן) יי חלוי היא הפעולה. ולכן ליל ג"ס ובכן. ובכן סן סחד. ובכן סן כבוד. ובכן לריקים. כי  
 ג"ס ע"ב ג"י רישו כבוד חופים ג' פסקים של יוסע ויבא ויע:

לְדוֹר וָדוֹר תְּמַלִּיכּוּ לְאֵל בִּי הוּא לְבָדוּ מְרוֹם וְקְדוּשׁ:

וּבְכֵן יִתְקַדֵּשׁ שִׁמְךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ. וְעַל יְרוּשָׁלַיִם  
 עִירְךָ. וְעַל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ. וְעַל מַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ. וְעַל  
 מְכוּנְךָ וְהִיבָלְךָ:

וּבְכֵן תֵּן פַּחְדְּךָ יי אֱלֹהֵינוּ עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ. וְאִי־מַתְךָ  
 עַל־כָּל־מַה־שִּׁבְרָאתָ. וְיִירָאוּךָ כָּל־הַמַּעֲשִׂים. וְיִשְׁתַּחֲוּוּ  
 לְפָנֶיךָ כָּל־הַבְּרוּאִים. וְיַעֲשׂוּ כִכֶּם אֲגִידָה אַחַת. לַעֲשׂוֹת  
 רְצוֹנְךָ בְּלִבֵּב שָׁלֵם. בְּמֹו שׂוֹדְעֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ. שֶׁהַשְׁלֵטֹן  
 לְפָנֶיךָ עַו בִּירָה. וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ. וְשִׁמְךָ נוֹרָא עַל־  
 כָּל־מַה־שִּׁבְרָאתָ:

וּבְכֵן תֵּן כְּבוֹד יי לְעַמְּךָ. תְּהַלְלָה לִירְאוּךָ. וְתַקְוָה טוֹבָה  
 לְדוֹרְשֶׁיךָ. וּפְתַחֲדוּפָה לְמִיחֲלִים לְךָ. שִׁמְחָה לְאַרְצְךָ.  
 וְשִׁשׁוֹן לְעִירְךָ וְצְמִיחַת קָרְו לְדוֹר עַבְדְּךָ. וְעַרְיַת נֵר  
 לְבְרִישֵׁי מְשִׁיחֶךָ. בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ:

כוונות פשוטות

(תן פחדך כו על כל ונעשיך) סן ענה סחדך על ישראל  
 שהם מעשיך כוהים (ישנה ישראל כעשויו) שיחורו  
 בהשוקה כוהי שגאל אותנו בקרוב (ואינוסך כו שברחם)  
 על האונות שברחם. (וייראוך כל הוועשים) ישראל. (כל  
 הברואים) האונות כוהים יראו כל בשר להשתחות כוה.  
 (שהשלטן לפניך) שיכולת והשולטנות בריך ולכן אכחט  
 ונקשים על זה: (סן כבוד יי לעמך) הלמים קרן  
 דור עבדך. ויהי כבוד לעמך ולא בשבילנו רק בשביל  
 פחד הגדול שיחגול ויסקרם בין האונות (ההלה ליראך) שיראים יתהללו בך יתכרך (וספתון סה לנשיחלים  
 לך) סמה פיהם שיחורו לאונייהם אך זה היום שקונו נאלצו ראינו שלם לכל גוואכס הרע שגולחם לט  
 שמה לחרדך) כשהשבי שבו יעקב ואז חשונה חלךך (וסשון לעירך) ככנין בית הנקדש (ועריכה נר)

כוונות ישרות

יפה אלהינו על פיהם ליהוה סם של ע"ב: פחדך יהוה  
 אלהינו רים פאי סם של ע"ב: ויראוך כל הוועשים  
 י"ה ג"י אל. כל הברואים יעשו רים ג"י אל. שיעדן  
 יהוה אלהינו סים ורו סם של ע"ב. כבוד יהוה לעמך  
 רים כלי סם וע"ב. וסשן לעירך ולנשיח רים ולו סם  
 ע"ב. וספוק לירושך וספתון רים ולו סם וע"ב. לזר  
 עמך ועריכה רים עלו סם וע"ב:

פירוש

[ובכן] פ"י וזכה. כונו ובכן אלא אל הוולך: [על כל ונעשיך] על כל ונעשה בראשית שאלור בהם עש"ה  
 ואינוסך ס"ה ב' גדולה ונחור סן על כל ונע שברחם על השנים והארץ ומנייהם וחדם שאלור בהם בריחה: [שהשלטן]  
 השייך בקונו: [ש' מהם לחרדך] השב שבו יעקב ואז חשונה חלךך כוהים רליה יי חלךך שמה שבו יעקב  
 (s. s.) II.



ובכו צדיקים יראו וישמחו. וישרים יעלו. וחסידים  
ברנה יגלו. ועולתה תקפץ פיה. וכל הרשעה בלה  
בעשן תכלה. כי תעביר ממשלת זרון מזה ארץ:  
ותמלוק אתה הוא יי אלהינו מהרה לבדך על כל  
מעשיך. בהר ציון משכן כבודך. ובירושלים עיר קדשך.  
כפותב בדברי קדשך. ומלך יי לעלם אלהיך ציון קדר  
ורד הללויה:

קדוש אתה ונורא שמך. ואין אלוה מבלעדיך.  
כפתיב ויגבה יי צבאות במשפט. והאל הקדוש נקדש  
בצדקה. ברוך אתה יי המלך הקדוש:  
אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אוהנו. ורצית  
בנו. ורוממתנו מכל השונות. וקדשתנו במצותיך.  
וקרבתנו מלפני לעבודתך ישמך הגדול ותקדוש  
עלינו קראת:

בנו לאי טנת אוננים ותודיענו קודם ותתן לנו:

ותודיענו יי אלהינו את משפט צדקה. ותלמדנו לעשות דין צדקה. ותתן  
לנו יי אלהינו משפטים ושרים ותורת אמת הקים ומצות טובים. ותגהילנו  
זמני ששון. ומעדי קדש. וחגי נדבד. ותורישנו קדשת שבת. וכבוד מצד.  
ותגנת הרגל. ותקדל יי אלהינו בין קדש לחול בין אור לחשך בין ישראל  
לעמים בין יום השביעי לשישת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום  
טוב הברית. ואתיום השביעי. מששת ימי המעשה קדשת. הברית וקדשת  
אתעמך ישראל בקדשתך:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה אתיום: (לשנה השבת הנה  
ואתיום) הוברון הוה. יום (לשנה זכרון) תרועה (באהבה) מקרא  
קדש. וזכר ליציאת מצרים:

|  |   |
|--|---|
| כונות פשויות   | כונות ישרות                                       |
| אור של מלכות (לכן ימי משיח) ושות בשון הושהה:   | צדיקים יראו וישמחו וישרים גימי יבן. (ועולתה) שהיא |
| (ועולתה תקפץ פיה) ועושי עול יקמוו מיהס. (כי מעביר                                      | הקליפה קבלה מיה שלא מקטרת וסוף מדבר מסקליס        |
| כוי) כי כשהעוקר הזון לא יהי עור שענה מלכיות  | הדקס חכל הקליפי הגדולה שהיא לילית הרשע הכלה לגומי |
| לעמדי: (ממשלת זרון) בעלה דליות. (מן הארץ) העליונה                                      |   |
| שליש: (החלץ הקדוש) חסם הוא המלך הקדוש שאין יכולם בשום נכרל ואללל להשיג וסעוריק קדושמך: |   |
| (s. s.) II.  |   |

נוי יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע  
הזוננו. וזכרון אבותינו. וזכרון משיח בן דוד  
עיר קדשך. וזכרון כל עמך בית ישראל  
הן וילחם וילחמים ולחיים טובים ולשלום ביום  
חינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והישיענו  
בר ישועה ורחמים חיים ותננו. ורחם עלינו  
ינו. כי אל מלך חנון ורחום אתה:

יאר על חול שיו הגדול בין האוננים וחסוכי צהיל עד מתי יהיה שוק  
כן ששוקים צנו עם קודם ולחורים אים חליכים יקומו ועצובים לפי

אבותינו. מלך על כל העולם בלו  
ל כל הארץ ביקרך. והופע בהדר  
שבי חבל ארצך. וידע כל פעול  
ויבין כל יצור כי אתה יצרתו.  
טמה באפו. יי אלהי ישראל מלך.  
שלה. (לשנה) אלהינו ואלהי אבותינו רצה  
מצותיך. ותן חלקנו בתורתך.  
למחננו בישועתך ותגהילנו יי אלהינו  
שך. ויגדורו למענין ביה נטורים בן נמחה כם כל

סירוש

השנה (על כל [ביקרך] כחוקך כחיש ויה יקר חסדך אלהים):  
וספט (על כל [יושבי חבל ארץ] כלומר כשהושיע בדין זכור כי היא  
ארץ ומרלטה בדין ומחול להם. כחיש רליה הי ארץ  
וכשהושיע בדין ונוי חיומי כשהשאל עון ענין: [כל אשר נשמה בלשו]  
כלומר חסילו הרשעים. וזאין בהם חלות כי אם השומע  
הס (אנדורהס). [וחולגותו ככל משלה] טמשיל  
ס הארץ לחיטה טכאסס (אנדורהס):  
סס. טאלים היו בשנים חים כסם הארון מוהיר חויו זליל לחלק בין מלך  
למושל. ועמיד יל לפעניד גם כאן הכונה שאז יחליטו  
השמה טכאסס עליהם הי וגם יאמרו ויכירו אז כי גם עהה מלכותו ערפס

יחא כשעיוהא. והשנתי. חסם לשון זה העמקתי וקסר (אנדורהס) כאשר  
כי חסם חיצה יקר כולל לפעמים היוד שואים כוון וכל השים יחיו וקר  
ד כולנו רב כחון נר יחלק כחמי עמילה דף עי עיה יעיש. וככל מקום  
ל ביאר לאל אשר טכס ובי טכס יקר והולח וכו' והוא עם הנקרי וזכר  
כל לומר דיו הכבוד נאה לחכמים כוון כן כולל לומר יקר נאה לחכמים  
ו קוולס כוון עם יקר חסדך ונוי וכדומה והוא סוף מחובר ויחורכ בליש  
ד קא כשול לטוש. דיו טכס כולל יקר. החכמים חמם  
ודקס לרס ככאן ביקרך מענין הראשון. שהרי כור אשר ויגך על כל  
דו ענין ככר בלשון סרוס. וענין שהוא מענין הכי וכלכו חמר כשס  
שא חקר כמאמר. וזהו הפירוש ביקרך. הכונה היא בחסדך. כי היא העש  
קיי סכוסה מאסכה חיא קיי קליט וטרים כים אשרים חלק אוים עקוסו:

قطعة شظية / إدراج وجد(ت) مع كتاب fragment/insert found with book



ובכן צדיקים יראו וישמחו. ויע  
 ברנה יגילו. ועולתה תקפץ פיה  
 בעשן תכלה. פי תעביר ממשלה  
 ותמלוד אתה הוא יי אלהינו  
 מעשיך. בהר ציון משכן כבודך. ו  
 כפוחת בדברי קדשך. ימלך יי ול  
 ודר הללויהו:

קדוש אתה וגורא שמך. ו  
 פכחוב וגבה יי צבאות במשפט.  
 בצדקה. ברוך אתה יי המלך ה  
 אתה בחרתנו מפל העמים.  
 בנו. ורוממתנו מפל השונות.  
 וקרבתנו מלפנו לעבודתך יע  
 עלינו קראת:

בנולחי טנת אומרים ותודיענו קו  
 ותודיענו יי אלהינו את משפטי צדקה. ותל  
 לנו יי אלהינו משפטים ישרים ותורת אמת  
 זמני ששון. ומעדי קדש. וחגי נדבה. ותודיענו  
 תחגיגת הרגל. ותבדל יי אלהינו בין קדש לח  
 לעמים בין יום השביעי לששת ימי המעשה.  
 טוב הבדלת. ואתיום השביעי מששת ימי ה  
 אתעמך ישראל בקדשתך.

ותתן לנו יי אלהינו באהבה א  
 ואתיום) תזכרון תודה. יום (לשנת זכרון) ו  
 קדש. זכר ליציאת מצרים:

כוונות פשוטות  
 אור של נכוס (לכן ימי נסיון) נסוח כשון הנסחה: צדיקים יר  
 (ועולתה תקפץ פיה) ועושי עול יסמוו פיהם. (כי מעביר הקליפה  
 כו) כי כשתעקור הזון לא יהי עוד שבעה מלכיות הדקה אבל  
 לעמיה: (ממשלת זון) בעלה דליניה. (מן הארץ) העליונה  
 שלעיש: (העלך הקדוש) אהה הוא העלך הקדוש שאין יכולה עש  
 II. (s. s.)

אלהינו ואלהי אבותינו יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע  
 ויפקד ויזכר וזכרוננו ופקדוננו. וזכרון אבותינו וזכרון משיח בן דוד  
 עבדך. וזכרון ירושלים עיר קדשך. וזכרון כל עמך בית ישראל  
 לפניך. לפלטה לשובה לחן ולחסד ולרחמים ולחיים טובים ולשלום ביום  
 הזכרון הזה: זכרנו יי אלהינו בו לשובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו  
 בו לחיים טובים: ובדבר ישועה ורחמים חיים וחסדנו. ורחם עלינו  
 והושיענו. כי אליך עינינו. כי אל מלך חנון ורחום אתה:

חרא יעורר לנו אל הכבי יוסר ויוסר על חלול שיו הגול בין הכוונות ויחשוב כזיל עד תמי יסיה שערך  
 סגולת עתילל בין העכרים עובדי עין ופקן פשוטקים צנו עם קדוש ולוהרים חים אלהים יקומו ויעזרכם לפ  
 מלך על כל כו:

אלהינו ואלהי אבותינו. מלך על כל העולם בל  
 בכבודך. והנשא על כל הארץ ביקרך. והופע בהדר  
 גאון עוק. על כל יושבי חבל ארצה. וידע כל פעול  
 כי אתה פעלתו. ויבין כל יצור כי אתה יצרתו.  
 ויאמר כל אשר נשמה באפו. יי אלהי ישראל מלך.  
 ומלכותו בכל משלה. (לשנת אלהינו ואלהי אבותינו רצה  
 במנוחתנו) קדשנו במצותיך. ותן חלקנו בתורתך.  
 שבענו מטובך ושמחנו בישועתך והגדילנו יי אלהינו  
 באהבה ובמצון שבת קדשך. ויגדלו למעניך בך נמרים בו למנחם בם כל

כוונות פשוטות  
 (מלך) בקסמינו שמחה מלכותך בראש השנה (על כל  
 כו בכבודך והנשא) ביום המשפט (על כל  
 הארץ) וכי יי יהי המשפט (ביקרך) בחקך ויפסע כו  
 שמושיע סגל בדין (על כל יושבי חבל) וכשמושיע בדין  
 צור כי היא (ארץ) וסרלני בדין ומעמול להם (אבודתם).  
 (ידע כו ויבין כו) כיון שאתה דן את הארץ לחיטה  
 ולחטה דעו ויבינו העולם כי פעלכם וירחם. שאלים היו  
 אומרים עזב הי את הארץ. (ויאמר כל אשר נשמה באפו)  
 אפי הרשעים אשר אין להם מלכות כיו השענה שחלם

ס) כשאלתי נחמס חי: אנהי לא כחא כסעוהא. והשנתי הנה לשון זה הספקתי וספר (אבודתם) כחש  
 רשעתי כסוף הענין. והנהי כראש לשעיר כי הנה מיכס יקר נמלל לפעמים היוד שואים כונו וכל הנשים יתנו ויקר  
 לבעלותי חס חינו לסיק אלף הרגום של כבוד כחומר דו נחונן כו ילמך כמין מילד דף עי עיש יעיש. וכל מקום  
 כחלמד נקרא הכבוד יקרא. וענין זה הוא כיאר לאל אשר שכם וכו' שנה יקר הודנה וכו' והוא שם הנקרא וזכר  
 כפיע. ונוכל לעשות עוננו נושא. וכמו שנוכל לושר דעו הכבוד נלה לחכמים כונו כן נוכל לומר היקר נלה לחכמים  
 ושיינו יך וולס עוד נמלל סיכס יקר כלס קמולה כונו עה וקר הקדן וגו' ורומה והוא מואר מחובר ויחודגכ בליס  
 (עתייד) וסס התואר הזה לא נוכל לזכור כפיע אלס נעשה. קא כשוא לנשוא. דיע זהה כוה יקר. החכמים חמס  
 יקרים וכיונם. ולכן לא היס כיהל להאבודתם לפרס ככלן עיקר ענין הראשון. סרי כר אשר נודך על כל  
 פועלם כלו כפחדן. ואך יאמר חמיס עוד ענין כנה בלשון הרגום. וכעיס שהוא וענין סני וחללו אשר כעס  
 כמדק היקר. וסיכס כעודק שהוא כנסה סקר כחלמד. חוה הפירוש עיקר. הכוונה היא כחמדן. כי היא חמיס  
 עיקר כמיס עס יקר חקך הו ועי עק פסונה מלסנה חיס קי קלים ופרים כיה אפרים חלק חויה כפיוס:

II. (s. s.)



ישראל מקדשי שקד: ומהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה  
 אלהים אמת ודברך אמת וקום לעד. ברוך אתה  
 יי מלך על כל הארץ. מקדש השבת וישראל ויום הכפרון:  
 רצה יהוה אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה. והשב את  
 העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה  
 תקבל ברוצון ותהי לרוצון תמיד עבודת ישראל עמך:  
 ותחזיקה עינינו בשוכה לציון ברחמים.  
 ברוך אתה יהוה המחזיר שבינתו לציון:

מודים אנחנו לך שאמתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם  
 נעד. צורנו צור חיינו מגן ישענו. אתה הוא לדור ודור. נודה לך  
 ונספר תהלתך. על חיינו המסורים בידך. ועל נשמותינו הפקודות  
 לך. ועל נשית שבכל יום עמנו. ועל גפלאותיה וטובותיה שבכל עת  
 ערב ובקר וצהרים. הפזב כי לא יכלו רחמיך. והמרחם כי לא יתמו  
 חסדך. מעולם קיינו לך:

מודים דרבנן

מודים אנחנו לך שאמתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלפי כל בשר  
 יוצרנו וצד בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחיותנו  
 וקיימתנו בן תחינו ותקיימנו ותאסוף גלותינו לחצרות קדשך לשמר חקך  
 ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך. ברוך אל ההודאות:  
 ועל כלם יתברך ויתרומם ויתנשא שמך מלפני תמיד לעולם ועד:  
 וכתוב לחיים טובים פל בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת  
 לעולם כי טוב האל ישועתנו ועזרתנו סלה האל הפזב. ברוך אתה  
 יי הפזב שמך ורך נאה להודות:

כפי אלהינו ואלהי אבותינו בברכה המשלשת בתורד התפילה

מירוש

מטלה כהן: [ויברך אלהי וקיש לעד] הטעם שתיקנו  
 לומר כן בחמישה ובתפלה ובקדוש היום ופני שאמר  
 במדרש חללים לעולם הי דברך נכב כשנים לרוח הור  
 אמונתך וכפי כחך למשפטך עמוד היום. אשר דור  
 לפני הקטנים דברך שלמה לאדם הראשון לרין ולזכות כיום  
 זה בניו. לרוח הור סבין אמונתך כהן כי ולכן תקנו  
 לומר שתיקיים זכרו (אברהם). ויהי למי שאמרנו לעולם  
 מלך על כל העולם כי עז אלו חומרים ודברך אמת וקיש  
 לעד. שהטעמהו כך בעתים הגדולה כפי שיהיה להי  
 הגדולה וכפי אלו חסדך אל עמים שפה כדורם לקרא  
 כלם כהן הי ונוי הוי שהטעמהו לכך אלו ובקשים  
 שיאמרו אלהי הטעמה. כי דברך אמת וקיש לעד.  
 חסו שהטעמהו מלך על כל הארץ (אם כהן בעל משנת השעורים):  
 II. (s. a.)

על ידי משה עבדך האמורה ספי אהרן וקניו פהנים עם קדושה קאמר: וברכה  
 יי וישמרה: יאר יי פניו אליה ויהנה: ישא יי פניו אליה וישם לה שלום:  
 שים שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל  
 ישראל עמך. ברכנו אבינו פלנו פאחד יחד באור פניך. כי באור  
 פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד. וצדקה וברכה  
 ורחמים וחיים ושלום. וטוב יהיה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך  
 ישראל בכל עת בכל שעה בשלומך ברוב עוז ושלום:

בשערי אוננים זכ:

שלום רב עד ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא מלך  
 ארון לכל השלום. וטוב יהיה בעיניך לברך את עמך ישראל  
 בכל עת ובכל שעה בשלומך:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וגזירות  
 טובות ישועות ונחמות נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל  
 עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום: ברוך אתה  
 יי המברך את עמו ישראל בשלום:

אלהי. נצור לשוני מרע ושפתי מדיבר מרמה ולמקללי נפשי  
 תדום ונפשי כעפר לכל תהנה. פתח לבי בתורתך ואחרי מצותיך  
 תרהף נפשי וכל הקמים והחושבים עלי לרעה מהרה הפר עצתם  
 ונקלקל מחשבתם.

עשה למען שמך. עשה למען ימינה. עשה למען קדשך.  
 עשה למען תורתך. למען יחלצון ידיך הושיעה ימינה וענני:  
 יהיו לרוצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגואלי: עשה שלום  
 במרומוי הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקנו  
 בתורתך: ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: וערכה ליי מנתת יהודה  
 וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

זל טעיה האשכנזים ושיים וריה עד יריב ונסייעין עושה הטלום. ובחנו בעלי הקדום טעם החמישה עושה  
 השלום בנימין (אברהם) הוא אחד משבעים שנים של (משערת) גיועתי חסדך והרחמים כפי חכל הספרים חיים  
 משים וקח סברה מכל ימות השנה. והלילה לשנים מלחר שלא נולד זה בחגגור ובספקים כנו הולך קדום הולך  
 השופט. והרזו סכנו בעלי הקדום הוא חנה חכל לא נוסח הכרטה. רק אחר התפלה כשפוסע וחוזר עושה שלום בנימין  
 יאמר (עושה השלום) לרוח היל חכל חלילה לשנים נוסח הכרטה עכ"ל: ובכתיבם אימא כי השלום גיוי (אברהם)  
 זכן עושה גיעריל ספיראל והוא קוסר ובחט כל בני אדם כספר החיים בעשרת ימי השנה: אם חל פשעם ויהיה  
 שין (ויבול). וחוזר (נגן אבות. הולך הקדום). ותוסם בשל שנה לכה. ואיח (כ"ט): חומר קיש ובתלים (לעיל)  
 ככל הקדשים עד מולחי יריב. (קדום) על הכוס וחוזר (שהחיינו). עלינו. קיי:  
 אימא ככתבים וכל הקדשים וכלאים וזה טעם לומר אחר תפלת העושים קדום כפי לית  
 רשע השנה רחם. ככתבים או כחיותו ככיו קדום קייחם רבנן לרוח וחוזר מולח ככיו של יום וכוון ככל השנה  
 היום כזה הנקדום או ככיו קדום קייחם רבנן לרוח וחוזר מולח ככיו של יום וכוון ככל השנה  
 יחקר ונזכרו כל השנה:  
 II. (s. a.)







היכי דלא ליסתעבט שהוה לייח נקול שופר) וינרך שהחיינו ואין חילוק בין אם נזרק לעלמו או שבר יא' ונזרק להוליא אחרים כגון אנשים שאינן יודעין לזכר בעלמון אפי' נזרק שתי זרכו' אלו אצל אם חוקע להוליא אנשי' טיודעין בעלמון לזכר והחוקע בעלמו יא' כזר השווע ינרך שתי זרכו' אלו (סס) וכן ציוס שני בתקיעו' שופר חונג שתי זרכות אלו לשווע קול שופר ושהחיינו וכוון טילגט בגד חרש בתקיעות שופר ציוס שני: (ג) טוב לתקוע צלד ימין אם אפשר ולא בשמאל משום דשמאל התפילין מגינין ולכן איטר שנייה תפילין ציינו לריך לתקוע בשמאלו וגם משום דכתיב והטטן עונדו על ימיו (סס) ויארך לכסות השופר בשעת זרכה (א"ר) (סס) ויהפך פי השופר למעלה בשעת תקיעה (סס): (ד) אם נזרק חוקע אחד ולא היה יכול לתקוע יכול אחר לתקוע על כוונך זרכה שניך הראשון וכן אם התחיל לתקוע ולא יכול להסלי' וכן אפי' ד' וחי' יכולין לתקוע על כוונך זרכה שניך הראשון כיון ששניו הזרכה אצל אם החוקע הז' צא לזכר' אחר שניך הראשון ולא שנוע הזרכה מהראשון אם לא יא' השני ידי חובתו יכול לתקוע זרכה ואם יא' השני י"ח חוקע צלד זרכה כיון שהליצור כזר שנועו הזרכה מהראשון (סס וא"ר): (ה) בתקיעות שעל קדר התפלה יתקע אחר ולא הס"ך כדי שלא יתבלבל ואם הוא מוצטת טיחור לתפלתו רשאי לתקוע אפי' ים אם אחר שיכול לתקוע ולכן האידנא שמחפליין עמוד הסיודור אף שיש אחר שיכול לתקוע רשאי הס"ך בעלמו לתקוע וכ"ס בתקיעו' דמיוטב שיכול הס"ך לתקוע בעלמו אף שיש אם אחר (סס) אצל אסור לש"ץ להיות נוקרא בתקיעו' שעל הקדרים שאסור להפסיק: (ו) ונוהגין להקרו' לפני החוקע מלה בעלה כל קדר התקיעו' דמיוטב וכל קדר הזרכות כדי שלא יעשה (סס) וגם נוהגין שנתלקין התקיעו' שעל קדר הזרכו' לכונה חוקעין ואין למחות בהם כדי לחבז הנוגות (ט"ז סס): (ז) פעם אחד לא היה יכולין לתקוע והסך החוקע השופר וקרא לתוכו ויהי נועם וטוב יכלו לתקוע (מהרי"ל צו"ח):

דיני התקיעות.

(א) כל מי שאינו נחויב בזכר אינו נוז"ל אחריו ידי חובתו (ס"י תקפ"ט): (ב) אשה פטורה מחקיעת שופר משום דהוי נ"ע שה"ז ואב"פ שפטורה יכולה לתקוע וכן אחר אף שילא כזר יכול לתקוע להוליא אותה אצל אינו רשאי לזכר להוליא זרכה אם הוא יא' כזר רק האשה תזכר בעלמה ורוא יתקע לה (סס) ואין לתקוע לאשה רק אחר יליאח בהכ"ו: (ג) סוועא חייב בתקיעת שופר ויכול להוליא אחרים ידי חובתו ואם היה

מוחזק לתקוע וסלקוהו מוחתם שחששו לסכנת רי"ו דס"ל כ"י דקוונא פטור מנולות אם אין זקי כוונתו יכולין לחזור לנולות אותו להיות חוקע ולכתחיל אין לסלקו אף שנוז"ל זקי כוונתו (נ"ח סס): (ד) ונתעסק בתקיעות שופר להחלמד לא לא י"ח וכן השווע מן המתעסק אף שכיון ללאח לא יא' (סס): (ה) נתכוין השווע ללאח ולא נתכוין החוקע להוליא או להיפך לא יא' י"ח (סס): (ו) שלים ליצור שחוקע להוליא כל הליצור ושנוע אחר אחורי בהכ"ו התקיעות וכיון לזו ללאח יא' אף שהס"ך א"י להוליא זה שנועד סס אעפ"כ יא' כי הס"ך דעמו להוליא לכל מי שישנוע תקיעתו ולבזד שלא יעמוד רקוע מנכס"ו כ"כ שאפשר שלא ישנוע קול שופר רק קול הזכה (ס"י תקפ"ז וס"י תקפ"ט):

סדר התקיעות.

(א) תקיעות דמיוטב שלשה פעמים תשר"ת ושלשה פעמי' תש"ח ושלשה פעמים תשר"ת (ס"י תקפ"ו): (ב) שיעור תקיעות של תשר"ת לריך להיות כשיעור זכרים ומרועה והיינו י"ח כוחות כל שהוה וזדיענד אם לא עשה התקיעה של תשר"ת רק כשיעור השפעא כוחות כל שהוה יא' אצל אם עשה פחות ונתעשה כוחות לא יא' (סס): (ג) זכרי' של תשר"ת לכתחיל לא יעשה יותר וג' זכרי' ואם עשה הרבה זכרים זדיענד כשר ולא יארך בשזר אחר יותר וג' כוחות דהיינו שכלל הזכרים לא יהיו רק ט' כוחות וזדיענד אם האריך בשזר אחד של תשר"ת עד י"ח כוחות כשר אצל אם האריך עד י"ח לא יא' שזכר נעשה תקיעה (א"ר) אצל אם לא האריך בתקיעה של תשר"ת כשיעור חיי כוחות ושזכר האריך לא יא' אליא דכ"ע אף זדיענד (סס): (ד) תקיעה של תש"ח לכל הפחו' לריך לעשותה כשיעור ט' כוחות ואם לא עשה כן אפי' זדיענד לא יא' וזכר מהשזכרים של תש"ח אם האריך כשיעור ט' כוחות אפי' זדיענד לא יא' (נ"ח סס): (ה) תקיעה של תשר"ת לריך לכתחילה לעשות כשיעור ט' כוחות ואם לא עשה זדיענד רק אפי' כשיעור ג' כוחות (סס): (ו) התרועה של כל הסדרים לריך לעשותה לא פחות מטי' כוחות וזדיענד אם עשאה כשיעור ג' כוחות כשר (סס): (ז) השלשה זכרים לריך לעשותם צנשינה אחת וזדיענד יא' אפי' עשה צ"ו כשיעור (סס): (ח) ג' זכרים התרועה דתשר"ת עשים צנשי נשינות רק שלא ישהה צינתיים כדי נשינות והנוקרא לריך להקרות לו נפעס אחת זכרים תרועה כדי שלא יפסיק החוקע צינתיים כדי נשינות (סס):

דיני שעות בתקיעות.

(א) אם טעה בתשר"ת ואחר שתקע ז' זכרים טעה ולא תקע הזכר הג' והתחיל להריע זין אם נזכר צלמנע התרועה קודם שתקע ג' כוחות זין אם לא נזכר עד אחר שגמר התרועה לריך לחזור ולתקוע ג' זכרים ותרועה צנשינה אחת אצל תקיעה ראשונה לא הפסיד. וכן אם טעה בתשר"ת וקודם שהתחיל השזכרים תקע תרועה לא הפסיד תקיעה ראשונה ולא לחזור ולתקוע תשר"ת נחדם (ס"י תק"ל) א"ר דלא כטי"ז: (ב) אם טעה בתש"ח ואחר שתקע ז' זכרים התחיל להריע או קודם שהתחיל לתקוע השזכרי' התחיל להריע אפי' נזכר צלמנע תרועה הפסיד גם תקיעה ראשונה ולריך לתקוע תש"ח נחדם (סס): (ג) אם טעה בתשר"ת וקודם שהריע ג' כוחות כשיעור התרועה התחיל זכרי' או קודם שהתחיל התרועה תקע השזכרים אפי' לא תקע אצל שזר אחר הפסיד התקיע' ראשונה ולריך לתקוע נחדם (סס): (ד) ואם טעה ותקע שתי זכרים זה אחר זה או ז' ז' תקיעות זה אחר זה אם לא הפסיק ציניהם צנשיקה הוי כאחד ויא' ואם הפסיק ציניהם צנשיקה הוי הפסק והפסיד גם התקיעה ראשונה ולריך לתקוע נחדם הסדר שנועד זה (סס וי"ח) ואם התחיל לתקוע תקיעה אחת והספיד ואין קולו עולה יפה ונתחיל לתקוע שנייה נחשבת הכל לתקיעה אחת ולא הוי הפסק (נ"ח סס): (ה) ואם טעה ותקע גם תקיעה אחרונה מן הסדר וזכר שטעה בהסדר אותה תקיעה אחרונה עולה בעציל תקיעה ראשונה ותוקע הקדר שטעה זו נחדם חוץ מתקיעה ראשונה (נ"ח סס): (ו) אם טעה בתקיעו' דמיוטב בתשר"ת אחד ושאר תשר"ת עשה כהוגן ולא נזכר עד שהתחיל לתקוע תש"ח או תשר"ת נוגד הסינון כולו ואח"כ חוקע התשר"ת שטעה (נ"ח סס): (ז) צבל זה אין חילוק זין תקיעו' דמיוטב וזין התקיעות שעל קדר הזרכו' אצל התקיעות שחוקעין אחר התפלה אין צכך כלום (נ"ח סס):

דיני הפסק בין ברבה לתקיעות.

(א) זין החוקע וזין הליצור לא יסיחו זין זרכה עד סוף התקיעות דענועד וזין

הזרכה עד סוף התקיעו' דמיוטב אסור להפסיק אפי' צנשלו' לכן לא יאמר הי"ד הגרפס צנחזורי' זין התקיעות דמיוטב רק יהרר צלזו ואל יוליא צפיו או שיאמר הי"ד צקוף התקיעות דמיוטב ואם הפסיק זין התקיעות אפי' צנשימה שאין לזכר כלל א"ל לחזור ולזכר אצל אם הפסיק זין הזרכה לתחלת התקיעה שלא נענין התקיעות אפי' נענין התפלה לריך לחזור ולזכר ואם נענין התקיעות הפסיק כגון שאמר הנא שופר לתקוע או שאמר לשכשך השופר שא"ל לתקוע א"ל לחזור ולזכר (ס"י תקל"ב):

דיני טילטול השופר.

(א) ר"ה שחל בשבת שאין חוקעין בו אסור לטלטל השופר אם לא לזוך גופו ונעקומו (ס"י תקפ"ח): (ב) ר"ה שחל בחול לאחר שתוקעין אסור לתקוע צנחם ואפי' רוצה להחלמד ציוס ראשון כדי שיתקע ציוס ז' אסור אצל לטלטל השופר אחר שתקע מותר וכן לזכר מותר לטלטל אף אחר שזכר יא' בו לפי שראויה עוד לחנשים אחרים שלא ילאו עדיין ואף בה"ש מותרים ציוס ראשון שני ששכח ציוס ראשון עד צה"ס לריך לתקוע צה"ס וכן ליטול לזכר צה"ס (א"ר ס"י תקל"ז) ופ"ו צנשי' (סס) וכן קטן אף שהגיע למינך מותרים לומר לו לתקוע כל היום כדי שיתחזק (ס"י תקל"ו): (ג) צה"ז האריך צנשלה זרי"ה שחל להיות ציוס ה' ו' ולא צא להם שופר עד אחר שהתפללו של שבת ונצט"י והתיר לתקוע צלא זרכה (ס"י תר"ו):

פרטי דיני שופר.

(א) שופר של ר"ה אין מנהליין עליו יום טוב ואפי' זכר שיש בו משום שבות כי"ד היה השופר זכרש האילן או מנעזר הנחר ואין לו שופר אלא הוא אינו עולה צאילן ואינו שט על פי הניים כדי להזיאו ועי' עכו"ם מותר דהוי שבות דשבות וצנקה' מלוה לא גזרו (ס"י תקפ"ו): (ב) דיני אמינה לעכו"ם ממון לתהום או ממון ל"צ מילין זין בשבת זין צי"ט דינו כמו צלזכר ונחצאר סס צה"ל צלזכר כל פטרי דינים: (ג) יכול ליתן נים או שאר נעסקין בשופר צי"ט כדי ללחמו (סס):

סדר תקיעות וברכות שופר

ידי כל ספק הנריכו מ"ל לתקוע תשר"ת ג' פעמים. תש"ח ג' פעמים, תר"ת ג' פעמים, וס"י לזכר יום תרועה יהי"ה לכס גינעריא תלתון הוי: התחיל לתקוע ולא יוכל להסלים, יסלים אחר נענקוס שפסק ראשון, ואפי' ג' או ד' זח"ז די להס צזרכס שזכך ראשון ותקיעות שמקע

חייב כל אדם וישראל לשנוע זרי"ה השעה קולות, ששה סדרים של שלש שלש שהן שלש תרועה' וכל אחת פטועה לפניה ופטועה לאחריה. תרועה זו האנורה בתורה כשתפק לנו אם היה הוא היללה והיינו גיממות דקוה, או נקות שהן זכרים, או אם הם שניהם יחד, לפיכך ללאח







הפלה לחוקע עתה יזכיר:

יהי רצון מלפניך יהוה אלהי השמים ואלהי הארץ אלהי אברהם ואלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הנבור והגורא שתשלח לי כל המלאכים המהירים משרתים הנאמנים בשליחותם וההפציעים לזכות את עמך ישראל המלאך הגדול שפצצה פצפיה הממנה להוציא זכיותהו של ישראל בעת שתוקעין עמך ישראל בשופר ואת המלאך הגדול השבש המלאך הממנה להשמיע זכיותיהו של ישראל להבעית את השפן בתקיעותם ואת המלאכים הגדולים הנביאים הממנים על התקיעה המעלים את תקיעתינו לפני כסא כבודך ואת המלאך הממנה שמשאיל הממנה על התרועה ואת המלאך תרססאל (תוסניאל) הממנה על תשרית להיות מזומנים בשליחותם להעלות תקיעתינו לפני הפרוכת ולפני כסא כבודך ותמלא על עמך רחמים ותסתכל באפרו של יצחק אבינו הצבור עיני המוכח ותתנהג עם בניך במדת הרחמים ותכנס להם לפני משורת הדין וזכור היום עקדת יצחק לורעו כי אתה אל מלך נאמן הברית ברוך וזכר הברית:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיכבשו רחמך את כעסך ויגולו רחמך על מדותך ותרחם על בניך ותהפוך להם על ידי תקיעותיהם מדת הדין למדת הרחמים ותזכור להם זכות שלשת אבות ויהיו הם חקוקים בכסא על סדר תולדותם אברהם בראש יצחק כנגדו יעקב בנתיים ואל יעקב כל חטא ועון ותכנס להם לפני משורת הדין ותרגני לפניך ותרהם עלי אמן:

קודם תקיעת שופר יאמר אלו הפסוקים בקול רם וסוף מנחם לפס טובי:

מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה:

ויאמר טעם פסוקים אלו טריה קרע שטן

קולי שמעת אל תעלם אנך לרוחתי לשועתי. ר אש דברך אמת ולעולם כל משפט צדקך. ערוב עבדך לשוב אל יעשקוני ודים. שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב. טוב טעם ודעת למדני כי במצותך האמנית. גרבות פי רצה נא יי ומשפטך למדני.

ואח"כ יאמר הפלה זו:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי המשפט שזכות אלו השמות היוצאין מרית אל נא קרב תשועת מצפיק אנקתם. פחודיך סר תוציאם ממאסר פסתם. פדה סועים פתח סומים ימניך מצפים פספסים. דלה יוקשים וקביץ נפוצים סמוך יה מופלגים דיונסים. שיהיה עתה עת רצון מלפניך ותקרע ברחמך הרבים וחסדיך הגדולים כל המסכים המבדילים בינך ובין עמך ישראל עד היום הזה והעבר מלפניך כל המסטינים והמקטרינים על עמך ישראל סתום פי שטן ואל יספן עלינו כי אלקי תלויות עינינו ארוממך אלהי המלך אלתי המשפט שומע קול תרועת עמו ישראל ברחמים:

כוונת התקיעות הכלליות לרד לבין לקיים מ"ע שכתוב במורה (יס מרועה יס"ג לבס) ולרד לבין שומע ועממי ויוליא בשפתיו לשיקפה וכו':

הריני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה שצונו הבורא יתברך שמו דתקוע בשופר: השומע אומר לשמוע קול שופר כמו שכתוב בתורה יום תרועה יהיה לכם:

ז"ל פדסי ענין שופר לרד רוחם שכל ונחם רוח לבין לכל הענינים הרמוזים בו אבל כל חס לרד לבין בשני ז"ל כשהוא שומע (תקיעה) רחוקה יעלה על לבו (זכות אהיה אבינו ע"ה) וכוונתו ירחם הקדים עלינו להוליא לחור ומשטינו (שכרים) יעלה על לבו (זכות יחא אהיה) שבעקד על גבי הנוצה ליעשו ולרזונו (מרועה) יעלה על לבו (זכות דוד תועיה) טעם היום שהיה גדול ואריר לא הניח עבודה אלהי בשלימות ועברו עליו כמה לזות ורעות וקבל אהם כהכס והנה להשלים אה נכפ"י: (תקיעה) אחרונה (זכות יעקב אהיה) והם רחמים משועים ונמלא הדין בין זי מדות של רחמים כדי שיעים כנוש ביניהם ולא יהי לו כח לקטרג: ז"ל הוא כוונת קלרה דדי ז"ל עכ"ל הקדסי:

כח ה"ש"ה בכל תקיעה שישמע עתה תקוע יחשוב במחשבתו צ"ע בנפ"ל:

אני מקיים בשמיעת תקיעה זו מ"ע שציוני הבורא יחיש וכוונתי לתת לו יחיש נחת רוח בזה: ויחשו, ואלו שלא יקח לא תקוע ולא ילבוז בין תקיעות דמיושן לתקיעות דמעומד. ויאמר קודם פסוק ז"ל עלה אלהים בתרועה ואח"כ יברך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמוע קול שופר:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהתנינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

עלכיות תקיעה שברים תרועה תקיעה: ג' פעמים ואח"כ קולא סנקלא שב

ויחודה בלחש ועומד בין שפוחיו ולא ישמע כי אקור להפיר חטאיו כר"ה בקול רם וכלחש עומד וסוף דוקא בין התקיעות כי אז הסטן מהערכב ודברי וודוי עולין למעלה ע"י חלעום קול שופר ולא יש קטרוג עליו אז. ואחר התקיעות יתפלל ז"ל שיקובל:

יהי רצון מלפניך שתקיעת תשרית שאני תוקע תהא מרוקמת ביריעה על יד הממנה (מרטאיאל) כשם שקבלת על יד אלהי ז"ל וישוע שר הפנים אשר (מטי"ט) ותמלא עלינו ברחמים: ברוך אתה בעל הרחמים:

זכרונות תקיעה שברים תקיעה: ג' פעמים. שב

ויחודה בין התקיעות על כל חטאיו וכלחש בין שפוחיו וכז"ל ויתפלל על חטאים:

יהי רצון מלפניך שתקיעת תשרית שאנחנו תוקעין שתעשה עשרה ממנה ע"י הממנה (שרשי"ד) להיות עולה ויושב בראש אלהי הצבאות ויעשה עמנו אות לטובה:

סופרות תקיעה תרועה תקיעה: ג' פעמים. והאמנות

תקיעה גדולה מוסכין ועליונין ז"ל סוף סימן סילוק שכינה.

מן כל הטרומוטין דמלשים קולות אלו הם (רע) ערומטין לבטל כח שרע דיש"ר דעכ"ס והשחתה זרע. ויתפלל ובכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיעלו אלו המלאכים היוצאים מן השופר ומן התקיעה ומן השברים ומן התרועה ומן תשרית ומן תשרית ומן תרית לפני כסא כבודך וימליצו טוב בעדינו לכפר על כל חטאתינו:

ואחר התקיעות יתפלל שיתקבל הפלגו:

אשרי העם יודעי תרועה. יי באור פניך יהלכון:

בשמך יגליון כל היום ובצדקתך ירומו:

כי תפארת עזמו אתה ובצדקתך תרום קרננו:

אשרי יושבי ביתך. עוד יהללך סלה:

ואומרים יהללו ונחמדין ספר מורה להיכל והס"ל אומר ס"ק ועומדין להספיל תפלת מוסף:

נה"ש דיני תפלת מוסף דה"ח

הפלה מוסף יתפלל בכל הכוונות המבוארים בהפלה שריחם ושהחיים ובהפלה העוסקין של רגלים וכוונתו מוסף של ז"ל היום הדין הגדול וסודו רחוי לעורר א"ע אל הכבי נימר ע"ה ובכל הנוקה של ונפני חטאיו וכיחוד דאבינו ונלכנו גלה כבוד כ"י רחוי לעורר עלנו אל הכבי ונעט עד שלא ישאור בו כח לזכות על חילול שמו הגדול עשה בגלות בין העכ"ס. ויאמר השבח הגדול של עלינו (א) א"י פסוקי מוסף ר"ח אלא אומרים עלכד עולת המודש ונחמה ועולת התמיד כ"י ושני טעירים לכפר כ"י ולרד לומר בשני ימים של ר"ה ואלו מוספי יום הזכרון ואלו אומר ואלו מוסף ילא כיון שאמר עלכד עולת המודש כ"י ואלו ר"ג ושני טעירים לכפר כ"י (ש"פ):







אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אותנו. ורצית בנו. ורוממתנו מכל הלשונות. וקדשתנו במצותיך. וקרבתנו מלבנו לעבודתך. ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותפן לנו יי אלהינו באהבה את יום (השבת הזה. ואת יום) הזכרון הזה. יום (נסמך זכרון) הרועה (באברהם) מקרא קדש. וזכר לעצאת מצרים:

ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל ארמחנו. ואין אנתנו יכולים לעשות חובותינו בבית בחרתך. בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו. מפני הך שנשתלחה במקדשך: יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן שתשוב ותרחם עלינו ועל מקדשך ברחמיך הרבים. ותכנהו מהרה ותגדל כבודו: אבינו מלכנו. גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה והופע והנשא עלינו. לעיני כרחי. וקרב פזורינו מבין הגוים. ונפוצותינו פגם מירכת ארץ והביאנו לציון עירך ברנה. ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם. ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספים בהלכתם: ואת מוספי יום (השבת הזה ויום) הזכרון הזה נעשה ונקריב לפניך באהבה במצות רצונך. כמו שפתכת עלינו בתורתך. על ידי משה עבדך. מפי כבודך. באמור:

נסמך וביום השבת שני קבשים בני שנה תמימים ושני עשרנים סלת מנחה גדולה בשמן ונסכו: עלת שבת בשבתו על עלת התמיד ונסכה: (זה קרבן שבת וקרבן היום באמור:) ליחא כביי ואין לחומרנו וכיכי מהריטעניז.

ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא קדש יהיה

לכם. כל מלאכת עבודה לא תעשו. יום הרועה יהיה לכם: ועשיתם עלה לריח ניחח ליי פר בודבקר אחד. איל אחד. כבשים בני שנה שבעה תמימים: ומנחתם ונספיהם כמדבר שלשה עשרנים לפר ושני עשרנים לאיל. ועשרון לבבש. ויין פנסכו. ושני שעירים לכפר ושני תמידים בהלכתם: מלבד עלת החדש ומנחתה. ועלת התמיד ומנחתה ונספיהם כמשפטם. לריח ניחח אשה ליי:

נסמך ושמחו במלכותך שומרי שבת וקראי ענג. עם מקדשי שביעי. כלם ישבעו ויתענגו משובך. ובשביעי רצית בו וקדשתו חמדת ימים אתו קראת. וזכר למעשה בראשית:

עלינו לשבח לאדון הכל לתת גדלה ליוצר בראשית שלא עשנו כגויי הארצות ולא שמנו כמשפחות הארמה. שלא שם חלקנו בהם וגורלנו בכל המונם:

ואנחנו פורעים ומשתחיים ומזדים לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא. שהוא נוטה שמים ויוסד ארץ. ומושב יקרו בשמים וממעל. ושכינת עזו בגבהי מרומים: הוא אלהינו אין עוד. אמת מלבנו אפס זולתו. בפתוב בתורתו וידעת היום והשבת אל לבבך. כי הוא האלהים בשמים וממעל ועל הארץ מתחת אין עוד:

בקריק פסידת וכנתי אומרים: ושעיר לכפר מלבד עלת החדש ומנחתה ושעיר להפאת וקבניהם קמשפטם ושני תמידים בהלכתם: ושני שעירים. אחד של יום ואחד של מוסף היום:

כוונות ישרות

(עלינו לנסח) כביי ימחזיקיני לארון סלל ילחם רים סלל כניי אדניי ילחם יבולח יבולח חבוין לשם סיני



על פי זמור הקדוש לירך להיום ועל כן בואי:

על-כן ונקוה לך יי אלהינו לראות מהרה בתפארת  
 עזך. לתעביר גלולים מזה הארץ. והאלילים פרות  
 יפרתון. לתקן עולם במלכות שדי. וכל-בני בשר  
 יקראו בשמך. להפנות אליך כל-רשעי-ארץ. יבירו  
 וידעו כל-יושבי תבל. כירך הכרע כל-ברך השבע  
 כל-לשון. לפניך יי אלהינו יכרעו ויפלו. ולכבוד שמך  
 יקר יתנו. ויקבלו כלם את-עול מלכותך. ותמלוך  
 עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות שלך היא.  
 ולעולמי עד תמלוך בכבוד: פפתוב בתורתך יי וימלך  
 לעולם ועד:

ונאמר. לא-הביט און ביעקב. ולא-דאך עמל בישראל. יי אלהיו  
 עמו. ותרועת מלך בו: ונאמר. ויהי בישרון מלך. בהתאסף ראשי  
 עם. יחד שבטי ישראל: ובדברי קדשה כתוב לאמר. כי ליי המלוכה.  
 ומישל בגוים: ונאמר. יי מלך גאות לבש. לבש יי עז התאזר. אף-  
 חבון תבל בל-תפוט: ונאמר. שאו שערים ראשיכם. והנשאו פתחי  
 עולם. ויבוא מלך הכבוד: מיה מלך הכבוד. יי עזו וגבור יי גבור  
 מלחמה: שאו שערים ראשיכם. וישאו פתחי עולם. ויבא מלך הכבוד:  
 מי הוא זה מלך הכבוד. יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה: ועל-ידי  
 עבדיך הנביאים כתוב לאמר. כה-אמר יי מלך-ישראל וגאלו יי  
 צבאות. אני ראשון ואני אחרון. ומפלעדי און אלהים: ונאמר. ועלו  
 מושיעים בהר ציון לשפט את-הר עשו. והיתה ליי המלוכה: ונאמר.  
 והיה יי למלך על-כל-הארץ. ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד:  
 ובתורתך כתוב לאמר. שמע ישראל. יי אלהינו. יי אחד:

אלהינו ואלהי אבותינו. מלוך על כל-העולם כלו

כוונות פשוטות

(ה' יסלך בטוב ועד) חיי מקבל מלכותו ואלהותו עלי ועל בניי ועל בני בניי עד סוף כל הדורות (וישמע  
 שיע בלבו יד מאוד על שם לו אלוה קדוש ונלך גדול ונורא. ומרו גדול משוקמו ראוי לקבל שיע  
 שיע בלבו חיים מיהם להראות אהובתו ביהוד אלהותו יחיש ויכוין לפס בזה יד לייסע):  
 (אני ראשון) בגלות מלכים. (ואני אחרון) בגלות זה. רוקח:

בכבודך. והנשא על כל-הארץ ביקרך. והופע בחדר  
 גאון עזך. על-כל-יושבי תבל ארצה: וידע כד-פעול  
 כי אתה פעלתו. ויבין כל-יצור כי אתה יצרתו.  
 ויאמר כל אשר נשמה באפו. יי אלהי ישראל מלך.  
 ומלכותו בכל משלה: (לשנה אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו)  
 קדשנו במצותיך. ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטיובך.  
 ושמתנו בישועתך. (והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שפת קדשה.  
 וינחה-בו ישראל מקדשי שמך) וטהר לבנו לעבדך באמת. כי  
 אתה אלהים אמת. ודברך אמת וקים לעד. ברוך אתה  
 יי מלך על כל-הארץ. מקדש (השבת) ישראל ויום-הזכרון:

מנהג ספרד לתקוע תשרית תשרית תשרית נחש כמו בחזרה ויאמר היום הרם עולם:

היום הרם עולם היום יעמיד כמשפט כל יצורי עולמים. אם כבנים אם כעבדים. אם  
 כבנים רחמנו כרחם אב על בנים ואם כעבדים עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור  
 משפטינו איום קדוש:

הנה הנוסף זה כל מי שנגע יראת ה' בלבו חף בנקלה יתן את קולו בככי רב ועלום כי יתן אל לבו היום  
 יספר נפשו ודוחו ונשמתו ונפשו ונביו על כל רוע ופעליו של כל יומו חיו ולא נדר רוע ופעליו שבגלגול זה אלא  
 חף רוע ופעליו אשר עליו בגלגולים אחרים כהיום יתקן פנקבו לדרך כולם כאחד להכיר כי כונן היום הדין  
 הגדול והנורא הזה והכל מרוענו בנפש זה. וברחי כלומר טובת הזה בנתקו ונכונת הלב יתן אל לבו חיקף לשב  
 מעבדות סביר. ויקבל בנשמתו לתקן כל מה שטווח כל נעמי לבנו אשר ידע. ויטעו יודיו כחל דעמס  
 מחין הסגום:

אתה זוכר מעשה עולם. ופוקד כל-יצורי קדם. לפניך נגלו כל-  
 תעלמות. והמון נסתרות שמבראשית. כי איי שכתה לפני כסא  
 כבודך. ואין נסתר מנגד עיניך. אתה זוכר את-כל-המפעל. וגם

כוונות פשוטות פירוש

(אתה זוכר מעשה עולם) כל מעשה ביה עושים כל  
 השנה הם זכרים היום בנתיב ונתיב. ולא  
 עור (ומקד כל יצורי קדם) שהוא זכר יב כלל אחר  
 ויולדו קדם שהיו משכנה העולם. (לפניך כי והמון  
 נסתרות ומסתרים) חף כל הנסתר מעיני בראשית  
 גלוי ורוע לפניך. (כי אין סתרה בו. אלה זוכר את כל  
 בו לחיים. היינו שאם היו נחייכתי עונש יהיה עונש לחיים כלומר כוונתי ולא לעושי) ולכן אמר כל יצורי  
 קדם שחף הנהיים הם בדין: (העלמות) נאמר על הנסתרות שזה נעלם מכל אפי ון הנלחכים שחף הנלחכים  
 אין יודעין ומעשה סגל ולא כל לעולם כלל: (ונסתרות) נאמר על הנסתרים שנעשו בנסתר מעין הרואה: (כי אין  
 סתרה) כלומר שאל יענה אדם לומר שהזכירה היא בדרך חיש הזכר דהיינו דרועיא אכפשים ונזכר ולא אמר  
 כי אין סתרה כלומר אין שייכות סתרה אלא הקפיה מוכייה הנעשים ולא. נסתר שום דבר מעין הסתמות: (חשף  
 זכר) אמר היום שנעשים הן נודעין לפי הנעשה דרך גשל שאם יעברו שנים על איקור נביעה שזה יגוב ומה זה  
 יגוב ומה ויגיע אפסר שיתחייב אחר בעונש גדול כפלי כפלים מחכירו מחמת שזה נסתר לעיני חס נבכ לעני כמר  
 שולטני שחן אמר לרה. ולרש אין כל כי אם כעשה אדם שאמר רוד שהאיש הזה ינוה והכעשה יסלם ארבעים חף  
 שדין נביעה הוא רק לכפל ולא אמר שזוכר כל הנפעל כי מעשה נאמר על מעשה החטא. ומפעל נאמר על פעולה  
 שפעל הנעשה הוא בהאיש הנפעל וספיה אל דעות ה' ולו נחכנו עלילות והוא שוקל מה שפעל בעתה החזו יזכר  
 ממה שפעל חכירו בעתה הוא. וכן לריכין בעתה להשגיח על העושה שאם העתה הוא חיה גדול העונש שיש  
 בו חילול השם וכן מי שהחזיק לו השיע עובד בעושר וכילול אללו העושה יזכר גדול על חטאו וגם מי שטענו  
 חס ביוצר אינו נענש כי על הכעס והכילוף כמו מי שטענו קר כניס הרומים בתיב והביע ולא אמר. וגם  
 (s. s.) II.



פְּלִי-הַיָּצוֹר לֹא נִקְחָד מִמֶּךָּ . הַבַּל גְּלוּי וַיְדוּעַ לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ . צוּפָה וּמִבֵּית עַד סוּף פְּלִי-הַדְּרוֹת . כִּי תָבִיא חוֹק וְזָרֹן לְהַפְקֵד פְּלִי-רוּחַ וּנְפֶשׁ . לְהִזְכֵּר מַעֲשֵׂים רַבִּים וְהַמּוֹן בְּרִיחַ לְאֵין תְּכַלִּית . מִרְאשֵׁית בְּזוּאת הַדּוּעָתָּ . וּמִלְפָּנִים | אוֹתָהּ גְּלִית . זֶה הַיּוֹם תְּחַלַּת מַעֲשֵׂיךָ וְזָרֹן לְיוֹם רֵאשׁוֹן . כִּי חֵק לְיִשְׂרָאֵל הוּא . מִשְׁפָּט לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב : וְעַל הַפְּרִינֹת פּוּ יֵאמֶר . אִיזוּ לְחָרֵב אִיזוּ לְשָׁלוֹם . אִיזוּ לְרָעַב . אִיזוּ לְשִׁבְעָה . וּבְרִיחַ פּוּ יַפְקְדוּ . לְהַזְכִּיר לַחַיִּים וְלַמּוֹת . מִי לֹא נִפְקַד בְּרִיחַ הַיּוֹם . כִּיזָכֹר פְּלִי-הַיָּצוֹר לְפָנֶיךָ בָּא . מַעֲשֵׂה אִישׁ וּפְקֻדָתוֹ . וְעַל־לוֹת מַצְעֵד־נֶגֶד . מִחֻשְׁבוֹת אָדָם וְתַחֲבוּלוֹתָיו . וַיִּצְרֵי מַעֲלָלֵי אִישׁ : אֲשֶׁרֵי אִישׁ שְׁלֹא

פירוש

כוונות פשוטות

כל היצור לא נקחד מן כלומר בחינת היצור לפי מה שהוא וזה כי בעל עקרים מעט הנורל לומר שחינת הטבעי החושבים אינן שווין אחד הוא כענין טבעי ולסוס לערא אחר. והנורל הוא כענין ההכללות לומר שכל עליו בגורלו (וכאשר שמו טענתו כל לפני הקב"ה ביה"כ וחומר יש לך עם שהוא כמלאכי הפרם עם המלאכים אין להם קפילין כיו והכוונה לרעה לומר שאין להם הכרעה לחלף לרשעים מהנה שאין רשוע לטען ביה"כ כי קפילין צדק הוא שיש בהן לקיערוג כי הריב אכילה וסמיה עושה לעמוד ולכן השמיל הנחירה שחלדס להכרעה הקפילין והוא קיערוגו מהטען. וכן מה שאמר שאין בהם אכילה וסמיה הוא ג"כ לקיערוג כי הריב אכילה וסמיה עושה והתעטפה עטפו ככענן מתעטפו ואין רדק הטען להיות זכירין). [הכל גלוי כיו] אחר זו על העמידות כי מקודם דיבר על העבר שזכר על מה שעבר ועשה אחר שידע על מה שעתיד וידוע הוא נגד העולה שהוא במחשבה: [לופה] נאמר על מי שלופה על קו השוה וגם על לפי השכלים וההחשבה והכעס הוא מלמעלה לנעה וכיון שהקב"ה שמי כל השפעות מהגומים עד קוף כל הדורות ומה שהוא לופה על השמות שהוא חלק אלוהו ומעט על זה נקרא לופה ועל הגופות שהן מעט מעי ומתדריגו נקרא מביע: [כי הנהו] כלומר עמדת שהיית לופה ונביע ההכרה שיבוא זמן שהפקוד בו מה שיעשה על כל רוח ונפש ובו ביום יסרו מעשים רבים והמון בריח לחין הכליית: ולכן [מראשית כזהו וכיו] כלומר כנו שמונה וכלך רחמן כשדולה לבוא בשפוט עם עמו וודיע להם יום בואו לנשן יקרדו להם טענותיהם ויקשו מליזים לעלותם כן ועל מ"ה הקב"ה הודיע יום קביעות המפטו עם עמו: [מראשית] היינו מיום בריאות עולם שנקרא ראשית כי כשנברא אדם נחקבל אותו יום בהשפעה שחיכך בשעת בריאות עולם שנקרא לראש שיש שרי ועוד שהיינו קודם בריאות עולם כן גילוי דעת בזה שברא קודם בן ערוך וניהם ומה שנקרא מלפנים קודם בריאות עולם כענין שאמרו בחגיגה מה לפנים ומה לאחר ולכן נאמר חלל הודעה מראשית חלל מלפנים גלית כי הודעה נאמר מה שודיע לאחרים בפה. וגילו נאמר כשעושה אחר דבר שמתוכה יבינו מה שהיה וכוחו וכן היה מעשה שהיה שברא הניח ובה גינה שיש שבר ועונש ומחמת כי הבריאה היה טוב לפניו כדכתיב וירא אה כל אשר עשה והנה טוב מאוד. והיום שהוא הודו לפני הקב"ה הנהו אהו היום השפעה טובה (כמוש חז"ל בהמן שלא ידע לידת עשה) ולכן קבע השפעת בראותו יום: [כי חוק] כלומר החוק הוא שיהיה בראותו יום כדי שיעלה לפניו זכרון הבריאה והימלא רחמים שלא להחריבו: [ועל הודיעות] כלומר כי אמרו כמ"ה שטעמו הקב"ה לרין עושים שמינו ודקדק בדינם משא"כ לרין ישראל הוא עדיק שאל להחריבו. ומה שאמרו על הודיעות בלבן אמירה כי סיכף הוא אומר דינם אה לחייבם שחברו ומשא"כ הבריות הם יפקדו כלומר עשין בדינם להזכירם לחיים ולמות עיד שאמר ישעיה הנביא ועמוד לרין עושים כי עמידה לטון איהור ועיכוכי: [ויו לא נפקד כיו] שהכל עומדין היום בדין: [כי זכר כל היצור] כי באשמים הוא דן על הודעה והחייב על ההכנה למעשה כי אין שוק העונש שהוא על עשיית טענה שבהחוס לעבירה טענה בהכנות רבות ואח"כ דן על המחשבה כי אין דושה עבירה טענה שבהחשבה וודי להכעיס לבין טענה בהחשבה הוראות היחר וכיוולא: [ויצרי וועללי איה] כי האשמים אינן על קו העשקל אחר כי יש אשמים אשר טענם הם עילוי וילים גזול ויש אשר בטבע אפ"י לחשנות אינו מחלוק ובה יש כעמקים ויש אשר טעמו אינו כעמק ולו נכחו עיליות לרין כל אחד לפי יצרו וזהו אחר וילי ועללי איה: [אשרי איה] איה נקרא ויי שכתבנו חללו כל החוסי הגשמיים כלומר שלא יענין במחשבתו רק דך

יִשְׁכַּחַךְ וּבְיַד אָדָם יִתְאַמֵּץ בְּךָ . כִּי דוֹרְשֵׁיךָ לְעוֹלָם לֹא יִבְשְׁלוּ . וְלֹא יִכְלְמוּ לְגַצַּח פְּלִי-הַחוּסִים בְּךָ : כִּי זָכַר פְּלִי-הַמַּעֲשִׂים לְפָנֶיךָ בָּא . וְאַתָּה דוֹרֵשׁ מַעֲשֵׂה כָלֵם : וְגַם אֶת-נַחַ בְּאַהֲבָה זָכַרְתָּ . וְתַפְקְדֵהוּ בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים . בְּהַכְיָאָה אֶת-מִי הַמְּבוּל לְשַׁחַת כָּל-בְּשָׂר מִפְּנֵי רוּעַ מַעַלְלֵיהֶם . עַל-כֵּן זָכַרְנוּ בָּא לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ . לְהַרְבּוֹת זְרַעוֹ כַּעֲפָרוֹת תְּהִלָּה . וַיִּצְאָנוּ כַחֲלוֹל הַיָּם : בְּכַתּוּב בְּתוֹרָתְךָ וַיִּזְכּוֹר אֱלֹהִים | אֶת-נַחַח . וְאַתָּה פְּלִי-הַחַיָּה וְאַתָּה פְּלִי-הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתְּחָה . וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל-הָאָרֶץ . וַיִּשְׁכַּח הַמָּיִם : וַיִּנְאָמֶר וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים | אֶת-נִאֲקָתָם . וַיִּזְכּוֹר אֱלֹהִים | אֶת-בְּרִיתוֹ אֶת-אַבְרָהָם | אֶת-יִצְחָק . וְאַתָּה יַעֲקֹב : וַיִּנְאָמֶר . וּזְכַרְתִּי אֶת-בְּרִיתִי יַעֲקֹב וְאַף אֶת-בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת-בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכּוֹר וְהָאָרֶץ אֶזְכּוֹר : וּבְדַבְרֵי קְדְשֶׁךָ כְּתוּב לֵאמֹר . זָכַר עֲשֵׂה לְנַפְלְאוֹתָיו . חַנּוּן וְרַחוּם יי : וַיִּנְאָמֶר . טָרַף נֶתַן לִירְאָיו . יִזְכּוֹר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ : וַיִּנְאָמֶר . וַיִּזְכּוֹר לָהֶם בְּרִיתוֹ . וַיַּנְחֵם בְּרֹב חֲסָדָיו : וְעַל-יְדֵי עֲבָדֶיךָ הַנְּבִיאִים כְּתוּב לֵאמֹר : הִלֵּךְ וּקְרָאתָ בְּאָזְנֵי יְרוּשָׁלַם לֵאמֹר . כֹּה אָמַר יי זְכַרְתִּי לְךָ חֲסֵד נְעוּרֶיךָ . אֲהַבַת בְּלוֹלוֹתֶיךָ . לְכַתֵּךְ אֶתְרֵי בַמִּדְבָר . בְּאָרֶץ לֹא זְרוּעָה : וַיִּנְאָמֶר . וּזְכַרְתִּי אֲנִי אֶת-בְּרִיתִי אוֹתְךָ בְּיַמֵּי נְעוּרֶיךָ . וְתַקִּימוֹתֵי לְךָ בְּרִית עוֹלָם : וַיִּנְאָמֶר . הֲבֵן יִקָּר לִי אֶפְרַיִם אִם יִלֵּד שְׁעִשׂוּעִים . כִּי-מִדֵּי דַבְרֵי פּוּ זָכֹר אֶזְכְּרֵנּוּ עוֹד . עַל-כֵּן הָמוּ מַעֲזֵי לוֹ . רַחֵם אֶרְחַמֶּנּוּ נְאֻמֵּי יי :

אלהינו ואלהי אבותינו. זכרנו בזכרון טוב לפניך.

כוונות פשוטות

פירוש

בשמותו באתם ב' יסגד כי אוחס הדבקים בשמן והם (דורשין) חמדי (לעולם לא יבשלו. ולא יכלמו כיו החוסים בך) אוחס הנועמים וחוסים כך לעולם לא יכלמו. והטעם (כי זכר כל הטעמים לפניך בא) לפרוסם אפילו לאינו דלוי כי להנעוטה. (ואהה דורש ונעשה כולם) ולעולם הוא דבק במעשה האדם ומהאזהר להפלתו לכן הדורשים אותו לא יבשלו. (מפני רוע ועלליהם) שהיו ומשחיהים את דרכם והביאו עליהם את מי הנעויל לשחת כל בשר מהו בגד ומה. (על כן) שמים נח לרין ביה"כ בא זכרונו לפניך. (זכרתי לך כי אהבת כלולותיך) יילי ונורא גס עמה ביום הרין הגדול הם מזכור לנו חקד כעושים ואהבה עלוניה שמים בנו עם קדוש לימ"ש ללכם אהריך במדבר ומעמד להקי' אהנו הכרים. עולם בימינו בקרוב ולא נסיה עוד חרפה כעושים ונעשה זלם לנען שחך הגדול שיהגדל ויפקדו נעניי העכושים וידעו כי חסה ה' לבדך ענין על כל הארץ: (הבן יקיר כיו) אשמים הוא בני יקירי. (מדי דברי בו כיו) בטעיל מדברי בו שנחתי לו מורתי זכור כיו: (רחם העולמים רחם כל עליוני ביום הרין הגדול והטורל הזה חסור לנו עמה שאנו בידך הכתומים ונדי שעבוע שכל וכי יש לך כאומה זו בכל העולם ישעשע לך ירי כמלוסך הקדושים בכל עם ובכל רגע. ובטעיל זס יסעו נח מעין עליוני עם קדוש לנאלול אהנו מהגלות







נַעֲשֶׂה לְפָנֶיךָ אֶת־קַרְבָּנוֹת חוֹבוֹתֵינוּ בְּמִצְוֶה עֲלֵינוּ  
 בְּתוֹרָתְךָ. עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עֲבַדְךָ מִפִּי כְבוֹדְךָ. כְּאֲמֹר:  
 וּבְיוֹם שְׂמֵחַתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשְׁכֶם. וְהִקְעַתֶּם  
 בַּחֲצֹצְרוֹת עַל עֲלֹתֵיכֶם. וְעַל זְבָחֵי שְׁלָמֵיכֶם. וְהָיוּ לָכֶם  
 לְזִכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם. אֲנִי יי אֱלֹהֵיכֶם: כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ  
 קוֹל שׁוֹפָר וּמְאֹזֵן הַרְוֵעָה. וְאִין דּוֹמָה לָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה  
 יי. שׁוֹמֵעַ קוֹל הַרְוֵעַת עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים:

ותוקעין תשרית תשרית תר"ח ואמרים היום הרח עולם כ"י

רָצָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּלְתַפְלֹתֶם שְׁעָה וְהֵשֵׁב אֶת  
 הָעֲבוּדָה לְדָבִיר בֵּיתְךָ וְאֲשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְתַפְלֹתֶם מִהֲרָה בְּאַהֲבָה  
 תִּקְבַּל בְּרִצּוֹן וְתִהְיֶה לְרִצּוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ:  
 וְתִחְוֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוֹבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים.  
 בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה הַמְּחַיֵּר שְׂכִינְתּוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אָנְחֵנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם  
 וָעֶד. צוּרֵנוּ צוּר חַיֵּינוּ מִגֵּן יִשְׁעֵנוּ. אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר. נוֹדָה לָךְ  
 וְנִסְפַר תְּהַלְלֶנָּה. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בִּידְיֶךָ. וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַמְּקוּדוֹת  
 לָךְ. וְעַל גִּסְיֶד שְׂבָב־לְיוֹם עַמּוֹנוּ. וְעַל גַּלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שְׂבָב־לַעֲמֹת  
 עָרֵב וּבָקָר וְצִדְרִים. הַטּוֹב כִּי לֹא־קָלוּ רַחֲמֶיךָ. וְהִמְרַחֵם כִּי לֹא־תִמּוּ  
 חֲסָדֶיךָ. מְעוֹלָם קִיַּינוּ לָךְ:

מוֹדִים דְּרַבֵּן

מוֹדִים אָנְחֵנוּ לָךְ שְׂאֵתָה הוּא יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בְּשָׂר  
 חִיצְרָנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרִכּוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ עַל־שְׂהַחֲתִינָנוּ  
 וְקִיַּמְתָּנוּ כִּן תַּחֲנוּנוּ וְתַקִּימָנוּ וְתִאֲסֹף גְּלוּתֵנוּ לְחֻצְרוֹת קִדְשֶׁךָ לְשִׁמְךָ הַקָּדוֹשׁ  
 וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ וְלַעֲבֹדְךָ בְּלִבֵּב שְׁלֵם עַל שְׂאֵנוּ מוֹדִים לָךְ. בְּרוּךְ אַתָּה הַיְהוֹדָאוֹת:  
 וְעַל־כֵּלָם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שִׁמְךָ מִלְּבָנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:  
 וְכַתּוּב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתְךָ:

וְכָל חַיִּים יוֹדוּךָ סְלָה וְיִהְיֶה לָנוּ וְיִבְרַכּוּ אֶת־שִׁמְךָ הַגָּדוֹל בְּאַמֶּת  
 לְעוֹלָם כִּי טוֹב הָאֵל יִשְׁעֵתָנוּ וְעֹזֵרְתָנוּ סְלָה הָאֵל הַטּוֹב. בְּרוּךְ אַתָּה  
 יי הַטּוֹב שִׁמְךָ יוֹדָה גָּאֵה לְהוֹדוֹת:

נִסִּין אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּרַבְּנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בְּתוֹרַת הַתְּנוּכָה

כוונות פשטיות

שייח' כ"י כחתיים) ח"י נוסן לך ח"י ע"ה ע"ה ס' ע"ה קול חתמניו נחמניו הגדולים להיעיב לנו: (s. s.) II.

עַל־יְדֵי מֹשֶׁה עֲבַדְךָ הַאֲמִירָה מִפִּי אֶהְרֵן וּבְנָיו כְּהֹנִים עִם קְדוּשָׁה כְּאֲמֹר: וְבָרַכְךָ  
 יי וְיִשְׁמְרֶךָ: יֵאָר יי פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיַחֲנֶנִּי: יִשָּׂא יי פָּנָיו אֵלַי וְיִשֶּׁם לִי שְׁלוֹם:  
 שִׁים שְׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חַיִּים הֵן וְחֵסֶד וְרַחֲמִים עֲלֵינוּ וְעַל כָּל  
 יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. בְּרַכְנוּ אֲבִינוּ בְּלֵנוּ בְּאֶחָד יוֹם בְּאוֹר פְּנֵיךָ. כִּי בְּאוֹר  
 פְּנֵיךָ נִתְּתָ לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ תוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֵסֶד. וְצִדְקָה וּבְרָכָה  
 וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשְׁלוֹם. וְטוֹב יְהִי בְּעֵינֶיךָ לְבָרְכָנוּ וּלְבָרַךְ אֶת כָּל עַמְּךָ  
 יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שְׁעָה בְּשִׁלּוּמְךָ בְּרוּב עוֹז וְשְׁלוֹם:

בְּסִפְּר חַיִּים בְּרָכָה וְשְׁלוֹם וּפְרִנְסָה טוֹבָה וּגְזִירוֹת  
 טוֹבוֹת יִשׁוּעוֹת וְנַחֲמוֹת נוֹכַר וְנִכְתָּב לְפָנֶיךָ אָנְחֵנוּ וְכָל  
 עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וְלְשְׁלוֹם: בְּרוּךְ אַתָּה  
 יי הַמְּבָרַךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּשְׁלוֹם:

אֱלֹהֵי. נִצּוֹר לְשׁוֹנֵי מַדְעָ וּשְׂפָתֵי מַדְבַּר מִרְמָה וּלְמַקְלָלֵי נַפְשֵׁי תְדוּם  
 וּנְפִשֵׁי כַּעֲפָר לְכָל תְּרוּהָ פִתַּח לִבִּי בְּתוֹרָתְךָ וְאַחֲרֵי מִצְוֹתֶיךָ תִּתְּרוּף  
 גַּפְשִׁי וְכָל הַקָּמִים וְהַחַוְשָׁבִים עָלַי לְרָעָה מִהֲרָה הַפֵּר עֲצָתְךָ וּמְקַלְקַל  
 מַחֲשַׁבְתְּךָ:

עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינְךָ. עֲשֵׂה לְמַעַן קִדְשֶׁתְךָ. עֲשֵׂה  
 לְמַעַן תּוֹרָתְךָ. לְמַעַן יִתְלַצּוּן יְדִידֶיךָ הַיֹּשִׁיעָה יְמִינְךָ וְעַנְיֵי:  
 יְהוּי לְרִצּוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיּוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יי צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי: עֲשֵׂה שְׁלוֹם  
 בְּמִרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עֲלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל וְאַמְרוּ אָמֵן:

יְהוּ רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שׁוֹבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּמַהֲרָה בִּימֵינוּ וְתֵן  
 חֵלְקֵנוּ בְּתוֹרָתְךָ: וְשֵׁם נִעְבְּדְךָ בִּירְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשֵׁנִים קְדֻמוֹת: וְעֲרַבָה לִי מִנְחַת  
 יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם כִּימֵי עוֹלָם וּכְשֵׁנִים קְדֻמוֹת:  
 מוֹדִין הַסְּפֵלָה נְקוּל רַם וְאַחַר הַסְּפֵלָה קוֹדֵם קִדִּים תּוֹקֵעִין עוֹד עֲשֵׂרָה קוֹלוֹת לְסַעֲלִים עֲשֵׂרָה  
 קוֹלוֹת וְאִין לוֹנְנִים הַיּוֹם הַרַח עוֹלָם:

ואחר הפלה העמידים יאמר הפועים עם הלכו ככוונה עלוניה. ובחזרה הפלה מהפסין חסר מאד לשמוע 36  
 הפלה ככוונה עלוניה וכוון בכל מקום כחל בפלה העמידים בלחש וזמר מאד ככוונה חסן על כל ברכה וסלה של  
 חזרה הפלה שיהיה מ"ג חסיונה. וכמה מהפסין מאריך ככוונה לא יסב בעל אלא יאמר חזרוני הפלים ככוונה עלוניה:  
 נוסחם ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את רוע הגבורה יכוון: ז"ס

וְתִשׁוּבָה יִסְרָר בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ הַטּוֹבָה עֲלֵינוּ וְיִחַסֵּב חֲכִי וְיִקְבַּל עַל עֲלֵנוּ שְׂאֵתָה כִּימֵי עוֹלָם וְיִתְּנֵנוּ עִד  
 וְתַפְלָה וְכֵן כָּל הַעוֹלָמִים מְחוּל לִי עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵי וְחַיִּי וְקָבַל עָלַי לְמַחַן אֵת וְעֵשִׂי:  
 וְצִדְקָה יִקְבַּל עָלַי לִיתֵן לְרַקָּה כִּימֵי חֵסֶד יְהוָה. כְּשִׁכְרַע רִשְׁתָּחָה עֲשִׂינָם (וְאֲנִי חוֹרְעִים) וְהַפְּסִין מֵאַחֲרֵי  
 בְּנִינּוֹן יְכוּן כְּמַחֲשַׁבְתּוֹ כָּל עַם הַכְרִיעַ בְּשִׁמְחָה עֲלֵינוּ חֲכִי נוֹתֵן טַבַּח וְהִרְחֵל לָךְ יִשֶּׁשׁ עַל טַבַּח חֲלָקְנוּ וְנוֹלְגוּ כְּלֵלֵנוּ  
 יִשֶּׁשׁ וְשִׁמְחָה בְּשִׁיעַ ז' עַד [וְעַל כֵּן נִקְוָה] וְחֲכִיכֵי יִתְּנֵנוּ הַפְּסוּקִים עֲמַדָּם בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ כִּימֵי חֵסֶד הַרְוֹקָה גַּם כֵּן עִדֵי הַסּוּמָה הַיְכָל:  
 בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל הַכּוֹדִים כָּל הַקְּרִיעַ שִׁמְחָה וְהַחֲוֹקֵעַ יְכוּן גַּם כֵּן בְּכִיֵּל בְּמַחֲשַׁבְתּוֹ וְדוֹשָׁב:  
 חִין כְּאֱלֹהֵינוּ יִתְּנֵנוּ כְּכּוֹנֵם וְכַשְׂמָחָה עֲלֵנוּ. וְכַשְׂמָחָה מוֹשִׁיעֵנוּ כָּל אֱלֹהֵי הַכּוֹס יִתֵּן כְּמַחֲשַׁבְתּוֹ חֲדָה עֲלֵנוּ  
 זֶה הַשֵּׁשׁ. חֲכִי עוֹתֵן הַדָּלָה לָךְ יִשֶּׁשׁ שְׂאֵתָה מוֹשִׁיעֵנוּ בְּרַחֲמֵיךָ הַרְבִּים כִּיֵּם הַיּוֹן הַגָּדוֹל הַיּוֹם עַל כָּל הַמַּקְרִינִים  
 מֵאֵת קוֹלוֹת צְרִיָה כְּחֵיֵם עֲשׂוּ. לִין רְחוּי לְהַטְהֵר בְּרוּךְ זֶם שְׂאֵתָה הַשְּׁלֵמָה כָּל הַסְּפֵלָה יִתְּנֵנוּ מַחֲשַׁבְתּוֹ גִּי שִׁמְחָה  
 וְחֵי הַרְבִּים לְהַשְׁלִים קוֹלוֹת לָנוּ שְׂרִים שְׂמַחְנוּ בְּחֵרֵם הַסְּפֵלָה. הִי כִי קוֹלוֹת עַם הַשְּׁלֵמִים קוֹלוֹת וְדוֹשָׁב.  
 וְאַחַר כֵּן יִתְּנֵנוּ עוֹד שְׂלֵמִים קוֹלוֹת כְּכּוֹנֵם לְמַקְוֵה אַחַר הַסְּפֵלָה הִי שְׂמַחְנוּ וְאַחַר כֵּן יִתְּנֵנוּ שְׂרִים חֲשִׁים חֲרִים  
 שִׁשׁ לְהַשְׁלִים מֵאֵת קוֹלוֹת. וְעֵשִׂי כְּחֵרֵי ז'ל חֲיוֹב גְּדוֹל לְשׁוֹעַ מֵאֵת קוֹלוֹת דּוֹחָק. וְעֵשִׂי לְכַפֵּינָם לְשֵׁלִים:  
 (s. s.) II.



(א) יש מקומות שקבלה בידם שכל מי שרגיל להשתעו בריה ומשנה רגילותו ואינו מתענה שאינו משלים שנתו ומי שאין ירא לנפשו א"ל להתענו כל ימיו רק לריך התרה כמו שאר נדר (סי' תקל"ג): (ב) הנהתעה פעם אחת בריה א"ל אם היה ציוס ראשון לריך להתענות כל ימיו יוס שני לצד (ומי שאינו ירא לנפשו א"ל להתענות כל ימיו וא"ל התרה אבל אם התענה עוד פעם אחת נעשה שהיה ירא ואח"כ אינו דולה להתענות עוד לריך התרה כיון שכבר התענה הוי כמו שגמר לדעתו להתענות יוס קבוע בכל שנה והתענה אפי' פעם אחד לריך התרה אבל בשביל פעם ראשון א"ל התרה כי בפעם הראשון היה תמנה חיונ ולא תמנה נדר

הנהגות אחר התפלה

ובלחלו מנהי"כ יך גבישו מה וטוב לב מונעם נחמדי האל שילא נשפטו לאור ויזהר הדין ביום הדין הקדוש למעט באזיזה בכל מה דאפשר כחבר בש"ע סי' תקל"ז סוף א' וכו' וישוה בספקים שגולה להתענות בריה והובא גם כן בש"ע בשם י"א וע"כ ראוי שהיה יראה ה' על בניו לשמר האלוהו הנהגות וילדו ציוס הדין הנורא הזה ולא יאכל כל שבעו והוא עבודה עלוונה להכורה יח"ש כדאיתא בגמרא פרק גמור הדין אמר רבי יהושע בן לוי כל הזבח את לירו ועלה עליו הכתוב כאלו כבדו להתקיים ששני עולמות בשה"ז ובעוה"ז רחמי"ז זכנה הורה יכדנני עד כאן ויתור אס עריין לא התפלל מנחה שנה בירו כי בעיננו כרקו באכילה ופתי"ה בלתי אפשר לבל א"ל המו"ס הקדו"ס להתחנן לו בהכונה וענוה. עוד נביא א"ל האדם לירי בצולו מתענה בהפלה ואוי ללוהה בעשה שכינים הנוראים אלו התפלל בהתענות זרות לפני הו"לך העשפה היותם עשה על כפי דין בן זקרי מאוד למעט באכילה בקדושת רבה פוסחין כמו בשאר יו"ט [אלה מועדי ה'] ואל דרמ"ך בריה שחא דרמ"ך חז"ה היינו בשעת הפלה והקדוש אבל אחר הלוח תחיר האר"ל לישן והיושב בעל כיון דרמ"ה ומי שישב בהענית לריך שלא יסיה דעתו לבל ועיקר אלא יעכב עלונו כנהי"כ יושב ועסק בשירות והסתחות ובעניני הסורה והמלוח כל אחר כמי ערכו והסתמו. [קד"ה וי"ט]:

קודם הסעודה יקדש על כוס של יין ואינו אומר פסוקים קודם כוונתו בכל שבת. ואף ע"פ שאם אחר הקידוש שותף עוד רביעית יין ב"כ חסוד קידוש במקום סעודה מ"מ בריה לא יעשה כן פן ישתה וישתכח עוקף קדושת היום. ויטול ידיו ויסעוד וייד אחר הקידוש. או יאכל מניי חגיגתא מה' מיניס לאלה ידי קידוש במקום סעודה ויצדך ברכה אחרונה על הנהגה ועל הגפן כו':

אורכיים ופוחים והנחיים לפי שמוצתמים שילאו דדימוס בדינס חונס לא יאכלו כל שנתם למען לא יקלו ראשם וכ"ש שלא ירצו בשתייה. ותהיה יראת ה' על פניהם:

בדינס שוהגים לחכול לביל ראש השנה (כמונאר לעיל) יש להם מקום גם בסעודה א' יש לעשות חכמיל נוסף כמו שצוין בכל י"ט כיון שיי"א שר"ך שלם סעודות גם ב"ט יחסד במקום סעודה ג'. אבל אם חל בשבת אין לסמוך על זה אלא יתלוק סעודתו לטנים וינח מעט צין שני הסעודו' ויאמר מנזור ה' רועי כו' ואם זמנו נהול ואי אפשר לו לחלוק סעודתו או ששכח יש לו לחכול מיני חגיגתא מה' מיניס שיי"א שילא צדך. ואין לו לסמוך שילא בעסק התורה:

אחר סעודתו אפי' שלפעמים עוד היום גדול ויש שהות לישן ועט עד עת הפלת התנח' מין לעשות כן יחוש למה שאמרו ה"סן בריה גם מזלו ישן ואף שדכריסם נאמרו דרמ"ה שני

סיסן ואינו נוסקף אונן בתפלה גם מזלו שהוה העלף העלין עליו בשמים הוא אינו מלמד זכות עליו. והאי יחן אל לבו כי עת לעשות לה' לא ינוס ולא ייסן וכ"ס להיות יושב ונטל שהוה כיסן וגרוע ונמוס סעי"ז ראשו נולא מתענות רבות ולכן יהיה נזהר חיכף לצרכת המזון לחכול ועט פיורת ולצדך עליהם להשלי' מנה סחסי נעלה ברכות ואח"כ יפנה גופו ויפנה נהשבותיו מן וילך בזריות אל המקום שקבע לתפלתו ואם עדיין אין עוודין להתפלל ילמוד בנקום שרגיל כגון משניות או הל' ר"ה ונה שיכול ללמוד בלא עיון עמוק או יאמר חסלים. וטוב ועט כוונתה: עס' מנה אפרים): ולומרים זה:

סדר תשליך

מי א"ל כמוה נישא עון ועובר על פשע לשארות נחלתו לא החזיק לעד אפוי פי חפין הסדר הוא: ישוב ירחמנו וקבוש עונותינו ותשליך במצולות ים כל הטאתם: (ובל הטאות עמף בית ישראל) תשליך במקום אשר לא יזכרו ולא יפקדו ולא יעלו על לב לעולם: תתן אמת ליעקב הסדר לאברהם אשר נשבעת לאבותינו מימי קדם: מדהמצר קראתי יה ענני במרחב יה: יי לי לא אורא מהדעשה לי אדם: יי לי בעוורי ואני אראה בשנאי: טוב לחסות ביי מבטח באדם: טוב לחסות ביי מבטח בנדיבים:

ואח"כ יאמר עזמור ל"ג (כננו לדיקים). ואח"כ יאמר פסוק זה כוונת גדולה:

לא ידעו ולא ישיחיתו בכל הר קדשי. פי מלאה הארץ דעה את יי בפנים לים מים:

תפלה מסדר עבודת הקודש

יועסק מס' סעודה הקודש ח"ל נוסח הפלה נכבדי לומר יוס ר"ה לעה ערב אחר מי אל כנוך וגו' בקר תשליך רבשיע בהעלותנו על לבכנו רוב קצורנו בעבודתך ובעסק תורתך הקדושה וקיום מצותך. כל עצמותינו יאחזמו רעד ונמס לבנו והיה למים. מה נענה ומה נאמר כי הצד הצודר בהברת החומר העבור היה בעוכרנו. גם אסור נלה עמס אסורים ולטושים בגלות קשים גלות הנפש והגוף. האמנם גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ולשקוד על דלתותיך כי טוב יום בחצריך מאלף בחרנו. נוראים וחרדים אנחנו מאימת דינך הקדוש. על כן באנו א"ך בכפיפת ראש ונמיכת קומה וחלישת חיל להוכיר ולעורר רחמך: ויהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי אל עליון מוכתר בתליסר מכילין דרחמי שתהא שעה זו עת רצון לפניך ויהיה עולה לפניך קריאת י"ג מדות של רחמים שבפסוקים מי אל נמוך המכונים אל י"ג מדות אל רחום והגון וגו' אשר קרינו לפניך כאלו השגנו כל הסודות וציופי שמות היוצאים מהם וזווני מדותיהם אשר אחד באחד וינשו להמתיק הדינים תקיפים ובקן תשליך במצולות ים כל חטאתינו ואתה בטובך תעורר רחמך ונהיה נקים מכל טומאה דחלאה וזוהמא ויעלו כל נצוצי הקדושה אשר נחפורו ויתבררו ויתלבנו במדת טובך אתה אל ישועתנו נוציר חסיד לאלפים וברוב רחמך תתן לנו חיים ארוכים חיים של שלום חיים



של טובה חיים של ברכה חיים של פרנסה טובה חיים של חילויץ עצמות חיים שיש בהם יראת השם חיים שאין בהם בושה וכלימה חיים של עושר וכבוד לעבודתך חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת השם חיים שתמלא כל משאלות לבנו לטובה וזכרנו לחיים מלך הפיץ בחיים ובתבונה בספר החיים למעןך אלהים חיים וקרוע נור דיננו ויקראו לפניך ויכתיבונו: אל מלא רחמים יהמו נא רחמיך לקבל ברצון הכנתנו והרהורי תשובה המתנוצצים בנו בשנים לבנו אטום סתום וחתום ולא אתנו יודע זו היא ביאה זו היא שיבה מה אנו ומה באנו לתקן רב להושיע האר עינינו כאשר בגודל רחמיך הבטחתנו פתחו לי פתח כחודו של מחש ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם וראה כי אולת יד ואפס עצור ועיוב ואין חונן ואין מרחם וזולתך כי חנוניך הם חנונים ומרחמיך הם מרחמים כדכתיב וחנותי את אשר אחוץ ורחמתי את אשר ארחם ובכן לב טהור ברא לנו אלהים ורוח נכון חדש בקרבנו ורשמי התעוררת לבנו באהבתך ובתורתך יתמידו ויתרבו בלי הפסק עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך תחל שנה וברכותיה ותוכנו שיהא לבנו נכון ומסור בדינו ולא נכעים ולא נכעיסך ותספיק בדינו להתרחק מכל המדות הרעות והאסורות ובפרט זכנו להתרחק מהנאות והכעס והתקפדה וכל נבה לב ונהיה מיושבים בדעתנו ונכיר מעומק ערכנו ונפשנו נעפר לכל תהיה ולא נתקעם ולא נקפיד ונהיר אהבי שלום ומרבים שלום ובצל כנפיך נחסה ותוכנו להתרחק מליצנות ושקר והנופה ולשון הרע ודבור חול בשבת וכל דבור אסור ויהי רוב דבורנו בתורה ובסדר ואופן עבודתך עבודת הקודש ותאורנו חיל לשמור לפנינו מחטואי כלשוננו:

אב הרחמן תן בנו כח ובריאות וזכנו להתרחק מתאוות תענונו והכל העה"ז ונאכל לשבע נפשנו. וכן בכל צרכנו יהיו כל מעשינו לשם שמים ותוכנו להיות שמחים בעסק תורתך ובמצותיך ולהיות בטחוננו כך תדיר ויהיה לנו לב שמח לעבודתך: אנא מלך רחום וחונן. הנשמה לך והגוף פעולך חוסה על עמלך ובכן יהמו רחמיך עלינו ותגן להשלים תקן גרין בגלגול זה ולא נאבד חיו ותשפיע שפע קדוש על גרין להתמיד בעבודתך ולעשות רצוננו כרצונך כל ימי חיינו אנהנו וזרענו ורע זרענו ותוכנו לעסוק בתורתך הקדושה לשמה ולכוין לאמתה של תורה ותציל מלבנו טעות בהלכה ובהוראה ואל תצל מפניו דבר אמת לעולם ונהיה אנהנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה ומקיימי מצותיך ולא ימצא בנו ולא בורענו ולא בורע זרענו שום פגם ושום פסול ולא יתחלל שמך על ידינו חיו:

וראה כי עמך הגוי הגדול הזה זרע אהוביך אברהם יצחק וישראל עבדיך בני כחונך ובנלותם ודלותם ושפלותם ולחצם ודוחקם זה כמה מאות שנים קוראים בשמך ומאמינים בך ובתורתך וכמה אלפים ורבבות מסרו עצמן להריגה ולשריפה על קדושת שמך נא נבחר דורשי יחודך כבבת שמרם ותמלא רחמים על כל אחינו בית ישראל הנפוצים בארבע כנפות הארץ ובפרט על יושבי ארץ ישראל ועל יושבי העיר הזו ועל כל הקהל הקדוש הזה ותרחם עלינו ועליהם ותצילנו ותצילם מרעה ומרעב ומשגב וזכור מהם ותשלח רפואה שלימה לכל חולי עמך ישראל אל נא רפא נא להם ותקיים בכל אחד מהם מקרא שכתוב יי יסעדנו על ערש דו"י כל משכבו הפכת בחליו. והבריאים מעמך ישראל תתמיד כריאותם שלא יחלו הם ושלוש ותצילנו ותציל לכל ישראל מכל נזק ומכל צר ומספין ומקטרני ומרוח רעה ומדקדוקי העניות ומכל מיני פורעניות המתנישות בעולם ותפקוד בורע של קיימא זרע קדוש לכל חשוכי בנים והיושבות על המשבר תוציא אותן מאפילה לאורה ויצא הולד בשעה טובה ולא יארע שום צער ושום נזק לא ליולדת ולא לילדיהן ואל ימשול אסכרה ושרין ורוחין וליליו לכל ילדי עמך בית ישראל ותגדלם לתורתך ולמצותיך בחיי אביהם ואמם:

ובני ישראל עמך יורדי הים פצם והצילם ממים רבים מיד בני נכר הצילם ממים ואל ישבעו ינצלו משאונים ומעמקי ים: ובני ישראל ההולכים ביבשה הדרים כדרך ישרה ללכת אל עיר מושב ותצילם מכף כל אויב ואורב בדרך: וכל האסורים בכלא מעמך ישראל החר מאסריהם ותוציאם לרוחה. והשב יראתך כל האנוסים ביד גוים. ותחן וכות אבות להוציא לאור משפננו כתבנו בספר החיים למעןך אלהים חיים. והאר פניך על מקריבך השמם למען יהוה: אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן רחם עלינו טוב ומטיב הרש לנו שובה אלינו בהמן רחמיך בגלל אבות שעשו רצונך בנה ביתך ככתחלה וכוונת בית מקדשך על מצונו והראנו כבנינו ושמתנו בתיקונו והשב שכינתך לתוכנו והשב כהנים לעבדיהם ולזים לדונם לשירם ולזמרם והשב ישראל לגויהם ומלאה הארץ דעה את יי ליראה

ולא רבה את שמך הגדול הנבור והנורא אמן כן יהי רצון. כל כלי יוצר עליך לא יצלה וכל לשון תקום אתך למשפט תרשיעו זאת נחלת עבדי יי וצדקתם מאתי (ר"ת מצוה אהבה תורה יראה) נאום יי. לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי כי מלאה הארץ דעה את יי כמים לים מכסים:

יהי רצון מלפניך שעל ידי הארת תקונים עתיקא קדישא דעתיקין בועיר שבארץ יכשבו רחמיך את כעסך ויגולו רחמיך על מדותיך ותתנהג עמנו כמדת הרחמים ותחן לנו חיים ארוכים וטובים בעסקי תורתך ולקיים מצותיך ולעשות רצונך אמן כן יהי רצון:

אחר זה יאמר שיר המעלות וינעמקים המלא כרכי נפשי ויאמר כחונה עלומה:

ונעמרים שולי הכנדים והוא לרמז בעלמא לימן לב להסליך הסעמא ולחפש ולחקור דרכים מן סוף והלאה סתיו בנדיו לכניס ונקיים מכל חטא (סס):

כשתחריס הלבוז והסליכס הסליך לבית הספלה ועוד לא הגיע זמן הפלס ערבים חלילה להם להקל ראש לישב בעל. וגם ירחיק עלונו מחכרם ריעים נסוח יחור שאף סדרמה להם סהס מדברים וענין סיוס וסס דברי יראה אלא סלא יונשך וענין סל חול וסחוק וקלום ראש וסס"י. ומכיס סלא ליקס חקטורמו כידו לסיוס מעלה עשן כמעטסו כחול כי סף מי סנובס להקל כסלה ייט להעלות עשן (עלבלק) סף כיוס ראשון ייט לו לפרוס מזה כשני ייט סל ריה ויט מי סכי סלא לעשן כייט ראשון ולהקל ללורך כיוס סכי וכן סכי סובס סלב כריס ייט כעלל נספ לפרוס מזה כשני הימים סס לא סיס לורך גדול לרפואס. סלא כיש סיס סקוק כעלו ללמוד סל לומר ססלים סכל לפי מה סססו סרס (גס זס לסון וס"ס):

**דיני קידוש ליל ב' של ר"ה ודיני הברלה במוצאי ר"ה.**

דהיה [כסניא לנימו ונכסכי לא יעסה קידוש עיד עד שידע שהכל נתוקן לסעודה כי סס יפסיק בין קידוש לסעודה גס ידי קידוש לא ילא. וסס לא יוכל ללכוכל עיד ינתין עס הקידוש ויחלו לדיק דרכו וסלכו כקדוש סלא להפסיק מדברי קודש וילמוד או יעיין כספריס המדכרכס כקדושת סיוס עד שיגיע עת ססוכל יקדש ויאלל עיד וסס ייט לו סיוו לורך לקדש עיד סלי יססה סחר סתיית הקידוש עוד כניעית יין או יאלל עיני סרגינמא ססייב עליסס כרכס וענין ג' וילל כזס ידי קידוש כמקוס סעודה (סס) כקידוש ליל ב' סל ר"ה ילכוט כגד חדס או סנוניח סכי חדסס כדי להסחלק מן הספק ויחנך סססיינו וסס סין לו כגד חדס או סכי חדסס אעפ"כ ילמנר סססיינו (סי ח"ר) וכן ססס כסעס סדלקת כרוט סלכיסס לוננר סססיינו סס ספסר לה כגד חדס או סכי חדסס מוטב וסס סלא אעפ"כ סלמנר סססיינו: (ב) כמולאי ראס סססס מנדיל על סכוס כמנו כססל ייט (סי ח"ר):

כיום ב' של ר"ה ובעשירי בטבת הוללם סיס אומרים זס אחר סייב מודוס:

שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי: עזרי מעם יי עושה שמים וארץ: וארח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום: ואני תפילי לך יי עת רצון אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעך: הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל: הנה עין יי אל יראיך למיחלים לחסדו: הוד והדר לפניו עון וחדוה במקומו: כי עמך הסליחה למען תורא. חנוך ורחום יי ארך אפים ורב חסד: באור פני מלך חיים ורצונו כעב סלקוש: כי אל גדול יי ומלך גדול על כל אלהים: אשרי העם יודעי תרועה יי באור פניך יהלכון: כשמן הסוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו:

ואחרי אומרים יסי רלון מלפניך עיי סחרס סקוניס וכו':

וקורין כפי וילא ס' כגרי (אחר סדכריס סללס) עד סוף סקרי. וכסניס למספרי כחלמנול ומספריין כיריסי כס חמר ס' מלא מן עד רחס ארמנו. ומוקעין סיוס כחלמנול. ועוב ללכוט כגד חדס. (מוקס) כחלמנול. (מכסה) כחלמנול. וסס סל כעיס סלי ס"ע. (וערבי) כסר חול (הכרלה) סין מערכין עכ סכסעיס ועל ססס:



בכל עשיית אונן הנלך הקדוש ובכל ימי החול שבין  
 ד"ה ליום אומר הנלך הנשפט וכל עשיית אונן בכל ג'  
 הפלוג זכרו וימי כעך. והכבוד. כספר. ומשפטו ג"כ  
 לעיל. ואומרים ג"כ אינו ערד ובוקר ויחד יכול ג"כ  
 לאומרו. ואפי' הל מילה שא"ל הסגן אומרים אינו מלמד  
 בע"ש וע"כ במנחה א"ל ופשיטא בשבת: ידוע מה  
 שדרשו רז"ל על פסוק דרשו' ה' בהמלאו וגו' אלו יוד' ימים  
 שמי"ה עד יום י"ב לכן ראוי לאדם לחקור ולהפגש אחר כל  
 פרט של סור מרע ועשה טוב. ונעזוב דרך רעע בהרעה  
 במורה על העבר ויעשה גדרים על להבא וכתב האר"י  
 בענין עשרת ימי תשובה הנחמנה בהם ועשה תשובה  
 גמורה בכל לבו שלא יחזור לחלוף העבירות לעולם או  
 מוחלין לו בכל יום ומימי השגווע שבטע"ה ויה' שהעל'  
 קלימותו בשמורתו. ואומרים וידוי ג"ס בכל יום (ולאחי"ל א"ל רק ס"ה):

התעוררות לעשרת ימי התשובה

מספר הקדוש ר"ח ועוד שאר הדין.

באכזה ה' בעצמו כמדה כי הפז חסד הוא ולא יחפון  
 במוח הפה. כי אם שבונו מדרבו והיה. לא ללברבו  
 ולהלחמו כי אם ילדק ויה' יתן לו. כי אם להטיבו לו  
 דלחמיו. ולכן לא יום ולא יומים מוחלין ויחללם להטובה  
 דשמים אלא רחמי לבו אם הזמן והי"כ בהחלל השם  
 והמדה נכחתיים כל העשרים שבעי תשובה. שבעי מחילה  
 וקלימת פתחים ועוונות עד זמן נבילה שבעים  
 ביום. והכרחי יולא מלפניו שבו ג"ס שבג"ס ארמ' ארמ'  
 אשתי"כס. וימי לא יירא וימדה בשבועתו קול שומר נכרתי  
 ואומר עורר וימי משינתכס. קום קרא אל אלהיך כי  
 חזון ורחום הוא [ו]ה' הרחמים ז"ל בה' תשובה. ח"ט  
 שמהטובה והלפ"ה יפה לעולם בעשרת הימים שבין ר"ה  
 ויום"ב הוא ע"כ: ביותר ומתקבלה מיד שפאמור דרשו ה'  
 בהמלאו בו' עכ"ל: וגדול השון מן שאל שב וחינו הרה'  
 לארבות בחרה ונע"ש ביימים אלו וכל ימות השנה כי  
 אכזה הוא נסחיה ון הביימים אשר משפטם הלויים  
 עד יום"ה. וכל זמן שפאחד מן ה' הקב"ה נוהג במדה  
 להטות כלפי שון לביימים ר"ל אם היה ספק עושה  
 חסד ולדקק עון או' ון ספק או שמוע' כזה וחסלו ונותן  
 לכף השניה שמוע' זמא אינו נוהג אלא לאחר ומוח שא'  
 לאשר לאדם עוד לעשות איה זכות אכל בחייו אומר  
 הקב"ה היה הפכה פסוח ובידך לזכות בליזם מלוח ומהם  
 הנחמל בעלמל ונחתייב בכפך. לכן לריך כל אדם לפחד  
 על עלונו שיתחן בהטובה על העבר ולהרבות מלוח  
 ונע"ש בתי' סביה טעור וך לפניו בא יום הקדוש הזה  
 כח"ש לפני ה' העטור ולא יאמר אדם הלא בכל יום אני  
 אכוח חפילין ולייזים ונבדך ומחלל ואיך ודאי טכף של  
 אכיות יכריע. מי שאין לו לב יאמר כן כי לריך לחסוד  
 ג"כ כזה היולוח עבירות עושה בכל יום בדברים בטלים  
 זל"ה' וכל דברים אסורים וכן בכל האגרים ובאמה  
 צעונה חס ענו הרבה בני אדם שחוטטים שלא לריך  
 לצוב רק מעבירות חשווק ע"י גיש ש"ד מחלל שנה  
 בזיוא כזה היה שקר מוחלט כי יש עונות שאדם רש'  
 צעקבו ססס חמורים ע"י עבירות הי"ל. וסקר רואה מה  
 אלאו חז"ל בחומר לה"ר שהוא קשה וע"י גיש ש"ד  
 דרשו זה מן הפסוק חסו עבירה שפכתי ועליו' מאד בכבי  
 אכוח פהו שיעדו ע"י מ"ל כולן בל"ה' ורואה כמו של  
 ל"ה' עד שפאמור נורא ג"י מל י"א (ר"ל היכן נחמל אם  
 יק בדיה פלוגי שסס מבטלים חמיר) חסו אדם של לה"ר  
 ש'. וכן ש' חבילות חבילות עבירות שבני אדם רבילים  
 שס אחר רבו ונחמסר. שבעה שקר וזוהו חסו רגיל  
 ל"ה' שפאמור איהם שקר לחבירו או שנוכר חסן לחבירו  
 שבע כס יצרחי ה' והרי נשבע בשם ועון שבעה חוקה  
 לג"ה וחסורו ממנו כדכתיב כי לא יקנה ה' אם אשר יש'

כי יום המות מכל מי נמסס. מהרי עשות בכל יום חוקו  
 בו ולא דרמי בכפס כי אחרי אלהיך ומסכר עניך השבי  
 לחוכמה ומשכבה נלחה. כי לא יסכן קך אז עשות טוב  
 ורע בו. לכן שנוע' נח ורמי ורמי אונך וטכתי עניך וביח  
 אביך. וקומו רובי לנלכך יומם וזילה שא"ל אלו כפיס.  
 והשפחה לו אפיס. ועפעפך יתלו ויסי. אלו יתלו הנלך  
 יפשיך. וישיא פניו אליך. וישיא לך שלוס. עיי"ש בקוף  
 הספר: וזכור נח היטיב מ' האל"ש"ך וספר כלי חמדה  
 ע"ש מ' גבר ימים ולא יראה מות דהכפל מבוחר אכל  
 ר"ל מי גבר שיחיה ולא יראה מות בחייו דהיינו שלא  
 יזכור יום המיתה ופעמי"כ ימלט נפשו מיד שאלו זה אי  
 חפשי דבלא זכירה יום המיתה א"ל לא ימלט מביהס רק  
 בזכירה יום המיתה יבא למדרגת השפונה ולא יראה פני  
 גיהנם ויגיע למעלה הלדיקים בני"ע:

שמו לשוא. מקלל עליו או חבירו בשם שאומר [אלל  
 מיד דער אנערשטער טערשען] וכ"ז אין חילוק בין  
 שיאמר בשלש קודם או בכל לשון. ומכ"ז או וחכ"י הסס  
 לבעלה. וכ"ש כל הפסלות ונכרות או יעיין בכפשו בעו"ה  
 הכל הוא בלא כוונה רק נחיקי טובה שכבר רגיל מ'ד  
 ושנוי להפסל ולג"ך. מלכין פני חבירו. מהכבר בקלון  
 חבירו. מלער א' ישראל בין דברים בין כעושה שאל'  
 לא חונו וגו' זה קאי על אונתם דברים דבאונתם עוון  
 כתיב וכי חסוכו בו' לא חונו. ואם מלער אלונה או  
 יחוס חייב מיתה בדי שמים שפאמור כל אלמנה ויחוס לא  
 העונן ובי'. מלוח דברים בלא הישר עיקרם או זקוקים.  
 וכל א' וא' מורה לעלמו זה אומר כך עושר ואינן נשאלין  
 למורים א"ך להחיה. ומכ"ז פסוקי' עם החלפנים כמעט  
 הוא א"ל בלא נביעה אשקר ריביה: שאלה א"ש לרעה.  
 כעס. הסתכלות כפשים. חכמות. לילגות. דברים בעלים.  
 מלוח: ואפי' הלוהים הממלגים כשעיינו על לבם ימלאו  
 שרונם כשגלים ברוב אלו דברים ועוד יש הרבה עד אין מספר. וביטול ח"ס כנגד כולם. כי הרחוק ממורה רחוק  
 ומעבוד המורה. ולכן קמו השיבו אבינו לחורוק וקרבו ונלכנו לעבודך. וכפי הריבוי עסק החורם כן יחריב  
 ויחקר לעבודה: ולכן קמו קדמוניו להקוע מ"ה הלול כדי שישם האדם אל לבו כאלו מחרין חומו לדין ויפיה לבו  
 יתיל בקרבו כי בלו ימי הפקידה לקדו לעיניו דברו וכל מעשיו בספר נכתבים אפי' שנועה קלה שנועה ובעת ההוא  
 האל"הים א"ר בשפט אל כל העולם על כל כעלם אל עוב ואם רע. ובעת אשר יביאו דינו לפני מלך כ"ו אלא  
 ימיר חרה גדולה. וכמלמר ריב"ז א"ס יעישי ר"ל בעושה וימי שיעלך חפשי ויליחי לחפשי וכמל"ו  
 יאסרוני יקודי הנהג' אין אשורו אשור עולם כי אינו יכול לשלוח רק בגופו אלא הרוח השבו אל האל"הים  
 צבוכר"ל. ואם שפחה אין עימותו מיתה עולם. כי אינו יכול לשלוח רק בגופו אלא הרוח השבו אל האל"הים  
 אשר נכחה ואפסי' בודאי יירא וימיר וימיר חרה גדולה וישית עלוה כנפשו ובכל דרכי הריעות יחוש אלוני ואל'  
 ופלט לו. ולא עברה על רוחו לפנות עיניו או שחאל ובהשקק ביתר חפזיו. ולא ישיא לבה ולשדו אדמוהו.  
 ולא ימיר כיום כעשומד לדין הוא וכניו וכל אשר לו לפני מתי' הקב"ה שאם יענש אותו מ'ד במנון ויגורו ע"י  
 של בני. כי"ש כשעומד לדין הוא וכניו וכל אשר לו לפני מתי' הקב"ה שאם יענש אותו מ'ד במנון ויגורו ע"י  
 מיתה הוא עונם עולם. ואם יבהו ח"ו בגנים הוא אשקר עולם. ואם יגורו ע"י מ'ד במנון ויגורו ע"י  
 מיתה עולם. ולכן מה נולחו היולאים לפעלם ולעבודתם כל היום ביימים אלו וכ"ש מהתחילת ימי הקלימות שם  
 גבר ימי בקיור כל קירן וכ"ש כ"י ימי תשובה ימי הדין והמשפט ואינם יודעים עה ימיה משפטם. ולכן מחייב  
 כל אדם ליקח נפשם ולשים דבריהם אל לבו ולמעט בעקקים ולקבוע ביום וזכילה שעות מיוחדות להסבוד  
 שחרי ובמשכיות לבו ולדקק בשמורתם ולהשתקק בדרכי השבו' וכשרון הנע"ש לשמור מיתה לפני כורלו ולהסודו  
 על עוונותיו ויקפ' לשעות מלוח וענ"ש ולעסוק בחורה ויחר ממה שנועה בשאר ימי' ויהי כמ"ה לפני ה' סהדו  
 השנה כי העת עת רגון והספלה שנועה בו: ומלוח עשה מה"ה שיהור כתשובה לפני יום יום"ה כמ"ה לפני ה' סהדו  
 ולכן מהראוי שיתבנה האדם בעש"ה בדברים וחמורות אף שאינו נחר בו כל שנה כי גם הקב"ה מתנחם בחקירות  
 עש בריאותו. והאזכר מה פלטר כל השנה ביימים אלו רחוק שלא לחלול כ"א חס חס ויחלל וכן בכל הדברים:  
 וביותר יריך אדם להקן בדברים שבין אדם לחבירו כי עליהם אין יום כבוד או אפי' מיתה מכפר עד שיחזור  
 הגבל והעונק ויפיי' לחבירו עד שיחלל לו ואפי' משנה ממה שנים ויביא כל חילי נכיות ויחודו ומה שפני  
 ביום לא יחפשי לו כדאיחא בשפנה הכיא אשמו עד שלא הכיא נולו לא יא שפרי כשחוטט לאדם הוא חוטט בכפ"י  
 א' לאדם וא' להקב"ה שער על לזויו ועד שפסי' לחבירו כילר יחודם כי הלא עיקר הרידו הוא עריבה החט'  
 והחרטה והרי עדין השך בידו ולכן לריך מקודם לביס חבירו עד שיחמול לו ולא נשאר רק בינו למקום ויעיב'  
 השפונה כמו שאלמר הרמ"ה לך לברך חטאי ר"ל הלא חטא זה אינו עשוי ונחתי' מה שידים ונחמל לדרקה וממרים לעניים  
 ולכן לאחר שסיקן הכל ימיר על חטאי: ויש אכש"ה שצויעים ונחתי' מה שידים ונחמל לדרקה וממרים לעניים  
 חס עושה גמור כע"ש יד ליד לא יקנה רע ואפי' שפאמור ר"ל גזל ואינו יודע לני גזל יעשה מהם לכרי רבים היינו  
 יעשה אדם לבי שאינו יודע לני גזל אכל חס יודע לא יועיל לו כלום עד שיחזיר לו או אם מה יחזיר לירשיו:  
 ולריך שיחזור כפי' יודע לא יועיל לו כלום עד שיחזיר לו או אם מה יחזיר לירשיו:  
 דעמו שלא ישוב עוד לעשות כזה דכיון חבירו הוא קרובין א"ל קרוב בלא שפונה נקרא זנה רעפי' חובת.  
 ולכן לריך שישוב ויקב"ה דעמו שלא ישוב עוד לעשות ויבכה ויחמירר ויחודו על אשר הכעיס את הארון ה'  
 כלאוה ופס כשחמו אשר חסן ה' לו להטיבו כלחיימו ואיך עינך אוחה כעעשו הרעים ויעלבל אל לבו וישפתי'  
 חלואהו לשלח עיניו אליו כזכורו עינך מעשיו אשר עשה כעערוה וגם עד זקנה ושיבה. ויאמר אל לבו מה עשיתי  
 מרע דבר ה' בימי ולא זכרתי אשר בלתי מ'יך וגמלתי כל הטובות ואכתי קלקלתי מעשי ושלמתי רעה חתח חובס  
 אוי לא ימי עלי כי ארד אכל שאלוה. ועיי' הממירות ככתי' ודאי יסבר לבו בקרבו עד שיכסי' דעמו בלאוה  
 ע"ש שפאמור כל כחו שלא ישוב עוד לעשות מעשה הרע הזה חסו הפסונה האמתית שיחמירר כ"כ עד שיעי'  
 ענה שחולק כלל כחו שלא ישוב עוד לעשות כזה כל ימי' ושיכסה למריות גדול כזה ית'ה  
 קוסק זה יום עושים בכל השנה כאלו הם ברמות עליו. ולכן יש שמהענין משכ' לשכח בהפקות ב' או ג' ימים  
 רלוסי' ועוונותיו ביוה"כ כל היום וזילה ואינם מנביאים ידוים כלל וכיוכל דברים אלו ומיגוסי' והעניות וכל  
 השנה הם עושים גאלוח וחטובות גדולות. ומלוח עושים אוחס אש"ה כי אין ית'ה מכפר ל"ה או ג' ימים  
 אכונה היינו כעבר עבירה במקרה אכל כשחוטט ואומר ית'ה מכפר ל"ה או ג' ימים מכפר ל"ה או ג' ימים  
 קיבור כדאיחא לה"ה בתי' ולכן אל יקווד האדם על זה וישיו כל ימי' השנה אלא כנו ימים נוראים רק שבנינים  
 האלו ראוי לאדם להשניה יחור ויחור על מעשיו ועיקר שבנינים אלו יך כל אדם לכהי"כ וכהי"כ לשמור דברי'  
 יאכמה וימיר שדושים סס: וחזו גמור על כל אדם שיעלמו בכל ימי' השנה כל יום כפרי היולא א"ס מעש'



זאת הרבה שהוא קודם ויותר חיוב מכל לימודו ואפי' אם ימנע עיניו מלימוד מרק משניות או שאר לימוד כי מה ש' אלהים נקטת מתוך כי אם ליראה אותו וכדאית' במשנה אש אין יראה אין מורה כי מה מוציא לו המורה אם אין דעתו לקיים ואמנם לא יפקיד לו היראה בלבד אם אינו לימוד המורה. כי אם אינו יודע מה לעשות מה מוציא לו היראה כדאית' אש במשנה אם אין מורה אין יראה ר"ל אין יראתו כלום הגם שמוציא יתר טוב כאשר יתה אם יראה ששם אף שהוא עם הארץ יוסר ויורה טוב מלמדו ואין לו יראה כמיש טוב איש רש הולך בחינוכו מעקש יראה שנקרא מורה רק בעקבות פה. ולכן כשיד כל מה שיכול אדם לעשות בכל זמן שיש לו פנאי לפנות מהשכחו וללמוד מורה ביום או בלילה ובכאפי שהיה כוונתו לעשות ולקיים כל מה שילמד ולא ילמוד רק כדי לקיים מצוות לימוד כפי ללמוד ולעשות ואז היה המורה רלויה. עכ"ל: ז"ל ומה שארסי. מלמדו הסינוקס ובחורים חלילה להם לבעל בזמן הזה קור למועד כאשר בעוה"ז דשו בו דרים בעמים הללו רמיס הם נרמיס שלא לפקח על לרבי הסלמדיי. וקוראין לו ומכנים לו שם בין הצננים והפנים לבלם לבעלה וימי סקלימות עד אשר הם אינו מוציא וקורא ברובו. לראות אם עלו להיום מהוקן לעמיד לבא לתרמיט נבולו הצלמדיים ועשה לו מהלכים בין העומדים לבקש אלה כנעשי' להללו ולשכחו כי שיה לו שיחוח ילדים יודע דרך לעשות להם לימודים ועיי' סם רוחים סימן דרכה ויפה בלימודים. וקונה אלהים ברלי כסף ושמרים. וכן כהנה לרדים להרוץ רמיס לרם. ונדול עובט מנאח שמש כמי הגשום כך הוא עושה כוונתם. ללמלכת מרום עכ"ל: שלא יתנה עמים ויחליף זמנים ייעמוד לרוח ויחך באלו בניס יסמך שיה ותהנונים ומה

תקוני תשובה

מבעלי רוח הקודש קרושי עלין עמודי עולם היה הרוקח והארי' ז"ל הובא בס הקי עמק המלך וספר תורת האשם. והעתקי ביה ביצור מס' הנחמד דרד החכמה:

המוציא שכבת זרע לבעלה יתענה פ"ד למוות. והזרע יעשה כולם ב' הפסקות כל הפסקה ונ' ימים וב' לילות שכל הפסקה עולה לכ"י ימים הרי פ"א ואח"כ יתענה עוד ג' ימי פשוטי' הרי פ"ד. ולכל הפחות יתענה נ' יום בלתי רלומים וישב כל אותן נ' יום בניס קרים בימי ההורף כדי ללית בילה ונמועה. ואותן נ' יום לא יאכל בשר ולא ישתה יין לבר מענה וי"ט ולא ירחוק כל אותן הימי' רק ראשו נעט: הכל על הכריזות. שעבר בזה על שג"ז דהיינו דנה שפחה גויה זונה ועבל בה אל נכר חיקונו שילום השב בכל לבו רי"ו העניות ואם ירלה יעשה ח' הפסקות ואם היו אחר הפסוקה ימור לקורו אז יתנויר עליו יוסר ויוסר וזימוות חמונה ילך בנקוס נעלים סרבה וישב ביניהם ערום וזימוות המורף ויבוק הקרה וישב בניס עד החועס לא לרמי' להאריך בה ומהק' ומסוק' כי ב"ה הם שכימי: שיה יין בליה שגמ' המעניה ובלוי שלחתי וישב כדרכה שובתו פ"א שלא יראה שחוק נמים או בזמנות כו' ואפי' באשמו לא יאכל בשר שלא בעלה ולא ירחוק ולא יאכל מחלב שחן ונעול לר"י חלוה ולא שום דבר המוציא לר"י חלוה ולא יראה כהמות ועופות נאקין זס לזה. ולכל הסמות יתענה ארבעים יום ולא יאכל בשר ולא ישתה יין בלתי שגמ' המעניה ובלוי שלחתי וישב כדרכה על הארץ או על הרף יומם ולילה כמי הנאחו שבהם מננה ויכנות שמורים וילקח בהלכות וימורה בכל יום ג"ס בכתי ודמע. ואם לא בא עליה רק התקע ונתקע יתענה כפי' וירחיק מפתח ביהם וילקח וימורה ומלג' וישנה כי יעקוד עליו עון אכות על בניס. אשר הוליא זמנם לבעלה ויום לסנה ישכח ויעלה כהשכוננו. ולא בללה חלק האיש עם בלבע נגע ירחם ה' בלבבו ויסק' לזונן כימיים חלו ללמוד עם המלמודים בשקידה דבה אחר גדולים ואחר קטינים. ומי שמרביש כנפשו עיפה והם כמו מלום העשרת ימי תשובה ולכן אינו יכול להסביר פנים כראוי אף אם היה רבי' להשענות יוד ימי תשובה ש לו להסיר הנדר על מי שלשה ויאכל וישתה כדי לרכו כבדי שלא למעט במלאכת שמים ואם אינו עושה כך עליו הכסוב לווער הכזה לום אכזריותו יום ענות כו'. ואם הנכערים בני דעת להבין מוסר השכל ש לו למלמד ללמוד עממה בכל יום קלה כספר מוסר. לעורר לבס ליראה אם השם הנכבד והנורא כי שטיי' בנות כל עשהותם לעיר ורבי ובי קרוב יום אשר בריות בו יפקדו לחיים וחילופו. לטוב ולהסבו ועם לחנה השמיעה קולם במרום כפתלה ובתחמונים שחבו ברין ההו ואבותיהם ואמותיהם לחיים עובדים ולשלום. ואם דבריו יעשו ורשם בלב העברים ויפילו התנחם ככונת הלב. יגדל כח הפלחם ונתקעם שהוא הכל שאין בו חשל לפת עזו ותפלותם חתמה הפכו שהעלה מקילה שרה. ומחשלו לדרקס. ועליו נאמר ומוצריה הרבים ככוכבים לבעלם ועד. עכ"ל:

באמת ויחיר שלא יזילא שיש לכתלה וידעמונו אכריו כשחזירי אה הסם): הרביע לרבר כנפי' דברים של חול ואשילו שלא כענה השלה עונשו נדול ר"ל ואם דולה לטוב בלב שם יתענה ארבעים יום בין רלומים בין מופלגים וילקח בהלכות בכל יום ומאכלן ויחלך ישב במורח בלוי ויחלל ככונתו ולא ידבר שום דבר בניס הכנסת. אשרי למי שפנה בעלמו ומחירי לאחרים בענין זה כי בעוה"ז הוא מלוח שאין לה דורשים כי כולם כקטון כגדול אין גם אחד שיחזר בזה כראוי ומי שחזיר בזה בודאי שברו עלום לחזור עין לא רחמה: (החלשין אה חבירי) ונקלה כחמונו על ידו יפרע לו מה שהפסידו ויבקש ממנו מחילה כפי נ' אכסיס וילקח ויתענה יותר משנחסיס ימים וימורה כו' ואם אין לו במה לשבט ירבה עניו ריעים לבקש ממנו מחילה ויקבל עליו כשיהיה לו השבט די ישיע לו או לירשי: (רבינו הלש"י) יום ק"ה למוות ויבקש ממנו מחילה שדיר עליהם וילקח וימורה והיו כל עסקיו-במלות ובעקב שלום בין איש לחשמו ויבין כל אדם: (הילכות) חיקונו ללום ק"ך ימים: (המנוחה) הוא חשל גרוב ויחיקונו ללום ללבם הפחות מ' יום וילקח וימורה ולא יתהרר להנמיס: (המנוכל פ"ו) הוא עון פליטי יתענה לפחות חלי שנה חלש' וימורה כו': (ההנהגה) אם לחבו לו אמו או עקללס) ילום ששים יום וילקח ע"ז ומקורו כי כמס בשם י"ס: (המלכות) פני חבירו דברים) יתענה מ' יום או יותר וילקח וימורה בכל יום ויבקש ממנו מחילה: (הכוננה סם לחבירי) יבקש ממנו מחילה ולפיו ילום שלשים יום וימורה: (אם הולא עליו סם רע) יתענה מ' יום וילקח כו' וילעבר כל ימיו כו' עיי'ש עור): (המוכל כנילות או ערימות או שמתע בקיין מנוחה) חתמנלל ככלב שהוא אובל כנילות או כבהנה עטורה זלא יזכה לשחיטה הנונה וילא כנילה עתחה די השועט מרה כנגד מדה ותיקונו ללום פ"ד למוות כמיין כנילה. אם חלל שאר מחללים אחרים ילום ל"א למוות כמיין מאלל: אם שמה יין נקך ליום ע"ג ימים כו' וימורה ויככה כו' ואם שמה כשונג יתענה ה' ימים: (רולה) ילך בן עטל שנים וילקח בכל עיר ועיר ויאמר רולה אלי ויסכב בלתי פחה כהכ כהכ וישכרו עליו כל עונדים ומכיס אף לא ידקרו אותו כלל ולא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא ילנה שער ראשו ולא יכבס בגדיו ולא ירחיק קומו רק יחוק ראשו משם אהם כדורס ויקשור ידיו אשר רלה בו בהרצל כנחרו ויך יחך ויככה על לריחמו ויתענה בכל ימי נלווה ואם יחך אותו אדם ישתוק ואותן ג' שנים לא ילך בטיול וסוס שחוק ויכבד ימאוד אם אשה סרנה יתענה נוסף על הג' שנה אלו עוד שנה אחת וימורה כל ימיו על זה. ואם בא לללח י"ס יטלח דמיו ליושיו: (אשה השוכבת על בנה דהמיהה אותו בניסה) שתענה שנה חמונה ולא האכל בערב בשר ולא ששהה יין לבר בשבתו וי"ט חנוכה דפורים כי אותן הימים לא שתענה כלל רק האכל והשתה בשר ויין אבל תהנה חספר הימים של השבת וי"ט והשנים אחרות עד שתענה סס"ה ימים בנילוחס. ואחר כך תענה עוד כפי' כמה פעמים כפי כוחה ודמיו עיבור ותיקנה לא תענהה כלל. והמיהה זהירה כל ימיה שאלה חשיכו ללכה חללה. ויש להחזיר בהשוכבת שמה ששוכבה כמיניוה ולא כשננוה כיכ בהשוכבה רבינו הגדול מהר"ם ז"ל: (ובעיהי) כעט נחשב לדרק לפי דעיהי כמה פחלים ואינה הולכים להרב הגדול לשחור השוכבה על זה ויפראו לא מחד מן אלהי השמים והארץ יודע כהריות): (הגונב) לא הגדול מןון מישאל) אפי' שרופה אחת חיקונו להמנונת שבעים מעיות ולכל ספחות מ' יום וילקח על ללוו שעבר ויפרע לו או ליושיו כל מה שגנב ויחיר ממהו ימן לו כי הפסידו מן הריות ויבקש ממנו מחילה וימורה בכל יום ויחזר

מלקבל פקדונו ולא ירגיל עלמו ללכה על מןון חבירו ויחריק מןוןון שאינו שלו וימן לרקות יוסר משאל כפי אדם ויעשה גוילות חקרים כגומו ובממונו סימן משלו לעמלי מורה וירחי ססם: הלוקח ריבים עבר על כמה וכמה לחוין וילקח וימורה ויתענה לכל הפחות שנה חמיים ואח"כ ימורה כל ימיו בכפי ובשערין לב ולא יקח יותר ריבים אפי' מן העבדים לכל הפחות שנה חמיים ואם אפשר לו להפטרם שלא יקח כל ימיו ריבים חסילו מן העבדים מה עוד חלקו כו' עיי'ש: הפקיע גבול רעשו ככל עיניו מהיה. ילקח וימורה וישיר לו ויהא זסיר מליקח עוד מהימיו של חבירו בשום ענין שנעולם. ואם יוכיף על מהיקח שחבירו ועוד עליו ליקח זה הדבר לא ייתן למחול ונקרא רשע ואין גזלן כחוסו וראוי להוכיחו ולגדומו על כך עד שיחזק עומו כשמונה: המכה את חבירו. עיי'ש כפוס הפענים כמה יתענה על זה (כי נאחק לנעט ולא יוכלנו לקרות): המלצר את חבירו כחמונו או כחונתם דברים אין לו כפרם עד שיליה כו'. וטוב סימן לו ג"כ מןון שימחול לו: המכה את אשהו. אין רשות לכל אדם להכות את אשהו וראוי לקובטו וליתקרו אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב אחיו בלו לעיר בליל שלם כשילאו העולם מתכסי' ולא נהנו להם הקהל שילום אם הוא רבי' בכך ואף מחולתה שחר מאור ושדמעתה מזוייה לכן אולחשה קרובה לבוא לפני השי"ת: הכובס קמינוס וכן שאר אצרכות השמות שנספרי הקודש שלא ככונתם ויהיה למוות: המחלל את השבת. כבס בשיבוני לקט כו' אדרבה וי' יעקב







למיתה. וענין סמיכה זו היא דוגמה סמיכה זקנים. וכעין שנוחין ידים על הראש לזכרה. וכן קללה כפי  
כבוד. שעיני נקבע הנמוך למיים או למיתה. ולכן ג"כ כשעשה לאחרים מניח ידו על ראשו ואומר (אחה פה  
למית). ולחלילה יהיה כעין סמיכה ודקדקן ומש ודאי יהיה אקורה. מ"ו גם כאן חושפין השמיטה כל  
לפטר. כיו שחול הכפור חיד וילא לטעול. אח"כ כשעשה לעלוו כך עשה לז"ב כענין זה. אם אינם יכולים  
לשפוח בעלמם. ואם יודעים לקרות יאמרו בעלמם. והעקב ליתר אומר זה הליפתך כו'. ומניח ידו הימנית על  
ראש הפרגול ואומר זה הפרגול כו'. ואחר כך מניח ידו הימנית על ראש המסובב. ואומר ואחה הכנס כו'.

וי שנסבב לעלמו יאמר בלשון הזה ג' פעמים:  
**זה תליפתיה. זה תמורתיה. זה בפרתיה. זה התרגול ילך למיתה. ואני  
ארגנס ואלך לחיים טובים ארובים ולשלום:**

יחזור וקורא בני אדם וכן עשה ג' פעמים:  
לעלמו ולאחר עמו יאמר זה שלשה פעמים:  
**זה תליפתנו. זה תמורתנו. זה בפרתנו. זה התרגול ילך למיתה. ואנחנו  
נקנס לחיים טובים ארובים ולשלום:**

לזכר אחד יאמר זה שלשה פעמים:  
**זה תליפתך. זה תמורתך. זה בפרתך. זה התרגול ילך למיתה. ואמה  
תקנס ותלי לחיים טובים ארובים ולשלום:**

לשני זכרים או לשלשה זכרים יאמר זה שלשה פעמים:  
**זה תליפתכם. זה תמורתכם. זה בפרתכם. זה התרגול ילך למיתה.  
ואתם תקנסו ותלכו לחיים טובים ארובים ולשלום:**

לנקבה אחת יאמר זה שלשה פעמים:  
**זאת תליפתך. זאת תמורתך. זאת בפרתך. זאת התרגולת תלך למיתה.  
ואת תקנסי ותלכי לחיים טובים ארובים ולשלום:**

לשתי נקבות או יותר יאמר זה שלשה פעמים:  
**זאת תליפתכן. זאת תמורתכן. זאת בפרתכן. זאת התרגולת תלך למיתה.  
ואתן תקנסו ותלכו לחיים טובים ארובים ולשלום:**

וי שנסבב לשלשה מעורבת יאמר זה שלשה פעמים:  
**אלו תליפותיכם. אלו תמורתיכם. אלו בפרותיכם. אלו התרגולות ילכו  
למיתה. ואתם תקנסו ותלכו לחיים טובים ארובים ולשלום:**

כהגו למרות כפרות בנזון ונוהגים אותן לעניים. וכך טוב יותר ונלחם להם הכפרות. והכני עמים טומים  
לעניים. ומי שנסה שמד ליתן מעשר מכל רוח לעניים אז לא יתן ממנו מעשר הם סיוון רק ממנו שלו:

דיני סעודת ערב יום כפור.  
שחרית א"א מ"ל וא"א א"מ א"ל שחל יו"ט כשבת  
או אחרים ע"כ בשחרית. וא"כ א"א לזכרה. ויהיין  
ליך על ע"ה ויהיין ר"י יעבן לא ר"ה בזה. ויהיין  
שבעה מהלך ע"כ מהי"ק. ויאמר אם ח"ו נגזר עלי  
לפניה מלדק בזה אקיים:

דיני סעודת ערב יום כפור.  
שחרית ע"כ למדו ח"ל ממקור (וענינים) לכן לא יעשה

האדם אוהב כאלוהים מלמעלה ויכין ששעש כעבוד  
זו נחם רוח לכבוד ימ"ש. וקורס סעודה יאמר זש

לשם יהוד קוביה ושכינתיה על ידי הורא  
שמיר ונעלם בשם כל ישראל. ויהי נועם די  
אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו  
ומעשה ידינו כוננהו:

ובאכילתו זו לשם שמים יתכן כל אכילתו של אקר.  
גם רבוי האכילתו שנסכל בהם כל השנה. יו"ט גם  
האכילתו. ולא ימלא בטנו מאכילה כפי כי יזיק לו ויבא  
לדי ביעול ספלה. ויזרז מאד בעניים ולימוד על סולחמו  
אחר הקטורה. אם ירלה ליתן זמר מאד למקור מינה  
לשומר שיקץ אוהו כבדי שיהיה לו סהות אחר השנים  
לעשות סכל כשיקון היינו לעבול במקום בלב שכר מאד.  
ומיוד עבילה ביום זה מנודר בזו"מ כפי סמך דף ר"א  
ע"כ ח"ל בעיני בני היכלא כשעשה לירחא למעמד הדוואס  
ולמעבול כנהרא לזכרה גרמייהו עכ"ל. גם שיהי' לו סהות  
לחפלה מנחה בקיאות הגוי:

נושאים לכה"כ ר' נשמה ור' חיים בביתו צדור  
שסוכה שמה. וסימניך (במזון זלל מאן זין דלחיים):  
מנחה ומתפללין עד עושה שלום:  
כחב יו"ט שם שחפלה מנחה וכן ככל הפלח יו"ט

יאמר פי יסיו לרלון קודם סוידו ואחר סוידו יאמר אלהי  
כלו לשוני מלחסי. ואחר יסיו לרלון. אלהי ואלהי  
אבותינו. אשמונו. אלה יודע עד ששענו. ע"ה. עד וחללים  
רעים כ"ז ממלא בתי"כ. אלהי נלור. וס"ך חתור הספלה  
עד עושה שלום א"א וידו. ק"ש. עלימו. ק"י. ואחר כך  
מלקין ברלועה של עגל. סלקה מוטה סניו ללפון ואחריו  
לדרוס. ואמר אשמי כו' ג"מ. והעלמקס אומר ג"מ והוא  
רחוס. ל"ע סיבות כנגד ל"ע:

סעודה המסקת אוכלים דברים קלים הנוחין להטעול  
מהרה היינו עושים ומתקין מבע"י ומכריזים בהמ"י בכ"י  
ובכוונה. וישקול ביעשו דחיים מקום לבכות. ים להל"ע  
השולחנות והמנוח ולכבד בדים ליו"ט כמו לשבת. ועליוקין  
נרות ככל חתרים ומכריזין:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר  
קדשנו במצותיו וצונו על הדלקת נר של יום  
הכפורים:

לובשים בגדים קלים לנשים. וכבר נחיס העליון.  
דברים נוהגים לעבול בנקוד ג"כ אחר סעודה הסקתה וכן  
הובא בספרים. וקורס ש"כס למקום ירסר כשנסכס  
מעונותיו ויסודה ב"כ:

וקורס שילך לכה"כ יתכן אם בניו בכיה עולמו  
ועיקר הכרה יס' שיהיו עובדי השם כל ימיהם. ויסן  
לשם חיים ושנים ארוכים ויזכה לרלות משה בנים ובני  
בנים עוסקים בחורה ובמלות כל ימי מיהם ויזכה אוהם  
שילכו כירחא השם כל ימי חיהם. ויכין כשוכחה זו לשם  
בזה נחם רוח להנורא ימ"ש. ויזרז מאד קודם שילך  
לכה"כ לפיכך לתי ששקיעו אוהו אף בדבור בעלמא כי  
היא דינא דגמ' וע' ש"ע. ויזרז מאד בעיה"כ לשלם כל  
זש שער בעיני דלקס קודם לכן. ויזרז מאד לתקן  
בלבו כל הקון עניני עבודת הכורא ימ"ש היינו שירגיש  
בעלמו כשיבא לכה"כ לכל דרי סהוא קיי וספור מכל משע  
מוש כמלאך בחורם שצורה על הבל בכל לבני ככל העניני'  
וקורס שילך לבית הכנסת יאמר בשם מלא בשמחה עולמו  
ובחליה מועלים דווקא בזה"ל:

הריני מקבל עלי לענות נפשי ונופי ביום  
הכפורים הזה כאשר צוני יוצרי ובוראי יתברך

ציון דאכילה בעלמה נחשבת כעניני ואם טעם  
והענהה אם לא הענהה רק עד סעודה המסקת  
א"ל למיתח חנניה לתעניו (מ"א ס"ג): (ג) אין  
טופלים על פניהם בעיוה"כ גם א"א לזכרה יענך  
וזמורו לחודה גם א"א זו א"ע. בעיוה"כ שחרית  
אם לא שחל יו"ט כשבת אז אומרים א"ע עיה"כ  
שחרית אכל זמנחה א"א אפי' כשחל יו"ט כשבת  
(מ"א ס"ג): (ד) אכל צערך שלפני עיה"כ  
טופלים על פניהם זמנחה וכן אם חל עיה"כ  
ציום א' אומרים ל"ל כשבת זמנחה (ס"ג)  
דהסוגים שלא לאכול צער כ"א צימים ש"א"ל זו  
חמתן או צמקויות שאין מרצין בסליחות בשחרית  
נמלא שמתקין גם הלילה קלת לייט מותרים  
לאכול צער בלילה אחר ל"ה אכל לפני ל"ח  
הכוכבים אף שהתפלל ערבית אסור לאכול צער  
אכל צמקויות שרצין בסליחות בשחרית אסורים  
לאכול צער אפי' אחר ל"ה. אכל מי שגדר צפי'  
שלא לאכול צער כ"א צייט אסור לאכול צער  
בלילה אפי' צמקויות שאין מרצין בסליחות  
שחרית אכל בעיוה"כ ציום עותריי (מ"א ס"ג):

שימיים אדם את חבירו ושיטביו עצמו בערב  
יום הכפורים.

(א) עבירות שבין אדם לחבירו אין יו"ט וכפר  
עד שירלה את חבירו ואפי' לא הקניטו אלא  
בדברים לריך לפייקו ואם אינו מתפייס בראשונה  
יחזור פעם שניה ושלשית ובכל פעם יקח עמו  
ג' אגשים ואם אינו מתפייס ג' פעמים אינו  
זקוק לו ויחה אם רולה לפייקו יותר רשאי אם  
אין סס ציון חורה. ומיזר יאמר אח"כ צפני  
יוד שציקס וננוט עמילה ולא רלה למחול לו  
(כ) תר"ו) ואם הוא רבו לריך לילך כמה פעמים  
עד שיחפייס (ס"ג): (ב) העומל לא יהא אכזרי  
ולנוחול אם לא שמוכין לטות הנוצק עמילה  
(וכעין מעשה דרז"ה) ואם הוליא עליו סס  
רע א"ל למחול לו ומ"ע נדה ענה למחול לו  
(מ"א): (ג) אם נות אקר חסל לו מציא עשרה  
צני אדם ונעמידם על קברו ואומר חטאתי  
לאלהי ישראל ופי' זה שחטאתי לו והס ישיבו  
מחול לך מחול לך ולריך לילך סס יקח ואם הוא  
סוץ לשלשה פרסאות יכול לשלוח שלוחו לילך על  
קברו ולפייסו עס י' צני אדם ויאמר הנני השליח  
של פלוני מורה צבים שפי שלחתי לזקס עמילה.  
וכל זקסח עמילה יהיה צעיה"כ (ס"ג): (ד) תקנת  
קדמוניו וחרס שלא להוליא סס רע על המתים  
ואם חרפו אחר ויחה א"ל לילך על קברו רק  
יזקס עמילה צמקוס שחרפו (מ"א): (ה) נוהגין  
לעבול בעיוה"כ משום קרי [ונס לשם חסונה  
ולכן אפי' נערים ונחלות סהם צני מולה ים  
להס לעבול וים לזקק בחליה יותר ונשאר  
שצילות טפוללים הזכרים ככל ימות השנה שאין

דיני ערב יום הכפורים  
הרי"ח  
(א) מולה לאכול ולשמות צערז יו"ט ולהרבות  
כסעודה ויכול לנעט מלימודו כדי לאכול  
ולשמות ומ"ע לא יאכל אלא דברים קלים כגון  
דגים או עופות כדי שלא יהא צעז ונחגלס  
(כ) אסור להשתנות  
צו אפי' תענית חלום ואפי' עד סעודה המסקת  
אסור לו להשתנות (א"י בשם של"ה דלא כע"א)



שמו בתורתו הקדושה ועניתם את נפשותיכם בהשעיה ונוי' והריני מקבל עלי מעתה איסור מלאכה וחמשה עניוין איסור אכילה ושתייה ורחיצה וסיכה ונעילת הסנדל והשמיש המטה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה :

יכוין בעת קבלתו על עלמו ה' עניוים הכוונה שהביא במקומו תקון כ"ח ד"ס ע"ב חז"ל ונר"ך דר כ"ט נקבלת עליה חמשה עניוין בנין עינוי דגמר לה' זעירא (פ' לט"ב) הקדושה) דגלגל בגלגלה ואחריהם עניה קוברה לא נוחתה עכ"ל. וי"ך לכה"כ בלא מעטלים יוש"ה: כנכסין לכה"כ בעוד היום גדול נוחתה הפרס נדרים שז"ל ביום חול. גם עמי' משהעפיים בעלית ונהגו לברך עליו. וכשהוא אפי' קפק חשבה לין לברך עליו. ואם שכח עד הלילה ע"מ יברך. מנהגים. ורש"י היה מתעטף בעלית שאינו שלו כשעמד בגלגל. וז"ל כי הנא לכה"כ. הי"ך וניד המורה בנזקת אשמו בגדיו היינו להחודות בכל אום ואום של איב בנזקת אשמו איש אום כל נעמי לבנו אשר ידע בעלמו של איה חזר כסם עד הסו ומחר מאור בוודיו ז"ס קודם כל כרי כי הוא יבא דגמור. עמי' פירש הרמב"ם הוא ע"כ עם חשכה וע"י ביוש"ה שפירש הג"י עמי' הרמב"ן ע"כ. אך רעו נא שיעקר הוידיו הוא המטובה שגונה כע"ס הרמב"ם חז"ל ועידך עליו יודע העלמות של י"ב לזה חטא עוד לעולם ר"ל שהגורל יח"ס שיודע מהשכח אדם ביום אום האדם בעת הוידיו שקבל לבנו קבלת אומי' המכלים החרטה שמשעה ז"ס ולפ"ן יקטר עליו בקטר אומי' חזק שיהיה בלתי אפטר שיבא עוד לאותו חטא וא"כ ח"ך לא יבוס האדם כפי' לומר הוידיו רק בשפתי בלי היראה הטובה אומי' לבנו אומי' י' לנפשו בעת קר חטאו והרבה הרי הוא מוקיף על חטאו פשע ב' הרי הוא כנוגע דעת המקום ביה ר"ל. ועונשו גדול מאוד כמובאר בזה"ק פי' בוודי ד' ק"ב ע"ב חז"ל ווי ליה למחן דאמי' למש"י למאריה בלבא רחיקא ולא ברעוהא כריא לפתוהו פתיהם כו' הא בריס ליה לאשקלחא ועלמא עד לא ענין יומו כו' עכ"ל. עוד שכל המפלות שהמפלל ביום סוף נדמות לחילונים ר"ל כמובאר בזה"ק פ' הלוח דף קס"ו ע"א חז"ל ביומא דמפיר כו' ע"ס וכתב הש"ס הקדוש בכל סוידים ל"ל דוקא בשמיית הגוף עד שיהפסקו כל מחללים ששורה כמו צעורים וכן נוהג ס:

מדקדקים זה כ"כ (ע"א)]] ולאדם חלום די זהטלת ט' קצין עי"ס שאזנין ואפי' אנ' כלים ולא נדי וכשטופכין עני' או אנ' כלים אז לר"ך שלל יפסקי הראשון עד שיתחיל ה' ואם היה עקלת גופו במקום וספך עליו ט' קצין ילא אלא אם עמד בניגית ט"ס זו עי"ס שנוכסין אפילו עקלת רגלו וספכו עליו חטעה קצין לא ילא (ס"ס צ"ח"א) [שיעור ט' קצין לכתחלה לר"ך להיות כ"ד (קווארט) ובשעת שדחק שאין כלים מחזיקים כ"כ יש להקל צ"ח (קווארט) (ע"א)]: (ו) אשה שטעמה חוץ ג' ימים לריכה לכנז ביתה צממין שלל חפלטו ט"ז ציו"כ אלא אם היא סמוך לרוחמה או לטבילתה לא חטעה כן כי אז רבילות להתעבר ויש לחוש שמה שחמית זרע אשה ונחר צ"ח"א): (ז) אלא הך שצעה צעיו"כ נוחר לרחוץ אפילו עשה או ז' קודם הלילה צעיו"כ נצטכ בזירת שצעה ואפי' הרחמ"ה צממין ופצטו דשאר דיני אכילות ענון ישיבת הקרקע נהגים עד הלילה דלא הוי לענין זה כ"ס דרך אכילות נעוה צערכ ציו"כ (ע"א ס"ס):

סדר הוידיו במנחה בערב יום הכפורים.

(א) לר"ך להתודות צונחה צעיו"כ קודם סעודה הנפסקת ויחיד אורעה אחר סקיים חפלת י"ח וקודם הוידיו יאמר יהוה לרגוון והס"ך שמוחזי חפלתה צקול רם צונחה אינו מחר הוידיו וא"א אצטו ונלכנו ולא סוס חמנה (ס"י תר"ז): (ב) כשמתודה בלחם נכון לפרט חמטא הידוע לו טעמה אלא צקור"ר אסור לפרט חמטא שאינו מפורסם ולר"ך לעמוד שצעה ודו ולר"ך לשמות כמו צמור"ל ולא ימנעו לשום ידו דמניחא חסוד כשיבינה (ס"ס צ"ח"א): (בעל חטא) לר"ך לומר צסתר ובלוי. צנגגס ובזדון. כפרה נחמתיים צמילה לעונות סליחה לפשעים וכשמתודה יכס סוידיו (ס"ס): (על חטא שחטאו לפני ציו"כ"ר) אחר רב לייט חמ"ך דעברי יאה"ר צנפשו: (ג) אחר ננחה לוקין ל"ס חלקות צלועה של עגל כל דהוא סהוא רק לצרכו בעלמא והנלקה יהיה סניו לצפון ואחריו לדרום והנלקה יאמר ג"ס והנלקה יאמר וידו (ס"ס):

סדר סעודה המפסקת.

(א) לר"ך לאכול סעודה המפסקת קודם צין הסעודה ושיעור ציה"ס הוא כמו רביעיית שעה קודם ללאת הכוכבים ולר"ך להסוף עע" (ס"י אכ"ח): (ב) אם הפסיק עאכילתו בעוד היום גדול אין להקל לאכול א"כ אם לא שהחנה צפירות שאינו מקבל חענית וקבלה בלז קודם פלג המנחה אין ציך כלום אם לא שקיבל צפירות דיני הטמנת המין בערב יום הכפורים.

(א) אין להטמין עפיו"כ על מולאי יו"כ כמו שמתמייים ע"ס"ם לשנת והטעם נשום חכה או נשום דניחוי כרענחחא (ס"י תר"ס) וחס לא סייך רק כשעמטין מאכלים לנורך אכילת

כל מולאי יו"כ אלא אם מטמין צמור דברים שאינן לנורך אכילת של מולאי יו"כ כגון צמדיהינו טעוין הפאוולדיע ועוין הרבה צפעס אחת סלר"ך על זמן רב וסורק פי חמור צע"ט מותר להטמין צעיו"כ צמור שיתחיל סם צמור ציו"כ ואפי' אחר חלות נוחר עידי דשו אמלאכות שמוחר לעשותן צערכ שנת מצע"י ונעטין ואלהין צצנת צמקוס שאין חטס סמא יתחס ואפי' אם רוחה לאכול מהפאוולדיע צמור"א יו"כ מותר לאכול מנחה:

דיני הדלקת נרות ביום הכפורים

(א) נוהגין להדנות נרות ציו"כ צמתי כנסיות ונתי מדרשות וגם צבית מוליק ומצרכין להדליק נר של יו"כ ואם חל צצנת אומר צצרכה של שנת ושל יו"כ ולר"ך להדליק גם צמור שיטן סם כדי שלא יבא לשמט עם אשמו (ס"י תר"י צ"ח"א): (ב) נוהגין שכל איש עוטין לו נר ועוד נר לצפיו ולאמו שמתו ונוהגין לעשות נר ציה"כ פתילות עזות כדי להצרות אורח ואם צכו נרות אלו ציו"כ אסור לומר לעכ"ס להדליקם או לקבל שעה הנוסף מננו רק לוקחין עכ"ס לשמור הנרות שלא יבא מ"ו לידו דליקס (ס"ס): (ג) אם צכו הנרות נוהגין שמדליקין אותם בגולאי יום הכפורים ולא יכנעו עוד אלא ינחמו בלדוק עד גמירא וגם יקבל עליו שכל ימיו לא יכנה נרו צמו"א יו"כ לא הוא ולא אחר ויש להגיע השלמות ציו"כ כמו צצנת:

איסור רחיצה ביום הכפורים.

(א) אסור לרחוץ ציו"כ ואפי' להוטיט אצנעו צמים אסור ואם היה רגליו או שאר גופו מולכלים צטיט או צלואה או סנטף דם מחוטטו מותר לרחוץ ולר"ך ליזכר שלא ירחץ רק מקום המולכל צלנד ולא יחר (ס"י תר"י ע"א ס"ס) אלא אם היה ידיו מולכלכות צלואה או שגעו צגופו צמקוונות המוכסים אפי' לא געו רק צאלנע אחת לר"ך לרחוץ כל ידיו עד קשרי אצנעותיו ומקום המולכלך צלנד (ועיין פ"י ס"י ק"ה צ"ח"א): (ב) צממית נוטל ידיו עד סוף קשרי אצנעותיו ונצרך ע"י ולא יכוין להנחת רחילת רק להעציר סר"ר מעל הידים (ס"ס): (ג) אם הטיל מים ושיפסך הנלוות או עשה לרכיו מותר ליטול ידיו עד סוף קשרי אצנעותיו וכן כהן שצולה לדוכן נוטל ידיו אף שהן סהורות (ס"ס) אסור לרחוץ פיו ציו"כ (ס"ס): (ד) אם ראה קרי ציו"כ אסור לו לצטול אפי' רגילו לצטול צשאר ימות סהנה אסור רק רוחץ מקוונות המולכלכות צו לצד ומחפ"ל (ס"ס): (ה) אשה אסורה לצטול צליג יו"כ אפילו הגיע זמן טבילתה צו ציום

דין סיכה ונעילת הסנדל ביום הכפורים.

(א) אסור לסוך אפי' עקלת גופו ציו"כ אפי' אינו אלא להעציר הזוהמא אסור אלא אם טוא חולה אפי' אין צו סכנה או ט"ס לו חטטין צראשו מותר (סיון תר"י"ד) והיינו דוקא צמקוס סנוהגין לסוך צמול אפילו איש צריא אלא צמקוס שאין נוהגין לסוך צמול איש צריא אסור לסוך ע"ג חטטין צין צ"י צין צצנת משום דמוכח דהוא נשום רפואה (ועיין צ"י צ"י צ"י צ"י) סכ"ז ס"ק צ"י): (ב) אסור לנעול מנעל או סנדל של עור ומוללים המנעלים מצע"י (היינו שגם צזה לר"ך לעשות חוס' כמו צאכילת): אפי' מנעל של עץ ונחופה עור אסור לנעול אלא של גמי או של קס וצמר ונייט מותר אפי' ללאת צהם לרי"ה (ס"ס): (ג) מותר לעמוד ע"ג כריס וכסות אפי' של עור אם לר"ך לו מחמנה כאז רגל או לניה והנחמיי גם צזה חע"ב אלא צצנת חפלת ס"ע אסור לעמוד על צגיהם משום דאסור לעמוד ע"ג מקום גבוה צצעה סמחפ"ל ועוד נראה כנותנאם אם עומד ע"ג כריס (ס"ס וצ"ח"א): (ד) הולדת כל צלוטיס יום מותרת לנעול סנדל וכן חולה אף שאין צהם סכנה וכן מ"י ט"ס לו מכה צרגליו מותרים לנעול סנדל (ס"ס): (ה) כל אדם מותר לנעול סנדל במקום סמטויין סם נחמים ועקצצים הנחמכים (ס"ס): (ו) ואם יכדו בשמים ורוחה לייך מצינו לכה"כ או להיטוף והוא איסטיים מותר לנעול מנעליו ומיחם צצה"כ. צמקוס מולנע ולא יגע צהם כ"א ע"י בגד אלא אם גוגע צמנעליו שלל ע"י בגד לר"ך ליטול ידיו אלא מ"י שאינו איסטיים לא ינעול מנעליו אם לר"ך לו לייך אפי' אם יכדו בשמים ובפרט סהולכין צאנפלאות א"כ אין להם לער כ"כ צלל מנעלים ואם רוגה לייך לכה"כ ויודע שילכלך סם רגליו צמקוס מוטוק מותר לנעול מנעליו אלא חיבך כשיזלל עסס לר"ך להסיר אותם וכן איסטיים חיבך כשיזלל למקום שאין לו לער לר"ך להסיר אותם דלא כחותן סנוהגין סהולכין צמנדלין אפי' צצה"כ עד שיושצין על מקומם ואיסור גדול הוא ואפי' צמקוס שמוחר לנעול לר"ך להחליף המנעלים של ימין לשל שמאל (ס"ס וצ"ח"א): (ז) אם לר"ך לייך לציץ העכ"ס אפ"כ אסור לנעול סנדל אף דאיכא למיחש סם שילעגו עליו כיון ד"א סהוא דלוריתא (ס"ס ע"א) יו"כ אסור צשמיים המטה ואסור ליגע צאשמו אפי' ציום כאלו היא נדה וגם לא יכנה דברים עעה (ס"י מר"ס):



הקטנים מתי יהחילו להתענות.

(א) הקטנים פחות וכן ט' אין וענין אוחס אפי' לשעות כדי שלא יצאו ליד סכנה אפי' אם רוצים להתמיר על עונן מוחין בידם קטן הכריח וכן קטנה הצריחה בני ט' שנים או עשר שנים מחכיבין אותם לשעות. כילד היה רגיל לאכול בשני שעות מאכילין אותו לג' בשלש מאכילין אותו כדי ולפי כח מוקימים לענות אוחס וכן בני י"א שנה אין מחכיבין אותם אלא לשעות ולפי שזמון הזה חסובין כחולין (סימן תרע"ז): (ב) קטנה בת י"ב שנה ויום אחד וקטן בן י"ג שנה ויום אחד אם הביאו שתי שערות מחטנין ומשלימין מדברי סופרים ואפי' אם נעשו בני י"ג וי"ג ציה"כ עלום לריבין להחטות ולהטלים (ס"ט): (ג) חולה שאכל ציה"כ אם נחייב דעתו אח"כ ויכול לצדק לריב להזכיר יעלה ויבא ציה"כ ואם הוא שבת י"ל ג"כ ר"ה ואם שבת להזכיר א"ל קידוש א"ל (ק"י צונה ירושלים א"ל להזכיר א"ל קידוש א"ל (ק"י תרי"ח):

סדר ליל יום הכפורים.

(א) קודם כל נדרי הולכים שנים מחטני העיר שמתפללים עם צהכ"כ ועומדים עם א"ל השיץ עד אחר צרכו. ואומר הרב או הגדול שמונה א"ל השיץ ציה"כ של מעלה כ"י (סימן תרי"ט): (ב) ומחטני צ"ליתים נצט"י ומצרכין עליו ואם לא נחטטף נצט"י אלא צליה אין ומצרכין עליו (ק"י י"ח): (ג) ונהגין שאומר כל נדרי ג"פ נצט"י ומשטין ציה"כ עד הלילה וכל פעם נגזיה קולו יותר ונצט"י (ס"ט): (ד) ואומר השיץ קודם מעריב שחיינו בלא טוב אם חל צצת אוננים קודם צרכו ומומר שיל ליום השבת ואוננים צלי יום כפור ומחרתו צצמולין וקול רס (ס"ט): (ה) אם חל יוה"כ צצת א"ל א"י ואחר ט"ע אוננים ויכולו וצרכה וענין צצת והוחס נקדט סצת (ס"ט) וא"ל ציה"כ א"ל ר"ה צצמחטני אפי' חל צצת רק מחטנין קדטנו צצמחטין כמו ציה"כ סחל צחול ואם חל צצת אוננים והמחילט ה' אלהינו (צאהנה וצרכון) ואם חל צחול א"ל צאהנה רק פקדא קודם זכר ליי"ט (ס"ט): (ו) אל ישנה

מנהגי ערב יום כפור

נסגו סה"כ והאם נצרכים אח צניהם טרם לכתם לצחכ"כ ונעתיקים צצרכה זו ג"כ שיחמנו לחיים טובים וציה"כ לצס כחן צירחח ה' ויסיס צצצסס אהנמו וירחחו בלצ צלס וכ"א כפי מערכי לצו וציון לצונו שופך חמנויס צצכי וצדומעות שליס למטן יקיס ה' אח דצרו ויקובל חפלתו

מעשה ציצרכו אותם ומצקסיס וזה סיתפללו צעדם ציוס הקדוש צצסלס צעל צעל סעלרית סנוללח לפקדם ולהצירס למוצס. ויס להקדיס לעשות כן צצור היום גדול צצנעח אשר סיוס פנה לעצב רלוי סיהיס לצס נכון לקבל קדושת היום צצשקט וישו צדעח (מע"א): סנוקס סלנו מצרכיס סול. ישיען כ"י. צצרכך כ"י. ויהי מצפני אצינו צצשניס סיתן צצצך אהנמו וירחחו וסיהיס רלחח ה' על פניך כל ימי סייך סלל סחעל וסחי סשקך צצורס וצנולות.

חפלה זכה מספר חיי אדם

צכ' מיי ארס סעסיק ספלס צלשון קל מצפריס קדמוניס סרלוי לכל ארס לאומס סנוך צליס וסחי מיי סילס. חופס גס צצמריס. חס נוקסס:

רבון העולמים אב הרחמים והסליחות אשר ימיך משושה לקבל שבים ואתה בראת את האדם להטיב לו באחריתו, ובראת לו שני יצרים יצר טוב ויצר רע שתהיה הבחירה בידו לבחור בטוב או ברע לתת לו שכר טוב על טוב בחירתו כי כן נורה חכמתך. כמו שכתוב ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המות ואת הרע ובחרת בחיים. ועתה אלהי לא שמעתי לקולך והלכתי בעצת יצה"ד ובדרכי לבי ומאסתי בטוב ובחרתי ברע ולא די לי שלא קדשתי את איברי רק שמאתי אותם: בראת בי מוח ולב ובהם חוש המחשבה לחשוב מחשבות טובות והרהורים טובים ולב להבין דברי קדשך ולהתפלל ולברך כל הברכות במחשבה טהורה. ואני שמאתי אותם בהרהורים ומחשבות רעות. ולא די בזה אלא שעל ידי הרהורים רעים באתי לידי הוצאת רוע לבטלה פעם ברצון ופעם באונס בטומאת קרי המטמא את כל הנוף ומרם בראתי משחיתים ומחבלים הנקראים נעני בני אדם. או לי כי תחת המחשבות טובות שהיה נברא מדם מלאכים קדושים להיותם סניגורים ופיקליטיים טובים עלי. תחתיהם בראתי משחיתים להבל את עצמי כמו שכתוב והוכחתי בשבט אנשים ובנגע בני אדם: בראת בי עינים ובהם חוש הראות לראות בהם מה שכתוב בתורה ולקדש אותם בראיות כל דברים שבקדושה. והוהרת בתורתך ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. או לי כי הלכתי אחרי עיני ושמאתי אותם להסתכל בנשים ובכל דבר שומאה: בראת בי אוננים לשמוע דברי קדושה ודברי תורה. או לי כי שמאתי אותם לשמוע דברי נבלה ולהדי וכל דברים האסורים או לאוננים שכך שומעות: בראת בי פה ולשון ושניים וחדן ונרון ונתת בהם כח לדבר בהם המשה מוצאות האותיות הקדושים של א"ב אשר בהם בראת שמים וארץ ומלאם ובהם ארנת תורתך הקדושה. ובכח הדבור הבלדת את האדם מן הבדמה. ואפילו כהמה לא הייתי כי שמאתי פי בדברי נבלה. בלשון הרע. בשקרם. ליצנות. רבילות. מחלוקת. מלבין פני חבירו. מקלל את חבירו. מתכבד בקלון חבירו. דברי משא ומתן בשבת ויום טוב. בשבועות ונדרים: בראת לי ידים וחוש המישוש לעסוק בהם במצות. ואני שמאתי אותם במשמושין של איסור. להכות באגרופ רשע. ולהרים יד להכות את ישראל ולטלטל דברים המוקצים בשבת ויום טוב: בראת בי רגלים להלך לכך דבר מצוה. ואני שמאתי אותם ברנדים ממהרות לרוץ לרעה: בראת בי ראש הגויה והחמת אותו באות ברית קודש להיות עבד נאמן לעבודתך. ואני שמאתי אותו בהוצאת רוע לבטלה. ובקרי. ולהקשות עצמי לדעת שלא במקום מצוה. ובעלתי בעילות אסורות. מששתי את כל איברי ומצאתי אותם בעלי מומין סכף רגלי ועד ראשי אין בי מתום. ואתה ה' אלהי נלוי וידוע לפניך שלא נתכוונתי בכל החטאים והעונות להכעיס אותך ולמרוד כנגדך אך הלכתי בעצת יצרי הרע אשר תמיד בכל יום פורש רשת לרגלי ללכדני. ואני עני ואביון תולעת ולא איש כשל כחי לעמוד כנגדו. ועמל הפרנסה לפרנס את בני ביתי ושרדת הומן ומקריי רם היו בעורכי. ולפי שכל זה נלוי וידוע לפניך כי אין אדם צדיק בארץ אשר לא יחטא לכן ברהמין הרבים נתת לנו יום אחד בשנה יום אדיר וקדוש יום הכפורים הוה הבא עלינו לטובה לשוב לפניך ולכפר את כל עונותינו ולטהר אותנו מכל שומאיתנו כמיש כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם. מכל חטאותיכם לפני ה' תטהרו. ועתה ראה עמך ישראל אשר לקחת אותם לעם. מי כעמך ישראל טהורים וקדושים המיחלים ומצפים למחילתך. באנו לפניך בלב נשבר ונדכה כעניים ידלים ורשים לבקש ממך מחילה וסליחה



זכרה על כל מה שחטאנו ועוינו ופשענו לפניך. ידענו ה' רשענו עון אבותינו. כושנו  
 זכלמנו הערים פנינו אליך. כבושת גב כי ימצא. ואיך נפתח פה זנרים ראש. כי ברוב  
 עונו העברנו מעלינו הצלם הקדוש המלביש אותנו אשר כל המזיקים והמקטרינים ואינם  
 יכולים להביט בפניו כמיש וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך וירא ממך. והחלפנו  
 אותו בצלם טמא ולבשנו בגדים צואים ואיך נבא בשער המלך בלבוש שק מלוכלך בצואה;  
 מתמיהים אנחנו על נפשנו איך נעשתה התועבה הזאת כי הורדנו נפשנו ורוחנו מעולם  
 הקדוש למקום מדבר ציה וצלמות למקום הטומאה והקליפות. ואתה ה' אלהינו הרוצה בתשובת  
 דשעים כמיש שובו שובו בית ישראל כי לא אחפוץ במות המת כי אם בשובו מדרכיו  
 זחיה. עתה שמו אל לבנו לשוב ולבא לפניך כבושת פנים. אבינו מלכנו רחם עלינו כרחם  
 אב על בנו שמרד באביו ויצא מביתו ובשובו אליו כבושת פנים ובכני וצעה ומתנפל לפניו  
 מדרך האב לרחם על בנו. ואם עבדים אנהנו המכה את עבדו ביסורים כשמרד בו וחוננהו.  
 והנה כבר לוקינו. בשעבוד גלות ויסורי שבנות. או עניות. וצער גדול בנינו ושאר מאכזבים.  
 יסרנו ה' אך במשפט ואל באפק פן תמעיטנו. רחם עלינו וצוה למלאכך הקדושים הממונים  
 על הטהרה להפשיט את הבגדים הצואים מעלינו ולטהרנו מכל הטאתינו וליבשו אותנו שנית  
 בלבוש הקדוש כמיש הסירו הבגדים הצואים ונוי' והלבש אותנו מחלצות. וכתפלת דוד המלך  
 עיה השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני. לב טהור ברא לנו אלהים ורוח חדשה  
 חתן בקרבנו. ואם פשענו ומרדנו כמדת בשר ודם. אתה עשה כמדתך למחול ולסלוח.  
 ואל יעכבו עונותינו מלשוב לפניך כמדתך לקבל שבים. וחוק לבנו בתורתך ובראתך  
 שתהיה יראתך תמיד קבוע בלבנו. וטהר רעיונו ומחשבותינו לעבודתך. וראה בשברון  
 לבי כי מתנחם אני על מעשי הרעים שעשיתי עד היום הזה. ובוכה ומתאוונן ומתודה עליהם  
 ואומר הטאתי עויתי פשעתי לפניך. וקבל תשובתי בתוך תשובת כל עמך ישראל השבים  
 לפניך בכל לבם כי גם אני מבני אברהם יצחק ויעקב ואל יעכבו עונותי הרבים מלשוב לפניך  
 בכל לב. וזכני שאשוב לפניך בלב שלם ולהתחרש על עונותי חרטה נמורה ולעווב מעשי  
 הרעים עויבה עולמית. ורחם עלי והצילני עד עולם מכל חטא ועון. כי לולי רחמך וחסדך  
 אי אפשר לעמוד נגד היצהיר אשר הוא כאש בוער בעצמותי. ולכן רחם עלי ותן בי כח לעמוד  
 כנגדו כמו שאמרו חכמים הצדיקים בדברי קדש הבא להשי' מסייעין אותו; והנה אני מקבל  
 עלי קדושת יום הנפאורי ולהתענות בו בחמשה ענוים שצוית לנו ע"י משה עבדך בתורתך  
 הקדושה. אכילה שתיה. רחיצה. סיכה. נעילת הסנדל. שמיש המטה. ולשבות ביום הקדוש  
 הזה מכל מלאכה. ועל ידי עינוי של אכילה ושתייה ושתיה תכפר לנו מה שחטאנו באכילות  
 ושתיית אסורות. ועל ידי עינוי רחיצה וסיכה תכפר לנו מה שחטאנו בתענוגי עולם הזה  
 אשר התענוגנו בימי החול ובפרט בתענוגים האסורים. וע"י עינוי נעילת הסנדל תכפר לנו  
 מה שחטאנו ברנלים ממהרות לרוץ לרע. ואת אשר עברנו על כ"ד דברים שביד מנדין עליהם  
 זנתחייבנו להיות יחי' רגלים כנדוים. וע"י עינוי מתשמיש המטה תכפר לנו מה שחטאנו  
 ופגמנו בברית קודש בקשוי שלא במקום מצוה ובטומאת קרי ובהוצאת זרע לבטלה ומה  
 שבעלנו בעילות אסורות. וע"י חמש תפלות ותחנונות ובקשות יתוקן מה שפגמנו בחמש  
 מוצאות הפה החיך והגרון והלשון והשניים ושפתים שמהם יוצא הדבור. ומצאתי  
 אותם בכל דברים האסורים ונדרים ושבועות. וע"י חיבוק ונישוק הסית וע"י זכות התפלות  
 שנתפלל ביום הקדוש הזה ועלו ויבאו ויניעו ויצטרפו עמהם כל התפלות הפסולות שהתפללנו  
 בכל השנה ויהיו כלם נכללות בתפלות היום הזה ויניעו לראשית להיות עטרה לראשך בכלל  
 תפלות ישראל. וע"י המעות עינוי יתוקן מה שפגמנו בראיית עיני' בכל דבר טמא והסתכלות  
 בנשים. וע"י רחיצת נופינו ע"י התענית והתפלות יתוקן מה שהתרחקנו רמיח איברינו ושסיה  
 נדינו באש של יצהיר. ובמיעוט חלבנו ודמינו ע"י התעני' יכופר כל מה שחטאנו ושעונו  
 ושפשענו לפניך ויהיה נחשב לפניך התענית כאלו הקרבנו את גופינו על גבי המזבח ויקובל  
 לפניך לריח ניחוח כקרבן וכעולה;  
 והנה ידענו כי אנחנו מחוייבים להתענות עפ"י תקוני התשובה על כל חטא וחטא ולסגף  
 את נופינו בתשובת המשקל נגד מה שהתענוגנו בעבירות. אך גלוי וידוע לפניך שאין  
 בנו כח להתענות אפילו על חטא אחד ומכל שכן על כל עון ועון כי רבו עונותינו  
 מלמסור וכשל כחינו; ולכן יהי רצון מלפניך ה' אלהינו שיהיה צום התענית ביום הקדוש הזה  
 יוה"כ הבא עלינו לטובה כפרה על כל עונותינו;  
 ויהי מלפניך אל מלך יושב על כסא רחמים הרוצה בתשובת רשעים שחתן בלבנו  
 ובלב כל עמך בית ישראל אהבתך ויראתך כל הימים. ובתוכם תרחם על פושעי עמך

בית ישראל ותן בלבם פחד הדר נאונך והכנע לבם האבן וישבו לפניך בלב שלם כמו  
 שהבטחת ע"י נביאך לבל ידח ממנו נדח; גם כי הרבו אשמה לפניך עד שננעל בפניהם;  
 דרכי תשובה אתה ברחמיך הרבים תהור להם חתירה מתחת כסא כבודך וקבלם בתשובה;  
 ורחם עלינו ותן בנו כח לעבוד אותך כל הימים והסר ממנו כל המניעות והסבות המונעות  
 אותנו מלעבוד אותך כי אתה יצרתנו ותדע כל מחסורי בני אדם וטבעם המבלבלים אותנו  
 מעבודתך וכידך להסירם ולמנעם; ולא תטרף עלינו את השעה עד שנשוב לפניך בלב  
 שלם; ונהיה כל ימינו בתשובה ומעשים טובים עד סוף רגע אחרונה אשר יהיה רצון לפניך  
 לאסוף את נשמותינו אליך או תהיינה כל מחשבותינו דבוקות בך ותצא נשמותינו  
 בקדושה ובטהרה ואו נוכח (להיות מי'ן) לעלות ממטה למעלה ולהשפיע שפע בכל העולמות  
 ממעלה למטה. ותן בנו כח להתענות ביום הקדוש הזה ולהשלים התענית בכל חמשה  
 עינוים ושלא יגרום מעשינו להיות נכשל חי'ן בשום אי' מן החמשה עינוים כי כלנו  
 בני זרע אברהם יצחק ויעקב ידידיך. וזכנו לגדל בנינו לתורה ולמעשים טובים ולא  
 יתפסו חי'ן בעונותינו. והחמנו בספר חיים טובים. חיים של יראת שמך. חיים שנעבוד  
 אותך בלב שלם. חיים שלא נכשל חי'ן בשום חטא ועון ואשמה. חיים של פרנסה בנחת  
 ובכבוד ובהיתר ולא ישרידנו הפרנסה בטרדת הומן. ותן לנו פרנסה בהשקט ושלוה להיות  
 לבנו פנוי תמיד לעבודתך. וטהר רעיונו ומחשבותינו להיות דבוקים בך תמיד;  
 ולהיות שידעתי שכמעט אין צדיק בארץ אשר לא יחטא בין אדם לחבירו בממון או  
 בנופו כמעשה או בדבור פה ועל זה דוח לבי בקרבי כי על חטא שבין אדם לחבירו אין יוה"כ  
 מכפר עד שירצה את חבירו ועל אלה נשבר לבי בקרבי ורחפו עצמותי כי אפי' אין יום  
 המיתה מכפר ע"י. ולכן אני מפיל תחתי לפניך שתרחם עלי ותתנני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך  
 ובעיני כל בני אדם. והנני מוחל במחילה נמורה לכל מי שחטא נגדי בין בנופו ובין בממון  
 או שדיבר עלי לשון הרע ואפי' הוצאת שם רע. וכן לכל מי שהזיק לי בנופי או בממוני ולכל  
 חטאת האדם אשר בין אדם לחבירו חוץ מממון אשר אוכל להוציא עפ"י דין ותוקן מי שחטא  
 כנגדי ואומר חטא לו והוא ימחול לי. וחוקי מאלו אני מוחל במחילה נמורה ולא יענש שום  
 אדם בסבתני. וכשם שאני מוחל לכל אדם כן תתן את חני בעיני כל אדם שימחלו לי במחילה  
 נמורה. ובכן יעלה ויבא ויניע ויראה וירצה וישמע תפלותינו קבל רנת עמך שנבינו מהרנו  
 נקרא ותוציא כל הניצוצות הקדושות שנפלו לקליפה ע"י חטאתינו. וע"י קדושת יוה"כ  
 תתעורר מדותיך הגדולה והנבירה והתפארת והנצח וההודו כי כל בשמים ובארץ לך ה'  
 הממלכה אור ורוח לצדיק ולישרי לב שמחה ותתפשט עליהם קדושת יוה"כ לכפר עלינו כמיש  
 בתורת משה עבדך כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם. מכל המאונתים לפני ה' תמורה. והיו  
 נועם ה' אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו. ותעביר ממשלת  
 זדון מן הארץ ומלך על כל העולם כולו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך. ותן  
 שטחה לארץ וששון לעיך וצמיחת קרן כדוד עבדך אכירי יהיו לרצון וכו';

והט"ח לזמרים ז' וסוף ונקוני זוסר:

קם רכי שמעון סליק ידיו לגבי עילא ושבה למארי עלמא ואמר רבון עלמא עבד  
 בנין שכינתא דאיהו בגלותא. ואם איהו באומאה הא אכא ואמא דאינון חכמה ובינה יכלין  
 למעבד התרה הדי' י" צבאות וע"י ומי יסר. אם התלמיד אומי. הרב יכול למעבד התרה.  
 ואם נדר או נשבע. כן דאיהו ו' דלא יפרוק לה אלא דתהי בגלותא עד זמנא ידעה גדר  
 או שבועה איהו כ"ה דאינון חכמה ובינה. דאיהו אחרט. הא תלת בני נשא יכלין למפטר  
 ליה. ואינון תלת אבהן לעילא לקבליהו ואם לא תתחרט אנא בעינא מינך ומכל אינון  
 דמתיבתא דלעילא ותתא דתעביד בנין רעיא מהימנא דלא זו משכינתא ככל אתר. ואיהו  
 עאל שלם בינך וכינה זמנין סניאין. ומסר נרמיה למיתה בנינה ובנין בנהא הדי' ואם אין  
 מחני נא מספרך אשר כתבת ואם הוא נדר מספרא דאבא ואמא ולא בעי אנא סליק לגבי  
 ההוא דאתמר ביה כי יפלא מסך דבר דאתמר ביה כפופלא אמך אל תדרוש דיפטור נדר  
 ואע"י דשכינתא איהו בגלותא לגבי בעלה כנדה: דאיהו יפריש בין דם לדם ואתפתח מקורה  
 דילה לדכאה לה כמים דאורייתא מים חיים דלא פסקין. ואפריש מינה דם נדה דאיהו ליליית  
 דלא אתקייבת כנדה: דאיהו חובא דנשמתא דסאיבת לה. ולית לה רשו לסלקא (דנשמתא  
 דסאיבת לה. ולית לה רשו לסלקא) נשמתא לגבי בעלה לההוא אתר דאתייהיבת סתמן.  
 ואתרנת בין דין לדין בין דיני נפשות לדיני ממונות. דאית מאן דפרע בממוניה ואת מאן  
 דפרע בנפשיה: ובין נעע לנעע כמה דאוקמורו איכה ישבה בדד דאיהו השיבא שכינתא



יבנולותא כמצורע דאתמר ביה בדר ישב מחוץ למחנה. מחוץ דאי דא נלותא דאיה לכר מארעא דישראל דאיה מותבא דאות ה' ואי מקורה לא יכיל למפתח עד דיפתח ליה הווא דסגור ליה. אגא מפיסנא ליה בנין יוד הא ואו הא. דאיהו יהודא (דיחודיה תמן) ובנין לבושין דאתלבש מד אתפתח מקורה ואהדכיאת שכינתא ורוא דמלה מקוה ישראל יי מושיעו בעת צרה. מושיעו דאי: ההיא דמקורה דמקוה בידיה אמן:

והטנים להליל: קים קדם כל נדרי. ולאני ונעשה לוקחין סקים כחיבוק וישוק ומבקשים עמינס וסליסס כל ספגמו ככבוד הסורה ואומרים סקוק זה כנה פעמים:

אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה:

יען וביען ראימי בהרבה סמלות ישראל גויגין לומר כל אחד ואחד (בעם הוללם קים קדם כל דרי שאומר השיץ) אם הנוסחא אחרת מן כל דרי עם סרעון עלנולא כספר סיקונים. ולהיום ססקפר הניל אינו מלין כל מעו מזער אלל יחדי קבולה. וכל פעם הפלוא סחיה לשפך סיחס ביום הקי והנורא סזה. לנלם סלסמיו סס: כסכ סהלון וסוי יענין סעיקר סדעם סקדוסיס סכסקן כל דרי על סעכר סכן לללס יי סכל ליל סוס סס:

כל נדרי ואסרי. ושבועי. ונדויי וחרמי. וקונמי. וקניאי וקניסי: דגדרנא. ודי אשתבענא. ודי נדינא. ודי חרמנא. ודי אסרנא על נפשטנא מיום הפפורים שעבר עד יום הפפורים הזה שבא עלינו לשלום. ומיום הפפורים זה עד יום הפפורים שבא עלינו לשלום: נדרנא לא נדרי ושבוענא לא שבועי וחרמנא לא חרמי ונדוינא לא נדוי ואסרנא לא אסרי כולהון אתחרטנא בהון יהא רענא דיהון שבייתין ושביתין. לא שרירין ולא קניין:

עריס ומעידין ס סוכי סקל סחד ומיון השיץ ולי ונענאלו עד סוססיס וסכל. ונחסיילין לומר נישביה סיון כו סחיכ סומר כל דרי ניס: וכל פעם ונביס קולו יסרי. וסקל סאומריס כי עס השיץ כלס דלין סחלי השיץ ונעיל לליבור. ומעסיך בנינוסיס עד הלילס:

כאמרת כל דרי יעורי חס לבו ונלח סל סככי לסקן עון מריס כי סוס סקון גרול ונלח על עון סס: ויסרי לומר: כסונה עלונה כי סוס ניס סיקני סססלס וסוכ סחיכ:

נרס ססחיני. יסנר כל יסדי נרס ססחיני כלס עסיע וססלס וסססלס וססלס: ועסס כי ככל סכל סחל סוס סוכל לקייס ונלסין ביום סוס כלס וכס ענוייס וכנניעס ונלסכס וכססלס וססלס: ועסס כי ככל סכל סחל לסכוס יס וסיסיס קדם סיקייס השיץ כרי סיענע סון: סס סל סכסס יסנר וססור סיר ליום סססס. כרכו קורין קיס. דעס ססרניל לומר כסכסליו כקול סס. וכן לנלח:

כקיס דייכ דכל דרי וסחריס יסין סכוס סל ססוק סעע כקילור ככרי סוכל לומר כסכסליו כקרי עס סלכור וסוס סכסס וסומר. כי ביום ססס: סיק וסססלין סיע:

סדר תפלות יום כפור

לערבית ושחרית ומנחה  
למוסף ולמנחה כי שם יי אקרא הבו גדל לאלהינו:  
אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יהוה אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקנה הכל וזכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בנינים למען שמו באהבה:

זכרנו לחיים. מלך חפץ בחיים. וכתבנו בספר החיים. למענה אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן ברוך אתה יהוה מגן אברהם: אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע. מוריד המל:

מכלכל חיים בקסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמתו לישגי עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך. מלך ממת ומחיה ומצמיח ישועה: מי כמוך אב הרחמים. זוכר וצוריו לחיים ברחמים: ונאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה יהוה מחיה המתים: אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללה סלה. כי אל מלך גדול וקדוש אתה:

לדור ודור המליכו לאל כי הוא לבדו מרום וקדוש:

ובכן יתקדש שמך יהוה אלהינו על ישראל עמך. ועל ירושלים עירך. ועל ציון משכן כבודך. ועל מלכות בית דוד משיחך. ועל מכוני ותיקלך: וכן תן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך. ואימתך על כל מזה שבראת. ויראה כל המעשים. וישתחו לפניך כל הברואים. ויעשו כלם אנדה אחת. לעשות רצונך בלבב שלם כמו שידענו יי אלהינו. שחשלתן לפניך. עו בידך. וגבורה בימינך. ושמך נורא על כל מזה שבראת:

ובכן תן כבוד יי לעמך תהלה ליראך. ותקנה טובה לדור שיך. ופתחון פה למתלים לך. שמחה לארצך. וששון לעירך. וצמיחת קרי לדור עבדך. ועריבת גר לבן ישי משיחך. במהרה גימנו:

ובכן צדיקים יראו וישמחו. וישרים יעלוו. וחסידים ברנה יגילו. ועולתה תקפץ פיך. וכל הרשעה בלה בעשן תכלה. כי תעביר ממשלת דון מדהארץ:

ותמלוד אתה הוא יי אלהינו מהרה לבדך על כל מעשיך. בדר ציון משכן כבודך. ובירושלים עיר קדשך. בפתח בדרבי קדשך. ימלך יי לעלם אלמוך ציון לדר ודר תלליה:

קדוש אתה ונורא שמך. ואין אלוה מבלעדך. בפתח ונגבה יי צבאות במשפט. והאל הקדוש נקדש בצדך. ברוך אתה יי המלך הקדוש:

אתה בחרתנו מכל העמים. אהבת אוהנו. ורצית בנו. ורוממתנו מכל השונות. וקדשתנו במצותיך. וקרבתנו מלבנו לעבודתך. ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:



והתן לנו יי אלהינו באהבה אתיוס (לשם השבת הנה לקדושה ולמנוחה ואתיוס) הכפורים הנה למחילה ולסליחה ולכפרה ולמחולבו אתכל עונותינו. (באהבה) מקרא קדש. וזכר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו. געלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע וישקר ויזכר זכרוננו ופקדוננו. וזכרון אבותינו. וזכרון משיח בןדוד עבדך. וזכרון ירושלים עיר קדשך. וזכרון כלעמך בית ישראל לפניך. לפלטה למזכה לתן ולחסד ולרחמים. ולהיים טובים ולשלום ביום הכפורים הנה: זכרנו יהנה אלהינו בו למזכה. ופקדנו בו לבדך. והושיענו בו לחיים טובים: ובדבר ושועה ורחמים חום ותנונו. ורחם עלינו. והושיענו. כי אליך עינינו. כי אל מלך חנון ורחום אתה:

אלהינו ואלהי אבותינו מחל לעונותינו ביום השבת הנה וביום) הכפורים הנה. מחה והעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך. באמור אנכי אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכר: ונאמר מחיתי כעב פשעיך וכענו חטאתיך. שובה אלי כי גאלתיך: ונאמר כי ביום הנה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: (לשם אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו) קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך. ושמחנו בישועתך והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך. וינחנו בו ישראל מקדשי שמה) וטהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה סלחן לישראל. ומחלן לשבטי ישראל בכלדור ודור. ומבלעדך אין לנו מלך מוחל וסולח (אלא אתה). ברוך אתה יי. מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל. ומעביר אשמותינו בכלשנה ושנה. מלך על כל הארץ מקדש השבת) ישראל ויום הכפורים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב אתהעבודה

(ס) ונוחא בטס הכנות כסוב סלין לומר אויח חסיי בטסמ: II (s. s.)

לדביר ביתך: ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך: ותחזיקה עינינו בשובך לציזן ברחמים. ברוך אתה יהנה המחזיר שכינתו לציזן:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד. צורנו צור חיינו מן ישענו. אתה הוא לדור ודור. נודה לך תספר תהלתך. על חיינו המסורים בידך. ועל נשמותינו הפקודות לך. ועל נפיד שבכל יום עמנו. ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל יום ערב ובקר וצהרים. הטוב כי לא יכלו רחמיך. והמרחם כי לא יתמו חסדיך. מעולם קיינו לך:

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר ויצרנו ויצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול והקדוש על שהחיינו וקמתנו כן החיינו ותקמתנו ותאסף גליותינו לחצרות קדשך לשמור חוקך ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנו מודים לך: ברוך אל ההודאות:

ועל כלם יתברך ויתרומם ויתגשא שמך מלפני תמיד לעולם ועד: ובתוב לחיים טובים כל בני ברייתך:

וכל החיים יודוך סלה. ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת לעולם כי טוב. האל ישועתנו ועזרתנו סלה. האל הטוב: ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

שנים שלום טובה וברכה חיים הן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך. ברכנו אבינו בלנו באחד יחד באור פניך. כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד. וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום וכל טוב. וטוב יהנה בעיניך לברכנו ולברך את כל עמך ישראל בכל יום ובכל שעה בשלומך ברוב עוז ושלום:

שלום רב על ישראל עמך תשים לעולם כי אתה הוא מלך אדון לכל השלום. וטוב יהנה בעיניך לברך את עמך ישראל בכל יום ובכל שעה בשלומך:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וגזירות טובות ישועות ונחמות נזכר ונכתב לפניך אנחנו וכל עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום: ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום:

יהיו לרצון אמרי פי והניין לבי לפניך יהוה צורי ונואלי: II (s. s.)



אלהינו ואלהי אבותינו. תבא לפניך תפלתנו. ואל תתעלם  
 מתחנו. שאין אנו עוֹרְפָנִים וקָשִׁי עֲרָף לומר לפניך יי אלהינו  
 ואלהי אבותינו. צדיקים אָנחנו ולא חָטְאנו. אָבֵל אָנחנו (ואבותינו)  
 חָטְאנו:

אָשְׁמנו. בָּגְדנו. גָּזַלנו. דָּבַרנו דופי. הִעֵינו. וְהִרְשַׁענו. זָדונו.  
 חִמְסנו. טָפְלנו שָׁקַר. יַעֲצֵנו רַע. כּוֹבְנו. לָצַנו. מִרְדְּנו. נֶאֱצַנו. סָרְדְנו.  
 עֵוִינו. פִּשְׁעֵנו. צָרְדְנו. קִשְׁינו עֲרָף. רִשְׁעֵנו. שִׁחְתְנו. תַּעֲבָנו. הִעֵנו.  
 הִתְעַעֵנו:

סָרְנו מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנו:

ואתה צדיק על כל־הבא עלינו. כי אמת עשית ואנחנו הרִשְׁעֵנו:  
 מה נאמר לפניך יושב מרום. ומה נסַפֵּר לפניך שוכן שְׁחָקִים.  
 הֲלֹא כִלְהִינְסִתָּרוֹת וְהִנְגַּלְתָּ אֶתְהָ יוֹדֵעַ:

אתה יודע הוי עולם. ותעלומות סְתְרֵי כִלְחֵי: אתה חוֹפֵשׁ כִלְ-  
 סְתְרֵי בָטָן וּבוֹחֵן כְּלִיּוֹת וְלֵב. אֵין כִלְדָבָר גַּעֲלֵם מִמֶּךָ. וְאֵין נִסְתָּר  
 מִנְּךָ עֵינֶיךָ: וּבְכֵן יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אלהינו ואלהי אבותינו שֶׁתִּסְלַח  
 לָנו עַל כִלְחִטָּאתֵינו. וְתִמְחַל־לָנו עַל כִלְעֲוֹנוֹתֵינו. וְתִכַּפֵּר־לָנו עַל  
 כִלְפִשְׁעֵינו:

פירוש

[תבא לפניך תפלתנו] תפלתנו וקח תפלתנו: [אבל] יי כשנענו אלא חטאנו. ויי כמו אכל אשמים  
 אכחנו כלומר כמות חטאנו: [אנחנו ואבותינו] ע"ש והתירו את עונם ואת חטאנו: [אשמתנו] לשון אשמת  
 הכסף הוא. ופי' הרובץ שהוא לי שנתנו שמהלואי שיהיה הכסף שנתנו: [בגדנו] בגדים כקרא כאשר ייעב אי  
 להכירו והוא אינו מחזיק לו טובה. ואנו כגודים בהקב"ה שנתנו עוננו: [דברנו דופי] הוא דבר בגאי כמו דבר  
 ארך סוף דופי. ויי שהוא מלה מורכבת דו פי ודו הוא שנים בלתיים (כמו ש' לתיבת טו דו) וי"ל ד' פיות  
 א' בפיו וא' בפה וא' בפה וא' בלבי: [העווננו] הוא פועל יולא. ר"ל שברמנו לעווננו מה שהיה ישר. כענין  
 המהמיה אה חבירו: [הרשענו] ג"כ פועל יולא שפועל אחרים שנתנו רשעים עיי' [זדנו] ר"ל היינו אנשי רוע לב כחשבים  
 זדון לבן השאך: [חמסנו] חמסן קרא כשניטל הפן מחבירו בע"כ אף שנתנו לו שויו: [טפלונו שקר] הכירו ודבקנו  
 שקר אל שקר שנתנו רבות. לחזקו ולהרקי בחבלי השוא וכעצות. כמו כולכם טופלי שקר. ויי ש' שחמנו וטפלו  
 לעובדי עבירה. שאע"פ שאינו עושה כוונתם ונקבל עונם (כדליתא במשנה במכות פ"א. ובאבות דר"ב): [סרדנו]  
 ענין נרד הוא חמור וכולם כי יש עושה עבירה להיחזקן שהקפו יליו זה קרא רשע וטופע. אבל יש עושה  
 עבירה אע"פ שאין יליו הקפו עליו רק תחנת שאינו מחזיק כלל במלואו זה: [נאצנו] אכל יש עושה  
 שרמנו כעונו עד שהכעקנו את ה' כעושה וירא ה' ויפאן חכעם בניו וכוונתו. ואיו לו לעבד שנתנו את רבו:  
 [סרדנו] קרא שיש ב' מורדים א' שחאנין בה' ובתורה ואע"פ ש' מורד ואינו רולה לקיים העלות. ב' שמועד נתנו  
 מורד (וי"ל שיש ב' מורדים א' שחאנין בה' ובתורה ואע"פ ש' מורד ואינו רולה לקיים העלות. ב' שמועד נתנו  
 כספי ככל): [צדנו] היינו לורדים אחר לחבירו: [קשנו ערף] כי כשנתנו למוכח או שנתנו כמותו או בחולי  
 ר"ל הוא או בניו בודאי מהראוי שיכעו ויסוב אל ה' אבל קשנו ערף ולא עשינו השונה וחולה שזה בא בעקרה  
 ולא מה': [רשענו] עשינו ועשינו עשינו קרא רשע כגון המרים יד על חבירו בדבקי רשע למה כהו. וכן  
 הבזל והגונב קרא רשע בקרא וכיוצא באלו: [שחחנו] שחחנו הוא דבר ערוה ועיי'. ר"ל שפועל דבר ערוה ולא  
 דוקא שבעל ערוה אלא אפי' חיק ונישק ובכלל זה העשחה ומוליא זרע לבטלה בין עיי' הרורו וכ"ש אם יאסף  
 גידו ח"ו. ודברים שדוויים לעיי' כל המחבאה כאלו עובר ע"י. המעלים עיניו ונלקה וכן כל הכועס כאלו  
 עובר ע"י וכיוצא בו הרבה: [שעבנו] עשינו ועשינו רעים עשינו האדם קרא טועה: [התעבנו] טעם  
 ומתעבדים כביאיו: [ולא שום לט] כלומר לא עלמה בירינו הללחה כדאנו מורד (אבודיהם ונהריענן ומי  
 אדם): [וישב מרום] קרא נאמר שוכן מרום ואמר יושב ע"ש ישנה לכקל שופע לך רמז שיעשה לנו לך  
 כפושטו (אבודיהם):

בעל חטא יזר להרר בהשמה בכל פרטי הוויו שחככי בה. וליג גיכ בהכנעה גדולה וכוחו ולא כע  
 שנתנו הוון עם שחשבים כמוליה ובהלמה הכי נחשב זה לוויו. השם יכרי בערס. ובויויו ע"מחוס טעם שנים  
 עם טעין יזר מורד להמורד בהכנעה גדולה ובהרור שפונס כי הוא ריגא והמורד להמורד עם טעין. ונכרס  
 טעון עם אינס חפרים כזה:

על־חטא שחטאנו לפניך באונם ובִרְצוֹן  
 ועל־חטא שחטאנו לפניך באמויִן הַלֵב  
 על־חטא שחטאנו לפניך בבִלְי־דַעַת  
 ועל־חטא שחטאנו לפניך בְּבִטּוּי שְׁפָתַיִם  
 על־חטא שחטאנו לפניך בְּגִלּוּי עֲרִיּוֹת  
 ועל־חטא שחטאנו לפניך בְּגִלּוּי וּבִסְתָר  
 על־חטא שחטאנו לפניך בְּדַעַת וּבְמִרְמָה  
 ועל־חטא שחטאנו לפניך בְּדַבּוּר פֶּה  
 על־חטא שחטאנו לפניך בְּהוֹנָאת רַע  
 ועל־חטא שחטאנו לפניך בְּהִרְהוּר הַלֵב  
 על־חטא שחטאנו לפניך בּוֹעִידַת זְנוּת  
 ועל־חטא שחטאנו לפניך בְּוִהוּי פֶה  
 על־חטא שחטאנו לפניך בְּזִלְזוּל הוֹרִים וּמִזְרִים  
 ועל־חטא שחטאנו לפניך בְּזִדּוֹן וּבִשְׁגָגָה  
 על־חטא שחטאנו לפניך בְּחֶזֶק יָד  
 ועל־חטא שחטאנו לפניך בְּחִלּוּל הַשֵּׁם  
 על־חטא שחטאנו לפניך בְּטִמְאַת שְׁפָתַיִם  
 ועל־חטא שחטאנו לפניך בְּטַפְשׁוֹת פֶּה  
 על־חטא שחטאנו לפניך בְּיַצַר הָרַע

כוונות פשוטות

(באונם) שאננו עובדי כרים אוחנו על אחר עני ראשי עבירות שהן ביהרז ואל יענו (ובליון) בחדר (כאמרו)  
 הלב) שאנחנו ומוקטו את לבנו ולא שנתנו לקול הוריו (בבלי דעם) בשוגג (וכנראה) שרעה חש  
 את רעה (בסרור הלב) שהררנו כלפי ועשה וחמדנו מוקט ואשם רעהו (בספואת רע) אונאות דכריס ואונאות  
 עוון (בויעים זנות) שנקשרנו עם הזנות (בויויו פה) כמורה ולא עתכ (בזלזול הורים ועררים) אכ ולא ורכנים  
 (בשחק יד) שנתנו על חבירנו בהכאה (כעוונות שפתיים) כיכול פה (כעפשות פה) דברור של הטע נתנו  
 ככלות (ביליחי) עניית אוחו בעלמו היינו הנקשה עלמו לרעה או שחשב כענייה בלי שקרמה טלום (ביודעים)



וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּיַוְדַעִים וּבְלֹא יוֹדַעִים :  
וְעַל-כָּלֶם אֱלֹהִים סְלִיחוֹת. סְלַח-לָנוּ. מַחַל-לָנוּ. כַּפֵּר-לָנוּ :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַחַשׁ וּבְכַזָּב :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּכַפְת־שֶׁחַד :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּלִצְוֹן :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּלִשׁוֹן הָרַע :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּמִשְׁא וּבְמִתָּן :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּמֵאֵכֶל וּבְמִשְׁתֵּה :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּנִשְׁךְ וּבְמַרְבִּית :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּנִמְטִית גְּרוֹן :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁיחַ שְׁפִתוֹתֵינוּ :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּסִקּוֹר עֵין :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵינַיִם רְמוֹת :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּעֵזוֹת מִצַּח :  
וְעַל-כָּלֶם אֱלֹהִים סְלִיחוֹת. סְלַח-לָנוּ. מַחַל-לָנוּ. כַּפֵּר-לָנוּ :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּפְרִיקַת עוֹל :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּפִלְלוֹת :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּצַדִּית רַע :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּצַרוֹת עֵין :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּקִלּוֹת רֹאשׁ :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּקִשּׁוֹת עַרְף :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּרִיצַת רִגְלַיִם לְהַרְע :

כוונות פשטיות

בְּעֵינַיִם טְבִינִי לְחַנּוּנוֹ כְּיֹדַעִים וְכִיכָרִים הַחֵן לְעַר כּוֹסֵם וְפָנִים שְׁמִינִין לְהַם (וּבְלֹא יוֹדַעִים) מֵאִיִּם יוֹדַעִים  
שֶׁהָיָה שְׁמִינִין לְהַם (בְּכַפְת־שֶׁחַד) שֶׁהָיָה שׁוֹדֵר וְכִינִי אִם עֵין הַמַּקְבֵּל לְעוֹד עֵינֵי שֶׁל יִרְאֵה חֹכֵינוּ (בְּלִצְוֹן)  
לְלַמֵּד (בְּלִחִיד) לְהוֹדִיעַ וְכֵן אִשְׁלוֹ בְּאֵהָם (בְּמִשְׁא וּבְמִתָּן) שֶׁלֹּא בְּאֵהָם (בְּמֵאֵכֶל וּבְמִשְׁתֵּה) כֹּלֵל בְּיָסֵס  
לְפָנִים וְלִאחֵרִים אוֹ רַגְלֵים סְלִיקוּרִים אוֹ רַגְלֵי אִכִּילָה וְשִׁמִּים (בְּנִמְטִית גְּרוֹן) בְּנִשְׁךְ (בְּשִׁיחַ שְׁפִתוֹתֵינוּ) וְכֵן כְּשֶׁלֶם

וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּרַכִּילוֹת :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁבוּעַת שְׁוֹא :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּשִׁנְאֵת חֲנָם :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִשׁוּמַת-יָד :  
וְעַל-חַטָּא שְׁחַטְאָנוּ לְפָנֶיךָ בְּתִמְחֹזֵן לִבָּב :  
וְעַל-כָּלֶם אֱלֹהִים סְלִיחוֹת. סְלַח-לָנוּ. מַחַל-לָנוּ. כַּפֵּר-לָנוּ :  
וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם עֲלֵה :  
וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם חַטָּאת :  
וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם קָרְבַּן עוֹלָה וְיוֹרֵד :  
וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם אֲשֶׁם וְדָאִי וְתִלּוּי :  
וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם מִכַּת מַרְדּוֹת :  
וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם מַלְקוֹת אַרְבָּעִים :  
וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם מִיתָה בְּיַדֵּי שָׁמַיִם :  
וְעַל חַטָּאִים שְׁאֵנוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם פֶּרֶת וְעַרְרֵי :  
וְעַח שְׁאֵנוּ חַיִּיבִים עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין :

סְקִילָה. שְׂרַפָּה. הַרְגֵה. וְהַנְקֵה. עַל מִצְוֹת עֲשֵׂה וְעַל מִצְוֹת לֹא  
תַעֲשֵׂה. בֵּין שְׁיִשְׂרָבָה קוּם עֲשֵׂה וּבֵין שְׁאִין בְּהֵה קוּם עֲשֵׂה. אֶת־  
שְׁנֵי גְלוּיִם לָנוּ וְאֶת שְׁאִינָם גְּלוּיִם לָנוּ : אֶת־שְׁנֵי גְלוּיִם לָנוּ כְּבָר אִמְרָנוּם  
לְפָנֶיךָ וְהוֹדִינוּ לְךָ עֲלֵיהֶם. וְאֶת שְׁאִינָם גְּלוּיִם לָנוּ. לְפָנֶיךָ הֵם גְּלוּיִם  
וְיֹדַעִים. כְּדָבָר שְׁנֵי אִמְרָה. הַנִּסְתָּרוֹת לִי אֶלְחִינוּ. וְהַנִּגְלָת לָנוּ וְלִבְנֵינוּ  
עַד-עוֹלָם. לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת : כִּי אַתָּה סֹלְחָן  
לְיִשְׂרָאֵל. וּמַחֲלֵן לְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל בְּכָל־הַיּוֹר וְהוֹר. וּמַבְלַעְדֶיךָ אֵין לָנוּ  
מִלֶּךְ מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ :

כוונות פשטיות

(בְּסִיקּוֹר עֵין) הַכֵּסֶה רַעַם (בְּעֵינַיִם רַעַם) בְּנִשְׁךְ הַיּוֹם (בְּעֵינַיִם וְלֹא) בְּנִשְׁךְ פָּנִים וּמִרְבֵּן (בְּפִרְקָה טוֹל) שְׁפִיקָה  
שֶׁלֹּא מִשֶׁל לְחַנּוּנוֹ (בְּלִחִיד רַע) שְׁרַפְנוּ לְחַנּוּנוֹ (בְּלִחִיד עֵין) שֶׁהָיָה לָנוּ לְחַם עֵינֵינוּ חַנּוּנוֹ (בְּקִלּוֹת רֹאשׁ) וְכִינִי  
(בְּקִשּׁוֹת עַרְף) שֶׁהָיָה עֲרִיבֵנוּ (בְּמִשְׁתֵּה יָד) הַנּוֹחֵס אוֹ עִסָּק מִחַטָּאת (בְּמִשְׁתֵּה לִבָּב) זֶלְבִנְנוּ עַל דְּבָרֵי חַטָּאִים :  
(מִיתָה בְּיַדֵּי שָׁמַיִם) שֶׁהָיָה הוֹר וְכֵן זִרְעוֹ מִתּוֹת מִי שֶׁהָיָה (כִּרְס) הוֹר וְרַעַם כִּרְסֵם מִי שֶׁהָיָה (אֲרַבְעֵי עִשְׂרוֹת  
כֵּד) וְכֵן קִילָה מִי (בֵּין עֵשׂ כֵּס קוּם עֲשֵׂה) חַטָּאִין (וּבֵין שְׁאִין כֵּד) : יְלִים שֶׁלֶם אִי לֹא כְּדֵי כְּדֵי שְׁמֵם



אלהי עד שלא נוצרתי איני כדאי. ועבשיו שנוצרתי באלו לא  
 נוצרתי. עפר אני בתי. קל והומר במיתתי. הרי אני לפניה בקלי  
 מלא בושה ובלמה: יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שלא  
 אהטא עוד. ומה שחטאתי לפניה מרד ברחמיך נרבים. אבל לא  
 על ידי יסורים וחלים רעים:

אלהי. נצור לשוני מרע ושפתי מדבר מדמה ולמרגלי נפשי  
 תהום ונפשי בעפר לכל תהיה פתח לפי בתורתך ואהי מצותך  
 תרהף נפשי וכל הקמים וחרושים עלי לרעה מהנה הפך עצתם  
 ונקלק מחשבתם:

עשה למען שמך. עשה למען ימנה. עשה למען קדשך.  
 עשה למען תורתך. למען והלצון יודיך הושיעה ימנה וענגי:  
 יהי רצון אמרי פי והגיון לפי לפניך יי צורי וגואלי: עשה שלום  
 במחמיו הוא ועשה שלום עלינו ועל בלי ישראל ואמרו אמן:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו והן חלקנו  
 בתורתך: ושם נעבד ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות: וערבה ליי מנחת יהודה  
 וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

הנהגות ליל יום כפור

בשעה ויכולו. ונשיא. הערך הקודם וזהו עיקר  
 השכחה. וא"כ יבוא: ושן ומחיל כנעיומה יעלה החנוכה.  
 ומקיים א"כ אם הוא חול. וכשכח א"כ. ק"ש. עלינו.  
 ק"י. שהי כולה. שהי כפיתת הארון. ק"י. ויש נוערים  
 ספר תהלים:  
 וגדל מעלת תהלים אכתוב וטעם רב ונענין תהלים  
 נקשר השליה שכתב בשם עוקק הערך שגדול כח תהלים  
 האומרו בכל יום כדרי להלכה לזאת ב"ה באמירתו כפרט  
 ביום הנוצרים האלו ח"ל בשנה ק"י שנתים אחר  
 הגזירות נאמר כבר אחר סמוך לעשרות שלא שלטו בו  
 האויבים והיה יושב בו איש נוסף והסיד לא כי ידע  
 לבר שפועי העקרא והיה זקן ונעטר בשביע טובה והך  
 שלשים יום למעוררו בא חבלום נחמס אחר ומפל והסיד  
 שהיה בערפוע ורעה לו שהיה עומד לפניו בהכריזין  
 וק"י קטן בזונו אז אמר לו החסד וכי איך הושיע אהר  
 קרנו ביום פלוגי פה ח"ל כן רעה חלי הוא ח"ל ונה  
 הספר הזה אשר לך ח"ל ספר תהלים ונאחי להחיות  
 שפועי אה בני השופר הואו שהיחיה דה בו שביחיהו  
 עגונם וכן העיר וינלנו אה נפסם כי כלתה עליהם  
 הרעה וינלנו אל הקיילות כי כל עוד שהיחיה חי  
 בשלמותו ונורתי ספר תהלים בכל שבעה כמה שנים  
 בזכות זה האריות בשלום וינלנו עד הנה ונעמה חן מי  
 שיין עליהם והיה נבוקר ונפסם רוח החסד וטלה שליח  
 ימומד למס ככתבו והזחירי והנס ונקלמס הירחים דברי

פירוש  
 [אזני דלי] חסוב להיום נולד: [שלא אמעה] ש"י הכא  
 לנהר חמישין אמה: [נרקן] ענין שפועי ורעה. ונאחי  
 הפועי מונוי חך כרהמים כענין שכתוב יקרני ה' חך  
 במשפט אל בחדק נוגי [חם]:

ביונות פשטיות  
 שער וד"ה וכן נחמה ונעמה: (עד שלא נוצרתי איני  
 כדאי) לא הייתי חסוב להיום נולד (ועכשיו כי לא  
 נוצרתי) כי ונה חלי ונה חשיבותי (הי"ע ה' אה"ה)  
 לקיימתי (שלא אחטא עוד). (נרקן) הפועי מונוי חך  
 כרהמים:

כל יום התחרה ואשרי חלקם. ונורא כל סינוף שיסער  
 שארם כעלמו וכחמו סיכול לעמוד בו ראו וישר לעשותו  
 לכבוד זולו ונוראו ימים כנגד מה שהכניס אוחו ימים  
 יבנותו כדרי שירחם עליו כיום הלום הנורא הזה שהוא  
 קן וסוף לכפרת עונותיו ולא לא עבשיו חומי. ולא  
 דולה לישן יאמר קודם השינה (ליקבה"ז) כי בשביל עזרת  
 הכורא ימים שלתחר ולא יעטוף איש בכרים וכסותם  
 המחממים ויסיר הפחמקלות ונרגליו קודם השינה. ויזהר  
 שלא יכסה חומוס בדבר הנחמם ח"ו. כן הוכח כפס"ס  
 ד"הר מלך קודם השינה לעלות קרי י"ל בעת השינה  
 חזו נ"כ זהירות להלכל מעומלם קרי י"ל בעת השינה  
 וקודם יזהר לומר ה' מחממים כח"ל ויש כסם ש"י  
 סיבות ודי מחממים יעלה למינין קרי ויקרא ק"ש טעל  
 המעט וזכרה המפיל בכונה עלוונה. והי"ע ככה"כ  
 ייסן בעצרת: ויזהר להכין חללו מים גם כלי אחר  
 שיכול לרחוץ ידיו סיכף אחר השינה ולא ילך די חמוס

ושחקן לזם למי שארע לו קרי בלי יוסי"כ ח"ו תנאל כספר גאון צבי ונ"כ ע"ה:

שמים ושמימין לבה"כ כדי לקרות ק"ש בזמנה:  
 יזכר שלא יעול ידיו חלל עד סוף קשרי אלבעוהו:  
 כחב מהר"ל הכהנים שבהן עולין לזכרון אז יעלו יום בעילה  
 גמורה עד הפרה. וכן היה קידוש כהנים במקדש. וישתדל  
 שיטעו אחרים חזן אחר ברכותיו: קדר התפלה עד ב"ש  
 בירכב בחול. רק חין לברך ששם לי כל לרכי לדעת  
 האר"י. וספ"י כשכחה: בשנה הפלגה השחר הכל יודק:  
 מהפולין ש"ע כדאחמול. מחמיר ש"ץ הספלה. והאומר  
 קדושה דמוסף בכל פלגה היום. ועוב שאל להאר"ך  
 בשה"ש כדי להפלה מוסף בעונתו קודם ז' שעה. ולא  
 האר"ך הש"ץ הרכה דלגו כפלימות. והש"ץ קובע הוירתי  
 במוך הספלה. והליבור אומרים גם כן עמו בעמידה:  
 יזהר מאוד לומר הי"ב מדרס בכונה עלוונה כי  
 אומרים ונעוררים רחמים גדולים בעולות העלונים  
 וזכרתי ה"ל קבולה נפלאה לכפרה העוונה. וכשישע  
 שיהחילו. הליבור לומר הי"ב מדרס ח"י מדרס עם הליבור  
 קיים הקליה ספקי באנשי ויאמר הי"ב מדרס עם הליבור  
 ויהחיל נפסקו (ועבור ה' על סניו ויקרא) ולא כמו  
 שנוסגין להחמיל ותיכח ה' ה' אל כ"ו. ולא נוסף כ"ו  
 פשעים ויעבור ב"כ ינלא כאשר הוכח בעור ק"י סר"ך  
 בערכים ה' פשעים. בשחר"ך. במוסף ה'. כענה ה'.  
 כענינה ה'. והיה כענין ב"כ האר"י שם עוליים כ"ו כעסר  
 ד"ו"י"ך ב"ה ואין לזח מנוספר זה. יוסי"ה:

אחר סיום התפלה אומר (א"י). בשעה ח"ה ואף  
 צמול אם הוא בקוף שש ח"ה א"י. ק"ש. א"י:  
 וכתוב בספרים שראוי להשתדל לקנות פתיחה הארון  
 שקודם כל הולח ק"ה לקריאה הפרסם כי פתיחה הא"י  
 ימנע לסוד גדול בעולות העלונים. וישתדל לקנות עלייה  
 לק"ה ביום הקודם והנורא ויקנה קודם יוסי"ה: בעת  
 שהחיל הקורא לקרות שפוק אחר מות שני בני אהרן  
 יבנים לער גדול כלבו על מיתסם של הלויים סר"י"ס

סדר הזכרת נשמות

נוהגים בקהל ישראל להזכיר נשמות אחר ההפטרס ביום כפור ונשגם דגלים:  
 בעבור שעה האב אומרים:

יבור אלהים נשמת אבא מורי (פב"ב) שהלך לעולמו בעבור  
 שער שעה האב אומרים:



שאני נודר צדקה בעדו בשכר זה תהא נפשו צרוקה בצרוו החיים עם נשמות אברהם יצחק ויעקב שרה רבקה רחל ולאה ועם שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן ונאמר אמן:

כעבור כעשרה חודשים

זכור אלהים נשמת אמי מרת (פבי) שהלכה לעולמה בעבור שאני נודר צדקה בעדה ובשכר זה תהא נפשה צרוקה בצרוו החיים עם נשמות אברהם יצחק ויעקב שרה רבקה רחל ולאה ועם שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן ונאמר אמן:

כעבור כעשרה חודשים ויום הקדושים ויום

זכור אלהים נשמות אבי ואמי וקני וקנותי דודי ודודתי אחי ואחיותי בין מצד אבי בין מצד אמי שהלכו לעולמם בעבור שאני נודר צדקה בעדם ובשכר זה תהיינה נפשותיהם צרוות בצרוו החיים עם נשמות אברהם יצחק ויעקב שרה רבקה רחל ולאה ועם שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן ונאמר אמן:

כעבור כעשרה חודשים על קדוה ססס לומר:

זכור אלהים נשמת (פבי) ונשמות כל קרובי וקרובתי הן מצד אבי הן מצד אמי שהומתו הן שגהרגו הן שגשחטו ושגשרפו ושגטבעו ושגתנקו על קדוה השם בעבור שאתן צדקה בעד הזכרת נשמותיהם ובשכר זה תהיינה נפשותיהם צרוות בצרוו החיים עם נשמותיהם של אברהם יצחק ויעקב שרה רבקה רחל ולאה ועם שאר צדיקים וצדקניות שבגן עדן ונאמר אמן:

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן דוד ושלמה הוא יברך את ר' (פבי) בעבור שנדר צדקה בעד הנשמות שהזכיר היום לכבוד המקום ולכבוד התורה ולכבוד הרגל (נייט ולכבוד היום) בשכר זה הקב"ה ישמרהו ויצילהו מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה (נייט ויכתבהו ויחממהו לחיים טובים בזה יום הדין) וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידיו (נשלם נגלים ויזכהו לעלות לרגל) עם כל ישראל אחיו ונאמר אמן:

תפלת מוסף ליום כפור

פי שם יי אקרא הבו גדל לאלהינו: אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון

תפלת מוסף ליום כפור

נזמל חסדים טובים וקנה הכל וזכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה:

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים לבענך אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן ברוך אתה יי מגן אברהם: אתה גבור לעולם אדני מתיה מתים אתה רב להושיע:

מכלל כל חיים בקסד מתיה מתים ברחמים רבים סומה נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקים אמונתו לישני עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומתיה ומצמיח ישועה:

מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים: ונאמן אתה להחיות מתים ברוך אתה יי מתיה המתים:

אתה קדוש ושמה קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה: ובבנתן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך ואימתך על כל מה שבראת וייראוך כל המעשים וישתחוו לפניך כל הברואים ויעשו כלם אגדה אחת לעשות רצונך בלבב שלם כמו שידענו יי אלהינו שהשלטן לפניך עז בידך וגבורה בימיך ושמה נורא על כל מה שבראת:

ובבן תן כבוד יי לעמה תהלה ליראיה ותקנה לדורשיה ופתחון פה למיחלים לה שמחה לארצה וששון לעינה וצמיחת קרן לדור עבדך ועריכת נר לבן ישי משיחך במדרה בימינו:



ובכן צדיקים יראו וישמחו. וישרים יעלוזו. וחסידים ברנה יגילו. ועולתה תקפיץ פיה. וכל־הרשעה בלה בעשן תכלה. כי תעביר ממשלת ידון מדהארץ:

ותמלוך אתה יי לבדך על כל־מעשיך. בהר ציון משכן כבודך. ובירושלים עיר קדשך. כפתוב בדברי קדשך ומלך יי לעלם אלהיך ציון ולדר ודר הללויה:

קדוש אתה ונורא שמך. ואין אלוה מפלעדיך. כפתוב ויגבה יי צבאות במשפט. והאל הקדוש נקדש בעדך. ברוך אתה יי המלך הקדוש:

אתה בחרתנו מכל־העמים. אהבת אותנו. ורצית בנו. ורוממתנו מכל־הלשונות. וקדשתנו במצותיך. וקרבתנו מלבנו לעבודתך. ושמך הגדול והקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה את־יום (השבת הנה לקדשה ולמנוחה ואת־יום) הכפרים הנה למחילה ולסליחה ולכפרה ולמחלל בו את־כל־עונותינו. (באהבה) מקרא־קדש וקר ליציאת מצרים:

ומפני חטאינו גלינו מארצנו. ונתרחקנו מעל ארמתנו. ואין אנחנו יכולים לעשות חובותינו בבית בחירתך. בבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו מפני היר השלוחה במקדשך: יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו מלך רחמן שתשוב ותרחם עלינו ועל מקדשך ברחמיך הרבים. ותבנהו מהרה ותגדל כבודו. אבינו מלכנו. גלה כבוד מלכותך עלינו מהרה. והופע והנשא עלינו לעיני

כל־חי. וקרוב פוזרנו מבין הגוים. ונפוצותינו כננס מירכת־ארץ. והביאנו לציון עירך ברנה. ולירושלים בית מקדשך בשמחת עולם. ושם נעשה לפניך את־קרבתנו חובותינו. תמידים כסדרם ומוספיים כהלכתם: ואת־מוסף (מוספי יום השבת הנה) יום הכפרים הנה נעשה ונקריב לפניך באהבה כמצות רצונך. כמו שכתבת עלינו בתורתך. על ידי משה עבדך מפי כבודך. כאמור:

לשם וביום השבת שני־כבשים בגר־שנה תמימם ושני עשורים סלת מנחה בלולה בשמן ונספו: עלת שבת בשבתו על עלת התמיד ונסקה: עה קרבן שבת וקרבן היום כאמור:

ובעשור להדש השביעי הנה מקרא־קדש יהיה לכם. ועניתם את־נפשתיכם. כל־מלאכה לא תעשו: והקרבתם עלה ליי ריח ניחח פר בין־בקר אחד. איל אחד. כבשים בגר־שנה שבעה. תמימם יהיו לכם: ומנחתם וגספיהם כמדבר שלשה עשורים לפר. ושני עשורים לאיל. ועשרון לבבש. ויין כנספו. ושני שעירים לכפר. ושני תמידים כהלכתם:

לשם ושמחו במלכותך שומרי שבת וקראי ענג. עם מקדשי שביעי. כלם ישבעו ויתענגו מטיבך. ובשביעי רצית בו וקדשתו המדת ימים אתו קראת. וקר למעשה בראשית:

אלהינו ואלהי אבותינו מחל לעונותינו ביום (השבת הנה וביום) הכפרים הנה. מחה והעבר פשעינו (וחטאתינו) מנגד עיניך. כאמור אנכי אנכי הוא

לשם כפי ואין לאוהר. וכיכ מביעני:

לשם ושעיר לכפר מלבד הזאת הכפרים.

פירוש

ב שיעור העלה. אחר חילון ואחר פנימי החילון למוסף והוא העלה. כנאלכס למרב וספיעני נערך וסול כן זנו על שער העטמלח:



מחה פשעיה למעני וחטאתיה לא-אזכר: ונאמר  
מחיתי כעב פשעיה. וכענן חטאתיה. שובה אלי כי  
גאלתיך: ונאמר כי-ביום הזה יכפר עליכם לטהר  
אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: \* (לשם) אלהינו  
ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו) קדשנו במצותיה ותן  
חלקנו בתורתה. שבענו ממוכה. ושמחנו בישועתה.  
(והגדלנו יי אלהינו באהבה ובקצון שבת קדשה ויגדלו בו ישראל  
מקדשי שמך) וטהר לבנו לעבדך באמת כי אתה  
סלחן לישראל. ומחלן לשבטי ישראל בכל-דור ודור.  
ומבלעדך אין לנו מקד מוחל וסולח (אלא אתה).  
ברוך אתה יי מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות  
עמו בית ישראל. ומעביר אשמותינו בכל-שנה  
ושנה. מלך על-כל-הארץ מקדש (השבת) ישראל  
ויום הכפרים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם. והשב את-  
העבודה לדביר ביתך ואישי ישראל ותפלתם באהבה תקבל  
ברצון. ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך:

ותחזינה עינינו בשוכך לציון ברחמים.  
ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון:

מודים הרבנן

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי  
אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר  
וערנו יוצר בראשית ברכות והודאות  
לשמך הגדול והקדוש על-שהחייטנו

© וכיאל כסם הלכות כתוב טלין לומר חיה חיה כנסת:  
4 V. B.

ושענו אתה הוא לדור ודור. וקיימנו בן תינו ותקיימנו ותאסוף  
גלותנו להצרות קדשה לשמור חקך  
ולעשות רצונך ולעבדך בלבב שלם  
על שאנו מודים לך. ברוך אל  
ההודאות: על

גשמותינו הפקודות לך ועל  
גסיף שבכל-יום עמנו. ועל גפלאותיה וטובותיה שבכל-  
עת ערב ובקר וצהרים. הטוב כי לא-כלורחמיה. והמרחם כי  
לא-תמו חסדיה. מעולם קיינו לך:

ועל-קלם ותברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד:  
וכתוב לחיים טובים כל-בני בריתך:

וכל החיים יודוך סלה. ויהללו את-שמך באמת. האל ישועתנו  
ועזרתנו סלה. ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות:

כס אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשלשת בתורה הפתובה על-  
ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו בהגים עם קדושה באמור:  
וברכה יי וישמרה: יאר יי פניו אליך ורחם: ישא יי פניו אליך וישם לך שלום:

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים. עלינו ועל כל-  
ישראל עמך. ברכנו אבינו כלנו באחד באור פניך. כי  
באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד.  
ואדקה וברכה ורחמים ותים ושלום. וטוב בעיניך לברך את  
עמך ישראל בכל-עת ובכל-שעה בשלומך:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה גזכר  
ונכתב לפניך אנחנו וכל-עמך בית ישראל לחיים  
טובים ולשלום: ברוך אתה יי עשה השלום:

ודוי. על המא. מנלל נשמחים:



אחור ע"ן הפלטה. ויעמוד הש"ן רחוק מהסיכה כדי שיוכל ליטול ע"ם ג"ם בשעה שהוא אומר (והכתיבים) כ"ו (ובעליו). דל"כ אסור לו לעקור ממקומו. ונהגו לטעוט עשבים על הרפסה או יחון בעליהם: ככה הייתה ארץ וזה ל"ך האדם להעמיד בכ"ו גדול ועלום בשעה שהוא אומר (והכתיבים) והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעים את השם כ"ו יולא מפי כ"ו) על העדר הכבוד של הנזיר יח"ס שהיה אז כשהיו שומעין את השם יולא מפי כ"ו הן גדול בקדושה ובעטרה וכל העם העומדים בעזרה נהגו כבוד גדול לקדושה שמו הנזיר. ונסלו על פניהם ואתרו בשמחה רבה בשכעל"ו וזכה הנזיר ובהקדש אז שמו הנזיר בכל העולמות עליונים והאחרים. ועשה מיום שחבר כהמ"ק והספק כל זה לחונה ואנחה. ולא עוד אלא שאלו גורמים בעוונותיו בכל עת ובכל רגע הלבו שמו הנזיר כביכול ואנה נולד הרפסותיו או לנו ניוס הדין או לנו מיום ההוכחה והל"כ כל דור שלא נכנה בהמ"ק ביימי כללו חבר כיימי וחד"ל לא יעורר לבו הטחור אל הכבי הנזיר ואינוס גדול בלבו על זה. וביחוד כשנפול על פניו ואומר (היו כורע"י ומשחיתים ונכ"ס ע"ם) יבכה על העדר כבודו ככ"ל ואין דומה כלל כוונתו ג' כריעות הללו של קדר העבודה לכונס כריעות הראשונה של (עליו לשבח) כי כריעות של עליו ל"ך להכניס שפע עד מאוד על שוכה להיות בחלקו שקדוש של הנזיר יח"ס ויהן בעתכנהו הודאה על זה. אבל בני כריעות הללו חייב גדול על כל אים הישראלי לזכות בכ"ו רב על שלטת עשה נעדר כבודו שהגיע לו אז ככ"ל. ואיחא ככהכ"ס דע כי כשהיה כ"ג מחזיר שם שחפוס היה השם יולא מהל"ו מפי וזה לא אחרו כשהיה מחזיר אלא יולא מפי כ"ג כי מאליו היה יולא וס"ד כולם שומעים וזכו חס שאמר בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבא כ"ו ולא אמר חזירי אלא אזכיר ר"ל אני מחזירי עכ"ל. וכשיחזירי (כל אלה) בזהם הסיכל על יקדומו) יעורר לבו אל הכבי גדול באשרי עין ואמר כל אלה עד קיום כל הפלטה שקודם הקלימות אחר כך יאמר קלימותו ויעורר לבו אל הכבי עלום בעל"ה של עטרה הו"י נכבוס (אלה אזכיר) וידוע קבולה הכביס עליהם מני ומחוקיק שהיא הכפרה על כל עונותיו ז"ל ויח"ס. אחרי ראיתי בקפ"ס מנהל החיוב קידור העבודה של כהן גדול ביח"ס בהפלה מוסף ונזיר מעלה קדורה שנחשב בעיני הו"ל כללו אהבתו ומקריבים ומקדריס כל קדר העבודות ככה"ס. וגם ביימי הכבי הנזיר היו מקדריס קדר העבודה ביום הכפורים. וכבר הובא חיוב קדור כפוסק"ס. אך בניקס קדר העבודה שבמחזיריו שלנו לא נבארה בהם כל פרטי קדר העבודה וביחוד שלא נבארה כלמון קליבל למען ירון כל הקורא בו וכמעט שם כהן לומדי אים מבינים כל מ"י המלות של כל קדר העבודה שבמחזיריו על כן באשי לעורר לבו האדם לטוב לו שיהיה קודם יח"ס ללמוד מירוש המלות ועל כל זה מ"י שזולה לבח נחת רוח ליוזרו ב"ס זכרו קדר עבודה ויח"ס על עובדה. עם כל פרטים יקדר אחת כנוכח כי עם נכחאר היעבי כל קדר העבודה בכל פרטים. ונוסף זה דחה כוננת הובא ג"כ בעור. גם האר"י מביא קדר העבודה דנוסף אהם כוננת:

לכן ראוי לאדם להנהיג בדרך זה והוא כשיחזיר הש"ן לנגן הפיוע נחשב כגן באיסון כ"ו יחזיר לומר אתה כננה וכדאי יוכל לקיים כל הנוסף קודם שיגיע הש"ן לשבח של אחרו לאלקים ויכול לומר ג"כ השבח הגדול הזה עם הליבור. ואף שאמר כל קדר העבודה דחה כוננת יאמר ג"כ כל קדר העבודה שבמחזירי ואל יארוט עלמו מן הליבור. ובהחזרות גם כן עם הליבור כנוסף וכך היה אומר אלא השם כ"ו וליטול על פניו ג' פעמים עם הליבור. אך בחלה כוננת אף שאמר היו כורעים כ"ו לא יטול על פניו ביימי. ויאמר קדר העבודה ככונס ויכוין להם נחת רוח להנזיר כי בקדר העבודה שאלו מקדריס בגלות המר הזה שחם קרבנותיו אנו עושים נחת רוח להנזיר:

סדר עבודה ליום כפור

אתה פוננת עולם מראש. יסדת תבל והבל פעלת ובריות בו יצרת: בשורה עולם תהוה ובוהו וחושך על פני תהום גרשת אוסף והצבת נונה: גולם תבניתך מן האדמה יצרת ועל עץ הדעת אותו פקדת: דברך זנח ונזנח מעדן ולא כליתו למען ארץ אסף: הגדלת פריו וברכת זרעו והפירתם במוסף והושבתם שקט: ויפרקו עול ויאמרו לאל סוד ממנו והסירות יד קרנע כחציר אויבלו: זכרת ברית לתמים בדרו ובזכותו שמת לעולם שארית: חוק ברית קשת למענו ברית ובאהבת ניהוחו בניו ברכת: מעו בעשרם ויבנו מגדל ויאמרו לבו ונעלה ונבקע תרקיע להלחם בו: יהוד אב המון שתאום ככוכב זרח מאור

פירוש

כוננת עולם מראש) חלה בראש ארץ: יקדם הכל) אחיכ בראש שמים. (והכל פעלה) כל ללא השמים (ובריות כ"ו) רומס לומר חי בלתי מורב. (בשורה) כהניעך. (גרסה אופל) הפלטה השעד. (גולם הבניתך כ"ו) כשילדה אומר על פלאותו כדור ולא מעט מעט: (דברך זנח) התיק את דברך. (ונזנח מעדן) ונארחק מעדן. (הנזיר פריו) הנה הנזיר. (וברכת זרעו) כמה שנאמר ויהי כי החל האדם לרוב. (והשבתם שקט) שחזרו ימים בלא לער וסורים. (ויפרקו עול) זה דור המבול שפרקו עולו. (והפירות יד קרנע) קרנע הקיפוס שסחוק מנייהם: (כחזירי אונגלו) כעש כנרת: (למייס דבור) לנה שהיה מייס דבורותיו. (חוק ברית קשת) שכרה עם נח ברית ע"י הקשת כנ"ס את קמתי נחתי. (וכאהכס ניהוחו כ"ו) שאלו ירתי ויחבי כתיבים ויבקר להם את נח ואח בניו: (יחיד אב המון) זה אברהם שהיה יחיד באונגלו וכתיב וסיים ללכ המון גוים

בשדים להאיר בחושך: בעסקה הפרת בשורה פעלו ולעת שיבתו ללבבו חקרת: לנית חן ממנו הוצאת מלה מהור מכבש נבחר: מגועז איש תם הוצאת חתום בבריתך מרחם לוקח: נתת לו שנים עשר שבטים אהיבי עליון עמוסים מבטן נקרא: שמת על לוי לנית חן וחסד ומכל אחיו בחר לו עפרת: עמרם נבחר מזרע לוי. אהרן קדוש יי לשרתך קרשת: פארתו בגדי שרד ובקרבנותיו הפר בעסק: ציץ ומעיל השן ואפוד כתונת ומקנסי בד מצנפת ואבנט: קרבנות פרים ועולות קבשים ושחיטת שעירים וניהוח אלים: ריח קמורת רוקח מרקחת וביעור גהלים וזריקת דם וקפירת יושר: שועת קמורת ותפלת אמת וקדושתו מבפר עולותיו: תזבן בויג וצריבת אבן מהוגר בקלם במלאך מביאל משרת:

מיוסר ע"ם חש"ק

תכנת כל אלה לכבוד אהרן. גלי כפרה לישראל שמתו. על דו קליחת העון נתת. תחת אהרן מגועז יעמוד לשרת לפניה ביום הסליחה. תורת מעשה ועבודת היום שבקעה ימים בזבולנו ילמוד. ומזין עליו שלישי ושביעי: שלומי זקני עם וחקמי אחיו הכהנים תמיד יסבבוהו: עד בא יום העשור וערב יום הכפורים שחרית. משביעין אותו במו ששכן שמו בבית הנה. שלא ישנה: מגל מה שאמרו לו. שמא יש בלבבו צד מינות: הוא פורש ובזכה על ששדוהו. ודם פורשים ובזכים שחשדו למי שמעשיו סתומים שמא אין בלבבו כלום. ואומרים לו. ראה לפני מי אתה נבנס למקום אש להבת שלהבת. קהל עדתינו עלך יסמכו. ועל דך תהא סליחתנו: צנהו ודריגלוהו עד בא יום העשור. וערב יום כפור שחרית היו מעמידין אותו בשער המורה. ומעבירים לפניו פרים ואלים ובקשים. כדי שיהא מביד ורגיל בעבודה: פרושו לו קדין של בויג בהגיע עת שחיטת פכש התמיד. לעשות מחיצה בינו ובין העם: עושה מחיצה באימה ויראה. ובזרק עצמו מחוצצי מבילה: שיש על מחיצה לקיים דתו. ופיטמ בגדי חול וירד וטבל ועלה ונקתפג כמו שהיוהר: נתנו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו מקתון של זהב: מיד מקבל את פכש התמיד ושוחט בו רוב שנים. ומניח לאחר לגמור השחיטה. ומקבל את הדם וזרקו על המזבח במצותו: לפנים להיבל יבנס להטיב חמש נרות. ולהקמיר קמורת הבוקר. ולהטיב את שתי הנרות הגשורות. ויצא והקריב את הראש ואת האברים במצותן. ומקמיר מנחת התמיד במשפטה: בקל יום עשה מנחת הפולת ומנחת חבתין וינסף את דנין בקל פלי שיר: ואחר התמיד מקריב פר

פירוש

(להאיר בחשך) להאיר את העולם לחזירו למוטב. (לכנו חקרת) כסין חוניה. (ליום חן) זה יחתי: (עלה טהור) על עם שנקדו אכ"ו ככנס לשחטו. (איש חס) זה יעקב. (חמוס כדיתך כ"ו) טולד מהול. (עטופ) כחר כהונה. (פארתו כנגדי שרד) כנגדי כהונה. (ובקרבנותיו) כנגדי כהונה ובקרבנותיו ספר כעסק. (וביעור כפלים) טלור את הקעורם על בני הנחלים. (וספירת יושר) הספירות שהם קוסר כדמנן וכך פים מונס. (שועת קמורת) קבלת מרגון עוב הקעורם. (ומפלת אמת) היא הפלטה קרס שהים הפלטה על ישראל. (מופג בון) כפוס ה' עבודתו כנגדי לכן. (ועריכת אבן) שהם כנגי זכס טמטוליס כחכנים מוכנס



העולה ושבעת הבקשים של מוסף היום. (לשם) וביום השבת מקריב קודם מוסף היום כבשים של מוסף שבת: יבא מיד לבית הפרה. ובקודש היתה ופרשו לו סדין של בויז בינו לבין העם כבראשונה: טרם יפשוט בגדי זהב. מקדש בגקיות ידיו ורגליו: חל ופשוט בגדי זהב וירד וסבל כמו שהיה. ועלה ונסתפג: זהבים מעביר ולבנים לובש. שעבודת היום כבגדי לבן: ומיד וקדש ידיו ורגליו וקא לו תהלה אצל פרו. ופרו הנה עומד בצפון כנגד בין האולם למזבח. דאשו לדרום ופניו למערב. והכהן עומד במזרח ופניו למערב: הנה עומד באימה לפני אל עליון. ואומר עליו דברי וידוי וסמך שמי ידיו עליו והתודה: וכך הנה אומר אגא השם הטאתי עויתי פשעתי לפניך אני וביתי. אגא בשם כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שהטאתי ופשעתי ופשעתי לפניך אני וביתי. כפתוב בתורת משה עבדך מפי כבודך: כי ביום הנה וכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי:

והכהנים והעם העומדים בעזרה בשהיו שומעים את השם הנקבד והנורא מפורש יוצא מפי כהן גדול בקדשה ובטהרה היו פורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם: ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: ואף הוא הנה מתכוין כנגד המכרכים לגמור את השם ואומר תטהרו. ואתה בטובה מעורר רחמים וסולח לאיש חסידך: דרך וקא לו לשער נקנוד והוא למזרח העזרה לצפון המזבח. הפגן מימינו וראש בית אב משמאלו. ושם שני שעירים פניהם למערב ואחזיקם למזרח. אחד לימינו ואחד לשמאלו. מרף בקלפי והעלה שני גזרלות. גזרל ימין בשהוא של שם ותנהו על השעיר ואומר ליי הטאת:

ככהן אין לריך לכרוע

והכהנים והעם העומדים בעזרה בשהיו שומעים את השם הנקבד והנורא מפורש יוצא מפי כהן גדול בקדשה ובטהרה היו פורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם: ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: בשעיר עזאזל לשון זהורית משקל שמי סלעים בין כרניו וקשור. ויעמידהו בשער המזרח כנגד בית שלוחו: אף בשעיר שהיא של שם וקשור לשון זהורית כנגד בית שחיתתו בעזרא. וקא לו שנית אצל פרו ואומר עליו וידוי ביתו וידוי אהיו הכהנים וסמך שמי ידיו עליו והתודה:

וכך הנה אומר אגא השם ירוך הטאתי עויתי פשעתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושה: אגא בשם ירוך כפר נא לחטאים ולעונות ולפשעים שהטאתי ופשעתי לפניך אני וביתי ובני אהרן עם קדושה כפתוב בתורת משה עבדך מפי כבודך: כי ביום הנה וכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ירוך:

והכהנים והעם העומדים בעזרה בשהיו שומעים את השם הנקבד והנורא

מפורש יוצא מפי כהן גדול בקדשה ובטהרה: היו פורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם: ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: ואף הוא הנה מתכוין כנגד המכרכים לגמור את השם ואומר תטהרו. ואתה בטובה מעורר רחמים וסולח לשבט משרתך:

אחר וידוי שקד בעצמו לעשות הטאתו וחסאת העם: בודק ספין ושחט פרו רוב שנים ומירק אחר את השחיטה וקבל דמו במזרק טהור: גם לחבירו יתן מיד למרס בדמו כדי שלא יקרוש: דם זה הניחו ביד מי שממרס בו בעזרה על הרובד הרביעי שמן הדיקל ולחיוץ ונטל מהתה של זהב אדום קלה מחוקת שלשה קבין וידה ארובה ועלה לראש המזבח ופינה גחלים שמחציתן גחלת ומחציתן שלהבת אלה ואילף והתה מן הלוחשות מצד מערב המזבח. הורידה מלאה גחלי אש לוחשות והניחה על הרובד הרביעי שבעזרה הוציאנו לו כף ריקן ומחמה מלאה קטורת דקה מן הדקה: והפן מממד מלא הפניו לא מחוקות ולא גדושות אלא טפופות ונתן לתוף הדף ונתן בימינו המחמה של גחלים ובשמאלו הדף של. קטורת: וזו עצמו ונגנס לקודש הקדשים עד שמיניע לארון והניח המחמה בין בדי הארון ובבית שני מניח על אבן השתיה: הפן כל הקטורת שדכף בהפניו ונתן על הגחלים לצד מערב וממתין שם עד שנתמלא הבית כולו עשן. טהור לב פסע ושב לאחוריו פניו קדוש ואחוריו להיכל עד שיצא מן הפרוכת ומתפלל בדיקל תפלה קצרה סמוך לפרוכת:

וכך היתה תפלתו של כהן גדול: יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהינו אבותינו שתהא שנה זו הבאה עלינו ועל כל עמך בית ישראל ככל מקום שהם אם שחינה ושומה ואל יפגם לפניך תפלת עובדי דרכים לעגון הגשם בשעה שהעולם צריך לו ושלא יצטרכו עמך בית ישראל בפרנסה זה לזה ולא לעם אחר. שנה שלא תפיל אשה פרי בטנה ושיחמו עצי השדה את תנובתם ולא יעדי עבד שולמן מדבית יהודה:

יצא ונטל דם הפר מפי שממרס בו ונגנס למקום שנגנס ועמד במקום שעמד והנה מפניו לפני הכפורת בין בדי הארון: אחת למעלה ושבע למטה ולא הנה מתכוין להוות לא למעלה ולא למטה אלא כמעליף:

וכך הנה מונה. אחת. אחת ואחת. אחת ושתים. אחת ושלוש. אחת וארבע. אחת והמש. אחת ושש. אחת ושבע. יצא מקדשי הקדשים והניחו על פן הזהב שהיה בדיקל:

בצאתו הביאו לו שעיר חטאת שחמו וקבל דמו במזרק טהור: לפניו יגנס להוות מדמו בין שני בדי הארון כסדר דם הפר. אחת למעלה ושבע למטה ולא הנה מתכוין להוות לא למעלה ולא למטה אלא כמעליף:

וכך הנה מונה. אחת. אחת ואחת. אחת ושתים. אחת ושלוש. אחת וארבע. אחת והמש. אחת ושש: אחת ושבע. יצא והניח על פן הזהב השני שהיה בדיקל:



מיהר ונטל דם הפר מן הכן שהניח עליו ומזבל אצבעו על כל הזיה והזה  
מפניו על הפרוכת כנגד הארון מבחוץ:  
אחת למעלה ושבע למטה ולא להזות לא למעלה ולא למטה  
אלא כמצליף:

וכך היה מונה. אחת. אחת ואחת. אחת ושנים. אחת ושלוש. אחת  
וארבע. אחת וחמש. אחת ושיש. אחת ושבע:

נחץ והניח דם הפר ונטל דם השעיר ועשה לדמו כאשר עשה לדם הפר  
והזה על הפרוכת כנגד הארון מבחוץ. אחת למעלה ושבע למטה ולא היה  
מתכוין להזות לא למטה ולא למטה אלא כמצליף:

וכך היה מונה. אחת. אחת ואחת. אחת ושנים. אחת ושלוש. אחת  
וארבע. אחת וחמש. אחת ושיש. אחת ושבע:

יש ועירה דם הפר לתוך המזרק שבו דם השעיר ונתן המלא בריקון כדי  
שיתערבו יפה יפה זה קנה וקא ועמד לפניו ממוצה וזהב בין המזבח והמזורה  
ומתחיל להזות מדם המערוכות: על ארבע קרנותיו וכן בסדרן מתחיל מקרן  
מזרחית צפונית ומסיים בקרן הרומית מזרחית והזותה הקהלים והאפר במזבח  
הזהב הילף והילף עד שמגלה זקבו ומזה מדם המערוכות על סדרו של מזבח  
שבע פעמים: פסע ויצא לצד דרום חוץ לאולם ושפך את השיריים על יסוד  
מערכי של מזבח החיצון: צעד וקא לו אצל השעיר המשתלח לצואול  
להתהוות עליו אישמת קהלו. וסמך שמי ידיו עליו והתודה:

וכך היה אומר אגא השם יהוה קמאי עווי פשעו לפניך עמך בית ישראל.  
אגא בשם יהוה כפר נא לחטאים ולעוונות ולפשעים שחטאו ושעווי ושפשעו  
לפניך עמך בית ישראל: ככתוב בתורת משה עבדך מפי כבודך. כי ביים הזה  
זכר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי:

והכהנים והעם העומדים בעזרה כשהיו שומעים את השם הנקבד והנזרא  
מפורש יצא מפי כהן גדול בקדשה ובטהרה היו בורעים ומשתתחים ונופלים  
על פניהם: ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ואף הוא היה מתכוין כנגד המקדשים לגמור את השם ואומר תטהרו.  
ואמה צמוקה מעורר החמיה וסולח לעדת ישראל:

קרא לאחד מן הכהנים המזומן מאתמול להוליכו ומסרו לו להוליכו אל  
ארץ גזרה למדבר שמים. וכשהגיע לצוק חולק לשון של הזרית שבקרניו  
הציון קושר בסלע תוצי בין קרניו ודחפו בשמי ידיו לאחוריו והוא היה מתגלגל  
ויורד ולא היה באיע לחצי הקר עד שנעשה איברים איברים ואומר כך ומהו  
עונות עמך בית ישראל: רץ לו אצל הפר ואצל השעיר הנשרפים וקרען.  
והוציא אימוריהם ונתנם במגם להקטירם על גבי המזבח. ובשרן קלען  
במקלעות ומשלהן ביד אחרים להוציאן לבית השרופה: שבובא לעזרת נשים  
אחר שהגיע השעיר למדבר. לקרות בתורת כהנים פרשת אחרי מות ואף

בעשור. ונולל הספר תורה ומניחו בחיקו ואמר יותר ממה שקריתי לפניכם  
כתוב כאן. ובעשור שבעה עשר קורא על פה ומקריף לאחריהם שמונה  
ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודאה ועל מחילת העון ועל המקדש  
ועל ישראל ועל הכהנים ועל שאר התפלה:

הכן צעדיו וקא לבית הטבילה וקדש ידיו ורגליו ופשט בגדי לבן. ויורד  
ושבל עלה ונסתפג. הביאו לו בגדי זהב ולבש וקדש ידיו ורגליו. ועשה שעיר  
הנעשה בחוץ שהוא ממוסף היום. ואחר כך מקריב את אילו ואת איל העם  
וימנהתם ונספיהם כמשפטם. ומקטיר האימורים של פר ושעיר הנשרפים.  
ואחר כך מקריב תמיד של בין הערבים בהלכותו:

אחר בלותו מעשות כל אלה עוד קא לו לבית הטבילה מדר וקדש ידיו  
ורגליו ופשט בגדי זהב ויורד ושבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי לבן לבש  
וקדש ידיו ורגליו וקדש לבית קודש הקדשים להוציא את הכהן ואת המזבח  
שהכהנים בשחרית ועוד קא לו לבית הטבילה וקדש ידיו ורגליו ופשט בגדי  
לבן ויורד ושבל עלה ונסתפג הביאו לו בגדי זהב לבש וקדש ידיו ורגליו  
והקריב לזבול לזקטור את הקטורת של בין הערבים ולהדליק את הפרות כבשאר  
ימים ויצא והקריב מנחת התמיד ומותר מנחת הביתין ומנסף הנין ככל כלי  
שיר בהלכותו וקדש ידיו ורגליו ופשט בגדי זהב הביאו לו בגדי עצמו ולבש  
וימלין אותו עד ביתו ויום טוב היה עושה בצאתו בשלום מן הקודש אשרי  
העם שפקה לו אשרי העם שיו אליו:

ובכן כמו ששמעת תפלת כהן גדול בהיכל כמו בן מפינו תשמע ותשיע:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא השנה הזאת הנאה  
עלינו ועל כל עמך בית ישראל בכל מקום שהם. שנת אורה. שנת ברכה.  
שנת גילה. שנת דיצה. שנת חוד. שנת ועד טוב. שנת זמרה. שנת חדוה.  
שנת מוצה. שנת ישועה. שנת בלילה. שנת למוד. שנת מנוחה. שנת  
נחמה. שנת שישון. שנת עלצון. שנת פדות. שנת צהלה. שנת קוממיות.  
שנת קבוץ גלויות. שנת קבול תפלות. שנת רצון. שנת שלום. שנת מלוכה  
נשומה. שנת שובע. שנת שתולכנו בה קוממיות לארצנו. שנה שתדבר בה  
עמים תחתנו. שנה שתכתבו בה לחיים טובים. שנה שלא יצטרכו עמך בית  
ישראל לפרנסה זה לזה ולא לעם אחר. (זכום סוף הגדול דיקרנוסא סמוכס על ספרנסא)  
שנה שתעצור המנפה והמשחית מעלינו ומעל כל עמך בית ישראל. שנה  
שלא תפיל אשה פרי בטנה:

ובכן ועתה יי אלהינו על רחמיה הרבים אנו במוחים ועל חסדך אנו  
נשענים ולמליחותיה אנו מקוים כי אמה יי אל רחום וחנון ארץ אפים ורב  
חסד ורחמים להטיב ומנהיג את העולם בלו במדת החסד ובמדת הרחמים:  
בכתוב בתורת משה עבדך ויאמר אני אעביר כל מובי על פניך וקראתי בשם



וְיִלְפָנֶקָהּ וְחַנּוּתִי אֶת אֲשֶׁר אֶחָוֶן וְרַחֲמֵתִי אֶת אֲשֶׁר אֶרְחַם: וּבְכֵן מֵהַגְּדוֹל הַהוּא  
בְּכֵן גְּדוֹל בְּצִאתוֹ בְּשָׁלוֹם מִן הַקֹּדֶשׁ:

אח"כ יאמר התקטנה על הסדר. וסדר הוידי ככוונה חף שהוא הלום עמה ולום הק' אך יחוק בעצמו וההלש יאמר נבור אני וימרה ככוונת עליונה ולבו בעבר. ולא כפומון עם שאומרים הוידיים במוסף וכן בעתה כבהלה הכזה נחשב לו וידי שמוזקרים אהנו להמדות פעמים בכל הפלה של יום הק' בעמידה ובחזרה הס"ץ. השם יכפר בעדס: ויאמר חף ביחוד במקום שאין ונהג לומר לזכור קודם אל ה' כו' אין כאלהינו כו' ומיעוט הקטורה כמו אחר כל המוסקין כתי להביא הקליטות וההילוגים שלא ימאחו כהפלה ככיל. ויאמר הסדר הכיל כעשה שהחון מוכן היום האמלנו כי אחר קדש כהרא לא יהיה לו סהות והחכם עיניו בראשו להשתדל לראות בלחה שעה ים סהות והעיקר לומר ככוונה. שבלתי כוונה יותר טוב ההעדר: אחר גמר ההפלה. כשילח כפיס. ק"ש. דעם הגלון ר"ע שאחר ח"כ רחוי לומר עלינו:

נה"ש דיני תפלת מנחה דה"ח

קודם הפלה ונחה יאמר מרשח הממיד ופי הקטורה כמו בכל הפלה ונחה ונקלם כתי כנסיות נהגו לומר בלתי קודם הולאה ק"ם לקריאה הפ' דונחה. וכבר נודע גדול החיוב בכל השנים לשמוע ככוונה גדולה קריאה הפ' עמי קורא ולענות אמן אחר הנזכרין ברכות הסורה סהלה וסוף וזה גם כיום הקודם והנראה הזה: אין אומרים אש"י ובל"י. א"י ואני תפילתי אפילו בשבת. וזוילין ס"ה א' וקורין ב' גברי באחרי מוט פרשת שריה. והג' מפעירי בינה הפ' ע"ס. ומסיים בספקוי (ויכח) (מי אל כוונך) ומכיר לאחרים עו ענג הוד. ודעה הפ' ר' יעב"ן כו"ש הכ"י לומר על הסורה כו' ובשבת מצרי של שבת וחוחס בו גם כן. ומכניסין הפ"ה. ח"ק. ומשפלים כמו בשחרים. אין גם כ"כ. רק אומר א"י ברכנו. וא"י לוי"ן א"י בשבת. וא"י א"י א"י חל בגול ח"ל סהיום גדול. קיים שם:

דיני תפלת נעילה

אחר הפלה ונחה יבין עליו להפלה נעילה ויאמר (אש"י וקדוים דסדרה) ככוונה. ואח"כ יבין עליו להפלה העמידה. ח"ל האר"י ועתה נעילה הוא החינה הגז"ד שכתב כ"ה על כל דבר לשכר ועונש עכ"ל בקילור. ולכן נחוקק הפלה זו ביום לום הקודש הזה ענה נעילה שש"י היכל העליון שקודם שינעלו יכנסו הפלחנו לנעילה ויקבלו אותה בראון לחלואם שאנחנו ונחמול ולסלוח את כל עונותינו. ולכן יודרו אדם מאוד ככוונה הפלה זו. ויכניס עליו דגולה ופחד גדול על החינה הגז"ד הנורא שנעשה עליו דגולה העליון בעת הזאת. וזה טוב אם יכול להויד דעושה לעורר הרחמים בעולם העליון כי כל השערים נעלו חוץ משערי דמעה. והף אם נחמד עליו הגז"ד לרעם ח"י ע"י הכ"י יוכל להסתפק לטובת כמבואר בזו"ס. וסרחה והנה נער בוכה מיד והחמול עליו:

הפלה נעילה ונחה קמוץ לשקיעה החמה כשהיא בראש האילנות: ויש לזכר שלא לחזר להשתדל בלילה. אלא ירחו לסיימו עם י"ה. ומרח (היום יפנה) ליל קודם שערב שמש ואל"כ דובר שקרים לפני ה':

והוא כספרים שאין מן בעולם שנועב הפלחו של אדם כמו שן הגזל ר"ל עד שכשכיל פרועה שגזל את חבירו לריק לזיוע ונחמול בעולם להחזיר הפרועה לבעליו או ליוסיו וירוע שטונם הגלגול קשה מניהום. ומבואר בסי' לחמש אל גזל אדם את חבירו טלטה זכוכים ואם לא היה גזל טלטה זכ"י אהנו ס"ה ירוח עשה ח"י זכ"י אחר כך משלטה וח"י זכוכים היה ערוץ יחר מעלי זכ"י וזהארכם הזמן יכול להיות שכן הגזל וירעיו וירמי

ירעיו עד קוף כל הדורות היה הקדש משלטה הראשונים דמי הקק למאות ולאלפים זהו ומוטב הצורא יס"ס להגזלן כאלו גזל טלטה זהו הקק והרווח למאות ולאלפים. הרי כך שרון הגזל חמור מאלו. עוד דע שהזכירו אכ"ב כהפלה נעילה בשירוש (למען נחל מעושה דינו) וסארי עבירות הזכירו דרך כלל (להסודות למנין על כל עונותינו) לכן אם ידע בעלנו אזהר מזה גזל ח"י שיש סהם ידיו יהרר עמה כהטובה בחיבות (למען נחל) כ"י. ויקבל יע"ע קבלה אנוסים ספיכף אחר יס"כ ישיב אם הגזילה לאשר הוא לו או יפייס אותו:

תפלת נעילה

פי שם יי אקרא הבו גדל לאלהינו: אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יהוה אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא. אל עליון גומל תסדים טובים וקנה הפל וזכר חסדי אבות ומביא גואל לבני מגיהם למען שמו באהבה:

זכרנו לחיים. מלך חפץ בחיים. וחתמנו בספר החיים. למענה אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן. ברוך אתה יהוה מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע. מוריד הפול: מכלכל חיים בחדר מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישיגי עפר. מי כמוך בעל גבורות ומי הומה לך. מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה:

מי כמוך אב הרחמים. זוכר יצוריו לחיים ברחמים: ונאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה יהוה מחיה המתים:

אתה קדוש ושמוך קדוש וקדושים בכל יום: ובללך סלה כי אתה מלך גדול וקדוש אתה:

לדור ודור המליכו לאל כי הוא לבדו מרום וקדוש:

ובכן יתקדש שמך יהוה אלהינו על ישראל עמך. ועל ירושלים עירך. ועל ציון משכן בבורך. ועל מלכות בית דוד משיחך. ועל מכונך והיכלך:

ובכן הן פחדך יי אלהינו על כל מעשיך. ואימתך על כל מה שבראת. ויראוך כל המעשים. וישתחוו לפני כל הברואים. ויעשו כלם אגדה אחת. לעשות רצונך בלבב שלם. כמו שידענו יי אלהינו. שהשלמן



לפניך. עז בידך. וגבורה בימינך. ושמה נורא על כל מה שבראת:

ובכן חן כבוד יי לעמך. תהלה ליראיך. ותקוה טובה לדורשיך. ופתחון פה למיחלים לך. שמחה לארצך. וששון לעירך. וצמיחת קרן קרן עבדך. ועריכת נר לבדישי משיחה. במהרה בימינו:

ובכן צדיקים יראו וישמחו. וישרים יעלו. וחסידים ברנה יגילו. ועולתה תקפץ פיה. וכל הרשעה כלה בעשן הכלה. פי תעביר ממשלת זרז מזה ארץ:

ותמלוך אתה הוא יי אלהינו מהרה לבדך על כל מעשיך. בחר ציון משכן כבודך. ובירושלים עיר קדשך. כפתוב בדברי קדשך. ימלך יי ולעלם אלתך ציון לדר נדר הללויה:

קדוש אתה ונורא שמך. ואין אלה מבליעדיך. כפתוב נגבה יי צבאות במשפט. והאל תקדוש נקדש בצדקה. ברוך אתה יי המלך הקדוש:

אתה בחרתנו מפל העמים. אהבת אוהני. ורצית בנו. ורוממתנו מפל השונות. וקדשתנו במצותך. וקרבתנו מלפני לעבודתך. ושמה הגדול ותקדוש עלינו קראת:

ותתן לנו יי אלהינו באהבה אתיוס (שם השבת הנה לקדושה ולמנוחה. ואתיוס) הכפורים הנה למחילה ולסליחה ולכפרה ולמחולבו את כל עונותינו. (באהבה) מקרא קדש. ובר ליציאת מצרים:

אלהינו ואלהי אבותינו. יעלה ויבא ויגיע ויראה וירצה וישמע ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו. וזכרון אבותינו. וזכרון משיח בן דוד עבדך. וזכרון ירושלים

(s. s.) II.

עיר קדשך. וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך. לפלטה לטובה לחן ולחסד ולרחמים. ולחיים טובים ולשלום ביום הכפורים הנה: וזכרנו יתה אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים טובים: וכדבר ושיעה ורחמים חום וחסד. ורחם עלינו. והושיענו. כי אליך ענינו. כי אל מלך חנון ורחום אתה:

אלהינו ואלהי אבותינו מחל ו לעונותינו ביום השבת הנה וביום) הכפורים הנה. מחה ותעבר פשעינו וחטאתינו מנגד עיניך: פאמור אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכר: ונאמר מחיתי כעב פשעיך וכענן חטאתיך. שובה אלי כי גאלתיך: ונאמר

כירביום הנה וכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני יי תטהרו: (שם) אלהינו ואלהי אבותינו רצה במנוחתנו קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך. שבענו מטובך. ושמחנו בישועתך (והנחילנו יי אלהינו באהבה וברצון שבת קדשך. וננחו בו

ישראל מקדשי שמה) ומזהר לבנו לעבדך באמת. כי אתה סלחן לישראל. ומחלן לשבטי ישראל בכל דור ודור. ומבליעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח (אלא אתה). ברוך אתה יי מלך מוחל וסולח לעונותינו ולעונות עמו בית ישראל. ומעביר אשמותינו בכל שנה ושנה. מלך על כל הארץ מקדש (השבת) ישראל ויום הכפורים:

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ולתפלתם שעה והשב את העבודה לדביר ביתך: ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך ותחזנה עינינו בשוכך לציון ברחמים ברוך אתה הנה המחזיר שכינתו לציון:

מזדים אנחנו לך שאמה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד. צורנו צור חינו מנן ישענו. אתה הוא לדור ודור. נודה לך ונספר תהלתך. על חיינו המסורים בידך. ועל נשמותינו הפקדות

(\*) וכו' כס' פלגות כחוב ס'ין נומר אר'א ס'יי כעכח: (s. s.) II



לך ועל נשיך שבכל יום עמנו. ועל נפלאותיה וטובותיה שבכל עת  
ערב ובקר וצהרים. הטוב כי לא יכלו רחמיך. ותמרחם כי לא יתמו  
חסדיך. מעולם קנינו לך:

מודים רבין

מודים אנחנו לך שאתה הוא יהוה אלהינו ואלהי אבותינו אלהי כל בשר  
יוצרנו ויצר בראשית ברכות והודאות לשמך הגדול ותקדוש על שיהייתנו  
ומקמתנו פן תחנינו ותקמנו ותאסוף גלותינו לחצרת קדשה לשמר חקיך  
ולעשות רצונה ולעבדה בלבב שלם על שאנו מודים לך: ברוך אל ההודאות:  
ועל כלם ותברך ויתרומם ויתנשא שמך מלפני תמיד לעולם ועד:

ונחום לחיים טובים כרבינו בריתך:

וכל החיים יודוך סלה. ויהללו ויברכו את שמך הגדול באמת  
לעולם כי טוב. האל ישועתנו ועזרתנו סלה. האל הטוב: ברוך אתה  
יי הטוב שמך ורך נאה להודות:

אלהינו ואלהי אבותינו ברכנו בברכה המשלשת בתורה הכתובה  
על ידי משה עבדך האמורה מפי אהרן ובניו בזה עם קדושה באמור: וברכה  
יי וישמרה: ואר יי פניו אליך ורחמיך: ושא יי פניו אליך וישם לך שלום:

שיום שלום טובה וברכה חיים חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל  
ישראל עמך. ברכנו אבינו בלנו באחד וחד באור פניך. כי באור  
פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד. וצדקה וברכה  
ורחמים וחיים ושלום וכל טוב. וטוב יהוה בעיניך לברכנו ולברך את  
כל עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך ברוך עוז ושלום:

בספר חיים ברכה ושלום ופרנסה טובה וגזירות  
טובות ישועות ונחמות נזכר ונחתם לפניך אנחנו וכל  
עמך בית ישראל לחיים טובים ולשלום: ברוך אתה  
יי המברך את עמו ישראל בשלום:

יהי לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יהוה צור וגואלי:

אלהינו ואלהי אבותינו תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם  
מתהנתנו שאין אנו עזי פנים וקשי ערף רומר לפניך יי אלהינו ואלהי  
אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו אבל אנחנו ואבותינו חטאנו:  
אשמנו בנדנו גזרנו דברנו דופי: העונו והרשענו ודנו.  
חמסנו טפלנו שקר: יעצנו רע פזרנו לצנו מדרנו נאצנו סררנו.  
עונו פשענו צררנו קשינו ערף: רשענו שחתנו העבנו תעינו.  
תעתינו:

(s. s.) II.

סרנו מפצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו:  
ואתה צדיק על כל הבא עלינו. כי אמת עשית ואנחנו הרשענו:  
מה נאמר לפניך יושב מרום. ומה נספר לפניך שוכן שחקים. הלא  
כל הנספרות והנגלות אפה יודע:

אתה נותן יד לפושעים וימינה פשוטה לקבל  
שבים ותלמדנו יי אלהינו להתודות לפניך על כל  
עונותינו למען נחדל מעשק ידינו ותקבלנו בתשובה  
שלימה לפניך באשים וכניחוים. למען דברך אשר  
אמרת אין קץ לאשי חובותינו ואין מספר לגיחותי  
אשמתנו. ואתה יודע שאחריתנו רמה ותולעה לפיכך  
הרביית סליחתנו. מה אנו מה חיינו מה חסדנו מה  
צדקותנו מה ישועתנו מה בחנו מה גבורתנו מה  
נאמר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הלא כל  
הגבורים כאן לפניך ואנשי השם בלא היו וחכמים  
בבלי מדע ונבונים בבלי השכל כי רוב מעשיהם  
תוהו וימי חיהם הכל לפניך ומותר האדם מן הבהמה  
אין כי הכל הכל:

אתה הבדלת אנש מראש ותפירתו לעמוד לפניך.  
כי מי יאמר לך מה תפעל ואם יצדק מה יתן לך.

כוונות פשויות

(הכל לפניך) כי חלף שנים בעיניך כוונת: (אתה סודלת  
אנו מראש) שהערהם חס הרהטן מניע  
בעבור שחט נדך: (ותכירו לעמוד כוונת) בעבור שחטרת  
לא גרשם אורו מכל אך שהכרת אורו להשכינו מקדם  
לביע ובעיני שחט נדך והיה בידך לעשות לו רע. (כי  
מי יאמר לך מה תפעל): (ותחן לנו כוונת) נחל כוונת  
אין דן אורנו בכל שעה שאלו חוטאים אך מנחין לנו עד  
יו"כ אולי נשוב כנתיים:

פירוש

(אתה נותן יד) ענין עקום כמו ויד פסיה לך נותן  
לחס אקום לתור כשפוסה אע"פ שגורם הדין אין נוסח  
כוונת: (אין קץ לאשין) חס היינו מוכרחים לסקרין אשים  
דוקא לא היה קץ ומספר לנס כדברי הנביא כוונת חקיס  
ה' וכוונת. ואמר ולכונן אין די בעד ותימו אין די עולה:  
(סריבים סליחתנו) שחטה מהרלה כפיוס דברים: (כל  
הגבורים כאן לפניך) רובם נוסלים כמלחמה: (ואנשי  
השם) עשירים כוונת נגדל ומרובם לנו. קראו בשמות  
עלי לריווח (והריעבין): (אתה סודלת אנו מראש  
ותכירו) וכוונת. הכרתו ראו והגון לעמוד לפניך לקרא בשמך ולעבוד עם סימו אנוש כמלחמה ידוע חולי כריס  
שפלה: (כי מי יאמר לך מה תפעל) כוונתו ונשכחו מי מנכחו. ואע"פ שחס יצדק מה יתן לך. אין זה כ"א שחלל  
מן כענין (והריעבין): וי"מ שקלי על חס הרהטן שהכירו הקב"ה ועורו מנן עדן בעבור שחט: (ותכירו לעמוד  
לפניך) בעבור שחטרת לא גרשו מכל וכל אלא פשכינו מקדם לביע לעמוד לפנינו: (למען נחל כוונת) מעסק ידנו







יבדיל על הכוס ויבדיל על המאור אבל לא על הנשמים  
 אלא על כוונתו שמה. ויבדיל שולחנו ויבדיל בשמחה.  
 כי שמחו אלהים בשמו לו אם היום הקדוש הזה שבו  
 נחלתו עונותיו בחמלה ה' עליו. ויהיה מובטח בחסדי  
 האל מלא משפטו לאור. ועכ"פ יהיה ירחם ה' על פניו  
 בלבתי ימחא באכילה בקם חיו או רך וזלגות וקוביא  
 חיו. וכמה יתעורר כהנים שיעיבו ורואה בהמון עם מיכך  
 אחר שנוכל הקדש במוצאי יום כפור לביטול ופושט הכרלה  
 ופושט הכוס מיכך נשמתו מדומה שהיה כל היום בשמחה.  
 ועשה ניד הפסח לאיש אחר ואינו נאמר בזה הפסחורה  
 עליהם אזי לזכות בנשמה. לכן יאמר בזה שלא יהיה חיו  
 כנוכח דעת המנוקם בזה. ונסתו המדקדקים שמיכך אחר  
 במד קטורתו שוקקים במלוח קובה כדי להחליט חמלה  
 ששנה דבר מזה. ואשרי להם:

מחרת יום ושמיניו לכה"כ. מייב עד קובת א"ח  
 פחיו (ואווררים לנכח ולרעה הגאון ר' יעב"ץ א"ח ביום  
 מחרת יום"כ למנחה) לפי שאז נשלם הכהן. ועוד עשם  
 שא"י ולקחם לבס ביום הראשון ראשון להשנות עונות  
 שאין הקב"ה מונה חמלים שבין יום"כ לכוונה. ואין  
 מתעניין בהם אפי' יא"ל זולת חיה ומו"כ. ובשנה שבין  
 יום"כ לקובת קורין האזינו. ונעשיתיו וירכר דוד. א"ח  
 א"ה. וא"ח לוי"ץ. בה"ש א"ח יהי נועם וא"ק. רק יתן  
 לך. ומזה לבנות כל הקובה מיד לאחר יום"כ. כי מזה  
 הלאה לידך אל החמילה. ועוד עבר קובת היום קל  
 והמלאכה מרובה. בהכנה סך הקובה וימיו הקובה.  
 והכנה לוב וימיו. והערה במקוה. ובעבור זה גדלה  
 שמשנה לעשות מלאכה בני קובה קרוב לאלה הכובים.  
 ועוד שנוכרים זמן מנחה. והמפללים לאחר שער זמנה  
 בכהלה ובמורה. לכן הירא וחדר לרבי ה' יראה לפקן  
 הכל מיד לאחר יום"כ. ומזה בו יומי מנשלות. ושלא  
 לחום על כבודו לנכין עשימה. ויבחר מקום נקי ועטור.  
 והתהי ללחה מרובה חממה. ולכאורה מפני חטוב המלה  
 בןו לעשות לה מחה בעיניו. וכיוצא מהדברים העשויים  
 לבני קובה. בזה יש לו סדר נוסף על סדר עשייתה:

נהגת ערב סוכות

ובער סוכות יתעסק בהדוד הקובה ונושנה. בני"ע. כפי ערך מה שמקיים המלה בכונה עונה. כך  
 ולכאורה בכלים ונעלות חלות כפי כחו. כענין מושב יעשה לו עם קובה לכשתמו:  
 וכפא לנחך. לכבוד השכינה וז' אושפיזין ילה. ועיי' כך ערב סוכות אומרים למנחה. ולרעה סגולן רבינו  
 יכה לכוה הרוחניות. והתהי נפשו יושבת במנוחה רבה יעב"ץ א"ח:

תפלה זו יאמר בשעת אגודת הלולב:

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שיתקשרו על ידי אגודת לולב זה הגדולה  
 והנבורה והתפארת והנצה וההוד כי כל בשמים ובארץ לך יי המטלכה ועל ידי נ' הרסים  
 שהם כנגד שלשה אבות אברהם יצחק ויעקב ועל ידי שני בדי ערבות שהם כנגד משה  
 ואהרן ועל ידי לולב ואתרוג שהם כנגד יוסף ודוד ויתקשר ארבע אותיות של שמך הגדול  
 והקדוש ועל ידי שלשה הרסים אות יוד של שמך הגדול ועל ידי שני בדי ערבות מילוי  
 ה"ה של שמך הגדול ועל ידי הלולב מילוי וי"ו של שמך הגדול ועל ידי האתרוג מילוי ה"ה  
 אתרוגה של שמך הגדול ומשם תשמיע לעבדך (פ"ב) אמתך חיים טובים שעולה כמנין  
 הדם וכמנין לולב עם שני המלות ותתן לי זרע כשאר ואתך שיעולה כמנין ערבה עם  
 הכולל ותתן לי לב טוב וכשר להבין תורה שיעולה כמנין אתרוג עם הכולל ותתן לי זכות  
 שאגוד אותם בבית מקדשך במהרה בימינו אמן:

(א) בסוכות תשבו שבעת ימים וגו' כי בסוכות  
 תושבתי את בני ישראל הם ענני כבוד  
 שהקיפם זהם ללל יכם שרצו ושמעו. ויכוין  
 בשיבתם שליוו הקב"ה לישב בסוכה זכר ליינו.  
 וגם יכוין שישבנו בסוכות ענני כבוד. ורדיענד  
 אס כיון רק ללל ללל ילא (מג"א ופי"א תרכ"ה):  
 (ב) פירם סדן מחה הסכך לגוי אס סהוא  
 בתוך א"ט לגג כשרה. ואס הוא רחוק א"ט מן  
 הגג פקולה. ואס אינו לגוי אפי"א סהוא בתוך  
 א"ט פקולה. ויש לומר שלא לחלות שום נוי  
 סוכה רק בפחות מלרצנה לסוכה. אפילו אינו  
 רחב ז"ט (מג"א תרכ"ז): (ג) עשה קובה בראש  
 האילן כשרה. ואין עולין לה בייט ונקלחה על  
 האילן ונקלחה בדבר אחר אס הוא צענין שאס  
 ינעל האילן תשאר היא עומדת ולא תפול עולין  
 לה בייט ואס לאו אין עולין לה בייט. אפילו  
 סוכה על הארץ והקנים של הסכך על האילן  
 אקור (מג"א תרכ"ח): (ד) פרם עליה סדן  
 מפני חממה. או תחמיה מפני חממה. פירם  
 שלא יהיו עולין נוסרין על שולחנו פקולה. אבל  
 אס פירם ללחוא כשרה: (ה) דבר שנוכחין  
 בו לרץ שיהי נומה מן הארץ ותלוש ואינו נוקב  
 שומחה. אין מוכחין בדבר שנוטרין עליו ודוקא  
 שנוטרין תמיד אבל אס אינן נוסרים אלא בשעת  
 הדות כשרה (מג"א תרכ"ט): (ו) כל הדברים  
 כשרים לדפנו וא"ל להעמידם דרך גדילתן ואפי'  
 חממה מרובה מללחה חממה הדפנות כשרה ותי"ע  
 לא יעשה הדפנות מדרב שריחו רע או שמתייבם  
 חוך ז' (תרי"ג): (ז) כשהכשירו בשתי דפנות  
 העשויות כעין ג"ס בשפת זרית פתח אפי' אס  
 יש בשתי הדפנות פתחים הרה שאין זהם לרדת  
 פתח שצנלרך כל הפרץ יהיה מרובה על העומד  
 כשרה רק שלא יהיו הפתחים צקרות ונוהגין  
 יעכשו לעשות מחילות שלימות (סיומן תרי"ג):  
 (ח) לרץ שיהיו הדפנות גבוהין עשרה טפחים  
 ולא יהיה אויר בין הדפנות לאלץ ג' טפחים  
 ושיהיו חזקים שהדוח מלויה לא יהיה יכול להניע  
 אותם (סס): (ט) רוב הסוכה לרץ שיהיה  
 עכ"פ ז"ט על ז"ט צמרונו ואפי' אס ארכה  
 מאה אמה אס אין רחבה ז' פקולה ולרץ שיהיה  
 ראשו רובו ושולחנו בקובה ובל"ה אין יולא ידי  
 סוכה ואס היא עגולה לרץ שיהא בה שיעור  
 גדול שיכול לרבע ממנה שבעה טפחים על ז"ט  
 ואס יש בקובה גדולה קרן זריות שאין עם בלאו  
 קרן ז"ט רוח אסור ליטב בלאו קרן ומציא  
 לאיס משה דלמדין קובה דף ז' לא נלרכה אלא  
 לקטניות שנה (ס"י מל"ד) ודוקא כשהקרן אינו  
 רחב ז' אבל כשהקרן רחב ז' רק אין ארוך ז'  
 כשרי כיון שצנלרך להסוכה גדולה חדע דהא  
 צענולה ויש לרבע ז' על ז' ומחר ליטב כמון  
 לחדוון אף דצענולה כמון לרופן ליכא ז"ט

אסור לאכול מן המנחה ולמנחה בעיניי מפני כבוד י"ט.  
 וכן ביי"ע ראשון מפני שפוח עיי"ט שני מיהו אס עיי"ט הוא  
 שם יכול לקיים קטורה שלישיה קודם מנחה קפכה.  
 ויאלכ מעט פה לכבוד י"ט. ואס שנה לעשותה קודם ששנה  
 א"ח. ומזה ללל בעיי"ט כדי שיעור חלה לעשות מהס  
 לחמים לכבוד י"ט כמו לשנה ואין לשנות. ואל ימלס  
 בהוללות י"ט. ולרץ לכבודו ולענוו כמו בשב. והייב  
 בלבוט על שני כררות. ולקבוע כל קטורה על היין. ומזה  
 לאכול בשר ומולה לרחוק ולגלה בעיי"ט. ולגלה הלפריס.  
 ויעבול עלמו לכבוד הרוב כמנחה בקפריס גודל חיובס.  
 ואקור להקין דס. ובגדי י"ט יהי טובים יומר משל שנה.  
 ובמיו י"ט מתחין לייכס לכה"כ ומתחין לללח עשוס  
 שומחה י"ט. ועיי"ט בעיי"ט של ספק מענין זס:

ערבים מתפללין של י"ט אף שזמור"י (יום שמתחילין)  
 מפני שהוא מה הסקיף שארם שמה בתפלות ופירוש  
 שפכס:  
 עוד יש בו שומחה ומלכיהם הטובים שגמרה מיי"כ  
 ע"כ מה. עוד עיי"ט שפכהם כהרס ושומחה בתוך. והיי"ט  
 אף שמה. עוד מחמם ארבעה טפחים שפכהם בהס  
 ושומחה. עוד מפני ניוקן המים דכתיב בה ושאלכס  
 מים בששון. ואס חל בשבס אומרים ממור שיר ליום  
 השבס קודם ערבים. וא"ח מערבים. ואומרים ויכלו.  
 מג"א. וחוסם בשל שנה לבר. ומקדין על הסוס ככה"כ.  
 כפ"ג. אפי' עד והומים. שהמיני. עליו. ק"י:

גודל מעלת מצות סוכה וענין ז' אושפיזין.  
 יזר האדם להזמין עניים שהונים בעלי תורה על  
 שולחנו בכל ימי החג. וסס חלק הז' אושפיזין קרישין  
 כמבואר בזוה"ק פרשה אמור דף ק"ז ג"א שכלל מלה זו.  
 ולהיך ר"ל גודל הנוש. וסס מבואר מגודל מעלת המלה  
 קובה ב"ב. ח"ל כל מן דיחסי החום ללל דעהימנוחה.  
 אהקין חירו ליה ולבניו לנעמי. ואהכרך ברכחה עללה.  
 ומאן דאפיך גרמיה מללל דעהימנוחה אהקין גלוחה ליה  
 ולבניו דכתיב בו. וסס עיי"ט ז"ל חיה בשעת דבי"כ יחסי  
 במורה דא (ר"ל בקובה זו) ללל דעהימנוחה שכתיבה  
 פרקא גרמיה עליה מלעילא ואברהם וחסה לריקיה  
 ודוד מלכה שוויין מדוריהון עמיה הסיד בו. וכעי"כ  
 למחרי בכל יומא ויומא באהנין כהיין באושפיזין אלין  
 ואוור בסוכות השבו. הינו אושפיזין בו. אחסי ידי  
 בו. והוי יחסי בו. ועכ"פ בעי למחרי לתפכנא. מ"ע  
 בגין דחולקא דאינו אושפיזין דמיין. דעכ"כ הוא.  
 וההוא דיחב בללל דא דעהימנוחה חנין אושפיזין אלין  
 בו ולא יהיב לון חולקסון (ר"ל בשומחה עניים  
 ואביונים על שולחנו) כלנו קיימי עינים ואמרו אל  
 הלחם להם רב עין בו ווי לים להסוא ב"כ בשעת  
 דאלין אושפיזי מהימנוחה קיימי מפורח בו שהס  
 דמחנין ליה ולכולסו לריקים ולרוד מלכה ולא יבדין  
 ליה חולקסון. אברהם קאים מפורח וקרי סרנו כל  
 מעל אהלי האפחים הרשעים האלה. וכלסו סלקין  
 אהריי. יחק אמר ובעין רשעים חקרי. יעקב בו:  
 ולא לימא איבס איוב ואשבע וארי בקדישיל ומס  
 דאשהאר אמן למכני. אלא רישא רכלל דאושפיזין הוא.  
 ואי מדי לאושפיזין ודווי לון קביה מיי עמיה ואברהם  
 קרי עליה אז שחטע על ה' בו. יחק בו אחר  
 לדיקיהא אמרי ונתן ה' המיד והשביע בללחות נפשך  
 בו. עכ"ל בקורו נמרז: ואך לא יתלסז ארס אל  
 החיירות לקיים מלוה זו עגולה כ"כ עד שחול ומכיל  
 הגאולה והחיירות לו ולבניו אחריו. וקדושי משכני עליון  
 האבות הק' בליס להסלון עמו בלל קובה. וסס  
 שחמיה עמו כשוסן אז מלחמו לרליס. וסס יקמו חלקס



אל הכי ארבעין עשרין קדישין ומכרסם יבדק טענה  
 שרבוה ולתקן חיי קר ענין השכינה מעל אל הסוכה  
 ודאי גורם גולה לעלות ולרוד הדור עד טובה. והנה  
 עליו קללה חיו ולא נרבה. ולכן בנאוה אל הסוכה  
 מהשנה ולפנים יתור להזמין אושפיזין. לכלם בשם  
 יקרא בשם מלא. כי מנחה בקפריס שם האדם לא  
 זמין בני אושפיזין קדישין כפי. חף אם הוא לדיק  
 בנור אינם נאים בקוביה כלל ולכן יודי יום ביום  
 קן בקטורה הגילה והן בקטורה היום זמין בחמה  
 אורו אושפיזין השיך לאותו היום כקד שנתהרין למגן  
 כסדר נכון:

אמר המאסף הללתי למיך האושפיזין עיש קדי  
 הארץ ואל הטנה מזה הסדר כי שני בזה הסדר כל  
 המושקים ודיק ומשנה: כנאוה ומכרסם יעמוד בפמח  
 הסוכה מלגלו ויאמר:

עולו אושפיזין עלאיך קדישין. עולו אבהן  
 עלאיך קדישין למיתב בצלא דמהימנותא  
 עלאה. בצלא דקב"ה. ליעול אברהם ועמיה  
 יצחק ועקב משה ואהרן יוסף דוד:

מיכף ישב ויאמר:

הריני מוכן ומזומן לקיים מצות סוכה כאשר  
 צונו הבורא ית"ש בסוכת תשבתי שבעת  
 ימים כל האורה בישראל ישבו בסוכת למען  
 ידעו דורותיהם כי בסוכות הושבתי את בני  
 ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים:

(הסוכות הם היו עניי כבוד וזה חנו מורים גדולה  
 הקנייה כי הם סוכה גישעיה הוי"ה אדני: תיבו  
 אושפיזין עלאיך קדישין תיבו. תיבו אושפיזין  
 מהימנותא תיבו. בצלא דקב"ה. וזאה חולקנא.  
 וזאה חולקיהון דישאל דכתיב כי חקך יי  
 עמו יעקב הבל נחלתו. לשי קב"ה ושינתתי  
 ליחודא שמי י"ה ב"ה ביחודא שלים על ידי  
 ההוא טמיר ונעלם בשם כל ישראל:

ויהי טעם כי ער כונסו. ואח"כ יאמר (יש רבן)  
 פנחס ב"ר שמי:

אל טפה מרובע או על פני כולה אפי' כל דהוא  
 זלא מידוש (קיון תל"ז): (ד) יכול לעשות סוכה אפי' נחיה"ו (ק"י תל"ז): (טו) יולאין  
 נכרסם שאלה אכל אסור לעשות סוכה על קרקע חצירו שלא מרעמו או נרס"ר חף שרדיענד  
 יולא זה דקרקע אינה נגזלת ע"מ אסור לנכך עליה ואם גזל עליה וסיקך בהם אם נחזיר  
 הדמים יושב בה אפי' לכתחילה ואם לא החזיר הדמים פסולה (מ"א ס"ט) אכל אם  
 חוזר בה סוכה נקרקע שנועון ותקף שנועון והוליא לראובן וישב בה אפי' החזיר דמי  
 העלים לא ילא כיון שלא הוליא עליה הולאות הוי של חצירו ולא נחגי עש שמחזיר הדמי  
 וראובן אינו רולס ליקח הדמים (ס"ט): (טז) לא יקלץ הישראל בעלמו לכתחילה לסוכה רק  
 יקנה ועט"ס סכך שקלץ העכו"ם בעלמו (ס"ט):

דיני סוכה וגויה.

(א) עלי סוכה אסורים כל שנוגת ימי הקדש  
 זין עלי הדפנות זין עלי הסכך ואפי'  
 קוסם לתוך צו שני אסור ואין נאוחין ונהם  
 לשום דבר כל שנוגת הימים ואפי' נפלה  
 הסוכה אסורים ולא נחגי בה תנאי ודוקא  
 שישב בה פעם אחד אכל אם הזמינה ולא ישב  
 בה לא נאסרה דהזמינה לכו עילתא והיא  
 זין עלי הדפנות זין עלי הסכך ואפי'  
 ישב בה שנים או חף שישב בה שנה אשחקד  
 לא נאסרה (קיון תל"ז ומ"א ס"ט): (ב) נוי  
 סוכה אסור להסתפק בהם כל שנוגת ואפי'  
 נפלו וזי"ט וזנת אסור לטלטלם ושום דהוקלת

למנוחם והמנוחג שאפי' תנאי לא נחגי בני  
 תנאי כסכך רק שבנוי תנאי דפנות כגון  
 קדינים העוויירין נוחגים לטלטלם ונפני  
 הגשמיים או בלילה שלא יגבנו אותן אפי' בלא  
 תנאי וי"ע לכתחילה מוז להחנות עליהם דהיינו  
 שיאמר ששעה שחולה אפי' נצט"י אינו גדול  
 מהם כל זיה"ש של ח' ימים (ס"ט): (ג) אם  
 חלה בסוכה אחרת או הדם לגוי מותר להכניח  
 בו דלא הוקלה עהדיה רק שלא יגע בו  
 דאסור לטלטל (ס"ט): (ד) לא יקסור הנויין  
 כל הדפנות דאסור להחין זמין אלא ישעם  
 ענינה (מ"א ס"ט): (ה) אין לתלות טעמיין  
 נכרסם אפי' נכרסם ונחגישים אדם (מ"א  
 ס"ט): (ו) אותן אסוקקים פסוק נכרסם תשנו  
 שנעת ימיים על הדלת לא יפה עושים (מ"א  
 ס"ט): (ז) חף אחר סוכות לא יפסע על עני  
 סוכה דהשמישי מנוח הם כנוו לגיית וללג  
 וכן לא יפה עושים ההמונים שאחר סוכות  
 עושים מוסך סוכה שנסככים נמריית של דקל  
 נכרסם לכבד הכניח ואיסור גדול יש נדנר (ס"ט):

יהי רצון בליל ראשון של סוכות

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שפתשרה שכניחה  
 בינינו ותפרום עלינו סבת שלומה בזכות מצות סוכה שאנחנו מקימין  
 ליחודא שמא דקודשא בריך הוא ושבתיה ברחילו ורחימו ליחודא  
 שם (י"ה ב"ה) ביחודא שלים בשם כל ישראל ולהקיף אותם מזוי  
 כבודך הקדוש והטהור נטוי על ראשיהם מלמעלה בנשר יעיר קנו  
 ומשם יושפע שפע החיים לעבדך (שני אמתך) ובזכות צאתי מבית  
 החוצה ודרך מצותיך ארצה יחשב לי זאת כאלו הרחקתי נדוד וחרב  
 פכסי מעוני ומחמאתי מהרגי. ומאושפיזין עלאיך אושפיזין דמהימנותא  
 תהיינה אנוי קשבות רב ברכות ולרעבים גם צמאים תן לחם ומים  
 נאמנים ותחן לי זכות לשבת ולחסות בסתר צל כנפיך בעת פטירתתי  
 מן העולם ותחסני מזרם וממטר כי ממטר על רשעים פחים ותהא  
 חשוכה מצות סוכה זו שאני מקים כאלו קימתיה בכל פרטיה  
 ודקדוקיה ותנאיה וכל מצות התלויות בה ותטיב לגוי החתימה ותזפני  
 לישב ימים רבים על הארמה אדמת קדש בעבודתך וביראתך: בריך  
 יי לעולם אמן ואמן:

(בליל ראשון כשנכנס לסוכה וקודם שניסב לאכול וכלל יום ויום קודם סעודתו יאמר זה):  
 אמן לסעודתי אושפיזין. עלאיך אברהם יצחק יעקב יוסף משה  
 אהרן ודוד:

ביום ראשון יאמר: במטוי מינד אברהם אושפיזין עלאיך דיתבי עמי  
 ועמד כל אושפיזין עלאיך יצחק יעקב יוסף משה אהרן ודוד:  
 ביום שני יאמר: במטוי מינד יצחק אושפיזין עלאיך דיתבי עמי  
 ועמד כל אושפיזין עלאיך אברהם יעקב יוסף משה אהרן ודוד:  
 ביום שלישי יאמר: במטוי מינד יעקב אושפיזין עלאיך דיתבי עמי



**וְעַמְדָּה בַּל אֲשַׁפְּזֵנִי עֵילָא אַבְרָהָם יִצְחָק יוֹסֵף מִשָּׁה אֶהְרֹן וְדָוִד:**  
 ביום רביעי יאמר: **בְּמָטוֹ מִיִּנְךָ יוֹסֵף אֲשַׁפְּזֵנִי עֵילָא דִּיתְבִּי עַמִּי**  
**וְעַמְדָּה בַּל אֲשַׁפְּזֵנִי עֵילָא אַבְרָהָם יִצְחָק יוֹסֵף מִשָּׁה אֶהְרֹן וְדָוִד:**  
 ביום חמישי יאמר: **בְּמָטוֹ מִיִּנְךָ מִשָּׁה אֶהְרֹן וְדָוִד:**  
**וְעַמְדָּה בַּל אֲשַׁפְּזֵנִי עֵילָא אַבְרָהָם יִצְחָק יוֹסֵף מִשָּׁה אֶהְרֹן וְדָוִד:**  
 ביום ששי יאמר: **בְּמָטוֹ מִיִּנְךָ אֶהְרֹן אֲשַׁפְּזֵנִי עֵילָא דִּיתְבִּי עַמִּי**  
**וְעַמְדָּה בַּל אֲשַׁפְּזֵנִי עֵילָא אַבְרָהָם יִצְחָק יוֹסֵף מִשָּׁה אֶהְרֹן וְדָוִד:**  
 ביום שביעי יאמר: **בְּמָטוֹ מִיִּנְךָ דָּוִד אֲשַׁפְּזֵנִי עֵילָא דִּיתְבִּי עַמִּי**  
**וְעַמְדָּה בַּל אֲשַׁפְּזֵנִי עֵילָא אַבְרָהָם יִצְחָק יוֹסֵף מִשָּׁה וְאַהְרֹן:**

דיני סוכה

כל ירח שנים יראה שיהא לו עני בכל יום ויום על שלחנו ויראה בעיניו כאלו הוא מחכות הכיל שימון אללו  
 ציונו ויזכור ויזכור כאלו הוא היה אחד מחכות ויזכור אללו ויהי שאפשר לו שיזכור לו ז' עניים בכל יום ויום  
 כנגד כולם כדאי הנוח ברכה על ראשו:

ורואי לומר בכל פעם שיכנסה לטעודה בקובה חסלה קלה זו:

רבון כל העולמים יהי רצון מלפניך שיהא חשוב לפניך מצות ישיבת סוכה זו כארו  
 קיימתיה בכל פרטיה ורקדוקיה ותרי"ג מצות התלוים בה ובאלו כוונתי בכל הכוונות שכוונתי  
 בה אנשי כנסת הגדולה:

וימתין מלקדם בלילה הראשונה עד שיהא לילה: וקוד הקידוש בקובה (יקסי) שזמן קאי על היט ועל הקובה:

ליל א' אף שירידים בשמים מחוייב לאכול כזית  
 בקובה. ולקדם בקובה. ואם יושב בקובה וירדו בשמים.  
 אם ירדו כזית בשמים בניהו היה יולא. ילא מקובתו ג"כ.  
 ואם היה העה קוד. ונחלקים השמים בקרשים אוכל כל  
 קעורה בזית. אפילו אינו מלמער בכך וכ"ש אם מלמער.  
 ש"ע. וכשיולא מפני השמים ילא בהכנסה. כעבר שמתב  
 כוך לרבו ושופכו על פניו:

איכות מצות ישיבה בסוכה.

מלוח עשה שיהא אדם אוכל ושותה וישן ומטייל  
 בקובה. והוא משה וברייחה בפרק היטן. ועיול הוא  
 כמו שהולך אדם לפעמים אילך ואילך. ולפעמים הוא  
 יושב אף שלא בשעה אכילה ושתייה. כל אלו מחוייב  
 האדם בהם משה וזקא בקובה. וע"כ רגע ורגע שיהא  
 צדיחו חוץ לקובה על לא דבר הכרחי עובר על מ"ע משה.  
 וזלה הלימוד כשהוא בשיון רב ועלום וההפלה הסיוח ר"ל  
 שזן לקובה. והקודקוד הישיבה קרא סבר על זה ח"ל. ועל  
 זה ידוע לב כל החיים שמתה רגעים בהם מעייל אדם  
 בניהו חוץ לקובה על לא דבר הכרחי כלל ועובר בכל רגע  
 מ"ע אוי לזאת עושה אם האומרים לו לאדם אחר מעירמו  
 בא חשבונן ממהם עאלת ולפנים מ"ע שטער ציני החב.  
 וכמו שכתבתי חולה לה עובר בכל רגע על מ"ע כן הדבר  
 סוף מרה עונה מרובה. שכל רגע שהוא שיהא בקובה  
 מקיים מ"ע זו. לכן מהראוי לאדם שירגיל את עלומו  
 להטות בהמיוזם כשהוא עומד ישיבו בקובה מלוח עשה  
 זו שמתנה עלומו. ועל שכן כשירגיל בהמיוזם לפרט  
 בדבר קיום מ"ע זו. בודאי לא יא אלא ביטול מ"ע זו  
 אפילו רגע כמישרא על דבר בלתי הכרחי. כי ההרגל  
 נאשה עובד לחשוב חמיר מ"ע זו. ומהם בשהיה מעט  
 עשימו בעל ממשותק זו. בודאי עיר יא נרמז לאחורין.  
 וי"ח יומר מזה: נשים וקענים הליכיים לתאם מעוררים

עין הסוכה. קען שא"ל בלמו היינו כגן ה' אל' כל שד  
 למוס חודשים חייב בקובה מדברי קופרים לחכות:  
 נועל ידיו וכולם. אוכל קעודו שמה ועוב לב. ב"סר  
 שאת על שאר י"ט. כי כן הוא חג השמחה כאחור.  
 אשפ"כ ליל ג"כ בלבו ברעדה. לפי שגו בדנין על המ"ס  
 שבו הלויין מ"י האדם: בו נולדו האבות לר"י א':  
 הנה זה כבר בא למעלה כ"ס ומודל חיוב הלימוד על  
 השולחן. ומה גם בנת ה' חסד לכבוד ה' אשפ"ז קר"שין.  
 כי עיקר כבודו הוא הלימוד על השולחן. וזמירות ושבתים.  
 ולהנאות עניים משולחן כנ"ל:

הנהגות יום א' דסוכות.

שחרי"ט מקדיין הברכות כקדוה בכל יום. ופקדיו  
 כמו בשאר י"ט. והפלה י"ח ככבוד. גומריין הלל כל י"ט.  
 א"ל ב"ך על הלוב שגמר. מנך עליו קודם הלל.  
 ויעשה הענועים ככ"ל. וכשנעול החבירו ה' מינים  
 יקח חסלה הלוב בשמאל. ואח"כ יעול הלוב צינ"ך.  
 כהבו הקסרים מה שזכרתי לזכור האחרוני בהכרח  
 השמש ואחור שהעלה דברים נותנים לו המלוח הוא נגד  
 הדין שהוא כעין מ"ע ובפרט באחרונים שהוא דבר שיש  
 בו מ"ע. רק הדין הוא כמנהג הקדושים הראשונים. מה  
 שהיו מולאים מפייהם היו נותנים לזרקה אפי' לא בגמר  
 עניינים וה"כ שמוקף בדמיו נאשרה המלוח עליו ולא דמי  
 למקח וממכר והירא שמים יזכר בזה אף במכירת שאר מלוח:  
 קוד' הענועים כהלל. הלבו מענועים בכל הודו.  
 בכל חיבה נענוע (ג"ס הולכה וג"ס הולכה) לרוח אחד.  
 לבר השם שאין מענועים בו. והש"ן נענוע כדורו ה"ל.  
 וב"י אומר כ"ל אינו מענוע. וב"ח א"ס  
 שושיע נא שכולגין אותו מענועים צ"ס. לכל חיבה ב'  
 נענועים שלמים לפני רוחות כנ"ל. לבר כה"ס שאין  
 מענועים. ובהלכה נא אין מענועים לא הש"ן ולא  
 הליבור: וזהו שכולים בקוף הלל ג"כ מענועים בכל  
 פעם כ"ל הש"ן והלבו. לאחר גמר הלל ק"ע. מולאין ב'  
 ק"ס. י"ב מדות. (רש"י) חמלא בהפלה שבת. ב"ך  
 שניה בו. בא קורין ה' גברי צ"י (אמור) (שור או  
 כש) וכשמביע לסקות ולקחם לכס כו' מ"י ע"ן ישמה  
 ש"ע שזכה לקיים מ"ע זו. עד (אל בני ישראל). בשבת  
 ז' גברי. מ"ה ק"ס שניה על השולחן. ח"ק. בשניה קורא  
 בפסח (וכתמשה עשר) ומפטרין בזכריה (הנה יום  
 בא). והוא (בהמנינים): (בשבת י"ט מ"ע). ואין נועלין  
 לולב. (אשרי יוללו). וזכריה ק"ס. ה"ל קד"ש:  
 מוקף הפלה בלחם. מחזיר ש"ן הפלה. (כ"ס).  
 י"א ששבת אין כ"ס. גומר הפלה. מולאין ס"ם והעלין  
 על הבניה. בשבת אין מולאין ס"ם אלא שותחין ארון  
 הקודש ואומרים הושעאל. ומלוח לזומו. ונועל כל אחד  
 לולבו ואחריו בידו. הש"ן מחמיל (השעאל). ומקיימין  
 פעם אחת את הכינים בלולבו ומיניו שקידו ומענועין קלח  
 בכפופ עליון: ורואי להשחרל ש"ס' ב"ר ה' מינים  
 לעשות כל ההקונים הכ"ל ולקייף בשינה. כי הוא סיקוף  
 גדול כעולמו העליונים סק'. וזכר לבין כוונה הכ"ל  
 ג"כ בהקפה: והנה סקסס זו שר"ך לפרט בדבור הכוונה  
 הכ"ל כפי מלח הפהלם סקסס א הוא זקא בדבור. ויאמר

אני מקוף ס"ת זו בדי מינים אלו לשם  
 יהוד קבה' ולעשות בזה נחת רוח ליוצרי  
 ובראי:

ואם ערס יכלם לגמור ההקפה גמר אומר הכ"ל. אזי  
 יחזור פעם ב'. וחתר חליטה עד שיגמור ההקפה. אך  
 בשי"ע. ויחשב לו כאלו כיון כל פהוטם הראויות לס.  
 וקודם שיחמיל לסקוף יאמר סקוף (וי"ט נועל) ב'  
 ככוונה עלומו בשמון. וכשמניעין לפני הס"ס פשיעין  
 שיהי שהשעאל. ומקיימין ס"ם להיכ"ל. ויקדק לר"י (א"י)

צמר וגזינה מותר לאכול ולשתות חוץ לסוכה  
 ודוקא שלא קבע אבל אם רוצה לשתות יין או  
 שאר משקים ולקנות עליהם או שרוצה לאכול  
 צמר וגזינה ולקנות עליהם לריך סוכה אבל לא  
 יצרך עליהם ולתחמלה יראה שיאכל קודם יותר  
 מכזילה פת ורפ"י לא יקבע עליו או דבר העשוי  
 מזה' מינים יותר מכזילה ויקבע עליהם ויצרך  
 לישב בקובה ויולא לכל הדיעות (וע"י פ"ט ט"ז ט"ז)  
 (ט"ז): (ד) וכל זה מדינא אבל מי שמתמיר על  
 עלמו ואינו שותה חוץ לסוכה אפי' מים הרי זה  
 משבחה (ט"ז): (ה) מדינא לריך לישן בקובה  
 אפי' שינה ארעי וכן עושין המדקדקין במלוח  
 ועשה שטובי' רצ"י להקל צמינה כתבו האחרוני'  
 טעמים רבים צדא וע"י ט"ז להחמיר ולעשות  
 סוכה שיכול לדור עם עם אשתו כמו שהוא דר  
 כל השנה כולה אם אפשר לו (ט"ז) ולכל הפחות  
 שיהיה ראוי לישן עם הוא לצדו דלילה אפילו  
 צדיענד פסולה (מ"א ט"ז): (ו) אכילה בקובה  
 צליל י"ט ראשון מונה שלריך לאכול כזית פת  
 בקובה ומנך לישב בקובה אף אם אין לו אלא  
 כזית אף שצמאר ימים אינו מנך אף אם אוכל רק  
 כזית מ"ע צלילה הראשונה והא"ל ואינו רשאי  
 לאכול כזית ראשון חוץ לקובה ומנך אפילו על  
 כזית ולא יאכל צלילה ראשונה ולא יקדש עד  
 שחמך שיהא ודאי לילה וצענד סוכות עתה  
 סיום ואילך לא יאכל פת כדי שיאכל בקובה  
 למילאין (מ"א ט"ז): (ז) צליל שני חייב לאכול  
 בקובה ג"כ אפי' אין לו רק כזית משום שפיקא  
 ולא יקדש עד שחמך אבל אינו רשאי לנך  
 לישב בקובה אם אינו אוכל רק כזית רק לריך  
 לאכול יותר מכזילה ואז מנך כי בקילין אלו  
 בקינעא דייחא כיון דיש ספק דמי ליל ב' כשאר  
 ימים דפטורין ומקובה בפחות מכונית: (ח) יכדו  
 בשמים צלילה ראשונה לריך לקדם בקובה ולנך  
 שחמירי אבל אין מנך לישב בקובה דספק  
 צרכות להקל (פ"ט) ואוכל עם כזית וגומר  
 קעודאו צדית וצליל שני אם יכדו בשמים יקדם  
 צדית ואוכל קעודאו ואח"כ אוכל כזית בקובה  
 ואינו מנך לישב בקובה ואם אחר כך פסקו  
 הגשמים צין צלילה הראשונה צין צלילה שניה  
 לריך לאכול יותר מכזילה פת בקובה ומנך  
 לישב בקובה ואם אינו רוצה לאכול רק כזית  
 אוכלו בקובה אח"כ בלא ברכה ואם רואה שיפסקו  
 הגשמים אחר שעה או ז' לריך להמתין צין צלילה  
 הראשונה צין צלילה שניה (א"ר ופ"ט ט"ז):  
 (ט) בשאר שמים חוץ מלילה הראשונה ושניה  
 אינו חייב לאכול בקובה רק אם רוצה לאכול  
 קעודאו קבע כמו שכתבתי לעיל לריך לאכול  
 בקובה ואם אינו רוצה לאכול רק פירות הרשות  
 צידו ויכול לאוכלם חוץ לקובה ואפי' בשבת וי"ט  
 שאזנה לאכול פת מ"ע אם אינו רוצה לאכול



והוא צחולם קדים שלם. אי"כ עליו. ק"י. שיר היחוד: ונהגים לומר תמונה מ"י ומ"י כל ימי החג. ה"י ריע"ן: ביום א' אין חום יולא י"ח כולו של בניו שהשאלו אל"כ כהן לו בנהמה. ויאמר כ"י לשם מנחה. ט"ז. ולר"ך לחזור ולזמן לבעלי לשם מנחה: לא יתן ביום א' לקטן קודם ט"ז לא כ"י: הספרים קוראים הדר על הנהגים לשקוד איש את רעהו ביום הקדוש הזה כי לא אמרו חכמים אל"כ חייב אדם להקביל בני רבו ברוב או אביו ואמו. אל"כ לא לשמח לו קרוביו ולקבל בני עשירי ע"ס. ישקעו העונג הרע הזה והאיש הירא את דבר ה' יעבוד דרכי בני אדם המאבדים זמנם אחר המהו ואחר לא יועילו: וכל ז' ימי החג יתעטעע עם קונו בתוך סוכתו: כבואו לסוכתו יאמר (עולו) כ"י. הכל כחמה"ל. ויאמר (אלה עוודי) כ"י וירך (בפה"ק). (לישנ' בכו"ס). וכן ביום שני. ובשבת שבתוכו. אל"כ ביום שאין בו קידוש מיוחד על הפה המוליד ולישנ' בכו"ס. שנהחו וסנהחו עיני לביט בענין פסח:

מנחה אשירי וכל ליליון. ח"ק. בשבת וא"י תפליתי. קורין בפרשת השבוע וי"א אחריו ח"ק. יהללו. ח"ק. הפלה כערכיה. ק"ש. עליו. ק"י: ואין עושין מלאכה ללורך היל"ה עד אחר צרכו:

ערכים (ואם הל ליל א' בשבת אומרים המעריבים של ליל א') הפלה כליל א' (ובמי"ש אומרים והקדישו ונתקדשו בבה"ב קה"מ) כבואו לכו"ס ויאמר: עולו כ"י ליעול יצחק ועמיה אברהם ויעקב משה ואהרן יוסף ודוד. ומי"ש ישי ויאמר בסוכות תשבבו כ"י כל פסד כליל א'. ויק"ש (יק"ש): ובמי"ש יק"ש (יקה"מ). ובשבת ט"ז ובג' כ"י י"ח חייב לאכול כיום בכו"ס אל"כ ירדו בשמים. אל"כ שאל"כ לברך לישנ' בכו"ס:

שחרית יום שני כחמה"ל. מברך על גבי"ה לולב ואינו מברך זמן. וכן בכל שאר הימים. ואם הל יום א' בשבת א"י מברך זמן שני. קריאה ק"ס כחמה"ל. ונפטרי"ן בנולכים (ויקה"ל) עד מחרך מלרים:

מוסף כחמה"ל. ונקיפים וזמורים חוטע"א. כבואו לכו"ס יאמר (עולו) כ"י כערכיה. מנחה כחמה"ל:

רק כזית פח טעמו יולא שיעור החיוב של חכילת שנת וי"ט יוכל לאכלו חוץ לסוכה (ט"ס) אל"כ לכחמילה לר"ך לאכול גם בשביל חיוב של חכילת פח שנת וי"ט יותר מוכזלה ולר"ך לאכול בכו"ס (ט"ס): (י) ירדו בשמים כ"כ שאם ירדו עיפות חוץ הסוכה ואם יפול חוץ החגשיל יתקלקל המאכל א"ל לאכול בכו"ס ואפי' אל"כ בכו"ס והתחילו הגשמים לירד יוכל לל"אח מן הסוכה לזיחו ומי שאינו זקי צום השיעור ישער אם ירדו כ"כ לזית אם היה מוכיחו יולא ג"כ (ט"ס): (יא) היה אוכל בכו"ס וירדו בשמים והלך לזיחו ופסקו הגשמים או שלא הלך לאכול בכו"ס רק אל"כ לזיחו מפני שירדו הגשמים וכשיטע לאכול פסקו הגשמים גואר סעודתו צדיחו ואין מתיידין אותו לילך לכו"ס עד שיגמרו סעודתו (ט"ס וע"י זר"ן) אל"כ אם לא ישב עדיין לאכול צדיחו אף שפסקו מלאכול בכו"ס והלך לזיחו לר"ך לחזור לכו"ס אם פסקו הגשמים (א"ר ט"ס): (יב) היה ישן בכו"ס וירדו בשמים לזי"ה וככנס לכו"ס וזכר צדיחו לישן ופסקו הגשמים אין מעדיקין אותו לילך לכו"ס כל אותו הלילה. אל"כ ישן צדיחו עד הזקוק עד שיעלה ע"ה וינעור ומשנתו ואם לא שכב עדיין צדיחו ופסקו הגשמים לר"ך לילך לכו"ס (ט"ס וי"א): (יג) לענין שינה בכו"ס א"ל לשער ירדת הגשמים צדי שיחקלקל החגשיל דגשמים מועטין ק"י לעד לישן ויכול לל"אח (ט"ס). וכשיולא מן הסוכה לזיחו בשביל גשמים לא יעטע בכו"ס ויולא רק יולא בהכונה כעבד שמוזר. כוס לרבו וספק לו רבו קיתון על פניו (ט"ס): (יד) כשם שיו"ל"ח מן הסוכה מפני הגשמים כך עפנים מן הסוכה מפני הערצ ויתושים וכן כשהעת קר והמאכלים השומים נקרעים אוכל סעודתו צדיח (י"א ט"ס) ודינו כמו צידו גשמים: (טו) ובמקום שפסוד מן הסוכה ואינו יולא נשם נקרא הדיוט ואינו מקבל שכר עליה (ט"ס) ואינו רשאי לברך ממש דהוי צרכה לבעלה: (טז) אין מברכין לישנ' בכו"ס אל"כ בשעת חכילת קנע אל"כ בשעת חכילת פירות או שיוטע ומטייל עם א"ל לברך כי צרכה חכילתה פוערת הכל אפי' שינה ואם צי"ך פעם אחת בשעת חכילתה ולא יולא מוכיחו נשעת עסקיו או לזכ"ל להחפ"ל אף אם יולא מוכיחו רק שהיה דעתו לחזור ע"י א"ל לברך שנית לישנ' בכו"ס אפי' אם אוכל סעודה שנית כיון שזמנה אחת היא ולכן מי שיוטע כל היום בכו"ס וישן צלי"ה בכו"ס ומחפ"ל עם ואינו יולא לשום עסק רק אדעתא לחזור ע"י א"ל לברך רק בשעת חכילת רשונה ואפי' א"ל לברך ע"י

דהוי חפ"ל"ן אם לא חל"ן שלא ע"מ להחזיק דא"ל לברך כשמוני"ה אחר כך אל"כ אם יולא לעשות עסקיו או לזכ"ל להחפ"ל לר"ך לברך שנית בשעת חכילת שניה וכן מי שנקדש בכו"ס בשנת או צ"ע ואל"כ עם יותר מוכזלה מברך העשוי מחמתה המיני"ס כדי לל"אח ידי קידוש במוקד סעודה והולך לזיח ללעוד עם ואחר כך הולך לכו"ס לאכול עם סעודה שנת או י"ט לר"ך לברך פעם שנית לישנ' בכו"ס (ט"ס): (יז) מי שהולך באע"ע סעודתו לסוכת חבירו ואוכל עם שיעור ש"ר"ך צרכה לר"ך לברך עם לישנ' בכו"ס (ט"ס): (יח) מי ששכח לברך לישנ' בכו"ס וזכר באע"ע סעודה או אחר שכבר אל"כ לר"ך לברך כי השיגה מן העונה והיא מ"ה"ה שיש לה נשך זמן ולר"ך לברך (ט"ס): (יט) מי שמתענה מענית חלו"ס בכו"ס לר"ך לברך כ"ז שכנס לישנ' עם ולהתעב עם או לעי"ל עם או לישן עם ודוקא אם הפסיק כגון ש"ל"א לעסקיו או כיו"ל צו כמו שנתבאר לעיל אל"כ צל"א"ה מברך פעם אחד בשמחה ויולא צזה כל היום כמו לעיל לענין צרכה חכילתה (ט"ז ט"ס):

דין מי הם הפטורין מן הסוכה.

(א) נשי פטורים מכו"ס ואפי"כ רשאים לברך אל"כ אחרים לא יצרכו להם אפי' אם אינן יודעות בעלמ"ן לברך כמו שנתבאר לעיל גבי שופר וי"א סינן חר"י"ן: (ב) קטנים פטורין מכו"ס אל"כ קטן שהוא בן חמש שנים חייב אצ"ו לחכו ש"ל"כ בכו"ס וכן אף שאין אצ"ו צדיחו אין להקל ש"ל"כ חוץ לכו"ס מ"ן חמש שנים (ט"ס וצ"ח"א): (ג) חולה ומשומעו פטורין מכו"ס ואם הוא חולה שאין צו סכנה או המשמשין אינן פטורין רק בשעת שהחולה לר"ך להן ובשעת שאל"כ להן חיידין בכו"ס פטורים אף בשעת שאין החולה לר"ך להם כל כך (ט"ס א"ר): (ד) מי שנקיז דם צמחי"ע סוכות חייב בכו"ס ודוקא כשעושה הקזה לתעוב ליתר צריאות אל"כ הנקיז דם נמחה שמוג"ס קל"ח חולי וכשיטע בכו"ס מעריב קרירות פטור מכו"ס וכן מי שרגיל לשחות בשקה הממשל"ל שלא נמחה חולי אין לשחות בכו"ס כי עיי"כ לא יוכל לישנ' בכו"ס דהא סכנה הוא לו (י"א ט"ס): (ה) מל"טער פטור מן הסוכה הוא ולא משעטיר אל"כ צלי"ה רשונה אפילו מל"טער חייב לאכול בכו"ס ודינו כמו צידו גשמים. אי"ה מל"טער זה שאינו יכול לאכול ולישן עם מפני הרות או מפני הזנו"ס וכיו"ל צזה או מפני הרית וכל אלו הדברים וכיו"ל צזה אם מל"טער בשעת שינה ואינו מל"טער בשעת חכילת חייב לאכול בכו"ס ופטור לישן ואם הוא מל"טער גם בשעת חכילת פטור מלאכול עם גם כן (ועיי"ן פ"ע ט"ס) והא דיו"ל צל"ה אף שאל"כ אף שישנו ש"ל"א לו הל"ע במקרה אל"כ אם עשה הסוכה בתחלה במוקד שאל"כ צדי"ה אף צל"ה לא יולא (ט"ס): (י) מי שאין יכול לישן בכו"ס נמחה סל"ר לו צפיטע ידי ורגליו בכו"ס לא ייקרי מל"טער חייב בכו"ס (ורא"ה ששיעור סוכה זע"י עפ"מ שגדולי לר"ך לכו"ס ד"ו ורגליו לישן עם) ולא יוכל אדם לועד מל"טער א"י אפי"כ צד"ר שרוב בני אדם צל"טערים כן אל"כ צל"א"ה לא ואין המל"טער פטור אפי"כ יוכל מל"טער מן הסוכה אל"כ צל"א"ה חייב לישנ' בכו"ס (ט"ס): (ז) מי שכנו לו הכרות בכו"ס צלי"ה שנת יום לו נר

מברך על הכשמים ולא על סוכו. בכו"ס יאמר עולו כ"י ליעול יעקב ועמיה אברהם יצחק משה ואהרן יוסף ודוד ויאמר כ"י: ה' רחמי"ם י"ח בשש"י. הנהגה הפילין ונפלה עיני בחול המועד פסח. אל"כ שחמ"ל"ק הוא בחפ"ס שחמ"ס"י סוכות אומרים י"ל. והפילין שחמ"ס"י ש"ן חולץ אחר קריאה סעודה. ובחמ"ס"י סוכות גם ש"ן חולץ קודם הל"ל. אחר הל"ל שלם קדים שלם. מוליחין ק"ס קורין בו ארבעה בקרינות חג שפירשה פתח. כהן (וביום השני) לוי (וביום השלישי) ישראל (וביום הרביעי) רביעי אחר וקורא (וביום השני וביום השלישי) ח"ק. גולל ומכניסין ק"ס"ה. אשירי וכל ליליון. ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין ק"ס"ה כל ז'. ק"ש. עליו. ק"י. בכו"ס יאמר עולו כ"י כחמה"ל:

ערכים ב' דחמ"ס"י כחמה"ל. בכו"ס יאמר עולו כ"י ליעול משה ועמיה אברהם יצחק ויעקב אהרן יוסף ודוד. וישב ויאמר כ"י:

ב' דחמ"ס"י י"ח בו. קורא כהן (וביום השלישי) לוי (וביום הרביעי) ישראל (וביום החמישי) רביעי (וביום השלישי) וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין יאמר כחמה"ל בערכיה:

ערכים ג' דחמ"ס"י כחמה"ל. בכו"ס יאמר ליעול אהרן ועמיה אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף ודוד:

ג' דחמ"ס"י י"ט בו. כהן (וביום הרביעי) לוי (וביום החמישי) ישראל (וביום השני) רביעי (וביום החמישי) וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין יאמר עולו כ"י כחמה"ל:

ערכים ד' דחמ"ס"י כחמה"ל. בכו"ס יאמר עולו כ"י ליעול יוסף ועמיה אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף ודוד:

ד' דחמ"ס"י בו. כהן (וביום החמישי) לוי (וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין יאמר עולו כ"י כחמה"ל:

ע"י עולו יעקב ועמיה אברהם יצחק משה ואהרן יוסף ודוד ויאמר כ"י: ה' רחמי"ם י"ח בשש"י. הנהגה הפילין ונפלה עיני בחול המועד פסח. אל"כ שחמ"ל"ק הוא בחפ"ס שחמ"ס"י סוכות אומרים י"ל. והפילין שחמ"ס"י ש"ן חולץ אחר קריאה סעודה. ובחמ"ס"י סוכות גם ש"ן חולץ קודם הל"ל. אחר הל"ל שלם קדים שלם. מוליחין ק"ס קורין בו ארבעה בקרינות חג שפירשה פתח. כהן (וביום השני) לוי (וביום השלישי) ישראל (וביום הרביעי) רביעי אחר וקורא (וביום השני וביום השלישי) ח"ק. גולל ומכניסין ק"ס"ה. אשירי וכל ליליון. ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין ק"ס"ה כל ז'. ק"ש. עליו. ק"י. בכו"ס יאמר עולו כ"י כחמה"ל:

ערכים ב' דחמ"ס"י כחמה"ל. בכו"ס יאמר עולו כ"י ליעול משה ועמיה אברהם יצחק ויעקב אהרן יוסף ודוד. וישב ויאמר כ"י:

ב' דחמ"ס"י י"ח בו. קורא כהן (וביום השלישי) לוי (וביום הרביעי) ישראל (וביום החמישי) רביעי (וביום השלישי) וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין יאמר עולו כ"י כחמה"ל:

ערכים ג' דחמ"ס"י כחמה"ל. בכו"ס יאמר ליעול אהרן ועמיה אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף ודוד:

ג' דחמ"ס"י י"ט בו. כהן (וביום הרביעי) לוי (וביום החמישי) ישראל (וביום השני) רביעי (וביום החמישי) וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין יאמר עולו כ"י כחמה"ל:

ערכים ד' דחמ"ס"י כחמה"ל. בכו"ס יאמר עולו כ"י ליעול יוסף ועמיה אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף ודוד:

ד' דחמ"ס"י בו. כהן (וביום החמישי) לוי (וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין יאמר עולו כ"י כחמה"ל:

ע"י עולו יעקב ועמיה אברהם יצחק משה ואהרן יוסף ודוד ויאמר כ"י: ה' רחמי"ם י"ח בשש"י. הנהגה הפילין ונפלה עיני בחול המועד פסח. אל"כ שחמ"ל"ק הוא בחפ"ס שחמ"ס"י סוכות אומרים י"ל. והפילין שחמ"ס"י ש"ן חולץ אחר קריאה סעודה. ובחמ"ס"י סוכות גם ש"ן חולץ קודם הל"ל. אחר הל"ל שלם קדים שלם. מוליחין ק"ס קורין בו ארבעה בקרינות חג שפירשה פתח. כהן (וביום השני) לוי (וביום השלישי) ישראל (וביום הרביעי) רביעי אחר וקורא (וביום השני וביום השלישי) ח"ק. גולל ומכניסין ק"ס"ה. אשירי וכל ליליון. ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין ק"ס"ה כל ז'. ק"ש. עליו. ק"י. בכו"ס יאמר עולו כ"י כחמה"ל:

ערכים ב' דחמ"ס"י כחמה"ל. בכו"ס יאמר עולו כ"י ליעול משה ועמיה אברהם יצחק ויעקב אהרן יוסף ודוד. וישב ויאמר כ"י:

ב' דחמ"ס"י י"ח בו. קורא כהן (וביום השלישי) לוי (וביום הרביעי) ישראל (וביום החמישי) רביעי (וביום השלישי) וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין יאמר עולו כ"י כחמה"ל:

ערכים ג' דחמ"ס"י כחמה"ל. בכו"ס יאמר ליעול אהרן ועמיה אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף ודוד:

ג' דחמ"ס"י י"ט בו. כהן (וביום הרביעי) לוי (וביום החמישי) ישראל (וביום השני) רביעי (וביום החמישי) וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין יאמר עולו כ"י כחמה"ל:

ערכים ד' דחמ"ס"י כחמה"ל. בכו"ס יאמר עולו כ"י ליעול יוסף ועמיה אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף ודוד:

ד' דחמ"ס"י בו. כהן (וביום החמישי) לוי (וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין יאמר עולו כ"י כחמה"ל:

ע"י עולו יעקב ועמיה אברהם יצחק משה ואהרן יוסף ודוד ויאמר כ"י: ה' רחמי"ם י"ח בשש"י. הנהגה הפילין ונפלה עיני בחול המועד פסח. אל"כ שחמ"ל"ק הוא בחפ"ס שחמ"ס"י סוכות אומרים י"ל. והפילין שחמ"ס"י ש"ן חולץ אחר קריאה סעודה. ובחמ"ס"י סוכות גם ש"ן חולץ קודם הל"ל. אחר הל"ל שלם קדים שלם. מוליחין ק"ס קורין בו ארבעה בקרינות חג שפירשה פתח. כהן (וביום השני) לוי (וביום השלישי) ישראל (וביום הרביעי) רביעי אחר וקורא (וביום השני וביום השלישי) ח"ק. גולל ומכניסין ק"ס"ה. אשירי וכל ליליון. ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין ק"ס"ה כל ז'. ק"ש. עליו. ק"י. בכו"ס יאמר עולו כ"י כחמה"ל:

ערכים ב' דחמ"ס"י כחמה"ל. בכו"ס יאמר עולו כ"י ליעול משה ועמיה אברהם יצחק ויעקב אהרן יוסף ודוד. וישב ויאמר כ"י:

ב' דחמ"ס"י י"ח בו. קורא כהן (וביום השלישי) לוי (וביום הרביעי) ישראל (וביום החמישי) רביעי (וביום השלישי) וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין יאמר עולו כ"י כחמה"ל:

ערכים ג' דחמ"ס"י כחמה"ל. בכו"ס יאמר ליעול אהרן ועמיה אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף ודוד:

ג' דחמ"ס"י י"ט בו. כהן (וביום הרביעי) לוי (וביום החמישי) ישראל (וביום השני) רביעי (וביום החמישי) וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין יאמר עולו כ"י כחמה"ל:

ערכים ד' דחמ"ס"י כחמה"ל. בכו"ס יאמר עולו כ"י ליעול יוסף ועמיה אברהם יצחק ויעקב משה ואהרן יוסף ודוד:

ד' דחמ"ס"י בו. כהן (וביום החמישי) לוי (וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) וביום השני) ישראל (וביום הרביעי) רביעי (וביום החמישי) ח"ק. מוסף של י"ט. ואומרים (וביום השני וביום השלישי): אומרים חוטע"א ונקיפין יאמר עולו כ"י כחמה"ל:



צניחו אין מערימין אותו לילך לסוכה חזירו  
 אלא אוכל צניח ודוקא בשאר הלילות אבל  
 צלילה ראשונה ושניה אם אפשר לו לילך לסוכה  
 חזירו לריך לילך ואם א"א לו לילך לסוכה  
 חזירו כגון שדר בכפר דינו כמו צידו גשמים  
 (ט"ז ח"ר): (ח) חתן פטור מסוכה כל שבעה  
 ימי המשחה וראוי להחמיר על עצמו ולישב  
 בסוכה ואינו ראוי לצדקן השושינים כשאוכלין  
 אלא החתן ומשמחין אותו חתן ז' ימי המשחה  
 דיושבים עם צבוכה א"ל לצדק אכל כשאוכלים  
 צניחים מיינים צבוכה ולריכים לצדק (ט"ח  
 ח"ר): (ט) האוכלי בעבודת צדית מילה מיינים  
 צבוכי (ס) אכל צמייני עזרת אם רולים יוכלי  
 לאכול צניח בעבודת צדית מילה (ח"ר ט"ז):  
 (י) שלוחי מילה פטורין מן הסוכה צין ציום  
 צין צלילה אף שאין הולכין רק ציום ודוקא  
 כשנריכים לטרוח אחר סוכה או שאין יוכלין  
 לישן כיצ צטו צבוכה ויהיו יגיעים למחר  
 ולא יוכלו לקיים המילה כראוי אכל צלילה  
 מיינין (ס"א): (יא) הולכי דרכים ציום פטורין  
 מן הסוכה ציום כיון שאין להם טרוח לטרוח  
 אחר סוכה כיון שצריכים לילך תיכף לדרך  
 אכל אם יוכל לישב צבוכה צלי טרוח לריך  
 לישב אכל צלילה צמלון לריך לטרוח כדי לישב  
 צבוכה ואפי' הוא דר בכפר צין העכרים ויכול  
 לעשות עם סוכה צמטע מנוון מייצ להשתדל  
 להיות לו עם סוכה כדי שילין זה ודוקא  
 שאין הולך צלילה אכל אם הולך גם צלילה  
 פטור גם צלילה לטרוח אחר סוכה מנועם  
 הניל (ס"ב): (יב) הסולכים לתנוע מנוותיהם  
 עכפיי צבוכה צאופן המותר וכמו שנתבאר  
 צה סודיני ע"ש אם אין יכולים לעשות להם  
 עם סוכה יחמירו על עצמם לחזור לצתיחה  
 צכל לילה כדי לקיים מילה סוכה (ס"ג): (יג)  
 השומרים נרות ופירדקים ותצואה וכיוצא צו אם  
 אפשר לטמור כולו מנוקם אחד יעשה סוכה  
 וישב עם (ס"ד): (יד) העושין יין אכל העכו"ם  
 צבוכות פטורין צין ציום צין צלילה דלריכים  
 לטמור שלא יגעו צהן העכו"ם ואם הוא צענין

דיני ברכת שהחיינו על הסוכה.

(א) העושה סוכה צין לעצמו צין לאחר אין  
 מצדק זמן צמטע עשייתו כי סובבין על  
 זמן דיגל שאומרים על הכוס של קידוש (בימין  
 ח"ר ט"ז): (ב) צליל ראשון של סוכות סדר  
 הקידוש כך הוא יין קידוש וסוכה ואח"כ זמן  
 לפי שהזמן חוזר על קידוש היו ועל מילה סוכה  
 (ס"ה ח"ר ט"ז): (ג) אם לא אכל צלילה ראשונה  
 צבוכה אף שאמר זמן צניחו על הכוס כשאוכל  
 פעם ראשון צבוכה לריך לצדק זמן על הסוכה  
 (ס"ז): (ד) צליל שני אומר יין קידוש וזמן  
 ואח"כ סוכה ומי שלא אכל צבוכה לא צליל א'  
 ולא ציום א' כשאוכל צליל צ' צבוכה לריך לצדק  
 סוכה ואח"כ זמן (ס"ח ח"ר ט"ז): (ה) כמיא  
 ופי': (ה) צמאר הימים וצדק לישב צבוכה  
 תיכף אחר צרכת המוילא קודם שיטעום וצליל  
 צנה וי"ע אומר צרכת הסוכה אחר הקידוש  
 קודם שיטעום (ס"ט): (ו) מי ששכח לומר זמן  
 צקידוש ליל א' וצליל צ' אומר זמן אין לריך לצדק  
 עוד זמן להשלמה לליל א' (דמייני אם היום י"ש  
 סרי אומר זמן ואם אשתול היה י"ש סרי השלים)  
 ואם אומר צליל א' וצליל צ' לא אומר או שלא  
 אומר צמתיחה ים לו תשלומין כל שבעה איעה  
 שיזכור אפי' שזכר כשהוא הולך צבוק אומר  
 אותו ואפי' צלל כוס אכל צמייני אם נזכר יולא  
 צזמן דמייני אף להשלמה צצליל י"ש א' (פי"ג  
 ס"י ח"ר ט"ז):

הנהגות ליל ויום הושענא רבא

הושענא רבא כ"א צו היה דבר ה' ציד מני אל  
 צירובל לחן י"ו צבנין חגיגה. כסוכתו יאמר עורלו כו'  
 ליעור דוד ועמיה אברהם יצחק ויעקב משה  
 דאחרן ויוסף:  
 ותיכף יעב ויאמר צבוכה ונו':  
 סנה גדל סמיכונים הנעשים בעולמות העליונים הק'  
 פיי ליוודינו צלילה סנה הנחלה ככהארימל וכלל סמי'  
 לכן יסתר מאור למעט צבוכה בעבודת לילה כידוע  
 ששאכילה מביאה לרי' מינה. ויסתר בקריאת משנה הורה  
 לבין פבוטם שאוכלים בהנחת עשיק וברקוק סמיגום.

ערב הושענא רבא וטוהיין ללבוש צנדי צנת  
 וסדף לובש הקיסל ומקפיים ציום זה ז"פ עם  
 סולבז וערצה ואותו שניהם צידו עד שמגיע  
 לצמנה אומרים יניח האחרון והלובז מידו ואותו  
 הערצה לנדו (סיומן ח"ר ט"ז): (ב) ערצה  
 צלובלז אף שצדקת אסור לפקוע עליה משום  
 צציון (ס"ט): (ג) ואסור ליהנות מן ההושענא  
 כל אותו היום אף אחר נעילתה משום דלכולל  
 יומא איתקללי אח"כ התנה עליה ונעיקרל וטוב  
 להלניע ההושענא ולזרוק אותה לחתן החטור  
 צמטע אפיית מלות מלוה האילל ואתעביד צה חרל  
 מלוה ליתעבד צה מלוה אחריתי (ס"ט): (ד) י"ש  
 ליזחר שלא יקוף הישראל צעלמו ערצה למלוה  
 עשרה עכרים אפי' צמטע עכרים רק העכרים  
 יקוף צעלמו ויקח הישראל ומונו (ס"ט): (ה) אם  
 חל יום הושענא רבא ציום א' וקללו ערצה צמטע  
 והציאו כשיירה לללח צה מיהו אם לזה הישראל  
 לקוללה ואפי' לא לזה לקוללה צפירוש רק שאמר  
 שמתא מומונת למ"ש ואיכא פרהקיא צדבר י"ש  
 להמתי' אם י"ש לו ערצה אחרת (ס"ט וע"י צמ"א):  
 (ו) שיפור ערצה זו אפי' עלה אחד צדד אחד  
 מיהו ונשראו וכחו לצמטע ערצה ימים משום  
 זה עלי ולטרוח (ס"ט):

לא תכלם לנמיו עד ש"ע. ויחפכל כלל עולם כהו ונקיור כי הוא מניעם גדולה לחטימה השינה:  
 שחריח מרבים כגרות ומדליקין סיורי נרות של י"ה. ואומרים מ"ל. וממוריי שבת צרכות ואי"א בשבת ואם  
 יסער שלא יוכל להשפיל עם הלבוז יילג ממוריי ש"ב שאין כיצ חיוב לאומרים כמו שבעת קודש: אין כבוד. מוליאיין  
 סיה. שמע כמו ציום טוב. על הכל. ויעזור ויגן. כהן (וביום השמיני) לוי (וביום השני) ישראל (וביום השביעי)  
 רביעי (וביום השמיני) וביום השביעי. וכמו הספרים ראו ונכון להוריד אדם חסוד וחסיד לתפילה מוסף כמו צריה  
 וי"ב שיפור לכל חסדל אל הכונה צמיהו וציראה. ובמוסף אומרים ספיאק דיווא. צמיהו הפלה אומרים  
 (קדושה די"ע). מוליאל כל סיה שמהיכל. ומקפין סבינה היום ז' פעמים. וממירין אגורה העליון אל לובז:  
 כהנו הספרים שגורל מעלה אמירה הושענא היא דוקא בשעת ההקפה. ולא כמו שנהגים רוב העולם  
 לומר ההושענא כ"א על מקומו ואח"כ מקיף צלובל סבידו צמתיקה ואין נכון לעשות כן ונקלה צהי ככסיות נוהגים  
 אף ככל ימות סנה לומר ההושענא בשעת הקפה ולא מקודם. אך יכוין צ' ההקפות נ"ב הכוונה המבוארה למעלה  
 סהקפה ריוס א'. ויאמר אותה צמחלם סהקפה. ואח"כ יחחיל ההושענא ולא יקה ההושענא צידו בשעת סהקפה  
 עם הלובז. אלא ימתין מליקה הערצה עד שעת סהקפה. הארימל:

סדר הושענא

- כשהל יום א' של סכות ציום צ' אומרים:  
 למען אמתך. אבן שתיה. אערוד שועי. אום אני חומה. אל למושעות. אום נצורה:
- כשהל יום א' של סכות ציום צ' אומרים:  
 למען אמתך. אבן שתיה. אערוד שועי. אום אני חומה. אום נצורה. אדון המושיע:
- כשהל יום א' של סכות ציום צ' אומרים:  
 למען אמתך. אבן שתיה. אום נצורה. אערוד שועי. אל למושעות. אדון המושיע:
- כשהל יום א' של סכות ציום צ' אומרים:  
 אום נצורה. למען אמתך. אערוד שועי. אבן שתיה. אל למושעות. אדון המושיע:

ככל יום אחר ההושענא אומרים סמושע אללם בלוד עמך ונו'. הוסיפה אם עמך ונו'. וצמנה אחר  
 סמושעל אום כלורה אומרים סמושעל אום יליר כפיך ונו':



הושע נא

למענה אלהינו הושע נא: למענה בוראנו הושע נא:
למענה גואלנו הושע נא: למענה דורשנו הושע נא:

ביום א' של סכות:
אם חל בשבת אומרים אום נצורה:

למען אמתך. למען בריתך. למען
גדלת ותפארתך. למען דתך. למען
הודך. למען ויעידך. למען זכרך.
למען חסדך. למען טובך. למען יחודך.
למען קבודך. למען למודך. למען
מלכותך

פירוש

[למען אמתך] כשביל אמת שהטעמה לארסיר בטעם שיטעם
כיון שזוכה לפניך כמו טעמה הוא אמת דין אמת
ברחמים כמו כן עשה עוננו חסד והושיענו: [למען
עריכתך] סכרם ערים שלא יהיה כלים בעולם: [גדלת
וחפארתך] הם סלויקים שעל יום שנת כהנולד ובהפאר
בעולם. ויש עריכת אמתך גדלת בזכות ארסירם ילחם
ועקב: [דמדך מורסך] [סודך] היא כמו הדתך והם חסדי
ישראל שההרין עם קרסו: [זכרך] כשביל סלויקים
עזוכים שנת סמיר: [יחודך] ריב הוהיל סלוי מיהדים
שנת ככל יום פעמים ואומרים שנת ישראל וישראל נקרא גם כן
שש למען שנת סודו: [למען למודך] כשביל אמת

לשבת

ש"ס א"ב

אום נצורה קבכת. בוננת בדת נפש משיבת. גומרת הלכות שבת. דורשת
משאת שבת. הקובעת אלפים תהום שבת. ומשיבת רגל משבת. זכור ושמור
מקימת בשבת. השה למדור ביאת שבת. מורחת כל מששה לשבת. יושבת
וממתנת עד פלות שבת. קבוד וענג קראה לשבת. לביש וקסות מחלפת בשבת.
מאכל ומשתה מכינה לשבת. נעם מגדים מנעמת לשבת. סעודות שלש מקימת
בשבת. על שתי בקרות בוצעת בשבת. פורטת ארבע רשויות בשבת. צווי
הולקת גר מדלקת בשבת. קרוש היום מקדשת בשבת. רגן שבע מפללת
בשבת. מו שבעה בדת קוראה בשבת הושע נא. תנחילה ליום שקלו
שבת. הושע נא:

פירוש

[אום] אומה [גלורם] שוורים [ככתב] עין [כוננת] דתם [משיבת] סמורם [בוננת] בוננת [דורשת]
משאת שבת [הקובעת] שנתן ון המקרא שחור לישא חסן ד' אומם כרים [ומשיבת רגל] שלא ללחם חון
למחוס שם [מקימת] מנהרת [נועם] נחיקות [מגדים] מירום [פורטת] ארבע רשויות [וינו רה"י] ורה"י וכרעלים
ועקוס עטור [קידוש היום] כל הקידוש שמהייבים לעשות ביום שבת הם מקדישים [רגן] שבע משללת ז' ברכות ש"ס
המפללים בשבת [מחללת] יסיר שזכות זס מחללת ליום סכולו שבת ומנוחה:

מלכותך. למען נצחה. למען סודך. לשבתך. גיה שאגן. סבת שלם. עלית
למען עזך. למען פארתך. למען צדקתך. שבמים. סבת יקרת. ציון המצינת.
למען קדשתך. למען רחמיך הרבים. קדש הקדשים. רצוף אהבה. מו שכינת
למען

פירוש

ספוא קיים ללכל נלחיס: [למען סודך] עשה כשביל יראיך
כנגד כסא הכבוד: [נוח שאגן] היא ירוסלים ספי יוסכין
כפסקט וכעת: [ציון המלויכה] כהתיק נקרא ליון שהול
[פארך] הסמנים כשראל שחומר עליהם ישראל אשר כך
לשון סימן ספי מלויכין כמלום וכקרבנות: [רלוף סהכס]
שהיה סדור כרלפס סהכס ארון וכסופים וכרובים ולמחוס.

לשבת

אני והו הושיעה נא:

בהושעת אדם יציר כפיד לגונגה. בשבת קדש המצאתו כפר
ותנינה.

בהושעת גוי מציון מקוים הפש. דעה פניו לבור שביעי לנפש

בהושעת העם נהנת בצאן להנחות. וחוק שמט במרה על

מי מנוחות.

בהושעת זבדיך במדך סין במתנה. חקמו ולקמו בששי לחם

משנה.

בהושעת טפוליה הורו הכנה במדעם. ישר פוחם והודה למו

רועם.

בהושעת בלבלו בענג מן המשמר. לא הפך עינו וריחו לא נמר.

בהושעת משפמי משאת שבת גמרו. גחו ושבתו רשויות

ותהומים שמרו.

בהושעת סיני הושמעו בדבור רביעי. עגין זכור ושמור לקדש

שביעי.

בהושעת פקדו וריחו שבע להפק. צרו עד רדתה בשבת לתקף.

בהושעת קהלת ועמו בבית עולמים. רצוף בקהגם שבעה

ושבעה ימים.

בהושעת שבים עולי גולה לפדיום. תורתך בקראם ברג יום

זום

בהושעת משמחה בכגין שני המהדש. נומלים לולב כל שבעה

במקדש

פירוש

[בהושעת אדם יציר כפיד] ארסיר: [כופר ומנינה] הנלחה לו בשבת שלא ימות אחר שכל מען הדעם: [גוי מלויכין]
ישראל מלויכים כמלוה: [חופש] ל' חפשי: [דעה] כונו לבור שביעי לנוסם] שפרעה אחר למטה ולישראל
שיכרו להם יום א' בשבוע למנוחה והסכימה דעה כולם כיחד לבדור יום שבת למנוחה: [זכורך] כמו זכר טוב ל'
חלק: [עפולך] אלו ישראל שדבוקים בהקבים: [הורו סכס כמדעם] שלמדו הלי סכס משעי לשבת מדעמם: [והורם]
למו רועם] זס נעשה: [לא נמר] סהן לא הפיב עמנו: [משאות שבת גמור] למדו וקיימו הלי שבת סן בענין משל וסן
שמועים ושמוים: [מוקדו] כעטור: [קבלם] שלמה: [שבעה ושבעה ימים] פיני יוד יום כרסבי כמלכס א"ס עולי



חן למען שבינתך. הושע נא. למען תהלתך. הושענא: כהושעת אלים נד 228. נא. כהושעת אלים נד 228.

כהושענא רבא כהקפא רחמיה אומרין זע: כהושענא רבא כהקפא שניא אומרין זע:
עולם חסד ויבנה: לך זרוע עם גבורה פעו ידך פרום ימנה:

פירוש

ישראל וכו' וכיון שכיב סס חביבין למיך ראי שמושיעם: [אל המינים] אל שהכל מונים לשם להסתכל:
[לדקדק] כי לדיק חמה ולקרום חם: [קדושתך] שחמה [למען שבינתך] שחמור העטרה ליוסנה שהכנה ביה המקדש ומטרה שכינתך כמזבח: [הסתלק] עקדש שוך כנו: [למען שבינתך] שחמור העטרה ליוסנה שהכנה ביה המקדש ומטרה שכינתך כמזבח: [הסתלק] עטרה יושב הסגור ישראל שהקב"ה יושב ועלמה להסתלק אל ישראל ולכן אנו מהסתלקי שיעשה כשכיל הסתלק אל ישראל:

לשבת

כהושעת חבומ ערבה שבת מרחים. מרביות מוצא ליסוד מזבח מניחים.
כהושעת ברבות ארוכות גבורות מעלמים. בפמירתן יופי לך מן הושע נא:
כהושעת מודים ומתילים ולא משנים. פלגנו אנו ליה ועינינו שונים. מן הושע נא:
כהושעת יקב מחצביה סוכבים ברעננה. רוננים אני והו הושיעה נא. מן הושע נא:
כהושעת חיל זרונים משרתים במנהחה. קרבן שבת פפול עולה ומנהחה. מן הושע נא:
כהושעת לנה על דוכנם להרבת. אומרים מן הושע נא:
כהושעת נחומיה במצותיה תמיד ישמעעיון. ורצם והתליצם מן הושע נא:
כהושעת שבות שבמי יעקב. תשוב ותשוב שבות אהלי יעקב. והושיעה נא:
(כהושעת שומרי מצות וחובי ישועות אל למושעות והושיעה נא):

אני והו הושיעה נא:

הושיעה את עמך וברך את נהלתך ורעם ונשאם עד העולם: והיו דברי אלה אשר התחננת לפני קרובים אל י אלתינו וימם ולילה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו וישראל דבר יום ביומו: למען דעת כל עמי הארץ כי יי הוא האלהים אין עוד:

פירוש

גולי בני ישראל: [שבת מרחים] רמזון המקדש היו חביבין הערבה כשכנה: [מורכבים] כמזבח: [מקלסין] משכמים:
[ולא משנים] מנוחה חלה: [יקב וחביבך] הוא הכור שלפני הגם לקבל היין וישראל כאשר הושעת בכיה שני לאותן שנסמו יין כבד וסבבו המזבח כרנה ביה: [חיל זרונים] רמז הכהנים: [כפול] כמיש וכיום השנה שני ככמים:
[נאמר] אלו ישראל: [והתליצם] פולחם מן סבלו: [בשוכה] ל' ערוע:

ליום ראשון של חול המועד

כשחל יום ראשון של חול המועד בשבת אומרין אים נצורה ואיכ כהושעת אדם: כהושענא רבא איה אערוד שועי.

אערוד שועי. קבית שועי. גליתו בצום פשעי. דרשתיה בו להושיעי. הקשיבך לקול שועי. וקומה והושיעי. זכור ורחם מושיעי. חי פן תישעשעי. טוב באנק שעי. יחיש מושיעי. בלה מרשיעי. לבל עוד תרשיעי. מדר אלתי ישעי. נצח להושיעי. שא נא עון רשעי. עבור נא על פשעי. פנה נא להושיעי. צור צדיק מושיעי. קבל נא שועי. רומם קרן ישעי. חן שדי מושיעי. הושע נא. תופיע ותושיעי. הושע נא:

ליום שני של חול המועד

כשחל יום ב' של חמיי ביום ראשון אומרין אערוד שועי ואם חל ביום ב' אומרין אבן שתיה:

אום אני חומה. ברה פחמה. גולה וסורה. דמטה לתמר. התרינה עליך. ונחשבת בצאן מבחה. זרנה בין מקעיסה. חביקה ודבוקה בך. מוענת עליך. יהיה לתורה. כבישה בגולה. לומדת יראתך. מרומת לחי. נתנה למבים. סבלת סבלך. ענה סוערה. פדית טובה. צאן קדשים. קהלות יעקב. רשומים בשמך. חן שואגים אליך הושע נא. תמוכים עליך. הושע נא:
כהושעת אלים נד 228.

תחת יאמת לעקב חסד לאכרם:

ליום שלישי של חול המועד

כשחל יום ג' של חמיי בשבת אומרין אום נצורה ואיכ כהושעת אדם:

אל למושעות. בארבע שביעות. גשים בשועות. דופין ערך שיעות. הוני ששועות. ויהדותם משתעשעות. זועקים להשעות. חובי ישועות. מפולים בך שעות. יודעי בין שעות. בורעי בשועות. להבין שמועות. מפיך נשמעות. נותן תשועות. ספורות משמעות. עדות משמיעות. פועל ישועות.

פירוש

[אערוד שועי] חסד המלח: [בנים שועי] ככהכי שהו מוכן לזעקא ומפלה: [גליתו כיום ששעי] החודתי לפיך ביום כסור עונוה וירשמי אוחך שמושיעני: [באנק] כזעק: [שעי] פנה: [כלם מרשיעי] הילך הרע: [תופיע] חליד:
[אום אני חומה] שנות ישראל קשיב ואזיל וקחי אהושענא דלפניו וישראל הושענא לישראל שכנוים כשנוה אלה [אום] אומה: [חיל חומה] חוקה כלהכה האל כחומה: [זרונים בין וכעשיים] חבוקה מלסון ויחנק לו: [שועות] סובלה: [יחיה ליחך] ישראל אומה יחיה היל שנייחרם שתך בכל יום: [מרומת לחי] עניה כעורר: [שלבס כסור מרוב הלרות] פרויה טוביה: [ישראל שפדו עיי] משה הנקרא י"ב כסם טוביה: [רשומים כשוך] כמו הרצבני השמועני סא כהלה חיד כסוף: [תמוכים] שהם סווכים עליך ושמים כל כעחוכים כך ולכן הושענא: [אל למושעות] אמה האל שמושיעני ותלכני מן הגלות כמו ששענתי: [בארבע שביעות] אשר כיה אם אכרם ז' ו' וסבועו לילתך ב' ויעמיד ליעקב לחוק ב' לישראל כיה עולם ד' ומה הן השבועות לאחר לך אמן אם ארץ וכו' וי"ג ח' שבועות חסר לך וי"ג ב' ב' שבועות של הודש השמי שהעולם נדון בהם היה לנו לעשות: [דופין ערך שעות] דופין על דלחום כיה הכנכה למד הפלחם: [הוני ששועות] שמועוה סכסור הככילים שמועו כמכוכ ואיסי ששועים: [ומידותם משתעשעות] כמידות המורם והששועים: [להשעות] ששפנה אל שפלחם: [כך שעות] ישראל דבוקים כך ומונים אליו: [בין שעות] יודעים להבין ולהסוד יוה השנה ככדי לקבוע המועדות שמועו: [כורעיך בשעות] שכורעים אליו כשפלחם: [לשכין שמועות] שכיניו שמועות וכשורו שכסור הככילים שמועו שמיך בענין הגאולה מפי חסיה: [ספורות משמעות] השמיע להם העכסר מחשבון הגאולה מפי חסיה: [עדות משמיעות] רמז עשה זאת לישראל כזכות שמושיעם בלמוד החורה: [רמז] רעם וקבוך: [שלב שעות] רמז אוחך שלב שמים שכוכו כזכרתי יד בעלחמות גוג ומגוג חמה לנו והגאלנו. וי"ג שקלי על ג' שעות דלשועה שניים ששקבים דן אם העולם וי"ג שדין אומה כרחמים וימן לנו מנוחם כריות:
II.
15



צדיק נושעות. קרב תשועות. רגש תשועות. מן שלוש שעות הושע נא.  
תחיש לתשועות הושע נא. כהושעת אלם 228.

ליום רביעי של חול המועד

כחמל יום די על חול המועד כשכח חומרים אום נצורה ולחיי כהושעת אדם.

אדון המושיע. בלמך אין להושיע. גבור ורב להושיע. דלותי ולי הושיע.  
האל המושיע. ומציל ומושיע. זועקה תושיע. הוציך הושיע. מלאך תשביע.  
יכול להשיפע. כל שיה תדשא ותושיע. לגיא כל תרשיע. מגדים תמתיק  
ותושיע. נשיאים להשיע. שיערים להניע. עגנים מלהמניע. פותח יד ומשביע.  
צמאך תשביע. קוראך תושיע. רחמיך תושיע. מן שותריך הושיע. הושע  
נא. תמימך תושיע. הושע נא. כהושעת אלם 228.

כהושעת רבא בהקפה רביעים חומרים 228

נעימות בימינה נצח:

אדם ובהמה. בשר ורוח ונשמה. גיד וצצים וקרמה. דמות ועלם ורקמה.  
חוד להכל דמה. ונמשל בבהמות נדמה. זוי ותואר וקומה. חדוש פני אדמה.  
טיעת עצני נשמה. יקבים וקמה. פרמים ושיקמה. לתבל המסוממה. מטרות נזו  
לסממה. נשיה לקומה. שיהים לקוממה. עדנים לעצמה. פרחים להעצמה.  
צמחים לנשמה. קרים לזרמה. רביבים לשלמה. מן שתיה לרוממה. הושע  
נא. תלויה על בלי מה. הושע נא:

כיה ככיי והוא עיקר לטון וקראחי עליים עוב (יחזקאל לז) ובדברי רז"ל קיום שכלה עומת חכה  
והוא כיקוי העור על הכשר לכן הוא נמיהם עם גיד ועלם וכדומה שהכחו וכחכו וקומה אשר אין לו עני  
לכאן (קניענס עיון מלכה):

כהושעת רבא בהקפה חמישים חומרים 228

י אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים:  
אדמה מארר. בדהמה ממשבלת. גזרן מגזם. דגן מדלקת. דון ממארה. ואכל  
ממהמה. זות מגשיל. חפשה מחגב. מרף מגובי. יקב מלקי. פרם מתולעת. לקש

פירוש

[אדון המושיע] אהם אדון סדריך להושיע: [זועקה] ישראל זועקים אליך: [חוכיך] ישראל הנחכים אליך  
[טלחך כשביע] ישראל המסובים ללאן חן להם כשביע כעה הליך וישעו מרוב הסכואם שגברו: [יבול]  
סכואם: [כל שיה] חילנתו: [לבי] לחיך: [כל תרשיע] רז"ל אם אדם חטא לרין ונה חטאה: [מגדים] פירות: [נשיאים]  
ענבים: [שעירים] מלי כשעירים עלי רשא: [לכהניע] לי חנוטה שיניעו מתקומם על הרשא: [למלך] ישראל  
המקיים ליטע כמו שאמר לחאה כפטי לחלסים: [שחריך] דורשיך:  
[אדם ובהמה] קלי אלוטענא דלעיל וקחסיב כוה כנוים דאדם ובהמה ומהכלל סימני ה'. [וקוונם] מלי כל  
סיקום. [ורקמה] דימה ומעסה הילויס בגידים ועלמות וכשר לנעשה רקמה שנעשה על הגברים. [חוד] על  
אדם. [חורם] שמהחם פני אדמה כחכואם. [טייעח] מלי נטייעה. [כשמה] מלי שמהה ורז"ל חוק הניעוים עהם  
שמהם יחורו ויגדלו פירות. [יקבים] [קעלעער בליח]. [וסקמה] מין מניי החלסים. [לחכל העמיימה] רז"ל  
סוסע חרן כשביע סחוסם מסייעה ככמה מלוח לא הירוש כשר והחור לא חורע כלאים. [מטרות עת כסיועה]  
רז"ל לחקן חוהה כשטרות גרלות. [לפנויה] ל' סינו. [כסיה] ל' סכה רז"ל חורן הסכמת חכור לקיימה. [שחיס]  
חילנות. [ערדים] מלשון ערדי וחק. [לנשמה] לטון נפש. [קרים] מלשון קור. [לזרמה] זו פר שליין בליח.  
רז"ל הנסס יחור הקור והקרה עד שילוו עים. [רביבים] שפיייעגען בליח. [לשלהם] להסלים להמחים על ידם.  
[שמים לזרומם] שמים של כמטיק שטכעו בארץ ירים חוהם הקביה ויחורו ויכנה חוהם. [כלימה] חורן הסוגרם  
על כלימה חוסיע חוהם:

[אדמה מארר] רז"ל חוסיע לחוהה חקללה. [ומשכלת] שלא יפילו חוללות. [מגזם] מין ארבה. [מדלקת]  
משריפה רז"ל טלה חרף החנוה חוהם השמש. [וממארה] מחקרין. [עגזל] מלי זכשל הכרזל רז"ל טלה  
ימיר פירוסוי. [ערף] ענין. [מגובי] מין ארבה. [מלקי] גיכ מין ארבה. [לקש] סכואם שגדלם כמארמה. [וגר]

מארבה. מגד מצלצל. נפש מבהלה. שובע מסלעם. עדרים מדלות: פירות  
משדפון צאן מצמיתות. קציר מקללה. רוב מרוזן. מן שבולת מאגמון. הושע נא.  
תבואה מחסיל. הושע נא:

כהושעת רבא בהקפה עשים חומרים 228

צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו:

למען איתן הנזרק בלהב אש: למען בן העקד על עצים ואש: למען גבור הנאבק  
עם שר אש: למען גלים נחית בענין ואור אש: למען הנעלה למרום ונתעלה במלאכי  
אש: למען והוא לך כסגן באראלי אש: למען זבד רבדות הנתינות מאש:  
למען חפוי יריעות וענין אש: למען טכס הר נדדת עליו באש: למען וידות  
בית אשר אהבת משמי אש: למען כמה עד שקעה האש: למען לקח מחמת  
אש וחסיד חרון אש: למען מקנא קנאה גדולה באש: למען נח ידו ונרדו  
אבני אש: למען שם טלה חלב כליל אש: למען עמד בגרן ונתרצה באש:  
למען פלל בעורה וירד באש: למען צור עלה ונתעלה ברכב וסוסי אש:  
למען קדושים מושלבים באש. למען רבו רבגן חו ונהרו אש: מן למען  
שקמות עידך השרופה באש. הושע נא: למען תולדות אלופי והודה תשים  
בציור אש. הושע נא:

כהושעת רבא בהקפה שביעים יכללם ביחד וחומרים 228

לך יי הנדלה והנבוכה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים  
יבאראן לך יי הממלכה והמתנשא לכל לראש: והיה יי למלך על  
כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: ובתורתך כתוב  
לאמר. שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: ברוך שם כבוד מלכותו  
לעולם ועד:

אני והו הושעה נא:

כהושעת אלם בלוד עמך. בצאתך לישע עמך. בן הושע נא: כהו גוי ואלהים.

פירוש

עיי. [מלכך] מארבה. [כסס] האדם. [ונבהלה] טלה יבול גרלומו שאין הסכואם נעשים יפה. [שובע מסלעם]  
אף כעה ריבוי הסכואם טלה חוהם והארבה הנקרא סלעם. [עדרים] ישראל שנמשלו לעדר טלהם ודלותם.  
[מלמיתות] מכריסה. [רוב] העולם טלה. [מרוזן] לטון כחיסה. [מלמון] לטון לנמום דקום. [ומחסיך] גיכ  
מין ארבה:  
[למען איתן] עשה למען אחרים שנקרא איתן הארמי שרקו נמורו לכשנל האש כשביע קודם שנק. [וגלים] ייכ  
שביעים. [הנעלה למרום] זה נשמה. [כסגן] כשני כהסיג רז"ל שיש עולחך כיב ברכיע מתקריב. [הנאבק]  
ישראל וחורן הכהן כחשט כנגדו כסגן לנעטה. [זבד] חלק. [חפוי יריעות] עשה כשביע הנשכח. סהים מחוהם כיריעות  
ענין אש. [מסגן] לטון טכסיקי מלכות. [יריעות בית] זה ביהמיק. [כמה] חשק. [עד שקעה האש] משה ההכלל  
במחלוניים עד שקעה האש. [לקח מחמת] חכור זכום אחרן שעלי המנפה. [למען נח ידו ונרדו]  
השוריר אש מן השמים ככילי הכעל. [נח] הניף חם יחושט שהניף ידו לשמים כמלחמות ומלי לרק וירדו  
אבני אש מן השמי' ויחורו כולם. [למען שם טלה חלב] הוא שמואל הכביח שהקריע טלה ומהכלל כעד ישראל.  
[עמד בגרן] הוא דוד שכנה ומצח בגרן חרוהם היכוסו. [ונתרצה] לו הקבים כשביע קרבנותיו שהקריע באש  
והמנפה בעלום. [פלל בעורה] זה שלמה שההכלל בעורה אחר נמרו בכין ביהמיק ואחר שלמו ירה אש מן  
שמיים והאלל העולה כיו. [ליר עלה] זה אליהו שעלה למרום [ברכב וסוסי אש]. [קדושים מושלבים באש]  
חננים מישאל ועזריא. [רבו רבגן חו] זה דניאל שראה רבוא רבבות מלאכים. [שמונות עידך] חכור אש עידך  
ירושלים וככנה חוהם כעה הגזלה. [ככור אש] שמים אלופי יהודה ככור אש כמו שחומר כוכבים ייכ שיש  
וכיור מלשון חנוך וכיבים:

[כהושעת אלם] ישראל: [בלוד] עמלים: [עמך] ככיוול הקבים בגלם עמהם כן חוסיענו עמהם: [גוי]  
ישראל: [אלהים] תקבים: [ורוסיס ליטע אלמים] סהיו דורשים יצועקך: [המון לכחות] אלנו ישראל



דרושים לישע אלהים. כיה: כהו המון צבאות. ועמם מלאכי צבאות. כיה: כהו זפים מבית עבדים. חנון בידם מעבדים. כיה: כהו מבעוים בצול גורים. וקרף עמם מעבירים. כיה: כהו בנה משוררת וישע. לגולה מצגת וישע. כיה: כהו מאמר והוצאתי אתכם. נקיב והוצאתי אתכם. כיה: כהו סוכבי מזבח. עומסי ערכה להקיה מזבח. כיה: כהו פלאי ארון בהשע צער פלשת בהרון אהונושע כיה: כהו קהלות בקלה שלחת. רחום למענם שלחת. בן הושענא: בהושעת שבות שבמי יעקב. תשוב ותשיב שבות אהלי יעקב והושיעה נא: (בהושעת שומרי מצות וחובי ישועות. אל למושעות. והושיעה נא):

אני יהו הושיעה נא:

ז"ל ספשי אומרים בכל יום הושענא: ואומרים חיי והיו הושיעה נא ספשי שמוח נפש על עיב סהו נחמד העולה עיב. והטעם שחזרו באלו השמות כהנו הסוכות וכן הוא בעור א"ח קימן תרכ"י שאלו כי שמוח מורים ע"ש עמו חכ"י ברה. חכ"י (ואח"כ) בחן הגולה. וחס"י (וה"י) אסור בזיקים. וגם חכ"י וה"י דני (חכ"י יוסף) עכ"ל. והנה גם בפסוטי הסיבות מרומן קישור והזיקות הקב"ה ישראל כיה זה חכ"י וה"י כל"י חכ"י וה"י הקב"ה אהנו מרובקים ביחוד וכיכול וכלרוסונו לו לר כדודע סוד שכינס בגלות: ועל זה מיוקד בהושענות כהושעת אלים בלד עמך ליטע עמך כי ישע עמך ה"ס עמך ככ"כ. וכן וישע אינו נקוד נמורה כי אם כהניס ישראל מלויין וישע ונכנר הסיי מלויין וישע ככ"כ. הוא נוסע וכן והוצאתי אתכם לגבי ישראל. וכלפי הקב"ה נקוד והוצאתי אתכם. וכן שלחת לגבי ישראל. וכלפי הקב"ה קיין שולחת:

הושיעה את עמך. וברך את נחלתך. ורעם ונשאם עד העולם: ויהו דברי אלה אשר התחננת לפני יי קרובים אל יי אלהינו וזמם ולילה לעשות משפט עבדו ומשפט עמו ישראל דבר זום ביומו: למען דעת כל עמי הארץ כי יי הוא האלהים אין עוד:

הושענא רבא.

בחילת אומרים על זה הסדר. הושענא. למען אלהינו וכו'. למען אמתך. אבן שתיה. אום אני חומה. אדון המושיע. אדם וכהמה. אדמה טארה. למען איתן. כהושעת אלים.

ואח"כ אומרים כלן אנא: סועתא חסרי שליח. שבעה הקטות שומקין כהויר הם נגד שבע הפירות הנכנין וכל פינות סקפות סן לימן לעורר מרח חסד. עיב בכל הקפה כיומ"ר יאמר פסוק העורה על אוהו הספירה: מה שומקיים שבע פעמים אה הכינה שהקיה עליה בזה עושים היוקנים גדולים בעולמות עליונים ע"י ז' סקפות וארמח לך קלה כמה שליך האדם לדעה שכל הסיקונים הנעשים בעולמות עליונים ע"י ז' הקפות אלו של לולב נעשים ע"י ג' בחינות יארם ידבור וועשה והיינו ע"י בחי' האדם המקיף בנוסו אה הכינה והכחינה ב' היא דבור שהושענות כעה שהקפה. והכחינה ה' הוא בחינה המעשה של הלולב והאחרון למיניס ביד האדם המקיף. ובי' בחי' אלו סיינס ארס נערוקון יארם ידבור וועשה וע"י כל בחי' ובהי' נעשה סיקון גדול בעולמות העליונים. ומזה הארס יפיק סנונה סגורל ועלוח אהירס שהושענות היא דווקא שבעה שהקפה כי אה נעשים ה' בחינות ביחד אר"ס וכן נהנין כמה בחי' ככ"כ וקודם שהקפה יאמר בזה"ל אני מקיף סיה זו כ"י ויינס אל. שבידי לשם יחוד קב"ה וסכינתיס לעשות בזה נחם רוח ליומרי וישמח סיע וקודם שיחיל לסקיף יאמר פסוק ויהי נועם ככונה עלומו יומיה:

פירוש

סיה ק' רכוא: [ועמם מלאכי לכהו] זה משה ואהרן שהיו עלוהי סהס: [זכיס] ישראל שהיו זכיס וכל חטא: [חנן כידס מעבירים] שהושענה להס כעס שהיו מלרים מעבירים אוהס ביד: [טכנוים לולב] בעולות סיס: [גזרים] כסגור סיס לגזרים: [יקרף עומס מעבירים] הקב"ה בעלמו ירד ליס: [כנה] ישראל כקרו כן סיד מעוררים: [וישע. לגוהס] להוליאס: [מלוינס וישע] ירל לפני הקב"ה סיה נקוד וישע כללו סיה ככ"כ.

נוסע: [נקוב] מפורס: [עומסי] ענין משה: [פלחי ארון כהושע] כאשר פשעו וחטאו ביוני עלי ונלקח ארון אלהים אל הפלסטיס וחי נעשו נקיס ונפלחו ככ"כ טכא לשם שהכו כמחל גדולות עד שהושב הארון: [ליער] מ"ל לער: [פלשת] פלסטיס: [קסלות] כמו שהושענה לאוהו הקלות שסלחו ויורוסיס לכלל: [רחום לפנסס שולחם] ככ"כ הקב"ה בעלמו ירד גם כן לכלל ככ"כ ישראל: [שבות שביי יעקב] כמו שהושענה וסכת אה ישראל בעלום עניס וסדי כך שסוב עכסיו מזה הגלות: [שבות סלסי יעקב] וסכנה כסטיק וסחר כפי כנקיס סנחרנו:

אנא הושיעה נא:

אנא איון חין תאבי ישעך. בערבי נחל לישעישעך. והושיעה נא: אנא גאול פנת נמעה. דומה בטאמאך. והושיעה נא: אנא הבט לברית טבעך. ומחשבי ארץ בהטביעך. והושיעה נא: אנא זכר לנו אבי ידעך. חסדך למו בהודיעך. והושיעה נא: אנא מדורכי לב בהפליאך. יודע כי היא פלאך. והושיעה נא: אנא כביר פח תן לנו ישעך. לאבותינו בהושעך. והושיעה נא: אנא מלא משאלות עם משועך. געקד בחר מר כמו שועך. והושיעה נא: אנא סגב אשלי נמעה. עריצים בהגיעך. והושיעה נא: אנא פתח לנו אוצרות רבךך. ציה מהם בהרביעך. והושיעה נא: אנא קוראך ארץ ברועךך. רעם בטיב מרעךך. והושיעה נא: אנא שערך תעל ממשואך. תל תלפיות בהשאךך. והושיעה נא:

אנא אל נא הושע נא והושיעה נא:

אל נא תעינו בשה אובד. שמינו מספרך אל תאבד. הושע נא והושיעה נא: אל נא רעה את צאן הברדה. קצופה ועליך הרוגה. הו והו: אל נא צאנך וצאן מרעיתך. פקלתך ורעיתך. הו והו: אל נא עגני הצאן. שיהם ענה בעת רצון. הו והו: אל נא נושא לך עין. מתקוממך יהו באין. הו והו: אל נא למנסכי לך מים. קממעיני הושיעה ושאבין מים. הו והו: אל נא יעלו לציון מושיעים. טפולים בה ובשמך נושעים. הו והו: אל נא חמוץ בגדים. ועום לגער כל בוגדים. הו והו: אל נא וזכור תזכור. הנכבד בלתך וזכור. הו והו: אל נא דורשך בענפי ערבבות. געם שעה מערבבות. הו והו: יואל נא ברך בעמור שנה. אמרי בפלולי שעה נא. הושע נא והושיעה נא:

אנא אל נא הושע נא והושיעה נא. אבינו אמה:

למען תמים בדרותיו. הנמלט ברוב צדקותיו. מצל משמך בבא מבול מים. לאום אני חומה הושע נא והושיעה נא אבינו אמה: למען שלם בכל מעשים. הנמסה בעשרה נסים. כשר מלאכים גם יקח נא מעט מים. לברה פחמה הושע נא והושיעה נא אבינו אמה: למען רך ויחיד נחנט פרי למאה. ועק איה השה לעולה. בשרהו עבדיו מצאנו מים. לגולה וסורה הושע נא והושיעה נא אבינו אמה: למען קדם שאת ברכה. הנשטם ולשמך חכה. מיחם במקלות בשקתות המים. לדמתה לתמר הושע נא והושיעה נא אבינו אמה: למען צדק היות לך לבהן. בחתן פאר וכהן. מנסה במסה במי מריבת מים. להקר הטוב הושע נא והושיעה נא אבינו אמה: למען פאר היות גביר לאתיו. יהודה אשר

פירוש

[איון חין] סקבל ספסל ישראל שסחויס לישעך: [כנה נעעך] אלו ישראל עשים וכנה אשר נעשה וגי: [כשעשך] און ריין טון אב קערון: [לברית טבעך] זו סמילה: [ומחשבי ארץ] הרעטי: [כשעשך] גניסס: [אב ידעך] זה אהירס: [כשעשך] כשעשה לישראל נקיס ונפלחו סהס טהורי לכ: [כמו שועך] ירל כענה סעקידה סתפלל סזיכיר לישראל זכוסו: [אשלי נעעך] ז' וישע אהל: [אולרות רבעך] אולרות של גשמים: [זיה] הארץ סחריכה: [מעשואך] ז' שמוס: [כשעשך] כהנכך: [אל נא טיחם] ספלסס: [עפוליס] מחוררים: [חתן] ז' לכוס: [זעוס] קלוק: [לנער] אום סעעירלען: [נוגדים] סעלסיר: [סככור] ז' מכיס: [צלכך וזכור] סוח מ"ס סאין סהן כנגד מ"ס ימיס וסילחו ישראל ומלרים עד סכחו לנודני סיני: [נעיס] נעקסס: [טעם] סקבל: [מעורכום] משימס סכרלו ערכוס: [כעעור] סמעער סהסס ככל מיני כרכוס: [כפלולי] כססללי:



גבר באהיו. מספר רובע מדליו וזל מים. לא לנו כי אם למענה הושע נא  
 והושיעה נא אבינו אתה: למען עניו מבל ונאמן. אשר בעדקו לכלל המן.  
 משוף לגואל ומשוי ממים. לזאת הנשקפה הושע נא והושיעה נא אבינו  
 אתה: למען שמתו במלאכי מרומים. הלובש אורים ותמים. מצנה לבוא במקדש  
 בקדוש ידיו ורגליו ורחיצת מים. לחולת אהבה הושע נא והושיעה נא אבינו אתה:  
 למען נביאה מחולת מחנים. לכמהי לב הושענה עינים. לרגלה רצה עלות ורדת  
 באר מים. לטובו אהליו הושע נא והושיעה נא אבינו אתה: למען  
 משרת לא מש מאהל. ורוח הקדש עליו אהל. בעברו בירדן נכרתי המים. לישא  
 וברה הושע נא והושיעה נא אבינו אתה: למען למד ראות לטובה אות. ועק איה  
 נפלאות. מצה מל מגזה מלאהספל מים. לבלת לבנון הושע נא והושיעה נא אבינו  
 אתה: למען כלולי עשות מלחמתה. אשר בידם תתה ושועתה. צרופי מגוי  
 בלקקם בידם מים. ללא בגדו בך הושע נא והושיעה נא אבינו אתה: למען  
 יחיד צוררים דש. אשר מרחם לנו הוקדש. מפקתש לחיה בקקעתלו מים. למען  
 שם קדש הושע נא והושיעה נא אבינו אתה: למען טוב הולך וגדל. מעקשות  
 לב עדה חדל. בשוב עם מחמא צנה שאב מים. לנארה פרושלים הושע נא  
 והושיעה נא אבינו אתה: למען חך מכרפר בשיר. המלמד תורה בקל כלי  
 שיר. מנפך לפניו כתאב שתות מים. לשמו בך סכרם הושע נא והושיעה נא  
 אבינו אתה: למען זך עלה בסערה. המקנא ומשיב עברה. לפלולו ירדה אש  
 ולחכה עפר ומים. לעיניה ברכות הושע נא והושיעה נא אבינו אתה: למען  
 ושרת באמת לרבו. פי שנים ברוחו נאצל בו. בקחתו מגנן נתמלאו גבים  
 מים. לפצו מי כמכה הושע נא והושיעה נא אבינו אתה: למען הרבה עשות  
 רצונה. המבריו תשובה לצאנה. אז בבוא מתרף סתם עינות מים. לציון מקלל  
 יופי הושע נא והושיעה נא אבינו אתה: למען דרשוך בתוך הגולה. וסודך  
 למז נגלה. בלי להתגאל דרשו ורעונים ומים. לקוראך בער הושע נא והושיעה  
 נא אבינו אתה. למען גמר הקמה ובינה. סופר מהור מפלש אמה. מחקמנו

פירוש

[למען חמים בחורומו] זה נח: [לחום] לישראל שם חוקים כחומים כחומים: [עלם] חכמה שמי חומים בחורומו:  
 [כשר] כשרות: [לברס] בזכותו חומים לישראל שכן ברס כחמה: [רד ויחיד] זה יחיד: [פרי לחם] כבוד לקי  
 שנה לחכמה: [קדם] זה יעקב שקדם עלמו ולקח חטטטים קודם לעשו כדי שיכרכו אכיו: [הסעסע] שמי לו  
 עשו שוכה: [חכה] קום להקביה טיביל חומו חעשו: [גדומה לחמר] זו ישראל שעמדו בקומוה זקומה בימי נכונדלר  
 ולא השתחו לללם וכך יעקב לא רלה לעבור עכוס טל לבן: [לדק] זה אהרן: [כחמן מחר] שמים לבוש ח'  
 כגדים נחיס וסיה דומה לחמן: [מוחר] זה יסוד: [כמלחכי] זכו אהרן שמי דומה למלח: [אהבה] זו ישראל  
 שמולים כגלות מכה אהבה בית העקדש: [כפיהל] זו מרים: [מחולה] שילס כחוסים ומחולות: [מחנים]  
 כמחנה ישראל: [לכתייה] זו ישראל שלכם מחלויס ולמחלים להקביה: [סוסמס] מרים טס להס עינים: [לרגלה]  
 בזכותה ובכתייה: [לעובדו אהליו] זה ישראל רחמיב חס עובדו אהליו יעקב וכן הבהר עולה לכל אחד באהלו:  
 [לא נש] זה יסוע שלם קר מחולה עשה: [חיהל] ל' אור: [נכרבו] שנקבע הירון: [ליסס וכרה]  
 שחלוס טעם סיי ישראל כולס כשרים וחעויוס: [למר] זה גרעון: [אניה] שערלסן: [מספל] כליל נעקין:  
 [לכלל לבנון] זו ישראל שהלבין הקביה ערובייהס: [כלולה] זו ג' מלות שבהרו לעסוס מחמסה עם גרעון:  
 [יחיד] זה שמונו: [לוריס] זה פלסחיס: [דס] ער הלע בערעטן: [מחמס] הוא גומל שססן חקועס כו:  
 [עוב] זה שמואל: [מטעס] מחמסהס: [חרג] מנע: [לוח שלוב מים] סיוון הכנעס חיי אלו לפניך כעיס הללו  
 כססכיס: [חין] זה דוד: [מכרכר] מחק ככלי שיר: [המלמד מורה] טעסע מחמור סיס מנגן: [כחלכ]  
 ססס מחלוס:

אמרים המשולים ברחבי מים. לרבותי עם הושע נא והושיעה נא אבינו אתה:  
 למען באי לה היום בקל לב. שופכים לה שיה בלא לב ולב. שואלים ממך  
 עזו ממרות מים. לשוררוך בים הושע נא והושיעה נא אבינו אתה: מן למען  
 אומרי וגדל שמך. והם נחלתך ועמך צמאים לישעה. בארץ ענפה למים.  
 לתרת למז מניקה הושע נא והושיעה נא אבינו אתה:  
 הושע נא. אל נא. אנה הושיעה נא: הושע נא. סלח נא. והצליחה נא. והושיענו  
 אל מענו:

והרים הם נותן שבעוד הלולב בידו לא לקח כלל הערבה לפינו כסעם הקפס עד שסיה וניע לחוטענה  
 זה הענה למונים שוכים כך לב כוים אז הכיס הלולב והאחרון מידו וחלק כבוד לערנס ולקחס בידו משוס  
 שבוטענה אז החכר מניד מים והערבה נולה על סוים וחכסה עד חכיסעס הערבה:

תענה אמנים שופכים לה לב בפנים. והושיעה נא: למען באי באש ובמים.  
 והצליחה נא: גזר וגם יקח נא מעט מים. והושיענו אל מענו: תענה דגלים  
 גזו גזרי מים. והושיעה נא: למען הנעקר בשער השמים. והצליחה נא: ושב  
 וקפר בארות מים. והושיענו אל מענו: תענה זכים חונים עלי מים. והושיעה  
 נא: למען חלק מפצל מקלות בישקות המים. והצליחה נא: שיען וגל אבן  
 מבאר מים. והושיענו אל מענו: תענה ידדים נוחלי דת משולת מים.  
 והושיעה נא: למען פרו במשענותם מים. והצליחה נא: להבין למז ולצאצאיו  
 מים. והושיענו אל מענו: תענה מתחננים בבישמון עלי מים. והושיעה נא:  
 למען נאמן בית מספיק לעם מים. והצליחה נא: סלע חך וזובו מים. והושיענו  
 אל מענו: תענה עונים עלי באר מים. והושיעה נא: למען פקד במו מריבת  
 מים. והצליחה נא: צמאים להשקות מים. והושיענו אל מענו: תענה קדושים  
 מנסכים לה מים. והושיעה נא למען ראש משוררים כתאב שתות מים.  
 והצליחה נא: שבו ונסך לה מים. והושיענו אל מענו: תענה שואלים ברבנע  
 אשלי מים. והושיעה נא: למען תל תלפיות מוצא מים. והצליחה נא: תפתח  
 ארץ ומרעיה שמים. והושיענו אל מענו:

רחם נא קהל עדת ישראל.

סלח ומחל עונם. והושיענו אלהי ישענו:

אז בעיני עבדים אל יד אדונים. באנו לפניך גדונים. והושיענו אלהי  
 ישענו: נאה אדוני האדונים. נתגרו בגו מדנים. רשנו ובעלוגו זולתך  
 אדונים. והושיענו אלהי ישענו: הן נשנו היום בתחנון. עדיך רחום  
 ותנון. וספרנו נפלאותיך בשנון. והושיענו אלהי ישענו: זבת חלב ודבש.  
 נא אל תיבש. חשרת מום באביה תחבש. והושיענו אלהי ישענו: מענו  
 בשמנה. ביד שבעה ושמנה. ישר צדיק אל אמונה. והושיענו אלהי ישענו: קרת  
 בדית לארץ. עוד כל ימי הארץ. לבלתי פרוץ בה פרוץ. והושיענו אלהי ישענו:  
 מתחננים עלי מים. בערבים על יבלי מים. נא וכוזר למז נסוף המים. והושיענו  
 אלהי ישענו: שיהים בדרךך משעתם. עומסים בשועתם. ענם בקול פגיעתם.







לומר קדיש על הראשונה יאמר פעם אחת על השניה (סי' תרכ"ט): ונהגו להרבות הקולות צ"ח וקורין פעם אחת הרבה פעמים (ס"ח): עולין שלשה ס"ח בלחץ קורין וזאת הצרכה והנכסיים הוא חתן תורה ובספר צ"ח קורין בראשית ונקרא חתן בראשית ונהגין שאף נ"י פעלה כצד צפרסת וזאת הצרכה עולה לחתן תורה או לחתן בראשית דהכל יודעין דנטוס טעמת תורה ליכא פגמא אף צ"ח ס"ח ועינה חתן תורה לא יעלה לחתן בראשית (ס"ח צפ"ח) ולענין צרכה על התורה שקורין הרבה כהנים או לויים או כנענים ראו שאחד יצרך והשאר ישנונו וילאו בצרכתו ונהגו לקרות כל הנערים לס"ח ולאוי שהגדול יצרך צרכה התורה והקטנים ישנונו וילאו וקורין להם פעם העלף הגואל (ס"ח צפ"ח) ו"ר צ"ח (ס"ח):

### לשמחת תורה

אמה הראית לדעת כי יי הוא האלהים אין עוד מלבדו לעושה נפלאות גדלות לבדו כי לעולם חסדו: אין כמות באלהים אדני ואין כמות שיהי: יהי כבוד יי לעולם ישמח יי במעשיו: יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם: יהי יי אלהינו עמנו באשר יהיה עם אבותינו. אל יעזבנו ואל יושנו. ואמרו הושיענו אלהי ישענו וקצנו והצילנו מן הגוים להודות לשם קדשך להשתבח בתהלתך:

יי מלה יי מלה יי מלה יי מלה לעולם ועד:

יי עוז לעמו יתן. יי יברך את עמו בשלום:

ויהיו נא אמרנו לרצון לפני אדון כל:

ויהי בנסוע הארון ויאמר משה קומה יי ויפצו איביה. ויניסו משנאייה מפניה: קומה יי למנוחתה אמה וארון ענה: כהנה ילבושו צדק. וחסדיה ירגנו: בעבור דוד עבדך. אל תשב פני משחך: ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו. זה יי קוינו לו. נגילה ונשמחה בישועתו: מלכותה מלכות כל עולמים. וממשלתה בקל דור ודור:

כי מציון תצא תורה. ודבר יי מירושלים:

אב הרחמים הטיבה ברצונה את ציון. תבנה חומות ירושלים: כי בך לבד בטחנו מלה אל רם ונשא אדון עולמים:

ואח"כ עולין כל ספ"ח שסיכיל ומסננין סגדל ומתחיל סגון אנה:

הקפה א אנה יי הושיעה נא. אנה יי הצליחה נא: אנה יי עננה ביום קראנו: אלהי הרוחות הושיעה נא. בוחן לבבות הצליחה נא: גואל חוק עננו ביום קראנו:

שמע ישראל וכו'. יי מלה יי מלה יי מלה לעולם ועד נ"ח: תורת יי תמימה משיבת נפש: מומור לדוד הבו ליי בני אלים הבו ליי כבוד וענו: הבו ליי כבוד שמו השתחוו ליי בהדרת קודש: קול יי על המים אל הכבוד הרעים יי על מים רבים: למנצה בנינות מומור שיר: אלהים יחננו ויברכנו יאר פניו אהנו סלה: קומה עורתה לנו ופדנו למען חסדך: וחסד יי מעולם ועד עולם על יראיו וצדקתו לבני בניו: אנה בכח גדולת מיניך תתור צורה: כי אמרת עולם חסד יבנה:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו אב הרחמן שבוכות הקפה ראשונד שהקפנו לתיבה בשמחת תורתך הרומות לחסד יהי חסדך יי עלינו ותכנו לעבדך ביראה ואהבה ותהיה אהבתך תקועה בלבנו המיד כל ימי חיינו ותהיה יראתך תמיד על פנינו לבלתי נחטא ובכל כדה ומדה שתמדוד לנו נודה לך במאד מאד ותוכנו להשכיל להטיב ולגמול חסד בכל כחנו בנופנו וממוננו בלב שלם ויהיה כל מעשנו לשמך ולזכרך תאות נפש ותוכנו להתרחק מהקנאה ואכזריות וכעס ולקנות מדת החסד בקנין נמור ולמען תויתך הק' הנתנת בימי ולמען אברם אורבך איש החסד תמלא משאלות לבנו לטובה יודע לעני הכל טובך וחסדך עמנו (פ' ר"ת חסד) חסדי הי עולם אשירה לדור ודור אנדיע אמנתך בפ' סתרי ומניני אתה לדברך יחלתי. דרכך יי הודיעני אורחותיך למדני: יהיו לרצון כו':

הקפה ב דובר צדקות הושיעה נא: הדור בלבושו הצליחה נא: והיק וחסד עננו ביום קראנו:

שמע ישראל כו'. יי מלה כו' נ"ח: עדות יי נאמנה מהימת פתי: קול יי בכח: לדעת בארץ דרכך בכל נויים ישועתך: קבל רנת עמך שנכנו טהינו נורא: לך זרוע עם נבורה חתנו ידך תרום ימינך: עוררה את נבורתך ולכה לישועתה לנו: עתה ידעתי כי הושיע יי משיחו יענהו מימי קדשו בנבורות ישע ימינו:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שבוכות הקפה הזאת השניה הרומות לנבורה תוכנו להתנב"ע יצנו ותן בנו כח לכבוש תאותינו הנפשות ולמען יצחק עקיבך נאור בנבורה עוררה את נבורתך ולכה לישועתה לנו וכמו שבכש אברם אבינו את החמו לעשות רצונך בלב לש ב יכישו החמך את בעשך וינולו החמך על מדותיך ותתנהג עמנו יי אלהינו במדת החסד ותכנס לנו לפני משורת הדין ובטובך הגדול ישוב חרון אפי מעמך ומעידך ומאריך ומגהלתך ותכסל מעינינו כל נזרות קשות ורעות ותגור עלינו נזירות טובות כרב החמך (ר"ת נבורה) גם מודים חושך עבדך אל ימשלו בי או איתם. באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה צה וסחרה אמתו. ואנחנו עמך וצאן מרעיתך נודה לך לעולם לדור ודור: נספר ההלתך: דעה ישראל האוינה נוהג בצאק יוסף יושב הכרובים הושיעה: הורני יי דרכך אהיך באמתך יחד לבכי ליראה את שמך. יהיו לרצון כו':

הקפה ג דך וישר הושיעה נא: חומל דלים הצליחה נא: טוב ומטיב עננו ביום קראנו:

שמע ישראל כו'. יי מלה כו' נ"ח: פקודי יי ישרים משמחי לב: קול יי בהדר: יודך עמים אלהים יודך עמים כלם: נא נבור דורשי יחודך כבבת שמרם: תתן אמת ליעקב חסד לאברהם: כי תפארת עוזמו אתה וברצונך תרום קרננו: תתן לראשך לזית חן עשרת תפארת תמננך: ולחתך עליון על כל הגוים אשר עשה לתהלה ולשם ולתפארת ולהיותך עם קדוש ליי אלהיך כאשר דבר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שבוכות הקפה שלישית הרומות לתפארת תוכנו להיות מעבדך הנאמר עליהם ישראל אשר בך אתפאד ותוכנו לעסוק בתורתך הק' תורת אמת ותהיה כל מנמתינו לבקש האמת ותחננו למען דעת אמיתות דיני התורה ותוכנו להתרחק מהיסקר והכזב וכל סינות שנפנה יהיו על דבר אמת ובוכות תורת אמת וזכות יעקב אבינו החתום בתפארת מדת אמת וכתיב תתן אמת ליעקב תעננו ותעשה בקשתינו ונקראה ירושלים עיר האמת על בן נקוה לך יי אלהינו לראות מדרה בתפארת עוילך ר"ת תפארת) תקרב רנתי לפניך יי כדברך הבינני. פעמי הכן באמתך ואל תשלם בי כל און. אשרי אדם עז לו בך מסילות בלבכם. החמך רבים הי כמשפטך חייני. תהלת יי ידבר פי יזכרך כל בשר שם קדשו לעולם ועד: יהיו לרצון כו':



הקפה ד יודע מן שכבות הושיעה נא: כביר ונאור הצליחה נא: לרבש צדקות ענגנו ביום קראנו:

שמע ישראל כו. יי מלך כו ג"פ: מצות יי כרה מאירת עינים. קול יי שובר ארום וישבר יי את ארוי הלבנון: וירקידם כמו ענל לבנון ושריון כמו בן ראמים: ישמחו וירננו לאומים כי השפוש עמים מישור ולאומים בארץ תנחם סלה: ברכם מהרם רחמם צדקתך תמיד נמלס: י אלהים צבאות השיבנו האר פניך ונושעה: תודיענו אורה חיים שובע שמחות את פניך נעימות בימיך נצה:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו אל מלא רחמים שתעשה למען זכות הקפה ד' הרומות למדת נצה ברחמיך הרבים אל יעובנו נצה סלה ועד ונשמחה ונראה נעימות בימיך נצה ותוכנו לכל הבטחות ונחמות שהבטחתנו על ידי נביאך הקי וגם נצה ישראל לא ישקר ולא ינחם ותחוקנו ותאמצנו לנצה ותנצח אויבנו ותסתום ותחתום פי כל המקשרים עלינו ולמען זכות משה רעיא מהימנא החתום במדת הנצה תאיר עינינו בתורתך ואחרי מצותיך תרדוף נפשינו ותנאלנו נאולת עולם מגלות החל הוה בזכות משה רעיא מהימנא ותבנה בית המקדש במהרה בימינו וקול בן לוי תסוב על שירה ובליה עמו כנור נעים עם נבל לנצה על מלאכת בית יי ר"ת נצה נודע ביהודה אלהים בישראל גדול שמו. צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו. חנני יי כי אליך אקרא כל היום: יהיו לרצון ונו:

הקפה ה מלך עולמים הושיעה נא: נאור ונדיר הצליחה נא: סומך גופלים ענגנו ביום קראנו:

שמע ישראל כו. יי מלך כו ג"פ: יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ. אשר תנה הודך על השמים: גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשוה עליו: יראת יי טהורה עומדת לעד: קול יי חוצב להבות אש: יודוך עמים אלהים יודוך עמים כולם: חסין קדוש ברוב טובך נהל עדתך:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתעשה למען רחמיך ולמען הקפה חמישית הרומות להוד ותוכנו שלא נלך בעצת רשעים ולא נהיה מהולכי רכיל ולמען זכות אהן קדוש יי החתום במדת הויד לטובה תוכנו לרדוף שלום ולבקש שלום ולשים שלום ולהרבות שלום בעולם ולמעבד עובדא דאהן ותשים שלום בינינו ותברכנו לחיים טובים ולשלום ובא לציון גואל גדול כבודו בישועתך הוד והדר תשוה עליו במהרה בימינו ר"ת הויד השם נפשינו בחיים ולא נתן למט רגלינו. ויהי יי לי למשגב ואלהי לצור מחסי. הרך מצותיך ארוץ כי תרחיב לבי: יהיו לרצון כו:

הקפה ו עוזר דלים הושיעה נא: פודה ומציל הצליחה נא: צור עולמים ענגנו ביום קראנו:

שמע ישראל כו. יי מלך כו ג"פ: משפטי יי אמת צדקו יחידו: קול יי חיל מדבר יחיל יי מדבר קדש: ארץ נתנה יבולה יברכנו אלהים אלהינו: יחיד נאה לעמך פנה זוכרי קדושתך: צדיק יי בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו: יצאת לישע עמך לישע את משיחך. מחצת ראש מבית רשע ערות יסוד עד צואר סלה:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתעשה למען רחמיך ולמען זכות הקפה הששית הרומות ליסוד ותצילנו מכל חטא ועון והרהור הרע ואחא במוכך הגדול תלקט אשר מורנו ותיחד אשר הפרדנו ותתקן אשר עותנו ותוציא לאור כל הניצוצות של קדושה אשר נטמעו בין הקליפות חיל בלע ויקאנו מבטנו וירישנו אל ותוכנו לשמור עצמנו ודרכנו מכל חטא ולא ימצא בנו ובורעינו שום פנס ויהיה כל זרענו ורע קודש ובזכות יוסף צדיק החתום במדת היסוד תרחם עלינו אל שדי יסוד ציון תרוממנה קרנות צדיק ובזכות יוסף וסוף ה' שנית ידו וינאלנו נאולת עולם במהרה בימינו ר"ת יסוד ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו. סור מרע ועשה טוב בקש שלום ורדפהו: והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח: דרכי מסרתו ותענג למדני הקיך. יהיו לרצון כו:

הקפה ז קדוש ונרא הושיעה נא: רחום וחנון הצליחה נא: שומר הברית ענגנו ביום קראנו: תומך תמימים הושיעה נא: תקוף לעד הצליחה נא: תמים במעשיו ענגנו ביום קראנו:

שמע ישראל כו. יי מלך כו ג"פ: הנחמדים מזהב ומפו רב ומתוקים מדבש ונופת צופים: קול יי יחולל אילות ויחשוף יערות ובהיכלו כולו אומר כבוד: יי למבול ישב וישב יי מלך לעולם: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום: וברכנו אלהים וייראו אותו כל אפסי ארץ: כי אתה יי טוב וסלה ורב חסד לכל קוראיך: מלכותך מלכות כל עולמים ומשלחתך בכל דוך ודוך: לך יי הגדולה והנבורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ: לך יי הממלכה והמתנשא לכל לראש: והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד: ובתורתך כתוב לאמר שמע ישראל יי אלהינו יי אחד: שועתינו קבל ושמע צעקתנו יודע תעלומות: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו אל מלא רחמים שתעשה למען רחמיך ובזכות הקפה שביעית הרומות למלכות ותגלה ותראה מלכותך עלינו מהרה ומלוך על כל העולם כלו בכבודך והיתה ליי המלוכה והיה יי למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יי אחד ושמו אחד ועשה למען דוד המלך ע"ה החתום במדת מלכות ותשרה שכינתך עלינו יהי יי אלהינו עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יעובנו ואל ישנו (ר"ת מלכות) מהולל אקרא יי ופן אויבי אושע. לעולם יי דברך נצב בשמים. כי חסדך גדול עלי והצלת נפשי משאול תחתיה. ואני כזית רענן בכית אלהים בטחתי בחסד אלהים עולם ועד. תאות עניים שמעת יי תכין לכם תקשיב אונך:

עוד חני ומכר בפלגס אחר הו' סקטום:

רכונו של עולם הנה אנהנו באים ביראה ואהבה ושמחה רבה להודות לך על אשר קדשתנו במצותיך ובחרת בנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו. ותתן לנו את תורתך הקדושה תורה שבכתב ותורה שבע"פ וקרבתנו לעבודתך מה אנו מה היינו אשר עשית עמנו חסדים גדולים רבים ועצומים כאלה ועתה אלהינו מודים אהנו לך ומהללים לשם תפארתך. אמנם גדול צערנו בהעלתינו על לבבינו כל אשר ותרשלנו מלעסוק בתורתך הקדושה וכל אשר פגמנו בלימודינו הן מצד לימוד להתנדל הן מצד שלא למדנו בקדושה ויראה כדת מה לעשות והן שלא טרחנו להבין דבר על בוריו מצינו הרין ועומק ההלכה והן אשר קטפנו מלוח עלי שיה והן אשר לא תמכנו וחוקנו ברכי רבנן דשלהו ולא אמצנו ברכים כושלות וכזאת פגמנו בכ"ב אותיות תורתך ופעינו בלימוד ובהוראה ולא נהננו בטכסים תלמיד חכם ועוד אחרת אשר נפלו ניצוצי תורתנו ומצותינו לבזות נשברים וישב ממני שבי:

על הכל בושנו ונכלמנו ובמסתרים תככה נפשנו יראה ורעד יבא בנו ותכסנו פלצות והן עתה כבושת פנים אנו שבים ומתחרטים ואנו רוצים לעשות רצונך כרצונך ויהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו אל רחום וחנון הטוב והמטיב שתקבל כונתנו כי אתה בוחן לבות וידעת שרצוננו לעשות רצונך ולעסוק בתורתך הקדושה בדת מה לעשות ואתה הבטחתנו על ידי עבדיך חכמי ישראל הבא לישאר מטייעין אותו וכבן יהמו נא רחמיך וראה כי אילת יד ואפס עצור ועווב ואויר ארץ העמים וביטול הטהרה ותוקף גלות נוף וגפש הן הנה היו בעוכרנו כי נבר אויב יצרנו הרע ועשה אשר זמם להדיחנו מתורתך ומעבודתך:

ובכן אין לנו גואל ומושיע בלתיך הנשמה לך והגוף פעלך חוסה על עמלך ובכה שבע הקפות שהקפנו לתיבה שבה ספר התורה ושמחנו לכבוד תורתך תתמלא רחמים עלינו והשיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך ויתמתקו הדינים ויכבשו רחמיך את כעך ויגלו רחמיך על מדותיך ותוציא לאור כל ניצוצי תורתנו ומצותנו וישב הכל לאיתנו ולא ידח ממנו נדח ותוכנו לעסוק בתורה לשמה ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולהוציא לאור כל חלקי פרדים תורתנו השייכים לנפשנו ורחנו ונשמחנו ותחנו מאתך חכמה ובינה ודעת לחוש חידושי רבים אמתיים בפרדים תורתך הקדושה וקשויות והויות וישוכים אמתיים וחידושי דיני לאמתה של תורה וברוב רחמיך תוכנו לרע קדש בניס חכמים וחכדים ורע אשים ובריא מולייהו ולא ימצא בנו ולא בזרעינו שום פנס ושום פיסול



זאתה ברוב חמיק תתן בנו כח ובריאות ויכולת מספיק ותזק ואמין באברינו ונידנו ונפנו לעמוד על המשמר ולא יארע לנו שום מיהוש ושום כאב ונהיה שמחים וטובים ובריאם לעבודתך ותצילנו מכל רע:

אלהינו ואלהי אבותינו מלוך על כל העולם כלו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך הופע בהדר גאון עורך על כל יושבי תבל ארצך וידע כל (נעשה) פעול כי אתה פעלתו ויבין כל (יצירה) יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר (בריאה) נשמה באפו יי אלהי (אצילות) ישראל מלך ומלכותו בכל משלה קדשנו במצותך ושם חלקנו בתורתך שבענו מטובך ושמה נפשנו בישועתך וטהר לבנו לעבדך באמת ואל תדיחנו מפני שום נברא שבעולם ותארך ימינו בטוב ושנותינו בנעימים ומלא שנותינו שמנים שנה אורך ימים ושנות חיים תוסף לנו לעבודתך ובצל כנפיך תסתירנו ותצילנו לנו ולכל בני ביתנו מכל גזרות קשות ורעות ותחדש עלינו שנה טובה ונהיה שקטים ושאננים דשנים ורעננים לעבודתך וליראתך כי עמך מקור חיים באורך נראה אור. יהי חסדך יי עלינו כאשר יחלנו לך. הראנו יי חסדך וישעך תתן לנו. ואני בחסדך בטחתי וגל לבי בישועתך אשירה ליי כי גמל עלי. הנה אל ישועתי אבטח ולא אשחד כי עוי וזמרת יה יי ויהי לי לישועה:

שמע ישראל. גדלו. ונגנו על הכל. ומכניסין כל ססים להיכל רק יסארי ב' ס"ח קורין חלם הכרסה וכו' בראשית וכו' מפעיר וחתיכ ומכניסין ססים ומחמיל הסון שישו:

שִׁשָׁה וְשִׁמְחוּ בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה. וְתִגְדּוּ כְבוֹד לַתּוֹרָה. כִּי טוֹב סִתְרָהּ מִכָּל סִתְרָהּ. מִפֶּה וּמִפְּנֵינִים יִקְרָה: נְגִיל וְנָשִׁישׁ בְּזֹאת הַתּוֹרָה. כִּי הִיא לָנוּ עוֹז וְאוֹרָה:

אֲתַלְּלָה אֱלֹהֵי וְאֲשַׁמְחָה בּוֹ. וְאֲשִׁימָה תְּקוּמֵי בּוֹ. אֲהוֹדְגוּ בְּסוֹד עִם קְרוֹבוֹ. אֱלֹהֵי צוּרֵי אֲחֵסָה בּוֹ: נְגִיל וְנָשִׁישׁ בְּזֹאת הַתּוֹרָה. כִּי הִיא לָנוּ עוֹז וְאוֹרָה:

בְּכָל לַב אֲרַגֵּן צְדָקוֹתֶיךָ. וְאֲסַפְּרָה תְהִלָּתֶךָ. בְּשִׁשׁוֹן הַשִּׁיבְנו לְבִיתְךָ. עַל חֲסִדֶךָ וְעַל אֲמִתֶּךָ: נְגִיל וְנָשִׁישׁ בְּזֹאת הַתּוֹרָה. כִּי הִיא לָנוּ עוֹז וְאוֹרָה:

הַתְּקַבְּצוּ מְלֹאכִים זֶה אֵל זֶה. זֶה לְקַבֵּל זֶה. וְאָמַר זֶה לְזֶה. מִי הוּא זֶה וְאֵי זֶה הוּא מֵאֲחֵי פָנֵי כְּסֵא. פְּרָשׁוּ עָלָיו עֲנֵנוּ: מִי עָלָה לְפָרוֹם. מִי עָלָה לְפָרוֹם. מִי עָלָה לְפָרוֹם. וְהוֹרִיד עוֹז מִכְּבִטְחָה: הַתְּקַבְּצוּ מִשָּׁה עָלָה לְפָרוֹם. מִשָּׁה עָלָה לְפָרוֹם. מִשָּׁה עָלָה לְפָרוֹם. וְהוּא הוֹרִיד עוֹז מִכְּבִטְחָה: הַתְּקַבְּצוּ

אֲגִיל וְאֲשַׁמְחָה בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה. בֵּא יְבֵא צִמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה. תּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים. לְכֹלֵם חַיִּים. כִּי עֲמָה מְקוֹר חַיִּים: אֲבָרָהֶם שִׂמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה. יִצְחָק שִׂמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה. יַעֲקֹב. מִשָּׁה. אֲהַרֵן. יְהוֹשֻׁעַ. שְׁמוּאֵל. דָּוִד. שְׁלֹמֹה. אֱלִיהוּ שִׂמַח בְּשִׂמְחַת תּוֹרָה: תּוֹרָה

אֲשִׁרְיֶכֶם יִשְׂרָאֵל. אֲשִׁרְיֶכֶם יִשְׂרָאֵל. אֲשִׁרְיֶכֶם יִשְׂרָאֵל. כִּי בְכֶם בָּחַר אֵל. וְהִנְחִילְכֶם הַתּוֹרָה מִמֶּדְבָר. (י"ב מְסִינָה) מִתְּנָה:

חֲזֵן יְהִלְלוּ | אֶת־שֵׁם יי כִּי־נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ:

הַקִּיָּל עֲנֵה הוֹדוּ עַל־אֲרֶץ וְשָׁמַיִם: וְגַם רָגְן | לַעֲמֹ תְהִלָּה לְכָל חֲסִדָּיו לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עִם קְרָבוֹ הַלְלוּיָהּ:

לרוד מזמור, ובגדה יאמר. והס"ח לומר ס"ק ונתפללך ספלת עוסף. והס"ח מוזר הספלת בקול ולומר קדושת כתר ואדיר אדירנו ולומר אר"א ברכנו בברכה והסכסכים אינם עולין לדוכן וגומר הספלת ולומר קדים תתקבל, אין כאלהינו, עלינו ק"י, אנעים וזרות שיר של יום. ונזמור לפי הספנת:

ביום ראשון של פסח לזמרים זה חזק י"ב ערות:

רבונו של עולם מלא משאלות לבנו לטובה והפק רצוננו והוציאנו מעבדות לחרות משעבוד לגאולה מאפילה לאור גדול מאבל ליום טוב. ותתנו לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואינו. וכן לי עושר וכבוד כמו שנאמר ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלות. ונמצא חן וחסד בעיניך ובעיני כל רואינו. ונצליח בעסקנו ונכמונו. ושלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו. כמו שנאמר ותן יהוה את חן העם ונכמונו. ונצליח בעיני מצרים וישאלום כלי כסף וכלי זהב ושמלות וינצלו את מצרים. ונקם את נקמתנו מיד מבקשי נפשנו ונקם נקמת דם עבדיך השפוך כמו שכתוב ועברתי בארץ מצרים כלילת הזה והכתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני יהוה אמן:

ב"ס ואני תפילתי לך יי עת רצון אלהים ררב חסדך ענני באמת ישעך: נתיך טעמי וכו'.



כתר מלכות

תפלה יקרה לרם וגורא באימה ובמורא להנאן רביו וזה"ה:

שמואל שמואל וזה מהשכונות והר מפעלותיו וזה אין סתורה. עמלל בכורם לנר ה' קיום אשר כס קדושתם טעם כרסה ועונק יסודם ורזים וקדוים רעוים וזהו דרך ישרה. לקבל עסקים לעורכי סלום לנרם עלינום לעמוס לנרם:

לך יהוה הגדולה והנכורה והתפארת והנצח וההוד כי כל בשמים ובארץ:

אתה הוא יסוד ד'סודות יסוד ד'סודות עלה כל העלות וסבת כל הסיבות והו תיח קיימת ומצוי מציאות נעלמת לכל נמצא קודמת ולכל גורמת:

אתה יחיד בכל דרכי תיחוד יחוד שלם אמתי לא כאחד המנינים ולא כאחד זרעם ולא כאחד המיני אחדות ששונה מחלשת אין ערוך אליה ולא דמיון כאשר בא עליה דמופת והנסיון וכל חכמי לב עליה יחמכו כי לא ידעו מה הוא:



אתה נמצא אבל לעצמך ולא לאהר עמך נשגב מכל רעיון נעלם מכל הווה וחיוון נסתר ברום חביון על כל עליין ועם כל זה משניח על כל דל ואביון:

אתה הוא קדמון לכל קדמון ואחרון לכל אחרון ושנותך אין להם תכלה ולא תחלה ולא כליון וכל לשון תקום אתך לסדר שבחך ילאה לכן אמרתי אשמרה ררכי מחסוא בלשוני ואם במכתב יכלה כל ספר ונליון ולך דומיה תהלה אלקים בציון כי לך נאה שלילת התוארים והשבח לא יתמו עד נצח נצחים כי אין לך מקום קבוע ולא שם ידוע כי אתה ממלא כל המקומות ומשלים כל השמות ומניד כל העולמות כי לך עו ותעצומות:

אתה אצלת אורות פנימיות דקות מחשבות קדמוניות נעלמות אשר לא נקבו בשמות דק בשם אורות צחות מצוחצחות כחות אלהות נשמות נשמות ושייג סתרי תעלומות והישם המעיד עליהם הוא שם הוי"ה המתמלא בעשר אותיות דקות באור השכל נרשמות ובמחשבות הלב נחקקות ובו שלשה יודין מעידין ומנידין כי אין וולתו ובלעדו אין אלקים: ועל שם זה אמרו קודם שנברא העולם היה הוא ושמו לבד כי הוא קדמון בקדמותו ונעלם בהעלמתו אין קדוש כ"י כי אין בלתי:

אתה הוא אל מסתתר בסתר אתה עמוד האורה לא תשורנו עין של כל נוצר ונברא ידע מה בחשוכא ועמיה שרי נהורא לבושיה כתלנא חורא ועתיק יומין נקרא היה הות ויהיה וזה שמו בתורה אהיה אשר אהיה יתברך ויהי עולה:

אתה חכם וממך החכמה הרשומה נודעת ולהשיג תעלמה נבער כל אדם מדעת ומעין כל הי נעלמה והיא ידע את מקומה כי הוא יש טאין כדכתיב והחכמה מאין תמצא להיות את בעליה והי"ד אשר בראש הוי"ה מעיד עליה שהיוד לכל האותיות יסוד כן החכמה לכל החיות יסוד ונסמך אליה אות (ה"י) כי ביה ה' צור עולמים והדברים סתומים ותתומים:

אתה מבין כל תעלומות. וסתר החכמה ורזי התבונה ממך לא נסתרה וכל עליונים וחתוננים מדעת נבערו כי ממקור החכמה נאצלת הַתְּבוּנָה כדכתיב ואיה מקום (בינה) כי הוא (ה"י) ראשונה של שם הוי"ה כי אמר והיה העולם והווכה לה ואכל והי לעולם ושם המיוחד לה בכל המקרא שם הוי"ה בנקד אלהים וכאשר היו לאהדים מי ימלל נבורות ואין לנו עסק בנסתרות:

ולך הנדולה אשר אין לה חקר ותכלה לא ראש ולא תחלה פותח תמיד בהצלה מרומם על כל ברכה ותהלה אמרתי עולם (חסד) יבנה כי ללמד זכות לעולם פונה והוא אשר נבר על ברואך והצוב הצפון ליראך ולשמו שתי אותיות אלהיות והוא אל למושעות:

לך הנבורה הנמורה אשר אין לה שנוי ותמורה ערוכה בכל ושמורה להנקם מכל עושה רשעה פן יצאו מרעה אל רעה כי זה לעומת זה עשיתי כדי שייראו מלפניך וישובו מורדך אלך ערך לעוברך וידעו כי אין בלעדך ומי יעשה כמעשיך וכנבורותך ושמן הגרשם בכל המקרא אלהים חמש אותיות אלהיות הליכות עולם צופיות לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעליו ומי ימלל נבורותיו וזקף מפעלותיו:

לך התפארת השלמה והדעת התמימה ולא אתנו יודע עד מה כי נבער כל אדם מדעת אך ממך מקור הדעת נובעת ו-דעת חדרים נמלאו ותהומותיו נבקעו וראשו לרום יגיע ובין ודעות עולם מכריע ושש קצות מניע ויעש אלהים את הרקיע לתת תפארת הדרר לכל החיות ושמו המיוחד של ארבע איתות שהוא נורא תהלות ולו נחבנו עלילות:

לך נצחיות הקיימת על שרי היסין מתרוממות ולוחמות לבל יכנסו זרים בהיכל עונג אעמית ומתקוממות וגם (נצה) ישראל לא ישקר ולא ינחם כי הוא ענף הנדולה אשר אין לנדולתו חקר עמוד הימיני אשר רבית נכון עליו לעד לנצח נצחים נעמית בימיך נצח לקבץ נדחים והאוכדים בעמק התמורות (והשלחים) מקום הנבואות ארון הנפלאות אל ההודאות וזה שמו י"י צבאות:

לך התוד וההדר והכבוד עו והדר לבשת ובורוע עורך ים סוף הובשת וכל שרי השמאל כבשת ענף הגבורה הנמורה לדכא תחת רגליו סמאל וחילותיו הצרים על שרי ישראל וצבאותיו שומרי בריתו ועדותיו הוד והדר הוא לכל חסדיו. וזה שמו אשר יקראו לו בכל הנבואות אלהים צבאות בימינו נוראות ובשמאלו ברוך אל ההודאות:

לך סוד (היסוד) הנעלם צדיק יסוד עולם סוד הסולם אשר יעקב אבינו הלם ראשו מניע השמים העליונים וסופו מוצב ארצה חפין כל בשמים ובארץ והוא ענף התפארת שושבין בינו ובין עטרת תפארת ומכריע בין הנצחים ולא יפיריד בין אהים על כן קרא שמו שלום ואמרתם ביה לחי אתה שלום וכל אשר לך שלום. (לך הממלכה הנמוכה שמורה בכל וערוכה ובה היו כולם לאהדים וראש ואדון לכל הנפרדים והוא הכסא המנשא הנושא את נושאיו ועומס את עמוסיו בלי יגיעה ובלו עיפה והוא אפריון **הַקְּדוּשָׁה** הנקרא עיר ציון ושם חביון האור הצפון ושם יקו המים הקדושים ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים הם משרתיו אשר אליו נגשים ומדרכי אנשים נפרשים וקדושה יחד משלשים לאל נערץ בסוד קדושים גבורי כח לשמוע בקול דברו ולהקים מאמרו עיני כל אלך ישברו לך מקיים ומאור שפעך חיים והויים לא נעתקים ולא הויים כי מדשן ביתך רוים ואלך נכספים ומתאוים ולעוברך נאספים ונלוים ואיש את רעהו מלוים ולויים וכולם יחד באהבה מקיים ולהקדישך כולם שווים ולהעיריך זה אל זה מזהירים ומצויים באימה ובוראה דברי אלהותך זה אל זה מספרים ומחיים באין קנאה ומרון ושקפים ושלויים וכל צבא השמים משתחיים ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד: (חיות) הקדש יקדישך ואיפנים יהללך ואראלים יזכרוך וחשמלים יאמרוך ושרפים יעריצוך ומלאכים יאדירוך ואלהים ירוממוך ובני אלהים ישבחוך וכרוכים יכבדוך ואישים יברוכך ושנאנים יגלדוך ועירון וקדישין יפארוך כי תפארת עוזמו אתה: (שבעה) היכלות כוננת להם לכל מדרגה ומדרגה כפי מעלתה וקרובה ואלה שמותם לעלות ולראות את פני ה' צבאות:

היכל ראשון נקרא לבנת הספר ועליו נאמר כמעשה לבנת הספיר. היכל שני נקרא עצם השמים ועליו נאמר וכעצם השמים למהרה. היכל שלישי נקרא ננה ועליו נאמר וננה לו סביב. היכל ד' נקרא היכל הזכות ועליו אמרו זכות ומשור לפני כסאו ומי שיש לו זכות נכנס לשלום ויוצא לשלום כי שם ב"ד של מעלה. היכל חמישי נקרא היכל האהבה על שם אברהם אבינו עליו השלום אהובו ושם נגנוה נשמתו ושם כבוד מנוחתו. היכל ששי היא היכל הרצון כי שם רצון שוכני סנה ועליו הכבוד העליון חונה ודרך שם קולו של משה רבינו ע"ה ונבואתו ומשם דבר אתו. היכל שביעי קדוש קדושים ובו שלשה ראשים הם הנגשים ואתה משפיע ומשביע לכל הי רצון: (וכנגדם) הכינות והומנת שבעה היכלות כלולות מכל מיני זעם ועברה ומשלחת מלאכי צרה יומם ולילה לא תכבה אינם זעום הי יפל שם הכל עשית יפה בעתו לתת לאיש כדי רשעתו ויראו מלפניך לעשות רצונך:

אנא האל בלי שני מצוי נמציא קיים בלי שנוי קדמון בלי עת זמן אחרון בלי גבול וקץ. יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי להופיע ממקור החפץ ולהשפיע על כל מדותך החמורות אשר בתפילתי סדרות וכל שמתך היקרים וכל מחנותך הקדושים והשקורים רוח הן ונעמיות ויתנגלו רחמך הנעלמית על כל המדות הנסתרות והנגלות למלאות האוצרות אשר שם השאלות לתת לכל נוצר די טפוקי להשלים את חקי ולכל ניה די מחסורה ולכל בריה די צרכה ולפל איש ואיש שאלתו ובקשתו אם חיים הוא שואל כי עמך מקור חיים. ואם מזון הוא צריך מזון לכולא כך. ואם בנים הוא חפץ



אנה מבטל גזירתו ומוקד עקרית ורזמו למלאך הממנה על הרוח כי שלשה אלה תלוים  
במול העליון. ואם חכמה הוא מבקש לא לחכמה יקרא ולא לתבונה יתן קולו אלא למי  
שהחכמה שלו על זאת יתפלל כל חסיד אלק וישליך יהבו עלך להשפיע עליו מחכמתך  
ונחה עליו רוח חכמה ובינה כי ספך דעת ותבונה יכוין להמשך לאוצר הדרום שפע  
חכמה כי ישא עיניו במרום לבקש משם שאלתו כי לא תשוב ריקם בקשתו וסוד הדברים  
הרוצה להחכים יודים. ואם בעל תשובה הוא תשובתו הרמתה כי שם ביתו ושם אוצר  
בקשתו וזמון מחשבתו ועומק דעתו למי אל כמחוד נושא עון ועובר על פשע לשאיית  
נחלתו ויאיר מני הרצון אל מדת התשובה בשובה ונחת כי ידו פשוטה לקבל שבים  
סה סה יום הכפורים בלשון רבים. ואם עושר הוא מתאוה כי קדמתו ימי עוני ותקרב  
לשחת נפשו כי ירעב ולחם לא ישבע וילדיו אל אל ישועו לתת אכלם בעתו ורוח  
מבעתו ובולמוס אחותו לא למדת הצפון יצפה לא בכתב ולא בעים כי לא מצפון חב  
יאתה ונחלים על ראשו יתה אלא ישום מנמתו ותשוקתו אל אלוה נורא אשר הוא  
מלפניו העושר והכבוד לפתוח את אוצרו הטוב אשר משם בקשתו וחנתן לו בקשתו  
כי עיני כל אליו מצפים וצופים ועל זה אמרו הרוצה להעשיר יצפין. ואם מן המצר  
יקרא בעת צרה לא על שמאל יפנה ולא על ימין אלא למדת הרחמים יעמיק מחשבתו  
בשעת תפלתו לאמשיך משלש עשרה מדות של רחמים פשוטות עליונות ורחויות אל  
י"ג מדות תחתונות בינוניות כי שם פני הרצון תמיד מבישים ונוטים ואו ישיבו הכל  
בשמה ונסו יגן ואנחה כי היתה הרוחה והתפלה נשמעת ונובעת כי המעיין העליון  
גבע והחדרים נמלאו ברעת אשר לא יכזבו מימיו וטל אורות ירעפו שמי. ואם יצרו  
עליו מתנבר ורוצה להכניע הצר הצורר אויביו אשר בקרבו לא לנצחים יבקש לנצחו  
ולחבריהו מעליו ולהכריחו שישמע אליו עומד נכחו אל אל אשר בידו נשמתו ורוחו  
לחוק את העמודים אשר הבית נכין עליו ובהם יתחוק וישען כנגד הצר הגדול אשר  
בא טבח אויבו אשר בקרבו וימשיכנו אצל בית המדרש אצל למודי י"י אם אבן הוא  
נמוח אם ברזל הוא מתפוצץ ואם חוק כשמיר מתרדץ ויצא ממנו כלו הוצץ. ואם לחן  
הוא צריך כי לפני מלכים יתיצב יכוין לעלות אל המחצב במעלות סולם מוצב מדריגה  
על פני הרצון למשך משם רוח הן ותחננוים על מדת יוסף הצדיק והפץ י"י בידו יצליח  
כי יתן את חנו בעיני כל שר ומושל ולעולם לא יכשל. ואם הוא נגיד ומצוה לאומים  
ועמים תחתיו יפלו למי רצונו יעלו ורבים צריכים אליו ועול כלם עליו והוא צריך להתחוק  
עליהם ותהי יראתו על פניהם דרך שער צדק יעלה ויבא בזאת אל הקודש פנימה  
לבקש משם (את) מאת מי שלו הממלכה ומתנשא לכל לראש ומאתו ידרוש להשפיע  
בה ברכה והיתה ליי המלוכה ובוה יעזור על ממשלתו ויארץ ימים על ממלכתו ואני  
עבדך בן אמתך ידעתי כי אין בלשוני מלה ודעתי קצרה ודלה והשנתי יש לה נבול ותכלה  
ומשם לא תעלה ולשבחך אין קץ ותכלה כי אתה נורא תהלה ואך יקפנו בעל תכלית  
ותחלה וכל שכן בריה קלה ושפלה בים הגלות והדלות צלולה ולכן לך דומיה תחלה  
אבל כי האמתני כי סמך נאווה כל שאלה וללמוד אני צריך ותועה אני מבקש וחכמה  
אני דורש להבין סודותיה אני מחפש ולפתוח לבי בשעמי מצותך אני שואל כי אין  
ולתך נואל ולא אשכח דבר ממה שאני לומר אני מתאוה והומד על משמרתני אני עומד  
תתן לי נפשי בשאלתי ורוחי בבקשתי ואם המושג יקר ועמק ופי ימצאנו ומשיג  
גבער מדעת אתה חונן לאדם דעת וידעתי שאיני כדאי הקשתי לשאול ועמק משאול  
קירוב הדבר אל הנשאל כי הטוב לא ימנע טוב ואין טוב אלא תורה ואם יתחם תורה  
יצור תעודה מי יהנה מן הסעודה העתידה דתר התר חכם הרוים כי אין בתוכנו נביאים  
והדוים הראני נמלאוה מתורתך אל יכלמו בי מבקשתי:

אנא השם נל עיני ואביסה לדעת נתיבותיה ולפרש תעלומיה ולהבין צורחת' להשע  
II. (s. s.)

מעמי מצותיה וחקיה כי כם הפצתי הננתני תורה חנני למדה חננתי נשמה חנני דעת  
וממה חננתני שכל חנני בינה והשכל חננתני אברים רבים חנני להרגילם למעשים טובים  
חננתני נכסים חנני בהם לחון עניים אביונים ראויים:  
אנא האל ידעתי כי כפי גודל שלימתך כן גודל חסרוני. ולפי רוממיתך קצרה לשוני  
ולפי חכמתך גבער רעיוני ולפי גדולתך נלאה חניוני ולפי שבהך קצר מעיני ותושיה  
נדהה ממני ולכן עשה למענך לא למעני כי יחיד ועני אני ומשברני אל תבישני:  
אנא י"י כוף רועי יצרי. עוכר שארי אכזרי להשתעבד לפניך ולשיב בתשובה שלמה  
אולי אמצא חן בעיניך והיה לבי לשמור מצותך ונפשי לעשות רצונך ורוחי לשיח  
באמתך ולשוני תהנה צדקתך העבר עיני מראות שוא ואזני משמוע שקר וכפי מתמך  
בשהד ובגול ורגלי לטוב ירצו וכל שארי אברי לעבוד אל אל אחד יתברך ויתעלה:  
אנא אלהי אל באפך תוכיחני ובקצפך אל תדיניני ובעת זעמך אל תיסרני כי מי יעמד  
לפניך מעו אפך ובצל כנפך תסתירני ואם אני כבן סורר ומורה הורני הי דרכך דרך  
לשכון אור לאור באור החיים ואם אני איש תככים ואיש עון ורוע דרכים חסך גודל  
עלי והצלתי נפשי משאול תחתיה על כן אמרתי אראה יה בארץ החיים ואם כואת וכואת  
עשיתי ממך לא כסיתי רק אלק חליתי כי עמך הסליחה למען תורא ומי האיש הורא  
ככזני היום אברה מועמך אלק ואל רחמך מתיכחות ומוסריך אל ניהומך ומאימת דיניך  
אנוסה אל המלתך ומפחד ארוצה אל חסדיך אשר אין להם קץ ותכלה ואחויק כם עד  
אשר תאמר סלחתי כדברך:

אנא י"י אם זקנתי ושבתני ושוכבתי עתה שבתני ונחמתי וכפי לפניך שטחתי לשחר את  
פניך להפיק רצונך ואם לא עכשיו אימתי כי ימי הלפו ואינם והנשארים לא יקומו  
בעונם ואם היום לפניך הנני מחר עיניך כי ואיני לכן קבלני ורצני מהר ענני ואחר כבוד  
תקחני ועם הצדיקים תאספני ובמנוחת בעלי תשובה תנחני ועם המנויים בחלד הלקם בתים  
תמנני וזכני לראות כטובת בחיורך וזכרני ברצון עמך ובבנין אולמך וכשם שראיתיו בחרבנו  
כך אזכה לראות אותו בבנייני ובשוכו ארמון לשבת על כנו הביטה וראה את הרפתיו  
כי לורים נהפכה נחלתינו וטמאו את היכל קדשך כל זב ומצורע בא אל מקום הכרוכים  
אשר בואה יבא אהרן אל הקודש ביום הכפורים בדם פרים ושעירים וקטורת הסמים  
ארבעה פעמים לכד ולא בשאר הימים ועינינו רואות וגלאות ואין לאל דינינו כי עונינו  
ענו בנו. ואתה י"י קנא לשמך הגדול המחולל בנוים ויחד שמך בכל החיים ואת בית  
תפארתך תרוםם תחת אשר היה הרב ושגם והרבות ירושלים טובב"א ובא לציון גואל  
לקבץ נדתי ישראל אמן כן יהי רצון יהוה לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך הי צורי  
וגואלי. ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

דיני חלה

דרך החיים

הפרשתה ומינים החייבין בחלה.  
(א) עכשו הונחה הפשע שופריתן חלה סמוסת נויים ונלטרפין זה עם זה חס  
וסורפין אומה ונוהגין לסליך לתור לט ניהן עיסה זימד לפילו צלל לטן  
שלופין את הפת (סינין סכ"ג): (ב) חין זימד רק שעירצ סעינסות עד סעטטו גוף  
סיניין צלל סנסת נויי תנוחס וללו סמד גס כן ונלטרפין זה עם זה לסעטור  
סן. סינין. סעורין. וסוכנין. וסנולל סועל. (סס) וחס לל לטן ולל עינין רק  
יסנין. (סינין דגן) ועכשו חין ידוע לנו סלרפן צכלי לו על ידי נסיכה יסכר  
II. (s. s.)



לקמן בענין: (ג) אין חייב בחלה אלא עיסה  
 מחמת רביעית קמה אבל פחות מזה פטור  
 והשיעור של חמשת רביעיות הוא מדה  
 שמוחזקת בשלשה וארבעים זיגים וחומש זיגים  
 וכיצד פוערין לוקחין מדה גדולה ונומליים אותה  
 עים שהיא נאלה ונחנין לתוכה מ"ג זיגים  
 וחומש זיגה והמדה הנחזקת הנייה היולחין  
 נאלתו כלי לחון מחמת הכלים הוא השיעור חלה  
 (סג) [הגאון והרמב"ם נ"י כחז צהשו' הכדפסות  
 חלה הר"י מייגא"ש על שניעית דכ"ל להלכה  
 ולמעשה כו"ם הגאון זל"ח דבשיעור מ"ג וחומש  
 זיגה שלנו יטול חלה זל"ח זכרה ובשיעור פ"ו  
 וח"י זיגה יצ"ד:] (ד) חמשת רביעיות קמה  
 הללו השאר והסובין והעורפין נלטרפין להשלי  
 אם לטן זל"ח הרקדה אכל אם ריקד מהקמת  
 וחזר ועירבן אין נלטרפין (סג): (ה) הנוטל  
 קמה נאלח מחמת מניי דגן הנחבזלים לשי  
 שחייבין בחלה ונאלח מנייה שאין חייבין ולם  
 מן עיסה ביחד אם אין זעיסה כשיעור חלה  
 מניין שחייב בחלה פטורה נאלה אפילו אם הרוב  
 מניין שחייב בחלה לפי שאין נלטרפין אפי' זל"ח  
 יחד רק חמשת מנייה ואם יש זעיסה כשיעור  
 חלה מניין שחייב בחלה אם אותו מניין שחייב  
 בחלה הוא הרוב חייב בחלה ולריך לזכך עליה אכל  
 אם מניין שאינו חייב בחלה הוא הרוב רק שיש  
 צהמין שחייב בחלה כדי ליתן טעם זעיסה יש  
 צה נאלחוקת הפוסקים אם חייבה בחלה ונפרישין  
 מנו חלה זל"ח זכרה ואם הוא הנוטע עד שאין  
 בוחת טעם זעיסה פטורה נאלה (סג):

דיני צירוף העיסות לענין חלה.

(א) שתי עיסות שאין ביניהם אמת שיעור  
 חלה ויש צהמיהן שיעור חלה או שנאלח  
 יש זה כשיעור ובאלח אין כשיעור אם אין נקפיד  
 על הערובתן כמו שיתבאר לקמן אם נוגעות  
 זו בזו עד שדבבן מנו לזו (וזה נקרא נשיכה) ו  
 היינו טעמיהן כיכ שאם ינטל עיסה אחת ינטל  
 נאלחיה עמה נלטרפין ומייבין בחלה וכן אפילו  
 אם אין דבבין זו בזו ואם זכלי אחד הכלי  
 נאלחן לחיוב חלה ואפילו אחד שנאלח ונעשה  
 מן מהני לירוף כלי להשחייב בחלה (י"ד קיען  
 צה"ה): (ב) לירוף כלי לא נאלח אלא זכלי שיש  
 לה דפנות ונחויים צחון הכלי ולריך זל"ח יאל  
 בים ככר אחד או עיסה אחת כולה מן לרופני  
 הכלי דלו אין הכלי נלטרף לאחור ככר או אותה  
 העיסה היולחיה מן לרופני הכלי ולא מהני מה  
 שנאלח צהמיה עליה ואם הנוקלת מן הככר או  
 מן העיסה מונחים חוך הכלי ונקלחת חוך לכלי  
 או הכלי נאלחן (סג): (ג) אם נתן את העיסות  
 או את הככרות נעללה שאין לה לזוזין אין  
 נלטרף לחלה ואם נאלחיה הפס לנעלה צדדין או

נאלחיה כשהן מונחים על הטבלא אין חייב כמו  
 כלי לזרען לחלה ונאלחיה אם אין כלי שיחזיק את  
 טבלם כדי לזרף אותה לחלה ונאלחיה צדדין ויכסה  
 צהמיה קדין עליהם היו כמו לירוף כלי ואף  
 שנאלחיה נוללים רק יזרר שלא חלה מנה שלימה  
 מן לביטוי (סג): (ד) צד"ח נלטרפין ע"י  
 נשיכה וליירוף כלי כמו שנאלח ליעל דוקא שהיו  
 העיסות של אדם אחד ואינו נקפיד על הערובתן  
 אכל אם נקפיד על הערובתן כגון שהאלח פת  
 קיבד והאלח פת נקיה או שנעיסה אחת יש  
 כרכום ובשניה אין זה כרכום אותן נאלחיה  
 אפילו אדם אחד נקפיד על הערובתן ואין  
 נלטרפין וכן אפילו זעיסה שאין קתם בני אדם  
 נקפידין אם הוא נקפיד בפירות שלא יתערבו  
 זה עם זה אין נלטרפין (קיען שכ"ו):

דיני צירוף בעיסת שני אנשים.

(א) שתי עיסות של שני אנשים שאין זכל אחת  
 שיעור חלה ויש צהמיהן שיעור חלה ונאלחיה  
 יחד שלא נאלחיה עד שנשכר זו בזו או שנתן כ"ח  
 קוממו לנאלחיה ועירבן הנאלחיה שלא נאלחיה אפי'  
 ע"ד לחלקן את אפיה אפילו אם השני העיסות  
 מניין אחד שאם היה נאלחיה אחד לא היה נקפיד  
 על הערובתן מ"מ כיון ששני בני אדם נאלחיה  
 נקפידין שלא לזכך עיסתן ומניין אין נלטרפין  
 ופטורין נאלחיה אפי' ידוע בפירות שאין נקפידין  
 על עירוב העיסות והיה דעתן ג"כ כן שלא  
 לחלק עד אחר אפיה דלו נלטרף ומיז בחלה  
 וחלמידיהם הלמודים צידד לפני רב אם נתן כל  
 אחד קוממו לנאלחיה לאפיה ועירבן הנאלחיה  
 שלא נאלחיה כדי לחלקן את אפיה נלטרף  
 וחייב בחלה כיון שנאלחיה אין נקפידין וכן שני  
 שחפין נאלחיה אין נקפידין (סג): (ב) שני  
 אנשים שלשו עיסה שאין זה רק כשיעור אחד  
 אם היה דעתן לחלק צללק פטור אפי' אם אחד  
 נאלחן הוסיף כל אחד ואחד זעיסתו עד שהיה  
 זהם כשיעור פטורין נאלחיה כיון שהיה להם שני  
 חיוב ונאלחיה אכל אם הוסיף כ"ח שיעור שלם  
 קייב אכל אם היה דעתן צהמיה לישא לחלק  
 לאחד אפיה אפילו חילקי' צללק חייבין (ש"ך  
 קיען רכ"ו): וכן אדם אחד נעשה עיסה  
 כשיעור כדי לחלק צללק נאלחיה וכשיעור לאנשים  
 אחרים או לז"צ שאין פטורין על לחמיה וחלקם  
 צללק אחד כך פטורה נאלחיה ואפי' הוסיפו אחד  
 כך על כל חלק עיסה עד שיהיה זה כשיעור  
 פטורה כיון שהיה להם שעת חיוב ונאלחיה היו  
 כעיסה שהורעה חלה אכל אם הוסיף כשיעור  
 חלה חייב בחלה אכל אם לא היה צדעמו צהמיה  
 לישא לחלקן צללק לאנשים הרבה אף שחולקן  
 אפי' חייב בחלה (סג): (ג) שני מנייה מן  
 חמשת מנייה שחייבין בחלה אין נלטרפין ע"י

נשיכה ולירוף כלי אף צדין נקפידין על הערובתן  
 רק עיסה דגן נלטרף עם עיסת שעורים וכן  
 עיסת שעורים נלטרף עם עיסה של זבולת  
 שועל אכל שאר מניי' אין נלטרפין זה עם זה  
 אם לא שלש אותן ביחד דלו כל החמשת מנייה  
 נלטרפין כמו שנאלח ליעל ולהרע"ם עיסה  
 של דגן נלטרפת עם של זבולת שועל ולכן  
 לנאלחיה אין לזרף עיסת דגן עם עיסה של  
 ש"ש ע"י נשיכה או לירוף כלי ואם לירוף נלטרפין  
 חלה זל"ח זכרה (קיען שכ"ד): (ד) אם דיבק  
 עיסה של אדם עם שיעור חלה עם עיסה של  
 חמשת מנייה מניין שאינו נלטרף חלה היה זה  
 ג"כ כשיעור חלה וזין מניהם יש כשיעור חלה  
 ואחר כך חלק אותה והוסיף על כ"ח מנייה עד  
 שהיה זה כשיעור חייב כ"ח בחלה כיון שלא  
 נלטרפו כשהיו נלטרפין ועכשיו זל"ח להם החיוב  
 אכל אם דיבק שני עיסות מניין אחד ע"ד לחלקם  
 לשני אנשים ולא היה זכל אחד מהם צה"ע  
 שיעור חלה רק זין מניהם וחלקו אחד כך והוסיף  
 על כ"ח מהם עד שהיה זה כשיעור חלה פטורים  
 לפי שצעה שזכה להם שעת חובה הם היו  
 פטורים צהמיה שעה (כמו שנאלח ליעל סג):

דין ביצד מפרישין חלה מן עיסה שיש בה  
 כשיעור חלה על עיסה אחרת שיש בה  
 כשיעור.

(א) אם יש לו שתי עיסות מניין א' ויש זכל  
 עיס' כשיעור ורולה להפריש מנו על זו או  
 שאפה אותה פת ורולה להפריש נאלח על כולם  
 אפילו לא לירוף כלי ולא נגיעה אלא כיון ששתייהן  
 לפניה (זה ניקרי מן המוקף) נלטרפין מנה על  
 זה וזכה אם יש זכל אחד כשיעור אפי' אם הוא  
 נקפיד עליהם שלא יתערבו כגון שאחד פת  
 קיבד והו' פת נקיים או צהמיה יש כרכום ונשי  
 אין זו כרכום רק אם הם של אחד נלטרפין  
 מן האחד על חזירו כשהן מן המוקף ואם לש  
 שתי עיסות נשני מנייה ויש זכל עיסה כשיעור  
 ומונחים כולם לפניו אין נלטרפין נאלח על  
 כולם רק עיסת שעורין וש"ש נלטרפין מנה על  
 זה אכל שאר מנייה אין נלטרפין מנה על זה  
 (ס"י שכ"ד קיען צ"ה):

דין אם מפרישין חלה מעיסה של תבואה  
 ישנה על עיסה מתבואה חדשה או להיפך.

(א) עיסה מתבואה חדשה ויש זה כשיעור  
 חלה ועשה עיסה מתבואה ישנה ויש זה  
 ג"כ שיעור חלה אין נלטרפין לא מן החדשה  
 על הישנה ולא מן הישנה על החדשה ואם עשה  
 שני עיסות ואין זכל אחת שיעור חלה ויש  
 צהמיה שיעור חלה והשיבן זו בזו או שזרפן  
 זכלי אין נלטרפין להחייב בחלה אפי' אם

רולה להפריש חלה נאלחיה שיהיה דלו נלטרפין  
 מן החדש על החדש ומן הישן על הישן אפי'  
 אין נלטרפין מדרבנן מחמת גזירה (ואם יראו  
 שנלטרפין יבואו להפריש מנה על זה) אכל  
 מדרבניהם נלטרפין ומייבין בחלה ולכן לנאלחיה  
 אין להשיך אותן או לזרפן זכלי ואם עבר וזרפן  
 אסור לאכול אותן עד שפריש על כארי' נעיסה  
 אחרת שלא הורמה חלה מן החדש על החדש  
 ומן הישן על הישן (קיען שכ"ד) ודוקא ע"י  
 נשיכה ולירוף כלי אין נלטרפין אכל אם לש  
 עיסה אחת נאלחיה חלה וישנה או שיעור  
 העיסות עד שנעשו גוף אחד נלטרפין: (ב) אם  
 נילוש ביחד עיסה שלא הורמה חלה ועיסה  
 שהורמה חלה אם יש לזה עיסה אחרת שיש  
 זה לזר שיעור חלה שלא הורמה חלה נאלחיה  
 אכל העיסה שנאלחיה כדי שיהיה מן המוקף  
 ונלטרפין מנה על העיסה שנאלחיה וא"ל לא  
 נשיכה ולא לירוף כלי ואם אין זעיסה הז'  
 שיעור חלה לזר רק עם לירוף העיסה שנאלחיה  
 לריך להשיך אותה אל העיסה שנאלחיה או  
 לזרפן יחד זכלי ואם אין לו אחרת שלא הורמה  
 חלה נלטרפין מנה על העיסה שנאלחיה וזה  
 (סג) וע' מ"ש בצוקף הלכות חלה (ג) נוהגין  
 הנשים ליקח מעט זל"ח נעיסה הגדולה קודם  
 הפרישת חלה ונאלחיה אותה שיהיה לשאר להחנין  
 זה עיסה אחרת כדי שיהיה ארוה השאר מן  
 החיוב ולא אף אם יזדמן שיבוא השאר לידם  
 צהמיה הפרישת חלה נאלחיה יהי מחיוב על  
 החיוב [ויזכרו שלא להחנין צהמיה זה הנאלחיה  
 שקורין [צדקס'ט] ואם אינו כן עיין צ"ח לזושי  
 שרד] ולכאורה קשה כיון דהשאר נילוש ביחד  
 עם העיסה ונאלחיה ביחד אפי' כשהוא חייב  
 חלה מן העיסה נאלחיה השאר ג"כ ומה זכך  
 שנוטל השאר קודם שנלטרפין חלה וכמה נאלחיה  
 קלת נשי' שכ"ו צה"ז ובש"ך דלוקרין לחלק זל"ח  
 גדול שנילוש ביחד להרעה אנשים לכל אחד  
 שיעור חלה שיעור כ"ח שיעור חלה ע"ש ולכן  
 נראה דאף דחלה אחת פטורה כל העיסה שנילוש  
 ביחד אף אחד שנאלחיה לעיסות מ"מ אם נאלחיה  
 צהמיה שלא יפטר רק העיסה ולא האחרת אף  
 אותה שנילוש עמה אינה פטורה חלה כמו  
 חרומה שנאלחיה צהמיה וכמה נאלחיה שלא לפטור  
 אינה פטורה והא' לחלקו עם הוא נאלחיה דהוי  
 זכרה שאינה לזיכה כיון שיכול לכוין ולפטר  
 צהמיה אחת) ואם נתן שאר שהורמה חלה לחוך  
 עיסה גדולה שלא הורמה חלה אם יש לו עיסה  
 אחרת שלא הורמה חלה ויש זה כשיעור חלה  
 מורם מנה על העיסה הגדולה ע"י הקפה ואם  
 אין זה כשיעור חלה נאלחיה זכלי או ע"י  
 נשיכה לאחיה עיסה גדולה ואם אין לו עיסה  
 אחרת נלטרפין מן העיסה גדולה מנה וזה











נחרב רעהו מן העת ההוא קראו ליהודה בשם מכבי\*) כי מכבי בלשון יון נכור ואיש מלחמה (וכפי צנננס דוד):

(ד) והשמיעה באה עד אנטיוכוס כי נהרג נקנור משנהו ויצר לו מאוד וישלח ויקרא את בנרים הרשע ויעש אותו למשנה תחת נקנור כי הרגו יהודה ויען אנטיוכוס ויאמר לבנרים הלא שמעת אשר עשו לי היהודים היילתי הרגו מחנותי בזון. עתה קומה ועלה עליהם והציקות להם. ויאסוף בנרים מחנה גדולה ויבא לירושלים ויהרג בה הרג רב ויגזור בה נזירה נמורה לבטל שבת מילה וחודש. או באו עבדי בנרים ויאמרו לו כי מצאו יהודי אחד אשר מל את בנו ויצו בנרים להביא אותו ואת אשתו והנער הנמול ויתלו שלשתם לעיני השמש. וגם אשה אחת אשר ילדה בן אחרי מות בעלה ותמל אותו לשמונת ימים עלתה על החומה ובנה לקחה בזרועותיה ותען ותאמר. אמרו אל בנרים הרשע. אשר ברית אלהינו לא נבטל ותפיל את בנה לארץ ואחרי כן הפילה עצמה על בנה וימתו שניהם כאחד:

(ה) בעת ההיא התחבאו במערה אחת כאלף איש ואשה מהיהודים לשובות בה ביום השבת כי דבר המלך היה בחומה שפוכה שכל מי שישמור את יום השבת אחת דתו להמת. וילשינו אותם אל בנרים וישלח אנשים הלוצים ויבאו אל פתח המערה ויקראו אל היהודים לאמר צאו אלינו והצלחם נפשכם ממות. וידברו אליהם עוד הלא אל אחד בראנו ואב הוא לכלנו ומדוע לא תתעברו בנו ונהיה לעם אחד והיהודים אשר במערה ההישיש ולא ענו אותם דבר ויסיפו היונים לאמר. צאו אלינו ומלחמנו תאכלו נמינינו תשתו ואם לא תצאו ידוע תדעו כי במערה הזאת תמותו כלכם. ויענו אותם היהודים לא תצליח זאת בידכם להדיח אותנו מאחרי ה' טוב לנו למות כלנו במערה הזאת מהלל את יום השבת. או הביאו היונים עצים ויציתו אותם על פי המערה ונשרפו כלם באש:

(ו) ולמתתיה בן יוחנן כהן גדול המשה בנים יהודה הבכור ומשנהו שמעון ויוחנן השלישי זהרביעי יונתן ואלעזר החמישי כשמעם ויתעצבו מאוד וישימו נפשם בכפייהם וילחמו בבנרים ובעמו ונפל מהם רב. ובנרים נמלט על נפשו ועמו אנשים פליטי חרב. ויבא אל אנטיוכוס ויאמר לו. את אשר שלחתי מלכי להלחם ביהודים ולבטל מהם מצות אלהיהם דע כי נבול תבול כי לא תוכל להקשות בני מהתיה מאריות הוקים ומגשרים קלו. עתה המלך מלכי ישפר עליך אשר תשלח ספרים בכל מדינות מלכותך ויקבצו כל שרי המדינות אליך ויאספו אליך עם רב כהול שעל שפת הים ולא תלחם עם היהודים במתי מעט. כי אם תלחם במו עוד הפעם במתי מעט תהיה לשמצה לכל מלכי ארץ. ויישב הדבר בעיני המלך וישלח ספרים בכל מדינותיו אל כל שרי עם ועם אל כל מדינה ומדינה כתבה ועם ועם כלשונו להיות נקבצים ליום המועד לברית המלך ועמדם פילים מלובשים שריונים ויעשו כדבר המלך:

(ז) ובנרים הרשע בא שנית לירושלים ויצר עליה ויבקע החומה ויבא אל המקדש וישכור בו שלש עשרה פרצות. ויתברך בלבבו לאמר. הפעם הזאת לא יוכלו לי היהודים כי שרי יהודי מלכים המה ותמצ' כקן ירי לבית ישראל אמנם אלהי השמים לא השב כן:

(ח) ובני מתתיה באו אל מצפה גלעד ויאספו עליהם רבים מבני ישראל וקראו צום והתפלו באפר ויבקשו רחמים מאלהי השמים מאלהי אבותיהם אברהם יצחק ויעקב. ותעל שועתם השמימה ויחמול ד' על עמו ויקנא לארצו. ויהי ביום השני ויברך אותם מתתיה אבירם איש איש כברכתו ברך אותם ויאמר להם לאמר. צאו בניי והנקמו באויבי ד' ויצאו כלם ביום ההוא וילחמו בהעמים. ויהרגו בהם מכה גדולה ואו נהרג יהודה מכבי בכור מתתיה כהן גדול ואחי יהודה בראותם כי יהודה אחיהם נהרג על שרי קמל

(\*) דורשי רשומים אונגרים שוכני הוא ריח מי במוך באלים יהוה ואונגרים שכל דגל יהוה היו כמכבים אלו ארבעה אומות. ויח סהו ריח מסתיהו כפן בו יוחנן: הנקרא III. (s. s.)

ויסם לכם בקרבם וישונו אל אביהם וישאל אותם אביהם מדוע מהרתם לבוא בניי ויענו אותו כי נהרג יהודה אחינו במלחמה ויסם ללבנו וירפו דינו. אכן מתתיה לא שת לבו לדבריהם ולא נעצב על מות בנו אך נחם את בניו הנותרים בדברי נחומים ויאמר להם. הלא אחיכם נפל במלחמה על אויבי ד' ומדוע תעצבו והנה גם אנכי אצא היום עמכם למלחמה וחלילה לנו מחטוא ד' מהשיב ידנו להלחם בעד עמנו ובעד ערי אלהינו הזקן והיו לבני חיל בניי. ואם לא הלא כלנו אבדנו. ויצא מתתיה ביום ההוא וארכעה בניו הנותרים וילחמו בהעמים ואלהי ישראל נתן אותם בידם ויהרגו בהם ויכוס עד השברים שרי חיל והסננים וכל אחוהי חרב ותופשי קשת ורוכבי סוסים. כלם נפלו לפניהם והשרידים אשר שרדו ויגוסו למדינת הים ואת בנרים הרשע שרפו באש. אכן אלעזר בן מתתיה בהלחמו את הפילים וירמסוהו ואנטיוכוס כי שמע כי היילתיו נהרגו וגם כי משנהו בנרים נשרף באש ויברח למדינת הים ויהי בכל מקום בוואו קראו אותו הבורה. וכן העת ההוא אבד שם וזכר ממלכות יון:

(ט) ומתתיה ובניו שבו מצבא המלחמה בחמשה ועשרים להדש כסליו ויבואו אל המקדש ויסגרו את הפרצות אשר שברו בו האויבים ויטהרו את העזרה ויבקשו שמן זית וך להדליק במנורה המהורה ולא מצאו כי אם צלוחית אחת אשר היתה החומה כמטבת הכהן הגדול וידעו כי מהור הוא וגם גדול היה שם כי השמן אשר מצאו לא הספיק כי אם לשיעור הדלקת יום אחד ואלהי השמים נתן ברכתו והדליקו מהשמן הזה שמונת ימים. על כן על כל דברי האגרת הזאת ועל הנס הנעשה להם בשמן המאור קימו וקבלו היהודים עליהם ועל בנייהם ואל אשר נהו מאויביהם להדליק בהם נרות ולעשות אותם חמשה ועשרים להדש כסליו ביום אשר נהו מאויביהם להדליק בהם נרות ולעשות אותם ימי משתה ושמחה וצדקה לעניים ולגמור בהם את ההלל להודיע אשר עשה אלקים נצוחים ובשמונת ימים האלו אין לספור ולא לגזור בהם צום ותענית אך מותרין במלאכה ובכל עבודה ומהעת ההוא מלכו בני השמונאי ובני בניהם על ישראל מאתים ושש שנת עד תורבן בית אלהינו שיבנה במהרה בימינו אמן:

הגהנת חודש השון וכסליו

דוך דיני הנוכה החיים

(א) [בציה שני כסמלנו יון נזרו גזירות על ישראל וצטלו דתם ולא סימו אוחס לעסוק בתורה ובמלות. ופסטי יום צמונוס ובצמוניס. ונכנסו להיכל ופלטו בו פלנות ועמלו הטעוה. וזר לסס לישראל עמל מפניסם ולחלוס לכן גדול עד שריחם עליהם אלהי אנומינו והוסיעם נידס וסליס וגזרו בני סמונאלי סססניס הגדוליס וסגורס סוסינו ישראל נידס והעמידו מלך מן סססניס וסזרס מלכות לישראל יתר על מלחסי סניס עד ססורבן ססני: וכסגזרו ישראל על אויביהם ולסדוס כ"ס צדס כסלוי סיה ונכנסו להיכל ולא מלאו סמן ססור צנקדס אלא סך אחד (ססי מונס צמונו סל כ"ג) ולא סיה צו להדליק אלא יוס אחד צלנד וסדליק מוננו נרות סמעכס ס' ינויס עד סכסו זסיס וסוליו סון ססור: וספני זס סקניו סכניס סכסווס סכסווס ססיסו ססיסו סמונת ינויס ססלו ימי סמחס וסלל (לסון סרנוניס ז"ל):] כ"ס צכסליו ומחילין סמונת

חודש מרחשון מזלו עקרב.

א' דריס אלו סל אלא כ"מי נהיח צו כלס בנין סניס ראסון צופן סקסון וסקסו. צו כ"ס זכריס על בנין ציס סני. כסכס כח סכריין (כסי) אחר אסרי קודס יסלל. וסדו וססנו ומססנו מ' לעיל כסכסי כסיס אסיס. אס קכסו כסיס על איוס לרס ססססניס סכל. קונין כסססיס מ' ססנוע ולמנחס יסל. ו' צו עסורו עיני לקיסו וססנו בניו לעיניו. ו' צו נולד גר ונס בן קסי. י"א צו נולד כ"תינין ונס בן קסי. ע"ז צו נרס ורבעס חג. י"ז צו ירד סכסל. כ"ז צו ירעס סרין. כ"ט צו אין יח צכסס. חסון ססס מלא ססס סקרי:

חודש כסליו ומזלו קשת.

א' ציני אכסריס אס צו ינויס ריח קלי על יוס צי. צו כ"א סניי מירסליס אל כססיס. ג' צו כסל זכריס. ז' צו סרף יסוקיס אס סנגלס. צו זנס סורוקס. י"ד צו נולד רסון ונס בן קסי. ד' צו נקלו אל מרס ארוס נוסלי ססססיס. י"א צו נולד סעסון ונס בן קסי. כ"ד צו כסל א"י יוס סוסר היכל ס'. כ"ג ילס מסיירין (ויכר). כ"ט וסלס (סון עוכדיס). מחסילין לסלול טריס כסון לרין כסכלס סכריס סססחיל יוס ס' אחר סקופס ססרי ויס סכסלס צו סקופס מחסנין מכלל ס' אסי אס ססססס נוסלס כלי יוסו צו אסי קלס קודס סליס. וסיסן נסלסל. כ"חזס יוס סכסלס סקופס ססרי מוננו ססכס III. (s. s.)











ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה: הלמ"ד במ"ק

ועד אשר הדלקת נר האסון שהוא עיקר יאמר הנרות הללו כו' ויגמור הדלקתן בעוד שאומר הנרות הללו וכו':

הנרות הללו אנו מרליקין על הגסים ועל הנפלאות ועל התשועות ועל המלחמות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה על ידי כהניך הקדושים וכל מצות שמונת ימי חנכה הנרות הללו קדש הן ואין לנו רשות להשמיש בהן. אלא לראותן בלבד כדי להודות ולהלל לשמך הגדול על גסיה ועל נפלאותיה ועל ישועתה:

מעוז צור ישועתי. לך גאז לשבח. תבון בית תפלת. ויש תודה נזפת. לעת תבין מטבח. מצד המנבח או אמור. בשיר ממור. חננת המזבח: רעות שבעה נפשי. בגון פוחי פלה. תי מרו בקושי. בשעבוד מלכות עגלה. ובירו הגדלה. הוציא את הפגלה. חיל פדעה. וכל ידעו. ירדו באבן מצילה: דביר קדשו הביאני. וגם שם לא שקמתי. ובא נגש והגלני. פי זרים עבדתי. ויין רעל מסמתי. במעט שעברתי. קץ בגל. ורפבל. לקץ שבעים נושעתי: פרות קומת ברזש בקוש. אגני בן המדתא. ונהתה לו למוקש. זנאתו נשבתה. ראש ימיני נשאת. ואזיב שמו מחות. רוב בניו. וקניניו. על העין תלית: וינים נקצו עלי. או בימי חשמנים. ופצצו חומות מגדלי. וממאו בל השמנים. ומנותר קנקנים. נעשה גם לשושנים. בני בינה. וימי שמונה. קבעו שיר ורגנים: חשוף ורוע קדשה. וקרוב קץ הישועה. נקום נקמת דם עבדיך. מאימה הרשעה. פי ארבה לנו הישועה. ואין קץ לימי קרעה. דחה ארמון. בצל צלמון. הקם לנו רועה שבעה:

דיני ברכת מגילה.

(א) הקורא את המגילה מנכר לפניו שלט זכות על מקרא מגילה. ושעשה נסים וסמיינו. וכן זיוס מנכר שלט זכות הללו (ס' תל"ג): (ב) יכוין זיוס זכרונת סמיינו על המגילה שילא זכרונת זו על מנות מנלות מנות וסעודה פורים (סס) וכן הש"ך לר"ך לכוין להזיחם זכרונת זה (סס) אם אכל קורא את המגילה ינכר אחר הנרות ונטוס זכרונת

פירוש

ס ברות קומו זיוס. כל"ל וי"ל לזכור קומו של עין זכרונת עקס המן בן המדחא וכיוס מורר למרדכי כדל"ס עקס מגילה דף י" ע"ב (ססס זכרונת):

ולא כמו שסוברים העולם ליתן השלטה ח"ש למחר לחון הקורא. ונזכרין ליתן מחלות השקל ח"פ' בעד הילדים זכרים וזוהנא המעוכרה גם מהולד. כל קטן שהחיל אצלו לשקול ע"י טוב אינו פוסק: במנחה קורין ויהל. ומפסידין דרשו. עיניו היחיד בש"ה. והש"ך בין ב"ל וא"י. ואם הל בשבט ח"ה לוי"ך: ראו לכל אדם לזהיר שקריאת המגילה יהיה בלילה נמשך והוא לאח הכוכבים כי מדינא דגמרא הוא דארכיב"ל חייב אדם לקרות המגילה בלילה כו'. וקבלה מקדמונים בכ"ה שזכר בגמרא בלשון חייב לר"ך החרס להנחיל עלמו עלניה. וכל ירא וחרד יקרא עם הלבוז בכה"כ דוקא ולא בחמה בית בנין: אחר ערבים ק"ש: הגה אחרו ח"ל וי"ל ח"ך כהנים בעבודתם ולוים בזכונם וישראל בעבודתם כולן מנעלים בעבודתם כו' ונפני וקרא מגילה. והכל נמשך פרקווי ניכא עכ"ל ונזהיר קראה כי יסור קונו קריאתה הוסי על פרקוס עולס גדול הכס: ל"י ח"ש אשר נתן לו הש"י לז' לדעת פ"י המלה של המגילה יסור שכלל נס וגם שמוע או קורא כמגילה ישמח במחשבתו (אני רואה זיה בנורוה"ך ואני נוח לך יחסי הודאה על זה שהללחנו ומק כל אויבינו. ושמה נפשינו בסיים ולא נחה לנוע רגלינו. ולא עוד אלא שהרכבתנו על כמות אויבינו וסרס קרנו על כל סוגינינו). בשעת קריאת המגילה לר"ך בשוק ולשמוע מפי הקורא מלה בעולה:

אכן אם אינו בטוח בעלמו מכלי סנות ומחשבתו לבעלה בשעת שמוע ומקח אז יומר עוב שיקרא בלחש עם הש"ך מלה בעולה ומוך המגילה ויחר מורד לכוין בכל היסור אפשרי:

אכל כנרבה המגילה ח"ך גם זהה שמוך לבו ולא יירא ומחשבתו זרה. יומר עוב לנכר בפי"ה בהיום שהמנהג בכל סוגיניו שהש"ך משורר ונזכר ברכות המגילה ונמשךין בשיר כל חיבה ויחברתה. ומתוך כך יתכלל כוונת השמוע ללאח וע"כ יחיו שיכא ינכר בש"ע בכ"י ויגמור קודם הש"ך בעוד שהש"ך מתרין בנינו. ויכול ג"כ לענות לחון בזוונה עלוהם על זכרונת הש"ך:

ומשמעין בכה"ר"י"ל יראה נפלאות משמות הקדושים הנרחקים במגילה בר"ם ובס"ם שיכוין בהם בשעת קריאתה ובזוה"י יחזור אחרו יראה ויחר לקראתה בכ"ט. ולא יעשה מלות חכמים ולוודעה וכדי לזכור את הרבים הלגתי פה השמות היולאים מר"ם ומס"ם מועתק מנפישת ואלו הן (י"ב הו"י"ס) היא וכל הכתובים יסור ר"ם הו"י"ס: לבדו עושה המלכה וסתי ק"ס והס"י. וסתי המלכה לפניו ולא כלה ס"ס והו"י"ס: ועלכונתה יתן המלך לרעוה העובס ר"ת ויהי"ס: יוס ובגללה הו"י"ס האלה ר"ת יהי"ס. יהודי היה בשעת הכירה וסמו ק"ס יהי"ס. כי כלתה אליו רעוה ס"ס יהי"ס. ראה כי כלתה אליו ס"ס יהי"ס. יבא המלך והמן הו"י"ס ר"ת יהי"ס: זה אינו שור ל"י ס"ס דו"ס. ונדולה למרדכי על זה ויאמרו ס"ס יהי"ס: ילא צלפני המלך וסני המון ר"ת יהי"ס: (ג' שמוע של אחו"ה) אחרתפני המלך ואל הפחות ר"ת אחו"ה: (ס"ה המלך המן אל המעשה ר"ת אחו"ה): אם הלבוז וסח הסוס ר"ת אחו"ה: אל היהודים ואל האחרתפנים ר"ת אחו"ה (ג' שמוע אחו"ה) הכירה אל יד הגי ר"ת אחו"ה: השנים אל יד הגי ר"ת אחו"ה: אשר ישלבו היהודים סתי ר"ת אחו"ה: אם יו"י הפורים האלה ר"ת אחו"ה: (שמוע וס"י) המלך ודמו ובהקבן ר"ת וס"י: המלך ויסנה וסח ר"ת וס"י וס"ה כח"ה: ויבא המלך ויבד ר"ת וס"י. (ס"ה) ומתן המלכה וסתי ר"ת וס"י. (ס"ה) וסתי ויעש המלך ר"ת וס"י: וינקה הכירו וינאל ר"ת וס"י. ויבא המלך והמון וס"י: (ה' שמוע של הס"ה) מדינה ומדינה ככתב פ"ת ס"ס וה"י: וסתי ישעה כס ס"ס וה"י: המורים לקחה ס"ס וס"ה: וסתי ישעה כס ס"ס וה"י: המורים פזאח סתיים ר"ת ס"ס: (שמה הש"ס ע"כ) ישעה בכל

שהחיינו והאכל יקרא את המגילה. גר יאמר שעשה נסים לישראל ואם שמוע מהש"ך ילא וכן אם אחר בעלמו לאזוהינו כל דינים אלו כתבאלו כס' חנוכה. ולאחרים מנכר הרב את ריבנו כו' אשר הגיח זכיוס ח"ה אשר הגיח רק אוגרים שושנת יעקב ואין מנכר אחרים רק בליבוז אכל ביחיד ח"ן ומנכר לאחרים ויכול לנכר בלא סס ויולכות ואם לא זינך לא לפניה ולא לאחרים אפי"ו בליבוז ילא בדיעבד (ס"י תל"ג): (ג) מי שילא כנר ומנכר להזיח אחרים ידי חובתן ואם יודעין לנכר בעלמן רק שאין יודעין לקרות בעלמן יזכרו סס בעלמם והאחר יקרא והנשים אם ומנכרות בעלמן יאמרו זנוקס הזכרה אשר קדשנו זכו"ל לשמוע מגילה וטוב שיקראו לנשים אחר יליאת בית הכנס' דענוס שילא הוא בקריאת הליבוז ואם לר"ך לקרותם לנשים קודם יכוין שאין רועה ללאח זכרונת קריאת י"ח וספיר דניי (סס זכ"ט):

דיני קריאת המגילה.

(א) חייב אדם לקרות המגילה בלילה ולחזור ולעשותה זיוס וסל לילה זנוס כל הלילה ומשעת ל"ה (ס"י תרפ"ו): (ב) מי שהוא חונס קלת ואינו יכול לנכר לנכ"י ולר"ך להמתין עד אחר שקראו הקהל וקשה עליו לישב בתענית כ"כ וקודם קריאת המגילה חסור לאכול יכול לשמוע קריאתה בעצ"י ומפלג המנחה ולמעלה (היינו שעה ורביע קודם הלילה) ויחפלג וערביי ומתחילה ואחר כך יקרא המגילה חלי שעה קודם הלילה אפי"ו מי שאינו ומשעה כגון שהוא חולה קלת חסור לאכול עד אחר קריאת המגילה אכל עשינוה קודם קריאת המגילה יש להחיר לנכר גדול היינו חולה קלת או מי שמתענה והתענית קשה עליו מאוד יכול לטעוס קודם קריאת המגילה וסיעור עשינוה היינו כביאה פת או משקין כסיעור זילה (וי"א וס"י ק"י תר"ג) [אם אירע בחדש אחר שכלות זמן קדוש לזכור שהוא חלי כ"ט י"ב תש"ג היה בליל י"ד בזמן קריאת המגילה יש להקדים קידוש הלזנה לקריאת המגילה לפי שקידוש לזנה הוא תדיר וגם יש לחוס שיעבור זנונה שיכסוה ענינים ואם קודם קריאת המגילה לא נכאית רק בזנוע הקריאת נתפזרו הענינים וזכרה הלזנה אזי אם רוב הלבוז חדשו הלזנה וקודם רק חזרה יחידים נשארין אין להם לזכור זכרונת הקריאת אפילו אם אין כלן משש הפסק כגון שעדיין לא התחילו לקרותה כלל זמי"ו כיון שאין לזכור להמתין עליהם אי"ב יערכו לקרות אח"כ ביחיד שלא זכרו עם ואין זה נכון שחקרי' לזכור הוא דומה אותה. ואם כל הלבוז לא קדשו וקודם זכרונת קריאת המגילה זכרה הלזנה אין להפסיק זכרונת הקריאת







עד סמוך לליילה ויאכל הסעודה ונעמי אכל  
 ביום ס"ו לנני עיירות מהענה ת"ח ומטלים  
 ולכיד לניחח הענייה להענייתו חיכך אחר ימי  
 הפורים וכן אם עבר והענייה הענייה אחר צעני  
 הימים לכיד אחר כך לניחח הענייה להענייתו  
 (ס"ט ס"י תל"ט). דיני הספד יתבאר אצל לידוק  
 סדן ע"ס:

דיני אבילות ואנינות בפורים.

(א) אונן צבורים צביל י"ד ישמע קריאת המגילה  
 מאחר ואסור צבשר ויין וציום אסור צהנחת  
 תפילין אפי' אחר הקבורה כיון דהנ"ל צעננו כי  
 דים לזכור צכל מיני אצילות חוץ מיישיבת קרקע  
 ונעילה סנדל ופסי סבריה א"כ הוא יום נר  
 ופשיעי דאסור צתפילין ואחר יליאת צהכ"ט יקברו  
 אה המה ואחר הקבורה יקרא ק"ט ותפילין ויקרא  
 אה המגילה או ישמע מאחר (א"י ס"י תל"ו  
 דלא כנ"ל) אצל צבשר ויין מותר אונן ציום י"ד  
 וס"ו (פ"ט ס"ט): (ב) אצילות אינו כוהב צעני  
 הימים ציום י"ד וס"ו רק דברים צענינעא כוהב  
 צהס ועולין למנין צענה ימי אצילות כוהב צבת  
 זאין חולץ מעבליו ואינו יושב על הקרקע אצל  
 ענועני קלה לצרות כל מיני טמאה צעוסיין וצביל  
 י"ד לא ילך לציה סכנסת רק תפילין ונערי  
 צציתו ואח"כ ילך לציהכ"ט למנוע קריאת המגילה

ואם הל פורים צ"ט ילך אצל אחר סעודה ג'  
 צעוד היס גדול לצהכ"ט ויעתין סס עד סלילה  
 ויתפלל ונערי וישמע קריאת המגילה וצסחית  
 ילך לציהכ"ט אפי' להספלה ולקריאת המגילה  
 (ס"ט) אצל לסאר דברים לא ילא ונציתו ואפילו  
 להספלל ונערי וכן ציום ס"ו לא ילך לצהכ"ט  
 להספלל אפי' סחית (פ"ט ס"ט): (ג) האצל  
 מייד לקיים מצרות מנוח (אצל לא יטלה מיני  
 סמחה) וכ"ס סכריך לקיי מצלות מנוח לאציוני  
 ולסלות מנוח לאצל חוץ יצ"ס צרי (אצל לא  
 יטלחו לו ויני סמחה) אצל חוץ שלשים אין לסלות  
 מנוח לאצל א"כ אין סס אלא אחר והאצל כגון  
 סדר צכפר יטלחו זה לזה כדי לקיים מצות  
 ונעלות ונציה אצל מנוח לאציוני יוכל לסלות  
 אפי' לאצל חוץ ז' דלא גרע ונדקה (ס"ט וצ"ו  
 וצ"ח): (ד) אין לעשות מצוה עלאכה צפורים ועי'  
 צעוטה צו מלאכה אין רואה מואתו מלאכה סימן  
 צרכה לעולם (ועי' עב"ס מותר) אצל צנין סל  
 סנוחה מותר וכן מותר לעסוק צפרקעטיא וכן  
 אצנת סל סאלת סלוס מותר לכחוד וכן כל מלאכה  
 סל מנוח כגון לכחוד ססקי הלכות וכן לעשות  
 אפי' מלאכות געויות ללורך פורים ג"כ מותר  
 (ס"ט): (ה) צרכים סקורין המגילה צע"ו מותר  
 ליטא אס"ט צ"ד וצעירות סקורים צ"ד מותר  
 ליטא צמ"ו (פ"ט ס"ט):

**ברכת המגילה**

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על מקרא מגילה:  
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שעשה נסים לאבותינו ביום הזה:  
 ביום יצונו פסח להוליד צשהיינו גם על מצות מצלות וננו והסעודה. וכן הקהל יצונו ללאס על זכר:  
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

אחר קריאת המגילה כורך המגילה כולה ונערינו:  
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. האל הרב את ריבנו והדן את דיננו.  
 זהבוקם את נקמתנו. והמשלם גמול לכל אויבי נפשנו. והנפרע לנו מצרינו.  
 ברוך אתה יי הנפרע לעמו ישראל מכל צריהם. האל המושיע:  
 אשר הניא עצת גוים ונפר מהשבות ערומים: בקום עלינו אדם רשע נצר  
 זדון מורע עמלק: גאה בעשרו וברה לו בור ונדלתו יקשה לו קד: דמה  
 בנפשו ללבוד ונלכד בקש להשמיד ונשמד מהרה: המן הודיע איבת אבותיו  
 ועזרה שגאת אחים לבנים: ולא זכר רחמי שאול כי בהמלתו על אגג נולד  
 אויב: זמם רשע להכרית צדיק ונלכד טמא בידי טהור: ססד גבר על שגנת  
 אב ורשע הוסר: המא על חטאי: טמן בלבו מהשבות ערומי ויתמפר לעשות  
 דעה: ידו שלח בקדושו אל כספו נתן להכרית זכרם: פראות מרדכי פי יצא  
 קצה ודתי המן נתנו בשושן: לבש שק וקשר מספד וגזר צום וישב על האפר:  
 מי זה יעמוד לבפר שגגה ולמחול המאת עון אבותינו: גץ פרח מלולב הן

הדקה עמדה לעזר ישנים. קריסת הבהילו להמן להשקותו יין חמת תנינים:  
 עמד בעשרו ונפל ברשעו עשה לו עץ ונתלה עליו: פיהם פתחו כל יושבי  
 תבל כי פור המן נהפך לפורנו. צדיק נחלץ מיד רשע אויב נתן תחת נפשו:  
 קימו עליהם לעשות פורים ולשמוח בקל שנה ושנה: ראית אתה פלג מרדכי  
 ואסתר. המן וקניו על העץ תלית:

שושנת יעקב צהלה ושמחה. פראותם יחד תבלת מרדכי: תשועתם היית  
 לנצח ותקנתם בקל דוד ודור: להודיע שקל קנין לא יבשו. ולא יקלמו לנצח  
 כל החוסים בק: ארור המן אשר בקש לאבדי ברוך מרדכי היהודי: ארורה  
 זרש אשת מרדכי. ברוכה אסתר מגינה בעדי. וגם הרבוזה זכור לטוב:

בשחרים לאחר ספיים האל המושיע חומר סוכת יעקב. אם לא צנוקס סאי"ט סיניס צסחרים אזי חומר אחר  
 היום סכל כוה בלי"ט: וצח"כ חושרים וספס קרש. ק"ט. עלינו. קריש יוס:

**הנהגת ארבע פרשיות**

חודש אדר מזלו דנים  
 כי דייס אדר זררי. ונעבור יום כי דייס אדר  
 דאשן בדיס. יום כי דאדר עני זכרי. מסוכס אדר  
 מרדין צענח. ובר ישראל דלים ליה דינא צהרי עכוני  
 לימלא ליה. יום אדר הסמוך לניסן סהל להיות צענה  
 קורין פי (סקלים) ומולידין ג' קים בלי קורין פי הסנוע  
 פסס צברי. צבי צפי סנחס (וציום סענח ער וצכור).  
 צני קורין למעטיר צבי ססח ער (לכסר על נסוסיס)  
 ומעטיין (ויכוח יסודיע): (צענח עני) ומולידין  
 כי סר מורה בלי קורין פי הסנוע צבי קורין צפי כי  
 חלה (זכור אה אחר עשה לך עולק) עקיס. ומעטיין  
 (פקדסי): (ופי זכור) לריך לקרות צקיס מואוריית  
 צעסרס: וצ"כ לריך ליסר יסר טישנונו פי זכור בריך  
 מוקרא מלה צענח והעולם לא זסיי צכוי עכ"כ  
 חוקסיס צכוכס. וחוקן צני היסויס סאי"ט לסס לצוח  
 למנין זיסרו לקרות צנגוס ועעוס: (צענח ג') סהוא  
 עיו בלדר ומסקין: (צענח ד') סהוא כיכ בלדר ומולידין  
 פי קים בלי קורין פי הסנוע. וכני קורין פי סס

**יוצר לפרשת שקלים**

מסללין שוכן ער. ער ובורא את הכל. ואחר כך מסללין סס:  
 פיוק עיס א"ב. אור עולם באוצר חיים אורות מאפל אמר והי:  
 אל מתנשא לכל ראש. קטר פאום דלת ראש. פכפכה בתאנה פראש: פישא אל ואתה  
 דרוש. מבל אום לפרש. לנשאה על כל ראש: נועלה פשיית למגוד ראש. והיא פרים ראש.  
 פכפסא פבוד מרום מראש:  
 פבודי מרים ראשי. עפה יעבור פראשי. ונדלשו ונכשוי. קדוש: דפר פנה ספר. וקים  
 פאקבי שפר. למשולי עפר ואפר. היחם נותנים פופר. בלי דופי ופפר. געד עזים לבפר: וצדקתם  
 תקתוב פספר: פוקרון פספר. למנותם עם נם אנכי עפר ואפר: זה אלי נם לאכי חונה. והראיה פמין  
 מטבע אש פמתנה. וגם הלל יתנו פנה: סקדם יושת פנה. ואתד מהם אל יתפנה: וצורם וקנה:  
 טובות יושבו על זה. וישכנה יופו לתנה וגוי לניום כמים נה: יתיד שוכן חומה. התנה פתורה  
 תמיקה. ליונה שתיא מהיה: כל העובר פיקה. ישקלו שקל פלי מהומה. סחצות השקל תרומה:  
 לשוקתם פלי לעלימה. ותהיה לה פדומה. תולה ארץ על בלימה: מפן עשורים שנה. ותנדבו בתנינה.  
 פני שוכן מעונה: נשיאים ונפים פמשענה. פקס ושון פנתניה. פלי עוד להתמתנה: סלה יספית  
 פתנה. פבל עת וקבל עונה. ונתקמו פתנה: על נפשותיהם ופפר. וסמא חיהם יופרו. ופחלק טוב  
 פפר: פאקם הלל יספרו. ושבת יתנו ונמרו. והודיה לעזר ישורתי: צרהם יעשו וחסרה. ועל



אשר יקראו וישבעו שמהות וקדוה קהלם להתחזק בתעודה כלי עוד למעדה בהקדשם זה  
לעבודה וקדוה עם הועדה באהבה ובהתקדה בישיה ובעמדה שקם פתים התקדה בקבל פול  
תקדה לקדוה לקדוה מוסמך תהיה לזכרון להכשלת השרון בהפסד וקרון קדשי מרום קדוש  
הכל יודוך וכו'

אופן  
קבוצת יתרומם ויתנשא בני אשר קניו מתמידים והוא להם מקשה ועל פשעי הם אהבה מקשה  
והכל ירממוהו בסוכבים קפא והחיות עי וולתך

מיוסד ע"פ א"ב

זולת  
אמה אהבה עשה בעברים רדת ממורקו גורף להם יקדו דבקתם באהבה לשקדו הם נתלתו בעמדה  
ומתמידים לרומקו וכוז ברית נאקה תמול וקרב להם יקדו טוב נמת לאדירים ישקלו קספ פסורים  
פסר עון מקפדים לעד יהו משקרים מגן מעות עשרים גתית עניים ועשרים קמית כל  
הנשקרים עולצים בקל עברים שקדוהם ושמותם צבאם ורבבותם קומם במתנותם רם השוון אפם  
שקטי שאריתם תתי תקנה לאתריהם מפן לברכהם בקריעת ים סוף וקמפת בכורים שוואיהם  
להפוקתם עורתו וחמרי כן תפלה

סמן חזר התפלה עי מלך עוזר ומושיע ומגן וחמ"כ מחיל סס

מסוד תקמים ונבונים וטלמד דעת מבינים אפתחה פי בשיר וקננים להודות ולהלל פני  
שוכן מעונים

מיוסד ע"פ א"ב

אי מאי מות בכל פעל במקסר במשקל כל לה להעל גדת בבו למשוי ממי שעל בעת מקד פי  
פעמי געל העל המירו קבור רע בעל ויה ללא זה פצחו פמעל ונחו בקרון אף לנגף ונעל קל  
בעדם קר והצרי תעל שרמ משאם הגד לו שאת ישרם להליין תלוי ראש לשאת מן פתם פין  
תת לאמים משאת לנשאלם לנשאת קדי תישא את

הכל ראשי על כל ראש נשאת גוי על גפי מרומי קרת התנשאת מן אהבה על כל פשע פסית  
בגין אל מינה לנגני התנשאת ברוך אמה יהנה מן אברהם: אהם נכור וכו' עד להחיות תמים:  
מעיקר פלוסם צר ובנרא רוח ממדד ומשקל גל עם רוח נגף לכל זיוק לנדבאי רוח וזבבתם תת  
פריון לקל רוח: שרין וד שער מרם עמר שקרת פי למקש ולציון עמד נעצת יה ליה שמע במעמד  
עמיד שקלים מראש חודש ללמד: פדשה ואת לתנות בקין זה פלטיה להקדים לפלם צר ובונה  
מן צורת מטבע פתו אבי חזיה צנה צור לציר פן תת מפן זה:

שמו משקל פעם לו עמותים ועליו כל היום הם מוקמים מו יעיר ונחשוף ורנע נד ממתים בגויל  
גשפי לקש לתחיות מתים: ברוך אמה יהנה קתנה הפתים:  
קעובה היא ואת לשועים וקלים קצנים ורשים יחד קה שקולים קצין לכל יעז מול מקהלים  
קרא לאמר הוני פדעני מעקלים: רוב עם אשר לא יספר רב עם צעיר מעשרים להספר ראויים  
לעניש וזהו בסדר להספר ראש וכל פשע לבפר ולהספר: שעורים פנה שיעור במפקד להגבר  
שחילמו לנשיאת ראש אותם לתפר: מן שקלי קספ פסורים קסרם להדבר שמורים לזרון תת  
כל העובר:

תמרו מאו כל עבת קדושים תרום בשלשה פקדים תרומת קדשים מן תכונה לזדק הפית  
וקל אשים תת ביד הפתנים קספ הקדשים:  
תמן באון פיד שיש רפשינו תביט בדבניו ועוד כל תבשישינו מן תקרא ררוז קמאון בו להחשישינו  
תת במון לאמים תחת נפשינו

פירוש

שמון של הסיי מטוסף מחוכר מחמ"ס כהרגים על יחרו יעיר יגלה קספ לטון מלקוט על ש  
סחיק קלובה לטון קלבה לטועים לעשירים מעקולים מחמ"ס שמינמו הם בניס קענים להדיר להכלל  
שדיר ומנסה הפן בחון לטון שטר רשמו לטון דקק כחשישנו לטון חכמישני בחמ"ס להחמישנו לטון חשמי

תזכור להעלות גשואי רחם מדבנים תמוכים גוזרים בהוד טוב עדים מון תקף עו אדרת על  
גם תזכור לעם ומספרם כחול הים:

יקלף יי לעולם אלונה ציון לדר נדר הללויה:  
ואתה קדוש יושב תהלות ישראל אל גא:

מי יוכל לשער כל הפקודים אשר בתכל ובחלש לא נפקדים ברית ברית חכמו מאו בפקודים לכל  
יתפר המגן מחמש פקודים אם פתרון וכנס יושדרו מפקדים לא יומעשו מששים רבוא מפקדים  
ואם לנגף ונגף באף מפקדים קספת תת כופר הם מפקדים ובכל ערב נשמתם בקדוה מפקדים  
דבכל רגעי בקר נבחינים ונפקדים ולי מה יקרו עלי הפקדים אלה הפקדים ותמפקדים: שמו  
פקודים ונפקדים ושוקדים להיות משקדים וקף קודים:

חי וקנים נזרא ומרום וקדוש:

סס סמחור אלעזר בירבי קליר

אומן בשמעו פי תישא את ראש קל נחת אף אתם ררוש: לעם אשר לא ימד ולא יספר איקה  
אפסם ולא נתנו להספר: עקדם כנאמר לו הבט וספר שוב וישב אם תוכל לספר: ורעם כחול  
ימים וכוכבים ספורים ונאני איה אפסם ולעד פרים: רם תיה לו אות מספרם איה למותם  
ולעמוד על ספרם: בקור ראשי שמוהם להשבון תעלה ומדת מגנים בקדוה או תעלה: יקר שלישי  
בתוכם לא הופקד פי לגיון מלך לבדו נפקד: ראשם מפקד להפקד במשמרת הקדש ויצא  
ופקדיו נמנים מפן חדש: בשמעו אמר ונתנו איש כפר פינ במת ותרצה אשבל הפפר: יציר מה  
ישן פדיון נפשו ויקצא תנינה פני שם נפשו: קדוש קתפיך להצדיק עם זה קמין מטבע אש  
קדוהו בפנתו: למדו זה נתנו ולא ותמנה ולכל את אשר נתנו: זה לא מצאנוה שגיא לת  
באשר נקית תטא ונבירי לת: רחום קרתת גשואיה בקספ פסורים בן שעה שפתנו בשלום פרים:

אל גא לעולם תערין ולעולם תקדש ולעולמי עוקמים תמלוך ותתנשא האל מלך נזרא מרום  
וקדוש פי אמה הוא מלכי המלכים מלכותו נצח נזראותיו שיהו ספרו עזו פארוהו צבאיו  
קדשוהו ורממוהו וזן שיר ושבחה תקף תהלות תפארתו:

מיוסד ע"פ א"ב  
מיוסד ע"פ א"ב

אלה אנורה את אשר געשה בדיוחי בטח ושקט בגכון וגשוא לעלתי בעבר ושקלי אף  
אשאי: די שקלי עד לא שקלתי הגם למסעובד היום שקלתי ובחמא עויל שקל לרשע נשקלתי:  
וזני ללא תתי לשקני בגילה חכתי לתשלום דרמון קעולי גולה סבעו גם הם והעכמת מוליה:  
וישור שלש קפות משלשות סאים בניסוח למקח שי קריאים ושנים לקחו ואין עוד מפעו  
גושאים: מדת שוקרות תקלין תרמין געתיקין נדבות אשר גם היו מעתיקין קוד פמה מני והדברים  
עתיקין: עוצם המון חוגג ושופף פנהר פינ ונותרתי בתרן בראש הקר צדק מלוגי שערך בתל

פירוש

גשואי רחם ישראל מרכים ונלות חמוכים בהקבים מוקף עז לז שרה אריוך חסילו עובר צמעי חמו  
אמרו שירים ובהלם וכו' כל הפחוס"י וכו' לא כפקודים כחורן כהר שוקדים משה"י לכה"כ בהספס:  
אומן זה משה ע"ש באשר ישא חוונן הל לטון חחלטה ויחה לי עתיחס עקדם זה אברהם פרים  
לטון פרים ורכים יקור לטון חקירה יקר שלישי זה לוי רכוס ויכטן זה ניכ טעט לוי מן דבר קדוש  
הסיי יספרו:

אל גא לפי שהרכנו בקרובין ולא חורנו קדוטה כמו ככל יום לכן חומרים זה בחוקס קדוטה: אלה  
אזכרה חני זוכר חלות ככוכן ונשא כהמיק גועלתי כעבר כהעבתי כעבירה עוול שקל טעשימי עול כמזס  
והשקל לרשע וכו' ככף וכה הכריע וחלוני עלי זוהי פירוש ב' חזים הוא חעות מחלטי שקל אשר לא נחסי  
עגילה כשנחת חכתי לטון חייב דרכוון מין מעבע לעולי גולה לעלות לרבל והופעמתי חלוטה כלעי  
לטון גזל חקלין שקלים חרסין חרסין ועסיקין יסנים ועפקין ויסקלין עולם וכו' ישראל שטנו לרוב



ה' קן צפור קרא למחם הרים. ראש גשואה קמאו בו להרים. שבעה ושמונה עליהם לראש תרים: עד אשא וכו'.

מילוק מ יבבן וליך תעלה קרשה כי אמה קדוש ישראל ומושיע:

אזרתי וספרתי. והכנת והקרת. ומדרת ושקלת וכלת ואמרת וצברת. ופקדת והשבת וספמתי ומעית וספרתי. וקצבת ותצפת ונזרת ונשפת ונערת. והבטת והכנת והשלת ושרת וספרת. וקמדת ותרטת ותקמת וצינת ותרתי. ולמדת והודעת וחיתת והורית ונזרת. וצוית וקראת. ונעית ודברת ואמרת. כל מין ומפקד והשבון ומספריו. כל משקל ופסל וכיס ונזרו. כל פיל לח ונבש ומשוריו. כל קונקצב ומדד ושעוריו: הודד לדקדק השבון לכל דבר. לכל גלם השבון ושטף ונעברו: מתחיל במדידה מהמש מאות שנה. עד שהוא מכלה באצבע הקטנה: דרך יום הוא בעשר פרסה. וארבעת מיל היא כל פרסה: ומדת המיל שבעה ומחצת ריס. ובשלישים קנים הוא קצב הרים. ושעור תקנה לשש אמות וזרת. וכל אמה מודדת שליש בנרת. והנרת מותחת עד שנים פשיט. וארבע אצבעות הוא השפסח והפשיט. וכמו נתנה מדה למדידת הארץ. כן נתן פיל לתולדות הארץ: מתחיל ממאה וששים ושש שנה. עד שהוא מכלה בשתות אצבע קטנה: זה הים הגדול בשליש יושב. במאה וששים ושש ועוד מתחשב: ונעמקו בעשרים וארבעה למתח סוף. וסוף בשבעים ושנים לעל ג' וחון. וניחון מקפיל ששים במדת פרת. והפרת תקפו כנגד שני הנדרות. ושני הנדרות מעדישים בארבע הנדרן. והנדרן מרחיב תמישה קים הנבול. וים הנבול מאה ותמישים מקנאות. ומדת התקנה בשני המרים בגבש. ושעור כל חומר בשני לחכים. וכל לתף ויכל המש אימות. וכל ארפה עושה עשרה עמרים. וכל עומר שבעת רבע וקלה. והקלה אחד ממאה נעור בסאה. וסאת ויש חסרה שליש בלה. וסאת הלח אחד משלשה פפת. וכל בת מתוקת ששה פהין. וההין כלו שנים עשר לנ ועוד. והלג מתחלק לארבעת רבעים. ורבע מין לרבע כוס ישועות. והכוס סובב אצבעים על אצבעים. ונעל גבה חסר שתות מאצבעים: וכמו נתן פיל לתולדות הארץ. כן נתן קץ לימי הארץ. מתחיל למנות משישת אלפי ערץ. עד שהוא מכלה ברגעי ארץ: כי העולם כלי שישת אלפים. עושים תמישה ושמתי ימים מתזרות. ומגן המתזור בעשרים ושנים וזבלות. וישנת היכל שבע שבתות שנים: ושבתות השנים בעשרים ושמונה תקופות. וימות התקופה תשעים ואחד יום ושליש. ועונות היום חמש מאות ושבעים ושש. ורגעי העונה קעונות כל היום. והמדקדק מחלק הנהג לבמה רגעים: וכמו נתן השבון על כל. כן נתן משקל ופסל לכל. מתחיל מכפר עד פרוטה קטנה. כפר הגדול כנגדל שני קנה. והקנה עולה עד ששים שקל. והשקל מתחשב בעשרים והמש סלע. והסלע חציו כקע ורביע זוז. והזוז מתחלק לסלג והמשו קנה. נמצא הזוז חמש מעות פסף. והמעה שתי פנדינות ואישר פדת. והאישר עולה עד ששנה פרוטות. נמצא הקע בארבע מאות פרוטות. והם בקרב פרוטות. וקפה מפרטות. ועד מקום שאנוש יכול למנות. נמסר לו למדוד ונם למנות. לפי כחו ולפי מיעוט תילו. הקצב לו מיעוט הזו שקלו. ולפי שקלו כן זהו הלול. גדול ארגינו ורב כח תילו. על כן אחיל לו. כי מדתו ושקלו לפי גדלו. כל אוצרות שלג ויהי פלם במשקלו. ומי גראשית מדד בשעלו. ושמי רום תפן ורתו מלא. וכל חברי קדם באצבעו שקלו. ונבעות עולם תמך בהוד אגדלו. ויא וקר עברה בארדה הקילו. לחולל פנין מייפנת תפין לו: נמצאת כל מדת וציבת עולמו. כמלא פסת יד היא רשמו. וקמיעה ביד גבור בזרוע חותמו. ואין לקצוב רב מהקרי תעצמו: אשר מדד וקצב ושער במרמו. על כל מדת פסאו וחדומו. מדת פח מלך בכל מעלה. בארד פרתב בעמק בגבה מתעלה. כי יש קץ לכל תכלה. ואמרה רחבה לעד לא בלה: מדת עולם כמלא פסת יד.

פירוש

במיל רב. כח. נחפזי ישראל. ראש. ישראל. והכנס. לו מכו. וכלת. מדרת. ואמרה. לי אונת. הכנסה. לשון הכנסה. וסרה. לשון אחרות. ומות. לשון דבור. לכל יונגס. טלח יח ארס כנולס. טליש צורה. סחורס היא טליש ארס. כמיו. הוא סמורחיב האלכע מהאמה. כיל. מרס. למחח סוף. שחרכו טל יס סוף הוא חלק א' מכיל טלקיס טבעותו טל יס. מוורי. הוא כור. למך. הוא הלי כור. כמיו. הוא אלכע חלנעי. הכיל. מדרת.

ומדמה גתונה בימין וזרע יד: מדת עולם במזרח ועד אנדל. ומדמה כקו אשר מאד גדל: מדת עולם ומדרת בשליש אמה. ומדמה עולה ונוסקת באלפים אמה: כמדמה המדה אשר ציר ראה. כגלה עשרים על עשר אמה. עפה ארבעים על עשרים ושמונה מאות אמה. וכל העולם כלו בשליש אמה: נמצאת דת במדוטיה רחבה וארפה. אלפים וארבע מאות בעולם מאריכה. והיא נתנה לעולם מרפא וארובה: ובימינה קוצבת כל ימי ארקה. ובשמאלה שוקלת עושר וקבוד וברכה: והיא הודיעה את כל חכיון סתורות. והיא קצבה כל מדות סתורות. והיא פתחה כל חגורות. והיא שקלה ואצרה את כל אוצרות: והיא חקרה המון מפקד תחתונים. והיא נתנה מספר גדידי עליונים. והיא לענה קומת אלפי שנאנים. אשר נה מזה בקומתם משנים. יש במדת הים הגדול קופתם. ויש כחללו של עולם הקמתם. ויש כמלא כל עולם תקומתם: יש לשתי טישות ששים עולם. ויש לטישה אחת עפים עולם. וכל אהד ואחד במתנה נעלם. ובמחיצתו צג וקש ודומם וגאלם. עד ופן רשות מלך העולם. וקשים עד ומלכהו עם עולם. ואין יפצחו לפאר אלתי עולם. ומשחם מפארים עוד לא שונים. כי בגר דינור שחיים ונקנים. ועוד כנו נחצבים ומתקדשים בראשונים. שבת וכלל ורון קאל משננים. וכפי קשות עם כנה רגנים. זמר ושיר ועו ורגן מרגנים. ושירים המעלים על כל שנאנים. שיש שיש כנפים כננים מנונים מפעל ליושב. ערבות פנס נחונים. וליושב על פסא בחילה כננים. מצאו חן כננים מסננים. וקודם לכל צבא פלע עונים. ושלוש קרשה לרם ונשיא נחנים. פורעים ומשפתונים המונים המונים. לגרעין פסוד במון גדידי עליונים. ונקדש באלפי רבבות תחתונים: כפחוב על יד גביאה וקרא זה אל זה ואמר: קדוש קדוש קדוש וכו'.

ישמח משה וגמורין הש"ע עד בשלום ואח"כ אומרים הריש תחקבל:

מוסף לפרשת שקלים

ס"ח מחי ברוך אתה יי עד ומושיע ומגן:

עומר ע"ס א"ב וכלי ספרותים ע"ס הכתוב שה"ש א' י"ד

אשכול אוויתאון כל גפשי. בצל המדתי שבת מצוא נפש. בקשתיו ולא מצאתיו ופצתי כמפוש. חמק עבר מלהריר לי חפשי. גולתי שקלי ממת כפר גפשי. טבעתי במי ציל טיט ורפשי: מן אור פניך עלינו אדון נסה. ושקל אשא בבית נכון ונשא. ובצדק הנה ערף כי תשא. גונגנו כמגן אל רם ונשא: ב"א"י מגן אברהם: אהס גבור וכו' עד להמיות נמים:

הכפר דעו דרשו מעל ספר. כמו הוא חרות באמרי שפר. התשירו בו פני נדמה לעפר ויוזכר לבם זכות נם אנכי עפר ואפר. ולא ידנה בכם נגף ונחפר. בתתכם מתן זה לשם כפר. מן אור פניך עלינו אדון נסה. ושקל אשא בבית נכון ונשא. ובצדק הנה ערף כי תשא. החיינו בגשם אל רם ונשא. ברוך אתה יי מחיה המתים:

פירוש

מיומנת יי ויוני ימן לפצוע. סיסס יי. כף יור. כס וולך. מיה סמוריס. טמיס. לי רחילס. כנף רכניס. חלנ סולכיס. וסרפי כו טס כמסיס. ע"ס הכתוב ביטעי" כ"י י':

אשכול. זס הקביס. וסלחי בטפס. דרכחי בטפסות לכ חלס חלסיך לעגל. צווי טול. כנולוס. ככיס ככון זס כסופי. ס"י וטעוס טהוח כוסר לישראל. ועל ספר. טחלחר זס ימנו. סחסינו. טשו דויון. וספרי. לשון מרפס. ודוי. זס הקביס. שקל חכ. זס אכרסס. שקלי יבופי. כספ טשקל דוד לחרונס סיבופי טעבור







עדיני. ימים על ימים אהבה בסוד סודני. רנו שמים פי עשה יי: מנחיל חמדת  
יום ממים. ברית שם בינו לבדולי מעמים. מי כמוך ירוא חי העולמים. קדוש:  
הכל יודוך וכי.

אופן

מלאכי עבאות בעלצון. מחן שאן גודיך: מאורי זקות חלצון. מראה  
בזק בידודיך: נגידי פנים וחיצון. נצח עז יודיך: נועדים לשער קיצון.  
נועם שיר סודיך: ואני תפלתי לה יי עת רצון. אלהים ברוב חסדך: חלים  
ונועים בלם. חרדים מבלי עקוב: חלים מזועים בחילם. חלוצים חושים מלעקוב:  
מחשים וממללים בקולם. מבקיעים רקיעים לקוב: מזבירים תם בסלסולם.  
מבדרים בשמו לקוב: ואני אגיד לעולם. אומרה לאלהי יעקב: ברוך וקרף  
אמתי. ברוך דברך וחזמתך: רבבות המוני וכתמי. רצוא ושוב בטעמה: בגבורה  
ולא בשתי. באים להקדיש שמה. יחד כל עתי. יצפור ריע לרוממה: ואני  
אלהי יי שועתי. ובפקר תפלתי תקדמך: מרעים בדרון מביא. מרגנים בקולם:  
מבטים פנים להחביא. מפקדה מסתמר ונגעלם: כמו חזה נביא. כבוד גלגלים  
ואראלם: ברוב גשר ולביא. וכן אדם למולם: ואני בתמי ממכת בי. ומצביני  
לפניך לעולם: יודון בני עליתי. יחדו חיל משרתך: ידמו למו תהלת. יחלו  
אלי קדשתך: רועשים אז לעמתי. רחמים ררוש וחמלתך: רוי רבוי רגתי.  
רצון היות לקראתך: ואני בחסדך בטחתי. וגל לבי בישועתך: והחיות וכי.

מיוסד ע"ס א"ב כפול:

זולת

אחור וקדם צרתה. ארחי ורבעי זריתה. בלעתי כמעט בצרתה. לולי יי  
עזרתה. גאלתני מראש ממסתוללי. גדעת שבט משתוללי. רבית תגין מבתולי.  
היית עזרתה ליי הציר הגברתו בארנה. הודעתו עתה אנה. ובשעבוד מלכות  
אנה. ועזר מצריי תהיה: זולתך בעלוננו אדני. זדים עזרני מעדני. חזיר  
פרסם מעדני. עזרי מעם יי: טוב לכל יצירך. טוב ומטיב למאמריך. וערף  
טובך באמריך. כי בי בעזרך: פתתי בריחה בגזר. באזור למתנים אזור. לה  
הדבקתם מלהגזר. הנה אלהים עזר: מרימי על יוסרם. משובי בחבלים  
לאסרם. גרתיקים בעבתות שזרם. בטחו בני עזרם: סוקר בעינו ליצורו. סב  
בצבי בחזרו. ער וישן מנצרו. שאל יעקב בעזרו: פונה ללך לראותו. פלל  
בהנינו לקראתו. צעקתו ושמע בקריאתו. מלך עזר אותו: קמים באפר פזר.  
קדושים הענד בגזר. רבדם בשלוש זר. יי הנה עזר: שוקקה נפשי תוהי.  
שואלים בחסדך משתהי. תפן לפנות מבלתי. עזרני יי אלהי: מרודים בעומי  
בעט. נחרת סוסים ושעט. מלתעות בפירים ולעט. יעזרו עזר מעט: בריחה

פירוש

מלאכי בעלצון. לשון שמה. מחן סנאן. העלכיס. הללון. ע"ס אזור חללי. עקוב. לשון סוף. ולא  
שמהי. ולא בחלישות. ילמור. לשון מראה. כדורון. כלנו עבדי דורון. חס נביל. זה יחזקאל. ידוע ישתקו:  
אחור וקדם נרסה. ר"ל כיון לרום על סוכאי ישראל פנים ואחור. מוסחוללי. לשון מקילה. געת. לשון  
כרה. הילי. זה עשה. נחמקיס. נקשרים. שזרם. כפוליס. סוקר. הקפיה. כעינו. לשון רחם. ליליו.  
לישראל רבם. כעטו כמו רכיד זכר. שוקקס. לשון סוקס. סנב. לשון חוק. להשיע עטק. ע"ס פי  
שמן חטיב:

צדיקה פחשה. בקשה קשה פנחשה. יקוד להבה הכחשה. אילותי לעזרתתי  
חושיה: מדר ישעה תבשרני: פתם התם מכשרני. ירושלים נגף החזירני. תדו  
קד לעזרני: חזיון צופיה שחרתיך קראתיך בשם בנרתיה. ובימין צדקי  
תמכתיה. אמצתיך אף עזרתיה: אמונת ברית הנגרתה. שגב בענה פנחרתה.  
להשיב טבשן ומפרתה: הבה לנו עזרתה: עזרת וכי:

יוצר לפרשת זכור

מיוסד ע"ס א"ב.

זכור את אשר עשה. ויהי לבו ולמששה. וגזעו יעקר בקעיסה. ביטה אל והטאו אל  
תשא. כי כהלה עשה. בכל צרה ודריסה. גם כה לא חסה. ובצוות הדליל עמוסה.  
בתוך א-ן מעמסה: אתה זכור נשכחים. זכור אום להמשבחים. וקרשה להמפצחים.  
קדוש: זכור דבר עתק בכל ערף. על חמקני ירף. לדרורי מפרך. הקדים ויצא  
בדרכך. לנגב כל ברכך. לדוש בגאות ולהדרך. ובכוחך צין מחרך. בקל רוחב  
ואורך. ועמה בטובה להארך: זכור זמורה שהשליך למעלה. ואהוביך אין לחללה.  
עשותם כמעט מפלה. חזק לשיתם בלה. אתם להפילה. בהנגעה ובהשפלה. טוב  
שומע תפלה. הפלתו בפלה. ואחריתו לקלקלה: זכור יהיר רשע. כילמאוד פשע:  
והציק בןמשששע. כבדחמאורשע. ואזניו הכבד ועיניו קשע. ולחאתה לא שע.  
למענה צדיק וגושע. חיש לנושעים ישע. עבר על פשעו: זכור מלולו למילה. ומאם  
בפעלה. לבחורי קלה. נא זכור יום ובוילה. וישלם לזמשלה: גמול רע מהילה. סערהו  
בשצף עלף. וכל פה יהללה: על פלא מפעלה: זכור עמה ונחלתה. אשר הם  
אהבתה. ומקנים לישועתה. פנה בתהלתה. נחם על עדתה. חזני בשעשוע דתה.  
צהלם בראתה. ותשעם בקרחתה. וישם תצמצם שכינתה: זכור קרית חנה. ועדת  
מי מנה. המסורת בכל פנה רוממה בהנינה. כי נעה עונה. ועת להנינה. שפח  
שם עדינה. מכל צד ומכל פנה. והמלכות לבעליה השב נא: תפקוד עתה ברתמים.  
ותופיע ממרומים. להושיע מעומי עמים. קדוש: סבל יודוך וכי

אופן

כבודו יתרום כפי כל הנשמה. וישמיע למקדישיו המקדישים שמו בנעימה.  
ויתפאר להתרוממה. במעלה ובמטה שובן רומה. והמים וכי

זולת

אתה מלא רחמים. ברחמיה שמה עגומים. גאלם פי הם יתומים. דתך  
בהניון נואמים. הם מובדלים מעמים. ואותך בהתמד מרוממים. זכור שלשת

פירוש

זכור. ישראל אומרים להקדיש שחכור עמלק. ויהי. עמלק. לנחסי. לי ביה. וגזעו. טרשו. עטס.  
פי רס. הדליל. לשון דלום ר"ל לישראל. עמלק. בירושלים. מפליחים. סומחים. זכור דבר וכי. שחרף פשי.  
ככל ערך. ככל פס. חמקני ירף. ישראל הכימוליס. לרודי. לשון חספי. לנב. להרוב. וכבודך לך וכי. ר"ל  
פקדיה רחם. רוח וזרף. חסוף עולם ועד קוטו. סתסליך וכי. עמלק חסך ערלסם חרסם כלפי מענה. זמורה.  
ז מילס לשון כרסה. חן. דחק. מעי. לי מעיס. לשיסם. לעסוס. יהי. נכה לב. לבעלים. לישראל:  
פנומים. עלבים. טלסם קדומים. ג' אכום. לעודים. רגיליס. נגידק. מטיק. לשמרך. לרעך. פלג. פיס.  
נודיק. ישראל:



קדומים הפוף בבנוי כמו רמים: טוב זכור וידריך. וחד שמחם פרב תסדקה. פי הם עבדך. למודים לעבדך. מהרה קומם נגידך. גהלם בחוק ידך. סמכם בשם יהודך. ענכם במאדך. פדה תפדה מזבירך. צועקים בקל לב לשחרך. קים עלימו דבריה. רבצם בבית בחינה. שובבם לתרדיה. שפגנם בעזרה. תשתבח בהרריה. תפדם בכקריעת פלג. עזריה: מרים.

מתפללין שבע ויחזון חזי התפלה עד ומושיע ומגן:

מסוד חקמים ונבונים. ומלמד דעת מבינים. אפתחה פי בישיר ורננים. קהודות ולהלל פני שוכן מעונים:

מיוסד ע"ס א"ב.

אנפיר סלה זכרון מעשים. בימים האלה נזכרים ונעשים. גחון גח מבין עקבים. וראונו להזכיר לרקב בעסים: החיח הנגז מלגל ודרהר. ומדור לדור גלגל ודרהר. זכר עון אבותיו הוקדר. חטאת אמו בלי להעדר: טרף אף ונשחת רחם. יהומתו מקלות בהריון יחס: קהפקד לשלישו חמא נוחם. לבט להלקם בלוחמי לחם: מהלקף ארבע מאות פרסה. גע וגד ממקרת לפרסה. סע משעיר והקמין פרוסה. עף ונגע מבוישו לפרסה: פועל שטימת בבורה לעבור. צמותות צאן קדשים למבור. קלונו הדרט בעט לזבור. ראשית גזים לגלע בזבור. שדי זכר לילה הזלק. שרש וגנה בתלקלק לתחלק. מן תמור פי חשלוו המלק. תבע להזכר מעש עמלק:

לאחרונה יסועו שבים שלט. ביהענן משם שלט. מן לעת ימחה לא ומלט. וגזן עם גזון ומפלט:

ברוך אתה יי מגן אברךם: חסד נכור עד להחיים חמים:

מיוסד ע"ס תשר"ק.

תמימים בעודם בסין רפודים: שבוץ עדי עדוים אפודים. רצו שלול מתן לפודים. קפצו בים רפות ברפודים: צודר אפק כל אספסוף. פושע סביבות מהנס אסוף. עלות פעמימו ממציאות סוף. סבר לקמלם בקנה וסוף: נגד ויעף שלש פעמים. מחור בניני המשה עממים. לין הבה ופתי העמים. כלל להתתתם נדיבי עמים. יבר לין והעמיד מסלה. טפוס בחורי בומה סלה. תמיקי ירכי בס לפסלה. ורע להרבע ולהתעב סגלה: נישמום שטימת ושישו המחבא. החל לבא מראש בפחבא. דגר שנית בקרב להובד. גש בשלישי בעליל בחובה: במשלוו שישבו באום מושלים. בפרק עמד מסור גשולים. מן אמרו לכו ונבחר נבשלים. או מאז זנב כל הנחשלים:

שונאיהם ולבשו בזשת. כמו בצלעי שמהו ביבשת. מן בעטותה עטרת ערוי תלבזשת. להגשים תחיל לצולעת תהבשת: ברוך אתה יי מחיה המתים:

פירוש

בימים וכו'. בהש אר. גחון. לי נחש הון לא מכן ארס וקסם לישראל כנחש. דרלונו. חרפנו. לרקב זכר. שילוחו סס רשעים ירקב. החוז. עולק. מנלגל. שדונום לקולים. הוקדר. הושר. יחומה. אנו. לובע. מיהר. הוחרט בעט. בקולנוס. לזפור. מזה חוהה. קלונו. חרפנו. חלנו. זכ כל הנחשלים. הולק. החניק. חתיים. ישראל. רפודים. וקושטיים בני כהרים של נעשה וכנע. קלנו. קנרו. לקולס. להכריחם. נרו. עתלק מוקומו. ויפ. כחייב. לן סוכה. זס פרעה. ששכי. זס וולך ככל. שולך. סס אויבי סקבים. כלעני. כשכרי.

מיוסד ע"ס א"ת ב"ש ובסוף חמוס יהודה:

אצילי מרעי נכד שעיר. תולדת אלה בני שעיר. בקשם אצו אשי להבעיר. שאונם חרשו בשדה עיר: גוי גדול שלא זכרת. רשיונותיו למה או זכרת. דגלים בלא הון מכרת. קדושים בזונה ובין המפרת: הזכר לאדמים גוה גארו. צרים אשר חומות ערערו. ועד תיסוד ערו ערו. פימו דברו בגאות ופערו. והאין לפניה שכהה. עבדתם שמרה נצח מלשכהה. חלף לא נדעו עשת נבוכה. ספרם תתום ליום תזכרה: טעם חוק בדת מוכח. נזכר פי לא תשכח.

מיוסם בוא עקם להתנפח: מבאן צוית לעמה לא תשכח:

יקש לין לתרה צבאות. התמימי ברית בצבא ואות. והפקד מדה במדד לתוצאות. מן דעת פי לעת המציאות. הוא יפקד בשם יי צבאות:

ומלוך יי לעולם אלהיה ציון לדר ודר הללויה.

ואתה קדוש יושבת תהלות ישראל (אל נא):

אל נא בלשוו אשר הזכרת לזכרתי זכר. בו בלשוו הזכירתי נא אתה זכר. ואם הטה באדם עברו ברית מלזבור. אתה אל ולא איש למה לא תזכור. בואת ידעתי פי יש לה לזכר. אכל תשוח נפשי עד זכור תזכור. מה בחי פי אכל לקין זכור. ומה קצו פי אאריך נפשי עד שתזכר. אם לא למעני תזכר. למענה ולמען ורשלים זכר. חוק פי לא תשכח ערות זכר. ואמר אם אשכחה עתה לה זכר: ותפקוד ותזכור. באב צר לעבור. פידו לספור. לנגע בשבור. ועוד כל המקבור. נקיבי בן כבור. מן נכירי בלתך זכור. ופאריך אפור. וארצה לזכור. בקרשת זכור:

חי וקים נורא ומרום וקדוש:

סס סמנני אלעזר בירבי קליר.

אין קוצין בן קוצין. קוציו לקוצין. דבור ממוצין. רצוני לרצין. לין בבא לרצין. פלץ ונתלוצין. בעץ מחצצים לחצין. בנין על צפור לנצין: עב בקע מראש. יהודים מנו גרוש. חל וילך ויפרוש. וישב על גבי חרוש. זמן והקרב לראש. ראשית גזים לרע לדרוש. היות לכל בוגדים ראש. ונצפו תולות במבחר פרוש: רין והקרה בדרך. עופי טרחות דרך. ופין לא זו הדרך. תעו במדבר בישמון דרך: בנחש עלי דרך. שלח יד בחמוקי דרך. ועל כל ראש דרך. זגב כל עזרי דרך: יעף ויעף וחיש. ומחור פתן רחש. ונודע פי הוהש. משרש נחש.

פירוש

לנחשים נחש של חמיי סמנים. הסנסת. לי רמזה. חלילי. לי אלופים. להכעיר בישראל. לערים. לטוחים. נוה. כהמיק. כלור. בעלו. ערו. חרינו. ופערו. זס טיעוס שחיק וגידיק: יקס. לשון ככל. לחולות. לניסה. דעה. כמו להודיע. כארס. חס חטלו כלים כוי. חיהל. חלמה לקן עמי יכל. לטכור. לטחום. ופארך אזכור. אספר שכתך. וחרלך. לי חמיים. חן. מיהר. קולץ. בן קולץ. רשע בן רשע. קלוזי. כרוח בריח חלו ישראל. לקלץ. לטחיים. דרבור. עולק הלשין להשחים ישראל כפרעה וכן הוון. רלוזי. ישראל. ללוץ. לקרסן. פולץ. לשון פללות. וכחולץ. סנפל כיר יוסע. כעץ. כאשר יען. מהללים. חלו ישראל. לחנץ. לכרוח. כנץ. הפורה על אפור דורסו. ללץ. לעסום אורחוסיו שחנסו לרוס עופו. עב בקע. זס עולק חרשע שחיס נוקע הענן וזוככ נפשות אחתם ככפי הענן והורון. חל וילך זכר. סמחלס והלך. לרע לרוס. סמחור וחרתיו עדי אובד. ולפעו. זס טנו שדונום נחש. כחבחר כרוס. סמחלס הון ויינו על סמחגרה כערכי סמחור חחס סנעלון יעלס כרוס והיס מוכר סכנסהרין. ופן. מ"י מהעס חס הדרך והרון. כחעוקי ידך. זו העילס שחנך עהס חרק כלמי עעלה. רחש דרך. מ"י רחש חרשם דרכי. יעף. יגע. ועף. לי עמיסה. וחס. ומיהר. ומחור סחן. מ"י נחש חרשע



דגש ולחש. ועת לידתו גחש. ובכשמו הכחש. ובחלש נחלש ולא חש. בכשמו חללו. ובקסמו חללו. יום העמיד וזללו. שמש הקמים וזללו. יגע ולא הניח לו. ולתפרות נחלו. עד בא השמש הזחילו: להמחות הוא וכל חילו: קט ושן חרק: ונאצות שרק. ומורה באפו חרק וחרפו הברק. למילה פרקו. וכלפי מעלה זרק. וילשם שמן תורק. בעצות ירוק ירק: זה אשכול הכפר. צו אל משול עפר. זכרון משלי אפר. בתוב זאת זכרון בספר. רשם בזה ספר. בתורה ובנביאים ובכתובים להחפר. להמחות מספר. ולא יכתב עם כל הכתוב לחיים בספר: אל גא. לעולם תזערי. ולעולם תקדשי. ולעולמי עולמים. תמלוך ותתנשא: האל מלך נורא מרום וקדוש. כי אתה הוא מלך מלכי המלכים. מלכותו נצח. גוראותיו שיהו. ספרו עזו. פארהו צבאו. קדשוהו רוממוהו. רון שיר ושבח תקפה תהלות תפארתו:

ובכן זכור את אשר עשה לך עמלק:

מן וקסל ומח שמו וזכרו. ונפח זכורו. מלהזכירו. בזכרון קדושו:

מן וקסל יען אשר לא זכר. ונחשב כנגד. מלהזכר. בזכרון קדושו:

עוסק ע"ס א"ב חס סרן אב"ג ב"ד גר"ה.

זכור איש אשר הניע אב ללא עתו. ברצוח ונגזב ונאזב פיעתו. גרע חמש שנים ממיתו: זכור בונה על גמילות חסד. גועל אח עש לזקנו חסד. דומה למס מרעהו חסד: זכור גלה ערות מצאית שדה. דם שפך בבואו מן השדה. הפך לב אב שח בשדה: זכור דחוי באון הערלה. הפונה בכורה בכוס התרעלה. ופרק מנו עול ומשף לו ערלה: זכר הפקפה דרך איש נור. והקכה מאר אב בעשן עבודת זר. זמם בלב היות לאח לאביו: זכור ונתעולל לרבע פאשה. ודון לבו השיאו באשה. חתו גבוריו היות בלב אשה: זכור ורע מרעים נתעב ונאלח. חלק להשחית ולומר האה. טמנו נאים פח לחבל אה: זכור חנט מנו עמלקי. טם בילק לאבד חלקי. ורע בבירים לעין כל ללוקקי. זכר טפש מהערימה. ירד ובמת עמי עד הרמה. קמו בן חיב להחרימה: זכור יושב נגב בלי עול בערד. כסות ולשון שנה היות מלך ערד. לשבות שבי מרד וחרד: זכור קסיל שונח באולתו לתעריבת מדון בעלותו. מיהר רבשות ונגלה נבלותו: זכור לקעקע בפתו משרשי: מלעזוב לו ענף ונש שרשי. גענש קישי כי השאיר לו שרשי: זכור מעשה אנג מעדנות. נשים כשפלה חרבו לענות. סורס שארו לשסוף וענות: זכור נגיד לחמלו הסבים. סר ממלוכה מבין נסיכים: עולל הנותר עמד לשפים: זכור סבב צקלג ונגב. עמלק ישב בארץ הנגב. פגרו מזב ראי מנשף בעגב: זכור עריץ בעמונים נחבא. פרוץ פרמי עין גדי פהו בא.

פירוש

סידוע סהים דונה נחמה. רגש. הרגיש. קט וכו'. עשה קטעט עם ישראל. חרק. כי ווק. לו. לעשה. לחסרה. לשון חרפה.  
 זכור וכו'. ע"ס טגריס לאכריס לנחם ס' טגיס קודם זננו. זכור חמה. עשו טכיס הככורס ע"י ערטיס. וטעל. כי מנושל. לב אב. זה יחק טגכ עשו לב אביו. וזר. ונוזוס. נאור אב. זה יחקה חסו. לשון מחיסה. נאלה. כונו נחטבו. חנו. לוח ונשרט. עם כילק. מרה כלבק. ככוריס. גבוריס. לזוקקי. טלקק דומס של ישראל. וכסת. לשון סכאה. כערד. הוא חמור סבר. ירוכסת. זה גרעון. לקעקע וכו'. להסמיס זרעו משרט. סגרו.

זכרו איש באהיו בקרב להוקבה: זכור פלטים אשר באף הסעור. צבאי בלבתם אל הר שעיר. קנא לנקום ערותו: זכור צנ בפרק להסגיר שרודי. קם בראש דרכים לקעוד את רודי. רדה ומסר בידם פרוידי רפודי: זכור קפין לישער השמים. רעש ושאג מלי בשמים. שלט ויגדל עד לשמים: זכור רד אל הנף להחניף ממלכת. שמי אשר שמשו מאמשת והולכת. תמה הלשון לרפותה ממלאכת: זכור שקל אלפים עשרה. שתילים מאה החליט לסברה: שיער מדם עשרה לשורה: זכור תבע להפר המשים. תמימה קצב לבלות חמשים. תכלית שבעים נתלה על חמשים.

ובכן ילך מעלה קדשה כי אתה קדוש ישראל ומושיע:

אלהים אל דמי לך. בקול מים רבים נשמע קולך. משמיע ומצוה לעמה בקנן פעלה. זכור את אשר עשה לך. אשר קרה ונחשילך. ודנה בהגים יי אלהיך לך. תמחה זכרו מכל גבולך. וחס ישיבו ויאמרו לך. ומשלך עוד ותנו לך. אנא דקם את דבר מלולך. עד שאתה מצננו הזכר לך. אתה זכר את אשר עשו לך. זכר יי את יום זבולך. המתנאים ונאמרים פהמה לך. השולחים ומורות באף לחלקך. זכר כפא כבוד גדלך. אשר מגרו ונאצו למולך. ושלחו באש היקלך. וישומו כר גבולך. ושרדו ונתקו אהלך. אשר צוית לא ובואו בקהל לך. אמרו לבו ונכחידם מגוי בגללך. ולא זכר שם הלולך. עליך יעזוב חילך. יותר מאשר עשו לנו עשו לך: אתנו במדבר נלחמו. ואתך בישוב נתלחמו. אתנו חויץ למחנה המו. ואתך בקרב המחנה נחמו. אתנו פלטי עגן וממו. ואתך פפרת עגן נממו. אתנו לחשולי עב דמו. ואתך עלות על במות עב דממו. אתנו חויץ מן החיצה קמו. ואתך לפני ולפנים קדמו. אתנו ברחוק מקום אשמו. ואתך בקרב מקומך שגמו. אתנו חויץ משיבתנו רמו. ואתך במכון שבתך דמו. אתנו אות ברית משאר הרימו. ואתך עשרת אפירי ברית החרימו. אתנו בהנחת ידי ענו החרמו. ואתך תלות יד למולך הרימו. אתנו גתעצו וסוד הערימו. ואתך פרויבי סודך לחרפות הרימו. ואתה יי לעולם תשב. והוא נגדך במשה יושב. תפוש מדבר וכל תישוב. אני ואפסי עוד בלב מתחשב. אם לא עמה תקים ומקשב. בשלש עשרה קימות נקמות לחשב. כפחד נפחת נפח לפקוד על הוישב. ואם אין כגד תחשב. וכל המונה וסופר וחושב. קץ הפלאות להבין ולחשב נשתה בבורתו מחשב. ולא ימצא מענה לחשב. ויחשה דומיה מהקשב. ובאמנה כסליו וישוב. וזאת על לבו יושב. ויאמר עד ישקוף נורא וקשב: ונחשבתי כעד זומס. כל היום מדמם. ונפשי נבהלה מאד ומשתומם. ואתה יי עד מתי ראה ודומם. זכר בית מקדשך השמים. כל עבר עליו משתמם. מתי ותנשא ויתרומם. וזכר אמר סוף

פירוש

הסמיח. עוב רואי. זה דור הווננו ככינו. ערין. זה טעיר. לכעור. לכייע. טעמי. כנו של הוין טמו טעמי. סהס. אלז ישראל. ויולכח. ונלכח של כהמיק. סמיכיס נחלה. נחלה כניס היו להוין. לכברה. להיוט כהס סכר וחקוס. חוושיס. ס' חושיס. חוושיס. ישראל. ככטיס. ע"י פניס של גלות ככל. כקנין. זו סמורה סהיס קיכנו של סקטיס. וס לך. זה טיטוס סחיק וגידיק ולאור אי אלהיו וכו'. כקסל לך. זה עיוון ווואכ. עשרה סכירי. עשרה הווגי עככוס. כרויני סודך וכו'. סחוליו סכרוניס ונכחיק וכו'. חוורו ע"י סס עוגדיס כסור. סמוט



קומם. בשלש עתות עמלק להדם. בשלש מיתות זכרם להדם. בשלש  
 ומי אפלה נגדם להעמם. בשבעה ימי עברה להרשימם. בעשרת מיני שמד  
 להאשימם: וקמו מעשרה דברים עקבו עם מענות. ומשבע מצות המישנות.  
 בן בעשר ושבע ישקרו לענות. ובת קול תצא ממענות. ותפוצץ בכל המהנות.  
 זקרון דברים להגיד ולענות. אל תזכרו ראשנות. בינו ישועות אחרונות. והזכירו  
 זכר רגנות. עמלק אשר בא וענת מהנות. והקר אתכם בפני בנות. ויצא  
 לו שם בכל המדינות. ראו עתה זאת לתנות. איך נמקה כהתף בכל פנות.  
 וצבא המרום אשר במעונות. אשר הסמך עליהם במשענת. יפקוד עליהם  
 את העונות. לרב ימים להמנות. לחשב עליהם חשבונות. להפילם לתופת  
 דראונות. והמון לאמים וכל השונות: על עור ועזר ישאו קינות. וכשל עור  
 ונפל עזר מקוננות: וידע כל פעל כי לא שבתה. ויבין כל יוצר כי שמם  
 שבתה. ושעיר ושדיו אז וכתה. ועמלק וטפסריו הכתה. ואתם במשפט נתובחתה.  
 וזכרו עם אשר זכרת. כי למוזה אותם זכרת. וזכרון טוב אתם נזכרת: יו  
 והמזכרים את יי. יאמרו תמיד יגדל יי. ויאמרו גאולי יי. בן יאבדו כל איבדו יי.  
 והעומדים בבית יי. והבומחים ביי. והשתיילים בבית יי. יהיו בנועם יי. ויגידו  
 כי אין קדוש ביי. כי אל רחום יי. אשרי כל ירא יי. טוב להודות ליי. טוב להסות ביי.  
 רגנו צדיקים ביי. קול אמרים הודו את יי. כי הם זרע ברך יי. זה היום עשה יי.  
 כי אל גדול יי. ברוד הקב בשם יי: שוש אישי ביי: יי: ואם כל המועדים יהיו  
 במלום. ומי הפורים לא נקטלים. וזכרם לא יסוף מגמלים: וזכרו לעד גאולים.  
 לששון ולשמחה גילים. מפעלות אלהים מגלים. ועזו נוראתו מגדלים. ושרים  
 בחוללים. בעשרת מיני עשור מסלקלים. בכנורות ובנגלים. בעשרת מיני הלל  
 מהללים. בעשרת מיני שמחה צהלים. ושרפי הקדש המעולים. כתלמיד לרב  
 יהיו למו שואלים. מה פעל אל אלים. כי אלה יהו מבפנים. ואלה מלפניהם מפנים.  
 ואלה חוצה למו פונים. ואלה לפני ולפנים. בצל שדי מתלוננים. ובחמשה קולות  
 העפונים. קול רנה וישאעה מצפונים. באהלי צדיקים צפונים. ההונים ביקרה מפנינים.  
 וקדמו שרים אחד נוננים. לדעת איך הם מנגנים. בגאות אפיקו מנגנים. בצלם היות  
 נננים. ובאברתם מתגוננים. ועל חומותם מתמנים. לשוערים ולשומרים ממנים.  
 כל היום וכל הלילה מוננים. להזכיר קדשת נוצר אמונים. להעריץ זבירת גוי  
 שומר אמונים: ובשם ישראל מתפנים. ובשלוש קדשה לקדוש מתפנים. שמתם  
 בראש פנים משפנים. ואחת בראש מלפם מתקנים. ובשלושתם היות נבונים. כשא  
 שלם ושם שלם פם מבינים. ובשלוש קדשה ענות באז מוכנים. קראו זה אל זה  
 מבונים. ובכניו שם קדוש קראים ומכנים: בפתוח על יד גביאך וקרא זה אל זה ואמר  
 קדוש קדוש קדוש כו:

פירוש  
 וזכה עולק מושל בכל עולם. כשהי' לי גיד הנסה: פס. על נכרות. לנחות. לכסר. כחסף. כעתיבות.  
 למוטת. זה גיבס. ודלוותם. לשון דלון לכל כשר. עזר. על רעה. ועזרו. היא לוחם על חטא. ועסקיו. ערין.  
 וסמכיים הם פ. אלו ישראל. ועומדים וכו'. אלו סכהנים. והסמכים. אלו הלויים. יחזו בנועם יי.  
 נסמך ככס:

ויסוד ע"ס אי"ב משולש ושם המחבר מאיר.

את פני מלך אתי צבה בנוד מקהלות. ועזו נוראותיו לספר במערכי  
 תהלות. אלהים עד מרום אשר עשית גדולות: אז בטרם גמתו ואבני פנותיך  
 יסדת. פס ושיבתך עלה במחשבת חשבת. נכון כסאך מאז מעולם אתה:  
 בנים חביבים בכהו יתרה ונדעת. עלו במחשבה להשפילם עצה מודעת.  
 אמונת עתיד חסן ישועות חכמת ודעת: משמיע שלום השמיע הפונו דרכיכם.  
 בני חסו בצלי וזכו במקתכם. כי לקח טוב נתתי לכם. קדוש: גמילות חסד  
 תמיד אביעה ואזכרה. אלהי ודני בלקח טוב להתפארה. הפץ למען צדקו  
 יגדיל תורה: מרפא ושקוי למחויקיהם ומימיניהם. חיי נצח הנחיל יש  
 למצאיהם. יעשה אתם האדם וחי בהם: דבריו נחמדים מפו ומדבש מתוקים.  
 לנות חן ועטרת לנרון מעניקים. אשר לו חקים ומשפטים צדיקים: הורונו  
 ושישי לבת נתיבו. זו הדרך לבו בה עם קרובו. השער ליי צדיקים יבואו בו:  
 והתבוננו קבוע שנים ולתקנם בטרין. אלהיכם המשפילכם לחסר ולעבר בתרין.  
 ראה נתתי לפניכם את הארץ: התחזקו והזכרו במנהג אבותיכם בדיכם. לדחות  
 ולקבוע במסורת מסורה לכם. הדברים בני אלהיכם תיום פלכם: והרו לדחות  
 פסח מברו ומאדו ראש השנה. לקבוע פסח באגהו ובגהו פסה לתקנה.  
 בכתבם ובזמנם בכל שנה ושנה: ימים יצרו והבחרו זבדו סימניהם. אדר  
 הסמוך לניסן קבוע בהם. לקים את ימי הפורים האלה בזמניהם: חכמי לבב  
 חכמו קבוע ולתקנה. ארבע פרשיות תמיד לקרות ברנה. לעתים מוננים שנה  
 בשנה: שהורים באדר משמיעים על השקלים ברנה. בניסן להביא  
 קרבן מתרימה חדשה בתקנה. ראשון הוא לכם לחדשי השנה: מתכפיים  
 אחריו מהת שומן להשמיעה. שקלינו להקדים גאון קמינו להביעה. אמר  
 עם הספר ישוב מחשבתו הרעה: ישמיעו בשלישי על סהרת הרגל בקריאתם.  
 להזכר בהיות ורמבילות שהרתם. והורתם את בני ישראל משמאתם: כבוד  
 דרגל להשמיע לדרוש ולשאול. הלכות חקותיו בשמחה ומחול. ואת עמי  
 ירוו בין קדש לחול: פרביעית ענין החדש לבאר בפניהם. נסו נפלאותיו  
 להגיד אתיו נדרים. תזכור את יום צאתך מארץ מצרים: למדו פעמים להקדים  
 ופעמים להפסיק קריאתם. ושו בו יד וכו' נתיבתם. חכמים יגידו ולא כהדו  
 מאבותם. מהי חל אדר בכושר מצנה. קוראים פרשת שקלים בשבתו באחונה.  
 את ספר תורת משה אשר צנה: בשמחה בו פרשת זכור להשמיע ולהזכירה.  
 להשמיענו ששון ושמחה גילה ואורה. ואזני כל העם אל ספר התורה: נמנין  
 מפסיקון בהמשה עשר בו מקראיהם. ופרה וחדש בשמי שבתות יצרפו  
 קוראים. הזכרות אשה אל אהותה בכנפיהם: ספרתו כדקבע בשני מפי  
 ראשי. נקדים קריאתנו לפניו ולא נחשה. ביום ההוא בספר תורת משה:

פירוש

את פני מלך. רוב לפני הקבית. כסה לתקנה. זה ראש הסנה סנלי ככסה ונוי. ומכיסים. לי סכך ריב  
 אחר פסח שקלים פרשת זכור. נמנים. לנחות זכר עולק. אמוי נהרים. הם ישראל שכלים העבר הסנה. נחמה.  
 III



בשעה בו מפסיקין פדשת זכרונתיהם. לסמוך נאלה לנאלה ימי מחמדיהם.  
 אשר נהו בהם היהודים מאזיביהם: עבר יום פור קוראים כל אחת בשבתה.  
 פרה והחדש אחת ואחת בקריאתה. חוברות אשה אל אחותה: פורו בנפול  
 לקבעו ברביעי בקבמה והשפל. קריאת שקלנו בו נקדים ברוח נדיבה וישל.  
 תורת אלהים מפרש ושום שכל: בארבעה בו מפסיקין מהות שושניהם. לצרה  
 יחד נאלתם ולהשמיעם נפיו אלהיהם. התורה הזאת נגד כל ישראל באזניהם:  
 צרופה פרה והחדש השמיעי בקריאתכם. טהרת הרגל וחדות יי היא מעזכם.  
 בני ציון גילו ושמחו בני אלהיכם: קבועו פחל בשישי מפי חקמים נרמות.  
 להקדים קריאת שקלים בקדוה ובעליוות. שמור תשמרון את כל המצוה  
 הזאת: שתי הפסקות קבעו גבונים ותמימים. אחת בשני בו ואחת בששה  
 עשר מתאימים. כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים: רעים סבבו לטהרת  
 הרגל לקרבתו. ועגון החדש ביום קדושו לזכרהו. וקדש את ראשו ביום  
 ההוא: שונוה יי אלהינו תמיד לנגדנו. עבודתה לעבוד במבטא שפתנו  
 והגיונו אמרנו האזינה יי בינה הגיונו: צמאה נפשנו להסתופף בכותלי  
 ביתה. חדשיה לקדש בועד וקנוה ומשרתיה. יי צבאות מה ידירות משכנותיה:  
 תמימה לבושים בעדי עדים נגוהים. מקבלים עדות החדש דומים במלאכים  
 תמיהים. מתי אבא ואראה פני אלהים: משגב שם הגדול צדקתו בחריו אל.  
 חסד זכירת קדושו אמין לישרי אל. שובה יי רבבות אלפי ישראל. קדוש:  
 הכל יודוך וכו'.

אופן

שמך לעד. בפי מועד. ואקוד לה אפוס: וגם אדרוש. לה אפרוש. הגות  
 שירי מצלתים: וראש אחרית. והיא הקרית. פרותה שפתים: הגות חסדיה.  
 ורוב הודך. תעלנה אונים: אבן כל. ובפי כל. מקדש הוא במחנים: והללויה.  
 בהבטתה. בורא גיב שפתים: לבית מעלות. בהיכלות. ונגלגלי קרוב הנה:  
 והאופן. קצד נאפן. והחיות ארבעתה: והן גראות. כמו נשאת. מקום פסא  
 ותחתנה: והאמנם. הלא ישנם. בכחו רב ותדענה: קצות תכל. והוא סובל.  
 ובזרועו תעופנה: ועת צופי. בעצמפיו. או ישאו לה רנה: ואז יענו ורנו.  
 ובכנפיהם תרפנה: חמשים הם. בגביהם. והששה ומאתים: והללויה. והוא  
 נושא. לכל מעשה. ימי בראשית אשר בקרא: הוא נומר. כל באמר. מעונו  
 שת בתוך סתרה: בערפל. מקום אפל. הלא יכפיל להאירה: בסביבו. בתוך  
 רכובו. יקר ננה להצחורה: וגרהו. במחנהו. מבזן צדק להתאזרה: והרקיע.  
 והבקיע. פלג מיות להשברה: ומחציתם. בקדוהם. יאדרו שם בתפארה:  
 ובמדומו. ממקומו. בקול יענו בני זמרה: יהי ברוך. בשיר ערוך. שובן  
 בקרמתיים: והללויה. מי ידמה לה. ובמה נקדם. את פני אימתן: מבלי כל. ואין

פירוש

בשמוק. רעים. הם החכמים. קדש את ראשו. ר"ל שנקדשים ר"מ. להשמוק. לחסות. לישרי אל. חלו ישראל  
 שסם ישרי לב. מועד. כי מועד. הנה. כי דבור. והללויה. הוא כלי שיר. כשנטיה. כי סמחון פה כלומר כעט  
 בספסלים. ועם צופי. כשאני לופים לומר שירם ופיס אזי גיב מלאכי שמים ישאו לך רנס. הלא יכפיל. סונו

אישבל. בראש נופי זמורתן: וגפורתי. וגותרתי. כמו תרן בחר איתן: ואין  
 קרין. והקרין. מאד גבר להקריתן: ורק לה זאת. בעליוות. והיא באה  
 לתוללתן: אשר דרשו. וסוד פרשו. היות קוראים בתורתן: וסוד שקל. מכה  
 עקל. וגם פרה למדתן: ואחרונה. בהדשנה. סמוכה לנאלתן: האם פשו.  
 וגם אפסו. גיחוחים בתמרתן: ושית ספור. מקום פפור. ותראה ברנתן:  
 ותנפישם. ותחפישם ותטיבה לאחריתן: או אקוד. בעת אקוד. ואברע  
 לה ברנים: והללויה. בהבטתה. בורא גיב שפתים: והחיות וכו'.

זולת

יי אלהים צבאות אמה החלות. הראות כחה וחסדיה לעם זו יצרת.  
 בימין יעש וגבורה בענה נתאזרת. והושעתנו מצורנו ומשנאינו הבישות:  
 גאלת ברוח עמה ולוחציהם דבית. שפתיה ברור מללו בחזון דברת: דבריה  
 הפוזב לא נפל במאז הבטחת. והם עמה ונתלתה אשר פדית. הבאתנו במצודה  
 נתונים ביד אויבי. ונגרם בהצץ שני להעביר כל טובי. ומדי יום ביום מהרסי  
 ומחרבי. וילתם בישראל וישב ממנו שבי. ורע מרעים ועם לא בינות. ערו  
 וסודותיה וקרו כל פנות. חרשו ועקרו נזויתיה ונגעו מצפונות. וגם כסף  
 יסגלת מלכים והמדינות: טבעה יצא בעולם להכחיד כל צוררה. שאון קמיה  
 תהומם לנער כל צרה. יום בשורה ושנת גאולים גלה לבחירתה. שלמה אהיה  
 בעמיה על עדרי חבריה: בביר פדה יקורה מיד מעבדו. זה כמה שנים לחצו  
 ומרעיו. לו תשובה גשיב כי יראו עיניו בידו. הן הראנו יי אלהינו את  
 בבור: מפור הרקול ידיתה החישה לנחמם. רני פלטתם סובב לנהלם ולרדמם.  
 נשיהם בגיהם ובגותיהם לשמחם ולרוממם. מלכותם הקם ונדל את שמם:  
 סבר תוללתנו הראנו את פניה געימות. ציון הטיבה ברצונה וערים נשמות.  
 עבדיה רצו אבניה מפיקים לה רוממות. תהלק הארץ בנחלה במקסר שמות:  
 פדה וצאל לקויה ורנו פלאה. ופלו ולא יקומו בונדיה ומקניאיה. צמתם  
 והצמיתם ורבה עליהם צבאה. כי הגה אויביה יהימון ומשנאיה: קנא אל  
 לשמה הגדול קומה והחל רש. אויביה דירתה החריבו ומעונה נחרש רעיה  
 ירשו ונחלתה יחד עיר ומגרש. יוריש יי אלהינו מפנינו אותו נירש: שמך  
 יקדש בעולמה מושיע וגאל. מפרש שם הנקבד צדקתה בחריו אל. תמיד  
 חסן זכירת קדשתה זכירו ישרי אל. חי יי המושיע את ישראל: עזרת וכו'

פירוש

כל הש"י כסול וגדול מלור החמה. כדחסיס. ע"ש ברוב שמי שמים. חיתמן. כעל חיתם כול. וכלי כל. חין  
 בנו טוב מעשים טובים. ואין חסכול. חלו חסדיים. והרעין. זה חלוב. וסוד שקל. הוא פ"י שקלים. ממה  
 עקל. פ"י זכור. כדחסיס. פרש חודש. סוכה. לנחלה וללויים. ושית ספור. לשון רבו. מקום ספור. חקונות.  
 וחסיס. כי חספי. הלאות בולרים. הנישות. כי נוסה וכלייה. וינר. וינר. חס חלניס קעניס. שרון.  
 כי הוניה. חסווס. כי חסווס. לנער. כי נסון. כעוטיס. כי עטיסה. ככיר. זה שמי. יקיד. זה ישראל. ומעטרו.  
 לשון רעם. כבר. כי חסוק. חסיקוס. כי חסוק. לקוחי. חלו ישראל. לחסם והלוייהם. כי כריסה. וסחל רש  
 סחל רשם ישראל חלס. ומעוק. זה כתיב. רשין. חלו ישראל. חסין. כי חסין.



החזן נחמיל ט"ע עד ומושיע ומגן;

ונאכה אמן יחומת הגן. אפקה שבעים וקמש בעדה להגן. או מאן פתו ירבע גגן. ארנה בן זאב  
לרשע הוגן. אין להגיד אותו מגן. (מקדכי) אמן באלקה המגן: ברוך אלה וי מגן אהרן: אתה  
נבור עד להחיות מתים.

המלה פכם זה חק לרוע מה יהיה: בקמים כל נשם לא תהיה: בן בכורת חל דבר אהיה.  
קדין אשר נבמר ונתיה. בן צבעו צין לצדים שיהיה. (צא) למרוו טור בנשמים מהיה: ברוך  
אפה וי מהיה המתים: נקדש עד וקדוש אתה.

את אפתר כל ממסתיר לגואל. ווי בנואש מלהגאל. נזור אם אין קאיש גואל. גלה מןשפה  
תבנית הגואל. גש פאח לצרה לצחצח הגואל. (מקפני) עיר וקדיש להקדיש גואל. ברוך אפה וי  
האל הקדוש: אתה חונן עד בינה והשכל.

מקל הורו בן להתבונן. בעת מאניה הטא צנ צר שוגן. דברת אב בוכר אונן. דלתי צור נגסה  
דפק ותגן. דגלים לשלש פען ולחגן. (המלה) געקם בן געה חוגן: ברוך אפה וי חוגן הבעת:  
השיבונו עד שלמה לפניך.

הנשים התגונות לכס ושיקה. הוכערו וקערה בם נשקה. הדפה זאת פגע לה טור ומתשקה.  
הללה לכל וואיה ונער לו שעה. דבר ימיני לשובב שובבה. (בלבוש) רצות רוצה פתשיקה:  
ברוך אפה וי הרוצה פתשיקה: סכל לנו עד וסולח אתה.

ותפשא ותבא באלה. ולא ידעה פי ואת עשקה יד אלה. נבגר חנף בקל גבול לשלוח.  
ובהגיע טור בנגן לצלות. וית אביחיל לבשה צלות. (מלכות) בת רפה מרפה לסלוח: ברוך אפה  
וי חנין המרפה לסלוח: ראה נא בעינינו עד גואל חוק אתה.

חן וזרה מהברי אל. וכותה גמעס גיד בן אביאל. זאת בכואה תלוס שואה עין לאל. וזרה  
גא לי צדקת הברי אל: זה חביבה לאות לחקון אריאל. (תבלת) ודה, עשות לגואלי אל: ברוך  
אפה וי גואל ישראל: רפאנו עד ורחמן אתה.

וחסד הסדה חסיד המחוללי. חור וברפס ונתם נתלי. חילה רויח ראש פתן מגתלי. חרון בו  
לשלח עוד מלאפלי. חלת פני אלהים וי מילי. (חור) רב תמלי חופא חולי: ברוך אפה וי חופא  
חולי עמו ישראל: ברוך עלינו עד כשנים הטובות.

לפניו שבע הוד אברך. שבונו היה ומיגן להארף. טמנה וסתרה מפרע ונך. טמא פהניבל  
נפקה להברך. טוב פין לה קומי אורי פי בא אורף. (עצרת) בשנת טובתך בנשם אברך: ברוך אפה  
וי מברך הנשנים: תקע בשופר עד כנסות הארץ.

מקל יודעי דת שפתי מרביץ. וקר ימיני פדת ימין ורביץ. ופי עדי עדים משביץ. וצא מקדש  
על יד קרביץ. ויש מסן שאלות יעביץ. (קרב) ימן לאסוף נדחים מקביץ: ברוך אפה וי מקביץ נדחי  
עמו ישראל: השיבה שופטנו עד וצדקנו כמשפט.

הפתולות פתקביץ שנית במאהב. פכודת בת מלך השליכה יחבי. פי צדיק וי צדקות אהב.  
קמס דוב רשפי להב מלהיב ללהב. קרה שוחה לעד להימו להקתב. (נדולה) קפיץ בדין משפט  
אהב: ברוך אפה וי מלך אוהב צדקה ומשפט: ולמלשנים עד במהרה בימינו.

וישם לילה ותנומה המנוע. ליל אשר פניו נורב הננוע. לזרות אותו הצניע. להיות לפלאו  
צניע. לכד יד יתיר ובאשמורו המנוע. (נתקרוף) וחוימו שח ודים מכנעו: ברוך אפה וי שובר  
אויבים ומכניעו עדים: על הצדיקים עד כי כך בטהנו.

פתר מלובה מאן היה מיבטח. מאליו היה להתחיל לבת הובטח. מלכות פשויה מראם הובטח.  
מזיו הוד פם אשר הבטח. מראש עד עקב לפה פשה. (בוין) להאמירה פמעו ומבטח: ברוך אפה  
וי משען ומבטח לצדיקים: ולירושלים עד לחובה תבין.

מלכות נחפנה פתו רביד. נבל (גיא נבל) גתון על ירד מיד מעביד. גשאו מעל כל ושרחו

הקביר. גיניו פתרוו להאכיד. גשואי רחם נבד טוב הוביר. (וארנמן) ומגם לכונן עיר דוד: ברוך  
אפה וי בונה ירושלם: את צמח ושמע קולנו עד ישראל ברחמים.

קראשה קים ור אשר הפלא. סונת שושן עלות משפלה. שיהת רדומים עלות ממפלה.  
שעיר ושרדיו לשחת הפילה. סגורי כלא הפן מאפלה. (קדעיו) רון פפלה לשומע הפלה: ברוך  
אפה וי שומע הפלה: רצה עד לציון ברחמים.

נמליבה עזור לאסמוראה. עצינה היתה לבן מעת נבראה. עמיתה הפניע בעדה קריאה. עד עת  
בא דברו אשר ראה. ענותם לחזים שדי הראה. (שושן) חזים לעבדו ביראה: ברוך אפה וי  
המחזיר שבינתו לציון: מורים. על הגסים. ועל כלם עד יהללוך סלה.

פחת פקפיל וניע לקח טוב פעלת צדיק פעלם לטוב. פאר אמר אשר הוא טוב. פיר הפך  
למשמה ויום טוב. פדות תחיש לקהר הטוב. (צלה) זמרה להודות לאל טוב: ברוך אפה וי  
הפשוב שמך ולך נאה להודות: ברכת כהנים. שים שלום עד בשלומך.

נשתי צאנה למערכות. קצינות פהקתרה ממלכות בגלי אילת גמות דורכות. לשבעים ימי צד עלות  
לה ארכות. תקפה עם דוד לעיניה ברכות. (ושמה) קול נשמע מתרכות. ודובר שלום  
מפעון התרכות: ברוך אפה וי המברך את עמו ישראל בשלום:

סני קדיש. וקוינו בסוף נשלח ויבא עונק. ס"ק יסלנו ונכניסין ס"ס לסיכל וקוינו  
סמגילה. סמכי וכל לליון ק"ס עלינו ק"י:

יוצר לפרשת פרה

מיוצר ע"ס א"ב.

אום אשר בך רבוקה. הפצת ורצית לצדקה. להנהיגה מדבש מתוקה: ביאר  
ארבה ועמקה. ביהם באהב לחשקה. ברביד לצואר לחפקה. גם היא במאד  
מחוקקה. בתוקף ובתנאי נחמקה. מעמו בלי לסלקה: אשרי מי זאת. בדתחוקקם  
בתורה זאת. בפתחי מוזות קדוש ידרש בעד נוסדה. ונס להביא פרה. בעדם עבור  
לכפרה: הלא כהטאו בכן פרה. חרת עליהם גזרה. והנם באמרה סדרה: וזה  
חמקבל עתידה. חישף מהם עברה. וכל ציקה וצרה: זכרון פרה אדמה. בפיו יונה  
תמה. לעד בלי לעלמה: חסד דת המימה. יעמו בה להתרממה. לפני יצר נשמה:  
טועמיה בטוב נעימה. בלי היות לשמה. בהושיבה הארץ הנשמה: זאת חקת  
התורה. ערוכה בכל ושמורה. בה להקדיש לגורא. קוישו: וקרה וקרה תמימה. ומפל  
מום שלמה. ובגקיות ובטהרה מסימה: כתב חקוק רשומה. לשמח נפש ענומה.  
למעלה לוקוף ולרוממה: לטהר הטא ואשמה. ולמחול עון ועומה. עוד בלי  
להאשימה: מטרתת גוי אחד. לרצות לשם המיוחד. אשר בכל פה מתוחד: נפשם  
תחשף מפתח. והגיונם כל ותפחד: בדתפללם בלב אחד. שונאיהם יודשו  
באחד. בפחת ופח ופחד. בעבדם לצור שכם אחד: על יד פהן נתינתה. לכבודו

פירוש

אום וכו'. סן ישראל חסלם וכו'. נטור ונהלדיק חם ישראל כמורה חסו להנחילם וכו'. ועמוקה. סמחור  
סוף עמוקה ונלפסם כה עעמם. בלחנה. ע"ש מלככה ס' אהכס. גם סוף וכו'. דברי מורה לריבין חיוק.  
ונחמלי. סמחם ס"י עם מ"ב חם נחמלין סמורם מוטב וז"ל אחזיר סעולם למהו וכו'. בלי לפקקה. סלל  
יסלק השכינים מ"ישראל בשביל סמורם. בער ישראל כעסרם מעגל. ונס. אמר. חרם. גורם. חס. ס"י עמית.  
סקיכל חסלם מרע"ס. חשך. ס"י סמחל על מעשה עגל. יוכה חסו. ישראל. יעשו. ימעשו. סמיתם. חרומם.  
סמיומיה. גמורם. עגומם. זס סמחל סיושב בעלכון. עון זעומה. עון עגל. סכס. לסון חלק. ומחיס. מספריס.



מתנתה. דקדק בכל פנתה: פעלתה וחקרתה. היא יקריב אותה. והוא יוציא אותה: צופים הכל בטובתה. ומתנים את פרקתה. כל קהל רעיתה. קדושה ולא פסולה. בלא מום ועולה. כקרבן פליל ועולה. רסאותה עלה. בחפז ולא בגעילה. קדלו בזה להועילה: שמרתי וינצרו מחללה. ומפד נגע ומחלה. בשדרם שיר התהלה: תפן בקלם ברורים. אשר שמך מופרים. וזרז עלימו מים טהורים. קדוש: סכל יודק וכו'.

אופן:

בבדו יתרום ויתקדר. והוא בערכות דר. עטוי הודו וקדר. והפל יגדלוהו בתמיד ובתדר: וסחום וכו'

זולת

מיוסד ע"ס א"ב:

אשרי כל חסי בך. פאהב ואהבך. גוי אשר אהבך. דבקתם בך. הלא אתה תריב ריבך. ותגשר את נדך. ובר בנה ואהובך. חתומי על לבך: טהרם מפל טמאתם. יה כפר נא אשמתם. פושר תהא אחריתם. לעד ותקים שמונתם. מחר עתה תשועתם. נאור פי אתה תקוותם. שמהם בשבע שמהתם: עזר תפאר אותם. פנה אתם לצדקם. צמחי צמח לחקם. קדוש מפל עז נקם. רם בטוב חזקם. שמהם ובצלף דבקם. שפגם וקאזור תדביקם. תאמר בדתך להמתיקם. כקריעת ים סוף ובמפת בבורים שונאך להבקיקם: עזרה וכו'.

מתפלליו שבע וסחום חזר עד ומגן. מסוד הכמים ונכונים וכו':

מיוסד ע"ס א"ב:

אצולת אמן בצרפה וקוקה. בנבכיה ואת בלט פקוקה. גלומה עלומה ונקוקה. דבורה על אופן חקוקה. המסקלה והמעוקה. ודשונה דשון למשמר חקה. זר שבעתים מוקוקה. חוק טהור משמא מוקוקה. טבועה בלא רחוקה והוא רחוקה. יחוסה אמורה ודוקה. מן בתמת חמוקה. ביה מוקוקה למתרת חשוקה נחוקה ואת חקה.

מקומה יגלה. מעמקה ידלה. מן לעת יגלה. גנוניו ועלה: ברון אתה מן אברקם: חסה נכור עד להחיות נמים:

ממרה חקוקה גזר: מגבנין אמרה נגזר. נאמן לאזנה נתאזר. נצח עדי בן בגורה גזר. סלול צפונייה חלץ אזר. סקר באפיה ונחשב: למו זר. ערף ביה חק לעם מפזר. עבור מלפמל עקש פמיון זר. פאר בקיריה באגד משור. פעלתה בסגן פעדי משור. מן צפונייה למתרת עם אל עזר. צנה צור לציר צור צרורה לאלעזר:

פירוש

צנענה. בגיטול. והחללה. מחד ונכסלה. בלחה. שיעזרו הש"י בלחה. והסוכך. זה חננה. נאור. הש"י. עחך. זו הסורה. למה. זה נשית. להכריסם:

אצולת אופן. הש"י. בנכיה. לי סחר. זאת. חוק המורה. בלע. כסתר. פקוקה. לי סחיה. גלומה. לי גולם. ונקוקה. לי נקוק סקלע כלומר לא נחפרו עממי פרה. חוק וכו'. מן כל עוסקים של פרה עמאים וסוף עשרת העמאים. כהנת. מן עון ענל נחוק. חמוקה. ישראל. נחקה. נכסב. עקושה. פירש מקושה של טרה לעתיד הקביה יגלה. נעם יגלה. שיגלה טכיותו על ישראל. גנוניו יעלה. יגבית לישראל. מורה. מן בורה לרה ולוח הפרה. מנכנון. מחר סיני. חנון. משה. ללחנה. לשון חזיון וקשיב. בלח וכו'. ונשה מן ונכסר בכסר של פרה דכתיב חלץ לך גליתו ולחריס חוקה חזו חוק לעם נסחר וכו'. טעולסה נסגן. טענטיש ע"י אלעזר טהים סגן הכהן. לוח לור. הש"י. לליר. זה עשה. לור לורה. טלל יגלה חסילו ללעזר. לנשים חתי. פירוש להחיות המחים שהוא ע"י על ונשם:

עולם ומלאו שלך. הפצת להצדיק קהלה. מן על בן אחיל לך. להנשים תתי אמימי פעלך: ברון אתה יי מתיח המתיים: קפאזי חק אלפת חוקה. לויטה באור יקר. השף לעם מיקר. לעמד על עקר רעבים לפענח דתיה. פענח מדותיה. צמאים גמות חידותיה. גלה להם עדותיה: שמץ דגלים טהר. מצרף ומטהר. דרב לכבסם תמהר. מעווים אתם לטהר: תקרא כהן. בחטאך באזוב מתבנה. מן טהורים זרזק כמכהן. תמור דם מקח אלעזר תבכהן:

ימלך יי לעולם אלהיך ציון לדר נדר דללויה:

ואתה קדוש יושב תהלות ישראל (אל נא):

אמרת אחקמה והיא רחוקה. שח איתא אל עדי זאת חקה. בלא נפלאת היא ולא רחוקה. זאת פליאה היא ומרוחקת. מלפנייה משפט וחקת. ומאחריה תורה וחקת. בחרות חקוקה. ובלויה לב מהקה. מדוק תלויה ומשאל עמקה. מדי ארקה. מסלתה חמוקה: כבן אין לעמוד בסודה. ואין להגיע וסודה. ואין לחקור חקה. ואין להחליש חלקה. ואין לידע ערקה. ואין להבין דרקה. אלהים הבין ודרקה:

### חי וקנים נורא ומרום וקדוש:

סס הנחבר אלעזר בירבי קליר.

אצורה ומפךשה. עצורה ולא מפךשה. זאת חקת הפךשה. בכל שנה מתפרשה: לבעלי אספות. חרותיה חשופות. וכל צרורות כסופות. דקרויקה ספות: צרוכה ושמורה. קצובה ומורה. דרושה ואמורה. בקלה וחמורה: ונגה לעניו: בפניו מעוניו. והגיה עניו. בפניו מעניו: רעד בהסבית מעם תחלת משנתה. פרה בת שנים עולה בת שנתה. בצר ציר תחן כקשב שמועתה. נא מני יפרה מרה חלקה לשעתה: ידעו בה הליכות. ושנון חלכות: אלה הערכות. ואלה המתחלכות: ראיתה איה לחזות. דמה איה לחזות. באורה מלהבנות. לחזות למי זאת. בדבור אמור אל הבתנים שגא עז פניו. שב ויערוף זאת לפניו. והאיר עניו: וען כנאמר לו ולקחו לטמא. פלצות ביעתתו ושח מן יתן טהור משמא: קושט אמרי פרה. כל טהור משמא. ואף היא תעביר רוח הטמא: לו הגיד אל חקה חקתי. ומה תנע לידע. עמקה משאל מה תדע: יבא אפר פרה. להלבין טנוף בן פרה. היות כפרה: לסודרה כפרה: מן פניו וקוהו אליה. היות פרתו מתטרת. שכל הפרות פלות ושלף לעד עומדת:

פירוש

קפאזי חוק וכו'. מן גלום של חוק הפרה שהוא יקר וענון. אלפס. לשון סגר חלפין. לועה. נכסה. חשך וכו'. גלה לישראל טעם הפרה. רעבים. ישראל מחלויים. לפענת. לשון פכח טענת טכסיותו היה ונגלה. גומה. לשון נגוע ולעווס. טון. עון ישראל. ועווים. וטווחס. טח חסיל. זה טהיה חזר כקוק זה על פרה. כחוס חקוקה. נכסנה כלוחוס. וכלוח לכ. נס כחורה טכטל פה. וזוק חלטה. טהיו גבוה משמים. חקת. חרץ. להחליש. לשון גורל:

אצורה. כחונה היא חזורה. עורה. בערה וטווחה ונגלות. לבעלי חסכות. חלו ח"ת. ספות. לשון טעם. זיה לטניו. חסר היה הקביה לנשה טעם הפרה. בפניו ועניו. כשמים. וסגים. לשון חלוי. כפון. לשון סיון רעד וכו'. מן הים כפתי משה כשהקשיב. חלטה משכסה. כדלונין כמיד חזר רכשיע חסה חננה



אל גא לעולם תוערין. ולעולם תוקדש: ולעולם עולמים. תמלוך ותתנשא: האל  
 מלך נורא מרום וקדוש. כי אתה הוא מלך מלכי המלכים. מלכותו נצח. נוראותיו  
 שיהו. ספרו עזו. פארוהו צבאו. קדשוהו רוממוהו. רון שיר ושבת תקף תהלות  
 תפארתו:

קיום לטהר טמאים. לטמא טהורים. באמר קדוש:

מיוקר ע"ס א"ב.

אמרה סניגה וצרופה. בדולה בדתה מערופה. גדלה ברענן לתרופה: דרושה  
 בזקוק שבעה משבעה. היות טבילות וכבוסים שבעה. ופרות וכהנים טהורים  
 וטמאים שבעה: וקני גזית תמימים ממים. חבואיה ויקרו לכל היות בה מום. טהורה  
 תהיה לאדמות בממים: יעשה מהון בהן קבש פרה. כפה מול אטם בהוד תפארה.  
 להוציא בה תמימה חטא תמה מפירה: מסעדיו אתו יצאו לחר המושקה. נחן טבול  
 שנית עבור ברה שוחה. סדר מערכת ולא שעה: עמד מקדם ופגיו למערב. פרה  
 שחט ודם לא ערב. צת בה תריות ומקדה חרב: קס מול שער איתון ודם שבע וזה.  
 רענן ארו ואזוב ושני יחזה. שמע לכל עין ארו זה ואזוב זה: תרגל ותלקה  
 לשלשה חלקים. כל משמרות היו מנה מחלקים. תבונה למשמרת עד נקוקים  
 יקים:

חזן וקהל זאת הקשה מאד בעיניהם. איך לטהר בית מעונייהם. טהור  
 וקדוש האיר עיניהם. קדוש:

אצילי עם עולי גולה. קחשבו קץ גאלה. עלות בנות בית בגילה. לחגי  
 זכריה ומלאכי נגלה. ולהם אל במחזה גלה. קץ זמן פרה ועגלה. ערוף מול  
 גין עגלה. זאת עשות כח מגלה. לטהר טמאת סורה וגולה: זממו בנות  
 בתי הצרים. על צחיה סלע מבצרים. מפני טמאת תהום מאצרים. רגלו בם  
 מלאות עפרים. בתוכם נולדים ושם גרים. עד וגדלו בבה בגבורים. בעת  
 יפריהו כבעלי דברים. יגישו למו איתני שורים. מדפינים להחזיק ילדים  
 גבורים: ורביבו על גבם דלתות פאיש על דגלו באותות. על הרף שלוח  
 לאותות: רגל מלהוציא חוץ מדלתות. בלי להאהל בטמאת מיתות. דקדוק  
 טהרות שמור בדתות. בידם כוסות אבן למלאות. מים קדושים בם לדלות.  
 מי גדה לקצם להעלות: יעלו משם לבית עזרה. ובים משגיאות הרהור ורה.  
 להוציא דשן השמור לעזרה: קנגן החבוי שם בחפירה. מלא מאז אפר פרה.  
 לתשע מאות ושישים לתפארה: וביאו איל מקרן במטרה. בראשו חבל ושזם  
 טהרה. לטהרת זאת ברמים נוטרה: לקחו מעפר אשר בפלי. וטהרו וקדשו  
 הוד היבלי. מפי דעת יין חקלילי: ידעו כח נצוח חילי. רחצו והפכו כל  
 סירוש

סלס טמאים דכיו והשיב השי לזיק אחד יענוה וכו' ע"ס אחר חסד ייר טיהא מיוחלי חללי ח"כ סמיטן  
 כלל ליר וכו'. לקורה. לישראל שהיו סוררים כעולם ה':  
 אמרה וכו'. פי דבורה של פרה הוא ללול ונלרף כהב. כדולה וכו'. שוכדלה כדניים מעגלה ערומם  
 ספורה כה שמים ועגלה כה שמה. לתרופה. רפואה לישראל. נתן. מהר. כורה שוחה. כשכיל סמיטן  
 וסלוקים. מרגל וכו'. תרגיל הוא להקל אחר הפרה. הכונה. לשון ויכן שמשומר לזוהר אפר פרה:

קדילי. ותתלו חובש עצב מחלי: רגל מהיר עוד לאילי. ופרה שנייה עש ותילי.  
 ונקדש אלהים יי חילי:

יבבן ילך תעלה קדשה כי אתה קדוש ישראל ומשיע:

אין לשוחח עצם נפלאותיה. אין להגיד חקר דתותיה. אין להבין תקף מפעלותיה.  
 אין לפענח עמק פלאותיה. אין לעמוד על ספן מדותיה. אין לחקור סוד חידותיה.  
 אין להשמיע כל תהלותיה. אין לנלות סוד עדותיה: המפורשות קתומות. הגלויות  
 עלומות. המבארות חתומות. המשגנות עצומות החקוקות רשומות. החסרות  
 מיתרות. האסורות מותרות השחורות צהרות. החשופות אטורות. הפרומות  
 אצורות. הכללות עצורות. הקלות חמורות. מוציא מזלות יקרות. מתיר  
 מאסורות מתרות. נתן מטמאות טהרות: מן החלב שוימן חלב. ומן הדם טהול  
 (וקבד) הדם. ומבשר החלב פחל החלב: מקלאי בגדים תבלת בפסדיו: מאשת אה  
 יבום האה. מאשת איש. יפת תאר לאיש. מטמאת גדה טהרת בתולי אשה. מהתר  
 אסור. ומאסור התר. מטמא טהור. ומטהור טמא. בדתת ממועט הטמא.  
 פרהה בכלו עוד כל הטמא. המת בפית אינו טמא. יצא ממנו אתו מטמא. שעיר  
 יום כפור מבפר על כל טמא. וכל מעסיקו בגדים מטמא. פרה אדמה  
 עשיה מטמאה. והיא עשייה לטהר כל טמאה. ואפרה געשה אב הטמאה. והיא  
 מטהרת אבי אבות הטמאה: בבן אין להבין סוד הוצרתה. ולא זקוק אמרתה.  
 ולא צרוף גזרותיה: בבן אין להמיר ולא להתמיר. אין להרבר ולא להרחר. אין  
 לידע ולא לידע. עמוקה משאול מה תדע. געו מעגלותיה לא תדע. זו באמרה זו  
 בגזרה. זו באסיפה וזו בחשיפה. זו בנשיקה וזו בתשיקה. זו בכבישה וזו בהפרשה. זו  
 בדרישה וזו בחרישה. וכל אמרה החקוק בה חקה. אין להרדר ולומר על מה  
 גתקקה. שפך נתנה בנשיקה: וכלם נכחים למבין. וכל המשביל יבין. חוץ  
 מפעמי פרה שאין להבין. וכל חכם לב ידל מבין. חפציה אין להבין: ובשמות  
 תעודה היא נקובה. לכל קרבן שי לא שנה. שהם זברים והיא נקבה. לטהר  
 שמצת עגל תועבה: הם המירו כבוד בבן פרה. וסררו בו כפרה. תבא אמו אשר  
 היא פרה. ותהיה לעם כפרה: הם האדימו בו פנים. ואדמו עצם מפנינים. תבא אמו  
 אשר היא אדמת פנים. ובה צח ואדום ישא פנים. הם תרמוהו היות צג בתמים.  
 ובו חיבו מהיות תמימים. תבא אמו תמימת תמימים. ובה וטהר תמה הצור  
 תמים. הם שחחו לפסל כל מום. ונענשו בו היות בעלי מום. תבא אמו אשר אין  
 בה מום. להדיח דמי יפה ואין בה מום. הם וממו בעגל למעול. ויזבחו לו ויפרקו  
 על. תבא אמו אשר לא עלה עליה עול. ותנתן על שכםם בעול. הם נקחלו עבורו  
 אל בהן. ואנף בה שמד איש מכהן. תבא אמו ותנתן לבהן. ויבפר בה עון בהן:  
 וקמו באש גשרה. בן באש תושרה. וקמו מיטן והדק. עד עפר: בן תדק ותעשה

סירוש

אין לשוחח. אין לרבר. לפענח. לגלות. וכוונת סמיטן לברר כי עי חכם ויבין דרכי ה' כי הם  
 למעלה משכל חוטי. ומבאר וסונך כי יש כחם דברים כעומס ועסקו וליקור וסימך והם סומרים  
 וחסמרים לשכל חוטי:



עפר: וקמו השלד עפרו אל המים. בן ישלף אפכה אל המים: וכמו גפלו בו  
 ישלשת אלפי יושר. בן יפלו בה שלשת מיני כשיר: וכמו טנף עם מהור. בן תטמא  
 במגע כל מהור. וקמו מהר עם בו נטמא. בן תמהר איש אשר נטמא: וקמו פור  
 פישעו לכל דור שמור לחטאת: בן תהי למשמרת למי חטאת: להרעה המים.  
 לבבם בתמים. לנקות טנופים. להרחיץ צואים. להלבין חטאים. למחר טמאים:  
 לקדש קדושים. להצדיק עמוסים: בעץ ארו. לענופים בארו: באזוב. לנדבאים  
 באזוב: בשני. לשפתותיה בשני: בתולעת. לאל תראי תולעת: לכל ותגאה מתגאה  
 בארו: שאם לא יפך באזוב ויחשב בתולעת. לא יטהר באזוב ובשני תולעת: ואם לא  
 ישפוך לב במים. לא יטהר בזריקת מים. ומה ותגאה חציר יבש. נוכח אש אוכלה  
 אש. ומה ועוז ציץ גאה. נוכח אל גאה גאה. והוא רובב שקקים בגאון. גאה על  
 גאים. מתנשא על נשאים. ומתגאה בארו על מתנאים. ועניו באזוב על נדבאים. וצר  
 בעולמו חמשה מיני גאים. שור בבהמה. אריה בבהמה. נשר במעופפים. ארו בעצים.  
 ואדם בקלם. ומלך מתגאה על כלם. לבש גאות מכלם. חקקם בקם שביבי אש.  
 אך בעה בקם מעלה. ואחד בקם מטה. כי כם מעלה מקוון כנגד כם מטה. וכל אשר  
 יש במעלה יש במטה. כסא מול כסא. היכל מול היכל. מקדש מול מקדש. זבול מול  
 זבול. מזבח מול מזבח. בנים מול בנים. עבדים מול עבדים: מלאכים מול מלאכים.  
 משרתים מול משרתים. צבאות מול צבאות. כרובים מול כרובים. אלפים מול  
 אלפים. רבבות מול רבבות. קדושים מול קדושים. מחנות מול מחנות. מעריצים מול  
 מעריצים. מקדישים מול מקדישים. וקדשה לקדוש משלשים: ככחוב על יד כניחך וכו':

יוצר לפרשת החדש

ויסוד ע"ס א"ב

אית זה החדש. אצת מכל לקדש. ובו ישע לחדש: בנתיקה תובעים אותה לקדש. וצפה  
 אותם מקדש. אל גערין בקדש: ואלתם עתה תחדש. וצדקתם פתאום להדש. וכל מה ירומם  
 ויקדש. מן החדש הזה לכם. בקל מושבותיכם. גתלה בקל קהלכם. קדוש: הסג דרשתו מקל  
 קדשים. וקנתלתו לקדושים. היות בו מקדשים: הנמקו לשלישים. לאפריהם מנלשים. למנות  
 בו עד שלשים: ובו תפיל קדשים. ותחמול על צאן קדשים. בבית קדש הקדשים: וקרון שבעת  
 ברוכים. הנחלת למבורכים. להושעים מיד מפריכים: חונן דלים ודלים: חמלת על נמכים.  
 אשר אתרף משיכים: טוב פעם מאריכים. ולקנין לב שופכים. בראש ורה ממליכים. וקצו  
 עתה מקהלים. ביפי תאר מקלולים וישם תשמע פלולים: גבור שמך מעלים. בשיר וקמתן  
 מתפללים. בקשבון ראש רגלים: לקנין והו מקנלים. כל גנעו דגלים. משוררים ומתללים:  
 מה גדלו מעשים. לעושה נקלות ונשים. לבנים אהובים ועמוסים: נצלו מיד פתורים. אשר אותם  
 מעשים. והעמתו היות ששים: שואיכם בים דורשים. וקנת ראשמו רופשים. כי בנותם היו  
 חוסים: עוצי בשמחות. ישישו קרוב הצלות. ותמלטו מקל אגרות: פודה אלתי הרוחות.

פירוש

ארת. מ"י כשיל החומר שנטעו בעורים כחוש זה לכן הוא ראש לכל הכרמים. חלם. נהרה. וכו'  
 ישע וכו'. בזה החוש יחד החולמינו לטהר. להש. לרנוק. ונוגשים. ישראל ע"ש טלשו מהל נגהר. עד  
 שכלים. סיכון חודי מלא. הפיל קדשים. מנחמו ה'. ברוכים. הם החנות. מפריכים. מענוס פוך. פלונים.  
 ל' הסלה. נעני ל' שורש. מפריכים. הם מלרים. והעמו. נחמנו. כנוסם. כשני לטון גומי מעטן. לשמות.

הקעלה בקל לשבחות. ויש אוון לשבחות: צוררים תפיל בשבחות. ונשבותם תהינה שחות: בקל  
 בע מוכחות: קדוש וקפץ עדרים. ונפזר ברית אבירים. אשר לפניו היו ברורים: רצה בנים  
 מקהרים. בקל צד וצדקרים. לפניו היות משמרים: שקר עליהם פליל שמרים. וקטל למענם בכורים.  
 והוציאם בפרות מזררים: מן תפן באני ישנה. ומצילנה מעדינה. בראשון לקדשי השנה.  
 קדוש: הכל יודע. אופן:

גבורו משבחים בקל העולם. והוא מעין פל געלם: ובאי בפתחו אולם. והכל ירומהו  
 באופנים לעולם: והחיים וכו'.

ולס הוא ר"ח חנונים אופן של ר"ח לעיל:

זולת

אל עשה נקלות. בעבדים עשית נוראות. גלית ברבבי צבאות. דגלמו להוציא מקלות.  
 הם כנשירים נשואות. ומשארותם נשואות. וברך טוב מלאות: חסד בעיניהם רואות: טוב בנים  
 פללם. יודע פרי מעללם. כל הדרך גתלם. לפני כל התלילים. מלא כל משאלם. נאמי רעתם  
 הפילם. שבע מן האכילים. על כל אום עלם: פצו פה בשירה. צדקו לאיום ונורא. קול תודה  
 ונקרה. רננו לשוררה. ישם הנקבר והנורא. שבתו להעיד במורא: תקפו כלם להתארה.  
 פנות בקרועת ים סור: וקמפת בכורים להגפירה: עורת וכו': שמונה עשרה:

החן חור הספסל עד ומושיע ומנן. מסוד חכמים וכו'.

ויסוד ע"ס א"ב

אתנת עת דודים בגעה. באחת ועשר פוט געה. גישת צקון מקבל כפגעה. דלג פעם וזאת רגעה:  
 השנים עופר סתרה צרבנות. והפל ארך בתכם מעובדות: זמן קפין. עשות רבות. חדשים וגם  
 ישנים להרבות: שם נבדא ועדן ישנה. וכן גלשן ועד כמישנה: מן כסף ודבק בפתחו ישנה.  
 לתפשה בראשון לקדשי השנה:

הכל ל' עוד תגנון. בנסוח ונגנון. מן בנגודך לנגון. בגנגנת וכו': ברוך אתה מן אברתם:

חסד גבור מה לנחום. נסים:

כרימי עול. עגלה להקלות. מבאב הגתה לבראות אותה. נאקה החישה קין בהקלות. נחצו למאמים  
 ועשור ארבע מאות: שיה המספך לעקד צור. בים זכרו בפקד צור. עמוסים באמתו לעת  
 בצור. ענימו לשי ויהא עזרו: פלא עשות נגד אבות. פין מבגשור לאסרו בעבות: מן צליחת  
 ורין בו להמות. צפית שיה לבית אבות:

לך עוד נקשבה. מפעני השעיה נשאה. מן שישון ישעה לנו השירה. ובהנית גשם נחשבה:  
 ברוך אתה מן מטיה הממים:

קנית עלנת עקד. היא נאכה בפקד. תוכת בתרי שקד. רשפי לוד לוקד. רחש ושנים בערב.  
 דם תבוסה בערב. קין חש נקרב. לעזר פתיון קרב: שמע מקסת פסחים. אשר פשו פסחים.  
 היא צמחה בסלוחים. להציתם כקוצים פסחים. תרפים כדי למעט. מנוני מתי מעט. מן תוקף  
 הדרת מלך מלחמעט. הרשם להמנות פנאם ומעט:

החדש הזה לכם לשמר. בסקם אסופי הר מר. מן נאמם אל ויגמר. ישלשת אותות בו לשמר:

פירוש

לחלום. כשחום. כשחום. שחום. שחום. מוכחום. כסורין. אכורים. סן אבות. מודררים. ל' דורו. זכר. הלך  
 עוב. טוב. הש"י. נהלם. נהלם. הנבירים. פלו. סתחו. חנות. נכסר:  
**אתות** וכו'. מ"י ביאת זמן הנחלה. כנעם. כחשך הניע. פוט. מלרים. לקון וכלל. ספסל אבות. טע  
 וכו'. הש"י מיהר לנחול ישראל וסנה העון הוא חזון. כסף. חמד. לחשנה. לטון חשמי. מרימי עול. מ"י מלרים  
 סיו מרימי עול ישראל שנקדלו עבדה. הגהת. ל' הערה. נחלו. נהרו. לטקד לור. זה יחוק. כוים. סיעון לזויות  
 זכות החנות. עמוקים וכו'. ישראל כשהם בלרה. סלח וכו'. הש"י הראה לחנות נקיס ונפלאות ונחולת מלרים.  
 פן דבר. לליתם. כמו בקיעת הירדן. להחיות ולקיינו. לפיה סה. מ"י ראים ותיקור וכל מוס ג"כ סיוון  
 לזקיעה הירדן. עקי. זכות עקרה. נכבה. עושה בחלום. בחרי שקד. מה שנוהר אכרסם בין הכתרים כחלחל  
 במדרש בזכות זה שרף המלרים. רשפי. ל' שרפה. לוד. סן מלרים. ליקד. לשרוף. רחש ישנים. משלה חנות. כערב.  
 מוקס. דם וכו'. דם מילס וססח שהיו מעורבין. כהנין. כפרטה. קרב. לטון מלחמה. הרום. זה כסמך כסחריב







צוקלים. לפני שיר זה לא ממללים: ורזן גלגלים. אשר אם הודשו כל גזקלים. לפני שיר זה לא כוללים: ואימת פרוכים. אשר הם צנים כמו רזבים. לפני שיר זה לא מרבים. והדרת אופנים. אשר הם מרבעו פנים. לפני שיר זה לא סופנים: וקמון גדודים. אשר הם הוד אל מגידים. לפני שיר זה לא נאגדים: וסוד עירין. אשר בעין קלל בווערים. לפני שיר זה לא מפארים: ורגש קדישין. אשר לבקרים מתקדשים. לפני שיר זה לא מקדישים: ונהם שנאנים. אשר מעמם לא משנים. לפני שיר זה לא משננים: ופחד שרפים. אשר ברנע כל שורפים. לפני שיר זה לא רופפים: כי כל מחנות משרתים קדושים. משרתיו יהו מקדישים. וגם המון צבא מלאכים. מגעימיו יהו ממלכים. ומריצות חיל וקים. פהם יהו מחוקים. וזיו משלה ברכים. פניהם יהו מבריקים. והוציה למז הזוים. מתעלסים פאחבים. ועד מחיצתם לא באים. באשם גלהבים. ובגחלתם נבזים. ובפארים הם גאלמים: ועת כי ותחילו וחישה. ועת כי ותפילו וחילו. ועת כי וקמרו ועריצו. ועת כי ויחשו וקדישו. ועת כי וישתקו וישלשו. קדשה משלשת: בכתוב על ד נביא וקרא זה אל זה ואמר: קדוש קדוש קדוש. וכו':

מוסף לפרשת החדש

החן חזר הסגל עד ומושיע ומגן:

ויועד על קור א"ב כסול אלא סקדים בראש כל סקא מיכס אהס חסוק ראשון לציון ונרי: ראשון אמצת לפרח שושנים. אמיץ לעזר מרדס ישנים. בן בך ברות ראשונים. בצפון קדשים וגם ישנים. גלותו בדת ישנים. גיר ראש לארבעה ראשי ישנים: מן ארבעה ראשי ישנים במחנה. בארת זה מזה לחנה. באשר שמענו בן עוד גחנה. גונגנו במגן בחדש הזה: ברזק אמה יי מגן אברקם:

אהס נכור עד להחיות חיים:

לציון דרור השפת בו קפות. דבר אור יקרות לקפות. החדש אשר ישועות בו מקיפות. החוסים בו מתקופות. ומנו מתחילות ותוקפות. וועד ראש לארבע תקופות: מן ארבע תקופות פשנה. תחדש אורם בבראשונה. באשר שמענו בן עוד חיש גא. התינו בגשם בראשון לחדשי השנה: ברזק אמה יי מתיה המיתים: בעריץ לזר וזר כו' עד וקדוש אהס:

הנה זה בא לפרקים. ומן לגאול רצוני ארקים. החדש אשר רביבים בו מריקים. השרת מים למלאות רקים. מיעות לרבות וירקים. מלאים בו להקים בארבעה פרקים: מן ארבעה פרקים בבמחנה. בארת זה מזה לחנה. באשר שמענו בן עוד גחנה. ונעריצק קדוש בחדש הזה: ברזק אמה יי האל הקדוש:

פירוש

אחיסה. ובאחר. כשיאחר ישראל ישקו המלאכים. ויחשו ישקו המלאכים. ויפילו כשיאחרו ישראל. וימלו מחילין המלאכים: ראשון חגלה. לעשות ניסים לישראל. לעזור וכו'. לחיות המחים השנים. ברים ראשונים. חכום. ברת. שמורה. במחנה. שיי הרה להשה ר' רים בכוחם. לחמה. למה. נוכחו. הן לישראל. חמה. מהרת. קפום. ב' גלוי. מחקופים. מחוקים. ומנו מרש ניסן. וועד. הוכן. חיש. משי. בגסס. להחיות המחים הוא בעל ונשם.

סכסס סכס עד וקדשי סכס (ונריה אהס ילרם עד קנעת):

הגם ימים המברכים. וזרה ומלקוש באמם פורכים. בה תת באביבים רמים. ברמל להקלי אביב פרוכים. לשגן מפעלות מציין מתרבים. לפני קוראים ענין ארבעה ערכים: מן ארבעה ערכים אישנה. ספור מסות פרחי שושנה. באשר שמענו בן עוד חיש גא. ענגנו בגשם בראשון לחדשי השנה: באי מקדש השבת (ויצן אל וראשי הדישים): וכל עד לליון כרחמים:

ולירושלם מופת הוחק בו פפות. מעין כל חי להתפפות. נקמות אשר בלב מקפפות. נתקנו במועד זה היות מבוסות. שה לבית אבות מנות במקפפות. סבות עליו עסים ארבעה בוסות: מן ארבעה בוסות בבמחנה. בארת זה מזה לחנה. באשר שמענו בן עוד גחנה. רצנו בשי בחדש הזה. ברזק אמה יי המסודר שבינתו לציון:

והדים וכו' עד ונחמנו סלה:

מבשר עם נביות. עצורים להעלות מעול דביות. פדוים הנה במשפיות. פצוח שירים ותמור בכות. צבאות כל חמדת שכות. צאנן וציע לזוש ארבע מלכות: מן ארבע מלכות גדושי גא. במדותה פעלתם בבראשונה. באשר שמענו בן עוד חיש גא. ותטיב לנו בטובך בראשון לחדשי השנה: ברזק אמה יי הטוב שמקדש גאה להודות: אלהינו וכו' עד בכל עם וכלל טטה בסלוק:

אתן קול כשוררי ראשים. קרוא בגרון בגיא החדשים. ראשי תגינים אשר על גפי החדשים. ראותם בזה החדש מגדשים. שיר חדש והגא מרדשים. תרנגה שפתי בשוררי ארבעה חדשים: מן ארבעה חדשים בבמחנה. בארת זה מזה לחנה. באשר שמענו בן עוד גחנה. ברבנו בשלום בחדש הזה: ברזק אמה יי המברך את עצמו ישראל בשלום: קיש. חן כאלהינו. ענינו. קי:

יוצר לשבת הגדול

ויועד על קור א"ב.

אתי מלבנו פלה מראש אמנה משירי. בטרה עני לובש התפנה והתפארי: בשם ריקת התבשמי. מור ולבונה התקמרי. פי בא עת והגיע שעה אשר למלה משירי: מן בין שדי ולין אשכול הבפר. מעצפת נואמת פלה באמרי שפר. בני מכון ובולו רוחשים בלי חפר. חק ובר קדשתו נעריץ ונספר. במעלה ותקדש ובמשה יסתלסל תמיד ליל וצפר. קדוש:

(ו) ויער אחר ערער על ונהגינו טס כשהל ריה ארר טטבה חסייוין טנגינו בטוטס אל רס וכטא ועטרין מקרס טטבה וישראל וריה ואחר טהול טעות כי לריך להיום טעין החמישים טחוטטין בריח ניכ. ושאלמו בום לחתיו טהולן חררים חיש זליל וטעינו טטוט טעס ודעס לקיים ונהגנו חלל חיה כחוטס כספר שוים אמרי חיש חויה קי גיר טיש:

פירוש

הנה זה בא. משיח. רלווי. ישראל. ארקים. חללות. עלאים. ישראל. הסס וכו'. יוני ניסן. לשכן וכו'. לספר נמים על השי. ארבעה ערכים. די פרסיות. אשכנה. אכפיה. ענגנו. טונה. בטוטס. לי מנחה. ולירושלים וכו'. פי מוספי החולה טחאמר על ירושלים עיי דחאל להטכות. זיש טעין וכו'. כלל. לכנו על השי טחא' ויש נקס כללי. טכות. לי חיקון. קבות. פי יהיו חוכיין. טלויים. ישראל טסה עלורים בגלות. מלוח וכו'. טחאמר שירה בטקוס בכיות. חפן וכו'. פי וזו חפן קול לומר שירה על הנקים טיעטה השי לשקוד כמו טטור ראשים סס טטה ואחרן. ביאל חחרטיב. בנהיב. כשורי ארבעה חריים. פי בחלופי די כריקים משיח כן דור ועטות כן יוסק ואליו וכלכי לרק כדכתיב ויראכי ה' ארבעה חריים:



זן געויל קראני דודי. חמק עבר ושומרים נשאן רדידי. דלפה עיני וקוסה בוכר  
 עניי ומרודי. דדי אהבת השקטאות דודי: הן בלא לבולב ונפש חפצה. חתן מתנרב  
 וכלה רוצה. ועל מה זה מתאחר דין העליצה. שלוחים הרצו לזה ולזה במרוצה:  
 זכר בה ברית ושבונית אלה. אשר בשעת ארוסה ברתו למהללה. הפצי ורצוני לקנים  
 בכהלה. השיב חתן לשלוחי כלה: מענה סגלה אף היא יושר אמרים. נכונה אני  
 ומקמת בהן הן הדברים. וגמול רק עמי חסד ויזכור אהבת געורים. וימהר לפדותי  
 מפין חמורים: בצירי מרפא ושלוחי אמינים. גתמצעות אומים בזווג חתנים. לדבר על  
 לב כלה דברים הגונים. ולהבעיר לב חתן בקנאות מגנים: מלוכה בהת בשורה כלה.  
 בתמרוקה מאד השפיתה. רמוניה הנצווס מדרה פתחה. נכוננו שדיה ושערה צמחה.  
 נתתניה לבתך ולמלכות העליחה: סוא מפריכה בראותה תמחה בענייה. הלא זאת  
 הנמבנה והנקלה השיכה לסנייה. על זאת שלחה וקראה לאצטגניניה. עליה חושבת  
 וחורקת שניה: פריץ חיות נוחם ולבו מכבד. כלה לענות בקושי לשעבד: צערה  
 בפרך ובעל כבוד. אוילי תתנגה ותהיה ככלי אבד: קרא עליו מועד בחוריו לשבור.  
 צפרדע חנמל וכנים חמרים חמרים לצבור. רשף ודבר: כרד לפניו לעבור. וראשית כל  
 אונים באהלי חס לקבור: שלחה פרוכה בעל כרחיה מסתולל. ותצאנה כל הנשים  
 אחריה בתה לחולל. תנות לאל זמר והודיות ושכחה ויהלל. שפכה אתות בדים מפר  
 וקוסמים והולל: מן בין שדי ולין אשכול הכפר. מצפצפת ונאמת כלה באמרי  
 שפר. בני מכוז וכולו רוחשים בלי חפר. חוק זכר קדשות געריץ ונספר. במעלה  
 יתקדש ובמטה יסתלסל תמיד ליל וצפר. קדוש: הכל יודך וכו'.

נקלה מקומוס חמרים יולר זכ:

אאמר מסתמר במעון חביון. אערקה פלאותיו זו לזו בהגיון. אומרה  
 ישם אלהים עליון: באור פלאיו אשיף במען. בעשות נוראות לרווי לען.  
 בארץ מצרים שדה צען: גאה הראה נוראותיו. ולעתיד פן יראה מפעלותיו.  
 זכר עשה לנפלאותיו: זים והראה גבורות מעוז. סדר פלאיו זו לעמת זו.  
 בימינו וירנע עזו. קדוש: דלה בראשון ורנע מחעבת. נמות וריעותיו בעלה  
 במחשבת. וימתחם באהל לשבת: הדורים בצאתם מעם מסכסך. מחסה  
 מעליהם לא נחשף. פרש עגן למסך: ולעתיד בהשמע קול התור. קנות פוזריו  
 מפלשת וכפתור: בסקה וסוככם למחסה ולמסתור: זך בשני חצה מצולותיו.  
 חצים בתהום וחצים במעלותיו. המקרה במים עליותיו: חמשים בעלותם ביום  
 קרב. בקע ים ויעבירם בעזו הרב. ויגער גים סוף ויחרב: ולעתיד מרופים  
 בהיותם פדויים. באסוף נדחמו מפל אים. ביום ההוא יצאו מים חיים: יה  
 בשלישי המרוח ברי. הדשיא דשאים והפריא. עין פרי עשה פרי: כמזים  
 בכא עתם עת דודים. הציץ לבונה ופרי מגדים. כפרים עם נרדים: ולעתיד  
 להגאל כל יוכל. בצאת נחל ממפתן היכל. ועל שפתו ועלה מזה ומזה כל  
 עין מאכל: מרום ברביעי הוריה מושלים. לאור יום ולילה ברום זבולים. את  
 שני המארות הגדלים: נאור דמותם לעם זו התאיר. וינחם יומם בעגן מעביר.

ולילה בעמוד אש להאיר: ולעתיד סגולים בהגאל בימי עולם. קומי אורי  
 ישמיעם גאלם. ונהיה לך יי לאור עולם: עליון בהמישו השריץ במרץ. דנת  
 הים משריצי שרץ. ועוף יעופף על הארץ: פדוים עת התאוו במאונם. וימן  
 שאלתם אל חי וקום. ויגו שלום מן הים: ולעתיד הנחל יוצא ופרוץ. בדנת  
 הים ופרץ במרוץ. ונהיה כל נפש חיה אשר ישרוץ. קדוש: בששוי השלים  
 בתרץ. ויאמר אלהים תוצא הארץ. בהמה ורמש וחיתו ארץ: רקם יציר בעז  
 נאמו. והבדילו מכל ברואי עולמו. ויברא אלהים את האדם בצלמו: שדי בן  
 משבעים עממים. חשק והבדיל מעמי עמים. בנם ואבדיל אתכם מן העמים:  
 תפרק פחש תנופת ומנית. קנות פוזריו ממאריכי מענית. פן יוסף יי ידו שנית:  
 תמימי לב המיחלים לגדלו. ברנה ינהלם למעון היכלו. ושם יעבדהו כל בית  
 ישראל בלו: תרום יד מבלאה. לשמח אום נהלאה. בירושלים לשנה הבאה:  
 קומה יי וחדש גבורות מפעליה. המנורחת נגוהות ורבו תעליה. המאיר לארץ  
 ולדדים עליה. קדוש: הכל יודך וכו'.

אופן

כלילי אש ומימות. גבורי עיר מרומות. נצבים בחומות. ברתמים ואימות. מרבים מעצמות.  
 לאל יסר הרומות. נאני אום מאמות. בתיך ונרון רומות: נהם מיכאל. ונעה בקריאל.  
 זעק אוריאל. ונעש רפאל. ומהדר ברנניאל. הוד ליה אבתריאל. נאני ננסת ישראל. מעידה  
 כי אין פאל: ורצוני בברקים. תיל ונעות וקים. לפידים דולקים. ובזק פוזקים. משקחות  
 מפיקים. ושעיר רון מברקים. נאני שושנת עמקים. עסקה במצית וקקים: מאח אלפי אלפים  
 רבבות. מרבבות אש ושלל הבות. מקיפות וסובבות. עליו כס ערבות. שלש קדשות דוקבות. וקול  
 דממה מקשיבות. ונאני פת שלשת אבות. תמיד תפלומי ערבות: נברי ציפה וחילה. זעת חיות  
 מגדילה. ועל ארבעתן מלמעלה. תיה המישית גדולה. לשלסל היא מתחילה. ואתריה פפליא  
 בלה. ונאני בבית הספלה בפענה שפתי תהלה: וסמיוס וכו'.

וולת

אז בארשת בתולה במחר וקדושים. בארץ פתרום הגררה בין קדשים. בהגיע זמן חסה  
 בראשון להדשים. בענה שפה שרנים ישרים וקדושים: גשו אי כפתור בהקקרו ורדים. גם  
 תרצו דברים למסחולל וגדודים. דעו כי עלמה בבתיכם שורדים. דווישה לגישואין ועקה עת  
 דודים: המלך תקדוש כמו קדשה בתחונה. הרבה סבלונות אשר לה במסנה. וגיטבע לה  
 להבניסה קשת עמוד באימנה. ומאז ועד עתה לרודה המתנה: ודון לבכם השיאכם המלכה  
 לבבולש. ומנה לתעביר ולעקבה עד בוש. הישו גא והתלצו מסנה לתבולש. הקן פן. ועבור גקם  
 יעט ללבוש: קף אויל ותישב דברי מרמה. מוכת חן שאמתם מצאתיה. ערושה. ורדה עד  
 עפר פרועה ופירומה. נדיה אסורות אכל חכמה גערמה: גנסתיה בהיכלי געין פרתמים ופתה.  
 כלכלתיה ברעבון פן גפשה גפחה. לעת תויתי כי גדלה משפחה. לקחתיה בער בספי תיות לי  
 לשפחה: מה יתקף לקף ומאנים בתשיבה. מות קראתכם בכלות כל תניבה. וצלחתם בהבחה  
 וסוף ענה בך. גדרת ברצונה להורשה כל טיבה: ספר ממנה הפרע לה בגחיצה. סוב הוצא כלה  
 מארץ חוצה. עמלה תשלם אם תשמע לעצה. עד לא תתחבל בקלה ונתרצה: פשפשתי בבית  
 וגי פוקים וספרים. פן אמא נחמן שאמם מספרים. צבא תיש לו ונערים וקפרים. צפיתי  
 נאין שעי לכס עזרים: קצפת בנקלות פה וקלונק גתגלה. קדושנו רב תילו ומסאר בעגולה. ריב  
 קהחצולע נודע למי תפגלה. רדתך לסוף בעצמה להשתחוה לרגלה: שרש גחש בשמעו מאמר  
 פרושים. שוב ותעבר וצנה חוצה לגרשים. תקבר העבורה עלי כלה כהרשים. תאומים ספר מעשה



להוציא בראשם: ירד והתאיר חגית מסע ושררה. וישלח תציו להפוך עיר וקררה. סבבום עשרה  
 עדים דמפה מרה. פשו צאי כלה ענקה ופוריה: במהול משתקים או יצאה אהובה. נזהנת להקמת  
 עם כפפה וקרה. שורדים בתוהם בערה גם להבה. מתרו לרדוף כי שקתה מדתה. ונגער  
 קים סוף ונדרכו כנעלים. אויבים הסביע והמציאם כפי פעלים. לכן שוררו וידיים למלה געלים.  
 עזר אבותינו אמה הוא מעולם: מרם וכו' ומתפללין טבע.

סמון חזר סתפס עד ומשיע ונגנ. ומרד חכמים עד טובן ומסוים.

אלהים בצערה הבות פתרום. בתקת חילם מבצריהם לחרום. גאלת עמה בנבל  
 קתרום. הררמם והבררתם בסולת לרום: הררת לגיא המון פיבסת. ונקתה לארץ  
 בסורה נחבסת: וניהה ורחה קדם מתבוססת. הלצה ונגהצה ברהיצה  
 ותבוססת: מרם מרור ממענים ישבת. ושועה צמחה לגצרוי כבבת: מן פתרת  
 פליל לנפש משיבת. לשעבר קדמת מתן שבת:

סלה ארוממה מושיע ושלום. מוציא לחפשי מבית מעליט: מן סבותה לראשי  
 להשאיר פליט. נגון והציל פסוח והמליט: ברוד אמה יי מגן אברתם:

חסם בכור עד להחיים נחיים:

ממקרא אסור בצאת לחופש. נתנוסם גם בטביעת רפשי. סבבתם חוק מרגוע ונופש.  
 ערוך תחלה למשיבת נפש: פרושו ומעמו צוית במרה. צחצוח דתו להבין ולמרה.  
 קביעת קדשתו בזכירה ושמרה. רזן להפיק בתורה וזמרה: שפטם גדולים  
 עשית בצוען. שפררת אהל כל יצען: מן תעובים פשו באף להכניען. תקפה  
 תרדה בעמלק ויכניען:

לכה ועיניך להיכלה תשובב. רשן ושמן לעמה ינובב: מן תכונן אלמה מזבח  
 וסובב. להגשים תחי ישנים דובב: ברוד אמה יי מחיה המתים:  
 ישעי וקבודי משגבי ומנומי. ונצב לריב על אוגסי. סוכבי באבתו יי נפי. פורע  
 ונוכה דין קנסי: בהלו גרו עלי ראשי. רכב על עב כל מענוי לנרשי. שחת מבצר  
 מחלישי וחורשי. מלון קצו נחני דורשי: וממעון קדשו חבש באבי. אדון ממעוני  
 הישועה השאובי: מן למדני לגוח בשבת מהדאיבי. להאכילי נחלת יעקב אבי:  
 ימלה יי לעולם אלהיך ציון להד ורד הללויה:  
 ואתה קדוש וישב תהלות ישראל (אל נא):

כרם חמד נטע שעשועים. בלוסה ומקבסת שני רשעים. ונגלית לחלצה  
 מבין פושעים. בחיל אלפים רבבות תשעים: ובצדק נפקד לתשע ותשעים. העמסה  
 משא פרדים תשעים. פנית לפניה מלכים ושועים. שלחה קצירה ועלי מושועים.  
 ולחלקה נטלה שבעה משבעים: שעשור נקמים לבנות קבועים. ובישימון דרדו הלבנו  
 ארבעים. מעדני מלה אוכלים ושבעים. קדשתו מתנים ורגן מביעים:

**חי וקנים נורא ומרום וקדוש:**

ירדה להציל עמה: להודיעם אורח נועמה. למשוואות תרים פעמיה. להכניע  
 רודים בועמה. ובהתם המון שודדים. בלו שרים ונדודים. והגיע עת הדדים. צמחה  
 ישועה לדידים: סוד קנצא בהגויה. צאת ענומים לרוויה. נחצו צירים לשבחה. שני

תואמי צבדה: פרום פינה של מלה. ארעהו לשר פלה. כל הבא למלה. אשפר לסניו  
 מהלה: בשער בת בסלוח. נצבים מלאכי שלוח. נסתפלו קוטפי מליח. באין קמין  
 וקלוח: רחב לבב נגה. ללגיזניו קפיץ ומנה. יקנס הבא במנה. ואלה לבד באחרונה:  
 שאל פתן חרש. מי נדרש והדרש. השיבוהו הפך משרש. בלה גרש וגרש:  
 מרדוד בעקולו. מה לי ולקולו. ולא הרצני בשקלו. בגשען על מקלו: ואז  
 צפה באלילים. היש ידיו גלילים. צנו עליו בפלילים. אין פנות בתללים: אויל מוכן  
 לעברות. מה לפהו בקברות. הלא בתכל הדברות. נודע בעל גבורות: לזכש צדק  
 גאור. להשיב גמול לאכזר. הפך דרף איש וזר. עמלו בראשו חזר: מן חנמל  
 ברד ורשפים. ולעף בעלי בשפים. ברעו קרסו בשופים. עפר ארץ שאפים:

אל נא לעולם תערין. ולעולם תקדש. ולעולמי עולמים. תמלוך ותתנשא:  
 האל מלה נורא מרום וקדוש. בי אמה הוא מלה מלכי המלכים. מלכותו נצה.  
 נוראותיו שיו. ספרו עזו. פארהו צבאיו. קדשוהו רוממוהו. רזן שיר ושבח.  
 תלקח תהלות תפארתו:

יוצאי חסון. ספקם מזון. לשובע ולא לרזון. קדוש:

אמנה גדולה היתה בעם. בלי להתלוננות הפעם. גועה לומר מה נמעם: יוצאי.  
 דרד שלשה גלף במדבר. הגיד מאז מנהיג ודבר. ולא כיחד מהם דבר: יוצאי. ורזים  
 חשו להקדיש קרואיו. חסו במטרות כל ברואיו. טוב אין מחסור ליראיו: יוצאי.  
 חיד שמרה למדה שרועה. כוללותיה אכזר חסד לפרעה. לבתה אחרי במדבר  
 בארץ לא ורועה: יוצאי. מקום צפועים נחש שרף וצקרב. נסעו קרושים לשמש ושרב.  
 שב ועולל ומקנה רב: יוצאי. עדרים השכילו מדע להתחכם. פפת משארות  
 גשאו בהשפיקם. צהרות בשמלותם על שבמם: יוצאי. קטוף העפה בתרדה  
 קמוצה. רצופה בראשיהם שלא חמצה. שמש שזפתה ואכלה מצה: יוצאי. תופיני  
 ששים ואחת במשמר. טעמו וארהו בשיר המנמר. עד לתם משמים הממר:  
 יוצאי וכו'.

יבין ויהי בחצי הלילה:

אז רוב נפיש הפלאת בלילה: בראש אשמורות זה הלילה: גר צדק נצחתו  
 כנחלק לו לילה: ויהי בחצי הלילה: דגת מלה גרר בחלום הלילה: הפחת ארמי  
 באמש לילה: וישראל ישר לאל ויבל לו לילה: ויהי בחצי הלילה: זרע בכורי  
 פתרום מחצת בחצי הלילה: חילם לא מצאו בקומם בלילה: טפת נגיד חרושת  
 סלית בכוכבי לילה: ויהי בחצי הלילה: יעץ מתרח לנפח אווי הזבשת פגרו  
 בלילה: ברע בלומצבו באישון לילה: לאיש חמודות נגלה רז תזות לילה. ויהי בחצי  
 הלילה: משתפר בכלי קדש נהרג בו בלילה. נושע מבזר אריות פותר בעהותני  
 לילה: שנאה גמר אנני וכתב ספרים בלילה: ויהי בחצי הלילה: עזרת נצחה  
 עליו בגרד שנת לילה: פורה תדרוד לשמר מה מלילה: צרח בשומר ושח  
 אמת בוקר וגם לילה: ויהי בחצי הלילה: קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה:



רם הודע פי לך היום אף לך הלילה: שומרים הפקר לעירך כל היום וכל הלילה: תאיר באור יום השבת לילה: והיו בחצי הלילה: ובבן כל מחצת לא תאכלו:

אבא בחיל להתצקה. במעמד פני תיבה. גשמי לרומם ולשגבה. מרשות דגול מרובה: הלול קוני אקשיבה. ובחקר דתו את שבה. זאת לדעת אחשבה. מפעם חכמי ושיבה: מוען עולם אמליכה. יהבי עליו אשליכה. ברש לפניו אתה לקד לפתוח בדבר הלכה: מלת פי גרושה. נוצר חסד אקדישה. סלסל בדת חדשה. מרשות עדה הקדושה: פני ישרים דובר. צחצוח אמרים אנבר. קדמתי למול בסקר. רשות מרב וחבר: שדי חילי תאמץ. תעדיף קט וקמץ. לבאר בלי שמץ. הלכות בעיר חמץ:

אלהי הרוחות לכל בשר. חק לעמו מסר. והזהירם בכתב מוסר: לבדוק חמץ אור לארבעה עשר: בשעה שאין בני אדם מצוין בשוקא. ואור הגר יפה לבדוק: אין בודקין לא לאור החמה ולא לאור הלילה ולא לאור האבוקה. וצריך לברך על בעור חמץ בחקרה: גמר מנשריה עד דבתרא: ומיד צריך לבטל השאר באמירה. ולימא דבי כל חמירא דאיבא בהרא דירא. דלא חמתיה ודלא בערמיה לבטל ולהוי בעפרא: דאי משתבח לאחר אתה שענה. אינו חיב בכל וראה ובכל ימצא לפושעה. והרופא אחר בדיקתו לאכול חמץ ולשבעה: מה שמשיד יתינו בעננה: היבא דבדק בחורי ביתא. והייתא ארבע או חמש רפתא. ואשכח דחדא מניה פתתא. לבדוק מרישא שפא חילדה לקחיה: ובן מנו רבנן בפרקין. החורי ביתא ונקיון. עלא ותמאי אינן נבדקין. ואמצעים וקוקין: והרוי גג היציע ונג מדלון ופתבקר ומתבולין. ואוצרות יין ושמן הנעולין. לבדוק חמץ בלי עולין: חור שבין אדם לחברו. והוה בודק עד שמיניע ומבטל שארו. ובן בין יהודי וארמאי חיב דבערו. פלימו מקל שפא יאמר הגוי בשפו וחברו: מענו המפרש והיוצא בשירא. ואין דעתו קודם פסח לחוריה. תוף שלשים יום בעי לבער חמירא. לפני שלשים יום אין זקוק לבערה: ישראל דחמץ אתפקד ליה. וליתה למריה למשקליה. נמריה עד ארבע דחוי לאכליה. שלים ארבע ולא אתא לנברי מזבין ליה: בששפלה מפלת על חמץ בערבי פסחים. ובלב אין יכול לחפש אחריו במזותיים. הרי הוא במבוער לרעים פקחים. ובמה הפישת הבלב שלשה מפחים: למדי בי מלחי ובי קורי נקובים. ובי תמרים וציבים. לבדוק אותם תיבים. והצר פמורה מפני העורבים: מוצא חמץ בפסח בתוף ביתו. כופה עליו כלי בלי ראותו. ואם של הקדש הוא אין צריך לבסותו. לפי שבדליו מאותו: גפי ופאילי ונורה. דאשתמש בהו חמין חמירא. צריך לגעליגיה וניח בגו רבא ועירא. ילך בא לעבד דגנפא ולרתתיה בנורא: סבינו דאשתמש בהו חמירא לארזיה. אכאשיר לעשותן חדשים הם משבחין. ואי לא מגעילן ברותחין. ובכלי ראיון הם מצחצחין. ועץ פרוי מגעילן ברותחין. ענדו אנני ועצי דקניא ופחרא. אף על גב דמפליט להו שפיר לאשתמושי בהו אמירא. ואף על גב דרווחן ואיבא למימר דשליט בהו אינרא. אפילו הכי קימא אמירא: פחר קנרות אין צריך

לפלקה. אכל משהי ליה עד בטר פסקה. וקנרות מתרות בי שקיל מדודא עליהו לאנחה. וכורמי דגללא שרון בנדחה. צעי דמשהי בהו חמירא בשאר יומי. כפית שאור שחמוצו קשה דמי. ואי אקראי אותיביה ולא אשתיה עמה. לאשתמושי בהו שפיר דמי:

קטוף ביין ושמן עבדין. מלמילש בהו לילי קמאי קפדין. ואמקן דלא טבילין ועבדין. דלא למילש בהו הוא הדין: רקני מצות עושין זכר לענון. ולשמן צריך לשמרון מחמוץ כהנון. וחרש שופה וקמן אין לשין דלמא ישנון. אף על גב דבאפיה ישראל בר דעה לא יגהנון: שנו שאין לשין בבת אחת למעלה מחמשת רבעים קמח וכן לחלה. והן ביצים כמגין חלה. והעומר מוכח לה. והאשה לא תלוש אלא במים שלנו הלילה: תמימים שנו במשנה המהללה. מי תשמישו של נחתום ישפכו מפני שמחמיצין סלה. ואמרינן שדי להו במקום מודרן דלא ליתי בהו לדיי תקלה. תמו הלכות בעור והגעלה: יין כי ותאדם. למצוה הוא מקדם. לצאת בו חובת דיי אדם. אם אין קונדיטון ומבטל גגרים: וארבע כוסות הללו צריך שיהא גדי רביעית בלי יקולו. אחד אנשים ואחד נשים אלו כאלו. ומחלקין לתנוקות קליות ואגוזין כדי שישאלו: סתו שהנשים צריכות לאמצה. בכל מלי דפסקה בלי שמצה. אף על גב דמצות עשה שהזמן גרמם בס לא נמצא. שכל שישנו בכל תאכל חמץ ישנו בקים אכור מצה: פרושו בשפא גדיבה. מצה ויין צריך הסגו. מרור אין בו פן חובה. ומצעי לה לבספסי מוכא: הסבת ימין הסבה אינה. ולא עוד אלא שפא יקדים קנה לו שט ויבא לדיי סגנה. פרקדן לא מן חשבנא. ואשה אינה צריכה ואם חשונה היא גרונה: קמי אב מסב הפן בדיצה. תלמיד בפני רבו אינו ראוי לפרצה. אבל בשוליא דגרי צריך להסב במרוצה. והשמש שאכל פנות מצה כשהוא מסב יצא מענו לחטוף מצה בלילי פסחים. כדי שלא יישנו הפרחים. ותבין ברנל להיות שמחים. במקדש בבשר והשפא ביין וקיתים: נשים תיבות לשמוח ולהרגין. בבבל בבגדי צבעונין. בארץ ישראל בבגדי פשתן המלפנין. והאנשים ביין מתעדינים: בערב הפסח סמוך למנחת ראשון. לא יאכל אדם עד האישון. ובבאז מבית רחשון. מוצנים לו כוס ראשון: ראשון מברך על היין. ואחר כך קדוש וקמן ואינו אומר גם עדן. שצריך לאמרו באגדה וראו לקפלו אין. ושתי ומשי ידיה ומברך על גטילת ידים: שקיל גרנרא או פרפסא או פוספרתא או חמא. ויטבול בחרוסת ויברך בורא פרי האדמה. ובד אביל יחצה אחת משלש מצות ואין ברבה עמה. מהצה בקערה ומחצה בשלחן דהשימה. מושף מהקערה שני תבשילי. דאנן בשרא ובורא צלילי. אי נמי גרמא ובשילי. ומגביה קערה ולימא הא לחמא עניא בליה: ומזוגים לו פוס שני מארבעת האל. ובאן הפן מאביו שואל. מה גשתנה מלילות זה ליל. וגומר האגדה עד גאל ישראל: אחר דשתי משי ידה. ומברך על גטילת ידים לחודיה. ושירי המוציא על השלימה דעלוי תרתי דידיה. ולא אביל מניה אפתי מדוי לזקח פרוסה ומברך לאכול מצה בטלל. ובמדי דהויא דהמוציא אובל וכולל. ומברך



בתורת לאכול מרור ומזבל וכולל. והדר אכיל מצה ומרור בלא ברכה ובזמן  
 גבת אחת כהלל: חליף לבמה בתי ועבד פי האי גונא עד הכא. ואחר כך עושים  
 סעודתן בל צרפה. ובזית מצה באחרונה צריבין לכורכה. ונומלין ולא מברכין  
 שמנים אחרונים חובה ואין מעונינים ברכה: וזכר בשלישי ברכת מזוננו: ולשאר הבתים  
 תחלה ומזעם הכוס עד משלו אינו: וברביעי הגלל מצרי לתנו. בל יטעום  
 כלום באישונו: קימעה לשמות מים וכנס. אם חולה הוא או אסמגס. ובעי למימתי  
 חמרא משום אונס. לומר בחמישי הלל הגדול ישתגס:

חם סוד פסח בהלכותו. ככל משפטו וחקתו. באשר זכינו לסדר אותו. בן נזכה לעשותו: וך  
 שובן מעונה. קומס קהל מי פנה. בקרוב נהל גמעי כנה. פדנים לציון ברנה:

ובכן ילך תעלה קדשה פי אפה אלתינו מלך מוחל וסולח:

אין ערוך אליך להגיד ולדבר. תקר פלאי נסיון ולספר. מה יקר חסדך מין סגעי זכר.  
 מאד עקבי סחשבותיך נחמן תעצמות ועוז להתגבר. ובני אדם באצף תסיון ארץ הארץ. הרביית  
 הגוי והגדלת השמחה לבני עבר. במשל רשע על עם דל לישועתך סובר. ונתעורר בהגיונותיך  
 מקור וספוד לבגס ולחבר. וענתך אהבת ישי חירון שוכני קבר. ונדת דיני קנסות וחקלות על  
 חבירי קבר. והנגעת בדם וצפרדעים וכנים וערוב ודבר. ולשפרת ראשי מגין על ריב לא לו מתעבר.  
 פי לפני כשלוך נובה ונאון לפני שפר. ומה יעו ציץ השדה ונמיו בצל עובר. לגבות על גבות  
 ספרך הרים ומשבר. והוא בעל גקמות אלהי המשפט משרים דובר. ומצמיח ישע לקניו  
 געמים תהפיקם ידבר: ועלינו הפליא חסדיו ונשא נס. וגנס גקמתנו מכל בעלי אונס.  
 והקנעם בגעם וצרה בחורי און ודנס. ומלש בצק עד הקצחו דנס באונים להקנס. ואזור תלציו  
 תוק ואמין להשתנס. בקעום ובעבירם ובגד נזלים בנס. ובארץ לא ורעה אותם בלבל ופרנס.  
 לבן לנו להודות על כל גנס: ונס: למה פסח מן הצאן. שפסח והמל על קרואי צאן. וברועה  
 מקבץ שלאים משקם ונאלם מבעלי לצון: ולמה לקיחתו קודם לשחיטתו ימים ארבעה. ונמן  
 למולם ולעבדים נפסל בהיא השעיה. כפי שיהי בדם מצות מעיות להשתעשעה. ששבר בא את  
 הדמים וזמן שכונעה. והיו מתבוסקים בשני דמים שמתצמים ישעיה: ולמה תגינת דמו על המישקף  
 ושפי המימות. שכן שלש מןחות במקום רואים אותם לחיות. ובר שלש מןחות של אב המון  
 נקמות. שברך ויבית אל ואילון מורה גתרות. ולמה אכילת חמץ ישעיה. ובר להפיון  
 שוכניה להעביר גרות רעות. מרלג על ההרים מקפיון על הגבעות: ולמה אכילת מצה לחם  
 עוני. שלא תספיק בצק לתמיין עד שגאלם מעוני. ולמה במרור שתחלתו רך וסופו קשה.  
 שנקדו תחלה בפה רך ולבסוף בעול קשה: ולמה טבילו בתרסק. ובר ליטס שאשה ובעלה  
 דורסת: ולמה תכלין בתוכו מןכלין כמו מלפון. ובר לגפיון עם לקושש קש לתבן: ולמה שני  
 מיני קשר בצד עינה. אחד ובר לפסח ואחד ובר תמינה: ולמה מנפיהין קערה קודם ומצה. כפי  
 שיראה תינוק וישאל מה גשפתה: ולמה שאר ונקות פאין תחלה. לפסוד חגרת של מצנה ברכה  
 ראיה לה. ושאר לומר שתי ברכות פאחת שתיה או אכילה. ואי אפשר לאכול ולשתות פאחת  
 בשבך קבוס מלא. וכן בשתי מצות פארין תלה סתלה: עד פי אין לשנות בשמי ברכות.  
 מברך עד זו ועל זו ואינו אוכל עד שישמור שתי ברכות: ולמה ארבעה פוסות מןותן בזה הלילה.  
 ובר לאיבע גאלות שנתבשרו בהם עם סלה: וציאה ותעלה לקיחה ונאלה. וקהדות בהם ולתן  
 גם תהלה. לחובט ארבעה פוסות של יפה פיה עגלה. וברי לשפר אמות עממות משקצות  
 בגעלה. בארבעה כוסות הבתובים עם שנה פוס התעלה. ונגנדם להשקותנו ארבעה כוסות של  
 תמקה: ולמה מקבין במטה ברכה וקוללה. ובר לחרות ורפוי עניי כבוד בתחלה: שכן בך בני  
 חלכים לנהוג כבוד ולסלקלה. שעשפרנו קדוש ועקוב צפרת מלובה ותהלה. ובר להודיע עם

פרעיתו להיות לו לעם נחלה. פי לאלהים מני ארץ מאד נעלה: נעלה בקדשתו סרוס וקדוש.  
 פי אלהים קדושים הוא ככל מיני קדשה. ברבו בקדשה. והלובו בקדשה. דבורו בקדשה. ישיבתו  
 בקדשה. תשיפת ורועו בקדשה. נאה ואדיר בקדשה: הוא קדוש ועמו קדוש. וכל משרתיו  
 קדושים. אין בקדשתו. ואין חמה לו: מקדש בקרוביו. ונזרא על כל סביביו. ונערץ בסוד  
 קדשים. גשגב ברכות אראלים. אילי קדש משוחרים ומהללים. בשיר קדש עירין וקדישין.  
 ונעשים ומרעושים. בקדש הקדשים: עתים קדשים ועתים ממללים. ולקריים מתחדשים. מקפיים  
 פס המרובה וקדשת השם מקדשים. ושלוש קדשה לקדוש ונזרא מקדשים: פתוב על יד  
 נביאך וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש וכו'.

קצת הלכות תענית

זקל הרמזים ז"ל פ"א מהל' תענית. מלוח  
 עשה מן החורב לצעוק ולהכיע צחולכות על  
 כל לרה ס"ח שח' על הצור שנאמר על הכר  
 הצור חכס והרעשם צחולכות כלומר כל  
 דבר שיילך לכס כגון צללות ודבר ורבה וכיוצא  
 בהן זקן עליהן והרעו. ודבר זה מדרכי החסונה  
 הוא שבזמן שחזר לרה ויצעק עליה וריעו ידעו  
 הכל שנבלל מעשיהם הרעים הרוע להם כחשוב  
 עונותיהם הטו וכו' והו סיגרוס להכיר הרה  
 מעליהם. אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא  
 יאמרו דבר זה מונחג העולם אירע לנו ולרה  
 זו נקרה נקרות הרי זו דרך חכמות וגורמת  
 להם להדבק בנעשיהם הרעים. ותוסף הרה  
 לרות אחרות. הוא שחשוב צורה והלכתם עני  
 נקי והלכתי עונכס צמח קרי. כלומר כשאני  
 על כס לרה כדי שחשובו אם תאמרו שהוא קרי  
 לוסף לכס חונת ארוה קרי: ומדברי סופרים  
 להטות על כל לרה שחזר על הצור עד  
 שיכוחמו מן השמים: כסם שהצור נחענין על  
 לרקן כך היסוד מחענה על לרה. כיוד הרי  
 שהים לו חולה או חועה צמדכר או אכור צבית  
 האסורין י' לו להחענות עליו ולנקט רחמים  
 צחפלטו: כל הסרוי צחענית זין שהי מחענה  
 על לרה אח על חליפי זין שהי מחענה עם  
 הצור על לרהם הרי זה לא ינהג עידונין צעלמו.  
 ולא יקל ראשו ולא יהי שמח וסוד לב אלא  
 דואג ולוון כענין שנאמר עה יחאונן אדם הי  
 גבר על חטאיו. עכ"ל:

וכתב הסלה ז"ל ע"ז ומי שאינו עושה כן  
 לא עלה צידו אלא העיניו שמענה אח עלונו כי  
 ענין התענית הוא להכיע את החומר ולהצניח  
 את כח הסכל והחיות מדוגמת ע"כ שאין צו  
 לא אכילת ולא שמה רק נהנין עזי הסכניה.  
 כן יתנה ג"כ להיות כל היום דרוק צו י' י'  
 צחטונה הפלה ולדקה ותלמוד תורה כנגד כלום:  
 וקוי שיהי סוד מעד להחמיק ועליו כל דגוד  
 ענינה וכל מדה מנונה וצפרם ישמור מהכספ

(s. s.) III.



לחמך: היינו וזה שעדיין הי' לך לחבל די  
 שבעך וזה חפרוס פרוסה ותפן לרענ. ולז"ח  
 לשון פרוס ולא לשון נחיתה:]  
 עיר שהקיסוס עכו"ם וכן יחיד הנדף מפני  
 עכו"ם או מפני לסמים או מפני רוח רעה  
 אינם רשאים להתענות שלא לטוב כחם אלא  
 יקבלו עליהם להתענות כך וכך תעניות לכשיגלו  
 וכן אם גזרו גזירה וגזרו שלא להתענות עליו  
 יקבלו עליהם להתענות כך וכך תעניות כשתעבור  
 גזריהם (שיע תקע"א):

דיני תענית ב' ה' ב'.  
 (א) אחר פסקה וכן אחר סוכות ויראין  
 להתענות תענית שני וחמישי שני וחמישי  
 עד שיעבור כל חודש ניסן וחשירי ולא מתענים  
 ובשבת הראשון אחר ר"ח ונכריין מי שיקבל  
 עליו תענית זה"כ ומי שעונה אמן א"ל קבלה  
 אם ירצה להתענות ואם יש מילה או חתונה  
 באותו שבת נוהגין לזכרו בזמנה (מסוס מהיות  
 טוב כ"ו) (מ"ח כיון ת"צ):

סליחות לשני וחמישי ושני

סליחות לשני

אל מלך יושב על כסא רחמים מתנהג בהסידות מוחל עונות עמו מעביר  
 ראשון ראשון מרבה מחילה לחטאים וסליחה לפושעים עושה צדקות עם כל  
 בשר ורוח לא כרעתם תגמול: אל הזרית לנו לומר שלש עשרה ויברכנו  
 היום ברית שלש עשרה כמו שהודעת לענו מקדם. וכן בתוב וירד יי בעגן  
 ויתיצב עמו שם ויקרא בשם יי: ועבור יי על פני ויקרא:

יי אל רחום ורחמן ארץ אפים ורחמים ורחמים ורחמים ורחמים ורחמים  
 נושא עון ופושע וחסיד ונקה: וסליחת לעונינו ולהטאתנו ונתחלתנו: סלח לנו  
 אבינו כי חטאנו. מחל לנו מלפניו כי פשענו: כי אתה יי טוב וסלח ורחמים  
 לכל קראך:

כ"ו ה' ז' או כ"ז כ"ח כ"ט כ"י קודם שנתחילין הסליחות מתחילין כ"ח:  
 סלח לנו אבינו. כי ברוב אונותנו שגינו. מחל לנו מלפניו. כי רבו עונותינו:

אל ארץ אפים אתה. ובעל הרחמים נקראת ודרך השוה הזרית: גדלת  
 רחמך ורחמך. תזכור היום ובקליוס לזרע וירדך: תפן אלינו ברחמים. כי  
 אתה הוא בעל הרחמים: בתחנון ובתפלה פניך נקדם. שהודעת לענו מקדם:  
 מתרון אפה שוב. כמו בתורתך בתוב: ובצל כנפיך נחסה ונתלונן. כיום וירד  
 יי בעגן: תעבור על פושע ותמחה אשם. כיום ויתיצב עמו שם: תאזן שונעתנו  
 ותקשיב מנו מאמר. כיום ויקרא בשם יי ושם נאמר: ועבור יי וכו':

הושיעה יי כי גמר חסיד כי פשו אמונים מבני אדם: לולי יי שהיה לנו  
 בקום עלינו אדם: אזי היים בלעונו בחרות אפם בנו: ברחם אב על בניו בן  
 תרחם יי עלינו: לוי הושיעה על עמך ברכתך סלה: יי צבאות עמנו משגב לנו  
 אלהי יעקב סלה: יי צבאות אשרי אדם בוטח בך: יי הושיעה הפלך יענגנו  
 כיום קראנו:

חן סלח נא לעון העם הזה בגדל חסדך ובאשר נשאת לעם הזה ממעריב  
 ועד הנה. ושם נאמר: קול ויאמר יי סליחתי בך ברה:  
 הטה אלהי אונק ושמע פקח עיניך וראה שממתינו והעיר אשר נקרא  
 שמך עליה: כי לא על צדקותינו אנהנו מפילים תחנונינו לפניך כי על  
 רחמך הרבים: אדני שמעה אדני סלחה אדני הקשיבה ועשה אלהי אתה  
 למענה אלהי בישמך נקרא על צדך ועל עמך:

אלהינו ואלהי אבותינו

ישראל עמך תחנה עורבים. שהם מצירים ולהישע צריכים. צריהם עליהם  
 עול מאריכים. כל זאת הגעתם וישמך מברכים: חולי ומכאוב להכתב לא  
 נאמר. עלובים מנוער ומתם לא הוסר. קדוש בך לפתח מוסר. באמנותך  
 הנקה ולא באמנות בשר: הלוכש צדקה ולו במעיל עטויה. וממכה עצמה  
 מתפן רטיה. קומם עדתך מנפלתה המטויה. בכתך הגדל ובזרעה הנמיתה:  
 באהבתך ובהמלתך מנשא ומנטל. עצתם תסבל ומחשבותם תכשל. רבה  
 מהומה ביניהם הטל. ומלאך אכזרי הוזה ומטלטל: בעבור כבוד שמך ושם  
 קדשך המהלל. נוראות הפלא לבל בגוים ותחלל. יוצייהם ואיתניהם תוליד  
 שולל. ובהם תעזל באישר כי נתעולל: מקום מעפר דל ואביון מאשפה.  
 כנסתה בל תתן לבדה ולהרפה. אם בפקודיך מתעצלת ומרפה. על כל פושעיה  
 אהבתך תהא מחפה: ותרה חבתם לפניך אדוני האדונים. בין בך ובין בך  
 קרואים לך בני. רחמך וקדמוני אלהי עליונים ותחתונים. מרם ישטפנו  
 המים הודונים: חפצי קרבתך על כל הבאות. החישה לנו וישועות הנבאות.  
 קדוש עשה עמם למזכה אות. חן ואמין גאלם יי צבאות: אל מלך

נשא לבבנו אל פנים אל אל בשמים. תבא לפניך אנקת אסיר בגדל  
 זרועך הותר בני תמותה: לוי אלהינו הרחמים והסליחות כי מרדנו בו: כרחם  
 אלהים בישראל גדול נודעת. אתה יי אבינו אתה: בקל קראנו אליך  
 קרבנו. רם ונשא אתה בקרבנו: גמלתנו המזכות בחובנו. לא בעדקותינו  
 וביושר לבבנו: גם כי זכנו. גאלנו כי עבדים אנהנו: הקנו בעונותינו עד רבא.  
 ותקצר נפש לך מחנה: ואיה חסדיך הראשנים עמנו. מעולם ועד עולם  
 נאמנו: זעה נשא ותש פהנו. יי אל באפה תזכירנו: תלחלות רבות גלו  
 בשרנו. נא אל באפה תישרנו: טורה הצרות אין להספר. איה שוקל ואיה  
 סופר: ידענו רשענו כי פשענו. כי אמת עשית ואנהנו הרשענו: בעם וחרון  
 מנו יחדל. כי קטן יעלב ודל: לחץ יוסר ועול מנו יחבל. כי כשל כח  
 הסבל: מנת מדתנו לא תנכה. כי נשארנו מעט מהרפה: נחם על הרעה  
 לאמתך. מטה בלפי חסד אמנותך: סלחה אם עונותינו ענו בנו. עורנו כי עלוק  
 נשענו: ערפנו בוח לך להשתעבד. באהבה וביראה אותך לעבוד ולכבד:  
 שוקדיך קדשו צומות לקבוע. דעתם קצרה צרם לתבוע: צקון לחשם אלה  
 תבא. חתל לאיש נגעו ומכאובו: קול יעלב נוהם מתחומותיך. תשמע השמים



מבזן שבתה: רודה רודה באה תכלה. שנת שלומים לריב ציון תגלה: שרת ורדת מנוער קנותנו. ואל תשליכנו לעת זקנתנו: תעינו לשמאל וימניך תקרבנו. בקלות בוחנו אל מעובנו: תביט ותצוץ ותשגיח לרחמיך. מתאזר בחיננותך תתלבש בצדקתך: תתפסה ברחמיך ותתעטף בחסידותך. ותבא לפניך בדת מובקע וענותנותך: אל מלך

יומון מלאכי רחמים משרתי עליון. חלו נא פני אל במיטב הדין. אולי יחוס עם עני ואביון אולי ירחם: אולי ירחם שארית יוסף. שפלים ונבנים פשוטי שסף. שבנוי חנם מכורי בלא כסף. שואגים בתפלה ומבקשים רציון: אולי. אולי ירחם מעני ככל. מלמדי מכות בענוי סבל. מגוד ראש נתונים ביושבי תבל. משל בעמים בקצה ובזיון: אולי. אולי ירחם וירא בעני עמו. ויקשב וישמע העניים לעמו. ועוידים בלחש מוסר למז. ועיניהם תולים למצוא רציון: אולי. אולי ירחם אומרי סלה נא. אומצי שכהו בכל עת ועונה. אגודים בצרה לשפוף תהנה. את פני אלתיהם שופכים לב דיין: אולי. אולי ירחם לקחה בכפלים. לעושה אריות כמו בפי שחלים. לקה וישתלמת בעון שולים. לא שכהו בכל זאת מכתב עזו הדין: אולי. אולי ירחם כבושי פנים. השומעים חרפתם ולא משיבים ועונים. נצחו מקוים ולישעו נשענים. פי לא כלו רחמי בקליון: אולי. אולי ירחם וחלין עני בעניו. חבושו ותיר מארץ שביו. יגהה מזורו ויחבוש חליו. צעקתו וישמע ויחיש עת פדיון: אולי. מלאכי. אל מלך

זכר רחמיך ויחסיך בי מעולם המה: זכרנו וי ברצון עמך ופקדנו בישועתך: זכור עדתך קנית קדם גאלת שבט נחלתך הר ציון זה שכנת בו: זכור וי חבת וירושלים אהבת ציון אל תשפח לנצח: אמה תקום תרחם ציון פי עת לחננה פי בא מועד: זכור וי לבני אדם את יום וירושלם האומרים ערו ערו עד היסוד בה: זכור לאברהם ליצחק ולישראל אשר נשבעת להם בה ותדבר אליהם ארצה את ורעכם ככוכבי השמים וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לורעכם ונתחלו לעולם: זכור לעבדיך לאברהם ליצחק וליעקב אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו:

זכור לנו ברית אבות באשר אמרת וזכרתי את בריתי יעקב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכור והארץ אזכור:

זכור לנו ברית ראשנים באשר אמרת. וזכרתי להם ברית ראשנים אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני וי: עשד עמנו כמו שהבטחתנו ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתם ולא געלתם לכלותם להפר בריתי אתם פי אני וי אלתיהם: השב שבותנו ורחמנו כמו שכתוב ושב וי אלתיך את שבותך ורחמיך ושב וקבצך מכל העמים אשר הפיצך וי אלתיך שמה: קבץ גרחנו כמו שכתוב אם יתיה גרחה בקצה השמים

ס סכנון. נטועס כפי אריות כנו סהלים. וטהלים עין מרי:

משם וקבצך וי אלתיך ומשם יקחה: מחה פשעינו קעב וכענן כמו שכתוב. מחיתי קעב פשעיך וכענן חטאתיך שובה אלי פי גאלתיך: מחה פשעינו למענה באשר אמרת. אנכי אנכי הוא מחה פשעיך למעני וחטאתיך לא אזכור: הלפן חטאינו בשלג וכצמר כמו שכתוב. לכו נא ונזכרה יאמר וי אם יהיו חטאיכם פשנים בשלג ילבינו אם יאדימו כחולע בצמר יהיו: זרוק עלינו מים טהורים וטהרנו כמו שכתוב. וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם: רחם עלינו ואל תישיחיתנו כמו שכתוב כיראל רחום וי אלתיך לא ירפה ולא ישיחיתך ולא ישכח את ברית אבותיך אשר נשבע להם: ומול את לבבנו לאהבה את שמך כמו שכתוב. ומל וי אלתיך את לבבך ואת לבב ורעה לאהבה את וי אלתיך בכל לבבך ובכל נפשך למען חיה: המצא לנו בבקשתנו כמו שכתוב ובקשתם משם את וי אלתיך ומצאת פי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך: תביאנו אל הר קדשך וישחנו בבית תפלתך כמו שכתוב והביאותים אליהר קדשי וישחיתים בבית תפלתי עולתיהם וזכיהם לרצון על מזבחי פי ביתי בית תפלה יקרא לכל העמים:

שמע קולנו וי אלתינו חיים ורחם עלינו וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו: השיבנו וי אליך ונשובה חדש מינו בקדם:

אמרינו האזינה וי בינה הגיגנו: יהיו לרצון אמרי פינו והדין לבנו לפניך וי צורנו וגאלנו: אל תשליכנו מלפניך ורחם קדשך אל תקח ממנו: אל תשליכנו לעת זקנה בקלות בוחנו אל מעובנו: אל תעזבנו וי אלתינו אל תרחק ממנו: עשה עמנו אות למזכה ויראו שגאינו ובושו פי אתה וי עזרתנו ונחמתנו: פי לה וי החלטנו אתה תענה וי אלתינו:

אלתינו ואלהי אבותינו תבא לפניך תפלתנו ואל תתעלם מתחנונו. שאין אנו עני פנים וקשי ערף. לומר לפניך וי אלתינו ואלהי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו אכל אנחנו ואבותינו חטאנו:

אשמנו. בנרנו. גולנו. דברנו דופי. העוינו. והרשענו. ודנו. חמסנו. טפלנו שקר. ועצנו רע. כזבנו. לצנו. מרדנו. נאצנו. סרדנו. עוינו. פשענו. צרדנו. קשינו ערף. רשענו. שחתנו. תעבנו. תעינו. תעתענו. סרנו ממצותיך וממשפטך המצויים ולא שוה לנו: ואתה צדיק על כל הבא עלינו פי אמת עשית ואנחנו הרשענו:

משיח צדקה אמר לפניך שגיאות מי יבין מנסתרות נקני: נקנו וי אלתינו מכל פשעינו וטהרנו מכל טמאותינו וזרוק עלינו מים טהורים וטהרנו ככתוב על יד גביאך וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם: עמך ונחלתך רעבי מובקע צמאי חסדה תאבי ישעך יבירו וידעו פי לוי אלתינו הרחמים והפליחות: ואל יעכב וכי.



נחמיל סחון סלח לנו אבינו עד לכל קוראך וזמר כך נחמילין כלן :  
 האזינה יי תפלתנו והקשיבה לקול תחנונינו : הקשיבה לקול שועתנו  
 מלפנינו ואלהינו כי אליה נתפלל : שמע יי וחנונו יי הנה עוזר לנו :  
 כרחם אב, ליי הישועה. יי צבאות. סלח נא. הטה. כי לא על. יי שמעה :  
 אלהינו ואלהי אבותינו

תענית צבור \* קבעו תבוע צרכים. שוב עדיף חפש ולחקור דרכים.  
 דף לרצות בשלש עשרה ערכים. קשה לבעוס תת לאפים ארכים : צדדיך  
 מקשטים עדים גלי תפשיט. פאר הרתמים ותפליחות הוד תכשיט. ערך  
 שועתנו לה לבד נושיט. סדר תיים ופרנסה ליצורים תושיט : נסתמה °° הבינה  
 ונתרונן טוהר השלחן. מוין ומיזח סתר מעבודת פלחן. לשפיכת הנפש  
 תשוב בקבשים צלחן. כמעט ומשביע גואל ורופא וסלחן : יאות לה  
 יען ממנתה נשנסת. טוב רחוק היות נזונת ומתפרנסת. חלה שואלת קובלת  
 ומתנוכשת. זכור דאגותיה לפניה משיחה ומגנסת : ואלהי היא נשואה ובה  
 חסיה. היותה העבר מי כמוה חסין יהי. דרך אמונתה בחלקה ללגיניה  
 אפסניא. גמול חסד לעלובה הלוי אפסניא. בקיאים ומישיבים לרצותה בדררים  
 ערבים. אפסו פסו בבחם קטגור מערבים. מאהבי לאביהם שבשמים וריון  
 ומערבים. יראו נדברים דתו שקרים וערבים : הקדשנו צום עוללים ווקני  
 אספות. ישרנו רנה ותפלה וישקדנו ספות. חשוף למטה מעון ושלומנו תשפות.  
 וקוף דל מעפר ואביון מאשפות : בתור הפעלה ובמדות הגונות תרומות.  
 ערבתנו שים לטוב יושב מרומות. ובמקנה טוהר תדים קלות ורמות. מצא  
 תפלתנו חסד לאדרה רוממות : אל מלך יושב

הושיעה יי כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם : כי אדם אין צדיק  
 בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא : הושיעה יי את עמך את שארית ישראל :  
 ישראל נושע ביי תשועת עולמים : כרחם אב. ליי הישועה. יי צבאות. כי לא על. יי שמעה :

אלהינו ואלהי אבותינו

אנשי אמונה אכדו. באים בבה מעשיהם. גבורים לעמוד בפרץ. דוחים  
 את הגזרות : היו לנו לחומה. ולמחסה ביום זעם. זועכים אף בלחשם. תמה  
 עוצרים בשונעם : טרם קראיה עניתם. יודעים לעתור ולרצף : באב רחמת  
 למענם. לא השיבות פניהם ריקם : מרב עולינו אכדנום. נאספו מנו בחטאינו.  
 סעו תמה למנוחות. עזבו אותנו לאנחות. פסו גודרי פריץ. צמתו משיבי  
 חמה. קמי בפרץ אין. ראויים לפתותה בעתה : שטטנו בארבע פנות. תרופה  
 לא מצאנו. שבנו אליה בבוישת פנים. לשחרה אל בעת צרותינו : אל מלך

סומן

ישראל נושע ביי תשועת עולמים. גם היום וישעו מפיה שזכן מרומים.

°° כשלין יוד החטטנים אף שזומרים סניחות מיי אין לומר חטטים וכי (כחטיע בטס עט"ג) :  
 °° כחכ כזרים בית אשמים חיימ טזח עים וזיל הכירה ככח"ף והול חלטון טסיס טילס דף כי טס  
 פמקוס טכירחך סחומס ע"ט [הונח כטע"ס] :

כי אתה רב סליחות ובעל הרחמים : שעריה הם דופקים. בעניים ודלים. צקון  
 לחשם קשוב יה שזכן מעלים : כי אתה. פחודים הם מכל צרות ממותרפיהם  
 ומלוחציהם. נא אל תעזבם יי אלהי אבותיהם : כי אתה. טובותיה וקדמו להם  
 ביום תובתה. ומתוף צרה ימצאו פדות ורוחה : כי אתה. וישעו לעין כל ואל  
 יקשלו כם רשעים. בלה שעיר וחותרנו ויעלו לציון מושיעים : כי אתה. הקשיבה  
 אדון לקול שועתם. ולמכון שבתה השמים תעלה תפלתם : כי אתה רב סליחות  
 ובעל הרחמים : אל מלך. ועבור. זכור רחמך. אשמנו וכי :

סליחות לשני תניינא

אומנים סלח לנו עד ורב חסד לכל קוראך :

אל תקצוף יי עד מאד ואל לעד תזכור עון הן הקטנא נא עמך קלנו :  
 העל אלה תתאפק יי תחשה ותעננו עד מאד : שובה יי עד מתי והנחם על  
 עבדיך : כרחם אב. ליי הישועה. יי צבאות. סלח נא. הטה. כי לא. יי וכי :

אלהינו ואלהי אבותינו

אפפוני מים עד נפש. באנו בעמקי מצילה. גלי ים עברו עלינו. דקיות  
 תהום בפתנו. הודנו נהפף למשחית. ועוד לא עצרנו כח. וזלעפנו על  
 חפאתינו. הלחלנו על רוב פשיענו : טבסנו עצה מה לעשות. יועץ בקרבנו  
 אין. פנינו בלב מחישבות. למרחוק שאת דעה. מסורת בדינו מאבותינו.  
 נאקה תשיבה וצדקה. סותרות רוע גזרות. עוד מענות עם. פצנו בהסבמה  
 אחת. צום שני וחמישי ושני. קדוש אולי ישקוף רחמיו לקדם לרגו. שדי  
 עשינו את שלנו. תקוף עשה את שלך. אל תישב עמנו בדין. מדבר ומחרב  
 ומרעב מלמנו : תימר נפשונו בעיניך. יה סלח לנו מחל לנו כפר לנו. ביום  
 רדתך בענן : אל מלך

האזינה יי תפלתנו הקשיבה לקול תחנונינו : שמע יי קולנו נקרא חננו :  
 שמעה יי צדק הקשיבה רנתנו : כרחם אב. ליי הישועה. יי צבאות. כי לא על. יי שמעה.

אלהינו ואלהי אבותינו

אזון תחן ותספת עתידה. אף הבר ושפה עברה. באי לחלותה בנפש  
 מרה. בשמך הגדול ימצאו עזרה : געית נאנחים ענותם חנה. קחינת קומתם  
 לא תבה. דרוש עלבונם מצר בזה. דרוף פורה ונצחם יזה : תלא אתה  
 היית והנה. היה תהיה בהדר גאונה. ונמף ופון זרע אמיניך. והגם כלים  
 מתגרת חרונה : זועמו בעינים וממאנים נסחו. זורו באקסים ולא נחו. חבלה  
 רוחם ולעפר שחו. חרשו חורשים ומענות המתוהו : טבעו בפיוץ ואין פוצה.  
 טורפיהם שלו מקצה לקצה. זום ליום לוחמם מנצה. יד פורשים מלחץ ליצא :  
 בלו חניהם בגינו נאנחה. כושל רבה וערבה שמחה. לישע חוכים והנה צנחה.  
 לבטום קמים וקרו שוחה : מערימים מוד ממה להדיהם. מקבירים עול להדישיל  
 בוחם. נואקים אליה בהתעשה רוחם. נחת למצא מבוד טרחם : שיה צנים



במעמד צפוף. סליחה מבקשים בקדקוד בפה. עושקיהם יקניאום ונתנום לשפוף. עושים יומסכו ויהיו לספוף: פדה דבקה מתרין וכלוי. פלמם מצורר ותנם לעלוי. צנה ושיעות משחריק בחלוי. צור עולמים הושיענו בגלוי: קנא ונוקם קנא לשמה. קצין עלם מצנאר עמה. ראה עמלנו ושוב מזעמה. ריבה דיבנו מעם הרמה: שבעתים השב לחיק מאני. שפר חציק מדם מעני. תשה אנקה לקול תחנוני. תרעני בקראי יי יי: אל מלך

סומן

יי אל רחום וחנון. אנה אפים. ורב חסד ואמת. נוצר חסד לאלפים. נושא עון ופשע וחטאה ונקמה. וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונתלתנו: אנקה אלהים ואהמה. בראותי כל עיר על תלה בנויה. ועיר האלהים משפלת עד שאול תחתיה. ובכל זאת אני ליה ועינינו ליה: " מדת הרחמים עלינו התגלגלי. ולפני קונה תחנתנו הפילי. ובעד עמך רחמים שאל. פי כל לבב הוי וכל ראש קחלי: " תמקתי ותדותי בשלש עשרה תבות. ובשערי דמעות פי לא נשלבבות. לבן שפכתי שיח פני בוחן לבות. בטוח אני באלה ובזכות שלשת אבות: " יהי רצון לפניך שומע קול בקיות. שתשים דמעותינו בנאדה להיות. ותצילנו מפל גזרות אכזריות. פי לך לבד עינינו תליות: אל מלך. ויעבור. יי יי. וסלחת. סלח לנו. כי אתה. זכור רחמך. אשמנו. כמו בסליחות לשני קמא:

° יגל קוני תחנתי אפילי. כי כללית ית חיו חיוף וניזוף. (אמרי טעם):

הנהגת חדש טבת

חדש טבת מולד נדי  
 אינו חל אלל ניס חגגיהו אס בי ימים ר"ח קלי סק"י  
 על יום כ דריח. א' בו ללא יכניה בגלותו: כתי' בו  
 יצנו עזרא והראשים עלה התקיה ע"ד נושאי הכוסיות  
 והטהורים עד ר"ח ניסן: בחרש זס נלקחה חסר אל  
 בים הטלך: ח' בו נכחנה הסורים בלע"ז וכל חשך לעולם:  
 אסם נחמנו:

סליחות לעשרה בטבת

[כתב הרמב"ם ז"ל (פ"ה מהלכות תענית) יש ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הלכות שארעו בהן כדי לעורר הלכות לפתוח דרכי התשובה והיה זה זכרון למעשינו הטעים ומעטם אנוחינו שהיו כמעשינו עמה עד שגרס להם ולנו אותן הלכות. שזכרון דברים אלו נשיב להטיב טבאמר וההודו את עונם ואת עון אבותם וכי' עכ"ל: ואלו מאלו הימים הוא עשרה בטבת שבו החמיל ונלך צבל ללור על ירוסלים כדכתיב ציחוקאל (כ"ד) ויסי דבר ה' אלי צננה התשיעית צדקם העסיכי צעטור לחדש לאמר צן אדם כחוצ לך את עם היום את עם היום חס סעך ונלך צבל אל ירוסלים].

אומרים סלח לנו אבינו וכו' כמו בסליחות לשני:

פי עם יי תסד ותרבה עמו פדות: פדה אלהים את ישראל מכל צרותיו: והוא יפדה את ישראל מכל עונותיו: פודה יי נפש עבדיו ולא יאשמו כל החוסים בו: כרחם אב. ליי הושועה. יי צבאות. סלח נא. כי לא על. יי שמעה:

אלהינו ואלהי אבותינו

אנקה מצוק אשר קראני. בשלשה מכות בחודש זה הפני. גדעני הניאני הבאני. אף עתה הלאני: העבני בשמונה בו שמאלית וימנית. הלא שלשתן קבעתי תענית. ומלך יין אנסני לקתוב דת יונת. על גבי חרשו חורשים האריכו מענית: ועמתי בתשעה בו בקלמה וחסר. חשך מעלי מעיל הוד וצפר. מרוח מורף בו הנותן אמרי שפר. הוא עזרא הסופר: יום עשירי חנה בן בוני החוזה. כתב לך בספר הפתוח. לזכרון לעם נמס ונקבה. את עצם היום הזה: מנין סדר החדשים בעשרה בו העיר. נהי ויליל במופי אפעיר. סדר פורעניות בתוף לקבי ובעיר. בבא אלי הפליט לאמר הקתה העיר: על אלה עכ פני אבק זריתי. פצתי על ארבעתן לו חץ בלבי יריתי. צרות על אלה קבר לי בריתי. צדיק הוא יי פי פיהו מריתי: קראתי שמך מתנחם על רעתי. ראה עניי ושמע קול פניעתי. שמע תחנתי חיש נא ושועתי. אל תעלם אנקה לריוחתי לשועתי: ירח טבת מאוד לקיתי בו. ונשמתנו עלי סדרי נתיבו. סדרתי פשעתי: גלה לי טובו. האומר לים עד פה תבא: אל מלך. ויעבור:

אלהים באו נזים בנחלתך טמאו את היכל קדשך שמו את ירושלם לעיים: אלהים ודים קמו עלינו ועדת עריצים בקשו נפשונו ולא שמוך לנגדם: כרחם אב. ליי הושועה. יי צבאות. כי לא על. יי שמעה:

אלהינו ואלהי אבותינו

אכן הראשה. לעיים ולחרישה ונחלי מורשה. מנוד ראש בלאמים: בקרבי לב גבאב. נדוה ונדאב. נשארגו באין אב. ודיונו פיתומים: רבה וענונה. שושנים סונה. ועתה היא נוטה. מסונה ביד קמים: היתה באלקמה. קרה נאמנה. וזרע מי מנה. נמפרו בלא דמים: מעננה ורפה. צלחה למלוכה. ומעניתה ארקה. זה בפה שנים וימים: בית יעקב לבנה. ללעג ולעיוה. והעיר העליוה. למשעי קמים: רונה תרעלה. ביד בני עולה תרצויה בעולה. ובקמורת הפמים: מאסה לנחה. תורת אבי נוח. ולא מצאה מנוח. לילות וגם ימים: נזרא אל עליון. משה יהי צביון. להשיב לריב ציון. שנת שלומים: חדש ימינו בקדם. מעונה אלהי קדם. ולבן בצמר אודם. וכשלג בתמים: חוקם ביראתך. ובקיום תורתך. ופקדנו בישועתך. מלך מלא רחמים: אל מלך. ויעבור. יי יי. וסלחת. סלח לנו. כי אתה:

סומן

אבותי פי בטחו. בשם אלהי צורי. גדלו והגליו: וגם עשו פרי. ומעת הדרו והלכו עמו קרי. היו הלך וחסור. עד החודש העשירי: בעשור לחודש: סמך מלך בבל. וצר על עיר הקודש. ונקרב החובל. גתתי הדרש. וענתי בפבל. וזה מדי חודש. לאבל פנור: אבותי ראשית בפורה. לראשית התרם. שם אנורים הזבירה. והעון גזרם. אל לא הפירה. וישפשה בזרם. צרה במבפירה. געת במרום תמריא: אבותי האלהים הביא. יום רעה ומצור. צנה צרי סביבי. עוללי לבצור. יום תרף לבבי. ואין פה לעצור. ודבר אל נביא. משול אל



בית המרי: אבותי מיושבי שער העביר אהרת. חמתו פאש הבער. והרים  
 עשרת. ומלבנון יער השליך תפארת. ורוח סועה וסער. תספר שערת בשרי:  
 אבותי יפית נמשלת. ועתה קדורנית. בעון כי בשלת. ולבך אחורנית. ונבדק  
 ונחשלת. ראשונה ושנית. והחמל לא חמלת. מעט צרי: אבותי צדיק הצור תם  
 נשוא עין נלאה. מקרוב למפתן. לפנת נג דאה. מעון הנקתם. וצעקתם באה.  
 רבה רעתם. בעין עושה פרי: אבותי חזק כל קמי. תובן העלילות. כי מלאו  
 ימי ברוע מפעלות. ומבושת עלומי שבתתי גמולות. נותן לחמי ומימי. פשתי  
 וצמרי: אבותי קמי פיהם פערו. ונחלתי בלעו. מאד עלי גברי. ודמי שתי ולעו.  
 נקדים עלי צרו. ואת אחי הרעו. האומרים ערו ערו. בני שעיר החורי:  
 אבותי אמרו לבו נבלם. ונשפיתיה זכרם. אל קנא ונוקם גמלם. ישאו את שברם:  
 כמעשיהם שלם. ויבזשו מסברם. באיש חלום חולם. שלשה סלי חורי:  
 אבותי פצעי לא רפכה. וחבורתי רצה. ועיני הבהתה. צופה לדודי צח. העוד  
 לא שברה. חמתו לנצה. על מה עשה ככה. ומה חרי: אבותי רחום זה אלי.  
 אל לעד תזנח. ארכו ימי אבלי. ועוד לבי נאנח. שובה אל לאהלי. מקומך  
 אל תנח. שלם ימי אבלי. כי תבא על שברי: אבותי יי מנת חלקי. חושה לי  
 לעזרה. ופתחת שפי. שמחה לי לאזרה. ותגיה את חשבי. באורך להאירה.  
 את נשף חשקי. כי אתה גרי: אבותי מגון ואנחה. פדה אל את נפשי: עשה  
 לעמך הגתה. מלבי וקדושי. תהפוך לרננה. את צום החמישי. לששון  
 ולשמחה. צום הרביעי וצום העשירי: אבותי. אל מלך. ויעבור. זכור וכי:

ז' בחר עם ורעית. והיראים והעניים נו. וכסנת העבור העיקר להענות כשני וכבר הודפס בספרים  
 חיקון ז' אדר. בו פסק הוין וליר. ויי נשחיר בכליהם. וכספתו ננונו עד עיו ניסן: י"ב בו הנוכה הכיס  
 בימי הורדוס: (י"ג בו הענית חסרה) ויש הענין לילה ויום. ואם חל פורים בל' בשבת עקריוין הענינים ליום  
 ס': הענית זה יש להקל בו למה הליך כגון ונעבור או חניקה או חולה שאין בו סכנה ואח"י רק כחכי  
 עינים וכ"ע וילת כל שלשים יום שאם נלעערים הרינה לא יחטנו ויפרעו אח"כ חלל שאר בריאלי לא יפרעו  
 אן הלכור אפי' הולך בדרך וקסה עליו הסענים והוא מ"ל לכל עינים:

סליחות לתענית אסתר

אומרים סלח לנו. אל ארך אפים. מנאל לעיל:  
 קוה קוינו יי ויט אלינו וישמע שועתנו: אף אורח משפטיך יי קוינוך  
 לשמך ולזכרך תאזת נפש:  
 כרחם אב. ליי הישועה. יי צבאות. סלח נא. המה. כי לא על. יי וכי:  
 אלהינו ואלהי אבותינו  
 אדם בקום עלינו חיל אחותנו לרעוד. בהסתפחו למלכות הנף כמעט  
 בשלנו למעוד. נמרו למברנו כתל וחריון בלי מסעוד. אמרו לכו ונבחדים מגוי  
 ולא יזכר שם ישראל עוד: דלו עיני למרום קראתך אויבי לקוב. הברת שם  
 ושאר ומחה שם לרקוב. וצר צוררי בגליתים אשר נבלו לעקוב. ויאמרו לא

נראה יה ולא יבין אלהי יעקב: זרוים ענה ונה ולא מלב לכלותם. חבו לפנים  
 ורדם בהסרת טבעת החלותם. טוב דברו הקים לעיני הגוים להעלותם. בארץ  
 אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם: ידע רמו הקורות לעם מעפר  
 ומקדם. כתב הסתר אסתיר ומר דרד מפרדם. לשבות המן ממחרת המן העץ  
 קינדם. תחת הפעצוץ יעלה ברוש ותחת הפרפר יעלה הדם: מקשיב דבר  
 שקר כתב שמתה ועצב. גתעמף בבגדי שרד בטעה במגין קצב. סדר להשתמש  
 בשונים בלי המחצב. ויבא גם השמן בתוכם להתניב: עם הנמצאים בשושן  
 באכלם מנבח עקדם. פער להיטנים ולהסגירם ביד נותן מקדם. צור הקבים  
 לכתוב אגרת לאבד שברם. אמרתי אפאיהם אשפיתיה מאנוש זכרם: קדושים  
 מלאכי השרת מר יבקיון בצעקה. רחום הבט לברית ואל תפר להרחיקה.  
 שמעה מורשה ותלבש בגדי אלמנות ומועקה. ותשם ידה על ראשה ותלך  
 הלוח וועקה: תשבי ישם אזור שק במתניו תחבושת. מהר והודיע ישני מקפל  
 אבות שלשת. נחץ לרועה מה לה נרדם להתעשת. קום קרא אל אלהיך אולי  
 ותעשת: חותם מיט אשר נעשה לבלשן ספר. מנינה למדו לאחר גזרה פעם  
 להפר. בן קיש הקיש דלתות בית הספר. ויכס שק וישב על האפר: רביץ  
 תינוקות לפניו צמים שלשה מכפנים. בקול יעקב לחלוש ידי עז פנים. ידיו  
 אמונה לאל הצילני מעלבונים. פן יבא והפני אם על פנים: מזה אלה ומזה  
 אלה בני איתני ורפני. כלם צעקו ותעל שועתם אר יי. זה קבוא רנון שאל  
 לפני. מה קול הצאן הזה באוני: רועה השיבו הם קמני קודש זרע. זה הצל  
 לקויה למנות מאויב הרע. חנון נבמרו רחמי ויבקש לבבות המאורע. ויהי  
 בקרא מלך ישראל את הספר ויקרע: יהודי הזקיע ולדיו למשה ואביהם מלמעלה.  
 איש בשלש אמות והרביעות אזור מגלה. משנה נקם הזה ושמח וישח תהלה.  
 אותי השיב על פני ואותו תלה: ותכתוב אסתר תוקף לקרא בבחלל מהודים.  
 מלמעלה קימו מה שיקבלו למשה חדים. גם ינוסם לפרסם פאו פלאי מהודים.  
 בעת הזאת רוח והצלה יעמוד ליהודים:

אל מלך. ויעבור. יי. וסלחת. סלח לנו. כי אתה:  
 כי עמך מקור חיים באורך נראה אור: בקראנו עגנו אלהי ישענו בצר  
 הרחבת לנו חננו ושמע תפלתנו: ועתה יגדל נא פח יי באשר דברת לאמר:  
 כרחם אב. ליי הישועה. יי צבאות. כי לא על. יי שמעה:  
 אלהינו ואלהי אבותינו  
 אתה האל עושה פלאות. בעמים הודעת עוז נדאות. גאלת בורנע עמך  
 מתלאות. דפיתיה צריהם במותי תחלואות: האויב בקומו לעורר מדנים. ודמה  
 להקרות פרחי עדנים. זמם לשקול לגנוי אדונים. חליפי מאת פברי אדנים:  
 מלאך הוחרת שקליהם להקדים. ידעת העתידות ודרשת גשקדים. בפוי  
 להמציא ללהב ויקדים. לקויהם למות לתחי נפקדים. מסכה צרה בעקדם  
 לפנים. נמסרו לתתיו קנוקנות גפנים: סבבום מוקשים בקל דפנים. עיניהם



לך תולים ובסתרה נצפנים: פור נהפך באויבים לילוט. צליבה הדין אגני לקלוט. קלע ובלע פני הלוחם הלוחם. ריבי עם באיטיות לעלות: שלום ואמת נכתב מפל צד. תזקה ישע סלע ומצד. שודד הישר וברשותו נוצר. מלשני נסהף נצמד ונרצד: עשו שמחות ולחורות קבעים ומקראות שלשים ולא רבעים. נסבמו ממעל ולמטה קבעים. בספר נחקק על מה תקעים: קמה ידך סליחה לפושעים. יהודי והדסה תקמת מושיעים. צדקתם עומדת לעד לשעשועים. חקר פבודם להזכר לנושעים: קנא לשמה נורא ונקדש. חנה פרמף נהרם ונדש. וריינו קבץ ושיר לך יהודש. קומם ויהתם בבגין בית המקדש: וכעשותה נוראות באותן הימים. אתנו הפלא תשועת עולמים. מצוא לפניה פור ותנחומים. אל מלך יושב על פסא רחמים:

אל מלך. ויעבור. וסלחת. סלח לנו:

סיוון במתי מספר חלינו פניה. לשועת נבאים אל מעלם אונה. הקשב והתנתם משמי מעונה. כבימי מור והדם הושעת בניה: תהלות ישראל אתה יושב. שועתם מאזין ורנתם קושב. רפאות למחץ מקדים ומחשב. קניייה להטיב ונויהם לישב: במתי. צר ואוב הלמיש עינו. פיהו פער לשאוף ענו. עשת בשלף להשמיד קהל המוניו. סגל לאבד חרת בנשתנו: במתי. נוקם לצרים ונוטר לאויבים. מדרת מדרתם פזרו לאהויבים. לוחם וניניו הותלו מיצלקים. בבחרויות דנים חרזו תהויבים: במתי. יום אשר שברו צוררים. טבחה לשית בעם נצורים. חלפה הדת ונפלו פגרים. זלעפו זעמו מוכסים מונרים: במתי. ובבן ותעלה שמה ויתנשא. הודף שמי שמים קסה. דפים פרומקה נתונים למשפה. ניא ואפסיה תהלתה מכסה: במתי. בינה הגיגנו עתה וראה בצר. השיבנו למנוחתה כי ידך לא תקצר. ארון קראנוה מן המצר. אגא הוציאנו למרחב ותלצנו מצר: במתי. מאוד תרבה לנו מחילה. שמע תפלה והעבר תפלה. לוחצינו ישלימו אתנו ועונותינו תשליף במחילה. מקונו רחמיה לא תקלא: במתי. אל מלך. ויעבור. ואומרים וכו' כמו בסליחות לשני:

סליחות לשבעה עשר בתמוז

צבעה עשר כחצו קצו תענית עסוס ה' דברים רעים סרעו לחצותיו זו. טחטצו הנומות. ונטל חנוני. והזקעה העיר. וסרף אפוסוונס הכשע' את החורס. והעניד ללס זהיל: אפי' דכתיב נקרא נחם סרניני כחשעה נחם העיר אין נחשנין כפי' זו עפני סלעפי' טכחלסונו סוכקעה כפי' זו כיון טכשניה סוכקעה כפי' זו תקנו להטענות כפי' נחם דמכנן בית טני סנייר לן. וכינסלני איהא טנס כרסונו ה' כפי' חלל ופני הלוח עש כחטנו. (סי' תקמ"ט):

אומרים סלח לנו. אל ארך אפים וכו' כמו בשני:

אל תתנו דמי לו עד וכו' ועד ישים את ירושלים תהלה בארץ: פי עמף מקור חיים באורף נראה אור: אלהינו בושנו במעשינו ונבלמנו בעוננו:

לוי' הישועה. יי צבאות. סלח לנו. הטה. כי לא על. יי שמעה:

אלהינו ואלהי אבותינו

אתאנו לך ויצר רחחות. ברוב עונינו פכדו אנחות. נורות עצמו ורבו צריחות. פי בשבעה עשר בתמוז נשתברו הלוחות: גלינו מבית הבחירה. דיננו נהתם ונגזרה גזרה. וחשף בעדנו אורה. פי בשבעה עשר בתמוז נשרפה התורה: הרסו אויבנו ההיכל. וברחה שכינה מונית היכל. ונקמרנו ביד ודים להתאפל. פי בשבעה עשר בתמוז העמד צלם בהיכל: ורינו מעיר אל עיר. ונלכד מנו רב וצער. חרבה עיר משוישנו ואש בה העיר. פי בשבעה עשר בתמוז הבקעה העיר: שפש במקדשנו צר המשמיד. ונפל מחתן וכלה אצעה וצמיה. וצן בעסקנוה נתנו להשמיד. פי בשבעה עשר בתמוז בטל התמיד: פלה מנו כל הוד ושבח. חרבו שלף אויב עלינו לאבח. להיות עוללים ויונקים מוכנים לטבח. פי בשבעה עשר בתמוז בטלו עולה וזבח: מרדנו לשוכן מעונות. לכן נתפורנו בקל פנות. נהפך מחולנו לקינות. פי בשבעה עשר בתמוז בטלו קרבנות: סרדנו לפניה מריב לשונות. לכן למדה לשוננו לומר קינות. עזבנו בלי להמנות. פי בשבעה עשר בתמוז נבטלו הקרבנות: פורנו בלי מצא רוחה. לכן רבחה בנו אנחה. צור ראה נפשנו כי שחה. ושבעה עשר בתמוז הפוף לנו לששון ולשמחה: קשינו עזרה ורבחה בנו אסון. לכן נתנו למשפה ורפשו. ראה יי ותלצנו מאסון. ושבעה עשר בתמוז הפוף לנו לשמחה ולששון: שעה שוכן רומה. וקבץ נפוצותינו מקצות אדמה. תוספה ידך שנית לקנות אוימה. ושבעה עשר בתמוז הפוף לנו ליום ישועה ונחמה:

אל מלך. ויעבור. יי וכו'.

אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל: פי הנה אויביה יחמיו ומשנאיך נשאו ראש: אל נקמות יי אל נקמות הופיע:

כרחם אב. ליי הישועה. יי צבאות. כי לא על. יי שמעה:

אלהינו ואלהי אבותינו:

אמרר בקבי יד שלוחה בעי. בנאצי בתוך ביתו בקבדי וקבעי. זו וברח ונסע עשר ועלה לשביעי. דמני הציקני הסיקני בחודש הרביעי: הביא מועד במלאותו לשבור בחורי גמו. ורבה בו פעמים במקמוס ומזמו. זבולו פשר שאננות מבבות את התמוז. חיבני איבני אפי' בירח תמוז: מקמו פחים חמשה במקרא תלאות משלחות. וכלו לי בשבעה עשר בו באליחות. פי נוקשתי בכלה עלובה בקפת שלוחה ונהצלות. לרועי לא המתנתי שש ונשתברו הלוחות: מידו עדיתי חלי וכתם ואצעה וצמיד. נגרות ביום אפס פשחתי דרכי להשמיד. סדר עבודתו וקנין מנחה קצתי להעמיד. על בן מלשכת הטלאים בטל התמיד: פור התפוררה ונתפוררה סוערה עניה. ציה נמשלה מבלי חובל ונטרפה באניה. קחתה בחטאתה בראשה ובכפל תאניה ואניה. ריבית צריה כהיום והבקעה העיר בשניה: שלחה בצבי מידח מאין דורש להסתירה. שגנו לשונם ונתנוה קשה צמרה ותלבה להמירה. תצצק על כלי חמדה שבו נכתרה. תחמוד ציניה



גַּל בְּשֵׁרָף אֶפְסֹסְמוֹס הַתּוֹרָה: הִרְף עֲשׂוּקִים וְרִצּוּעִים בְּעִבּוֹר הַרְעִימָה  
 כָּל יוֹדִים בּוֹהֶיָה לְאִכּוֹל וּבְהִסְתֵּר פָּנִים מִלְּהִסְתַּפֵּל יָד הַשְּׁלִים מִבְּנֵי שְׁקִינִים  
 נֶאֱבַל. עַת צְרָה בְּהִתְפַּנֵּם וְהוֹעֵמֵד צֶלֶם בְּהִיבָל: דְּוִיִּם סְנוּסִים בְּנִים הַהִיִּו  
 מִקֶּדֶם רֵאשׁוֹנִים. סְמוּכּוֹת צְרוּתֵיהֶם זֶו לִזֹּו כְּמָה שְׁנִים. לִזְקִים כְּאֲשֶׁר תַּעֲשִׂינָה:  
 הַדְּבֹרִים וְהַעֲקֹרְבִים שׁוֹנִים. הַזְּנִים אֶבֶד סְבָרִם וּבְטַל כְּסִיִּים כְּאִישׁוֹנִים: אֵל  
 קִנָּא בְּהִתְאַפֵּק בְּמִקְנֵי אֵיךְ דִּישָׁנִים רְטוּבִים. מְחִבִּים תִּקִּים עֹמְדִים לְעוֹלָמִים  
 פְּנִימִיעִים מְחַטְּבִים בְּאֲהָבִים. הָאֵמֶת וְהַשְּׁלֹום בְּצוּמֹת חֲמוּבִים. נֶצַח הַיּוֹתֵם  
 לְטַמְחָה וּלְשִׁשׁוֹן וּלְמוֹעֲדִים טוֹבִים: אֵל מֶלֶךְ. וְעִבּוֹר. יי. וְסַלַח וְכוּ'.

סוּמוֹן שְׁעָה גֶאֶסֶר. אֲשֶׁר נִמְסָר. בְּיַד בָּבֶל וְגַם שְׁעִיר. לָהּ יְהִמָּה. וְהַ כְּמָה.  
 וְיִתְחַנֵּן בְּבֶן צְעִיר. יוֹם גָּבֵר הָאֹיֵב וְתִבְקַע הָעִיר: לֹאֵת אִבָּה. וְאֶסְפּוֹק בָּהּ.  
 בְּיוֹם חֲמִשׁ פְּרוּזִי. וְעַל רִגְלֵי. הַעֲגָל. הַלְלוּחֹת וְצִיּוּנִי. וְגַם הַשְּׁמִיד. הַתְּמִיד.  
 וּמַעֲצוֹתָ בְּלֹאנִי. וְלִכְדֹּ צַר. עִיר מִבְּצָר. וּבְסוּגֵר הַבִּיאֲנִי. וְהוֹשִׁים אֵלֶיךָ. בְּהִיבָל  
 בְּלִיל. וְדַתְךָ צַר בְּאֵשׁ הַבְּעוֹר: יוֹם מָאֵד אֶתְחַלֵּל. וְאֶתְחַלְחַל. בְּיוֹם שְׁדֵי דְחִסְנִי.  
 וְהַשְּׁפִיפוֹן. מִצְּפוֹן. כְּשִׁבּוֹלֵת שְׁטַפְנִי. מֵאֹרֶךְ הַשֶּׁף. וְגַם שִׁשָּׁף. כְּמוֹ כְּדוֹר  
 עֲנַפְנִי. וְגַם צֶדֶק. שְׁלַח יָד. וְהַצִּפִּיר וְהַשְּׁעִיר: יוֹם הוֹד לְבִי. וּמִשְׁנֵבִי. הַלְעַד  
 אֶפְסָה יַעֲשֶׂן. הֲלֹא תִרְאֶה: עִם גִּלְעָה. אֲשֶׁר הִשְׁחָר כְּמוֹ כְּבִישׁוֹ. גְּדוֹר פְּרִצִי.  
 בְּבֶן פְּרִצִי. וְהַחֲדֵק לְקוֹט שׁוֹשָׁן. בְּנֵה בֵית זְכוּל. לְהַשִּׁיב זְכוּל. הַפְּרָמֵל וְהַקִּישׁוֹן.  
 וְעֵין פִּקֹּחַ. וְנִקְּסָה. מֵאֲצֵר וּמִדִּישׁוֹן. שְׁפוּט אֵלֶם. וְאֵז וְשִׁלְמֵם. הַמְּבַעֲהָ  
 וְהַמְּבַעֲרִי. יוֹם גָּבֵר הָאֹיֵב וְתִבְקַע הָעִיר: אֵל מֶלֶךְ. וְעִבּוֹר. יי. וְכוּ' וְכוּ'.

בְּקֶלֶת קֶסֶלֶת לוֹוֵנִים גַּם אֲחֵר סְלִיחוֹת הַתַּעֲנִיּוֹת אֵל רַחוּם.

אֵל רַחוּם שְׁמֶךָ. אֵל חַנוּן שְׁמֶךָ. בְּנֵי נִקְרָא שְׁמֶךָ. יי. עֲשֵׂה לִמְעַן שְׁמֶךָ:  
 עֲשֵׂה לִמְעַן אֲמִתְּךָ: עֲשֵׂה לִמְעַן בְּרִיתְךָ: עֲשֵׂה לִמְעַן גְּדֻלַּת וְתַפְאֲרַתְךָ: עֵל  
 דִּתְךָ: עֵל הוֹדְךָ: עֵל וְעִידְךָ: עֵל זְכוּרְךָ: עֵל חֲסִדְךָ: עֵל טוֹבְךָ: עֵל יְחִידְךָ:  
 עֵל כְּבוֹדְךָ: עֵל לְמוֹדְךָ: עֵל מַלְכוּתְךָ: עֵל נִצְחְךָ: עֵל סוּדְךָ: עֵל עֲזֶרְךָ:  
 עֵל פֶּאֶרְךָ: עֵל צְדָקַתְךָ: עֵל קִדְשׁוֹתְךָ: עֵל רַחֲמֵיךָ הַרְבִּים. עֵל שְׂבִיבֵיךָ:  
 עֵל תְּהִלַּתְךָ: עֵל אוֹהֲבֵיךָ שׁוֹכְנֵי עִסְרֵי: עֵל אֲבֵרְהֶם יִצְחָק וְעַקֵּב: עֵל מִשְׁחָה  
 וְאַהֲרֹן: עֵל דָּוִד וְיִשְׁלָמָה: עֵל יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדוֹשֶׁה: עֵל צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדְךָ:  
 עֵל שׁוּמְמוֹת הַיְבֵלָה: עֵל הַרְיִסוֹת מִזְבְּחֶךָ: עֵל הַרְוִיגִים עַל שֵׁם קְדוֹשֶׁה: עֵל  
 טְבוּחִים עַל הַוֹדְךָ: עֵל בְּאֵי בְּאֵשׁ וּבְמַיִם עַל קְדוּשַׁת שְׁמֶךָ. עֵל זִנְיֵי שְׂדֵים  
 שְׁלֵא חֲטָאוּ: עֵל גְּמוּלֵי חֶלֶב שְׁלֵא פָּשְׁעוּ: עֵל תַּנּוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן: עֲשֵׂה  
 לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעַנְנוּ: עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנו:

עֲנֵנו יי עֲנֵנו: עֲנֵנו אֱלֹהֵינוּ עֲנֵנו: עֲנֵנו אֲבֵינוּ עֲנֵנו: עֲנֵנו בּוֹרְאֵנו עֲנֵנו:  
 עֲנֵנו גּוֹאֲלֵנו עֲנֵנו: עֲנֵנו דּוֹרְשֵׁנוּ עֲנֵנו: עֲנֵנו הָאֵל הַנְּאֻמָּן עֲנֵנו: עֲנֵנו וְחִיק  
 וְחִסִּיד עֲנֵנו: עֲנֵנו יְיָ וְיִשְׁרָאֵל עֲנֵנו: עֲנֵנו חַי וְקַיִם עֲנֵנו: עֲנֵנו מוֹב וּמְטוֹב עֲנֵנו:  
 עֲנֵנו יוֹדֵעַ יָצָר עֲנֵנו: עֲנֵנו כּוֹבֵשׁ כְּעַסִּים עֲנֵנו: עֲנֵנו לּוֹבֵשׁ צְדָקוֹת עֲנֵנו: עֲנֵנו

מִלְכֵי הַמְּלָכִים עֲנֵנו: עֲנֵנו נוֹרָא וְנִשְׁגָב עֲנֵנו: עֲנֵנו סוֹלַח וּמוֹחֵל עֲנֵנו:  
 עֲנֵנו עוֹנֵה בְּעַת צָרָה עֲנֵנו: עֲנֵנו פּוֹדֵה וּמַצִּיל עֲנֵנו: עֲנֵנו צְדִיק וְיִשְׁרָאֵל עֲנֵנו:  
 עֲנֵנו קְרוֹב לְקוֹרְאָיו עֲנֵנו: עֲנֵנו רַחוּם וְחַנוּן עֲנֵנו: עֲנֵנו שׁוֹמֵעַ אֵל אֲבוּנוֹס  
 עֲנֵנו: עֲנֵנו תּוֹמֵךְ תְּמִימִים עֲנֵנו: עֲנֵנו אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ עֲנֵנו: עֲנֵנו אֱלֹהֵי אֲבֵרְהֶם  
 עֲנֵנו: עֲנֵנו פֶּחַד יִצְחָק עֲנֵנו: עֲנֵנו אֲבִיר וְעַקֵּב עֲנֵנו: עֲנֵנו עֹרֵת הַשְּׂבָטִים  
 עֲנֵנו: עֲנֵנו מִשְׁגָּב אֲמֵרוֹת עֲנֵנו: עֲנֵנו קָאֵה לְכַעֲסֵם עֲנֵנו: עֲנֵנו רַף לְרַצוֹת  
 עֲנֵנו: עֲנֵנו עוֹנֵה בְּעַת רִצּוֹן עֲנֵנו: עֲנֵנו אָבִי יְתוּמִים עֲנֵנו: עֲנֵנו דִּין אֱלֹמֹנוֹת  
 עֲנֵנו:

מִי שְׁעָנָה לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָה הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְיִצְחָק  
 בְּנֵו כְּשִׁנְעַקֵּר עַל גְּפִי הַמּוֹנֵחַ הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְעַקֵּב בְּבֵית אֵל הוּא  
 יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְיוֹסֵף בְּבֵית הָאֲסוּרִים הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְאַבּוֹתֵנוּ עַל  
 זֵם סוּף הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְמֹשֶׁה בְּחוֹרֵב הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְאַהֲרֹן  
 בְּמַחֲתָה הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְפִנְחָס בְּקוּמּוֹ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הוּא יַעֲנֵנו: מִי  
 שְׁעָנָה לְיְהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגָל הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְשִׁמְשׂוֹאֵל בְּמַצְפָּה הוּא יַעֲנֵנו: מִי  
 שְׁעָנָה לְדָוִד וְיִשְׁלָמָה בְּנֵו בְּיְרוּשָׁלַיִם הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְאַלְהֵי בְּהַר הַפְּרָמֵל  
 הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְאַלְיִשֶׁעַ בְּרִיחֹו הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְיוֹנָה בְּמַעַי הַדְּגָה  
 הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְחֻזְקֵהוּ בְּחֵלְיוֹ הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְחַנְנִיָה מִשְׁאֵל  
 וְעִזְרָה בְּתוֹךְ כְּבִישׁוֹן הָאֵשׁ הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְדָנְיָאֵל בְּגוֹב אֶרְצוֹת הוּא  
 יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְמֶרְדֵּכִי וְאַסְתֵּר בְּשׁוֹשַׁן הַבִּירָה הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְעֹזְרָא  
 בְּגוֹלָה הוּא יַעֲנֵנו: מִי שְׁעָנָה לְכָל הַצְּדִיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַתְּמִימִים וְהַיְשָׁרִים  
 הוּא יַעֲנֵנו:

רַחֲמָנָא דְעֵנִי לְעֵנִי עֲנִינָא. רַחֲמָנָא דְעֵנִי לְתַבִּירִי לְבָא עֲנִינָא: רַחֲמָנָא  
 דְעֵנִי לְמִפְיֵי רִיחָא עֲנִינָא: רַחֲמָנָא עֲנִינָא. רַחֲמָנָא חוּס. רַחֲמָנָא פְּרוֹק. רַחֲמָנָא  
 שׁוֹיֵב. רַחֲמָנָא רַחֵם עָלָן. הַשְׁמָא בְּעֵגְלָא וּבְזִמְן קְרוֹיב:

סליחות לתחלוואי ילדים

אֵל נָא תִשַׁעַת עֲלֵינוּ חֲטָאת. אֲשֶׁר נּוֹאֲלָנוּ וְאֲשֶׁר חֲטָאנוּ:

חֲטָאנוּ צוּרְנוּ סִלַּח לָנוּ יוֹצֵרְנוּ:

אֵל נָא רַפָּא נָא תַחֲלוּוֹא נְפִין פּוֹרִיָה. בּוֹיָשָׁה וְחַפְיָה וְאִמְלַל פְּרִיָה. גְּאֲלָנוּ  
 מִשַּׁחַת וּמִמְבָּה טְרִיָה. עֲנֵנו כְּמוֹ שְׁעִנִּית לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָה: דְּגָלִי  
 עִם פְּדִינִי בְּזוֹרַע חֲשׂוּף. הַצֵּל מֵאֵנָף וְאֵל יְהוּ לְשִׁפּוֹף. וְתַעֲנֵה קְרִיאתֵנוּ וְלִמְעֵשָׁה  
 יְדִיָה תִכְסוּף. עֲנֵנו כְּמוֹ שְׁעִנִּית לְאַבּוֹתֵינוּ עַל יֵם סוּף: זְכוּת צוּר חֲצֵב. הַיּוֹם  
 לָנוּ תַעֲלֵל. חֲשִׁבְנוּ מֵאֵנָף. וְנַחֲנוּ בְּיוֹשֵׁר מֵעֵגֶל. טְהַר טוֹימָאתֵנוּ. וְלִמְאוֹר תּוֹרַתְךָ  
 עֲיַנְנוּ תַעֲלֵל. עֲנֵנו כְּמוֹ שְׁעִנִּית לְיְהוֹשֻׁעַ בְּגִלְגָל. יְהִי רָאֵה דְשִׁין עֲקוֹד. וְתַעֲמָה



לנו תרופה. פלה שוד וְשֶׁבֶר. וְסַעַר וְסוּפָה. לְמַדְנוּ וְחַכְמָנוּ אִמְרַתְךָ הַצְרוּפָה.  
 עֲנֵנוּ כְמוֹ שְׁעֵנִית לְשִׁמּוֹאֵל בְּמִצְפָּה: מוֹתָמָס מִרְחָם. שְׁרָשִׁיו אֵל תִּקְמַל. נִקְנֵנוּ  
 מִבְּתָם וְשִׁמְיָן. וְלֹא נֶאֱמַל. סַעְדְנוּ וְנִשְׁעָה. וְאַרְחֹת חֶסְדְּךָ נִגְמַל. עֲנֵנוּ כְמוֹ  
 שְׁעֵנִית לְאַלְיָהוּ בְּדֶרֶךְ הַכְּרָמֶל: עוֹדְדְנוּ בְּצַדֵּק מְשׁוּי מַמִּים. וּבִסְפֵר זָרוֹן וּמְשׁוּנָה.  
 פָּדְנוּ מִמְּהוּמַת מוֹת. וְאַחֲזֹר בֶּל נִסְוָה. צַה וְשׁוֹעֲתָנוּ. וּבַעֲזוֹתָנוּ לֹא נִתְמוֹנָה.  
 עֲנֵנוּ כְמוֹ שְׁעֵנִית לְיוֹנָה בְּמַעֵי הַדְּגָה: קְרוּשַׁת אִישׁ חֶסְדִּיךָ. זְכוֹר לְיָפוּ פְעַמְיָךְ  
 בְּנַעֲלִים. רַחֲמֶיךָ תַעֲזֹרֵר בִּי לְקִינֵי בְּכַפְלִים. שׁוּבְנוּ לִירְאָתְךָ. וְלֹא נִחְשָׁה שׁוֹלִים.  
 עֲנֵנוּ כְמוֹ שְׁעֵנִית לְדוֹד וּשְׁלֵמָה בְּנוּ בִירוּשָׁלַיִם: תַּעֲנֵה לְקוֹרְאֶיךָ. וְהַסְכַּת  
 מִמְּעוֹנִים. תִּשְׁמַע שׁוֹעֵת צוֹעֲקָךְ. שׁוֹמֵעַ אֵל אֲבִיוֹנִים. תִּרְחַם עַל בְּנֶיךָ. בְּרַחֵם  
 אֲב עַל בָּנִים. עֲנֵנוּ כְמוֹ שְׁעֵנִית לְמֶרְדֵּי וְאַחְמֵר. וְתָלוּ עַל הַעֵץ הַמְּשִׁים הָאֵב  
 עִם הַבָּנִים: וְאַחֲזֵי מִתְחִיל זְכוֹר לָנוּ בְרִית אֲבוֹת:

ענין שובבים תת

י"ב צו הים דבר ה' אל יחזקאל על פרעה. ע"ו צו  
 פיה זמן עבודו של יעקב אבינו ע"ה לפת"ש שולר כ"ה  
 דה. כ"ט שמה מהלכת תקון ימי שובבים ת"ת  
 הימים האלו מזכרים בכמה ספרים וביחוד בכה"ר ר"י  
 שימי השוכנים הנה מקובלים מחד לתקון עון הער  
 הולאה ז"ל ר"ל. ונבחר בזו"ה פ' ויטב ד' קפ"ח  
 ע"ה מן דאש"ד זרעה ברקיעא ואמ"ק זרעה להנגח כ"ו  
 לא על לפרגודא ולא חני סבר אפי עמיק יומין כ"ו.  
 ובפי ויחי ד' ר"ע ע"ב ט"ח כולו. סלקין והוא לא  
 סליק מיט אינון קטילו כ"כ אחרא. והאי קטיל כנוי  
 ממש חוטיד רנין סניחין כ"ו אמר ר"י ל"ה לך חייבא  
 בעלמא דלא א"ה ל"ה השונה בר מהאי ולי"ה לך חייבא  
 דלא חמאן אפי שכינתא בר מהאי דכתיב לא יגור רע  
 כ"ו. הרי מנזר בזה"ק הכיל שחין מועיל לארס על עון  
 זה שום השונה. אך נכונה חמאריס מוזה"ק חזר ונראה  
 דאין דמיון אל ממש השונה מכל וכל אך בעון הזה.  
 אך אם ארס מתקן עלמו כקבוצים ויקורים קשים ומרים.  
 שום קרובים לניחה מועיל לעון הזה: והאר"י"ל כתב  
 שאין ככל עמיות שבהרה נ"י שנוזר ותיקין בלוהו  
 עבירה כמו המתקבל זרע ר"ל או שראם לאכסו. והנה  
 חזר הר"ק למחשכ גדול חומר עון הער הזה העליח  
 האר"י"ל תקון ע"י הענינים וקבוצים בימי השוכנים  
 האלה ע"ד הסוד. כי ימים אלו מקובלים מחד לתקון  
 עון זה ויחר מכל השנה: והלכות והשלי"ק כתבו  
 שהענין דווקא בשנה העיבור ועממם ומוקם עמם  
 ע"ש. וכתיב השם יעקב וז"ל אך לפי העממים שכתבו  
 קשה להם עכשיו יוחר חמון אחר. אך מלאמי און לי  
 דווקא אלו פרשיות ראו להספור בהשנה וחק שאינו  
 עיבור דאיהא בכה"ר ר"י ישראל ברו לנזרים להלי"ל  
 אופן נילווים של קרי של אר"י"ר שסולח בק"ל שנה  
 לכן היו בנזרים ק"ל שנה קודם ליתר משה רבינו ע"ה  
 כדי להקין אופן נילווים של קרי. א"כ לפי אינו הולך  
 בשנה העיבור רק כל שנה שהחמלין הפרשיות שירר  
 ישראל לנזרים לתקן החטא של אר"י"ר כי עדיין אינו  
 ימוקן כראוי. וק"ו צ"ב של ק"ו נעורר ארס על חטא  
 קרי שלו שסולח כל ימיו. והוא שיתענה ארס לכל  
 הפחות ימי השוכנים אלו מידי יום כיום ככל שנה  
 וינה לכו מימי שכתוב ור"ה. וכתיב עוד האר"י"ל שטוב  
 בל"ה לקבלים טד פ"ד הענינים בימים אלו. והיינו ע"י

י"ג' כמ"ג. ה' נו מ' ס' סוקים באהרי יבוע. כפ'  
 בשנה מתכנן לזרוע הכולל לחון לפני העופות ואינו  
 נכון סכרי און מזונות מליך מ"א. וכ"כ הגאון ובינו  
 יע"ן שמוכב בעות כ"ה ואסור. ו"ד במתח און נוסלי:  
 חמשה עשר בשבט כ"ה ר"ה בשנה לאילנות. שכ"ר י"ה  
 רוב גשמי שט. ועולס כשרף באילנות. וממלא כסירות  
 חונטין מטהס. ואילן כונך אחר הנטה לטיק און מעשין  
 מסירות אילן שחוטו קודם לכן על כסירות אילן שחוטו אחר  
 כך: מנסה נהפס טוב לפ"ו בל"ב ע"ן שט. ומנסה טוב  
 לכולי המים לכרבות כסירות בשטם כיום טוב וגומר דברי

יום כפור קמץ

אל מלך יושב על כסא רחמים מתנהג בחסידות מוחל עונות  
 עמו מעביר ראשון ראשון מרבה מחילה לחטאים וסליחה לפושעים  
 עושה צדקות עם כל-בשר ורוח. לא כרעתם הגמול. אל הורית  
 לנו לומר שלש עשרה. וזכר לנו היום ברית שלש עשרה כהודעת  
 לענו מקדם כמו שכתוב וי"ד יי בענין ויתצב עמו שם ויקרא  
 בשם יי:

ויעבור יי על-פניו ויקרא:

י' אל רחום ורחמן ארך אפים ורב חסד ואמת נצור חסד

חודש שבט מולד דלי.

אינו של אלא עימי בנדימ. א' צו דבר משא אפ  
 משנה מורס בעבר הירון ונמשך עד ז' אר. כ"ו צו שט



לאלפים נשא עון ופשע וחטאה ונקמה: וסלחת לעונני ולחטאתנו ונחלתנו: סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלכנו כי פשענו כי אתה יי טוב וסלח ורב חסד לכל קראיה:

כלן נחמיל ס"ז:

תפלה לעני כי יעטוף. ולפני יי ישפוך שיחו: יי שמעה תפילתי. ושועתי אליה תבוא: אל תסתור פניך ממני ביום צר לי. הטה אלי אזנה ביום אקרא מהר ענני: כי כלו בעשן ימי. ועצמותי כמוקר נחרו: הויבה בעשב וביש לפי כי שכחתי מאכול לחמי: מקול אנהתי דבקה עצמי לבשרי: דמיתי לקאת מדבר. היתתי בכוס חרבות: שקדתי ואהיה כצפור בודד על גג: כל היום חרפני אויבי. מהוללי בי גשבעו: כי אפר בלחם אכלתי. ושקני בכבי מסכתי: מפני ועמך וקצפה כי נשאתני ותשליכני. ימי בצל גטוי. ואני בעשב איבש: ואתה יי לעולם תשב. וזכרה לדור ודור: אתה תקום תרחם ציון. כי עת לחננה כי בא מועד: כי רצו עבדיך את אבניה. ואת עפרה יחוננו: ויראו גוים את שם יי. וכל מלכי הארץ את כבודך: כי בנה יי ציון. נראה בכבודו: פנה אל תפלת הערער. ולא בזה את תפלתם: תכתב ואת לדור אחרון. ועם נברא יהלל יה: כי השקף ממרום קדשו. יי משמים. אל ארץ הביט: לשמוע אנקת אסיר לפתח בני תמותה: לספר בציון שם יי ותהלתו בירושלים: בתקבץ עמים יהדו. וממלכות לעבוד את יי: ענה בדרך פחו קצר ימי: אמר אלי אל תעלני בחצי ימי. בדור דורים שנותיה: לפני הארץ יסדת. ומעשה ידיך שמים: הטה יאברו ואתה תעמוד. וכלם בבגד יכלו בלבוש תחליפם ויחלופו: ואתה הוא ושנותיה לא יתמו: בני עבדיך ישבנו וירעם לפניך יבון:

יום זה יהי משקל כל חטאתי. בטל במיעוטו כדמות ירח היום. לבד מספר זכותי. ירבה ויצוץ ציון ויהי פורח: יום ודאי ודן לפי אצלו גלוי. חוטי עונותי עם דוק רשעי. דיני אני אדע באש קלוי. כי רע וביש ארנתי אל פשעי. הולך ביום ויום אחר בצעי. מבית מקום ספר תינוק בורח: יום אבן בחבלי שוא עון מושך אחור. לה אלי באתי נצב. רפאות לארס מר נחש נושך: שואל ומתחנן נכאב געצב. ושב בענני אבן מחצב. יד פה ועין אין לי מעם וריח: ים

הן ראש חדשים אל עמך נתת. לזמן כפרה על כל תולדותם. מאת אהובה. שומן השבת. על בן אקנדך בתחנתם. מיום לפגיו בא פי אז איתם. אשוב לאיש תושב לא עוד אורח: יום וברוב חסדיך אתה מלכי. תקום תרחם את ציון קדשנו. דירת מנוחתך שים כבוד. כי כה געלה עולות ראשי חדשנו. נא אל שלח נושא נזר ראשנו. כי שם לבבנו שואף זורח: יום זה

למנצח על הגתית מזמור לדוד: יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים: מפי עוללים ויונקים יסדת עוז למען צורקה. להשבית אויב ומתנגם: כי אראה שמך מעשה אצבעותיה. ירח וכוכבים אשר כוננת. מה אנוש כי תזכרנו. וכן אדם כי תפקדנו: ותחסרהו מעט מאלהים: וכבוד והדר תעמרהו: תמשילוהו במעשי ידיך. כל שתה תחת רגליו: צונה ואלפים כלם. וגם בהמות שדי: צפור שמים ודגי הים. עובר ארחות ימים: יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ:

ולמר כך אשרי חצי קדיש וקורין ויחל תנולל אמר סדר הפרשיות נד 25. והפסוק דכסו נד 26 וזכרה אחרים עד ענן דוד ומכניסין ס"ח להיכל. ולווערים חצי קדיש ונחמללן ש"ע ולווערים ענינו קודם רפאנו ואח"כ נחמילין כלן:

לכו ונשובה אל יי כי הוא טרף וירפאנו. יד ויחבשנו: יחוננו מיומים. ביום השלישי יקמנו ונחיה לפניו: כי לא על צדקותינו אנהנו מפילים תחנונינו לפניך. כי על רחמיך הרבים. אדני שמעת אדני סלחה אדני הקשובה ועשה אל תאחר למענה אלהי. כי שמך נקרא על עירך ועל עמך:

ג"ס השיבנו יי אליה ונשובה חדש ימינו בקודם:

אל מלך. ויעבור. יי. וסלחת.

אנא יי אלהי השמים תפון תפלתנו קטורת לפניך ותוציא כאור צדקנו ומשפטנו כצדקתם: אמרינו האזינה יי בינה הגנינו בקראנו עננו אלהי צדקנו:

כרחם אב. סלח. כי לא על וכו':

אלהינו ואלהי אבותינו

סליחה

ח' משאת בפי מנחת ערב רצה נא בכשר. תפון תפילתי קטורת לפניך בחום וכישר. בקראי ענני צורי היום יפנה: קהל באשר יביאו בני ישראל את המנחה: סוירים ניהוח אמרו פי. לפניך צור עולמים



חלבי ודמי חנומט בצומי. תמור חלבים ודמים. קבל הגיון לפי  
 אשר ערכתי (זה כמה ימים) היום בגעמיים: קסל בחטאת באשם  
 ובמנחה: מין דרוש נא ביום זה הורשוק. והדרש להם בגיב שפתים.  
 שעה למעמדם. וטהרם בכסף מזקק שבועתים. ורצה שיחתם בשה  
 אחת מן הצאן מן המאיתים: קסל ממשקה ישראל למנחה: מין כליל  
 ועולה תחנתי תחשב ומסטיני ריב תריב. והוציא כאור צדקי טרם  
 יבא השמש ויעריב. שפוד כמים לבו בתפלתו כל איש: קסל והקריב  
 המקריב קרבנו לוי מנחה: מין ישורון עמך ישיר חסדך בטוב לקח.  
 הטה אליו אונה ושמע. ועיניך פקח. וראה כי טוב מסתופף בשערי  
 רחמיך: קסל ויקח מן הבא בידו. מנחה: מין ברוב רחמיך אמרי  
 האזנה. מין הגיגי בינה. אם נא מצאתי חן בעיניך אלחי קדם מעונה.  
 וקקחף מנחתי מדי. אשר הבאתי לה בתחנה: קסל ויהי בעלות  
 המנחה: מין שדי לא מצאנוה שגיא כח לעדה מקדם קניית. אחד  
 המרבה ואחד הפמעט בשוכו נפשו רצית. אך יבון לבו לפניה  
 במנחתו בעת הקריב אותה: קסל וזאת תורת המנחה: מין בהיות  
 מזבחי ומקדשי על מכונו וגבולו. היו מכפרים עלינו בשעירים  
 העולים לגורלו. ועתה באשמתנו לו חפץ מן להמתנו: קסל לא  
 לקח מדינו עולה ומנחה: מין תחננוגים ידבר עמך. יבקש סליחה  
 בלב מר. הגו מתיצב על מצור. ועומד על המשמר. מחלה פניה  
 לעת מנחת ערב ומצפה כופר: קסל כי אמר אכפרה פניו במנחה:  
 מין ירושלים עירך בנה. ועריה מקצה. אסורים רעוצים פתח. ולחפשי  
 הוצא. וערכה לוי מנחתם בימי עולם. ותשוב ותראה: קסל עוד פנות  
 אל המנחה: מין ונפוצות ישראל לקבץ ידך שנית תוסף. כרועה  
 עדרו תרעם בגנה טוב תאסף. וישב מצרף וטהר את בני ישראל  
 בזהב ובכסף: קסל ומין והיו לוי מגישי מנחה: אל מלך וכו'.

וגשלמה פרים שפתנו תבון תפלתנו קמדת לפניה משאת פנינו מנחת  
 ערב: יהיו לרצון אמרי פינו והגיון לבנו לפניה מן צורנו וגאלנו: כרחם ליי הישועה וכו'.

ח' אלחי בשר עמך מפקדה סמר. ומאז עלות השחר יעמוד על  
 משמר. עד עת מנחת ערב: קסל כי אמר אכפרה פניו במנחה: מין  
 להקשיב למסטינו טאן המאן. סאונו ברעש אל נא תהי סואן. ואם  
 עינות תשמור הלא רבו: קסל מאין עוד פנות אל המנחה: מין ישראל

עמך אשר בך מאמין. אם בשמאל דחיתו קרבהו בימין. בא לשחר  
 פניה: קסל ויקח מן הבא בידו מנחה: מין עורכי שוע משלמי פרים  
 שפתותם. רצה והשלה במצולות ים כל חטאתם. יערב עליה שיחתם  
 ודגתם: קסל בחטאת ובעולה ובמנחה: מין זכר פר פנים ושעיר  
 פנימי וחיצון. יהיו נא אמרינו לפניה לרצון. ותערב מנחתנו בשה  
 אחת מן הצאן מן המאיתים: קסל ממשקה ישראל למנחה: מין ראה  
 כי אולת ידינו ויושבי מרום שחו. פסו אמונים ויבכו לקחו. כבד פה  
 ועבל שפה: קסל וישלחו בני ישראל בידו מנחה: מין ברר גיב שפתיו  
 כשחר פרום. ענני ורפא מנפחה הברום. חלקת לשוני תערב בשמן  
 לרום: קסל את העולה ואת המנחה: מין בית תפלתם מקום צקון  
 לחשם. חשוב כבמקום אשר יבשלו שם הכהנים את החטאת ואת  
 האשם: קסל ואשר יאפו את המנחה: מין יצוה מן חסדו קוממיות  
 השיבנו לנוי. לפאר מקום מקדשי לחדש הדר זיוי. וישב מצרף וטהר  
 את בני לוי: קסל ומין והיו לוי מגישי מנחה: אל מלך וכו'.

טוב מן לפל. ורחמי על כל מעשיו: טוב מן לקויו לנפש תדרשנו:  
 טוב ויחיל ודומם. לתשועת מן טוב לחסות מן. מבטוח באדם: טוב  
 לחסות מן מבטוח בגדיבים: טוב וישר מן. על פן יורה חטאים בדרך:  
 טוב מן למעוז ביום צרה. ויודע חוסי בו: כי הוא ידע יצירנו. זכור כי עפר  
 אנחנו: כי טוב מן לעולם חסדו ועד דור ודור אמונתו: כרחם אב וכו'.

פיומן

בת עמי לא תחשה. ולא תשקוט בזעקה. ובמקום עולה  
 ואשה. תבין תחן חקה. לוי מגישי מנחה בצדקה: נשיא אלהים  
 הנאמן. ראש צירים איתני. השפים שחר וימן. עמוד וערוך  
 תחננו. במקום תמיד מיומן. לשחר על קרבני. וכי האמין בני.  
 ויחשבה לו צדקה: לוי יחידו למאה נחנן. ועקיד במזבח אבניו.  
 לפנות ערב חנן. והאל נשא פניו. לתמיד ערב מכוון. להתרצות  
 פני אדוניו. כאיש לקח מלא חפניו. קמורת סמים דקה: לוי מפלל  
 יושב אהל. הלן במקום משבח. לרפוי פדרים יהל. בהתקרב בבית  
 זבח. ואם אין קרבן ליהל. תמורם אערוך שבח. ונבחר לוי מזבח.  
 עשה משפט וצדקה: לוי נאלמתו דומיה. מאין עבודת כהנים.  
 ואך אשר בשבחה. ואפסו לנוי אמונים. ועל כל זאת אודה יה.  
 כי הוא בעלה כרינים. לנו בשת הפנים וליה הצדקה: לוי חלה



קרבות פדר. הפלתי תראה. בזכרי על הסדר. עבודת משרתים  
באי היכל חדר בחדר. ושמעו מבשר במראה. וזרחה לכם יראי  
שמי שמש צדקה. ליי מגישי מנחה בצדקה: אל מלך יושב.

ואחר כך יאמר עשרה רחמנא לספסר עשרה מאמרות ועשרת הדברות.

- רחמנא אדפר לן קימה דאברהם רחומא.
- רחמנא אדפר לן קימה דיעחק עקידא.
- רחמנא אדפר לן קימה דיעקב שלימא.
- רחמנא אדפר לן זכותיה דיוסף צדיקא.
- רחמנא אדפר לן קימה דמשה נביא.
- רחמנא אדפר לן קימה דאהרן בהנא.
- רחמנא אדפר לן קנאותיה דפנחס קנאה.
- רחמנא אדפר לן קימה דדוד משיחא.
- רחמנא אדפר לן צלותה דשלמה מלכא.
- רחמנא טוב מרוגוד. ולא גהדר ריקם מן קדמך:
- אל מלך וכי.

אלהינו ואלהי אבותינו. אל תעש עמנו כלה. תאחו ידך במשפט.  
כבא תוכחה נגדך. שמנו מספרך אל תמח. גשפתך לחקור מוסר.  
רחמיה יקדמו רגזה. דלות מעשים בשויה. קרב צדק מאליה.  
הורנו בועקנו לך. צו ישועתנו במפגיע. ותשוב שבות אהלי תם.  
פתחיו ראה פי שממו. זכור נמת עדות לא תשכח מפיו ורעו. חותם  
תעודה תתיר. סודך שים בלימודך. טבור אנן הסתר. נא אל יחסר  
המוג. יה דע את אשר ידעיה. מנר את אשר לא ידעיה. כי תשוב  
לבצרון. לכודים אסירי התקנה:

ודיו הגדול של רבינו ניסים זצ"ל.

רבנו של עולם. קודם כל דבר. אין לי פה להשיב ולא מצח  
להרים ראשי. כי מפני שעונותי רבו מלמנות. וחטאתי עצמו מספר  
וכמשא כבד וכבדו ממני: מתודה אני לפניך יי אלהי בכפיפת ראש.  
בכפיפת קומה. בכניעת חיל. בחלישות כח. בשכירת לב. בגמיכות  
דוח. בקדחה. בכריעה. בהשתחויה. באימה. בבעת. ברתת. בזיע.  
בחלחול. ביראה. במורא. אומר אני לפניך יי אלהי מקצת מעשי  
הרעים. ומדרכי המכוערים. ומפעללי המקולקלים. לאמרם אי אפשר.

לבררם אין בי כח. לגלותם לא אעזור חיל. לדברם לא אדעם.  
להגידם איני כדאי. לחבוע עליהם סליחה ומחילה וכפרה. מה  
אני מה תני. אני הבל וריק. אני רמה ותולעה. אני עפר ואפר. בוש  
אני מחטאי. ומוכלם אני מפשעי. אין לי פתחון פה להתודות לפניך.  
גדול עוני מנשוא. עצמו פשעי מספר. בושתי וגם נבלמתי. בגנב  
הנמצא במקוחרת:

רבנו של עולם. אם עמדת לפרש את חטאי ולבארם. יכלה  
הזמן והם לא יכלו. על איזה מהם אתבע. ועל איזה מהם אבקש.  
ועל איזה מהם אתודה. על הכלל או על הפרט. על הנסתרות או  
על הנגלות. על הראשונות או על האחרונות. על החדשות. או על  
הישנות. על הטמונות. או על הנודעות. על הנזכרות. או על  
הנשכחות ממני. יודע אני בעצמי. שאין בי לא תורה ולא חכמה.  
לא דעת ולא תבונה. לא צדקה ולא ישרות. ולא גמילות חסדים.  
אבל אני סכל ולא יודע. בער ולא מבין. גולן ולא נאמן. תיב ולא  
זכאי. רשע ולא צדיק. רע ולא טוב. וכל מעשים רעים עשיתי. וגם  
עבירות רעות עשיתי. ואם אתה רן אותי כמעשי. אוי לי ווי לי.  
אתה עלי. אויך על נפשי. ואם תבקש לנקותי כמטהר וכמצורף  
כסף. לא ישאר ממני מאומה. כי אני כקש לפני אש וכעצים יבשים  
לפני האור. כסף סיגים מחפה על חרש. הבל הקלים אין בו ממש:  
במה אקדם. או מה רפואה אבקש. כבן סורר ומורה  
הייתי. כעבד מורד על אדוני. כתלמיד חולק על רבו. את  
אשר טהרת טמאתי. ואשר טמאת טהרתי: את אשר הרתת  
אסרתי. ואשר אסרת הפרתי: את אשר אהבת שנאתי. ואשר  
שנאת אהבתי: את אשר הקלת החמרתי. ואשר הרמרת תקלתי:  
את אשר קבחת רחמתי. ואשר רחמתי קבחתי: אך לא להכעיסך  
נתבוננתי. ובעזות מצח באתי לבקש סליחה מלפניך. שמתי פני  
כקלב. העזתי מצח בונתי. וגשתי לפניך בבשת פנים. וכן כתוב  
ומצח אשה זונה היה לך מאנת הפלם:

רבנו של עולם לא על עצמי בלבד אני מתפלל ומתודה. כי  
אם בעדי ובעד קהליך העומדים לפניך. ואף על פי שאיני ראוי ולא  
זכאי להתודות על עצמי וכל שבן על אחרים. אבל כי ברקה להצריך



אָפֶּה: וּמִדְרֹתָהּ לְהַעֲבִיר קֶצֶף. וּמִנְהַגָּה לְרַחֵם עַל בְּרִיּוֹתֶיהָ. וּבְחִזְתָּהּ לְשִׁבְיִים אֱלֹהֶיךָ וּמוֹדִים לְפָנֶיהָ וְעֻזִּים וּמִהַנְחָמִים עַל פְּשָׁעֵיהֶם. וְלֹא מִכֶּסֶם אוֹתָם. שֶׁבֶן כְּתוּב מִכֶּסֶה פְּשָׁעוֹ לֹא יֵצֵא לִים וּמוֹדָה וְעוֹזֵב יְרִיחֵם. וּמִצִּיל אֶת גַּפְשׁוֹ מִדִּינָהּ שֶׁל גֵּיהֶנָם:

רַבּוּנוּ שֶׁל עוֹלָם מְנַהֵג בֵּית דִּינָהּ הַצָּדֵק לֹא כְּמִנְהַג בְּתֵי דִינָין שֶׁל בְּנֵי אָדָם שֶׁמִּדַּת בְּנֵי אָדָם כְּשֶׁהוּא תוֹבֵעַ אֶת חֲבִירוֹ בְּמִמּוֹן אֶל הַבֵּית דִּין אוֹ אֶל הַשּׁוֹפֵט. אִם יִכְפּוֹר וַיִּצַּל מִן הַמִּמּוֹן וְאִם יוֹדֶה מִתְחִיב לְתוֹן. וּבֵית דִּינָהּ הַצָּדֵק לֹא בֵן הוּא. אֲלֵא אִם יִכְפּוֹר אָדָם אוֹי לוֹ וְאוֹי לְגַפְשׁוֹ. וְאִם מוֹדָה וְעוֹזֵב אֶתָּה מִרְחֻמָּהּ:

רַבּוּנוּ שֶׁל עוֹלָם. לֹאִי חֲטָאִינוּ וּפְשָׁעֵינוּ לֹא הֵינּוּ בּוֹשִׁים וְנִכְלָמִים. וְעַל מָה הֵינּוּ מִתוֹדִים. כִּי אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְאָדָם לְבַקֵּשׁ עַל חֲטָא וְהוּא לֹא חֲטָא. וְלֹא יוֹדֵעַ עוֹן רַחֲמֶיךָ אֲלֵא בְּהַעֲבִיךָ חֲטָאת יִרְאֶיךָ. וְלֹא עַל עֲצָמֵי בְּלִבְד אֲנִי מִתְפַּלֵּל כִּי אִם בְּעַדִּי וּבְעַד כָּל קַהֲלֶיךָ: וְהוּא כְּצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּסַלַח וְתִמְחֹל לָנוּ עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ. וְתִכְפֹּר לָנוּ עַל כָּל חֲטָאתֵינוּ:

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. תְּבֵא לְפָנֶיךָ הַפְּלִתָנוּ. וְאֵל תִּתְעַלֵּם מִתְחַנְּתָנוּ. שְׂאֵין אֲנַחְנוּ עֲזוּרָפָנִים וּקְשֵׁרֵעוּרָף. לֹאִמֵר לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חֲטָאִינוּ אֲבָל אֲנַחְנוּ חֲטָאִינוּ:

אֲשַׁמְנוּ. בְּגִרְנוּ. גְּזַלְנוּ. דִּבְרַנוּ רוּפִי. הִעֵוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. וְדַנוּ. חֲמַסְנוּ טַפְלָנוּ שִׁקְרָה. וְעֲצָנוּ רָע. כּוֹזְבֵנוּ. לִצְנוּ. מִרְדְּנוּ. נֹאצְנוּ. סִרְדְּנוּ. עֵוִינוּ. פְּשָׁעְנוּ. צִרְדְּנוּ: קִשִּׁינוּ עֲרֵף. רִשָּׁעְנוּ. שִׁחַחְנוּ. תַּעֲבָנוּ. תַּעֲוִינוּ. תַּעֲתָעְנוּ. סִרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים. וְלֹא שָׁוָה לָנוּ. וְאֶתָּה צְדִיק עַל כָּל־הַבָּא עֲלֵינוּ. כִּי אָמַח עֲשִׂיתָ וְאֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ:

אֲשַׁמְנוּ מִכָּל עֵם. בּוֹשָׁנוּ מִכָּל דּוֹר. גָּלָה מִמֶּנּוּ מִשׁוֹשׁ. דָּוָה לְבָנוּ בְּחֲטָאֵינוּ. הוֹחֵבֵל אוֹוִינוּ. וּנְפָרַע פְּאָרְנוּ. זְכוּל בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ חֲרִב בְּעֵוִינֵנוּ. טִירְחָנוּ הִתְחָה לְשִׁמְהָ. יוֹפִי אֲדַמְתָנוּ לְזָרִים. כֹּחֵנוּ לְנִכְרִים. וְעַדִּין לֹא שָׁכְנוּ מִטְעוֹתֵינוּ הֵיאָךְ גָּעִזוּ פְּנֵינוּ וּנְקִשָּׁה עֲרַפְנוּ. לֹאִמֵר לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חֲטָאִינוּ. אֲבָל אֲנַחְנוּ חֲטָאִינוּ: אֲשַׁמְנוּ

לְעֵוִינֵנוּ עֲשִׂקוּ עֲמַלְנוּ. מִמִּשְׁךְ וּמִמּוֹרָט מִמֶּנּוּ. נָתַנוּ עֲלֵנוּ.

סָבַלְנוּ עַל שְׂכַמְנוּ. עֲבָדִים מִשְׁלוּ בְּנוּ. פּוֹרַק אֵין מִיָּדָם. צְרוּת רַבּוֹת סָבַבְנוּ. קָרְאנוּהָ יי אֱלֹהֵינוּ. רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ בְּעֵוִינֵנוּ. שָׁכְנוּ מֵאֲחֵרֶיךָ. תַּעֲוִינוּ וְאֲבָרְנוּ: וְעַדִּין לֹא שָׁכְנוּ מִטְעוֹתֵינוּ הֵיאָךְ גָּעִזוּ פְּנֵינוּ וּנְקִשָּׁה עֲרַפְנוּ לֹאִמֵר לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צְדִיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חֲטָאִינוּ: אֲבָל אֲנַחְנוּ חֲטָאִינוּ: אֲשַׁמְנוּ

אֵל אֲרָךְ אַפִּים אֶתָּה. וּבַעַל הַרְחָמִים נִקְרָאתָ. וְדַרְךְ תִּשׁוּבָה הוֹרִיתָ. וְגִדַּלְתָּ רַחֲמֶיךָ וְחֲסָדֶיךָ. תּוֹפּוֹר הַיּוֹם וּבְכָל־יּוֹם לְזִבְעֵי יְדִידֶיךָ. תִּפְן אֲלֵינוּ בְּרַחֲמִים. כִּי אֶתָּה הוּא בַעַל הַרְחָמִים: בְּתַחֲנוּן וּבִתְפִלָּה קִנִּיךָ נִקְדָּם. כְּהוֹדַעְתָּ לְעֵנוּ מִקְדָּם: מִחֲרוֹן אֶפֶה שׁוּב. כְּמוֹ בְּתוֹרַתְךָ כְּתוּב: וּבַצֵּל כְּנַפְיֶךָ נִחַסָה וְנִתְלוֹנָן. כִּיּוֹם וַיִּרַד יי בְּעֵנָן: תַּעֲבוֹר עַל פְּשַׁע וְתִמְחָה אֶשְׁם. כִּיּוֹם וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שֵׁם: תִּאֲזִין שׁוֹעֲתָנוּ וְתִקְשִׁיב מִנוּ מֵאֲמַר. כִּיּוֹם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יי וְשֵׁם נֹאֲמַר:

פּוֹתְחִין הָאָרוֹן

וְנַעֲבוֹר יי עַל־פְּנֵינוּ וַיִּקְרָא:

יי וְיֵי אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֲרָךְ אַפִּים וְרַב חֶסֶד וְאֵמֶת נִצֵּר חֶסֶד לְאַלְפִים נִשְׂא עוֹן וּפְשַׁע וְחֲטָאָה וְנִקְהָה. וְסַלַּחְתָּ לְעֵוִינֵנוּ וְלִחֲטָאתֵנוּ וְנִחַלְתָנוּ: סַלַּח לָנוּ אֲבִינוּ כִּי חֲטָאִנוּ מִחַל־לָנוּ מִלְּבָנוּ כִּי פְשָׁעְנוּ כִּי אֶתָּה יי טוֹב וְסַלַּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קְרֹאֶיךָ:

חֲטָאִנוּ צִוְרָנוּ סַלַּח לָנוּ יוֹצֵרְנוּ:

פַּעַם אַחַת שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יי אֱלֹהֵינוּ יי אֶחָד:

יֵי בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלַכּוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

יֵי פַעַמִּים יי הוּא הָאֱלֹהִים:

פַּעַם אַחַת יי מְלֶךְ יי מְלֶךְ יי יְמִלוּךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֵם עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ פֶחַד יִצְחָק עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ אֲבִיר יַעֲקֹב עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ מִגֵּן דָּוִד עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי הַמִּרְפָּבָה עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ הָעוֹנָה בְּעַת רְצוֹן עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ הָעוֹנָה בְּעַת צָרָה עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ הָעוֹנָה בְּעַת רַחֲמִים עֲנֵנוּ. עֲנֵנוּ רַחוּם וְחַנּוּן עֲנֵנוּ. רַחֲמֵנָא עֲנִינָן. רַחֲמֵנָא פְּרוּק. רַחֲמֵנָא דִּיתְמַלִּי רַחֲמִין עֲלֵן וְעַל כָּל אַנְשֵׁי בֵיתָנָא וְעַל כָּל אֲתָנָא בֵּית



ישראל. ומחשוקא לנהורא אפקינן. בדיל שמך רבא: קדיש שלם.  
ואומרים מזמור יענך יי. קדיש יתום:

פרשת נשיאים תמצא אצל קריאה רחנוכה.

דיני תפלת הבינו

בשעת הדחק כגון שהוא צריך או שהיה עומד בנקום שטרוד ויאל שיפסיקו או שלא יוכל להסתכל בכוונה תפלה ארוכה שאין דעתו מיושבת עליו כל כך או שהשעה עונתה מתפלל אחר שלש ראשונות הבינו ואומר אחרים שלש אחרונות. ולריך לאמרם עמודד וכשיגיע לבינו או שרוח לו אח"כ ותשייט דעתו אל לחזור ולהסתכל (במחור חובה אם לא בתורת נדנה) ואינו מתפלל אפיניו צימות הגשמים ולא צמי"ש וי"ע. ואומרים תפלה אדני שפתי תפתח וכו' עד האל הקדוש. ואח"כ אומרים נוסח זה:

הבינו יי אלהינו לדעת דרכיך. ומול את לבנו ליראתך.  
ותסלה לנו להיות גאולים. ורחמינו ממכאוב. ורשנוני בנאות ארצה.  
ונפוצותינו מארבע תקבין. והרועים על דעתך ישפטו. ועל הרשעים  
תניף ידיך. וישמחו צדיקים בבנין עירך. ובחוקן היכלך. ובצמיחת  
קנן לדור עבדך. ובעריכת גר לבן ישי משיחה. טרם נקרא אתה  
תענה: ברוך אתה יי שומע תפלה: רצה וכו'.

כך הוא נוסחה בנמלה שבדינו:

צדוק הדין

אמרינן בנמלה חייב אדם לזכך על הרעה בשם שונדך על הטובה ומסקינן בנמלה לקבלם  
בשטחה. ע"כ לפעמים נחטאו יבא לו איזו רעה או שנוע איזו נשורה רעה ח"ו. יודה לאל  
ית"ש דיין אמת וסכל כל צדין. ויבדך:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם דין אמת:

מי שלא היה על בית עלמין חוך שלמים יום יאמר ברכם זו צנואו טעה קרוב די אמות לקברים:  
ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר יצר אתכם בדין וזן  
וכלכל אתכם בדין. והמית אתכם בדין. ויודע מספר כלכם בדין.  
ועתיד לתחזיר ולהחיותכם בדין: ברוך אתה יי מחיה המתים:

ואח"כ אומר אתה גבור עד להחיות מתים תמלא חספלת שמרים:

כשנניאין את הנחם לנזית הקצרות אומרים זה:

הצור תמים פעלו בי כל דרכיו משפט. אל אמונה ואין עול  
צדיק וישר הוא. הצור תמים בכל פעל. מי יאמר לו מה תפעל.  
השליט במטה ובמעל. ממית ומחיה מוריד שאול ועל. הצור

תמים בכל מעשה. מי יאמר לו מה תעשה. האומר ועשה. חסד  
חנם לנו תעשה. ובזכות הגעקד בשה. הקשיבה ועשה: צדיק בכל  
דרכיו הצור תמים. ארך אפים ומלא רחמים. חמול נא וחוס נא על  
אבות ובנים. כי לך ארון הסליחות והרחמים: צדיק אמה יי להמית  
ולהחיות. אשר בידך פקדון כל רוחות. חלילה לך זכרוננו למחות.  
ויהיו נא עיניך ברחמים עלינו פקוחות. כי לך ארון הרחמים  
והסליחות: אדם בן שנה יהיה. או אלה שנים יהיה. מה יתרון לו.  
כלא הנה יהיה. ברוך דין האמת ממית ומחיה: ברוך הוא כי אמת  
דינו. ומשומט הכל בעינו. ומשלם לאדם חשבונו ודינו. והכל  
לשמו הודיה ותנו: ידענו יי כי צדק משפטך. תצדק בדרךך.  
ותזכה בשפטך. ואין להרהר אחר מדת שפטך. צדיק אמה יי וישר  
משפטך: דין אמת. שופט צדק ואמת. ברוך דין האמת. שכל  
משפטיו צדק ואמת: גפש כל חי בידך. צדק מלאה ימינה וידך.  
רחם על פליטת צאן ידיך. ותאמר למלאך הרף ידך: גדל העצה  
ורכ העלילה. אשר עיניך פקוחות על כל דרכי בני אדם. לתת  
לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו: להגיד פי ישר יי צורי ולא עולתה  
בו: יי נתן ויי לקח. יהי שם יי מבורך: והוא רחום יכפר עון ולא  
ישחית. והרבה להשיב אפו ולא יעיר כל חמתו:

יתוונים אומרים קדיש זה וסוקל אומרים עשהם עד ויקרה:

תגדל ויתקדש שמייה רבא בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא  
ולאחיא מתיא ולאפקא לחיי עלמא. ולמבני קרתא דירו שלם.  
ולשכלל היכלה בגוה. ולמעקר פולחנא נוכראה מארעא. ולאחבא  
פולחנא דשמיא לאתרה. וימליך קידשא ברוך הוא במלכותה  
ויקרה:

בתיכון וביומיו ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב  
ואמרו אמן. יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמא. ויתברך  
וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתחדר ויתעלה ויתהלל שמה  
דקודשא ברוך הוא. לעלא מן כל ברכתא ושירתא תשבחתיא  
ונחמתא דאמירן בעלמא ואמרו אמן: קול יהי שם יי מברך מעתה  
ועד עולם:

יהא שלמא רבא מן שמיא ותיים עלינו ועל כל ישראל ואמרו



אמן: קהל עזרי מעם יי עשה שמים וארץ: עשה שלום במרומו  
הוא עשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

לחם סוכות חולטין עשנים וזוקקין לאמריסין ואלוהים:

והיצו מעיד בעשב הארץ: (ויש טלונים זכור כי עפר אנהנו):

לחם כחולין סידים ואלוהים זס:

בלע המות לנצח ומחה ארני אלהים דמעה מעל כל פנים  
וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יי דבר:

לחם יושנין גי פננים ואלוהים ויהי נועם וכו':

עוה לנחם חללים ולדבר על לזס דברי נמונים וכסיפטר ען הסבל ילמד:

במקום ינחם אותך (ולגניס אתכם) בתוך שאר אבלי ציון וירושלים:

תמניא אפי

קיס

אשרי תמימי דרך ההלכים בתורת יי: אשרי נצרי ערותי בכל-  
ב ידרשוהו: אף לא פעלו עולה בדרךיו הלכו: אפה צויתה  
פקדיה לשמור מאד: אחלי יכנו דרכי לשמור חקיה: אז לא אבוש  
בהביטי אל כל מצותיה: אודה בישר לבב בלמדי משפטי צדקה:  
את חקיה אשמור אל פעובני עד מאד:

במה יזכה צער את ארחו לשמור בדרך: בכל לבי רשתי  
אל תשגני מצותיה: בלבי צפנתי אמרתה למען לא אחמא  
לך: בריו אפה יי למדני חקיה: בשפתי ספרתי כל משפטי פיה:  
בדרך עדותיה ששתי בעל כלהו: בפקדיה אשיחה ואביטה  
ארחיה: בחקיה אשתעשע לא אשבח בדרך:

גמל על עבדה אחיה ואשמרה בדרך: גלעיני ואביטה  
נפלאות מתורתה: גר אנכי בארץ אל תסתור ממני מצותיה:  
גרטה נפשי לתאבה אל משפטיה בכל עת: גערף זדים ארורים  
חשנים ממצותיה: גל מעלי חרפה ובוו כי עדותיה נצרת: גם ישבו  
שרים בי נדברו עבדה ישית בחקיה: גם עדותיה שעשעו אנשי עצתי:  
דבקה לעפר נפשי חייני בדרך: דרכי ספרתי ותעני למדני  
חקיה: דרך פקודיה הבינני ואשיחה בנפלאותיה: דלפה נפשי מתונה  
קמני בדרך: דרך שקר חסר ממני ותורתה חגני: דרך אמונה

בחרתי משפטי שוייתי: דבקתי בעדותיה יי אל תבישני: דרך  
מצותיה ארין כי תרחיב לבי:

הרני יי דרך חקיה ואצרנה עקב: הבינני ואצרה תורתה  
ואשמרה בכל לב: הדריכני בנתיב מצותיה כירבו חפצתי: הט  
לבי אל עדותיה ואל אל בצע: העבר עיני מראות שוא בדרך  
חייני: הקם לעבדה אמרתה אשר ליראתה: העבר חרפתי אשר  
יגרתו כי משפטי טבים: הגה תאבתי לפקודיה בצדקתה חייני:

ויבאני חסדיה יי תשועתה באמרתה: ואענה חרפי דבר כי  
בטחתי בדרך: ואל תצל נפשי דבר אמת עד מאד כי למשפטיה  
יחלתי: ואשמרה תורתה תמיד לעולם ועד: ואתחלכה ברחבה  
כי פקדיה דרשתי: ואדברה בעדותיה נגד מלכים ולא אבוש:  
ואשתעשע במצותיה אשר אהבתי: ואשא כפי אל מצותיה אשר  
אהבתי ואשיחה בחקיה:

וכר דבר לעבדה על אשר יחלתי: זאת נחמתי בעניי כי אמרתה  
חיתי: זדים הליצני עד מאד מתורתה לא נטיתי: זכרתי משפטיה  
מעולם יי ואתנחם: ולעפה אחותני מרשעים עזבי תורתה: זמירות  
היולי חקיה בבית מגורי: זכרתי בלילה שמך יי ואשמרה תורתה:  
זאת היתה לי כי פקדיה נצרת:

חלקי יי אמרתי לשמך דבריה: חליתי פניה בכל לב חייני  
כאמרתה: חשבתי דרכי ואשיבה בגלי אל עדותיה: חשתי ולא  
התמהמתתי לשמך מצותיה: חבלי רשעים עודני תורתה לא שכחתי:  
חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקה: חסר אני לכל  
אשר יראה ולשמרי פקודיה: חסדה יי מלאה הארץ חקיה למדני:

טוב עשית עם עבדה יי בדרך: טוב טעם ודעת למדני כי  
במצותיה האמנתי: טרם אענה אני שונג ועפה אמרתה שמרתי:  
טוב אמה ומטיב למדני חקיה: טפלו עלי שקר זדים אני בכל  
לב ו אצר פקודיה: טפש כחלב לבס אני תורתה שעשעתי: טוב  
לי כיענתי למען אלמד חקיה: טוב לי תורת פיה מאלפי יתב וכסף:

ידיה עשיתי ויכוונני הבינני ואלמדה מצותיה: יראה יראוני  
וישמחו כי לדברה יחלתי: ידעתי יי כי צדק משפטיה ואמונה ענית:



יהינא חסדך לנחמני באמרתך לעבדך: יבאוני רחמיך ואחיה פיר  
תורתך שעשעני: יבשו ידים פירשקר עותוני אני אשים בפקדיה:  
ישבו לי יראיה וידעי עדתיה: יהרלפי תמים בחקיה למען לא אבוש:

בלתה לחשונעתך נפשי לדברך יחלתי: פלו עיני לאמרתך  
לאמר מתי הנחמני: כירתי כנאר בקיטור חקיה לא שכחתי: כמה  
ימיעבדך מתי תעשה ברודפי משפט: פרולי ידים שיחות אשר לא  
כתורתך: כל מצותיה אמונה שקר רדפוני עורני: כמעט פלוני  
בארץ ואני לא עזבתי פקדיה: כחסדך חני ואשמרה עדות פיה:

לעולם יי דברך נצב בשמים. לדר ודר אמונתך פוננת ארץ  
ותעמד. למשפטיה עמרו היום כי הכל עבדיה: לולי תורתך שעשעני  
או אבדתי בעניי: לעולם לא אשבח פקדיה פירבם חייגני: לה אני  
הושעני כי פקדיה דרשתי: לי קוי רשעים לאבדני עדתיה אתבונן:  
לכל תכלה ראיתי קון רחבה מצותך מאד:

מה אהבתי תורתך פל היום היא שיתתי: מאיבי תחכמי  
מצותיה כי לעולם היא לי מפל מלפני השכלתי כי עדותיה שיה  
לי: מזננים אתבונן כי פקדיה נצחתי מפל ארח דע בלאתי רגלי  
למען אשמך דברך: ממשפטיה לא סרתי כי אפה הורחני: מה  
נמלצו לחבי אמרתך מדבש לפי מפקדיה אתבונן על בן שנאתי  
כל ארח שקר:

גר לבגדי דברך ואור לנתיכתי: נשבעתי ואקומה לשמך משפטי  
צדקה: נענתי עד מאד יי חני כדברך: נדבות פי רצה נא יי ומשפטיה  
למדני: נפשי בכפי תמיד ותורתך לא שכחתי: נתנו רשעים פח לי  
ומפקודיה לא תעיתי: נחלתי עדותיה לעולם כי ששון לפי המה:  
נמיתי לבי לעשות חקיה לעולם עקב:

סעפים שנאתי ותורתך אהבתי: סחרי ומגני אפה לדברך  
יחלתי: סורו ממני מרעים ואצרה מצות אלהי: סמכני כאמרתך  
ואחיה ואל תבישני משברי: סעדני ואושעה ואשעה בחקיה תמיד:  
סלית כל שונים מחקיה כי שקר תרמינם: סיגים השפת כל  
רשעי ארץ לבן אהבתי עדתיה: סמר מפחדך בשרי וממשפטיה  
ביאתי:

עשיתי משפט וצדק כל תניחני לעשקי: ערב עבדך לטוב  
אל יעשקני ידים: עיני פלו לישועתך ולאמרת צדקה: עשה עם  
עבדך כחסדך וחקיה למדני: עבדך אני הביגני ואדעה עדתיה: עת  
לעשות ליי הפרו תורתך: על בן אהבתי מצותיה מזוב ומפו: על  
בן כל פקודי כל ישרתי כל ארח שקר שנאתי:

פלאות עדותיה על בן נצרתם נפשי: פתח דבריה יאיר מבין  
פתיים: פי פערתי ואשאפה פי למצותיה יאבתי: פנה אלי וחנני  
כמשפט לאהבי שמך: פעמי הבן באמרתך ואל תשלט פי כל  
און: פדני מעשק אדם ואשמרה פקודיה: פנה האר בעבדך ולמדני  
את חקיה: פלגי מים ירדו עיני על לא שמרו תורתך:

צדיק אפה יי וישר משפטיה: צוית צדק עדתיה ואמונה מאד:  
צמתחני קנאתי כי שכחו דבריה צרי: צרופה אמרתך מאד ועבדך  
אהבה: צעיר אנכי ונבוה פקדיה לא שכחתי: צדקה צדק לעולם  
ותורתך אמת: צר ומצוק מצאוני מצותיה שעשעני: צדק עדותיה  
לעולם הביגני ואחיה:

קראתי בכל לב ענני יי חקיה אצרה: קראתיה הושעני  
ואשמרה עדתיה: קדמתי בגשף ואשועה לדברך יחלתי: קדמו  
עיני אשמרות לשים באמרתך: קולי שמעה כחסדך יי כמשפטיה  
חני: קרבו רדפי ומה מתורתך רחוק: קרוב אפה יי וכל מצותיה  
אמת: קדם ידעתי מעדתיה כי לעולם יסרתם:

ראה עני וחלצני כי תורתך לא שכחתי: ריבה ריבי ונאלני  
לאמרתך חני: רחוק מרשעים ושועה כי חקיה לא דרשו: רחמי  
רבים יי כמשפטיה חני: רבים רדפי וצרי מעדותיה לא נמיתי:  
ראיתי בוגדים ואתקוטטה אשר אמרתך לא שמרו: ראה כי פקודיה  
אהבתי יי כחסדך חני: ראש דברך אמת ולעולם כל משפט צדקה:

שרים רדפוני חנם ומדברך פחד לפי: שש אנכי על אמרתך  
כמוצא שלל רב: שקר שנאתי ואתעבה תורתך אהבתי: שבע ביום  
הללתי על משפטי צדקה: שלום רב לאותבי תורתך ואין למו  
מכשול: שפרתי לישועתך יי ומצותיה עשיתי: שמרה נפשי עדותיה  
ואהבם מאד: שמרתי פקודיה ועדותיה כי כל דרכי נגדה:



תקרב רגלי לפניה יי כדברך הכינני: תבוא תחנתי לפניה  
 כאמרתך הצילני: תבענה שפתי תהלה בי תלמדני חקיה: תען  
 לשוני אמרתך כי כל מצותיך צדק: תהי ידך לעזרתי כי פקודיך  
 בחרתי: תאבתי לישועתך יי ותורתך שעשעי: תחי נפשי ותהללך  
 ומשפטיך יעזרני: תעיתי כשה אבד בקש עבדך כי מצותיך לא שכחתי:

### הטבת חלום

הרואה חלום ונפשו עגומה עליו ישיבנו בפני שלשה האוהבים אותו כזה הסדר.  
 החולם אומר ו' פעמים: חלמא טבא וטבא הווא: ועונין ג' המטיבים שבעת פעמים:  
 חלמא טבא הווא: טבא הוא וטבא להווא: רחמנא טבא לשויה  
 לטב. שבע ומנין לגורו עליה מן שמאי די להווא טבא ויהו טבא.  
 טבא הוא וטבא להווא:

ולאמר החולם

הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני שמחה: ועונין ולא-  
 אבה יהוה אליה לישמוע אל-בלעם ובהפך יהוה אליה לך את-  
 הקללה לברכה כי אהבה יהוה אליה: או תשמח בתולה במחול  
 ובחורים ונקנים יחדו והפכתי אכלם לששון ונהמתים ושמחתים  
 מיוגונם: החולם אומר פדה בשלום נפשי מקרבי לי כירבדים היו עמדי:  
 ועונין ופדוני יהוה ישכון וכאו ציון ברנה ושמחת עולם על-ראשם  
 ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה: ויאמר העם אל-שאול היונתן ו  
 ימות אשר עשה הישועה הגדולה הזאת בישראל תהלה חיי-יהוה  
 אס-יפל משערת ראשו ארצה כירעס-אלהם עשה היום הזה ויפדי  
 העם את-יונתן ולא-מת: החולם אומר בורא גיב שפתים שלום ושלום  
 לרחוק ולקרוב אמר יהוה ורפאתיו: ועונין ורוח לבשה את-עמשי  
 ראש השלישים לך דוד ועמך בדישי שלום ושלום לך ושלום  
 לעזרה כי עזרה אליה ויקבלם דוד ויתגם בראשי הגדוד: ואמרתם  
 כה לחי ואחיה שלום וכוונה שלום וכל אשר-לך שלום: יהוה עז  
 לעמו יתן יהוה ויברך את-עמו בשלום: החולם יאמר עיני אל-  
 החרים מאן ובא עזרי: עזרי מעם יהוה עשה שמים וארץ: ועונין לו  
 יי אל-יתן למוט רגלה אל-יגום שמרה: הנה לא יגום ולא יישן  
 שומר ישראל: יהוה שמרה יהוה צלה עליך ימינה: וימם השמש

לא-יפכה וירח בלילה: יהוה ישמרה מכל-דע ישמור את-נפשי: יהוה  
 ישמר-צאתך וכוונתך מעתה ועד-עולם: ולאמר החולם וידבר יהוה אל-  
 משה לאמר: דבר אל-אתרן ואל-פניו לאמר כה תברכו את-בני-  
 ישראל אמור להם: ועונין ג' יברכה יהוה וישמרה: יאר יהוה ופניו  
 אליה ויחנה: ישא יהוה פניו אליה וישם לה שלום: ולאמר החולם ג' פ  
 תודיעני ארץ חיים: ועונין ג' שבע שמחות את-פניה נעימות בימינה  
 נצח: ולאמר החולם ג' יהוה שמעתי שמעה יראתי: ועונין ג' יהוה פעלה  
 בקרב שנים חיהו בקרב שנים תודיע ברנזו רחם הנפוד: ולאמר יאמר  
 הענינים לך אכול בשמחה לחמה ושתה בלב-טוב יינה כי כבר  
 רצה האלהים את-מעשיך: ותשובה ותפלה וצדקה מעבירין את-  
 רוע הגזרה: ושלום עלינו ועל-כל-ישראל אמן:

אם העסה נשחת יקבל עליו ליתן דבר מה לנדקה. ואם צחול יפדש דבר מה לנדקה:

### דוד דיני מילה החיים

כיצד מלין.

הדנה עד סגולה כאלו אינו מהול רואים אם צעת  
 שנתקסה נראה מהול ח"ל לנולד פעם שנית וענין  
 ושום נראית עין לריך לחתן רוב הצער שנכאן  
 ונכאן ולדחוק העור לאחזיו הסיני שתעמוד  
 טס אזל ח"ל לחתוך כלום ואם חין נראה מהול  
 צעת הקושי לריך לחתוך כל הצער המדולדל  
 עד שיהא נראה כנימול צעת קשווי וח"ל שיהא  
 נראה צעת קשווי רוב העטרה הואיל ועינול  
 פעם אחת כהוגן רק אפי' אם נראה מיעוט עטרה  
 סגי וח"ל לנולד שנית וכן אם חיקף אחר שנימול  
 כהוגן נמשך העור לנעלה ונחזק טס היטיב  
 על העטרה אם נראה רק מיעוט עטרה מגולה  
 סגי וח"ל לנולד שנית (טס): (ד) אם נולד  
 מהול לגמרי או שסיה רק רוב גובהו ורוב הקיפה  
 מגולה שלריך להטיף דם צרית הטיפו דם צרית  
 ואח"כ נמשך העור לנעלה וניקס העטרה נחמת  
 שהוא בעל צער ואפי' כשעסקה אינו נראה אלא  
 מהול קלח שמופה רוב גובה או רוב הקיפה  
 לריך לנולד ולחתוך כל הצער נכאן ונכאן עד  
 שיהא נימול לגמרי צעת קשווי (טס נהפך):  
 (ו) צעת המילה נכון שיהא טס עוד מוהלים  
 אחרים שיראו היטב הפריעה אם הוא כהוגן כי  
 יש עקום לנעוה לפעמים נמלא עור דק מאוד  
 אחר החיתוך כמו (פליועל גל"ח) והוא כמו  
 לימה בעלמא ולפעמים אינו פורע רק הפליועל  
 והעור הפריעה קיימת ולריכין לזרז צה מאוד  
 כי המל ולא פדע כללו לא על (טס גמ"ז סייק ד')

(א) הוגל לריך לחתוך את הערלה כל העור  
 המופה את העטרה עד שתחילה העטרה  
 ואח"כ פורעין את הקרום שלונטה הקך העור  
 צניפורן ונחזיר לכאן ולכאן עד שיראה צער  
 העטרה ואח"כ מוללין העיילה עד שיבוא דם  
 נהמקוונות הכחוקים כדי שלא יבא לדי סכנה  
 וכל עוהל סחינו מוגץ מעבירין אותו ואחר  
 שמוגץ מעבירין עליה אספלגות או רטיה או  
 אבק העולרים הדם (דס"ד): (ב) ויל ולא  
 פדע כללו לא ויל ויש ניגים המעכבים את  
 העיילה ולריך החתוך לחזור אחריהם היינו  
 דעטרה דלגזי עילה הוא הצער אשר צלח  
 הגיד כלו ומנקוס שנתחיל המוע הגבוה  
 סקונז עם כל הצער שנונו עד ראש הגיד  
 הוא נקרא עטרה ולריך לחתוך עד שתחילה  
 כל הצער עם מוע הגבוה סקונז שהוא עיקרה  
 ושעה של העטרה ואם נשאר לינין שמופה  
 רוב גובה של הצער אפי' אינו רק צנקוס  
 אחד ואיננו מופה רוב הקיפה לריך לחתוך  
 אותה וכן אם חין מופה גובה הצער של  
 העטרה רק שמופה רוב הקיפה של מוע לצד  
 לריך לחזור ולחתוך עד שתחילה המוע הגבוה  
 ולכל הפחות עד שתחילה רונה ואם לאו הוי  
 כלא נימול והכי הוא ערל כמות שהיה (טס):  
 (ג) קטן שנשנו רך ומדולדל או שהוא בעל צער







זייט אס הפת קר ואין ציון שלח אשתאי אין לקצרו זייט אי אפי עכ"ס אלף ונשהיין לו עד י"ט ז' ואל קוצרין אותו כמו גדול (וי"א ס"י תקכ"ו דלא כהכ"ח): (ג) חינוך שלא כיוול עומת איזה קינה ונתח לאמר שלשים זייט אף דאשתאי אין קוצרין אותו זייט א' ונחמת שלדיכין לזולו ואין לזולו זייט א' ע"י עכ"ס ונשהיין לו עד י"ט ז' ונסיקין עלתו וקוצרין אותו וליכא ציון בזה שכל לכבודו מותר להלינו (א"ר ס"ס): (ד) חינוך שנינוול או נקיזה תוך שלשים ללידתה שמתו זייט צין גנרו שעריו ולפרכיו צין לא גנרו א' לא אשתאי אין קוצרין אותו זייט א' אפי ע"י עכ"ס ונשהיין ליה עד י"ט ז' וקוצרין אותו ע"י עכ"ס ולא ע"י ישראל ואם אשתאי קוצרין אותו זייט א' ע"י עכ"ס ואם נתו זייט ז' קוצרין אותו זו זיוס ע"י עכ"ס ולא ע"י ישראל: (ה) חינוך שלא כיוול

כח השליה הקי אורה המורה הפטר לך ונחמו נשך: בכך נ"כ ראו שמיירה יתירה לילד היולר כפי לילית המוכנת להיות ילדים בר וינין ועיקר השעירה לפיה עורר בלילות עד המילה ולעמוד מורה ולעסוק בחטטים טובים. גם זה קנולה לסיים הכיית מלא אורה ונח לרבי ליהודים סיחה מורה ורז"ל זו מורה וסיחה מובנים: עוד מלאמי בכפר אחד קנולה ליקח מילך נער קטן שאינו יודע עדיין משהו ירד וסיים מילתו כפי הילד היולר חם מופלג ופלה להדר אחר כל זה לשעור שמיירה יתירה. עכ"ל:

דיני אונן שיש לו בן למול.

(א) אונן שיש לו בן למול אס אפשר להקוצרים שיחפלוו תחלה צנוקר ולקצור אס הנות קודם טיולאים מניהכ"כ יקצרו אס הנות תחלה צכדי שאזי-הנן יחא יוכל לצדך צרכה להכניסו כו' ואם א"ל לקוצרו קודם טיולאים ונחית הכנסת ימוול הנן צניסכ"כ קודם עלינו והסנדק יצדך להכניסו כו' והאונן מותר ל"כנס לניסכ"כ דק לא יצדך צרכה להכניסו (ט"ז ס"י שמי"א זייט):

סדר ברית מילה

קודם סינוול יחפלו המוהל צנוכת הלז תפלה זו:

רבונו של עולם הגני מודה ומשבח ומהלל לשמך הגדול שבראנו יש מאין לא לצורך חובה פי אם נדבה ורצון ואהבה. במדת טובך והסדר. פי טוב חסדך מהיים שפתי ישבהונוך שנתת פי נשמה קדושה ורהינות. ועוד הגדלת טובך עלי שלא עשתני אשה או עבד. ועל הפל ותגדל ויתרומם שמך לעולם שנתת לי אמונה שלמה להאמין פי אתה אל אמת ותורת משה עבדך בכתב ובעל פה אמת. ותתת אות בריתך בבשרי לאות בינה וביני להמול פל זכר לאות פי אתה אלהינו ואני עבדך חתום בחותמך הקדוש פי אמתת לי עבדי אמה. ישראל אשר בך אתפאר. ועוד נתת לי מתנת הנם שזכיתני להיות אמצעי להבנים בנהך תחת בנפי שכינתך ולמול את בשר ערלתם ולהבניםם באות ברית קודש צדיק יסוד עולם ועמך כלם צדיקים. לכן הגני מתחנן אליך אל שדי שתסעני ותצילני מצר הרע שלא למא אות ברית קודש וחזקתך ששמת בבשרי. וכן פל הגמולים על ידי ישמרו את ברית קודש מפל מומאך שלא יקרבו אל עריות ולא שניות מדברי סופרים או עם גדה. או זכר או בהמה חיה ועוף. או עם גויה. או עם פגיה בלא קידושין. או פלה בבית המיד. או עם נשותיהן שלא בדרךן ולא שום דבר הגורם המשכת ערלה חם ושלום ובני והגמולים על ידי וכל בני ישראל עמך לא יטורו את דתם ואמונתם: לא ברצון ולא באונם. אלא תמיד יהיו חוקים באמונתם בדת חזרת משה עד יום מותם ונתת פגיהם חוקים נגד המבגטרים אותם על

אמונתם. ומצחם נהישה נגד מצחם. ולא יבשו בעולם הזה ולא יבלמו לעולם הבא. והיה רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתשלח את אלהי הגביא עתה לראות מצוה זו ויהיה הילד הזה בריא ולא חולה כדי שאקום מצות מילה בזמנו ותזכני להמולו בהונן ובשורה ובבונה הראויה וקבל עבורתי במצוה זו כאלו הקרבתני קרבן על גפי מובהק ובעקרת יצחק תרצני ברחמיך הרבים ושלא יספן הילד הזה חם ושלום מחמת המילה ותשלח רפואה ותיים לילד ולאמו ברהוואת יחוקיהו מלך יהודה מהליו ובמרים הגביאה מצרעתה ויבגעמן מצרעתו ובמי מרה על ידי משה רבינו ובמי ורחו על ידי אלישע. ובזכות מצוה זו רחם עלינו שלא יקרו העפויים גזרות רעות לבטל מצוה זו ולא שום מצוה מישראל ותזכני למדת אברהם אבינו שהבנים תחת בנפי השכינה שגאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן. ובזכות מצוה זו החתומה בבשרנו נזכה לראות פני השכינה כמו שגאמר מבשרי אהנה אלה ומצילני מן הדיהם כמו שגאמר גם אתה בדם בריתך ישלחתי אסיריך. ושלח לנו הגואל במדתך ביימינו אמן:

נוסים לעשות כאלו לאלהיו כעבדו בסוקים וכיה צוסיק איר אבא ציונא דאסיק בריה לעליליה להאי בריה קרי קביא לסוליא דיליה ואמר חמי מאי בריה פכדיה בעלמא. ביה טעמא חזרתי אלויה ועלם עלמא בדי טאסין וזרוען הנון כו' ועיר חנינין דבעי ב"כ לתקן כורסא חדא ליקרא דיליה. וסוף סליק ואסתידי קוים דקורסא ביה כו' עכ"ל. ועוד כפי מרומה דף קס"ט ע"א בכל גזירו דבריה להסא אלטרך להקנא כסא אחרא בעמירו למחרת דבריה קיימא דחמי הוין עכ"ל. וכאב הסולע"י ד"ל בפישות (זה הכסא של אלויה זכור לטוב) ואם א"ל כן אינו כל לשם. וכ"כ השליה כסם הזוה"ק ונמזה להכין כלי מלא עפר. להניח עליה הערלה. כעבדו צוסיק מ' לך לך ל' ל"א ע"א. סאני כל טאן דקריב בריה לקורבנא דא כללו אקריב כל קורבנין דעלמא לקניס דקביה ונאלו בני מנדחא שליחא קניס. בנ"כ בעי לקדוש מרבחא בעלמי חד מליא ארעא להגזר עליה האי קיימא קדישא ואחשבה קני. קוב"ה סאני ארבע עליה עליון וקורבנין ענא וטורא וניחא ליה יסיר וכלהו. עכ"ל. והעיקר לשעור מלוח רבה זו שמתה כעבדו צוסיק מ' חזרע בר"ע דף ח"ד ע"א. ז"ל כל ב"כ אלטרך לקרבא סהוא ברא קרבנא לקביא כהוהו ברעו דלגא לנייעל ליה חתום גמרי דשכינאס ואחשבה קני. קוב"ה דאיו קרבנא

כעונניאס התינוק לזיהכ"כ לריכס הכל לקום עפניו. וגם צענת שטוקים צענות הצרית חייצין כל העם להקות בעניניה כו"ס ויעמוד העם בצלילת. וצנולו אוננים כל הקהל בקול רם:

ברוך הבא.

המוחלים והקהל נוהגין לומר אלו הפסוקים:

וידבר יהוה אל משה לאמר: פינקם בקראלעך בן אהרן הבנון השיב את חמתו מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני ישראל בקנאתי: לכן אמר הגני נתן לו את בריתי שלום:



אח"כ יקח המוהל את הנער עין העניא אותו ויאמר בטעמה:  
 אמר הקביה לאברהם אבינו החהלך לפני והיה תמים:  
 דגני טובן ומוזמן לקיים מצות עשה שצונו הבורא יתברך למול:  
 וכסהאז על את בנו יאמר שצוני למול את בני:  
 לשם יהוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בדחילו ורחימו:  
 ושים את התינוק על הכסא אשר הכין לאליו ויאמר:  
 זה הכסא של אלהיו זכור לטוב:

לישועתך קויתי יי. שברתי לישועתך יי ומצותך עשיתי. אלהיו מלאך  
 הברית: הנה שלח לפניך עמוד על ימיני ושמבני: שברתי לישועתך יי: שש  
 אנכי על אמרתך במוצא שלל רב: שלום רב לאהבי תורתך. ואין למי  
 מבשול: אשרי תבחר ותקרב ישפן מצרך:

והקהל עוקב בשבעה בטוב בירתך קדוש היקבלך

ויקח המוהל את הנער ונכסאו על אליהו ויניחנו על זרכי הסנדק ותופס עור העללה זין  
 אלצעותיו ומנכך בקול רם:  
 ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו  
 על המילה:

וימנח לחתוך עור העללה ולא אזי הן ענכך.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו  
 להכניסו בביתו של אברהם אבינו:

והעונדים שם עונים:

בשם שנגננם לברית בן יגנס לתורה ולחפה ולמעשים טובים:

ואמר טעמיה החתוך כלאו ימנח לעשות הפריעה והמליצה ונוטל את הכוס בידו ומנכך.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם אשר קדש ידיו מבתן וחוק  
 בשאר שם וצאצאיו חתם באית ברית קודש על בן בשכר זאת אל  
 מי חלקנו צונו צנה להציל ידיו שארנו משחה למען בריתו  
 אשר שם בבשרנו ברוך אתה יי כורת הברית:

פירוש

[לתורה ולחוסה ולמעשים] קדים על זה הסדר דאמרי לעולם ימנח אדם מורה ואח"כ יש אשה ומכיר  
 אח"כ מעשים טובים אע"פ שהוא חייב בהלכות משהוא בן ייב וימ איתו בן עונשין עד כי וכבר היה בן ייח לחוסה  
 [אנדרהים]: [ידי] ילחך קרי ידיו על שם אשר אהבה: [מבטן] וקודם שנוול תהיה למנוח או דכתיב חל  
 פרה אשתך ונר וקיימותי את בריתי אשתך היינו מילה: [בשאר] כעבור: [שם] פק של מילה: [ולאחרי] אחרי:  
 [חתם בנות] זו של ברית קודש: רשי ובהג"מ כעס ק"ה כהנו ידיו זה ילחך וראיה מרמזה ואת ברית אקיס  
 ר"מ אשר קדש ידיו מבתן. חק בשאר שם זה יעקב. ולאחרי חלו השנתיים: והמוס' [במנוח דף כ"ג] כסנו  
 ידיו זה אברהם כדורשי מה לירידי כתיב רנאמר על אברהם. חק בשאר שם זה ילחך. ולאחרי זה יעקב.  
 משחה מניחם וכתיב גם את בדם בריחך טלחתי אסיריך מנו חין מים בו:

אלהינו ואלהי אבותינו קיים את הילד הזה לאביו ולאמו ויקרא  
 שמו בישראל: (פלוני זכ פלוני) ישמח האב\* ביוצא חלציו ותגל אמו  
 בפרי בטנה. בפתוב ישמח אביה ואמה ותגל יולדתה: ונאמר  
 ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיך:

ואמר לך בדמיך חיי: ואמר לך בדמיך חיי: ונאמר זכר לעולם  
 בריתו דבר צנה לאלף דור. אשר ברית את אברהם וישכונתו ליצחק.  
 ויעמידה ליעקב לחק. לישראל ברית עולם: ונאמר ומל אברהם  
 את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר צוה אתו אלהים: הודו ליי כי טוב כי  
 לעולם חסדו: (פלוני) זה הקטן גדול יהיה בשם שנגננם לברית. בן  
 יגנס לתורה ולחפה ולמעשים טובים: עלינו לשבח

ויסמח הסנדק גם הנערים ונכוס של זרכה גם יתן לתינוק הנימול מעט ונכוס של זרכה כנו  
 טעמה צלונו צדניך חיי:

ואח"כ יעמוד המוהל ויחפלה תפלה זו:

רבנו של עולם יהי רצון מלפניך שיהא זה השוב ומצוה ומקבל פאלו הקבתי  
 לפני פסא בברך. ועתה ברחמיך הרבים שלח על ידי מלאכיך הקדושים נשמה קדשה וטהרה  
 (לפני) הגמול עתה לשמך הגדול ושיהיה לבו פתוח פתחו של אולם פתוחה הקדשה לקמור  
 וללמד לשמור ולעשות:

סדר פרוין הבן

מזרות עשה לפדות כל איש ישראל בנו שהוא  
 זכור לאמו הישראלית, ניום שלשי ומעלה,  
 בחנושה סלעים, ואם פדלו קודם אינו פדוי,  
 ומכאן ואילך עובר עליו זעשה (וערך ה' סלעים  
 עיין זשי"ע י"ד ס"ה), והגאון רבינו אליהו  
 ווילנא ז"ל אור שבזננו זה הס לערך שלשים  
 זהו פול"ס. ונחת"ס סופר ס"י רפ"ט כהז כי  
 עפ"י חשבון יש להיות זעשרי (לואלניער) חמשה  
 לויט ושלש כסף לרוך (זאלאניער) והוא  
 שיעור הפדיון רק שאינו זכור ע"כ יש להוסיף  
 קלח לוואלניער ע"ש) חלו חמשה סלעים נותן  
 לכסן זכסף או זעשה כסף ונכל דבר שירלה מוץ  
 ומקרקעות, ענדים, וטירות, ואם פדלו זעס  
 אינו פדוי.

מנחם ישראל לעשות סעודה, ומשנין אותה  
 לטעודה מלוה, ואמר זככת המוליא פודין:

\*) כשהוא הוא מוהל בעלמו יאמר: יהי רצון שאשמה ביוצא חלציו: ימוס מנחם הנימול יאמר  
 המוהל ישמה האב בן עין ביוצא חלציו: ימוס מנחם הנימול יאמר המוהל: ישמה האב ביוצא  
 חלציו ותגל אמו בן עין בפרי בטנה: ימוס מנחם הנימול יאמר המוהל: ישמה האב בן עין  
 ביוצא חלציו ותגל אמו בן עין בפרי בטנה:







דיני טהרה ודין הרוב ודין יולדת שמתה.

(א) הנהגה כשנוגיעים עם הגוף כמון לקצרות מעמידין אותו ג"פ וכל פעם ילך עמו ד' אמות כדי להצדיק אוננו רוחות הטומאה שלא להכנס עמו לקצרה ובימים שא"א ל"ה א"ל להעמיד אותו כי גיוס זה אין כ"כ רוחות הטומאה עליו (סימן ט"ח צ"ז): (ב) תינוק צן למ"ד יום שמת אוננים עליו לידוק הדין (סימן ט"ד): (ג) אם קברו את המת בליטה א"א לא ל"ה ולא קדיש (סימן ט"ח): (ד) א"א ל"ה בכל הימים שא"א בו חתנו וכן א"א בו קדיש וכן צ"ז א"א ל"ה וכן צ"ז וע"כ אחר חלות אין אוננים אבל בער"ח וערב חוכה ותענית אחר אוננים אפילו אחר חלות ולחכם צפניו ג"כ א"א צינים הסם רק צ"ז צעומר וימים שאחר ר"ח סיון לנשואות וער"ח קודם חלות אף שא"א חתנו ויתר לו"מ ל"ה על חכם צפניו וכן צ"ז צעמה צ"ז ג"כ אוננים לחכם צפניו (א"ח סימן ט"ד):

דיני קריעה ועל איזו מתים חייב לקרוע.

(א) על אלו מתים חייבין לקרוע על אצ"ו ואינו. וצ"ו וצ"ח. אחי ואחותו. שמתו אחר שלשים יום ללידתו (אבל גיוס ל"ה לא) צ"ן שהאחות הוא ע"ן האב או ע"ן האם אפי' פסולים רק שאינם צאים משפחה ונכרית. ואיש על אשתו ואשה על בעלה. והייצ"ן לקרוע מעומד ואם קרע מיושב לריך לחזור ולקרוע (סימן ט"ג): (ב) מקום הקריעה מלפניו ואם קרע צמקום אחר לא ילך ולריך לקרוע השפה (סס):

ההפרש בקריעה לאביו ולאמו לשאר קרובים.

(א) על אצ"ו ואינו קרע צ"ד שגוף מפני שריך לגלות את לבו והלב הוא שגוף וכל שאר קרובים צ"ד ימין (סס): (ב) על כל המתים רנה קרע צ"ד רנה צ"ל ועל אצ"ו ואינו צ"ד דוקא (סס): (ג) על כל המתים קרע טפח צבד העליון ודיו ועל אצ"ו ואינו קרע כל הנגדים עד לבו מן המכתובות וכן כל הנלצושים שאין דרך בני אדם לילך לטוק צ"ל זה לריך קריעה וביעור כל הקריעות טפח (סס): (ד) על כל המתים יבול לקרוע צ"ז יענעל ועל אצ"ו ואינו לריך קריעה צפרהסוף (סס): (ה) על כל המתים אם רול' להחליף חוץ ז' נלצושים אחרים לחול מחליף ואינו קרע ועל אצ"ו ואינו מחליף חוץ ז' צמול קרע כל הנגדים שחליף ואינו חופין לעולם אכן כשמחליף על שנת גדי מול אחרים אפילו על אצ"ו ואינו א"ל לקרוע אבל בגדי שנת אסור ללבוש אפי' בשנת (סס) צ"ז: (ו) על כל המתים חופר לגמרי לאחר

(א) לאחר שטהרו המת לא יכחו אותו בלחות מקום שטהרוהו רק ישכבנהו כגד הפתח לפנים מן הבית (לואת ר"י חסיד): (ב) אין מנהפין הדף שטהרוהו עליו כי יש סכנה צדנר פן ימות אחד חוץ ג' ימים (סס): [כתב הרוקח שאין לעשות צחכריכין טום קשר הן צמועים שחופרים הן צלבישה והוא עפ"י הקבלה ואין לשנות]: עוד כתב הרוקח וכן הוא צפ' חסידים וז"ל לריך לצדוק שלא יקפון המת אלצעות ידיו וכ' צפ' חכמה ארס בקונטרס ונלצת משה וז"ל ולכן אני תונה עליו ונה שטהרין לקפון את אלצעותיו ושנעתי י"א שטושין שמות הקדושים צידיו וזה דבר צדוי כ"י (ע"ט) ולכן יש לטבל הנהגה: (ג) אם עלאו הרוב ישראל שמת אפילו אם אין טום חבורה ופצע וגם אין עליו טום ליכלוך דס אין נעטהרין אותו וקוצרין אותו צבגדיו שגוף הרוב ואפילו צמנעליו כדי להעלוי מינה ולנקום נקם רק הסוצב לוצשין על הנגדים למעלה והעפר הנולדכלך צדס לריכין לחפור צמרא וחליגה לקבור העפר עמו והיכ"ל דהכחו עבריים וכתב רמ"ו וז"ל מי ופסעו את צבדיו ונסתלק הדס דינו כמו נפל ונהגה שיהא דינו צמון (ס"י ס"ד): (ד) הנטעעים צינים או המתים נחמת קור וסלג ונלצושים אותן חכריכין ונעטהרין אותן (ס"ד): (ה) נפל מאליו ונת אס יש פלעים צגופו הנולדיהם דס ויש לחות שנה נלצב הדס צבגדיו אין חולצין עמו צבדיו אפילו נענעליו ונלצושים אותו למעלה הסדין שקורין סוצב אבל כשאין פלעים צגופו ואין סס דס פוטעין צבדיו ונעטהרין אותו ונלצושים אותו חכריכים כשאר מתים ואפי' אם יש פלעים צגופו אם נלצוהו מי ופסעו צבדיו ונסתלק הדס צגופו ונת אחר כונה ימים ונעטהרין אותו ונלצושים אותו חכריכין רק שיש לזכר צבגדים הנולדכלכים צדס נשום חשש שמה נלצב צהן דס הנפש וכן העפר שמוצלב צה הדס לריך לחפור צמרא וחליגה ולקבור עמו (סס): (ו) יולדת שמתה מן הדין אין לעטרה רק לקצרה כאשר נמלחה אבל הנהגה הפשוט נלצושים צבדיה ולעטרה ולהלבישה צד אחר ותכריכין על הנגדים ועכ"פ לריכין הנשים שלא להעניר עונה שום ליכלוך דס שהוא אסור גמור וגם לקצור ענה כל הצבדים הנולדכלכים צדס ונקרחת יולדות לנהוג ענה כך כל ד' שנועות אחר לידתה ולא יותר אבל לענין הדס יש לזכר כ"ז שהדס שופע עונה צמת ונחת מנחת חבלי לידה לקצור הדס וכל מה שעליו הדס (סס):

ל' וחוף ל' אסור אפי' לשלול דהיינו חפירה בלתי טום ואפי' לחצר ראש הקריעה צמחת ועל אצ"ו ואינו איתו מלחה לעולם רק שולל לאחר ל' יום ואשה יכולה לשלול לאחר מפני כבודה וכ"ז שאסור לשלול דהיינו חוץ ל' אפי' על שאר קרובים אסור לחצר ראש הקריעה ע"י נחת כ' ה"ו צ"ס הנ"ל דאם צ"א לחתוך סניצות הקריעה ולהסליכו ולהטויט טס חתיכות צד אחר שרי לאחר י"ב חודש דאין זה צכלל נייחוי הקריעה צכלל (סס): (ז) הרגל מוצל גזיחה ל' אף לענין קריעה ולכן אם פגע הרגל חוץ ל' יום בשאר קרובים יכול לחפור לגמרי צערי צהרגל לאחר ננחה וצאציו ואמו יכול לשלול (סס צ"ד): (ח) על כל המתים אם לא שומע עד אחר ל' אינו קרע ועל אצ"ו ואינו קרע לעולם כל צבדיו שטיו עליו בשעת שניעה אפילו שומע אחר ל' אבל אותן שחליף אחר השמועה אינו קרע וכן אם לא היה לבוש מלצושים שלו בשעת נייחה רק בשליון שלא היה יכול לקיים מלות קריעה וזמנן לו מלבוש חוץ ז' קרע אבל לאחר ז' אינו קרע צשאר מתים אבל צאציו ואינו קרע לעולם ודי ג"כ צבד אחר שהוא שלו ולא יותר (סס צ"ד צ"ו רמז צ"ו): (ט) אותן הקריעות שאסור לחפור אפילו מוכר צד זה לאחר הלוקח אסור לחפור לפיכך אם צ"א להודיע ואם נכרן סתם צ"א ידעי' הלוקח אסור לחפור שמת קריעה זו על אצ"ו ואינו הוא שאסור לחפור לעולם (סס): (י) קרע על מת וצחוף ז' נח לו צמת אחר נרחיק כ"י אלצעות מן הקרע הא' וקרע טפח או שמוסיף על הקרע הראשון טפח אבל אחר ז' כ"ו שהצבד קרוע עליו מוסיף עליו כל שהוא ואפילו אם נח הראשון היה אצ"ו או אמו ואחר ז' נח לו א' משאר קרובים כ"ו שהצבד עליו מוסיף עליו כל שהוא אבל אם נחחלה נח א' משאר קרובים ואח"כ נח אצ"ו או אמו אפילו אחר ז' לריך להרחיק ג' אלצעו' ולקרוע כדיו שאין אצ"ו ואינו צחוספות וה"ה אם נח אצ"ו נחחילה ואח"כ אמו לריך קריעה חדשה (סס): (יא) נח לו אצ"ו ואינו כאחד או ששומע שמועה אחת על שניהם כא' קרע קרע אחד לשניהם וכן אם נחתו שנים מן הקרובים כא' קרע קריעה אחת לשניהם אבל אם נח לו אצ"ו או אמו ואחד משאר קרובים כאחד קרע חמילה על אצ"ו ואינו ואחר כך נרחיק ג' אלצעות וקרע על האחר טפח (סס): (יב) היה לו חולה ונחעלף וסצר שמת וקרע עליו ואח"כ נח את חכ"ד נח י"א צקריעה ראשונה ואם לאו לריך לחזור ולקרוע צחוף ג' אלצעות (סס): (יג) אסור לקרוע צ"י אפילו צ"י אכל צחוס"מ קרע אפילו על שאר קרובים ואם שומע רחוקה צחוס"מ אין קרועין צחוס"מ אפילו על אצ"ו ואם

רק אחר הרגל וכן אם נקצר צ"ע אין קרועין אפילו צחוס"מ רק אחר י"ע (סס): (יד) קטן שמת לו"מ אם לא הגיע למיטת קרועין קריעה כל דהוא נשום ע"י אכל קטן שחגיע למיטת מלחה לקרוע כגדולים (סס):

דיני קבורה.

(א) אין קוצרין צ' מתים צ"ז או זה אכל זה ולא צ' ארוכות צ"ז א"א כ' יש ו' טפחים הפסק עפר [עיי' צפ' חכמה ארס קונטרס מלצת משה סימן י"י] שזהו שיעור דופן שיכול לעמוד צעמו ואין דופן הארון מלצוק דעבי הפסק עפר ו' טפחים אבל יכול לקבור איש או אשה עם צניהם או צנותם או עם צן צניהם או צת צניהם ואם רוחות טהם קנינים צני ג' שנים ציח (סימן ס"ג) ע' צצ"י צצ"ו י"ד: (ב) אם מלח נכרים או חרסים בשעת חפירות קרקע או ע"ס ארס נחזירין העפר למקומו וחופרין צמקום אחר דאסור לקבור הנות אפילו צדל עלמות ולא עלמות צדל הנות וכן אסור לפנות העלס למקום אחר ולכן נחזירין העפר: (ג) אסור לפנות הקבר חכ"פ אחר שנסתם הגולל אפילו אם שכת לעשות צו איזה נהגה (סס): (ד) שנים טהם שובלים זא"ז אין לקבורם זה אלא זה אפילו כשים ציניהם דופן ו' טפחים (סס): (ה) קוצרים אותו צלי"ת רק שקורעין אחר ע"ן הליגית או שפוסלין את הליגית (סימן ט"ח): (ו) כשעושין ארון שלס לצבורים ולכהנים יעשו נקר החתחון צענין שלא יעלל רחצו את רוחצ הארון שיהיה נראה עפר משני לרדים (סס): (ז) יש להצן להעלים עיני אצ"ו ולשום חרסים עליהם (סס צ"ד צ"ס הדרישה): (ח) מקפדין שלא ליקח מרא וחליגה מיד חציו כשקוצרין המת אלא זורקין ואח"כ לוקחין אותה וכן בשעת הנעילה אין ליטול הכלי מיד ניי שרוחץ ואחר שהניחו צקצר מהפכים את המטה שלשה פעמים (חקר דעת) [כתב צפ' חכ"א חיוב על כל ארס לומר כשנפטר מן המת נה דאיתא צבני' להדיא. לך צבלום ותנוח ותעמוד לגורלך: עוד כתב הכר שמוצליקין כל שבעה צצית שמת צו הוא מנהג נכון אבל מה שמעמידין ללוותים טל ימים ונפס הוא מדרכי אונורי ולריך לטבל ענהב זה ע"כ]:

דיני מת ביי"ט ראשון ובי"ט שני.

(א) נח צ"י ראשון לא יתעסקו צו ישראל ואפי' יכריח אס א"א ע"י עכ"רם אבל אם אפשר ע"י עכ"רם יתעסקו צו עכ"רם (אבל ע"י קראים אסור לקצרו צ"י צ' משום דלפני צור לא חתן ומכשול דאע"פ שחמ"ל ישראל הוא) אפי' נח צו ציוס ואפי' יכולין להסרחו עד למחד טלא יקריח אסור להלינו עד יר"ט שני כדי



שיחשקו בו ישראל וכל זה בעשיית קבר ארון ותכריכין אבל להלבישו ולחננו לו ויום לטהרה ולהולילו ולשונו קצב ונחש ע"י ישראל אבל הכיסוי הנכסין את המה בעפר לריק לעשות ג"כ ע"י עכו"ם דמלוי גומא הוי כבודא (א"ח) כ"י תקי"ו וע"י ט"ז (ט"ז) ועוד ליזהר לטהרו ע"י קט"ג העור או נכס ולא ע"י בגד שלא יצאו ילדי שמעטו כלל אפי"ע עכו"ם אפי"ד רק להולילו ע"י הבית לבית אחר אסור אם לא לנודק מטה או מחונה כונו שנחצה בא"ח כ"י ט"א כ"ב ע"י דמותו לטלטלו ולבגדו לבית אחר ע"י עכו"ם ונחצה דין זה לעיל בצרכים ע"ש: (ג) ומ"כ ע"י א"ח אפי"ע עכו"ם יעשו ע"י עכו"ם הפיכת הקבר ועשיית הארון והתכריכין וכן ויה שונכסין א"ח"כ הקבר בעפר כונו צ"ט ראשון אבל אם א"ח"כ ע"י עכו"ם יתעסקו בו ישראל לכל מה שלדיק כדרכו בחול וכן נוחט לטהרו בקרייתו ואין מוטעין טמא יצאו לרדי סמיטה רק שזינורו שלא יעשו סמיטה צידים (ט"ז): ודוקא טרונה לקברו צו ציוס אבל אם אין רוח לקברו צו ציוס אין עושין צו טוס דבר אסור ונלכזה ואפי"ע בטלטול אסור (א"ח"כ ט"ז) דלא כמ"ח) אפי"ע עכו"ם אם לא נחננו ללל ע"י ככר או תינוק (ט"ז): (ד) צ"ט שני אם אין עכו"ם להתעסק שמוח ע"י ישראל וי"ע אם יש צעיר א' שהכין לו תכריכין יקחו אליו התכריכין שהם עתוקים כדי שלא יטריכו להלל י"ע צ"ט (ט"ז): (ה) הקברנים אסורים ליקח שכר קברות צ"ט וכן אסורים לקלף הדמים עם צעל הסנות צעד דניי הנגד טרוקם על התכריכין כדרך שמושה בחול שלא עשו חכמים י"ע בחול לבני נוח רק משום כבודו של מ"ח שלא יהיה מוטל בצזיון אבל לשאר דברי אסור כונו י"ע דין סמיטה נקבר בקברות ישראל אבל צעל חנוט עכו"ם צדא"י הכל שרי (ט"ז): (ו) נוחט להוליך הנות צ"ט ונעירו לעיר אחרת אם אין צעירו קברות ישראל כדי לקברו בקברות ישראל היינו י"ע א' ע"י עכו"ם וצ"ט צ' ע"י ישראל אפי"ע א"ח"כ יבול לקברו צנוקס טמת וי"ע נוחט כדי סמיטה נקבר בקברות ישראל אבל אם לא יקברוהו היום אסור להוליכו צ"ט כדי שיקברוהו לנחש (ט"ז): אם יש קברות צעיר וזה להוליך אורו לקברות אחרות אסור להלל י"ע נחננו זה אם יש לחוש טמא יסריה קוברין אחרו צנוקסו ואי ליכא לנחש טמא יסריה עליהן אחרו ומוציאין אותו לקברות אחרות דמלוה לקיים דברי הנות (ט"ז): (ז) נוחט ללוות הנות צ"ט א' בחתך הפחוס וצ"ט צ' אפי"ע חוף לחפוס נוחט ומוציאין לנקותו צו ציוס אבל אסור לרכוב על בהמה כדי ללוות הנות צ"ט צ' אפי"ע האצלים אבל הקברנים אם א"ח

דינים שאחר הקבורה.

(א) אחר הקבורה נרחיקין ד"א מהקברות ואומרים קדים דעתיד לדתתא עלנא כו' וחולשין עשנים צלרור עפרין וזריקין לאחורי ראשן ואומרים זכור כי עפר אנתו וגם הוא רצח לתחיית הנפשות שחיו מעפרן וילינו ויפריחו כעשב השדה ורומזין ידיהם צוים ונהגין בקלחת מדינות ליטב ז"פ אחר הרחילה ואומרים בכל פעם ויהי נועם כו' יושב צקרת דהיינו צפעס א' אומרים עד נולת כי עם הנלה וצפעס צ' יוסף לומר מלאכו וצפעס ג' עד יולה וצפעס ד' עד לך וצפ"ה עד לשונך וצפ"ו עד בכל וצפ"ז יסיים כל המזמור וכן כח"ה ט"ז שגם הוא נהב כן ונחנה אחרותיו מורה ונהגו שלא ליכנס לבית אם לא רחץ ולא ישב ג"פ שלא יצאו רוחות הטומאה לנחשו וצפעס רחילת הידים יש לומר כפר לנעוך ישראל כו' ויש לרחוץ גם הפני ולומר ונחה ה' אלהים דמעה ונעל כל פנים וכסיקצב הנות צ"ט יכולין ליטב ג"פ כונו בחול וס"ה אם נקבר סמוך לשבת וכסחורין כד קודם היום לריק ליטב ג"כ ג"פ (ט"ז):

דיני סעודת הבראה לאיש ולאשה.

(א) אבל אסור לאכול סעודה ראשונה משלו אבל בסעודה שנית אפילו ציוס א' נוחט לאכול משלו ומוטה על שכניו שיאכילוהו סעודה ראשונה משלהם כדי שלא יטעך לאכול משלו

ואם לא שלחו לו סעודת הנדאה או שהיא ימירי צעיר אם יכול להתענות עד הלילה ולא לאכול טוב שיתענה ואם לאו שאינו יכול להתענות אין חייב לעשר עמו ונוחר לאכול משלו (כ"י טע"ח וע' צ"ז): (ב) אשה שאירע לה אבל אין לאכסיהם להצדקה אבל נשים מצרים אותה ואשה כשואה שאירע לה אבל אינה יכולה לאכול סעודה ראשונה משל בעלה כיון דבעלה חייב צנוקותיה כשלה דניי וכן וי' שיש לו סופר או סכיר ואוכל בשכרו ואירעו אבל לא יאכלו סעודה ראשונה משל בעה"צ אבל מי שזן יחוס או עני בתוך ביתו או לבנו ובתו הגדולה בלי חיוץ ומופת עליו ואירעם אבל יכולין לאכול סעודה ראשונה משל בעה"צ (ט"ז): (ג) אם האכלו אותו אוכל ציוס א' וכן אם נמסר ולא הצדקה עד הלילה נוחט לאכול סעודה ראשונה משלו (ט"ז): (ד) אם נקבר הנות צלילה אם אורכל סעודה ראשונה לנחש מצדקין אותה וכן אינו נניח תפילין לנחש משום דהיום הולך אחר הלילה והוי יום א' לענין שנחמיל האצילות למוות (ט"ז): (ה) אין מצרים על הקטן א"ח"כ הוא צן ל' יום שלימות או קים לו צ"י שכלו חדשיו (ט"ז): (ו) וי' שנקבר צע"ש נחי' שעות ולמעלה ששאר או לקבוע סעודה אין מצדקין אותו משום כבוד שבת (ט"ז): (ז) אם שנוע שמועס קרובה בשבת אין מצדקין אותה בשבת וכן ציוס א' אין מצדקין ופניו שצב נדמה יום א' אין מצדקין אותו א"ח"כ וכן היכא שלדיק למוות ז' ולי אחר הרגל אין מצדקין אותו ציוס שיחמיל לכהוב האצילות (ט"ז): (ח) מצדקין על שמועה קרובה דהיינו שמוע חוך שלשים לנחשו ואין מצדקין על שמועה רחוקה היינו שמוע לאחר ל' יום (ט"ז): (ט) כיון שנקבר הנות נוחט לאכול צע"ש ולשנוע יין ונעט בתוך הסעודה כדי לשרות האכילה שנועיו (ט"ז): (י) סעודת הנדאה לריכין להצרות אותה תחילה צללים או צחנטייל של עדשים זכר לאצילות וא"ח"כ נוחט לאכול כל צדכו (ט"ז): (יא) אבל מנוחה אין מצדקין אותה ונחמין אותה (כ"י טע"ח):

דין על איזה מת מתאבלין.

(א) על אלו נחמם ומחמלין. אצור ואמו. צנו. ובתו. ואחיו ואחותו צין נאצי צין נאמו צין צחולה צין כשואה ואשתו דוקא סמיא כשירה וכשואה אבל פסולה או אנוסה לא אבל צנו ובתו ואחיו ואחותו אפילו שהם פסולים ומחמלין עליהם אבל אם נולדים משפחה וככרית אין מחמלין עליהם. הבר אפילו על אמו שכתובתה אינו מחמל (כ"י טע"ד): (ב) קרובים הפסולין לעדות מלאין נקלח אצילות עד אחר שבת שראשון שייט שאין עשנין צבדיהם בשבת ואין רוחין

בחונין וגם אין לחוף הראש רק צמיס פושטין וגם אין לאכול חוץ לביתו אפילו סעודה מלוה אבל כחונת לכן אין לננוכ' ירודי שבת גם אין לשנות ונקונו צבית הכנסת (ט"ז): (ג) תינוק כל ל' יום ויום שלשים בכלל אין מחמלין עליו (ט"ז):

דין אימתי מתחיל האבילות.

(א) נאמתי חל האצילוי משיקצב ונכס' סמיטה הקבר בעפר עיר ומחמיל האצילות ויש לחלוץ חכך מנעליו צבדיה"ק ואם לריק לילך מצדיה"ק לביתו צין שכונה עכו"ם א"ל לחלוץ טס רק יתן עפר צנועליו וכסיצורא לביתו יחלוץ אותם (סיון טע"ה טפ"ז): (ב) אם הקצרות סמוך לעיר והאצלים חזרו ונשער העיר ולא הלכו עם הנות לביתו אין מונין ז' ולי' עד שיאמרו להם שנסתם הגולל (ט"ז) ולעצ"ר ט"ז לינהג אצילות עד שנודע שנסתם הגולל אבל אם הללו הסנדל ונהגו אצלות קודם שצאו הקוצרי מצדית הקצרות והיה סמוך לחשיכה ואחר כך צאו הקוצרי מצדית הקצרי צלילה ואמרו שנסתם הגולל כשהיה יום קלח אף שהאצלים לא ידעו מזה רק שנסתם נהגו אצילות עולם להם לננין שבעה ושלשים כן מוכח מנהג שכתב רמ"א שאם היה סבור שנסתם הגולל והתחיל להתאבל וא"ח"כ נודע לו שטעה חזרו ומחמיל האצילות מחדש משנוע שאם אחר כך נודע לו שנהג אצילות כדן עולה לו מנה שהתאבל וכן נקבר מנו צע"ב הרגל והוא סמוך לחשיכה יכולין האצלים שאין הולכין לבית הקצרות לחלוץ מנעלים חכך ואחר כך כשיצאו הקוצרים מצדית הקצרות ויאמרו שנסתם הגולל כשהיה קלח יום וננטל הרגל את האצילות של טע"ה: (ג) אם שולחין את המ"ח לעיר אחרת משיחזרו פניהם מללוות ומחמיל האצילות למוות מיום זה שבעה ושלשים ואם גדול הבית הולך עם הנות (ולקנות נחצה"ר מיי בקרא גדול הבית) הכל נצדקין אחריו ואין מחמלין למוות אלא משיקצב אבל אם גדול הבית נשאר צכ"ח וקטן הולך עם הנות אין הקטן נצדק אחר סגדול לקולח למוות חכך משיחזר הנות מהצדית (ט"ז) ונראה דאם גדול הבית הולך עם הנות דהדין דאף אורח מצדית מונין משיקצב ולכתחיל אין לריק לכהוב אצילות עד שנודע להם שנקבר ואם נהג מקודם אצילות מנסק וא"ח"כ נודע להם היום שנקבר צו עולם להם מנסק הימים שנהגו אחר הקצרה אבל אם לא נהגו אצילות לריכין למוות מיום שהתחילו לכהוב (ואין דונס לזלזול צנוקס ימים דכ"י ט"ז) דא"ל להללים כיון דשאין פטורין מנסק קודם שנודע כנלע"ד): (ד) והא דרוחן שצבית אין מונין עד שנקבר כשהלך גדול הבית עם הנות דוקא כשיכולין לצו



אל הקבר תוך שלשה ימים אצל נרחוק מזה  
 אוחן שבנית מונין תיכף תטילא (ס): (ה)  
 היכא דלין אוחן שבנית מונין אלא משנקבר  
 הימים שבניתיים אינו נוהג לא אבילות ולא  
 אכילות ומותרין בצער ויין וחיץ בכל הנאות  
 דחשוז כנסרו לרבים דקיינן שמיא אצל אסור  
 ליכז צנוטה ואסור בתשמיש וברחימה וסיכה  
 ושמחה ושאלת שלום וכן הדין בכל מקום ציניים  
 שאין נוהג אבילות בין מיחה להתחלה מנין ימי  
 אבילות מלבד צמת דתפיסה או בדרך ולא נתייאשו  
 מלצקשו שלא חל עליהן אכילות ואבילות מותר  
 אפילו בתשמיש (רע"ז) בקפרי תורת האדם שער  
 מי שמתו מוטל לפניו: (ו) אם שלחו המת לעיר  
 אחרת במקום שחותן שבנית מוחלין משילויא  
 המת ומהבית והתחילו למנות אבילות ואחר כך  
 נתפס המת ולא ניתן לקבורה זמן ארוך אין  
 לדין להפסיק האבילות וא"ל להתאבל פעם אחת  
 אחר הקבורה אחר שהתחלה האבילות היה כדין:  
 (ז) והא דאוחן שהלכו עם המת לעיר אחרת  
 מונין ימים שנקבר דוקא שלא חזרו אוחן שהלכו  
 לביה"ק אצל אוחן ששאריו צבית אצל אסור חזרו  
 אצלם אפילו צאו מביה"ק אצל האבילים הנשארם  
 ציום זה לננין אבילות שלהן קודם שעמדו  
 הונחמיים מהם שהנשארם עדיין נוהגים אבילות  
 קלה גם אותן שצאו מונין עניהם ואין חילוק בין  
 אם גדולים בין אם הקטנים הלכו לביית הקברות  
 וחזרו וכן אם הביטיק רחוק או קרוב אצל ציום  
 זה אחר שעמדו הונחמיים והאללם שפסק אבילותם  
 גאוחן הנשארם צבית צאו אזי הבלין מביה"ק  
 מונין לעלונין ושעה שנתפס הגולל (ס): (ח)  
 מי שמת לו קרוב ונדע לו במקומו מונה לעלוני  
 אפילו צא אחר כך למקום המת אצל גדול הבית  
 שהתחיל צבד להתאבל לא נקבר אבילותו עמוס  
 זה וכן אם צא אצל הקרובים ואינו במקום שנת  
 המת ולא במקום קבורה מונה לעלוני ושעה  
 שגודע לו אצל אסור לא ידע שמת לו מת עד שצא  
 אל הקרובים שצמקום המת או במקום הקבורה  
 אם הוא במקום קרוב שהוא מהלך עשרה פרסאי  
 אפילו צא ציום השביעי אם מלא מנחמיים אצל  
 הגדול אפילו שנקברו לעמוד הואיל ומלא מנחמיים  
 שהאללים נוהגין קלה אבילות מונה עניהם דכיון  
 שהגדול יענה עניהם גם הוא מונה עניהם אצל  
 אם לא מלא אלון גדול הבית מונה לעלוני וכן  
 גדול הבית שצא ממוקם קרוב מונה לעלוני ואם  
 הבא ממוקם קרוב לא מלא גדול הבית מנחמת  
 מהלך עם המת לביה"ק או הדין כך דאם חזר  
 עבית הקברו אפילו ציום ז' כשיש מנחמיים שהדין  
 שגדול הבית מונה עניהם גם הבא ממוקם קרוב  
 מונה עניהם ואם לא חזר הגדול ציום ז' דמונה  
 לעלוני גם הבא ממוקם קרוב מונה לעלוני (ס):  
 (ט) איזה נקרא גדול הבית הוא אם ע"פ האומד

כשאם היו עוסקין בעצונן המת היו הדברים  
 נחמדין על פיו והיו כולם הולכין אחר עמיהו  
 אפילו הוא קטן צביים נקרא גדול הבית ואפי'  
 אינו יורש כגון שאינו צכאן והיא מנהגת הבית  
 היא נקראת גדול הבית והבעל נקרא גדול הבית  
 אם נמנה אשתו ואם צא אביה ואחיה מונין עם  
 הבעל (ס): (י) מי שהתפלל ערבית ועדיין  
 הוא יום ושבע שמת לו מת מוכה מיום המחרת  
 ואחריו היום אין עולה לו אצל אסור לא התפלל  
 עדיין רק הליצור התפללו ועדיין הוא יום אחר  
 יום עולה לו ואם שבע ציום לו אחר שהתפלל  
 ערבית אז לדין למנות ז' ול"א כיון שהתפלל  
 ערבית הוי אז שמועה רחוקה דלקולא לא אריינן  
 דהוי לילה אצל יום ז' ששבע צו עולה למונין  
 דמונין אם הוא יום עולה לו ליום א' ואם הוא  
 לילה אז פטור מלמנות ז' ול' (ע"ז סי' תי"ג):

דברים שאבל אסור בהם.

(א) האבל כל ז' אסור במלאכה וברחימה ובסיכה  
 ובנעילת הסנדל ותשמיש המטה (סי' ט"פ):  
 (ב) מלאכה כיצד כל ג' ימים אסור אפילו עני  
 המנחמנים מהלכה מהלכה ואם אין לו מה יאכל עשה  
 צניעא בחוץ ביתו ותבא מראה לשכניו שהלכוהו  
 לכך וכן אסור לעשות פרקעטיא אפילו לעשות  
 ע"י אחרים אפילו ע"י עכו"ם או עבדים ושפחות  
 שמועה ידיהן שלו אסורין במלאכה אם לא צדד  
 האזר ולדין שאלת חכם וכן כחיה אסור אם לא  
 מה שמוות דחיה"ע לכתוב (ס): (ג) מותר  
 לקבל מלאכה ציני אצלו לעשותה אחר כך ובבבד  
 שלא יסקול ויגדוד (ס): (ד) כיבוד הבית  
 הדחת כוסות וקערות והלשעות הנטות אין צהם  
 משום מלאכה לאצל וכן מותר לאשה שהיא אבילה  
 לאפות ולבשל ציני אצלה כל הלחיך לה ולצ"צ  
 וכן אשה המשרתת אצל בעה"ב אחר ואירעה אצל  
 מותרת לאפות ולבשל ולעשות שאר לרבי הבית  
 בין שהיא משרתת בשכר בין בחנם אצל אסורה  
 המשרתת לעשות מלאכה שא"ל אלא להרויח וכ"ש  
 שלא תלא מן הבית כדין אצל וכן שום צהכ"ב  
 שאירעו אצל אסור לו לייך לצהכ"ב ולשמש צדרכי  
 הקהל (ס):

איסור רחיצה וסיכה לאבל.

(א) אצל תוך ז' אסור לרחוץ כל גופו אפילו  
 צלונן אצל פניו ידיו ורגליו מותר צלונן  
 ואחר ז' עד ז' מותר אפילו כל גופו צלונן אצל  
 צמנין אסור ואפילו לחוף הילאש צמנין אסור  
 כל ז' (קיינן שפ"א וע"י ש"ך (ס): (ב) יולדת  
 אבילה שלרבי לרחוץ מותרת לרחוץ אפילו ציום  
 א' של ז' מיהו אם אין לה נורח כ"כ יש להמעייר  
 ציום א' של אבילות (ס): (ג) מי שתכפרו  
 אבילות שאירעו ז' אבילות זה אחר זה מותר

לרחוץ כל גופו צלונן (ס): (ד) נדה שצדונה  
 סבילתה תוך ז' אינה טובלת אצל ללבוש לבנים  
 מותרת ציני אצלה ותלביש ותלביש לבנים כדרכה  
 בשאר ימות השנה רק הרחימה תשנה קלה שלא  
 הרחוק רק באותו עתק ובין ירכויה בין צמנין  
 בין צלונן ואחר ז' עד ז' מותרת לטבול כדרכה  
 בשאר ימות השנה ומותרת לטבול הלפרנים  
 בעלמה צכין כדרכה בשאר ימות השנה (ס):

דין איסור נעילת הסנדל.

(א) אצל אסור בנעילת הסנדל כל ז' דוקא  
 של עור אצל אכפלות של צבד או של גמי  
 או של שער או של עץ מותר ואם הוא של  
 עץ ומסופה עור אסור (סי' ט"פ): (ב) יולדת  
 מותרת לטבול מנעל כל ז' מפני שהגיה קשה  
 לה וס"ה חולה ומי שיש לו מכה צרגליו (ס):  
 (ג) אצל שהיה מהלך בדרך מותר בנעילת הסנדל  
 וכשיגיע לעיר חולץ ואם היא עיר שרובה עכו"ם  
 אין חולץ עד שגיע לרחוב היהודים (ס):

דין איסור תשמיש המטה לאבל.

(א) אצל אסור בתשמיש המטה וכן אסור צמיצוק  
 וניסוק אצל בשאר דבר קורבה מותר כגון  
 צמניית המטה והרחלת פניו ידיו ורגליו ומותרת  
 לאכול עמו בקערה אחת בין באבילות ידיה בין  
 באבילות ריחה (סי' ט"פ):

דין שהאבל אסור בתלמוד תורה כל ז'.

(א) אצל כל ז' ימים אסור לקרות צחורה נביאים  
 וכתובים משנה נגדא הלכות והלכות ומותר  
 לקרות צביזי וצביקות ובדברים הרעים שבירמיה  
 ובהלכות אבילות וצ"י אלו מנחמין והכ"ע צינו  
 לבין עמיו אצל אינו לומר עם אחרים אלא הם  
 נושאים ונותנים צה אבילות והוא נשתיין בשפה  
 רפה (סי' ט"פ): (ב) אם רבים לריכין לו  
 להתלמד כגון עולמי תיטקות מותר ללמוד  
 עמהם ציום ג' או אפי' מי שלומד עם גדולים  
 אם הם לריכין לו מותר ללמוד עמהם וכן מותר  
 להורות אסור והיתר ליחיד השואל אותו אפי'  
 ציום א' אם אין אחר אלא הוא (ס): (ג) האצל  
 יכול להתפלל ציני אצלו להוויא רבים ידי  
 חובתן (ס): ומנהג להתפלל בשחרית וערבית  
 במקום שמת עם ואפי' אין אצל סם כי יש בזה  
 נחת רוח לנשמה (ס): (ד) אצל שיש לו צנים  
 קטנים אין לו לצטלם מלימוד דהין אבילות  
 לקטן (ס): (ה) ולענין לעלות לתורה כל ז'  
 ע"י לעיל צה"י קריאת התורה כי סם נחבאר  
 הדין לכמון:

דיני שאילת שלום בימי אבל.

(א) אצל אסור בשאלת שלום כל ימי אצלו כיצד  
 יעשה השאלונים אינו שואל בשלום כל

אדם ואם אחרים לא ידעו שהוא אצל ושאלו  
 בשלומו לא ישיב להם ויודיעם שהוא אצל. ע"י  
 ועד ז' אינו שואל בשלום אחרים ואם אחרים  
 לא ידעו שהוא אצל ושאלו בשלומו משיב להם.  
 ע"י ועד ז' אחרים אין שואלין בשלומו והוא  
 שואל בשלום אחרים וכ"ש ששבי אחר ז' גם  
 אחרים שואלין בשלומו אפי' הוא אצל על אציו  
 ואינו (סי' ט"פ): (ב) מקום שנהגו לשאול  
 בשלום אבילים בשבת מותר לשאול אצל האצל  
 נותן שלום לכל אדם בשבת שהוא מכלל דברים  
 שנפרסקיה (ס):

דיני כפיית המטה.

(א) עכשיו אין נוהגין בכפיית המטה ואסור  
 לאצל ליכז ע"ג מטה או ע"ג ספסל וכן  
 אין ישן ע"ג מטה רק על הקרקע ובשעה  
 שהנחמיים אצלו לדין להיות יושב ע"ג קרקע  
 ובשעה שאין מנחמיים אצלו מותר לו לעמוד  
 ולייך צביתו (סי' ט"פ):

דיני כיבוד ולבישת בגד מכובס בימי אבלו.

(א) אצל אסור לכבס כסותו תוך ז' ואפי' ליתן  
 לכובסת עכו"ם לכבס ולהניח לאחר אבילות  
 אסור אצל בגדי קטנים שמת אביהם מותר  
 לכבס וכן האצל שהיה כסותו צביצולת צידי  
 אחרים מנכס אותו כדרכו (סי' ט"פ):  
 (ב) אסור ללבוש צבד מוכוס ציני אצלו אפי'  
 אחר שבעה ונוהגין שצחור ז' אין לנשין אפי'  
 לכבד שבת ואחר ז' לנש אחר תחלה הכותנת  
 שעה מועטת ואחר כך לנש האצל ואפי' צחור  
 ואפילו צמניתין צלצן חלוקה ואם הוא מוכוס  
 צמים לבד א"ל להלבישו לאחר תחילה ושכי ללבוש  
 אחר ז' מיד (ש"ך (ס): (ג) אסור ללבוש תוך  
 ז' בגדי שבת ועל אציו ואינו נהגו איסור כל  
 י"ב חודש (ס):

דיני גלוח וסריקה באבל.

(א) אצל אסור בגלות שערו ציני אצלו כל  
 שלשים ואם יש לבגל ואמרו להנגלת או  
 להמתגלת שמת לו מת מותר להשלים הגלוח  
 משום כבוד הנכריות ודוקא שאין אחר סם אצל  
 אם יש סם ספר אחר ואמרו להספר שמת לו  
 מת ישלים האחר (ע"י ש"ך): (ב) אחר ז' מותר  
 בגלות שער אצל על אציו ואינו אסור עד שיגיעו  
 צו חזריו ונוהגין שנגלת שערו אחר כל ג' חדשים  
 (ס): (ג) אשה אבילה אסורה ג"כ בנעילת  
 שער כל ז' (ס): (ד) לפרוק ראשו צמקת  
 מותר אפי' תוך שבעה (ס): (ה) כסם שאסור  
 לגלח כל שלשים כך אסור לטבול לפרקו כל  
 שלשים צכלי אצל צידי או צביניו מותר (ס):







אזינה ג"כ אינה לריכה להטלים הימים שפצרו  
 צעם שתיחה יולדות רק גומרת הימי הנשארם  
 ואם השנה שהולכה לזינה הכנסה הוא בחוך  
 שבעה מוליכות אותה הנשי לזינה הכנסה ויכול  
 ללבוש גדי שנת ויושנה על מקומה בנכסי  
 (א"ר כפי קל"ג זל"ה דלא כחשונה כ"ג):

דין מי שמת לו מת ולא נודע לו ודין תענית  
 יארצי"ט:

(א) מי שמת לו מת ולא נודע לו אינה חובה  
 שיאמר לו וע"ז נאמר מויליא דינה הוא  
 כפי' ויהיו אם שואל עליו אין לשקר ולומר מי  
 הוא שחומר נדבר שקר תחוק אלא יאמר בלשון  
 דמישחונע בחרי אפי והוא יטער בעלמו שמת  
 ונותר להזנינו לטעורת אירוקי' ונשואין וכל  
 שמתה כיון שאינו יודע (סיני ח"ג ע"ז) וכן  
 העבל שידוע שמת קרוב של אשתו שמינה  
 להטל עליו ונותר לשמש עונה כיון שהיא אינה  
 יודעת (א"ר קל"ג): (ב) לנשים זכרים ונהגין  
 להודיע כשמת אז ואם כדי שיאמרו קדים (ודיני

קדים נחשלו לעיל) (סס): (ג) מזה להטעמי'  
 ציום שמת בו אצו או אמו ומתענין תמיד יום  
 המיתה ולא יום הקבורה אם לא שיהיה יום  
 המיתה רחוק עין יום קבורה ג' או ד' ימים שאז  
 מתענין בשנה ראשונה יום הקבורה ושנה  
 שניה ואילך מתענין יום המיתה אצל בל"ה"ם  
 ומתענין יום המיתה אף בשנה ראשונה (ט"ך  
 סי' ת"ג): (ד) אם מת אצו או אמו בחדש  
 אדר שהיה השנה פשוטה לריך להתענות בשנת  
 העיצור בחדר ראשון ובאדר שני אצל אם מת  
 בשנה מעוברת אז אם מת בחדר א' מתענה  
 תמיד בשנה מעוברת בחדר א' ואם מת בחדר  
 שני מתענה בחדר שני (סס): (ה) אם חל  
 מענייה שנת בו אצו או אמו צע"ס אם האנה  
 כשהשנה צפנס ראשון שלא יטלים אין לריך  
 להטלים וכן אם צפנס ראשון חל צע"ס ולא  
 טללים א"ל להטלים צע"ס אצל אם צע"ס הראשון  
 הטלים ולא התנה אף כשלא הטלים רק כשחל  
 בחול אם אה"כ יארע כשחל צע"ס ג"כ לריך  
 להטלים (רמ"ל סוזה בצאר הגולה):

**בלע המצת לנצח ומחה ה' אלהים דמעה מעל כל פנים:**

**שייך לברכת התורה מספר א"ר בשם מ"מ**

קודם הלימוד יאמר ח"ט אוח חים ותעניא אפי' ולאמר יר"מ ה' אלהי' כעוונה שמיים שאמרי' ספקים  
 אלו לשיך שפחה לבי בחורבך והנה לנעיט שר הפנים שכל בני' הכמה נקורים יודו ולרבו של אהרן ולרבו  
 של מ"ם ולרבו של אביהם אע"פ ולחשאל רבו של יעקב אע"פ ולרבו של יוסף ולרבו של אליהו ז"ל שילחמי' מורסן  
 יוסף לבי כפחהו של אולם להגות בחורבך ויהי רבי' מורסן מונחם נפי' כשלתן ערוך וכועני' הטוב והסח  
 מורסן שורה כלבי' שלא אשכחה ואהיה כבור מור שאינו מואבר עפה ואשמיר ואשמיר בחורבך ככתוב לא ימות קמי'  
 סמורה הזה ומשך ומני' בו יונם ולילה לנען השמור לעשות ככל הכתוב בו כי אז תלליה אה דרדיך ואז השכיל'  
 ואה"כ יברך ברכת המורה [צע"ס אף יאמר הפקוקים קדם שיברך בה"מ]:

כדי לזכות את הרבים הצננו כאן דינים והנהגות שישמע מפה קדוש מדבר ה"ה הרב  
 הגאון הצדיק האב"ו דק"ק בוטישאטש:

(א) כשיעור משנתו קודם שיאמר מודה אני כו'. יאמר אפילו בלא נטי' ברוך שנתן תורה לעמו  
 ישראל בקדושתו: (ב) לא יברך על עליה קטן אפי' הוא כשיעור הנפורס צע"ס. כי  
 ידוע שבעתים הללו הגדול מתבטא ונליך בשוק צה"ק. ולטעם זה הוסיף הרמ"א תנאי זה  
 על שיעור גודל הט"ק הנפורס צע"ס כי הכל לפי המקום והזמן (עו"א סי' ע"ז) אצל רווק  
 יברך עליו כי הקצבא נוחתה שאינו מתבטא לילך לשוק צה"ק רק שיהיה גדול כשיעור:  
 (ג) חיבף אחר צרכה אשר יכר ענדי' צה"מ [ולא צרכה אלקי' שנה"ס כי צה"ה יש לה קדושה  
 יותר מכל הצרכות והיא דלורייתא ועו"א חז"ל ע"פ על מה אברה הארץ על שלא נרכו בחורה  
 תמלה. והגם שרבו בו הפירושים אף אין דבר יולא יודי פשוטו שכוונת מואמרם ז"ל בודאי גם  
 לכוונה פשוטה זו שלא הקדימו צה"מ תמלה לכל הצרכות. אף צרכה עני' וא"י אפי"פ שאינם  
 מדלורייתא יש להם קדימה לצה"מ כי הנה נתקנו לברך קודם התפלה על שבעשה צריה חדשה  
 וא"י אה' תפלה או לברך שום צרכה עד שיברך עקודם עני' וא"י ועמ"ז רחוי לסמוך צרכה עני'  
 לא"י אם יטריך לברך א"י שיהיה או יסנוכו לברכה לצה"מ רחוי לסמוך צרכה עני'  
 העליה בכופו לברך א"י ויהי תשובה מלות לזינה זו לפני הקצ"ה כאלו היה לי פכלת בכל  
 כנף וכנף וכללו קיימתיה בכל פרטי דינים השייכים לזה ע"פ תורתנו הקדושה וכל דקדוקיה  
 III. (s. s.)

**מהרב דק"ק בוטישאטש**

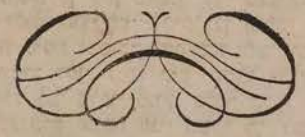
זכויותיה וזכות מלות לזינה זו אזכה שלא יהיה לי טום גרעון בהללחה זכרון ועשיית כל  
 תחרי"ג מלות התלוים צה כו"מ ודאיתם אוחו וזכרתם אה כל מלות ה' ועשייתם אוחם א"ס  
 והריני נוכין לפטור צרכה זו גם העליה קטן שאני לצום זו: (ד) צהנחה חפילין של יד רבו  
 הדיעות אם להניחם מעומד או מיושב ומי שהוא בעל כפס ורולה לללח כל הדיעות ינה כך  
 שיברך ויהדקי' מעומד וישן ויהי' הסידוק ויהדקי' שניה צמיושב ויברך הרצועות: (ו) גם לפי  
 שנואל דעת הקדמונים לריך לעשות הקשר של יד צבל יום צכדי לקיים צבל יום וקשרה על  
 ידך קודם והיו לטוטפות צין עיניך וצכדי לללח י"ש חיבף כשיעשה הצריכות על הזרוע יעשה  
 חיבף כריכה א' על האצבע האמצעי והיו כונו שתי החיכות צין האצבעות והיו כקשר גומר  
 ואה"כ ייח של ראש ואה"כ ייח הצריכה ען האצבע ויעשה השלטה כריכות כדיו: (ז) קודם  
 התפלה יאמר הריני נוכין צהפלמי כאלו אני עומד צירושלים צניה הנקדש ומכוון כנגד ציה  
 קדשי. הקדשים כו"מ והתפללו אל העוקם הזם: (ח) צצרייתא דקמת הגם שנקנתה האחרוני  
 שוולח הקושט היא צצ"ן שחלית אף כיון שזיכנו השי' ששולמה פרים שפתינו. הכוון לללח כל  
 הדיעות לכן יאמר הקושט ואלוי הקושט (א"ה) וכן מלחמי כספר נטיעה של שומה שכל  
 הפלה וצרכה שנואל נוסחאות שוות ומסופק איזה ישר יאמר נוסח א' בקול ונוסח שני צלחש:  
 (ט) צצמירא דצ"י הום נקדר רחוי לוונר היה נקדר צכדי שלא יהיה ח"ו כהוגה השם  
 צאוחיווחו וצפרט לפי המזולר צכ' שראוי לכיון צצ"י הר"ה אשר צך ירוסם יח"ו וא"כ גם  
 הי"ד אחרונה צנקוד והגם שנוגורא הוסק אצ"י נקדר אף צע"י וכלל הסידורים הוסק אצ"י  
 הום נקדר (וע' צפי' רע"צ צצצות על הום היה אוונר) רחוי לוונר הום. והגם שיש תקנה  
 לזה כונו ששנעמי' אוונרים שנואל כהוד לעשות הפק פסי' צין אצ"י להוד לא נודע מצטן ומי  
 ילא דבר גם א"ה להשמר צצזה ע"כ יותר טוב לוונר היה: (י) הצצ"ע שאמר ס' הקצנות  
 יאונרנה אחר איזרו ואז לא יערך לוונר היה"ר הנדפס צין עשיית איזרו וזה נוסחה רע"ע  
 כו' שיה' אמי"ם זו חבז ומקובל ונרולה לפיך כאלו ערכנו המערכת גדולה ומערכת שנים  
 של קטורה וכללו סדרנו שני גזרי' עלי'ם וכללו קיימונו מלות דיהן מוצח הפנימי וכללו הקצנו  
 קרצן התמיד צמועדו וכללו קיימונו מלות הטבת חונס כרות ומלות הקטורה צמונו ומלות הטבת  
 צ' נרות והקצנה האגרים והענינה וחצייתן וצכ"כ. (צצצת ו"ע ור"ח) יאמר וכללו הקצנו  
 קצנות המוספי' (צצצת יאמר ג"כ וצ"י לזונה) (צצצת רגלים יאמר וכללו הקצנו עולת  
 רח"ה ושלמי' חגיגה) ולא יאמר נכסין והילך עד ויהי חשב (ונע"כ לא יאמר רק עולה) וכללו  
 הקצנו כל ישראל ואני ככללם כל נוי שיתקיי' העולות ואשנוות וקצנות צנים וזנות ויולדות  
 ועולות חובה וקצנות תורה ולתנה שנתקיי' גם כל א' מלחמי עונך צ"י וכללו הקצנו צכדי  
 וכדי עולות ושלמים וחודות ולתנום ונחתם וצכ"כיהם ונחתם וצכ"כיהם הצלים צצצת צפי'  
 (צצ"פ וחוסי"נ פקח לא יאמר לא תודות חובה ולא תודות צצצת) וכללו הקצנו צכדי צהננה  
 עטורה ומעשר צהננה ויהיה חשב ומקובל ונרולה לפיך כאלו הקצנו הקצנות האלו  
 צצית הנקדש כשהוא על מכונו וצכ"כיהם כשרים וצלוים כשרים צדוקין וכללו עמודיו על  
 מעמדו. ולאמר ושחט אוחו על ידך הוצח לפונה לפני ה' ודקרו צני אהרן הצכ"ים אה דמו  
 על הוצח סני' ולאמר וזה התורה לעולה לנעמה ולתעלה ולאסס ולעולויס ולצח  
 השלמים:

עוד בשנע ונהפס קדוש מדבר צענין הנסחאות שונות א' אומר צכה וזה אומר צכה שאלו ואלו  
 דא"ה ואין לזולז צכס: והגם צכ"ג ננונו וגערו צמספר ונפקד החיצות לכוונה ידועות  
 אין גרעון צהוספה. כנונאר צהננ"א צא"י ס' רכ"ג ס"א שיכולין להוסיף על הנכוון נגד  
 דבר א' וצלצד שלא יפחה. אף ורק שלא יטנה ונעטצע שצנעו חכמים. עכ"ל הקדוש:

עוד נהרצ הגאון ה"ל. אשר כפר נדפקו דצרי' אלו צכספר נטע ששעוים וזה להדפיסו אצל  
 הסידור צכדי שיפלו מעיינותיו מולה לזכות הצדים:  
 (א) אודות מלות נעקת. הנה צצניימ' המלוי' כעת שאין גג הנשופע רק משי' לדי העליה  
 ובני לדי העליה רחוקים מנג הנשופע לפי שאין התקרי' הולך על פני כל הצית רק כפי  
 הצניימ' הצבים נחתה ויש לחוש פן יפול הנפול. מוטל לעשות עכ"פ צלי' ונלדי העליה הפתוחים  
 מחילס צבוס י"ט נעקת להעליה. ורות צצצית הוא פפתה וכן הדין צכונה מקומות סג' ונחלות  
 ה"ה כעוקף ודי צצמיליה צלד הקלר ודי צצקת קנה פחות ענ"ט צגונס או צצוקד: (ב) אודות  
 המוספה. לריכה הוספה להיות מקושר על בני הקיים כונו צצ"פ ההגו צצצת צצצת עלילת  
 והוא צית חמנות כלשון רז"ל והדי קונדיסין הם כד' מלחות גם לפיאה ולכלאים וע"פ דעת'  
 דצנן לז צ"ד מנחה שיהיה קאי לתחת צזונע ע"י שליח צ"ד וזהו המהיה שורת הוס"ק שואין  
 III. (s. s.)



עושה: (ג) אודות עניניה נשמות חוץ נפקה רחוי לגדור פדלה זו ולא יעשה כן בישראל  
 ובלי ספק סוף אישור תורה ע"י צמ' כ"ש הנ"ל שהאריך מאד בראיות: (ד) להזהיר הנשמות  
 בעת עזיבתן קודם החופה שלא תהיה קלה שצורה שיהי לנני עוקה ומנוור ונחלילה ויראו היעצ  
 ביהיו כל אורך השערות תחת השמים: (ה) להזהר צניולה כו"ש הס"ש שמשנהו צנונה ונשאו  
 צדוק צמוט הסוכה לבד שהוא עיקר העטרה הו"ל ספק עללה וצננת ויו"ט לריכס להזהר  
 שלא יתן עיניו העללה עד אשר הנזיר שאין עשהו נחוט היקף העטרה והספוע שמתחיל ל  
 עגוקס ולא צאורך ולריך להיות לזה ידיעה צדוקה היעצ:



לקוטים מספר הסידים

לקוטים נחמדים נעימים ויקרים מספר הסידים הקדוש והמהור אשר חיבר  
 האלהי קודש הקדשים רבינו יהודה החסיד וצוקיל. ובסדר הדורות יחשו לר'  
 שמואל הנביא ז"ל אביו של הקדוש הגיל:

(א) זכר לגיין לברכה. זכר לדיקו של עולם לברכה בכל פעם שאנו מוזכרים את ה' הנכבד והמורא לנו הייבוס  
 לברכו בלשון הקודש יספרך שמו כו': (ב) הוכח הוכיח את עומיך עולה להוכיח כל אחר מישאל  
 שנהיה אש ונחשעלל בעלנו אפילו מאלה מן מלות רנ"ח עשה או שנובר על אהם ונזולה ל"ח. ואל"ל כל מי שיש  
 ידו להוכיח על מ"ע ועל הלי"ם לשום בר ישראל שבעולם ונחיה אש ונחיה ענה על כולם כו' ע"ש. ולאו  
 הייבוס להוכיח עוברי עבירות ולהלכין פניהם עד שיכו אותנו ויכו אותנו ויקלנו אותנו כו'. ועיקר מלה זאת  
 שלא יוכיח בזעם ובהלכנת פנים אלא ברחם ובקשר חמלה כתי שלא יעזי פניו ויקשה ערפו כו' ע"ש: (ג) שורש  
 המקודש כיבר כשהארס מושך את לבו צדוקה וקשה עליו מפני שהכל נולעגים עליו ונביישים אותו ולחורים  
 דברים ללערו לא יעזוב את מקדומו ומפי הלי"לים ויכנסו צדוקה הטובות ונעט מעט יום אחר יום וקובץ על יד  
 ירכה. ועל הלי"לים נאמר ונחיה אש ארס דבר שנוצרים רע על עושי עולה וחטא גדול הוא כו'. ויסוף העצם  
 מועלה על לבו שיהיה לו כבוד גדול ולקראת תהשג לו אשר נהביים ויראה ה' עטורה נכספה לו בלבו ונערתה  
 לבו וגו' וכל דבר רע שיקיעוהו מן השמים להחזיקו ביראה ה' ונחזיקין לו לעשות תשובה שלמה ועולה גוררת  
 ונזרה (י"ל) זכות ה"ל גוררת זכות אחרת לעשות תשובה שלימה כ"ס האופים ט"ס: (ד) מה טוב להשתחיל התשובה  
 בחדותו כי תשובת הזקן כאשר זקן ובעלה המורה דומה לחדש שנורכר לשון הרע וכלתה לשונו ולא דיבר יתיר  
 אבל בשוב ארס בעדו בכהו ונזרתו וילרו ונחגבר עליו והרי הוא כובשו הרי זו תשובה המשובתה ונזורה עושה  
 על אשר כופה את ילרו העז והקשה. ועל כל דבר שקשה לו לחדש ועושהו שכרו הרבה מאד: (ה) כשיפלו  
 רשכ"ו ור"י בן אלישע להריגה אחר ליה רשכ"ג לר"י איני יודע למה אני יולא להריגה. אי"ל שאל כשהיינו ירוש  
 בתיים היה לבד שנה והאחד לבד. אחר לו נחנהנו. וכן יעשה כל ארס שיתחרט ונעשיו הרעים בלגיעות ובענוה  
 יעשר מעשיו ועניניו בקהר ואל יהנה לבו כלל בנעשיו והף בכל ענין המקודש יעשה בקשר כי כבר נאמר  
 הקר דבר והלעג לכה עם אלהיך ואל יחזיק טובה לעלנו ביום שנוכחו לשמים ושנוור שלא יתנה ולא ימנה  
 לב שאם שנה לבו קבל ונקלה שכרו של אותה עולה בעוה"ל. ואם שנה לבו בעל כרחו בליוור לא מרעה וכוונה  
 ילמד ללבו לכופ את ילרו כו'. ויסוף אל לבו כוהה היו מן הוהים אשר נהנו בעלי העושה הזה שמש ונעשים  
 טובים באין ונספר ונפטר והלכו לבית עולום ונשכחו כי נשכחה הדבר ואין להם זכרון ונשכח זכרם בעולם הזה  
 ואין מוכיר להם רק זכרונם לחיי העוה"ב לפיכך מה יתרון לי ומה הנאה לי שיצבחי בעוה"ל? כך יתשוב בכל  
 בא: (ו) עיקר חזק המקודש ונחלה ועד קוף אע"פ שמהלוללים עליו אינו מניח מקדומו וכוונה לשמים. ואינו  
 דורר פני נשים שפרע בין אנשים אחרים שכולם רואים הנשים כגון שהיה בבית החופה שהנשים סם ונזריות  
 עדיים והכל נקתכלים והוא אינו נקתכל לפיכך. יזכה לרב טוב הלפון ועניו שבע ועיו השכינים מלך דיפיו  
 החזינה עיניו. ולפיכך כשפוגע באשה הן פנויה הן נשואה הן נכריה הן ישראלית הן גדולה הן קטנה יעזיר עניו  
 ונחשככל בהן כו'. ואחר הנכס אין מושך בפני התאווה בעלימה העינים: (ז) כל דבר המקודש הוא לנהוג בכל  
 יום דברים שילרו קשה עליו כגון. ריבנות. דברים טיילים. שלא לדבר שקר. ושלא לראות בנשים. ושלא לירב  
 דני מדושים ונדרי העולם. שלא ללכת לטייל. כי על הכל יש יור. וכן לא יעזב כלל. ושלא להזכיר ש"ס לבעלת  
 וכילוף זה. וכל דברים דעלנא שיתנהג הארס ונקטנותו כשיהיה גדול ויחפון לעזוב או קשה מהיה עליו כניסיה  
 בו: (ח) הקיד נקרא על סם והקסידה שהיגס אונקלוס והוריה וכתוב ולא עשה פניו יחורו לשון בושם והלבנת  
 כנס מה שנובייטין אותו ונלבייניו פניו והוא כהרש לא ישוע ובאלם לא יפחה פיו ולא יבייש פני ארס נקרא  
 הקיד ולעמיד לבוא פניו ונבייטין ויזכה לבנת שבע כיתוח הנקבלות פני השכינה ונהנו ועיו השכינה: (ט) אין  
 הקיד אלא ניי שנובר על נדומו כשבאין בני ארס לפניו אשר העזו ועשו לו שלא כהוגן ועשה מהחריטים ונבקשים  
 נחילר בו וידרו לעשות להם רעה ולהשיב להם גנולים ונחול להם בלב שלם ואינו עושה עוהים רעה מפני זה  
 נקרא הקיד כו' זה שורש המקודש שלריך לעשות לפנים ונזרה הדין בכל דבר: (י) מפרש שם היראה כיבר כל  
 ארס שנהאווה לירב הנאה ועוזב את ילרו מפני יראה ה' ולא שירוף מפני פורעניות עוה"ב ולא בשביל הנאה  
 עוה"ב. ועוה"ב. אלא ירא פן לא יהיה מניחם באהבת הבורא ית' והוה הקריף י"א ה'. והגדר הגדול והנמשל  
 עזיבה שביעת הנחבלות כי שביעת הנחבלות מביאים לירי ההרורים רעים. כיבר היה לבניו נחבל עדיים או ונכר  
 או נשאר ועדיים אל יונע מלאכול כלל אלא עושים יראה ה' שלא לנחלות כריקו עד כתי השבת האותות.  
 וזכריו: (יא) שורש אהבת ה' וזהבה את ה' אלהיך בכל לבבך שחשף אהבת הסם קשורה בנפש בשמחה וכל  
 עוב. ושמהה אהבה כך יהיה עזה ונחבצתה על לב אהבי ה' שכל חיבה שעשוי ילרו כלא יהיו כנגד שעשועי  
 לב האויב את ה' בכל לבו ונפשו ונאורו. וכל הרשויו הוא איך לעשות י"ר להבורא ית' ולזכות את הרבים  
 ולעשות קדוש הסם ולנשקור עלנו באהבת הבורא כונו שעשה פתח הכתן שופר כפשו באהבת ילרו לקבל לשמו.  
 ולא לחזור מנוון נקודים שיש קדוש ה' בנענו לקחה מנוון כגון אהבתם ארס מחוט ועד שרוך נעל כו'. וכן  
 בחלישע שלא ראה לקחה מנוון ונענו. ושלא לבעל דברי תורה בשביל הענוים ושעשועי ילרו וחיבת אשתו. וגם  
 לעזוב עיונים וריחים נשים ונעיונות מנוורים כתי שיהיה לבו שלם בשמחה ה' ויהיה טורח ועמל בדבר שהוא רלון  
 הבורא ית'. ולריך להאוב את הבורא אהבה עזה ורבה עד אשר יחלה להבנתו כארס החולה לאהבת אשה נחול  
 שוגה מודר באהבה בשכחו בקונו בלאוהו ונבואו. גם בעת מאלכו ומשחו לא יום ולא יישן מפני אהבתו. יספר  
 ויזכר מה שהיה אהבת הבורא בלב אהבי ומודר ישבה בה. ת"ש שלמה בחכמתו דרך משל כי חולת אהבה אני.  
 זה דבר ידוע וכוור כיום וכשנעם לכל מנין שיהיה אהבת הבורא ית' קשורים בלב הארס עד אשר ישה בה מודר  
 כגון







עד שהיו מתעוררים ענין הפסל וענין המערכה ואמר הקב"ה הניחו לו ספיחה פתו עוליה לעוברי דרכים: (א) כתיב  
 שמו רגליך כאשר חלך אל בית האלהים שלא יהיו רגליך מעונפות וכתיב הן לקראת אלהיך ישראל כי כתיב  
 בא לפני מלך כשר ורם לא יבא כחוס שבה בשוב אלך ומתעטף להיות לפניו כתיבה וכיראה אלו שהולכים לפני  
 ארון כל הדרך יסבך שמו על אחת כמה וכמה שיש לנו להתעטף להיות לפניו כתיבה וכיראה. או להם לאותם  
 המעמיטים עלהתעטף ומבנה לבנה כדי שלא יסבך עוליהם בני אדם ואינן חושבין שואל ויחוו ולא יוכלו ליתן כבוד  
 לבני שמתכו עוליהם כתיבה כחלב חיו ועליהם נאמר יכין לרוך ורשע ילבא (עין סס כתי' האפרס שכתב ש"ס  
 הוא ונלבי לסתך): (אח) כיון שיהא לאדם קונו מוכנים בכלים שאם יבא בהלך או בדם או בשאר חסור יעביד  
 ויר כסובין כל הליכוד שאם יבא כסוס ונאכל או כלי מן ידקו בו ויאלץ. ואל יבדל אדם לפרינו מן יכנס העיט  
 בהם ויחזק כתיב יבא. ועוד שואל יכנס לתוכה הלך או דבר חסור ויהיה נכסל (וזהו זה כחבר בספרים הקדושים  
 על זה עסקה לשכחה ונאמר חסריו שלא לבדלם): (אב) כי לא נחש בעיקר ליה יולריו יח"ש שלא נחש וכתיב  
 שים הזה ונחשים בישראל חוורים שלא ליקה אם שתי פעמים כשם הולך בביתו או יולרית חוך עי' ימים. ועוד  
 יש נחשו רוחין אם נחלה בזרע ועודו חוורים יהיה לנו אורה אם הכסה בנייה האורה יפול בנייה ואין לך  
 נחשו ברזל ומם אוחם היבר כמה בני אדם יכסוהו אך השטן הוא הנומפה אוחם כשרואה השטן שזה נחשו ואומר  
 יפול האורה בנייה אז חוור השטן אלך ואפיל האורה בנייה להטעו זה להיות קיון זה בידו לנחש לעולם (וע"ש  
 כתי' המים כי כן כיואל ביה לכל הדברים שאין השטן נחשו לאדם לנחש אלא"כ נחמיל ועליו לנחש ואח"כ  
 נחמיל השטן כתי' שיהיה זה בידו לקיון לעולם) ואזי להם להטעו כך י' ועברים על כנה לאין. ולא נחמיל  
 לא ינאל כך ונחשו. בחקוקים לא הלכו. ועוד שטעוים עדות הורה שרן יח"ש כי לא נחש בעיקר כי ע"ש.  
 ואוחם בני אדם שיש להם לעשות אורה כגון להתחיל לנגד הניקוח או להכנס בגולה אחר ואומר נחמיל עד  
 ר"ח אע"פ שאין זה נחשו חף על פי כן אין זה דרך הטובה כי נזי יודע אם יתיה או ימות בתוך הפרש נחמיל  
 עת ולא קיים את הטובה. כללו של דבר נזי כשהגוף האורה ליד עשה אורה ולא הרחה אוחם: (אג) אל יראה  
 לבשל החסובה שהוא מרוקח ונחמיל הליקיים עפני עוונות ונחמיל שנו. כי אין הרבר כן אלף אהוב הוא ונחמיל  
 לפני הנורא יסבך יומר וכן הליקיים שהיה הוא עשה החמל וכפא אם יליו וכן כשהטובה שיליה ואח"כ כהקום  
 שבע"ש עוורין לריקיים גוורים אינם יוכלים לעמוד: (אח) כתיב בקהלת טוב גולוה כף נחם מנולוה הפנים עומל  
 ורעות ורל. טוב מלא כף נחם שאלם ונתן לירחי עמים עיריו ונכסיים (ועשה בזה כח רוח ליליו יח')  
 מנולוה חפסיים לעניים שאינם מנולוהם אחר בהם עול ורעות ורל. ולא עוד אלף שפנפנים נחשו לו לעין כאשר  
 נוהן לפרייה ונתן להם אהני נחם וקיים ויודים בהקב"ה בעולם. לפיכך יתבאר אדם בהקב"ה בעולם שיוצין לו  
 בני אדם ויהיו. ר"ח מלא כף נחם בלדקה ברליו הטוב ואלף בגורה מנולוה הפנים הטובים שלא ברליו ולבו  
 רעה. ר"ח טוב לאדם לפרנס את אחר אם אין לו אלף לפרנס נכס אחר טוב ושיהן לחוונה ולא יסבך מנולוה  
 מלא חפסיים עומל לפי שכל אחר חקר אכל אם הם אחרים ונחמיל לכל אחר ואחר טוב לו להם גם הוא לכל אחר  
 ואחר. ואלף אחר הן עשיר הן עני לתם לרקת כפי כמו בכל שבעו להיות חק קב"ע ולא יעבור לררואה שהוא  
 עני לנכסו. ומה שהוא נתן הוא כפרת נפשו. חסור לפיכך לכוף את העני לעשות לרקת והטובים מן נעשה כדורו  
 גורל עזה ונתן לחים אחר: (אח) ישם אדם על לבו וזי' הן שכלל הימים אוכל לתקן הנושנות אשר העושים וכל מה  
 שאני עושה אין לי תשובה שר עניו וכן הדין רק עני חקרי השי'. וגם אם היה אדם נגור ומיניו לא עשה  
 רע אין לו וכן הדין שכל עניו כי לו יתיה אלף שים לא יוכל לשלם גווי אחר ונחמיל וכן הנושנות אשר הקב"ה  
 עושה עניו: (אח) כשארם בקשר לבדו יחשו על דברים שאינם שיליהם שאלו היה בפני ב"ח לא היה עושה ונחמיל  
 הנושנות גם עשה לא ישנו כי כן דרך הרעיים לעשות בנחשך ונעשים חוורים וזי' רוחו וזי' יודענו: (אח) אל  
 שבה את אדם עשיר בפני עשיר אחר ואלף את קוסר בפני קוסר אחר וכן כל איש בפני איש שהוא ועניינו. אם  
 הוא ירא שמים ויחבר לקשר עונו בפני ירא שמים אחר עפני שהוא שנה דברי שהוא ירא שמים ביהוה ואינו נחמיל  
 בו אלף ונחמיל הכנו. ואומר אעשה כוונעו: (אח) איש שנהנה את חבריו והוא עניב לרבר עוובה עניו אל  
 שאינן כי שואל כשכיל שנהנה אוחו דבר עניו טוב: (אח) אם שמעו אדם שחברו את ה' כגון שהוא רולה  
 לקשר מה שטעם אל הקב"ה לטובה אל הרלב ותכנס בתוך דבריו שואל יסחוק כדי לשנוע בדבר ולא ידבר עוד  
 דבריו מנולוה שחברו את ה' כחם על ידך. אבל אם חזיר לקבל את חבריו מנולוה להסוקו שלא יבוא לירי העל:  
 (ב) לרקת עוונות לרבר כגון הנחמה את הדיים שנגמור לירא ה' מיקון שפילין לתקן לאחיהם ויולף. אם זכיה  
 את הרבים וכל דבר עביה לידך ויולגה ויננה אל החוקן עובה לעמך כי לא בהוס לבדך מיללה כי חשך ה'  
 אוחך ומנולוה על לפי שזכות את הרבים: (אח) גם עוים ללדיק לא טוב כל העושה את הרבם ונעבד את האלהים.  
 ואע"פ שיש רעות לק"ה לנעור לכנורו אינו שבה לח"ה להחנה ברבר הזה רק עלים עיניו מן עניו הארץ. ודרך  
 החקוקים הרשונים שנועו הרפתים ויחמילן לחתך: (ב) אם תראה אדם חשוב שנהלולין עליו דע כי הוא התלולך  
 על שום אדם חשוב או רחה שהתלולין עליו ולא יוניה בידם ע"כ בא לו ויהי כנור ויהי: (ב) אם ויבדירי דע  
 עליו הנה אלהותיך בחזקתך ואל תשנוע וכ"ש אם תשנוע איש עובר על חבירו או אדם נחמיל על חבירה שאין  
 כך להקטיב כלל כי מה לך ולרחה זו אלף חסור חזקתך ואל תשנוע ויחמילי זה את זה וטוב לך ויטול ברוחך  
 ותחמילי ויש לפיך נחמיל בני לחמילי ואפי' ירבר על חזקתך ואמר דע שאינו הנון לז תשוב לו שאל כהונת אלף  
 חף אתם הקטה את עניו ואומר לו אין אתה אומר אנה ולא תשוב עוד דבר אל גורל ולא קטן: (ב) אל ארבה  
 דברים בעלים אם עושה בין האנשים וכ"ש בין הנשים. אם באלו ליים בחוקים ויבדירי פחלום ויבדירי דברי הנכחי  
 אל חזיקים מן ימאוך. לך ונחמיל מן החמור ונעשים הרעים כי הליכות שניים לעושה: (ב) השויר לך אל  
 שש עם אדם שלא חלמו וננו ומה טובה כי אזי לו ואזי לנפשו. ועוד שחגורים שחידוך ברבר רע כי יאמר  
 לא על חנם הברך זה אלף וברך אלף כל נעשירי הרעים. ונחמיל על אדם אשר להחמיר עניו שאל וזי'  
 רעהו: (ב) כשהדבר ברילה השכל קולך. וכשהדבר ביום הכס כפיכותך. והזהר ברברך מן הנהול שחידוך כי יוונה  
 האדם

האדם כשגולו לטובו: (ב) אל השמת לבך אם יבדור כי לבי הכנור ונחמיל שיש לאדם עוונות על עניו מנכין  
 וחזיוותו בעולם הנא: (ב) אחרל הנחמה על חביריו מן השמים ירמוו עליו. אם אין אדם רחוק מה עינו לבין  
 הנהמה שיליה וקפדה ומחשבה גלבר החברה. חבירה: (ב) ועשה בלשם אחר שהיה חנוך מעיין בעלימות של  
 כתיב לראות אם נקדעו או נתקבלו חווי הל"ה והיה ויליים כהלכתם והיה וודיע לעכל העליה: (ב) והא  
 ירחי ה' יבדו בחמור ענין כגון סתים לו לבדו את ואל יחוס ונחמיל ויבדור ולאחר קונו יחזיר רשע אפי' היה  
 בדעתו ללכת שאם ילך לו אז לא יראה עסק לכבוד: (ב) אהוב את השעל ושנא את נחם ככך. פירוש אהוב  
 לומר שואל אם חוור רבר זה או אעשה או אלך לראות זה או לשמוע נעמי וזירות או אלך לבייט שנה' ברזם  
 לי חמל. ושלא לומר מה כדך לקשר חרופים ולשמוע דברי הנכחי כשרירות לפי ולא אהוב לירי העל: (ב) לא  
 תחמד אדם רעך כתיב בלא ויזי חזירה שלא ליפוח עלונו כתי' בייטר בעיני אשם רעהו ויכנס אהבתו ויפוי לבבה  
 כו': (ב) אם שאל מלוח לידך שלא בכונה שמוע ותהן שבה ויודיה להקב"ה שאינה אוחה לידך: (ב) לא  
 ישרעט אדם קונעיים על הקשר ונפני שיש לו קדושה להקשר וזהו אין בו קדושה: (ב) אשור להרוג כינה על  
 השולחן שאוכלים עליו וסחרו עניו חללו הורג על המזכה כי תלחן הוא המזכה כתי' ונעטם זה ונכסי הקבונים  
 בשעת דרכו הנומן עוים שנאמר כי הרבר גבה עליה וחללה ואקור לכחוס ככפר עליו חייב לי כך וכך:  
 (ב) ברזל זכוח יפה חזקו האהבה על יליו ויהר ונחמיל יתה לפי שאינו מקובל לכסיס וגורל זכוח עני החוור  
 חבירה כעלם יומר ונעשיר קסה עוים העשיר שאינו נחמיל יומר ועוים העני והכל לפי העורח והספר שבר.  
 ועל פי הנחמיל העוים. חשב לכוף את הרבים ולא יוכל שאין שמועין לו ועליו עניו הכתוב כללו זיכה אוחת:  
 (ב) כל מלוח שאין לה דורשים ואין וזי' שיקה אוחה הרשעה לפי שהיא כמה עולה. ומלוח שאין לה דורשים  
 דרוף אחיהם לעשותה. עפני שחמורה וקפדה וקפדה וקפדה וקפדה וקפדה וקפדה וקפדה וקפדה וקפדה וקפדה  
 לירא שמים ללחם בעלות כללו וסכרו גורל ועוים לנחמיל. ומלוח שאין להם דורשים הם רבים ואפי' לפרעם. וקלח  
 נחש שלא לרבר בעלות כללו וסכרו גורל ועוים לנחמיל. חול ומה שהוא הרמז לנחמיל יבדו בל"ה. לקום בכל לילה בחלום ונחם  
 וזי' יוכל ללבל גורל ערה. בלא לרבר שמת חולין ביה"כ כו' כדוד. כשאר קב"ה וקום המזכה שיהיה נקי  
 ושלא להסליך עם סוס עיטוף ולכנור. גם לרבר ב"ש הנאון החסיד בעל לקע הקהות ז"ל ככפר משנה חכמים  
 ענהו קרונס ללבוש ונחמיל את האשפה ללד העוונות רק יחמיל לטחטח ולכדד הבית מן המזוזה  
 ולפנים הבית זה כדי שלא ישלך האשפה בקוף ללד וקום המזוזה ע"ש. יזהר לקיים בחמירות ונחם של כסיו רם  
 וילך אלל השחטע ויש יוכל לקיים בחמירות והכירה יומר בכונה ובשנחה לבד. למה נאמר בכל ענייני קדושה  
 בשנת השנים הנעשה כנונאר ככפר ר"ח ובל"ה ושאר קה"ק. וזה נעלה ועשאר ער לנחמיל ארי חפסיים שיק"ה  
 קלח ע"ש סס. לרבר בחורין בחורין חוב"ב ריינו לומר בכל לילה חוקן הלות כשבר וכן לפעמים יאמר  
 נדרים איכה ובאר נחמילי ש"ס ויורשים הנדרים וענין הגלות וענייני הגאולה וזלפה ויחל לבדו בחמירות  
 לגאולה שיליה שיהיה ב"ב. גם ישנה כיה דברים לרבר חוב"ב כגון להיות אהה על אהה ככני ביתו כתיב  
 בש"ע חוקן הלבנות ע"י באל. להחנות ב"י וז' על שריפה חמור כתיב בש"ע. לזועע ככונה העניו העולם  
 כר לחורין ביהוה ועוד שרי' העניו זמן כיואל. פירעתי לך קלח דקלח מלוח עולם לרבר חוב"ב ונחם חקום על  
 סחור ויש לך לחקור ולררום עליהם ותולף: (ב) כל העונע ק"ה ונחמילי לתוך ארון הקודש כגון הקובל  
 כתיב"כ לפני היכל וכן הוולם להרבים ולרדוק את הקהל שיעשו חמור ויטובים חוורים שלא כתי' אהה עושה  
 עיניה הרום השלעק ויחמיל על כנחו ותחמילי איש פלוגי אל יבוא לנקום פלוגי בשלום. ואם נעבד את השפלה  
 'הטובים חוורים שלא כתי' אהה עושה וזלוח שנוע להם לעחיד לבוא ותחמילי ונחמילי ונחמילי ונחמילי ונחמילי ונחמילי  
 עושה: (ב) החוור לחבירו תשוב לי קשר זה יקחנו בינינו ולא בשאלו כו': (ב) הנומן יין לזי ששקרו עם  
 הנשים הדי זה וקב"ה לעברי עביה כי הוא מושך את האדם לירי עביה. אבל הנומן יין לזי שילעטע וזי  
 יוכל ללמוד או להחמיל בכונה ונחמיל לערו וכשנשקרו אז ונחמילי דעתו עליו ושנה הנה ע"י כתיב הנשמה  
 אלהים ואשמים: (ב) יש גורל ואינו יראה זה הר עס ב"ח ועינו רעה בשלום: (ב) ועשה בלשם אחר שהיה  
 עוים בערב שבת ולא היה עושק ברברי שבה כרחי ונחמיל. רחם אחר כחלום שהיו טורפים עיניה וידיה בעושה  
 של פשתן ושאל לנה דים ככך. השיבו לו עפני שיהיה עוסקם בע"ש בשפתן ולא היה עוסקם ברברי שבת:  
 (ב) שני הרורים יש לו לאדם יוים וזילה תהוירי אשם והיירוי ונוון וכשכילם הוא נותן נשם. ועוד הרורים  
 אחרים הקלה והשגלה הגולה וההאזה הנחת בניס וניעגוע בניס וכשם שחוק חבירים ועיולים ודורו דברים בעלים.  
 וכל אלה גוונים בעלל תורה לרבר אחר בכל לבדך ובכל נפשך גוי' בכל ומה שהוא ויור לך. גבה ונוון ונוון אל  
 תהירי אחריו שכל לעושה. אם בעל בניס הוא הוא גובה בני. ואם הוא עשיר גובה את עשרו בחייו. חזי חקר  
 גורל שתשלם לך גורל בעולם הזה חיי הכל כדי להביאו לעוה"ב: (ב) אל יעמוד אדם עם ונלמדי הניקוח מן  
 יעטם ברביו אל ונלמו ונאלף חוקן כן בנו של חווי הנעטל שלא רלה להשיב אפילו שלום בתוך הנולחה כתיב  
 בתי' הענייה שכתבו לו שלום זכא דרבנן לא השיב להם שלום כ"ש כנולחה שונים אחר עושה ונלחם שמים  
 ברעיה: (ב) ועשה ברבי עקב כתי' יק שיה ונכבר כזקן לפני ארון הקודש (פי' האנשים כזקן שלו היה מעביד  
 ויכבר העפר וזקן ולרורות שהיו לפני ארון הקודש) וכשהיו הקהל הולכים לפני המלך או לפני השלטון אז היה  
 חולך ונעליו והיה חומר אני עני אם כשפסיים ואני כרחמים ומחמילי מנולוה הם בשלום ואני בשלי וכן נחמו  
 הקהל אחרי (פי' הנחשם כשהיו מחמילי ומחמילי על כל לרם שלא תדעו על הלמוד היו עושים יו"כ קטן  
 כמעטות וחלילה ונעטל): (ב) יש אדם שאינו זכאי שיקבל הנקום שפלוו אלף בעבור חוק החנונים וינעוה  
 עיניו אחר תמיד עושה ונחמילי ע"ש שאין גירי זכות ועושים עושים וקבל הקב"ה שפלוו ונחמילי: (ב) אם  
 ישלך אדם דבר שהוא שבה לכדורו כגון על ליוור תורה או דבר אחר ונחמילי שמים ופושך את נשאו עליו הקב"ה  
 שנוע את שפלוו אע"פ שאין בידו עניי: (ב) אם שנוע שאיש אחר ונלמד עושה לחמירי לא תאמר עושה  
 אחר חומר אם הוא ונחמילי בזה אלף חודיע למה נקריבו או לחוונה ואל שמוך דנו: (ע) לא יאמר א'  
 לחמירי











ופיר פירות עד עולם חס השקר שאין לו גבול וקצתה). וכתיב זרעו לכם לברכה. וכתיב כי בארץ חוליה למה  
 כו' כן ה' אלהים ימיה לרקת. כל מי שמהנה את הדיק הרי הוא כפי הגדה שהנהגה וכפי המעשה אם עני הוא  
 ונותן פרטת לעני י' לו זמור כפרות יתור טוב מלעשרי ככמה פירות. הנותן פרטת לעני י' זמור לרשות פני  
 השכינה וזכה לחיים הנמחים: (קנה) יותר טוב להתחבר עם עם הארץ שהוא ותרן כוונתו צדקתו ומהתחבר  
 עם ח"ס שהוא עליון וקדוה: (קנה) עשיר א' היה מתלבן מועותיו לעניים וזיה לו חס עני וקרובים עניים. אשר לו  
 החכם כל מה שאחיה נותן לעניים ולגבאי הדיקה לא נחשבה לדיקה כי טוב שהתן לאחיק ולקרוביך העניים:  
 (קנה) אשרי ומשכיל אל דל אם הנה לעני מעות והמלוה יודע שהלוה איש טוב שאם היה לו היה סורע בירלון  
 רק שעתה אין לו. אם יראנו הולך ידך הוא בלד אחר כדי שלא יתקור הלוה בלבו מהה הוא רולה לשאל לו את  
 החוב ועוד יתבייש אף על פי שלא ישאל לו כו': (קנה) יהלך ז' ולא מיד אם בל לעיר שאין מוכירין אותו  
 ולא ישחק ולא ידבר ברברי חורה יתנו לו כמו לאחר ועויה הדיקה ולא יתנו לו כי אם ונעט. לא יוכל  
 לרבע לבני עיר ולומר אני אותו המלמד פלוני אלף דבר עושה דברי חורה וממילא ידעו מה שיש בו:  
 (קנה) עיין ס' סוף שביע' והיחס נקיים מה' וישראל ולא וכל עושה דברי חורה וממילא ידעו מה שיש בו:  
 טובים שאינם יודעים הדבר אלף ב' או ג' ומשבו העיר שאם ידעו האחרים היה זה הולך ומתבייש כי  
 כשרדעו עניו ולעניים פניו והיה הגבאי נותן על פי שלשה טובי העיר לעניים טובים והאר הקהל תוהים אנה  
 הלכו מעות הדיקה כ"ב ומהרה ויש לו בדיקה ונועט לגבאי פלבינו אל פניו ולא יתבייש העני כי אם יגיד הגבאי  
 יתבייש העני המתקבל: (קנה) אם הגבאי שונע ומתבטלים שאומרים לו שחשדים אותו אל יקדמו לבריהם ואין לך  
 לשום על לבו דבריהם. אבל אם רבים מדברים אין אנו הפלים כך יאמר בפני טעמים כיון שרבים ומתעוררים מחורו  
 איש מיהיה כחפלקם: (קנה) גדול המעשה יותר מן העושה דוקא אם ונעשה את העשירים אבל אם ונעשה את  
 שאינו יכול להפריע הרי הוא כלול גזולו: (קנה) אם תראה אדם חשוב ואדם שאינו חשוב ימים יחד לעיר ומתבייש  
 לשאינו הגון יותר ויאמר נותנים להגון מה זה הוא כו' שלא יהיה זכות להקהל כ"ב שמועטים להם מן השמים  
 מי שאינו הגון להם לו יותר וינעטו ליתן לעניים. ועוד גורם שזה אכזבי ומתעורר היה בידם עושה ובטביל להפגאות  
 חסו למי שאינו הגון כדי לשפוט וכשנאלו להם הקרובים או טובים שלא יבטחוהו היו מועטים להם להס' לפיכך  
 מרדו לו מן השמים ומה בורה שעל זה אחרים מרחמים עליו וע"פ אין מרחמים שחומר אל י' חוק ליתמוני:  
 (קנה) ראובן שאמר לשמוען לא והתן אליו המעוה ללמודי תמה לשמה ויש לשמוען קרובים עניים ויש אחרים  
 שעוקקים בחורה קרובים של שמוען אומרים מן לבו ונעסקו בחורה יתן לא אחרים שכבר נעסקו בחורה ויאמר קרובי  
 כיון שלם עסקתם עד מהה רק בטביל מעוה אדם עושים אין חורמם לשמה ויתן לא אחרים שכבר נעסקו בחורה:  
 (קנה) האב שבהו נשואה ועוקקת בלרבי בעלה והאב לרדך לה לא יאור לבתו לעשות לרבי זנון שעוקקת  
 בלרבי בעלה. ואם הנעל טוב יאמר לה לעשות לרבי האב קודם: (קנה) מי שאמרה לו אמו עשה כך  
 וכך אהיה אני ולבסוף שאלו אביו מי אחר לך לעשות זה לא יאמר אמי אברה לי כן אם רואה כשנועט אביו מן  
 ינעוט אביו על אמו נעלה שהוא בורם ומעלה עליו כללו הוא עושה לה: (קנה) מי שחוקק שחומר אל י' חוק ליתמוני:  
 למדו ודעם כך בחינם. אבל אם בא ריח לאביו וכשלא יקלו יספיד אביו וכשמינעור מלעטור יותר על שלא הקילו  
 והכן יודע דעה אביו שימנה כשקילו בטביל דבר ז' מהו להקילו וכן כשקילו ללכת לבתה"ב אל לרבע מזה:  
 (קנה) אדם שיש לו בן נטוי ועושה על רגליו ונפשו עד שיבא אביו מחקומו ויש ללכת לאביו לנשא כי כשעומד  
 עומדים גם אחרים כנגדו רשאי האב לחמול על כבודו ולא יעמוד הבן כנגדו. ואם בטביל זה שלא יעמוד הוא  
 גם אחרים לא יהיו עושים כנגד אבותיהם ויקלו בחבונותיהם ובאבותיהם אז לא ימנה את בנו מן אחרים: (קנה) עשו  
 הלך חריר בטביל אביו לנאוק סכנה בנאוק החיות כדי לגוד ליד להביא אל אביו ומנונו למד יוסף שאח"ל עקב  
 לכה ולאשתלך אליהם אף שהיה יודע שמונאים אותו אחיו הלך אליהם בו וכו' נכבד להדיע אל ישראל ש"ל הטרות  
 להביא סדקת לאביהם ואין יזהרו לעשות ולוה אביהם: (קנה) אם תראה רשעים שנוקלים את אביהם ואת אמו  
 ונללתיים דע כי רעתם הוא כו' שהיה עושה גדוה. וכן יש רשעים כשעושים עולה ונרדמים ונללתיים וכשעושים  
 ביושר לא יליתו כו' שהיה עושה גדוה כו' שיעו עשה לבקוף בניהם: (קנה) שני אחים אל אחד ובניו כשהם  
 בקטעוה ובכעב וכן הרב עם הלמודי וא"פ שילמדו חורה ונונו כיון שהם מתקוטעים יחד ונועט שאלו יהיו יבתי  
 ומני שולערו ולא האמר דוקא ונפני האב שולעטור או הרב אלף א"פ' אם הבן מלעטור ע"י האב ונועט שפירוש זה  
 וזה: (קנה) ראה כמה תעויות ולוונות ובכיות ותמוננים אדם עושה כשננו חולה כי כשעו מרה על בנו כ"ס שהיה  
 לו לעשות כן כשעוהו דבר עבירה שחאבי טוב הנפש לעולמים: (קנה) כל הולות עובד עליהם אדם שבר אפילו  
 מלות של אחרים כגון מי שלא ראה את אביו ואמו ונעמוהו על דעהו ויש לו זקן חקנה הרי זה יקיים עליהם  
 ולוה שיהיה כן כשעוהו דבר עבירה שחאבי טוב הנפש לעולמים: (קנה) כל הולות עובד עליהם אדם שבר אפילו  
 וזה יראי ה' יכבד באותו ענין שהיה לו לכבד אביו ואמו. וכן יכבד שבה כסוף נקיים ופריים ימים בחיקון יפה.  
 וגם רבותיו יכבד וירא אדם ויכבד את הגדולים ויירא אותם וזה מנוחיו. וכן ונעטין עליו כללו קיים פירב  
 ונורא את (ובכס הפי הק"ה) מלך ומשנה עונה למעשה כו'. (ע' היטב וזה בקשר יענה דבש לרבינו יונתן)  
 בענין אחר ולכן היה קורא אליעזר אבי אבי כי היה נקיים בו מה שהיה מחויב לאביו ולכן כפל אבי אבי כשיביר  
 ובמורא: (קנה) מי שחלם חלום קשה על הצדו שהוא עליו היה עתה ללמד גבורים את הארץ וזה היה אם יתענה  
 על הצדו הרי קיים והאבה לרעך כמון. יכול יאמר אדם כשם שאני מקפיד על הצדו שזוכה אותו כך אני אבה אדם  
 אחר שהחורה לא יורה לאהוב אותו יותר ממני לכך נאמר והאבה לרעך כמון י' שזעמו כדעה הלך אם מקפיד בעב  
 רלונך ומני רגן חבור: (קנה) אדם שזכה את הרבים ולימוד את העם ועשה עבירות לא יגן עליו מפורענות הבא בו  
 ולכן לא יסיר גם רוח המזכה לומר אעשה חלפי כו': (קנה) שני לדיקים ששאלו ללמד גבורים את הארץ וזה היה אם יתענה  
 שמכבדו אותו הוא יכבד לזה כדי שלא יקבל כבודו ועוד מרין שיכבדוהו העולם. וכן חכם שנל לעיר שיש בה ירא שמים  
 אותו לרעך וחכם שיש בה לרעך לנהוג בו כבוד לשבחו כדי שיהיו בני העיר נאמים כבוד ושועים ליראי שמים  
 שלא

שלא יאמרו הלא זה חכם לא נהג בו כבוד אלו היה בו מנוחות היה נהג בו כבוד כמו שנתב משה רבינו ביהושע  
 וכשנחלל לומר עוקבא ור' עוקבא לשמואל (וכן ראוי לחכם וחשוב העיר שיכבד את לורדי חורה שבעיר וכן יראי  
 ה' הנזנים והשפלים בעיני העם ונחמה בעיני רובים הולכים לעשיר לכבודו הלך אהה אלל העני ואמ"י אם העשיר הוא חלמי  
 (קנה) עני אולה ועשיר הולה ורבים הולכים לעשיר לכבודו הלך אהה אלל העני ואמ"י אם העשיר הוא חלמי  
 חכם כיון שרבים מולים אללו ואלל העני אין הולך אדם. אבל אם חלמיד חכם לרדך לרקת והעני לרדך גם כן  
 כבוד הסורה עדיך. ואם חלמיד חכם אינו ירא שמים והעני עם הארץ יורא שמים אז ירא שמים קודם שנאמר  
 ראשים חמה יראת ה'. וזה יראי ה' יכבד. וכתיב אלל בקור חולים של עני אשרי ומשכיל אל דל ביום רעה  
 ינלעמו ה'. ה' יסדעו על ערש דוד. ה' ישורוהו ויחיהו: (קנה) חקור אחד לא היה מנשק את בניו אלף כשהיה  
 שמה לרבר מלוה ולבו מונה באהבת הקדוש ברוך הוא היה מנשקם כשהיה כרי מנשקתו חכם כללם כו' ע"ס  
 ובניו מנשקים ידיו ורגליו וברכיו על כס גסה נא וסקה לי בני: (קנה) מעשה בחקיד שהיה כושל מפילין ולימים  
 כל היום ומשך ונעשה כל מלות החורה בעיניו שנועט שני מעלה הספידו עליו ואמרו לרקת ה' עשה כו' (וכן  
 כהוב גם' הקדוה ועבר יבך ההולך בחפילין כל היום אז נווטו המלאכים ומקפידים עליו): (קנה) בעוה"ב לא  
 יתעלה האב על שאין הבן אללו כי שמהה בן עדין ושמהה שנהגה מין השכינה ושמהה כל עלנן ולער שחומר  
 בלדיקים ושמחו ויגללו וקפדו רחמים על הנשים כמו שנישק שמואל והכניסו את לוי בשיבה של מעלה ונעשה  
 כשהיה: ומפי שמהים יקבצו אליהם: (קנה) כתיב יראי ה' פניו אלך וכתיב לא ישא פנים הא כיפר ישא פנים  
 רבינו זיקק על יסודם שהיה נושא ונותן עם הלמודי חכמים באוהו העולם כמור"ל. ולא ישא פנים לעוה"ב כי לפי  
 ונעשו שימורו למעלה כי אין לרדך יכול לייכס למחילה לרדך חבירו אלף ברבואו ומה לו מפני שאין מושא פנים  
 בדבר שאין האב יכול להכניס את זרעו במחילתו ואין האב יכול לומר חנו ומחלקי לבני כו' ע"ס עוד: (קנה) אין  
 אדם יכול לומר יש לי הרבה זכות חפלי לקבל שכרי ומקלם בעוה"ב וקולתם בעוה"ב וכן כפורטיות כי אין חלו  
 משלום עוונות חסות אלף עדי הקב"ה ועושה מה שהוא חפן. ועושה לשמה יותר ומחלק שלא לשמה (פי' המופשם  
 כו') אחר אחר זכ"כ כהיטע בזה כי העושה מזה אהם לשמה יותר מחלק מזה שלא לשמה כו"ס אל החיו כעבדים  
 כו' ע"ס. ויש לרדך שזכה לעולם לשם כו' ומעשים לוקה ברע זכרים כדי שלא יהיה לו הנאה כפליים וימנעו  
 זמיתו כו' ולכן החכמים הראשונים לא היו כותבים ספריהם בשום ולא היו מוחים נאמרים לעשות רע בעוה"ב פלוגה. או  
 ע"ס ולא כתבו בספריהם אפי' פלוני בר פלוני כהגמי והחריף זה הספיר כדי שלא יהנה מן העולם הזה ויפגום  
 ספרו ויגלה הבא. או היו מנעטים לו בעוה"ב זרעו וס' טוב וצדק כנגד האלה שהנהגו בעולם היה שקביל הנאה  
 על שמו: (קנה) ע"ס פי' ש"ד וקלה דבריו פעמים האים והאשה רעים וכבודו להלמודי חכמים וילא חלמוד חכם  
 וזהו. ורוב העולם שהבנים רעים נמשכים אחר האבות כשהאיתם ואשורו נמשכים לעשות רע בעוה"ב פלוגה. או  
 בעוה"ב נאמרים. ובעוה"ב משקל. ובעוה"ב נאמרים גם הספיר. ובעוה"ב נאמרים נמשכים לעשות רע בעוה"ב חסות  
 שווא עבו בל"ה עובה. רק רעים יהיו (ר"ל הבנים): (קנה) אר"ל כשיש מוחים דורות בעלי מוחים חסות חסות  
 על אכסתיא שלה. והנה ביינו כמה דורות שהיו אבותיהם בעלי חסות וזה הרוב עמי הארץ. הוא ופני שאבותיהם  
 נחתמו באותם שמשפחות עמי הארץ כו' ע"ס: (קנה) אם מתעשרים בני דני ומתעשרים בני דני ומתעשרים בני דני  
 בזה בני גדולים שאלו היו עניים לא היו מתעשרים בהם: (קנה) הנה הקב"ה מנעט עולמו כשיגלה לתת גדולה  
 לאדם יתן לו ולזרעו עושר כו' שישלם לו בזה העולם כו'. הרע שהיו כמה וכמה בעלי חלמוד ואין בהם ידעה  
 שמים ויהיו להם חסות הרבה הכל כדי לכבדו בזה העולם ואינו ראו לכן אלף כמו שנתן הקב"ה עושר  
 לאדם כדי שיהיה נחשב ויכבד בעיני הגדולים כו' יש שאינם יראי ה' ואין בידים מועשים ואף על פי כן נחשבים  
 ונכבדים ולא מפני זכותן אלף מפני שנותנים לו זכות של אבותיו ושל אמותיו כדי שלא יא' לו שטר לעולם הבא  
 כיון שאינו עובד ולכן מתעשרים ולכן דבריהם כשעושים ולכן מתעשרים בעלי חסות שאינם יראי ה'. ומשבו הדיק  
 א"פ לרעים כ"ס לעוה"ב רלון כבודו יתבדך: (קנה) איש אחד אומר לראש אחר קח אשה שלפניה עשירה אלף לא  
 חקתנה מפני שאחיה רעים ורוב בנות רומין לחתי האם כו' ונ"ס נמות דרגא וכפי איהא היינו שאחיה טובים:  
 (קנה) אדם שיכול ליקח אשה שאחיה לדיקים ולוקח אשה שאחיה רשעים על זה יבואו אותו לרין שגורם לעגו  
 ובניו דומין לחתי האם: (קנה) עמיר האדם ליתן את הרין על שעקק עם אדם שלא ברוב לו פן יבדעו לשקר  
 ולא יורו ר"ל השבועה חלה על שמהם ונכיות ותמוננים אדם עושה כשננו חולה כי כשעו מרה על בנו כ"ס שהיה  
 אומר שאיך מתקטעה אין מוכעין אומר אחרים כיון שהקב"ה מנולא זיווגים אינו דואנה והנהגלגל הרב שלקתה ח"ה  
 ולדאי: (קנה) כל מי שרבות נשים ומלפוח עליו או אשה שרבו חסמים ונלפים עליה לקוף תנשא לשאינו הגון לה  
 עורח ונלף לני אשה טובה וללדק בכמה עורה כו"ס ועבוד ישראל באשה ונאשה שער כו' ויש לרדך שמתקום  
 שמתן לא יקח אלף כאשר לא חפן ובלעדי ובשרמות אבל זה הוא למי שז' העולם מוהים ונועט לרעים אפי' בלא  
 ספקה ובלא לר אב ללדיק אין רעים להנות לו עד שילעטור כי הקב"ה חפן שלא יסיר לרדך שמה שלפניה  
 כעולם הזה: (קנה) אדם אחד התענה כמה ימים שזמין לו הקב"ה אשה שהוא אהב ולא נתקיים העניו ותפלתו  
 אחר להסם הרי התעניתו וכתיב ולא יעויל כי אחר ונחם שווא אותה לא גבורה לך אחר לו ילונה אין מועיל  
 העניוהו ורעוהו שאני והפלט והמענה סיפור בני מתקום שלא נגזר וישם בני להבה אותה שגורם לי אחר לו  
 שהם ופני שחלה לופי כשמים ואין חסיד אה לכך מהם כו' ולבסוף לקח אשה שלא מלאה הן בעיניו אחר כל  
 העניוהו לא הועילו. אחר לו החכם שמועט רבוי גאווה ופיר שאמרת לא הייתי לוקח פלוגים בכל כסף וזהו שבעולם  
 מפני שיהא שם וכן לפיכך זמין לך הקב"ה אותה עולה כי דבי' גאווה שמועט לבעלים וזמין לך מה שלא מלאה  
 הן בעיניך כו' ע"ס: (קנה) כתיב שארית ישראל וגו' ולא ידברו כוזב אם יש לאדם כן או בה לא יאמר כן וכן  
 רוליס ליתן סחייט נותן כתי' פלוני או בני לכת פלוני (ענין לעיל) וכן לא יאמר כך וכך וילויס לתה לי  
 כמחורה







































ושרם עבודת בן חייב לזכור לשמוח בשמחתו היינו נעם עשיתם רלונו פן הוא נעלמו פן אדם אחר ולהטעיר  
 בלחה ענין טעמיה נגד רלונו פן הוא נעלמו פן אחרים. גם בכל מקום אשר יקרא האדם בחי' חיה ענין  
 בנבנותו ונפלאות הבורא יח' דהיינו ענין שלא מדרך הטבע יתשוב האדם אז במחשבתו בנבנותו ח' בנבנותו ח'  
 כנה שפתיים בשמחה עליונה. אחס אחי ורעי אחי ענין עניינים כי לא נחלי להגיד אה הרעום כל  
 המקומות מעניינים אלו בכל המורה כי בודאי אלא מנדר הקולור בדבר שישמשו יכר מכלל אחר כי אדם ימק  
 הכונה ומעלמו ליתן דעתו בזה אל הכוונה בכל המקומות מעניינים אלו לכוין הכוונה הי'ל ואשרי חלקו. ועוד  
 כלל אחר בעבודת בוראו יח' בקריאת הפרשה בכל מלות הטהורות עמה בזמניו פן מלות עשה והן מלי' יקבל  
 ע"ע בשמחה עליונה בודאי לעבודה ובמלי' להזכיר מנהג גם שונע כוונה לענין זה ענה שמישמו הפרשה מפי  
 הקורא כשבת ויר' ובשמי חמישי יכוין ג"כ בכל הערות שהעירו לכוין בשעה קריאת פרשת שמי' ודי בהערה  
 זו. גם לרכות קורא אחר קורא בקריאת ההשקפה של הפרשיות יכוין כל הי'ל ועוד נוסף הוא בכל מקום אשר  
 יקרא בהשקפה ענייני כהמות על השמי' ראוי לאדם בעת קריאתה ליתן הודאה עליונה בשמחה בלבו ובמחשבתו  
 להשי' על הכמות האלו וגם ילפ' להשקפה ח' בהשקפה עליונה מפי יגיע החור ויבואו הכמות האלו כי הלא  
 דבר זה נאלץ לאדם אחר פעירתו לפי ליטועט ובודאי כשיכוין אדם בזה ילגו לפעמים עיניו דמעות רבות מוגדל  
 השקפה ששוקק מאוד בלבו ומפי יגיע זה. עוד כלל אחר לבי לחוקק ישראל לחקוק על לוח לבם בכל מקום  
 שיקרא בענייני בנבנותו ונפלאות של יולגו ובוראו יח' שמי' שמי' נחגדל ונתקדם אז שמו הגדול ביה ויש לעיני  
 כל ישראל הכמות האלו ראוי לאדם להכניס בלבו שמה עליונה עד מלא על זה. ודי בשל:

**הל'א** המה באו ככתבים למעלה בשערים הקדומים בשם הוה"ק שיהיה האדם מאוד נדקדוק המלות היעב אף  
 בלימוד המורה ומה גם בקריאת פרשת שמי' ועשה גדול י'ל וי' שאינו נזהר בזה וע"כ ימים האדם אל לבו  
 להזהר בזה מאוד. ודי בהערה זו:

**יום** פנה מהלות היום וזהלן בעש"ק יזהר האדם מאוד לקלן הלפניים ויאמר בפה ואלף לכבוד ש"ק וזכור' פ'  
 ויקהל דף ר"ח ע"ב ז"ל לא לביעני ל"י לבר נש לבראה אינון עופרי דרומא דהא כמה דלעביאוי' ה"י חקני  
 ע"ית קעטור ויראב בכל יומא וזעי לכפרא לון ולא ירעיון דלא יעביד קלנא בהואו אחר דיביד חלי דר נש  
 לחתקא בוראל בנוונא ע"כ ח"ל פ' אחרי דף ע"ט ע"א חתא ברי ונקטנותא זיהוא דעוסין יע"ט  
 זיהוא אחר' ובניי כן בעיין בגימל ואין דלעביד לון לבניי כללו חסער חקד בעלמא כו' ויעביד הואו זיהוא  
 וזיהוא דרש' ג' דמיא ואל דרוך ברבניו או בעקא"י ע"כ ע"כ יכל לחתקא ומה כו' ע"כ:

**איחא** בני מדרש ונעשה בחסד' ח' שנפטר ונראה להלמידי בהלום וראה התלמיד שה' לו כחם בעולמו ושלל  
 לו מפני מה ה' כך כך והשי' לו מפני שלא הייתי נזהר לקלן את הלפניים בכל עש"ק ע"כ לכן יזהר  
 האדם בזה מאוד. ונמצא כחוב בפרים אס עש"ק הוא ר"ח לא יגלה שער הראש ולא יקלן הלפני' מפני הסכנה  
 וכ"ש ביום ר"ח שחל בבאר ימות המולד. והבא בפרים שיהיה האדם שלא יגלה לפניו ירו ורגליו ביום א' כי הוא  
 מאוד קשה לכמה אס סכנה (וכ' המקובלים שיהיה האדם כשקולן לפניו שלא יגלה לפניו ויג' יקון על  
 בגדיו ונקלטן משם כי גורם רעה לעלמו ח' וזשה ביום היתה אס תעשה פן חרומם להפיל ולרומ' ר"ל ע"כ).  
 גם יזהר האדם מאוד שלא לגדל פרע שער ראשו יזהר ומדאי אלא יגלה בכל שעה או שבעה שבועות ע"כ.  
 בזמנא פ' בהשולחן ז"ל דף ק"א ע"ב כל מן דחאי מתערא הויא עני דלא יפני שער' בנין דלפני דינא בעלמא  
 פ' ע"כ בקיבור. ויזהר שיגלה דוקא קודם הלום כי אחר הלום חקור לגלה ע"פ דין המשנה שהוא עם מנהח  
 גדולה והבא דין זה גם בש"ע וכ"כ בכתבי האר"ל וירך האדם להזהר בזה. והיה מקד' ימים ליימים אשר יגלה  
 בגלמו אס ראשו יתקול ברעהו ובמחשבתו לקיים מלות לא הקיפו חסא ראשם ויאמר לרופא ענה הליח' שחור  
 ל"י הפחות שלא תגלה ומה וקיים מלי' של גילוח הפאות. וגם ראוי לקבל ע"ע שמה הפלחוחו מלי' לא  
 חסמים פאה זקנין ויתשוב בהשכחו לא איהו לרופא לגלה זקני בעביל שלא חטבור מלי' זו שליוני' בודאי יח"ט.  
 ואחר עיניה הפנינים יך להטער במקום לכבוד ש"ק ובודאי אדם שבלתי טהור ומעומתא קרי ר"ל או מניווג של  
 עיניה מלוה בודאי חייב גדול הוא לטבול א"ע ע"כ בעש"ק שלא יכנס בקודש ועומתא הגוף עליו ח' אלא אף  
 מי שטונד בחוק טהרה מלוה גדולה לטבול בעש"ק כי העבילה בעש"ק מועיל לקבל שמוחו ימיה שבת ובלתי  
 טהרה הנקוה בודאי לא ישיגה. ח"ל הוה"ק ש' ויקהל דף ר"ד ע"א כד עאל שכתא אלעריכו אינון עמא קרשא  
 לחתקא ברעיייהו משמושא רחול נמי עטנא בנין דבחול רוחא אחר' אלא וטעיה ושריא על עמא וכד בעי ד"י  
 לנטקא פן ההוא רוחא ולעאלא ברוחא אחר' קרשא עילאש בעי לחתקא ברעיי' למשרי עליה ההוא דוחא עילאש  
 קרשא ע"כ. ויעובל ע"כ לא פחות מ' עבילות. (האר"ל ז"ל) ורוב העולם הוהגין לטבול ד' עבילות כנגד ד'  
 אופיות ח"יה ב"ה וככן הוא. גם ראוי הוהגין שיעובלן יד עבילות ואשרי חלקם כי כל המרבה בעבילה הרי זה  
 משובח שבכל עבילה שאדם טובל א"ע יזמר מושקף עליו קדושה ביותר פן בחול ופן שבת ואדם נקדש א"ע למנוחה  
 מקדשין אותו למנוחה יזהר ויזהר. ואחר העבילה דוקא יתהרב אחר מים המין לרוחן בהם שניו ירו ורגליו על  
 קרד זה דוקא ומה עוב חס' יכול לרוחן כל הגוף בהם ולא ירוחן ראשו תהלה ויאמר בשעה רחילה לכבוד ש"ק  
 יוכין להם בזה נחם רוח להבורא יח' וע"ע מענין זה בזוה"ק פרשת אנוח דף ק"ד ע"ב. ובבואו פן הסבילה  
 ילכס בגדי שבת ויאמר שה"ה קול. עיים וכמהון. וגדול מעלה המיירה הובא בזוה"ק בכתא מקומו. ח"ל פרשת  
 סונו' ד' קנ"ד ע"א ח' ויח' רוחו ונמי בשוי ומאי חומין ליהויי לכהר בינמא שביעה' כד יח' שבת לתי כולא איה'  
 בש"ה' כו' אלעריך לנערא ולקלקא עטרה על ריש' דבר נש כל מנה ומלה דש"ה' ופי מיוח' אמאי איהו בן  
 הכסופים הרי הוא ולגי בנין דחיוו סיר הושעתה דכנסת ישראל קא מועתה עילאש ונב"כ כל הושתתן דעלמא  
 לא קלקא רוחא ולגי קנים כחושכתה דא כע"כ בקיבור נגון. ויזהר האדם מאוד באמירה בקדוקן החינות ולא  
 יעסוק בלעזא קריאה ח"י ד"מ ונמצא כחוב בפרים ל"י שכל הפקוקים של ש"ה' מקודרים כדבר מעלות  
 המדות העליונים הקדושים אס לא ידקדק היעש בטיבות או יעשה הפקוק' יעשה מידו ח' בין מרום  
 העליונים

העליונים הקדושים ובודאי אס ידקדק האדם בלשון הוה"ק הי"ל דפ' הוומה שבי אלעריך לנערא ולקלקא עטרה  
 על ריש' דב"י כל מנה ומלה דש"ה' נודאי האדם ידע להזהר בעת קריאה הי"ל ודי הערה בזה. ואס אין לו  
 שיהו לקרואה בעש"ק אזי יקרא בשבת מתי שזכר:

**דנה** כי פן ירוחן גבר יח' בנבנותו פמן מאוד ומשם בחפץ כפיה מלוה שתי' לפ דורשין והוא עירובי הלירות  
 ואף שפעטה אורה על הלולים הלוי' הלכא לכאוח ישראל בכל הפולוחם הנהנה לעשות שירובי הלירות בכל  
 ע"פ מנהל' אפיה ולהניח בבהכ"כ כל השנה ומנהג ישראל הורה הוא דורש אין לה מכלל דבעי דרשה אס היא  
 מן הנאלכין בכל מכלל הראוי ללכילה וכבר הריב' בזה הטי' ז"ל וכ' דיותר טוב לערפ בכל ע"ש דרוב כעניים  
 שהמלה של עירוב מתקבלה ומתעטשה מאורך הזמן ואינה ראויה ללכילה כלל והוי כלה לגמרי ע"כ ולי נראה  
 שבראי היא והעטשה בימי הקץ ואינה ראויה ללכילה כלל ומעטטקן בעוה"ר בלא עירוב. והאר"ל וחר לאדם  
 בנחות זו שיעשה אותם בכל עש"ק ויבא ג"כ לכל בני החור והטי' כ' ג"כ ז"ל הוולה לעשות עליוני' יערב אשלו  
 בכל עש"ק ויבא ע"י אחר לכולם ולא ינרך כיון שיש בבהכ"כ מלת העירוב והכרות אינם מעבדות ע"כ. לכן  
 הירא דבר ה' ונעבדי ה' ומעט השראלי ראוי לזרז עלמו בכל עש"ק לעשות עירובי הלירות בשבילי' ולכוח ג"כ ע"י  
 אחר לכל הדרים בעירוב ויתן הפרופה שיש בה שמונה דילים לאחר ויאמר לו הגבה אותה וזהה בה לכל הדרים  
 בעירוב ואח"כ יקח הפרופה מיד הוומה ויאמר הנוסח שהובא בש"ע ק" שס"ו ע"ו. וכדי לללא בה כל הדיעה  
 וכל הקטקות שאפשר להספק שנובחות קטנות שליו דין מנוחות יש להם ולריך לעשות ג"כ שיחפשו מנוחות לכן  
 ראוי ג"כ לכלול בנוסח המזכר לעיל שיחפשו מנוחות ויאמר בזה הנוסח (בשרין עירובא יח' שרי לן לחאפוקי ולעולוי'  
 מתחלות לנבחות ומנוחות להלרות ופן הכתים להלרות ומחלות לכתים ונבחים לבגות ומנוחה לכתים ונבחים לכתים  
 ומנוחה לבגות לי ולכלל הדרים בעירוב) ע"כ. כי בעירוב ח' יולא לשיחופי מנוחות ועירובי הלרות כמובאר בש"ע.  
 וס' נאמר בק"י הקב"א קטפ"ק י"ב שהנרבה הויה אחר הויה. ויניה העירוב בביט שיש בו ד"א על ד"א או כרי  
 לרבע רא' על ד"א בעירוב שכתובת אהה לכן שני בעלי כספים הדרים חוץ לעירוב בשכונה אחת דהיינו ח' דר בניה  
 אחת הדרים חוץ לעירוב שכתובת אהה לכן שני בעלי כספים הדרים חוץ לעירוב שכתובת אהה לכן שני בעלי כספים הדרים חוץ לעירוב ולא  
 יח' כקאמרי לייכין לעשות ביניהם עירובי הלירות ואס לא עשו אקורים לטעול מזה מזה אז מביהו להקאמרי  
 זה והקאמרי שבו לבית. וגדול עון של הולאה מרשות לרשות ומכאור כסיונים חיקון מיה' ד' פ"ה ע"א:

**וזה** לשנו' מן דעסקר מן מאתרי' ואנה ל"י לבר מאתרי' ומרשות' כללו חקק' חילאח דחיי ראיאו אוח בריח  
 ואנה ל"י ברשותא כורכאל מן דעביר דא בריח דעקר בשמיהו מרשות דילה ואנה לה ברשו אחר' כו' וזה גריס  
 לישאל' דלמעקרו מאריעא דישאל' כו'. ובדף ל"ז ע"ב ג"כ חיקון פ"ו ח"ל ורלי כל מן דנפיק מיה' כו' ורלי עירב  
 שאל' הרקבי' ועביר חילאח דעוב ורע ע"כ בקיבור. לכן חסר האדם מאוד ומאוד בייחוסו הוהאל' שבת. ודי בזה  
 כדי הערה. ואחר עירובי הלירות יתקן פחילות לר של שבת אס מדליק בשוין זיה כי הדלקה עושה מלוה האשה חייבה  
 בה חיקון הפחילות מוטל על הבעל (האר"ל ז"ל). ואס מדליק בר של שבת ושל חב' ימיה בעלמו בר על  
 שולחו לכונו ישיבו זהה יעניו לחתריהם הוי בני ביה זכין בהדלקה עושה מלוה עולם גדול השכר של הדלקה  
 נר שבת והוא מבורא בזוה"ק פ' בראשית דף ע"א ח"ל ואסתח' בעיא שבתה דלכא ועושה' לחלקא בוליאח דשבת  
 דהא יקרא עילאש הוא לה חכו רב לבונה לחי' לכנין קרשין דיהון בזויני דעלמא באורייתא ברהבאל וסגון שליא'  
 בלרעא ויהיב' בעלמא חורבא דחין בנין בעיא לחאריה. בהא ע"כ. לזינה וראייה בנות ליון ח'ך ראוי להדליק  
 הנרות בשמחה עליונה. לכו כל הגברים ורחו ח'ך דרך ישרה לפני אש ח'ך ומה ראוי לאדם להשמדל בהנה עושה  
 מלוה חקיקונו שהיו מוניהם נרות של שבת לר דרוס וטולחנו לל' למן כנובאר בחיקונים חיקון כ"ד דף ע' ע"א  
 ח"ל ובההוא ביתא דלשכתין דיה דא מתקבא בהאי קידורא מניחא בדרוס ושולחן גלפון ומעט בין הרוס לגלפון  
 דיה ון קרס ה' סהורא לריכא להקבל לה לגבי לפון כו' עשה למערב בין לפון לדרוס כו' ובניחא דלאו אינון  
 מתקנין אינון חקיקונו גליל שבת חתפין חורין לאו איהו דא דיהו דישאל' דחמורו בהו ושמו בני ישראל אס  
 השנה לעשות אה השבת לדרווחם לדרסם כתיב חקר מלשון דיה וכל אינון חקיקונו לייכין להקבל גליל שבת דהויה  
 מוש אוח בריח מילה ע"כ בקיבור. ורואי לאדם להנהיג א"ע בכל עש"ק להוסף מחול. על הקודש בכל מה  
 דלשכר כנובאר בחיקונים חיקון מ"ח דף פ"ה ע"ב ח"ל לריך בר נש בשבת לשנויי' לכתובין שרגי במאלכין וליך  
 לזייהו ויוסף מחול על הקודש וכל הווסקף ויוסף ל"י נפש ימיה שבת וכל הגורע דורשין לו הויה נפש ימיה  
 ח"י ע"כ. והוא"כ בקי' ר"א הויה בשם הפיקוסים שלריך להוסף מחול על הקודש ב' שעות וע"ש. ובתב' כפ' הסגין  
 אס שעהוה כל חרם בניהם בכל יום שפי מוילאין אוהה מניהם בעת שהיה רגיל בעוה"ר לשבות וכן בחוספה  
 מחול על הקודש שמו"ק העלמא מואחר אינון אוחו שלא להכניסו לניהם והמונהר מואחרין אוחו להכניסו וע"כ לריך  
 להזהר בזה מאוד. ומוטל על כל אדם להזהיר בני ביתו על חוספה שבת וביחוד בימים הקלרים של ימות החורף  
 שרוב נשים מואחרות בהדלקת הנרות עד קרוב לחשיכה ר"ל ורואי להזהיר אותן בנחת ובתוכחה. אחי ורעי ראשון  
 לזיון הנה זה צא כבר למעלה שצער שלפני זה מוגדל זמירות הכוונה בחפלה מנחה של כל ימות החול כי רבה  
 היא ואדם יפיק הכונה ביהר שאל וישר עוז זמירות הכוונה בחפלה מנחה זו של עש"ק לזי' שפעין בכתבי האר"ל  
 מוגדל מעלמא שמוזן שפלה מנחה זו הוא הפחלה הסבלנות והעליות של כל העולמות זה בזה בודאי ראוי לאדם  
 להנין עלמו בחפלה זו אל גודל הכוונה יזהר ויותר. ודי בזה בהערה:

**דנה** בפרק הקדום ביאורי' (מלאכי' אלל לכה דרין) מקום קבלת נפש רוח ולשונה ימיה מעשה אכארי עניינים  
 בעיה' מוה"ק לחנוש כרכי וחיך ראוי לאדם לשמור אותם בקדושה ובעיה' כל יום השבת קודש ח"ל הוה"ק  
 י' ויקהל דף ע"א. ובההוא זילא (ר"ל בלי ש"ק) חלי נקודה (ר"ל השכניה הק') מהפעש הנורא ופרש' גרפה על  
 עלוזה וכן בלעזין אחרין ומערי' אשתכח על עלמא וביין איווסקף רוח שמוחא בישאל' חכל חר וח'  
 ובפיהא שנתתא ימיה נשין כל עלמא ומיומא ואל אשתכח בר חרוה לעילא וחסא ההוא רוחא דמיה ואיווסקף  
 בני































שבת טובה יש לי כמים גמי ושבת שש ואני רוצה ליהנות לשראל כך והודיעם. וענין ההפעה הוא היה מה  
 עשוקר להם מיד זה השבת המפורסם שהיה ק"י ביום אל השבת האחר האמון תחמיו. משל למעוררם מתקן לה  
 שהלך ומתחמת בגיו ששאל מניין בידה שיגליענה על הסוף הרב האמון עם ועד"ש מה רב עורך בו. ואשר אל זה  
 השבת הגדול והקדוש כיון האלהי הרשמי במאמר היל"ל כי לפי מה שהשבת עשור והקדוש עובד"ש אלו  
 נקנה לשבת אדם כי אם לאשר הוא מי פחיים הורניים והטהור מכל רע והנקי ומקוים השלוות הנושניה והרחוק  
 עמוסות והתשוקות הזמניות כמיש האלפיים אם ימות ימים ואם יחיה ימות. והנה לזה היה תרעומת זה השבת  
 הגדול גדולה לפי הקב"ה לומר לכל גתה פן זוג חס כי לכל השלימות ומיני האופר המדומים נהן בני זוגים  
 ועל"ס יודעים יתחדדו בהם וישתדלו במליחות והעמדות. כאלו פאמר הששכלה לנבדלים. ההתנועעות הממדת  
 לנבדלים. שבידול ללמחים. שחיות לבעלי ח. הידיור למין האדם. גם השכונה להכמים. והגבורה לגבורים. והעושר  
 לעשירים. אין כל דבר שלימות שכל ימצא בעליו אללו מפתח אליו ומקומו. אמנם השבת הקדוש הזה הנו נלג  
 פניו שלמו ויפטר הוא לבדו ואיש אין בארץ שיהן אם לבו לבוא אליו כי הכל רץ חס לביתו ואיש לאלרו ואיש  
 אל עבר פניו ילכו ומשקם הבלי פעולם ומחומותיו ואין איש עם רכן ההבדלה והפרשות על פניו כמו שיאום  
 פרי להרען גזה השבת. ועל זה באה המעשה כהוון כקסם ישראל ימים פן זוגך כי והוא להם יחנה ביהוד הולאם  
 זה הנה אל פועל הפישרים הסורה והעולם אשר נקבלה שמה נדונוו שיהיה כמיש ר"ל שקולה שבת כנגד כל  
 המלות ע"ש עור. ופי' וקבל מ'אחד' עם עמשת העולם הזאת של שמיים ללמוד ואין גורם על כל המלות.  
 וקלם רדיו המחמיו (העיקר הרשמי) מה שעניו אל בללות שומרים (היינו שומרי שבת) מאוונת אמינות החדוש  
 והוא יוכלה פני' על המולאים עליונים והחמיונים למה שהם אנשי ידיו. וכן אפשרו להם אחרות ומותמים  
 פמיים ובארץ פרי. והנה כפי להדיע ענין זה ואופן החדוש המולמע אשר עשו ידיו באה האחרת והתקדשה על  
 שמיים יום השמיים למה ששמיים היו המלכות המלממה היום זה החדוש החדוש מוחלט מאתם הנומר חס כי  
 לכאורה יש לשאול אחר שמדמות הוא כפועל לא כשמיים למה היה השמיים זכר לשעבר היה רחוי שחברו ימי  
 בראשית גתה שמואל קיבוץ ששם עיי המעשה לעולם. אלא שטוב במינה השמיים היה העדות על החדוש מאתם  
 שמואלת שחברו ששמה מלממה בחלמם הברחה שכבר שבת עומת נשם והלחה ואילו הוא מלממה החדוש יש מ'אין  
 כי להוליה מלימות יש ויש לא שנה לעולם וכמיש כי בו שבת מכל מלממה אשר ברא אלהים לעשות ע"ש באורך  
 וסבין. (העיקר השני) הוא מה שמיים אחרות זה המלכות הנכבדה לקבוע לכבדנו ליימור הסורה וקלם דברים עם  
 פירושם וקדושים לשומר מלך. חס כמי פנים. (הפן האחר) מלך מה שהוקבע יום אחד שבועו בו ינוחו מכל  
 העקבים הזמניים אשר זה קבע הזקק שהיון העם יפני נכנס להקבל לעמוד עם נשמו לשמוע עמי עולמו וקדוה  
 כולם בשם פ' וקרא משנה ותלמוד כל איש לפי ערכו והמשכילים יגאלו נחה רוח כי יקבשו פורה משיים וזהו  
 אומם על המלות הורשין להם הלבנות יום ביומו וענין שבת בשבתו כמו שנתמל' על מנתה קבוע לכל בני ישראל  
 כמסורתם. וע"ז אמרו ר"ל בירושלמי לא יתנו שבמות ויש ל' ישראל אלא ללמוד בהם פורה. והנה יתרון השמש  
 שיש לכאום והכנה גדולה בו אם עמל המלמדים ואם עמל המועדים וזו היא אהם הכוונת שאר"ל שקולה  
 שבת כנגד כל המלות חס במה שיש בו מהכנה הגדולה אל כל האומה הישראלית אל העקב כפי פיר' האלהיים  
 עם פירושיהם וקדושיהם אשר עם זה יתנועו וילמדו האנשים והקשים והטקף אל כל מלות ה' וישעו אומם בו.  
 והרי מלמדי ששקולה שבת כנגד כל המלות עמל מה שמואל מועלמה בהחשקק בתורה והיא הכוונה האחרת אשר  
 והשמיים הסורה מועשות בו עום מלממה ולא עוד שאמליו המהשכה בעקקי הקורה וה"ה בדבור הבלי וכ"ש בדבור  
 האקרי מל זה ככלל כל שששם בו מלממה יונת כאלו אשר העושה בו כל מלממה כמו שהורגל הכוונת לומר לא  
 שששם בו פל מלממה והכוונה לא מלממה מועשים ולא מלממה ואלו מלממה ראוונה היא כשם האומם  
 ואחר כך מולממה אל המועל והנה אם יעורר ביום זה לחשוב מלממה לעשות נזכר ובכסף או בכל מלממה מלממה  
 או אפי' יפנה לבדו מהמלממה המעשיות ויפקוק בעקק שוא והכל אשר הורגלו בישיבה בה ע"ה ודברי רבילות  
 ולפון ירע בו אשר כל זה הוא אקור וגורם מימה רעם להחועלים בה. ופל זה יושכל ומקמיחהו לא הסבור אם  
 בכל מלממה חמיונים ביום השבת כי אם אשר לא יוע"ל לו יום השבת להחיותו אל נשמו על דרך ה"ל לשמוע וללמוד  
 אה הסורה שמיים אחרות לסתרהק מכל המלות העשות ומורה מנוונה ולהשתער במעלות ומדות עובות הנה הוא  
 באמה מוניה חס עליו יען כי לא תהר במיש ששם ימים העבור כי' וקדוש אומר שישאל ביום השבת עמי לבגרי  
 מכל מועשה רק שיהיה יום השבת קודש לה' להשדל בשלימות נפשו (וכנה ומתוך היותו ע"ש ששם ימים הששם  
 מלממה ר"ל זו ולה"ל א"ש). ועל סבלה כשאר בזה היה מקפדי ר' ינאי ז"ל כמיש אמר ר' אמי אלמלא הייתי  
 מולא מי שמים נמנה עמי הייתי ממיר מלממה במועדי כי לא באהיה מלממה במועד אלא כפי שיהיו חובלין וסוהין  
 ועוקקים בתור ועשבו חובלין וסוהין ומחזיקין. (הפן השני) הוא ענין דק רוחי נכבד מלך גלו אונים עליו בעלי  
 הקבלה האומיים. והוא המלל ליום הזה הנכבד קבולה נמלממה למר ולהעיל לכל מלממה מלממה ומורה לפי שהיום  
 שגדול והקדוש הוא הוא רועם ורווח אל הסמייה השביעים הנקראם ששם והוא כפרחורו אל הטרקקין העליון  
 הקראם שבת הגדול. מלממה שששם הזה הוא מקור הערבות והקדושה ומנוו יקבלו הקדושה כל עושרי' ה' המקדשים  
 והשבת הוא מקום ועקור קדוש וברוך אשר מנוו מסתך הקדושה והערבה לכל מי שזכין ומחמיו עליו נקבלה.  
 ובורה שמיים אחרת קבלו ישראל את הסורה באלה וסנועה כי הכל אכלם ענין וקד' א'. ומנהה יושעך ל' ישראל  
 הרבקים בה כל האלילות המושפע להם כשומרים מלממה הסורה כו' ע"ש באורך;

בספר הירושין הק' ז"ל. ויבדל אלהים את יום השביעי ויקדש אותו. וק' אברהם פי' כי הברכה היינו מסומת  
 טוב שמתחמת הנומות יתרון כה בשולדום. ובשמיים יתרון השבת. וקדוש אומר שכל יום קדוש אומר ששם בו מלממה כשאל  
 שמיים. ואכן דבריו בזה נכון למלממיוס בו כי אין זה מושג בהרשם לכל האנשים. והאומם כי הברכה ביום השבת  
 היא מעין הברכות והוא יקור העולם ויקדש אותו כי יושעך מן הקדוש ואם ענין דברי זה הונו מיש ר"ל לפי שאין  
 לו פן זוג. ומיש עוד רוחם ייאל סמים בו זוגך. וסכילי כי בשבת נשם ימימה באומם. ונפי' יתור כי זכור את  
 יום

יום השבת. מלום שזכור החדד בכל יום את השבת שלא נשכחוהו פי בזכרוהו אחרת חמיו מזכור מועשה בראשית בכל  
 עם ונורה בכל עם שיש לעולם בורא והוא זה אחרותו בלוח הזה כמיש כי אחר היה בימי ובימיכם זה עיקר גדול  
 בשמחה האל י' וקטע לקדשו כו' בעבור שהוא יום קדוש להפנות בו ועשקי' משהשנה כשכלי המזמנים ולמה בו  
 עונג נפשינו בזכרי ה' וללכה אל החמיוס ואל היבליים לשמוע דברי ה' כו' ע"ש:

במדבר פ' בראשית. ויבדל אלהים את יום השביעי ויקדש אותו. וק' אברהם פי' כי הברכה היינו מסומת  
 (בזר הקדוש) והיה הגדול מהו' ימצא ויכל ז"ל. דה בכלל ברכה שבת בהיות יום זה מוכבד ומכל ימים  
 בעינים בדרים פיואל לקראת מלך וקראת הון וכנה כנגדים נאום. והא דלא נשמה שבת. ועוד רבנאכל אין היכר  
 וישנה כי אין זה כיכר אלא כשעם הקעורה אבל בעינים הנגדים כיכר פיד כפילתה שבת. ועוד רבנאכל אין היכר  
 כיכר לפעמים אלא איהם אנשים גם בחול ויריים כשעורה אבל בהיות לו בדרים מוודים לשבת לבר שאינו  
 לזכונ בחול וכיר שפיר בו כבוד שבת (ובאמת רחוי לירא שוים חף שהוא עשיר מופלג שלא לאכול מין אחד  
 מלממה טוב בכל ימות החול חף כסום אופן שבעולם לא יאכל חומו מין מלממה טוב בכל ימות החול זלמ שבת  
 חר"ע וזה יכבד שבת מירש חולה זה כסנו כפי"ק שלא לאכול דרים בכל ימות החול כוודע ורחוי לזכור בו ואין  
 הקב"ה ומקם שבר כל ברה ועל כל הטופה והטופה יקבל אדם שכרו לעושי' ואפילו על המחשבה לבר ואם יששם  
 כזה כ"ל לשם כרחי כזה אשם יכר לשם' וסכרו גדול לעושי' (כ' וסכרו גדול לעושי' (כ' וסכרו גדול לעושי' (כ'  
 בעינים כשחזר"ל ששם שבתך חול ואל הלעך לבכיותו ומלממה בעינים רלמ"י ועוד עונג שבת מלממה ומהתה איו לפעמים  
 לו בקל ע"ש כגד אחד לכבוד שבת ואף אם אין לו כלל להחליף יכול לשלש לבגיו למעט דרך כבוד כשחזר"ל  
 וגם כסנו חמיו האומם ז"ל שמי' בעינים הנוק נעשה ג"כ עיווק נשמה בשבת כנגדי קדוש והמייס וזהו קדושו  
 וברכתו: (שם במדרש) ר' אליעזר אמר שבת הנוק נעשה ג"כ עיווק נשמה בשבת כנגדי קדוש והמייס וזהו קדושו  
 זמלממה חומו בעי"ם לזקן ולא הקר כלום. ומי' כשחזק רהו ג"כ ברכה וקדושה נפשו שמי' עמה נשם ימימה  
 הנקרא גר כמיש נר ה' נשמה אדם. וכן כגד שבת נמשך ששע מלמד העליון כעין נוחם ביה המקדש וכודע כו'  
 דש קדושה כבוד שבת כו' וסלר בני אדם שמיים רחויין לגם כמו ר"ל מ"ה ע"ש קונין קדושה ימימה ע"י נר  
 שבת כו'. (והנה ענין נרום קלרם הימיה מהכיל כי זהו ענין עלום למי שרוחה כפי"ק וענין כספר הק' מועד  
 יבוק באחריו מקויון מהו ויכספר קב הישר בעיניו הנוכה): (שם במדרש) ברכו באור פניו של אדם קדשו באור  
 פניו של אדם לא רוחה אור פניו של אדם כל ימות השבת כמו שהוא בשבת (אחי הקורל שיש לא לבדך  
 היעב לזכרי המודם הק' הזה כי ענין יקר הוא ע"י מלמד) ומי' כשחזק בלמוד כשחזק פנים איה בזה תרמי ברכה  
 וקדושה. ברכה ומל המלכה בהיות אלהים זיו קלסתר פנים שהוא לכבוד וכשחזק. וקדושה מלך נסתהר כי בא מלמד  
 פנים וול קדושה נפש הימיה ועל דרך זה נלמדו חכמה אדם תלמי' פניו דהיינו מלך קדושה נפשו. ועד"ה משה  
 רבינו מלך קדושה זכה לקריון אור פנים בקרמי הוד הרי וכוודר שששם ימימה בשבת בזה מקרמי הוד של משה  
 סכולל כל ישראל וממילא גם ישראל זוכים ע"י נפש ימימה כל אחד ואחד לפי מעלתו להסיר פנים קלם שהוא  
 מעי' קרמי הוד ועד"ה אר"ל בדרים חיות שחורה איה ונלמדה שחורה איה ביומו החול ונלמדה שבת עכ"ל ששמיים  
 ל' ישראל מלמד פנים שבת הוא מושם על הארץ קדושהם כששם ימימה: (שם במדרש) ברכו בעשעמיים. רבינו הק'  
 עשה קעורה לאצטונינוס כשבת הכול לפניו כשמיין לונגים חלל הון ועד לו. עשה לו קעורה בחול הביא לפניו  
 כשמיין רוחהו אשר ליה אופן ערבו לי יומר מלמי' (ר"ל אהן מלממיו של שבת חף שמיים לונגים ערבו ומתקן  
 לי יומר מלממה חף ששם חמיו) ח"ל סבלין ה' חס הקרים. ח"ל וני חולר של מלך חקר כלום בחמיו ומי' כשחזק  
 שששם קדושה שבת מקנה עשם טוב במלממיו כו': (שם) ר' שמעאל כיר יוקי שיי"ל לרבי ח"ל בני בכל בזכות  
 מה פס חיים כו' ואנשי חון ללרץ בזכות מה חס חיים ח"ל בזכות ששם מלממה ח"ל אהם ח"ל ומי' כספר  
 כח"ק דענין הוא כמיש חמיו האומם דהין הארץ זוכה ע"י מלות לשבר מושי"ב אלא ע"י שמייה שבת המכוון נגד  
 שבת העליון הוא אור הבנת ח"ש ר"ל שאל' הקב"ה למה מנהה טובה יש לי בדים גמי' ושבת שמה ואני נותנה  
 ל' ישראל שנאמר כי אני ה' מקדשכם שהוא מקדשם בקדושה שבת כו' ונשמה ימימה ששמה היא מעולם העליון  
 שכולו עתרה וקדוש' והארץ מקדשם בקדושה והוא כשכלין לפני היל"ה כי רועם האחרת הוא המקיים כל ימות  
 השבות כוודע ליהדי קון: (שם במדרש) אמר ר' חייא בר אבה פשם אהם זמניי אדם אחד חסד לפניו שלחן  
 אחר עטון כששם עשר מוועות ובו מכל מה שכתב בששם ימי' בראשית. ומתוק אחד ה' יושב באמלעיהו והי' וכוודר  
 ואומר לה' השרך ועלממה מכל וישיבו בה וכל כך למה (פי' למה ה' המיעוק מכוון) כיר שלא הזות דעמו של  
 בעל פנים שלא יבארה אבל יזכור כי מלממה ה' היתה זלמ חליו) אגמרי' לו בני מתיקן זכית לכל הכבוד הזה.  
 אמר לי עבה הייתי וכל בהמה ישם שמייתי רוחה כל ימי השנה הייתי מפרשה לשבת. ואומרתי לו לא על זוגן  
 זכית (פי' לא בהמה זכית לכל זה כי רחוי אהם לכל הכבוד הזה): (שם) עורודוסרוסוק הרשע שאל את ר' עקיבא  
 ח"ל מה יום ימים ח"ל ומה גבר וכן וכוודר ח"ל מה אמרתי לך ומה אמרת לי ח"ל אמרת לי מה יום ימימיים מלי' שנה  
 יזמל רשעתא מכל יומיא ואמרתי לך מהי גבר מכוודרין מלי' שנה עורודוסרוסוק מכל וכוודר ח"ל שרשם המלך לבכרי  
 ח"ל חף שבת ורעה הקב"ה לבכרה ח"ל מנין חסמה מודע לי (פי' מ' זיין חרודיעני ע"י מושם שרולה פ' לכבר את  
 השבת) ח"ל הרי נהר קמבעיון ויכתי שמושך אכנים כל ימות השבות וכשבת הוא נח וענין ימימה ששבת ח"ל  
 וכבר שמוענו שוכחו כל החול הסוה כששמיים והיו מחנדרים כל ימי השבות וכשבת היה נח (וכפס הרעיון שהוא  
 נהר גזון ששם גלו עשרם השביעים וקרא קמבעיון על סם שמייתוהו בששם היא סכט בלשון ערבי). ח"ל לנגלה  
 ח"ל גדי נד' (פי' אהם ממשיך רוחם חוסי בדיחיה בעלמא כי מי יאמר שהוא כן והסורה לשקר מרמיק עדותו).  
 ח"ל הרי המעלה את אהם כזכור ויכתי שהוא עולה כל ימות השבת וכשבת אינו עולה (לשון חמיו חס חרלה  
 כמחן הדבר חס אומם כך דקוק באיך). פשם אהם היה לרץ עורודוסרוסוק לשלול באור וברק הדבר באפיו לפעולתו  
 מקבדו



















אף שגדלה ועלמה שחזר קדוש ועלמו כ"ג ע"ג לר"ך הכנה והשנה שיהי' בו עוקוס ראו' לחול עליו קדושת שבת  
 ולפי שחזר השפיע ח"ן הקדוש ועיבוד ע"מ מלך הנקבל ים הקדוש שחזר ע"י אשכר לחול עליו הקדושה נמשך טוהאחו  
 והכל למי ע"ך הנהגה כן שורר בו קדושת שבת וזהו שרונה ע"י שטרה בע"מ שטרמות וביעוה להכין עלמו אל  
 הקדושה הוא שאלכל שבתה כלומר ששבתה נמשך עיניו נחיו השכינה הנחיר ביום ש"ק לכל באי עולם:  
**ובתב** האלהי ונחרתו ז"ל כע"מ ח"ל הק' אחר שקרא הפרשה בע"מ יקבל כבודא ובושה פנים חוספת שבת שהם  
 אומרים בשם כי ראו להשגיג מקדושה שבת עכ"ל הטורח. ונה כלל הרב הק' היה בעלות קלירוס עיני  
 גדול. כי עיני הכוונה הזאת היא שיבוש ונעשה החול שבת ע"י כביעול רגון הכוונה ים' מהעבודות הגדולות או  
 הקטנות זדונות או שגבות ואף אם ידע בעלמו שלא עבר על ואלום עשה דלורייתא או דרובין וימ"ם במלוח ל"ם  
 ע"מ יחחרט ויבד על כל נעשה ויבדו שהיה שלל לרגון ה' ים' כי תדע ששששש קלה אם אין בה כוונה  
 מזה לה' סיכך מורה עליו הקט"א כי מדה שאינה לש"מ הוא חלק הקט"א ח"ו ואין בעולם כי אם אדם נעמי  
 בחינות הללו או לירקים ילכו גם או מוטעים יבטלו גם (ע"ן משו"ל על ג' שאלבו פסקיהם) כי אם אינה נעשה  
 כרגון ה' ים' היא עבירה. ובזכרו כל זאת ומעבידים מואר כמה שנקט על מרשוח היסוד נלך עולם ב"ה ובי"ם אשר  
 בידו נפש כל ה' ורוח כל בשר איש ובה לו להכניע את עלמו ונפשו ורוחו חסר רשות הקט"א חלקו ח"ו ונעשה  
 קונו ונקבל אלהנא לדמות מונו כל שאותו והאבות רעות נגר אהבה הכוונה ב"ה ובי"ם או בקלה הכנה זו הכול  
 לשמור עליו אור קדושה שבת ואף שחוב השמירה הוא הכל לפי חומה שנתם על כל עון ופון וכפי הרשע חרבתם  
 סגוקי יעושה שיהי' ר' יעשהאל דורש (ומ' יונת ס"ו ע"ל) מ"מ אחר שברון לבו בחשוכה וחרטה והכניעה אל  
 וברל שבתו כפי"ל יוכל לכתוב בו אור קדושה שבתה כי וכשארם וזהו באלו השעות שהים שנוספיין מוחל על  
 הקדושה (כמסקנה המב"א) לנכך ולטור נפשו ונפשו ע"י הכוונה והשוכה כוונה או יאיר על נפשו אור כ"ו ע"מ  
 ויחלק לך נחיקת ברכה ה' הנוכח את יום השבת כמש"ל ברכה ה' ברכה שבת וזכה אור הים  
 יבדך וישנה לה' ים' ברוב הרוח והנחה ובקדושה וטהרה הלכו. אשרי ניי שוכה לזה. אבל השועים וחקרי דעת  
 אין נותנים לבם להקדיש מקדושה שבתה וטורש הרע שכלבם ונוניאל אל כדודך נוסח או בחלי אור קדושה שבת  
 בעולם כורה ומשפחה האלו ולא אור נבה עליהם כי אין עוקוס ליש על הקסא מזהמת כלכויו עוונותיו: (סס)  
 כדע בע"מ ח"ן שבת יעושהאל כ"ו פעמים סס הוי"ה וז"ל שרונה על כ"ד שעות היום ששבתה עליו והפוס' שבת  
 בע"מ שחזר ע"ך ג' שעות כפי"ל וטעה אחת כל רחוק שהחייב להקפיד ביומ"ל ושלא יהיה כבודו מן השבת כמ"ם  
 (ומ' ברכות כ"ב) אמוקי יונת כונה דלחריקן ליה ע"ך ע"י כי היכי דלא ליהוי עלן כמש"ל ובי"ם בע"מ (ס'  
 ל"ג) וכפי דבריו (ע"מ) שהתוס' הוא בעל לבנה והכנה יחשב לכן רוח הקדש' בשם שבת על השעות של חס'  
 שבת להיות בין הכל כ"ו פעמים הוי"ה וז"ל שרונה על כ"ד שעות היום ששבתה עליו והפוס' שבת  
 כלכך אחת ועיני שכל לך ולכך חדר ששמה ע"ך אור הקדושה ובמקום נכספה לביה לר"ך הדיבור נספק אל ז"ו  
 הרבה נעם קדושתו ים' הנחמלה עמה ונחיר ביום ש"ק. אשכ"ל ביה עשה זאת איש' כפי היום השש והשכן  
 עלנך שבתה ובה היל' בעזיבה הרע ומקדושת לכוך כ"ו וכו': (סס) ע"מ בעיני' נרות שבת בחורף מואר וקלם  
 דב"י שבתה מועלין הרלקת נרות. האחת שנגד הארחת יגשרש ויסי' מן הכינס הקט"א והיה אשר בו  
 והשכונן והלוגם ימי החול והחליר את הכינס בחורה של שמהה להיות אור כוונותם להיבנות שמהה וחרות ביתו.  
 והפעולה שניה הוא עיני פריקה סוכה כבוד הנעשה ע"י הירוח ושלום עשה כפוליה של עשה כפוליה של עשה  
 נמשקם ונכנלם כחקרי התקוס ב"ה ושלום עשה כפוליה של עשה כפוליה של עשה כפוליה של עשה כפוליה של עשה  
 כי ח"ש ח"ל וזמנה ועלום נעמי זו הדיקת רר שבת ע"ש בחורף ע"מ קוד. ומקיים אם חלק לך אלהים בעיני  
 שמוכל לכוין כל היל' מה טוב הוא ואם אין דעתך יפה להשיג את כל זאת ע"מ שמתוך כהעמדה הנאות  
 ובחיקוס סוכו ושהיה אורן מנהיק ללול ויפה כמ"ם (ומ' שבת כ"ג) ריב"ל הוה נהיר אהשכח דוחא חזר האי  
 ללול כוונה סוכו ויבדוק נהנה"כ הקהכל גם והבדק נחמה ה' הטוב שיקבל בחשכה שייח' מוארין כאלו כוונה  
 בכל הכוונה פליריין לכוין כ"ו: (סס) בשם הפע"ח הק' אחר שהפלה יבנה ביעוה ויאמר שבת שלום ומבורך  
 (סס) חז"ל בודש שארם עווד ונודין לו. כפי אשר האדם מתנהג בעבודת ה' כי שמש לו ה' כגמולו אם  
 שהנחמה הוא רק בדרך טבע העולם עושה מזהו כפי מה גומו אבל חושש הוא לחלישת נפשו. כגון למשל בעלות  
 פריקה ועשייה שבת גדול. או בחליכה כהנה"ך ביום החורף. והיה כפוקה אם הקור גדול מואר. (או טיביל  
 במקום בניס קרים ובשרע שבתה שחייב גדול למאור. או להוליה הולאוח על שבת ויו"ט לכבוד הכוונה יבנה  
 בשם ה' כ"ו) אזי מיד הוא מורש ולא יאבה לרדוף אחר קיום המלוי מעלטה נעבדו ומחור. וכן בליגור מהתורה  
 ילמוד כ"ו) אזי מיד הוא מורש ולא יאבה לרדוף אחר קיום המלוי מעלטה נעבדו ומחור. וכן בליגור מהתורה  
 ולא ידע שצדור עלמותו וכוונתו לעבוד את ה' ביושר נעבדו. וכן כתיבה הדיקה אף שימיר על העלות ונחן  
 דרקס הוא רק בערך שבת ידו. אבל אם ידען לידו לפעמים שילמד להוליה על המלוח ביושר מוכר השבת ידו  
 כזו קניי אחרון כך רב או מזה ששורה או עלים והפליין דין' להבטיח עוונתם ולהשיח יתושים ביושר מהתורה  
 ידו ימי המלוח מלקיימה. כן הקב"ה נותן עמו נ"כ בדרך טבע העולם ובהטיחו לכל העולם ישיב גם עמו כפי  
 שיהא בדרך והכוח עליו ח"ו עליהם כי וכיולא לא יעשה ה' עמו חן לטעם העולם ע"ש בחורף ע"ו: (סס)  
 בחורף בעיני' להחיל רעמים על שולחנו כשבת וקלה דבריו העליל רעמים יתושים ביושר מהתורה  
 ולר"ך למה לו בשמחה ונחמה רוח ונפטר כשישים על לבו ח"ך שיש לנעי הים חורף ולמי כל יומם שבתה ה'  
 וכל לטבל לו ע"מ שבתה ישיב נמשך במאכלים טובים ובמקום שחוקים והמנוחה שמתאכליו ומשפח ימן  
 לו להרחות שבתה המלוח בחשכה ובהנהגה וברלונן השמש והם על כבוד קונו יומר כבוד עלמו. וזהו ח"ך ויפה  
 שיהא השולחן. ומכר עליו כמש"ל. אבל אם יאכלו נחמה ח"ן בריה ואין מוארם לו פנים שחוקים ומ"י ככנס

גדר רע עין וע"כ יאכלנו מהשמות שמתאכליו ונלפס נמי יאכל לו וילך לו ושלל השולחן כי לא יעבר לו אכילתו  
 בעור שזו החורה יושב נגדו ולעבור ולנפח כדכ כחשב אללו עלום זו ח"ך ששעה אחתה כי יודע ככנסו שפירך  
 לעשות מלוח ח"ך לא כלכך טוב בלחמה כראוי לנלך הכבוד לנמי שירלה לעשות לו כחם רוח בעבודתו. והוא דוגמם  
 ק"ן שהיה מן הנרוע וע"כ ואל ק"ן ואל ונקמה לא שעה. ואחיה חתום ע"ש רבינו רמב"ם ז"ל סוף הלכות אכילת  
 עזבה הירלה לזכות עלמו ויבך ילדו הרע ויהיב ידו ויבא קרבנו מן הירע והמשוכח ביושר היה נחמיר בחורה וסבל  
 הכוח גם הוא ומכבודו ללבו יבדך בכל דבר שהוא ללם האל הטוב שיהא מן  
 השאה והטוב. אם בנה בים חפלה ישיה גאה ונחיה ישיבה. האכל רעב יאכיל מן הטוב והמנוח ששולחנו. כיסס  
 ערום יבסס והיטה ששכבותו. הקדיש דבר יקדיש מן היפה ששכסיו וכן הוא אמר כל חלב לה'. וכ"פ הגאון  
 האלהי מו' מואר ז"ל בקשר חולעת עקב. ח"ל ראו' לנו להודיע הרך הישרה שיכור לו הארם בחינה על שולחנו  
 וזו יהיה לו השולחן ומזה כפרה כמש"ל כמו שהיה נכפי' בזמן הבית: (ה) היינו כשארם המאכיל את העניים  
 על שולחנו. הנה בזה קרבנו וזה שלמים לה' לשיכך לר"ך להאכילם ששוכה מן שולחנו כו'. זה דוגמא זכה שלמים  
 הקרב לר"ח לחות לה': (כ) קידור דברי חורה על השלחן והוא דוגמא אכשי מנעור שהיו עוקקים כעששה בראשית  
 כו': (ג) ברכה היותו דוגמא חסיו הליים אומרים על הדוכן כו'. והנה כללנו כאן הג' דברים שהם קיום העולם.  
 שא' הוא החסיה. השני העבודה כנגדה ברכה המון. ושלשית בנילות חקדים ששוכה עניים על שולחנו כו' וזהו  
 שאלו של אדם מזהה כפרה עליו ועל כל העולם בזמן הזה עכ"ל הק'. אשרי ניי מתקיים ג' אלו ככוונה ללם  
 הכוונה יתקדך על שולחנו מה ששוכה עניים אומרים על הדוכן כו'. ח"ך בחליכה העולם והענוגי שבת קודש לר"ך  
 ג' אלו על שולחנו עתיד לש"מ: (סס) ע"ש בחורף וקלה דבריו. ח"ך בחליכה העולם והענוגי שבת קודש לר"ך  
 ארם לכוין שבת לעשותה ללם טעמן אבל לא ח"ו ששכילתה שבת קודש חסיה הרעוה והענוגי שבת קודש לר"ך  
 כריסו לנלח סחאוחו ושאר הנאות גופניות חליכה וחליכה וכבר חז"ל בודש שש"ל הק' עווד השלום שאל  
 מ"ן אחד את ר' עקיבא למה חכם עושים ומורים והלא כתוב חשיבים ונועדיכם שנתה נפשי. ח"ל ניי כתיב חשי  
 ונועדי חשיבים ונועדיכם כתיב בזמן שאלם מכוונים להנחת גופכם בלכד הם שנואים אבל אם הם בעבודתי אינם  
 שאלובין ושוהין וששכריין וסר ודאי כקורין ששענגין את שבתם ויו"ט וז"ו ע"מ הרי לביך שבת שבת ויו"ט  
 לא ייתן רשות להשענג בדתך נפשו למעט ולמנוח סחאוחו וחשקו. ואלו שמתאכלים בענם שאלכל למלכות רעבון  
 נכנס כקום כבוד ח"ן הנין אם חובל לכבוד שבת או לכבוד עלמו דורש. לא בחלה ח"ן ה' ביו"ט לוי שד"ה  
 לרעה את ה' בלמות ע"ש בחורף מואר מיה: (סס) מפיליא ומחמנה להקשים הלא מלינו בגמרא ובזו"מק השלמות  
 אלוהותו ברה על עונג שבת עד בלי שיעור ח"מ שבת על שבת שבת שבת שבת שבת שבת שבת שבת שבת  
 לא ברה ויעקב רק לומר נודרי כניאים ונס דבריו הנביא לא התיר לחזנו בחינוך רק ור"ך שיליה כמ"ם אם  
 חשי' נעשה רב"ך וקראת לשבת עונג. זהו ששענג על ה' אבל לא חזנו בלשון חיוב ששקרא לשבת עונג זאם לא  
 חשענג יעני' הקב"ה אותך ולפי רוב גדולה ג' פעוודת והעונג ומשפלת היה לר"ך ליהי' אזהרה. ונ"ש כבורה  
 אכלוהו היום לא קלי על עונג אכילה שיהיה על אכילה וזה ראייה שאל למה נזהר דבריו שבתה ללם רק לומר  
 נודרי הנביא ע"ש עוד ח"ן יתבאר בעז"ה (ס"ס) היעיד לכך לרבינו משה מלמד עליו מן ה' הוא עיני' נחמה מואר) הנה  
 כל עיני' עונג שבת הוא על זה הירך מואר ששוא יום שמהה וחרוה ושמנון גדול כביכול לפני לורינו יח"ש כמ"ם  
 דוגמא לו בכל ימי השנה כי אור הנחיר בו הוא הארם עלומים בלמי השמורוהיני. ולכן לא לטעונו על עונג הלז  
 כבורה הקדושה כי כיון שהעונג הזה הוא שמהה עלומים נחמה הרשעה הנכנס בחרות ענו' ים' ח"ך שירך לויי הלז  
 הדבר השלמי ככוונה הלכו. ונמ"ם אם ונריש ככנסו זה השמחה והכול לטעם זה שגייע העונג למלך העולם ב"ה  
 וב"ם כ"ו) זה לא ילמדך ללויי ונח"לוי יעשה. ונח"ג דליוו לא חזו ונפשו היא כהשגחה אחר ונכ"ל. ואם  
 של נלוה עכשו ע"י מיום אחרון ונחמה מה יום מיומים ח"ך נחלו ח"ו ונפשו היא כהשגחה אחר ונכ"ל. ואם  
 אינו נריש בעלמו יתר השמחה של מלוח ח"ש' כל רחוק השמחה מיעות החול וכאלו כן עשה ואוכל ושותה רק  
 למלחות שבתו ולהשלים סחאוחו עמה הנה חלוי עולם יתבדך לא יתאווה לעשעעומוי ולא יאבה לשמחה שמהה  
 עילוי כריקו. הלא חרם חסיה סחאוחו עמה הנה חלוי עולם יתבדך לא יתאווה לעשעעומוי ולא יאבה לשמחה שמהה  
 אחר נחמיר ילכו גם ועל השני נחמיר ונעשים יבטלו גם ופרש"י לשם מלוח ח"ו' אכלו לשם אכילה גסה על  
 ברענון הרי להדיא רשפי' בפקס שהוא מלוח עשה מפורשת דלורייתא אם אכלו למלוח רעבון נפשו נחמיר בו ח"ו  
 ושותפים יבטלו גם. ועל זה יתק' לכוך ארם ללוחות עיני' שכלו ולחשתיק בעיני' היטע שאל יבסס ח"ו לבדד ומשועים  
 וז"ל להשתקו לגדול האריות: (סס) ע"ש בחורף וקלה דבריו המלל שבת הכריח את נפשו ונלקבל גדול האור  
 ולקדושה העלויות. גם פירש' ונכדיל עלמו מן קהל ישראל נעמי חמור כו'. ואמר שהכנס מהלליו מוח יומם מ'  
 בל הושה ב"ה ונלחמה גורם לפנים רעות או ובהרהה ככנס חמור כו'. ח"ש מוח יומם היינו מיתה חמורה שמתו  
 גם מקרב עונה שפירש' ונכדיל איש ונלחמנו כבדד ומחילוח עם קדוה. ח"ש מוח יומם היינו מיתה חמורה שמתו  
 שפק רבינו הרמב"ם י' כשהרין ששקילה חמורה ונחמל את השבת כיון כשקילה שיהא חמורה שמתו שמתו.  
 נכ"ל ממש ח"ל כי הים ע"ש ארבע מיתות כ"ר השמורות זו מוח הוא העשעש שלש גורל פתו כן גדול ככנסו  
 לפום נגאל שחמל כל אחר לבי הפסם שפסם ובלחם עולם מן ארבע עולמות חשי' ונחמיר מן טעמו ששולם  
 הסוף ששם בו. דהיינו דרך משל הפסם כהיכל המלך ובכל היכל לפנים מהיכל חשי' ונחמיר מן טעמו ששולם  
 פלירי' הנאים והיפים ומגדל ויי' עמיות של כמה ויי' כלי זמר הנשעט בכל היכל והיכל ביושר מחכירו. דרשם  
 פלירי' הנאים והיפים ומגדל ויי' עמיות של כמה ויי' כלי זמר הנשעט בכל היכל והיכל ביושר מחכירו. דרשם  
 פלירי' הנאים והיפים ומגדל ויי' עמיות של כמה ויי' כלי זמר הנשעט בכל היכל והיכל ביושר מחכירו. דרשם  
 ח"ך אם נובך ח"ע בחרר מליכיו כפי"ם דבריו ח"ך ונלחמנו מואר ח"ך ונלחמנו והשקטו שיש לו לאופם



















ביום השבת כ"ב ח"ט לומר קומי מינות שבת: כ"ב (מילין דרבנן) ומה"ס ר' ישראל לקועים נחמיהו משיק  
 בעיני שבת: (ה) אמר ר' זבד מרש כי הוה חזינא להו לברנן דקא רעמי לפריקא שבחא אמילא קא מחללי  
 דבין שבחא בין דהוסינא להא דר"י לעולם ירין ארס לרבר מלוה ואמילו שבחא שגא' אחרי ה' ילכו כלחיה יאבא  
 (ע"ב) ומה"ס (א) אלא נמי רהיעא. אמר ר"י אגרא דפריקא רהיעא מ"י וקשר ע"ה הכאם לשמוע הרשע שבכל  
 שבת שפיה סמ"ה דרש הרע"ט לרין לשק י"ט וי שר הליכה כי היו כונה שלא יבטיחו כלל כו' בנות' דכוח דף  
 וי"ו: (ב) בנות' גיטין דף ע"ז האומר לאחר שבת אחד ועני שלישי בשבת מ"י ארס האומר אפי' ארס לאחר שבת  
 או אבוא לאחר שבת י"ט לו זמן עד יום שלישי בשבת ועד בכלל דלשון בני אדם כך הוא לומר ארס שבת עד יום  
 ג'. האומר וקוניי שבת רביעי ומישיי ושיי. דלשון ב"ח כך הוא לומר קורט שבת על ר' ה' ו' ע"ש: (ג) מאן  
 רזיף לשבחא פרעיה שבחא. מ"י מי שנותן להננות לשבת וזוה לו השבת פורע לו כו': (ד) בנות' שאיני דף מ'  
 שום שבחא לרקה לעניי. פרסי' שהעניי הם ומעדין בה וזוה להם יום ברור וגם מתחמייני בה כיום הליכה  
 עכ"ב ושמוע הוא לפי שהעניי אין להם בדיחה ביה להעניי בשבת בנימי מחלל ומשנה ובגדים וזיית להם עכ"פ  
 אם היום הוא יום השום וברור וכן בחורף אין להם עולם ככל הלורך לחנוס חדר. וליף הגמרא מרמכין חרחה  
 לכס ירמי שמי שמוע לרקה ומרפא ופרסי' ירמי שמי היינו שומרי שבת ורבינו מהרש"א ז"ל מ"י דמשמע ביה להשיק  
 דפסקו זה איירי בשבת מאפי' לישא דמות לרקה דהנה נודע כי מהלך בשבת החמולות קודין כך הוא שלי' חכ"ל  
 והחלה הליכות ש"י ימים כלג"ש חלי' והחלה הימים חלי' כלג"ש חכ"ל בשבת בחמולת פליטה מתחיל ומחלי  
 ובתחלה היום מתחיל שבתא ושיי ומולות אלו מחלי' ושבחא הם מוריס על הרע פמי' בשבת ומכין וכו' לרק  
 שהוא מורה על השוב כדאיחא הסם הוא משום אוחה שעה שקורט ליל שבת קורט מול מחלי' וגם הוא מתחיל  
 שעה אחת על היום שג' אחר מול שבתא. ונעטס אז לנו הקב"ה לקבל שבת בחוק' שעה אחת קורט הליכה  
 שמתחיל מחלי' שערין לרק באוחה שעה שקורט לילה וכן ביום השבת לא כחי' בו בדוקר שיש לשבות שעה אחת  
 על היום לפי שבאוחה שעה משום ומל שבתא ע"י שיהחיל לשום אח"כ וזל דרק ולפי שבאוחה שעה שקורט לילה  
 עדיין יום הוא והשגם זורחה במול לרק וכן במול שעה אחת ביום מתחיל כן החנה במול לרק לז"א שום דרקה  
 שהשגם היא במול לרק כקוף ע"ש בהחילה שבת קורט מחלי' וגם הוא במול לרק בהחילה וירחטה שבת השבת  
 אחר שבתא ח"ס ורחה לכס ירמי שמי בקבלת שבת בין ביום ובין בלילה שתי' השגם במול לרק מרפא ככשמי  
 (ה) בנות' שבת ר' קי"ט ר' הניחא מיעטף וז"ל אפי' דרעמי שבחא ואומר בואו וגלא לרקה שבת. ר' ימי' לבי' ש  
 מאפי' ואמר בואי כלה בתי כלה. ר' אבא זבין דהניכר אקסירי והלבי' עכ"ה בו ופסי' קנה בש' משלשה עשר  
 קבצים לטעום בשבת מן המורה' ומשלים להו אגמורא דרשא ואמר להו אגור הי"א אגור הי"א מ"י כשהיה עשר  
 טעם דרשונה היה טהור לשמשין הוכיחים קעוריה על פחה ביהו ולא היה נכנס רק מונה' לחזור ולהביא אחרת  
 ואמר לשמי' אגור הי"א החאשרו ורחה להכין את זו בעד שאלך להביא אחרת. ר' אבהו פיה יושב על קא  
 של כן (דעשי' ברוב היה וקורט לנולכה) ונשוק גורא. מ"י לכבוד שבת היה מקיים לבשל מחללי שבת והיה יושב  
 ומנפח בלח לנשף. רב עני' לבי' גורא. מ"י לוכס מלכות שחור פדרך הוכנסים להרע' שהיום אינו רחוי  
 להחניה בהשיכות והשקט בהכשילי שבת ושלא יעני' בגריו כביכול קריוח אלא יזיל עלו לכבוד שבת קורט.  
 רב פקחא ורבי' רשא פ"י א"ה היה שם רש' בהנה' לחרוך היה הוא בעלנו ומחרי' רבא ונח' שיבועה. רב הונא  
 מרליק שרגא. רב פפא גריל שהילחא. רב חקרא ונחך הירקות הגלרי' לכבוד שבת. רבא ורב' ורב' ורב' ורב' ורב'  
 החיכות ע"ש קעניס להלי' בה' האור. ר' זירא היה מרליק השל פו'. רב נחמן ב"י היה מנחך ועי'ל בנחך ונחך-  
 אור אלו עקלעין ל' רב חזי ורב חזי מ"י לא נכחיפנא קונייהו. מ"י יום ע"ש היה יולא ונכנס להביא משאות  
 מנחך אחרת כלי' שמי' ובגדי' חושב' ומתקין לחרס שנתקבל. א"ה רב בנימו ונחלה לו שהוא חושב אלא  
 וארד לכבודו לטרוח ולהרבות בשבילו: (ו) רב ששת קני' נחור היה ואינו רואה עם האכילה וכשהיה דורש בשבת  
 היה מוסיף הלמני' בתקום שהגיעה עם החנה לטע האכילה כדי שילעצו וישהו לקום. ובחורף היה מוסיף  
 להלמני' היכא דעמי' טולא כדי שילעצו וישהו לקום:

**ב"ס** (פנים וספירות) ומה"ס ר' משה ז"ל: (ה) ר' זירא היה מרליק השל. והכן שמה העעם לא שלט בו ונחל  
 כמי' בנות' ב"י כי ה' שילם לו מדה כנגד מדה לפי שהיה מועג השבת ע"י הרלקת האם ע"כ לא שלט  
 בו האור: (ב) יוסף וקורט שני כו' זכניה בהליקר עיני' דדיגרי עיין מהרש"א: (ג) ונעשה בחדר א' כשנרלה  
 שרשו ומלך ע"ה לנדרה ונארי ששבת היה ולא נדרה ונעשה לו נס ועלמה על לך כו' ע"ש ופירושו שני'  
 שהיה לו מחשבה בעלמא שבת לנדרה ע"כ לא רה לנדרה אף לאחר שבת וע"י שמר שבת כוונתה לבו ע"כ  
 נסו לו משאלות לבו ונה שהיה אילן ללך ולא אילן אחר משום דרמי' דשבת מעין שהו"ב ובנות' שבת אר"י  
 עתדין אילנות שמוציין פירות בכל יום כו' הראה לו ללך. ח"כ דה' העעמיהוהו מעין שהו"ב מדה כנגד מדה  
 כיון ששמר שבת שהוא ונעין העוה"ב:

**ב"ס** (זכרון יוסף) מהגאון מה"י יוסף שטיינהרט ז"ל על כי באחיהו מקומוהו יש ונחא רע ואוחיו בהנס שהולכים  
 בשבת לטיי' בחורים ובחולות ביה זזהו דבר מוכער ביהו ע"כ שנתקח על שולא דה' דברי הגאון הר"ל  
 שהרדי' על דבר ה' שמועין ויראון בעי' ע"ש דברי השול' בשלימות וקח דברי אלא אף זו שבו בשבת גי'א  
 מינא והללו בחולות נערים עם בחולות ונעטרכו בהם גם אנשים ונשים ושעירי' וקדוש' אפי' לנפסם כי רעה  
 במלו להם לעגור על דם כפרהקול והחורה חורט שק עלי'ם רחמנא לישזנן מהאי עונשא ולא יעשה כן בשרחל  
 בו. שטורה דרמי' פיה שעה למחות בכל כוחו באכסי' כאלה התעל'ם כשפסחם וכן נחא ויחא לנו לעשות. וכל דרש  
 ויורה בעיני מחרי' למחות בכל כוחו ולבעל כו' ודוע דאין חילוק בין משאלות לפניות בענין זה ואין לך דרש  
 שפחה יפסי' ונעלה לנזות יחד וזה. והעובני' ונביי'ם כפי' החולות ונשים כשעת הירוק ואוחיון מעשה  
 אבותיהם בדיחה של הנשים וקורא אפי' עלי'ם יד ל' לא ינקה רע ודיגם של ביהנס ולפני'ם מתקנים ונעשים  
 אוחס' למלכות האוחיון ונאים לדי' ונעשה ער ואון ולפני'ם ע"י ונעשים קוד יחד להתייחד ביום או בלילה ויסי'  
 בנחשך

במהך מעשה' וח"ו מלחך הירך זיננו או לעיני' שכה רואה אוי לאזני' שכה מוועות. ודוע ררוב בחולוס  
 בזון סוז כר הדי' וזה: לרלום. ולרעם רבינו הרמב"ם ז"ל וכנה סוקקיס רלואני' ואחרוני' ז"ל הנוגע בהם  
 לש' חיכה וקירוב כשר עובר על לאו כמורה ולאשה כרמ' מוואחה לא הקרב ואפילו קריבה בעלמא אקוד. ועיין  
 בעי' רבינו הר"י ובק' עגרות הקודש. ולענין אקיר' ערוס ניה אף חילוק בין נשואה לנשואה כמי' כשי' ריש  
 הלכות נדה ושמוע הוא למאור אך כתבתי זה בהלי'א ונלב הכורים שמושבים שאין סיף כפניה. כללו של דבר אף  
 לך גר ערוס ברוב זמה לבעל המחולות ונלב הכורים שמושבים שאין סיף כפניה. כללו של דבר אף  
 לערוס והרגל עבירה יותר זמה ואחנה עם ה' שקבלנו החורה הק' כהר סימי מחויבין לעשות נדר וקיי' שלא  
 יעשה כן עוד ח"ו בישראל כו'. ומחויבין להכניס אפי' לכל השמות לאחר ולקיים תקנה הנעשה מחמתו לנדרו פירא  
 וכפי' ואחנה כו' בכל ואדוך בכל ומוזק שזורטנו לא תהחלל ע"י העון עני' הירך ע"י:

**ב"ס** (אמרי שפר) ומה"ס ר' נפתלי אשכנזי ז"ל. ושאר בני ישראל את השבת כו' מ"י שיעוק כל היום בעבורם  
 הכורא ית' באופן שבה יהיה בהם כח ומיל' לעשות את השבת עלו עשי' מנעם כחוק' קדושה וס' ימים  
 ע"י עסק החור' ביום השבת ח"ס ושאר בני' את השבת בלעמוד חמוס המורה הקרבא שמירה כשנר'ל  
 ע"ס ושומרים זו משנה ונעשה זו הנועשה כי בלימוד החור' גורם לעשות את השבת ומודר' כי בו שבת וכל  
 מלכחמו אר' כרכי' אר' סימון לא בעמל' וינעה ברא הקב"ה את עיניו ולא אומר וכל מלכחמו אלא להפיע ון  
 הישי' שמוחדין את העולם שכתרו כולו בעמל' וינעה וליחן שר עוד ללדקיס שתקיי'ו כו' והוא תמוה אכן  
 הכונה ונאחר שכר'ה הארס ויסי' לם בחמור' והרלון לריבין עמל' וינעה עמל' וינעה עמל' וינעה עמל' וינעה עמל'  
 לומר לו אם יבש בעל מונלכה ויסי' לם בחמור' והרלון לריבין עמל' וינעה עמל' וינעה עמל' וינעה עמל'  
 לרין שהלדקיס יהיה להם עמל' וינעה לרין את אר' יש ללדקיס עמל' וינעה לרין את אר' יש ללדקיס עמל' וינעה לרין  
 שבלמה לו ללך כו' הרי לך ראי' אר' יש ללדקיס עמל' וינעה לרין את אר' יש ללדקיס עמל' וינעה לרין את אר'  
 הירור' שלא יר'ה ויבור' של שבת כוונ' בחול כו'. והרשעים ג"כ אין להם מנוחה בשבת כדבריו כהר"ה כה"ל  
 ולפעמי' אף כוונעה יש להם יגיעה ויש אחר מניחים כל סיפורי קתורותיהם ורואיהו מלכחמן ביחוד ליום השבת  
 שהוא יום מנו' ובאלו נכר' יום השבת רק בשביל' זה שיואל' הבנה להרור' ועניי'ו. אוי להם לרשעים ויום הרין  
 הללו עוליס ויגעים כוונותיהם והללו עוליס ויגעים לכוף את יר'ם. וא"ס מה יריון לחרס בכל ועולו לז"א  
 המודר' כו' ע"ש שיעור' בשלימות וקיים והלרי' אפילו בשבת הוא יגע וכשהר"ל לוקיס אין להם מנוחה לא  
 בעוה"ז ולא בעוה"ב כשנעוה"ז אין לו מנוחה ויולחמה הלא אפי' בשבת ובעוה"ב כו' ע"ש היע' כ"י (סכ"ל)  
 אונגה) לרין כל ארס לטעם השבת בכל מה שביכולתו ואפי' בדיבור שאין לו לרבר הרבה כו' ור"ל מה שביכולתו  
 לטעם השבת אל יונעם אף בדיבור וכיואל:

**ב"ס** (הזכרונות) מהגאון הקד' עוה"י חיים חייקל ז"ל יום השבת קדוש אפי' הקב"ה קדוש עמו בני ישראל בו  
 כו' ע"כ ישנה ויזיל בו ירין עלמו בקדושה ובעררה אחר שרין מלח' עוונותיו ועבר שבת והאחר' עלי'ם  
 וכפי' הננסו בקדושה לקבל טעם אלהי' כן מחול עליו רוח אלהים ונשענה לא בא אלא אחר השמולות וחרוה  
 יתירה וטבת רוח לנשוי' ובהנגב' שבת נכנס להאי עלמא קדושה. העולם העליון ומכשר שבת עוועים מונו וכמי'  
 בזו"ש ואין ארס זוכה ליהנות מאור שפועה' אלא אחר סיחך' נשבו מן עיני' עוונותיו. כוונ' ברין שהו"ב שלא  
 יזכה לנשוי' רק אחר שיקבל רינו למר' עוונותיו. ומהנאי' קבלה טעם אלהי' הוא החכרות לחשוב דרפי' טעם  
 והקדיו לכן עוב ונח' ארס לכהבוד כבוד שבת כוונ' שיה' או שתי'ם שבת כוונ' שיה' או שתי'ם שבת כוונ' שיה' או שתי'ם  
 יביר כשלאות מני' דעים. ויחין עלונו לכבוד שבת מה דאשר וירכה אהבה ואחיהו וירעוה פיוס זה יזמר ויזמר  
 וירכה ענוה וקיר' הכעס והחלוקת עלונו וינעט רבדו בכל מה דאשר וירכה עסקו כדור' אף כי החסרנו עכ"ז  
 בכל הימים מ"י כיון שבי'ם זה קדוש ועטור הוא לכן מתאיבים ביום זה להתרחק ע"י ונחלה ונכעם וקפחה וקפחה  
 וסאזה רק אחרת ובלוס. ויזמר מאלו להרבות חורה על השלחן באלו ג' קעורות ואל' יבטל ח"ו קעורה ג' שזר  
 לב ארס ומתכרך ברוב בני ארס לבעל ח"ו קעורה שטי'ם ומתגלל לאור ל' כי עני' חנני' ואין מקום להכניס  
 מאכל והוא נעשה ענין ובימות החול כקעורה ורעים ככנסיה שאינה לשם שמים ימלא בענו דורקא בשבת בען  
 רשעים חסר ח"ס שהנע"ה ברעו' מרליק אוכל לטובע נשבו כיון בשבת אוכל לכבוד שבת להשביע הנפש הייתה  
 אז דוקא ענין רשעים חסר יאמר הרשע לא אוכל לאכול וכל היום מושקף מרפוחיו לכבוד עלונו כשנר'ל בנות'  
 קוכה לאגרי'ם התלך ונשם לנדר לבחן. ונה טוב ארס יוכל להדם דבר בגפי' או כעקרא ומודר' וזכנו ה'  
 ליום שבו' שבת:

**ב"ס** (יראים) מרבינו ר' אליעזר עמין בעל הש"ס ז"ל: (ה) ליה הקב"ה לתת ארס שמי' שבת על לבו שנא'  
 ושמרטה את השבת וכחי' שמור את יום השבת לקדשו ומי'הו היא בכל כמי' ואפי' שמו' את הרב' כו'.  
 (ב) כשם שגלה הקב"ה לתת מורא למקד' כך ליה הקב"ה לתת מורא לשבת כו' ומהו מורא שבת שמתוכ' הארס  
 בלבו לכבר את השבת ולשמור את הרב' ולא מן השבת אהה יר' אלא עני' שהזיה על השבת:  
 (ג) מלוה לטעם ארס ביום השבת כו' וכשם שיש עונש באכילה כך יש עונש בהנחם הגוף ומלוה על כל ארס  
 לטעם עלמו בהנחם וזוה טעם היא נקראת עונש דכחי' אפי' לא נקטה כף רבלה הל' על הירך מהמענה:  
**ב"ס** (שערי יצוק) מהגאון ר' אהרן בריב"ה ז"ל. נמלא חובו בדברי חכמים כי החולך בלגוול פקדים (וע"ל בס'  
 עקר קדור יוס' כי יש חיוב לזה יזמר בשבת ע"ש) כגון ביקור חולים והכנסת כלה וניחוס אכליס וכיואל  
 אפי' יולך בניו עו' חיה כי מלכד שמתכנס לנגוול חק' עוד מקביל' ליה חיוס קעוה' עם גדולות כו': (ה) ארס  
 שהו"ב שבת ומכשר אוחיו ונעגב אוחיו כדי לכבוד הקב"ה כן הקב"ה נותן לו מקום למעל' כמנוחה שאין והשקע שלא טרה בו  
 ונה עם מכל העורה שטרה בעוה"ב כעשע"י: (ו) כלל זה יהיה ב"י ארס בכל מה חתן כהזמין עלונו נשבו אפי'  
 עלוה או סיקון ויחור עוב לומר כפי' קורט הפקוקיס אהלה אקרא לאלסי' עליון וגו' ופסקו ה' יגמור בעי' וגו'  
 ואפי' יאמר ויהי נועם וגו'. בנות' שמי' ר' כ"י אפי' משמר כו' בעיר שבת לא היו מעמיין ממרי' כבוד השבת  
 בלח'







ישאל וכל יבקש רק מה שיביאנו להללנו נפשי ואין שום חשב עמוס טללה בלתי הגון (על ארס שהיא נכבד טע  
זאת) כו' עיין סט:

**בסדר** (שליש) הנהגה לכה דורי כו' יקדו הגאון הק' האלהי ר' שבת הנהי אלקין ז"ל בעל המהגר ס' עמוס  
הנהי וכו': (ב) כשיבואו עכ"ל יום בבהכ"ל יאמר יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שתתן חלקי  
מושיב בדין: (א) כיום קדשי וקראת לבשנת עונת ר"ח בקול לומר לך שדרך לקרוא בקול רם: (ד) כמה  
לך הארס להשתדל לענג את יום השבת שהוא ז' ימים וימנע זמן שממנו זמן וממנו כלי זמן שכל המידה  
בזמן ביום ז' ימים וכל כלי זמן וע"ד שאמרו ז"ל יזלזל ממלחמה נוב ומנוג וכל המוקף מוקפין לו כו'  
כמש"ל הכל קלוב מ"ה זולת הולאת שבת. ועוד ז' מנה לבאן ולבאן רמז שדרך להוקף מחול על הקדש בין  
כשיקחו בין ביחאחו. כי פועל ארס ישלם לו רמז משר"ל שהקפ"ה אומר לו עלי ואני שורע והו פועל כעורקין  
למפרע לכו' עלי ואני שורע ומזוהרים כו' (וע' כהה"ק שחלילה לארס להרהר אס רואה למעשים למי ערלה  
עיניו שאינו מוקפין כל כך ואני שורע כי דברי ח"ל הק' בודאי הם באמת ולכן אף הדינה הירושלמי אמרו ע"י  
ועל כיוצא בזה וכן על משר"ל כל הזריז בלידת זוכה לעלים אלה ודאי דורו של ר"י נר אילעו לא היה בנו  
ללבוש רק שמה מ"ה ומתקיים בעלים אחר ועוקפים בחורה. גם אר"ל כל הזריז במחנה זוכה לדירה נאה ודו  
ר"י בן חנניא אשר יורחמו היה דרמוה. וכן בענין עונשים על עבירות לנשל אר"ל אס נוגע בעיני קודי  
נ"ע שמתי יקפח ואס נוגע בפיו יאלס כו' וזו מעבור על היום יקפחן והרי אלו רואים הרבה עמוס מי שמו  
ע"י ואינו נעטס וכו' באורך עיין בקדורו ענין שמים ומהלל נחת):

**בספר** (ארכא דרבנן) זה לשונו רבתי ס' ירושלמי חוב"ב מתקב"ל אחת כבוד בשם הירושלמי ח"ל וברס לריך אס  
למיעד בכל רובתא שבת דרבנן. לאו למיעדא שאין לנו שבות מן התורה שא"כ כנאלת שבת כחול וס'  
התורה שחנניס פסוקים ואלוהות כחולת ויין ונעלעלין חלש"ס מביא לבית דרך כרמלני ומודרין ומוקלן ומונין וא"כ  
ברין שאקיס התורה הולאה כרונות והסיים העול הגדול הזה שא"כ אין זה יום נוחת. אלא כך עיקרן של  
דברים. בכלל מ"ע שבות של תורה לשבות מנאלתה יש לשבות מכל שבות דרך כלל כדרך ששבות כחול. אבל כ"י  
פירט ופירט כי עבד ליה חזרי באורך (דלא הו"י שבת) הו"י שבות דרבנן. ונאל שיש לשבות עיקר מן התורה ולפי'ן  
הענינו בו חכמים דבריהם לרבות מלות של תורה. חסו ונרגיטא שבידו מרבינו הגדול הרמב"ן ז"ל עד כאן לשונו.  
ולא נויס ג"כ דברי רבינו הרמב"ם פיר' כ"ד מהלכות שבת הלכה י"ב ע"ש: (ב) ע"ש אס א' באורך בענין  
וי"ע ר"ל אין שבות בתקדש: (א) בשם הגאון בעל חוות יאיר אס אקור לומר לגוי שיאמר לגוי אחר לעשות לו  
מלאכה בשבת ע"ש דעת השואל כזה שהיה תקופת דברי ועלם בהקמה על מי רציות דלקורי: (ד) טענית שבת  
וי"ע נראה מרבי רבינו הרמב"ם אשר חיקורו מן התורה כי כתב פיר' א' מה' שבוטע והשבעת של לאכול כשבי  
דתי שבוטע שוא כו'. ואי חיקורו הטענית בשבת הו"י מודבנן הא קיי"ל שבוטע הנה באיקורים דרבנן בשב' ואל  
טענה ע"ש ביר' ס' רכ"ה. וכן נראה ונ"ל שה"ס בעיוריון דף מ"א ע"ש אלא רמ"ן יש לדרוק אין החירו  
טענית חלום כיון דלא בקיאין דברי הלכות וי"ל דטענת עמוס דלא מלינו דיוקרי עיניו מן התורה אלא ליה  
יום חלום ויהי"ל אבל ביום לחוריה לא אסור אלא מדרבנן דיוקרי עיניו ככל טענית דגזרו חכמים אלא לפ"י  
ז"ל דדברי הרמב"ם ש' והשבעת של לאכול בשבת הו"י טענית שוא היינו דוקא במפרע ליה יום כקמס עיניו  
דאורייתא אבל בשבעת של לאכול ליל שבת או יום שבת לחור כיון דאין חלום אלא מדרבנן שבוטע מלה כשוא"ס. וכל  
כי הא הו"י ל"י לפרש:

**בספר** (לקוטי יקרים) כשנודד לריך ליישב עלונו לפני מי הוא לומר לשמעושים ונתרחק עלונו כלימודו והנחירא  
ית' לך לריך ליישב עלונו בכל עם ובכל עשה: (ב) בנאמר אחר הקפ"ה לו עלי ואני פורע. וק' לנה  
הנהגה אלא כך ולמה לא ימנע לאף שהוא מועט מתכרך כמו אקון שון של אליטע אבל אין הברכה שורה על דבר יקון  
שורה חל על ארס דבר אף שהוא מועט מתכרך כמו אקון שון של אליטע אבל אין הברכה שורה על דבר יקון  
אס לא שיעשה הקפ"ה כק ומקורס יש מלין והנה אין הכל רול"ס הנהיט מועט"י כסיס כמו שמינו כנאמס הגא"ס  
שלא יהיה הקס ומקורס ויכר כל כך ואס ילה ה' לעשות לו קס ומקורס אשאר של ילה ליהנות לכן אמר  
לו עלי ואני פורע כנ"ע כמ"ס הנודד הגאה מן חניו פורע את חובו א"כ מלינו שפירעס חוב אינו הגאה א"כ  
לא ימוס העני וילוח וענג אס השבת. ואע"פ דהנאמר מוקי לה באותו חוב שאין הנולד חובע את חלוט שאס  
ילה לא ישלם לנלוה ע"ש גם הכא הנולד לעני כזה ג"כ וקמאח מלוה לו ע"ע של להכעו חסו ע"ש דרך  
הללה: (ג) ענין הקטנות בשבת לא כמו שאריוין העולם שכיום השבת התורה הרלועה בחלמות הזמן מ"ו הרי  
המוקף קירא ליום השבת יומא דשבתין כו' והגוא' שנטעה הרמב"ם לשם פועלן ואל הטענוגים כו' וא"ך יוכל  
ארס להשעות את עלונו כזה מ"ו שבוטע שזה לשם שמיס ואינו כו' ע"ש באורך בעניני שבת:

**בספר** (הקדמות) מאריך טס ג"כ דברי הקפ"ה דרך חכמה ה"ל וקלד דרבינו כי רלה הקפ"ה לזכות את ישראל  
ולקיים כל אחר מישראל את רמ"ה חיקורו וספ"ה גידו לתימס קודם לה' כו' ונמן לנו את תורתו הכלולה  
ומה"י"ג מלות כל מלות ונחוק אבר אחר כו' וכל עוד שלק קיים כולם הרי הוא עיין חקר אבר והוא בעל מוס  
ולכן הנחילנו הקפ"ה מנהג עובד ושבת עמוס ע"י שמינו את הקפ"ה להכחיו הוא מוקפ"ס כל חרי"ג מלות כפועל  
עיין טס וכות עושה לבוט רמתי על כל רמתי חיקורו וספ"ה גידו וזורה עליו השמחה הקדושה וא'  
יבאר דוח העומאה מוננו כי כזה קס זה נוסל כו'. ומה נבחר שאל ארס שחללנו רולת לבש אל הקדש  
ולחיס לריך גמור אין לו שום תקנס אחרת רק ע"י שמינו שבת כסלכחו כי יא שורר עליו השמחה הקדושה  
כאלו קיים כל החרי"ג מלות כפועל ובה יאשר לחיס לריך בארך כו' וכן אס ילה הארס לעשות שמחה שלימה  
על כל עוונותיו בין על הידושים לו ובין על שאינס ידושים לו שתקנתו לקיים החילום החילום של מלות  
כמש"ל

כמש"ל וכפרט אס חילל שכתוב שהוא מעבור עברה זרה ואס ירלה לעשות שמחה שמינה היה לריך לקיים  
כל חרי"ג מלות זה אי אפשר כו' ע"ס והתי ימן. אל לבו את החועלת הנפלאה הנה לבשנו דוחו וכשמו וישמור  
את השבת בכל יכולתו ועוד לו בעוה"ז וכעוה"ב. ולהיות מברכים אלו יקרים וחכמים הם למאור ע"כ הוכפלו  
בכאן שיש בך סיניו לשון קלמ:

**בספר** (כתר טס טוב) אחת בקשר עני"ס ישארו במלכותך שומרי שבת כו' יטענו ויחננו כו'. ותקפה הלא  
בעניני עקפי העוה"ז הטענוט הוא קורס השביעה והול"ל יחננו וישבו ושי' דיש בעקפי העוה"ז טענוט  
בלא שביעה לעולם. ויש שביעה ואחר השביעה טוב אין טענוט. דהיינו בענין קיבוץ מנוון כקפ חזיב יש לו טענוט  
ומה שהוא עשיר יותר יש לו טענוט יותר ומעשרו אבל אין לו שביעה כנ"ס אזהב כקפ לא יטעב כקפ יש לו  
מנה ונקבס מאלים (והגאון בכל"ע כ"י ע"י מ"ס הנחמדים ומהב וגו' כי הנהגה העיון כל אשר ירבה עשרו ירבה  
הנהגה וכי"ל אונס דברי מחיקות אשר יעמוס הארס מננו ונובל ישיר לו ולא יקון בו אך בהרבות מאכלו  
ונמוס ימלס בעיניו כמ"ס רכס מלאת אכול ריך מן שבענו והקאחו. אונס מאכלת התורס הק' ונלוזיה שנואל  
מעלה הנהגה המנוון חללה ה"ס הנחמדים מהב ונמו רב כי מי שמתאחד והנהגה בה יכסוף לה יותר כמי שיש לו  
זבס וזבס רב שבתהרבות לו זהב שתיבה לו החמרים על עוד יותר. ואחר שזה ענין נפלא כי הלא היותס מוקפ"ס  
מרבס ומנפס לופיס טעבס מחיקות מחייב ההקפ"ה כשיעור בינוני ועריחיק חלוות השלבת הרינו ועס היות  
בחורה ונלוזיה יתרון עלונו על מחיקות זה אשפ"כ לא מסקוק החמרה על הריבוי כו' ע"ש) אבל חכילת טענוגים  
אינו כן אחר השביעה שב אין לו טענוט. אונס בלימוד התורה הוא כן מי שאינו חכם גדול בחורה אס יקפ"ס  
מננו לפרס חלכה ענוקה חלה הוא מו' לו כשנור"ל ע"ס שפחותו שפטים נטענה מור ע"ש) ולכסוף הוא חמנע  
אל אס הוא חכם גדול בחורה אפי' בתחלת העיון יש לו טענוט מפני סיכול לפלפל בחכמה ולמולד רחיות וכל  
הדברים כו'. והנה השבת לא יתמן לרענוט אכול וזהו בלבד אלא לעסוק בחורה ובתפלה והשבתה כו' והטענו  
שלו יאס מנכס דהיינו מאור קדושת שבת כו' וגם כוד נמנה יתירה כו'. ואז"ל ע"ס שבת ויבש כיון ששבת אחרת  
נכס"י מי כנוו שהעניו מרובס בלגד וגו' דמות ודמות אחר מן העני בתולדתו כן הליקו שהיה לו נמנה ימירה ואור  
גדול וקדוש בשבת מרובס יותר בלאת השבת ומרובס מה נאכד מנונו יותר מן הדיעות כו' לכן עיקר טענוט הליקו  
יהי מהשבת ועסק המוס והפלה הכל בשמחה ובתהללות ובקדושה ועיה"ה ח"ס כפ' ית ע"ש) כל הענוג אס  
שבת נותמן לו חלה בלי זמרים למה לא אמר כל המענוט עלונו בשבת אלא מהו שבת שמת קב"ה ע"י כל  
המענוט להקפ"ה כביכול ע"י עסק תורה והפלה כבונה גדולה כנ"ס כפירס א"כ רחיות הגל פיו של ארס כח  
ומאלל ומשנחו ח"כ כפי שיעור שנחמו מה' שיעור הפלות כבונה והנה בשבת שיש בארס חוספס נמנה ימירה  
ומקוס נבוט ח"כ יש כח בתפלתו לעלות כו' גם להעלות עמה גם הפסלות של חל ע"ס ח"ס ישארו כעלכות  
כו' וקוראי ע"ג וזהו עונג אחיך בשבת כו' יטענו ויחננו פי' ע"י הורה ויחננו מה שיהיה אס טעב מחס  
יותר יש לו טענוט יותר כו' ע"ש: (ב) ענין הללה כעס א' כו' והיה טס מחיקו הכפר וקיבץ כונה חנשי הכפרים  
ואכל עתהס קטורה ג' בשבת כזוהיות והשבתה. ואללו אורה הטעס והדיב שמוטי העולם אחרים חלל נמנה  
בין אנשים מישראל וכשבת יש לכל א' נמנה יתירה וביול"ס יוללת מנונו. ע"ס אחרי"ה גם אפי' חלל נמנה בין  
אנשים מישראל ע"ש:

**בספר** (טעב מישראל) בישיע"י אס השיב משנת רגליך שעות הפליך ביום קדשי וקראת לשבת עונג אז טענוט  
על ה' וגו'. ע"ס הרקוקים וכפרט ע"ס שלשה הקדושות: (א) שהטקט פקיעה נקה ומחיק חלק א' ומחיק  
וממחר עיניו ל' ארס ומחרול ליה בקדושה דבי שישאל: (ב) המענוט שבת נותנים לו ומשאלות לבו שאל' והמענו  
על ה' וימן לך וגו': (א) המענוט שבת אפי' גמז עליו להיות פינקחו ונלוזיה יכיל הוא לריוח והקדוש ברוך  
הוא גמז והוא מנכסל והוא מה שיענו ר"ל בוי"ס אחרו עליו על שמו"ה הזקן שכל יעניו היה אוכל לכבוד שבת  
כידי הלא כהנהגה נאה אמר זו לשבת מלא אחרת נאה הייתה אחר זו לשבת ואוכל הראשונה נמלא כל יעניו היה  
אוכל לכבוד שבת עב"ל. ובכאן מאלה הקפ"ה יקוס הלא כשנאל אחרת נאה היה אוכל הראשונה לכבוד מול  
ולא לכבוד שבת אף השנים היה מנוד לכבוד שבת ח"כ הו"ל לומר היה קונה כל יעניו לכבוד שבת ודוק. ולה"ל  
נכון שאפי' אס גמז עליו שלא יהיה לו מה לאכול בחול הו' ומכיל הגזירה ע"י שבת דר"ל וזונומו של ארס  
לקיים לו מריה חון והנאלות שבת וי"ע ובסוה המופרס הטעס מפני שהולאה לשבת הליו בהרבות ארס אס הוא  
יח שמיס או הפכו לכן אין הקפ"ה מננו עניו בזה כי רשע ולריך לא קאמר. ולפ"י כשארס שייך שבת כרחוי  
אזי כשארס חפץ כחודי בחול ומשאלו לו הקפ"ה חפלו ילית בידו ואס רואה אח"כ חפץ אחר וכל שלבו חפץ  
הקפ"ה ימלא לו כנ"ס השומר שבת נותנים לו ומשאלים לבו. ח"כ כל שרואה חפץ מנוול מן הראשון אזי הקפ"ה  
מסקיב בידו לקנות וא"כ הראשון נשאר בידו ואוכלו בהל' ואין הקפ"ה מוקלנו הוליל וממקוס קיים הלך. וכן  
עשה שמו"ה האקן. ולפ"י שפיר חר"ל שכל יעניו היה אוכל לכבוד שבת הכוונה שא"כ אה שיהי אוכל בחול היה  
מחנה כבוד שבת לפי שהיה זסיד בכבוד שבת לכן הדינה ע"י פינקחו לכל ימות החול ולפ"י יוכל ללח גמזרו  
ימתך ע"י נלוזיו בני וק"ל ובה פי' הפקוק חר"ל ע"ס היעב באורך. רליו להחריב שבוה בני ארס ככעלים  
שמהנים שפ"ב מחפלים ששכמות שקרין חתיה השכמות ואחר קיראת התורה הולכים לביהם ואוכלים פח הכאה  
כיקקי יתר שמו"ה שפוער שפוער כש"י ועון מליני הוא ע"כ רליו להחריב שיעלו מקורס הרים ויכרן נעני' ויכרן  
ברכה הוול"ס על לוס לכן ואח"כ ימלא זה כמבואר כש"ע. וחלילי חרין הומוב ככאה"ע כ"ס ש"ס שלל יתמלל  
הייעוט שמו"ה מוקפ"ס אוקפ"ס לחול קודם ווקפ"ס יעו"ס. והחריים לרבר ה' נחריס שלל לאכול כלל מחלל  
חלכ ביום השבת וממלטיס כזה כו'. עיין היטב כפ' (עונג שבת) שכולו מיוקד על עניני שבת מה שיחשוב  
ארס ויכוין עשה שמונע ומלשעות החלכות בשבת. למשל כשמו"ע לכבות חרי כשפס יכוין זה. וכן כשמונע  
מלהליל







































שקורין בשבת למנחה ובשני ובחמישי.

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ : והארץ היתה תהו ובהו  
 והשף על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים : ויאמר אלהים יהי  
 אור ויהי אור : וברא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין  
 החשך : ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום  
 אחד : לוי ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים :  
 ויצא אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר  
 מעל לרקיע ויהי בין : ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני :  
 ישראל ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותרצה הירשה  
 ויהי בין : ויקרא אלהים לירשה ארץ ולמקנה המים קרא ימים וברא אלהים  
 כי טוב : ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מורע זרע עץ פרי עשה  
 פרי למינן אשר זרעו בו על הארץ ויהי בין : ותוצא הארץ דשא עשב מורע  
 זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וברא אלהים כי טוב : ויהי  
 ערב ויהי בקר יום שלישי :

אלה תולדת מה נח איש צדיק תמים הנה בדרתיו את האלהים התהלך  
 נח : ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת : ותמחת הארץ לפני  
 האלהים ותמלא הארץ חסם : וברא אלהים את הארץ והנה נשחתה ביה השחת  
 כל בשר את דרכו על הארץ : ויאמר אלהים לנח קח כל בשר בא לפני כי  
 מלאה הארץ חסם מפניהם והנני משחיתם את הארץ : עשה לך תבת עצי  
 גפר קנים תעשה את התבה וקברתה אתה מבית ומחוץ כפפר : וזה אשר תעשה  
 אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלושים אמה קומתה :  
 צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים  
 תחתים שנים ושלושים תעשה : לוי ואני הנני מביא את המבול מים על  
 הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגעו  
 ותקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ונשותי ישיב בנה אתך :  
 ומפלתי חיו מפל בשר שנים מפל תביא אל התבה לחיות אתך זכר ונקבה  
 יהיו : ישראל מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מפל המוש האדמה למינהו  
 שנים מפל יבאו אליך לחיות : ואתה קח לך מפל מאכל אשר יאכל ואספת  
 אליך והנה לך ולחם לאכלה : ויצא נח ככל אשר צוה אתו אלהים בן עשה :  
 ויאמר יהוה אל אברהם לך לך מארצה וממולדתך ומבית אביך אל הארץ  
 אשר אנאך : ואעשה לגוי גדול ואברכה ואגדלה שמך והנה ברכה : ואברכה  
 מברכה ומקללה אור ונברכו בך כל משפחת האדמה : לוי וילך אברהם באשר  
 דבר אליו יהוה וילך איתו לוט ואברהם בן השמש שנים ושבעים שנה בצאתו  
 מקרן : וינקח אברהם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת פלדכיטש אשר  
 רכשו ואת הנגיש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען :

ויגבר אברהם בארץ עד מקום שלום עד אלון מורה והכנעני או בארץ : וברא  
 יהוה אל אברהם ויאמר לזרעה אתה הארץ הזאת ובן שם מופת ליהוה  
 הבראה אליו : ועתק משם הדרה מקדם לבית אל ויש אהלה בית אל מים  
 והעי מקדם ובן שם מופת ליהוה ויקרא בשם יהוה וישע אברהם חלוף ונסע  
 הנגבה : ישראל ויהי רעב בארץ ויבד אברהם מצרימה לגור שם כי כבד הרעב  
 בארץ : ויהי כאשר הקריב לבא מצרימה ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי  
 כי אשה ופת מראה את : והנה כיראו אתך מצרים ואמרו אשתו זאת והרגו  
 אתי ואתך וחיו : אמר ינא אחתי את למען יסבילי בעבורך וחיתה נפשי  
 בגלגלך :

וברא אליו יהוה באלני ממרא והוא ישב פתח האהל בהם היום : וישא  
 עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וברא וירץ לקראתם מפתח האהל  
 וישתחו ארצה : ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל  
 עבדך : וקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ : ואקחה פת  
 לחם וסעדו לבכם אחר תעברו כי על בן עברתם על עבדכם ויאמרו בן מעשה  
 באשר דברת : לוי וישתחו אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהרי שלש סאים  
 קמח סלת לוי וישע ענות : ואל הפקר רץ אברהם וינקח בן בקר בך וטוב  
 ויתן אל הנער וימחר לעשות אתו : וינקח חמאה וחלב ובן הפקר אשר עשה  
 ויתן לפניו והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו : ישראל ויאמרו אליו איה  
 שרה אשתך ויאמר הנה באהל : ויאמר שוב שוב אליך בעת תה והנה בן  
 לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו : ואברהם ושרה וקנים  
 באים בימים הרדל לחיות לשרה ארבע בנשים : ותצחק שרה בקרבה לאמר אחר  
 בלתי היתה לי עדנה ואדני זקן : ויאמר יהוה אל אברהם למה זה צחקת שרה  
 לאמר האף אמנם אלד ואני זקנת : הויפלא מיהוה דבר למועד אשוב אליך  
 בעת חיה ולשרה בן :

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה :  
 ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען ויבא אברהם לספד  
 לשרה ולבנותיה : ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל בני חת לאמר :  
 בן ותושב אנכי עמכם תנו לי אחות קבר עמכם ואקברה מתי מלפני :  
 ויצענו בני חת את אברהם לאמר לו : שמענו אדני נשיא אלהים אתה  
 בתוכנו במבחר קברנו קבר את מתך איש ממנו את קברו לא יכלה  
 משה מקבר מתך : ויקם אברהם וישתחו לעם הארץ לבני חת : לוי וידבר אתם  
 לאמר אם יש את נפשכם לקבר את מתי מלפני שמעונו ופגעו לי בעפרון  
 בן צמר : ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו בקסם מלא  
 ויתננה לי בתוככם לאחות קברי : ועפרון ישב בתוך בני חת ויען עפרון חתמי  
 את אברהם באוני בני חת לכל באי שער עירו לאמר : לא אדני שמענו  
 השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתיה לעיני בני עמי נתתיה לך קבר



מתה: וישתחו אברהם לפני עם הארץ: ישראל ודבר אל עפרון באוני עם הארץ לאמר אך אם אתה לו שמעני נתתי בסוף השדה קח ממני ואקברה את מתי שמה: ויצען עפרון את אברהם לאמר לו: אדני שמעני ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני ובינה מה הוא ואת מתה קבר: וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר באוני בני חת ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר:

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק: והיו יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת פתואל הארמי מפרן ארם אהות לבן הארמי לו לאשה: ונעמר יצחק ליהיה לנכח אשתו כי עקרה הוא ונעמר לו יהיה ונתר רבקה אשתו: ויתרצו הבנים בקרפה ותאמר אם פן למה זה אנכי נמלך לדרוש את יהוה: לוי ויאמר יהוה לה שני גוים בבטנה ושני לאמים ממעך יסדרו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר: וימלאו ימה ללדת והנה תומם בבטנה: ויצא הראשון אדמוני בלו באדרת שער ויקראו שמו עשו: ואחרי כן יצא אחיו וידו אהות בעקב עשו ויקרא שמו יעקב ויצחק בן ששים שנה בלדת אהם: ישראל ויהללו הנערים ויהי עשו ידע צד איש שדה ויעקב איש תם ישב אהלים: ואתה יצחק את עשו ביריד בפיו ורבקה אהבת את יעקב: ויוד יעקב נוד ויבא עשו מן השדה והוא עוף: ויאמר עשו אל יעקב הלעטיני נא מן האדם האדם הזה כי ערף אנכי על בן קרא שמו אדום: ויאמר יעקב מהרה ביום את בכרתך לי: ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכרה: ויאמר יעקב השבעה לי ביום וישבע לו וימכר את בכורתו ליעקב: ויעקב נתן לעשו לחם וניוד עדשים ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכרה: והיו רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים גררה: וירא אליו יהוה ויאמר אל תירד מצרומה שכן בארץ אשר אמר אליך: גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכה בירכה ולרעה אתן את כל הארצות האל ותקמתי את השבעה אשר נשבעתי לאברהם אביך: והרפיתי את רועך בכוכבי השמים ונתתי לרעה את כל הארצות האל והתברכי ברעה כל גווי הארץ: עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר משמרתי מצותי ותורתי:

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה: ויפגע במקום וילן שם בירבא השמש נקח מאבני המקום וישם מכאשתיו וישבב במקום ההוא: ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים וידים בז: לוי והנה יהוה נצב עליו ויאמר אני יהוה אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שוב עליה לך אתנגה ולרעה: והנה רעה בעפר הארץ ופרצת ימה וקרמיה וצפנה ננגדה ונברכי בה כל משפחת האדמה וברעה: והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך והשבתיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אס-עשיתי את אשר דברתי לך: ויניקן יעקב משנתו ויאמר אבן יש

יהוה במקום הזה ואנכי לא ידעתי: וירא ויאמר מה ינורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים: ישראל וישבב יעקב בפקר ונקח את האבן אשר שם מכאשתיו וישם אתה מאבנה ויצק שמן על ראשה: ויקרא את שם המקום ההוא בית אל ואולם לוי שם העיר קראשנה: ויבך יעקב בדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמלני בכרך הנה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ויבד ללבוש: ושבתו בשלום אל בית אבי ויהי יהוה לי לאלהים: והאבן הזאת אשר שמתו מצבה יהיה בית אלהים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך:

וישלה יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שער שדה אדום: ויצא אתם לאמר בזה תאמרון לאדני לעשו בזה אמר עבדך יעקב עם לבן נדמי ואחר עד עתה: ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדני למצא חן בעיניך: לוי וישבו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו: וירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות: ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכדוי והנה המחנה השניא לפלסיה: ישראל ויאמר יעקב אליו אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה האמר אלי שוב לארצה ולמולדתך ואיטיבה עמך: קלטתי מכל התסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הנהרן הנה ועמה הייתי לשני מחנות: היצילני נא מיד אחי מיד עשו כירבא אנכי אתו פן יבוא והפני אם על בני: ואמר אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך בחול הים אשר לא יוספר מרב: וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען: אלה תולדות יעקב ויוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו בעאן והוא נער את בני בלה ואת בני זלפה נשי אביו ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם: וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן חקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים: לוי ויראו אחיו כי אהבו אביהם מכל אחיו וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם: ויחלם יוסף חלום ויגיד לאחיו ויוספו עוד שנא אתו: ויאמר אליהם שמעו נא החלום הזה אשר חלמתי: והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם נצבה והנה תסבינה אלמתיכם ותשתחווין לאלמתי: ישראל ויאמר לו אחיו המלך תמלך עלינו אם משול תמשל בנו ויוספו עוד שנא אתו על חלמתי ועל דבריו: ויחלום עוד חלום אחר ויוספר אתו לאחיו ויאמר הנה חלמתי חלום עוד והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי: ויוספר אל אביו ואל אחיו ויגער בו אביו ויאמר לו מה החלום הזה אשר חלמת הבוא גבוא אני ואמך ואחיה להשתחות לך ארצה: ויקנאו בו אחיו ואביו שמר את הדבר:

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עמד על הניא: והנה מן הניא עלת שבע פרות יפות מראה ובריות קשר ותרענה באחו: והנה שבע פרות



אחרות עלות אחריון מן הירא רעות מראה ודקות בשר ותעמדה אצל הפרות  
 על שפת הירא: ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקות הבשר את שבע הפרות  
 ופת המראה והבריאת ויקץ פרעה: לוי וישן ויחלם שנית והנה שבע שבילים  
 עלות בקנה אחד בריאות וטבות: והנה שבע שבילים דקות ושהופת קדים  
 צמחות אחריון: ותבלענה השבילים הדקות את שבע השבילים הבריאות  
 והמלאות ויקץ פרעה והנה חלום: ישראל ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח  
 ויקרא את כל הרממי מצרים ואת כל חכמיה ויספר פרעה להם את חלמו  
 ואין פותר אותם לפרעה: ונדבר שר המשקים את פרעה לאמר את חסאי  
 אני מזכיר היום: פרעה קצף על עבדיו וימן אתו במשמר בית שר הטבחים  
 אתו ואת שר האפים: ונחלמה חלום בלולה אחד אני והוא איש כפתרון חלמו  
 חלמנו: ושם אתנו נער עברי עבד לשר הטבחים ונספר לנו ונפתר לנו את  
 חלמתינו איש בחלמו פתרו: ויהי כאשר פתר לנו בן יהוה אתי השיב על בני  
 ואתו תלה: וישלח פרעה ויקרא את יוסף וירצהו מן הבור ויגלה ויחלף  
 שמלתיו ויבא אל פרעה:

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ודבר נא עבדך דבר באוני אדני ואל  
 ידור אפק בעבדך בי כמוך בפרעה: אדני שאל את עבדך לאמר היש לכם  
 אב או אח: ונאמר אל אדני יש לנו אב וכן וילד וקנים קמן ואחיו מת ויחמר  
 הוא לבדו לאמו ואביו אהבו: לוי ותאמר אל עבדך הורידהו אלי ואשימה  
 עיני עליו: ונאמר אל אדני לא יוכל הנער לעזוב את אביו ועזב את אביו  
 ומת: ותאמר אל עבדך אם לא ירד אחיכם תקמן אתכם לא תספון לראות  
 פני: ויהי כי עלינו אל עבדך אבי ונגד לו את דברי אדני: ישראל ויאמר אבינו  
 שבו שברו לנו מעט אכל: ונאמר לא נוכל לרדת אבינו תקמן אבינו הקמן אתנו  
 וירדנו כי לא נוכל לראות פני האיש ואחינו תקמן אינו אמינו: ויאמר עבדך  
 אבי אלנו אתם ידעתם כי שנים ילדה לי אשתי: ויצא האחד מאתי ואמר  
 אך טרף טרף ולא ראיתיו עד הנה: ולקחתם נסי את זה מעם פני וקרהו אסון  
 והורדתם אתי שיבתי ברה שאלה: ועתה בבאי אל עבדך אבי ותנער אינו  
 אתנו ונפשו קשיחה בגפשו:

ויחי ועלב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי וימיעלב שני חיי שבע  
 שנים וארבעים ומאת שנה: ויקרבו ימיו ישראל למות ויקרא לבניו ליוסף  
 ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך תחת רגלי ועשית עמדי חסד  
 ואמת אל נא תקברני במצרים: ושכבתי עם אבותי וישאתני ממצרים וקברתני  
 בקברתם ויאמר אנכי אעשה כדברך: ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחו  
 ישראל על ראש המטה: לוי ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך  
 חלה וישח את שני בניו עמו את מנשה ואת אפרים: ונגד לעקב ויאמר הנה  
 בקה יוסף בא אלך ויתחזק ישראל וישב על המטה: ויאמר ועקב אליו יוסף אל  
 שדי נראה אלי בלוי בארץ כנען ויברך אתי: ישראל ויאמר אלי הנני משרף  
 והרביחה ויחסיף לקחל עמים ונתתי את הארץ הזאת לזה עתה אחרך אהנת

עולם: ועתה שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים עד בא אלי מצרימה  
 לידם אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהוילי: ומולדתה אשר הולדת אחריהם  
 לך יהיו על שם אחיהם יקראו בנחלתם: ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל  
 בארץ כנען בדרך בעוד כברת ארץ לבא אפרתה ואקברה שם בדרך אפרת  
 הוא בית לחם: וירא ישראל את בניו יוסף ויאמר מיראה: ויאמר יוסף אל  
 אביו בני הם אשר נתנו לי אלהים בזה ויאמר קחסי נא אלי ואברכם:

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו:  
 ראובן שמעון לוי ויהודה: ויששכר ובלן ובנימן: הן ונפתלי גד ואשר: ויהי  
 כל נפש יצאי בן יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים: ומת יוסף וכל  
 אחיו וכל הדור ההוא: ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד  
 ותמלא הארץ אדם: לוי וקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף:  
 ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצים ממנו: הנה נתחכמה לו פן  
 ירבה ויהיה כירתקראנה מלחמה ונוסף נסידהו על שטנאו ונלחם בניו ועלה  
 מן הארץ: וישמי עליו שרי משים למען ענתו בסבלתם ויכן ערי מסכנות  
 לפרעה את פתם ואת העמסם: וכאשר וענו אתו בן רעה וכן ופרץ וקצו  
 מפני בני ישראל: ישראל ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרה: וימררו את  
 חיהם בעבדה קשה בחמר ופלבלים ובכל עבדה בשרה את כל עבדכם אשר  
 עבדו בהם בפרה: ויאמר מלך מצרים למולדת העברית אשר שם האחת  
 שפרה ושם השנית פועה: ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים  
 אסנין הוא והמתן אתו ואם בנת הוא ויהי: ותיבאן הנולדת את האלהים  
 ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחיון את הילדים:

וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני יהוה: ורא אל אברכהם אר  
 ויחק ואל יעקב באל שדי ושמי יהוה לא נודעתו להם: וגם הקמתי את בריתי  
 אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגריתם אשר גרו בה: וגם אני  
 שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מעבדום אתם ויאמר את בריתי לוי  
 לכן אמר לבני ישראל אני יהוה והוצאתי אתכם מתחת סבלת מצרים והצילתי  
 אתכם מעבודתם ונאלתי אתכם כורוע גמיה ובשפטים גדלים: ולקחתו אתכם  
 לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני יהוה אלהיכם המוציא אתכם  
 מתחת סבלות מצרים: והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת  
 אתה לאברהם ליעקב ולעקב ונתתי אתה לכם מורשה אני יהוה: וידבר משה  
 בן אל בני ישראל ולא שמעו אל משה מקצו רוח ומעבדה קשה: ישראל וידבר  
 יהוה אל משה לאמר: בא דבר אל פרעה מלך מצרים וישלח את בני ישראל אל  
 מצרים: וידבר משה לפני יהוה לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך  
 ישמעני פרעה ואני ערל שפתים: וידבר יהוה אל משה ואל אהרן ויעצם אל  
 בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל מארץ מצרים:  
 ויאמר יהוה אל משה בא אל פרעה פיראני הבדתי את לבו ואת לב  
 עבדיו למען שתי אתי אלה בקרבו: ולמען תספר באוני בנה וכן בנה את



אשר התעללתי במצרים ואת אחתי אשר שמתי בם וידעתם כי אני יהוה:  
 ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר יהוה אלני העברים עד  
 מתי מאנתי לענת מפני שלח עמי ויעבדני: לוי כי אם מאן אתה לשלח את  
 עמי הנני מביא מחר ארבה בגבלך: וכסה את עין הארץ ולא יכל לראות  
 את הארץ ואכל: ואתיחר הפלטה הנשארת לכם מן הכרד ואכל את כל  
 העץ הצמח לכם מן השדה: ומלאו בתיך ובתי כל עבדך ובתי כל מצרים  
 אשר לא יראו אבותיך ואבות מיום היותם על האדמה עד היום הוה  
 וישן ויצא מעם פרעה: ישראל ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו  
 למזקש שלח את האנשים ויעבדו את יהוה אלהיהם המרס מדע כי אבדה  
 מצרים: וישב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אלם לכו עבדו את  
 יהוה אלהיכם מי ומי ההלכים: ויאמר משה בגערני ובקניני גלף בקניני  
 ובכנותיני בצאנני ובבקרני גלף כי הגיהוה לנו: ויאמר אלם יהי בן יהוה  
 עמכם כאשר שלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם: לא כן לכו  
 גא הגברים ועבדו את יהוה כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני  
 פרעה:

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נתם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב  
 הוא כי ויאמר אלהים פרוינתם העם בראתם מלחמה ושבו מצרימה: וישב  
 אלהים ואת העם בדרך המדבר יסווף ותמשיעם עליו בני ישראל מארץ מצרים:  
 ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמר  
 פקד ופקד אלהים אתכם והעליתם את עצמתי מזה אתכם: ויסעו מספת ויחני  
 באתם בקצה המדבר: ויהוה הלך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך  
 ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה: לא ימיש עמוד הענן יומם  
 ועמוד האש לילה לפני העם: לוי וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני  
 ישראל וישבו ויחני לפני פי החירות בין מגדל ובין הים לפני בעל צפון נכתו  
 תחני עליהם: ואמר פרעה לבני ישראל לבקום הם בארץ סגור עליהם המדבר:  
 ויחזקתי את לב פרעה וירדף אחריהם ואבדנה בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים  
 כי אני יהוה ויעשו בן: ישראל ונגד למלך מצרים כי ברח העם בהפך לבב  
 פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו מדי זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו:  
 ויאסור את רכבו ואת עמו לקח עמו: ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב  
 מצרים ושלשם על בלו: ויחזק יהוה את לב פרעה מלך מצרים וירדף אחרי  
 בני ישראל ובני ישראל יצאים ביד רמה:

וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את כל אשר עשה אלהים למשה  
 ולבני ישראל עמו כי הוציא יהוה את ישראל ממצרים: ויקח יתרו חתן משה את  
 צפורה אשת משה אחר שלוחיה: ואת שני בניה אשר שם האחד גרשם כי  
 אמר נר היותי בארץ נכריה: ושם האחד אלעזר כי אלתי אבי בעזרי ונצלני  
 מחרב פרעה: לוי ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה אל המדבר  
 אשר הוא חנה שם תר האלהים: ויאמר אל משה אני חתנת יתרו בא אלך

ואשתך ושני בניה עמה: ויצא משה לקראת חתנו וישתחו וישקלו וישאלו  
 איש לרעהו לשלום ויבאו האהלה: ויספר משה לחתנו את כל אשר עשה  
 יהוה לפרעה ולמצרים על אודת ישראל את כל המלואה אשר מצאתם בדרך  
 ויצלם יהוה: ישראל ויחך יתרו על כל המצובה אשר עשה יהוה לישראל אשר  
 הציילו מיד מצרים: ויאמר יתרו ברוך יהוה אשר הצייל אתכם מיד מצרים ומיד  
 פרעה אשר הצייל את העם ממתת יד מצרים: עתה ידעתי כי גדול יהוה מבני  
 האלהים כי בדבר אשר דבר עליהם: ויקח יתרו חתן משה עלה וזבחים לאלהים  
 ויבא אהרן וכל וקני ישראל לאכול לחם עסדתן משה לפני האלהים:

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם: כי תקנה עבד עברי שש שנים  
 יעבד ובשבעת יצא לחפשי חנם: אם בגנפו יבא בגנפו יצא אסבעל אשה  
 הוא ויצאה אשתו עמו: אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות  
 האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגנפו: ואם אמר יאמר העבד אהבתי  
 את אדני את אשתי ואת בני לא יצא חפשי: והגישו אדניו אל האלהים  
 והגישו אל הדין או אלהימונה ורצע אדניו את אדניו בפרצע ועבדו לעלם: לוי  
 וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא בצאת העבדים: אם רעה בעיני  
 אדניה אשר לא יענה והפדה לעם נכרו לא ימשל למכרה בבגדו בה: ואם  
 לבנו ייענה כמשפט הבנות עשה לה: אם אחרת יקחלו שארה בסותה  
 וענתה לא יגרע: ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין כסף: ישראל  
 מכה איש ומת מות יומת: ואשר לא עדה והאלהים אנה לידו ושמתו לך מקום  
 אשר יגוס שמה: וכי יזווד איש על דעהו לדרגו בערמה מעם מזבחי תקנהו  
 למות: ומכה אביו ואמו מות יומת: ונגב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת:  
 ומקלל אביו ואמו מות יומת: וכי ירדבן אנשים והקה איש את דעהו באבן  
 או באגרף ולא ימות ונפל למשגב: אם יקום והתהלך בחיוץ על משענתו  
 ונקה המכה רק שבתו יתן ורפא ורפא:

וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת  
 כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי: וזאת התרומה אשר תקחו מאתם  
 זהב וכסף ונחשת: ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועוים: ועדת אילם  
 מאדמים וערת תחשים ועצי שטים: לוי שמן למאור בשמים לשמן המשחה  
 ולקמרת הסמים: אבני שהם ואבני מלאים לאפס ולחשן: ועשו לי מקדש  
 ושכנתי בתוכם: בכל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית  
 כל בליו וכן תעשו: ישראל ועשו ארון עצי שטים אמתים וחצי ארפו ואמה  
 וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו: וצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו  
 ועשית עליו זר זהב סביב: ויצקת לו ארבע טבעת זהב ונתתה על ארבע  
 פעמתי וישתי טבעת על עלו האחת וישתי טבעת על עלו השנית: ועשית  
 בדי עצי שטים וצפית אתם זהב: וקבאת את הדיים בטבעת על עלות  
 הארון לשאת את הארון בהם: בטבעת הארון יהיו הדיים לא יסרו ממני: ונתת  
 אל הארון את העדת אשר אמנ אליך:



ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליה שמן זית וך קתית למאור להעלות נר תמיד: באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על העזרת יערה אתו אהרן ובניו מערב עד בקר לפני יהוה תקח עולם לדורתם מאת בני ישראל: ואתה תקרב אליה את אהרן אחיה ואת בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנולו אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני אהרן: ועשית בגדי קדש לאהרן אחיה לכבוד ולתפארת: ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאותיו רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנולו: ואלה הבגדים אשר יעשו חשן ואפוד ומעיל וכתנת משבץ מצנפת ואבנט ועשו בגדי קדש לאהרן אחיה ולבניו לכהנולו לי: והם יקחו את הזהב ואת התכלת ואת הארגמן ואת תולעת השני ואת השש: לוי ועשו את האפד זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משוך מעשה חשב: שתי כתפת חבור יהיה לו אל שני קצותיו וקבר: ותשב אפדתו אשר עליו כמעשהו ממנו יהיה זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משוך: ולקחת את שתי אבני שדה ופתחת עליהם שמות בני ישראל: ישראל ששה משמותם על האבן האחת ואת שמות הששה הנותרים על האבן השנית כתולדתם: מעשה חרש אבן פתחתי חתם תפתח את שתי האבנים על שמת בני ישראל מסבת משבצת זהב תעשה אתם: ושמת את שתי האבנים על כתפת האפד אבני זכרון לבני ישראל ונשא אהרן את שמותם לפני יהוה על שתי כתפיו לזכרון:

וידבר יהוה אל משה לאמר: כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר נפשו ליהוה בכפר אתם ולא יהוה בהם נגף בכפר אתם: זה והנה בל העבר על הפקדים מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה ליהוה: לוי כל העבר על הפקדים מן עשרים שנה ומעלה ומן תרומת יהוה: העשיר לא ירצה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומת יהוה לכפר על נפשתיכם: ולקחת את כסף הכפרים מאת בני ישראל ונתת אתו על עבדת אהל מועד והנה לבני ישראל לזכרון לפני יהוה לכפר על נפשתיכם: ישראל וידבר יהוה אל משה לאמר: ועשית כבוד נחשת ובני נחשת לרחצה ונתת אתו בין אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים: ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם: בבאם אל אהל מועד ורחצו מים ולא ימותו או בגשתם אל המזבח לשרת להקטיר אישה ליהוה: ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימותו והיתה להם חקיעולם לז ולרצו לדורתם:

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה יהוה לעשות אתם: ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון ליהוה כל העשה בו מלאכה וימת: לא תבשרו איש בכל משבתיכם ביום השבת: לוי ויאמר משה אל כל עדת בני ישראל לאמר זה דבר אשר צוה יהוה לאמר: קחו מאתכם תרומה ליהוה כל נדיב לבו יביאה

את תרומת יהוה זהב וכסף ונחשת: ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים: וערת אילים מאדקים וערת תחשים ועצי שמים: ושמן למאור ובשמים לשמן המשחה ולקמדת הסמים: ואבני שדה ואבני מלאים למאור ולחשן: וכל חכם לב בקם יבאו ויעשו את כל אשר צוה יהוה: ישראל את המשכן את אהלו ואת מכסהו את קרסו ואת קרשיו ואת ברתיו את עמדיו ואת אדניו: את הארן ואת בדיו את הכפרת ואת פרכת המסך: את השלחן ואת בדיו ואת כל כליו ואת לחם הפנים: ואת מנרת המאור ואת כליה ואת גרתייה ואת שמן המאור: ואת מזבח הקמרת ואת בדיו ואת שמן המשחה ואת קמדת הסמים ואת מסך הפתח למשכן: את מזבח העולה ואת מקבץ הנחשת אשר לו ואת אדניו ואת כל כליו את הפיזר ואת בניו: את קלעי החצר את עמדיו ואת אדניו ואת מסך שער החצר: את יתדות המשכן ואת יתדות החצר ואת מיתריהם: את בגדי השרד לשרת בקדש את בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי בניו לכהן: ויצאו כל עדת בני ישראל מלפני משה:

אלה קדוטי המשכן משכן העדת אשר פקד על פי משה עבדת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן: ובצלאל בן אורי כדחור למטה יהודה עשה את כל אשר צוה יהוה את משה: ואתו אהליאב בן אחיסמך למטה דן חרש וחשב ורקם בתכלת ובארגמן ובתולעת השני ובשש: לוי כל הוהב העשוי למלאכה בכל מלאכת הקדש ויהי זהב התנופה תשע ועשרים כפר ושבע מאות ושלשים שקל בשקל הקדש: וכסף פקודי העדה מאת כפר ואלף ושבוע מאות וחמשה ושבעים שקל בשקל הקדש: בקע ללגלגת מחצית השקל בשקל הקדש לכל העבר על הפקדים מן עשרים שנה ומעלה לשש מאות אלף וישלשת אלפים וחמש מאות וחמשים: ויהי מאת כפר הכסף לצקת את אדני הקדש ואת אדני הפרכת מאת אדנים למאת הכפר כפר לאדן: ישראל ואת האלף ושבוע המאות וחמשה ושבעים עשה ויום לעמידים וצפה ראשיהם וחשק אתם: ונחשת התנופה שבעים כפר ואלפים וארבע מאות שקל: ונעש בה את אדני פתח אהל מועד ואת מזבח הנחשת ואת מקבץ הנחשת אשר לו ואת כל כלי המזבח: ואת אדני החצר סביב ואת אדני שער החצר ואת כל יתדות המשכן ואת כל יתדות החצר סביב: ומן התכלת והארגמן ותולעת השני עשו בגדי שרד לשרת בקדש ונעשו את בגדי הקדש אשר לאהרן כאשר צוה יהוה את משה:

ויקרא אל משה וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקרוב ממס קרבן ליהוה מן הפחמה מן הפקר ומן הצאן מקריבו את קרביכם: אם עלה קרבנו מן הפקר וקר מים יקריבונו אל פתח אהל מועד וקרוב אתו לרצונו לפני יהוה: וסוף ידו על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו: לוי ושחט את כהן הפקר לפני יהוה והקריבו בני אהרן הקהנים את הדם ורקו את הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד: והפשיט את העלה ונתת אתה לנתחיה: ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח



וערכו עצים על האש וערכו בני אהרן הכהנים את הנחתים את הראש ואת הפדר על העצים אשר על האש אשר על המזבח וקרבו וקרעו ורחץ במים והקטיר הכהן את הכל המזבחה עלה אשה כיהניחות ליהוה: ישראל ואם מן הבצואן קרבו מן הכשבים או מן העזים לעלה זכר תמים וקריבו: ושחט אותו על יד המזבח צפנה לפני יהוה ורחץ בני אהרן הכהנים את דמו על המזבח סביב: ונתח אותו לנתחיו ואת ראשו ואת פתרו ועבר הכהן אתם על העצים אשר על האש אשר על המזבח: והקרב והפזעים ורחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה עלה הוא אשה רים נחת ליהוה:

ונדבר יהוה אל משה לאמר: צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה היא העלה על מזבחה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו: ולבש הכהן מדו בד ומכנסים בד ילבש על בשרו ותרים את הידשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח: לוי ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הידשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור: והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עלה הכהן עצים בבקר בבקר ועבר עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים: אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה: ישראל וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני יהוה אל לפני המזבח: והיום ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבנה אשר על המנחה והקטיר המזבח רים נחת אוזרתה ליהוה: והנותרת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות מאכל במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלה: לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים הוא בחטאת ובאשם: כל זכר בבני אהרן ואלבנה הקעולם לדתכם מאשי יהוה כל אשר יוגע בהם יקדש:

והיה ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולקנני ישראל: ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימים והקרב לפני יהוה: ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל ובכש בני שנה תמימים לעלה: ושור ואיל לשלמים לזבה לפני יהוה ומנחה בלילה בשמן כי היום יהוה נראה אליכם: ויקחו את אשר צוה משה אל בני אהרן מועד ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני יהוה: ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יהוה פעשו ונרא אליכם בבד יהוה: לוי ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כפאשר צוה יהוה: ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו: ויקריבו בני אהרן את הדם אליו ויטבל אצבעו בדם וימן על הקרנות המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח: ואת ההלב ואת הכליות ואת היתרת מן הכבד מן החטאת הקטיר המזבחה כאשר צוה יהוה את משה: ישראל ואת הכבד ואת העזר שרת באש מחוץ למחנה: וישחט את העלה וימצאו בני אהרן אליו את הדם ויזרקו על המזבח סביב: ואת העלה המצוא אליו לנתחיה ואת הראש וקטיר על המזבח: ורחץ את הקרב ואת הפזעים ויקטיר

על העלה המזבחה: ויקרב את קרבן העם ויקח את שעיר החטאת אשר לעם וישחטו ויחטאו קראשון: ויקרב את העלה ועשה כמשפט:

ונדבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזרע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה תטמא: וביום השמיני ימול בשר ערלתו: ושלישים יום ושלישת ימים תשב בדמי טהרה בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה: לוי ואם נקבה תלד וטמאה שבעים כנדתה ושלישים יום וששית ימים תשב על דמי טהרה: ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תבוא כבש בן שנתו לעלה ובן זונה אחרת לחטאת אל פתח אהל מועד אד הכהן: והקריבו לפני יהוה וכפר עליה וטהרה ממקד דמה ואת תורת הילדת לזכר או לנקבה: ואם לא תמצא ידה כי שיה ולקחה שתירתים או שני בני זונה אחד לעלה ואחד לחטאת וכפר עליה הכהן וטהרה: ישראל ונדבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: אדם כיהיה בעור בשרו שאת ארספת או כהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והוקא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים: וראה הכהן את הנגע בעור הבשר וישער בנגע הפך לבן ומראה הנגע עמק מעור בשרו נגע צרעת הוא וראה הכהן וטמא אתו: ואם כהרת לבנה הוא בעור בשרו ועמק אין מראה מן העור וישערה לאהפך לבן והסגיר הכהן את הנגע שבעת ימים: וראה הכהן ביום השביעי והנה הנגע עמד בעינו לאיפשה הנגע בעור והסגירו הכהן שבעת ימים שנית:

ונדבר יהוה אל משה לאמר: ואת תהיה תורת המעורע ביום טהרתו והוקא אל הכהן: ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וראה הכהן והנה נרפא נגע הצרעת מן העור: וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהרות ועץ ארו ושני תולעת ואוב: וצוה הכהן ושחט את הצפור האחת אל בלי חרש על מים חיים: לוי את הצפור החיה יקח אתה ואת עץ הארז ואת שני התולעת ואת האוב וטבל אותם ואת הצפור החיה בדם הצפור השחטה על המים החיים: והיה על המטהר מן הצרעת שבע פעמים וטהרו ושלח את הצפור החיה על פני השדה: וכבס המטהר את בניו ונגלה את כל שערו ורחץ במים וטהר ואחר כזו אל המחנה וישב מחוץ לאהל שבעת ימים: והיה ביום השביעי ונגלה את כל שערו את ראשו ואת זקנו ואת גבת עינו ואת כל שערו ונגלה וכבס את בגדיו ורחץ את בשרו במים וטהר: ישראל וביום השמיני יקח שני כבשים תמימים וכבשה אחת בת שנתה תמימה ושלישה עשרנים סלת מנחה בלילה בשמן ולג אחד שמן: והעמיד הכהן המטהר את האש המטהר ואתם לפני יהוה פתח אהל מועד: ולקח הכהן את הכבש האחד והקריב אתו לאשם ואת ללג השמן והניף אתם תנופה לפני יהוה: ונדבר יהוה אל משה אחרי מות שני בני אהרן כפר בתם לפני יהוה וימתו: ויאמר יהוה אל משה דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת אל המקדש מבית לפרכת אל פני הכפרת אשר על הארץ ולא ימות כי בענין אראה על הכפרת:



בזאת יבא אהרן אל הקדש כפר בין בקר להטאת ואיל לעלה: בתנת-בד  
 קדש ולבש ומכנסים-בד יהיו על-בשרו ובאבנטו בד יהגור ובמזנפתו בד יצנף  
 בגדי-קדש הם ורחץ במים את-בשרו ולבשם: ומאת עדת בני ישראל יקח  
 שני-שעירי עזים להטאת ואיל אחד לעלה: והקריב אהרן את-כפר הטטאת  
 אשר-לו וכפר בערו ובעד ביתו: לוי ולקח את-שני השעירים גדלות גורל אחד  
 לפני יהוה ונתה פתח אהל מועד: ונתן אהרן על-שני השעירים גדלות גורל אחד  
 ליהוה וגורל אחד לעזאזל: והקריב אהרן את-השעיר אשר עלה עליו הגורל  
 ליהוה ועשהו טטאת: והשעיר אשר עלה עכיו הגורל לעזאזל יעמדתו לפני  
 יהוה לכפר עליו לשלח אתו לעזאזל המדברה: והקריב אהרן את-כפר הטטאת  
 אשר-לו וכפר בערו ובעד ביתו ושחט את-כפר הטטאת אשר-לו: ישראל ולקח  
 מלא-המפתח גחלי-אש בעל המזבח מלפני יהוה ומלא הפניו קמרת סמים  
 בקה והביא מבית לפרכת: ונתן את-הקמרת על-האש לפני יהוה וכפה ועגן  
 הקמרת את-הכפרת אשר על-העדות ולא ימות: ולקח מים הפך והיה באצבעו  
 על-פני הכפרת קדמה ולפני הכפרת ידה שבע-פעמים מן-המים באצבעו:  
 ושחט את-שעיר הטטאת אשר לעם והביא את-דמו אל-מבית לפרכת ועשה  
 את-דמו באשר עשה להם הפך והזך אתו על-הכפרת ולפני הכפרת: וכפר  
 על-הקדש מטטאת בני ישראל ומשעיהם לכל-הטטאתם וכן ועשה לאהל מועד  
 השכן אתם בתוך טטאתם: וכל-אדם לא-יהיה באהל מועד כבאו לכפר  
 בקדש עד-יצאתו וכפר בערו ובעד ביתו ובעד כל-קהל ישראל:

וידבר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-עדת בני-ישראל ואמרת אל-הם  
 קדשים מהיו בני קדוש אני יהוה אלהיכם: איש אמו ואביו תיראו ואת-שבתי  
 תשמרו אני יהוה אלהיכם: אל-תפנו אל-האלילים ואלהי מסכה לא תעשו  
 לכם אני יהוה אלהיכם: לוי וכי תנבחו ובה שלמים ליהוה לרצונכם תנבחו:  
 ביום זבחכם יאכל וממחרת והנותר עד-יום השלישי באש ישרף: ואם האכל  
 יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירעה: ואכלו עוני ישא כיראת-קדש יהוה  
 חלל ונקרתה הנפש ההיא מעמיה: ובקצרבם את-קציר ארצכם לא תכלה פאת  
 שדה לקצר ולקט קצירה לא תלקט: ובקמף לא תעולל וקמץ ברמף לא תלקט  
 לעני ולגר תעזב אתם אני יהוה אלהיכם: ישראל לא תנגבו ולא תכבשו ולא  
 תשקרו איש בעמיתו: ולא תשבעו בשמי לשקר וחללת את-שם אלהיך אני  
 יהוה: לא תעשק את-רעהו ולא תגול לא-תלין פעלת שכיר אתה עד-בקר:  
 לא-תקלל חרש ולפני עור לא תמן מכשל ונראת מאלהיך אני יהוה:

ויאמר יהוה אל-משה אמר אל-הכהנים בני אהרן ואמרת אל-הם לנפש  
 לא-טמא בעמיו: כי אם-לשאריו הקרב אליו לאמו ולאביו ולבניו ולבתו ולאחיו:  
 ולאחנתו הבתולה הקרובה אליו אשר לא-היתה לאיש לה וטמא: לא וטמא בעל  
 בעמיו לחתלו: לא-יקרחה קרחה בראשם ופאת וקנם לא יגלחו ויבבשךם לא  
 ישרטו שרשית: קדשים יהיו לאלהיהם ולא יחללו שם אלהיהם כי את-אשיו  
 יהוה להם אלהיהם הם מקריבם והיו קדש: לוי אשה זנה וחללה לא יקחו

ואשה גרושה מאישה לא יקחו כירקדש הוא לאלהיו: וקדשתו כיראת-לחם  
 אלהיה הוא מקריב קדש יהוה לך כי קדוש אני יהוה מקדשכם: וכת איש בהן  
 כי תחל לזנות את-אביה היא מחללת באש תשרף: והבהן הגדול מאחיו אשר-  
 ייצק על-ראשו: שמן המשחה ומלא את-ידו ללבש את-הבגדים את-ראשו  
 לא יפרע ובגדיו לא יפרם: ועל כל-נפשות מת לא יבא לאביו ולאמו לא  
 יטמא: ומן-המקדש לא יצא ולא יחלל את-מקדש אלהיו כי גור שמן משחת  
 אלהיו עליו אני יהוה: ישראל והוא אשה בבתולה יקח: אלמנה וגרושה וחללה  
 זנה את-אמה לא יקח כי אם-בתולה מעמיו יקח אשה: ולא יחלל זרעו  
 בעמיו כי אני יהוה מקדשו:

וידבר יהוה אל-משה בהר סיני לאמר: דבר אל-בני ישראל ואמרת  
 אל-הם כי תבאו אל-הארץ אשר אני נתן לכם ושבתי הארץ שבת ליהוה:  
 שש שנים תרע שדה ושש שנים תזמר ברמה ואספת את-תבואתה: לוי ובשנה  
 השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת ליהוה שדה לא תרע וברמה לא  
 תזמר: את ספיח קצירה לא תקצור ואת-ענבי גינה לא תבצר שנת שבתון  
 יהיה לארץ: והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לה ולעדרה ולצאנה ולשכורה  
 ולתושביה הנגרים עמך: ולבהמתך ולתה אשר בארצה תהיה כל-תבואתה  
 לאכל: ישראל וספרת לה שבע שבתות שנים שבע פעמים והיו  
 לה ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה: והעברת שופר תרועה בתדוש  
 השבועי בעשור לחדש ביום הכפרים תעבירו שופר בכל-ארצכם: וקדשתם  
 את שנת החמישים שנה וקראתם דרוז בארץ לכל-ישוביה ויבל הוא מהיה לכם  
 ושבתיכם איש אל-אחוזתו ואיש אל-משפחתו תשובו: ויבל הוא שנת החמישים  
 שנה תהיה לכם לא תורעו ולא תקצרו את-ספיחיה ולא תבצרו את-גינהיה:  
 כי ייבל הוא קדש תהיה לכם מן-השדה תאכלו את-תבואתה: בשנת הייבל  
 תזאת תשובו איש אל-אחוזתו:

אם-בחקתי תלכו ואת-מצותי תשמרו ועשיתם אתם: ונתתי גשמיכם  
 בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פרוו: והשיו לכם דיש את-בצור  
 ובציר ושיג את-זרע ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם: לוי  
 ונתתי שלום בארץ וישבתם ואין מחרוד והשפתי חזרעה מן-הארץ ותרב  
 לא-תעבר בארצכם: וירדפתם את-אויביכם ונפלו לפניכם לחרב: ורדפו מכם  
 המשה מאה ומאה מכם רבבה ורדפו ונפלו אויביכם לפניכם לחרב: ופניתי  
 אליכם והפריתי אתכם והרביית אתכם והקימתי את-בריתי אתכם: ישראל  
 ואכלתם ישן נושן וישן מפני חרש תוציאו: ונתתי משקני בתוככם ולא-תגעל  
 נפשי אתכם: והתחלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם:  
 אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהות להם עבדים  
 ואשפר מסת עלכם ואולף אתכם קממיות:

וידבר יהוה אל-משה במדבר סיני באהל מועד באחד לחדש השני בשנה  
 השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר: שאו את-ראש כל-עדת בני-ישראל



ישראל וטהרת אתם: וכדתעשה להם לפתים יהיה עליהם מי חטאת והעבירו  
 תער על כול בשרם וכבמו בנדיהם והטהרו: ולקחו פר בן בקר ומנחתו סלת  
 בלולה בשמן ופר שני בן בקר תקח לחטאת: והקרבת את הלויים לפני אהל  
 מועד והקחלת את כל עדת בני ישראל: ישראל והקרבת את הלויים לפני יהוה  
 וסמכו בני ישראל את ידיהם על הלויים: והניף אהרן את הלויים תנופה לפני  
 יהוה מאת בני ישראל והיו לעבד את עבדת יהוה: והלויים יסמכו את ידיהם  
 על ראש הפרים ועשה את האחד חטאת ואת האחר עלה ליהוה לכפר על  
 הלויים: והעמדת את הלויים לפני אהרן ולפני בניו ותנפת אתם תנופה ליהוה:  
 והבדלת את הלויים מתוך בני ישראל והיו לי הלויים:

וידבר יהוה אל משה לאמר: שלח לך אנשים ונתרו את ארץ כנען  
 אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד אחד למטה אבותיו תשלחו כל  
 נשיא בהם: וישלח אתם משה ממדבר פארן על פני יהוה כלם אנשים ראשי  
 בני ישראל הקה: לוי ואלה שמותם למטה ראובן שמוע בן זכור: למטה  
 שמעון ששט בן חורי: למטה יהודה בלב בן זפנה: למטה יששכר יגאל בן  
 יוסף: למטה אפרים הושע בן נון: למטה בנימין פלטי בן רפוא: למטה זבולון  
 גדיאל בן סודי: למטה יוסף למטה מנשה גדי בן סוסי: למטה דן עמיאל בן  
 גמלי: למטה אשר סתור בן מיקאל: למטה נפתלי נחבי בן פפסי: למטה גד  
 גאיאל בן מכי: אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ ויקרא  
 משה להושע בן נון הושע: ישראל וישלח אתם משה לתור את ארץ כנען  
 ויאמר אליהם עליו זה בננו ועליתם את ההר: וראיתם את הארץ מה היא  
 ואת העם הישב עליה החזק הוא הרפה המעט הוא אסרוב: ומה הארץ אשר  
 הוא ישב בה הטובה היא אסרעה ומה הערים אשר יהא ישב בהם הבהמתיים  
 אם במבצרים: ומה הארץ השמנה היא אסרעה היש בה עץ אסרען והתחזקתם  
 ולקחתם מפרי הארץ והמים ומי בכורי ענבים:

ויקח קרח בן יצחק בן קהת בן לוי ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן  
 פלת בני ראובן: ויקמו לפני משה ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים  
 נשיאי עדה קראו מועד אנשי שם: ויקהליו על משה ועל אהרן ויאמרו אליהם  
 רב לכם פי כל העדה כלם קדשים ובתוכם יהוה ומדוע תתנשאו על קהל  
 יהוה: לוי וישמע משה ויפל על פניו: וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר  
 בקר וידע יהוה את אשר לוי ואת הקדוש והקרוב אליו ואת אשר יבחר בו  
 יקריב אליו: ואת עשו קחילכם מחתות קרח וכל עדתו: ותנו בהן אש  
 ושימו עליהן: קמרת לפני יהוה מחר יהוה האיש אשר יבחר יהוה הוא הקדוש  
 רב לכם בני לוי: ישראל ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי: המעט מקם  
 כי הבדיל אלני ישראל אתכם מערת ישראל להקריב אתכם אליו לעבד את  
 עבדת משכן יהוה ולעמד לפני העדה לשרתם: ויקרב אתו ואת כל אחיו  
 בני לוי אתו ובקשתם גם כהנה: לכן אתה וכל עדתך הנעדים על יהוה  
 ואהרן מדהווא פי תלונו עליו: וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם בני אליאב

ואשה גרושה מאישה לא יקחו כי קדש הוא לאלהיו: וקדשתו כי את לחם  
 אלהיו הוא מקריב קדש יהיה לך כי קדוש אני יהוה מקדשכם: ובת איש בהן  
 כי תחל לגנות את אביו היא מחללת באיש תשרף: והבהן הגדול מאחיו אשר  
 יוצק על ראשו: שמן המשהה ומלא את ידו ללבש את הבגדים את ראשו  
 לא יפרע ובגדיו לא יפרם: ועל כל נפשות מת לא יבא לאביו ולאמו לא  
 יפמא: ומן המקדש לא יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו כי נזר שמן משחת  
 אלהיו עליו אני יהוה: ישראל והוא אשה בבתולה יקח: אלמנה וגרושה והללה  
 זנה את אלה לא יקח כי אסרתיה מעמיו יקח אשה: ולא יחלל ורעו  
 בעמיו כי אני יהוה מקדשו:

וידבר יהוה אל משה בדרך סיני לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת  
 אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם ושבתה הארץ שבת ליהוה:  
 שש ימים תורע שדה ושש שנים תזמר פרמך ואספת את תבואתה: לוי ובשנה  
 השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת ליהוה שדה לא תורע ופרמך לא  
 תזמר: את ספיח קצורה לא תקצור ואת ענבי גורף לא תבער שנת שבתון  
 יהיה לארץ: והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לה ולעבדך ולאמתך ולשכירך  
 ולתושבך הגרים עמך: ולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה  
 לאכל: ישראל וספרת לה שבע שבתות שנים שבע פעמים והיו  
 לה ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה: והעברת שופר תרועה בחדש  
 השביעי בעשור לחדש ביום הפורים תעבירו שופר בכל ארצכם: וקדשתם  
 את שנת החמשים שנה וקראתם דרוור בארץ לכל יישוביה ויבל הוא תהיה לכם  
 ושבתם איש אל אחותו ואיש אל משפחתו משבו: ויבל הוא שנת החמשים  
 שנה תהיה לכם לא תורעו ולא תקצרו את ספיחיה ולא תבצרו את גוריה:  
 כי יבל הוא קדש תהיה לכם מן השנה תאכלו את תבואתה: בשנת היובל  
 הוצאת משבו איש אל אחותו:

אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם: ונתתי נשמכם  
 בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פרו: והשיג לכם דיש את בצור  
 ובציר וישו את זרע ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם: לוי  
 ונתתי שלום בארץ וישבתם ואין מחריד והשפתי חיה רעה מן הארץ וחרב  
 לא תעבד בארצכם: ורדפתם את איביכם וגפלו לפניכם לחרב: ורדפו מקם  
 חמשה מאה ומאה מקם רבבה ורדפו וגפלו אנביכם לפניכם לחרב: ופגנתי  
 אליכם והפריתי אתכם והרפיתי אתכם והקימתי את בריתי אתכם: ישראל  
 ואכלתם ישן נושן וישן מפני חדש תוציאו: ונתתי משבגי בתוככם ולא תגעל  
 נפשו אתכם: והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם:  
 אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהות להם עבדים  
 ואשבור ממת עליכם ואולף אתכם קוממיות:

וידבר יהוה אל משה במדבר סיני באהל מועד באחד החדש השני בשנה  
 השנית לצאתם מארץ מצרים לאמר: שאו את ראש כל עדת בני ישראל



למשפחתם לבית אבתם במספר שמות כל זכר לגלגלתם: מִן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה כִּלְיָא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל תִּפְקְדוּ אֹתָם לְצָבָאֲתָם אִתָּהּ וְאֶהְרֹן: וְאִתְּכֶם יְהוֹ אִישׁ אִישׁ לְמִטָּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית אֲבִיָּהוּ הוּא: לוי וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יַעֲמְדוּ אִתְּכֶם לְרֹאשֵׁי בְּנֵי שְׂדֵי אֲדָמָה: לְשִׁמְעוֹן שְׁלֹמִיאֵל בֶּן-עֲדִירִישָׁי: לְהִוְדָה נַחֲשׁוֹן בֶּן-עֲמִינָדָב: לְיִשָּׁשְׁכָר נַחֲנָאֵל בֶּן-צִוְיָעָר: לְבִלְוָן אֱלִיאָב בֶּן-חֶלֶן: לְבִנְיָמִן יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם אֲלִישַׁמֶּע בֶּן-עֲמִיחֹד לְמַנְשֶׁה גַמְלִיאֵל בֶּן-פְּדָחָדָר: לְלֵוִי אֲבִיהוֹן בֶּן-דָּעָנִי: לְדָן אַחִיעֶזֶר בֶּן-עֲמִישָׁדָי: לְאֲשֶׁר פְּנִיעִיאֵל בֶּן-עֶרְוֹן: לְגַד אֱלִיסָפָה בֶּן-דָּעִוְאֵל: לְנַפְתָּלִי אַחִיעֶזֶר בֶּן-עִינָן: אֵלֶּה קְרוֹיָא הַעֲדָה נְשִׂאֵי מִשׁוֹת אֲבוֹתָם רֹאשֵׁי אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם: יִשְׂרָאֵל וְיֹקֵחַ מִשָּׁה וְאֶהְרֹן אֶת הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נִקְבְּוּ בְּשֵׁמוֹת: וְאֵת כָּל הַעֲדָה הִקְהִילוּ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי וַיַּחְלִילוּ עַל-מִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבוֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת מִן עֲשָׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה לְגַלְגַּלְתָּם: כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה וַיִּפְקְדֵם בְּמִדְבַּר סִינַי:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: נָשָׂא אֶת-רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גַּם-הֵם לְבֵית אֲבוֹתָם לְמִשְׁפַּחְתָּם: מִן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה עַד בְּחֻמְשֵׁים שָׁנָה תִּפְקְדוּ אוֹתָם כִּלְיָא לְצָבָא צָבָא לְעֶבֶד עֲבָדָה בְּאֶחָד מוֹעֵד: וְאֵת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת הַנְּרִשָׁי לְעֶבֶד וְלַמִּשָּׂא: לוי וְנִשְׂאוֹ אֶת-דִּירְעֵת הַמִּשְׁכָּן וְאֵת אֶהֱל מוֹעֵד מִכְסֹהוּ וּמִכְסֵה הַתְּהַשׁ אֲשֶׁר-עָלוּ מִלְּמַעְלָה וְאֶת-מִסְפַּד פֶּתַח אֶהֱל מוֹעֵד: וְאֵת קַלְעֵי הַחֲצֵר וְאֶת-מִסְפַּד פֶּתַח הַחֲצֵר אֲשֶׁר עַל-הַמִּשְׁכָּן וְעַל-הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֵת מִיתְרֵיהֶם וְאֶת-כָּל-כָּלִי עֲבֹדָתָם וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לָהֶם וְעַבְדֵי: עַל-פִּי אֶהְרֹן וּבְנֵי תְהִיָּה כָּל-עֲבֹדַת בְּנֵי הַנְּרִשָׁי לְכָל-מִשְׁאֵם וְלְכָל עֲבֹדָתָם וַיִּפְקְדוּם עֲלֵיהֶם בְּמִשְׁמַרְתָּ אֶת כָּל-מִשְׁאֵם: וְאֵת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת בְּנֵי הַנְּרִשָׁי בְּאֶהֱל מוֹעֵד וּמִשְׁמַרְתָּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן-אֶהְרֹן הַכֹּהֵן: יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מִרְרֵי לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבוֹתָם תִּפְקְדוּ אֹתָם: מִן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בְּחֻמְשֵׁים שָׁנָה תִּפְקְדוּם כִּלְיָא לְצָבָא לְעֶבֶד אֶת-עֲבֹדַת אֶהֱל מוֹעֵד: וְאֵת מִשְׁמַרְתָּ מִשְׁאֵם לְכָל-עֲבֹדָתָם בְּאֶהֱל מוֹעֵד קְרָשֵׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחֹו וְעֲמֻדָיו וְאֲדָנָיו: וְעֲמֻדֵי הַחֲצֵר סָבִיב וְאֲדָנֵיהֶם וְיִתְדֵיהֶם וְכָל-כָּלִיָּהֶם וְלְכָל עֲבֹדָתָם וּבִשְׂמַת תִּפְקְדוּ אֶת-כָּלִי מִשְׁמַרְתָּ מִשְׁאֵם: וְאֵת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת בְּנֵי מִרְרֵי לְכָל-עֲבֹדָתָם בְּאֶהֱל מוֹעֵד בְּיַד אִיתָמָר בֶּן-אֶהְרֹן הַכֹּהֵן: וַיִּפְקְדוּ מִשָּׁה וְאֶהְרֹן וְנִשְׂאֵי הַעֲדָה אֶת-בְּנֵי תִּפְקְדוּ לְמִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבוֹתָם: מִן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וּמַעְלָה וְעַד בְּחֻמְשֵׁים שָׁנָה כִּלְיָא לְצָבָא לְעֶבֶדָה בְּאֶהֱל מוֹעֵד: וְהָיוּ סִקְרֵיהֶם לְמִשְׁפַּחְתָּם אֲלֵפִים שֶׁבַע מֵאוֹת וְחֻמְשִׁים: אֵלֶּה סִקְרֵי מִשְׁפַּחַת הַקְּהָלִי כָּל-הָעֶבֶד בְּאֶהֱל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן עַל-פִּי יְהוָה בְּיַד-מֹשֶׁה:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: דַּבֵּר אֶל-אֶהְרֹן וְאִמְרָתְךָ אֵלָיו בְּהַעֲלֹתְךָ אֶת-חֲזֵרֹת אֶל-מִוֵּל פְּנֵי הַמִּנְוָה וְאִירֵי שִׁבְעַת הַנְּרוֹת: וַיַּעַשׂ כֵּן אֶהְרֹן אֶל-מִוֵּל פְּנֵי הַמִּנְוָה וְהַעֲלָה נְרֵתֶיהָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה: וְהָ מַעֲשֵׂה הַמִּנְוָה מִקְשָׁה זָהָב עֲדִירְכָה עַד-פְּרָחָה מִקְשָׁה הוּא כִּפְרָאָה אֲשֶׁר הִרְאָה יְהוָה אֶת-מֹשֶׁה כֵּן עָשָׂה אֶת-הַמִּנְוָה: לוי וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: קַח אֶת-הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וְהִהְרַתְתָּ אֹתָם: וְכֹדֶת-תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְמַדְרֵם הַזֶּה עֲלֵיהֶם מִי חֲטָאת וְהַעֲבִירוּ תַעַר עַל-כָּל-בְּשָׂרָם וּבְנֵיהֶם וְהַטְּהֵרוּ: וְלָקַחוּ פָר בֶּן-בָּקָר וּמִנְחָתוֹ סֹלֶת בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן וּפְרִשְׁנֵי בֶן-בָּקָר תִּקַּח לְחֲטָאת: וְהִקְרַבְתָּ אֶת-הַלְוִיִּם לִפְנֵי אֶהֱל מוֹעֵד וְהִקְהַלְתָּ אֶת-כָּל-עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל וְהִקְרַבְתָּ אֶת-הַלְוִיִּם לִפְנֵי יְהוָה וְסָמְכוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-יְדֵיהֶם עַל-הַלְוִיִּם: וְהִנִּיף אֶהְרֹן אֶת-הַלְוִיִּם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לְעֶבֶד אֶת-עֲבֹדַת יְהוָה: וְהַלְוִיִּם יִסְמְכוּ אֶת-יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּרִים וַעֲשֶׂה אֶת-הָאֶהֱל חֲטָאת וְאֶת-הָאֶהֱל עֹלָה לַיהוָה לְכַפֵּר עַל-הַלְוִיִּם: וְהַעֲמַדְתָּ אֶת-הַלְוִיִּם לִפְנֵי אֶהְרֹן וּלִפְנֵי בְנֵי וְהִנַּחְתָּ אֹתָם תְּנוּפָה לַיהוָה: וְהִבְדַּלְתָּ אֶת-הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה לֵאמֹר: שְׁלַחְלָה אֲנָשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת-אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר-אָנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמִטָּה אֲבוֹתָיו תִּשְׁלַחוּ: כָּל-נְשִׂיא בְהֵם: וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר פָּאָרָן עַל-פִּי יְהוָה כָּלֵם אֲנָשִׁים רֹאשֵׁי בְנֵי-יִשְׂרָאֵל הֵמָּה: לוי וְאֵלֶּה שְׁמוֹת לְמִטָּה רֹאשֵׁי בְנֵי זְכוּר: לְמִטָּה שִׁמְעוֹן שָׁפָט בֶּן-חֻרִי: לְמִטָּה יְהוּדָה כָּלָב בֶּן-יִפְנָה: לְמִטָּה יִשְׂשָׁכָר יִגָּאֵל בֶּן-יוֹסֵף: לְמִטָּה אֶפְרַיִם הוֹשֶׁע בֶּן-נוּנ: לְמִטָּה בְּנִימִן פִּלְטִי בֶן-רְפִיָּא: לְמִטָּה זְבוּלוֹן גְּדִיאֵל בֶּן-סוּדִי: לְמִטָּה יוֹסֵף לְמִטָּה מְנַשֶּׁה גְּדִי בֶן-סִיסִי: לְמִטָּה דָן עֲמִיאֵל בֶּן-גַּמְלִי: לְמִטָּה אֲשֶׁר סָתוּר בֶּן-מִיכָאֵל: לְמִטָּה נַפְתָּלִי נַחֲבִי בֶן-נֹפְסִי: לְמִטָּה גַד גִּיאֵל בֶּן-מְכִי: אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר-שְׁלַח מֹשֶׁה לְתוֹר אֶת-הָאֶרֶץ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשֶׁע בֶּן-נוּנ וְהוֹשֶׁע: יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה לְתוֹר אֶת-אֶרֶץ כְּנָעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם עֲלוּ זֶה כְּנָעַן וְעֲלִיתֶם אֶת-הָאֶרֶץ: וּרְאִיתֶם אֶת-הָאֶרֶץ מִה-הִיא וְאֶת-הָעָם הַיֹּשֵׁב עֲלֶיהָ הַחֹזֵק הוּא הַרְפֵּה הַמַּעֲט הוּא אֲסֻרָב: וְהָ הָאֶרֶץ אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב בָּהּ הַמְּוֹכָה הוּא אֲסֻרָעָה וְהָ הָעָרִים אֲשֶׁר-הִיא יֹשֵׁב בָּהֶּן הַבְּמַחֲנִים אִם בְּמַבְצָרִים: וְהָ הָאֶרֶץ הַשְּׂמֵנָה הוּא אֲסֻרָה הַיֹּשֵׁבָה עֵץ אֲסֻרָן וְהַתְּחֻזְקָתָם וְלָקַחְתֶּם מִפְּרֵי הָאֶרֶץ וְהִנְיָמִים יָמִי בְּמִרְי עֲנָבִים:

וַיִּקַּח קָרַח בֶּן-יִצְחָר בֶּן-קַחְתָּ בֶּן-לוּוִי וְדָתָן וְאֵבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב וְאוֹן בֶּן-פֹּלַח בְּנֵי רֹאשֵׁי: וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְאֲנָשִׁים מִבְּנֵי-יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמֵאוֹתִים נְשִׂאֵי עֲדָה קְרוֹיָא מוֹעֵד אֲנָשִׁי-שָׂם: וַיִּקְהָלוּ עַל-מֹשֶׁה וְעַל-אֶהְרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵיהֶם רַב-לָכֶם כִּי כָל-הַעֲדָה כָּלֵם קוֹשִׁים וּבְחֻזְכֶם יְהוָה וּמְדוּעַ תַּתְּנִישָׂאוּ עַל-קַהֲל יְהוָה: לוי וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה וַיִּפֹּל עַל-פָּנָיו: וַיְדַבֵּר אֶל-קָרַח וְאֶל-דָּתָן לֵאמֹר בָּקָר וַיְדַע יְהוָה אֶת-אֲשֶׁר-לֹו וְאֶת-הַקְּדוֹשׁ וְהִקְרִיב אֵלָיו וְאֵת אֲשֶׁר יִקְרַב וְיִקְרַב אֵלָיו: וְאֵת עֲשֵׂי קְהִילָתְכֶם מִתְּהִלַּת קָרַח וְכָל-עֲדַתוֹ: וַיִּתְּנוּ בָהֶן אִשׁ וְשִׂמּוֹ עֲלֵיהֶן: קָטַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה מִתּוֹר וְהָהּ הָאִישׁ אֲשֶׁר-יִקְרַב יְהוָה הוּא הַקְּדוֹשׁ רַב-לָכֶם בְּנֵי לוּוִי: יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-קָרַח שְׁמַע-נָא בְנֵי לוּוִי: הַמַּעֲט מִקָּם כִּי-הִבְדִּיל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעַד יִשְׂרָאֵל לְהִקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לְעֶבֶד אֶת-עֲבֹדַת מִשְׁכָּן יְהוָה וְלַעֲמֹד לִפְנֵי הַעֲדָה לְשֹׂרְתָם: וַיִּקְרַב אֶתָּהּ וְאֶת-כָּל-אֲחֵרֵי בְנֵי-לוּוִי אֶתָּהּ וּבְקִשְׁתֶּם גַּם-כִּדְהָהּ: לָכֵן אִתָּהּ וְכָל-עֲדַתְךָ הַנֹּעְדִים עַל-יְהוָה וְאֶהְרֹן מִה-הוּא כִּי תִלְוּ עֲלֵיו: וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְקָרָא לְדָתָן וְלֵאבִירָם בְּנֵי אֱלִיאָב



ויאמרו לא נעלה: המעט כי העלותנו מארץ זבת חלב ודבש להמיתנו במדבר  
בית שתרר עלינו נסדושתרר:

וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר: זאת תקת התורה אשר צוה  
יהוה לאמר דבר אל בני ישראל וקח אליה פרה אדמה תממה אשר אין  
בה מום אשר לא עלה עליה על: ונתתם אותה אל אלעזר הכהן והוציא אותה  
אל מחוץ למחנה ושקט אתה לפניו: ולקח אלעזר הכהן מדמה באצבעו  
והזה אל לב פני אהל מועד מדמה שבע פעמים: ושקה את הפרה לעינו  
את ערבה ואת בשרה ואת דמה על פרשה ישרה: ולקח הכהן עין ארז ואזב  
ושני תולעת והשליך אל תוך שרפת הפרה: לוי וכבש בגדיו הכהן ורחץ בשרו  
במים ואחר יבא אל המחנה וטמא הכהן עדה ערב: והשקה אתה וכבש בגדיו  
במים ורחץ בשרו במים וטמא עדה ערב: ואסף איש טהור את אפר הפרה  
והניח מחוץ למחנה במקום טהור והותה לעדת בני ישראל למשמרת למי  
נדה הטאת הוא: ישראל וכבש האסף את אפר הפרה את בגדיו וטמא עדה  
הערב והותה לבני ישראל ולגר הגר בתוכם לחקת עולם: הפגע במת לכל  
נפש אדם וטמא שבעת ימים: הוא ותחטא בו ביום השלישי וביום השביעי  
יטהר ואסלא ותחטא ביום השלישי וביום השביעי לא יטהר: כל הנגע במת  
בנפש האדם אשר מות ולא יתחטא את משכן יהוה טמא ונקרתה הנפש  
ההוא מישראל כי מי נדה לא זרק עליו טמא יהוה עוד טמאתו בו: ואת  
התורה אדם ביומית באהל כל הבא אל האהל וכל אשר באהל וטמא שבעת  
ימים: וכל פלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא: וכל אשר יגע  
על פני השדה כחלל הרב או במת או בעצם אדם או בקבר וטמא שבעת  
ימים: ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל פלו:

והוא בלק ברצפון את כל אשר עשה ישראל לאמרי: וקר מואב מפני  
העם מאד כי רב הוא ויקץ מואב מפני בני ישראל: ויאמר מואב אל זקני  
מדון עמיה ילכו בקהל את כל סביבתינו בלחץ השור את ירק השדה ובלק  
ברצפון מלך מואב בעת ההוא: לוי וישלח מלאכים אל בלעם ברצפון  
פתורה אשר על הגר ארץ בני עמו לקראלו לאמר הנה עם יצא ממצרים  
הנה כסה את עין הארץ והוא ישב ממלך: ועתה לכה נא ארהלי את העם  
הנה בירענים הוא ממני אולי אוכל נכדו ואגרשנו מן הארץ כי ידעתי את  
אשר תבדך מבדך ואשר תאד יואר: וילכו זקני מואב וזקני מדון וקסמים  
בדום ויבאו אל בלעם וידברו אליו דברי בלק: ישראל ויאמר אליהם לוי פה  
הלילה והשבת אתכם דבר באשר ידבר יהוה אלו וישבו שרי מואב עם בלעם:  
ויבא אליהם אל בלעם ויאמר מי האנשים האלה עמך: ויאמר בלעם אל  
האנשים בלק ברצפון מואב מלך מואב שלח אלי: הנה העם יצא ממצרים וכבש  
את עין הארץ עמה לכה קהדלי אתו אולי אוכל לדלקם בו וגרשמו: ויאמר  
אלהם אל בלעם לא תלך עמם לא תאד את העם כי ברון הוא:

וידבר יהוה אל משה לאמר: פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב  
את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם ולא כליתי את בני  
ישראל בקנאתי: לכן אמר הנני נתן לו את בריתי שלום: לוי והותה לו ולדועו  
אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר קנא לאלהיו וכפר על בני ישראל: ושם  
איש ישראל המכה אשר הכה את המדינות זמרי בן סלוא נשיא בית אב  
לשמעוני: ושם האשה המכה המדינות בזבי בת צור ראש אמות בית אב  
במהן הוא: ישראל וידבר יהוה אל משה לאמר: צור את המדינים והביתם  
אותם: כי צורים הם לכם בנבליהם אשר נבלו לכם על דבר פגור ועל דבר  
בזבי בת נשיא מדון אחתם המכה ביום המגפה על דבר פגור: והיו אחרי  
המגפה ויאמר יהוה אל משה ואל אלעזר בן אהרן הכהן לאמר: שאו את  
ראש בלעת בני ישראל מן עשרים שנה ומעלה לבית אבתם כל יצא  
צבא בישראל: וידבר משה ואלעזר הכהן אתם בערבת מואב על ידן ורחו  
לאמרי: מן עשרים שנה ומעלה באשר צוה יהוה את משה ובני ישראל  
היצאים מארץ מצרים:

וידבר משה אל ראשי המפות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה  
יהוה: איש ביהוה גדר ליהוה או השבע שבעה לאמר אפר על נפשו לא  
יחל דברו בכל יצא מפיו ועשה: ואשה ביהוה גדר ליהוה ואסרה אפר בבית  
אביה בנערה: ושמע אביה את נדרה ואסרה אשר אסרה על נפשה והחריש  
לה אביה וקמו כל נדריה וכל אפר אשר אסרה על נפשה יקום: ואם הגיא  
אביה אתה ביום שמעו כל נדריה ואסריה אשר אסרה על נפשה לא יקום  
ויהוה יסלח לה ביהוה אביה אתה: ואם הוה תהיה לאיש ונדרה עליה או  
מבטא שפתיה אשר אסרה על נפשה: ושמע אישה ביום שמעו והחריש לה  
נקמו נדריה ואסריה אשר אסרה על נפשה יקמו: ואם ביום שמע אישה יגיא  
אותה והפר את נדרה אשר עליה ואת מבטא שפתיה אשר אסרה על נפשה  
ויהוה יסלח לה: ויגדר אלמנה ונדרה כל אשר אסרה על נפשה יקום עליה:  
ואם בית אישה נדרה או אסרה אפר על נפשה בשבעה: ושמע אישה והחריש  
לה לא הגיא אתה וקמו כל נדריה וכל אפר אשר אסרה על נפשה יקום:  
ואם הפר ופר אתם אישה ביום שמעו כל מוצא שפתיה לנדרה ולאפר נפשה  
לא יקום אישה הפלם ויהוה יסלח לה: ישראל כל נדר וכל שבעת אפר לענת  
נפש אישה יקמו ויאשה ופרנו: ואם החריש יחריש לה אישה מיום אל יום  
והקים את כל נדריה או את כל אסריה אשר עליה הקים אתם ביהוה החריש  
לה ביום שמעו: ואם הפר ופר אתם אחרי שמעו ונשא את עונה: אלה  
הדקים אשר צוה יהוה את משה בן איש לאשתו ביוצא בית אב בנערה  
בית אביה:

אלה מסעי בני ישראל אשר יצאו מארץ מצרים לעבאתם ביד משה  
ואהרן: ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם על פי יהוה ואלה מסעיהם  
למוצאיהם: ויסעו מרעמסס בתדש הראשון בתמשה עשר יום להדש הראשון



מסחרת הפסח וצאו בני ישראל ביד רמה לעיני כל מצרים: לוי ומצרים מקברים את אשר הנה יהוה בהם כל בכוור ובאלהיהם עשה יהוה שפטים: ויסעו בני ישראל מרעמסס ויחנו בספת: ויסעו מספת ויחנו בארץ אשר בקצה המדבר: ישראל ויסעו מאתם וישבו על פני החירת אשר על פני בעל צפון ויחנו לפני מגדל: ויסעו לפני החירת ויעברו בתוך הים המדבר וילכו דרך שלשת ימים במדבר אתם ויחנו במרה: ויסעו ממרה ויבאו אילמה ובאלים שמים עשרה עינת מים ושבעים תמרים ויחננו שם: ויסעו מאילם ויחנו על ים סוף:

אלה הדברים אשר דבר משה אל בני ישראל בעבר הירדן במדבר גערבה מול סוף בין פארן ובין תפל ולבן ויחצרת ודי והב: אחד עשר יום מתרב הדרך הרשעיר עד קדש ברנע: ויהי בארבעים שנה בעשתי עשר חדש באחד לחודש דבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה יהוה אתו אלהים: לוי אחרי הפתו את סיוח מלך האמרי אשר יושב בחשבון ואת עוג מלך הבשן אשר יושב בעשתרת באדרי: בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה הזאת לאמר: יהוה אלהינו דבר אלינו בחרב לאמר רב לכם שבת בקר הנה: פנו ויסעו לכם ובאו הר האמרי ואל כל שכניו בערבה בקר ובשפלה ובנגב ובחוף הים ארץ הנגעני והלבנון עד הנהר הגדל הנהר פרת: ישראל ראה נתתי לפניכם את הארץ באו ורשו את הארץ אשר נשבע יהוה לאבותיכם לא אברקם ליצחק וליעקב לתת להם ולורעם אחריהם: ואמר אלכם בעת ההוא לאמר לא יאויבל לבדי שאת אתכם: יהוה אלהיכם הרבה אתכם והיכם היום בקרב השמים רב: יהוה אלהי אבותכם יסוף עליכם ככס אלה פעמים ויברך אתכם כאשר דבר לכם:

ואתחנן אל יהוה בעת ההוא לאמר: אדני יהוה אמה החלוצת להראות את עבדך את גדולה ואת ידך החזקה אשר מיראל בשמים ובארץ אשר נעשה כמעשיך וכגבורתך: אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן הנה הטוב הנה והלבנון: לוי ויתעבר יהוה כי למענכם ולא שמע אלי ויאמר יהוה אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הנה: עלי ראש הפסגה ושא עיניך ימה ועפנה ותימנה ומזרחה וראה בעיניך פירלא תעבר את הירדן הנה: וצו את יהושע וחזקתו ואמצתו ביהוא ועבר לפני העם הנה והוא יחיל אותם את הארץ אשר תראה: ונשב בגיא מול בית פעור: ועתה ישראל שמע אלהיכם ואל המשפטים אשר אנכי מלמד אתכם לעשות למען תהיו ובאתם וירשתם את הארץ אשר יהוה אלהי אבותיכם נתן לכם: לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו מפני לשמר את מצות יהוה אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם: עיניכם הראות את אשר עשה יהוה בכעל פעור כי כל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו יהוה אלהיך מקרבה: ואתם הדברים ביהוה אלהיכם חיים כלכם היום: ישראל ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים כאשר צונו יהוה אלהי לעשות פן בקרב הארץ

אשר אתם באים שמה לרשתה: ושמרתם ועשיתם פי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון את כל החקים האלה ואמרו רק עסיתם ויבון הגוי הגדול הזה: פי מרגו גדול אשר קרו אלהים קרבים אלו ביהוה אלהינו בכל קראנו אליו: ומו גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת אשר אנכי נתן לפניכם היום:

יהוה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם ושמרתם יהוה אלהיך לה את הדברות ואת החסד אשר נשבע לאבותיך: ואתה וברכה וברכה וברכה פרי בטנה ופרי אדמתה ונגיד ויורשת ויבנה ויבנה ויבנה ועשתרת צאנך על האדמה אשר נשבע לאבותיך לתת לך: ברך תהיה מכל העמים לא יהיה בה עקר ועקרה ובקמתה: והסיר יהוה מפה כל הלי וכל מדוי מצרים הרעים אשר ידעת לא ישימם כף ונתנם ככל שניאיה: ואכלת את כל העמים אשר יהוה אלהיך נתן לך לא תחוס עיניך עליהם ולא תעבד את אלהיהם כירמקש הוא לך: כי תאמר כלבבך רבים הגוים האלה מפני איכה אוכל להורישם: לא תירא מהם וכן תזכר את אשר עשה יהוה אלהיך לפרעה ולכל מצרים: המסת הגדול אשר דני עיניך והאמת והמפתים והיד החזקה והזרע הנמיה אשר הוציאה יהוה אלהיך בן יעשה יהוה אלהיך לכל העמים אשר אתה ורא מפניהם: וגם את הארצה ישלח יהוה אלהיך בם עד אבד הנשארים והנסתרים מפניה: לא תערץ מפניהם כירדנה אלהיך בקרבה אל גדול ונורא: לוי ונשל יהוה אלהיך את הגוים האל מפניה מעט מעט לא תוכל פלתי מחר פותרבה עליך חית השדה: ונתנם יהוה אלהיך לפניה והמם מהימה גדלה עד השמים: ונתן מלכיהם בנה והאבות את שמם מתחת השמים לא יתיצב איש בפניה עד השמרה אתם: פסילי אלהיהם תשרפון באש לא תחמד כסף וזהב עליהם ולקחת לך פן תיקש בו כי תועבת יהוה אלהיך הוא: ולא תביא תועבה אל ביתך והיית חרם כמהו שקין ו תשקצנו ותעב ו תתעבנו בחרם הוא: כל המצוה אשר אנכי מצוה היום תשמרון לעשות למען תחיו ורבותם ובאתם וירשתם את הארץ אשר נשבע יהוה לאבותיכם: וזכרת את כל הדרך אשר הולכת יהוה אלהיך זה ארבעים שנה במדבר למען ענתה לנסתה לבעת את אשר בלבבך התשומר מצותו אם לא: ונענה וירעה ויאללה את הים אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיך למען הודיעה כי לא על הילחם לבדו יהיה האדם פי על כל מוצא פי יהוה יהוה האדם: ישראל שמלתה לא בלתה מעליך ורגלה לא באקה זה ארבעים שנה וידעת עס לבבך כי כאשר יסר איש את בניו יהוה אלהיך משרה: ושמרת את מצות יהוה אלהיך ללכת בדרכיו ולראה אתו: פי יהוה אלהיך מביאה אל ארץ טובה ארץ גחלי מים עינת ותהמת וצאים כפקעה ובהר: ארץ חטה ישערה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש: ארץ אשר לא במסכנת תאכל בנה לחם לא תחסר כל כה ארץ אשר אבניה ברזל ומחבריה תחצב נחשת וזאבלת ושבעת וברכת את יהוה אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך:



ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה: את הברכה אשר תשמעו  
 אל מצות יהוה אלהיכם אשר מצוה אתכם היום: והקללה אם לא  
 תשמעו אל מצות יהוה אלהיכם וסרתם מן הדרך אשר מצוה אתכם  
 היום ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם: והיה כי יביאה יהוה אלהיך  
 אל הארץ אשר אתה בא לשמה לרשתה ונתתה את הברכה על הדרך נהלים  
 ואת הקללה על הדרך עיבל: הלא תמה בעבר הדרך אחר הדרך מבוא השמש  
 בארץ הנענני הישב בערבה מול הגלגל אצל אלוגי מרה: כי אתם עברים  
 את הדרך לבא לרשת את הארץ אשר יהוה אלהיכם נתן לכם וירשתם אתה  
 וישבתם בה: לוי ושמרתם לעשות את כל החקים ואת המשפטים אשר אנכי  
 נתן לפניכם היום: אלה החקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אשר  
 נתן יהוה אלהי אבותיך לה לרשתה כל הימים אשר אתם תהיו עליה: ואתם  
 אבד תאבדון את כל המקומות אשר עברו שם הגוים אשר אתם ורשית אתם  
 את אלהיהם על ההרים הרמים ועל הגבעות ותחת כל עץ רענן: ונתתם  
 את מזבחתם ושבחתם את מצבתם ואשיריהם תשרפון באש ופסילי אלהיהם  
 תגדעון ואבדתם את שמם מן המקום ההוא: לא תעשון פן ליהוה אלהיכם:  
 כי אם אל המקום אשר יבחר יהוה אלהיכם מכל שבטים לשום את שמו  
 שם לשיכון תדרשו ובאת שמה: ישראל והבאתם שמה עלתיכם ובהיכם ואת  
 מעשרתיכם ואת תרומת דבכם וגדריכם וגדבתיכם ובכרת בקרבכם וצאנכם:  
 ואכלתם שם לפני יהוה אלהיכם ושמחתם בכל משלח דבכם אתם ובהיכם  
 אשר ברכה יהוה אלהיך: לא תעשון בכל אשר אנהנו עשים פה היום איש  
 כל הישר בעיניו: כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר  
 יהוה אלהיך נתן לה: ועברתם את הדרך וישבתם בארץ אשר יהוה אלהיכם  
 מתיל אתכם והגית לכם מכל איביכם מסביב וישבתם בטח:  
 שפטים ושטרים תתן לה בכל שעריך אשר יהוה אלהיך נתן לה לשבטיך  
 ושמנו אתה העם משפט צדק: לא תמה משפט לא תביר פנים ולא תתקח  
 שחד כי השחד יעור עיני חכמים וימלא דברי צדיקים: צדק צדק תרדף למען  
 תתנה וירשת את הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לה: לוי לא תמנע לה אשרה  
 פלעץ אצל מוזה יהוה אלהיך אשר מעשהו: ולא תקים לה מצבה אשר  
 שגא יהוה אלהיך: לא תזבח ליהוה אלהיך שור ושה אשר יהיה בו מום כל  
 דבר רע כי תזבח יהוה אלהיך הוא: כירמצא בקרבך באחד שעריך אשר  
 יהוה אלהיך נתן לה איש או אישה אשר געשה את הרע בעיני יהוה אלהיך  
 לעבר דתו: ולך ובעל אלהים אחרים וישחתו להם ולשמש או לרת או  
 לכל צבא השמים אשר לא צויתי: והגדלה ושמעת ודרשת היטב והנה  
 אמת וכן הדבר געשתה התועבה הזאת בישראל: והוצאת את האיש הוא  
 או את האישה הוא אשר עשו את הדבר הרע הנה אל שעריך את האיש  
 או את האישה וסקלתם באבנים ומתו: על פי שנים עדים או שלשה עדים  
 ימת המת לא ימת על פי עד אחד: יד בעדים תהיה בו בראשנה להמיתו

ויד בל העם באחרונה ובערת הרע מקרבך: כי יפלא מקוה דבר למשפט ביד  
 דם: לדם בידיו לזון וכן נגע לנגע דברי רבות בשעריך וקמת ועלית אל  
 המקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו: ובאת אל הכננים הלויים ואל השפט  
 אשר יהוה בימים ההם ודרשת והגידו לך את דבר המשפט: ועשית על פי  
 הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר יהוה ושמרת לעשות ככל  
 אשר יורה: ישראל על פי התורה אשר יורה ועל המשפט אשר יאמרו לך  
 תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימון ושמאל: והאיש אשר געשה  
 כדון לבלתי שמוע אל הכהן העמד לשרת שם את יהוה אלהיך או אל השפט  
 ומת האיש ההוא ובערת הרע מישראל: ובל העם ישמעו ויראו ולא יודו עוד:  
 כירצא למלחמה על אביה ונתנו יהוה אלהיך בידך ושבית שביו:  
 וראית בשביה אשת ופת תאר והשקת בה וזקחת לה לאשה: והבאתה אל  
 תוך ביתך וגלחתה את ראשה ונעשתה את צפרניה: ותסירה את שמלת שביה  
 מעליה וישבה בביתך ובקחתה את אביה ואת אמה ובה ימים ואחר פן תבוא  
 אליה ובעלתה והיתה לה לאשה: והיה אם לא תפצת בה ושלחתה לנפשה  
 ומכר לא תמכנה בנסף לא תתעמר בה פחת אשר עיניה: לוי כירצא  
 לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה וילדילו בנים האהובה  
 והשנואה והיה הבן הבכור לשנואה: והיה ביום הנחילו את בניו את אשר  
 יהיה לו לא יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה הבכור: כי את  
 הבכור בן השנואה יביר לתת לו פי שנים בכל אשר ימצא לו כיהוא ראשית  
 אנו לו משפט הבכרה: ישראל כירצא לאיש בן סוחר ומורה איננו שומע בקול  
 אביו ובקול אמו ויפרו אתו ולא ישמע אליהם: ותפשו בו אביו ואמו והוציאו  
 אתו ארזקני עירו ואל שער מקומו: ואמרו אל זקני עירו בנגנו זה סוחר ומרה  
 איננו שמוע בקולנו וזלל וטבא: ורנמהו כל אנשי עירו באבנים ומת ובערת  
 הרע מקרבך וכל ישראל ישמעו ויראו:  
 והיה כירצא אל הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לה נחלה וירשתה וישבת  
 בה: ולקחת מראשית כל פרי האדמה אשר תביא מארצה אשר יהוה אלהיך  
 נתן לה ושמית במנא והלכת אל המקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשבן שמו  
 שם: ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם ואמרת אליו הגדתי היום ליהוה  
 אלהיך כירצאתי אל הארץ אשר נשבע יהוה לאבותינו לתת לנו: לוי ולקח  
 הכהן המנא מידך והגידו לפני מוזה יהוה אלהיך: וענית ואמרת לפני יהוה  
 אלהיך ארמי אבד אבי ונוד מצרומה ונר שם במתי מעם ויהי שם לנו גדול  
 עצום ורב: ורבעו אתנו המצרים ונעננו ונתנו עלינו עבדה קשה: ונצעק אל  
 יהוה אלהי אבותינו וישמע יהוה את קולנו וירא את צננו ואת עמלנו ואת  
 לחצנו: ונוצאנו יהוה ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה ובמחוקא גדל ובאמות  
 ובקמחים: ויביאנו אל המקום הזה ונתן לנו את הארץ הזאת ארץ זבת חלב  
 ודבש: ועתה הנה הבאתי את ראשית פרי האדמה אשר נתתה לי יהוה והנחתו  
 לפני יהוה אלהיך והשמחתו לפני יהוה אלהיך: ושמחת בכל הטוב אשר



נסדלק יהוה אלוקיך ולביתך אמה והלוי והגר אשר בקרבך ישראל כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך בשנה השלישית שנת המעשר ונתתה ללוי לגר ליתום ולא למנה ואכלו בשעריך ושבעו ואמרת לפני יהוה אלוקיך בערתי הקדש מן הבית וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולא למנה ככל מצותך אשר צויתני לא עברתי מצותיך ולא שבתתי לא אכלתי באני ממנו ולא בערתי ממנו בטמא ולא נתתי ממנו למת שמעתי בקול יהוה אלהי עשיתי ככל אשר צויתני השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל ואת האדמה אשר נתת לנו כאשר נשבעת לאבותינו ארץ זבת חלב ודבש

אתם נצבים היום כלכם לפני יהוה אלהיכם ראשיכם שבטיכם וקניניכם ושמריכם כל איש ישראל טפכם נשיכם ונרדף אשר בקרב מחנה מחמד עיניך עד שאב ממך לעברך בכרית יהוה אלהיך ובאלתו אשר יהוה אלהיך ברת עמך היום לוי למען הקים אתך היום לוי לעם והוא יהוה לך לאלהים כאשר דברך וכאשר נשבע לאבותיך לאברהם ליצחק ויעקב ולא אתכם לבדכם אנכי ברת את הברית הזאת ואת האלה הזאת כי את אשר ישנו פה עמנו עמד היום לפני יהוה אלהינו ואת אשר איננו פה עמנו היום ישראל כראש ידעתם את אשר יושבנו בארץ מצרים ואת אשר עברנו בקרב הגוים אשר עברתם ותראו את שקוציהם ואת גלליהם עין ואבן כסף וזהב אשר עמדם פרוש בכם איש או אשה או משפחה או שבט אשר לבבו פנה היום מעם יהוה אלהינו ללכת לעבד את אלהי הגוים ההם פרוש בכם שרש פרה ראש ולענה והיה שמעו את דברי האלה הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה לי כי בשריות לבי אלה למען ספות הרעה את הצמאה לא יאבה יהוה סלה לו כי אז יעשן אף יהוה וקנאתו באיש ההוא ונבצה בו כל האלה הפתובה בספר הנה ומה יהוה את שמו מפתח השמים והבידלו יהוה לרעה מפל שבטו ישראל ככל אלות הברית הפתובה בספר התורה הנה ואמר הדור דאחרון בניכם אשר יקומו מאחריכם והיכלי אשר יבא מארץ רחוקה ראו את מכות הארץ שהוא ואת מחלציה אשר הלה יהוה בה נפרית ומלה שרפה כל ארצה לא תזרע ולא תצמח ולא יעלה בה כל עשב כמהפכת סדם ועמרה אדמה וצבובים אשר הפך יהוה באפו וקמתו ואמרו כל הגוים עלמה עשך יהוה ככה לארץ הזאת מה חרי האף הגדול הנה ואמרו על אשר עזבו את ברית יהוה אלהי אבותם אשר ברת עמם בהוציאו אתם מארץ מצרים וילכו ויעבדו אלהים אחרים וישתחוו להם אלהים אשר לא ידעו ולא חלק להם ונחר אף יהוה בארץ ההוא להביא עליה את כל סקללה הפתובה בספר הנה ויתשם יהוה מעל אדמתם באף ובחמה ובקצף גדול וישליכם אל ארץ אחרת כיום הנה הנפתרות ליהוה אלהינו והנגלת לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת

וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל ויאמר אלהים בך מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אובל עוד לצאת ולבוא ויהוה אמר אלי

לא תעבר את הירדן הנה יהוה אלהיך הוא עבר לפניך הוא יושמו את הגוים האלה מלפניך וירשתם והושע הוא עבר לפניך כאשר דבר יהוה לוי ועשה יהוה להם כאשר עשה לסיחון ולעוג מלכי האמרי ולא רצם אשר השמיד אתם ונתנם יהוה לפניכם ועשיתם להם ככל המצוה אשר צויתי אתכם חזקו ואמרו אלמתי ואלימערצו מפניהם כי יהוה אלהיך הוא החלק עמך לא ירפה ולא יעזובך ישראל ויקרא משה להושע ויאמר אליו לעני כל ישראל חזק ואמץ כי אתה תבוא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע יהוה לאבותם לתת להם ואתה מנחילה אותם ויהוה הוא החלק לפניך הוא הנה עמך לא ירפה ולא יעזובך לא תירא ולא תחת ויקתב משה את התורה הזאת ונתנה אל הכהנים בני לוי השאים את ארון ברית יהוה ואל כל זקני ישראל ויצו משה אותם לאמר מקץ שבע שלים במעך שנת השמשה בחר הספוד בבוא כל ישראל לראות את פני יהוה אלהיך במקום אשר יבחר תקרא את התורה הזאת נגד כל ישראל באזניהם תקח את העם האנשים והנשים והסוף ונרדף אשר בשעריך למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו את יהוה אלהיכם ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת ובניהם אשר לא ידעו ישמעו וילמדו לראות את יהוה אלהיכם כל הימים אשר אתם חיים על האדמה אשר אתם עבדים את יהוה הן שמה לרשתה

האזינו השמים וצדקתו ותשמע הארץ אמרתי ועלף כמטר לקחי תול כפול אמרתי בשערים עלי דשא וכרביבים עלי עשב כי שם יהוה אקרא הבו גדל לאלהינו לוי הצדק תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא שחת לו לא בניו מומם דור עקש ופתלתל הליהוה תנגמלו זאת עם נבל ולא חכם הלוא זהו אביו קנה הוא עשה ויבנה ישראל וכל ימות עולם בניו שנות דור ודור שאל אביו ויגדף ויגדף ויאמרו לה בהחל עליון גוים בהפרידו בני אדם יצב גבלת עמים למספר בני ישראל כי חלק יהוה עמו ועקב חבל נחלתו ימצאהו בארץ מדבר ובתהו וכל ישמן וסבבהו וכלנהו יצרהו פאישון עינו בגשר ועיר קנו על גולו ורחף ופרש בגפול וקחהו ישאהו על אברתו יהוה בדר יחננו ואין עמו אל נכר

וזאת הברכה אשר בך משה איש האלהים את בני ישראל לפני מותו ויאמר יהוה מסיני בא וברח משעיר למו הופיע מדר פארן ואתה מרבבת קדש מימינו אש דת למו אף חבב עמים כל קדשיו בידך והם תבו לרלך ישא מדרתך תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב ויהי בישרון מלך בהתאפה ראשי עם יחד שבטי ישראל יחי ראובן ואל ימת ויהי מתו מספר ואת ליהודה ויאמר שמע יהוה קול יהודה ואל עמו תביאנו דיו רב לו ועור מצריו מהנה לוי וללנו אמר תמיה ואיריך לאיש חסידה אשר נסיתו במשה תריבהו על מי מדיבה האמר לאביו ולאמו לא ראיתו ואת אחיו לא הכיר ואת בני לא ידע כי שמרו אמרתך ובריתך ונצרו יערו משפטך לעקב ותורתך לישראל ישמו קמורה באסף וכליל על מזבחתך בך יהוה חילו ופעל



קדו תרצה מחין מתנים קמו ומשנאו מן יקומו: לבנימן אמר וידו יהיה  
ישכן לבטח עליו הפה עליו כל היום וכן כתיביו שקן: ישראל וליוסף אמר  
מברכת יהוה ארצו ממנו שמנו משל ומתהום רבצת תחת: וממנו תבואת  
שמש וממנו גרש ירחים: ומראש הרריקדם וממנו גבעות עולם: וממנו  
ארץ ומלואה ורצון שקני סנה תבואתה לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו: בכור  
שורו הדר לו וקרני ראם קרניו בהם עמים ונגח יחיו אפסי ארץ והם רבבות  
אפרים והם אלפי מנשה:

קריאת התורה לתענית צבור

שמות ז"ב ל"ד

ותל משה את פני יהוה אלהיו ויאמר למה יהוה יחכה אפך בעמך אשר  
הוצאת מארץ מצרים בלח גדול וברך חוקה: למה יאמרו מצרים לאמר  
ברעה הוציאם לדרך אתם בהרים ולכלתם מעל פני האדמה שוב מחרון אפך  
והנחם על הרעה לעמך: וזכר לאברהם ליעקב ולישראל עבדך אשר נשבעת  
להם בך ומדבר אלהם ארצה את ורעכם בקובכי השמים וכל הארץ הזאת  
אשר אמרתי אמן לורעכם ונחלו לעלם: ונחם יהוה על הרעה אשר דבר  
לעשות לעמו: לוי ויאמר יהוה אל משה פסל לך שני לוחות אבנים כראשנים  
וקחתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשנים אשר שברתי:  
והיה נכון לבקר ועלית במקל אלתר סיני ונצבת לי שם על ראש ההר:  
ואיש לא יעלה עמך וגם איש אל יבא בקלההר גם הוצא והקבר אל ירעו  
אל מול ההר ההוא: ישראל ויפסל שני לוחות אבנים כראשנים וישפם משה  
בפלך ויעל אלתר סיני כאשר צוה יהוה אתו וינקה בידו שני לוחות אבנים:  
וירד יהוה בענן ויתנצב עמו שם ויקרא בשם יהוה: ויעבר יהוה על פניו  
ויקרא יהוה ויהוה אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת: נצח חסד  
לאלפים נשא עון ופושע וחטאה ונקה לא ינקה פקדו עון אבות על בנים  
ועל בני בנים על שלשים ועל רבעים: וימחר משה ויקר ארצה וישתחו  
ויאמר אסניא מצאתי חן בעיניך אדני ולך גא אדני בקרבני כי עסקשה  
ערכי הוא וסלחת לעונני ולחטאתנו ונחלתנו: ויאמר הנה אנכי פרת ברית  
גדל כל עמך אעשה נפלות אשר לא יבאוי בקלההרץ ובכלההיום וראה  
כל העם אשר אתה בקרב את מעשה יהוה בירנרא הוא אשר אני עשה עמך:

סדר קריאת התפילה לתענית צבור

קודם קריאת התפילה יאמר זכרות לנו:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר בחר בנביאים טובים ורצה  
בדבריהם הנאמרים באמת: ברוך אתה יהוה הבורח בתורה ובמשה עבדו  
ובישראל עמו ובנביאי האמת וצדק:

שמיני כ"ה ו'

דרשו יהוה בהמצא קראוהו בהיותו קרוב: יעזב רשע דרכו ואיש און  
מחשבתו וישב אל יהוה וירחמוהו ואל אלהינו פיריפה לסלוח: כי לא  
מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי נאם יהוה: פיריפה שמם מארץ  
בן גבתי ודרכי מדרכיכם ומחשבותי מחשבותיכם: כי כאשר ירד הגשם והשלג  
מן השמים וישמה לא ישוב כי אסדרנה את הארץ והולידה והצמיחה ונתן  
זרע לזרע ולחם לאכל: בן יהוה דברי אשר יצא מפי לא ישוב אלי ריקם כי  
אם עשה את אשר הפצתי והצליח אשר שלחתי: פיריפה תצאו ובשלוש  
תיבלין ההרים והגבעות יפצתי לפניכם רנה וכל עצי השדה ומחאוה: תחת  
הנעצין ועלה ברזש ותחת הפרסד ועלה הדם והנה ליהוה לשם לאות עולם  
לא יפרת: בזה אמר יהוה שמרו משפט ועשו צדקה פיריפה וישעתי לבוא  
וצדקתי להגלות: אשרי אנוש עשה זאת ובן אדם יתנוק בה שמר שבת  
מחללו ושמר ידו מעשות כל דע: ואל יאמר בן הגבר הגלות אל יהוה לאמר  
הקבל וברדלי יהוה מעל עמו ואל יאמר הקרים הן אני עין יבש: פיריפה ו  
אמר יהוה לקרבים אשר ישמרו את שבתתי וקברו באשר הפצתי ומחוקים  
בבריתי: ונתתי להם בביתי ובחומתי יד ושם טוב מקנים ומכנות שם עולם  
אמן ילו אשר לא יפרת: ובני הגבר הגלגים עלי יהוה לשרתו ולא תהיה את שם  
יהוה להיות לו לעבדים כל שמר שבת מחללו ומחוקים בבריתי: והביאותים  
אל תר קדשי ושפחתים בבית תפילתי עולתיהם ובחיתיהם לרצון על מזבחי כי  
ביתי בית תפילה וקרא לכל העמים: נאם אדני יהוה מקבץ גדתי ישראל עוד  
אקבץ עליו לנקבציו:

ואחר קריאת התפילה יצרך התפילה זכרות לחונות לנו:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם צור כל העולמים צדיק בכל הדורות.  
האל הנאמן האומר ועושה. המדבר ומקום. שכל דבריו אמת וצדק: נאמן  
אתה הוא יי אלהינו ונאמנים דבריה ודבר אחד מדבריה אחר לא ישוב ריקם  
כי אל מלך נאמן ורחמן אתה. ברוך אתה יי האל הנאמן בכל דבריו:  
רחם על ציון כי היא בית חיינו ולעלובת נפש תושבי במדנה בזמינו.  
ברוך אתה יי משמח ציון בבניה: שמחנו יי אלהינו באלהינו הנביא עבדך.  
ובמלכות בית דוד משיחה. במדנה ובא ויגל לבנו על פסא לא ישוב זר ולא  
ינחלו עוד אחרים את כבודו. כי בשם קדשך נשבעת לו שלא יקבה גרו  
לעולם ועד: ברוך אתה יי מן דוד:



סדר קריאה לחול המועד של פסח

ליום ראשון לחול המועד של פסח

(י"ז ניסן) מולידין כי ס"ס וקורין בחדר בסדר בא מרי קדש לי ומהלך לנו נכרי (ואם הוא שנה קורין בסדר כי תשא מ' ראה אתה אומר אלי כונו סניסס נקמן אלל קריאה ליום שלישי דהיינו):

שמוס י"ג ח'

וידבר יהוה אל משה לאמר: קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא: ויאמר משה אליהם וכוור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים בי בתוך יד הוציא יהוה אתכם מזה ולא יאכל חמץ: היום אתם יוצאים בתדוש האביב: לוי והנה בייבואך יהוה אל ארץ הפגעני ותחתי והאמורי ותחני והיבוסים אשר נשבע לאבותיך לתת לך ארץ זבת חלב ודבש ועבדת את העבודה הזאת בתדוש הזה: שבעת ימים תאכל מצות וביום השביעי הג ליהוה: מצות יאכל את שבעת הימים ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאר בכלי נכסף: והגדת לבנה ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יהוה לי בעצאתי ממצרים: והנה לך לאות על ידך ולזכרון בן עיניך למען תהנה תורת יהוה בפה בך בי גיד חוקה הוציאך יהוה ממצרים: ושמרת את החקקה הזאת למועדה מימים ימימה: ישראל והנה כירי וביאתך יהוה אל ארץ הפגעני כאשר נשבע לך ולאבותיך ונתנה לך: והעבדת כל פטר רחם ליהוה וכל פטר אשר בהמה אשר יהוה לך הזכרים ליהוה: וכל פטר חמור תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו וכל בכור אדם בבגד תפדה: והנה בייבואך בגד מחר לאמר מה יצאת ואמרת אליו בתוך יד הוציאנו יהוה ממצרים מבית עבדים: ויהי כיהקשה פרעה לשלחני ויהרג יהוה כל בכור בארץ מצרים מבכור אדם ועד בכור בהמה על פני אני ורחם ליהוה כל פטר רחם הזכרים וכל בכור בני אפדה: והנה לאות על ידך ולמוספת בין עיניך בי בתוך יד הוציאנו יהוה ממצרים: רביעי

בחדר כיס י"ט והקרבתם אשה עולה ליהוה פרים בגד בכר שנים ואיל אחד ושבעה כבשים בני שנה תמימים יהיו לכם: ומנחתם סלת בלילה בשמן שלשה עשרונים לפי ושני עשרונים לאיל תעשו: וישרון עשרון תעשה לפי האחד לשבעת הכבשים: ושעיר חטאת אחד לכפר עליכם: מלבד עלת הבקר אשר לעלת התמיד תעשו את אלה: כאלה תעשו ליום שבעת ימים לחם אשה ריחניוח ליהוה על עולת התמיד יעשה ונספו: וביום השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו:

ליום שני

(י"ח ניסן) כסדי משפטים. אם כסף תלוה. ואם יום כי דהיינו בחדר כסכה קורין של יום ראשון כפי בא. קדש לי.

שמוס כ"ג כ"ד

אם כסף תלוה את עמי את העני עמך לא תהיה לו בגשה לא תשימון עליו גשה: אם חבל תחבל שלמת רעה עד בא השמש תשיבנו לו: כי הוא

סדר קריאה ליום שני של חוהמ"פ

בסותה לבנה הוא שמלתו לערו במה ישקב והנה בייצעק אלי ושמעתי כי תקון אני: לוי אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאר: מלאכתך ודמעתך לא תאחר בקור בגוף תתן לי: בדתעשה לשורה לצאנך שבעת ימים יהנה עם אמו ביום השמיני תתנו לי: ואנשי קדש תהיו לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשליכון אותו: לא תשא שמע שוא אל תישת ידך עם רשע להיות עד חמס: לא תהנה אחר רבים לדעות ולא תענה על דביב לנטות אחרי רבים לחמות: ודל לא תהדר בריבו: כי תפגע שור או יובק או חמורו תעה השב תשיבנו לו: בירתאך חמור שנאך רביץ תחת משאו ותדלת מעזב לו עזב תעזב עמו: ישראל לא תטה משפט אביונה בריבו: מדבר שקר תרחק וגני וצדיק אל תהרג כי לא אצדיק רשע: ושחד לא תקח כי השחד יענך פקחים ויסלף דברי צדיקים: וגר לא תלחץ ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים: ושש שנים תורע את ארצך ואספת את תביאתה והשביעית תשמיטה ונמשתה ואכלו אביוני עמך ויתרם תאכל חית השדה בדתעשה לברמך ליונה: ששת ימים תעשה מעשה וביום השביעי תשבת למען ינוח שורך וחמורך ונפש בן אמתך והגר: ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על פיה: שלש רגלים תהג לי בשנה: אתהג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתך למועד תדוש האביב בייבו יצאת ממצרים ולא יראה פני ריקם: והג הקציר בפורי מעשה אשר תורע בשדה והג האסיף בצאת השנה באספה את מעשה מדי השדה: שלש פעמים בשנה יראה כל יבואך אל פני האדן יהוה: לא תזבח על חמץ בסובתי ולא ילון חלבתי עד בקר: ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהוה אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו: לרביעי והקרבתם וכו'

ליום שלישי

(י"ט ניסן) אם הוא שנה מסילין לקרות כפי כי תשא מן ויאמר משה אל ה' ראה אתה אומר אלי ונוי ומהלך כסכה אשסי. ואם הוא בחול (כשני כסכה) קורין אם כסף תלוה של יום כי. ואם הוא כרישני או כחויטי כסכה קורין נכסן אלל לך (שמוס ליד ח') לכו ויפסל לעיל. ליהראל ומסילין כחן:

סס ליד שמר לך את אשר אנכי מצוה היום הנני גרש מפניך את האמורי והפגעני ותחתי ותפרוי ותחני והיבוסים: השמר לך פן תכרת ברית לי שב הארץ אשר אתה בא עליה פויהנה למנוש בקרבה: כי את מזבחתם תתעון ואת מצבותם תשברון ואת אשריו תכרתון: כי לא תשתחנה לאל אחר כי יהוה קנא שמו אל קנא הוא: פן תכרת ברית ליושב הארץ ונוי אחרי אלהים וזבחיו לא תלויים וקרא לך ואכלת מזבחיו: ולקחת מבנותיו לבנה ונוי בנותיו אחרי אלהים והנוי את בנה אחרי אלהים: אלון מסכה לא תעשה לך: ישראל אתהג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות אשר צויתך למועד תדוש האביב בי בתדוש האביב יצאת ממצרים: כל פטר רחם וכל מקנה תזכר פטר שור ושה: ופטר חמור תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו כל בכור



ענין תפילה ולא יראו פני ריקם: ישנת ימים תעבד וביום השביעי תשבת  
בחריש ובקציר תשבת: ותג שבעת תעשה לה בכוהי קציר המים ותג האסיה  
תקופת השנה: שלש פעמים בשנה יראה כל זכורה את פני האדן ויהיה אלהי  
ישראל: כיראויש גוים מפניה והרחקתי את זבובי ולא ירחיקו איש את  
ארצה בעלותה לראות את פני יהוה אלהיך שלש פעמים בשנה: לא תשחט  
על המזבחים זבחי ולא יליון לבקר זבח תג הפסח: ראשית בכורי ארמתה תביא  
בית יהוה אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו: לרביעי והקרבתם וכו'.

ליום רביעי

כבודר ט' ה' (כ' ניסן) כפי בהעלותך:

וידבר יהוה אל משה במדבר סיני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים  
בחדש הראשון לאמר: ויעשו בני ישראל את הפסח כמו עו: בארבעה עשר  
יום בחדש הזה בין הערבים תעשו אותו במערד בקלחקתיו וכל משפטיו  
תעשו אותו: וידבר משה אל בני ישראל לעשות הפסח: ויעשו את הפסח  
בראשון בארבעה עשר ויום לחדש בין הערבים במדבר סיני ככל אשר צוה  
יהוה את משה בן עשו בני ישראל: לוי ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש  
אדם ולא יבלי לעשות הפסח ביום ההוא ויקרבו לפני משה ולפני אהרן ביום  
ההוא: ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגדע  
לבלתי בקריב את קרבן יהוה במערד בתוך בני ישראל: ויאמר אליהם משה  
עמדו ואשמעה מה יענה יהוה לכם: ישראל וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר  
אל בני ישראל לאמר איש איש כיהוה טמא לנפש או בדרך רחוקה לכם  
או לדתים ועשה פסח ליהוה: בחדש השני בארבעה עשר ויום בין הערבים  
יעשו אותו על מצות ומרדים ואכלהו: לא ישאירו ממנו עד בקר ועצם לא  
ישברו בו בקלחקת הפסח ועשו אותו: והאיש אשר הוא טהור וברך לא  
היה וחדל לעשות הפסח ונקרתה הנפש ההוא מעמיה כי קרבן יהוה לא  
הקרוב כמו עו חטאו. וישא האיש ההוא וכי יגור אתכם נר ועשה פסח ליהוה  
בתקת הפסח וכמשפטו בין ועשה תקה אחת יהיה לכם ולגור ולזורה הארץ:

לרביעי והקרבתם וכו'.

לחול המועד של סוכות

ביום ראשון חסיה סוכה קורין כפי פסח לכהן וביום השני לוי וביום השלישי ישראל וביום  
הרביעי ולרביעי קורין ספיקה רימא וביום השני וביום השלישי:  
ביום ה' חסיה קורין לכהן וביום הרביעי לוי וביום השלישי ישראל וביום החמישי ולרביעי  
וביום הרביעי וביום החמישי:  
ביום ה' חסיה קורין לכהן וביום החמישי לוי וביום הששי ישראל וביום השביעי ולרביעי  
וביום החמישי וביום הששי:  
ביום חסיה כפי קורין לכהן וביום החמישי לוי וביום הששי ישראל וביום השביעי ולרביעי  
קורין וביום הששי וביום השביעי:

כבודר כ"ט ז'

וביום השני פרים בגיבקר שנים עשר אילם שנים כבשים בגיבשנה

ארבעה עשר תמימים: ומנחתם ונספיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם  
כמשפט: ושעיר עזים אחד חטאת מלבד עלת התמיד ומנחתה ונספיהם:  
וביום השלישי פרים עשתי עשר אילם שנים כבשים בגיבשנה ארבעה  
עשר תמימים: ומנחתם ונספיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט:  
ושעיר חטאת אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה ונספיהם:

וביום הרביעי פרים עשרה אילם שנים כבשים בגיבשנה ארבעה עשר  
תמימים: ומנחתם ונספיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: ושעיר  
עזים אחד חטאת מלבד עלת התמיד ומנחתה ונספיהם:

וביום החמישי פרים תשעה אילם שנים כבשים בגיבשנה ארבעה עשר  
תמימים: ומנחתם ונספיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: ושעיר  
חטאת אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה ונספיהם:

וביום השישי פרים שמונה אילם שנים כבשים בגיבשנה ארבעה עשר  
תמימים: ומנחתם ונספיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: ושעיר  
חטאת אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה ונספיהם:

וביום השביעי פרים שבעה אילם שנים כבשים בגיבשנה ארבעה עשר  
תמימים: ומנחתם ונספיהם לפרים לאילם ולכבשים במספרם כמשפט: ושעיר  
חטאת אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה ונספיהם:

קריאה לימי חנוכה

ליום ראשון

כבודר ז'

ויהי ביום פלות משה להקים את המשכן וימשה אותו ויקבש אותו ואת  
כלי פליו ואת המזבח ואת כל פליו וימשהם ויקבש אתם: ויקריבו נשיאי  
ישראל ראשי בית אבתם הם נשיאי המזבח הם העמדים על הפקדים: ויביאו  
את קרבנם לפני יהוה שש עגלות צב ושני עשר בקר עגלה על שני הנשיאים  
ושעור לאחד ויקריבו אותם לפני המשכן: ויאמר יהוה אל משה לאמר: קח  
מאתם והיו לעבד את עבדת אהל מועד ונתתה אותם אל הלויים איש כפי  
עבדתו: ויקח משה את העגלות ואת הבקר ויתן אותם אל הלויים: את שתי  
העגלות ואת ארבעת הבקר נתן לבני גרשון כפי עבדתם: ואת ארבע העגלות

ויהי רצון לפניך יי אלתי ואלתי אבותי שתאיר היום בתפילה הגדול על נשמתו קדישין  
דמתרשין דצפריים ומצפצפין ומשבחין ומצליחין על עמא קדישא ישראל רבוננו של עולם  
תקנים ותעיל תנף ציפרא קדישא לאמר קדישא דאיתמר עלייהו עין לא ראתה אלהים וולתף.  
יהי רצון מלפניך יי אלתי ואלתי אבותי שבאם אני עבדך משבט (פלוגי) שקראתי בתורתך  
ברשה של הנשיא היום אני ואירו גא עלי כל ניצוצין קדישין וכל האורות הקדושות הקלילות  
שקדושת זה השבט להבין ולהשפיל בתורתך ויקראתך לעשות רצונך כל ימי חיי אני ונרעי ונרעי  
ועי מעשה געד עולם אמן:

כבודר כ"ט ז'



ואת שמנת הקלר נתן לבני מררי כפי עבודתם כד איתמר בן אהרן הכהן:  
ולבני קהת לא נתן כד עבודת הקדש עליהם בפתח ושאוי ויקריבו הנשאים  
את חנפת המזבח ביום המשח אתו ויקריבו הנשאים את קרבנם לפני המזבח:  
ואמר יהוה אל משה נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום ויקריבו את קרבנם  
לחנפת המזבח: לוי נהי המקריב ביום הראשון את קרבנו נחשון בן עמינדב  
למטה יהודה: וקרבלו קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד  
כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:  
כה אחת עשרה זהב מלאה קמרת: ישראל פר אחד בן בקר איל אחד כבש  
אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר שנים  
אילם המשה עתדים המשה בבשים בגרשנה המשה זה קרבן נחשון  
בן עמינדב:

ביום שני של חנוכה קורין ביום השני וביום השלישי. ביום שלישי קורין ביום השלישי וביום הרביעי. ביום רביעי קורין ביום הרביעי וביום החמישי. ביום חמישי קורין ביום החמישי וביום הששי. ביום ששתי קורין ביום הששי וביום השביעי. ביום השביעי קורין ביום השביעי וביום השמיני. ביום השמיני קורין ביום השמיני עד כן עשה את המנורה:

ביום השני הקריב נתנאל בן צוער נשיא ויששכר: הקרב את קרבנו  
קערת כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל  
הקדש שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כה אחת עשרה זהב מלאה  
קמרת: פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים  
אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר שנים אילם המשה עתדים המשה בבשים  
בגרשנה המשה זה קרבן נתנאל בן צוער:

ביום השלישי נשיא לבני זבולן אליאב בן חלון: קרבנו קערת כסף אחת  
שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם  
מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כה אחת עשרה זהב מלאה קמרת: פר  
אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת:  
ולזבח השלמים בקר שנים אילם המשה עתדים המשה בבשים בגרשנה המשה  
זה קרבן אליאב בן חלון:

ביום הרביעי נשיא לבני ראובן אליצור בן שריאור: קרבנו קערת כסף  
אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש  
שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כה אחת עשרה זהב מלאה קמרת:  
פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד  
לחטאת: ולזבח השלמים בקר שנים אילם המשה עתדים המשה בבשים בגר  
שנה המשה זה קרבן אליצור בן שריאור:

ביום החמישי נשיא לבני שמעון שלמיאל בן צירישידי: קרבנו קערת  
כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש  
שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כה אחת עשרה זהב מלאה  
קמרת: פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים

אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר שנים אילם המשה עתדים המשה בבשים  
בגרשנה המשה זה קרבן שלמיאל בן צירישידי:  
ביום הששי נשיא לבני גד אליסף בן דעיואל: קרבנו קערת כסף אחת  
שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש שניהם  
מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כה אחת עשרה זהב מלאה קמרת: פר  
אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד לחטאת:  
ולזבח השלמים בקר שנים אילם המשה עתדים המשה בבשים בגרשנה המשה  
זה קרבן אליסף בן דעיואל:

ביום השביעי נשיא לבני אפרים אלישמע בן עמידיד: קרבנו קערת  
כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש  
שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כה אחת עשרה זהב מלאה  
קמרת: פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים  
אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר שנים אילם המשה עתדים המשה בבשים  
בגרשנה המשה זה קרבן אלישמע בן עמידיד:

ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל בן פדהצור: קרבנו קערת כסף  
אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש  
שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כה אחת עשרה זהב מלאה קמרת:  
פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים אחד  
לחטאת: ולזבח השלמים בקר שנים אילם המשה עתדים המשה בבשים בגר  
שנה המשה זה קרבן גמליאל בן פדהצור:

ביום התשיעי נשיא לבני בנימין אביהו בן דעיוני: קרבנו קערת כסף  
אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש  
שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כה אחת עשרה זהב מלאה  
קמרת: פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים  
אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר שנים אילם המשה עתדים המשה בבשים  
בגרשנה המשה זה קרבן אביהו בן דעיוני:

ביום העשירי נשיא לבני דן אחיעזר בן עמישידי: קרבנו קערת כסף  
אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש  
שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כה אחת עשרה זהב מלאה  
קמרת: פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים  
אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר שנים אילם המשה עתדים המשה בבשים  
בגרשנה המשה זה קרבן אחיעזר בן עמישידי:

ביום עשירי נשיא לבני אשר פגעיאל בן דעכרון: קרבנו קערת  
כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש  
שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה: כה אחת עשרה זהב מלאה  
קמרת: פר אחד בן בקר איל אחד כבש אחד בן שנתו לעלה: שעיר עזים



אחד לחמאת: ולזבח השלמים בקר שנים אילים חמשה עתרים חמשה בבשים  
בגישנה חמשה זה קרבן פגועים בועה:  
ביום שנים עשר זים נשיא לבני נפתלי אחירע בועה: קרבנו קערת  
כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף שבעים שמל בשקל הקדש  
שניהם מלאים סלת בלילה בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב מלאה  
קמרת: ישראל פור אחר בן בקר איל אחד בבשר אחד בן שנתו לעלה: שעיר  
עזים אחד לחמאת: ולזבח השלמים בקר שנים אילים חמשה עתרים חמשה  
בבשים בגישנה חמשה זה קרבן אחירע בועה:

זאת חנכת המזבח ביום המשח אותו מאת נשיאי ישראל קערת כסף  
שתיים עשרה מזרק כסף שנים עשר כפות זהב שתיים עשרה: שלשים ומאה  
הקערה האחת כסף ושבעים המזרק האחד כל כסף הפלים ארבע וארבע  
מאות בשקל הקדש: כפות זהב שתיים עשרה מלאה קמרת עשרה עשרה  
הכף בשקל הקדש כל זהב הכפות עשרים ומאה: כל המזרק לעלה שנים עשר  
פרים אילים שנים עשר בבשים בגישנה שנים עשר ומנחתם ושעירי עזים  
שנים עשר לחמאת: וכל בקר זבח השלמים עשרים וארבעה פרים אילים  
ששים עתרים ששים בבשים בגישנה ששים זאת חנכת המזבח אחרי המשח  
אתו: ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו מעל  
הכפרת אשר על ארן העדות מבין שני הכרבים וידבר אליו: וידבר יהוה אל  
משה לאמר: דבר אל אהרן ואמר אליו בהעלתך את הנרות אל מול פני  
המנורה וארו שבעת הנרות: ועש בן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה  
באשר צוה יהוה את משה: וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירבה עד  
פרחה מקשה היא כמראה אשר הראה יהוה את משה בן עשה את המנורה:

קריאה לפורים

סוף י"ח

ויבא עמלק וילחם עמישראל ברפידים: ויאמר משה אליהושיע בחר  
לני אנשים וצא דלחם בעמלק מחר אנכי נצב על ראש הגבעה ומטה האלילים  
בידי: ויעש יהושע באשר אמר לו משה להלחם בעמלק ומה אהרן וחור  
עליו ראש הגבעה: לוי ויהוה באשר ירו משה ידו ונבר ישראל וכאשר יגית  
ידו ונבר עמלק: וידי משה כבדים וקחו אבן ושימו תחתיו וישב עלה ואהרן  
וחור ממכו בדיו מזה אחד ומזה אחד ויהי ידיו אמונה עד בא השמש: ויחלש  
יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב: ישראל ויאמר יהוה אל משה כתב זאת  
זכרון בספר ושם באוני יהושע כי מחה אמה את זכר עמלק מתחת השמים:  
ויבן משה מזבח ויקרא שמו יהוה נסי: ויאמר כי יד על בם זה מלחמה  
ליהוה בעמלק מדר דר:

בשבעה שלש קולין ב' גברי נס' ואתחנן וסליטי סוף מפטיר: דברים ד' כ"ט

כי תזכיר בנים ובני בנים ונשנתם בארץ והשחתם ועשיתם פסל תמונת  
פל ועשיתם הרע בעיני יהוה אלהיך להקעיסו: העידתי בכם היום את השמים  
ואת הארץ כי אבד תאבדון מהר מעל הארץ אשר אתם עברים את הירדן  
שמה לרשתה לא תאריבון ימים עליה כי השמר תשמדון: והפיץ יהוה אתכם  
בעמים ונשאתם מתי מספר בגוים אשר ינהג יהוה אתכם שמה: ועבדתם  
שם אלהים מעשה בני אדם עץ ואבן אשר לא יראו ולא ישמעו ולא יאכלו  
ולא יריחו: ובקשתם משם את יהוה אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך  
ובכל נפשך: לוי בצר לך ומצאתה כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת  
עד יהוה אלהיך ושמת בקלוי: כי אל רחום יהוה אלהיך לא ירפה ולא ישחיתך  
ולא ישבח את ברית אבתך אשר נשבע להם: כי שאל נא לימים ראשונים  
אשר היו לפניך למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ ולמקצה השמים  
ועד קצה השמים הנגיה בדרך הגדול הזה או הנשמע כמהו: השמע עם קול  
אלהים מדבר מתוך האש באשר שמעת אתה נחי: או הנפה אלהים לבוא  
לקחת לו גוי מקרב גוי במסת באתת ובמפתים ובמלחמה וביד חזקה וכוזרוע  
נמויה ובמזראים גדלים ככל אשר עשה לכם יהוה אלהיכם במצרים לעינו:  
אתה הראת לדעת כי יהוה הוא האלהים אין עוד מלבדו: שלישי מן השמים  
השמיעה את קלו לים סוף ועל הארץ הראה את אשו הגדולה ודבריו שמעת  
מתוך האש: ותחת פי אהב את אבתך ויבחר בורעו אחריו ויצאך בסגור  
בכחו הגדל ממצרים: להוריש גוים גדלים ועצמים ממה מפניך להביאך לתת  
לך את ארצם נחלה ביום הזה: וידעת היום והשבת אל לבבך כי יהוה הוא  
האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד: ושמרת את חקיו ואת  
מצותיו אשר אנכי מצוה היום אשר ימב לך ולבניך אחרך ולמען תאריך  
ימים על האדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך כל הימים:

הפטרה לתשעה באב בשחרית

סדרות לפני ואמר הספדנו חנאל לניל אלל הספדנו לחנוניא לנור: בירושלם ס"ח י"ג

אסף אסיפם נאם יהוה אין ענבים בגפן ואין תאנים בתאנה והעלה נבל  
ואתן להם ועברו: על מה אנחנו יושבים האספו ונבוא אל עבי המבצר  
ונדמה שם כי יהוה אלהינו הדמנו וישקנו מיראש כי חטאנו ליהוה: קנה  
לשלום ואין טוב לעת מרפה והנה בעתה: מדין נשמע נחרת סוסיו מקול  
מצהלות אביריו העשה כל הארץ ונבאו ויאכלו ארץ ומלאה עיר ויושבי בה:  
כי הגני משלח בכם נחשים צמענים אשר אין להם לחש ונשכו אתכם נאם



יהוה: מכליגיתו עלי וגזן עלי לפני דיוי הנה קול שועת בת עמי מארץ מרחקים  
 יהוה אין מציון אס-מלכה אין בה מדוע העעסיני בפסלותם קהבלי נדר:  
 עבר קצור בלה קיץ ואנחנו לא נושעני: על שבר בת עמי השברתי קדרתי  
 שמה החזוקתני: הצרי אין בגלעד אסרפא אין שם כי מדוע לא עלתה ארבת  
 בת עמי: מירומן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבקה יומם ולילה את חללי  
 בת עמי: מירומני במדבר מלון ארזים ואעזבה את עמי ואלקה מאתם כי  
 כלם מאפים עצרת בגדים: ונדרכו את לשונם קשתם שקר ולא לאמנה נברו  
 בארץ כי מרעה אלהה ונצאו ואתי לא ידעו נאס יהוה: איש מרעהו השמרו  
 ועל כל אה אל-תבטחו כי כל אה עקוב יעקב וכל רע רבול הלה: ואיש  
 פרעהו יתלו ואמת לא ידברו למדי לשונם דבר שקר הענה נלאי: שבתה  
 בתוך מרמה במרמה מאני העת אותי נאס יהוה: לכן זה אמר יהוה צבאות  
 הנני צורפם ובחנתים כי אף אעשה מפני בת עמי: חץ שוחט לשונם מרמה  
 דבר בפיו שלום את העדה ודבר ובקרבו ישים ארבו: העל אלה לא אפקד  
 בם נאס יהוה אם בניו יצאו זה את תנקם נפש: על ההרים אשא כבי  
 וגדי ועל צאות מדבר קינה כי נצחו מפלי איש עבר ולא שמעו קול מקנה  
 מעוז השמים ועד בהמה נדדו הלבנו: ונתתי את ירושלים לגלים מעוז תגים  
 ואת ערי יהודה אתן שממה מבלי יושב: מיהאיש החכם וכן את זאת ואשר  
 דבר פיריותהו אליו ונגדה עלמה אברה הארץ נצתה כמדבר מפלי עבר: ויאמר  
 יהוה על עזבם את תורתו אשר נתתי לפניהם ולא שמעו בקולי ולא הלבנו  
 בה: וילכו אחרי שררות לבם ואחרי הבעלים אשר למדום אבותם: לכן קה  
 אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני מאבילם את העם הזה לענה והשקותים  
 מירדאש: והקיצותים בגוים אשר לא ידעו תמה ואבותם ושלחתי אחר הם  
 את דהרוב עד בלותי אותם: בה אמר יהוה צבאות התבוננו וקראו למקוננות  
 ותבואנה ואל התקמות שלחו ותבואנה: ותמהנה ותשנה עלינו נהי ותרדנה  
 עלינו דמעה ועפעפינו וילדמים: כי קול נהי נשמע מציון אף שדו בישנו  
 מאד כי עזבנו ארץ ביהשליכו משבנותינו: כי שמענה גשים דבר יהוה ותקח  
 אזנכם דבר פיו ולמדנה בנתים נהי ואשה רעיתה קינה: כי עלה מות בתי עלינו  
 בא בארמנותינו להקרות עולל מחיין בחורים מרחבות: דבר זה נאס יהוה  
 ונפלה גבלת האדם קדמן על פני השדה וקעמיר מאחרי הקוצר ואין מאסף:  
 קה אמר יהוה אל-יתהלל חכם בחכמתו ואל-יתהלל הגבור בגבורתו אל-  
 יתהלל עשיר בעשרו: כי אביזאת יתהלל המתהלל השפל ונדע אתי בני אני  
 יהוה עשה חסד משפט וצדקה בארץ כי באלה תפצתי נאס יהוה: